Mötesbok: Kommunstyrelsen (2025-11-19)

Kommunstyrelsen

Datum: 2025-11-19

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseKommunstyrelsen2025-11-19 4

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Information

284/25 Redovisning av delegationsbeslut 9
285/25 Kommundirektörens rapport 18
286/25 Månadsrapport 19

Ärenden till kommunfullmäktige

287/25 Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) - budget 2025 20
288/25 Parkeringsnorm - Del av Mobilitetspolicy efter återremiss 24
289/25 Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 2 55
290/25 Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 4 63
291/25 Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 5 70
292/25 Beslut om antagande - revidering av avfallsföreskrifter 79

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

293/25 Beslut om samråd för ny översiktsplan 177
294/25 Förslag till beslut - Planbesked för Solbräcke 1:7 396
295/25 Styrdokument- Riktlinjer för skolplacering till förskoleklass och årskurs 7 424
296/25 Revidering riktlinjer för skolplacering i Kungälvs kommun 428

Ärenden till kommunfullmäktige

297/25 Lokala föreskrifter för att skydda människor hälsa och miljön 431
298/25 Investering i ny 130/20 kV mottagningsstation M8 Skålldal - Kungälv Energi AB 440
299/25 Kungälvs kommuns författningssamling 461
300/25 Svar på motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen 482
301/25 Svar på motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi 489
302/25 Svar på motion Att främja demokrati genom lunchmöten mellan gymnasieelever och lokala politiker i Kungälv 496
303/25 Svar på motion från Liberalerna gällande utbildning arbetsgivaransvar och arbetsledning 499
304/25 Svar på motion angående vindbruksplan 501

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

305/25 Vattentjänstplan-antagande 504

306/25 remissvar Översiktsplan 2050 Lilla Edet Granskningssamråd 667

307/25 Remissvar - Begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft 922

308/25 Remiss - Samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159) 929

309/25 Styrdokument-Plan för Introduktionsprogram 935

310/25 Ansökan om EU-bidrag för internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv. 962

311/25 Översiktlig granskning delårsrapport augusti 2025 967

312/25 Granskningsrapport - Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning 990

Rapporter

313/25 Uppföljning efter kommunstyrelsens business roadtrip 1013

314/25 Rapport från ordförande i utskottet för trygghet och stöd 1014

315/25 Rapport från ordförande i utskottet för bildning och lärande 1015

316/25 Rapport från ordförande i utskottet för samhälle och utveckling 1016

317/25 Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag/och eller region 1017

Inkommande ärenden

318/25 Initiativärende - åtgärder mot den höga personalomsättningen inom Sektor Trygghet och Stöd 1342

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelse
2025-11-19

Kallelse

Instans	Kommunstyrelsen
Plats	Stadshuset, plan 2, Sessionssalen
Tid	Onsdagen den 19 november kl 09:00-16:00

Ledamöter	Miguel Odhner (S)	Ordförande
	Anders Holmensköld (M)	1:e vice ordförande
	Gun-Marie Daun (KD)	2:e vice ordförande
	Ove Wiktorsson (C)	
	Pia Gillerstedt (S)	
	Patrik Ryberg (SD)	
	Anna Vedin (M)	
	Elisabeth Mattsson (L)	
	Jonas Andersson (S)	
	Mikael Wintell (UP)	
	Marcus Adiels (M)	
	Greger Plannthin (SD)	
	William Hult (S)	
	Erik Martinsson (-)	
	Michael Karlsson (L)	
	Erik Andreasson (V)	
	Charlotta Windeman (M)	
Ersättare	Carin Gerefalk (S)	
	Ilona Waern (KD)	
	Helena Lindgren Karlsson (S)	
	Maria Pehrson (UP)	
	Rose-Mari Larsdotter (M)	
	Gustav Meuller (M)	
	Peter Skoglund Ferrari (SD)	

Miguel Odhner (S)	Oskar Engdahl
Ordförande	Sekreterare

Kallelse

Kommunstyrelsen
2025-11-19

Dagordning

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
		Information	
4		Redovisning av delegationsbeslut *Klockan 09:00 – 09:20*	Antecknas
5		Kommundirektörens rapport - Hallarenan - HME medarbetarenkät - Digitalisering och informationssäkerhet - Program social hållbarhet – ute på remiss *Klockan 09:20 – 09:50* *Föredragande: Förvaltningsledningen*	Antecknas
6		Månadsrapport - Ekonomi - Investeringsprojekt *Klockan: 09:50 – 10:10* *Föredragande: Pia Jakobsson, Åsa Berglie och Christian Solander*	Antecknas
		Fikapaus	
		Ärenden till kommunfullmäktige	
7	KS2024/2545	Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) - budget 2025 *Föredragande: Pia Jakobsson*	Förslag till kommunfullmäktige
8	KS2024/1135-9	Parkeringsnorm - Del av Mobilitetspolicy efter återremiss *Närvarande: Marielle Månskär*	Förslag till kommunfullmäktige

Kallelse

Kommunstyrelsen
2025-11-19

9	KS2024/1440-1	Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 2 *Närvarande Stefan Bohlin*	Förslag till kommunfullmäktige
10	KS2024/1441-1	Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 4 *Närvarande Stefan Bohlin*	Förslag till kommunfullmäktige
11	KS2024/1442-1	Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 5 *Närvarande Stefan Bohlin*	Förslag till kommunfullmäktige
12	KS2025/1400-4	Beslut om antagande - revidering av avfallsföreskrifter *Närvarande Dan Gorga*	Förslag till kommunfullmäktige
		Ärenden som stannar i kommunstyrelsen	
13	KS2023/0341-5	Beslut om samråd för ny översiktsplan Närvarande: *Linda Andreasson* *Beredningen för samhälle och fritids presidium*	Beslut *Handlingar tillkommer*
14	KS2025/1719-8	Förslag till beslut - Planbesked för Solbräcke 1:7 *Närvarande: Ulrika Engström*	Beslut
15	KS2025/2209-3	Styrdokument- Riktlinjer för skolplacering till förskoleklass och årskurs 7 *Närvarande Anna Bengtsson*	Beslut *Ytterligare handlingar tillkommer*
16	KS2025/2405-1	Revidering riktlinjer för skolplacering i Kungälvs kommun *Närvarande Anna Bengtsson*	Beslut *Ytterligare handlingar tillkommer*
		Ärenden till kommunfullmäktige	

Kallelse

Kommunstyrelsen
2025-11-19

17	KS2025/2206-1	Lokala föreskrifter för att skydda människor hälsa och miljön	Förslag till kommunfullmäktige
18	KS2025/1918-1	Investering i ny 130/20 kV mottagningsstation M8 Skålldal - Kungälv Energi AB	Förslag till kommunfullmäktige
19	KS2025/0526-1	Kungälvs kommuns författningssamling	Förslag till kommunfullmäktige
20	KS2025/0954-3	Svar på motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen	Förslag till kommunfullmäktige
21	KS2025/0955-3	Svar på motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi	Förslag till kommunfullmäktige
22	KS2024/2648-3	Svar på motion om att främja demokrati genom lunchmöte mellan gymnasieelever och lokala politiker i Kungälv	Förslag till kommunfullmäktige
23	KS2024/2630	Svar på motion från Liberalerna rörande utbildning för kommunstyrelsens presidium	Förslag till kommunfullmäktige
24	KS2021/2034	Svar på motion angående vindbruksplan	Förslag till kommunfullmäktige
		Ärenden som stannar i kommunstyrelsen	
25	KS2023/1291-4	Antagande av vattentjänstplan	Beslut
26	KS2024/2682-8	Remissvar Översiktsplan 2050 Lilla Edet Granskningssamråd	Beslut
27	KS2025/1936-5	Remissvar - Begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft	Beslut
28	KS2025/1914-4	Remiss - Samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159)	Beslut
29	KS2025/1938-3	Styrdokument-Plan för Introduktionsprogram	Beslut
30	KS2025/1144-1	Ansökan om EU-bidrag för internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv	Beslut
31	KS2025/2221-5	Översiktlig granskning delårsrapport augusti 2025	Beslut
32	KS2025/2044-3	Granskningsrapport - Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning	Beslut

Kallelse

Kommunstyrelsen
2025-11-19

Rapporter

33	Uppföljning efter kommunstyrelsens business roadtrip *Föredragande Katharina Vallström och Olivia Widell Tengvall*	Antecknas
34	Rapport från ordförande i utskottet för trygghet och stöd	Antecknas
35	Rapport från ordförande i utskottet för bildning och lärande	Antecknas
36	Rapport från ordförande i utskottet för samhälle och utveckling	Antecknas
37	Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag/och eller region - Ägarråd Gryaab - Rapport från möte med Nereby SIS hem/ dialog kring trygghetsfrågor	Antecknas

Inkommande ärenden

38	Initiativärende - åtgärder mot den höga personalomsättningen inom Sektor Trygghet och Stöd	Antecknas

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelse
2025-11-19

Delegerade ärenden

Instansnr	Ärende	Titel
1071/25	KS2024/1186-2	Alarmposten 1, Avtalsservitut, Elektrisk starkströmsledning, undertecknat avtal
1072/25	KS2024/2667-1	Solberga_Bräcke 1_13, avtalsservitut, elektrisk starkströmsledning, undertecknat avtal, KS2024_2667.pdf
1073/25	KS2024/2697-1	Marstrand 6:7, Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsledning, Vattenfall, undertecknat avtal
1074/25	KS2025/0800-1	Fontin 1:1 - Markupplåtelseavtal för optofibernät, underhållsbrunnar, Global Connect, undertecknat avtal
1075/25	KS2025/0801-1	Tveten 1:1 - Markupplåtelseavtal för optofibernät, underhållsbrunnar, GlobalConnect, undertecknat avtal
1076/25	KS2025/0804-1	Guntorp 1:45, Markupplåtelseavtal, optofibernät, Global Connect AB, undertecknat avtal
1077/25	KS2024/2688-1	Ullstorp 1:3, Avtalsservitut för el- och fiberoptiska ledningar, undertecknat avtal
1078/25	KS2023/1889-1	Kastellegården 1_22, Avtalsservitut, El- och fiberledning, KEAB, undertecknat avtal
1079/25	KS2025/0046-3	Avtal - Dagläger filmkurs -Stop Motion, Camilla Timén, 4 augusti 2025
1080/25	KS2025/0068-1	Marstrand 6:55, Markupplåtelseavtal för elektrisk starkströmsanläggning på Lilla Varvsgatan/Slottsgatan, Vattenfall, undertecknat avtal
1081/25	KS2025/1782-1	Delegationsbeslut bisyssla
1082/25	KS2025/1783-1	Delegationsbeslut bisyssla
1083/25	KS2025/1784-1	Delegationsbeslut bisyssla
1084/25	KS2025/1815-1	Undertecknat arrendeavtal, ett årigt sidoarrende, inom kommunal fastighet Trankärr 2:1
1085/25	KS2025/1817-1	Undertecknat arrendeavtal, ett årigt sidoarrende, inom kommunal fastighet Guntorp 1:4 Kode
1086/25	KS2025/1818-1	Undertecknat ettårigt arrendeavtal (sidoarrende) inom kommunens fastighet Guntorp 1:4 Kode
1087/25	KS2025/1982-1	Tillsättningsbeslut
1088/25	KS2025/1983-1	Tillsättningsbeslut
1089/25	KS2025/1984-1	Tillsättningsbeslut
1090/25	KS2025/1985-1	Tillsättningsbeslut
1091/25	KS2025/1986-1	Tillsättningsbeslut
1092/25	KS2025/1987-1	Tillsättningsbeslut

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2025-11-19

1093/25	KS2025/1988-1	Tillsättningsbeslut
1094/25	KS2025/1989-1	Tillsättningsbeslut
1095/25	KS2025/1990-1	Tillsättningsbeslut
1096/25	KS2025/1991-1	Tillsättningsbeslut
1097/25	KS2025/2006-1	Tillsättningsbeslut
1098/25	KS2025/2007-1	Tillsättningsbeslut
1099/25	KS2025/2008-1	Tillsättningsbeslut
1100/25	KS2025/2009-1	Tillsättningsbeslut
1101/25	KS2025/2010-1	Tillsättningsbeslut
1102/25	KS2025/2011-1	Tillsättningsbeslut
1103/25	KS2025/2012-1	Tillsättningsbeslut
1104/25	KS2025/2013-1	Tillsättningsbeslut
1105/25	KS2025/2014-1	Tillsättningsbeslut
1106/25	KS2025/2015-1	Tillsättningsbeslut
1107/25	KS2025/2016-1	Tillsättningsbeslut
1108/25	KS2025/2071-1	Tillsättningsbeslut
1109/25	KS2025/2072-1	Tillsättningsbeslut
1110/25	KS2025/2073-1	Tillsättningsbeslut
1111/25	KS2025/2074-1	Tillsättningsbeslut
1112/25	KS2025/2075-1	Tillsättningsbeslut
1113/25	KS2025/2076-1	Tillsättningsbeslut
1114/25	KS2025/2077-1	Tillsättningsbeslut
1115/25	KS2025/2078-1	Tillsättningsbeslut
1116/25	KS2025/2079-1	Tillsättningsbeslut
1117/25	KS2025/2080-1	Tillsättningsbeslut
1118/25	KS2025/2088-1	Tillsättningsbeslut
1119/25	KS2025/2089-1	Tillsättningsbeslut
1120/25	KS2025/2090-1	Tillsättningsbeslut
1121/25	KS-VR2025/0214-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för Smultronstället 35.
1122/25	KS-VR2025/0432-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Uppläggning av jollar, Djuphamnskajen, Hedvigsholmen, Marstrand
1123/25	KS-VR2025/0439-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering, Kajen vid Hedvigsholmen
1124/25	KS-VR2025/0447-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark – Byggetablering byggställning, Parkgatan 10, Marstrand
1125/25	KS-VR2025/0451-2	[TRV 2025_101544] Remisskopia för remissomgång 2
1126/25	KS-VR2025/0457-1	Begäran om yttrande om tung, bred och lång transport med kartbild
1127/25	KS-VR2025/0457-2	[TRV 2025_103113] Remisskopia för remissomgång 1
1128/25	KS-VR2025/0458-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll för hämtning av hushållsavfall för fastigheten Överön 2:21

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2025-11-19

1129/25	KS-VR2025/0460-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Braseröd 1:16
1130/25	KS-VR2025/0461-2	[TRV 2025_103529] Remisskopia för remissomgång 1
1131/25	KS-VR2025/0462-2	[TRV 2025_103521] Remisskopia för remissomgång 1
1132/25	KS-VR2025/0467-2	[TRV 2025_103903] Remisskopia för remissomgång 1
1133/25	KS-VR2025/0470-2	scan_anders.claesson thomasbetong.se_2025-10-13-06-34-15. Signerad
1134/25	KS2016/1091-13	Personuppgiftsbiträdesavtal - Axiell Sverige AB
1135/25	KS2016/1091-16	Avtalsförlängning Axiell Sverige AB
1136/25	KS2018/0200-1	Avtal Securitas
1137/25	KS2020/0192-1	Avropsavtal kaffeutomater
1138/25	KS2020/0193-1	Avropsavtal vattenautomater
1139/25	KS2020/0194-1	Avropsavtal mattor
1140/25	KS2020/2067-1	Avtal - Musiklek med Susanne Lind
1141/25	KS2020/2067-2	Avtal - Ordkanon
1142/25	KS2020/2067-3	Avtal - Digital Workshop i Body Percussion för åk 6 i Kungälvs Kommun
1143/25	KS2022/1297-1	Avtal – Skapande skola
1144/25	KS2022/1297-2	Kontrakt – Skapande skola
1145/25	KS2022/1297-3	Avtal för kulturaktörer i Skapande skola 2021/2022
1146/25	KS2022/1297-4	Avtal om lärarfortbildning med Filmpedagogerna, Folkets Bio
1147/25	KS2022/1297-5	Avtal – Skapande skola
1148/25	KS2022/1297-6	Avtal – Skapande skola
1149/25	KS2022/1297-7	Avtal - Skapande skola
1150/25	KS2022/1297-8	Avtal - Skapande skola
1151/25	KS2022/1297-9	Avtal - Skapande skola
1152/25	KS2022/1574-1	Nytttjanderättsavtal - Study Along Kulturskolan
1153/25	KS2022/1574-2	Pub-avtal - Study Along Kulturskolan
1154/25	KS2023/1745-1	Avtal - Kulturskolan Dagläger Street Art och guerillaslöjd, Amelie Axelsson, 15-17/8 2023
1155/25	KS2023/1745-2	Avtal - Kulturskolan Dagläger, Låtskrivarkurs, Step In Faith AB, 2023-08-16
1156/25	KS2023/1891-1	Aröd 4:2, Avtalsservitut, elektrisk och fiberoptisk ledning, KEAB
1157/25	KS2023/2104-1	Avtal med Headstomp Productions - nr. 20909
1158/25	KS2023/2105-1	Avtal med konstär
1159/25	KS2023/2106-1	Avtal med konstnär
1160/25	KS2023/2107-1	Avtal med utställare
1161/25	KS2023/2108-1	Avtal med konstnär
1162/25	KS2023/2154-1	Avtal med Stöd & Stipendier i Saltsjöbaden, SOS AB, upprättat 2023-09-21
1163/25	KS2023/2866-1	Avtal Alex författarlexikon - signerat
1164/25	KS2024/0327-1	Avtal - Carbe Musik AB

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2025-11-19

1165/25	KS2024/0327-2	Avtal - A Skön Underhållning
1166/25	KS2024/0708-1	Ettårigt kopieringsavtal för noter och sångtexter för musikskola/kulturskola 2024
1167/25	KS2024/0814-1	Avtal - utställning Välkommen in - Demokrati för vuxna, Kungälvs bibliotek 2/9-6/10 2024
1168/25	KS2024/0814-2	Avtal - utställning Yttrandefrihetens gränser, Mimers Kulturhus 9/8 – 4/11 2024
1169/25	KS2024/0814-3	Avtal - föreställningen Konsekvens, Kompani Catapult, Mimers Kulturhus 17/11 2023
1170/25	KS2024/0814-4	Avtal - föreställning med Vokalerna, Mimers Kulturhus 25/9 2024
1171/25	KS2024/0814-5	Avtal -föreställning med Lokalteatern, Mimers Kulturhus 25/9 2024
1172/25	KS2024/0814-6	Avtal - föreställning med Musikkåren, Mimers Kulturhus 25/9 2024
1173/25	KS2024/0814-7	Avtal - föreställning med Leif Brixmark, Mimers Kulturhus 11/4 2024
1174/25	KS2024/0814-8	Avtal -föreställning Basen i mitt hjärta, Magnus Rosén, Mimers Kulturhus 1/9 2023
1175/25	KS2024/0814-9	Avtal - föreställning Gro, Big Wind Musik Dans Teater, Mimers Kulturhus 16/10 2024
1176/25	KS2024/0814-10	Avtal - föreställning Bjällerkling, Big Wind Musik Dans Teater, Mimers Kulturhus 11/12 och 13/12 2024
1177/25	KS2024/0814-11	Avtal - Lajv Magikaos på biblioteket, Kungälvs stadsbibliotek 4/4 2024
1178/25	KS2024/0814-12	Avtal - vård och underhållsplan för offentlig utomhuskonst, Västra Götalandsregionen
1179/25	KS2024/1570-3	Avtal - Kultlab Demokratiworkshop
1180/25	KS2025/0042-1	Avtal - Kulturpris inköp
1181/25	KS2025/0042-2	Avtal - föreställning Strumpor och sång, Big Wind, Mimers Kulturhus 1/4-3/4 2025
1182/25	KS2025/0042-3	Avtal - workshop "Slöjda Alla Hjärtans Dag-gåva", JARFORM, 13/2 2025
1183/25	KS2025/0042-4	Avtal - konsert The Refreshments, via entertainmentbolaget Headstomp Productions, 23/5 2025
1184/25	KS2025/0042-5	Avtal - föreställning Teckensäcken, Big Wind, 27/10 2025
1185/25	KS2025/0046-1	Avtal - Streetdance workshop, Movement Center Gothenburg AB, 3 tillfällen Vt 2025
1186/25	KS2025/0046-2	Avtal - Workshops: Didigalt skapande, Ellinor Richey, KultLab Mimers, Vt 2025
1187/25	KS2025/0046-6	Avtal - Kultlab Demokratiworkshop för ökad psykisk hälsa, Michelle Haughton/Maulén Music, 3 tillfällen Ht 2025

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2025-11-19

1188/25	KS2025/0090-1	Avtal - Eldföreställning Nattens demoner, Fae Fire Group
1189/25	KS2025/0090-2	Avtal - utställning Gudomliga, Kollektivet Snö
1190/25	KS2025/0090-3	Avtal - delaktivitet inom paraplyprojektet Utveckling Kungälv, Leader Södra Bohuslän
1191/25	KS2025/0090-4	Avtal - utställning Björns motorsågskonst, Malin Nilsson
1192/25	KS2025/0090-5	Avtal - konsert SIMBI, Sten Källman m.fl.
1193/25	KS2025/0090-6	Avtal - campingslöjd workshop, JARFORM
1194/25	KS2025/0234-1	Avtal - Carbe Musik AB
1195/25	KS2025/0234-2	Avtal - konferencier och underhållning JBKL
1196/25	KS2025/0577-17	Delegationsbeslut september 2025 för färdtjänst och riksfärdtjänst. Färdtjänst 49 beviljade, 0 delavslag, 0 avslag. Riksfärdtjänst 8 beviljade, 0 delavslag, 0 avslag. Resa i annan kommun 0 beviljade, dagvårdsresor 2 beviljade och arbetsresor 1 beviljad.
1197/25	KS2025/0577-18	Delegationsbeslut september 2025 för parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Förare 9 beviljade, medpassagerare 3 beviljade och 0 avslag.
1198/25	KS2025/0703-1	Avtal om utlåningstjänst för e-böcker och digitala ljudböcker
1199/25	KS2025/0832-1	Avtal - Upphandling av molnbaserad utskriftstjänst för folkbibliotek i Kungälv
1200/25	KS2025/1039-21	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, MÖRTEN 1
1201/25	KS2025/1039-22	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, LAXEN 5
1202/25	KS2025/1039-23	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, MÖRTEN 2
1203/25	KS2025/1039-24	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, LAXEN 4
1204/25	KS2025/1039-25	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, MÖRTEN 3
1205/25	KS2025/1039-26	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, MÖRTEN 4
1206/25	KS2025/1039-27	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, MÖRTEN 8
1207/25	KS2025/1039-28	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, RÖDINGEN 1
1208/25	KS2025/1039-29	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, MÖRTEN 6
1209/25	KS2025/1039-30	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, RÖDINGEN 3
1210/25	KS2025/1039-31	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, MÖRTEN 5

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2025-11-19

1211/25	KS2025/1039-17	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, LAXEN 1
1212/25	KS2025/1039-18	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, LAXEN 2
1213/25	KS2025/1039-19	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, LAXEN 2
1214/25	KS2025/1039-20	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, LAXEN 6
1215/25	KS2025/1039-32	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, RÖDINGEN 6
1216/25	KS2025/1039-33	Beslut för anvisande av annan plats för att lämna avfall, RÖDINGEN 4
1217/25	KS2025/1329-4	Avtal i-Balans 2025-10-01 till 2029-09-30 - digitalt resursfördelningsverktyg
1218/25	KS2025/1338-6	Uppsägning av muntligt nyttjanderättsavtal avseende brygga på Romelanda-Häljeröd 1:4
1219/25	KS2025/1778-1	Delegationsbeslut bisyssla
1220/25	KS2025/1779-1	Delegationsbeslut bisyssla
1221/25	KS2025/1780-1	Delegationsbeslut bisyssla
1222/25	KS2025/1781-1	Delegationsbeslut bisyssla
1223/25	KS2025/1787-3	Varning
1224/25	KS2025/1816-1	Undertecknat arrendeavtal, ett årigt sidoarrende, inom kommunal fastighet Diseröd 1:1
1225/25	KS2025/2000-1	Avtal - Nystart, kurs med förstärkt pedagogiskt stöd vid Nordiska Folkhögskolan, läsåret 2025/2026
1226/25	KS2025/2002-3	Beslut angående utlämnande av allmän handling
1227/25	KS2025/2050-3	Beslut gällande utlämnande av allmän handling
1228/25	KS2025/2091-1	Tillsättningsbeslut
1229/25	KS2025/2092-1	Tillsättningsbeslut
1230/25	KS2025/2093-1	Tillsättningsbeslut
1231/25	KS2025/2094-1	Tillsättningsbeslut
1232/25	KS2025/2095-1	Tillsättningsbeslut
1233/25	KS2025/2096-1	Tillsättningsbeslut
1234/25	KS2025/2097-1	Tillsättningsbeslut
1235/25	KS2025/2123-2	Beslut - personuppgiftsincident
1236/25	KS2025/2142-1	Tillsättningsbeslut
1237/25	KS2025/2143-1	Tillsättningsbeslut
1238/25	KS2025/2144-1	Tillsättningsbeslut
1239/25	KS2025/2145-1	Tillsättningsbeslut
1240/25	KS2025/2146-1	Tillsättningsbeslut
1241/25	KS2025/2147-1	Tillsättningsbeslut
1242/25	KS2025/2148-1	Tillsättningsbeslut
1243/25	KS2025/2149-1	Tillsättningsbeslut
1244/25	KS2025/2150-1	Tillsättningsbeslut
1245/25	KS2025/2151-1	Tillsättningsbeslut
1246/25	KS2025/2152-1	Tillsättningsbeslut

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2025-11-19

1247/25	KS2025/2153-1	Tillsättningsbeslut
1248/25	KS2025/2154-1	Tillsättningsbeslut
1249/25	KS2025/2178-1	Tillsättningsbeslut
1250/25	KS2025/2179-1	Tillsättningsbeslut
1251/25	KS2025/2180-1	Tillsättningsbeslut
1252/25	KS2025/2181-1	Tillsättningsbeslut
1253/25	KS2025/2182-1	Tillsättningsbeslut
1254/25	KS2025/2183-1	Tillsättningsbeslut
1255/25	KS2025/2184-1	Tillsättningsbeslut
1256/25	KS2025/2185-1	Tillsättningsbeslut
1257/25	KS2025/2186-1	Tillsättningsbeslut
1258/25	KS2025/2187-1	Tillsättningsbeslut
1259/25	KS2025/2188-1	Tillsättningsbeslut
1260/25	KS2025/2189-1	Tillsättningsbeslut
1261/25	KS2025/2190-1	Tillsättningsbeslut
1262/25	KS2025/2190-2	Tillsättningsbeslut
1263/25	KS2025/2191-1	Tillsättningsbeslut
1264/25	KS2025/2192-1	Tillsättningsbeslut
1265/25	KS2025/2205-2	Beslut om utlämnande av allmänna handlingar
1266/25	KS-VR2025/0449-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Kulturnatta, flera platser i centrala Kungälv
1267/25	KS-VR2025/0459-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för Sanner 1:14
1268/25	KS-VR2025/0463-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering, upplag för Y-bommar
1269/25	KS-VR2025/0473-2	[TRV 2025_103911] Remisskopia för remissomgång
1270/25	KS-VR2025/0474-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Hägnan 1:8
1271/25	KS-VR2025/0476-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark – Uteservering foodtruck, Ytterby
1272/25	KS-VR2025/0482-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Knoppen 8
1273/25	KS-VR2025/0483-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Foodtruck vid Kongahälla Center och Vita Fläcken vid ICA Maxi
1274/25	KS-VR2025/0485-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering, Östra Lyckan
1275/25	KS-VR2025/0486-2	[TRV 2025_108787] Remisskopia för remissomgång 1
1276/25	KS-VR2025/0487-2	[TRV 2025_109098] Remisskopia för remissomgång 1
1277/25	KS-VR2025/0488-2	[TRV 2025_106601] Remisskopia för remissomgång 1
1278/25	KS-VR2025/0494-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Rishammar 4:1

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2025-11-19

1279/25	KS2021/1849-36	Lägenhetsarrende berörande Cylindern 3 för etablering
1280/25	KS2025/1435-7	Delegationsbeslut - Samråd Ändring av detaljplan för Marstrand 33:6
1281/25	KS2025/1511-1	Tillsättningsbeslut
1282/25	KS2025/1760-1	Undertecknat arrendeavtal Guntorp 1:4 och 1:65
1283/25	KS2025/1766-1	Delegationsbeslut bisyssla
1284/25	KS2025/1767-1	Delegationsbeslut bisyssla
1285/25	KS2025/1768-1	Delegationsbeslut bisyssla
1286/25	KS2025/1769-1	Delegationsbeslut bisyssla
1287/25	KS2025/1771-1	Delegationsbeslut bisyssla
1288/25	KS2025/1776-1	Delegationsbeslut bisyssla
1289/25	KS2025/1777-1	Delegationsbeslut bisyssla
1290/25	KS2025/2085-2	Fullmakt - Avgift parkeringsplatser Hedvigsholmen
1291/25	KS2025/2249-5	Besked om avskedande
1292/25	KS2025/2249-6	Beslut om avstängning
1293/25	KS2025/2260-1	Tillsättningsbeslut
1294/25	KS2025/2261-1	Tillsättningsbeslut
1295/25	KS2025/2262-1	Tillsättningsbeslut
1296/25	KS2025/2263-1	Tillsättningsbeslut
1297/25	KS2025/2265-1	Tillsättningsbeslut
1298/25	KS2025/2266-1	Tillsättningsbeslut
1299/25	KS2025/2267-1	Tillsättningsbeslut
1300/25	KS2025/2268-1	Tillsättningsbeslut
1301/25	KS2025/2269-1	Tillsättningsbeslut
1302/25	KS2025/2270-1	Tillsättningsbeslut
1303/25	KS2025/2271-1	Tillsättningsbeslut
1304/25	KS2025/2272-1	Tillsättningsbeslut
1305/25	KS2025/2273-1	Tillsättningsbeslut
1306/25	KS2025/2284-1	Tillsättningsbeslut
1307/25	KS2025/2285-1	Tillsättningsbeslut
1308/25	KS2025/2286-1	Tillsättningsbeslut
1309/25	KS2025/2287-1	Tillsättningsbeslut
1310/25	KS2025/2288-1	Tillsättningsbeslut
1311/25	KS2025/2289-1	Tillsättningsbeslut
1312/25	KS2025/2290-1	Tillsättningsbeslut
1313/25	KS2025/2291-1	Tillsättningsbeslut
1314/25	KS2025/2292-1	Tillsättningsbeslut
1315/25	KS2025/2293-1	Tillsättningsbeslut
1316/25	KS2025/2294-1	Tillsättningsbeslut
1317/25	KS2025/2295-1	Tillsättningsbeslut
1318/25	KS2025/2296-1	Tillsättningsbeslut
1319/25	KS2025/2297-1	Tillsättningsbeslut
1320/25	KS2025/2298-1	Tillsättningsbeslut
1321/25	KS2025/2307-1	Tillsättningsbeslut
1322/25	KS2025/2308-1	Tillsättningsbeslut
1323/25	KS2025/2309-1	Tillsättningsbeslut

Kallelse

Delegationsbeslut kommunstyrelsen
2025-11-19

1324/25	KS2025/2310-1	Tillsättningsbeslut
1325/25	KS2025/2311-1	Tillsättningsbeslut
1326/25	KS2025/2312-1	Tillsättningsbeslut
1327/25	KS2025/2313-1	Tillsättningsbeslut
1328/25	KS2025/2315-1	Tillsättningsbeslut
1329/25	KS-VR2025/0427-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för Åkerhög 1:29
1330/25	KS-VR2025/0475-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Marstrand 29:2
1331/25	KS-VR2025/0495-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Harestads-Röd 2:43
1332/25	KS-VR2025/0497-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Julgransförsäljning samt granupphämtning, flera platser, Kungälv
1333/25	KS-VR2025/0502-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Torsby-Tofta 2:53

Denna behandling '285/25 Kommundirektörens rapport' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '286/25 Månadsrapport' har inget tjänsteutlåtande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Pia Jakobsson

2025-11-09

Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) - budget 2025 – uppföljning (Dnr KS2024/2545-3)

Sammanfattning

Bohusläns räddningstjänstförbund hade under 2023 och 2024 stora kostnadsökningar som medförde underskott och begärde och fick ett tilläggsbidrag från Kungälvs kommun om 3 560 Tkr.

I samband med Tertialrapport 2 och har förbundet inkommit med en skrivelse om ytterligare tilläggsbidrag med anledning av oförutsedda pensionskostnader. Tilläggsbidraget utöver de redan beslutade enligt ovan uppgår till 2 609 Tkr.

Förslag till beslut:

1. Kungälvs kommun ställer sig positiv till Bohusläns Räddningstjänstförbund begäran om ytterligare ett tillfälligt extra tillfälligt bidrag om 2 609 Tkr för 2025 utöver de 3 560 tkr som kommunfullmäktige fattade beslut om i december 2024.
2. Bidraget beviljas under förutsättning att Bohusläns Räddningstjänstförbund fortsätter sitt arbete med översyn av kostnader och åtgärder för en ekonomi i balans
3. Finansiering sker inom förvaltningens ram.

Juridisk bedömning

Ett kommunalförbund bildas genom att förbundsmedlemmarnas fullmäktige antar en förbundsordning. Förbundsordningen är, vid sidan av bestämmelserna i kommunallagen, det dokument som reglerar förhållandena i ett kommunalförbund. Därtill finns speciallagstiftning som reglerar den verksamhet som förbundet bedriver, t.ex. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Enligt 9 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) ska en förbundsordning bland annat innehålla förbundsmedlemmarnas andelar i förbundets tillgångar och skulder, fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna, förbundsmedlemmarnas styrning av och insyn i förbundets ekonomi samt riktlinjer om budgetprocessen.

Enligt kommunallagens 11 kapitel Ekonomisk förvaltning ska kommuner/kommunförbund ha en ekonomi i balans – intäkterna ska överstiga kostnaderna – vilket är grundprincipen för balanskravet. Om balanskravsresultatet för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

Förslaget till beslut bedöms vara i enlighet med kommunallagen och gällande förbundsordning för Bohus räddningstjänstförbund.

Förvaltningens bedömning

Kommunerna Kungälv och Ale har sedan 2013 ett gemensamt räddningstjänstförbund. Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsdirektion, som även är förbundsstyrelse.

Enligt förbundsordningen ska kostnaderna för förbundets verksamhet täckas, i den mån det inte sker på annat sätt, genom bidrag från förbundsmedlemmarna med en fördelning utifrån befolkningstalet. För närvarande fördelas kostnaderna med 60,5% för Kungälvs kommun och 39,5% för Ale.

Bohusläns räddningstjänstförbund hade under 2023 och 2024 stora kostnadsökningar som medförde att man inte hade en ekonomi i balans och i samband med beslut om budget 2025 (direktionssammanträde 2024-11-20 §92/2024) begärde BORF ett tilläggsbidrag om 3 560 Tkr. Kommunfullmäktige fattade i december 2024 (KS2024/2545-1) beslut om att bevilja ett tillfälligt tilläggsbidrag 2025 om maximalt 3 560 tkr. Bidraget beviljades under förutsättning att Bohusläns räddningstjänstförbund fortsatte sitt arbete med översyn av kostnader och åtgärder för en ekonomi i balans i dialog med ägarkommunerna och RSG (räddningstjänsten i storgöteborg).

Utbetalning av tilläggsbelopp skulle ske två gånger under 2025 efter analys i samband med delårsrapport 1 och delårsrapport 2. Vid delårsrapport 1 bedömdes att ingen utbetalning behövde ske.

BORF har inkommit med en skrivelse som beskriver oförutsedda ökade pensionskostnader och önskar att medlemskommunerna kompenserar förbundet för dessa kostnader. Totalt sett beräknar förbundet ett underskott i oktober månad på 6,4 Mkr. Tillför ägarkommunerna Ale och Kungälv kompensation fullt ut för förbundets underskott enligt den senaste prognosen kommer förbundet att nå ett positivt resultat på 844 Mkr vilket innebär att förbundet når sitt finansiella mål för 2025. Det innebär att förbundet återställer 2023 års resultat enligt kommunallagen. Ett återställande av resultatet 2025 skapar bättre förutsättningar för förbundets fortsatta arbete med budget 2026.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet berörs av kommunfullmäktiges strategiska mål nummer 5. Att medborgare och näringsliv ska känna ett ökat förtroende för kommunen. Mål nummer 10. Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning samt den strategiska förutsättningen med utgångspunkt i kvalitet och hushållning.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till Agenda 2030:s delmål 16.6 om att bygga effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Utöver Bohusläns räddningstjänstförbunds förbundsordning bedöms inga andra styrande dokument beröras.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ett antal åtgärder för reglering av underskottet har presenterades av förbundsdirektionen. Dessa hade sammanlagt inneburit en märkbar påverkan på medborgare i Kungälvs kommun, framför allt vid en nedläggning av Kode station. Den nya begäran om tilläggsbidrag förändrar inte dessa förutsättningar.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Om BORF inte tilldelas ett tillfälligt tilläggsbidrag för 2025 för att reglera underskottet i budgeten finns risk för negativ påverkan av medarbetare om räddningstjänstförbundet.

Ekonomisk bedömning

Kommunfullmäktige fattade i december 2024 beslut om att ta ansvar för räddningstjänstförbundets ekonomi och tillfälligt balansera budget 2025 med maximalt 3 560 Tkr under förutsättning att förbundet fortsatte arbeta med ekonomi i balans och att man såg över andra åtgärder än de föreslagna för att minska kostnaderna (KS2024/2545-1).

BORF har vidtagit åtgärder för ca 2 mkr. Förbundet har prioriterat de mest nödvändiga kostnaderna för till exempel utbildningar, förbrukningsmaterial och reparationer. Lokalkostnaderna har minskat genom samordning av stationerna i Ale kommun. Ledningsresursen från Räddningstjänsten i StorGöteborg har setts över och minskats ner. Under året har avtalet med Sjöfartsverket avseende transport av personal med hjälp av deras båtar och personal avslutats. Bedömningen är att förbundet klarar det genom egna förmågor. Allmän återhållsamhet gäller inom förbundet. Intäkterna har ökat genom återställningsavgiften för automatlarm har höjts och förbundet planerar även att hyra ut sitt övningsområde.

Trots förbundets arbete med att minska sina kostnader har underskottet ökat till 6 404 Tkr. Det beror på av oförutsedda pensionskostnader. Det totala underskottet utan kompensation från ägarkommunerna är prognosticerat till 9,5 mkr vid årets slut. Då är det tillfälliga extra bidrag som Kungälv fattade beslut om för en ekonomi i balans inte inkluderat. Inkluderas hela det extra bidraget från Kungälvs kommun prognosticeras underskottet till 5,7 Mkr

Med anledning av att det uppkomna underskottet ber direktionen i BORF om ytterligare resurser till förbundet i en skrivelse till ägarkommunerna. Samtidigt föreslås en ny fördelning av underskottet mellan kommunerna. BORF ber om ett extra tillfälligt bidrag på 2 900 tkr av de 3 560 tkr som Kungälvs kommun beslutade om december 2024. Det är den summa förbundet förväntas vara i behov av för att nå sitt finansiella mål borträknat den förändrade pensionsprognosen.
Dessutom ber förbundet om ytterligare ett tilläggsbidrag från Kungälvs kommun på maximalt 3 267 Mkr för att kompensera för ökade pensionskostnader.

Totalt sett önskar förbundet därmed att Kungälvs kommun tillför maximalt 6 169 Tkr i tilläggsbidrag för 2025. Detta för att undvika ytterligare besparingar inom förbundet.

Dialog har förts med Ale kommun som avser att fatta beslut i ärendet i december.

Finansiering
Inom ram finns avsatt 3 560 Tkr enligt tidigare beslut. Med ovanstående förslag behöver förbundet tillföras ytterligare *maximalt* 2 609 Tkr. Kungälvs kommun förutsätter att förbundet fortsätter att arbeta för en ekonomi i balans och effektivera sin verksamhet för att minska behovet av tilläggsbidraget.

Förvaltningen prognosticerar i delårsrapport 2 ett överskott inom övergripande gemensamma kostnader och gör därför bedömningen att det begärda tilläggsbidraget kan hanteras inom förvaltningens ram.

Förslag till beslut

4. Kungälvs kommun ställer sig positiv till Bohusläns Räddningstjänstförbund begäran om ytterligare ett tillfälligt extra tillfälligt bidrag om 2 609 Tkr för 2025 utöver de 3 560 tkr som kommunfullmäktige fattade beslut om i december 2024.
5. Bidraget beviljas under förutsättning att Bohusläns Räddningstjänstförbund fortsätter sitt arbete med översyn av kostnader och åtgärder för en ekonomi i balans
6. Finansiering sker inom förvaltningens ram.

Linda Nygren
Kommundirektör

Pia Jakobsson
Ekonomichef

Expedieras till: Bohusläns räddningstjänstförbund

För kännedom till: Förvaltningsledningen, Anette Fredriksson, Frida Engdahl, Annika Lindell

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Marielle Månskär

2025-09-04

Parkeringsnorm - Del av Mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135-9)

Sammanfattning

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm hanterar frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterat. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.
Vidare behandlades parkeringsnormen i utskottet den 21 maj 2025, Kommunstyrelsen den 4 juni och Kommunfullmäktige den 12 juni där den återremitterades. I bilaga 3 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Inför ny politisk behandling, efter senaste återremiss, har parkeringsnormens tal för besöksparkering för bostäder i zon A justerats till 1 plats per bostad/ 1000 BTA.
Tidigare har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier.

Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större skillnad dem emellan samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:

1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Juridisk bedömning

Parkering vid nybyggnad av hus och anläggningar regleras i Plan- och bygglag (2010:900) 8 kap. 9–10 §§, 4 kap. 13 §. I lagen framgår att kommunen har övergripande ansvar för och möjlighet att planera parkering.
En parkeringsnorm är vägledande vid framtagandet av detaljplan och vid bygglov.
Kommunen får i en detaljplan ställa krav om utrymme för parkering samt placering och utformning av parkeringsplatser. PBL anger att en fastighet ska ordnas så att det ”på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon”.
Parkering regleras också med stöd från andra lagar och förordningar såsom PBF (plan och byggförordningen) BBR (boverkets byggregler) och Lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner 2 §.

Förvaltningens bedömning

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterat. I bilaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Vidare behandlades parkeringsnormen i utskottet den 21 maj 2025, Kommunstyrelsen den 4 juni och Kommunfullmäktige den 12 juni där den återremitterades. I bilaga 3 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm hanterar frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Parkeringsnormen grundas på utredningar och analyser av det nuvarande genomsnittliga bilinnehavet inom föreslagna zoner samt en framtida förväntad färdmedelsfördelning.

Parkeringsnormen och dess hantering säkerställer att respektive projekt inom kommunen möjliggör, möter och skapar ytor för parkering motsvarande den tillkommande efterfrågan. Den säkerställer också att parkeringsfrågorna och kraven behandlas likvärdigt.

Parkeringsnormen talar inte om dagens behov utan ska vara vägledande för framtida efterfrågan.

En konsekvensbedömning av nuvarande parkeringsnorms zonindelning har gjorts och förvaltningen möjliggör genom förändringen till zoner i stråk att normen ger förbättrade möjligheter till att leva och förflytta sig på ett hållbart sätt. Parkeringsnormens zonstruktur tar hänsyn till rimligt avstånd till hållplats i stråk, med över tid säkerställd god kollektivtrafik.

Inför ny politisk behandling, efter senaste återremiss, har parkeringsnormens tal för besöksparkering för bostäder i zon A justerats till 1 plats per bostad/ 1000 BTA.

Tidigare har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier.

Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större skillnad dem emellan samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan
Parkeringsnormen anger idag minimikrav för antalet parkeringsplatser som ska byggas för bil och cykel.
Den innehåller flexibla parkeringstal som är möjliga att ytterligare minska genom reduktionspaket för annat resande än med bil samt därigenom underlätta för invånare och företag som vill reducera sina klimatutsläpp.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

11. Hållbara städer och samhällen.
Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering.
Hållbar stadsutveckling kräver samarbete mellan sektorer och styrning på flera nivåer samtidigt.

Parkeringsnormen är ett av kommunens verktyg för att kunna påverka transportmönstret och bilinnehavet i syfte att skapa långsiktig hållbarhet för kommunen.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Parkeringsnormen går i linje med Mobilitetspolicy KS2023/2306 som har som mål att tydliggöra hur trafik, mobilitet och parkeringsstrategier samverkar och kan bidra till ökad tillgänglighet samt ett resurseffektivt och hållbart transportsystem för alla som bor, verkar och besöker Kungälvs kommun.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Revideringen innebär justeringar som ska bidra till att ge förutsättningar för ett mer hållbart resande för kommunens medborgare. Parkeringsnormen förväntas även skapa god tillgång till besöksparkering med hänsyn till omlandets medborgare och deras besök i centrala Kungälv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Föreslagen parkeringsnorm har tagit höjd för att kunna bedöma verksamheters behov i varje enskilt fall av parkeringsplatser så som vid skolor i serviceorter och på landsbygd. Detta för att skapa parkeringsytor som stämmer mer överens med det faktiska behovet än i tidigare norm. Medarbetare som jobbar i huvudort påverkas marginellt.

Ekonomisk bedömning

Externa aktörer såsom byggherre eller fastighetsägare står för kostnader kopplat till anläggning och uppförande av parkering för fastigheters behov.
Kommunen tydliggör genom parkeringsnormen fastighetsägarens ansvar för behoven kopplat till parkering för fastigheten.
En parkeringsnorm i samklang med nuvarande bilinnehav, färdmedelsfördelning och Kungälvs förutsättningar säkerställer att vi varken kräver ytor eller bygger mer parkering än för förväntade behov. Därigenom säkerställs god hushållning med resurser för såväl kommun som exploatörer.
Ur ett samhällsekonomiskt såväl som kommunekonomiskt perspektiv är möjliggörande av samnyttjande av parkeringsytor positivt. Detta då den totala ytan för parkering minskar när ytor kan användas för olika parkeringsbehov över dygnet, som verksamheters behov dagtid och boendeparkering nattetid. Därigenom kan mark som annars bundits upp för parkering nyttjas för andra ändamål.

Förslag till kommunfullmäktige.

1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Martin Gistell
Enhetschef Trafik gata park

Tony Strandh
Verksamhetschef Teknik

Mirsad Radoncic

Tf Samhällsbyggnadschef

Expedieras till:
Marielle Kilpi
Månskär

För kännedom till:
Pernilla Attnäs Björk

KUNGÄLVS KOMMUN

Parkeringsnorm

Del av Mobilitetspolicy

Diarie-/dokumentnummer: KS2024/1135
Beslut: 2025 Kommunfullmäktige §…/År och datum
Beredande politiskt organ: Utskottet för samhälle och utveckling
Ersätter tidigare beslut Ersätter alla tidigare antagna versioner
Giltighetstid: 2030-12-31
Dokumentansvarig: Enhetschef Trafik gata park
Senast uppdaterad av: Marielle Månskär

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning ... 3
2. Relation till andra styrdokument ... 3
3. Syfte ... 3
4. Mål och viljeinriktning ... 3
   Mobilitetspolicy ... 3
5. Förutsättningar ... 4
   Plan- och bygglagen (SFS 2010:900) ... 4
   Hantering ... 5
6. Parkeringstal – Startvärden ... 6
   Zonindelning ... 6
   Tillämpning av parkeringstal ... 6
   Flerbostadshus ... 7
   Särskilt boende, gruppboende och serviceboende ... 7
   Kontor, handel och restaurang ... 8
   Industri, lager och volymhandel ... 9
   Hotell ... 9
   Förskola och skolor ... 9
   Fritidsaktiviteter, Idrottsanläggningar samt turistmål ... 10
   Vårdlokaler, vårdcentraler och sjukhus ... 10
   Parkering för rörelsehindrade ... 10
7. Laddinfrastruktur vid nybyggnation och ombyggnation ... 10
8. Parkeringsköp ... 11
   Parkeringsköp via kommunen ... 11
   Parkeringsköp via annan part än Kungälvs kommun ... 11
9. Reduktion genom mobilitetsåtgärder ... 11
   Reduktionspaket ... 11
10. Levandegöra ... 13
11. Uppföljning ... 13

Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Inledning

Tillgången till parkering är en grundläggande förutsättning för att kommunens invånare ska kunna nyttja fordon, som bilar och cyklar. Parkering är också en del av kommunens samhällsplanering och inverkar på hur kommunen och dess tätorter utvecklas, vad som byggs och hur ytan används. Parkering har också en central roll i trafiksystemet och påverkar hur och när resor sker med olika färdmedel.

Ett bra samarbete mellan kommunens förvaltningar och med de aktörer som utvecklar och äger fastigheter ger förutsättningar för en avvägd utformning och reglering av parkering som styr både mot tillgänglighet för kommunens invånare och mot önskad riktning för stadsplaneringen och trafiksystemet i stort.

2. Relation till andra styrdokument

Dokumentets innehåll, regleringar och tabeller baseras på övriga kommunala styrdokuments intentioner och målsättningar, exempelvis gällande översiktsplan och mobilitetspolicy.

Kommunfullmäktiges strategiska mål, kommunstyrelsens resultatmål och Agenda 2030 har också tagits i beaktande vid framtagandet av parkeringsnormen.

3. Syfte

Parkeringsnormen utgör vägledning för kommunens arbete med att säkerställa att parkering anordnas enligt plan- och bygglagen och att likställighetsprincipen värnas.

Parkeringsnormen beskriver den efterfrågan på parkering som en fastighetsägare ska tillgodose. Parkeringsnormen ska till viss del vara flexibel och därigenom skapa möjlighet för de aktörer som vill planera för en minskad klimatpåverkan i sina projekt genom att minska antalet parkeringsplatser mot att andra mobilitetsåtgärder genomförs i stället.

4. Mål och viljeinriktning

Mobilitetspolicy

Parkeringsnormen ska bidra till uppfyllnad av mobilitetspolicyns övergripande mål, viljeinriktning och den övergripande strategin *Hållbart resande*.

Därtill ska parkeringsnormen stödja mobilitetspolicyns strategier. Nedan redovisas hur strategierna är omhändertagna i stort i parkeringsnormen:

- Övergripande strategi *Hållbart resande* – Tillämpning av fyrstegsprincipen:
    - Tänk om – Parkeringsnormen ger utrymme för flexibilitet och möjlighet att ersätta bilparkering med andra mobilitetstjänster för att stärka förutsättningarna för ett ökat hållbart resande.
    - Optimera – Parkeringsnormen uppmuntrar samnyttjande, fastighetsövergripande lösningar och parkeringsköp.
- Strategi för gång- och cykeltrafik – Parkeringsnormens skrivning om parkeringstal och standard för cykelparkering bidrar till utökade och förbättrade möjligheter för cykelparkering.
- Strategi för Biltrafik – Parkeringsnormen stödjer ett effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur genom att uppmuntra samnyttjande, fastighetsövergripande lösningar och parkeringsköp. Parkeringsnormen skapar förutsättningar för nya tjänster- och tekniker (bil- och cykeldelning, elfordon och beaktar läges- och projektspecifika egenskaper för att skapa en avvägd bedömning av vad efterfrågan på parkering kommer att bli.

KUNGÄLVS KOMMUN

- Strategi för parkering – Parkeringsnormen uppmuntrar samnyttjande, fastighetsövergripande lösningar, parkeringsköp och undvikande av större markparkeringar för att bättre nyttja de markytor som upplåts till bilparkering och som i förlängningen skapar förutsättningar för en mer attraktiv vistelsemiljö. Parkeringsnormen måste kompletteras med en väl avvägd reglering på parkeringsytor i tätorterna för att parkeringsplaneringen ska bidra till mobilitetspolicyns mål.

Utöver vad som beskrivs i följande dokument om dimensionering och hantering av efterfrågan på bilparkering så beskrivs här två principer som stöd för parkeringsplaneringen i Kungälv:

- Markparkering som huvudsaklig lösning för bilparkering ska undvikas i de centrala tätorterna (zon A, primärt Kungälv och Ytterby). Detta då en sådan lösning motverkar flera av strategierna i mobilitetspolicyn (exempelvis attraktiv vistelsemiljö, förbättrade möjligheter cykelparkering) och kan strida mot formuleringen i PBL att friyta ska prioriteras före parkeringsyta (se stycket om *Andra förutsättningar*). Undantag kan göras för små projekt, upp till 10 lägenheter eller motsvarande yta för verksamheter.
- Om det finns ledig parkeringskapacitet bör en del av den efterfrågan som uppstår vid nyproduktion i de centrala delarna av tätorterna lösas genom parkeringsköp eller andra motsvarade lösningar. Kungälvs kommun, planerar för och styr mot att minst 20 % av all ny efterfrågan på bilparkering från bostäder och 70 % för verksamheter ska lösas på andra fastigheter och företrädelsevis där det finns befintlig bilparkering idag, exempelvis på de parkeringsytor på kvartersmark som ägs av Kungälvs kommun. Syftet med möjlighet till parkeringsköp är att skapa flexibilitet i projekten och minska risken att projekt behöver begränsa antal bostäder eller att bostäderna blir dyrare på grund av ett ensidigt krav att parkering ska lösas på egen fastighet.

5. Förutsättningar

Fastighetsägaren bär ansvaret för att anordna parkering för sin fastighet.

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

I 4 kap. 13 § står det om bestämmelserna för krav på parkeringsutrymmen:

”I en detaljplan får kommunen bestämma:

(1) de krav i fråga om att ordna utrymme för parkering, lastning och lossning som behövs med hänsyn till 8 kap. 9 § första stycket 4, (2) placeringen och utformningen av parkeringsplatser, och (3) att viss mark eller vissa byggnader inte får användas för parkering.”

I 8 kap. 9 § punkt 4 står det att:

Det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon.

Om tomten ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, ska det på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering enligt första stycket 4, ska man i första hand ordna friyta.

I 8 kap. 10 § står att: Det som gäller i fråga om utrymme för parkering, lastning och lossning och om friyta i 9 § första stycket 4 och andra stycket ska i skälig utsträckning också tillämpas om tomten är bebyggd.

KUNGÄLVS KOMMUN

Hantering

Vilket tidigare beskrivits i kapitel *3. Syfte* så ska parkeringsnormen utgöra vägledning för kommunens arbete med att säkerställa att parkering anordnas enligt plan- och bygglagen och att likställighetsprincipen värnas. Parkeringsfrågorna hanteras enligt följande i plan- och byggprocessen.

Struktur för mobilitets- och parkeringsredovisning (MoP-redovisning)

Syftet med en MoP-redovisning är att beskriva och dokumentera planerad lösning för mobilitet och parkering. Redovisningen genomförs i fyra steg, varav steg 1 och 4 är obligatoriska. *Steg 3. Reduktion genom mobilitetsåtgärder* är endast tillämpbart i zon A.

Steg 1. Parkeringstal – startvärden

I steg 1 beskrivs parkeringsnormens parkeringstal för planerad exploatering. Steg 1 föregås av en beskrivning av aktuellt projekt och dess förutsättningar.

Steg 2. Avsteg
I vissa fall kan det vara lämpligt att göra avsteg från de angivna parkeringstalen för bil och/eller cykelparkering. Sådana avsteg ska motiveras tydligt och underbyggas med källmaterial. Det är kommunen som bedömer om avsteg kan motiveras i fall till fall. Kommunen ska eftersträva att tillgängliggöra information när avsteg har skett och varför, för att synliggöra praxis för andra exploatörer/fastighetsägare som medverkar i detaljplan eller söker bygglov. Sådana avsteg ska beskrivas i steg 2.

Steg 3. Reduktion genom mobilitetsåtgärder
Kungälvs kommun erbjuder en möjlighet att arbeta med mobilitetsåtgärder för att reducera antalet parkeringsplatser i zon A. Sådana avsteg ska beskrivas i steg 3.

Steg 4. Beskrivning av parkeringslösning
När parkeringstalet och antalet parkeringsplatser är fastställt ska parkeringslösningen beskrivas och motiveras i steg 4.

E-tjänst för MoP-redovisning
Baserat på ovan beskriven struktur finns en e-tjänst med relevanta frågor kopplat till de olika stegen. Syftet med e-tjänsten är att skapa en yta för strukturerad och konstruktiv dialog mellan exploatör/fastighetsägare och Kungälvs kommun om hur mobilitets- och parkeringslösningen dimensioneras och utformas på ett välavvägt sätt.

Planskede

* Parkeringsfrågan ska lyftas in tidigt i planskedet för att visa på hur mycket trafik ett område kommer att generera, hur stor efterfrågan på parkering kan tänkas bli och om parkering kan lösas inom planområdet eller om den behöver lösas utanför planområdet.

* Vid större/komplexa projekt inom zon A (se avsnitt Zonindelning) ska en MoP-redovisning tas fram i kommunens e-tjänst för ändamålet (se beskrivning nedan). En sådan redovisning kan med fördel också användas i projekt utanför zon A där det finns anledning till dialog och avvägningar för vad som ska gälla avseende parkering och mobilitet i aktuellt projekt. Kungälvs kommun ger besked i fall till fall vilka krav på redovisning som finns för aktuellt projekt.

* Eventuella avtal som krävs för parkeringslösningen (exempelvis parkeringsköpsavtal, mobilitetsavtal) ska vara tecknade inför antagande av detaljplanen.

Bygglovsskede

* Utgångspunkt är att planhandlingar tillsammans med parkeringsnorm och PBL ska följas och utgöra grund för bygglovsgranskning. Eventuella avtal ska då ses över och justeras vid behov, alternativt att nya avtal tecknas om de behövs men saknas från planskedet.

KUNGÄLVS KOMMUN

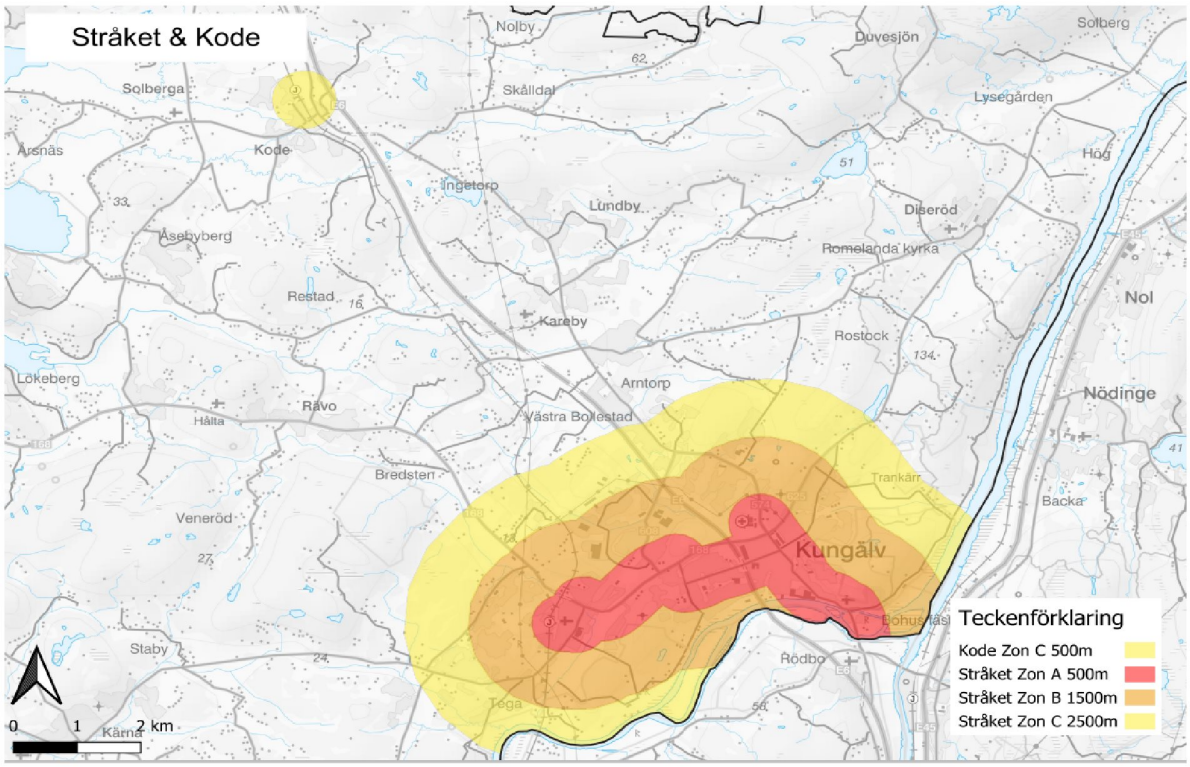
* MoP-redovisningen från detaljplanen ska uppdateras eller att det tas fram en ny om det saknas från tidigare planarbetet. Enligt tidigare ska e-tjänsten alltid användas i större/komplexa projekt i zon A. Kungälvs kommun ger besked i fall till fall vilka krav på redovisning som finns för aktuellt projekt.

6. Parkeringstal – Startvärden

Zonindelning

Parkeringsnormen ska tillämpas i hela kommunen. Parkeringstal i tre olika zoner (A-C) ska säkerställa att det framtida utbudet av parkeringsplatser är väl avvägt mot de övergripande målsättningarna om förtätning och tillgänglighet.

Zonindelningen baseras på de geografiska områdenas förutsättningar för hållbart resande och förtätningsgrad och förtydligas mer i bilaga *Zonindelning för parkeringsnorm.* För projekt som ligger utanför de definierade zonerna krävs en projektspecifik bedömning där Kungälvs Kommun anger aktuellt startvärde.

Zonkarta för Kungälvs kommun

För projekt som geografiskt ligger i två olika zoner är utgångspunkten att den inre zonen ska användas. Om det finns särskilda skäl kan Kungälvs kommun tillåta att den yttre zonen används eller att projekt planeras med en annan zons grundvärde.

Detta ska prövas i steg 2 i MoP-redovisningen.

Tillämpning av parkeringstal

Parkeringsnormen ger startvärdet för det **minsta antal parkeringsplatser** som behöver säkerställas för att ett bygglov ska godkännas. Om platsens och projektets förutsättningar innebär att startvärdet bedöms för lågt av kommunen, till följd av att de antaganden som ligger till grund för parkeringstalen inte uppfylls, ska en justering påtalas av kommunen i aktuellt projekt. Om ett sådant fall uppstår är det ytterst i bygglovsskedet en sådan justering prövas i förhållande till PBL.

KUNGÄLVS KOMMUN

Parkeringstalen anges för cykel- och bilparkering för bostäder (boende och besökare) och verksamheter (verksamma och besökare)

I planskedet ska parkeringstalen användas baserade på 1000 m^2 BTA för bostäder och andra verksamheter. Avsteg kan göras om Kungälvs kommun anser att det finns särskilda skäl för detta.

I bygglovsskedet ska parkeringstalen användas baserade på bostadsenheter för bostäder, antal avdelningar/klasser för förskolor/skolor och 1000 m^2 BTA för andra verksamheter.

Antalet parkeringsplatser ska efter att alla steg i MoP-redovisningen avrundas uppåt till närmaste heltal.

Startvärdena gäller för såväl nybyggnation som ombyggnation.

De parkeringsplatser som är för besökare ska vara tillgängliga för besökare när sådan efterfrågan finns.

Behov av angöringsplatser behöver utredas inom varje projekt för samtliga typer av bostäder och verksamheter. Funktioner som ska vara dimensionerade är uppställningsplats för räddningstjänst och avfallstransporter och möjlighet till lastning/lossning för personbil samt för eventuella servicefordon. Därutöver kan det med fördel, utan krav, beskrivas hur förutsättningarna ser ut för angöring med sällantransporter som leveranser med +12 m lastbil, längre uppställning av flyttbil etc.

En- och tvåbostadshus

Det är Kungälvs kommun som avgör vilken kategori avseende typ av bostad som ska användas.

En och tvåbostadshus inrymmer exempelvis fristående villa, rad- och kedjehus samt fritidshus. Minst en boendeparkering ska anordnas inom eller i närheten av bostaden. Därtill ska det finnas minst en besöksparkering. Besöksplatser kan med fördel samordnas mellan flera bostäder.

Flerbostadshus

Flerbostadshus avser en byggnad med flera bostadsenheter i, ex. lägenheter. Parkeringstalen för flerbostadshus anges per bostadsenhet utifrån olika bostadsenhetsstorlekar. Parkeringstalen baseras på 1,6 invånare per bostad <55 m2 och 2 invånare per bostad ≥55 m^2. Utgångspunkt för översättning från bostadsenhet till m2 BTA är 90 m^2/bostad för flerbostadshus.

Antal parkeringsplatser per bostadsenhet/BTA och zon samt tillägg för besök

Bilplatser per bostadsenhet	**Parkeringstal boende**			**Tillägg för besök**	
	A	**B**	**C**	**A**	**B-C**
Bostad <55 m^2	0,5	0,7	0,9	0,09	0,1
Bostad ≥55 m^2	0,6	0.85	1,1		
Bilplatser per 1 000 m^2 BTA	**A**	**B**	**C**	**A**	**B-C**
Bostad <55 m^2	5,3	7,6	9,8	1,0	1,1
Bostad ≥55 m^2	6,7	9,4	12,2		
Cykelplatser per bostadsenhet	**A**	**B**	**C**	**A**	**B-C**
Bostad <55 m^2	1,6	1,6	1,6	0,1	0,06
Bostad ≥55 m^2	2	2	2		
Cykelplatser per 1 000 m^2 BTA	**A**	**B**	**C**	**A**	**B-C**
Bostad <55 m^2	18	18	18	1,1	0,7
Bostad ≥55 m^2	22	22	22		

Särskilt boende, gruppboende och serviceboende

För andra typer av boende som särskilt boende, gruppboende och serviceboende anges nedan tabell som kan nyttjas som stöd i bedömning av efterfrågan på parkering.

KUNGÄLVS KOMMUN

Antal parkeringsplatser per bostadsenhet och zon för särskilt boende, gruppboende och serviceboende och anställda

Bilplatser per	**A**	**B**	**C**
Bostad	0,3	0,4	0,5
Cykelplatser per	**A**	**B**	**C**
Bostad	Minst tre parkeringsplatser vid varje boende		

Kontor, handel och restaurang

För verksamheter anges parkeringstalen i form av antal parkeringsplatser per 1 000 m^2 bruttoarea (BTA). Yta som inte ska räknas med är sådant som är avsedd för parkering såsom garage eller liknande.

Parkeringstalen för kontor utgår från att 35 anställda/1000 m^2 BTA är på plats samtidigt under dimensionerande tid på dagen. Parkeringstalen för alla beskrivna verksamheter utgår ifrån följande färdmedelsfördelning.

Färdmedelsfördelning till grund för parkeringstal för verksamheter

Bilresor	**A**	**B**	**C**
Andel bilresor, verksamma	35 %	55 %	70 %
Andel bilresor, besökare	50 %	60 %	75 %
Cykelresor	**A**	**B**	**C**
Andel cykelresor, verksamma	20 %	10 %	5 %
Andel cykelresor, besökare	16 %	5 %	3 %

Parkeringstalen för handel är indelade i två kategorier: livsmedel respektive närservice och detaljhandel. Närservice innefattar butiker och andra serviceverksamheter i mindre lokaler och detaljhandel innefattar bland annat kläder, heminredning samt sport och fritid.

Om den planerade verksamheten avviker från genomsnittsvärden kan en justering av parkeringstalet motiveras i steg 2 i MoP-redovisning.

För andra typer av handel, exempelvis volymhandel, se vidare under Industri, lager och volymhandel.

Antal parkeringsplatser per 1000 m^2 BTA och zon för kontor, handel och restaurang

Bilplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**
Kontor			
Anställda	12	19	25
Besökare	1,5	1,8	2,3
Närservice och detaljhandel			
Anställda	3,5	5,5	7
Besökare	18	21	26
Livsmedelshandel			
Anställda	3,5	5,5	7
Besökare	25	30	38
Restaurang			
Anställda	3,5	5,5	7
Besökare	35	42	53
Cykelplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**
Kontor			
Anställda	7	3,5	1,8
Besökare	0,5	0,2	0,1
Närservice och detaljhandel			

KUNGÄLVS KOMMUN

Anställda	2	1	0,5
Besökare	5,6	1,8	1,1
Livsmedelshandel			
Anställda	2	1	0,5
Besökare	8	2,5	1,5
Restaurang			
Anställda	2	1	0,5
Besökare	11,2	3,5	2,1

Industri, lager och volymhandel

Efterfrågan på parkering för bil och för cykel beskrivs i MoP-redovisningen för varje specifik exploatering. Utgångspunkt ska vara antal anställda/besökare som är på plats samtidigt under dimensionerande tid (max) under dagen multiplicerat med förväntad andel som reser med bil/cyklar.

Fastighetsägaren ansvarar för att skäliga ytor för lastning, lossning och uppställning av tunga fordon finns på kvartersmark. Rekommenderat standardmått för lastbil och buss (3,5x25 m).

Hotell

Nedan visas parkeringstal för hotell.

Antal parkeringsplatser per 1000 m² BTA och zon för hotell

Bilplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**
Anställda	1,1	1,7	2,1
Besökare	20	24	30
Cykelplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**
Anställda	0,6	0.3	0,15
Besökare	6,4	2	1,2

Förskola och skolor

En utgångspunkt är att parkeringsplatser för personal och besökande samt hämtning och lämning med bil ska anordnas en bit bort ifrån entréer till skola/förskola och skol-/förskolegård för att skapa förutsättningar för en tryggare och säkrare trafiksituation intill skolan. Endast nödvändiga parkeringsytor så som parkering för rörelsehindrade och leveransplatser ska i första hand planeras i skolans närhet. Mellan parkeringsplatser och skolan krävs en säker och tillgänglig gångväg samt hastighetssäkrade passager samt att det finns hinder mot av hämta/lämna sker på andra ytor än avsett.

Parkeringstalet för grundskola har sin utgångspunkt i F-3 där andelen elever som tar sig till skolan utan sällskap av vuxen är lägre än vad den kan vara för äldre elever. Om det saknas möjlighet till besöksparkering i närområdet, och att det är olämpligt att den sker på hämta/lämna-ytor, ska besöksparkering utöver hämta/lämna anordnas utifrån en specifik skola bedömt behov. Särskilt utrymme ska ges så lådcyklar och cykelkärror får plats på ett bra sätt. Parkeringstalen baseras på 250 m² BTA per klass (skola) och 238 m² per avdelning (förskola).

Antal parkeringsplatser per 1000 m² BTA och zon för förskola och skolor

Bilplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**	**Tillägg för besök zon A**	**Tillägg för besök zon B**	**Tillägg för besök zon C**
Förskola	4,4	6,9	8,8	8,4	10,1	12.6
Grundskola	7,4	8,8	11,2	6	7,2	9
Gymnasium	Utreds i MoP-redovisningen					
Cykelplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**	**Tillägg för besök zon A**	**Tillägg för besök zon B**	**Tillägg för besök zon C**
Förskola	2,5	1,3	0,6	2,7	0,8	0,5
Grundskola	3,2	1,6	0,8	19,2	6	3,6
Gymnasium	Utreds i MoP-redovisningen					

KUNGÄLVS KOMMUN

Mopedplatser per 1000 BTA	A	B	C	Tillägg för besök		
Grundskola	Utreds i MoP-redovisningen					
Gymnasium						

Fritidsaktiviteter, Idrottsanläggningar samt turistmål
Efterfrågan på parkering för bil och cykel utreds i MoP-redovisningen.

En utgångspunkt som stöd för bedömning är 0,3 bilparkeringsplatser per besökande och 0,4 cykelparkeringsplatser per besökande.

Vårdlokaler, vårdcentraler och sjukhus
Efterfrågan på parkering för bil och cykel utreds i MoP-redovisningen.

Parkering för rörelsehindrade
En angöringsplats för bilar ska finnas och parkeringsplatser för rörelsehindrade (PRH) ska kunna ordnas efter behov inom 25 meter från en tillgänglig och användbar entré till publika lokaler, arbetslokaler och bostadshus (BFS 2014:3)

För bostäder i Kungälv är utgångspunkten att det ska kunna ordnas en parkeringsplats för rörelsehindrade för 3 % av alla bostäder. För publika lokaler, se tabell nedan.

Rekommenderat antal parkeringsplatser för rörelsehindrade för besökare vid publika lokaler (ISO 21542)

Parkeringsanläggning med upp till:	Antal reserverade platser:
10 platser	1 reserverad plats
50 platser	2 reserverade platser
100 platser	4 reserverade platser
200 platser	6 reserverade platser
Fler än 200 platser	6 reserverade platser + 1 plats för varje tillkommande 100 platser

För övriga platser beskrivs i MoP-redovisningen behovet för varje specifik exploatering.

7. Laddinfrastruktur vid nybyggnation och ombyggnation

Laddning av elfordon är sedan år 2020 ett egenskapskrav i plan- och bygglagen, PBL. Vilka byggnader som ska ha utrustning för laddning av elfordon eller förberedelser för laddning genom så kallad ledningsinfrastruktur framgår av plan- och byggförordningen, PBF. Boverkets regler för laddning av elfordon och krav i samband med uppförande av nya byggnader och vid ombyggnader ska följas.

Reglerna innebär i korthet:

- Nya bostadshus med fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur (förberedelse med tomrör eller liknande) till alla parkeringsplatser.
- Byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till 20 % av parkeringsplatserna och minst en laddningspunkt för elfordon.

Kraven på laddinfrastruktur gäller vid nybyggnad och vid särskilt angivna ombyggnadsfall, 3 kap. 22 § PBF. I de fall då parkeringen är belägen i byggnaden gäller kraven vid ombyggnad som omfattar byggnadens elektriska infrastruktur. I de fall då parkeringen är belägen på tomten till byggnaden gäller kraven vid ombyggnad som sker i samband med att ändringsåtgärder vidtas på parkeringen[1].

Det ska beskrivas i MoP-redovisningen hur dessa krav kommer att hanteras.

[1] Boverket 2025. Hållbar mobilitet_Delrapport uppdrag inom EPBD_Rapport 2025:8

KUNGÄLVS KOMMUN

8. Parkeringsköp

Parkeringsköp innebär att exploatör/fastighetsägare i stället för att ordna parkering på den egna fastigheten kan göra ett parkeringsköp mot kommunen, eller annan part, som äger och tillhandahåller parkeringsplatser.

Parkeringsköp via kommunen

Om parkeringsköp godkänns som lösning ska detta tydligt beskrivas i planbeskrivningen och avtal ska upprättas inför antagande av detaljplan och/eller bygglovsansökan beroende på hur detaljplanen är utformad.

Avtalskravet gäller både större och mindre aktörer och ska utgå från följande punkter:

- Utgångspunkt är att avtalet ska gälla under 25 år.
- Efter 25 år bör avtalet omförhandlas annars ska fastighetsägaren lösa parkering på annat sätt. Kommunen kan också bedöma att det saknas anledning att fortsätta avtala kring fastighetsövergripande parkeringslösning om marknadsförutsättningarna för efterfrågan och utbud av bilparkering är goda vid platsen.
- Kostnad per plats vid nytecknade parkeringsköpsavtal fastställs av kommunfullmäktige.
- Avtalet ska innehålla en kartbild med placering och/eller beskriven hänvisning till aktuell parkeringsanläggning samt hur många platser som ska ingå i parkeringsköpet.
- Ytan ska vara inskrivning som parkering i fastighetsregistret.

Parkeringsköp för cykel kan genomföras för besöksparkering samt arbetsplatsparkering och på kvartersmark om det finns särskilda skäl som gör att det inte kan lösas på egen fastighet.

Parkeringsköp via annan part än Kungälvs kommun

I de fall som exploatören/fastighetsägaren väljer att lösa efterfrågan på bilparkering via en annan part ska samma grundläggande kriterier gälla som om parkeringsköpet skulle ha gjorts via kommunen, se ovan beskrivna kriterier.

9. Reduktion genom mobilitetsåtgärder

Parkeringsnormen ger möjlighet till flexibla parkeringstal och ger därigenom exploatören/fastighetsägaren möjlighet att anordna färre bilparkeringsplatser än det ursprungliga parkeringstalet anger, om det istället införs mobilitetsåtgärder som styr mot en lägre efterfrågan på bilparkering. Det är Kungälvs kommun som godkänner önskad reduktion och åtgärder från exploatören/fastighetsägaren.

Ett civilrättsligt avtal, så kallat mobilitetsavtal, ska tecknas mellan kommun och fastighetsägaren och beskriva vilken reduktion som beviljats och vilka mobilitetsåtgärder som fastighetsägaren ska utföra. Avtal ska upprättas inför antagande av detaljplan och/eller bygglovsansökan beroende på hur detaljplanen är utformad. Mobilitetsavtalet tecknas för 10 år. Detta avtal sker vid sidan av myndighetsutövning och tillämpning av PBL.

Uppföljning av mobilitetsavtalet sker årligen mellan fastighetsägaren och kommunen.

Reduktionspaket

I detta avsnitt redovisas de reduktionspaket som har tagits fram med tillhörande reduktioner för bostäder. Reduktionspaketet gäller endast för flerbostadshus och avser bilparkering för boende ej besökande i zon A.

Reduktionspaket för flerbostadshus

KUNGÄLVS KOMMUN

Reduktionspaket	Zon A
Nivå 1 –	5% i reduktion av parkeringstal från föregående steg
Nivå 2 –	10 % i reduktion av parkeringstal från föregående steg
Nivå 1 + 2 –	15% i reduktion av parkeringstal från föregående steg

Mobilitetsåtgärder som ingår i respektive reduktionspaket för flerbostadshus

Reduktionspaket	Beskrivning
Obligatoriska åtgärder för att erhålla reduktion	
Information om förutsättningarna avseende parkering och mobilitet	Fastighetsägaren ska informera potentiella hyresgäster/köpare om förutsättningarna avseende parkering och mobilitet. I samband med inflyttning ska motsvarande information ges. Därefter ska boende årligen få motsvarande information eller oftare om något särskilt inträffar som innebär att utbudet och tillgängligheten med olika mobilitetstjänster, inklusive parkering för bil/cykel, påverkas.
Utvärdering	Fastighetsägaren ska årligen kunna förse Kungälvs kommun med information om reglering, vakanser och beläggning för bil- och cykelparkering samt hur mobilitetstjänster används. Det är kommunen som initierar att sådant underlag ska tas fram.
Nivå 1 – cykelpool	
Cykelpool	Fastighetsägaren säkerställer under 10 års tid tillgänglighet till cykelpool (1 cykel per 15 lägenheter) på egen fastighet eller på närliggande fastighet (Max 100 meters gångavstånd mellan cykelpool och entréer). Fastighetsägaren erbjuder de boende kostnadsfri cykelpool under minst 6 månader. Begränsningar i tid/antal användningar/boende är tillåtet för att upprätthålla tillgänglighet för många boende. Fastighetsägaren ska ställa i ordning parkeringsplatser för cykelpoolen utöver de ordinarie parkeringstalen för cykel om den ska finnas på egen fastighet. Cykelpoolen ska innehålla el-cyklar utan och med lastkapacitet. Det är önskvärt om cykelpoolen placeras så att andra användare än de som bor i fastigheten kan ges tillgång till tjänsten.
Nivå 2 – Bilpool/Bildelningstjänst	
Bilpool/Bildelningstjänst	Fastighetsägaren säkerställer under 10 års tid tillgång till bildelningstjänst med god tillgänglighet till bokningsbara fordon (minst en dedikerad bil/70 lägenheter) inom 500 meters gångavstånd. Fastighetsägaren ska beskriva hur antalet bilar kan utökas om beläggningen per bilpoolsbil blir hög. Fastighetsägaren ska ställa i ordning motsvarande 1 parkeringsplats/70 lägenheter för delad bil/poolbil om det saknas tillgängliga bilpoolsbilar enligt punkten ovan. Yta för sådan parkering ska redovisas i detaljplan och bygglov. Fastighetsägaren erbjuder de boende som vill nyttja bildelningstjänsten en kraftfull rabatt under minst 6 månader. Rabatten kan avse medlemskap eller vara kopplat till tid- och kilometeravgifter beroende på leverantörens och fastighetsägarens avtalade upplägg. Utgångspunkten är att bilpoolslösningen ska vara öppen för andra användare än de som bor i fastigheteten.

KUNGÄLVS KOMMUN

10. Levandegöra

Dokumentet publiceras efter antagande på kommunens hemsida.

11. Uppföljning

För att säkerställa att parkeringsnormens innehåll är aktuellt ska dokumentet utvärderas samt revideras vart fjärde år eller tidigare om det framkommer större behov av justering däremellan.

KUNGÄLVS KOMMUN

Svar på återremiss

Återremissen lyfter följande synpunkter och ståndpunkter:

"..Beslut avseende p-norm, kostnad för parkeringsköp, laddinfrastrukturplan mm måste tas som ett paket/helhet i Mobilitetspolicyn.."

Förvaltningen bedömer att så gjordes vid årsskiftet 2023/2024 när Mobilitetspolicyn och den nu gällande parkeringsnormen antogs. Kostnad för parkeringsköp är ett enskilt taxebeslut som förvaltningen bedömer ligger på en rimlig kostnadsnivå, alltså behövs i nuläget ingen revidering. Laddinfrastrukturplanen är under arbete och kommer förhoppningsvis upp för antagande under våren 2025.
Givet att samtliga tre dokument ska revideras ser förvaltningen positivt på att de presenteras som ett paket för att ytterligare belysa den röda tråden i dokumenten och hur de hänger samman.

"..Elektrifiering av p-platser kommer att öka kraven på kommunen avseende tillgängliga övriga parkeringar. Detta bör analyseras och hanteras.."

Parkeringsnormens krav på mobilitets- och parkeringsredovisning i samtliga projekt kommer att analysera detta. Hanteringen av elektrifieringens konsekvenser på vanliga platser bör motsvara efterfrågan i varje enskilt projekt.

"..Parkeringsköp i centrum är för billiga pga att dessa parkeringar måste byggas på höjden samt kommande elektrifiering.."

Parkeringsnormen hanterar inte taxor eller avgifter, den innehåller därför inte kostnader för parkeringsköp. Frågan är därmed inte relevant för ärendet om själva normen. Kostnadsnivån för parkeringsköp tas i separat taxebeslut.

Planen bör omarbetas med avseende på:

"..Flexibiliteten i normen avseende områdestyp/stadstyp, enskilt fastighetsprojekt och målgrupp, som påverkar efterfrågan av parkeringar måste utredas, definieras och förklaras ytterligare.."

Den framtagna parkeringsnormen tydliggör hur behovet av parkering ska hanteras och redovisas i såväl planskedet som bygglovsskedet. Kravet på mobilitets- och parkeringsredovisning kommer att definiera förväntad efterfrågan samt rimliga förutsättningar för parkering i projektet. Anledningen till flexibiliteten i normen är för att möta verklig efterfrågan och nyttja ytor på ett effektivt sätt och inte skapa vare sig över- eller underkapacitet samt tomma parkeringsytor.

Redovisningen tar höjd för allt som kan tänkas påverka efterfrågan på parkering och ställer krav på exploatören att redovisa förutsättningar, ambitioner och lösningar.
Nedan följer exempel på frågor från mobilitets- och parkeringsredovisningen:

Vilka förutsättningar för hållbart resande finns inom projektområdet och dess närhet? Analysera projektets läge och tillgänglighet till kollektivtrafik, cykelinfrastruktur och service i detalj.
Hur regleras parkeringen på allmän plats i anslutning till projektområdet?

Är risken hög eller låg för att parkeringsplatserna som byggs inte kommer nyttjas till följd av att parkering på allmän plats/gatan är mer attraktiv?

Hur kommer de befintliga boende och anställda i området påverkas om parkering på gatan är mer attraktiv för exploateringen än den parkeringslösning som exploatören föreslår?

"..Omedelbar närhet till knutpunkt av kollektivtrafik i stället för hållplats.."

Kollektivtrafik har inte endast upptagning från en punkt utan har upptagning av resenärer utefter hela linjens sträckning.
Parkeringsnormens zonstruktur tar hänsyn till rimligt avstånd till hållplats i stråk, med över tid säkerställd god kollektivtrafik. Detta för att fler medborgare och projekt ska hanteras med rätt förutsättningar för resvanor med kollektivtrafik och eventuella reduktioner genom mobilitetsåtgärder.

"..Mobilitetsfrämjande åtgärder/Reduktionserbjudande är för generösa både för cyklar och bilpool.."

Reduktionen i föreslagen norm är sänkt i procent i förhållande till nuvarande norm med 5-7% och även begränsad till att endast vara möjlig att nyttja för zon A och B. Förvaltningen bedömer reduktionen i sig som rimlig. Bedömning av rimlighet och utfall kommer göras i varje enskilt fall där exploatören önskar reduktion.

"..Minskningen av p-talet är för stort i förhållande till t ex bilpoolsplatser långt från fastigheten och som dessutom ska vara tillgängligt för allmänheten.."

Avsteg samt reduktion från p-talens grundvärde bedöms i varje enskilt fall och eventuella reduktioner genom mobilitetsåtgärder ska godkännas av förvaltningen.

Nedan följer förvaltningens bedömning enligt tidigare tjänsteskrivelse, vilken kvarstår.

Behovet av en tydligare parkeringsnorm har under ett par år varit efterfrågad inom förvaltningen och av externa aktörer. Parkeringsfrågorna bör behandlas integrerat med den övergripande planeringen i kommunen och kräver en tydlighet samt flexibilitet för att möta behov och efterfrågan.

Nuvarande parkeringsnorm innehåller tolkningsmån inom nästan alla avsnitt. I den nya normen har förtydligande och uppdateringar gjorts avseende kopplingar till nya styrdokument, processbeskrivningar för olika skeden, hantering, ansvarsfördelning, parkeringstal samt för parkeringsköp och reduktionspaket.

Förvaltningen bedömer att justeringarna inom samtliga avsnitt kommer att påverka arbetet med parkering inom kommunen i positiv bemärkelse jämfört med nuvarande norm. Enkelhet och tydlighet skapar effektivare processer i såväl planskede som bygglovsskede.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens parkeringstal och hur man använder tabellerna, både i tidiga skeden och i bygglovsskeden. Den ska också bidra till en utökad samverkan mellan kommun och extern aktör samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Nya styrdokument som parkeringsnormen tar hänsyn till är kommunens beslutade Strukturplan och Mobilitetspolicy.

Processbeskrivningen innebär ett förtydligande om hur man ska använda sig av parkeringstalen i både planskede samt bygglovsskede.

Hanteringen av parkering har utökats med en mobilitets- och parkeringsredovisning (e-tjänst under uppbyggnad) och innehåller fyra steg för att skapa en yta för dialog mellan externa aktörer och kommunen.

Ansvarsfördelningen förtydligar vilka enheter som samverkar kring parkeringsfrågorna och vilken enhet som har det yttersta ansvaret för hantering, planering och godkännande.

Zonindelningen har minskat till endast tre zoner och markerats utifrån stråk med förväntad god kollektivtrafik, närhet till handel och service och där möjligheten att leva hållbart över tid finns inom rimliga avstånd.
Parkeringsnormen ska tillämpas i hela kommunen. Parkeringstal i tre olika zoner (A-C) ska säkerställa att det framtida utbudet av parkeringsplatser är väl avvägt mot de övergripande målsättningarna om förtätning och tillgänglighet. Zonindelningen förtydligas mer i bilaga 1 *Zonindelning Parkeringsnorm 2024*.

Parkeringstalen baseras på nuvarande bilinnehav, färdmedelsfördelning och Kungälvs förutsättningar. Bilinnehav för statistikområde Nyko 6 (centrala delar av Kungälv) har lett till anpassning av p-tal i de olika zonerna.

Parkeringstalen för bil är justerade marginellt för bostäder men har ökat något för besöksparkering kopplat till handel och andra verksamheter. Som ett led i detta har exempelvis besöksparkering för livsmedelshandel höjts.

Parkeringstalen för verksamheter är väl underbyggda med nyckeltal och förväntad färdmedelsfördelning. Nedbrytning av p-tal har gjorts och jämkats så att alla p-tal för anställda i olika typer av verksamheter utgår från samma färdmedelsfördelning.

För cykel har parkeringstalen höjts, främst inom zon A, för att möta framtida behov.

Reduktionspaketen är justerade till enbart fysiska åtgärder som är lätta att följa upp och parkeringsköpen är förtydligade om hur och när de kan göras.

Förvaltningens bedömning om nuvarande upplägg med flexibla parkeringstal och samnyttjande är att de ska kvarstå. Detta går i linje med kommunens mobilitetspolicy och möjliggör för fastighetsägare att uppmuntras och medverka till beteendeförändringar för de boende

KUNGÄLVS KOMMUN

Förvaltningens svar på återremiss 250903

1. Att nuvarande parkeringsnorm kvarstår i liggande förslag.

Besöksparkering är justerad enligt tidigare politiskt önskemål från 0,7 till 1,0 per 1000/BTA i zon A. Per bostadsenhet är besöksparkeringen justerad från 0,06 till 0,09 i zon A. Varför det blir 0,09 och inte 0,1 är med anledning av att utgångspunkten för översättning från bostadsenhet till m2 BTA är 90 m^2/bostad för flerbostadshus.

2. Att kraven för reduktion med hjälp av cykelpool skärps jämfört med liggande förslag.

Reduktionspaketet består av endast två fysiska mobilitetsåtgärder med anledning av att de ska vara möjliga att följa upp.

Incitamentet försvinner i takt med att procentsatsen på reduktionen ev. skulle minska. 5% i reduktion för en cykelpool går i linje med förvaltningens bedömning av ett väl avvägt incitament för att exploatörer ska vara villiga att tillföra cykelpooler i Kungälvs tätort. Kraven för cykelpoolen anses rimliga och relativt höga i förhållande till kostnad att uppföra cykelpool.

3. Att laddinfrastrukturplanen – del av mobilitetspolicyn, färdigställs i syfte att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar.

Planen – Laddinfrastruktur för elfordon bedöms av förvaltningen att justeras till ett policydokument efter att ha varit ute på remiss. Om planen justeras kommer BSF och KF att bereda och besluta om policyn.

Förvaltningens ambition är att policyn ska gå upp för politisk behandling under hösten.

I utkastet finns följande text som ska bidra till att möta den faktiska efterfrågan samt att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar:

”I nuläget finns det 252 st publika laddstationer för bil och båt som kommunen ansvarar för och man kan konstatera att kommunen ligger väl i framkant med utbyggnad i förhållande till efterfrågan.

I nuläget kan parkeringsplatser med laddfunktion regleras så att alla, oavsett vilken typ av bränsle man kör på, kan parkera på dessa platser. I takt med att efterfrågan ökar finns behov av att reglera om i syfte att främja elfordon”

KUNGÄLVS KOMMUN

4. Att parkeringsköp enligt beslut (KS2018-0178) lyfts in under mobilitetspolicyn samt indexeras och differentieras för de olika parkeringszonerna.

Enligt statistiken för avtalade parkeringsköp i Kungälvs kommun så pekar den tydligt mot centrala Kungälv samt Marstrand/Koön.

Parkeringsköp för projekt inom zon B och C bedöms inte som aktuella och inte heller akuta att differentieras.

Förvaltningen anser att kostnaden för ett parkeringsköp ligger på en rimlig nivå enligt nuvarande taxadokument, sett till markvärde och kommunens kostnad att upprätthålla ytor för parkering över tid.

Summan för själva parkeringskostnaden hör hemma i ett taxadokument, inte i en policy.

Förvaltningen föreslår därför att gå upp till KF under hösten och aktualisera taxan i dokumentet KS2024/1519 – Taxa för parkeringsavgifter i Kungälvs kommun avseende parkeringsköp inom zon A och Marstrand.

Förvaltningen har parallellt med parkeringsnormsarbetet påvisat behov av att påbörja översyn av parkeringstaxan och reglering av parkering efter normens antagande.

5. Att dokumenten i punkt 1-4 samordnas och beslutas samtidigt, som en helhet, när de är färdigställda

Förvaltningen ser ett stort behov av att få föreslagen norm antagen då den förhåller sig till efterfrågan på parkering utifrån bilinnehav, beteenden och rimlig färdmedelsandelar och nyckeltal som taktar med de politiska målen.

Förvaltningen anser att dokumenten i sig inte är motstridiga varandra.

De är väl samordnade i framtagandet och kan med fördel beslutas om separat.

§ 133/2024

Revidering av parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Behovet av en tydligare parkeringsnorm har under en längre tid varit efterfrågad inom förvaltningen. Parkeringsfrågorna bör behandlas integrerat med den övergripande planeringen i kommunen och kräver en tydlighet samt flexibilitet för att möta behov och efterfrågan.
Nuvarande parkeringsnorm saknar till viss del detta då den innehåller tolkningsmån inom nästan alla avsnitt.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Förvaltningen föreslår därför kommunstyrelsen att besluta om följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy
Bilaga Parkeringsnorm - 2024
Bilaga Zonindelning Parkeringsnorm 2024 Bilaga 1

Information på sammanträdet

Handläggare Kollektiv Marielle Månskär redogör för ärendet. Ärendet diskuteras.

Återremissyrkande

Greger Plannthin (SD): Underlagen för parkeringsnormen bör innehålla en utredning/analys av det totala behovet av parkeringar som en helhet i centrala delarna (zon A) men även för nybyggnation i serviceorterna (zon B, C). Tillgodosedda besöksplatser kommer att tas i anspråk då risken för boendeparkeringar är minimalt tilltagna. För att bidra till ett hållbart kollektivt resande med parkeringsnormen som styrmedel behövs en konsekvensbedömning. Att tvinga in familjer i en svårlöst situation utan att få ihop vardagen gagnar ingen. Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet yrkar på återremiss av parkeringsnormen av följande skäl:

1. Beslut avseende p-norm, kostnad för parkeringsköp, laddinfrastrukturplan mm måste tas som ett paket/helhet i Mobilitetspolicyn
    - Elektrifiering av p-platser kommer att öka kraven på kommunen avseende tillgängliga övriga parkeringar. Detta bör analyseras och hanteras
    - Parkeringsköp i centrum är för billiga pga att dessa parkeringar måste byggas på höjden samt kommande elektrifiering.

2. Planen bör omarbetas med avseende på:
    - Flexibiliteten i normen avseende områdestyp/stadstyp, enskilt fastighetsprojekt och målgrupp, som påverkar efterfrågan av parkeringar måste utredas, definieras och förklaras ytterligare
    - Omedelbar närhet till knutpunkt av kollektivtrafik i stället för hållplats
    - Mobilitetsfrämjande åtgärder/Reduktionserbjudande är för generösa både för cyklar och bilpool. Minskningen av p-talet är för stort i förhållande till t ex bilpoolsplatser långt från fastigheten och som dessutom ska vara tillgängligt för allmänheten

I andra hand yrkar Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet på avslag.

Jonas Andersson (S): Avslag på Greger Plannthins (SD) återremissyrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på att avgöra ärendet idag mot Greger Plannthins (SD) yrkande och finner att Utskottet för samhälle och utveckling beslutar att avgöra ärendet idag.

Omröstning begärs. Utskottet för samhälle och utveckling godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för att avgöra ärendet idag och
Nej-röst för bifall till Greger Plannthin (SD) yrkande.

Omröstningsresultat

Med två ja-röster för att avgöra ärendet idag och tre nej-röster för Greger Plannthin (SD) yrkande antar Utskottet för samhälle och utveckling Greger Plannthin (SD) yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Ilona Wearn (KD)		x	
Greger Plannthin (SD)		x	
Charlotta Windeman (M)	x		
Ove Wiktorsson (C)		x	
Jonas Andersson (S)	x		
Summa:	2	3	

Beslut

Underlagen för parkeringsnormen bör innehålla en utredning/analys av det totala behovet av parkeringar som en helhet i centrala delarna (zon A) men även för nybyggnation i serviceorterna (zon B, C). Tillgodosedda besöksplatser kommer att tas i anspråk då risken för boendeparkeringar är minimalt tilltagna. För att bidra till ett hållbart kollektivt resande med parkeringsnormen som styrmedel behövs en konsekvensbedömning. Att tvinga in familjer i en svårlöst situation utan att få ihop vardagen gagnar ingen.

Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet yrkar på återremiss av parkeringsnormen av följande skäl:

1. Beslut avseende p-norm, kostnad för parkeringsköp, laddinfrastrukturplan mm måste tas som ett paket/helhet i Mobilitetspolicyn
   - Elektrifiering av p-platser kommer att öka kraven på kommunen avseende tillgängliga övriga parkeringar. Detta bör analyseras och hanteras
   - Parkeringsköp i centrum är för billiga pga att dessa parkeringar måste byggas på höjden samt kommande elektrifiering.

2. Planen bör omarbetas med avseende på:
   - Flexibiliteten i normen avseende områdestyp/stadstyp, enskilt fastighetsprojekt och målgrupp, som påverkar efterfrågan av parkeringar måste utredas, definieras och förklaras ytterligare
   - Omedelbar närhet till knutpunkt av kollektivtrafik i stället för hållplats
   - Mobilitetsfrämjande åtgärder/Reduktionserbjudande är för generösa både för cyklar och bilpool. Minskningen av p-talet är för stort i förhållande till t ex bilpoolsplatser långt från fastigheten och som dessutom ska vara tillgängligt för allmänheten

_____

Ärendet ajourneras 15.58-16.07

Expedieras till: Samtliga enhetschefer på Sektor samhällsbyggnad

För kännedom till: Marielle Månskär

Sammanträdesprotokoll

§ 85/2025

Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede. Förvaltningen har i framtagandet av normen analyserat och utrett nuvarande situation, som bilinnehav och framtida förväntad färdmedelsfördelning, samt Kungälvs geografiska förutsättningar. Normen är däremot inte ett verktyg för att lösa nuvarande utbud och efterfrågan på parkering.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm kommer hantera frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterad. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Inför ny politisk behandling har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier. Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större marginal samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss
Bilaga Svar på återremiss
Bilaga Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm 250429

Yrkande

Ilona Waern (KD), Greger Plannthin (SD) och Ove Wiktorsson (C): Anta liggande förslag med följande revideringar:

- parkeringstalen för zon B lyfts in i normen p-tal för zon A (bilplatser per 1000m2 BTA 9,4) . Parkering i innerstadszonen ska fortsatt i möjligaste mån förläggas under mark, överdäckas eller i parkeringshus.
- parkeringstalen för zon C lyfts in i normen för parkeringstalen zon B (bilplatser per 1000m2 BTA 12,2)

- zon C kvarstår oförändrad

Jonas Andersson (S): Yrkar avslag på Ilona Waerns (KD), Greger Plannthins (SD) och Ove Wiktorssons (C) yrkande och att liggande förslag ska antas utan revideringar.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att Utskottet för samhälle och utveckling beslutar att anta Jonas Anderssons (S) yrkande.

Omröstning begärs. Utskottet för samhälle och utveckling godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för bifall till Jonas Anderssons (S) yrkande och
Nej-röst för bifall till Ilona Waerns (KD), Greger Plannthins (SD) och Ove Wiktorssons (C) yrkande.

Omröstningsresultat

Med 4 ja-röster för Jonas Anderssons (S) yrkande och 3 nej-röster för Ilona Waerns (KD), Greger Plannthins (SD) och Ove Wiktorssons (C) yrkande antar Utskottet för samhälle och utveckling Jonas Anderssons (S) yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Helena Lindgren Karlsson (S)	X		
Erik Martinsson (-)	X		
Charlotta Windeman (M)	X		
Ove Wiktorsson (C)		X	
Ilona Waern (KD)		X	
Greger Plannthin (SD)		X	
Jonas Andersson (S)	X		
Summa:	4	3	0

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Expedieras till: Marielle Månskär

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk

Sammanträdesprotokoll

§ 190/2025

Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede. Förvaltningen har i framtagandet av normen analyserat och utrett nuvarande situation, som bilinnehav och framtida förväntad färdmedelsfördelning, samt Kungälvs geografiska förutsättningar. Normen är däremot inte ett verktyg för att lösa nuvarande utbud och efterfrågan på parkering.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm kommer hantera frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterad. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Inför ny politisk behandling har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier. Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större marginal samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss
Bilaga Svar på återremiss
Bilaga Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm 250429
Bilaga Protokollsutdrag - Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss - Utskottet för Samhälle och utveckling

Yrkande

Anna Vedin (M): Föreslagen norm för besökande ska vara 0,1 i zon A.
Greger Plannthin (SD): Avslag på parkeringsnormen.
Jonas Andersson (S): Bifall till utskottets förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Greger Plannthins (SD) yrkande mot Jonas Anderssons (S) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att anta Jonas Anderssons (S) yrkande. Ingen omröstning begärs.

Ordförande ställer därefter proposition på Anna Vedins (M) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att anta yrkandet. Ingen omröstning begärs.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.
3. Föreslagen norm för besökande ska vara 0,1 i zon A.

Expedieras till: Marielle Månskär

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk

Sammanträdesprotokoll

§ 90/2025

Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede. Förvaltningen har i framtagandet av normen analyserat och utrett nuvarande situation, som bilinnehav och framtida förväntad färdmedelsfördelning, samt Kungälvs geografiska förutsättningar. Normen är däremot inte ett verktyg för att lösa nuvarande utbud och efterfrågan på parkering.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm kommer hantera frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterad. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Inför ny politisk behandling har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier. Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större marginal samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss
Bilaga Svar på återremiss
Bilaga Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy 250429
Bilaga Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm 250429
Bilaga Protokollsutdrag - Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss - Utskottet för Samhälle och utveckling
Bilaga Protokollsutdrag - Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss – Kommunstyrelsen

Yrkande

Greger Plannthin (SD):
Sverigedemokraterna yrkar på att ärendet om parkeringsnorm återremitteras till kommunstyrelsen för fortsatt beredning enligt nedan:

1. Att nuvarande parkeringsnorm kvarstår i liggande förslag.
2. Att kraven för reduktion med hjälp av cykelpool skärps jämfört med liggande förslag
3. Att laddinfrastrukturplanen – del av mobilitetspolicyn, färdigställs i syfte att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar.
4. Att parkeringsköp enligt beslut (KS2018-0178) lyfts in under mobilitetspolicyn samt indexeras och differentieras för de olika parkeringszonerna.
5. Att dokumenten i punkt 1-4 samordnas och beslutas samtidigt, som en helhet, när de är färdigställda

Propositionsordning
Ordförande ställer proposition på att avgöra ärendet idag mot Greger Plannthins (SD) yrkande om återremiss och finner att kommunstyrelsen beslutar att avgöra ärendet idag.

Omröstning begärs. Kommunfullmäktige godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för att avgöra ärendet idag och
Nej-röst för Greger Plannthins (SD) återremissyrkande.

Omröstningsresultat

Med 35 ja-röster för att avgöra ärendet idag och 23 nej-röster för Greger Plannthins (SD) återremissyrkande finner ordförande att ärendet återremitteras genom minoritetsåterremiss. 3 ledamöter avstår.

Beslut

Ärendet om parkeringsnorm återremitteras till kommunstyrelsen för fortsatt beredning enligt nedan:

6. Att nuvarande parkeringsnorm kvarstår i liggande förslag.
7. Att kraven för reduktion med hjälp av cykelpool skärps jämfört med liggande förslag
8. Att laddinfrastrukturplanen – del av mobilitetspolicyn, färdigställs i syfte att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar.
9. Att parkeringsköp enligt beslut (KS2018-0178) lyfts in under mobilitetspolicyn samt indexeras och differentieras för de olika parkeringszonerna.
10. Att dokumenten i punkt 1-4 samordnas och beslutas samtidigt, som en helhet, när de är färdigställda

---

Expedieras till: Marielle Månskär

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Stefan Bohlin

2025-10-16

Upprättande av verksamhetsområde vatten och avlopp för Aröd etapp 2 (Dnr KS2024/1440)

Sammanfattning

Enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) ska kommunen inrätta verksamhetsområden när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. I enlighet med vattentjänstlagen ska det klart framgå vilka fastigheter som innefattas i kommunens verksamhetsområde för VA samt vilka vattentjänster som avses.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har beslutat om föreläggande för Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 inrätta verksamhetsområde för vattentjänsterna vatten och spillvatten samt att se till att vattentjänsterna tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

Föreläggandet gäller fastigheter i Aröd kring Arendals- och Jakobsvägen, Dnr KS2018/1106. Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen och Länsstyrelsens beslut, daterad 2019-04-29.

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmän VA-anläggningen i området kring Arendals- och Jakobsvägen i Aröd uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Inom verksamhetsområdet har VA-huvudmannen (kommunen) och fastighetsägare rättigheter och skyldigheter då vattentjänstlagen, ABVA samt VA-taxa gäller för parterna.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för vatten framgår av bilaga 1 (karta) samt bilaga 2 (fastighetsförteckning). Beslut om verksamhetsområde innebär att kommunen med stöd av vattentjänstlagen åtar sig ansvaret för tillhandahållande av vattentjänster till fastigheterna angivna i bilaga 2.

Juridisk bedömning

Enligt vattentjänstlagen ska kommunen inrätta verksamhetsområde när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. Upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av kommunalt VA följer vattentjänstlagens syfte. Kommunen är huvudman för vattentjänster inom verksamhetsområdet.

Förvaltningens bedömning

Länsstyrelsen i Västra Götaland har med stöd av 6 §, 17 § och 51 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) förelagt Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänster behöver ordnas samt att tillgodose vattentjänsterna för det specifika området genom en allmän VA-anläggning. Fastigheter kring Arendals- och Jakobsvägen har behov av vattenförsörjning genom en allmän VA-anläggning.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten framgår av bilaga 1 (Karta verksamhetsområde) samt bilaga 2 (Fastighetsförteckning verksamhetsområde).

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen kring Arendals- och Jakobsvägen i Aröd uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Genom att upprätta verksamhetsområde och förse fastigheten med vattentjänster genom en allmän VA-anläggning skapas goda möjligheter för bebyggelseutvecklingen i kommunen, vilket kopplas till kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad möjlighet för kommunen att bidra till minskade utsläpp i hav och vattendrag.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Beslut om verksamhetsområde går i linje med nationella riktlinjer och globala mål om att alla ska ha tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet för god hälsa och hygien.

Tillgång till rent dricksvatten och omhändertagande av spill- och dagvatten säkerställs för fastigheten som ansluts till den allmänna VA-anläggningen.

För att kunna fullfölja Agenda 2030 och de globala målen 3 (hälsa och välbefinnande), 6 (rent vatten och sanitet), 9 (motståndskraftig infrastruktur), 11 (motståndskraftigt och hållbart samhälle) och 14 (nyttja hav och de marina resurserna på ett hållbart sätt och uppnå hållbar utveckling) krävs att VA-kollektivet är rustat att möta de önskemål och krav som ställs på den kommunala VA-hanteringen.

Gällande VA-verksamheten så har Svenskt Vatten utvecklat ett verktyg (Hållbarhetsindex) för VA-huvudmän i Sverige att använda sig av för att nå hållbarhet på sikt. Kungälvs VA-verksamhet har sedan 2014 deltagit i denna undersökning där de tre grundpelarna Miljömässig hållbarhet, Hållbara tjänster för brukare och Hållbara resurser ingår.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunens gällande VA-utbyggnadsplan, Dnr KS2019/2053 ligger till grund för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och anslutning av fastigheten i behov av kommunala vattentjänster.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En kommunal vatten- och spillvattenanslutning säkerställer att både medborgare och brukare får tillgång till en hälsomässigt säker vatten- och spillvattenanläggning samt distribution genom densamma. VA-verksamheten är inte skattefinansierad utan är självfinansierat enligt principen att VA-verksamheten enbart tar ut de kostnader som behövs för att driva verksamheten.

Barnperspektivet bedöms inte vara berörda i direkt mening. Men för samhället och dess befolkning är det är viktigt att ha tillgång till rent och hälsosamt vatten. Både nu och för kommande generationer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detta innebär ingen ökad arbetsbelastning eller förändrad arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

VA-utbyggnaden är taxefinansierad. Anläggningsavgifter för anslutning till och därefter avgifter för brukning av den kommunala VA-anläggningen i enlighet med vid var tid gällande VA-taxa.

Förslag till beslut

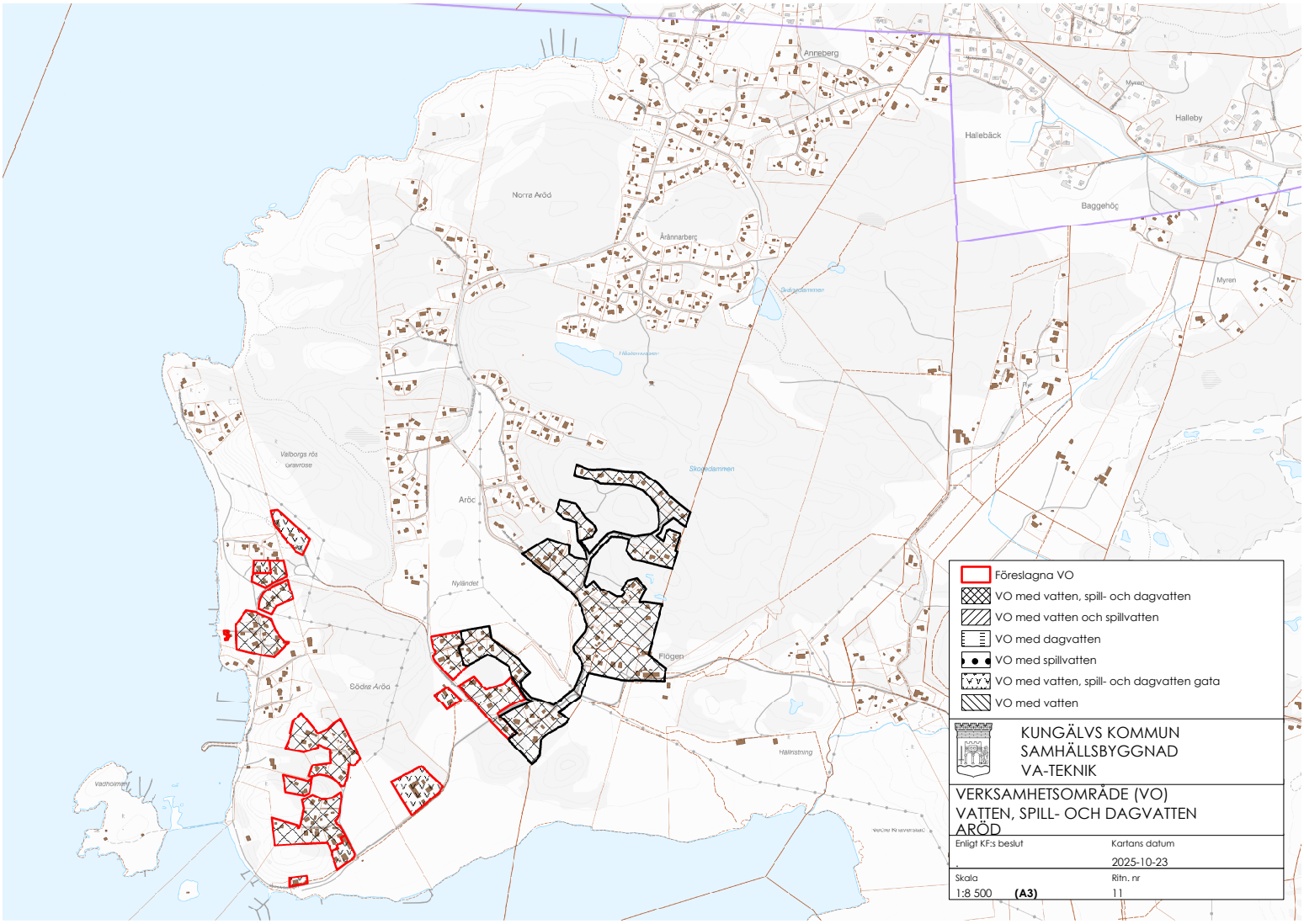
Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen för fastigheterna angivna i bilaga 2.

Tony Strand
Verksamhetschef Teknik

Katarina Bjelke
Enhetschef VA-Teknik

Expedieras till: Samhällsbyggnad,
Katarina Bjelke

För kännedom till: Samhällsbyggnad,
Elisabeth Wegén, Stefan Bohlin

Anneberg
Myren
Halleby
Hallebäck
Baggehöç
Norra Aröd
Årännarberç
Myren
Valborgs rös
Gravrose
Aröc
Nylåndet
Flögen
Södra Aröa
Hallinstring
Vadholmen
Föreslagna VO
VO med vatten, spill- och dagvatten
VO med vatten och spillvatten
VO med dagvatten
VO med spillvatten
VO med vatten, spill- och dagvatten gata
VO med vatten
KUNGÄLVS KOMMUN
SAMHÄLLSBYGGNAD
VA-TEKNIK
VERKSAMHETSOMRÅDE (VO)
VATTEN, SPILL- OCH DAGVATTEN
ARÖD
Enligt KF:s beslut
.
Kartans datum
2025-10-23
Skala
1:8 500
(A3)
Ritn. nr
11

Utökat verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten, Dagvatten gata
Aröd Etapp 2

Vattentjänster: Vatten (V), Spillvatten (S), Dagvatten gata (Dg), Dagvatte

Trakt	Fbet NR	Del av fastighet	Hel fastighet
ARÖD	4:114		x
ARÖD	4:115		x
ARÖD	4:116		x
ARÖD	4:57		x
ARÖD	4:123		x
ARÖD	4:124		x
ARÖD	4:76		x
ARÖD	4:60		x
ARÖD	4:139		x
ARÖD	4:98		x
ARÖD	4:117		x
ARÖD	4:125		x
ARÖD	4:97		x
ARÖD	4:49		x
ARÖD	4:126		x
ARÖD	4:127		x
ARÖD	4:132		x
ARÖD	4:128		x
ARÖD	4:102		x
ARÖD	4:51		x
ARÖD	4:52		x
ARÖD	4:104		x
ARÖD	4:53		x
ARÖD	4:36		x
ARÖD	4:101		x
ARÖD	4:100		x
ARÖD	4:35		x
ARÖD	4:13		x
ARÖD	4:2	x (väg)	
ARÖD	4:5 (3)	x (väg)	
ARÖD	4:133		x
ARÖD	4:137		x
ARÖD	4:23		x
ARÖD	4:30		x
ARÖD	4:31		x
ARÖD	4:32		x
ARÖD	4:43		x
ARÖD	4:44		x
ARÖD	4:47		x

ARÖD	4:56		x
ARÖD	4:82		x
ARÖD	2:233		x
ARÖD	4:129		x
ARÖD	4:130		x
ARÖD	4:22		x
ARÖD	4:6	x	
ARÖD	4:134		x
ARÖD	4:135		x
ARÖD	4:136		x
ARÖD	4:48		x
ARÖD	4:55		x

–

ı fastighet (Df)

Vattentjänst/er
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
Dg
Dg
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df

V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Stefan Bohlin

2025-10-21

Upprättande av verksamhetsområde vatten och avlopp för Aröd etapp 4 (Dnr KS2024/1441)

Sammanfattning

Enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) ska kommunen inrätta verksamhetsområden när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. I enlighet med vattentjänstlagen ska det klart framgå vilka fastigheter som innefattas i kommunens verksamhetsområde för VA samt vilka vattentjänster som avses.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har beslutat om föreläggande för Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 inrätta verksamhetsområde för vattentjänsterna vatten och spillvatten samt att se till att vattentjänsterna tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

Föreläggandet gäller fastigheter i Aröd kring Norra Arödsvägen, Dnr KS2018/1106. Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen och Länsstyrelsens beslut, daterad 2019-04-29.

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmän VA-anläggningen i området kring Norra Arödsvägen uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Inom verksamhetsområdet har VA-huvudmannen (kommunen) och fastighetsägare rättigheter och skyldigheter då vattentjänstlagen, ABVA samt VA-taxa gäller för parterna.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för vatten framgår av bilaga 1 (karta) samt bilaga 2 (fastighetsförteckning). Beslut om verksamhetsområde innebär att kommunen med stöd av vattentjänstlagen åtar sig ansvaret för tillhandahållande av vattentjänster till fastigheterna angivna i bilaga 2.

Juridisk bedömning

Enligt vattentjänstlagen ska kommunen inrätta verksamhetsområde när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. Upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av kommunalt VA följer vattentjänstlagens syfte. Kommunen är huvudman för vattentjänster inom verksamhetsområdet.

Förvaltningens bedömning

Länsstyrelsen i Västra Götaland har med stöd av 6 §, 17 § och 51 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) förelagt Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänster behöver ordnas samt att tillgodose vattentjänsterna för det specifika området genom en allmän VA-anläggning. Fastigheter kring Norra Arödsvägen har behov av vattenförsörjning genom en allmän VA-anläggning.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten framgår av bilaga 1 (Karta verksamhetsområde) samt bilaga 2 (Fastighetsförteckning verksamhetsområde).

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen kring Norra Arödsvägen uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Genom att upprätta verksamhetsområde och förse fastigheten med vattentjänster genom en allmän VA-anläggning skapas goda möjligheter för bebyggelseutvecklingen i kommunen, vilket kopplas till kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad möjlighet för kommunen att bidra till minskade utsläpp i hav och vattendrag.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Beslut om verksamhetsområde går i linje med nationella riktlinjer och globala mål om att alla ska ha tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet för god hälsa och hygien.

Tillgång till rent dricksvatten och omhändertagande av spill- och dagvatten säkerställs för fastigheten som ansluts till den allmänna VA-anläggningen.

För att kunna fullfölja Agenda 2030 och de globala målen 3 (hälsa och välbefinnande), 6 (rent vatten och sanitet), 9 (motståndskraftig infrastruktur), 11 (motståndskraftigt och hållbart samhälle) och 14 (nyttja hav och de marina resurserna på ett hållbart sätt och uppnå hållbar utveckling) krävs att VA-kollektivet är rustat att möta de önskemål och krav som ställs på den kommunala VA-hanteringen.

Gällande VA-verksamheten så har Svenskt Vatten utvecklat ett verktyg (Hållbarhetsindex) för VA-huvudmän i Sverige att använda sig av för att nå hållbarhet på sikt. Kungälvs VA-verksamhet har sedan 2014 deltagit i denna undersökning där de tre grundpelarna Miljömässig hållbarhet, Hållbara tjänster för brukare och Hållbara resurser ingår.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunens gällande VA-utbyggnadsplan, Dnr KS2019/2053 ligger till grund för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och anslutning av fastigheten i behov av kommunala vattentjänster.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En kommunal vatten- och spillvattenanslutning säkerställer att både medborgare och brukare får tillgång till en hälsomässigt säker vatten- och spillvattenanläggning samt distribution genom densamma. VA-verksamheten är inte skattefinansierad utan är självfinansierat enligt principen att VA-verksamheten enbart tar ut de kostnader som behövs för att driva verksamheten.

Barnperspektivet bedöms inte vara berörda i direkt mening. Men för samhället och dess befolkning är det är viktigt att ha tillgång till rent och hälsosamt vatten. Både nu och för kommande generationer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detta innebär ingen ökad arbetsbelastning eller förändrad arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

VA-utbyggnaden är taxefinansierad. Anläggningsavgifter för anslutning till och därefter avgifter för brukning av den kommunala VA-anläggningen i enlighet med vid var tid gällande VA-taxa.

Förslag till beslut

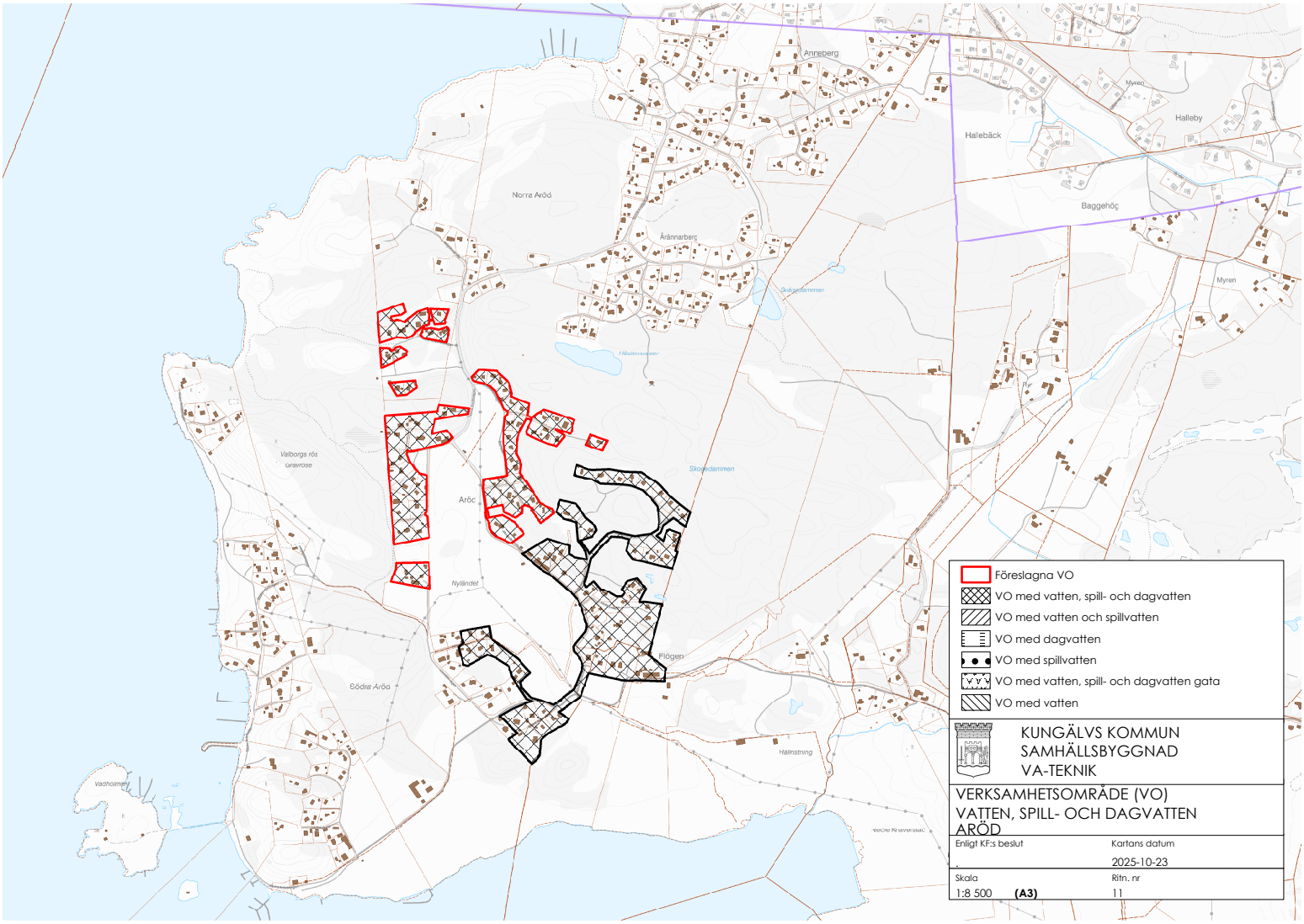
Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen för fastigheterna angivna i bilaga 2.

Tony Strand
Verksamhetschef Teknik

Katarina Bjelke
Enhetschef VA-Teknik

Expedieras till: Samhällsbyggnad,
Katarina Bjelke

För kännedom till: Samhällsbyggnad,
Elisabeth Wegén, Stefan Bohlin

Anneberg
Myren
Halleby
Hallebäck
Baggehöç
Norra Aröd
Årännarberç
Myren
Valborgs rös
Gravrose
Aröc
Nylandet
Flögen
Södra Aröd
Hallinstring
Vadholmen
Föreslagna VO
VO med vatten, spill- och dagvatten
VO med vatten och spillvatten
VO med dagvatten
VO med spillvatten
VO med vatten, spill- och dagvatten gata
VO med vatten
KUNGÄLVS KOMMUN
SAMHÄLLSBYGGNAD
VA-TEKNIK
VERKSAMHETSOMRÅDE (VO)
VATTEN, SPILL- OCH DAGVATTEN
ARÖD
Enligt KF:s beslut
.
Kartans datum
2025-10-23
Skala
1:8 500
(A3)
Ritn. nr
11

Utökat verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten, Dagvatten gata, Dagvatten fasti Aröd Etapp 4

Vattentjänster: Vatten (V), Spillvatten (S), Dagvatten gata (Dg), Dagvatten fastighet (Df)

Trakt	Fbet NR	Del av Fastighet	Hel Fastighet	Vattentjänst/er
ARÖD	2:104		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:105		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:106		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:146		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:147		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:148		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:194		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:195		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:196		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:197		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:198		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:199		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:203		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:204		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:205		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:206		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:207		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:208		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:209		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:210		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:211		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:212		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:213		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:214		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:215		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:217		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:218		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:225		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:226	x (väg)		Dg
ARÖD	2:235		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:9		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:108		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:109		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:112		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:113		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:121		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:131		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:5 (1)	x (väg)		Dg

ARÖD	4:5 (2)	x (väg)		Dg
ARÖD	4:65		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:66		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:67		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:68		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:69		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:7	x		V, S, Dg, Df
ARÖD	4:70		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:71		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:72		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:73		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:74		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:79		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:80		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:92		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:93		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:94		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:95		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:96		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:99		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	S:10 (1)	x (väg)		Dg
ARÖD	S:10 (2)	x (väg)		Dg

ghet

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Stefan Bohlin

2025-10-21

Upprättande av verksamhetsområde vatten och avlopp för Aröd etapp 5 (Dnr KS2024/1442)

Sammanfattning

Enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) ska kommunen inrätta verksamhetsområden när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. I enlighet med vattentjänstlagen ska det klart framgå vilka fastigheter som innefattas i kommunens verksamhetsområde för VA samt vilka vattentjänster som avses.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har beslutat om föreläggande för Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 inrätta verksamhetsområde för vattentjänsterna vatten och spillvatten samt att se till att vattentjänsterna tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

Föreläggandet gäller fastigheter i Aröd kring Norra Arödsvägen, Dnr KS2018/1106. Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen och Länsstyrelsens beslut, daterad 2019-04-29.

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmän VA-anläggningen i området kring Norra Arödsvägen uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Inom verksamhetsområdet har VA-huvudmannen (kommunen) och fastighetsägare rättigheter och skyldigheter då vattentjänstlagen, ABVA samt VA-taxa gäller för parterna.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för vatten framgår av bilaga 1 (karta) samt bilaga 2 (fastighetsförteckning). Beslut om verksamhetsområde innebär att kommunen med stöd av vattentjänstlagen åtar sig ansvaret för tillhandahållande av vattentjänster till fastigheterna angivna i bilaga 2.

Juridisk bedömning

Enligt vattentjänstlagen ska kommunen inrätta verksamhetsområde när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. Upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av kommunalt VA följer vattentjänstlagens syfte. Kommunen är huvudman för vattentjänster inom verksamhetsområdet.

Förvaltningens bedömning

Länsstyrelsen i Västra Götaland har med stöd av 6 §, 17 § och 51 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) förelagt Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänster behöver ordnas samt att tillgodose vattentjänsterna för det specifika området genom en allmän VA-anläggning. Fastigheter kring Norra Arödsvägen har behov av vattenförsörjning genom en allmän VA-anläggning.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten framgår av bilaga 1 (Karta verksamhetsområde) samt bilaga 2 (Fastighetsförteckning verksamhetsområde).

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen kring Norra Arödsvägen uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Genom att upprätta verksamhetsområde och förse fastigheten med vattentjänster genom en allmän VA-anläggning skapas goda möjligheter för bebyggelseutvecklingen i kommunen, vilket kopplas till kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad möjlighet för kommunen att bidra till minskade utsläpp i hav och vattendrag.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Beslut om verksamhetsområde går i linje med nationella riktlinjer och globala mål om att alla ska ha tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet för god hälsa och hygien.

Tillgång till rent dricksvatten och omhändertagande av spill- och dagvatten säkerställs för fastigheten som ansluts till den allmänna VA-anläggningen.

För att kunna fullfölja Agenda 2030 och de globala målen 3 (hälsa och välbefinnande), 6 (rent vatten och sanitet), 9 (motståndskraftig infrastruktur), 11 (motståndskraftigt och hållbart samhälle) och 14 (nyttja hav och de marina resurserna på ett hållbart sätt och uppnå hållbar utveckling) krävs att VA-kollektivet är rustat att möta de önskemål och krav som ställs på den kommunala VA-hanteringen.

Gällande VA-verksamheten så har Svenskt Vatten utvecklat ett verktyg (Hållbarhetsindex) för VA-huvudmän i Sverige att använda sig av för att nå hållbarhet på sikt. Kungälvs VA-verksamhet har sedan 2014 deltagit i denna undersökning där de tre grundpelarna Miljömässig hållbarhet, Hållbara tjänster för brukare och Hållbara resurser ingår.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunens gällande VA-utbyggnadsplan, Dnr KS2019/2053 ligger till grund för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och anslutning av fastigheten i behov av kommunala vattentjänster.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En kommunal vatten- och spillvattenanslutning säkerställer att både medborgare och brukare får tillgång till en hälsomässigt säker vatten- och spillvattenanläggning samt distribution genom densamma. VA-verksamheten är inte skattefinansierad utan är självfinansierat enligt principen att VA-verksamheten enbart tar ut de kostnader som behövs för att driva verksamheten.

Barnperspektivet bedöms inte vara berörda i direkt mening. Men för samhället och dess befolkning är det är viktigt att ha tillgång till rent och hälsosamt vatten. Både nu och för kommande generationer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detta innebär ingen ökad arbetsbelastning eller förändrad arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

VA-utbyggnaden är taxefinansierad. Anläggningsavgifter för anslutning till och därefter avgifter för brukning av den kommunala VA-anläggningen i enlighet med vid var tid gällande VA-taxa.

Förslag till beslut

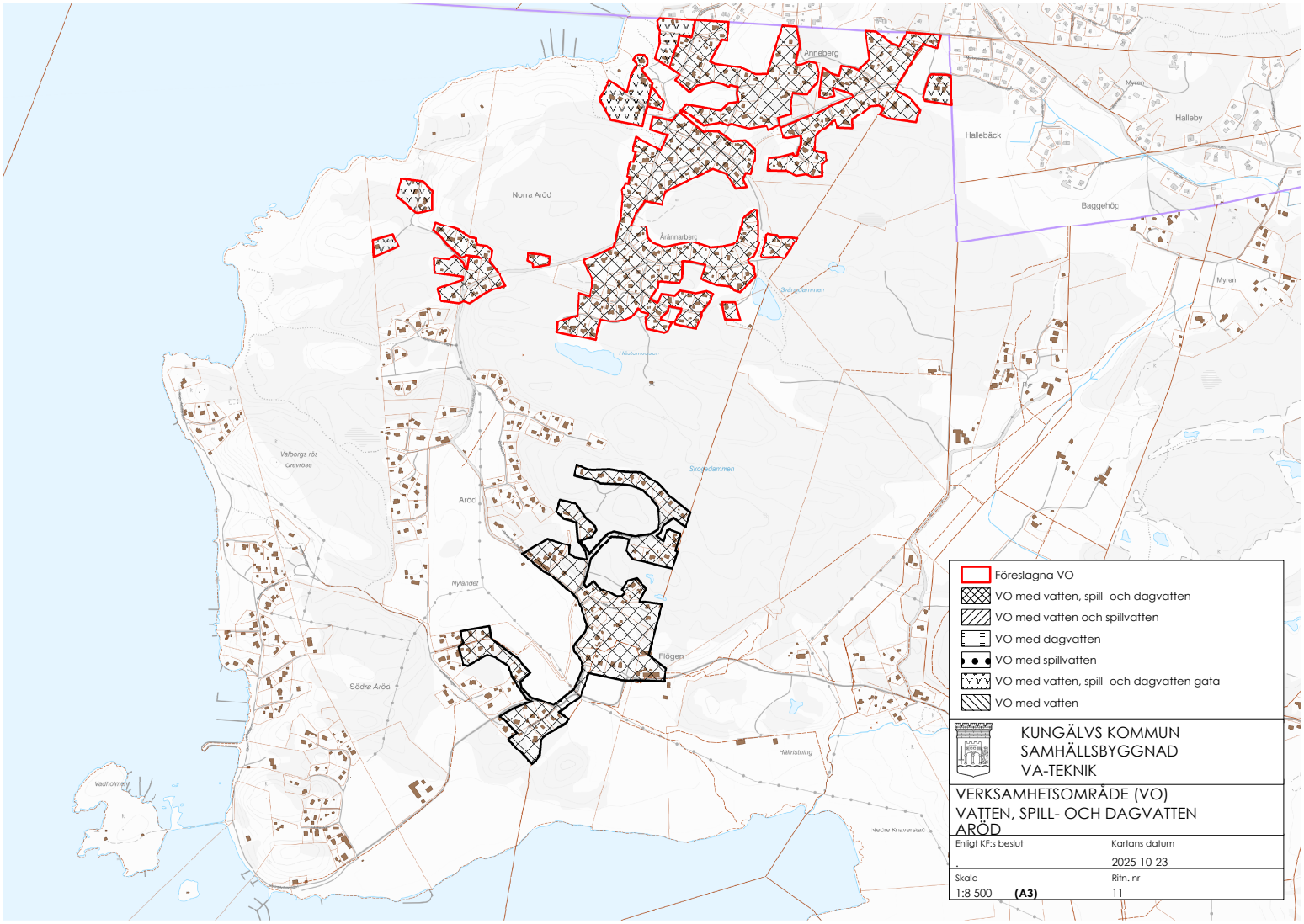
Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen för fastigheterna angivna i bilaga 2.

Tony Strand
Verksamhetschef Teknik

Katarina Bjelke
Enhetschef VA-Teknik

Expedieras till: Samhällsbyggnad,
Katarina Bjelke

För kännedom till: Samhällsbyggnad,
Elisabeth Wegén, Stefan Bohlin

Anneberg
Myren
Halleby
Hallebäck
Baggehöç
Norra Aröd
Årännarberg
Myren
Valborgs rös
Gravrose
Aröc
Nylandet
Flögen
Södra Aröa
Hallinstring
Föreslagna VO
VO med vatten, spill- och dagvatten
VO med vatten och spillvatten
VO med dagvatten
VO med spillvatten
VO med vatten, spill- och dagvatten gata
VO med vatten
KUNGÄLVS KOMMUN
SAMHÄLLSBYGGNAD
VA-TEKNIK
VERKSAMHETSOMRÅDE (VO)
VATTEN, SPILL- OCH DAGVATTEN
ARÖD
Enligt KF:s beslut
.
Kartans datum
2025-10-23
Skala
1:8 500
(A3)
Ritn. nr
11

Utökat verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten, Dagvatten gata, Dagvatten

Aröd Etapp 5

Vattentjänster: Vatten (V), Spillvatten (S), Dagvatten gata (Dg), Dagvatten fastighet (

Trakt	Fbet NR	Del av fastighet	Hel fastighet	Vattentjänst/er
ARÖD	2:100		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:101		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:102		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:103		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:112		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:114		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:115		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:116		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:117		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:118		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:119		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:120		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:121		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:122		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:123		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:124		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:125		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:126		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:127		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:128		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:131		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:132		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:135		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:137		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:138		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:139		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:14	x		V, S, Dg, Df
ARÖD	2:140		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:141		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:149		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:150		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:151		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:152		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:153		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:154		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:155		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:156		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:157		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:158		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:159		x	V, S, Dg, Df

ARÖD	2:160		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:161		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:162		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:163		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:164		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:165		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:166		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:167		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:168		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:169		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:170		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:171		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:172		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:173		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:174		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:175		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:176		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:177		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:178		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:179		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:180		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:181		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:182		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:183		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:185		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:186		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:187		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:188		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:189		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:192		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:193		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:200		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:201		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:202		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:21		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:216		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:219		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:22		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:222		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:223		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:226	x (väg)		Dg
ARÖD	2:227	x (väg)		Dg
ARÖD	2:234		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:236		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:237		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:238		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:27 (1)	x (väg)		Dg
ARÖD	2:31		x	V, S, Dg, Df

ARÖD	2:33		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:34		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:35		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:36		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:37		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:38		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:39		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:40	x		V, S, Dg, Df
ARÖD	2:41		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:43		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:44		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:45		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:46		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:47		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:48		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:49		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:50		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:51		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:52		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:53		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:54		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:55		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:56		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:57		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:58		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:59		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:60		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:61		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:62		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:63		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:64		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:65		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:66		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:67		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:68		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:69		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:70		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:71		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:72		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:73		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:74		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:75		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:77		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:79		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:80		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:81		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:82		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:83		x	V, S, Dg, Df

ARÖD	2:84		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:85		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:87		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:86		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:88		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:89		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:91		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:92		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:95		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:96		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:97		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:98		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:99		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:138		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:37		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:38		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:39		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:40		x	V, S, Dg, Df
FLÖGEN	1:16		x	V, S, Dg, Df
FLÖGEN	1:20		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:113		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:130		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:221		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:129		x	V, S, Dg
ARÖD	2:229		x	V, S, Dg
ARÖD	2:231		x	V, S, Dg
ARÖD	2:232		x	V, S, Dg
ARÖD	2:25		x	V, S, Dg
ARÖD	2:26		x	V, S, Dg
ARÖD	4:41		x	V, S, Dg
ARÖD	4:45		x	V, S, Dg
ARÖD	4:46		x	V, S, Dg
ARÖD	2:29		x	V, S, Dg
FLÖGEN	1:25		x	V, S, Dg
FLÖGEN	1:19		x	V, S, Dg

fastighet

(Df)

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Dan Gorga

2025-10-22

Beslut om antagande - revidering av avfallsföreskrifter (Dnr KS2025/1400-4)

Sammanfattning

Gällande avfallsföreskrifter är i behov av uppdatering för att anpassas till ändringar i lagstiftningen.

Förslaget till reviderade avfallsföreskrifter har ställts ut till och funnits tillgängligt för allmänheten och berörda under perioden 22 september - 20 oktober. Förvaltningen har inte mottagit några invändningar eller synpunkter mot förslaget.

Revideringen kommer påverka de hushålls som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera på matavfallet. Lagstiftningen för att sortera ut matavfall gäller nationellt och Kungälv har fram till 2026 haft dispens från kravet på utsortering. För övriga hushåll bedöms revidering inte innebära någon större förändring.

Föreslagna avfallsföreskrifter föreslås därför träda i kraft och ersätta nuvarande föreskrifter från januari 2026.

Juridisk bedömning

För varje kommun ska det finnas en renhållningsordning som ska innehålla en avfallsplan samt föreskrifter för hantering av avfall inom kommunen. Bemyndiganden i miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2020:614) avgränsar vad som kan regleras med stöd av avfallsföreskrifterna. 9 kap. 1 och 2 §§ avfallsförordningen.

Enligt miljöbalken 15 kap ska även ändringar i avfallsföreskrifterna ställas ut för allmänheten under minst fyra veckor innan förslaget antas av kommunfullmäktige, om de inte berör ett mindre antal fastighetsägare eller annars är av begränsad omfattning. Kommunen ska även informera på sin webbplats före utställningens början. Informationen ska innehålla uppgift om förslagets huvudsakliga innebörd, var det ställs ut samt inom vilken tid och till vem som
synpunkter ska lämnas. Innan de reviderade avfallsföreskrifterna antas ska de synpunkter som kommit fram vid samrådet och granskningen beaktas.

Förslaget till reviderade avfallsföreskrifter har ställts ut till och funnits tillgängligt för allmänheten och berörda under perioden 22 september - 20 oktober. Allmänheten har kunnat granska förslaget på kommunens hemsida och Kundcenter i Stadshuset.

Förvaltningen har samrått med berörda myndigheter. Förvaltningen har inte mottagit några invändningar eller andra synpunkter mot förslaget.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Varje kommun är skyldiga att ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen består av två dokument: avfallsföreskrifter och avfallsplan. Av avfallsföreskrifterna framgår vilka skyldigheter och vilket ansvar som vilar på olika aktörer. Av avfallsplanen framgår uppgifter om avfall inom kommunen och kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd, farlighet etc. Nuvarande renhållningsordning antogs av Kommunfullmäktige den 2 november 2023 och började gälla från och med 1 januari 2024.

Sedan senaste uppdatering av avfallsföreskrifterna har det skett en rad förändringar på den nationella avfallslagstiftningen, vilken har inverkan på de kommunala avfallsföreskrifterna. För att kunna stämma överens med ändringarna i lagstiftningen behöver nuvarande avfallsföreskrifter revideras.

Nuvarande avfallsplan berör inte av denna revidering.

Verksamhetens bedömning

Förslag till reviderade avfallsföreskrifter har tagits fram av Renhållningsenheten i samarbete med berörda från Miljöenheten. Samråd kring förslaget har skett innan och under tiden som utställningen.

Revideringen har gjorts utifrån Avfall Sveriges mall för avfallsföreskrifter som de flesta kommuner använder. Laghänvisningarna är korrigerade och i förslaget till föreskrift ligger fokus på avfall inom det kommunala ansvaret, det vill säga ett tydligare fokus på avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

I förslaget till reviderade avfallsföreskrifter föreslås att utsortering av matavfall ska ske för via hemkompostering eller via kommunens insamlingssystem. Detta för att uppfylla gällande krav i lagstiftning inom matavfall. Kravet på utsortering av matavfall träder i kraft från 1 januari 2026 för flerbostadshus och hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende. För verksamheter gäller kravet från 1 januari 2024. Tiden när kravet på utsortering av matavfall ska ske skiljer sig i tid då kommunen sökt dispens från införandet för flerbostadshus och småhus.

Övergripande sammanfattning av gjorda ändringar

Strukturen i de reviderade avfallsföreskrifterna utgår från Avfall Sveriges mall. En del paragrafer har fått nya nummer och hänvisningar till lagrum har uppdaterats.
Bilaga 1, som beskriver hur sortering och avlämning ska ske, har justerats utifrån kommande förändringar.

Förändringarna utifrån nuvarande avfallsföreskrifter kan utläsas av bilaga ”Förändringar” till tjänsteskrivelsen. Röd text innebär att ny text eller att texten har skrivit om och struken text innebär att texten har tagits bort i de nya avfallsföreskrifterna.

Följande är exempel på större förändringar i förslaget till reviderade avfallsföreskrifter:

- Uppdaterad definition av Trädgårds- och parkavfall
- Förtydligande kring skiljande av förpackningar från sitt innehåll samt flytande bioavfall
- Förtydligande om Kommunstyrelsens informationskrav till hushållen.
- Krav på utsortering av matavfall via hemkompostering eller via kommunens. insamlingssystem. Detta för att uppfylla krav i kommande lagstiftning inom matavfall.
- Förtydligande om när kommunen anvisar plats.
- Krav på att lämna information om nyinstallation av oljeavskiljare har tagits bort.
- Uppdatering av reglerna kring eldning av trädgårds- och parkavfall och invasiva växter.
- Uppdatering av reglerna kring textilavfall från som utgör kommunalt avfall från detaljhandel och annan verksamhet än detaljhandel.
- Nya anvisningar för fiskeredskap av plast från hushåll och hur dessa ska hanteras.
- Uppdatering av reglerna för företag som besöker kommunens återvinningscentraler, att det privata körkortet inte får användas för att lämna avfall från verksamheten.

Revideringen kommer påverka de hushålls som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera på matavfallet. Lagstiftningen för att sortera ut matavfall gäller nationellt och Kungälv har fram till 2026 haft dispens från kravet på utsortering. För övriga hushåll bedöms revidering inte innebära någon större förändring.

Föreslagna avfallsföreskrifter föreslås därför träda i kraft och ersätta nuvarande föreskrifter från jan 2026.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Avfallsföreskrifterna påverkar Kommunfullmäktiges strategiska mål; ***”Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan”***

Av avfallsföreskrifterna framgå hur kommunen fullgör sina skyldigheter på avfallsområdet och vilka fastighetsinnehavare som omfattas. Genom avfallsföreskrifterna kan den lokala avfallssituationen påverkas, föreskrifterna innehåller bland annat bestämmelser om hur avfall ska sorteras, förvaras och hämtas. Med hjälp av avfallstaxa och vad som anges i föreskrifterna ges en tydlig återkoppling till hushållen genom att uppmuntra till utsortering av matavfall, förpackningar och tidningar.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Avfallsföreskrifterna berör främst mål 12 för hållbar utveckling. Även mål 11 och 13 kan ha anknytning till föreskrifterna.

Genom avfallsföreskrifterna kan den lokala avfallssituationen påverkas, föreskrifterna innehåller bland annat bestämmelser om hur avfalls ska sorteras, förvaras och hämtas. Med hjälp av avfallstaxa och vad som anges i föreskrifterna ges en tydlig återkoppling till hushållen genom att uppmuntra till utsortering av matavfall, förpackningar och tidningar.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Tillsammans med avfallsplanen Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för 13 Kommuner till 2030 utgör dessa föreskrifter Kungälvs kommuns renhållningsordning.

Enligt 15 kap. § 41 miljöbalken (1998:808) ska renhållningsordningen innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndigande enligt 1 §. Av avfallsföreskrifterna framgå hur kommunen fullgör sina skyldigheter på avfallsområdet och vilka fastighetsinnehavare som omfattas.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Revideringen bedöms inte innebära någon större förändring för hushåll och verksamheter, utom för de hushåll som inte sorterar ut matavfall.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Anser inte påverka medarbetarperspektivet.

Ekonomisk bedömning

Revideringen kommer påverka de hushålls som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera på matavfallet. För övriga hushåll bedöms revidering inte innebära någon större förändring. Taxan är idag miljöstyrande vilket innebär att det är dyrare att inte sortera ut matavfall. Detta innebär att intäkterna kommer minska något, men bedöms inte påverka i någon större utsträckning, då de som inte sorterar ut matavfall endast är ca 10 % av hushållen. Dessutom har kommunen under en längre tid minskat skillnaden mellan abonnemangen, så att bortfallet inte ska bli så stort.

Förslag till beslut

Avfallsföreskrifter för Kungälvs kommun (bilaga 1) antas och börjar gälla från och med den 1 januari 2026.

Avfallsföreskrifter och Renhållningsordning antagna av kommunfullmäktige 2 november 2023 (§183/2023) upphör att gälla från och med den 31 dec 2025.

Renhållningsordning för Kungälvs kommun innehållande; antagna Avfallsföreskrifter och tidigare antagen Avfallsplan ***”Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för tretton***

kommuner till 2030” av kommunfullmäktige 5 november 2020 (§151/2020) antas att gälla från och med den 1 januari 2024.

Mirsad Radoncic
Tf Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Expedieras till:

För kännedom till:

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

Förslag Avfallsföreskrifter Kommunal renhållningsordning

Tillsammans med avfallsplanen Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för 13 kommuner till 2030 utgör dessa föreskrifter Kungälvs kommuns renhållningsordning. Enligt 15 kap. § 41 miljöbalken (1998:808) ska renhållningsordningen innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndigande enligt 1 §. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

1. Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 3 kap. 1e §, 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Kungälvs kommun.

Definitioner

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen. I övrigt används begrepp med de betydelser som anges nedan:

1. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I begreppet kommunalt avfall ingår returpapper enligt 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).
   a. Med avfall under kommunalt ansvar avses kommunalt avfall och annat avfall som
      kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall
      enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
   b. Med kärl och säckavfall avses den del av avfallet under kommunalt ansvar som får läggas i kärl eller säck.
   c. Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl, underjordsbehållare eller sopsug.
   d. Med trädgårds- och parkavfall avses sådant avfall från skötsel av trädgårdar eller parker som är biologiskt nedbrytbart och består av gräsklipp, löv, grenar och andra växtdelar enlighet med definitionen i 1 kap. 5a avfallsförordningen (2020:614).
   e. Med farligt avfall avses avfall som i bilaga 3 avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*),
   f. Med konsumentelavfall avses detsamma som i 13 § förordningen

(2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

g. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
h. Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall enligt definitionerna
i 15 kap. 3 § miljöbalken och 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614), det vill säga som består av livsmedels- eller köksavfall som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker och liknande och som skulle kunna, eller har kunnat, användas som livsmedel och som utgör avfall under kommunalt ansvar. I begreppet matavfall som utgör avfall under kommunalt ansvar ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp avskilt i sluten tank. Förutom detta ingår också skal, ben och liknande som visserligen inte är mat men ändå intimt förknippat med mat. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (g) ovan.
i. Med restavfall avses sorterat brännbart kärl- och säckavfall. Med detta avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, returpapper samt förpackningar, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från kärl- och säckavfallet.
j. Med bygg- och rivningsavfall avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.
k. Med bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.
l. Med returpapper avses tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper.
m. Med textilavfall avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614).
n. Med fiskeredskap avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 12 § förordning (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap.
o. Med fastighetsnära insamling avses insamling från en fastighet där ett hushåll har avfall eller, om sådan insamling inte är möjlig med hänsyn till fastighetens utformning och belägenhet, trafiksäkerhet eller andra omständigheter, insamling från en plats i nära anslutning till en fastighet där ett hushåll har avfall.

2. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
3. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
4. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens Kommunstyrelse.
5. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens Miljö- och byggnadsnämnd.
6. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, säckhållare, latrinbehållare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Tankar och brunnar för slam, spillvatten, fett etc. räknas inte som behållare.
7. I enlighet med avgränsningen av kommunens ansvar enligt 15 kap. 20 § 2 miljöbalken, avses med enskilda avloppsanläggningar avses slutna tankar, slamavskiljare, fosforfällor, minireningsverk och andra motsvarande

anläggningar som inte är allmänna enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter om anläggningen endast används för a) hushållspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten och, b) latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar.

8. Med latrin avses latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar, i enlighet med 15 kap. 20 § 3 miljöbalken.
9. Med producentansvar menas att producenterna enligt lag har insamlings- och behandlingsansvar för avfallet som deras produkter ger upphov till. Exempel på avfall som omfattas av producentansvar är förpackningar, konsumentelprodukter, batterier och läkemedel.
10. Med återvinningscentral menas kommunens mottagningscentral för grovavfall, bygg- och rivningsavfall under kommunalt ansvar och trädgårdsavfall. Avfall som kan lämnas på återvinningscentralen är exempelvis metallskrot, elavfall och trasiga möbler.
11. Med dragväg menas avståndet mellan behållaren, anläggningen eller avfallsutrymmet och hämtningsfordonets uppställningsplats. Det är den väg som hämtningspersonalen flyttar avfallet. Anges som gångväg eller slanglängd i avfallstaxan.
12. Avfallsföreskrifter: Kommunala bestämmelser för avfallshantering. Föreskrifterna fastställer bl.a. vilka skyldigheter kommunen och fastighetsinnehavare/verksamhetsutövare har samt när, var och hur avfall ska hämtas. Avfallsföreskrifterna ingår tillsammans med avfallsplanen i en renhållningsordning som varje kommun enligt miljöbalken ska ha.
13. Avfallskvarn: Kvarn för sönderdelning av matavfall så att det malda avfallet kan följa med avloppsvattnet ut på kommunens ledningsnät eller samlas upp i tank.
14. Avfallsplan: Kommunal plan för avfallshantering. Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna kommunens renhållningsordning. Planen innehåller bl.a. mål för kommunens avfallshantering och åtgärder för att nå målen.
15. Fettavskiljare: Anordning för att samla upp slam i form av fettavfall i avloppsvatten från lokaler där livsmedel hanteras yrkesmässigt. Fettet skulle annars avsättas i ledningsnätet och bl.a. kunna förorsaka stopp. Fettavfallet omfattas av kommunens bortforslingsansvar.
16. Flerfamiljshus: Fastighet med mer än två lägenheter.
17. Fritidsboende: Boende där fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare är folkbokförd på annan fastighet.
18. Hushåll: En familj eller ett gemensamt boende bestående av en till fem personer. Hushåll med fler än fem personer innebär normalt större eller fler behållare än vad som normalt används vid en enfamiljsbostad.
19. Hämtningsställe: Den plats där behållare ställs på hämtningsdagen och varifrån hämtning/tömning sker.
20. Kompostering: Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall i närvaro av syre. Humus och näringsämnen återvinns.
21. Permanentboende: Boende där fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren är folkbokförd på fastigheten.
22. Påhängsbox: Avtagbar box främst avsedd för fastighetsnära insamling av

farligt avfall och elektronik.

23. Serviceort/tätort: En ort där det finns service i form av butiker, samt service såsom vårdcentral. Med tätort avses ett tätbebyggt område med minst 200 invånare och där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter.
24. Sommarhämtning: Hämtning av matavfall och brännbart restavfall som begränsar sig till perioden vecka 20–37 (maj–september).
25. Småhus: Ett småhus är enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) en byggnad som är inrättad till bostad åt en eller två familjer.
26. Verksamhetsutövare: Den som driver yrkesmässig verksamhet. Verksamhetsutövaren är ansvarig för avfallshanteringen i verksamheten.
27. Återvinningsstation (ÅVS): Insamlingsplats där förpackningar med producentansvar lämnas, ex. glas, plast, kartong och metall.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och till avfallsförordningen samt till gällande avfallsförordning och andra förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3 § Kommunstyrelsen har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i Kungälvs kommun.

Om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i kommunens beslut om auktorisation eller dispens, ska all borttransport och vidare hantering av avfall under kommunalt ansvar utföras av kommunens avfallsorganisation (kommunen) eller, den som kommunens avfallsorganisation för ändamålet anlitar eller kommunen samverkar med.

4 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av Miljö- och byggnadsnämnden.

5 § Kommunstyrelsen ska informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och konsumentelavfall i enlighet med gällande producentansvar.

6 § Kommunstyrelsen ska särskilt informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, konsumentelavfall och textil samt ge information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder.

7 § Avfallsföreskrifterna ska beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen.

Fastighetsinnehavarens ansvar för avfallshantering

8 § Fastighetsinnehavare är ansvarig för att uppfylla kraven enligt dessa föreskrifter, samt ansvarar gentemot kommunen för det avfall som uppkommer på fastigheten eller av andra skäl finns på fastigheten.

9 § Fastighetsinnehavare bekostar installation och underhåll av alla inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen. Fastighetsinnehavare ansvarar också för att installationer, anordningar och utrymmen fungerar, är säkra och har avsedd effekt.

Fastighetsinnehavaren är ansvarig att se till att avfallsutrymmen, förvaringsplats, avfallsbehållare, hämtningsplats och andra anordningar är utformade så att krav på god arbetsmiljö och tillgänglighet uppfylls för boende och hämtningspersonal. Underhåll, rengöring och tillsyn ska utföras regelbundet för att förebygga driftavbrott, så att olägenhet för människors hälsa och för miljön inte uppstår, såsom buller och lukt, samt medger god arbetsmiljö

10 § Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att hålla de som bor eller är verksamma på fastigheten informerade om var möjlighet finns att lämna utsorterade fraktioner av avfall som listas i bilaga 1 och om gällande regler för avfallshantering samt verka för att dessa efterlevs. En del av detta ansvar är att förse de som bor eller verkar på fastigheten med påsar för matavfallsinsamling som tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavare ska även säkerställa möjligheter för dem som nyttjar fastigheten att kunna sortera ut och hålla åtskilda de avfallsslag som anges enligt dessa föreskrifter.

11 § Fastighetsinnehavaren ska informera kommunen om ändrade förhållanden som har betydelse för avfallshanteringen på fastigheten.

12 § Om fastighetsinnehavaren överlåter sitt ansvar för avfallshantering på en nyttjanderättshavare så övertar nyttjanderättshavaren fastighetsinnehavarens ansvar. Överlåtelsen ska vara skriftlig. Om nyttjanderättshavaren inte fullföljer sitt ansvar återgår det till fastighetsinnehavaren.

13 § Avgift ska betalas för:
1. de åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder.

2. de åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

3. den insamling, transport, behandling i form av återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

14 § Fastighetsinnehavaren är betalningsansvarig för avfallshanteringen. Avgift ska betalas för den hantering av avfall som utförs av kommunen, och enligt avfallstaxan. Avgiftsskyldighet föreligger även från fastigheter där avfall ej finns att hämta dock inte om dispens för uppehåll föreligger.

15 § Vid ägarbyte av fastighet ska den avflyttande fastighetsinnehavaren anmäla ändringen till kommunen i samband med bytet.

16 § Verksamhetsutövare ska lämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen.

Verksamhetsutövare är ansvarig för att sådant avfall som kommunen inte är skyldig att hämta, omhändertas på ett sådant sätt så att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

2. Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Skyldighet att sortera avfall

17 § Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

17 a § Utsortering av matavfall är obligatorisk för:
-verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar (gäller från jan 2024),
-flerbostadshus, träder i kraft 1 januari 2026 och
- hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026.

17 b § Förpackningsavfall i form av
1. papper och kartong,
2. plast
3. färgat glas,
4. ofärgat glas,
5. metall,
6. trä, och
7. material som inte avses i 1-6 (övrigt förpackningsmaterial) ska enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut från annat avfall.

Fastighetsnära insamling

Hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende ska lämna utsorterade förpackningar enligt 1-4 fastighetsnära i separata fack i fyrfackskärlet eller tvåfackskärlen, gäller hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning är möjlig.

För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar enligt 1-5 lämnas ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

I hushåll där det uppstår mer förpackningsavfall än vad som ryms i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet får överblivet förpackningsavfall även lämnas på kommunens återvinningsstationer eller i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Hushåll ska lämna utsorterade förpackningar enligt 5-7 ovan till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Flerbostadshus

Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar enligt 1-5 ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.
För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.

Skrymmande förpackningsavfall

Hushåll ska sortera ut skrymmande förpackningsavfall från annat avfall under kommunalt ansvar och från förpackningsavfall enligt punkterna 1-7 och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Retursystem

Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem enligt 4 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska lämnas till retursystemet.

Av 3 kap. 4 a § avfallsförordningen (2020:614) framgår att den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet. Detta gäller dock inte en förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet. Förpackning som innehåller farligt avfall eller rester av farligt avfall ska i stället hanteras som farligt avfall enligt 3 kap. 11 a § avfallsförordningen (2020:614).

Hushåll ska lämna förpackning som innehåller läkemedelsavfall som inte är farligt avfall till apotek i enlighet med förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

17 c § Returpapper ska enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut separat och lämnas till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

17 d § Avfall i form av invasiva växter ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall och sorteras ut från annat biologiskt avfall samt hanteras i enlighet med sorteringsanvisningarna till avfallsföreskrifterna.

17 e § Sådant bygg- och rivningsavfall i form av schaktmassor som lyder under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken ska sorteras ut samt hanteras i enlighet med bilaga 1.

17 g § Ytterligare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

18 § Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheter för nyttjanderättshavare, hushåll och andra som nyttjar fastigheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till kommunen eller kommunens utförare för borttransport.

19 § Nyttjanderättshavaren ska sortera ut avfall i de behållare som fastighetsinnehavaren tillhandahåller.

20 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska sortera ut förpackningar och returpapper i det insamlingssystem som tillhandahålls av producenterna eller

kommunen.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

21 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till och transporteras bort av kommunen eller kommunens utförare, om inte annat sägs i dessa föreskrifter och dess bilaga 1.

Detta ska ske genom abonnemang på avfallstjänster och vid behov genom beställning av enstaka hämtning, om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i bilagan till dessa föreskrifter. Avfall som omfattas av producentansvar ska lämnas i producenternas eller kommunens insamlingssystem.

Grovavfall, trädgårds-och parkavfall, farligt avfall, bygg- och rivningsavfall samt annat avfall under kommunalt ansvar som markerats i bilaga 1, får lämnas till annan än kommunen eller kommunens utförare, för borttransport till den eller de platser i kommunen där kommunen tar emot sådant avfall.

Yrkesmässiga utförare får dock endast anlitas av yrkesmässig verksamhet för avfall som uppstått i den egna verksamheten.

Enligt 5 kap. 18 § avfallsförordningen (2020:614) ska yrkesmässig verksamhet som lämnar avfallet till någon annan än kommunen eller de som kommunen anlitat, kontrollera att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen. Vid yrkesmässig transport av farligt avfall inklusive elavfall, ska även upprättas transportdokument och utföras den anteckning och rapportering som krävs enligt 6 kap. avfallsförordningen.

22 § Utsorterade avfallsslag ska hämtas vid fastigheten, avfallsutrymmet, vid överenskommen eller anvisad plats enligt 61 § eller lämnas enligt instruktioner i bilaga 1.

23 § Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

24 § För fastigheter anslutna till en kommunalt ägd sopsug ska denna användas för överlämning av rest- och matavfall.

Krav på behållare, anordningar och emballage

25 § I behållare och avfallsutrymme får endast det avfall lämnas som behållaren och utrymmet är avsett för.

Avfall ska vara emballerat så att skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppkommer. Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Kraven på emballering finns i bilaga 1.

26 § Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport från fastigheten. Kommunen fastställer intervall för hämtning utifrån bilaga 2, samt placering, typ, storlek och antal behållare vid fastighet. Vid behov samråds fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren.

27 § Behållare och anordningar som används för insamling av avfall under

kommunalt ansvar ska vara godkända av kommunen. Endast de behållare som föreskrivs enligt avfallstaxan och kan tömmas med den utrustning som används i kommunens insamlingssystem får användas.

28 § Fastighetsinnehavare svarar själv för montering av sopsäck i säckhållare, samt om innersäck i kärl förekommer även denna montering.

29 § Lock/manlucka till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska kunna öppnas av en person. Lock/manlucka ska vara försedd med handtag och får inte väga mer än 15 kg såvida inte särskilda skäl föreligger. Om locket kan skjutas åt sidan utan att i något avseende behöva lyftas kan en vikt om 40 kg accepteras. Lock/manlucka ska vara barnsäkrad och får vid tömningstillfället inte vara övertäckt.

30 § Anslutningar för sugslang till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara av den typ som kommunen anvisat.

Avfallsutrymme

31 § Utrymmen för avfallshantering ska svara mot det behov som föreligger och i övrigt vara anordnade enligt kommunens anvisningar i dessa lokala avfallsföreskrifter. För detaljer om dimensionering m.m, se Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen.

a) Avfallsutrymme ska vara väl tilltaget och flexibelt. Storleken på utrymmet bestäms av storleken på det antal behållare som behöver finnas där.
b) Där kärl hanteras ska den fria gångytan mellan kärlen vara minst 1,5 meter bred och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm (se illustration i bilaga 4).
c) Kärl ska placeras med draghandtaget ut mot gången.
d) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara placerat i markplan.
e) Avfallsutrymme ska ha en egen entré om inte särskilda skäl finns. Avfallsutrymmet får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
f) Avfallsutrymmet får inte placeras så att matavfall måste transporteras genom kommunikationsutrymmen i direkt anslutning till utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
g) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska placeras och utformas så att det är tillgängligt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Dörrar, eventuella lock, handtag, inkast etc. ska utformas och placeras så att de kan användas och öppnas av personer som har nedsatt styrka eller som t.ex. är rullstolsburna. Om container används ska den ha ramp så att alla kan använda den.

h) Dörröppning som används vid hämtning av avfall ska:
   - om matavfall, restavfall och återvinningsmateriel hanteras: ha ett karmdagmått om minst 1,0 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
   - om grovavfall hanteras: ha ett karmdag mått om minst 1,2 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
   - inte ha tröskel, trappsteg eller nivåskillnad. I undantagsfall kan tröskel tillåtas om den förses med ramp på båda sidor.
   - ha skyddsplåt på dörrkarm som skydd mot nötning, slag och stötar.
i) Dörr som används vid hämtning av avfall ska:
   - vara lätt att öppna och stänga. Tunga dörrar ska förses med dörröppningsautomatik och inte orsaka störande buller.
   - ha uppställningsanordningar som enkelt kan aktiveras. Antalet dörrpassager

ska så långt som möjligt minimeras.
- ha släplist som skydd mot skadedjur.
- kunna öppnas inifrån utan nyckel. Låsvred ska ha skydd som förhindrar att låset skadas av slag eller påkörning.
- ha skyddsplåt på insidan dörrblad som skydd mot nötning, slag och stötar.

j) Det är bra om alla avfallsutrymmen i ett bostadsbestånd kan öppnas med samma nyckel. Kodlås kan användas.
k) Rumshöjd i avfallsutrymme eller förvaringsplats ska vara minst 2,1 meter. Installationer får inte begränsa den fria höjden.
l) Vägg i avfallsutrymme ska vara försedd med avbärarlist som skydd mot nötning, slag och stötar. Avbärarlisten ska åtminstone täcka väggens yta mellan 0,95 meter och 1,25 meter räknat från golvet.
m) Strömbrytare i avfallsutrymme ska placeras på en höjd om ca 1,3 meter över golv. Eluttag bör finnas på lämpliga ställen.
n) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska utformas så att det är lätt att hålla rent. Kravet omfattar även installationer och övrig utrustning. Golv i avfallsutrymme ska vara halkfritt och lätt att rengöra. Kravet omfattar även markyta på förvaringsplats.
o) Belysningen ska vara snabbtändande och finnas både i och utanför avfallsutrymmet.
p) Ljusstyrkan ska vara minst 100 lux. Det är lämpligt att använda flera armaturer för att öka ljusspridningen och säkerheten om någon lampa går sönder.
q) Rörelsedetektor kan användas och kan vara inställda så att lampan/ lamporna tänds direkt när dörren öppnas och hålls tänd/tända helatiden som någon befinner sig i rummet.
r) I avfallsutrymme ska god ventilation finnas.
s) Avfallsutrymme ska utformas så att råttor och andra skadedjur hindras att komma in. Öppningar större än 5,0 mm får inte förekomma. Nät ska finnas för ventilationsöppning. Om avfallsutrymmet är råttsäkert behöver kärlen inte ha lock.
t) Avfallsutrymme för matavfall bör vara kylt alternativt utrustat med annan utrustning som förhindrar uppkomsten av lukt eller att annan olägenhet för människor och miljö uppstår. Lock rekommenderas dock för att minska risken för lukt.

u) Avfallsutrymme ska vara väl isolerat mot bostad eller arbetslokal som ligger vägg i vägg med utrymmet. Avlämning av avfall samt hämtning/tömning får inte medföra bullerstörning för de som bor eller vistas i närheten av avfallsutrymme eller lastningsplats.
v) Avfallsbehållare ska vara tydligt märkta med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare. Märkning och information om sortering bör även finnas på vägg, anslagstavla eller liknande. Skyltar ska på ett tydligt sätt kommunicera både via text på svenska och lättförståeliga symboler, vilket avfall som ska sorteras i respektive behållare. Exempel på godkänt skyltsystem är det nordiska gemensamma skyltsystemet för avfallssortering.
w) Gemensamt avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara försett med information om till vem/vilka som avfallslämnare ska vända sig vid driftstörning.

Anskaffande och ägande

32 § Kommunen äger och tillhandahåller latrinbehållare, kärl, säckar, säckhållare och containrar. Fastighetsinnehavaren kan äga eller hyra container.
Fastighetsinnehavaren anskaffar, installerar och äger bottentömmande behållare,

enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare, samt tillbehör till dessa. Fastighetsinnehavaren äger eller hyr mobil toalett.

Säckhållare och sopsäckar tillhandahålls av kommunen om inte annat överenskommits.

Kompostbehållare ägs av fastighetsinnehavare.

Sopsugsanläggningen på Kongahälla ägs av kommunen. Inkasten till sopsugen ägs av fastighetsägarna.

33 § Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. När kommunen ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Märkning ska ske enligt anvisning från kommunen.

34 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

35 § Avfallskvarn för matavfall får endast undantagsvis anslutas till spillvattenledning om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta. Vid sådant medgivande ska åtgärder vidtas for att separera matavfallet.

Anläggande eller ändring av hämtställe

36 § När utrymme för kärl, enskilda avloppsanläggningar, sopsug och bottentömmande behållare installeras eller anläggs ska lämplig plats utses med hänsyn till vad som är god arbetsmiljö vid avfallshantering och för att förebygga olägenheter såsom buller, skadedjur och lukt, eller trafikolyckor och risker med hängande last vid tömning med kranbil. Instruktioner och anvisningar som meddelats av kommunen ska följas. Hämtningsfordonet får vid hämtning inte hindra annan trafik.

37 § Inom område med gemensam förvaltning för ett flertal fastigheter, inom bostadsrättsförening, samfällighetsförening eller inom grupp av hus/villor där gemensamt avfallsutrymme är anordnat sker hämtning endast vid gemensamt avfallsutrymme, om inte särskilda skäl föreligger.

38 § Avfallsutrymme/förvaringsplats för flerbostadshus, verksamheter, samfälligheter eller liknade ska placeras så nära de bostäder som det ska betjäna som möjligt och i omedelbar anslutning till bilväg. Avståndet till mellan avfallsutrymme/förvaringsplats och bostadsentré ska inte överstiga 25 meter om inte särskilda skäl föreligger.

39 § Vid en återvändsgata ska det finnas en vändplats som är dimensionerad för hämtningsfordon. Vändplatsen kan utformas som en vändplan eller som en trevägskorsning, se illustration i bilaga 3.

40 § a För befintliga anläggningar och vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare eller tank för matavfall ska avståndet mellan uppställningsplats för hämtningsfordon och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 10 meter, såvida inte särskilda skäl föreligger. Sträckan ska vara fri från

hinder och skarpa svängar som försvårar slangdragning. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Lock eller manlucka ska uppfylla kraven enligt 29 §.

40 § b Bottentömmande behållare eller anläggning som kräver byte av filterkassett eller filtersäck ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon med kran. Inga hinder inom kranens rörelseområde får finnas. Lyft får inte ske över, väg/gata, gång och cykelbana, parkeringsplats etc.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och filterkassett eller filtersäck inte överskrider 4 meter för filterkassett eller filtersäck som väger högst 1000 kilogram, om inte särskilda skäl föreligger. Den fria höjden ska vara minst 7 meter.

För tömning av bottentömmande behållare får avståndet mellan hämtningsfordonets uppställningsplats och behållaren inte överskrida 5 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

3. Förutsättningar för hämtning av avfall under kommunalt ansvar

41 § Kärl ska på hämtningsdagen vara uppställda i omedelbar anslutning till hämtningsfordonets uppställningsplats.

För hämtning av förpackningar, tidningar, restavfall, matavfall och blandat avfall utgår en avgift enligt avfallstaxan om dragvägen överstiger 3 meter för villor, radhus och fritidshus och 10 meter för flerbostadshus och verksamheter. För hämtning av trädgårdsavfall i kärl får ingen dragväg förekomma.

För styckvis hämtning av grovavfall får dragvägen vara högst 10 meter mätt från avfallsutrymmets dörr till hämtningsfordonets bakre del och vägen ska ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage.

42 § Dragvägen mäts från behållaren eller avfallsutrymmets mittpunkt och hämtningsfordonets inmatningsanordning uppställd på närmast möjliga godkända angöringsplats. Avståndet mäts som enkelt gångavstånd. Hinder i form av dörrar, grindar, och liknande mäts inte. Varje trappsteg räknas som två meter. Gång och cykelbana räknas ej.

43 § Dragvägen ska vara jämn, hårdgjord och halkfri samt utan trösklar och trappsteg eller trånga passager. Om friktionen mellan kärl och underlag är hög eller om lutningen är stor måste kärlet vara lättare än om underlaget är plant. Dragväg ska ha en fri höjd om minst 2,1 meter och ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden. Där dragvägen ändrar riktning ska bredden vara minst 1,35 meter. Lutningen mellan avfallsutrymme och lastplats bör inte överstiga 1 meter på 20 meter och får vara högst 1 meter på 12 meter vid nyanläggande. Trottoarkant eller liknande nivåskillnad i dragväg ska vara avfasad. Transportband eller hiss i dragväg får inte förekomma.

Rengöring och tillsyn

44 § Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av behållare samt

anläggning. Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt. Ansvaret för rengöring och tillsyn gäller oavsett ägarförhållande.

45 § Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas och hanteras så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls, onödigt slitage undviks och risken för olycksfall minimeras.

Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

46 § Fastighetsinnehavaren ska tillhandahålla nycklar, portkoder och dylikt så att kommunen har tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Fastighetsinnehavaren ska meddela kommunen ändringar innan hämtning utförs. Fastighetsinnehavaren ska förbereda anläggningar, anordningar och behållare så att de är tillgängliga för tömning med de fordon som används i kommunens insamlingssystem.

47 § Fastighetsinnehavaren ska skydda anläggning, anordning, behållare eller annan egendom från skador som kan uppstå vid tömning.

48 § Vid tömning av behållare ska fastighetsinnehavaren se till att den inte fylls så mycket att den inte kan stängas eller så att tömning försvåras på annat sätt.

Behållaren får heller inte vara så tung att det blir svårt att flytta den, då det krävs för tömning, eller att arbetsmiljökrav inte kan uppfyllas. Säck får maximalt väga 15 kg. Överfull, för tung och/eller trasig avfallsbehållare hämtas först när avfallet paketerats om, vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller vid beställning av extra hämtning i enlighet med avfallstaxan. Detsamma gäller om avfallsbehållaren innehåller dåligt emballerade stickande eller skärande föremål.

49 § Behållaren ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

50 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

51 § Kärlet ska placeras med draghandtaget utåt så att hämtningspersonal inte behöver vända på det för att kunna flytta det. Alla hinder på dragvägen ska undanröjas så att kärlet är lätt tillgängligt. Avfallsbehållare ska vid hämtningstillfället vara uppställd enligt 41 §, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats.

52 § Vid hämtning med båt ska säck placeras i omedelbar anslutning till båtens angöringsplats, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Brygga som utnyttjas vid hämtning ska vara så dimensionerad och ha tillräckligt vattendjup och hållas i sådant skick att den är möjlig att angöra av kommunens båt utan risk för skada. Platsen för angöring ska hållas fri från förtöjda båtar, tampar, och bojar på hämtningsdagen.

Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar

53 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används.

54 § Det åligger fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren att inför

hämtningstillfället placera filtersäck, filterkasett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 40a-40b §.
Om så inte är fallet töms inte avfallet och ett nytt tömningsförsök görs vid ett senare tillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att tillföra anläggningen nytt filtermaterial.

55 § Enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Om lös sugledning används ska denna placeras ut av fastighetsägaren innan tömning. Dragväg får bestå av annat material än hårdgjord yta under förutsättning att risk för att renhållningsarbetarna kan komma att slinta, snubbla etc. är förebyggd. Dragväg och utrymme runt avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska i övrigt vara fri från hinder. Till hinder räknas bl.a. staket, murar, stubbar, planteringar, annan växtlighet etc.
Dragväg ska vara snöröjd och halkbekämpad vintertid. Om så inte är fallet töms inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen.

Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske.

56 § Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

57 § Tydliga instruktioner på svenska som behövs i samband med hämtning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren och nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen.
Avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara märkt på sådant sätt att förväxling med annan fastighetsinnehavare eller annan typ av anläggning är förebyggd. När anläggningen är belägen utanför fastigheten kan den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör

58 § Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

59 § Kommunen ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, port- koder och dylikt ska tillhandahållas.

60 § När en avloppsanläggning tas ur bruk, till exempel efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning ska den sluttömmas. Sluttömning beställs av fastighetsinnehavaren hos kommunen.

Anvisad plats

61 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen, vid en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Kommunen kan bestämma att avfallet ska hämtas på en anvisad plats utanför fastigheten. Anledningen kan vara att det på fastigheten inte finns någon väg för hämtningsbilarna, att det av arbetsmiljöskäl inte går att hämta avfall på fastigheten eller att det av annat skäl inte bedöms lämpligt att göra det. Anvisning kan vara permanent eller tillfällig.

Anvisning av plats görs av kommunstyrelsen.

Om det på hämtningsdagen finns temporära hinder i bilväg som fastighetsinnehavaren har rådighet över ska fastighetsinnehavare ombesörja egen transport av avfallsbehållare till för hämtningsfordonet närmsta farbara väg. Avfallsbehållare ska då vara tydligt uppmärkt med uppgift om fastighetsinnehavare.

Hämtnings- och transportvägar

62 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

63 § Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden. Om bilväg är grusväg ska den dammbindas sommartid.

64 § Väghållare av enskild väg som utnyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska se till att vägen är dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Bilväg ska vara utformad för minst belastningsklass 2 (BK2) och får inte utgöras av gång och/eller cykelbana, innergård i bostadsområde, skolgård eller liknande om inte särskild dispens föreligger.

Bilväg kan heller inte utgöras av väg/gata eller annan yta där lastbilstrafik inte är tillåten.

Bilväg ska ha en fri höjd om minst 4,7 meter. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden, se illustration i bilaga 3.

65 § För befintlig bilväg gäller att rak sträcka på väg, gata eller annan yta där hämtningsfordon framförs är minst 0,5 meter bredare än fordonet. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordonet kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjulen utanför vägbanan.

Det fria utrymmet vid sidan om hämtningsfordon ska vid såväl raka sträckor som i kurvor vara minst en meter bredare än fordonet (inkl. backspeglar). Området ska även ha jämnt underlag och tillräcklig bärighet för en person med fyllt kärl.

66 § Vid nyanläggande av bilväg gäller att denna ska vara minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts ska bilvägen vara bredare. Om bilvägen är mötesfri och gällande trafikregler inte medger parkering av fordon får den vara smalare.

Bilvägen ska dock vara minst 3,5 meter bred. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordon kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjul utanför vägbana. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på vägbredden.

67 §
Bilväg som är återvändsgata ska därför ha vändmöjlighet. Vändplan för ett normalstort hämtningsfordon ska normalt ha en diameter om 18 meter med en hindersfri remsa om ytterligare 1,5 meter runt om.

Alternativ till detta är en vändplats eller en trevägskorsning som möjliggör en så kallad T-vändning, se illustration i bilaga 3.

68 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med eller anvisas av kommunen enligt 61 §.

69 § Kärlet ska placeras i enlighet vad som sägs i 41 §. Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl utan svårighet kan förflyttas. Dragvägen ska inför hämtning hållas hårdgjord, fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Om så inte är fallet hämtas inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits.

4. Hämtningsområde och hämtningsintervall

70 § Kommunen utgör två hämtningsområde (se bilaga 5).

- Område 1: Hela kommunen förutom öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse. Dock ingår Klåverön. Hämtning av bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall tillhandahålls inte på Klåverön.
- Område 2: Öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse.
  Ingen hämtning erbjuds för bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i område 2.
  I hämtningsområde 2 ska fastighetsinnehavaren ställa säck med, mat- och/eller restavfall på den plats som har anvisats av kommunen på ön eller fastlandet. Hämtningsintervall och typ av behållare fastställs enligt bilaga 2.

71 § Ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 2.

5. Åtgärder om föreskrift inte följs

72 § a Kommunen eller den som kommunen anlitar har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om föreskrifterna inte följs. Efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren ska avfallet hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

72 § b Vid felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling eller vid överenskommen eller anvisad plats i system som avser den enskilda fastigheten eller mer än en fastighet såsom en gemensamhetsanläggning eller plats som är anvisad eller överenskommen för flera fastigheter kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

Med felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling avses vad som kan verifieras vid en okulär besiktning av innehållet i ett kärl eller anordning och där felsorteringen innebär att sortering inte har skett i kärl eller anordningar på det sätt som är reglerat med stöd av dessa föreskrifter eller dess bilaga 1.

72 § c Om kommunen eller den som kommunen anlitar vid upprepande okulära besiktningar konstaterar att matavfallskärlet är tomt eller att matavfall lämnas i behållaren för restavfall, eller kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits enligt 81 § eller föreskrivits i 17a §, kan felsorteringsavgift debiteras i

enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

72 § d Vid upprepade avvikelser från gällande abonnemang, så kan Miljö- och byggnadsnämnden besluta om ändring i abonnemanget om det behövs för att hantera avfallet som uppstår på fastigheten i enlighet med dessa föreskrifter.

6. Särskilt om verksamheters avfall under kommunalt ansvar

73 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall än avfall under kommunalt ansvar. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller föreskrifterna om ej annat anges. Konsumentelavfall lämnas vid kommunens insamlingsställe eller efter vad som anges i bilaga 1.

Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter

74 § En verksamhet i en fastighet som har fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens ska anmäla till kommunen att den vill ha kommunal insamling senast en månad innan insamlingen ska påbörjas.

Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet i enligt 17 b § och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller den som kommunen anlitar tillhandahåller.

För plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem gäller i stället att sådana alltid ska lämnas till retursystemet i enlighet med 17 b §. Bestämmelsen i 17 b § om att utsorterat läkemedelsavfall och förpackningar innehållande läkemedelsavfall ska lämnas till apotek, gäller endast hushåll.

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet med undantag för om förpackningen innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet (3 kap. 4 a § AvfallsF). Innehåll från förpackningar med flytande biologiskt nedbrytbart köks- eller livsmedelsavfall i form av ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett ska lämnas i tank eller annan anordning som tillhandahålls av kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare.

Det som anges andra stycket gäller inte när kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare samlar in förpackningar som innehåller avfall för avskiljande på annan plats än på eller i anslutning till fastigheten eller när en verksamhetsutövare har fått beviljat en dispens för eget omhändertagande av kommunalt avfall från verksamheten.

Kommunens bestämmelser om användande av den allmänna va-anläggningen (ABVA) innehåller begränsningar i fråga om vad som får tillföras spillvattnet och innebär att tömning av förpackningar som utgångspunkt inte får ske till avloppet.

Närmare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

Avfallsanordningar
75 § Avfallsanordningar, till exempel fettavskiljare, ska skötas och tömmas så att de har fullgod funktion och inte orsakar olägenhet. Med fullgod funktion menas att avfallsanordningen fungerar så som avsett och därmed inte orsakar någon skada på miljö, människors hälsa eller andra anordningar och verksamheter. Se bilaga 1 för särskilda krav på vissa anordningar.

7. Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Se bilaga 1 för särskilda krav.

Uppgiftsskyldighet
76 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

77 § Enligt 4 kap. 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap. 8 § avfallsförordningen till kommunen.

8. Undantag för avfall under kommunalt ansvar

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar
78 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

79 § Matavfall ska sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten. I kärl/fack för insamling av matavfall får inget annat än matavfall läggas.

80 § Kompostering av matavfall på fastigheten får endast ske efter anmälan till Miljö- och byggnadsnämnden. Komposten ska vara av typen varmkompost (isolerad), skadedjurssäker och utformas, placeras samt sköts på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering och annan behandling kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

81 § Trädgårdsavfall ska transporteras till återvinningscentral, om inte egen kompostering eller abonnemang för trädgårdsavfall förekommer. Avfallet ska hållas skilt från annat avfall, hanteras enligt bilaga 1 och enligt de instruktioner som ges vid återvinningscentral. Abonnemang för hämtning av trädgårdsavfall kan även tecknas i enlighet med avfallstaxa.

82 § Trädgårdsavfall som lämpar sig för kompostering (såsom löv, gräs eller annat grönt växtmaterial) får utan särskild anmälan enligt dessa föreskrifter komposteras och nyttjas inom fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljö.

83 § Inom tätort, tätbebyggt område, samlad bebyggelse och område med detaljplaneller områdesbestämmelser är eldning av trädgårds- och parkavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september. Eldning är dock tillåten i samband med valborgsmässoafton och påskhelgen (skärtorsdagen-annandag påsk) men ska ske på ett sätt så att det inte orsakar mer än ringa eller tillfällig störning i närområdet.

Endast torrt trädgårds- och parkavfall som inte kan komposteras, det vill säga ris, kvistar och grenar, får eldas om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det inte strider mot andra föreskrifter eller beslut. Exempel på beslut som kan vara aktuella är beslut meddelade med stöd av miljöbalken eller utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Även brandriskvarning ska beaktas.

84 § Trädgårds- och parkavfall som innehåller parkslide, lupiner eller invasiva främmande arter som finns upptagna på unionsförteckningen enligt förordningen (EU) nr 1143/2014 får inte eldas utan ska lämnas till kommunen enligt vad som framgår i bilaga 1.

Trädgårds- och parkavfall kan lämnas till kommunen enligt sorteringsbilagan.

Att elda mat/restavfall, farligt avfall och grovavfall är aldrig tillåtet.

85 § Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). Döda sällskapsdjur hanteras enligt bilaga 1.

Prövning av undantag

86 § Ansökan om undantag från dessa föreskrifter prövas av Miljö- och byggnadsnämningen om inget annat anges. Ansökan ska, oberoende av vem som prövar den, vara skriftlig och alltid innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt avfallet avses omhändertas.

a) Undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter kan inte ges retroaktivt. Undantag gäller från och med det datum beslut om undantag medgivits och till det datum som anges i beslutet. Om inget slutdatum anges i beslutet gäller detta tills dess att förhållandena ändras.

b) Medgivna undantag är personliga och upphör i samband med byte av fastighetsinnehavare.

c) Medgivna undantag kan upphävas med omedelbar verkan om:

   I. Förhållandena ändras; dvs. om de förutsättningar som fanns när undantaget medgavs inte längre gäller.
   II. Fastighetsinnehavare lämnat felaktiga uppgifter som legat till grund för medgivandet.
   III. Hanteringen inte sker efter angivna villkor.
   IV. Hanteringen visar sig orsaka olägenhet för människors hälsa och miljö.

Gemensam avfallslösning

87 § En eller flera avfallsbehållare, underjordsbehållare eller container får betjäna flera fastighetsinnehavare. Detta under förutsättning att kommunen givit sitt medgivande och att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsinnehavarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats. Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om kommunen konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Varje ingående fastighet (boenhet) ska betala de avgifter som framgår av avfallstaxan. Delning av kostnad avser enbart de avgifter som framgår av avfallstaxan.

Gemensam kompost

88 § Två till varandra gränsande fastighetsinnehavare av villa, radhus och fritidshus kan under förutsättning att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår, samt efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden, medges tillstånd att använda gemensam kompost om följande villkor är uppfyllda:

a) Avståndet mellan de fastigheter som avses i ansökan är högst 100 m.

b) Antalet personer som varmkomposten ska betjäna inte överstiger fem.

c) Berörda fastighetsinnehavare gör en gemensam ansökan.

Uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall

89 §

a) Permanentbostad kan efter ansökan till kommunen kan medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

b) Verksamheter eller flerfamiljshus kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

c) Fritidsboende kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under hela perioden v.20 (maj)- v.37 (september). Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden

   återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

d) Fastighetsinnehavare till fastighet som är i sådant skick att den inte är beboelig kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod. Ett skriftligt intyg från fastighetsinnehavaren om att fastigheten är obeboelig ska bifogas ansökan om uppehåll.

   Uppehåll medges endast för den period som fastigheten beräknas vara obeboelig. För obeboelig fastighet utgår ingen avgift enligt taxan om ansökan beviljas.

e) Fastighetsinnehavare till dödsbon kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtningen av matavfall, restavfall och förpackningsavfall. Skäl för uppehållet ska vara att fastigheten står tom och endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning förekommer.

   För fastigheter som är dödsbon och inte nyttjas utgår ingen avgift enligt taxan.

Uppehåll i hämtning slam

90 § Uppehåll i tömning av slam från enskild avloppsanläggning kan efter ansökan till kommunen medges, om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst 12 månader. Innan uppehåll medges ska avloppsanläggning vara tömd.

Efter tömningen får anläggningen inte brukas under uppehållsperioden. Uppehåll medges som längst för två (2) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår ordinarie slamtömningsavgift för den period som ansökan om uppehåll omfattar.

Fastighetsinnehavare ska utan dröjsmål meddela tillståndsgivaren om förändrade förhållanden som påverkar medgivna undantag.

Eget omhändertagande av matavfall och restavfall

91 § Fastighetsinnehavare som själv kan ta hand om matavfall och restavfall från den egna fastigheten på ett sådant sätt att fara eller olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden i undantagsfall medges befrielse från skyldigheten att lämna sitt avfall till kommunen.

I samband med ansökan ska skälen till undantaget noggrant beskrivas samt hur olika typer av avfallsslag kommer att omhändertas. Undantaget omfattar endast ett år i taget. Ansökan om förnyat undantag ska lämnas till Miljö- och byggnadsnämnden senast en månad innan undantagsperioden tagit slut.

Även om fastighetsinnehavare medgivits undantag för eget omhändertagande kvarstår betalningsskyldigheten för den fasta delen
av taxan. Uppgifter om uppkomna avfallsvolymer ska lämnas till kommunen senast under mars månad varje år för den volym som uppkom året innan.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Eget omhändertagande av slam
92 § Eget omhändertagande av slam och uttjänt fosforfiltermaterial från egen avloppsanläggning kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för eget omhändertagande är att sökande är ägare eller arrendator av en jordbruksfastighet. Även intilliggande fastigheter till jordbruksfastighet kan få medgivande för omhändertagandet genom jordbruksfastighetens försorg. Det är viktigt att ett kretslopp uppstår. Spridning ska ske på jordbruksmark (åkermark/betesmark). För att få omhänderta och nyttja slammet krävs att avfallet hygieniserats i enlighet med Naturvårdsverkets bestämmelser.

Eget omhändertagande av latrin
93 § Fastighetsinnehavare kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden medges tillstånd att kompostera latrin och avfall från mulltoa eller liknande. Komposteringen ska ske i enlighet med de villkor som anges av nämnden och på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår.

Förlängt hämtningsintervall för restavfall
94 § Inom område 1 kan fastighetsinnehavare med godkänd komposteringsanläggning från Miljö- och byggnadsnämnden medges hämtning av restavfall var fjärde eller sjätte vecka. Villkoren för förlängt hämtningsintervall är att:
Allt organiskt nedbrytbart köksavfall komposteras i godkänd kompostbehållare
Kompostering kan ske utan olägenhet för människors hälsa eller miljön.
Kommunens anvisningar följs.
Avfallsföreskrifternas övriga bestämmelser följs.

Inom område 1 kan fastighetsinnehavare där matavfallet hämtas genom kommunens insamlingssystem medges hämtning av restavfall var fjärde vecka.

Medgivande om utsträckt hämtningsintervall kan återkallas om kommunen konstaterar att matavfall, trots uppgifterna om kompostering eller utsortering, lämnas i behållaren för restavfall för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits eller uppgivits.

Förlängt tömningsintervall för avloppsanläggning
95 § Förlängt slamtömningsintervall för avloppsanläggning än ett år kan medges

efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för att Miljö- och byggnadsnämnden ska kunna förlänga slamtömningsintervallet är att avloppsvattnet genomgår längre gående rening än slamavskiljning samt att tillstånd finns för avloppsanläggningen. För sluten tank krävs uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet för att bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Förlängt tömningsintervall för fosforfälla
96 § Förlängt tömningsintervall för fosforfälla än vartannat år kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning är att fosforfällan belastas mindre än den har kapacitet för/är avsedd för. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer i det enskilda fallet vilket tömningsintervall som anses kunna vara skäligt framöver.

Förlängt tömningsintervall för fettavskiljare
97 § Undantag från kravet på tömning av fettavskiljare minst två gång år kan beviljas efter ansökan till kommunens VA-enhet.

Insamling av matavfall och restavfall via säck.
98 § Undantag från kraven om uppsamling av matavfall och restavfall i kärl får medges fastighetsinnehavare som har synnerliga skäl, t.ex. om kärlhantering bedöms vara omöjlig på grund av fastighetens (med tillhörande tomtmark) beskaffenhet och utformning. Säck av den storlek som kommunen anvisar ska då användas.

Kvalitetskontroll
99 § Kommunen får göra stickprovskontroll av kommunalt avfall för att kontrollera att sorteringsanvisningarna och övriga bestämmelser följs, i syfte att säkerställa att renheten på avfallet i syfte att undersöka avfallets sammansättning i stort.

Utveckling inom avfallshantering
100 § Kommunen får bedriva försöksverksamhet där avsteg från avfallsföreskrifterna kan göras genom projekt.

Testområde
101 § Efter samråd med Miljö- och byggnadsnämnden får andra hämtningsintervall, behållare och insamlingssystem än vad som anges i dessa föreskrifter tillämpas under, testperioder i begränsade områden för att utveckla servicen mot medborgarna.

Övriga undantag
102 § Vid synnerliga skäl kan andra undantag efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden. Synnerliga skäl kan t.ex. vara åtgärd som främjar återanvändning eller återvinning och inte innebär olägenhet för människors hälsa och miljö.

Ikraftträdande
Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-01-01, då föreskrifter för avfallshantering för

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter
Kungälvs kommun 2023-11-02 (§183/2023) upphör att gälla.

Tidigare meddelade dispenser och andra beslut meddelade med stöd av de upphävda föreskrifterna ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i denna föreskrift.

KS2023/1128

Bilaga 1. Föreskriftsbilaga för sortering och lämning av avfall m.m.

Osorterat avfall och restavfall ska läggas i påse eller paket och lämnas i behållare. Avfallet ska vara väl emballerat så at det inte sprids eller at skada, arbetsmiljöproblem och andra olägenheter uppkommer. Kärl och säckavfall får inte lämnas på kommunens återvinningscentraler.

Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Mer information om sortering av avfall finns på Kungälvs kommuns hemsida.

Tabell 1 Avfall från Hushåll

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	**Krav på utsortering**	**Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera**	**Instruktion för hämtning/lämning**
Bygg och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar. Bygg- och rivningsavfall får hanteras tillsammans med skrymmande avfall av samma materialslag. Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt.	Bygg och rivningsavfall som inte produceras i en yrkesmässig verksamhet får lämnas till kommunens återvinningscentraler om mängden inte överskrider 2 kbm per besök. Överskridande mängder hämtas fastighetsnära av godkänd entreprenör enligt tjänster i kommunens avfallstaxa. Entreprenörens instruktioner och sorteringsanvisningar gäller vid hämtning. Hämtning kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Avfallet lämnas utsorterat i åtminstone fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips. Jord/sten lämnas på Munkegärde åvc. Asfalt hämtas av godkänd entreprenör enligt avfallstaxan. Bygg- och rivningsavfall får hanteras tillsammans med skrymmande avfall av samma materialslag. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Farligt avfall Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som ska hanteras som farligt avfall:	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll, om möjligt använd originalförpackningen. Olika typer av farligt avfall får	Hushåll ska lämna avfallet till kommunens insamlingssystem för farligt avfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats.

KS2023/1128

• Färg, lackavfall samt hartser, • Limavfall (exempelvis kontaktlim, epoxilim, spackel), • Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor) • Lösningsmedel • Fotokemikalier (exempelvis fix och framkallare) • Bekämpnings-medel • Sprayburkar • Annat starkt surt eller alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel) • Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar		inte blandas *eller spädas ut med (1) andra slag av farligt avfall, (2) annat avfall eller (3) andra ämnen eller material.* Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Boende i flerbostadshus kan lämna avfallet i det insamlingssystem som fastighetsinnehavaren tillhandahåller. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Spillolja	Spillolja utgör farligt avfall. Spillolja ska sorteras ut och hanteras separat från annat farligt avfall. Spillolja som är isolerolja ska hållas åtskild från andra isoleroljor och andra spilloljor till dess att halten av PCB-produkter i isoleroljan har fastställts. Den som hanterar spillolja ska se till att spilloljan inte blandas med spilloljor med andra egenskaper eller med andra typer av avfall eller ämnen på ett sätt som hindrar (1) regenerering av spilloljan, eller (2) annan materialåtervinning som ger likvärdiga eller bättre miljöeffekter än regenerering.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll	Spillolja lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Grovavfall Exempelvis trasiga möbler, cyklar, barnvagnar, stora leksaker och julgranar.	Grovfall som utgör kommunalt avfall under kommunalt ansvar behöver på grund av avfallets egenskaper hanteras separat från annat hushållsavfall.	Grovavfall från hushåll för separat borttransport av kommunen ska i första hand förpackas i behållare som tillhandahålls av kommunen.	Grovavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.

KS2023/1128

		I andra hand ska avfallet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage och förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall	All övrig transport av grovavfall från fastighet ska utföras genom kommunens försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa Annan transportör godtas enligt 21 §.
Ej brännbartrestavfall t.ex. keramik, porslin, glas som inte är förpackning etc.	Allt avfall som blir kvar efter källsortering	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats.	Lämnas på återvinningscentral. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Trädgårdsavfall Exempelvis fallfrukt, löv, gräs, kvistar och grenar som är mindre än 3 cm i diameter.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Vid hämtning av trädgårdsavfall i kärl, ska avfallet läggas löst i kärlet och inte packas så hårt att tömningen försvåras.	Trädgårdsavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. Hämtning av trädgårdsavfall sker separat från hämtning av annat grovavfall. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Latrin	Ska avskiljas och hållas skilt från annat avfall	Endast latrinbehållare av engångstyp får användas. Latrinbehållare ska förslutas väl och får inte fyllas till mer än 4/5 av sin volym. Maximalt får latrinbehållaren väga 15 kg. Behållaren som ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. På hämtningsdagen ska latrinbehållare placeras på den plats som anvisats av kommunen. Överfyllda och/eller trasiga behållare hämtas inte.
Matavfall Exempelvis matrester, kaffesump och hushållspapper. Små mängder fallfrukt och	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. ~~Inom hämtningsområde 1~~	Från hushåll ska läggas i påse som tillhandahålls av kommunen.	Lämnas i behållare för matavfallet eller egen kompost.

KS2023/1128

snittblommor är trädgårdsavfall som får lämnas i matavfallet.	Utsortering av matavfall är obligatorisk för: -verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar, -flerbostadshus och - hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026. Matavfall sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten.	Matavfall ska av avfallslämnaren lämnas i papperspåse av typ som godkänts av kommunen. Matavfall från verksamheter ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen	Matavfall borttransporteras från fastigheten i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Textilavfall, som utgör kommunalt avfall från hushåll Exempelvis kläder och hemtextilier.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enighet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse.	Lämnas till kommunens insamlingssystem för textilavfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats. Textilier för återbruk kan lämnas till valfri aktör. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Textilavfall som utgör kommunalt avfall från detaljhandel och annan verksamhet än detaljhandel	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enighet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse/säck	Lämnas vid kommunens återvinningscentral i de kärl och anordningar som kommunen tillhandahåller för textilavfall eller budas hämtning från kommunen eller kommunens upphandlade/auktoriserad utförare. Annan transportör godtas enligt 21 §.

KS2023/1128

Slam och fosforfiltermaterial från enskilda avloppsanläggningar	Ska vara åtkomligt för tömning i den anläggning där det genereras	Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska vara förpackat eller tillgängligt på ett sådant sätt att hämtning kan utföras av fordon utrustat med kran eller suganordning.	Filtermaterialet ska vara åtkomligt för tömning. Mobil toalett töms genom slamsugning.

KS2023/1128

Fett från fettavskiljare	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA).		Anordningen ska vara åtkomlig för tömning.
Matfetter och frityroljor	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ska förvaras i behållare med tätslutande lock, exempel en plastflaska. Små mängder kan torkas upp med hushållspapper och hanteras som matavfall. Större mängd matfetter eller frityroljor lämnas på återvinningscentral.	Lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt, högst 1 kilogram per hämtningstillfälle.	Mindre sällskapsdjur får grävas ner på egen fastighet utan anmälan enligt Jordbruksverkets föreskrifter Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Ska förpackas väl innan det läggs i behållare för kärl och säckavfall. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Avlidet sällskapsdjur under 1 kg kan lämnas i behållare för restavfall om det inte finns någon misstanke om smitta. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Större döda djur eller större mängd sådant avfall Det vill säga andra djur än döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt överstigande 1 kg kilogram	Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). För nedgrävning av häst ska Miljö- och byggnadsnämndens anvisningar följas efter samråd. Ska grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Kontakta veterinär. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Avlämning på Renovas anläggning sker enligt anläggningens anvisningar och kostnader. Annan transportör godtas enligt 21 §.

KS2023/1128

Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur och matavfall. Blandas före detta livsmedel med annat avfall utgör den blandade fraktionen före detta livsmedel och är APB enligt definitionen.		Före detta livsmedel från butik ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen.	I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) och i Rådets förordning (1069/2009/EG) finns regler om hantering av animaliska biprodukter som syftar till att hindra spridning av smittämnen. Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt dessa föreskrifter. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Skärande avfall Exempelvis trasiga dricksglas och knivar.		Omsluts av förpackning eller påse för att skydda mot skärskador. Ska vara väl emballerade så att avfallet inte kan orsaka skada eller arbetsmiljörisker.	Läggs i behållare för restavfall.
Stickande och skärande avfall (kanyler eller sprutor)	Bland annat kanyler och Sprutor. Enligt Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS 2005:26) för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Kanyler ska läggas i speciell behållare som tillhandahålls av apotek, så att inte skärskador eller annan olägenhet uppstår Kanyler och sprutor får inte läggas i avfallsbehållare.	Lämnas till apotek som kommunen har avtal med. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Förpackningar av papper och kartong, plast färgat glas, ofärgat glas, metall	Inom hämtningsområde 1 Utsortering och fastighetsnära insamling av plast-, papper, ofärgat, färgat glasförpackningar är obligatorisk för: hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende. Förpackningarna sorteras i separata fack i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet. För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar lämnas i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller, enligt överenskommen eller anvisad plats.	Lämnas lösa i de behållare/kärl som tillhandahålls/anvisas.	Förpackningar borttransporteras av kommunen i enlighet med de hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.

KS2023/1128

	Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.		
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	I enlighet med definitionen av returpapper i Avfallsförordningen	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för returpapper kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bilbatterier	I enlighet med definitionen av batteri i batteriförordningen (2008:834)	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra/ innehåll rinner ut	Lämnas till återvinningscentral eller producenternas insamlingssystem. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bärbara batterier. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Är de bärbara batterierna inbyggda i produkten hanteras den som avfall från elutrustning	I enlighet med definitionen av bärbart batteri i batteriförordningen (2008:834).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till kommunens eller producenternas insamlingssystem.

KS2023/1128

Konsumentelavfall Exempelvis trasig dator, mobiltelefonladdare och kaffebryggare.	Skrymmande konsumentelavfall ska sorteras ut och hållas skiljt från annat grovavfall. Smått elavfall ska sorteras ut och hållas skilt från kärl och säckavfall. Enligt förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas eller kommunens insamlingssystem. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Hämtning av skrymmande konsumentelavfall kan beställas med tjänster för grovavfall enligt kommunens avfallstaxa. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för konsumentelavfall kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Läkemedel	I enlighet med definitionen av läkemedel i förordningen (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.	Ska lämnas i behållare/ påse som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek. Läkemedelsavfall är miljöfarligt och får inte spolas ner i avloppet eller slängas bland hushållssoporna. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Avfall som innehåller asbest	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Förpackas väl i kraftig plast (minst 0,2 mm). Tejpar paketet så att inga asbetsfibrer kan läcka ut. Paketet ska vara märkt med texten ASBEST. Asbest som är emballerat i vanliga sopsäckar tas inte emot.	Lämnas i behållare vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Maximalt 50 kilogram asbesthaltigt material per besök får lämnas. Om mängden överskrider 50 kilogram per besök, ska hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare med tillstånd.
Invasiva främmande växter (*exempelvis, parkslide, jättebalsamin, jätteloka, tromsöloka, smal vattenpest*)	Ska sorteras ut och hållas skilt från trädgårdsavfall och från annat grovavfall	Invasiva främmande växter ska emballeras väl så att risken för spridning av arten minimeras, avfallet får inte beblandas med trädgårdsavfall.	Invasiva främmande växter från hushållen lämnas vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Restavfall	I behållare för restavfall får endast läggas sådant avfall som kvarstår då övrigt avfall enligt kommunens avfallsföreskrifter sorterats ut.	Lägg i påse eller annat lämpligt emballage.	Restavfall borttransporteras från fastighet i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandhåller.

Däck	Enligt förordningen (1994:1236) om producentansvar för däck.		Lämnar till plasts som anvisas av bilproducent eller på Munkegärde återvinningscentral
Återbrukbara produkter	Ex: Hela och rena kläder, möbler, sportutrustning, husgeråd m.m.		Lämnas direkt till second-hand-aktör eller på ÅVC.
Fiskeredskap av plast från hushåll eller som till sin art och sammansätttning liknar avfall från hushåll	Plastfiskeredskapen ska sorteras ut och förvaras skiljt från annat avfall, 3 kap. 12 b § AvfallsF. Om en elutrustning är inbyggd eller på annat sätt ingår i ett fiskeredskap som har blivit avfall ska elutrustningen avlägsnas innan fiskeredskapet lämnas, om den kan avlägsnas på ett enkelt sätt. Om elutrustningen inte kan avlägsnas på ett enkelt sätt ska fiskeredskapet som har blivit avfall lämnas som elutrustning.	Lämnas löst i kärl eller anordning	Lämnas vid Munkegärde återvinningscentral
Lättantändligt avfall, aska, grillkol etc.	Lättantändligt avfall, varm aska eller grillkol får inte läggas i avfallsbehållare. Inteheller frätande ämnen eller ämnen som kan orsaka självantändning. Lättantändligt avfall,varm aska eller grillkol ska tills dess brandrisk inte längre råder förvaras i lämpligt kärlav metall eller annat material som inte är brännbart.	Kall aska och sot från kol och vedeldning ska sorteras som restavfall och hanteras samt förpackas på ett sådant sätt att det inte kan förorsaka brand i avfallsbehållare eller medföra störning genom damning vid hämtning.	

Återvinningscentral, ÅVC

Hushåll från Kungälvs kommun har fria besök till kommunens återvinningscentraler, (ÅVC). Där kan de lämna sorterat grovavfall, farligt avfall och elavfall som uppkommit i det egna hushållet. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. För att få tillträde till återvinningscentralen krävs att boende är folkbokförd och/eller fastighetsägare i kommunen, betalar avfallstaxa, samt är över 18 år. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat. Maximalt 2 kbm sorterat grovavfall/byggavfall, 8 st personbilsdäck, 10 kg farligt avfall, 5 enheter elavfall får lämnas per besök. Återvinningscentraler ordningsregler gäller vid besök på anläggningen. Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna.

Verksamhetsavfall, till exempel bygg- och rivningsavfall som produceras i en yrkesmässig verksamhet, faller inte under kommunens insamlingsansvar och ska hanteras separat från avfall under kommunalt ansvar. Avfallsinnehavaren ansvarar för att anlita en godkänd transportör med tillstånd för borttransport från fastigheten.

KS2023/1128

Företag som besöker kommunens återvinningscentraler ska betala en avgift för att få lämna sorterat grovavfall. Det är inte tillåtet att använda körkort för att komma in på ÅVC som företagare. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. Fakturering/debitering sker via kommunens aktuella system för fakturering.

Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat och maximalt 2 kbm sorterat grovavfall per besök får lämnas. Farligt avfall från verksamheter får ej lämnas på kommunens återvinningscentraler om inte särskilda skäl föreligger.

Särskilda sorterings- och ordningsregler för vistelse på ÅVC gäller. Avgifter för verksamheter anges i avfallstaxan.

Tabell 2. Exempel på avfall från verksamheter

Verksamhetsutövare ansvarar för att söka tillstånd för yrkesmässig transport enligt avfallsförordningen

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	**Krav på utsortering**	**Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera**	**Instruktion för hämtning/lämning**
Avfall under kommunalt Ansvar Exempelvis avfall från personalmatsalar och restaurangavfall.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall. Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.
Livsmedelsavfall	Butiker kan i stället för att skilja livsmedelsavfall från sin förpackning innan överlämnade till kommunen eller den som kommunen anlitar använda sig av en yrkesmässig utförare som kan skilja förpackningen från sitt innehåll.		Den yrkesmässiga utföraren som anlitas får transportera det förpackade livsmedelsavfallet. Livsmedelsavfallet som skiljs från sin förpackning ska behandlas biologiskt.
Kommunalt avfall från detaljhandel (med undantag för textilavfall. Ang. textilavfall se annan rad)	Förpackningar ska skiljas från sitt innehåll i enlighet med 3 kap. 4 a § avfallsförordningen samt 24 b § föreliggande föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas i tank/behållare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas till kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter

KS2023/1128

Brännbart avfall som inte är avfall under kommunalt ansvar Exempelvis trasiga trämöbler eller kasserade böcker med hårda pärmar.	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Icke brännbart avfall	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.

KS2023/1128

Exempelvis trasiga koppar av porslin och keramik eller trasig köksutrustning av metall.			
Bygg och rivningsavfall Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel och armeringsjärn.	Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt (transporten kan ske i samma fordon).	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Mindre mängder kan lämnas på Munkegärde åvc mot uppvisande av ÅVC-kort för verksamheter. Fordon tyngre än 3,5 ton och containrar hänvisas till valfri avfallsanläggning.
Farligt avfall (exklusive elavfall) Exempelvis rester av olja eller färg, starka rengöringsmedel, produkter som innehåller kvicksilver eller andra kemikalier.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare för farligt avfall. Observera att farligt avfall inte får lämnas på kommunens återvinningscentraler.
Avfall från oljeavskiljare	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Kontroll av oljeavskiljaren ska göras minst en gång i halvåret, varav en gång per år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (ettårskontroll). Besiktning av oljeavskiljarens funktion ska göras vart femte år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (femårsbesiktning). Tömning ska göras vid behov. Tumregeln är att toppsugning görs när oljeskiktet är 5 cm och slamsugning när slamskiktet är 15 cm.	Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Anläggningar för avskiljning av produkter uppsamlingsanordningar för färgslam, ridåvatten eller liknande		Tömning och besiktning bekostas av anläggningens ägare enligt anvisningar från kommun.	Ska tömmas vid behov, dock minst en gång per år eller enligt det tömningsintervall som Miljö- och byggnadsnämnden i det enskilda fallet medger. Amalgamavskiljare ska tömmas minst en gång per år.

KS2023/1128

Specialavfall inom veterinärverksamhet och djurhållning, gårdar där djurhälsovård utförts	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Specialavfall inom akupunktur, tatuering och dylikt	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Stickande, skärande och Smittförande avfall från hemsjukvården och liknande institutioner	Enligt Socialstyrelsen (SOSFS 2005:26) författningssamling för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Riskavfall ska hämtas minst en gång per år.
Fett	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA). Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Matfett från restauranger och storkök etc,t.ex. uttjänt frityrolja, ska förvaras i lämpligbehållare och får inte hällas ut i avloppet.	Anordningen ska vara åtkomlig för tömning. Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Elavfall Exempelvis kasserad kyl och frysdisk, skrivare och industritvättmaskin.	Enligt förordningen om producentansvar för elutrustning.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Förpackningar	Enligt förordning om producentansvar för förpackningar.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	Enligt förordning om producentansvar för returpapper.	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Lämnas till kommunens eller godkänd transportör
Kasserade bilbatterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra eller innehåll rinner ut.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Kasserade bärbara Batterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Gödsel från hållande av husdjur	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Ska samlas upp och förvaras på sådant sätt att risk för olägenhet	Fastighetsinnehavare och djurhållare ansvarar för att gödsel bortskaffas och i

KS2023/1128

(häst, svin, får, ko, get etc.)		för människor och miljön samt näringsläckage inte uppkommer.	möjligaste mån återanvänds, t.ex. som jordförbättringsmedel.
Djurkadaver och annat animaliskt avfall	Enligt jordbruksverkets föreskrifter om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och i Rådets förordning (EU) nr 1069/2009 finns regler om hantering av animaliska biprodukter i syfte att förhindra spridning av smittämnen.	Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt gällande föreskrifter.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare

KS2023/1128

Bilaga 2, Hämtningsintervall för Kungälvs kommun

Kommunen utgör två hämtningsområde. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Inom område 1 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:

Från flerbostadshus och verksamheter hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Matavfall hämtas vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Tätare hämtning än en gång per vecka medges enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning från flerbostadshus och verksamheter enligt avfallstaxan.

Sommarhämtning från verksamheter på Marstrand under perioden (v.14, april – v.39, september tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från flerbostadshus och samlokaliserade verksamheter hämtas förpackningar enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång varannan vecka. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Hämtning av restavfall och osorterat avfall varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter. Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning av matavfall varje vecka enligt avfallstaxan.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning varannan vecka av trädgårdsavfall i kärl tillhandahålls från april till november.

Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende hämtas restavfall och osorterat avfall en gång varannan vecka under perioden maj-september. Hämtning varje vecka erbjuds endast i kommunens tätorter.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan under perioden maj-september. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka erbjuds

endast i kommunens tätorter. Hämtning varje vecka för matavfallet erbjuds också.

Under perioden oktober-april ska fritidsboende vid behov beställa extra hämtning av kärl- och säckavfall.

Gemensam avfallslösning med kärl eller container hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slam från slutna tankar sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Tömning av fettavskiljare ska ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås och så att det inte medför tekniska problem i ledningsnätet, dock minst två gånger per år.

Tömning av fosforfälla ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång vartannat år. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial ska nytt filtermaterial tillföras avloppsanläggningen enligt leverantörens anvisningar genom fastighetsägarens försorg.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp, fett från fettavskiljare och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning av tidningar i kärl tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Grovavfall och grovt elavfall hämtas vid behov i container eller styckvis.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

För en- eller tvåbostadshus som har en tjänst för insamling av farligt avfall och smått elavfall via påhängsbox hämtas avfallet vid behov.

Bygg- och rivningsavfall hämtas vid behov ~~från och med 2023-01-01.~~

Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

KS2023/1128

Inom hämtningsområde 2 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:
Rest- och matavfall hämtas på öarna eller fastighetsinnehavare lämnar avfallet själv på anvisad plats på fastlandet.
Hämtning sker enligt särskilt hämtningsschema och via säckar i enlighet med avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus som används som året runt boende hämtas restavfall och matavfall en gång per månad under perioden oktober–april. Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Från en- eller tvåbostadshus som används som sommarboende hämtas restavfall och matavfall under vecka 20 (maj) till vecka 37 (september). Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Grovavfall och elavfall enligt kommunens sorteringsanvisningar hämtas en gång per år med båt. Hämtställen anvisas av kommunen.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

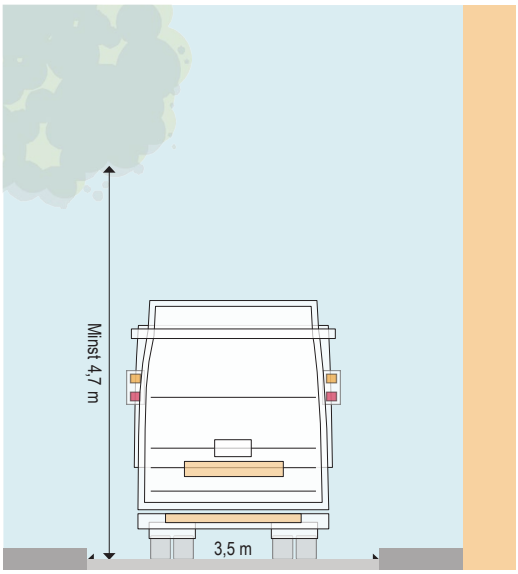
Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

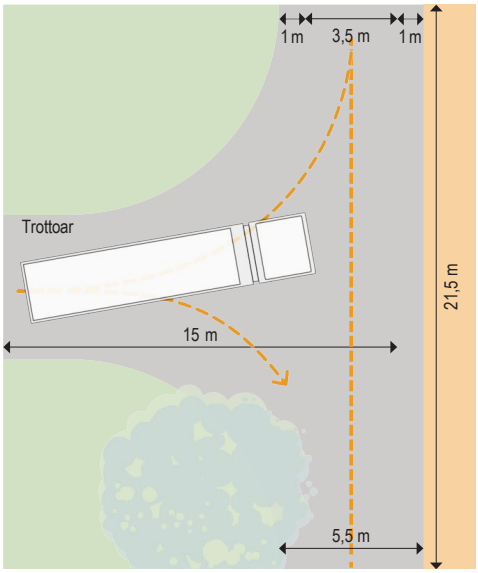
Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

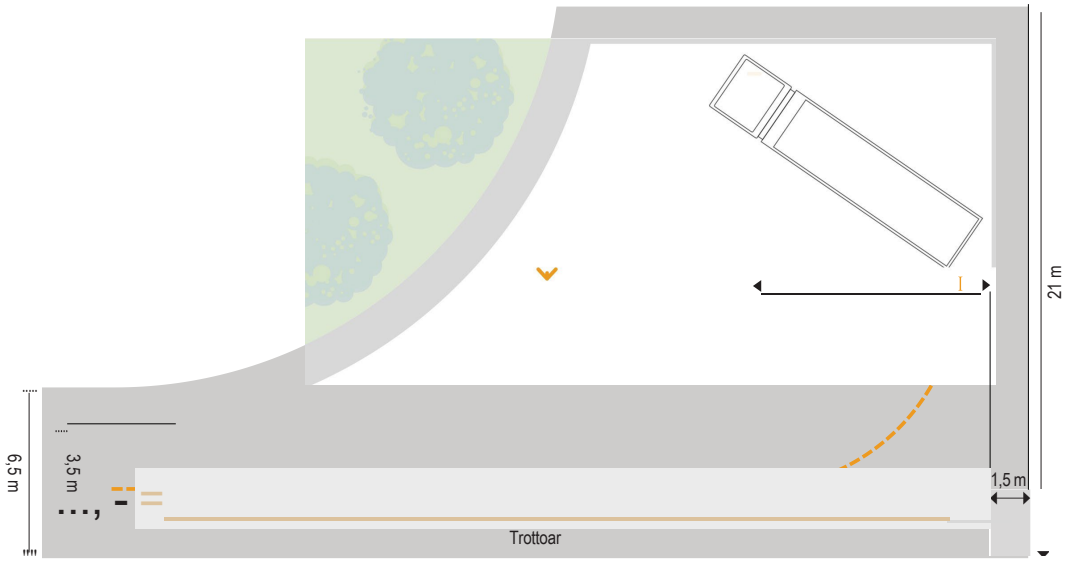
Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

Bilaga 3: Illustrationen av godkända vändplatser etc.

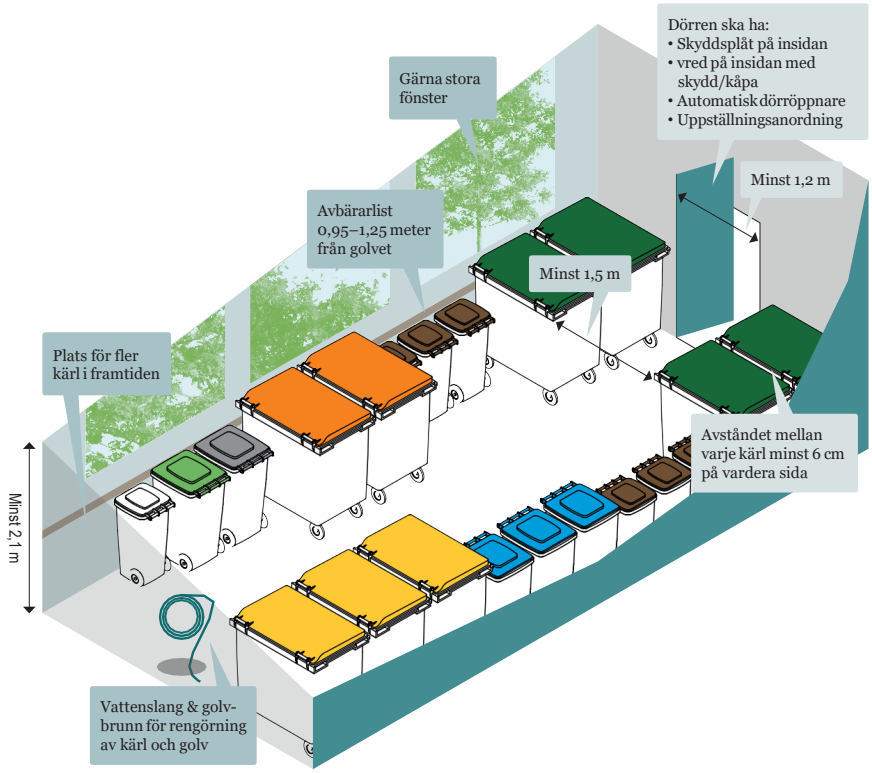

3,5 m

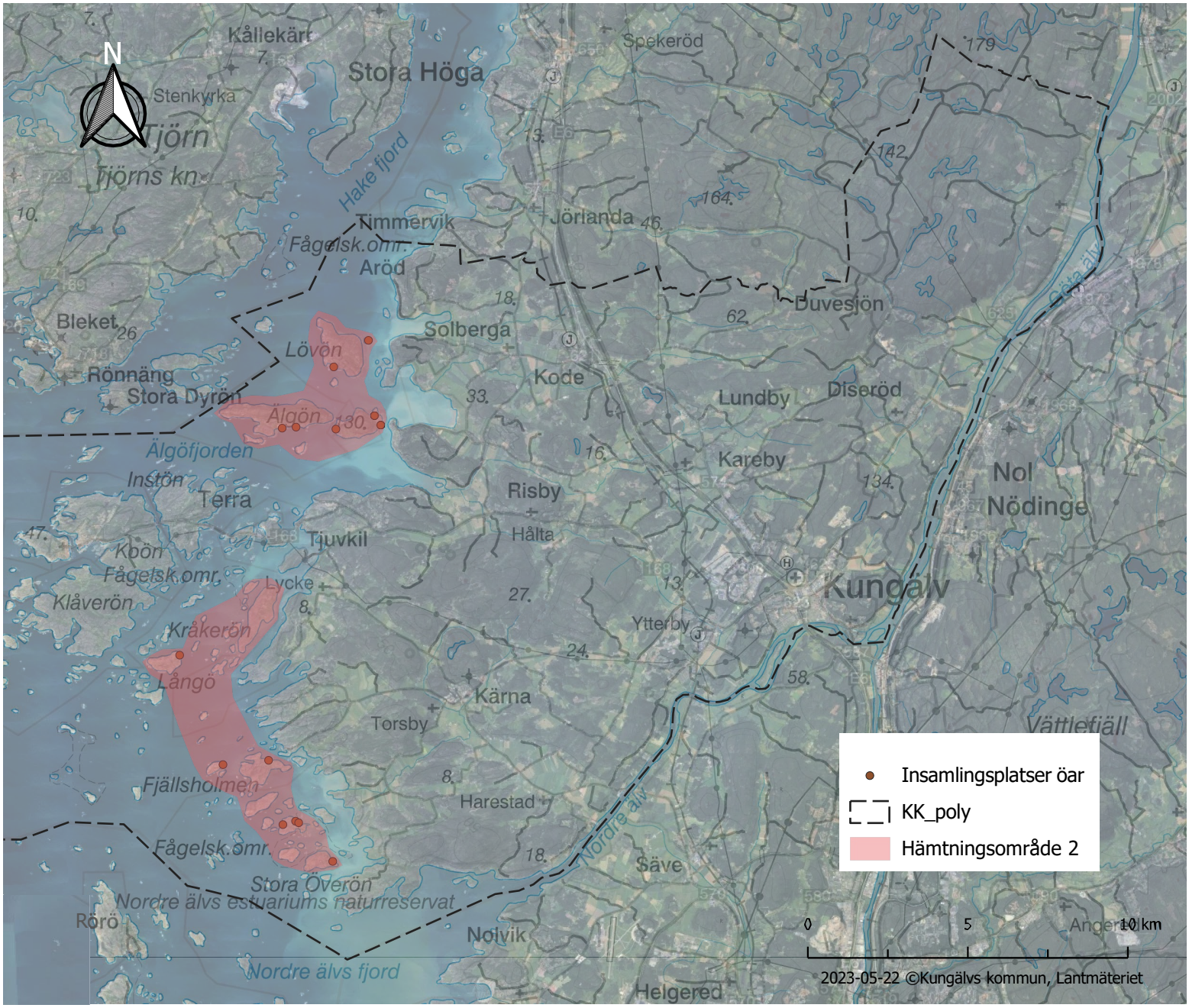

21 m
6,5 m
3,5 m
1,5 m
Trottoar

Bilaga 4: Illustrationen av avfallsutrymme etc.

KS2023/1128

Bilaga 5: Karta över hämtningsområden

Förklaring:

- De delar av kommunen som inte är rosaskuggade utgör område 1.
- De delar av kommunen som är rosaskuggade utgör område 2.

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

Bilaga 1 Förslag Avfallsföreskrifter

Kommunal renhållningsordning

Tillsammans med avfallsplanen Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för 13 kommuner till 2030 utgör dessa föreskrifter Kungälvs kommuns renhållningsordning. Enligt 15 kap. § 41 miljöbalken (1998:808) ska renhållningsordningen innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndigande enligt 1 §. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

1. Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 3 kap. 1e §, 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Kungälvs kommun.

Definitioner

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen. I övrigt används begrepp med de betydelser som anges nedan:

1. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I begreppet kommunalt avfall ingår returpapper enligt 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).
   a. Med avfall under kommunalt ansvar avses kommunalt avfall och annat avfall som
      kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall
      enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
   b. Med kärl och säckavfall avses den del av avfallet under kommunalt ansvar som får läggas i kärl eller säck.
   c. Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl, underjordsbehållare eller sopsug.
   d. ~~Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt nedbrytbart trädgårdsavfall i enlighet med definitionen i 1 kap. 5 § 1 punkten avfallsförordningen (2020:614) som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus och sådant avfall från andra källor som är kommunalt avfall i enlighet med 15 kap. 3 § miljöbalken~~.
      Med trädgårds- och parkavfall avses sådant avfall från skötsel av trädgårdar eller parker som är biologiskt nedbrytbart och består av gräsklipp, löv, grenar och andra växtdelar enlighet med definitionen i 1 kap. 5a avfallsförordningen (2020:614).

   e. Med farligt avfall avses avfall som i bilaga 3 avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*),
   f. Med konsumentelavfall avses detsamma som i 13 § förordningen

(2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

g. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
h. Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall enligt definitionerna
i 15 kap. 3 § miljöbalken och 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614), det vill säga som består av livsmedels- eller köksavfall som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker och liknande och som skulle kunna, eller har kunnat, användas som livsmedel och som utgör avfall under kommunalt ansvar. I begreppet matavfall som utgör avfall under kommunalt ansvar ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp avskilt i sluten tank. Förutom detta ingår också skal, ben och liknande som visserligen inte är mat men ändå intimt förknippat med mat. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (g) ovan.
i. Med restavfall avses sorterat brännbart kärl- och säckavfall. Med detta avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, returpapper samt förpackningar, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från kärl- och säckavfallet.
j. Med bygg- och rivningsavfall avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.
k. Med bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.
l. Med returpapper avses tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper.
m. Med textilavfall avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614).
n. Med fiskeredskap avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 12 § förordning (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap.
o. Med fastighetsnära insamling avses insamling från en fastighet där ett hushåll har avfall eller, om sådan insamling inte är möjlig med hänsyn till fastighetens utformning och belägenhet, trafiksäkerhet eller andra omständigheter, insamling från en plats i nära anslutning till en fastighet där ett hushåll har avfall.

2. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
3. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
4. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens Kommunstyrelse.
5. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens Miljö- och byggnadsnämnd.
6. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, säckhållare, latrinbehållare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Tankar och brunnar för slam, spillvatten, fett etc. räknas inte som behållare.
7. I enlighet med avgränsningen av kommunens ansvar enligt 15 kap. 20 § 2 miljöbalken, avses med enskilda avloppsanläggningar avses slutna tankar, slamavskiljare, fosforfällor, minireningsverk och andra motsvarande

anläggningar som inte är allmänna enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter om anläggningen endast används för a) hushållspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten och, b) latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar.

8. Med latrin avses latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar, i enlighet med 15 kap. 20 § 3 miljöbalken.
9. Med producentansvar menas att producenterna enligt lag har insamlings- och behandlingsansvar för avfallet som deras produkter ger upphov till. Exempel på avfall som omfattas av producentansvar är förpackningar, konsumentelprodukter, batterier och läkemedel.
10. Med återvinningscentral menas kommunens mottagningscentral för grovavfall, bygg- och rivningsavfall under kommunalt ansvar och trädgårdsavfall. Avfall som kan lämnas på återvinningscentralen är exempelvis metallskrot, elavfall och trasiga möbler.
11. Med dragväg menas avståndet mellan behållaren, anläggningen eller avfallsutrymmet och hämtningsfordonets uppställningsplats. Det är den väg som hämtningspersonalen flyttar avfallet. Anges som gångväg eller slanglängd i avfallstaxan.
12. Avfallsföreskrifter: Kommunala bestämmelser för avfallshantering. Föreskrifterna fastställer bl.a. vilka skyldigheter kommunen och fastighetsinnehavare/verksamhetsutövare har samt när, var och hur avfall ska hämtas. Avfallsföreskrifterna ingår tillsammans med avfallsplanen i en renhållningsordning som varje kommun enligt miljöbalken ska ha.
13. Avfallskvarn: Kvarn för sönderdelning av matavfall så att det malda avfallet kan följa med avloppsvattnet ut på kommunens ledningsnät eller samlas upp i tank.
14. Avfallsplan: Kommunal plan för avfallshantering. Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna kommunens renhållningsordning. Planen innehåller bl.a. mål för kommunens avfallshantering och åtgärder för att nå målen.
15. Fettavskiljare: Anordning för att samla upp slam i form av fettavfall i avloppsvatten från lokaler där livsmedel hanteras yrkesmässigt. Fettet skulle annars avsättas i ledningsnätet och bl.a. kunna förorsaka stopp. Fettavfallet omfattas av kommunens bortforslingsansvar.
16. Flerfamiljshus: Fastighet med mer än två lägenheter.
17. Fritidsboende: Boende där fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare är folkbokförd på annan fastighet.
18. Hushåll: En familj eller ett gemensamt boende bestående av en till fem personer. Hushåll med fler än fem personer innebär normalt större eller fler behållare än vad som normalt används vid en enfamiljsbostad.
19. Hämtningsställe: Den plats där behållare ställs på hämtningsdagen och varifrån hämtning/tömning sker.
20. Kompostering: Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall i närvaro av syre. Humus och näringsämnen återvinns.
21. Permanentboende: Boende där fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren är folkbokförd på fastigheten.
22. Påhängsbox: Avtagbar box främst avsedd för fastighetsnära insamling av

farligt avfall och elektronik.

23. Serviceort/tätort: En ort där det finns service i form av butiker, samt service såsom vårdcentral. Med tätort avses ett tätbebyggt område med minst 200 invånare och där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter.
24. Sommarhämtning: Hämtning av matavfall och brännbart restavfall som begränsar sig till perioden vecka 20–37 (maj–september).
25. Småhus: Ett småhus är enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) en byggnad som är inrättad till bostad åt en eller två familjer.
26. Verksamhetsutövare: Den som driver yrkesmässig verksamhet. Verksamhetsutövaren är ansvarig för avfallshanteringen i verksamheten.
27. Återvinningsstation (ÅVS): Insamlingsplats där förpackningar med producentansvar lämnas, ex. glas, plast, kartong och metall.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och till avfallsförordningen samt till gällande avfallsförordning och andra förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3 § Kommunstyrelsen har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i Kungälvs kommun.

Om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i kommunens beslut om auktorisation eller dispens, ska all borttransport och vidare hantering av avfall under kommunalt ansvar utföras av kommunens avfallsorganisation (kommunen) eller, den som kommunens avfallsorganisation för ändamålet anlitar eller kommunen samverkar med.

4 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av Miljö- och byggnadsnämnden.

5 § Kommunstyrelsen ska informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och konsumentelavfall i enlighet med gällande producentansvar.

~~**6 §** Kommunstyrelsen ska särskilt informera hushåll och verksamheter med avfall under kommunalt ansvar om avfallsförebyggande åtgärder enligt 15 kap. 45 § miljöbalken.~~

6 § Kommunstyrelsen ska särskilt informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, konsumentelavfall och textil samt ge information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder.

7 § Avfallsföreskrifterna ska beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen.

Fastighetsinnehavarens ansvar för avfallshantering

8 § Fastighetsinnehavare är ansvarig för att uppfylla kraven enligt dessa föreskrifter, samt ansvarar gentemot kommunen för det avfall som uppkommer på fastigheten eller av andra skäl finns på fastigheten.

9 § Fastighetsinnehavare bekostar installation och underhåll av alla inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen. Fastighetsinnehavare ansvarar också för att installationer, anordningar och utrymmen fungerar, är säkra och har avsedd effekt.

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

Fastighetsinnehavaren är ansvarig att se till att avfallsutrymmen, förvaringsplats, avfallsbehållare, hämtningsplats och andra anordningar är utformade så att krav på god arbetsmiljö och tillgänglighet uppfylls för boende och hämtningspersonal. Underhåll, rengöring och tillsyn ska utföras regelbundet för att förebygga driftavbrott, så att olägenhet för människors hälsa och för miljön inte uppstår, såsom buller och lukt, samt medger god arbetsmiljö

10 § Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att hålla de som bor eller är verksamma på fastigheten informerade om var möjlighet finns att lämna utsorterade fraktioner av avfall som listas i bilaga 1 och om gällande regler för avfallshantering samt verka för att dessa efterlevs. En del av detta ansvar är att förse de som bor eller verkar på fastigheten med påsar för matavfallsinsamling som tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavare ska även säkerställa möjligheter för dem som nyttjar fastigheten att kunna sortera ut och hålla åtskilda de avfallsslag som anges enligt dessa föreskrifter.

11 § Fastighetsinnehavaren ska informera kommunen om ändrade förhållanden som har betydelse för avfallshanteringen på fastigheten.

12 § Om fastighetsinnehavaren överlåter sitt ansvar för avfallshantering på en nyttjanderättshavare så övertar nyttjanderättshavaren fastighetsinnehavarens ansvar. Överlåtelsen ska vara skriftlig. Om nyttjanderättshavaren inte fullföljer sitt ansvar återgår det till fastighetsinnehavaren.

13 § Avgift ska betalas för:
1. de åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder.

2. de åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

3. den insamling, transport, behandling i form av återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

14 § Fastighetsinnehavaren är betalningsansvarig för avfallshanteringen. Avgift ska betalas för den hantering av avfall som utförs av kommunen, och enligt avfallstaxan. Avgiftsskyldighet föreligger även från fastigheter där avfall ej finns att hämta dock inte om dispens för uppehåll föreligger.

15 § Vid ägarbyte av fastighet ska den avflyttande fastighetsinnehavaren anmäla ändringen till kommunen i samband med bytet.

16 § Verksamhetsutövare ska lämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen.

Verksamhetsutövare är ansvarig för att sådant avfall som kommunen inte är skyldig att hämta, omhändertas på ett sådant sätt så att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

2. Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Skyldighet att sortera avfall

17 § Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

~~**17 a §** Utsortering av matavfall är obligatorisk för:~~
~~-verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar, träder i kraft 1 januari 2024,~~
~~-flerbostadshus, träder i kraft 1 januari 2026, och~~
~~- hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende inom hämtningsområde 1, träder i kraft 1 januari 2027~~.

17 a § Utsortering av matavfall är obligatorisk för:
-verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar,
-flerbostadshus och
- hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026.

17 b § Förpackningsavfall i form av
1. papper och kartong,
2. plast
3. färgat glas,
4. ofärgat glas,
5. metall,
6. trä, och
7. material som inte avses i 1-6 (övrigt förpackningsmaterial) ska enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut från annat avfall.

Fastighetsnära insamling

Hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende ska lämna utsorterade förpackningar enligt 1-4 fastighetsnära i separata fack i fyrfackskärlet eller tvåfackskärlen, gäller hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning är möjlig.
~~Träder i kraft 1 januari 2024.~~

För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar enligt 1-5 lämnas ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

I hushåll där det uppstår mer förpackningsavfall än vad som ryms i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet får överblivet förpackningsavfall även lämnas på kommunens

återvinningsstationer eller i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Hushåll ska lämna utsorterade förpackningar enligt 5-7 ovan till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

~~**Flerbostadshus**~~
~~Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar enligt 1-5 ske från 1 januari 2024. Förpackningarna ska lämnas i särskilda behållare för respektive fraktion. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.~~

Flerbostadshus
Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar enligt 1-5 ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.
För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.

Skrymmande förpackningsavfall
Hushåll ska sortera ut skrymmande förpackningsavfall från annat avfall under kommunalt ansvar och från förpackningsavfall enligt punkterna 1-7 och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Retursystem
Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem enligt 4 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska lämnas till retursystemet.

Av 3 kap. 4 a § avfallsförordningen (2020:614) framgår att den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet. Detta gäller dock inte en förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet. Förpackning som innehåller farligt avfall eller rester av farligt avfall ska i stället hanteras som farligt avfall enligt 3 kap. 11 a § avfallsförordningen (2020:614).

Hushåll ska lämna förpackning som innehåller läkemedelsavfall som inte är farligt avfall till apotek i enlighet med förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

17 c § Returpapper ska enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut separat och lämnas till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

17 d § Avfall i form av invasiva växter ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall och sorteras ut från annat biologiskt avfall samt hanteras i enlighet med sorteringsanvisningarna till avfallsföreskrifterna.

17 e § Sådant bygg- och rivningsavfall i form av schaktmassor som lyder under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken ska sorteras ut samt hanteras i enlighet med bilaga 1.

17 g § Ytterligare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

18 § Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheter för nyttjanderättshavare, hushåll och andra som nyttjar fastigheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till kommunen eller kommunens utförare för borttransport.

19 § Nyttjanderättshavaren ska sortera ut avfall i de behållare som fastighetsinnehavaren tillhandahåller.

20 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska sortera ut förpackningar och returpapper i det insamlingssystem som tillhandahålls av producenterna eller kommunen.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

21 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till och transporteras bort av kommunen eller kommunens utförare, om inte annat sägs i dessa föreskrifter och dess bilaga 1.

Detta ska ske genom abonnemang på avfallstjänster och vid behov genom beställning av enstaka hämtning, om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i bilagan till dessa föreskrifter. Avfall som omfattas av producentansvar ska lämnas i producenternas eller kommunens insamlingssystem.

Grovavfall, trädgårds-och parkavfall, farligt avfall, bygg- och rivningsavfall samt annat avfall under kommunalt ansvar som markerats i bilaga 1, får lämnas till annan än kommunen eller kommunens utförare, för borttransport till den eller de platser i kommunen där kommunen tar emot sådant avfall.

Yrkesmässiga utförare får dock endast anlitas av yrkesmässig verksamhet för avfall som uppstått i den egna verksamheten.

Enligt 5 kap. 18 § avfallsförordningen (2020:614) ska yrkesmässig verksamhet som lämnar avfallet till någon annan än kommunen eller de som kommunen anlitat, kontrollera att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen. Vid yrkesmässig transport av farligt avfall inklusive elavfall, ska även upprättas transportdokument och utföras den anteckning och rapportering som krävs enligt 6 kap. avfallsförordningen.

22 § Utsorterade avfallsslag ska hämtas vid fastigheten, avfallsutrymmet, vid överenskommen eller anvisad plats enligt 61 § eller lämnas enligt instruktioner i bilaga 1.

23 § Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

24 § För fastigheter anslutna till en kommunalt ägd sopsug ska denna användas för överlämning av rest- och matavfall.

Krav på behållare, anordningar och emballage

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

25 § I behållare och avfallsutrymme får endast det avfall lämnas som behållaren och utrymmet är avsett för.

Avfall ska vara emballerat så att skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppkommer. Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Kraven på emballering finns i bilaga 1.

26 § Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport från fastigheten. Kommunen fastställer intervall för hämtning utifrån bilaga 2, samt placering, typ, storlek och antal behållare vid fastighet. Vid behov samråds fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren.

27 § Behållare och anordningar som används för insamling av avfall under kommunalt ansvar ska vara godkända av kommunen. Endast de behållare som föreskrivs enligt avfallstaxan och kan tömmas med den utrustning som används i kommunens insamlingssystem får användas.

28 § Fastighetsinnehavare svarar själv för montering av sopsäck i säckhållare, samt om innersäck i kärl förekommer även denna montering.

29 § Lock/manlucka till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska kunna öppnas av en person. Lock/manlucka ska vara försedd med handtag och får inte väga mer än 15 kg såvida inte särskilda skäl föreligger. Om locket kan skjutas åt sidan utan att i något avseende behöva lyftas kan en vikt om 40 kg accepteras. Lock/manlucka ska vara barnsäkrad och får vid tömningstillfället inte vara övertäckt.

30 § Anslutningar för sugslang till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara av den typ som kommunen anvisat.

Avfallsutrymme

31 § Utrymmen för avfallshantering ska svara mot det behov som föreligger och i övrigt vara anordnade enligt kommunens anvisningar i dessa lokala avfallsföreskrifter. För detaljer om dimensionering m.m, se Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen.

a) Avfallsutrymme ska vara väl tilltaget och flexibelt. Storleken på utrymmet bestäms av storleken på det antal behållare som behöver finnas där.
b) Där kärl hanteras ska den fria gångytan mellan kärlen vara minst 1,5 meter bred och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm (se illustration i bilaga 4).
c) Kärl ska placeras med draghandtaget ut mot gången.
d) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara placerat i markplan.
e) Avfallsutrymme ska ha en egen entré om inte särskilda skäl finns. Avfallsutrymmet får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
f) Avfallsutrymmet får inte placeras så att matavfall måste transporteras genom kommunikationsutrymmen i direkt anslutning till utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
g) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska placeras och utformas så att det är tillgängligt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Dörrar, eventuella lock, handtag, inkast etc. ska utformas och placeras så att de kan användas och öppnas av personer som har nedsatt styrka eller som t.ex. är rullstolsburna. Om container används ska den ha ramp så att alla kan

använda den.

h) Dörröppning som används vid hämtning av avfall ska:
- om matavfall, restavfall och återvinningsmateriel hanteras: ha ett karmdagmått om minst 1,0 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
- om grovavfall hanteras: ha ett karmdag mått om minst 1,2 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
- inte ha tröskel, trappsteg eller nivåskillnad. I undantagsfall kan tröskel tillåtas om den förses med ramp på båda sidor.
- ha skyddsplåt på dörrkarm som skydd mot nötning, slag och stötar.

i) Dörr som används vid hämtning av avfall ska:
- vara lätt att öppna och stänga. Tunga dörrar ska förses med dörröppningsautomatik och inte orsaka störande buller.
- ha uppställningsanordningar som enkelt kan aktiveras. Antalet dörrpassager ska så långt som möjligt minimeras.
- ha släplist som skydd mot skadedjur.
- kunna öppnas inifrån utan nyckel. Låsvred ska ha skydd som förhindrar att låset skadas av slag eller påkörning.
- ha skyddsplåt på insidan dörrblad som skydd mot nötning, slag och stötar.

j) Det är bra om alla avfallsutrymmen i ett bostadsbestånd kan öppnas med samma nyckel. Kodlås kan användas.

k) Rumshöjd i avfallsutrymme eller förvaringsplats ska vara minst 2,1 meter. Installationer får inte begränsa den fria höjden.

l) Vägg i avfallsutrymme ska vara försedd med avbärarlist som skydd mot nötning, slag och stötar. Avbärarlisten ska åtminstone täcka väggens yta mellan 0,95 meter och 1,25 meter räknat från golvet.

m) Strömbrytare i avfallsutrymme ska placeras på en höjd om ca 1,3 meter över golv. Eluttag bör finnas på lämpliga ställen.

n) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska utformas så att det är lätt att hålla rent. Kravet omfattar även installationer och övrig utrustning. Golv i avfallsutrymme ska vara halkfritt och lätt att rengöra. Kravet omfattar även markyta på förvaringsplats.

o) Belysningen ska vara snabbtändande och finnas både i och utanför avfallsutrymmet.

p) Ljusstyrkan ska vara minst 100 lux. Det är lämpligt att använda flera armaturer för att öka ljusspridningen och säkerheten om någon lampa går sönder.

q) Rörelsedetektor kan användas och kan vara inställda så att lampan/ lamporna tänds direkt när dörren öppnas och hålls tänd/tända helatiden som någon befinner sig i rummet.

r) I avfallsutrymme ska god ventilation finnas.

s) Avfallsutrymme ska utformas så att råttor och andra skadedjur hindras att komma in. Öppningar större än 5,0 mm får inte förekomma. Nät ska finnas för ventilationsöppning. Om avfallsutrymmet är råttsäkert behöver kärlen inte ha lock.

t) Avfallsutrymme för matavfall bör vara kylt alternativt utrustat med annan utrustning som förhindrar uppkomsten av lukt eller att annan olägenhet för människor och miljö uppstår. Lock rekommenderas dock för att minska risken för lukt.

u) Avfallsutrymme ska vara väl isolerat mot bostad eller arbetslokal som ligger

vägg i vägg med utrymmet. Avlämning av avfall samt hämtning/tömning får inte medföra bullerstörning för de som bor eller vistas i närheten av avfallsutrymme eller lastningsplats.

v) Avfallsbehållare ska vara tydligt märkta med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare. Märkning och information om sortering bör även finnas på vägg, anslagstavla eller liknande. Skyltar ska på ett tydligt sätt kommunicera både via text på svenska och lättförståeliga symboler, vilket avfall som ska sorteras i respektive behållare. Exempel på godkänt skyltsystem är det nordiska gemensamma skyltsystemet för avfallssortering.
w) Gemensamt avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara försett med information om till vem/vilka som avfallslämnare ska vända sig vid driftstörning.

Anskaffande och ägande

32 § Kommunen äger och tillhandahåller latrinbehållare, kärl, säckar, säckhållare och containrar. Fastighetsinnehavaren kan äga eller hyra container. Fastighetsinnehavaren anskaffar, installerar och äger bottentömmande behållare, enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare, samt tillbehör till dessa. Fastighetsinnehavaren äger eller hyr mobil toalett.

Säckhållare och sopsäckar tillhandahålls av kommunen om inte annat överenskommits.

Kompostbehållare ägs av fastighetsinnehavare.

Sopsugsanläggningen på Kongahälla ägs av kommunen. Inkasten till sopsugen ägs av fastighetsägarna.

33 § Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. När kommunen ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Märkning ska ske enligt anvisning från kommunen.

34 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

35 § Avfallskvarn för matavfall får endast undantagsvis anslutas till spillvattenledning om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta. Vid sådant medgivande ska åtgärder vidtas for att separera matavfallet.

Anläggande eller ändring av hämtställe

36 § När utrymme för kärl, enskilda avloppsanläggningar, sopsug och bottentömmande behållare installeras eller anläggs ska lämplig plats utses med hänsyn till vad som är god arbetsmiljö vid avfallshantering och för att förebygga olägenheter såsom buller, skadedjur och lukt, eller trafikolyckor och risker med hängande last vid tömning med kranbil. Instruktioner och anvisningar som meddelats av kommunen ska följas. Hämtningsfordonet får vid hämtning inte hindra annan trafik.

37 § Inom område med gemensam förvaltning för ett flertal fastigheter, inom bostadsrättsförening, samfällighetsförening eller inom grupp av hus/villor där gemensamt avfallsutrymme är anordnat sker hämtning endast vid gemensamt avfallsutrymme, om inte särskilda skäl föreligger.

38 § Avfallsutrymme/förvaringsplats för flerbostadshus, verksamheter, samfälligheter eller liknade ska placeras så nära de bostäder som det ska betjäna som möjligt och i omedelbar anslutning till bilväg. Avståndet till mellan avfallsutrymme/förvaringsplats och bostadsentré ska inte överstiga 25 meter om inte särskilda skäl föreligger.

39 § Vid en återvändsgata ska det finnas en vändplats som är dimensionerad för hämtningsfordon. Vändplatsen kan utformas som en vändplan eller som en trevägskorsning, se illustration i bilaga 3.

40 § a För befintliga anläggningar och vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare eller tank för matavfall ska avståndet mellan uppställningsplats för hämtningsfordon och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 10 meter, såvida inte särskilda skäl föreligger. Sträckan ska vara fri från hinder och skarpa svängar som försvårar slangdragning. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Lock eller manlucka ska uppfylla kraven enligt 29 §.

40 § b Bottentömmande behållare eller anläggning som kräver byte av filterkassett eller filtersäck ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon med kran. Inga hinder inom kranens rörelseområde får finnas. Lyft får inte ske över, väg/gata, gång och cykelbana, parkeringsplats etc.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och filterkassett eller filtersäck inte överskrider 4 meter för filterkassett eller filtersäck som väger högst 1000 kilogram, om inte särskilda skäl föreligger. Den fria höjden ska vara minst 7 meter.

För tömning av bottentömmande behållare får avståndet mellan hämtningsfordonets uppställningsplats och behållaren inte överskrida 5 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

3. Förutsättningar för hämtning av avfall under kommunalt ansvar

41 § Kärl ska på hämtningsdagen vara uppställda i omedelbar anslutning till hämtningsfordonets uppställningsplats.

För hämtning av förpackningar, tidningar, restavfall, matavfall och blandat avfall utgår en avgift enligt avfallstaxan om dragvägen överstiger 3 meter för villor, radhus och fritidshus och 10 meter för flerbostadshus och verksamheter. För hämtning av

trädgårdsavfall i kärl får ingen dragväg förekomma.

För styckvis hämtning av grovavfall får dragvägen vara högst 10 meter mätt från avfallsutrymmets dörr till hämtningsfordonets bakre del och vägen ska ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage.

42 § Dragvägen mäts från behållaren eller avfallsutrymmets mittpunkt och hämtningsfordonets inmatningsanordning uppställd på närmast möjliga godkända angöringsplats. Avståndet mäts som enkelt gångavstånd. Hinder i form av dörrar, grindar, och liknande mäts inte. Varje trappsteg räknas som två meter. Gång och cykelbana räknas ej.

43 § Dragvägen ska vara jämn, hårdgjord och halkfri samt utan trösklar och trappsteg eller trånga passager. Om friktionen mellan kärl och underlag är hög eller om lutningen är stor måste kärlet vara lättare än om underlaget är plant. Dragväg ska ha en fri höjd om minst 2,1 meter och ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden. Där dragvägen ändrar riktning ska bredden vara minst 1,35 meter. Lutningen mellan avfallsutrymme och lastplats bör inte överstiga 1 meter på 20 meter och får vara högst 1 meter på 12 meter vid nyanläggande. Trottoarkant eller liknande nivåskillnad i dragväg ska vara avfasad. Transportband eller hiss i dragväg får inte förekomma.

Rengöring och tillsyn

44 § Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av behållare samt anläggning. Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt. Ansvaret för rengöring och tillsyn gäller oavsett ägarförhållande.

45 § Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas och hanteras så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls, onödigt slitage undviks och risken för olycksfall minimeras.

Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

46 § Fastighetsinnehavaren ska tillhandahålla nycklar, portkoder och dylikt så att kommunen har tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Fastighetsinnehavaren ska meddela kommunen ändringar innan hämtning utförs. Fastighetsinnehavaren ska förbereda anläggningar, anordningar och behållare så att de är tillgängliga för tömning med de fordon som används i kommunens insamlingssystem.

47 § Fastighetsinnehavaren ska skydda anläggning, anordning, behållare eller annan egendom från skador som kan uppstå vid tömning.

48 § Vid tömning av behållare ska fastighetsinnehavaren se till att den inte fylls så mycket att den inte kan stängas eller så att tömning försvåras på annat sätt.

Behållaren får heller inte vara så tung att det blir svårt att flytta den, då det krävs för tömning, eller att arbetsmiljökrav inte kan uppfyllas. Säck får maximalt väga 15 kg. Överfull, för tung och/eller trasig avfallsbehållare hämtas först när avfallet paketerats om, vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller vid beställning av extra hämtning i enlighet med avfallstaxan. Detsamma gäller om avfallsbehållaren innehåller dåligt emballerade stickande eller skärande föremål.

49 § Behållaren ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

50 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

51 § Kärlet ska placeras med draghandtaget utåt så att hämtningspersonal inte behöver vända på det för att kunna flytta det. Alla hinder på dragvägen ska undanröjas så att kärlet är lätt tillgängligt. Avfallsbehållare ska vid hämtningstillfället vara uppställd enligt 41 §, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats.

52 § Vid hämtning med båt ska säck placeras i omedelbar anslutning till båtens angöringsplats, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Brygga som utnyttjas vid hämtning ska vara så dimensionerad och ha tillräckligt vattendjup och hållas i sådant skick att den är möjlig att angöra av kommunens båt utan risk för skada. Platsen för angöring ska hållas fri från förtöjda båtar, tampar, och bojar på hämtningsdagen.

Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar

53 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används.

54 § Det åligger fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren att inför hämtningstillfället placera filtersäck, filterkasett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 40a-40b §.
Om så inte är fallet töms inte avfallet och ett nytt tömningsförsök görs vid ett senare tillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att tillföra anläggningen nytt filtermaterial.

55 § Enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Om lös sugledning används ska denna placeras ut av fastighetsägaren innan tömning. Dragväg får bestå av annat material än hårdgjord yta under förutsättning att risk för att renhållningsarbetarna kan komma att slinta, snubbla etc. är förebyggd. Dragväg och utrymme runt avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska i övrigt vara fri från hinder. Till hinder räknas bl.a. staket, murar, stubbar, planteringar, annan växtlighet etc.
Dragväg ska vara snöröjd och halkbekämpad vintertid. Om så inte är fallet töms inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen.

Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske.

56 § Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

57 § Tydliga instruktioner på svenska som behövs i samband med hämtning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren och nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. Avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara märkt på sådant sätt att förväxling med annan fastighetsinnehavare eller annan typ av anläggning är förebyggd. När anläggningen är belägen utanför fastigheten kan den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör

58 § Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

59 § Kommunen ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, port- koder och dylikt ska tillhandahållas.

60 § När en avloppsanläggning tas ur bruk, till exempel efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning ska den sluttömmas. Sluttömning beställs av fastighetsinnehavaren hos kommunen.

Anvisad plats

61 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen, vid en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Kommunen kan bestämma att avfallet ska hämtas på en anvisad plats utanför fastigheten. Anledningen kan vara att det på fastigheten inte finns någon väg för hämtningsbilarna, att det av arbetsmiljöskäl inte går att hämta avfall på fastigheten eller att det av annat skäl inte bedöms lämpligt att göra det. Anvisning kan vara permanent eller tillfällig.

Anvisning av plats görs av kommunstyrelsen.

Om det på hämtningsdagen finns temporära hinder i bilväg som fastighetsinnehavaren har rådighet över ska fastighetsinnehavare ombesörja egen transport av avfallsbehållare till för hämtningsfordonet närmsta farbara väg. Avfallsbehållare ska då vara tydligt uppmärkt med uppgift om fastighetsinnehavare.

Hämtnings- och transportvägar

62 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

63 § Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden. Om bilväg är grusväg ska den dammbindas sommartid.

64 § Väghållare av enskild väg som utnyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska se till att vägen är dimensionerad och hållas i sådant skick att

den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Bilväg ska vara utformad för minst belastningsklass 2 (BK2) och får inte utgöras av gång och/eller cykelbana, innergård i bostadsområde, skolgård eller liknande om inte särskild dispens föreligger.

Bilväg kan heller inte utgöras av väg/gata eller annan yta där lastbilstrafik inte är tillåten.

Bilväg ska ha en fri höjd om minst 4,7 meter. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden, se illustration i bilaga 3.

65 § För befintlig bilväg gäller att rak sträcka på väg, gata eller annan yta där hämtningsfordon framförs är minst 0,5 meter bredare än fordonet. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordonet kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjulen utanför vägbanan.

Det fria utrymmet vid sidan om hämtningsfordon ska vid såväl raka sträckor som i kurvor vara minst en meter bredare än fordonet (inkl. backspeglar). Området ska även ha jämnt underlag och tillräcklig bärighet för en person med fyllt kärl.

66 § Vid nyanläggande av bilväg gäller att denna ska vara minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts ska bilvägen vara bredare. Om bilvägen är mötesfri och gällande trafikregler inte medger parkering av fordon får den vara smalare.

Bilvägen ska dock vara minst 3,5 meter bred. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordon kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjul utanför vägbana. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på vägbredden.

67 §
Bilväg som är återvändsgata ska därför ha vändmöjlighet. Vändplan för ett normalstort hämtningsfordon ska normalt ha en diameter om 18 meter med en hindersfri remsa om ytterligare 1,5 meter runt om.

Alternativ till detta är en vändplats eller en trevägskorsning som möjliggör en så kallad T-vändning, se illustration i bilaga 3.

68 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med eller anvisas av kommunen enligt 61 §.

69 § Kärlet ska placeras i enlighet vad som sägs i 41 §. Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl utan svårighet kan förflyttas. Dragvägen ska inför hämtning hållas hårdgjord, fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Om så inte är fallet hämtas inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits.

4. Hämtningsområde och hämtningsintervall

70 § Kommunen utgör två hämtningsområde (se bilaga 5).

- Område 1: Hela kommunen förutom öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse. Dock ingår Klåverön. Hämtning av bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall tillhandahålls inte på Klåverön.
- Område 2: Öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse.
  Ingen hämtning erbjuds för bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i område 2.
  I hämtningsområde 2 ska fastighetsinnehavaren ställa säck med, mat- och/eller restavfall på den plats som har anvisats av kommunen på ön eller fastlandet. Hämtningsintervall och typ av behållare fastställs enligt bilaga 2.

71 § Ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 2.

5. Åtgärder om föreskrift inte följs

72 § a Kommunen eller den som kommunen anlitar har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om föreskrifterna inte följs. Efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren ska avfallet hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

72 § b Vid felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling eller vid överenskommen eller anvisad plats i system som avser den enskilda fastigheten eller mer än en fastighet såsom en gemensamhetsanläggning eller plats som är anvisad eller överenskommen för flera fastigheter kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

Med felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling avses vad som kan verifieras vid en okulär besiktning av innehållet i ett kärl eller anordning och där felsorteringen innebär att sortering inte har skett i kärl eller anordningar på det sätt som är reglerat med stöd av dessa föreskrifter eller dess bilaga 1.

72 § c Om kommunen eller den som kommunen anlitar vid upprepande okulära besiktningar konstaterar att matavfallskärlet är tomt eller att matavfall lämnas i behållaren för restavfall, eller kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits enligt 81 § eller föreskrivits i 17a §, kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

72 § d Vid upprepade avvikelser från gällande abonnemang, så kan Miljö- och byggnadsnämnden besluta om ändring i abonnemanget om det behövs för att hantera avfallet som uppstår på fastigheten i enlighet med dessa föreskrifter.

6. Särskilt om verksamheters avfall under kommunalt ansvar

73 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat

avfall än avfall under kommunalt ansvar. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller föreskrifterna om ej annat anges.

Konsumentelavfall lämnas vid kommunens insamlingsställe eller efter vad som anges i bilaga 1.

Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter

74 § En verksamhet i en fastighet som har fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens ska anmäla till kommunen att den vill ha kommunal insamling senast en månad innan insamlingen ska påbörjas.

Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet i enligt 17 b § och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller den som kommunen anlitar tillhandahåller.

För plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem gäller i stället att sådana alltid ska lämnas till retursystemet i enlighet med 17 b §. Bestämmelsen i 17 b § om att utsorterat läkemedelsavfall och förpackningar innehållande läkemedelsavfall ska lämnas till apotek, gäller endast hushåll.

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet med undantag för om förpackningen innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet (3 kap. 4 a § AvfallsF). Innehåll från förpackningar med flytande biologiskt nedbrytbart köks- eller livsmedelsavfall i form av ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett ska lämnas i tank eller annan anordning som tillhandahålls av kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare.

Det som anges andra stycket gäller inte när kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare samlar in förpackningar som innehåller avfall för avskiljande på annan plats än på eller i anslutning till fastigheten eller när en verksamhetsutövare har fått beviljat en dispens för eget omhändertagande av kommunalt avfall från verksamheten.

Kommunens bestämmelser om användande av den allmänna va-anläggningen (ABVA) innehåller begränsningar i fråga om vad som får tillföras spillvattnet och innebär att tömning av förpackningar som utgångspunkt inte får ske till avloppet.

Närmare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

Avfallsanordningar

75 § Avfallsanordningar, till exempel fettavskiljare, ska skötas och tömmas så att de har fullgod funktion och inte orsakar olägenhet. Med fullgod funktion menas att avfallsanordningen fungerar så som avsett och därmed inte orsakar någon skada på miljö, människors hälsa eller andra anordningar och verksamheter. Se bilaga 1 för särskilda krav på vissa anordningar.

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

7. Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Se bilaga 1 för särskilda krav.

Uppgiftsskyldighet

76 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

~~**77 §** För den som driver en yrkesmässig verksamhet och har oljeavskiljare ska information om anordningen lämnas vid nyinstallation, vid förändringar av verksamheten som rör oljeavskiljarens funktion eller på begäran av kommunen.~~

77§ Enligt 4 kap. 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap. 8 § avfallsförordningen till kommunen.

8. Undantag för avfall under kommunalt ansvar

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

78 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

79 § Matavfall ~~bör~~ ska sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten. I kärl/fack för insamling av matavfall får inget annat än matavfall läggas.

80 § Kompostering av matavfall på fastigheten får endast ske efter anmälan till Miljö- och byggnadsnämnden. Komposten ska vara av typen varmkompost (isolerad), skadedjurssäker och utformas, placeras samt sköts på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering och annan behandling kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

81 § Trädgårdsavfall ska transporteras till återvinningscentral, om inte egen kompostering eller abonnemang för trädgårdsavfall förekommer. Avfallet ska hållas skilt från annat avfall, hanteras enligt bilaga 1 och enligt de instruktioner som ges vid återvinningscentral. Abonnemang för hämtning av trädgårdsavfall kan även tecknas i enlighet med avfallstaxa.

82 § Trädgårdsavfall som lämpar sig för kompostering (såsom löv, gräs eller annat grönt växtmaterial) får utan särskild anmälan enligt dessa föreskrifter komposteras och nyttjas inom fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljö.

83 §

~~a. Inom tätort, tätbebyggt område och område med detaljplan är eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september. Övrig tid av året får eldning av torrt trädgårdsavfall (endast ris, kvistar och mindre~~

~~grenar men inte löv, gräs eller annat grönt växtmaterial, vilket bör komposteras), som inte kan utnyttjas för kompostering ske under förutsättning att eldning inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö och/eller att fara för brandspridning uppkommer.~~

~~b. Inom övriga delar av kommunen än de som omfattas ovan får eldning av löv, kvistar och annat torrt trädgårdsavfall i form av ris, kvistar och mindre grenar, ske under årets alla månader under förutsättning att eldningen inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö och/eller att fara för brandspridning uppstår.~~

~~c. För påskeld, valborgsmässoeld och liknande krävs tillstånd av Miljö- och byggnadsnämnden. Ansökan om tillstånd ska vara skriftlig. Utöver ovanstående ska Räddningstjänsten underrättas.~~

Inom tätort, tätbebyggt område, samlad bebyggelse och område med detaljplan eller områdesbestämmelser är eldning av trädgårds- och parkavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september.
Eldning är dock tillåten i samband med valborgsmässoafton och påskhelgen (skärtorsdagen-annandag påsk) men ska ske på ett sätt så att det inte orsakar mer än ringa eller tillfällig störning i närområdet.

Endast torrt trädgårds- och parkavfall som inte kan komposteras, det vill säga ris, kvistar och grenar, får eldas om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det inte strider mot andra föreskrifter eller beslut. Exempel på beslut som kan vara aktuella är beslut meddelade med stöd av miljöbalken eller utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Även brandriskvarning ska beaktas.

84 §
Trädgårds- och parkavfall som innehåller parkslide, lupiner eller invasiva främmande arter som finns upptagna på unionsförteckningen enligt förordningen (EU) nr 1143/2014 får inte eldas utan ska lämnas till kommunen enligt vad som framgår i bilaga 1.

Trädgårds- och parkavfall kan lämnas till kommunen enligt sorteringsbilagan.

Att elda mat/restavfall, farligt avfall och grovavfall är aldrig tillåtet.

85 § Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). Döda sällskapsdjur hanteras enligt bilaga 1.

Prövning av undantag
86 § Ansökan om undantag från dessa föreskrifter prövas av Miljö- och byggnadsnämningen om inget annat anges. Ansökan ska, oberoende av vem som prövar den, vara skriftlig och alltid innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt avfallet avses omhändertas.

a) Undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter kan inte ges retroaktivt. Undantag gäller från och med det datum beslut om undantag medgivits och

till det datum som anges i beslutet. Om inget slutdatum anges i beslutet gäller detta tills dess att förhållandena ändras.

b) Medgivna undantag är personliga och upphör i samband med byte av fastighetsinnehavare.

c) Medgivna undantag kan upphävas med omedelbar verkan om:

I. Förhållandena ändras; dvs. om de förutsättningar som fanns när undantaget medgavs inte längre gäller.
II. Fastighetsinnehavare lämnat felaktiga uppgifter som legat till grund för medgivandet.
III. Hanteringen inte sker efter angivna villkor.
IV. Hanteringen visar sig orsaka olägenhet för människors hälsa och miljö.

Gemensam avfallslösning

87 § En eller flera avfallsbehållare, underjordsbehållare eller container får betjäna flera fastighetsinnehavare. Detta under förutsättning att kommunen givit sitt medgivande och att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsinnehavarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats. Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om kommunen konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Varje ingående fastighet (boenhet) ska betala de avgifter som framgår av avfallstaxan. Delning av kostnad avser enbart de avgifter som framgår av avfallstaxan.

Gemensam kompost

88 § Två till varandra gränsande fastighetsinnehavare av villa, radhus och fritidshus kan under förutsättning att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår, samt efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden, medges tillstånd att använda gemensam kompost om följande villkor är uppfyllda:

a) Avståndet mellan de fastigheter som avses i ansökan är högst 100 m.

b) Antalet personer som varmkomposten ska betjäna inte överstiger fem.

c) Berörda fastighetsinnehavare gör en gemensam ansökan.

Uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall

89 §

a) Permanentbostad kan efter ansökan till kommunen kan medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden

återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

b) Verksamheter eller flerfamiljshus kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

c) Fritidsboende kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under hela perioden v.20 (maj)- v.37 (september). Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden

   återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

d) Fastighetsinnehavare till fastighet som är i sådant skick att den inte är beboelig kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod. Ett skriftligt intyg från fastighetsinnehavaren om att fastigheten är obeboelig ska bifogas ansökan om uppehåll.

   Uppehåll medges endast för den period som fastigheten beräknas vara obeboelig. För obeboelig fastighet utgår ingen avgift enligt taxan om ansökan beviljas.

e) Fastighetsinnehavare till dödsbon kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtningen av matavfall, restavfall och förpackningsavfall. Skäl för uppehållet ska vara att fastigheten står tom och endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning förekommer.

   För fastigheter som är dödsbon och inte nyttjas utgår ingen avgift enligt taxan.

Uppehåll i hämtning slam

90 § Uppehåll i tömning av slam från enskild avloppsanläggning kan efter ansökan till kommunen medges, om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst 12 månader. Innan uppehåll medges ska avloppsanläggning vara tömd.

Efter tömningen får anläggningen inte brukas under uppehållsperioden. Uppehåll

medges som längst för två (2) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår ordinarie slamtömningsavgift för den period som ansökan om uppehåll omfattar.

Fastighetsinnehavare ska utan dröjsmål meddela tillståndsgivaren om förändrade förhållanden som påverkar medgivna undantag.

Eget omhändertagande av matavfall och restavfall
91 § Fastighetsinnehavare som själv kan ta hand om matavfall och restavfall från den egna fastigheten på ett sådant sätt att fara eller olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden i undantagsfall medges befrielse från skyldigheten att lämna sitt avfall till kommunen.

I samband med ansökan ska skälen till undantaget noggrant beskrivas samt hur olika typer av avfallsslag kommer att omhändertas. Undantaget omfattar endast ett år i taget. Ansökan om förnyat undantag ska lämnas till Miljö- och byggnadsnämnden senast en månad innan undantagsperioden tagit slut.

Även om fastighetsinnehavare medgivits undantag för eget omhändertagande kvarstår betalningsskyldigheten för den fasta delen
av taxan. Uppgifter om uppkomna avfallsvolymer ska lämnas till kommunen senast under mars månad varje år för den volym som uppkom året innan.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Eget omhändertagande av slam
92 § Eget omhändertagande av slam och uttjänt fosforfiltermaterial från egen avloppsanläggning kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för eget omhändertagande är att sökande är ägare eller arrendator av en jordbruksfastighet. Även intilliggande fastigheter till jordbruksfastighet kan få medgivande för omhändertagandet genom jordbruksfastighetens försorg. Det är viktigt att ett kretslopp uppstår. Spridning ska ske på jordbruksmark (åkermark/betesmark). För att få omhänderta och nyttja slammet krävs att avfallet hygieniserats i enlighet med Naturvårdsverkets bestämmelser.

Eget omhändertagande av latrin
93 § Fastighetsinnehavare kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden medges tillstånd att kompostera latrin och avfall från mulltoa eller liknande. Komposteringen ska ske i enlighet med de villkor som anges av nämnden och på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår.

Förlängt hämtningsintervall för restavfall
94 § Inom område 1 kan fastighetsinnehavare med godkänd komposteringsanläggning från Miljö- och byggnadsnämnden medges hämtning av restavfall var fjärde eller sjätte vecka. Villkoren för förlängt hämtningsintervall är att:
Allt organiskt nedbrytbart köksavfall komposteras i godkänd kompostbehållare
Kompostering kan ske utan olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Kommunens anvisningar följs.
Avfallsföreskrifternas övriga bestämmelser följs.

Inom område 1 kan fastighetsinnehavare där matavfallet hämtas genom kommunens insamlingssystem medges hämtning av restavfall var fjärde vecka.

Medgivande om utsträckt hämtningsintervall kan återkallas om kommunen konstaterar att matavfall, trots uppgifterna om kompostering eller utsortering, lämnas i behållaren för restavfall för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits eller uppgivits.

Förlängt tömningsintervall för avloppsanläggning
95 § Förlängt slamtömningsintervall för avloppsanläggning än ett år kan medges

efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för att Miljö- och byggnadsnämnden ska kunna förlänga slamtömningsintervallet är att avloppsvattnet genomgår längre gående rening än slamavskiljning samt att tillstånd finns för avloppsanläggningen. För sluten tank krävs uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet för att bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Förlängt tömningsintervall för fosforfälla
96 § Förlängt tömningsintervall för fosforfälla än vartannat år kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning är att fosforfällan belastas mindre än den har kapacitet för/är avsedd för. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer i det enskilda fallet vilket tömningsintervall som anses kunna vara skäligt framöver.

Förlängt tömningsintervall för fettavskiljare
97 § Undantag från kravet på tömning av fettavskiljare minst två gång år kan beviljas efter ansökan till kommunens VA-enhet.

Insamling av matavfall och restavfall via säck.
98 § Undantag från kraven om uppsamling av matavfall och restavfall i kärl får medges fastighetsinnehavare som har synnerliga skäl, t.ex. om kärlhantering bedöms vara omöjlig på grund av fastighetens (med tillhörande tomtmark) beskaffenhet och utformning. Säck av den storlek som kommunen anvisar ska då användas.

Kvalitetskontroll
99 § Kommunen får göra stickprovskontroll av kommunalt avfall för att kontrollera att sorteringsanvisningarna och övriga bestämmelser följs, i syfte att säkerställa att renheten på avfallet i syfte att undersöka avfallets sammansättning i stort.

Utveckling inom avfallshantering
100 § Kommunen får bedriva försöksverksamhet där avsteg från avfallsföreskrifterna kan göras genom projekt.

Testområde

101 § Efter samråd med Miljö- och byggnadsnämnden får andra hämtningsintervall, behållare och insamlingssystem än vad som anges i dessa föreskrifter tillämpas under, testperioder i begränsade områden för att utveckla servicen mot medborgarna.

Övriga undantag

102 § Vid synnerliga skäl kan andra undantag efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden. Synnerliga skäl kan t.ex. vara åtgärd som främjar återanvändning eller återvinning och inte innebär olägenhet för människors hälsa och miljö.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-01-01, då föreskrifter för avfallshantering för 2Kungälvs kommun 2023-11-03 (§183/2023) upphör att gälla.

Tidigare meddelade dispenser och andra beslut meddelade med stöd av de upphävda föreskrifterna ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i denna föreskrift.

Bilaga 1. Föreskriftsbilaga för sortering och lämning av avfall m.m.

Osorterat avfall och restavfall ska läggas i påse eller paket och lämnas i behållare. Avfallet ska vara väl emballerat så at det inte sprids eller at skada, arbetsmiljöproblem och andra olägenheter uppkommer. Kärl och säckavfall får inte lämnas på kommunens återvinningscentraler.

Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Mer information om sortering av avfall finns på Kungälvs kommuns hemsida.

Tabell 1 Avfall från Hushåll

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	**Krav på utsortering**	**Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera**	**Instruktion för hämtning/lämning**
Bygg och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar. Bygg- och rivningsavfall får hanteras tillsammans med skrymmande avfall av samma materialslag. Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt.	Bygg och rivningsavfall som inte produceras i en yrkesmässig verksamhet får lämnas till kommunens återvinningscentraler om mängden inte överskrider 2 kbm per besök. Överskridande mängder hämtas fastighetsnära av godkänd entreprenör enligt tjänster i kommunens avfallstaxa. Entreprenörens instruktioner och sorteringsanvisningar gäller vid hämtning. Hämtning kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Avfallet lämnas utsorterat i åtminstone fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips. Jord/sten lämnas på Munkegärde åvc. Asfalt hämtas av godkänd entreprenör enligt avfallstaxan. Bygg- och rivningsavfall får hanteras tillsammans med skrymmande avfall av samma materialslag. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Farligt avfall Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som ska hanteras som farligt avfall:	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll, om möjligt använd originalförpackningen. Olika typer av farligt avfall får	Hushåll ska lämna avfallet till kommunens insamlingssystem för farligt avfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats.

• Färg, lackavfall samt hartser, • Limavfall (exempelvis kontaktlim, epoxilim, spackel), • Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor) • Lösningsmedel • Fotokemikalier (exempelvis fix och framkallare) • Bekämpnings-medel • Sprayburkar • Annat starkt surt eller alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel) • Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar		inte blandas *eller spädas ut med (1) andra slag av farligt avfall, (2) annat avfall eller (3) andra ämnen eller material.* Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Boende i flerbostadshus kan lämna avfallet i det insamlingssystem som fastighetsinnehavaren tillhandahåller. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Spillolja	Spillolja utgör farligt avfall. Spillolja ska sorteras ut och hanteras separat från annat farligt avfall. Spillolja som är isolerolja ska hållas åtskild från andra isoleroljor och andra spilloljor till dess att halten av PCB-produkter i isoleroljan har fastställts. Den som hanterar spillolja ska se till att spilloljan inte blandas med spilloljor med andra egenskaper eller med andra typer av avfall eller ämnen på ett sätt som hindrar (1) regenerering av spilloljan, eller (2) annan materialåtervinning som ger likvärdiga eller bättre miljöeffekter än regenerering.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll	Spillolja lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Grovavfall Exempelvis trasiga möbler, cyklar, barnvagnar, stora leksaker och julgranar.	Grovfall som utgör kommunalt avfall under kommunalt ansvar behöver på grund av avfallets egenskaper hanteras separat från annat hushållsavfall.	Grovavfall från hushåll för separat borttransport av kommunen ska i första hand förpackas i behållare som tillhandahålls av kommunen.	Grovavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.

		I andra hand ska avfallet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage och förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall	All övrig transport av grovavfall från fastighet ska utföras genom kommunens försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa Annan transportör godtas enligt 21 §.
Ej brännbartrestavfall t.ex. keramik, porslin, glas som inte är förpackning etc.	Allt avfall som blir kvar efter källsortering	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats.	Lämnas på återvinningscentral. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Trädgårdsavfall Exempelvis fallfrukt, löv, gräs, kvistar och grenar som är mindre än 3 cm i diameter.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Vid hämtning av trädgårdsavfall i kärl, ska avfallet läggas löst i kärlet och inte packas så hårt att tömningen försvåras.	Trädgårdsavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. Hämtning av trädgårdsavfall sker separat från hämtning av annat grovavfall. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Latrin	Ska avskiljas och hållas skilt från annat avfall	Endast latrinbehållare av engångstyp får användas. Latrinbehållare ska förslutas väl och får inte fyllas till mer än 4/5 av sin volym. Maximalt får latrinbehållaren väga 15 kg. Behållaren som ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. På hämtningsdagen ska latrinbehållare placeras på den plats som anvisats av kommunen. Överfyllda och/eller trasiga behållare hämtas inte.
Matavfall Exempelvis matrester, kaffesump och hushållspapper. Små mängder fallfrukt och	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. ~~Inom hämtningsområde 1~~	Från hushåll ska läggas i påse som tillhandahålls av kommunen.	Lämnas i behållare för matavfallet eller egen kompost.

snittblommor är trädgårdsavfall som får lämnas i matavfallet.	Utsortering av matavfall är obligatorisk för: -verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar, -flerbostadshus och - hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026 ~~Matavfallet får komposteras på fastighet efter anmälan till kommunen.~~ ~~Inom hämtningsområde 2 är utsortering av matavfall obligatorisk.~~ Matavfall sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten.	Matavfall ska av avfallslämnaren lämnas i papperspåse av typ som godkänts av kommunen. Matavfall från verksamheter ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen	Matavfall borttransporteras från fastigheten i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Textilavfall, som utgör kommunalt avfall från hushåll Exempelvis kläder och hemtextilier.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enhet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse.	Lämnas till kommunens insamlingssystem för textilavfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats. Textilier för återbruk kan lämnas till valfri aktör. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Textilavfall som utgör kommunalt avfall från detaljhandel och annan verksamhet än detaljhandel	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enhet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse/säck	Lämnas vid kommunens återvinningscentral i de kärl och anordningar som kommunen tillhandahåller för textilavfall eller budas hämtning från kommunen eller kommunens upphandlade/auktoriserad utförare. Annan transportör godtas enligt 21 §.

Slam och fosforfiltermaterial från enskilda avloppsanläggningar	Ska vara åtkomligt för tömning i den anläggning där det genereras	Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska vara förpackat eller tillgängligt på ett sådant sätt att hämtning kan utföras av fordon utrustat med kran eller suganordning.	Filtermaterialet ska vara åtkomligt för tömning. Mobil toalett töms genom slamsugning.

Fett från fettavskiljare	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA).		Anordningen ska vara åtkomlig för tömning.
Matfetter och frityroljor	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ska förvaras i behållare med tätslutande lock, exempel en plastflaska. Små mängder kan torkas upp med hushållspapper och hanteras som matavfall. Större mängd matfetter eller frityroljor lämnas på återvinningscentral.	Lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt, högst 1 kilogram per hämtningstillfälle.	Mindre sällskapsdjur får grävas ner på egen fastighet utan anmälan enligt Jordbruksverkets föreskrifter Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Ska förpackas väl innan det läggs i behållare för kärl och säckavfall. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Avlidet sällskapsdjur under 1 kg kan lämnas i behållare för restavfall om det inte finns någon misstanke om smitta. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Större döda djur eller större mängd sådant avfall Det vill säga andra djur än döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt överstigande 1 kg kilogram	Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). För nedgrävning av häst ska Miljö- och byggnadsnämndens anvisningar följas efter samråd. Ska grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Kontakta veterinär. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Avlämning på Renovas anläggning sker enligt anläggningens anvisningar och kostnader. Annan transportör godtas enligt 21 §.

Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur och matavfall. Blandas före detta livsmedel med annat avfall utgör den blandade fraktionen före detta livsmedel och är APB enligt definitionen.		Före detta livsmedel från butik ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen.	I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) och i Rådets förordning (1069/2009/EG) finns regler om hantering av animaliska biprodukter som syftar till att hindra spridning av smittämnen. Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt dessa föreskrifter. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Skärande avfall Exempelvis trasiga dricksglas och knivar.		Omsluts av förpackning eller påse för att skydda mot skärskador. Ska vara väl emballerade så att avfallet inte kan orsaka skada eller arbetsmiljörisker.	Läggs i behållare för restavfall.
Stickande och skärande avfall (kanyler eller sprutor)	Bland annat kanyler och Sprutor. Enligt Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS 2005:26) för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Kanyler ska läggas i speciell behållare som tillhandahålls av apotek, så att inte skärskador eller annan olägenhet uppstår Kanyler och sprutor får inte läggas i avfallsbehållare.	Lämnas till apotek som kommunen har avtal med. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Förpackningar av papper och kartong, plast färgat glas, ofärgat glas, metall	Inom hämtningsområde 1 Utsortering och fastighetsnära insamling av plast-, papper, ofärgat, färgat glasförpackningar är obligatorisk för: hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende. Förpackningarna sorteras i separata fack i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet. ~~Träder i kraft 1 januari 2024 och gäller hushåll där fyrfacksinsamling eller tvåfacksinsamling är möjlig.~~ För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar lämnas i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller, enligt överenskommen eller anvisad plats.	Lämnas lösa i de behållare/kärl som tillhandahålls/anvisas.	Förpackningar borttransporteras av kommunen i enlighet med de hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.

	~~Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar ske från 1 januari 2024.~~ ~~Förpackningarna ska lämnas i särskilda behållare för respektive fraktion. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027~~. Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.		
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	I enlighet med definitionen av returpapper i Avfallsförordningen	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för returpapper kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bilbatterier	I enlighet med definitionen av batteri i batteriförordningen (2008:834)	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra/ innehåll rinner ut	Lämnas till återvinningscentral eller producenternas insamlingssystem. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bärbara batterier. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Är de bärbara batterierna inbyggda i produkten hanteras den som avfall från elutrustning	I enlighet med definitionen av bärbart batteri i batteriförordningen (2008:834).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till kommunens eller producenternas insamlingssystem.

Konsumentelavfall Exempelvis trasig dator, mobiltelefonladdare och kaffebryggare.	Skrymmande konsumentelavfall ska sorteras ut och hållas skiljt från annat grovavfall. Smått elavfall ska sorteras ut och hållas skilt från kärl och säckavfall. Enligt förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas eller kommunens insamlingssystem. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Hämtning av skrymmande konsumentelavfall kan beställas med tjänster för grovavfall enligt kommunens avfallstaxa. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för konsumentelavfall kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Läkemedel	I enlighet med definitionen av läkemedel i förordningen (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.	Ska lämnas i behållare/ påse som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek. Läkemedelsavfall är miljöfarligt och får inte spolas ner i avloppet eller slängas bland hushållssoporna. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Avfall som innehåller asbest	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Förpackas väl i kraftig plast (minst 0,2 mm). Tejpar paketet så att inga asbetsfibrer kan läcka ut. Paketet ska vara märkt med texten ASBEST. Asbest som är emballerat i vanliga sopsäckar tas inte emot.	Lämnas i behållare vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Maximalt 50 kilogram asbesthaltigt material per besök får lämnas. Om mängden överskrider 50 kilogram per besök, ska hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare med tillstånd.
Invasiva främmande växter (*exempelvis, parkslide, jättebalsamin, jätteloka, tromsöloka, smal vattenpest*)	Ska sorteras ut och hållas skilt från trädgårdsavfall och från annat grovavfall	Invasiva främmande växter ska emballeras väl så att risken för spridning av arten minimeras, avfallet får inte beblandas med trädgårdsavfall.	Invasiva främmande växter från hushållen lämnas vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Restavfall	I behållare för restavfall får endast läggas sådant avfall som kvarstår då övrigt avfall enligt kommunens avfallsföreskrifter sorterats ut.	Lägg i påse eller annat lämpligt emballage.	Restavfall borttransporteras från fastighet i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandhåller.

Däck	Enligt förordningen (1994:1236) om producentansvar för däck.		Lämnar till plasts som anvisas av bilproducent eller på Munkegärde återvinningscentral
Återbrukbara produkter	Ex: Hela och rena kläder, möbler, sportutrustning, husgeråd m.m.		Lämnas direkt till second-hand-aktör eller på ÅVC.
Fiskeredskap av plast från hushåll eller som till sin art och sammansätttning liknar avfall från hushåll	Plastfiskeredskapen ska sorteras ut och förvaras skiljt från annat avfall, 3 kap. 12 b § AvfallsF. Om en elutrustning är inbyggd eller på annat sätt ingår i ett fiskeredskap som har blivit avfall ska elutrustningen avlägsnas innan fiskeredskapet lämnas, om den kan avlägsnas på ett enkelt sätt. Om elutrustningen inte kan avlägsnas på ett enkelt sätt ska fiskeredskapet som har blivit avfall lämnas som elutrustning.	Lämnas löst i kärl eller anordning	Lämnas vid Munkegärde återvinningscentral
Lättantändligt avfall, aska, grillkol etc.	Lättantändligt avfall, varm aska eller grillkol får inte läggas i avfallsbehållare. Inteheller frätande ämnen eller ämnen som kan orsaka självantändning. Lättantändligt avfall,varm aska eller grillkol ska tills dess brandrisk inte längre råder förvaras i lämpligt kärlav metall eller annat material som inte är brännbart.	Kall aska och sot från kol och vedeldning ska sorteras som restavfall och hanteras samt förpackas på ett sådant sätt att det inte kan förorsaka brand i avfallsbehållare eller medföra störning genom damning vid hämtning.	

Återvinningscentral, ÅVC

Hushåll från Kungälvs kommun har fria besök till kommunens återvinningscentraler, (ÅVC). Där kan de lämna sorterat grovavfall, farligt avfall och elavfall som uppkommit i det egna hushållet. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. ~~Vid återvinningscentralerna finns inpasseringssystem med bommar som öppnas med hjälp av svenskt körkort eller passerkort.~~ För att få tillträde till återvinningscentralen krävs att boende är folkbokförd och/eller fastighetsägare i kommunen, betalar avfallstaxa, samt är över 18 år. ~~Passerkort finns för de som saknar svenskt körkort~~. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat. Maximalt 2 kbm sorterat grovavfall/byggavfall, 8 st personbilsdäck, 10 kg farligt avfall, 5 enheter elavfall får lämnas per besök. Återvinningscentraler ordningsregler gäller vid besök på anläggningen. Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna.

Verksamhetsavfall, till exempel bygg- och rivningsavfall som produceras i en yrkesmässig verksamhet, faller inte under kommunens insamlingsansvar och ska hanteras separat från avfall under kommunalt ansvar. Avfallsinnehavaren ansvarar för att anlita en

godkänd transportör med tillstånd för borttransport från fastigheten.

~~Småföretag kan lämna sorterat grovavfall mot en kostnad.~~ Företag som besöker kommunens återvinningscentraler ska betala en avgift för att få lämna sorterat grovavfall. Det är inte tillåtet att använda körkort för att komma in på ÅVC som företagare och lämna avfall. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. Fakturering/debitering sker via kommunens aktuella system för fakturering.

~~Passerkort för företag krävs innan besöket till återvinningscentralen.~~ Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat och maximalt 2 kbm sorterat grovavfall per besök får lämnas. Farligt avfall från verksamheter får ej lämnas på kommunens återvinningscentraler om inte särskilda skäl föreligger.

Särskilda sorterings- och ordningsregler för vistelse på ÅVC gäller. Avgifter för verksamheter anges i avfallstaxan.

Tabell 2. Exempel på avfall från verksamheter

Verksamhetsutövare ansvarar för att söka tillstånd för yrkesmässig transport enligt avfallsförordningen

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	Krav på utsortering	Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera	Instruktion för hämtning/lämning
Avfall under kommunalt Ansvar Exempelvis avfall från personalmatsalar och restaurangavfall.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall. Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.
Livsmedelsavfall	Butiker kan i stället för att skilja livsmedelsavfall från sin förpackning innan överlämnade till kommunen eller den som kommunen anlitar använda sig av en yrkesmässig utförare som kan skilja förpackningen från sitt innehåll.		Den yrkesmässiga utföraren som anlitas får transportera det förpackade livsmedelsavfallet. Livsmedelsavfallet som skiljs från sin förpackning ska behandlas biologiskt.

Kommunalt avfall från detaljhandel (med undantag för textilavfall. Ang. textilavfall se annan rad)	Förpackningar ska skiljas från sitt innehåll i enlighet med 3 kap. 4 a § avfallsförordningen samt 24 b § föreliggande föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas i tank/behållare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas till kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter
Brännbart avfall som inte är avfall under kommunalt ansvar Exempelvis trasiga trämöbler eller kasserade böcker med hårda pärmar.	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Icke brännbart avfall	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.

Exempelvis trasiga koppar av porslin och keramik eller trasig köksutrustning av metall.			
Bygg och rivningsavfall Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel och armeringsjärn.	Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt (transporten kan ske i samma fordon).	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Mindre mängder kan lämnas på Munkegärde åvc mot uppvisande av ÅVC-kort för verksamheter. Fordon tyngre än 3,5 ton och containrar hänvisas till valfri avfallsanläggning.
Farligt avfall (exklusive elavfall) Exempelvis rester av olja eller färg, starka rengöringsmedel, produkter som innehåller kvicksilver eller andra kemikalier.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare för farligt avfall. Observera att farligt avfall inte får lämnas på kommunens återvinningscentraler.
Avfall från oljeavskiljare	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Kontroll av oljeavskiljaren ska göras minst en gång i halvåret, varav en gång per år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (ettårskontroll). Besiktning av oljeavskiljarens funktion ska göras vart femte år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (femårsbesiktning). Tömning ska göras vid behov. Tumregeln är att toppsugning görs när oljeskiktet är 5 cm och slamsugning när slamskiktet är 15 cm.	Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Anläggningar för avskiljning av produkter uppsamlingsanordningar för färgslam, ridåvatten eller liknande		Tömning och besiktning bekostas av anläggningens ägare enligt anvisningar från kommun.	Ska tömmas vid behov, dock minst en gång per år eller enligt det tömningsintervall som Miljö- och byggnadsnämnden i det enskilda fallet medger. Amalgamavskiljare ska tömmas minst en gång per år.

Specialavfall inom veterinärverksamhet och djurhållning, gårdar där djurhälsovård utförts	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Specialavfall inom akupunktur, tatuering och dylikt	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Stickande, skärande och Smittförande avfall från hemsjukvården och liknande institutioner	Enligt Socialstyrelsen (SOSFS 2005:26) författningssamling för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Riskavfall ska hämtas minst en gång per år.
Fett	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA). Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Matfett från restauranger och storkök etc,t.ex. uttjänt frityrolja, ska förvaras i lämpligbehållare och får inte hällas ut i avloppet.	Anordningen ska vara åtkomlig för tömning. Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Elavfall Exempelvis kasserad kyl och frysdisk, skrivare och industritvättmaskin.	Enligt förordningen om producentansvar för elutrustning.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Förpackningar	Enligt förordning om producentansvar för förpackningar.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	Enligt förordning om producentansvar för returpapper.	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Lämnas till kommunens eller godkänd transportör
Kasserade bilbatterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra eller innehåll rinner ut.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Kasserade bärbara Batterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Gödsel från hållande av husdjur	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Ska samlas upp och förvaras på sådant sätt att risk för olägenhet	Fastighetsinnehavare och djurhållare ansvarar för att gödsel bortskaffas och i

(häst, svin, får, ko, get etc.)		för människor och miljön samt näringsläckage inte uppkommer.	möjligaste mån återanvänds, t.ex. som jordförbättringsmedel.
Djurkadaver och annat animaliskt avfall	Enligt jordbruksverkets föreskrifter om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och i Rådets förordning (EU) nr 1069/2009 finns regler om hantering av animaliska biprodukter i syfte att förhindra spridning av smittämnen.	Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt gällande föreskrifter.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare

KS2025/1400

Bilaga 2, Hämtningsintervall för Kungälvs kommun

Kommunen utgör två hämtningsområde. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Inom område 1 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:

Från flerbostadshus och verksamheter hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Matavfall hämtas vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Tätare hämtning än en gång per vecka medges enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning från flerbostadshus och verksamheter enligt avfallstaxan.

Sommarhämtning från verksamheter på Marstrand under perioden (v.14, april – v.39, september tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från flerbostadshus och samlokaliserade verksamheter hämtas förpackningar enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång varannan vecka. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Hämtning av restavfall och osorterat avfall varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter. Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning av matavfall varje vecka enligt avfallstaxan.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning varannan vecka av trädgårdsavfall i kärl tillhandahålls från april till november.

Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende hämtas restavfall och osorterat avfall en gång varannan vecka under perioden maj-september. Hämtning varje vecka erbjuds endast i kommunens tätorter.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan under perioden maj-september. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka erbjuds

endast i kommunens tätorter. Hämtning varje vecka för matavfallet erbjuds också.

Under perioden oktober-april ska fritidsboende vid behov beställa extra hämtning av kärl- och säckavfall.

Gemensam avfallslösning med kärl eller container hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slam från slutna tankar sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Tömning av fettavskiljare ska ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås och så att det inte medför tekniska problem i ledningsnätet, dock minst två gånger per år.

Tömning av fosforfälla ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång vartannat år. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial ska nytt filtermaterial tillföras avloppsanläggningen enligt leverantörens anvisningar genom fastighetsägarens försorg.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp, fett från fettavskiljare och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning av tidningar i kärl tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Grovavfall och grovt elavfall hämtas vid behov i container eller styckvis.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

För en- eller tvåbostadshus som har en tjänst för insamling av farligt avfall och smått elavfall via påhängsbox hämtas avfallet vid behov.

Bygg- och rivningsavfall hämtas vid behov ~~från och med 2023-01-01.~~

Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

KS2025/1400

Inom hämtningsområde 2 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:
Rest- och matavfall hämtas på öarna eller fastighetsinnehavare lämnar avfallet själv på anvisad plats på fastlandet.
Hämtning sker enligt särskilt hämtningsschema och via säckar i enlighet med avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus som används som året runt boende hämtas restavfall och matavfall en gång per månad under perioden oktober–april. Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Från en- eller tvåbostadshus som används som sommarboende hämtas restavfall och matavfall under vecka 20 (maj) till vecka 37 (september). Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Grovavfall och elavfall enligt kommunens sorteringsanvisningar hämtas en gång per år med båt. Hämtställen anvisas av kommunen.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

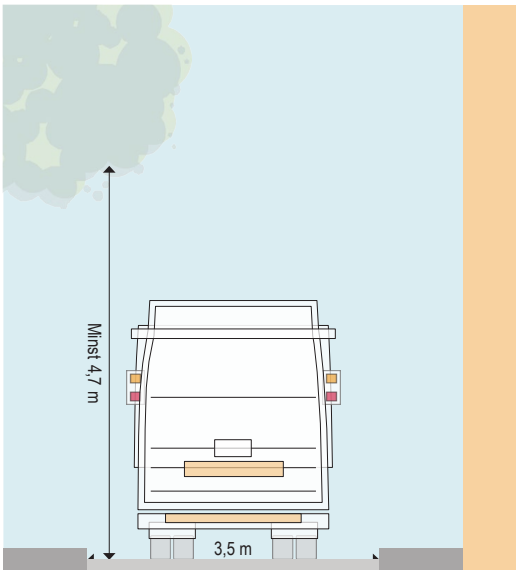
Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

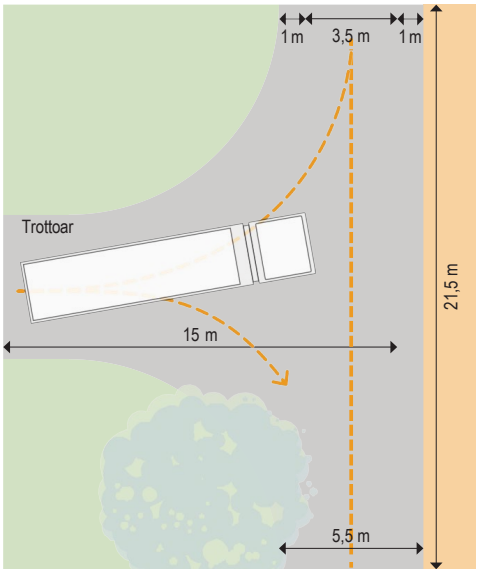
Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

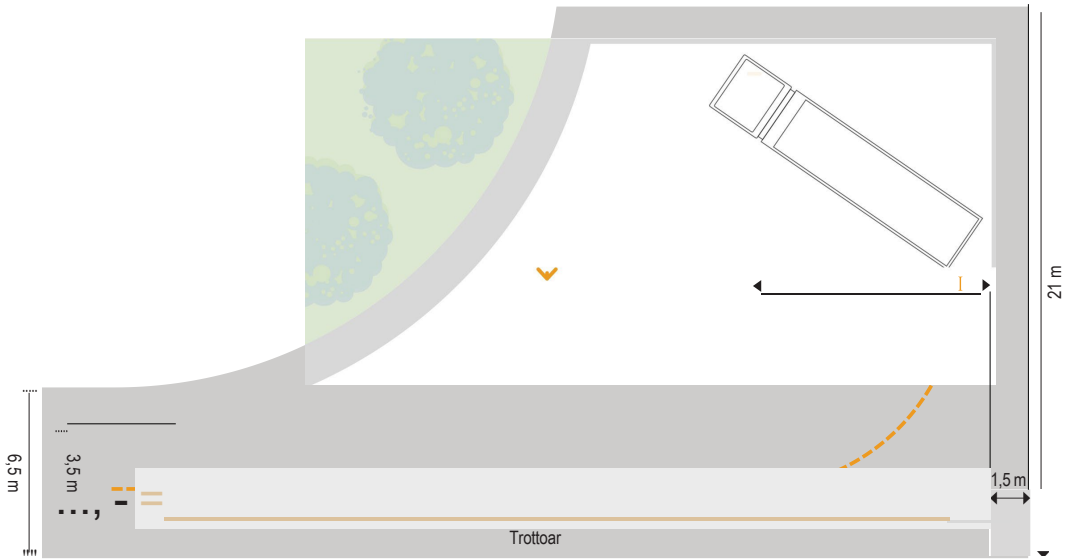
Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

Bilaga 3: Illustrationen av godkända vändplatser etc.

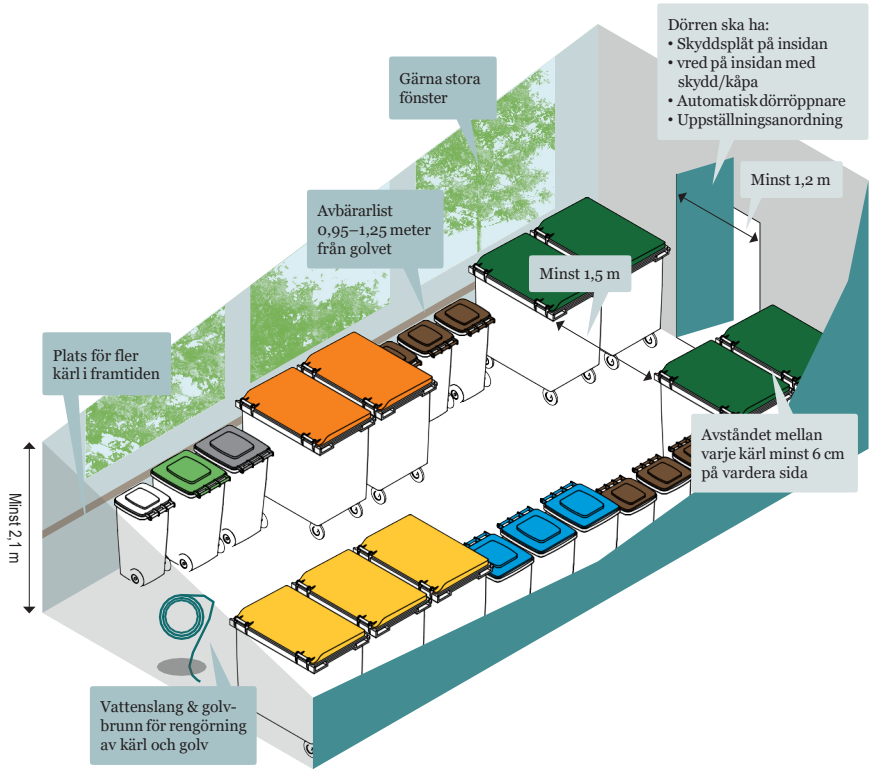

3,5 m

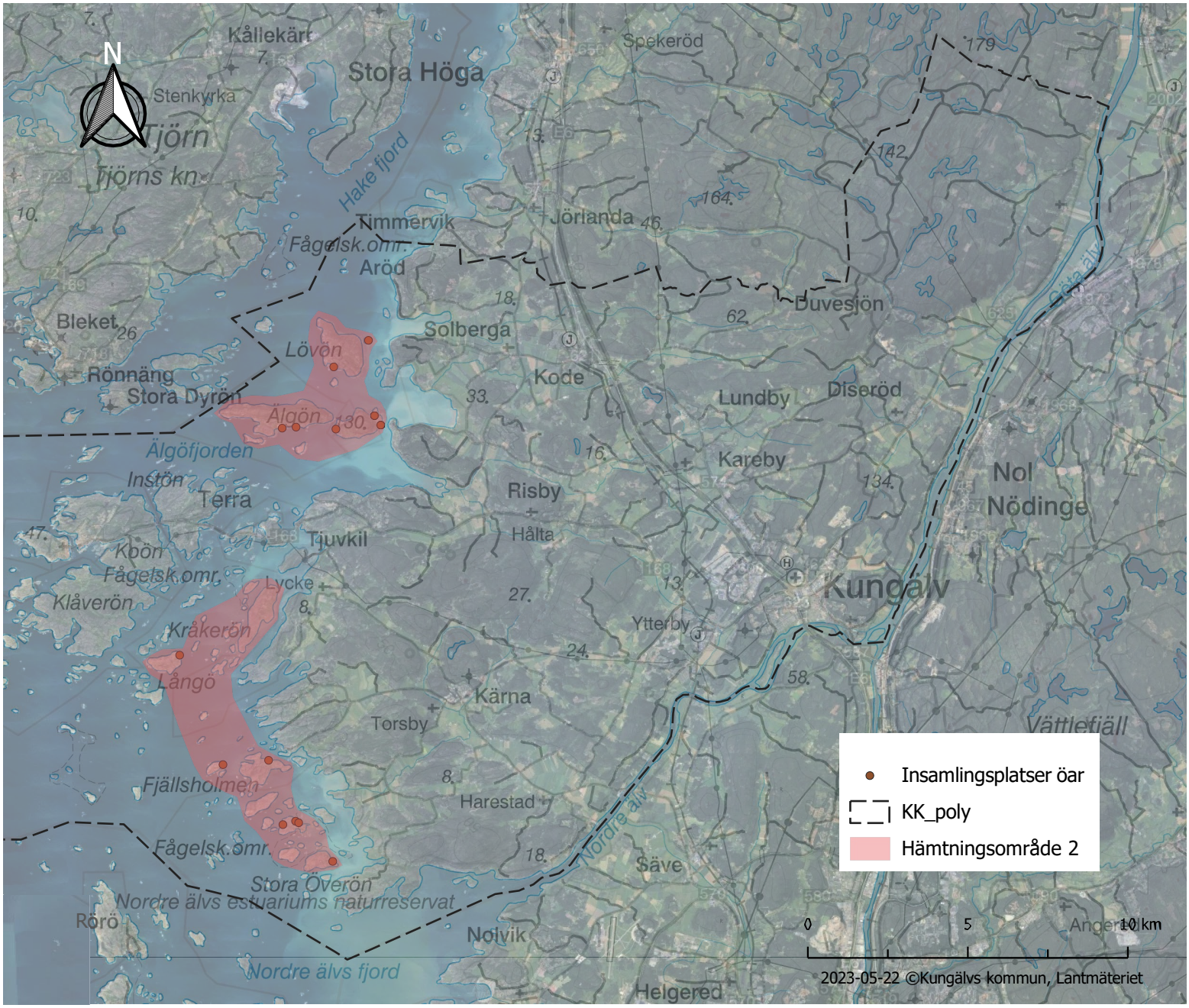

21 m
6,5 m
3,5 m
1,5 m
Trottoar

Bilaga 4: Illustrationen av avfallsutrymme etc.

KS2025/1400

Bilaga 5: Karta över hämtningsområden

Förklaring:

- De delar av kommunen som inte är rosaskuggade utgör område 1.
- De delar av kommunen som är rosaskuggade utgör område 2.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Linda Andreasson

2025-10-29

Beslut om samråd för ny översiktsplan ÖP2050 (Dnr KS2023/0341–5)

Sammanfattning

Förvaltningen har i samarbetet med BSFs (Beredningen för samhälle och fritid) arbetsgrupp för ÖP, tagit fram samrådshandling för en ny översiktsplan (ÖP2050). Översiktsplanen gäller för hela kommunen och i den tar kommunen ställning till hur mark- och vattenområden och den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. I översiktsplanen skapas förutsättningar för en långsiktigt hållbar samhällsstruktur. ÖP2050 anger en utvecklingsinriktning mot 2050 mot 70 000 invånare med utblick 2070. Mark- och vattenanvändningskartan anger markanvändning för hela kommunen med undantag av Ytterby och Kode där fördjupade översiktsplaner tidigare har tagits fram. Riksintressen och andra hänsynsområden har analyserats i förhållande till förslaget. De större allmänna intressena har beskrivits och ställningstagande har gjort kring dessa.

Arbetet med ny översiktsplan har utöver gällande lagstiftning och lokala, regionala och nationella mål och riktlinjer utgått från Vision 2050 framtagen av politiken samt sammanställning av den tidiga medborgardialogen som genomfördes 2024.

Utifrån den politiska visionen samt agenda 2030 och miljömål har mål och strategier för ÖP2050 tagits fram.

En översiktsplan bedöms ofta medföra betydande miljöpåverkan så också ÖP2050, bl.a. utifrån att nya områden föreslås exploateras t.ex. jordbruksmark eller naturområden. För förslag till ÖP2050 har en Hållbarhetsbeskrivning tagits fram som beskriver sociala, ekonomiska samt miljömässiga konsekvenser av förslaget.

Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommun kan utvecklas hållbart i enlighet med förslag till ny översiktsplan. Bedömningen är att nu framtaget förslag kan godkännas av KS för att kunna gå på samråd.

Juridisk bedömning

Förslag till ÖP2050 hanteras i enlighet med Plan- och bygglagen samt Miljöbalken.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Arbetet med ny översiktsplan påbörjades 2023 med workshops med politiken kring de frågor som skulle generera i en Vision 2050. Under 2024 hölls en tidig medborgardialog samt att arbetet med att ta fram en samrådshandling inleddes. Parallellt med innehållet i ÖP2050 avs. text- och kartmaterial har grundarbetet för att ta fram en digital översiktsplan i enlighet med Boverkets riktlinjer pågått. Dock finns inte den digitala översiktsplanen framme helt för att kunna gå på samråd. Därav presenteras ÖP2050 i detta skede endast som en pdf med bilagor.

Bedömning
Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommun kan utvecklas hållbart i enlighet med förslag till ny översiktsplan. Bedömningen är att nu framtaget förslag kan godkännas av KS för att kunna gå på samråd.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

De strategiska mål som berör fysisk planering har lyfts in som utgångspunkter i ÖP.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

De mål som berör fysisk planering i Agenda 2030 samt Sveriges miljömål har lyfts fram i ÖP och varit utgångspunkt i framtagandet av mål och strategier i ÖP2050.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

De strategiska politiska dokument som berör fysisk planering finns med som utgångspunkter i ÖP2050 och framför allt Vision 2050.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Att ta fram en ny översiktsplan för kommunen som helhet är av vikt för alla medborgare för att tydliggöra viljeriktningen för kommunens utveckling på lång sikt.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Att ta fram en ny översiktsplan för kommunen som helhet är av vikt för alla verksamheter för att tydliggöra viljeriktningen för kommunens utveckling på lång sikt. Det effektiviserar arbetet och underlättar dialog med medborgare och verksamhetsidkare.

Ekonomisk bedömning

Förslag till ÖP2050 har i Hållbarhetskonsekvensbeskrivningen analyserats ekonomiskt ur ett samhällsperspektiv.

Förslag till beslut

Förslag till Kommunstyrelsen
Samrådshandling för översiktsplan (ÖP2050) godkänns för samråd enligt plan- och bygglagen 3 kap 8 §.

Mirsad Radoncic
T.f. Sektorschef

Tomas Turnéus
Verksamhetschef

Expedieras till: Linda.andreasson@kungalv.se

För kännedom till: Pernilla.attnas.bjork@kungalv.se, mirsad.radoncic@kungalv.se, tomas.turneus@kungalv.se

Kungälvs kommun | Översiktsplan 2050

Samrådshandling 2025-11-19 utkast 2025-10-30

FRAMTAGANDE AV ÖP 2050

Referensgrupp ÖP
Politisk referensgrupp, Beredningen för samhälle och fritid (BSF) och i synnerhet BSF:s arbetsgrupp för ÖP.

Styrgrupp ÖP
Styrgrupp Stora exploateringar och Portföljstyrgrupp

Arbetsgrupp ÖP
Linda Andreasson (Översiktsplanerare)
Viktor Heinesson (Samhällsplanerare)
Mikaela Danielsson (Samhällsplanerare)
Cecilia Eriksson (Planarkitekt)

Projektgrupp ÖP
Jenny Björnness Bergdahl (Trafikstrateg)
Jennifer Iváker (Miljöinspektör)
Andreas Dahlqvist,
Jesper Hassellöv (Kommunekologer)
Carolina Bodlund (VA-ingenjör)
Christian Brinkenberg,
Felicia Ellysdotter,
Erik Adolfsson (GIS- ingenjörer)
Emelie Skarp (Exploateringsingenjör)
Hugo Egnell (Säkerhetssamordnare)
Johan Sjöholm (Utvecklingsledare)
Malin Gustafsson (Trädgårdsingenjör)
Nanna Starast (Bygglovshandläggare)
Olivia Widell Tengvall (Näringslivsamordnare)
Ulrica Reuterberg (Planarkitekt)
Åsa Berglie, Linda Lilja (Lokalsamordnare)
Åsa Johansson (Stadsarkitekt)

Layout/Illustrationer
White arkitekter

Foton
Kungälvs kommun där inget annat anges

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING 0
1.1 Välkommen till Kungälvs kommuns översiktsplan 2050 6
1.2 Om Kungälv 6
1.3 Vad är en översiktsplan? 6
1.4 Planeringsprocessen 7
1.5 Uppdrag 8
1.6 Disposition & läsanvisning 8
2. UTGÅNGSPUNKTER 9
2.1 Plan- och bygglagen (PBL) 10
2.2 Globala hållbarhetsmål 10
2.3 Nationella mål 11
2.4 Regionala mål 13
2.5 Kommunala mål 14
2.6 Regionala och mellankommunala frågor 17
2.7 Medborgardialog 19
3. VISION OCH MÅLBILD 21
3.1 Den politiska Visionen 22
3.2 Målbild och Strategi 23
3.3 Övergripande mål 24
3.4 Näringsliv och arbete 24
3.5 Natur- och kulturvärden 25
3.6 Bostäder och boende 26
3.7 Infrastruktur och mobilitet 27
3.8 Landsbygd 27
3. 9 Miljö och energi 28
4. UTVECKLINGSINRIKTNING 29
4.1 Vad är en utvecklingsinriktning? 30
4.2 ÖP2050 med utblick mot 2070 30
4.3 Geografisk fördelning av bostäder 31
4.4 Bebyggelseutveckling 32
4.5 Landsbygdsutveckling 32
4.6 Transportinfrastruktur 33
4.7 Grön och blå infrastruktur 33
4.8 Kust 34

4.9 Hav 34
5. MARK- OCH VATTENANVÄNDNING 35
5.1 Mark- och vattenanvändning 36
5.2 Kungälv-Kareby 39
5.3 Marstrand 43
5.4 Instön 46
5.5 Kärna 48
5.6 Diseröd 50
5.7 Tjuvkil/Lökeberg 51
5.8 Kovikshamn 53
5.9 Rörtången och Ödsmåls-mosse 54
5.10 Aröd 55
5.11 Vävra och Hålta 56
5.12 Landsbygd 57
5.13 Förtätning kopplat till kollektivtrafik 59
6. VÄRDEN OCH HÄNSYN 62
6.1 Riksintressen 63
6.2 Riksintressen kap 3 miljöbalken 63
6.3 Riksintresse 4 kap miljöbalken 69
6.4 Förslag till nytt riksintresse 70
6.5 Skydd och Hänsyn 71
7. ALLMÄNNA INTRESSEN 75
7.1 Bostäder 76
7.2 Samhällsservice 78
7.3 Det sociala livet 83
7.4 Trafik och mobilitet 87
7.5 Teknisk försörjning 97
7.6 Näringsliv 105
7.7 Jordbruksmark 107
7.8 Kulturmiljöer 109
7.9 Gestaltad livsmiljö 112
7.10 Grön- och blåstruktur 113
7.11 Klimatanpassning 120
7.7 Miljö- och riskfaktorer 123
8. GENOMFÖRANDE 132
8.1 Viljeriktning 133
8.2 Utmaningar 134
8.3 Kommunintern samverkan 136
8.4 Planeringsstrategi 137
8.5 Kontinuerlig strategisk planering 137
8.6 Fördjupningar och tillägg till översiktsplanen 138
9.HÅLLBARHETSBEDÖMNING INKL.MKB 139
9.1 Hållbarhetskonsekvensbeskrivning (Sammanfattning) 140
9.2 Samlad bedömning 141

1. INLEDNING

1.1 VÄLKOMMEN TILL KUNGÄLVS KOMMUNS ÖVERSIKTSPLAN 2050

Kungälvs kommun presenterar en framtidsinriktad översiktsplan som syftar till att forma en hållbar och attraktiv kommun för kommande generationer. Med utgångspunkt i en balans mellan samhällsutveckling, miljöansvar och bevarande strävar planen efter att möta nutida och framtida behov.

Planen betonar vikten av att skydda kommunens unika natur- och kulturmiljöer, samtidigt som den tar hänsyn till klimatutmaningar och digitaliseringens möjligheter. Fokus ligger på att stärka samhällstjänster, främja grön omställning och säkerställa en hållbar och inkluderande tillväxt där alla invånare kan trivas.

1.2 OM KUNGÄLV

Kungälvs kommun är belägen i en expansiv tätortsregion där kommungränsen utgörs av Göteborg stad i söder samt Stenungsunds kommun i norr. Kommunen utgörs av nästan lika mycket land som hav med ett attraktivt kust- och skärgårdslandskap samt Kattegatts och Skagerraks vattenområde i väst. I öster utgörs kommungränsen av Göta älv med de angränsande Ale Kommun och Lilla Edets kommunen i norr.

Kungälvs kommun utgör en historisk skärningspunkt mellan Sverige, Norge och Danmark där dramatiska slag utkämpats och länderna har formats. Kommunen är unik i Sverige med sina två väl bevarade trästäder med Bohus fästning i Kungälv samt av Carlstens fästning i Marstrand. Kommunen präglas även av höga naturvärden där cirka 20 procent utgörs av naturreservat.

I Kungälvs kommun finns många möjligheter till utveckling, där ny bebyggelseutveckling i första hand planeras i central- och serviceorter lokaliserade längs Göteborgsregionens huvudstråk E6:an och södra Bohusbanan, samt kommunens sekundärstråk väg 168 ut mot Marstrand. Kommunens attraktiva läge innebär ett stort tryck på nya bostäder, även på landsbygden. Samtidigt värderas den lantliga känslan och känslan av att ”bo på landet” högt, och värnas som en stor del av kommunens identitet.

1.3 VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

En översiktsplan visar på kommunens samlade strategi för hur mark, bebyggelse, infrastruktur och vatten ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen har en lång tidshorisont, visar kommunens övergripande viljeinriktning fram till 2050 med utblick mot 2070 och har en vägledande funktion för kommunens fysiska planering. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men juridiskt vägledande i beslut om bygglov, detaljplaner m.m.

Översiktsplanen har dessutom en viktig roll i arbetet för en långsiktigt hållbar utveckling. Översiktsplanen visar hur kommunen avser ta hänsyn till och utveckla allmänna intressen, tillgodose riksintressen och följa miljökvalitetsnormer. Översiktsplanen har också en kommunikativ funktion för att visa medborgare, myndigheter och andra intressenter kommunens långsiktiga utveckling.

1.4 PLANERINGSPROCESSEN

Översiktsplanering ska bedrivas kontinuerligt. Varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till om gällande översiktsplan speglar den sittande majoritetens viljeinriktning för kommunens utveckling eller inte, samt vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen framöver.

Detta sker genom att en så kallad planeringsstrategi antas senast två år efter senaste val. Om den gällande översiktsplanen behöver förnyas startas arbetet med en ny plan. Processen att ta fram en ny översiktsplan pågår normalt under några år. Enligt lag ska förslaget på ny översiktsplan samrådas med myndigheter, kommuner, allmänheten och andra berörda. Efter samrådet revideras översiktsplanen för att sedan granskas och slutligen antas av kommunfullmäktige.

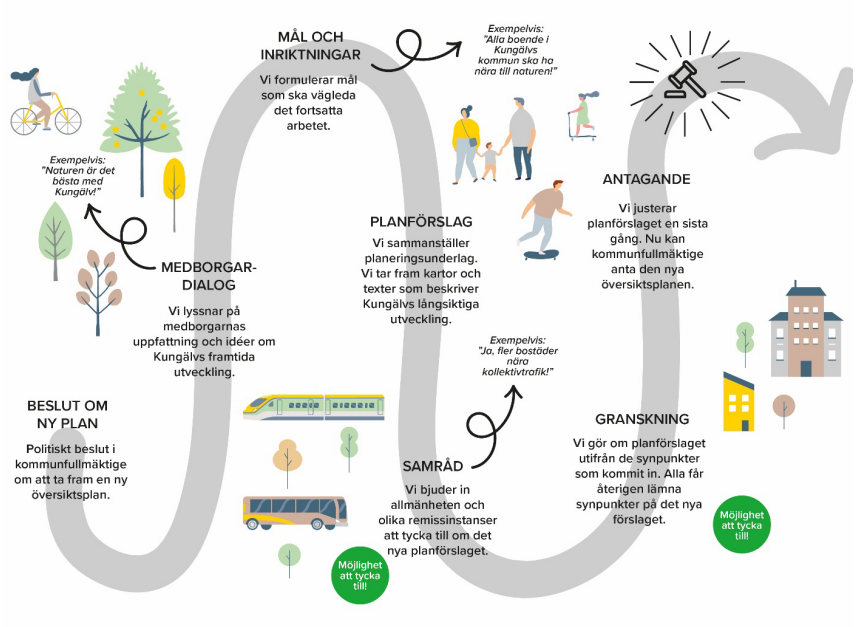

Illustration av översiktsplaneprocessen.

1.5 UPPDRAG

I samband med framtagande av Planeringsstrategin efter valet 2022 konstaterades att gällande ÖP2010 inte längre är aktuell i alla delar. Beslutet blev att en ny översiktsplan skulle tas fram.

ÖP2010 gäller dock i stora delar fortfarande fram till att ÖP2050 vinner laga kraft.

1.6 DISPOSITION & LÄSANVISNING

Översiktsplanen består av följande delar:

- **Inledning:** här beskrivs kommunens förutsättningar och planeringsprocessens ramar för översiktsplanearbetet.
- **Utgångspunkter:** här beskrivs de övergripande förutsättningarna för översiktsplanearbetet.
- **Vision och målbild:** här beskrivs politikens vägledande inriktning och strategier.
- **Utvecklingsinriktning:** här beskrivs kommunens strategiska karta samt prioriteringar mellan de viktigaste strategiska funktionerna och sambanden.
- **Mark- och vattenanvändning:** här beskrivs den föreslagna utvecklingen för kommunens mark- och vattenanvändning områdesvis.
- **Värden och hänsyn:** här beskrivs på vilket sätt riksintressen inom Kungälvs kommun berörs av översiktsplanens förslag.
- **Allmänna intressen:** här beskrivs inriktningen i kommunens fortsatta planering, samt ställningstaganden kring vad kommunen ämnar åstadkomma i en viss fråga.
- **Genomförande:** här beskrivs förutsättningar, strategier och utmaningar för genomförandet av den föreslagna översiktsplanen.
- **Hållbarhetsbedömning ink MKB (sammanfattning):** här ges en sammanfattning av vilka konsekvenser översiktsplanen kan få på miljömässiga, sociala och ekonomiska värden.

Utöver dessa delar, består även översiktsplanen av följande bilagor:

- Mark- och vattenanvändningskarta
- Strategisk karta (utvecklingsinriktning)
- Hållbarhetsbedömning (ink MKB)
- Alternativredovisning jordbruksmark

2. UTGÅNGSPUNKTER

Här beskrivs de generella och övergripande förutsättningarna för arbetet med översiktsplanen.

2.1 PLAN- OCH BYGGLAGEN (PBL)

Den fysiska planeringen utgår från plan- och bygglagen (PBL) som syftar till att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktig hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Enligt PBL ska mark - och vattenområden användas för det eller de ändamål som de är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning med resurser.

2.2 GLOBALA HÅLLBARHETSMÅL

Agenda 2030
Alla hållbarhetsmålen i Agenda 2030 kan sägas ha någon sorts beröring med kommunens översiktliga fysiska planering men följande mål bedöms ha särskilt relevans:

Mål 3	God hälsa och välbefinnande
Mål 6	Rent vatten och sanitet för alla
Mål 11	Hållbara städer och samhällen
Mål 13	Bekämpa klimatförändringarna
Mål 14	Hav och marina resurser
Mål 15	Ekosystem och biologisk mångfald

Illustration av hållbarhetsmålen Agenda 2030 (Globala målen).

2.3 NATIONELLA MÅL

Sveriges miljömål
Sveriges 16 miljökvalitetsmål beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Generationsmålet är ett övergripande mål som inriktar den svenska miljöpolitiken och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Nationell plan för Transportinfrastrukturen (TRV 2022–2033)
Den nationella planen för transportinfrastruktur beskriver hur den statliga infrastrukturen ska underhållas och utvecklas. Planen omfattar i huvudsak:

- Drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar
- Investeringar i statliga vägar, järnvägar, farleder och slussar
- Åtgärder för att minska infrastrukturens miljöpåverkan
- Stöd till kommuner för att främja hållbara stadsmiljöer (stadsmiljöavtal)
- Medel till forskning och innovation.

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

Illustration över Generationsmålet (Sveriges miljömål).

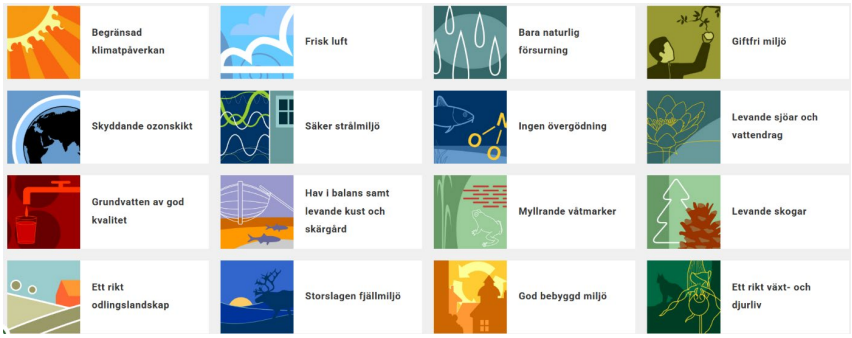

Illustration över Sveriges miljömål.

I transportsystemet behöver gång- och cykelvägar, vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser samspela och komplettera varandra för att möta samhällets behov. Det trafikslagsövergripande perspektivet är grundläggande i planeringen av hur vi ska använda vår infrastruktur smartare och effektivare.

Gestaltad livsmiljö

2018 antog riksdagen politiska mål för arkitektur-, form- och designområdet. Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Det ska uppnås genom att:

- Hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden.
- Kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids.
- Det offentliga agerar förebildligt och estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas tillvara och utvecklas.
- Miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla, och samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Havsplan för Västerhavet

I juli 2015 trädde den svenska havsplaneringsförordningen i kraft som en konsekvens av EU:s havsplaneringsdirektiv. Havs- och vattenmyndigheten har genom förordningen uppdraget att ta fram havsplaner för Sveriges havsområden Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. De första havsplanerna beslutades av regeringen den 10 februari 2022. Likt de kommunala översiktsplanerna har havsplanerna en vägledande funktion.

Syftet med planerna är att visa statens samlade syn på den mest lämpliga användningen av havsområdena.

De statliga havsplanerna omfattar området 1 nautisk mil utanför baslinjen och ut till och med svensk ekonomisk zon. Territorialgränsen är i normalfallet definierad som 12 nautiska mil utanför baslinjen, vilket innebär att den statliga havsplanen och den kommunala översiktsplanen delvis kommer att överlappa. Det kommunala planeringsansvaret omfattar även fortsättningsvis kommunens land- och havsområde ut till territorialgränsen.

Illustration över arkitektur och gestaltad livsmiljö (Boverket).

2.4 REGIONALA MÅL

Vision Västra Götaland – Det goda livet – antogs av regionfullmäktige, VGR 2005, och omfattar mål och strategier för att uppnå visionen om det goda livet med god hälsa, arbete och utbildning, trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, en god miljö där de förnybara systemen värnas, en uthållig tillväxt som skapar resurser för alla och ett rikt kulturliv. Behoven hos barn och ungdomar ska mötas.

Visionen har fem fokusområden; ett livskraftigt och hållbart näringsliv, ledande kompetens och kunskapsutveckling, infrastruktur och kommunikationer med hög standard, en ledande kulturregion och en god hälsa.

Regional utvecklingsstrategi (RUS) för Västra Götaland antogs av regionfullmäktige 2021. Målet är att Västra Götaland ska bli ett föredöme för omställning till ett hållbart samhälle. Målet nås genom att bygga kompetens, stärka innovationskraften, knyta samman Västra Götaland samt öka inkluderingen. En ny RUS är på remiss under 2025.

Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2022–2033 antogs av regionfullmäktige 2022. Planen utgör en del av den statliga transportinfrastrukturen för de kommande tio åren. Fokus ligger på klimat, social hållbarhet och trafiksäkerhet.

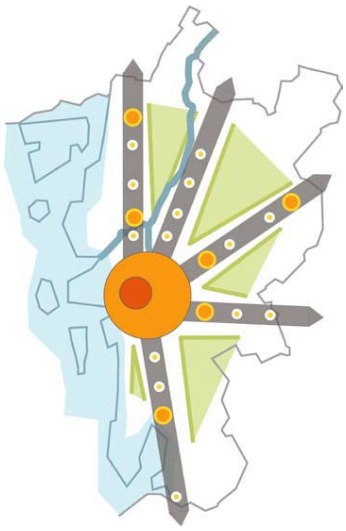
Regionala miljömål
Generationsmålet, miljömålen och etappmålen ska tillsammans med de regionala tilläggsmålen vara vägledande för miljöarbetet i Västra Götaland. Målen kallas Västra Götalands regionala miljömål. För fyra-årsperioder tas åtgärdsprogram fram.

De åtgärder som främst berör arbetet med ÖP är: Lätt att gå, cykla och åka kollektivt, Många ska åka kollektivt, Värnade kulturhistoriska och arkitektoniska värden, samhället anpassas till klimatförändringarna.

Klimat 2030
Klimat 2030 är en kraftsamling för de aktörer som vill bidra i omställningen till en klimatsmart region. Till år 2030 ska Västra Götaland vara en fossiloberoende region. Det innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990-års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010. Kommunernas fysiska planering är en viktig del i att skapa förutsättningar för en fossiloberoende region.

Kungälvs kommun har antagit 21 klimatlöften inför 2024–2026, t.ex. ”Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle”.

Strukturbild för Göteborgsregionen godkändes av Göteborgsregionens förbundsstyrelse 2008 och är en överenskommelse om att ta

Strukturbild för Göteborgsregionen (GR).

gemensamt ansvar för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar. Strukturbilden ger inriktning för regionens infrastruktur och kollektivtrafik, bebyggelseutveckling samt natur- och kulturmiljö genom att markera huvudstråk, kustzon, gröna kilar med mera. Arbetet med att ta fram en Regional utvecklingsplan (RUPS) för GR som ska ersätta gällande strukturbild pågår. RUPS beräknas antas i början av 2026.

En fördjupad strukturbild för kustzonen togs fram av Göteborgsregionen tillsammans med Orust och Uddevalla kommun och godkändes av Göteborgsregionens förbundsstyrelse 2019. Den fördjupade strukturbilden omfattar överenskommelser om att bevara och utveckla kustzonen och har inriktningar om öppet hav, skärgård, kustbygd, kustcentra samt transportstråk.

2.5 KOMMUNALA MÅL

Kommunfullmäktiges strategiska mål

Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande
Kommunen är som huvudman ansvarig för den kommunala utbildningen. Det politiska ansvaret innebär att skapa så goda förutsättningar som möjligt för det livslånga lärandet. Det handlar bl.a. om elevhälsa samt välutbildade lärare och skolledare, IT, läromedel och lokaler mm. Att det är tryggt i skolan och att skolan präglas av ordning och lugn är kanske den allra viktigaste grundförutsättningen.

Det handlar också om ledning och styrning av en omfattande organisation, att rätt beslut fattas på rätt nivå. Kungälv 2030 vill utveckla resurssättningen genom bättre analyser av nationella prov och att de faktiska studieresultaten ska vara en utgångspunkt i resurssättningen.

En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet
Vi ser hur behoven av vård och funktionshinderomsorgen ökar, därmed ökar omsorgsinsatser i kommunen. Kungälv ska kunna stå för en trygg omsorg, medborgarna skall kunna lita på välfärden och de mest utsatta ska ha den bästa omsorgen. Den personliga integriteten ska värnas och möjligheter att välja och påverka behöver utvecklas

Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar
En god och jämlik hälsa, social trygghet och integration ställer krav på att det finns goda möjligheter till fritidsaktiviteter i kommunen. Ett fungerande föreningsliv är en del i demokratiarbetet och kommunens attraktivitet ska öka genom att ge möjlighet för att fler medborgare att delta och känna gemenskap genom fritidsaktiviteter.

Utanförskapet ska minska genom att barn från resurssvaga hem ska garanteras en organiserad fritidssysselsättning inom föreningslivet.

Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv
Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Kommunen ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Samverkan med civilsamhället, föreningar och företag skall bidra till en god fritid och ett rikare kulturliv. Utanförskapet ska minska genom att barn från resurssvaga hem ska garanteras en organiserad fritidssysselsättning inom föreningslivet.

Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
Kommunen ska kontinuerligt utveckla sina interna processer så att medborgarna, organisationer och företag känner ett ökat förtroende för kommunen och dess verksamheter. Det är ett stort arbete som måste involvera hela politiken och alla kommunens anställda.

Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
Kommunen måste förbättra sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation. Det gäller verksamheter, VA-utbyggnad, samordning inom kommunen och dess bolag och samordning mellan kommunen och externa investerare.

Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan
Miljö- och klimatarbetet måste involvera fler för att nå goda resultat. Kommunens roll ska vara att möjliggöra och underlätta för företag och invånare att göra en positiv skillnad.

Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle
Alla har rätt till en trygg skolgång och en organiserad fritidssysselsättning. Barnens föräldrar ska genom riktade satsningar bli goda förebilder.

Levande havsmiljö
Kommunen ska tillsammans med relevanta samarbetspartners öka kunskapen om miljöförstöringen av vår kust och initiera verkningsfulla åtgärder.

Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning
Kungälvs kommun ska vara en robust kommun som har hög uthållighet i kris, höjd beredskap, förändrat klimat och i krig.

Mobilitetspolicy (2023–2030)
Syftet med policyn är att visa vägen för hållbarhetsarbetet inom mobilitet och trafik med en planeringshorisont för år 2050 och framåt.

Målet med mobilitetspolicyn är att tydliggöra hur trafik, mobilitet och parkeringsstrategier samverkar och kan bidra till ökad tillgänglighet samt ett resurseffektivt och hållbart transportsystem för alla som bor, verkar och besöker Kungälvs kommun.

Mobilitetspolicyns övergripande mål är:

- Minskad miljö- och klimatpåverkan.
- Ökad andelen hållbara resor.
- Ny bebyggelse ska stödja en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik genom att i första hand utvecklas i huvud- och sekundärstråk samt i serviceorter.
- Ökad trygghet, säkerhet och tillgänglighet i trafikmiljöer samt i anslutning till kollektivtrafik.
- Ökad samnyttjande av trafikslag.

Den övergripande strategin för att uppnå mobilitetspolicyns mål är hållbart resande.

Hållbart resande kan definieras som transporter och resande som är effektiva och bra för såväl ekonomi och samhällsutveckling som hälsa och miljö. I en mer praktisk hållning menas att resande i första hand sker med hållbara färdsätt som gång, cykel och kollektivtrafik. Det konkreta arbetet att möjliggöra hållbart resande kan då delas in i två delar:
• Att påverka människors attityder och beteenden i riktning mot ett mer hållbart resande.
• Hållbar planering, som ger förutsättningar för ett effektivare resande.

Energiplan 2023–2027 - med sikte på 2030
Energiplanen är ett övergripande styrdokument för planeringen av energiresurser för Kungälvs

kommun med tillhörande bolag. Dokumentet utgår från Västra Götalandsregionens mål Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om, vilka Kungälv har skrivit under:

”Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80% till år 2030 jämfört med 1990.”

För att bryta ner målet, utgår energiplanen från följande fem fokusområden:

- Säker och tillräcklig energitillförsel
- Energieffektivisering
- Förnybar och lokal energiproduktion
- Fysisk planering och nybyggnation
- Transportsystem

VA-plan och Vattentjänstplan
Vattentjänstplanen och VA-planen med dess olika delplaner styr det framtida arbetet med att bygga ut och förbättra kommunens VA-verksamhet. Arbetet med Vattentjänstplan pågår och den beräknas antas under 2025/2026.

I den kommunala VA-planen anges den heltäckande och långsiktiga planeringen av vatten- och avloppsförsörjningen. VA- planen utgörs av tre delar:

- VA-översikt
- VA-policy
- VA-delplaner (utgörs av de fem delarna Vattenförsörjningsplan, Tillsynsplan för avlopp, Dagvattenplan, Drift- och underhållsplan för allmänt VA samt VA-utbyggnadsplan).

Naturvård- och friluftsplan
Planen ska ge vägledning om hur naturvärden inklusive ekosystemtjänster och grön infrastruktur samt friluftsliv och rekreation ska beaktas och hanteras för framtida kommunala ställningstaganden, avvägningar och beslut.

Planens målår är satt till 2030 baserat på tidsramen för de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030. Planen är kommunövergripande.

Vision och övergripande mål från kommunens Naturvårds- och friluftslivsplan (Kungälvs kommun, 2025).

2.6 REGIONALA OCH MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Många av de frågor och intressen som lyfts i Kungälvs översiktsplan är av en regional karaktär även om de hanteras lokalt. I regionen saknas idag en regionplan så som finns i Stockholm och Malmö, vilket hade varit ett stöd vid framtagande av ÖP gällande regionala frågor. Dock finns regionala och delregionala styrdokument som kommunen ska förhålla sig till.

Ett av de viktigaste delregionala styrdokumenten är Göteborgsregionens strukturbild som är en gemensam överenskommelse mellan kommunerna och som ger inriktning för regionens infrastruktur och kollektivtrafik, bebyggelseutveckling samt natur- och kulturmiljö genom att markera huvudstråk, kustzon, gröna kilar.

Mycket arbete sker även över kommungränser på olika nivåer. I arbete med Kungälvs ÖP har dialoger skett med de angränsande kommunerna Stenungsund, Tjörn, Lilla Edet, Ale och Göteborg.

Bostäder
Kommunerna inom GR har ett gemensamt ansvar att styra utveckling av bostäder i enlighet med Göteborgsregionens (GR) strukturbild där huvudstråken är ryggraden i utvecklingen av nytt bostadsbyggande i stationsnära lägen, eller i orter som med god kollektivtrafik är knutna till stationslägena, vilket stärker förutsättningarna för en uthållig tillväxt i Göteborgsregionen.

För att gynna kommunens bostadsförsörjning samt tillgodose en hållbar utveckling behövs ett regionalt perspektiv vid lokalisering av bebyggelse.

Arbetsplatser
Kungälvs kommun har något högre ut- än inpendling plus medborgare som bor och förvärvsarbetar i kommunen. Utpendlingen år 2021 är ca 14 400 personer, inpendling är ca 8 900 och pendlar inom kommunen ca 10 500. Kungälv har en stor arbetspendling ut från kommunen, där de största pendlingsstråken går till Göteborg (1), Stenungsund (2), Mölndal (3). Avseende pendlingsmönster inom kommunen så har samtliga församlingar utom Ytterby har en större ut än inpendling. Inpendlingen till Ytterby församling kan förklaras av arbetsplatserna i Rollsbo industriområde m fl.

Kommunens näringslivsstrategi från 2020 anger att minst 4200 nya arbetstillfällen ska tillskapas inom kommunen till 2035. Det ligger i linje med Business Region Göteborgs mål för delregionen.

Gröna kilar natur och friluftsområden
De stora sammanhängande grönområdena bidrar till Göteborgsregionens attraktionskraft, därför är de ett betydande gemensamt intresse. Kungälv delar flera stora naturområden med andra kommuner men främst är det Svartedalen med naturreservat och Bohusleden som är ett gemensamt intresse med både Stenungsund och Lilla Edet. Svartedalens naturreservat är av riksintresse för naturvården samt ett Natura 2000-område.

Kust och Hav
Kusten, skärgården och havet sammanlänkar kustkommunerna. I Göteborgsregionens fördjupade strukturbild för kustzonen beskrivs den gemensamma överenskommelsen. Det handlar om att stärka kusten samt bevara skärgårdens karaktär och identitet och att därigenom utveckla levande kustsamhällen.

Kommunerna har ett gemensamt intresse av Hakefjorden, viktiga frågor är transport av farligt gods, naturvård och fiske. Farlederna är viktiga kommunikationsstråk som går över flera kommuner.

Lek- och fångstområden som är av riksintresse för yrkesfisket delas av kommunen med Tjörn och Öckerö. Etablerat samarbete finns idag för

kommunens norra delar genom projektet 8 fjordar.

Vindkraft
I Havsplan för Västerhavet föreslås placeringar av vindkraftsparker till havs. Detta berör kustkommunerna gemensamt ur flera perspektiv, bland annat avseende landskapsbildspåverkan. Utöver själva vindparkerna kan en gemensam beröringspunkt vara anslutning mot land. Men övergripande handlar det om ställningstagande avseende energiutveckling till havs.

Samverkan med Stenungsund är aktuellt i samband med eventuell utbyggnad av vindkraft i område X och reservområde T (se vindbruksplanen).

Göta Älv
Göta älv är ett gemensamt intresse där både sjöfarten och friluftslivet är av riksintresse. Även vattenförsörjning och klimatrisker är gemensamma frågor kopplade till Göta älv, dessa beskrivs nedan.

Nordre älv
Nordre älv och angränsande områden är riksintresseområdet för natur och friluftsliv och Natura 2000-område som gemensamt intresse för Öckerö och Göteborg. Kungälv har gemensamma intressen med Göteborg avseende natur- och kulturmiljöer samt klimatanpassning bl.a. avseende förslag med stormbarriär vid Ormo alternativt annan placering vid Kornhall.

Trafikinfrastruktur
Utifrån GR strukturbild och hållbar utveckling är det av stor vikt att gemensamt verka för utveckling av kollektivtrafik.

Södra Bohusbanan är ett gemensamt intresse. Uppgradering till pendeltågstrafik och utbyggnad till dubbelspår är frågor för framtiden. I första hand är dubbelspår till Ytterby en gemensam viktig fråga, för att minska biltrafiken in till centrala Göteborg.

Kopplingar över Göta älv och Nordre älv mot Ale respektive Göteborg och Hisingen är långsiktiga viktiga sammanlänkningar. En länk mot Ale i höjd med Diseröd har lyfts bl.a. i Ales ÖP som ett komplement till Jordfallsbron och viktig ur ett regionalt perspektiv.

Jordfallsbron är en gemensam viktig fråga då den sammankopplar E6 och E45. Kungälv har i remiss avseende översyn av riksintresse kommunikation lyft att denna koppling borde vara ett riksintresse. För Kungälv är denna och E45 viktiga som reservled vid t.ex. olyckor på E6.

Färjeförbindelsen vid Kornhall är ett gemensamt intresse mellan Kungälv och Göteborg. Från Kungälv lyfts behovet av en fast koppling ur både regionalt och lokalt perspektiv. Från Kungälv har en bro vid Kornhall diskuterats som avlastning till Nordre älvbron och trafik på E6, som möjlig koppling till arbetsplatser på Hisingen samt den övriga regionala arbetsmarknaden. Om den fasta kopplingen endast avser kollektivtrafik eller även biltrafik är en gemensam fråga för kommunerna att diskutera ihop med Trafikverket.

En möjlig GC-koppling ihop med Järnvägsbron över Nordre älv mot Säve skulle kunna ge alternativa pendlingsmöjligheter och underlätta hållbart resande.

Eriksdals hållplats i Göteborg är fortsatt en viktig kollektivtrafiknod och pendelparkering för Kungälvs kommun även om centrala Kungälv och Ytterby i nuläget ingår i zon A. En ambition från kommunen är att en större del eller hela kommunen ingår i zon A.

Eriksdals är även strategisk för laddplatser för elbilar.

Teknisk försörjning
Vattenförsörjningen från Göta älv är ett gemensamt intresse för flera kommuner. För att nå en långsiktigt hållbar och säker leverans av dricksvatten behöver det regionala samarbetet utökas. Det är viktigt att planering

och arbete med sammankopplingar mellan grannkommuner fortgår för en robust vattenförsörjning i regionen. Kungälv säljer idag vatten till Ale och Stenungsund. Gryaab AB är ett kommunalt aktiebolag som ägs gemensamt av flera kommuner bl.a. Kungälv. Ryaverkets möjligheter att hantera avloppsvatten har stor betydelse för Kungälv och flertal kommuner och är i allra högsta grad en regional angelägenhet. Arbete har inletts med miljöprövning och detaljplan för en utvidgning av Ryaverket, söder om befintlig anläggning.

Renhållning sköts av Renova (AB) som ägs gemensamt av flera kommuner, däribland Kungälv, Stenungsund, Ale och Göteborg.

De senaste åren har efterfrågan på billig och fossilfri el ökat kraftigt. Till 2045 väntas elbehovet öka till en tredubbling av dagens nivå. Det ställer stora krav på ökad elinfrastruktur inom Göteborgsregionen. Elproduktion behöver ske lokalt och elnäten behöver byggas ut för att möta behoven.

Samtidigt kan elförsörjningen inte lösas av en enskild kommun. Platser har olika förutsättningar och kommuner kan bidra med olika delar i elförsörjningen. De beslut och ställningstaganden behöver vara väl avvägda och bygga på en regiongemensam nytta.

Klimatrisker
Ett flertal klimatrisker är gemensamma för flera kommuner, eller kan få effekter i andra kommuner. Exempelvis Göta älvs dalgång avseende skredrisk, skyfall och stigande hav. Det är ett gemensamt intresse att minimera risker och finna lösningar med till exempel stormbarriärer.

Räddningstjänst
Kungälvs kommun har ett samarbete med Ale kommun om räddningstjänst (BORF) där Räddningstjänstledningen för kommunerna är gemensam.

2.7 MEDBORGARDIALOG

Tidig medborgardialog
Kommunen har i samband med det inledande arbetet med ny översiktsplan 2024 genomfört en tidig medborgardialog. Syftet med den var att informera om att ÖP-arbetet startat och att få medborgarnas synpunkter om kommunen utifrån specifika frågeställningar. Utgångspunkten är att de som bor, verkar och vistas i Kungälvs kommun har goda kunskaper och erfarenheter om kommunens styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter.

Medborgardialogen genomfördes digitalt via kommunens hemsida. Visitkort med länkar till enkäten lämnades ut på olika platser i kommunen. Information om medborgardialogen spreds även på sociala medier. Kommunen besökte Hålta-, Munkegärde- och Thorildskolan för att få med svar från ungdomar. Under 2024 besöktes kommunen även av en gymnasieklass som fick svara på enkäten.

Antalet svarande på medborgardialog var (970) men ändå få i relation till antalet invånare i Kungälvs kommun (49 785 inv. år 2023, SCB). Av den anledningen kan inga säkra slutsatser dras av medborgardialogen. Dock bedömdes den ge en bra fördelning åldersmässigt med nästan hälften ungdomar (13–24) och geografisk tillhörighet.

På frågan om vad som är bäst med att bo i Kungälvs kommun har mer än hälften svarat att det är att bo nära landsbygd, natur, hav och skog samt närheten till Göteborg. Medborgarna värderar även närhet till kommunal service, handel, restauranger och kollektivtrafik högt.

Det går att utläsa att naturen, kollektivtrafik, djur, jordbruk/odling och skog är viktiga faktorer som de svarande vill lyfta fram för en levande landsbygd.

Affärer/handel/ shopping är det viktigaste för att en stad ska vara attraktiv enligt inkomna svar. Även restauranger, grönska, kultur, service och parker bidrar till en attraktiv stad. Att staden är levande och trygg framförs dessutom som viktigt.

På frågan vad som är viktigast att bevara för framtiden nämns naturen som det klart viktigaste, följt av skogen och miljön. Många nämner även äldre byggnader och fästningarna som extra bevarandevärda.

Den plats som av flest personer lyfter fram som kommunens bästa plats är Marstrand. Därefter uppges Kongahälla (KC) samt Fontin. Även naturen, havet, fästningarna och Västra gatan utpekas av många som bästa platserna.

Västragatan, skolan, markområden utmed Nordre älv, Ytterby centrum, Komarken, Kexfabriken och förbättrad kollektivtrafik är områden där många anser att det behövs förändringar/förbättringar.

Hur tycker du att Kungälvs kommun ska utvecklas så att det är den bästa platsen att bo på 2050? Här svarar en majoritet att Kungälvs kommun ska utvecklas som en naturnära kustkommun, småstadsidyll och landsbygdskommun. Nästan lika många anser dock att kommunen i stället ska bli en modern storstad. Knappt en tredjedel av de svarande

Bild från den tidiga medborgardialogen för ÖP2050.

anger frågor rörande trafiken och kollektivtrafiken som kommunens största utmaningar till år 2050. Därefter följer klimatanpassning samt frågor rörande hav, skärgård och natur.

Det ord som tycks sammanfatta vad som är bra med Kungälvs kommun är **närhet**. Detta syftar i huvudsak på närhet till natur, hav, Göteborg och skog.

I arbetet med den nya översiktsplanen har konstaterats att kommunen behöver arbeta mer med grönstrukturen med ett större helhetstänk för att bevara och utveckla naturområde, parker mm ur alla aspekter då det är något som värderas högt av medborgarna. Samma sak gäller kulturmiljön. Utmaningar som behöver hanteras är främst trafik och kollektivtrafik tillsammans med klimatanpassning.

Läs mer: rapport tidig Medborgardialog

3. VISION OCH MÅLBILD

3.1 DEN POLITISKA VISIONEN

Vision 2050 med utblick 2070
Kungälv är en stad med djupa historiska rötter belägen mellan hav och älv. Här är allt nära - stad och land, kultur och natur samt storstaden. Vi tar tillvara på våra resurser och hushållar med mark, vatten och luft för ett hållbart Kungälv. Det rena havet och våra rena älvar sjuder av liv. Natur och odlingsmark blomstrar. Kommunen växer i lagom takt och kompenserar för den natur som tas i anspråk för byggnation. Detta för en hållbar och biologisk mångfald i framtiden.

Vi bor på attraktiva platser och trivs, både i staden och på landet. Närheten till natur, konst, kultur, idrott och service ger mervärde och god folkhälsa. Kreativa invånare i alla åldrar bildar ett starkt civilsamhälle som tar ansvar och bidrar till vårt gemensamma Kungälv. Den kommunala servicen underlättar livet för oss och tillsammans bidrar vi till det goda livet.

Kommunen är upplevelserik, människor kan förverkliga och utforska sina drömmar samt leva ett fritt och tryggt liv. Det är enkelt att leva ett liv i balans. I våra kommundelar är näringslivet innovativt och hållbart. Transportmedlen är effektiva och klimatsmarta

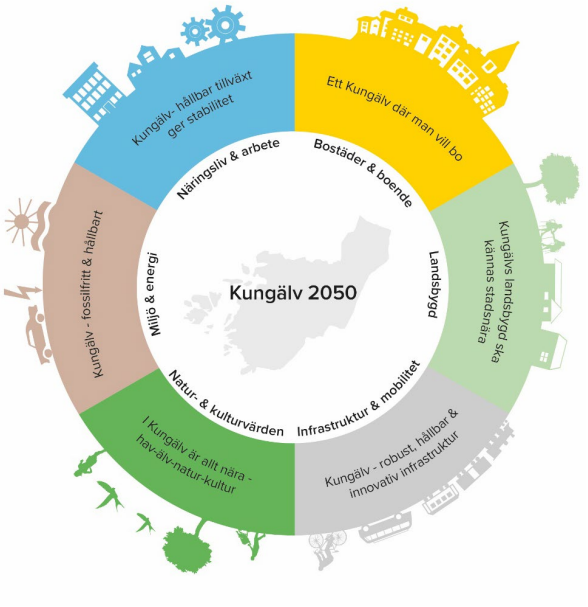

Illustration av visionen för Kungälv år 2050.

vilket gör det lätt att förflytta sig både lokalt och regionalt.

Näringsliv och arbete

Kungälv – Hållbar tillväxt ger stabilitet
Kungälv har en väl avvägd tillväxt som skapar stabilitet och möjligheter för näringslivet och turismen i kommunen, såväl i staden som på landsbygden. Verksamhetsområden finns i huvudsak längs med kommunikationsstråken. Genom att öka antalet arbetstillfällen skapar vi en attraktiv miljö där unga väljer att stanna, lockade av både utbildning och karriärmöjligheter. Vi värnar, utvecklar och tillgängliggör kulturmiljöer, natursköna platser, och kultur- och idrottsarenor för boende och besökande, vilket möjliggör för turism och lockar företag att etablera sig.

Natur och kulturvärden

I Kungälv är allt nära, hav-älv-natur-kultur
Närheten till kulturarvet och naturen är en central del av vår identitet. Vi vårdar kulturmiljön och utvecklar grönområden och vattendrag, både i stad och på landsbygd. Detta för att skapa levande och attraktiva miljöer. Havets och skogens resurser tas tillvara på ett hållbart sätt. Vi värnar och tillgängliggör vårt kulturarv, främjar friluftsliv, idrott och rekreation i syfte att skapa en hälsosam och trivsam livsstil för både invånare och besökare.

Bostäder och boende

Ett Kungälv där man vill bo.
Kungälv är en plats där man känner sig välkommen och trygg vilket är grundläggande för ett gott liv. Genom att erbjuda boendealternativ som passar över alla generationer och behov skapar vi ett inkluderande samhälle. Vi bevarar och utvecklar den centrala stadens unika karaktär, såväl småstadens charm som moderna och attraktiva bostadsområden. Varje ort utvecklas utifrån sina specifika kvaliteter. Vi tar tillvara och värnar den bebyggelse vi har och utvecklar de boendeformer människor efterfrågar. Vi bygger säkert och tar hänsyn till framtidens förväntade klimat- och miljöförändringar.

Infrastruktur och mobilitet

Kungälv – Robust, hållbar och innovativ infrastruktur
Vår infrastruktur är välutbyggd och robust, med flera övergångar över våra älvar för att kunna möta framtidens behov. Kollektivtrafiken, cykelvägnätet och pendelparkeringarna är utbyggda och effektiva och gör det enkelt och attraktivt att resa. Luftrummet har gett nya möjligheter för transporter med exempelvis drönare.

Landsbygd
Kungälvs landsbygd ska kännas stadsnära
Kungälvs landsbygd erbjuder ett livskraftigt alternativ för boende med närhet till stadens bekvämligheter. Den är levande och innovativ och här har människor tillgång till viktiga samhällstjänster i serviceorterna. Landsbygden och kusten är platser för både boende och besökare som njuter av naturupplevelser, kulturarv och rekreation. Allt detta tillsammans med jordbruket som har utvecklats och drivs hållbart och livskraftigt.

Miljö och energi

Kungälv - Fossilfritt och hållbart
Kungälv har tagit ett aktivt ansvar för att minska koldioxidutsläpp och främja effektiv, förnybar och fossilfri energi. Vi har uppnått våra miljömål och skapat förutsättningar för en mer cirkulär och hållbar framtid för kommande generationer. Tekniken tas tillvara för att underlätta en positiv utveckling för våra invånare.

3.2 MÅLBILD OCH STRATEGI

Målbilder 2050
Här presenteras översiktsplanens sex målområden, med tillhörande strategier för

Kungälvs framtida rumsliga utveckling och fysiska planering. Målen utgår från politikens Vision 2050, regionala, nationella och globala mål samt mål från kommunens Mobilitetspolicy, Naturvård- och friluftsplan och Energiplan.

Översiktsplanens målbilder utgår från de hållbarhetsmål och miljömål som har en koppling till kommunens mark- och vattenanvändning. Alla hållbarhetsmålen i Agenda 2030 kan sägas ha någon sorts beröring med kommunens översiktliga fysiska planering men de som anges nedan bedöms ha särskild relevans. Översiktsplanens strategier tar frågorna vidare till genomförandet av översiktsplanen som bidrar till att verka för att målen uppfylls.

3.3 ÖVERGRIPANDE MÅL

Den fysiska planeringen sker utifrån en regional helhetsbild för att skapa ett klimatsmart samhälle. Utgångspunkten är Göteborgsregionens strukturbild där kommunerna tar ett gemensamt ansvar för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar. Ett arbete pågår med att ta fram en ny regional utvecklingsplan för Göteborgsregionen (RUPS) som kan komma att revidera gällande strukturbild från 2008, denna beräknas antas i början av 2026.

En regional målsättning är att utvecklingen av huvudstråken i regionen ska ske med stöd av en attraktiv och kraftfull kollektivtrafik. Kungälvs läge innebär att kommunen har ett särskilt ansvar för huvudstråket och strategisk utveckling av bostäder och näringsliv.

3.4 NÄRINGSLIV OCH ARBETE

Målbild 2050
Kungälvs kommun är en del av en storstadsregion och erbjuder goda förutsättningar för en hög och hållbar tillväxt.

Kommunen har utvecklats med en samordning av infrastruktur och verksamhetsområden vid huvudstråket men även möjliggjort för småskalig verksamhet i serviceorterna och på landsbygd utifrån lokala förutsättningar.

Den bebyggda miljön har anpassats efter människans behov och ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur.

Natur- och kulturvärden har tagits till vara och utvecklats som en del i besöksnäringen.

Strategi
Verksamheter lokaliseras till områden som främjar god hushållning med mark, vatten och andra resurser.

Näringsliv och arbete: Agenda 2030 mål 9 samt Sveriges miljömål God bebyggd miljö och Begränsad klimatpåverkan.

Befintliga verksamhetsområden värnas för möjlighet till utveckling utan att påverka bostadsområden negativt.

Bostäder och arbetsplatser lokaliseras i närheten av kollektivtrafikstråk för att underlätta hållbara resor genom pendling till och från arbetet.

Kulturmiljöerna utvecklas som identitetsbärare och görs tillgängliga för boende och besökande.

3.5 NATUR- OCH KULTURVÄRDEN

Målbild 2050
Alla kommuninvånare har efter egen förmåga tillgång till varierade naturupplevelser av hög kvalitet för hälsa, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö.

Den biologiska mångfalden, som innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem, bevaras och stärks. Kunskap finns om naturen för att möjliggöra effektiva naturvårdsåtgärder samt minskad påverkan på natur i samband med fysisk planering.

Parker och grönytor är tydligt integrerat i bebyggelsestrukturen som tillgängliga mötesplatser uti från serviceorternas karaktär och identitet. De har ett varierat innehåll utifrån både rekreativa och ekologiska aspekter och fyller även en viktig funktion i hantering av dagvatten och skyfall.

Tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan.

Attraktiva boendemiljöer har utvecklats med möjligheter till ett rikt kultur- och friluftsliv, med särskild hänsyn till de yngres möjligheter till en meningsfull och aktiv fritid.

Haven och de marina resurserna har bevarats och nyttjats på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

Kust och skärgård har en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden.

Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård bedrivs så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden har skyddats mot ingrepp och andra störningar.

Kulturmiljöerna är identitetsbärare och är tillgängliga för boende och besökande.

Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap har bevarats, använts och utvecklats.

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Natur- och kulturvärden: Agenda 2030 mål 6, 11,14,15 och Sveriges miljömål Bara Naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv, God bebyggd miljö.

Strategi
Kommunen värnar Natur- och Friluftslivsområden vid befintliga och nya bostadsområden genom att de utvecklas och bevaras.

Grönområden som parker och närströvområden säkerställs genom kommunalt ägande.

Kommunen utvecklar parker, grönområden och tätortsnära natur bl.a. genom att ta fram Grönstrukturplaner för alla serviceorter.

Kommunen tar fram en Grönplan för att beakta grönstrukturen i kommunen som helhet.

Kommunen säkerställer ekosytemtjänster och bevarar biologisk mångfald genom det löpande arbetet med planering i den byggda miljön. I den byggda miljön kan det handla om ekosystemens förmåga att rena luft, sänka temperaturer, ta hand om dagvatten och erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer.

Kommunen arbetar med restaurering av våtmarker på såväl jordbruks- som skogsmark som under rätt förutsättningar kan bidra till minskade klimatutsläpp.

Kommunen tar fram en Åtgärdsplan för kommunens vattenförvaltning.

Kommunen tar fram en fördjupad översiktsplan för havet för att förtydliga hur nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling kan främjas.

Kommunen tar fram ett aktuellt och kommuntäckande, strategiskt kulturhistoriskt planeringsunderlag.

3.6 BOSTÄDER OCH BOENDE

Målbild 2050
I Kungälv finns ett brett och blandat bostadsutbud i alla kommundelar för livets olika behov, skeden och situationer.

Serviceorterna har utvecklats för att stärka underlaget för service.

Serviceorterna är anpassade för att möta klimatförändringarnas effekter.

Boendemiljöerna är attraktiva med omsorgsfull gestaltning och kvalitativa grönytor, utifrån orternas karaktär, skala och identitet.

Ny bebyggelse har bidragit till en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik genom att i första hand ha utvecklats i huvud- och sekundärstråk samt i serviceorter.

Serviceorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade värden.

Bostäder och boende: Agenda 2030 mål 11,13 och Sveriges miljömål God bebyggd Miljö, Giftfri miljö.

Kungälv är väl rustade för klimatförändringar och dess påverkan på prioriterad befintlig bebyggelse, samhällsviktiga verksamheter och anläggningar.

Strategi
Nya bostäder har i första hand utvecklats i sekundär- och huvudstråket avseende hållbara transporter.

Vid planering av utveckling har kommunen tagit extra hänsyn vid utsatta områden med översvämningsrisk så som vid kusten och älven.
Kommunen implementerar konceptet 3-30-300 avseende stadsnära grönstruktur.

Hållbarhet och kvalitet ska inte underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden.

3.7 INFRASTRUKTUR OCH MOBILITET

Målbild 2050
Ett hållbart och tillgängligt transportsystem för alla är utbyggt, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

Kollektivtrafiksystem är miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar.

Andelen hållbara resor har ökat.

Den tekniska infrastrukturen är robust och utbyggd utifrån ett långsiktigt hållbart perspektiv.

Bebyggelse och infrastruktur har lokaliserats och utformas med hänsyn till extrema väderhändelser och den pågående klimatförändringen.

Strategi
Ny bebyggelse har i första hand utvecklats i huvud- och sekundärstråk samt i serviceorter för att stödja en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik.

För att skapa en klimatsmart transportinfrastruktur i staden ska gång- och cykeltrafiken prioriteras. En säker, trygg och estetiskt tilltalande utemiljö är förutsättningar för en hög andel gång- och cykeltrafik.

Täthet, närhet och funktionsblandning ska främjas för att verka för hållbart resande.

Prioritera lokalisering av ny bebyggelse och verksamheter nära befintliga knutpunkter och stationer där utbudet av kollektivtrafiken är som störst.

Infrastruktur och mobilitet: Agenda 2030 mål 9 och 11 samt Sveriges miljömål begränsad miljöpåverkan, Ren luft, Giftfri miljö.

3.8 LANDSBYGD

Målbild 2050
Kommunens serviceorter har en utbyggd service för både orten i sig samt omland.

Landsbygd och kust värnas för boende och besökande både ur ett natur- och friluftslivsperspektiv samt beaktande av klimatförändringar.

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Strategi
Kommunen tar fram en Grönplan för kommunen som helhet.

Landsbygd: Sveriges miljömål Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv.

Kommunen tar fram en åtgärdsplan för vattendrag och sjöar för att hantera och bevaka vattenförekomster och behov av fördröjning och rening.

Begränsa exploateringen av jordbruksmark.

3. 9 MILJÖ OCH ENERGI

Målbild 2050
Kommunen har skapat en hållbar framtid för kommande generationer.

Förnybar och fossilfri energi har byggts ut.

Användningen av energi, mark, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt där främst fossilfria energikällor används.

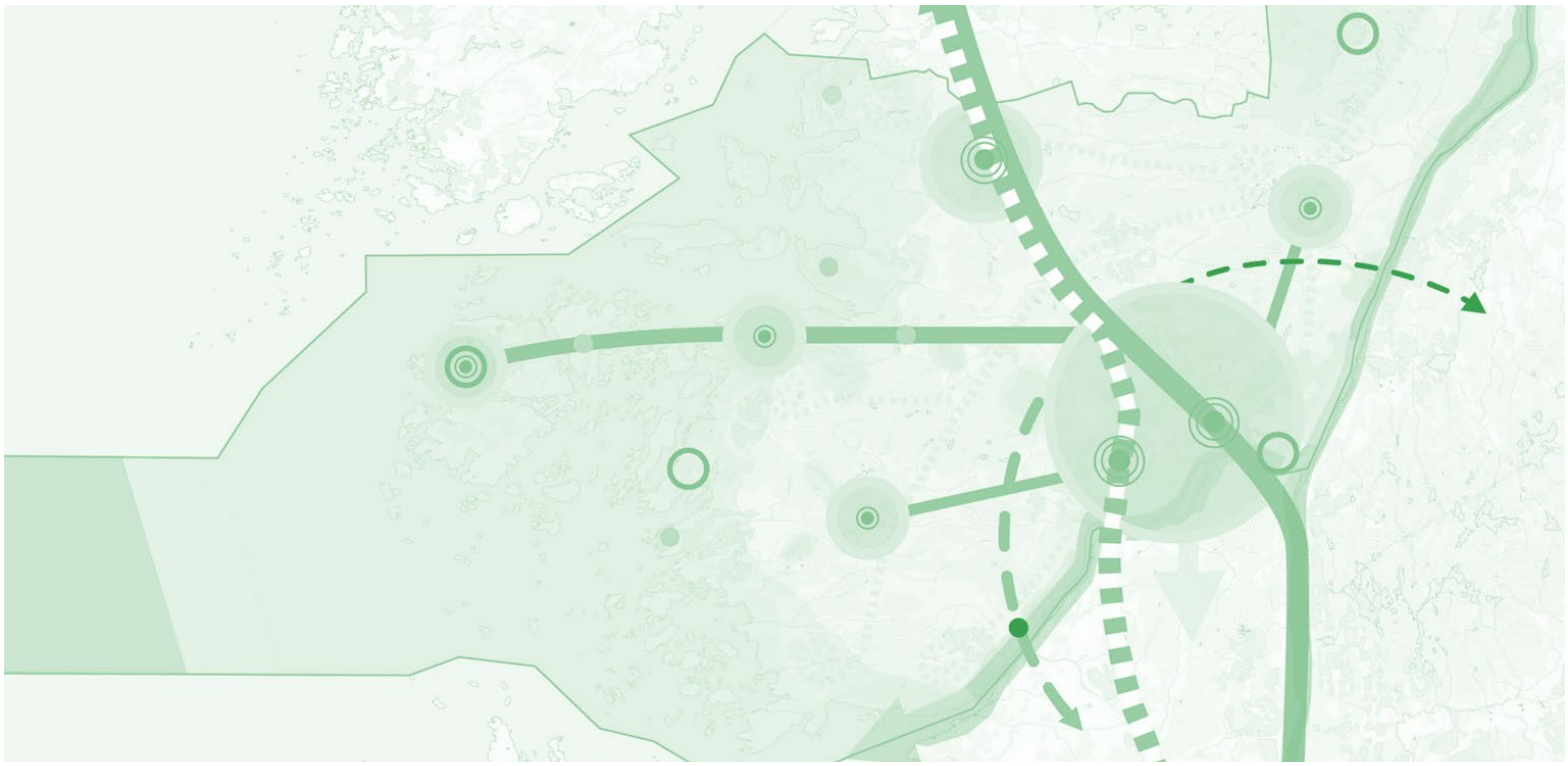
Miljö och energi: Agenda 2030 mål 7, Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan.

Strategi
Försörjningen av energi bygger på förnybar energi som i första hand produceras lokalt eller regionalt.

Fysisk planering och nybyggnation ska ske på ett sätt att det bidrar till ett samhälle där invånarna enkelt kan leva energieffektivt oberoende av fossila energikällor.

Ny bebyggelse ska i första hand utvecklas i huvud- och sekundärstråk samt i serviceorter.

4. UTVECKLINGSINRIKTNING

4.1 VAD ÄR EN UTVECKLINGSINRIKTNING?

En utvecklingsinriktning är kommunens strategiska karta med möjlighet att lyfta prioriteringar mellan de viktigaste strategiska funktionerna och sambanden som påverkar kommunens långsiktiga utveckling. Kartan redovisar, i enlighet med Boverkets ÖP-modell, de övergripande strukturerna för bebyggelse, kommunikationer samt natur och friluftsliv.

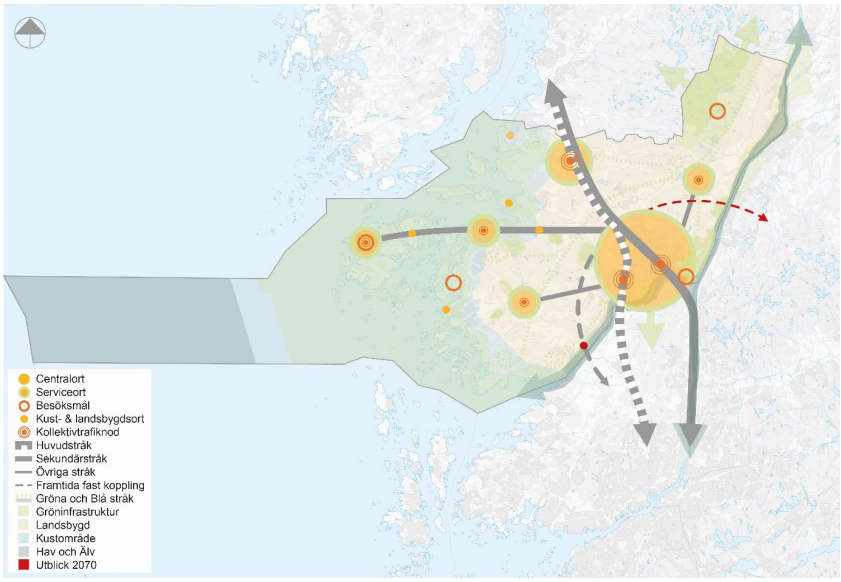
Flera funktioner och samband sträcker sig över flera kommuner och mellan olika regioner. För Kungälvs del är exempel på detta de nationella infrastrukturstråken E6:an och södra Bohusbanan, kustbandet och Svartedalen som del av de regionala gröna kilarna samt tillgång till dricksvatten från Göta älv.

Till grund för utvecklingsinriktningen ligger Göteborgsregionens strukturbild tillsammans med kommunens vision och den politiska viljan kring noder, stråk och funktionella samband samt dess regionala kopplingar. Mer detaljerade ställningstaganden av hur kommunen vill utveckla exempelvis trafik eller grön infrastruktur redovisas i kapitel fem Mark- och vattenanvändning samt i kapitel tre Vision och målbild.

4.2 ÖP2050 MED UTBLICK MOT 2070

Huvuddragen i kommunens fysiska utveckling syftar till att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

Översiktsplan 2050 ska möjliggöra ett utbyggnadsbehov av bostäder, verksamheter och samhällsservice som motsvarar en befolkningstillväxt om cirka 20 000 nya

Kungälvs strategiska karta utgör det del av utvecklingsinriktningen och redovisar den politiska viljan kring strategiskt bevarande och utbyggnad av bebyggelse, infrastruktur samt gröna och blå stråk.

invånare. Syftet med utvecklingsinriktningen är att schematiskt redovisa var och hur detta kan ske.

I Kungälvs kommun finns många möjligheter till utveckling, där ny bebyggelseutveckling i första hand planeras i centralorten och serviceorter lokaliserade längs Göteborgsregionens huvudstråk E6:an och södra Bohusbanan, samt kommunens sekundärstråk längs väg 168 ut mot Marstrand. Även längs kusten och på landsbygden ser vi ett högt tryck på nya bostäder, vilka placeras i strategiska lägen i anslutning till kommunens kust- och landsbygdsorter.

Trafiksystemet anpassas till den växande stadens behov och förändrade klimat. Nya hållbara sätt att resa i och mellan kommunens tätorter främjas samtidigt som nya infrastruktursatsningar samordnas med den nya bebyggelseutvecklingen.

Varje del i kommunen ska utvecklas utifrån sina förutsättningar och unika prägel i samspel med övriga delar av kommunen. I planeringen är det därför viktigt att värna den lokala platsidentiteten. Värdefull natur, vatten, odlingslandskap och kulturmiljö ska ses som resurser att bevara och utveckla. Översiktsplan 2050 planerar fram till 2050 med utblick mot 2070.

Geografisk fördelning av bostäder ÖP2050	
Huvudstråket	65–70 %
Sekundärstråket	10–15 %
Kärna och Diseröd	5–10 %
Kusten och landsbygden	10–15 %

Tabellen ovan redovisar den geografiska fördelningen av bostäder i ÖP2050 med en högre centrering längs kommunens huvud- och sekundärstråk.

4.3 GEOGRAFISK FÖRDELNING AV BOSTÄDER

Översiktsplan 2010 beskrev en fördelning av tillkommande bostäder utifrån mål om hållbar tillväxt. Fördelningen föreslogs prioritera huvudstråket med främst Kungälv, Ytterby och Kode för att sedan peka ut sekundärstråket längs Marstrandsvägen och övriga serviceorter, samt kust och landsbygd. Detta för att främja en hållbar tillväxt i huvudstråket samt låta alla serviceorter växa.

Av olika anledningar har den procentuella fördelningen i ÖP10 inte följts i kommunen. Detta har inneburit att nu pågående och planerade exploateringar i hög grad är koncentrerade till huvudstråket. I ÖP2050 föreslås en geografisk fördelning i likhet med ÖP10, med högre prioritering av huvudstråket, men att även lyfta fram behovet av strategisk utveckling i kommunens service-, kust- och landsbygdsorter.

Detta innebär att det krävs en omprioritering av planerade projekt för att styra om fördelningen geografiskt där merparten idag planeras läng huvudstråket i kommunens centralort. Viktiga förutsättningar för den geografiska fördelningen av bostäder är att den ska uppnå en hållbar tillväxt avseende mobilitet, miljö och samhällsekonomi.

4.4 BEBYGGELSEUTVECKLING

Hur kommunens olika delar kan och ska utvecklas hänger ihop med hur bebyggelsestruktur och trafiksystem är uppbyggt idag och hur de föreslås utformas i framtiden.

På sikt planeras centralorterna Kungälv, Ytterby och Kareby växa samman. Detta kräver en aktiv planering för ny bebyggelse i form av bostäder, handel och service.

En förtätning av redan bebyggda miljöer skapar ett ökat tryck på trafiken i kommunens mer centrala delar. Gator och stråk behöver därför utvecklas som sammanhängande stadsrum där gående och cyklister prioriteras för att skapa en ökad tillgänglighet och orienterbarhet inom, genom och mellan stadsdelar samt kommunens vidare gång- och cykelnät mellan tätorter. Även kollektivtrafiken och dess hållplatser ska utformas och placeras för att stödja en levande stad där vardagslivets behov underlättas.

I serviceorterna Kärna, Kode, Marstrand och Diseröd föreslås en hållbar tillväxt där bebyggelseutvecklingen sker i mindre skala genom att orterna kompletteras med bostäder, samhällsservice samt bostadsnära rekreation i den redan byggda miljön. Tjuvkil-Lökeberg utgör idag ingen serviceort men föreslås på sikt utvecklas till serviceort med ökad samhällsservice, rekreation och fler bostäder.

Marstrand redovisas i kartan både som en serviceort och besöksmål då orten med sitt kulturhistoriska arv lockar en stor andel turister, särskilt under sommarhalvåret. Här är utmaningen att främja ett levande och livskraftigt Marstrand även under vinterhalvåret. Andra starka identitetsbärare i kommunen är Västra gatan och Bohus fästning tillsammans med Fontins naturreservat och dess bostadsnära rekreation.

Kommunens kustorter Aröd, Rörtången-Ödsmålsmosse, Instön och Kovikshamn består av större centreringar av sammanhängande bebyggelse längs kusten. Bebyggelseutveckling innebär här att i strategiska lägen värna befintlig bebyggelse genom omvandling och förtätning inom äldre fritidshusområden i samband med utbyggnad och anslutning till kommunalt VA.

4.5 LANDSBYGDSUTVECKLING

I den strategiska kartan redovisas stora ytor som landsbygd, bestående av mindre samhällen, gårdar, jordbrukslandskap samt skogs- och naturmarker. Det öppna landskapet tillsammans med större skogsområden utgör en betydande del av kommunens identitet. Mosaiken av bebyggelse på landsbygden och mötet med historiska spår och omgivande landskap, har ett starkt bevarandevärde av stor betydelse för upplevelsen av kommunens samlade attraktivitet.

Hålta-Vävra, belägen längs kommunens sekundärstråk (väg 168), föreslås i den strategiska kartan utvecklas till landsbygdsort med samma dignitet som kommunens kustorter. Här planeras utveckling av mindre bebyggelsecentringar i strategiskt läge kring befintlig skola. Med utblick mot 2070 finns även en politisk vilja att utveckla Harestad-Kornhallsområdet kopplat till en framtida fast länk över Nordre älv.

På landsbygden önskar kommunen även främja jordbruksnäring samt djurhållning, näringar som skapar förutsättningar för ett öppet landskap och står för sysselsättning och matproduktion. Landsbygden i Kungälvs kommun har också höga natur- och kulturhistoriska värden och skyddas till stora delar av reservat, riksintressen för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv, högexploaterad kust samt regionalt värdefulla odlingslandskap.

4.6 TRANSPORTINFRASTRUKTUR

Centralorten, som utgörs av Kungälv, Ytterby och Kareby, samt serviceorten Kode är belägna längs kommunens huvudstråk med transportlederna E6 och södra Bohusbanan i nord-sydlig riktning. Transportlederna är viktiga nationella kopplingar som knyter samman kommunen med de större tätorterna i den omgivande regionen. Översiktsplanen tar höjd för att öka kapaciteten på både väg och järnväg.

Förslag till ny översiktsplan innebär att kapaciteten för tågtrafik kan öka utan påverkan på miljön i tätorterna längs den södra delen av Bohusbanan, med förutsättning att frågan om utbyggnad av dubbelspår prioriteras. En ny koppling mellan E6 och väg 168 planeras norr om kommunens centralort i höjd med Ekelöv-Kareby. Syftet är ökad framkomlighet samt att skapa förutsättningar för näringslivsutveckling och tillväxt.

En ny trafikplats norr om Kungälvs tätort har högsta prioritet, följd av en fast förbindelse över Nordre älv i läget vid Kornhallsleden. Den senare kan främja kollektivtrafikens tvärkopplingar samt avlasta de större transportstråken söder ut mot Göteborg i syfte att i högre utsträckning tillgängliggöra Hisingen samt den regionala arbetsmarknaden.

Pendelparkeringar i strategiska lägen som underlättar multimodala resor, bestående av flera trafikslag, är en strategisk satsning som kommunen önskar främja i omställning mot ett ökat hållbart resande.

Ökat kollektivt resande i kommunen är en förutsättning för en hållbar omställning. Här försörjer nytt resecentrum längs E6:an expressbussar som matar från Göteborg genom Kungälv och Kode vidare norr ut till angränsande kommuner. Översiktsplanen stödjer även utbyggnad av pendeltrafik på södra Bohusbanan samt regionens Metrobussystem.

Med utblick mot 2070 önskar kommunen utreda om en fast länk över Göta älv till Ale kommun, exempelvis i höjd med Diseröd-Nol, skulle avlasta E6:an genom Kungälv. Kommunen har länge identifierat ett behov av ökad motståndskraft och flexibilitet i ett hårt belastat transportsystem. Föreslagna fasta förbindelser både i söder, över Nordre älv, och i öster, över Göta älv, kan bidra till att främja ett framtida hållbart resande samtidigt som arbetsmarknad och kustband tillgängliggörs. Dessa tvärförbindelser finns inte med i GR:s strukturbild vilket medför att frågan måste lyftas upp till regional nivå och utredas i samarbete med grannkommuner och Trafikverket.

Även befintlig trafikplats vid Jordfallsbron är fortsatt strategiskt viktig för Kungälvs kommun, trots att den ligger strax utanför kommungräns. En omdaning av förbindelsen mellan E6 samt väg 45 kan på sikt ge ökad kapacitet och frigöra utrymme i en redan ansträngd trafikanläggning. Kungälvs kommun har tidigare yttrat sig i frågan och anser att Jordfallsbron bör betecknas som riksintresse kommunikation utifrån sin strategiskt viktiga funktion som länk mellan E6 och E45.

4.7 GRÖN OCH BLÅ INFRASTRUKTUR

De stora naturområdena i norra och sydvästra delen av kommunen värnas som del i den regionala gröna infrastrukturen, utpekade som sammanhängande gröna kilar i Göteborgsregionens strukturbild. En av dessa utgörs av Svartedalens naturreservat, ett större naturområde som sträcker sig över Kungälvs kommungräns i norr och delas med Stenungsund och Lilla Edets kommuner. Svartedalens naturreservat utgör ett viktigt rekreationsområde, genom vilket Bohusleden sträcker sig i nord-sydlig riktning.

Kommunens serviceorter, kulturmiljöer, besöksmål samt natur- och friluftsområden knyts samman med stråk för blå och grön infrastruktur som sträcker sig genom kommunen. Ett större grönstråk sträcker sig från Svartedalen i norr vidare i sydvästlig riktning mot kusten och Tofta naturreservat som utgör större besöksmål längs kusten. Även Göta älv och Nordre älv utgör viktiga strategiska samband för kommunens gröna och blå infrastruktur, vilka avgränsar kommunen i öst och söder samt möter havet i sydväst.

De blå-gröna stråkens höga natur-, kultur- och rekreationsvärden föreslås stärkas och utvecklas. Dels på landsbygden genom bevarande av exempelvis värdetrakter för träd men även i en bostadsnära kontext genom implementering av 3-30-300 principen. Som en integrerad del i stadsrummen är blå och grön infrastruktur av stor betydelse för att skapa en motståndskraftig samhällsstruktur som kan möta de utmaningar som ett förändrat klimat innebär. Pågående exploatering av Kexstaden i centrala Kungälv är ett exempel på detta där det gamla fabriksområdet tillgängliggörs för att tillskapa ett sammanhängande promenadstråk längs med Nordre älv.

Välfungerande grön och blå infrastruktur möjliggör även en livskraftig biologisk mångfald, som i sin tur bidrar med viktiga ekosystemtjänster. Ett exempel på detta är Göta älv som råvattentäckt med god kapacitet att förse hela kommunen, samt kringliggande kommuner med dricksvatten.

4.8 KUST

Kustbandet skyddas av riksintressen för högexploaterad kust, naturvård, friluftsliv samt kulturmiljövård och utgör en viktig resurs för boende, besökare och näringsliv, såväl i Kungälvs kommun som i angränsande kommuner. Kommunens identitet är starkt knuten till Bohuskustens unika klipplandskap och historiska spår av bebyggelse och äldre tiders näringar. Här gör det rörliga friluftslivet stora anspråk tillsammans med bad-, hamn- och båtplatser. Höga natur- och kulturvärden präglar stora delar av kommunens kustområde vilket omfattas av höga skydds- och bevarandevärden.

Marstrand är kustzonens starkaste identitetsbärare vars stadskärna har en över 1000-årig historia genom vilken staden bytt skepnad i allt från fiskarsamhälle, handelsplats, badort till sommarstad. Här finns värdefulla kultur- och naturmiljöer, friluftsområden, bad samt en hamn, i första hand för småbåtar men även en mindre djuphamn samt färjeterminal.

4.9 HAV

Kungälvs havsyta hör till både Skagerraks och Kattegatts havsområde och omfattar till sin storlek nästan lika mycket yta som kommunens landareal. Vattendjupen styr i stor utsträckning ekologin tillsammans med vilka anspråk som är möjliga. Exempel på anspråk inom Kungälvs havsområde utgörs av områden för matproduktion och energiutvinning.

5. MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

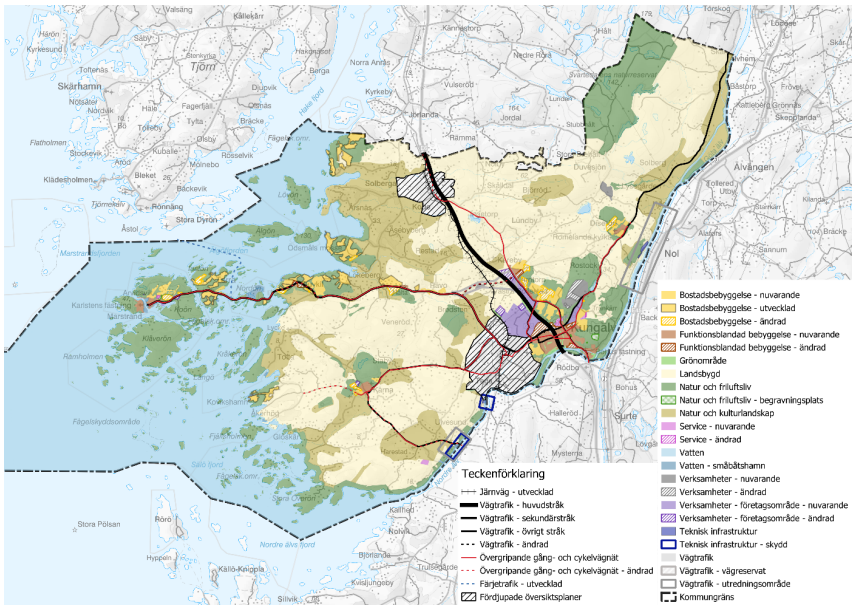
5.1 MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Mark- och vattenanvändningskartan omfattar hela kommunen med undantag för Ytterby och Kode. För dessa orter har fördjupade översiktsplaner tagits fram i vilka mark- och vattenanvändningen anges.

Markanvändningskartan tar sin utgångspunkt i kategorierna i Boverkets ÖP-katalog, med vissa justeringar.

Befintlig markanvändning benämns som ”nuvarande”. Inom dessa områden fortsätter befintlig inriktning för markanvändningen. Dessa områden kan utvecklas genom exempelvis förtätning.

Vissa områden benämns som ”utvecklad”. Detta berör framför allt viss bostadsbebyggelse som helt eller delvis omfattas av äldre byggnadsplaner med syfte att skapa fritidshusområden. Dessa områden markeras som bostadsbebyggelse – utvecklad, för att tydliggöra var omvandling till permanentboende bör prioriteras, inklusive prövning av ny kompletterande bebyggelse. Områden där ny markanvändning föreslås, exempelvis nya bebyggelseområden, benämns som ”ändrad”.

Mark- och vattenanvändningskarta. Se bilaga för en större version av kartan.

Nedan följer en beskrivning av de olika kategorier som förekommer i mark- och vattenanvändningskartan.

Järnväg
Markerar Bohusbanan.

Vägtrafik – huvudstråk
Markerar E6, huvudstråk för vägtrafik enligt utvecklingsinriktningen.

Vägtrafik – sekundärstråk
Markerar väg 168, sekundärstråk för vägtrafik enligt utvecklingsinriktningen kartan.

Vägtrafik - övrigt stråk
Markerar övriga viktiga vägar och stråk i kommunen.

Vägtrafik - ändrad
Markerar föreslagna nya vägsträckningar, viktiga för kommunens utveckling. Karebylänken, fast Kornhallsförbindelse och vägkopplingar i centrala Kungälv.

Övergripande gång- och cykelvägnät
Markerar stråk i gång- och cykelvägnätet, viktiga för att knyta samman olika kommundelar.

Övergripande gång- och cykelvägnät – ändrad
Markerar saknade stråk i gång- och cykelvägnätet, viktiga för att knyta samman olika kommundelar.

Färjetrafik – utvecklad
Markerar föreslagen passagerartrafik till Tjörns kommun.

Fördjupade översiktsplaner
Markerar de områden som omfattas av fördjupade översiktsplaner för Ytterby och Kode. Mark- och vattenanvändning för Ytterby och Kode hanteras i dessa.

Bostadsbebyggelse
Mark- och vattenanvändning med i huvudsak bostäder. Även annan användning som är förenlig med bostäder kan förekomma, såsom service och verksamheter som inte orsakar olägenheter. Inom användningen ingår även vägar, grönområden m.m.

Funktionsblandad bebyggelse
Mark- och vattenanvändning för en blandning av exempelvis bostäder, service, kontor, handel, grönområden, verksamheter förenliga med bostäder, trafik- och parkeringsytor m.m. Markerar även centrumområden i tätorterna, där en högre täthet kan prövas.

Grönområde
Mark- och vattenanvändning med olika värden och funktioner för exempelvis tätortsnära lek och rekreation, hantering av dagvatten, temperaturreglering samt biologisk mångfald.

Landsbygd
Mark- och vattenanvändning med mindre samhällen och/eller spridd bebyggelse där landskapet präglas av till exempel jordbruk och skogsbruk. Även naturområden och olika typer av infrastruktur ingår i användningen.

Natur och friluftsliv
Mark- och vattenanvändning för rörligt friluftsliv och rekreation med tillhörande anläggningar. Markerar även strövområden i och i närheten av orterna, naturreservat och öarna i skärgården. Områden på landsbygd med utpekade kulturmiljöer eller värdefulla odlingslandskap kan även ha denna markanvändning. Dessa områden kan även innehålla jordbruksmark, viss bebyggelse och infrastruktur.

Natur och friluftsliv - begravningsplats
Mark- och vattenanvändning för begravningsplatser i Kungälv och i Marstrand har denna markanvändning.

Natur och kulturlandskap
Mark- och vattenanvändning för områden med höga natur- och/eller kulturmiljövärden.

Områden på landsbygd som ingår i kulturminnesvårdsprogrammet och/eller ingår i inventeringen över värdefulla odlingslandskap kan ha denna markanvändning.

Service
Mark- och vattenanvändning med såväl offentlig som kommersiell samhällsservice, exempelvis vård, skola, handel, räddningstjänst. Inriktningen är att utpekade områden ska fortsätta innehålla funktioner av denna typ.

Teknisk infrastruktur
Mark- och vattenanvändning för teknisk infrastruktur som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten, elektronisk kommunikation samt skyddsåtgärder.

Teknisk infrastruktur – skydd
Mark- och vattenanvändning åtgärder som skyddar mot störning, markförorening, olyckor, översvämning och erosion. Exempelvis barriärer/skyddsportar vid högt vatten och bullerskydd.

Vatten
Mark- och vattenanvändning för öppet vatten. Inslag av verksamheter och anläggningar kan förekomma, exempelvis för energiutvinning eller maritima näringar, såsom mindre småbåtshamnar.

Vatten – småbåtshamn
Mark- och vattenanvändning för hamn för exempelvis fritidsbåtar med kompletterande handel och service samt tilläggsplats för kollektivtrafik.

Verksamheter
Mark- och vattenanvändning för verksamheter och/eller industrier med omgivningspåverkan. Områden som har eller planeras för olika typer av verksamheter och/eller industrier. Exempel på verksamheter är täkter, avfallshantering, industrier, Försvarsmaktens anläggningar, kontor, idrottsanläggningar, hotellverksamhet, handel och besöksanläggningar.

Verksamheter – företagsområde
Mark- och vattenanvändning med olika typer av verksamheter, med viss omgivningspåverkan. Det kan till exempel handla om service, kontor, handel och logistikanläggningar.

Vägtrafik
Mark- och vattenanvändning för person- och godstrafik på väg med tillhörande anläggningar samt vägreservat. Större vägar samt motorvägsmot har denna markanvändning.

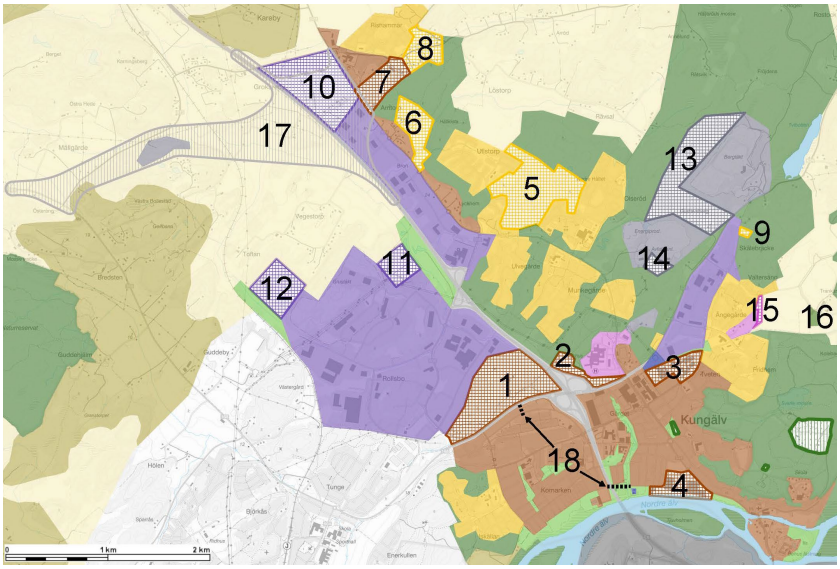
Vägtrafik - utredningsområde
Områden där framtida fasta förbindelser över Nordre- respektive Göta älv föreslås utredas.

Vägtrafik – vägreservat
Omfattar vägkorridor för ny vägförbindelse mellan E6 och väg 168.

5.2 KUNGÄLV-KAREBY

Kungälv är kommunens centralort med stort utbud av offentlig och privat service samt andra arbetsplatser. Staden har en historisk gammal trästad och Bohus fästning med höga kulturmiljövärden. Bebyggelsen har över tid successivt vuxit med en blandad bebyggelse, från de äldre delarna i sydöstra delen av staden västerut och mot nordväst. Vad som uppfattas som stadens centrumpunkt har även denna förflyttats från sydöstra delen av staden till området runt stadsdelen Kongahälla och resecentrum. Ytterby är en del av centralorten. Ytterbys översiktliga markanvändning hanteras i FÖP Ytterby.

Pågående utveckling av bostäder, centrumverksamhet och andra funktioner sker genom förtätning i centrala staden. En stor del av dessa projekt ligger i närheten av resecentrum och längs med det starka kollektivtrafikstråket Strandgatan-Uddevallavägen-Kongahällagatan och vidare mot Ytterby. En funktionsblandad och tätare bebyggelse förespråkas inom de centrala delarna, vilka är utpekade med markanvändning funktionsblandad bebyggelse. För centrala Kungälv har en strukturplan tagits fram som för ett mer detaljerat resonemang om utvecklingen.

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Kungälv-Kareby. Siffrorna i kartan refererar till områdena som beskrivs i texten.

Läs mer: "Strukturplan Kungälvs innerstad".

Längre ut från centrum är bebyggelsen ofta glesare med i huvudsak bostadsinnehåll, med inslag kommunal service såsom förskolor och skolor. Även annan service och företag förekommer, men i mindre uträckning jämfört med de mer centrala delarna. Nytillskott i dessa områden bör i större utsträckning än i centrum förhålla sig till den befintliga bebyggelsens skala och vara förenlig med det lite lugnare tempot till följd av stor andel bostäder.

Nya bebyggelseområden

1. Åseberget pekas ut som ett nytt område med funktionsblandad bebyggelse. Bostäder bör undvikas i närheten av E6 och väg 168 på grund av de olägenheter de stora trafikmängderna orsakar. Handel, kontor, service och liknande bör placeras som buffert mellan bostäder och E6 och väg 168. Hänsyn behöver också tas till verksamheterna i Rollsbo. Detta för att de kan orsaka olägenheter för framtida boende i närområdet, vilket kan innebära att verksamheterna tvingas begränsa sin verksamhet eller flytta. På Åseberget finns även en tidigare deponi som behöver hanteras. Ett planprogram finns för Åseberget och detaljplaneläggning av Åseberget pågår.

2. Ett område söder och väster om sjukhuset pekas ut som ett nytt område med funktionsblandad bebyggelse. I detta område är huvudinriktning handel, kontor och liknande. Bostäder bedöms som olämpligt på grund av närheten till E6 och väg 168. Särskild hänsyn ska visas geotekniska förutsättningar och dagvattensituationen i området. Detaljplaneläggning pågår.

3. Två kvarter öster om Mimers hus, norr om Trollhättevägen föreslås få markanvändning blandad bebyggelse. Syftet är att på sikt möjliggöra en omvandling från verksamhetsområde till områden med en blandning av bostäder, service, kontor och andra icke-störande verksamheter som är förenliga med bostäder. Även parkytor bör tillskapas inom området, då det i denna del av centrala staden saknas lättillgängliga parker för befintliga bostäder och elever och anställda på Mimers hus. Marken inom området är förorenat och en eventuell omvandling behöver hantera saneringskostnader. Tills vidare fortsätter pågående markanvändning.

4. Kexfabriksområdet pekas ut som nytt område med markanvändning funktionsblandad bebyggelse. Området ligger i riskzon för stigande vatten. Vid en exploatering av området behöver detta hanteras på ett sätt som även gör det möjligt att fortsätta med högvattenskydd längs älven, utanför det aktuella området. I övrigt behöver även särskilt skredrisker, förorenad mark och hur bebyggelsen möter närliggande kulturmiljö hanteras. Planläggning pågår med syfte att skapa en ny stadsdel med blandade funktioner inom området.

5. Dammbergen, beläget mellan Olseröd och Ullstorp, är idag ett naturområde, värdefullt för rekreation och med höga naturvärden. Södra delen av detta område pekas ut för ny bostadsbebyggelse. Detaljplaneläggning pågår.

6. Nytt område för i huvudsak bostadsbebyggelse pekas ut i Arntorp, öster om Karebyvägen. Särskild hänsyn behöver visas bäcken som rinner genom området, vilken ny bebyggelse bör hålla ett skyddsavstånd till. Vidare bör inte ny bebyggelse placeras för nära Karebyvägen och verksamheterna på västra sidan av vägen. Detta dels för

att inte nya bostäder ska bli utsatta för buller och andra störningar, dels för att inte verksamheterna ska riskera att begränsa sina aktiviteter till följd av klagomål från närboende.

7. I Kareby pekas ett område ut för ny funktionsblandad bebyggelse. Inom detta område finns idag ett verksamhetsområde, några mindre företag samt ett antal bostadshus. Området föreslås på sikt kunna utvecklas med i huvudsak bostäder. För att kunna genomföra detta skulle dock verksamheterna närmast Karebyvägen antingen behöva flytta eller vara av en karaktär som inte är störande för närliggande bostäder. Någon form av företagslokaler eller service är lämpliga att placera närmast Karebyvägen, för att skapa en buffert mot trafikbuller och företagsområdet på västra sidan av Karebyvägen.

8. I nordöstra Kareby är ett område markerat som bostadsbebyggelse – ny. Inom området finns idag viss spridd bostadsbebyggelse, vilken föreslås kunna förtätas med ytterligare bostäder. Särskild hänsyn ska visas Grannebyån som rinner genom området, vilka nya bostäder bör hålla ett skyddsavstånd till.

9. En mindre yta pekas ut för ny bostadsbebyggelse i Skälebräcke, med syfte att möjliggöra ett LSS-boende. En yta längs gatan Österäng utgörs av en lågpunkt som översvämmas vid kraftiga regn, vilket en exploatering på platsen ska ta hänsyn till. Möjlighet kan finnas att utforma en större dagvattenanläggning för att rena dagvatten och minska översvämningsrisken för bebyggelse nedströms.

Verksamhetsområden och företagsområden

10. Ett nytt område mellan E6 och Kareby-Rishammar, pekas ut med markanvändning verksamheter - företagsområde. Inom området planeras ett nytt motorvägsmot och ny väglänk till väg 168. Detta gör läget strategiskt fördelaktigt för verksamheter. Lokaliseringen innebär att befintligt verksamhetsområde mellan E6 och Kareby byggs ut och att befintlig infrastruktur kan utnyttjas. På östra sidan om Karebyvägen ligger Kareby skola. Vid planering av området ska denna närhet beaktas så att inte olägenheter uppstår för skolan.

11. Ett nytt mindre område för verksamheter - företagsområde pekas ut mellan E6 och Rollsbo Västerhöjd. Lokaliseringen innebär att Rollsbo industriområde byggs ut i ett läge nära Rollsbomotet och annan befintlig infrastruktur. Området utgörs av lerjordar som sluttar ner mot en våtmark, som renar och fördröjer dagvatten. Geotekniska risker ska särskilt beaktas och det är även av vikt att våtmarkens funktion inte påverkas negativt.

12. Ett nytt område för verksamheter - företagsområde pekas ut väster om Rollsbo Västerhöjd, i Bilgatans förlängning. Ytan utgörs av sluttande skogsmark, delvis på fastmark, delvis på lerjordar. Geotekniska risker behöver särskilt utredas inför en eventuell exploatering. Om utbyggnad av området är genomförbar behöver studeras vidare, då topografi och kostnad för infrastruktur skulle kunna göra en exploatering kostsam och komplicerad. Genom området går även en vattenledning som behöver visas hänsyn.

Övriga befintliga verksamhetsområden markeras i markanvändningskartan som verksamhetsområden, med specificeringen företagsområde. Inom dessa områden kan en stor bredd av företag etableras, som är olämpliga att placera ihop med bostäder. Det kan till exempel handla om service, kontor,

handel, logistikanläggningar och industrier med begränsad omgivningspåverkan.

13. En yta mellan Återvinningscentralen i Munkegärde och bergtäkten i Trankärr pekas ut som nytt verksamhetsområde. Syftet är primärt att möjliggöra en expansion av dessa befintliga verksamheter. Inom området finns en större bostadsfastighet med ett bostadshus. Detta hus får ligga kvar tills vidare, dock bör inga nya bostäder tillkomma inom området på grund av störningar från omkringliggande verksamheter.

14. En yta för verksamheter pekas ut söder om Återvinningscentralen. Syftet är att befintlig verksamhet ska kunna expandera.

Övrig bebyggelse

15. Mellan Tveten och Skälebräcke pekas en yta jordbruksmark ut med markanvändning service. Detta syftar till att möjliggöra byggnation av en ny skola med tillhörande funktioner på platsen. I dagsläget ligger en mindre fristående skola i den södra delen av området. En kommunal skola behöver tillkomma i Kungälv till följd av det planerade bostadsbyggandet och inom det markerade området finns utrymme för både den befintliga skolan och en ny, kommunal skola. Östra Kungälv saknar en kommunal skola, samtidigt som det är svårt att finna lämpliga ytor för en ny skola mer centralt placerat i Kungälv. Geotekniska förhållanden och översvämningsrisker från Trankärrsbäcken ska särskilt beaktas vid detaljplaneläggning av området. Då platsen ligger i anslutning till ett stort öppet jordbrukslandskap bör även en eventuell bebyggelse utformas så att påverkan på landskapsbild minimeras.

16. En yta söder om Trankärrsgården föreslås få markanvändning natur och rekreation. Syftet med detta är att möjliggöra uppförandet av en ridanläggning, så att befintlig ridanläggning i centrala Ytterby kan flytta till denna plats.

Transportinfrastruktur

17. En ny väglänk föreslås mellan väg 168 och Karebyvägen, inklusive ett nytt mot på E6. I markanvändningskartan är den vägkorridor som vägen planeras inom markerad i mark- och vattenanvändningskartan som ”Vägtrafik – vägreservat”. Under tiden som projektet pågår ska ingen nybyggnation ske på ett sätt som kan hindra projektet att genomföras.

18. Möjlighet till en ny lokalgata föreslås i Västra Strandgatans förlängning västerut över Komarksbäcken till Simbadsgatan, vidare norrut via Utmarksvägen och en ny koppling till väg 168. Syftet med en sådan koppling är att få en robusthet i gatunätet för att inte vara beroende av Strandgatan. Denna koppling behövs till följd av nyexploatering i Liljedalsområdet och Kexfabriksområdet.

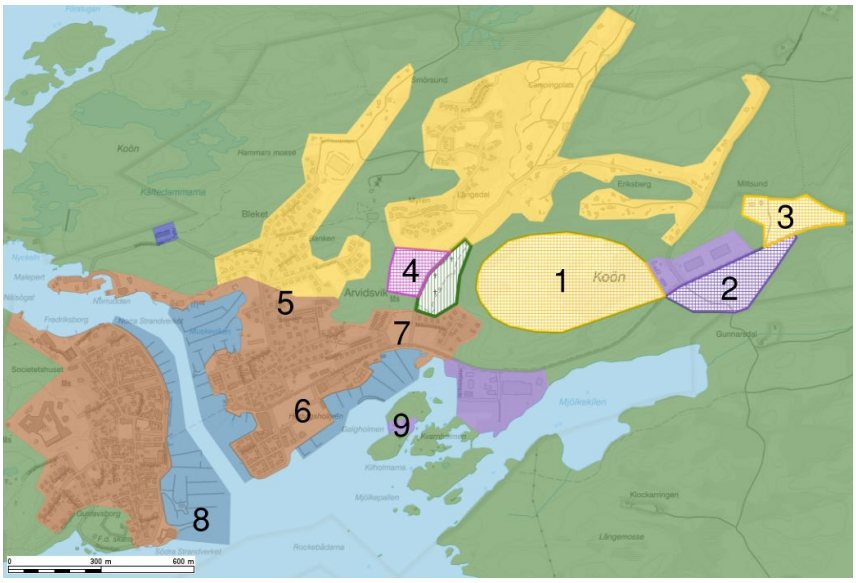
Grön- och blåstruktur

Längs Nordre älv finns parkstråk som idag bryts av kexfabriksområdet. När detta område omvandlas kan ett sammanhängande grönstråk skapas från gamla staden i öster till Enekullens naturområde i väster. Från älven sträcker sig även ett parkstråk längs Komarksbäcken norrut till Kongahällaområdet. I östra delen av Kungälv finns Fontins naturreservat, vilket tillsammans med Mariebergs naturreservat utgör ett stort sammanhängande och skyddat grönområde. I norra delarna av Kungälv upp mot Kareby sträcker sig gröna kilar in bland bebyggelseområdena.

5.3 MARSTRAND

Marstrand är en av kommunens serviceorter i slutet av sekundärstråket i översiktsplanens strukturbild. I orten finns bland annat skola och förskola. Marstrand är ett av kommunens stora besöksmål, framför allt under sommarmånaderna, med en mycket rik kulturhistoria och natursköna omgivningar. Detta är en stor tillgång men begränsar även möjligheterna att ta nya områden i anspråk för bebyggelse. Marstrand påverkas även i stor utsträckning av framtida högre vattennivåer till följd av ett förändrat klimat. Detta påverkar både befintlig bebyggelse och möjligheter att utveckla befintliga områden såsom Hedvigsholmen. Även väg 168 påverkas på ett flertal platser på sträckan mellan Marstrand och fastlandet.

Marstrand bör utvecklas så att aktivitet kan skapas även under vinterhalvåret. De höga kultur- och naturvärdena i och runt Marstrand begränsar möjligheterna att ta nya områden i anspråk för bebyggelse. Stora delar av markerna omfattas av naturreservat, strandskydd och riksintressen. Tillgången till infrastruktur begränsar ytterligare möjligheterna att finna lämpliga områden för nybyggnation. Tre områden pekas ut för nybyggnation öster om befintlig tätbebyggelse,

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Marstrand. Siffrorna i kartan refererar till områdena som beskrivs i texten.

längs väg 168. Två områden för i huvudsak bostäder, ett område för verksamheter. Ett område pekas ut för service, väster om kyrkogården på Koön.

Nya bebyggelseområden

1. Ett område för ny bostadsbebyggelse föreslås på en höjd öster om befintlig tätbebyggelse på Koön. Läget uppe på en höjd gör att en eventuell bebyggelse i sin utformning måste visa mycket stor hänsyn till hur den påverkar landskapsbilden. Även tillgängligheten är utmanande med den stora höjdskillnaden. En väg till området behöver sannolikt anläggas från öst, genom ett område som med höga naturvärden. En vägdragning behöver genomföras på ett sätt som minimerar negativ påverkan på dessa naturvärden. Vid en eventuell detaljplaneläggning kan även möjligheterna att anlägga en väg som ansluter västerut mot Långedalsvägen studeras, trots den branta terrängen.

2. En utökning av Eriksbergs företagsområde på södra sidan om väg 168 föreslås. Företagen som etableras bör vara av en typ som bidrar till det lokala näringslivet och som kan leda till en mer levande ort året runt. Då området utgör entré till Marstrand bör höga krav på gestaltning ställas på ny bebyggelse i området.

3. Öster om Eriksberg, norr om väg 168 pekas en yta ut för bostadsbebyggelse. Idag utgörs marken av jordbruksmark. Ytan bedöms vara en av få platser där ny bebyggelse kan uppföras i Marstrand. Då området utgör entré till Marstrand bör höga krav på gestaltning ställas på ny bebyggelse i området. Risker kopplade till skyfall föreligger närmast väg 168, vilket behöver hanteras vid en eventuell detaljplaneläggning.

4. Ett område pekas ut för service vid Långedalsvägen, väster om kyrkogården. Syftet är att möjliggöra för nya skola, förskola och tillhörande funktioner. Detaljplaneläggning pågår.

Övrig bebyggelse

Vissa möjligheter till förtätning och byggnation av olika anläggningar finns inom befintliga bebyggda områden. Nedan nämns några exempel.

5. Möjlighet att pröva bostäder på platsen där Marstrands förskola idag ligger finns, om denna flyttar till en ny plats.

6. På Hedvigsholmen har det tidigare funnits tankar på att utveckla med ny blandad bebyggelse och utveckla en centrummiljö, men risker kopplat till klimatförändringar gör detta svårt. Att lokalisera centrumfunktioner och service på Koön är fördelaktigt, då en större mängd boende, både i Marstrand och i närområdet, har bättre tillgänglighet till Koön jämfört med Marstrandsön. Fördjupade utredningar behöver göras för att studera användningen av Hedvigsholmen och vilka skyddsåtgärder som är aktuella. Vid Hedvigsholmen finns även kända markföroreningar, vilka behöver saneras inför en eventuell exploatering, sannolikt till hög kostnad.

7. Vid Danske sten finns idag en större markparkering. På denna plats skulle ett parkeringsdäck kunna uppföras, för att minska belastningen på parkeringarna på Hedvigsholmen. Även på denna plats finns risker kopplat till stigande hav och även skyfall, vilket komplicerar uppförandet av en parkeringsanläggning. Om Hedvigsholmen inte bebyggs är dock behovet av ytterligare parkeringsplatser mindre och motiverar inte ett parkeringsdäck.

8. Vissa möjligheter att utöka antalet båtplatser på Marstrand kan finnas. Utanför Södra Strandverket, på sydöstra Marstrandsön, kan möjlighet finnas att bygga ut en anläggning som skyddar hamnarna från väder och vind. Detta skulle möjliggöra en utbyggnad av gästhamnen vilket vore positivt för besöksnäringen på Marstrand.

9. På platsen finns ett äldre båtvarv som idag inte längre är i bruk. På platsen föreslås fortsatt verksamheter kunna bedrivas, exempelvis kopplat till sjöfart. Då platsen inte har fast koppling till Koön behöver de verksamheter som bedrivs vara av en karaktär som inte kräver att infrastruktur behöver byggas ut.

Grönstruktur
Marstrands bebyggelse omgärdas av naturområden som till stora delar karaktäriseras av kala klippor och vindpinad vegetation. Stora delar omfattas av naturreservat. På Koön sträcker sig gröna kilar in på höjder mellan bebyggelseområden, som har vuxit fram i mer låglänta områden. På Marstrandsön, vars bebyggelse är tätare finns ett flertal mindre parker inne ibland bebyggelsen.

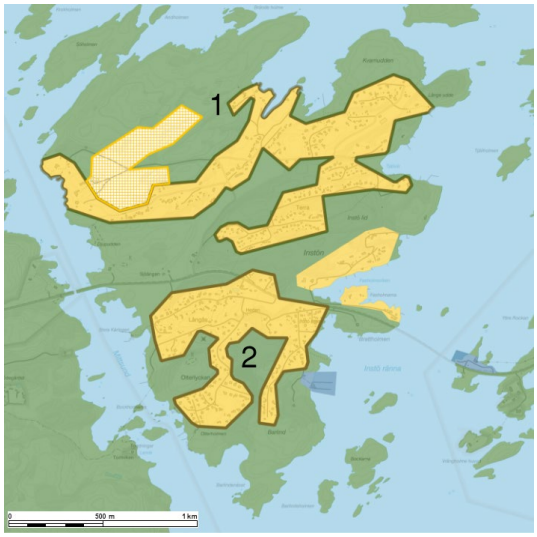
5.4 INSTÖN

Instön är en av kustorterna och ligger längs sekundärstråket, utpekade i översiktsplanens strategiska karta. Bebyggelsen på Instön består till stor del av fritidshusbebyggelse. Flera bebyggelseområden omfattas av äldre byggnadsplaner med begränsade byggrätter. När kommunalt vatten och avlopp byggs ut till Instön finns möjlighet att pröva utökade byggrätter och eventuellt förtätning med nya hus.

Nya bebyggelseområden

1. För norra Instön finns ett planprogram från 2017, som utrett planeringsförutsättningar och reviderat de ytor som pekades ut i ÖP2010 gällande var ny bebyggelse kan prövas i detaljplan. Planprogrammet anger att möjlighet kan finnas för 150 - 200 nya bostäder. Planprogrammet föreslår även att en äldre byggnadsplan som inte har genomförts, med syfte att skapa fritidshus på norra Instön ska upphävas. I mark- och vattenanvändningskartan markeras de områden som planprogrammet identifierat som möjliga att pröva ny bebyggelse i, antingen som helt nya områden för bostadsbebyggelse, eller som områden med utvecklad bostadsbebyggelse.
2. Bebyggelsen på södra Instön omfattas till stor del av äldre byggnadsplaner med syfte att skapa fritidshusområden. Större byggrätter och föreslås kunna prövas. I samband med detta kan även ny kompletterande bebyggelse prövas.

Innan det kan bli aktuellt med eventuell nyexploatering och nya detaljplaner för befintlig bebyggelse behöver kommunalt vatten och avlopp byggas ut till Instön. Det behöver

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Instön. Siffrorna i kartan refererar till områdena som beskrivs i texten.

studeras vilken trafiknivå som är möjlig för väg 168, då någon ny vägsträckning förbi Tjuvkil inte blir av i närtid. Även hur klimatrisker ska hanteras påverkar möjligheterna till nybyggnation. Framför allt stigande havsvattennivåer, men även skyfall påverkar befintlig bebyggelse och vägar.

Grönstruktur
Bebyggelsen på Instön omgärdas av naturområden som till stora delar karaktäriseras av kala klippor och vindpinad vegetation. Gröna kilar sträcker sig in mellan bebyggelsegrupperna.

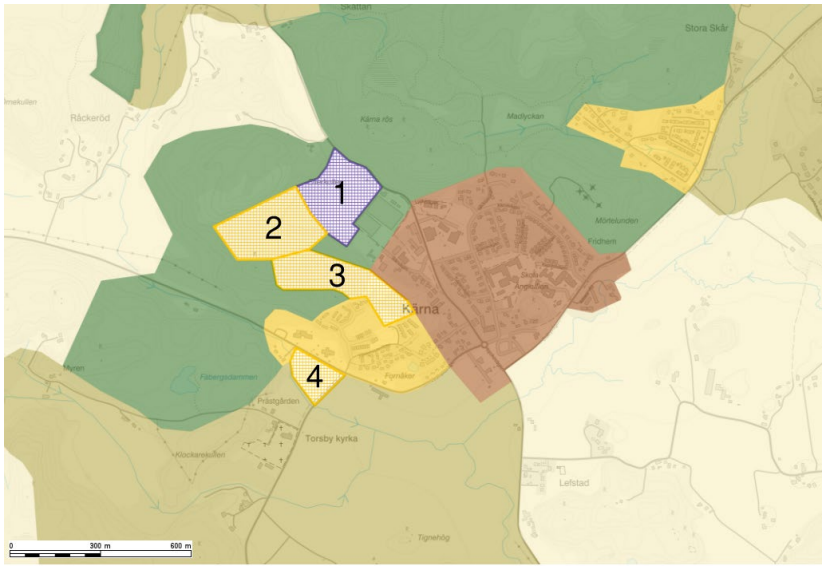
5.5 KÄRNA

Kärna är en av kommunens serviceorter, med bland annat skola, förskola och äldreboende. I Kärna finns ett mindre centrum med bland annat matbutik och ett antal mindre verksamheter, samt busstation. Kärna ligger omgivet av relativt kraftigt kuperad naturmark och jordbruksmark, vilket gör det svårt att finna ytor lämpliga att bebygga som inte är jordbruksmark.

Nya bebyggelseområden

1. En yta i nordvästra Kärna, bredvid fotbollsplanerna, pekas ut som nytt företagsområde. Ytan är relativt låglänt och hantering av dagvatten behöver särskilt beaktas vid detaljplanering. Hantering av dagvatten och även hur gatudragningar bör se ut bör ske med en eventuell exploatering av området åt sydväst i åtanke. Om möjligt skulle befintliga verksamheter söder om fotbollsplanerna skulle kunna flytta till detta nya företagsområde. Det befintliga verksamhetsområdet skulle då kunna omvandlas till ett område med exempelvis bostäder och centrumverksamhet. Det finns även behov av en ny, större återvinningscentral, vilken skulle kunna placeras i detta område. Ytan där dagens återvinningscentral ligger kan då användas till exempelvis centrumverksamhet eller pendelparkeringar.

2. Sydväst om det föreslagna nya företagsområdet pekas en yta naturmark ut för ny bostadsbebyggelse. Denna är belägen mellan två bergshöjder och består av en platå och en sluttning ner mot företagsområdet. Väganslutning behöver sannolikt ske genom företagsområdet och vid detaljplaneläggning av företagsområdet ska utformning

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Kärna. Siffrorna i kartan refererar till områdena som beskrivs i texten.

anpassas för att möjliggöra detta. Även dagvattenhantering i de två områdena behöver hanteras gemensamt för att hitta de lämpligaste lösningarna.

3. Ett område i västra Kärna, i anslutning till området Kärna västerhöjd, pekas ut för ny bostadsbebyggelse. Detaljplaneläggning har påbörjats.

4. I västra Kärna pekas ett område ut för bostadsbebyggelse på jordbruksmark. Området ligger på en plats där ny bebyggelse kan ta stöd i den högre terrängen väster och norr om platsen. Ny bebyggelse på platsen skulle även skapa en möjlighet att tydligare koppla samman Torsby kyrka med Kärna tätort. I områdets södra del rinner en bäck, Glose å, och vid en exploatering ska särskilt riskerna för översvämning, skred och erosion utredas.

Transportinfrastruktur
En gång- och cykelkoppling föreslås mellan Kärna och Kornhall. Kortare sektioner av sträckan har byggts ut, men större delen kvarstår. På lång sikt föreslås även att en cykelväg anläggs från Kärna västerut mot Kovikshamn, fram till Tofta vägskäl.

Grönstruktur
Norr om Kärna finns ett större närströvområde med motionsspår. Även i västra delarna finns naturområden som skulle kunna utvecklas för rekreation.

5.6 DISERÖD

Diseröd är en av kommunens serviceorter, med bland annat skola, förskola och äldreboende. I Diseröd finns ett mindre centrum med bland annat matbutik och busstation. Diseröd ligger till stora delar på en sluttning, omgiven av kuperad naturmark och jordbruksmark. Lämpliga ytor att bebygga som inte är jordbruksmark, mycket kuperade eller bostadsnära naturområden är svåra att finna. Vissa möjligheter att förtäta finns inom befintliga bebyggelseområden.

Nya bebyggelseområden

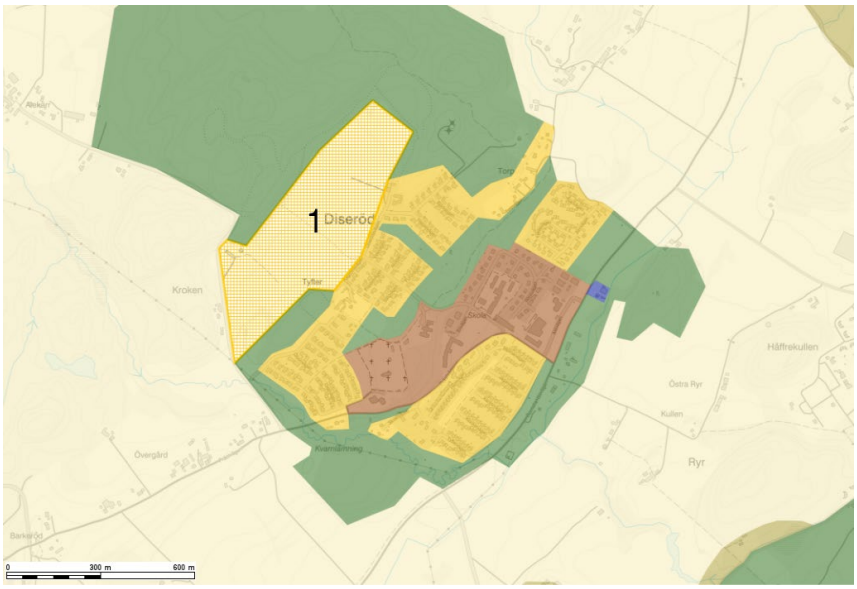
1. Tyfter, beläget nordväst om befintlig bebyggelse pekas ut för ny bostadsbebyggelse. Detta område är idag jordbruksmark. Detaljplaneläggning påbörjades och ett planförslag var 2015 på samråd. Därefter avbröts arbetet, då VA-kapacitet saknades. Under arbetet fanns även svårigheter att skapa lämplig vägförbindelse till området. Området sluttar mot ett vattendrag som rinner centralt genom området, från norr mot söder. Geotekniska förutsättningar behöver särskilt beaktas vid planering av området, i synnerhet i den södra delen, där terrängen sluttar brantare än i norr.

Transportinfrastruktur

En gång och cykelväg föreslås byggas ut från centrumområdet till Mariebergsvägen.

Grönstruktur

Nordväst om orten finns ett närströvområde med motionsspår. Gröna kilar sträcker sig in mellan bebyggelseområdena. En mindre yta med parkkaraktär finns norr om Kyrkan.

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Diseröd. Siffrorna i kartan refererar till områdena som beskrivs i texten.

5.7 TJUVKIL/LÖKEBERG

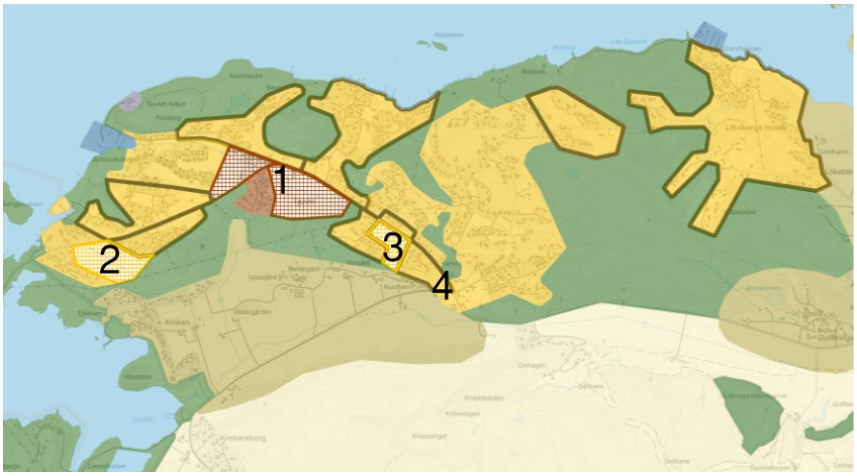
Tjuvkil och Lökeberg ligger längs sekundärstråket i översiktsplanens strukturbild. På sikt kan Tjuvkil och Lökeberg bli en serviceort med exempelvis skola och mataffär. I dagsläget finns en förskola i västra delen av Tjuvkil. Terrängen är till stor del kuperad med relativt höga berg i norra delen, där bebyggelsen håller en lägre profil i landskapet. Längs väg 168 finns flackare ytor som delvis är bebyggda, delvis utgörs av jordbruksmark.

En stor del av bebyggelsen ligger inom äldre byggnadsplaner med små byggrätter, med syfte att skapa fritidshusområden. Många hus bebos dock i dagsläget permanent. Inriktningen för de områden som omfattas av äldre byggnadsplaner är att pröva utökade byggrätter och viss förtätning med nya hus när kommunalt vatten och avlopp har byggts ut i respektive område.

Få ytor finns i Tjuvkil och Lökeberg som bedöms lämpliga att exploatera. Två ytor pekas ut för ny funktionsblandad bebyggelse och två ytor pekas ut för ny bostadsbebyggelse. Inga andra större ytor bedöms vara lämpliga för exploatering i Tjuvkil. Utöver dessa ytor bedöms enbart mindre förtätningsmöjligheter finnas. Övriga obebyggda ytor är antingen viktiga för natur och rekreation eller utgörs av kraftigt kuperad mark som är olämplig att bebygga, bland annat med hänsyn till landskapsbild och tillgänglighet. Hela Tjuvkil omfattas av riksintresse för högexploaterad kust. Vissa delar omfattas av riksintresse för naturvård och riksintresse för friluftsliv.

Nya bebyggelseområden

1. Ytor för funktionsblandad bebyggelse pekas ut i de centralt belägna delarna av Tjuvkil, söder om väg 168 och väster om väg 168 vid Tjuvkils ängar. På dessa ytor skulle bland annat kommunal och kommersiell service kunna etableras. Genom området rinner ett vattendrag, vilket måste visas hänsyn vid en eventuell

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Tjuvkil-Lökeberg. Siffrorna i kartan refererar till områdena som beskrivs i texten.

detaljplaneläggning av områdena. Delar av områdena riskerar att översvämmas vid kraftiga regn och hantering av dagvatten behöver särskilt beaktas vid en eventuell detaljplaneläggning.

2. I västra delen av Tjuvkil, söder om väg 168 pekas ett område ut för ny bostadsbebyggelse. Området är delvis kuperat med flacka ytor mellan bergshöjder. Delar av de flacka ytorna översvämmas vid kraftiga regn, särskilt i västra delen av området. Risker kopplat till framtida höga vattennivåer föreligger även i den västra delen, vilket behöver hanteras i en eventuell detaljplanläggning. Hur eventuell bebyggelse på de högre belägna delarna påverkar landskapsbild behöver också studeras vid en eventuell detaljplaneläggning.

3. I östra delen av Tjuvkil, söder om väg 168 pekas ett område ut för ny bostadsbebyggelse. Den östra delen av denna yta omfattas idag av en detaljplan som syftar till att uppföra förskola och äldreboende. Denna har dock aldrig blivit genomförd. I sydöstra delen av området finns en instängd yta som översvämmas vid kraftiga regn. Detta bör tas i beaktande vid ett eventuellt genomförande av detaljplanen.

4. I södra Tjuvkil, vid korsningen mellan väg 168 och väg 570 finns vissa mindre ytor som skulle kunna utnyttjas för exempelvis pendelparkering eller någon form av service, som inte kräver för stora ytor. Platsen är strategiskt placerad vid vägkorsningen, vid vilken även busshållplats finns.

Transportinfrastruktur
Genom Tjuvkil planeras en utbyggnad av gång- och cykelväg.

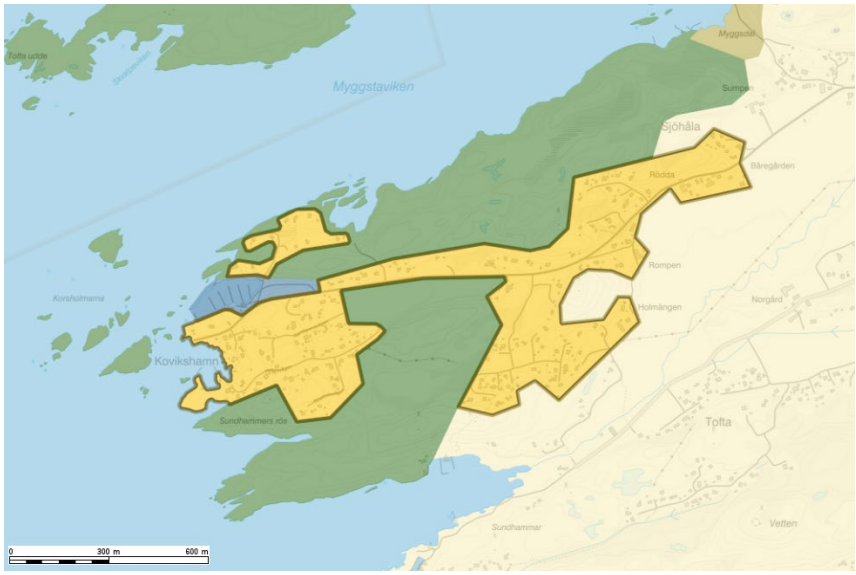
Grönstruktur
Stora delar av Tjuvkil och Lökeberg är mycket kuperat, med skogsklädda berg, där bebyggelsen ofta ligger i mer låglänt. Promenadstråk längs havet är en viktig tillgång som ska värnas. Att bevara naturområden med skogsklädda berg är viktigt både ur ett landskapsmässigt, gestaltningsmässigt och socialt perspektiv.

5.8 KOVIKSHAMN

Kovikshamn är en av kustorterna, utpekade i översiktsplanens strategiska karta. Flera bebyggelseområden omfattas av äldre byggnadsplaner med begränsade byggrätter och många hus är fritidshus. Inriktningen för de områden som omfattas av äldre byggnadsplaner är att pröva utökade byggrätter och eventuellt förtätning med nya hus när kommunalt vatten och avlopp har byggts ut i respektive område.

Transportinfrastruktur
På lång sikt föreslås att en cykelväg anläggs från Kärna västerut mot Kovikshamn, fram till Tofta vägskäl.

Grönstruktur
Bebyggelsen i Kovikshamn omgärdas av naturområden som till stora delar karaktäriseras av kala klippor och vindpinad vegetation. Bebyggelsen håller sig oftast ifrån de högsta, mest utsatta platserna. Möjligheter att promenera längs havet är en viktig tillgång som ska värnas. Att bevara högt belägna naturområden är viktigt både ur ett landskapsmässigt, gestaltningsmässigt och socialt perspektiv.

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Kovikshamn.

5.9 RÖRTÅNGEN OCH ÖDSMÅLS-MOSSE

Rörtången/Ödsmåls-mosse är en av kustorterna, utpekade i översiktsplanens strategiska karta. Flera bebyggelseområden omfattas av äldre byggnadsplaner med begränsade byggrätter och många hus är fritidshus. Inriktningen för de områden som omfattas av äldre byggnadsplaner är att pröva utökade byggrätter och eventuellt förtätning med nya tomter när kommunalt vatten och avlopp har byggts ut i respektive område.

Nya bebyggelseområden

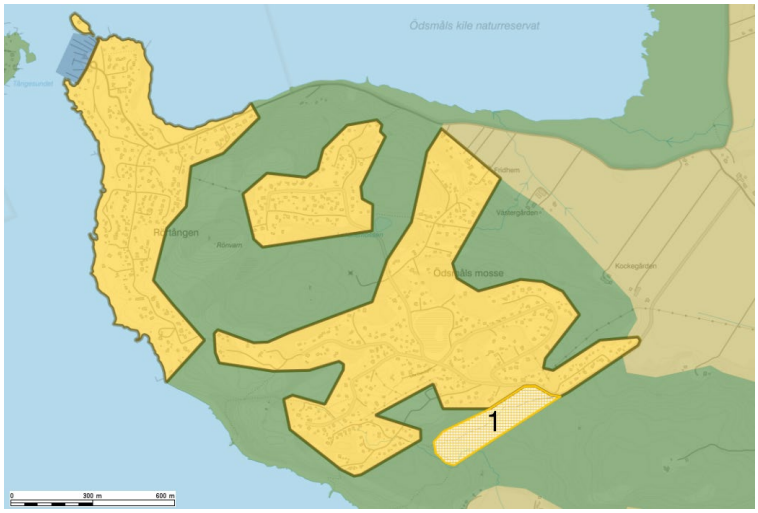
1. Ett område i södra delen av Ödsmåls mosse föreslås för nya bostäder. Området omfattas idag av en icke genomförd detaljplan som syftar till att skapa ett fritidshusområde, med små byggrätter. Området föreslås kunna prövas för ny bostadsbebyggelse med större byggrätter. Genom området avvattnas flera områden uppströms, vilket behöver hanteras vid detaljplaneläggning.

Transportinfrastruktur

Vägen till Rörtången ligger mycket lågt och kommer enligt karteringar att översvämmas vid framtida stormar. Även vägen till Ödsmåls-mosse ligger lågt och kommer enligt karteringar att översvämmas vid framtida kraftiga stormar. Frågan om tillgänglighet och hur denna kan lösas behöver utredas i ett tidigt skede innan omvandling och nybyggnation i områdena kan ske.

Grönstruktur

Området är mycket kuperat, med skogsklädda berg med bebyggelsegrupper som ligger nedanför de högsta höjderna. Möjligheter att promenera längs havet är en viktig tillgång som ska värnas. I naturområdena finns flera promenadstigar. Att bevara naturområden med skogsklädda berg är viktigt både ur ett landskapsmässigt, gestaltningsmässigt och socialt perspektiv.

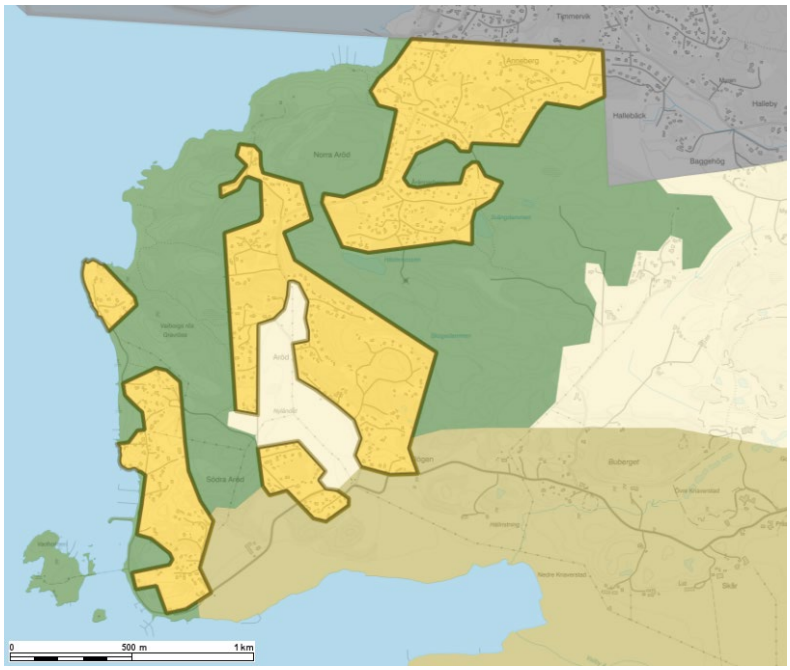
Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Rörtången och Ödsmålsmosse. Siffrorna i kartan refererar till området som beskrivs i texten.

5.10 ARÖD

Aröd är en av kustorterna, utpekade i översiktsplanens strategiska karta. För Aröd pågår ett arbete med ett planprogram, vilket studerar förutsättningarna för både befintlig och eventuell framtida ny bebyggelse. Under arbetets gång har det framkommit att den begränsade standarden på väg 624 gör det olämpligt att komplettera med några större mängder ny bebyggelse, om inte vägen ska byggas ut till hög kostnad. Med grund i detta föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd. Större delen av bebyggelsen omfattas av äldre byggnadsplaner eller områdesbestämmelser med begränsade byggrätter och många hus är fritidshus. Inriktningen för de områden som omfattas av äldre byggnadsplaner är att pröva utökade byggrätter och eventuellt förtätning med enstaka nya hus när kommunalt vatten och avlopp har byggts ut i respektive område.

Grönstruktur

Området är till stora delar mycket kuperat, med skogsklädda berg där bebyggelsen ligger nedanför de högsta höjderna. Möjligheter att promenera längs havet är en viktig tillgång som ska värnas. I naturområdena finns flera promenadstigar. Att bevara naturområden med skogsklädda berg är viktigt både ur ett landskapsmässigt, gestaltningsmässigt och socialt perspektiv.

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Aröd.

5.11 VÄVRA OCH HÅLTA

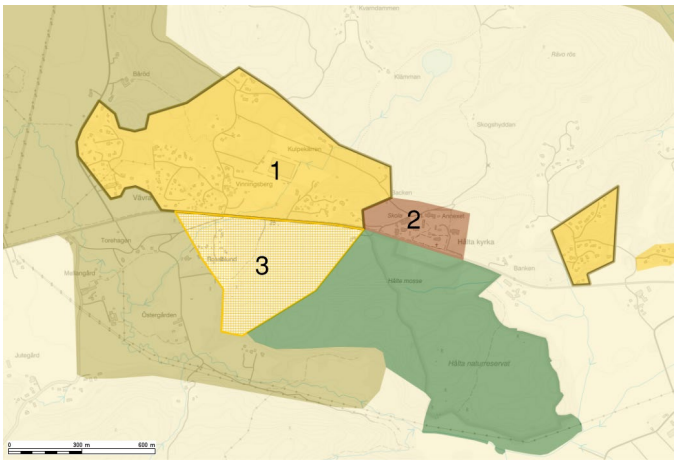
Vävra och Hålta är mindre orter som ligger längs sekundärstråket, väg 168, i översiktsplanens strategiska karta. I Hålta finns bland annat kommunal service i form av en mindre skola och förskola. Delar av bebyggelsen i Värva och Hålta omfattas av äldre byggnadsplaner med begränsade byggrätter. Inriktningen för de områden som omfattas av äldre byggnadsplaner är att pröva utökade byggrätter och eventuellt förtätning med nya hus när kommunalt vatten och avlopp har byggts ut i respektive område.

Nya bebyggelseområden

1. I ett område norr om väg 168, beläget mellan befintliga bebyggelsegrupper finns möjligheter att pröva ny bostadsbebyggelse. Detta bör ske i samband med att omkringliggande bebyggelse, som omfattas av äldre byggnadsplaner prövas för utökade byggrätter. Detta för att skapa så bra lösningar som möjligt för exempelvis trafik och dagvattenhantering inom området som helhet. Inom området finns bland annat en fotbollsplan, vilken bör bevaras. Genom området rinner ett vattendrag, vilket eventuell ny bebyggelse bör hålla ett skyddsavstånd till.
2. En yta med funktionsblandad bebyggelse pekas ut, vilken bland annat omfattar skolan och förskolan. Denna yta omfattar ytor norr om och väster om skolan och förskolan, med syfte att möjliggöra en utbyggnad av skolan och förskolan.
3. Ett större område söder om väg 168 pekas ut för ny bostadsbebyggelse. Området utgörs av kuperad naturmark. När kommunalt vatten och avlopp byggs ut i området finns möjlighet att pröva ny bostadsbebyggelse i området. Positivt planbesked för delar av området finns.

Grönstruktur

Området är till stora delar kuperat, med skogsklädda berg där bebyggelsen ligger nedanför de högsta höjderna. Söder om Hålta skola och kyrka ligger Hålta naturreservat.

Kartan visar ett urklipp från mark- och vattenanvändningskartan för Vävra-Hålta. Siffrorna i kartan refererar till områdena som beskrivs i texten.

5.12 LANDSBYGD

Kungälvs landsbygd erbjuder ett livskraftigt alternativ för boende och näringar med närhet till stadens bekvämligheter. Kommunens strategiska läge i en expansiv tätortsregion medför en hög efterfrågan på mark för olika anspråk. Detta innebär att lämplighetsprövning ska ske genom detaljplaneläggning, enligt 4 kap 2 § PBL. Samtidigt värderas den lantliga känslan av att ”bo på landet” högt, och värnas som en stor del av kommunens identitet.

I Kungälvs kommun bor cirka 30 procent av invånarna utanför kommunens serviceorter. Kungälvs landsbygd är beroende av att serviceorterna kan erbjuda viktiga samhällstjänster på ett rimligt avstånd. På samma sätt är serviceorterna beroende av omlandet som underlag för service. Regionalt betraktas landsbygden som en resurs för hela regionen. De sammanhängande gröna stråken är viktiga för livsmedelsproduktion, betesmark och biologisk mångfald. I dessa områden är det viktigt att tillkommande ny bebyggelse hanteras varsamt så inte landsbygden fragmenteras och dess unika värden går förlorade.

Prövning av ny enstaka bebyggelse på landsbygden sker genom förhandsbesked eller bygglov utanför central-, service-, kust- och landsbygdsorter. Stor hänsyn tas då till landskapsbild, närhet till kollektivtrafik och samhällsservice samt hållbara VA-lösningar beaktas.

Undantag från detaljplanekravet kan endast göras för nya bostäder på landsbygden där bebyggelsetrycket är stort men exploateringen inte bedöms ha någon större påverkan på omgivningen, om kraven enligt PBL 9 kap § 31 är uppfyllda. Jordbruksmark får inte tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Detta innebär att mark får tas i anspråk för bebyggelse endast om det är nödvändigt för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse, och detta inte kan lösas på ett tillfredsställande sätt genom att annan lämplig mark används.

Landsbygden består förutom befintlig bebyggelse till stor del av odlingslandskap, kulturlandskap och natur- och friluftsområden, varav många områden är av både regional och nationell betydelse. Områden som hanteras i kommunens kulturminnesvårdsprogram och länsstyrelsens inventering över värdefulla odlingslandskap pekas ut i markanvändningskartan med användning *natur- och kulturlandskap*, då de präglas av höga natur- och kulturmiljövärden.

I Kungälvs kommun utgörs stora områden av naturreservat och annan värdefull natur, exempelvis i skärgården, kustzonen och inlandet. Inom dessa områden ska hög restriktivitet visas mot nyexploatering. Ofta förbjuder eller kraftigt begränsar naturreservatens föreskrifter och strandskyddslagstiftning exploatering. Dessa områden pekas i markanvändningskartan ut med användning ”natur och rekreation”. Markanvändningen ”natur och rekreation” används även i och i anslutning till service-, kust- och landsbygdsorterna. Dessa områden syftar till att säkerställa orternas behov av tätortsnära grönska, rekreations- och naturområden. Även inom dessa områden ska hög restriktivitet beaktas avseende nyexploatering.

För att värna öppna och oexploaterade områden bör ny bebyggelse på landsbygden lokaliseras i anslutning till redan existerande bebyggelsegrupper. Stor vikt ska läggas vid god arkitektur, lokal byggnadstradition, estetiska kvaliteter samt trygga, tillgängliga och vackra miljöer i samklang med platsers identitet och historia. Sammanhållna bebyggelsegrupper innebär att restider samt kostnaderna för infrastrukturutbyggnad och social service så som skolskjuts, renhållning och hemtjänst minskar.

När bebyggelsegrupper blir stora kan det vara problematiskt att anlägga enskilda VA-lösningar på grund av tillgången till

dricksvatten och möjligheten att rena spillvatten, vilket kan medföra att kommunen kan bli skyldig att bygga ut kommunalt VA-till dessa områden till höga kostnader som följd. Stora bebyggelsegrupper på landsbygden ställer också högre krav om god vägstandard (bärighet, bredd, lutning) samt tillgänglighet (avstånd) för att räddningstjänst och renhållning ska kunna ta sig fram.

Acceptabel kollektivtrafik på landsbygden definieras av ett avstånd till hållplats på 1 kilometer och en turtäthet på mellan 60–120 minuter. Tillgänglighet till kollektivtrafik är viktig ur ett jämlikhetsperspektiv, men svårt att erbjuda liknade turtäthet som mellan tätort och serviceort. Trafiksäkerheten längs med väginfrastruktur behöver beaktas när fler rörelser sker med bil samtidigt som cyklister och gående ska ta sig till och från hållplats. En standardhöjning innebär en investeringskostnad för exempelvis vägföreningar samt gör ett större intrång i landskapet.

Vid bedömningar om lämplighet av ny bebyggelse på landsbygd bör också tillgång till samhällsservice såsom förskolor, skolor och hemtjänst beaktas. Det handlar både om tillgänglig kapacitet i närliggande förskolor och skolor, men även möjligheterna för barn, unga och seniorer att resa tryggt och självständigt.

Ställningstaganden:

- Jordbruksmark ska inte tas i anspråk för ny bebyggelse.
- Utanför service-, kust och landsbygdsorter prövas ny bebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse genom förhandsbesked och bygglov i enlighet med markanvändningskartan.
- Ny bebyggelse ska placeras på platser där vatten och avlopp kan lösas på ett hållbart sätt. I samband med handläggning av förhandsbesked och bygglov ska VA-enheten och miljöenheten remitteras för att avgöra om det är lämpligt, med hänsyn till VA-situationen i det aktuella området.
- Ny bebyggelse eller andra åtgärder som innebär att kommunen kan bli skyldig att bygga ut kommunalt VA enligt 6 § i Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) ska undvikas.
- Vid lämplighetsprövning av ny bebyggelse ska hänsyn tas till förutsättningarna i vägstandard, tillgång till gång- och cykelbanor och acceptabel kollektivtrafik.
- Vid lämplighetsprövning av ny bebyggelse ska tillgång till/påverkan på samhällsservice beaktas avseende närhet till skolskjuts, kollektivtrafik och åtkomst för räddningstjänst. Även kostnader kopplat till renhållning, hemtjänst samt närhet till förskola och skola bör beaktas.
- Nya bostäder skall ta stöd i landskapet så att man bygger vidare på landsbygdens karaktär och mönster. Det öppna landskapet skall värnas och oexploaterade områden ska bevaras.
- Inom områden med markanvändning Natur- och kulturlandskap ska lämplighetsprövning ta särskild hänsyn till landskapsbild och/eller kulturmiljö. Inom dessa områden är kraven högre på anpassning av bebyggelsen gällande placering, utformning och material vid nybyggnad, ombyggnad och tillbyggnad.
- Inom områden med markanvändning Natur och friluftsliv ska särskild hänsyn visas naturvärden och värdefulla områden för rekreation och friluftsliv enligt hänsynsnivåer redovisade i Naturvårds- och friluftslivsplan.
- Befintliga frilufts- och fritidsanläggningar så som vandringsleder, golfbanor och ridanläggningar med flera ska värnas och fortsätta utvecklas.

Läs mer: Bygga på landet.

5.13 FÖRTÄTNING KOPPLAT TILL KOLLEKTIVTRAFIK

I samband med framtagande av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Ytterby har en förtätningsutredning gjorts (Riktlinjer och indikatorer för hållbar täthet i stationsnära lägen i Göteborgsregionen Exempel på hållbar förtätning i Ytterby, Spacescape 2017). Den har varit ett viktigt underlag i arbetet med FÖPar för Ytterby och Kode avseende ställningstagande kring förtätning och exploateringsgrad kopplat till kollektivtrafik. Dessa ställningstagande är lika aktuella i centrala Kungälv även om utgångspunkten inte är ett stationsläge vid Bohusbanan.

Exploatering inom Kungälvs tätort bör utgå från täthetsanalysen och dess resonemang kring attraktivt stationssamhälle och exploatering inom en radie på 500m och 1000m från stationen. I Kungälv finns inte en enskild kollektivtrafiknod utan ett centralt stråk av god kollektivtrafik samt resecentrum. Med god kollektivtrafik menas täta avgångar vilket innebär god möjlighet till pendling. I de centrala delarna av staden har de allra flesta mindre än 400 meter till en busshållplats och resecentrum ligger på cykelavstånd.

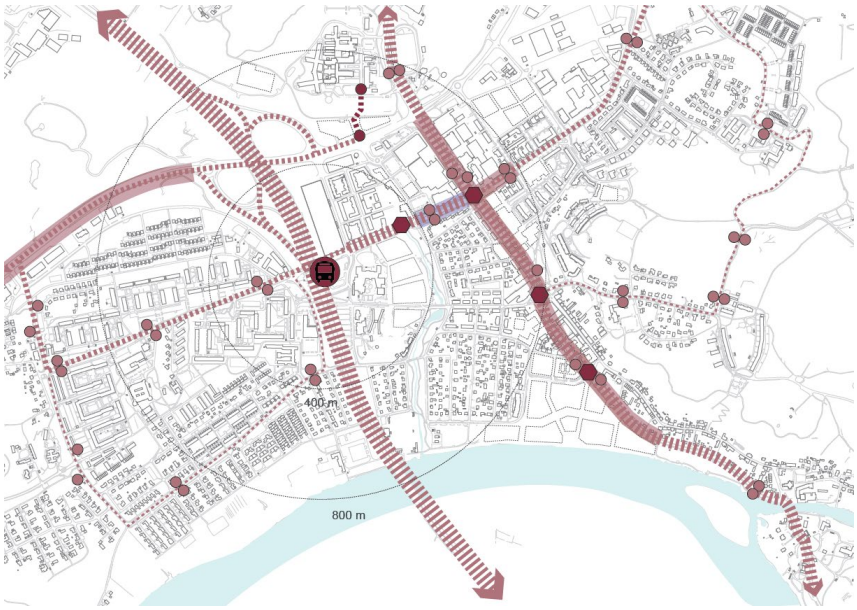

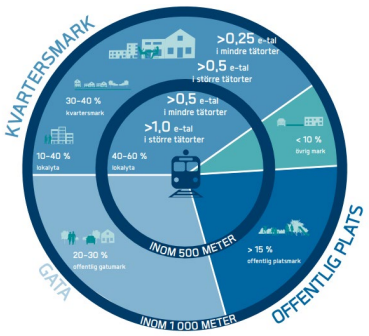
Illustration kollektivtrafikstråk och hållplatser centrala Kungälv (Kungälvs kommun 2024).

"För att stötta en hög andel hållbara transporter och stadskvalitet behövs först och främst en tillräcklig täthet inom nära avstånd från stationen" (Täthetsanalysen).

Tillkommande täthet långt bort från god kollektivtrafik ökar bilberoendet medan koncentrerad täthet inom gångavstånd både ökar stadskvaliteterna och minskar

bilberoendet. Mark med närhet till kollektivtrafiknod eller stråk är med andra ord en begränsad resurs som bör förvaltas med särskilt stor hänsyn till de regionala och kommunala målen om hållbar och värdeskapande stadsutveckling.

Det finns därför anledning att ställa högre krav på täthet inom 500 meter än inom 1 km, utifrån närhet till resecentrum eller centrala hållplatser kopplat till god kollektivtrafik, samtidigt som förtätningen inom 1 km bör prioriteras framför exploatering i övriga delar av tätorten.

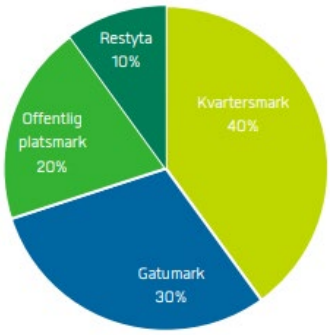

Riktlinjer för hållbar täthet i stationssamhällen (Kungälvs kommun/Spacescape).

Med en hög exploateringsgrad ges möjligheten till en både tät sammanhängande och grön stad samtidigt som bebyggelsens skala i våningshöjd kan anpassas till småstadens skala och tillräckligt stora gårdar kan skapas på kvartersmark.

En viktig förutsättning vid förtätning i centrala Kungälv är att samtidigt tillräckligt utrymme skapas för gator och kvalitativa grönområden, därav bör 30–40 % av marken i exploateringsområdet vara kvartersmark.

Att behålla en hög andel arbetande i de centrala delarna är en viktig strategi för den

Exempel på effektiv markanvändning hämtat från ”Täthetsanalysen” (Spacescape 2017).

vidare utvecklingen av centrala Kungälv. I samband med förtätning i mer centrala lägen är det av stor vikt att få till lokaler i gatuplan i de relativt mest kommersiellt gångbara lägena. ”Blandning av boyta och lokalyta understöder lokal arbetsmarknad, lokalt serviceunderlag och mindre bilberoende.” (Täthetsanalysen, Spacescape 2017)

För att skapa en attraktiv stad behövs en markanvändning som ger både tillräckligt med utrymme för kvartersmark, parker och gator.

”Täta, men också gröna och tillgängliga städer kan bidra till att minska utsläppen av växthusgaser och förbättra luftkvalitet. De kan minska bilberoendet och förbättra folkhälsan då fler stimuleras till att gå, cykla och använda kollektivtrafik.” (Täthetsanalysen, Spacescape 2017)

Närhet till värdefulla grönområden, till vatten och i synnerhet till parker är en betydelsefull stadskvalitet. Att ge plats för gröna stråk och grönområden är också en viktig förutsättning för ekosytemtjänster och för effektiv hantering av dagvatten. UN Habitat har kommit fram till en rekommendation på minst 15 procent offentliga platser Inom tätbebyggda områden (UN Habitat, 2014).

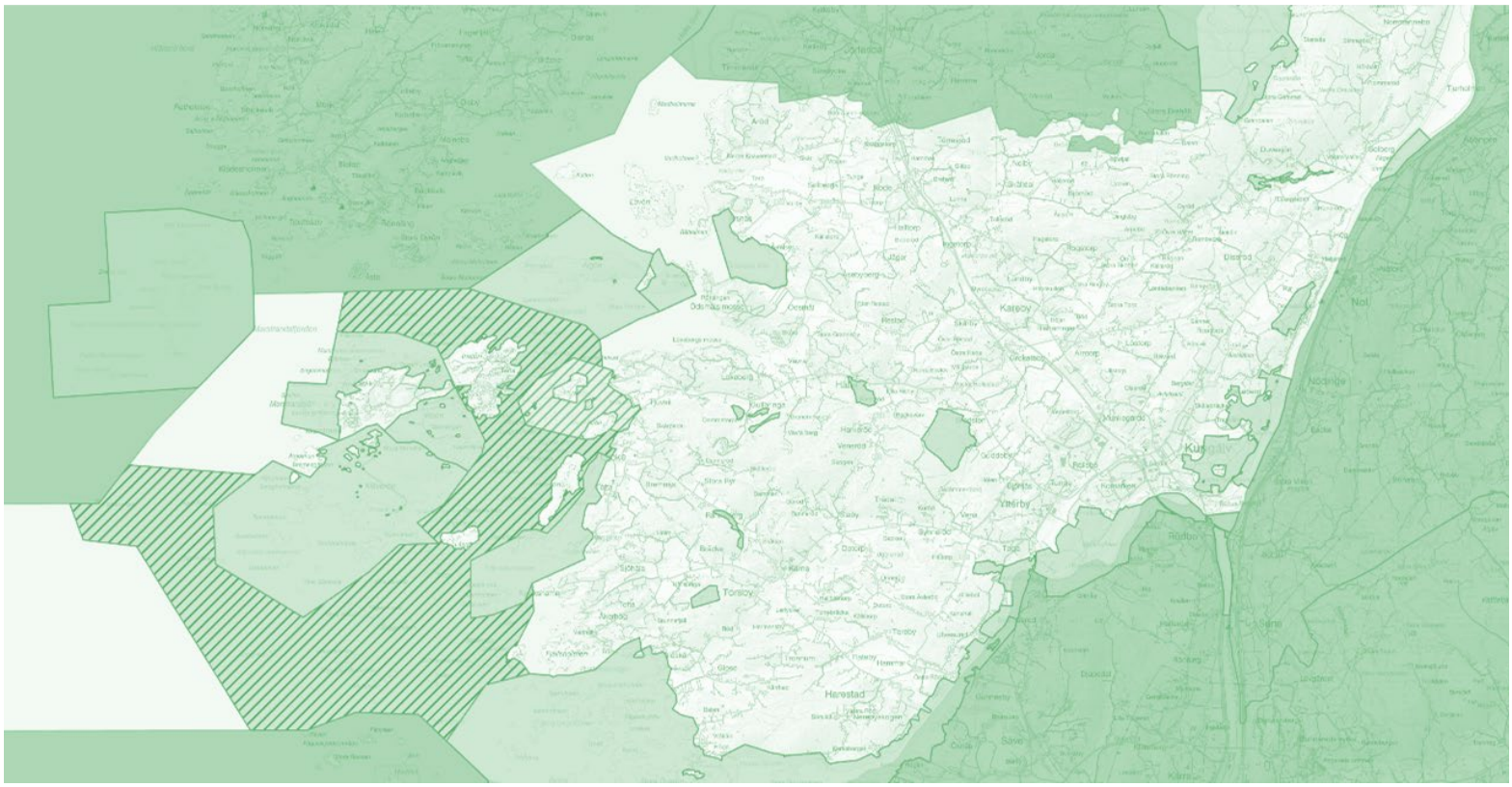
Täthetsanalysen föreslår utifrån forskning (UN Habitat 2015) att 30 % av markytan behövs

som gatumark för att gatunätet ska få en tillräcklig korsningstäthet för att anses vara gåvänlig. Korsningstätheten har i flera forskningsstudier visat sig påverka gångandelen positivt.

Övriga serviceorter
Även i övriga serviceorter behöver en högre exploateringsgrad koncentreras till de centrala delarna i anslutning till kollektivtrafik. Hur den högre exploateringsgraden ska gestaltas behöver utredas utifrån landskapsanalys och befintlig karaktär i orten. Men generellt kan en koncentration av flerbostadshus byggas centralt och mer låg bebyggelse i utkanten av orten.

Läs mer: ”Strukturplan Kungälvs innerstad” och ”Hållbar täthet i stationssamhällen”

6. VÄRDEN OCH HÄNSYN

6.1 RIKSINTRESSEN

Detta kapitel beskriver på vilket sätt riksintressen inom Kungälvs kommun berörs av översiktsplanens förslag, hur de har tillgodosetts samt kommunens uppfattning i de fall den avviker från statens. Samtliga riksintressen redovisas separat nedan. Generellt bedömer kommunen att ett riksintresse är tillgodosett om översiktsplanen inte redovisar några anspråk på förändring inom eller i direkt anslutning till området. Skydd i form av exempelvis reservat eller detaljplan bedöms också vara ett sätt att ytterligare tillgodose riksintresset.

Områden av riksintresse pekas ut av staten via myndigheter som särskilt viktiga för att tillgodose olika nationella behov och regleras i miljöbalkens 3:e och 4:e kapitel. Enligt miljöbalken ska dessa värden skyddas från påtaglig skada och beaktas i all fysisk planering. Enligt plan- och bygglagen ska kommunen, i översiktsplanen, redovisa hur den avser att ta hänsyn till de redovisade riksintressenas värden.

Om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Behövs området för en anläggning för totalförsvaret ska försvarsintresset alltid ges företräde (miljöbalken 3 kap. 10 §).

I Kungälvs kommun finns ett flertal riksintressen med olika geografisk omfattning och inriktning. Vissa är lokalt tydliga, såsom Bohusbanan eller Nordre älvs naturvärden, medan andra är bredare, som kustens exploatering eller sjöfartens farleder. Dessa påverkar i varierande grad förutsättningarna för mark- och vattenanvändning i kommunen.

Samlad bedömning
Kungälvs kommun omfattas av flera riksintressen där översiktsplanen ska vägleda i huruvida riksintressena kan tillgodoses samtidigt som kommunen utvecklas. I de fall där målkonflikter kan uppstå, exempelvis vid kustnära exploatering eller energisatsningar, sker avvägningar med stöd av lagstiftning, vägledning och i samråd med myndigheter. Kommunen arbetar också med fördjupningar och föreslår inom ramen för denna översiktsplan efterföljande fördjupningar med fokus på kulturmiljö och havs- och vattenfrågor.

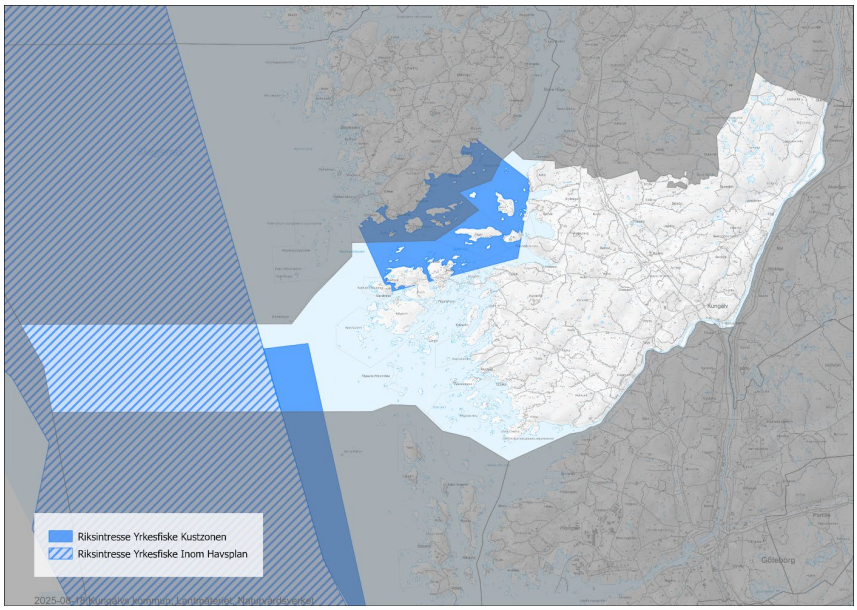
Bedömningen är att riksintressena i huvudsak kan tillgodoses genom en långsiktigt hänsynsfull planering där lokal utveckling och nationella värden samverkar.

6.2 RIKSINTRESSEN KAP 3 MILJÖBALKEN

Områden av riksintresse enligt 3 kap miljöbalken ingår i miljöbalkens grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Områden av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada områdenas värden.

Riksintresset för yrkesfiske 3 kap 5 § miljöbalken
Riksintresset för yrkesfiske innebär att vissa områden i Sverige har särskild betydelse för yrkesmässigt fiske och även transportleder till viss del, dessa områden kan till exempel vara relevanta för landets livsmedelsförsörjning och för att bevara en hållbar och lönsam fiskenäring. Inom kommunen finns delar av riksintresset som omfattar lekområdet Hakefjorden – Åstol – Lövön som utgör ett viktigt lekområde och uppväxtmiljö för fisk. Extra relevant här är beståndet av torsk som har minskat markant. Grunda vikar och kustnära vattenmiljöer har höga naturvärden för marin flora och fauna. Kommunen avser att i kommande fördjupad översiktsplan för havet (FÖP Hav) utreda förutsättningar för marina näringar och ev. skyddsåtgärder.

Sedan ligger även fångstområdet (och havsplaneområdet) Södra Skagerrak delvis inom Kungälvs kommuns gränser. Det yttre havsområdet omfattar delar av Sveriges ekonomiska zon och överlappar Kungälvs havsområde. Området är av riksintresse för yrkesfiske, med betydelse för arter som havskräfta, räka, sill och torsk. Samtidigt finns intressen kopplade till energiproduktion till havs, främst vindkraft, vilket kan ge upphov till intressekonflikter. Kommunen har inga fiskehamnar inom området. Frågor om avvägningar mellan fiske och energiutbyggnad hanteras på statlig nivå.

Kartan visar riksintresse för yrkesfiske.

Kommunen bedömer att riksintresset kan tillgodoses inom ramen för föreslagen fysisk planering enligt förslaget till ny översiktsplan.

Riksintresse för friluftsliv 3 kap 6 § miljöbalken

Kungälvs kommun har flera områden av riksintresse för friluftsliv, där naturvärden, kusten och tillgång till vatten samverkar för att skapa goda möjligheter till rekreation och friluftsliv för allmänheten. Dessa områden omfattar bland annat kuststräckor, skogsområden och naturområden med särskilt höga värden för bad, båtliv, vandring och naturupplevelser.

Friluftsområden återfinns över hela kommunen och på många ställen sammanfaller de även med naturreservat. Särskilt värdefulla obebyggda strandpartier, berg eller skogar ska fortsatt skyddas runt hela kommunen. För de stadsbyggnadsprojekt som sker inom eller nära riksintresset ska krav på tillgänglighet tillämpas inom planeringsprocessen.

Kommunen strävar efter att utveckling och ny bebyggelse sker med omsorg, så att tillgången till värdefulla områden för friluftsliv bevaras. Planeringen tar hänsyn till behovet av orörd natur, god tillgänglighet och skyddade

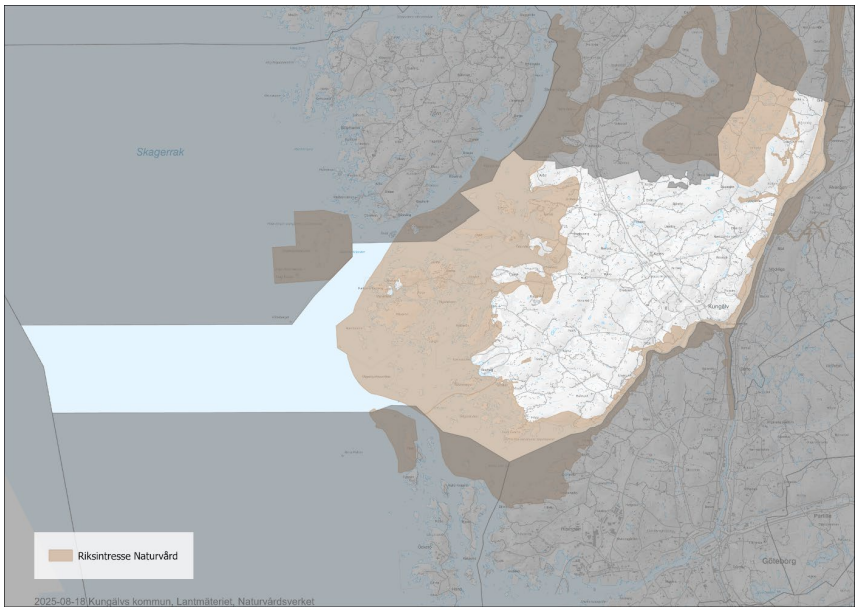
strandmiljöer, vilka alla är relevanta inom riksintresset för friluftsliv.

Kommunen bedömer att riksintresset för friluftsliv kan tillgodoses genom att värna tillgänglighet, naturvärden och rekreationsmöjligheter vid fysisk planering och exploatering.

Riksintresse för naturvård 3 kap 6 § miljöbalken
Inom Kungälvs kommun omfattas flera geografiska områden av riksintresse för naturvård enligt miljöbalken. Detta riksintresse överlappar i många fall med andra skyddsformer, såsom naturreservat och Natura 2000-områden. Bland annat omfattas Göta- och Nordre älvs dalgångar samt hela kustzonen av riksintresset. Dessa områden har höga naturvärden kopplade till lövskogar, våtmarker, strandmiljöer och ekologiska samband.

Kommunen prioriterar förtätning inom de utpekade serviceorterna främst i huvud – och sekundärstråket, tätortsnära natur och höga naturvärden ska värnas. Utveckling av serviceorterna Marstrand och Tjuvkil i kustzonen ska utvecklas genom förtätning.

Även Göta- och Nordre älvs dalgångar tillfaller riksintresset för naturvård, här samverkar naturvårdsintresset med andra viktiga

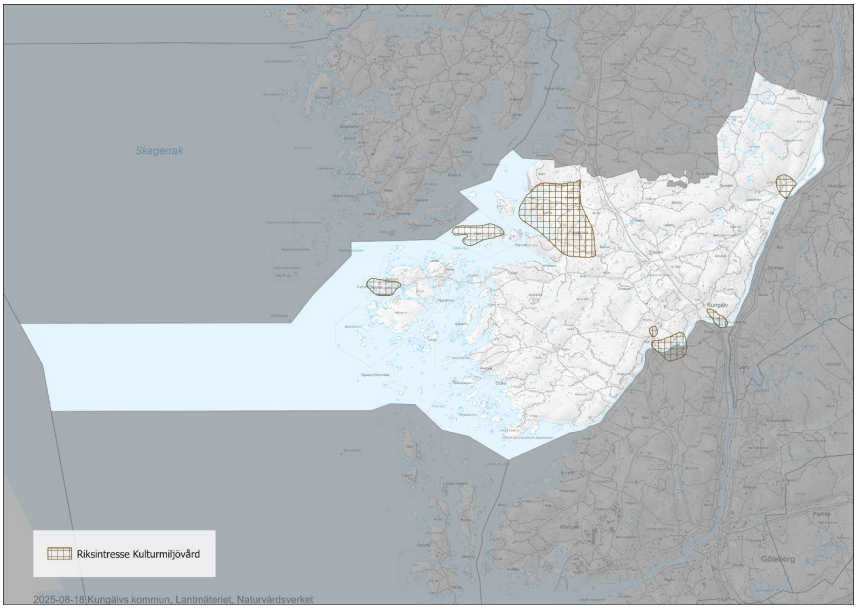

Kartan visar riksintresse för naturvård.

samhällsfunktioner, och flera delar av älvarna har också reservatsskydd eller klassning som Natura 2000-områden.

Kommunens bedömning är att riksintresset för naturvård i sin helhet kan tillgodoses. Projekt som infaller i närheten av dessa områden ska planeras med noggranna avvägningar.

Riksintresse för kulturmiljövård 3 kap 6 § miljöbalken
Kungälvs kommun rymmer flera områden av riksintresse för kulturmiljövård, med höga värden kopplade till historisk bebyggelse, landskap och samhällsutveckling från förhistorisk tid till idag. Dessa områden sammanfaller ofta med andra riksintressen, vilket ställer krav på avvägningar i planeringen. Kulturminnesvårdsprogrammet i Kungälv är från 1990 och förslås i nästa steg förnyas för att kunna utgöra ett bättre stöd inom den fysiska planeringen inom kommunen. I kapitlet om allmänna intressen går det att läsa mer om kommunens ställningstaganden kring kulturmiljö.

Kartan visar riksintresse för kulturmiljövård.

I Kungälvs tätort ingår Västra och Östra gatan samt Fästningsholmen i riksintresset för kulturmiljövård, vid planering och utveckling inom stadskärnan krävs noggrann utformning vid ny planläggning eller exploatering.

Marstrand omfattas av riksintresse för sin välbevarade stadsmiljö, med historia som fiskeläge, frihamn och badort. Riksintresset omfattar hela Marstrandsön och delar av Koön. Utvecklingen mot en året-runt-miljö bedöms förenlig med riksintresset, förutsatt att förändringar sker med hänsyn till kulturmiljön.

I Ytterby och Kode behandlas riksintresset i respektive fördjupade översiktsplan (FÖP), där bebyggelsestruktur och historiska samband lyfts.

På Älgön, som även är naturreservat, finns flera forn historiska lämningar, tillika ett mycket begränsat bostadsbestånd. Ön har viss turism sommartid, men även denna är liten och kommunen planerar inga andra initiativ på Älgön.

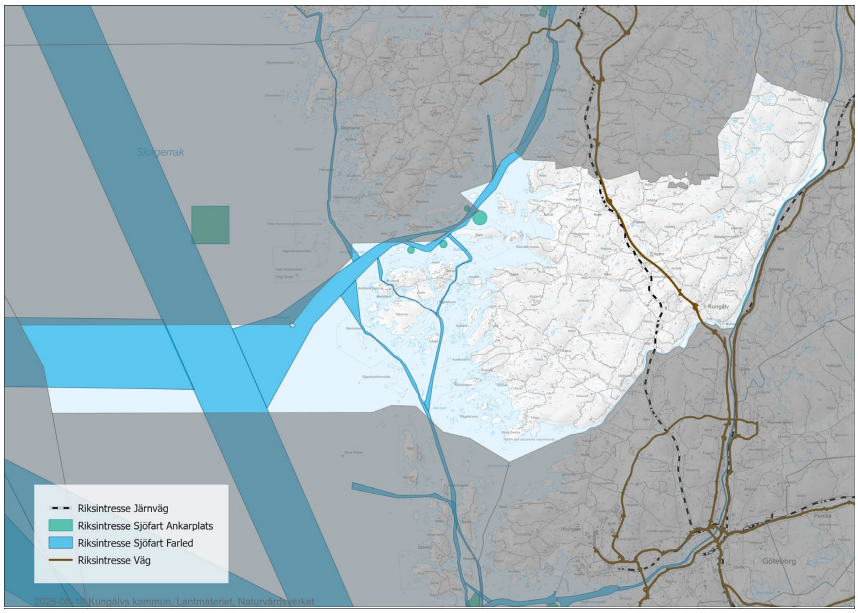
Kommunen bedömer att riksintresset för kulturmiljö kan tillgodoses inom ramen för den

fysiska planeringen, genom anpassad exploatering och varsam utveckling i berörda områden.

Riksintresse för kommunikationer 3 kap 8 § miljöbalken
Inom Kungälvs kommun finns riksintresseområden för kommunikation kopplade till väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Dessa utgör viktiga strukturer för både lokal och regional tillgänglighet, samt för nationell transportförsörjning.

Väg
E6 är kommunens enda väg av riksintresse. Den är avgörande för näringsliv, pendling och godstransporter. Kommunen samverkar med Trafikverket kring ett nytt trafikmot i höjd med Kareby för att avlasta väg 168. I övrigt främjas ett effektivt transportsystem genom satsningar på kollektivtrafik samt gång- och cykelnät. Jordfallsbron infaller inte under kategorin för riksintresse men är en värdefull koppling till och från Kungälvs kommun, via Göteborg.

Järnväg
Bohusbanan är av riksintresse och passerar genom kommunen, med stationer i Ytterby och Kode. Kommunen verkar för dubbelspårig utbyggnad för att stärka regionala och hållbara transporter. Planläggning intill järnvägen ska inte försvåra framtida kapacitetshöjningar.

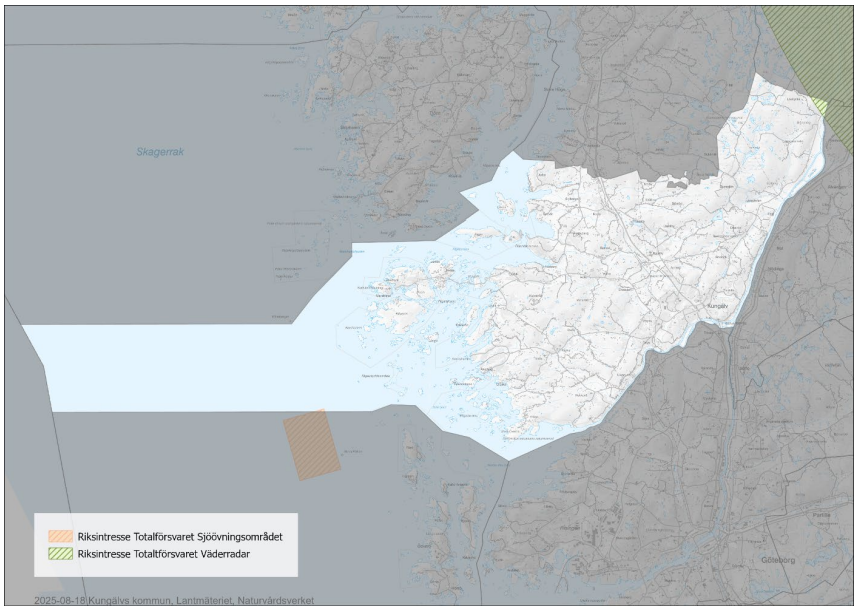
Kartan visar riksintresse för kommunikationer.

Luftfart
Kungälvs kommun ligger inom MSA-ytan (Minimum Sector Altitude) för Landvetter flygplats. Den planerade utvecklingen i kommunen påverkar inte flygets funktion. Riksintresset bedöms kunna tillgodoses utan åtgärder.

Sjöfart
Inom kommunen finns åtta farleder av

riksintresse, bland annat Göta älv och leder runt Marstrand samt leder mot Tjörn och Stenungsunds kommuner. Flera av farlederna är viktiga transportvägar. Planeringen bedöms inte påverka farlederna, men långsiktigt med en utblick mot 2070 ser kommunen behov av en ökad koppling mellan Kungälv och Ale.

Kungälv kommun har ingen hamn som är klassad som riksintresse.

Kartan visar riksintresse för totalförsvaret.

Kommunen bedömer att riksintresset för kommunikationer kan tillgodoses genom samverkan, hänsyn i planering och långsiktig infrastrukturutveckling.

Riksintresse för totalförsvaret 3 kap 9 § miljöbalken

Inom Kungälvs kommun finns endast mindre områden som omfattas av riksintresse för totalförsvaret. Dessa utgörs av både vattenområden och luftrumsrelaterade skyddszoner.

Stora Pölsan, ett vattenområde som i huvudsak används som militärt övningsområde, sträcker sig över kommungränsen endast till mycket liten del. Kommunen har inga aktuella eller planerade projekt i detta område som bedöms stå i konflikt med försvarets intressen, exempelvis vad gäller havsbaserad energiproduktion.

Ett annat utpekat område är influensområdet för väderradar Vara, vilket endast marginellt berör kommunens gräns. Kommunen planerar inte högre byggnader eller annan störande verksamhet inom påverkansområdet. Dock pekar kommunens vindbruksplan på ett område söder om denna zon som kan vara lämpligt för framtida energiproduktion, utan att påverka radarfunktionaliteten.

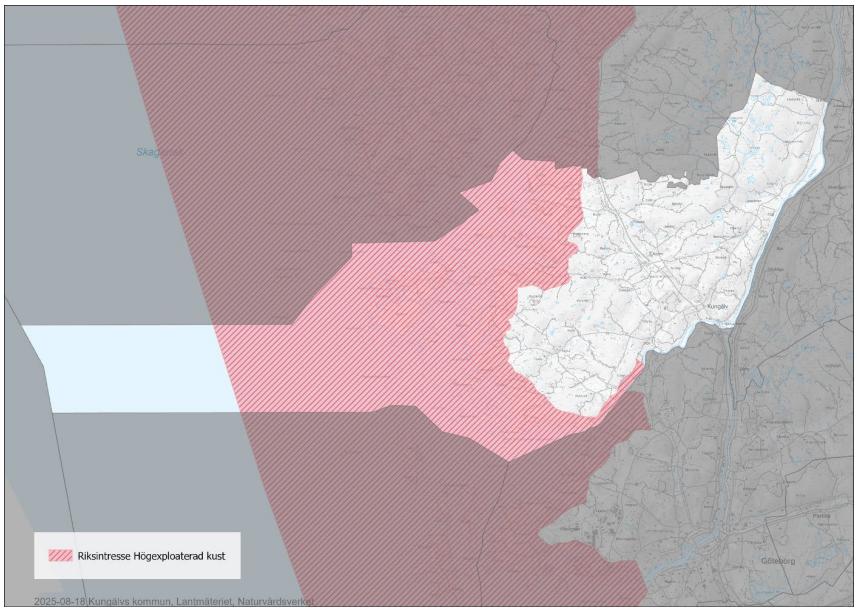
Kommunens bedömning är att riksintresset för totalförsvaret kan tillgodoses genom fortsatt hänsyn i den fysiska planeringen.

6.3 RIKSINTRESSE 4 KAP MILJÖBALKEN

I 4 kap miljöbalken redovisas ett antal områden som har stora värden för natur- och kulturmiljö samt friluftsliv. Områdena har pekats ut av riksdagen som så värdefulla att de i sin helhet är av riksintresse. Dessa områden får inte utsättas för exploatering som påtagligt skadar de utpekade värdena.

Riksintresset för högexploaterad kust (Södra Bohuslän) 4 kap 4 § miljöbalken
Kungälvs kust ingår i det riksintresse för högexploaterad kust som omfattar delar av Södra Bohuslän, tillsammans med flera av Kungälvs grannkommuner. Inom dessa områden kan ny exploatering endast ske om den inte påtagligt skadar de samlade natur- och kulturvärdena (MB 4 Kap 1§). Olika platser på kusten kan dock komma att påverka riksintresset men då inom ramen för tätortsutveckling vilket kan komma att bli relevant baserat på de ställningstaganden Översiktsplanen gör om t.ex. Tjuvkil.

Riksintresset omfattar både bebyggelsens påverkan och tillgängligheten till kusten och den historiska aspekt som är bakgrunden till bebyggelsen.

Kartan visar riksintresse för högexploaterad kust.

I Kungälv sträcker sig riksintresset för högexploaterad kust sig ungefär två kilometer inåt land från fastlandets kustlinje.

Riksintresset omfattar kommunens bebodda öar. Kommunens sekundära utvecklingsstråk sträcker sig längs väg 168 (Kungälv-Marstrand), således bedöms tätorter inom detta stråk omfattas av tätortsutveckling, till exempel Tjuvkil som inom ett längre

tidsperspektiv planeras utvecklas till en ny serviceort. För att uppnå målen för bostadsförsörjning och serviceutveckling kan viss ny exploatering och förtätning bli aktuell. Utveckling skall då ske på ett sätt som inte begränsar allmänhetens tillgång till kustnära friluftsområden och på ett sådant sätt som gör att påverkan på landskapsbilden minimeras. Utanför tätorter bör särskilt värdefulla obebyggda miljöer, såsom strandpartier, bergs- och grönområden, fortsatt skyddas både med hänsyn till deras ekologiska värde och för att säkerställa allmänhetens tillgång till natur och rekreation.

Kommunen bedömer att riksintresset kan tillgodoses genom varsam bebyggelse, bevarande av tillgänglighet och hänsyn till landskap och natur.

6.4 FÖRSLAG TILL NYTT RIKSINTRESSE

Yttre skyddsportar (civil del av totalförsvaret)
Göteborgs stad har föreslagit att yttre skyddsportar mot havet ska utgöra ett nytt riksintresse inom den civila delen av totalförsvaret, med syfte att stärka samhällets krisberedskap och klimatanpassning. Skyddsportar skulle skydda befolkning i Kungälvs, Göteborgs och Ales kommuner, statlig infrastruktur samt andra riksintressen.

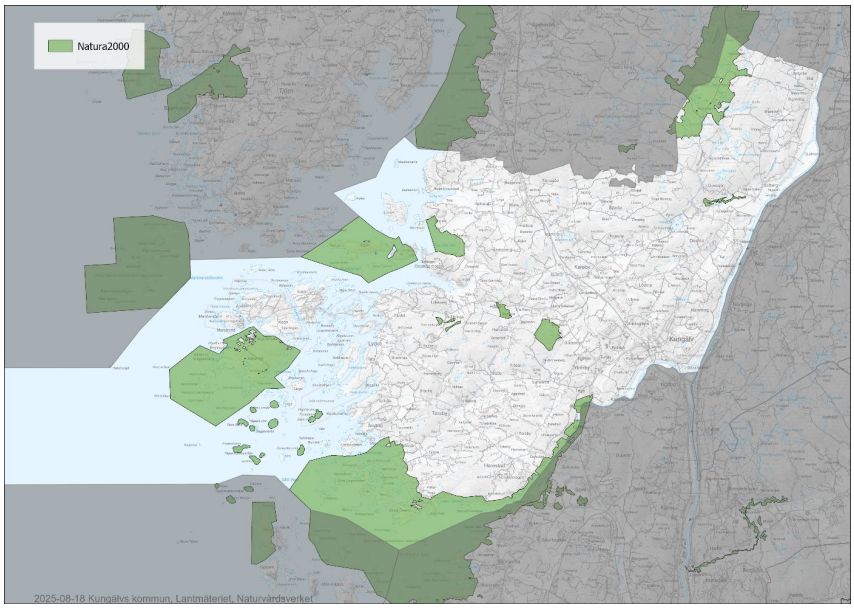
För Kungälvs kommun innebär ett framtida genomförande av skyddsportar en minskad översvämningsrisk längs Göta och Nordre älv, där bebyggelse och samhällsfunktioner påverkas direkt. Portarna skulle även skydda E6 och Bohusbanan, som är avgörande för kommunen.

Kommunens bedömning är att stormportar kan utredas ytterligare och få status som riksintresse i syfte att skydda viktiga samhällsvärden och stärka kommunens klimatanpassning.

6.5 SKYDD OCH HÄNSYN

Natura 2000
Kungälvs kommun har tio Natura 2000-områden, som överlappar med naturreservat och därmed har starkt skydd. Syftet är att bevara hotade arter och livsmiljöer enligt EU-direktiv. Nordre älvs estuarium är särskilt värdefullt och unikt i Sverige. Kommunen tillåter inte påverkan som hotar områdenas ekologiska funktion, med undantag för samhällsviktig infrastruktur. Skyddet upprätthålls genom planering och samverkan med myndigheter. Natura 2000 områden kan vara känsliga för påverkan från till exempel förändrade vattenflöden, föroreningar och fysisk exploatering. Kommunen tar därför hänsyn till dessa värden i sin planering och tillåter inte bebyggelse som kan skada områdets ekologiska funktion. Ett potentiellt undantag kan vara i de fall där samhällsviktig infrastruktur krävs. Ingrepp i dessa områden skall dock föregås av utredningar och åtgärder för att minimera risken för att naturen tar skada.

Kommunens bedömning är att Natura 2000-intresset kan tillgodoses genom befintliga reservatsbildningar, planering samt fortsatt samverkan med berörda myndigheter.
Lagrum: Miljöbalken (MB) 7 kap

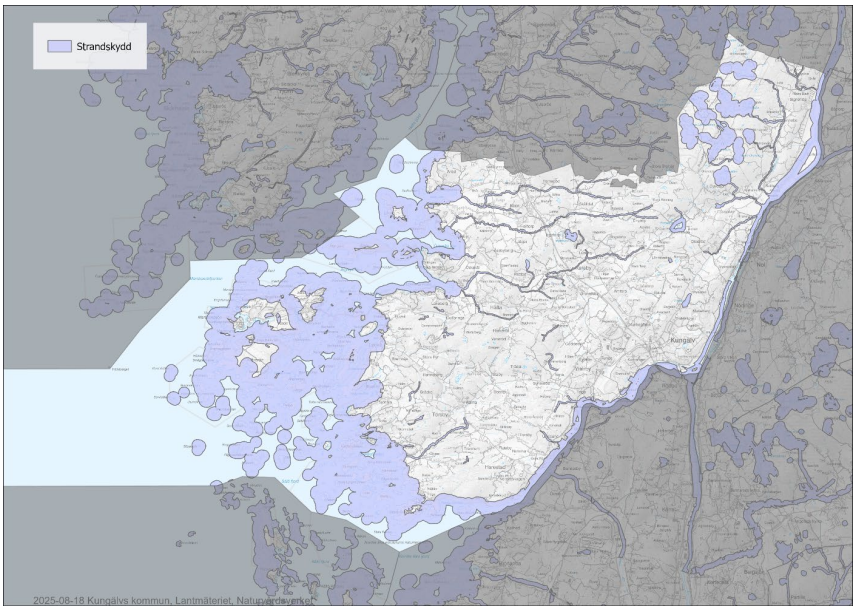
Kartan visar områden för Natura 2000.

Strandskydd
Strandskyddet har en dubbel funktion: det bevarar den biologiska mångfalden i strandnära områden och säkerställer allmänhetens tillgång till stränder för friluftsliv. Det gäller generellt längs hav, sjöar och vattendrag och sätter gränser för ny bebyggelse nära vattnet. Kommunens planering utgår från att strandskyddet ska upprätthållas för att värna både natur och allmänhetens tillgång.
Lagrum: Miljöbalken (MB) 7 kap.

Brukningsvärd jordbruksmark
Värdefull jordbruksmark ses som en långsiktig resurs för framtidens livsmedelsproduktion och för att bevara öppna landskap och ekosystem. Kommunen utreder därför de förslag till bebyggelse på sådan mark och gör noggranna avvägningar i planeringsprocessen. Avsteg kan i huvudsak enbart motiveras om det gäller samhällsviktig service.
Lagrum: MB 3 kap.

Riskområden och säkerhet
Kommunens bedömning är att bebyggelse i områden där det finns risk för översvämning, skred eller andra naturolyckor bör utredas mycket noga. Därtill kan naturrelaterade olyckor bli vanligare förekommande i och med klimatförändringarna vilket då gör riskområdena mer relevanta att vara restriktiv kring. Kommunen arbetar förebyggande genom att kartlägga riskområden och integrera säkerhetsaspekter i all fysisk planering. Målet är att minimera framtida skador och skydda både liv, egendom och infrastruktur.
Lagrum: Plan- och bygglagen (PBL) 2 kap, MB 2 kap.

Naturreservat och skyddad natur
Naturreservat är viktiga verktyg för att bevara särskilt värdefulla naturmiljöer över tid, exempelvis gamla lövskogar eller kustlandskap. De har ofta både ekologiska och rekreativa värden och bidrar till kommunens hållbara utveckling. Nya reservat bildas utifrån noggrann analys av naturvärden och behov av skydd. Sedan antagandet av Översiktsplan 2010 har nya naturreservat inrättats, exempelvis på Koön, där värdefulla lövskogsmiljöer nu skyddas. Dessa kompletterar riksintresset och bidrar till att långsiktigt säkerställa viktiga naturvärden. Även en större del av kusten, söder, väster och norr om Marstrand föreslås som naturreservat.
Lagrum: MB 7 kap.

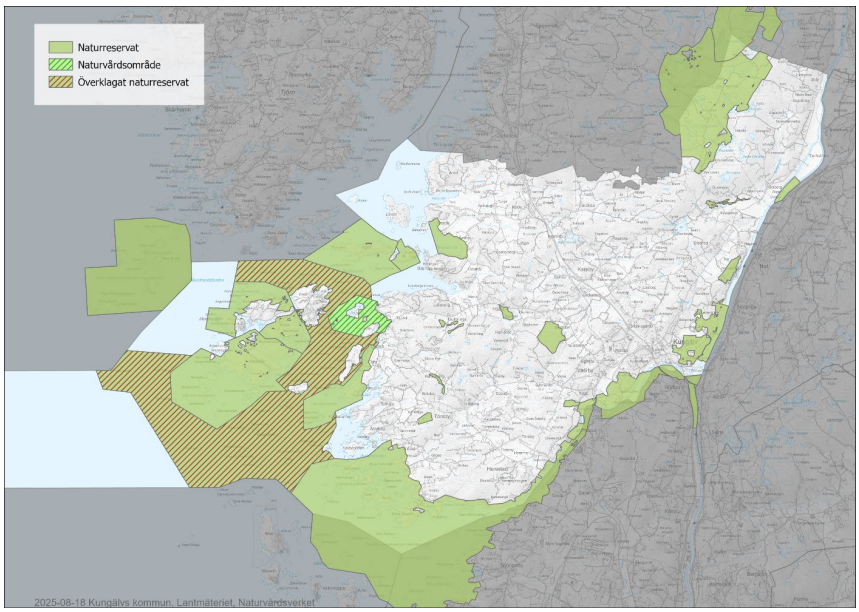

Kartan visar områden för strandskydd.

Vattenskyddsområden
Vattenskyddsområden inrättas för att skydda viktiga dricksvattentäkter från föroreningar och andra störningar. De har särskilda regler kring markanvändning och verksamheter för att säkerställa att vattnet förblir hälsosamt och tillgängligt för framtida generationer. Kommunen arbetar aktivt med att bevaka och förvalta dessa områden. Kommunen har tre egna vattenskyddsområden vid Dösebacka, Lysegården och Marstrand.
Lagrum: MB 7 kap.

Generellt biotopskydd
Vissa naturmiljöer, t.ex. alléer, småvatten eller stenmurar i landskapet, har ett generellt skydd för att bevara livsmiljöer för växter och djur. Dessa miljöer är ofta små till ytan men mycket viktiga för den biologiska mångfalden. Kommunen beaktar detta skydd i planering och åtgärder som kan påverka dessa biotoper. Dispens krävs från om det generella biotopskyddet ska upphävas för respektive objekt.
Lagrum: MB 7 kap.

Fornlämningar och kulturmiljö
Kulturhistoriska lämningar, miljöer av kulturarvsvärde och fornlämningar skyddas i lagstiftningen genom plan- och bygglagen (PBL), miljöbalken (MB) samt genom Kulturmiljölagen (KML). Enligt 2 kap. PBL ska

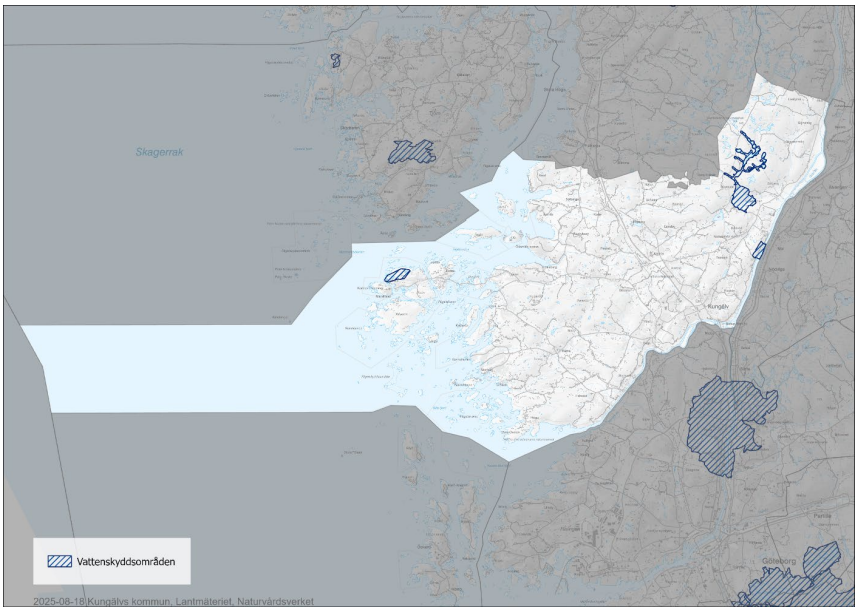

Kartan visar områden för naturreservat.

man i samhällsplaneringen ta hänsyn till stads- och landskapsbilden samt platsers natur- och kulturvärden.

Enligt 1 kap. MB ska värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas. Ett område med kulturmiljövärden kan också utpekas som riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken eller skyddas som kulturreservat enligt 7 kap. miljöbalken.

Kulturmiljölagen är den lagstiftning som i huvudsak hanterar och skyddar kulturvärden som fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen (Riksantikvarieämbetet, 2023).
Lagrum: PBL 2 kap, MB 1,3,4,7 kap, KML 2 kap

Kartan visar områden för vattenskyddsområden.

7. ALLMÄNNA INTRESSEN

7.1 BOSTÄDER

Kungälvs kommun har haft en stadig befolkningstillväxt under det senaste decenniet, särskilt i stråket Kungälv–Ytterby, men även kommunens andra serviceorter har förtätats. Tillväxten väntas fortsätta och ställer ökade krav på bostadsförsörjningen i hela kommunen. I kommunen finns många attraktiva boendemiljöer i staden, på landsbygden och vid kusten.

Bostadsbeståndet består främst av småhus med äganderätt, men i centralorten är flerbostadshus vanligare. Trots tidigare hög byggtakt – ofta över 300 bostäder per år – har bostadsbristen ökat, då befolkningen vuxit snabbare än antalet nya bostäder. En stor efterfrågan på boende i småhus (villor, radhus och parhus) finns, men även på större lägenheter i flerbostadshus.

Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen ange hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Parallellt med arbetet med ny översiktsplan har förslag till *Handlingsplan för bostadsförsörjningen Kungälvs kommun 2025–2028* tagits fram. Handlingsplanen planeras att antas under hösten 2025. I handlingsplanen finns riktlinjer och den politiska viljan kring tillväxttakt och vilken typ av bebyggelse som bör tillkomma.

I förslaget till handlingsplan för bostadsförsörjningen föreslås följande mål:

1. Befolkningsökningen bör inte överstiga 1,5% över tid. Bostadsbyggnationen under perioden bör främst ske inom kommunens utpekade serviceorter och i centralorten.
2. Ny bebyggelse bör tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse. Denna bör ske med förtätning, fokuserat på attraktivitet i befintliga miljöer med anslutning till befintlig infrastruktur så som hållplats för kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, VA, eldistribution etc.
3. Bostadsbebyggelse bör lokaliseras med god tillgänglighet och närhet till service, förskola/skola och rekreationsområden för att främja att rörelse kan ske till fots eller med cykel.
4. Inom serviceorterna eftersträvas blandande upplåtelseformer och varierande hustyper.

Radhus och flerbostadshus i Tveten uppförda i mitten av 70-talet.

5. Boendemiljöer ska vara attraktiva, trygga och främja hälsa och ökad gemenskap samt vara inkluderande.

Planeringsberedskap
Kommunen anger genom översiktsplanen vad som är samhällsekonomiskt goda lokaliseringar för exploatering. Genom ett aktivt arbete med planeringsberedskap skapas en tydlighet kring vilka attraktiva lägen som är möjliga att exploatera och vilka lägen som kommunen är beredd att investera i avseende infrastruktur, VA, eldistribution, service med mera.

I en strategisk och långsiktig planeringsberedskap förutsätts en samordning genom översiktsplan med riktlinjer för bostadsförsörjning, infrastrukturplaneringen samt en aktiv markpolitik.

Strategisk planeringsberedskap innebär att kommunen har en uppdaterad översiktsplan samt andra strategiska planeringsunderlag som effektiviserar planeringen av bostäder, verksamheter, utbyggnad av kommunal service och infrastruktur. Kommunen behöver ha en strategi för markförvärv och bevaka mark som är lämplig att förvärva samt att kommunen äger mark som är lämplig för bostadsändamål och infrastrukturutbyggnad. Det krävs också att kommunen ser till att den egna organisationen kan matcha behoven och att krav som ställs på effektivitet, organisation och kompetens uppfylls.

Ställningstaganden

- Bostadsutveckling ska i huvudsak ske i översiktsplanens utpekade strategiska lägen, i anknytning till befintliga områden där kollektivtrafik, handel och service redan finns.
- En blandning i bostadsutbudet bör finnas i alla orter för att främja sociala förhållanden och inkludering, bidra till flyttkedjor samt stärka bostadsutbudet.
- Bostadsområden ska utformas med god tillgång till parker, gångstråk, lekplatser och mötesplatser.
- Kommunen ska ha en effektiv och uppdaterad planeringsberedskap.

7.2 SAMHÄLLSSERVICE

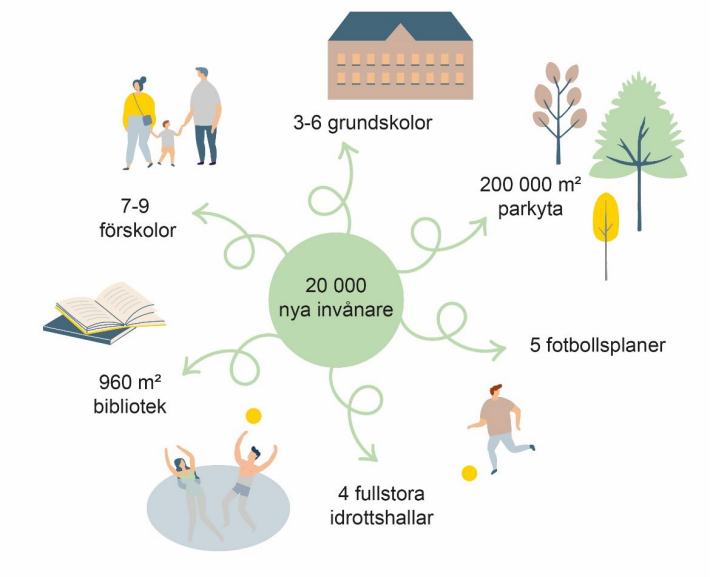
Samhällsservice är ett samlingsbegrepp för icke kommersiell service i såväl offentlig som privat regi. Det omfattar skola, förskola, äldreomsorg, bibliotek, kultur, idrotts- och fritidsanläggningar, vårdcentraler med mera. Samhällsservice måste byggas ut i takt med bostadsbyggandet och befolkningsutvecklingen. Med nya bostäder kommer behov av nya förskolor och nya grundskoleplatser. Det blir också ökad efterfrågan på idrottshallar, gräsplaner och andra fritidsanläggningar.

Teknisk försörjning är också en del av samhällsservicen. Dit räknas vattenförsörjning, avloppshantering, avfallshantering och energiförsörjning: Teknisk försörjning hanteras i ett särskilt avsnitt.

Skolor
I Kungälvs kommun finns 21 grundskolor, varav 17 skolor drivs i kommunal regi. Majoriteten av grundskolorna finns i Kungälv-Ytterby. Även i Kareby, Diseröd, Kode, Kärna, Marstrand och Hålta finns grundskolor. I kommunen finns 43 förskolor, varav 29 av drivs i kommunal regi. Kommunen och två fristående aktörer erbjuder även pedagogisk omsorg.

Antalet elever i grundskolan F-6 förväntas öka under kommande år. Framför allt i Ytterby, men till viss del även i Kareby, Kärna, Tjuvkil och Diseröd.

Enligt nuvarande befolkningsprognos förväntas antalet barn i högstadieåldern öka betydligt efter 2032. Denna tidsperiod ligger för långt fram i tiden för att inkluderas i befolkningsprognosen, men det kan röra sig

Illustrationen visar framtida servicebehov till år 2050.

om upp mot 200–300 elever för hela högstadiet. Detta ger cirka 100 fler elever per årskurs i högstadiet, vilket motsvarar något mer än tre klasser per årskurs. Kommunens utökning av kapaciteten på de tre högstadieskolorna kan täcka en del av denna ökning av elever även efter 2032, men fler åtgärder behövs på längre sikt.

Förskolor
De flesta förskolor finns i Kungälv-Ytterby-Kareby, där befolkningen är som störst. I Kode med omnejd finns fem förskolor, i Diseröd tre och i Kärna fyra. I Marstrand, Tjuvkil, Hålta och Harestad finns en förskola vardera.

Antal förskoleplatser i Kungälv-Ytterby behöver ökas på sikt. Särskilt i Ytterby är förskolebehovet stort, på grund av en stor inflyttning av barnfamiljer. I dagsläget går många barn från Ytterby i förskolor i Kungälvs centrum, men på sikt är det viktigt att Ytterby blir självförsörjande när det gäller antalet förskoleplatser.

På Koön planeras nya flexibla lokaler för skola, förskola och idrott i syfte att ersätta Marstrands skola.

Gymnasieskola
I den kommunala gymnasieskolan i Mimers Hus, förväntas antalet 16–18-åringar öka från 1 900 till 2 000 ungdomar mellan 2023 och 2032. Den 10 januari 2023 hade Mimers Hus gymnasium 1 575 elever, varav cirka 60 procent kommer från Kungälvs kommun. Mimers Hus har enligt en äldre bedömning kapacitet för cirka 1 600 elevplatser. Teoretiskt sett till potentiell lokalarea skulle Mimers Hus med stöd av lokalanpassningar och ombyggnation kunna ta emot cirka 2 000 elever i framtiden.

Bild på Övre Fontinskolan i centrala Kungälv.

Äldreboende
Kungälvs kommun har sex stycken äldreboenden: Båtmansgärdet, Ekhaga, Kaprifolen/Gläntan, Ranrikegården, Solhaga och Ytterbyhemmet. Boendena finns placerade i Kungälv, Ytterby, Diseröd, Kärna och Kode.

Ett nytt vård- och omsorgsboende med 90 platser planeras i Ängegärde, centrala Kungälv, med tillträde i slutet av 2025. Det framtida behovet av lägenheter i särskilt boende för äldre kan på sikt påverkas genom bostadsåtgärder som kan öka möjligheterna till kvarboende i det egna hemmet.

Vård
Vårdcentral finns i Kungälv, Ytterby, Kärna och Marstrand. I Kungälvs tätort finns även sjukhuset, vilket drivs av regionen.

Särskilt boende
Kommunen har ett fortlöpande behov att få fram bostäder för personer som behöver särskilt stöd. För att kunna verkställa redan fattade beslut om Bostad med Särskild Service behövs en fortsatt utbyggnad/tillgång till fler bostäder. Det är nödvändig för att kunna möta behovet av bostäder för funktionshindrade personer nu och framåt. Behovet arbetas in i samhällsplaneringen och kommunens exploateringsprocesser. Verksamheten uppskattar att ansökningarna om BmSS kommer att ligga runt 8–10 personer om året de kommande åren.

Idrott och anläggningar för rekreation
Fritidsanläggningar är främst bokningsbara idrottsplatser och idrottshallar som nyttjas av kommunens idrottsföreningar. Bortsett från fotbollsplaner, finns nästan alla idrottsanläggningar placerade i Kungälv och Ytterby och väldigt få i övriga serviceorter. Dessutom finns anläggningar som drivs av föreningarna själva, vilka kan få bidrag av kommunen om vissa villkor uppfylls.

Det finns sex fullstora idrottshallar i kommunen. Hallarna är placerade i Kungälvs centrum, Munkegärde, Ytterby, Kärna och Diseröd. Det är mycket stor efterfrågan på tider i idrottshallarna och många föreningar upplever att de inte får tillräckligt med tider utan får i stället tacka nej till nya ungdomar som vill deltaga.

Kommunens enda ishall är Oasen Is- och Simhall, där det finns en fullstor ishockeyrink med verksamhet för både hockey och konståkning. Behovet av mer isyta är överhängande, och hallen är i stort sett fullbokad året runt. Vid utomhusarenan Skarpe Nord finns isyta för bandy under vintertid, men det varma vädret ställer ofta till det för iskvalitén.

Simanläggning finns även på Oasens Is- och Simhall. Lokalerna är dock i dåligt skick, och de akuta investeringar som har genomförts under 2023/2024 är endast av kortsiktig karaktär.

Vid byggnation av nya Arenaområdet i Ytterby planeras en avveckling av Oasens sim- och ishall samt av Skarpe Nords bandyhall.

Konstgräsplaner finns i Kungälv, Ytterby, Diseröd, Kareby, Kärna och Kode.

Kungälvs kommun har även anläggningar för rekreation och motion som inte är bokningsbara och som kan nyttjas av allmänheten. Detta handlar exempelvis om offentliga badplatser, motionsspår, vandringsleder, skateparker, utegym samt banor för tennis, boule och beachvolleyboll. Majoriteten av dessa finns i Kungälv-Ytterby.

Flera av kommunens idrottsanläggningar och verksamheter kommer att påverkas framåt av utvecklingen av ett nytt arenaområde på Yttern i Ytterby. Arenaområdet i sin helhet kommer att utvecklas under en tidsperiod som sträcker sig minst över innevarande period och utblicken dvs 2025–2028 samt 2029–2032. Innehållet i arenaområdet är isytor, idrottshallar och simhall. Därutöver planeras bland annat samlings- och undervisningslokaler, daglig verksamhet och lokaler 25 för andra

föreningsaktiviteter än idrott. I området planeras även för utomhusanläggningar så som utegym, lekplats, skatepark och annan spontanidrott.

Behov av samhällsservice år 2050
Vid översiktsplanens målår 2050 beräknas det bo cirka 70 000 invånare i Kungälvs kommun. Genom att utgå från kommunens befintliga befolkningsprognos med utblick mot 2032 (Sweco, 2024) och skriva fram denna till år 2050, ges en ungefärlig prognos över vad befolkningsökningen betyder sett till det kommunala servicebehovet.

Utöver den samhällsservice som kommunen ska leverera till medborgarna, kan kommunen verka för att ge förutsättningar för annan samhällsservice för ge Kungälv ett annat innehåll som kan påverka attraktiviteten och förutsättningar för kommunens utveckling. Kommunen bör verka för möjligheterna för högskola/universitet att etablera sig i t.ex. centralorten, vilket skulle påverka möjligheterna till en mer levande stadskärna med nya sorters behov av utbud.

Lokalförsörjningsplan
I Lokalförsörjningsplanen presenteras behov och planering för hur lokalbehov ska lösas i den kommunala planeringen och koncernens lokalförsörjning för de kommunala bolagen Kungälv Energi och Bokab.

Lokalförsörjningsplanen är en 4-årsplan med utblick men uppdateras årligen.

Läs mer: Lokalförsörjningsplan.

Serviceorter
Liksom i ÖP2010 pekas serviceorter ut i den strategiska kartan som orter där utveckling ska koncentreras avseende bostäder och service. Målsättningen är att en serviceort på lång sikt ska ha en befolkning på minst 3 000 invånare för att ha underlag för ett grundutbud av service med bl a förskola/skola, livsmedelsbutik, attraktiva mötesplatser och rika möjligheter till kultur och fritid. Antal invånare ger även underlag för en väl fungerande kollektivtrafik. Det ska på sikt vara möjligt att bo i en serviceort utan att bruka ett eget fordon t.ex. en egen bil. Koncentration av bebyggelse ger kommunen många positiva fördelar, dels som en inkluderande fråga sett ur jämställdhetsperspektiv, dels som ett effektivt resursanvändande av befintlig infrastruktur.

Att koncentrera utvecklingen i serviceorterna i huvud- och sekundärstråken i enlighet med Göteborgsregionens strukturbild ger förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling socialt, ekonomiskt och miljömässigt. För den kommunala ekonomin innebär det ekonomiska vinster avseende hemtjänst, skola och förskola avs. bl.a. skolskjuts. Väl fungerande kollektivtrafik underlättar möjligheterna till arbetskraft till kommunal service.

Service i en serviceort:
Förskola, skola och fritidshem
Bibliotek/skolbibliotek
Idrottshall, Idrottsplats
Livsmedelsbutik
Annan kommersiell service utifrån lokala förutsättningar

I ÖP2050 pekas fem serviceorter ut förutom centralorten som innehåller Kungälv, Ytterby och Kareby.
Som underlag till service finns även invånare i omgivande landsbygd samt kustorterna som har sin service i serviceorterna.

Serviceorterna är:

- Kungälv/Ytterby/Kareby
- Marstrand med kustorten Instön
- Tjuvkil/Lökeberg
- Kärna med kustorten Kovikshamn
- Diseröd
- Kode med kustorterna Aröd och Rörtången/Ödsmåls-mosse

Ställningstagande samhällsservice

- Planera i god tid för ny eller utökad samhällsservice i takt med befolkningsökning och utbyggnad av nya bostäder.
- Klarlägg aktuella utvecklingsbehov genom regelbunden uppdatering av kommunens lokalförsörjningsplan.
- Lokalisera samhällsservice så att den är tillgänglig med kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik.
- Planera för trafiksäkra skolvägar för barnens säkerhet samt för deras möjlighet till fysisk aktivitet genom att kunna gå och cykla till skola

7.3 DET SOCIALA LIVET

Det sociala livet i Kungälv kommun karaktäriseras av formella och informella mötes-, bad-och lekplatser samt natur- och rekreationsområden. Till stöd för dess uppkomst är platskapande aktiviteter och platser som utgör underlag för att människor väljer att spendera tid, mötas och umgås på sin fritid. Läs mer om kommunens ickekommersiella service så som skola, förskola, äldreboende, vård och särskilt boende under rubriken samhällsservice.

Strategiskt arbete
Kungälvs kommun har tagit fram ett kommunalt program för social hållbarhet (Program Social hållbarhet – ökat innanförskap 2023). Här beskrivs hur kommun, civilsamhälle, näringsliv, hälso- och sjukvård samt övriga offentliga institutioner ska arbeta tillsammans mot målet om att vara bland de främsta i Sverige, sett till en rad indikatorer för social hållbarhet.

Kommunen arbetar även kontinuerligt med framtagande och implementering av en social översiktsplan (Social översiktsplan 2024–2027) för att utveckla ett socialt hållbart Kungälv, och konkretiserar de sju målområdena från Program Social hållbarhet. Den sociala översiktsplanen pekar ut barn och unga som en särskilt viktig målgrupp att arbeta med i planeringen, och pekar på samhällsplaneringens roll i att skapa förutsättningar för att bidra till mångfald, motverka boendesegregation samt överbrygga socioekonomiska klyftor. En blandning av upplåtelseformer, bra bostäder och samhällsservice behövs för att arbeta mot de uppsatta målområdena.

Kommunen arbetar även utifrån en Äldreplan som hanterar seniorperspektivet samt konkretiserar kommunens ambitioner för äldre i Program Social hållbarhet. Kommunens mål och viljeriktning utrycks här genom att äldre personer ska ha möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Äldreplan 2024–2027 har två prioriterade områden med kopplade aktiviteter, dessa utgörs av äldres boende (hållbar bostadsförsörjning) samt att främja seniorhälsa.

Utebad med 50-metersbassäng beläget vid älven i centrala Kungälv.

Service
I kommunen finns idag olika typer av service och verksamheter. Utbyggnadsbehovet för bostäder och verksamheter ska kunna tillgodoses i kommunens central- och serviceorter vilka i sin tur servar ett större omland. Ett gott utbud av matvarubutiker och verksamheter finns i Kungälv, Ytterby och på Marstrand. Därtill finns matvarubutiker och handel i Kode, Kärna, Diseröd och Kareby. Drivmedelstationer och restauranger har även de en högre täthet i Kungälv och ett glesare utbud i Ytterby, Kareby, Kode, Kärna och på Marstrand. Övernattningsmöjligheter finns i första hand i Kungälv och på Marstrand.

Tjuvkil-Lökeberg som föreslås lyftas till serviceort saknar idag matbutik men erbjuder viss kommersiell service. Därutöver har Kungälv en levande landsbygd med mindre gårdsbutiker med mat- och konsthantverk. Även Tofta Herrgård erbjuder mat, övernattning och konferensmöjligheter.

Arbetstillfällen
En högre centrering av arbetsplatser finns i Kungälv, Ytterby och Kareby. Arbetsplatser omkring centrala Kungälv och Ytterby har god tillgång till kollektivtrafik, medan arbetsplatser i andra delar av kommunen har låg turtäthet avseende kollektivtrafik. De tre branscher som sysselsätter flest antal personer i Kungälvs kommun är vård och omsorg, handel samt byggindustrin. De största arbetsplatserna utgörs av regionen och kommunen, därefter följer ett antal privata aktörer så som ICA-lagret, Swedish Match, City Gross, SiS ungdomshem Nereby, Nobina och Bohus Räddningstjänstförbund (BORF).

Under de senaste 10–15 åren har antalet arbetsställen ökat inom kommunen, från cirka 4300 år 2010 till cirka 6100 år 2023. Den starka utvecklingen inom näringsliv och tillgången till arbetstillfällen i Göteborg stärker Kungälv och övriga kranskommuner. I kommunen når de flesta invånare fler än en halv miljon jobb på rimliga arbetstider.

Natur och rekreation
Kungälvs kommun beskrivs som en av de mest variationsrika kommunerna i länet sett till natur- och landskapstyper. Det handlar bland annat om artrika ädellövskogar, naturbetesmarker och våtmarker. Kommunens grönstruktur spelar en viktig roll inte bara för det inhemska utan även för regionalt rörligt friluftsliv, vilket synliggörs genom strukturbildens grönkilar genom Svartedalen samt i kustzonen där många gröna och blå värden överlappar med riksintresse för friluftsliv.

Kungälvs kommun utgör också en viktig del av regionens blåstruktur genom sitt läge längs kusten. För Kungälvs del har kusten betydelse för friluftslivet samt är en stor attraktionskraft för besökare. Hela den inre delen av skärgårdsområdet är klassad som ett område av riksintresse för naturvården. Här ligger naturreservaten Marstrands skärgård och Tofta med flertalet vandringsleder, mötesplatser, servicepunkter och natursköna upplevelser.

I inlandet utgör naturreservaten Svartedalen och Guddehjälm välbesökta natur- och rekreationsområden, tillsammans med Fontin som utgör del av Kungälvs tätort. Därutöver har samtliga central- och serviceorter natur- och grönområden utpekade inom och i anslutning till tätorten, områden i markanvändningskartan reserverade för bostadsnära rekreation. Tillgänglighet och utveckling av dessa grönområden ska prioriteras utifrån att det har stor betydelse för människors vardagsliv, livskvalitet och folkhälsa. Tillgängligheten till bostadsnära natur och rekreation är särskilt viktig för barn, unga och äldre samt grupper som har en begränsad rörelsefrihet.

Mötesplatser
Många möten sker spontant i vardagen vid hämtning på skola/förskola, i väntan på bussen, besök på en återvinningsstation eller en butik där människor spontant träffas. Skolor med omgivande skolgårdar, lekplatser, öppna gräsytor, sport och aktivitetsytor fungerar som mötesplatser för barnfamiljer och unga med stor utvecklingspotential och möjlighet till ökat

samnyttjande. Kommunens skolor hyr exempelvis ofta ut gymnastiksalar till föreningar på kvällar och helger. Kommunens bibliotek utgör även de en viktig mötesplats, dock med begränsade öppettider. Bibliotek återfinns i samtliga av kommunens serviceorter, där flertalet är placerade i eller i anslutning till skolbyggnader med undantag från Marstrand.

Olika typer av mötesplatser behöver utvecklas utifrån behov och förutsättningar på platsen. Kungälvs kommun har ett flertal anläggningar för föreningsliv, rekreation och motion som kan nyttjas av allmänheten. Detta handlar exempelvis om offentliga badplatser, motionsspår, leder för vandring, mountainbike och ridning, skateparker, utegym samt banor för tennis, boule och beachvolleyboll. Även kommersiella aktiviteter så som exempelvis ridanläggningar och leder tillsammans med golfanläggningar tar upp förhållandevis stora ytor av kommunens markanvändning samt utgör en betydande del av kommunens identitet. Majoriteten av aktivitetsytorna finns i Kungälv och Ytterby där det även bor flest invånare. Ytor för spontanidrott återfinns i samtliga serviceorter medan kommunala badplatser finns i Diseröd, Kode, Kärna, Marstrand och Tjuvkil-Lökeberg.

Lekplatser
Större kommunala lekplatser finns i Kungälv, Ytterby, Diseröd och Marstrand medan mindre lokala lekplatser finns utspridda i kommunen i en mer bostadsnära kontext. Fördelningen av lekplatser på allmän plats som förvaltas av kommunen är geografiskt ojämnt fördelad. I stället har huvudmannaskapet för lekplatser i planarbetena för respektive område lagts ut på exempelvis bostadsrättsföreningar och vägföreningar. Detta ställer höga krav om att behovet av bostadsnära lekplatser lyfts i pågående och framtida planarbeten och nya exploateringar.

Idag har 4 av 5 invånare i Kungälv och Ytterby mindre än 1 kilometer till närmaste lekplats medan endast 1 av 5 har samma avstånd i Kärna. Bedömningen är att Kungälv och Ytterby har relativ god tillgång till lekplatser medan barn i övriga delar av kommunen, i fallande ordning Diseröd (2 av 5), Kärna, Kode och Marstrand-Tjuvkil-Lökeberg (1 av 5), har en lägre täthet av lekplatser beräknat utifrån närhetsprincipen om 1 kilometer.

Kommunens inriktning är att utveckla och tillhandahålla större lekplatser, så kallade stadsdelslekplatser och utflyktslekplatser, som inte ryms på fastighetsmark. I framtida exploateringar bör kommunen vara huvudman för de större lekplatserna vilka förväntas bli mötesplats för barn, unga och vuxna inom ett större upptagningsområde än enbart de närmaste boende. Stort behov av fler och nya större lekplatser har identifierats i Kärna och Kode.

Barnperspektiv
Samhällsplaneringen är ett viktigt sätt att ta hänsyn till ungas säkerhet och tillgänglighet genom att säkra närhet till service, lek och rekreation. Den fysiska miljön är barnens utvecklingsmiljö och platsen där förutsättningarna grundläggs för deras framtida hälsa, välbefinnande och engagemang för sin sociala och fysiska omvärld. För att hantera barnperspektivet inom översiktsplaneringen, behöver samhällsservicefrågan kopplas ihop med närheten till bostaden och andra vardagsfunktioner. På så sätt kan barns rörelsefrihet mellan platser för exempelvis kultur, möten, fritid och skola säkras.

Ju äldre barnen blir ju större möjlighet har de att självständigt förflytta sig och ta dela av kommunens utbud, men för de yngre barnen blir de bostadsnära lek- och rekreationsytorna allt viktigare för en meningsfull fritid. Det är viktigt att barn i hela kommunen har tillgång till grundläggande service, skola och fritidsaktiviteter där de kan mötas och umgås.

Ställningstaganden

- I anslutning till nybyggnation av skolor ska lokaler och idrottshallar dimensioneras efter föreningslivets behov. Detta för att säkerställa att möjligheten till kultur-, förenings- och sportaktiviteter tillgodoses samt möjliggöra tillgång till icke-kommersiella mötesplatser.
- Möjligheten till samutnyttjande av kommunala lokaler, lekplatser och anläggningar ska alltid prövas.
- Bostadsnära lekplatser säkerställs i pågående och framtida planarbeten och nya exploateringar.
- Kommunen behöver ta fram program för större lekplatser i kommunal regi på allmänplatsmark. Särskilt angeläget är tillkomsten av större lekplatser i Kärna och Kode.
- Tillskapande och utveckling av platser för kulturutbud och offentlig service för alla åldersgrupper ska ske med utgångspunkt i invånare och besökares behov under dag- och kvällstid.
- Utvecklingen av platser för möten och samspel ska verka för att lyfta fram kulturmiljön som en del av kommunens identitet.
- Utformning av allmänplatsmark som parker, olika aktivitetsytor, lekplatser, färg- eller ljussättning av otrygga miljöer bör ske i dialog med medborgare och brukare. Senior-och barnperspektivet bör här särskilt beaktas.
- Berörda målgruppers perspektiv och delaktighet behöver beaktas i kommande planeringsprocesser med särskild vikt på barn, unga och äldres behov vilka ställer högre krav på och i högre utsträckning nyttjar sin närmiljö.
- De gröna ytornas funktion för lek, möten och samspel ska värnas.

7.4 TRAFIK OCH MOBILITET

Kungälv har ett strategiskt läge mitt i ett av Västsveriges viktigaste transportstråk – mellan de nordiska huvudstäderna Oslo och Köpenhamn, med direkt närhet till Göteborg. Detta gör kommunen till en naturlig del av arbetsmarknaden i Västsverige och en viktig aktör i den regionala utvecklingen. Tillväxten av bostäder och verksamheter i kommunen sker främst i tätorten Kungälv och Ytterby nära huvudstråket E6 och Södra Bohusbanan.

Kungälv kan med rätt satsningar på transportinfrastrukturen vara med och bidra till en hållbar tillväxt i storstadsregionen med kraftigt minskad klimat- och miljöpåverkan från transportsystemet.

Enligt kommunens mobilitetspolicy ska alla delar av kommunen ha möjlighet att välja hållbara transportslag. Policyn visar vägen för hållbarhetsarbetet inom mobilitet och trafik med en planeringshorisont för år 2050 och framåt. Den tar sin utgångspunkt i Översiktsplanen samt andra relevanta styrdokument. I framtagandet av översiktsplanen kan ytterligare ställningstaganden tillkomma då ÖP2050 har målår 2050 med utblick 2070.

Resor

Kungälv med sin storlek genererar pendlingsströmmar, både inom och utanför kommungränsen. Det visar på huvudstråkets betydelse som en av regionens viktigaste transportleder – för pendling, godstransporter och regional tillgänglighet. Söder om centralorten ökar belastningen ytterligare, särskilt i riktning mot Göteborg, vilket speglar det starka pendlingsmönstret. Norrut minskar flödet något, men E6 förblir en viktig länk för både nationell, lokal och regional trafik.

På huvudstråket E6, som löper genom kommunen, uppgår trafikflödet till omkring 61 500 fordon/ dygn och med kollektivtrafiken (tåg och buss) med resor 9 000 resenär / dygn. (Regionala bilder, 2023)

I sekundärstråket mellan Kungälvs tätort och Ytterby är en viktig länk med höga trafikflöden – med 19 000–25 000 årsdygnstrafik. Längre väster ut i stråket är trafikflödena betydligt lägre.

Kommunens tre största bytespunkter är Kungälvs resecentrum, Ytterby station och Kode station.

Pendlingsmönstret i kommunen fördelas med en större andel utpendling än inpendling i och med kommunens läge intill Göteborg men också många som arbetar och bor i kommunen. År 2021 var utpendlingen ca 14 400 personer och inpendling är ca 8 900 personer. Samtidigt pendlar ca 10 500 medborgare inom kommunen. Det största pendlingsstråket går söderut till Göteborg, vilket speglar Göteborgs roll som regionens största arbetsmarknad. Näst störst är pendlingen mot Stenungsund, följt av Mölndal som tredje största plats. Denna pendling visar på Kungälvs starka koppling till den regionala arbetsmarknaden och vikten av god infrastruktur och kollektivtrafiklösningar för att stödja ett hållbart resande.

När både regionen och Kungälv växer förändras förutsättningarna för trafiken. Nya bostäder och arbetsplatser växer fram i attraktiva lägen bland annat vid kustremsan och tidigare verksamhetsområden omvandlas till blandade stadsmiljöer. Resmönstret i Kungälv domineras idag av bilen, särskilt i de mindre serviceorterna längre från centralorten. Statistik visar dock att hushåll i exempelvis Ytterby och Marstrand har något lägre bilinnehav (SCB, 2022), vilket visar att förändring är möjlig. Genom god samhällsplanering, digitala lösningar och effektivisering av trafiksystemet kan både behovet och längden på resor minska – utan att tillgången till viktiga funktioner försämras. Detta kallas res- och transportsnålhet, och är en viktig del av kommunens hållbarhetsarbete.

För att nå ett mer hållbart samhälle behöver fler ges möjlighet att ändra sitt resebeteende. Kommunen arbetar aktivt för att skapa ett trafiksystem som främjar jämlik rörlighet och gör det enkelt att välja hållbara färdsätt – som gång, cykel och kollektivtrafik – framför bilen.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafiken fyller en viktig funktion för jämlika villkor för resande oavsett ålder och för många börjar och slutar dagen just vid en busshållplats. Den möjliggör ett hållbart resande och bidrar till kommunens tillväxt och tillgänglighet. Med rätt förutsättning får befolkningen tillgång till en större arbetsmarknadsregion. Vidare möjliggör den en hållbar besöksnäring med regional tillgänglighet till kusten. Kollektivtrafiken är ett transporteffektivt sätt att förflytta många människor på samma gång, vilket minskar trängseln och avlastar belastade transportstråk.

Kollektivtrafiken har en strategisk roll i samhällsplaneringen framför allt i kommunens mest tätbebyggda områden och jobbtäta platser, d.v.s. kommunens huvudstråk.

Kollektivtrafik i Kungälv
Kungälv är en geografiskt stor kommun, vilket innebär att det kan vara en utmaning att erbjuda god kollektivtrafik i alla delar – särskilt utanför tätorterna Kungälv och Ytterby.

Kommunen verkar för att kollektivtrafiken ska vara ett attraktivt och tillgängligt val även för övriga serviceorter. Kungälv erbjuder olika former av kollektivtrafik så som tåg, buss och båt.

Kollektivtrafiken som helhet kopplar samman öarna med fastlandet, där resenärer kan byta till buss eller tåg, vilket gör att fler resenärer till de mindre öarna väljer kollektiva färdmedel framför bil.

Lokala och regionala busslinjer förbinder tätorter inom kommunen samt med grannkommuner. Den regionala tågtrafiken i Södra Bohusstråket förbinder Ytterby och Kungälvs tätort med Kode, Göteborg och Bohuslän – och i förlängningen hela Sverige.

På bilden ser vi buss 302 mot Marstrand.

Från Kungälvs resecentrum erbjuds goda förbindelser både lokalt, regionalt och nationellt. Även Ytterby och Kode har tillgång till både tåg- och busstrafik, vilket gör det enkelt att resa inom kommunen och vidare till större städer. Skolskjutsen, som är öppen för allmänheten, kan ses som ett komplement där det saknas linjetrafik.

Ytterby och Kode som är kommunens två stationssamhällen och är tillsammans med centrala Kungälv de viktigaste orterna för en hållbar utveckling av kommunen. För Ytterby och Kode har därför fördjupade översiktsplaner tagits fram som visar på möjlig fördubbling av antalet invånare.

Kommunens inriktning är att det finns bra kopplingar från serviceorter till större kollektivtrafiknoder, där vidare resor kan ske ut i regionen – inte minst till Göteborg, som är en av de viktigaste målpunkterna för både arbete, studier, kultur och aktiviteter. För att säkra upp kollektivtrafiken behöver den bli mer robust och framkomligheten säkras.

Multimodala transporter innebär användning av två eller fler olika transportsätt för att flytta varor eller människor under en enda transport. Detta kan vara allt från en kombination av väg-, järnväg-, sjö- och flygtransport för gods, till att gå, cykla, använda kollektivtrafik och bil för personlig transport. Syftet med multimodala transporter är att optimera logistik, minska kostnader och/eller minska miljöpåverkan.

Båttrafik
Båttrafiken i kommun trafikerar året runt och är främst till för att tillgodose fastboendes möjlighet att resa till fastlandet, men är också viktig ur ett besöksnäringsperspektiv.

Resor till öarna är inte bara en praktisk transportlösning – själva färjeturen utgör ofta en del av upplevelsen.

De färjor som kör i kommunen ägs och driftas av olika parter, samverkan är viktig för att besökare och invånare i Kungälvs kommun ska kunna transportera sig vattenvägen. Platsspecifika förutsättningar avseende hamn och bryggor m.m. präglar utbudet i båttrafiken och möjligheterna prövas från fall till fall.

Idag finns tre stråk med båttrafik, Kornhallsleden som är en statlig vägfärja som kopplar samman Gunnesby på Hisingen och Kornhall över Nordre älv, Marstrandsfärjan som är en kommunalt ägd linje som trafikerar mellan Marstrandsön och Koön samt Personfärja linje 326 som är en regionalt ägd linje som trafikerar Dyrön, Rökan och Rörtången, via Älgön, Brattön och Lövön.

På bilden ser vi Marstrandsfärjan med Carlstens fästning i bakgrunden.

Ställningstagande

- Utveckla tågtrafiken genom Ytterby och Kode till pendeltågstrafik, i stället för att den fortsatt klassas som regiontrafik. Detta syftar till att öka turtäthet, tillgänglighet och integrering med övriga delar av Göteborgs-regionens kollektivtrafiksystem.
- Stärka upp regionala stråket mellan Kungälvs tätort och Kareby med effektiv, högklassig kollektivtrafik så som regionens Metrobussystem (”tåg på däck”).
- Tillgängliggöra kollektivtrafiken för fler – bland annat genom att inkludera merparten av kommunen i regionens biljettsystem för Zon A.
- Fortsatt möjliggöra förbättring av båttrafikens infrastruktur genom exempelvis elektrifiering och att tillgodose behov av natthamnar.
- För att säkerställa en effektiv utveckling krävs att den kommunala bostads- och verksamhetsutvecklingen samspelar med trafikplaneringen. Samt att en samordning sker med regional- och nationell kollektivtrafikplanering.

Gång- och cykelbanor

Det är viktigt att Gång- och cykelbanor är trygga, tillgängliga och säkra, så att människor kan resa hållbart oavsett ålder. De bör även vara gena, sammanhängande och överbrygga barriärer. Ett finmaskigt gång- och cykelnät behöver länkas till kollektivtrafik, service, handel och fritidsaktiviteter.

För att identifiera lämpliga åtgärder bör cykelnätet delas in utifrån funktion, både i tätbebyggda områden och på landsbygden. Det möjliggör en mer träffsäker planering där olika typer av cyklister (pendlare, barn, fritidscyklister) får sina behov tillgodosedda.

Gång är ett grundläggande färdsätt som utgör början och slutet på nästan alla resor, oavsett om man reser med kollektivtrafik, bil eller cykel. Därför är det viktigt att skapa attraktiva gångmiljöer, särskilt i områden med ökad

På bilden ser vi en cykelskylt i Kungälvs kommun.

bebyggelse som Kungälvs tätort, Ytterby och Kode.

Stadens gångstråk bör knytas samman med omgivande promenadstråk och vandringsleder för att främja rekreation, rörelse och sociala möten. Detta stärker både folkhälsan och stadens attraktivitet.

Gång och cykel i Kungälv
I kommunen finns idag ett välutbyggt gång- och cykelnät mellan tätorterna och i framför allt tätorterna Kungälv och Ytterby. Från centrala Kungälv nås stora delar av orten inom 5 km och i Ytterby inom 3 km. Dock utgör topografin en utmaning för att skapa stråk med god tillgänglighet. Därför har utvecklingen av cykelstråk hög prioritet, med fokus på både framkomlighet och trafiksäkerhet.

Mellan tätort och serviceort i kommunen finns det idag ca 30 km separat gång- och cykelväg längs med statlig väg och det finns potential för att tillgängliggöra ytterligare stråk. Idag finns det gång- och cykelstråk längs med väg 574 mellan Kode och Kungälv, längs med väg 625 mellan Kungälv och Diseröd och längs väg 604 mellan Kärna och Ytterby. Vidare finns gång- och cykelväg längs med sekundärstråket väg 168 mellan Kungälv och Marstrand dock saknas sträckan genom Tjuvkil. Inom kommunens serviceorter finns kortare sträckor av separat gång- och cykelväg mellan service och kollektivtrafik. Längs med de vägar som leder ut mot kommunens mindre kustorter saknas idag gång- och cykelstråk.

I kommunen finns det också natursköna cykelleder som erbjuder både landsvägscykling och cykelväg av varierande standard. Till exempel finns cykelleder som sträcker sig mellan Göteborg, Kungälv, Svartedalen och vidare norr ut mot Stenungsund.

Godstrafik
Godstransporter är en viktig del av kommunens näringsliv och logistiksystem. Transport av varor, produkter och material sker i huvudsak inom kommunens större verksamhetsområden, vilka är strategiskt placerade i anslutning till god infrastruktur och regionens huvudstråk. Kommunen har ett flertal stora arbetsplatser men i huvudsak ett stort antal småföretag

Godstrafiken till och från kommunens serviceorter sker via kommunens definierade transportstråk. Dessa vägar är viktiga för att säkerställa tillgänglighet och effektivitet i den lokala distributionen.

Omfattande godstrafik med varor, produkter eller liknade sker i dag utifrån behov främst i kommunens större verksamhetsområden såsom Rollsbo, Solbräcke och Arntorp som ligger i anslutning till god infrastruktur vid regionens huvudstråk E6.

Godstrafiken till och från serviceorter sker på regionala vägar.

I tätorterna särskilt i Kungälv och Ytterby, är det däremot lämpligt att etablera mindre transportintensiva verksamheter och i stället större personalintensiva arbetsplatser, sjukhus, kontorshus, handelsområden med mera.

I mindre serviceorter lämpar sig främst lokala verksamheter med begränsat transportbehov.

Ställningstagande
- Utrymmeskrävande transporters framkomlighet ska tillgodoses i de verksamhetsområden som ligger längs med E6. Det är däremot en utmaning att möjliggöra för dessa i befintliga verksamhetsområden inne i Ytterby eller Östra delen av Kungälv.

Parkering
Parkering är en viktig del av samhällsplaneringen och påverkar hur städer och samhällen utvecklas och fungerar. En välplanerad parkeringshantering kan främja hållbar mobilitet, tillgänglighet och en attraktiv stadsmiljö.

Parkeringen har stor roll i planeringen av bostäder, besöksnäring, service och verksamhet. Det finns olika typer av parkering som ska möte upp olika ändamål beroende på var parkeringen är belägen - i tätortort, serviceort eller kustort. Kungälvs kommun strävar efter att erbjuda tillgängliga och effektiva parkeringslösningar genom att anpassa anläggningarnas funktion och utbud efter vald plats.

Parkering i Kungälv
I centralorten Kungälv är parkeringen reglerad och avgiftsbelagd i o m att efterfrågan är stor då det råder konkurrens om platserna mellan boende, förtagare, besökare och pendlare med flera. Kommunen erbjuder både kort- och långtidsparkering. I de centrala delarna finns två parkeringsdäck samt stora parkeringsanläggningar.

Idag finns det cykelparkering med eller utan tak vid busstationer och resecentrum i samtliga tätorter och serviceorter.

Det finns gatuparkering längs med gatorna och mindre besöksparkering i direkt anslutning till verksamheter, besöksmål och service.

I serviceorter och kustorter är parkeringen anpassad efter lokal efterfrågan och säsongsvariationer, särskilt i områden med turism och besökare.

Laddmöjlighet för elfordon finns på flera platser i kommunen och utbyggnad pågår kontinuerligt.

Parkering i verksamhetsområden i Ytterby och Kungälv är generellt väl tilltagen och avgiftsfritt. I nuläget är det ingen större efterfrågan på parkering i serviceorterna. Vilket innebär att de är avgiftsfria och endast tidsreglerade.

Under sommaren råder stor brist på parkeringsplatser i serviceorten Marstrand och i kustorter som erbjuder badplatser, framför allt i Rörtången, Kovikshamn och Aröd. Detta leder till att fordon parkeras längs med vägarna, med

På bilden ser vi Kungälvs resecentrum (Västtrafik).

följd av att framkomligheten för kollektivtrafiken begränsas.

I Marstrand som är kommunens stora besöksmål är trycket ohört stort vid t.ex. seglingsevenemang men även vid fina högsommardagar. All parkering är avgiftsbelagd och reglerad efter plats och funktion.

Inriktningen är att i takt med att Kungälv växer finns det behov av att ställa erforderliga krav på samtliga aktörer för att uppnå det politiska målet om förtätning.

Ställningstagande

- Genom att möjliggöra samnyttjande av parkeringsytor blir det mer yteffektivt och fler målpunkter kan samordnas såsom skola, handel, idrottsanläggningar och turistmål. Parkeringsmöjligheterna i kommunen är anpassade efter platsens funktion och läge erbjuds uppställning för olika trafikslag och fordon.

- I varje serviceort bör det finnas minst en intermodal bytespunkt – en plats där olika färdsätt möts, exempelvis gång, cykel, kollektivtrafik och bil. I anslutning till dessa bytespunkter ska det finnas tillgänglig och välplanerad parkering som underlättar övergången mellan färdsätten, vilket gör det enklare att resa hållbart.

- I det fortsatta arbetet med parkeringsfrågor är det viktigt att beakta att valet av parkeringslösning och dess placering påverkar hela transportsystemet. Större parkeringsanläggningar genererar omfattande trafikrörelser och påverkar angränsande omgivning.

- I anslutning till kollektivtrafikstråk på landsbygd bör det finnas mindre parkeringsytor som underlättar övergången mellan färdsätten, vilket gör det enklare att resa hållbart.

Vägnätet

Kungälvs kommun genomkorsas av flera viktiga transportleder som spelar en avgörande roll för både lokal och regional tillgänglighet. I nord-sydlig riktning löper E6 och Södra Bohusbanan, som utgör kommunens huvudsakliga transportstråk. Dessa statliga leder kopplar samman centralorterna Kungälv, Kareby, Ytterby och serviceorten Kode, och fungerar som ryggraden i kommunens trafiksystem.

Utöver huvudstråket finns flera betydelsefulla regionala vägar som binder samman serviceorter med tätorten Kungälv/Ytterby. Dessa fem vägar är viktiga för vardaglig pendling, tillgång till service, näringsliv och besöksnäring

Väg 168 fungerar som kommunens sekundärstråk mellan Kungälv, Ytterby och Marstrand.
Väg 574 utgör det norra stråket mellan Kode, Kareby och Kungälv.
Väg 625 är det östra stråket mellan Diseröd och Kungälv.
Väg 604 kopplar samman Kärna och Ytterby i sydväst.
Väg 571 är det sydliga stråket mellan Kärna, Säve och arbetsplatser i Göteborg.

Tillsammans skapar dessa vägar ett välfungerande vägnät som möjliggör smidiga

resor inom kommunen och till angränsande regioner. Med fortsatt utveckling och satsningar på hållbara transportlösningar har Kungälv goda förutsättningar att stärka sin roll som en modern och tillgänglig kommun i Västsverige.

De kommunala gatornas roll är att vardagen ska fungera smidigt. De är viktiga för lokaltrafik, boende, service och besöksnäring, och skapar trygga och tillgängliga miljöer för både invånare och besökare. Utöver de större trafiklederna har även det övriga vägnätet, inklusive mindre vägar, stor betydelse – särskilt för att nå landsbygden och rekreationsområden. Dessa vägar stärker tillgängligheten och bidrar till att hela kommunen hålls samman, från tätort till natur.

I Ytterby är Torsbyvägen och Sparråsvägen två centrala vägar som kopplar samman bostadsområden med skolor, lokal service och det större vägnätet. Väg 168 är kopplingen vidare mot E6.

I Kungälvs centralort finns flera gator med särskilt stor betydelse för trafikflöden och tillgänglighet. Kongahällagatan, Strandgatan och Uddevallagatan är genomfartsgator genom stadskärnan, viktiga för både biltrafik och kollektivtrafik. Karebyvägen och Trollhättevägen är infartsgator som matartrafiken till centrum och övriga vägar som leder vidare.

Rollsbovägen ligger i direkt anslutning till E6 och går genom industri- och handelsområdet Rollsbo. Vägen är central för näringslivets transporter till och från kommunen.

Tillsammans utgör dessa vägar ett välfungerande och sammanhängande trafiknät som gör det enkelt att ta sig fram – oavsett om du går, cyklar, åker kollektivt eller kör bil. Med fortsatt utveckling och hållbar planering stärker Kungälv sin roll som en tillgänglig och attraktiv kommun för framtiden.

Infrastrukturutmaningar

I Kungälvs kommun finns det några infrastrukturutmaningar av lite olika karaktär. Både person- och godstrafiken förväntas under kommande år att öka, samtidigt som kapaciteten på infrastrukturen nästan är nådd. Eftersom sekundärstråk och mindre stråk kopplas huvudstråket har kapacitetstaket i stort sett nåtts vid anslutning till E6:an söder ut. Den ökade bebyggelsen längst E6 i norr inom regionen bidrar till ytterligare högre trafikbelastning på E6 i Kungälv. Samtidigt pågår en hög utbyggnadstakt i grannkommunen och den tillkommande trafik på Jordfallsbron spiller över till Kungälv genom att det blir trängselproblematik på E6. Den trafikmängden gör att E6-bron blir en flaskhals i det regionala transportsystemet.

Sekundärstråket fylls på i takt med tillväxten i serviceorter och på landsbygden och som i sin tur skapar trängselproblematik i stråket Kungälv-Ytterby samt längs E6:an.

Passagen E6-bron över Nordre älv genom Kungälv som enda fastlandsförbindelse innebär sårbarhet vid trafikolyckor och stora trafikflöden. Kungälv har relativt jämn fördelning på in- och utpendling i och med att Kungälv erbjuder många arbetsplatser. Uteblivna tågsatsningar försvårar arbetet med överflyttning till kollektivtrafiken och med påföljd att det finns risk för köbildning. Vilket försvårar för bl.a. kollektivtrafik.

Under sommarhalvåret när många sommargäster och andra besökare reser till Kungälvs serviceort Marstrand, drabbas väg 168 av långa köer, av såväl godstransporter som bil- och kollektivtrafik. Stor förekomst av långsamtgående fordon drar ned hastigheten på vägarna och kan göra restiden svår att beräkna. Samtidigt är god framkomlighet för godstransporter avgörande för att näringslivet och den lokala ekonomin ska fungera.

I ÖP2010 fanns en förbifart föreslagen på väg 168 förbi Tjuvkil, vilken diskuterats under lång tid. Förslaget bedömdes ha stor miljöpåverkan

På bilden ser vi Nordre älv i vinterskrud.

och har därför inte genomförts. Dock bör frågan på sikt utredas utifrån vilken utveckling som sker i sekundärstråket.

Kärna - Ytterby - Kornhall

Kungälvs kommun ser en tydlig inflyttning till de sydvästra delarna, särskilt i och omkring Kärna. Denna utveckling skapar nya möjligheter – men också ett ökat tryck på pendlingsstråket Kärna–Säve–Göteborg, där många invånare har sina arbetsplatser.

En fast förbindelse över Nordre älv i detta stråk skulle avsevärt förbättra tillgängligheten till Göteborg och öka robustheten i transportsystemet men också det avlasta nationella stråket E6. En sådan förbindelse skulle också avlasta andra delar av vägnätet och skapa alternativa resvägar vid störningar.

En fortsatt förtätning i Kärna och dess omland genererar ett ökat tryck på det södra pendlingsstråket Kärna – Säve – Göteborg. Med ett välutvecklat kollektivtrafikstråk söderut skapas goda förutsättningar för ett mer hållbart resande, där fler kan välja bort bilen till förmån för smidiga, klimatsmarta alternativ.

Ställningstagande

- Kungälv kan lokalt hantera kapacitetsbristen genom att verka för att en överflyttning sker mot mer transporteffektivt resande (gång, cykel och kollektivtrafik). Omställningen kräver både förändringar på beteendenivå för att avlasta systemet, samt hållbar planering som ger förutsättningar för ett mer effektivt resande.

- I ett mer regionalt perspektiv behöver mer satsning ske på smart och effektiv kollektivtrafik. Järnvägen ska utvecklas till en attraktiv transportväg och integreras med väg och ytor för buss. Genom utbyggnad av spår och stationsområdet kan tåg- och busstrafik bli effektivare, få högre turtäthet. Ett framtida dubbelspår på södra Bohusbanan skapar en robusthet för en ökad kapacitet och hållbarhet, på sätt som gör att person-

och godstrafik inte begränsar varandra.

- Stärka upp med högre turtäthet och utvecklade linjedragningar i tätorterna och verksamhetsområden i takt med en ökad förtätning av bostäder och verksamheter. Vilket är ett led i en överflyttning genom att öka kollektivtrafikens attraktivitet med bättre turtäthet och robusthet. Öka restidsfaktorn i tid jämfört med bilresan, och blir mer konkurrenskraftig.
- Förtätning i kollektivtrafiknära lägen. Kungälvs kommun behöver fortsätta förtäta med bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen, och prioritera kollektivtrafik som färdmedel i ökad grad. Kommunen ska verka för att redan starka kollektivtrafikstråk i regionala huvudstråket och det lokala området och kapacitet ska stärkas med ökad framkomlighet genom planskildhet.
- Kommunen behöver verka för ett förstärkt kollektivtrafikstråk mellan Kungälvs tätort och stråket mot Kareby där det planeras förtätning av bostäder och verksamheter.
- I framtida planer på förtätning av bostäder och verksamheter föreligger ett tydligt behov av en nära och kontinuerlig samordning mellan bostadsplanering och trafikplanering, både på kort och lång sikt.
- Inga åtgärder får genomföras som hindrar en framtida utbyggnad av Bohusbanan till dubbelspår.

Läs mer: Mobilitetspolicyn

Ställningstagande i Mobilitetspolicyn
Kommunens ska verka för att målet med ökade andel hållbara resor uppnås, enligt Mobilitetspolicyn.

- Minskad miljö- och klimatpåverkan.
- Ökad andelen hållbara resor.
- Ny bebyggelse ska stödja en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik genom att i första hand utvecklas i huvud- och sekundärstråk samt i serviceorter.
- Ökad trygghet, säkerhet och tillgänglighet i trafikmiljöer samt i anslutning till kollektivtrafik.
- Ökad samnyttjande av trafikslag.

7.5 TEKNISK FÖRSÖRJNING

Samhällsservice är ett samlingsbegrepp för icke kommersiell service i såväl offentlig som privat regi. Samhällsservice måste byggas ut i takt med bostadsbyggandet och befolkningsutvecklingen. Teknisk försörjning är en del av samhällsservicen. Dit räknas vattenförsörjning, avloppshantering, avfallshantering och energiförsörjning.

Vatten och avlopp
Dricksvattenförsörjning och avloppsrening – vattentjänsterna – utgör grundläggande samhällsservice som kommunen behöver planera för. Kommunen är samhällsplanerare, markägare, verksamhetsutövare, tillsynsmyndighet och ytterst ansvarig för allmän vattenförsörjning och avlopp (VA).

Vattentjänstplan
Sedan januari 2024 ska alla Sveriges kommuner ha en aktuell vattentjänstplan. Den ska beskriva kommunens intentioner för va-verksamheten, som till exempel framtida utbyggnadsområden och kommande investeringar, och ska aktualiseras minst var fjärde år. Innehållet i vattentjänstplanen ska samrådas med allmänheten. Innehållet i vattentjänstplanen är inte juridiskt bindande. Vattentjänstplanen för Kungälvs kommun beräknas antas 2025.

VA-plan
Tillsammans med kommunens vattentjänstplan styr VA-planen kommunens arbete med va-verksamheten. Dessa styrdokument kompletterar varandra. VA-planen innehåller flera delar, till exempel VA-policy och VA-översikt samt dagvattenplan. VA-policyn förklarar kommunens riktlinjer för arbetet med va-frågor, medan VA-översikten beskriver förutsättningarna i kommunen.

Syftet med Vattentjänstplanen och VA-planen med dess olika delplaner är att skapa förutsättningar för en god, trygg och långsiktig planering av va-försörjningen i kommunen.

Läs mer: VA-policy

Inom kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp ansvarar Kungälvs kommun för att kommunens invånare har tillgång till bra dricksvatten och att avloppshantering från bostäder och verksamheter sköts på ett säkert sätt, både med hänsyn till människors hälsa och miljön.

Vatten
Kungälvs kommun har efter byggnation av det nya vattenverket goda möjligheter att försörja kommunen och kringliggande kommuner med dricksvatten. Göta älv är kommunens främsta råvattentäkt. För att skydda dricksvattnet för många invånare i kommunerna längs med Göta älv blev det av länsstyrelsen 2022 utpekat som ett regionalt vattenskyddsområde. Dock blev det upphävt av regeringen i april 2025. Kungälvs kommun har tre egna vattenskyddsområden vid Dösebacka, Lysegården och Marstrand.

Kungälvs kommun har varit delaktig i att ta fram en regional vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen och ställt sig bakom Vattenförsörjningsplanen för Göteborgsregionen samt den regionala Vattenförsörjningsplanen för Västra Götaland, genom att använda den som grund för kommunens fortsatta strategiska arbete.

Kungälvs kommun levererar dricksvatten till Ale och Stenungsunds kommun.

Spillvatten
Det finns tre allmänna reningsverk i Kungälv kommun, men huvuddelen av spillvattnet pumpas vidare för rening i Ryaverkets avloppsreningsverk i Göteborg. Gryaab AB (Gryaab) är ett kommunalt aktiebolag som ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille och Bollebygd. Bolagets huvuduppgift är att avleda avloppsvatten från kommunerna och vid avloppsreningsverket Ryaverket ta emot och behandla avloppsvatten.

Dagvatten
Dagvatten är regnvatten och smältvatten som rinner av från till exempel vägar, tak och parkeringsytor. Det är fastighetsägaren som är ansvarig för att dagvattnet omhändertas på den egna fastigheten. Inom verksamhetsområde för kommunalt dagvatten är det kommunen som är ansvarig för att leda bort dagvatten från enskilda fastigheter, kvartersmark och allmänplatsmark.

Dagvatten kan avledas både via ledningar och öppna diken.

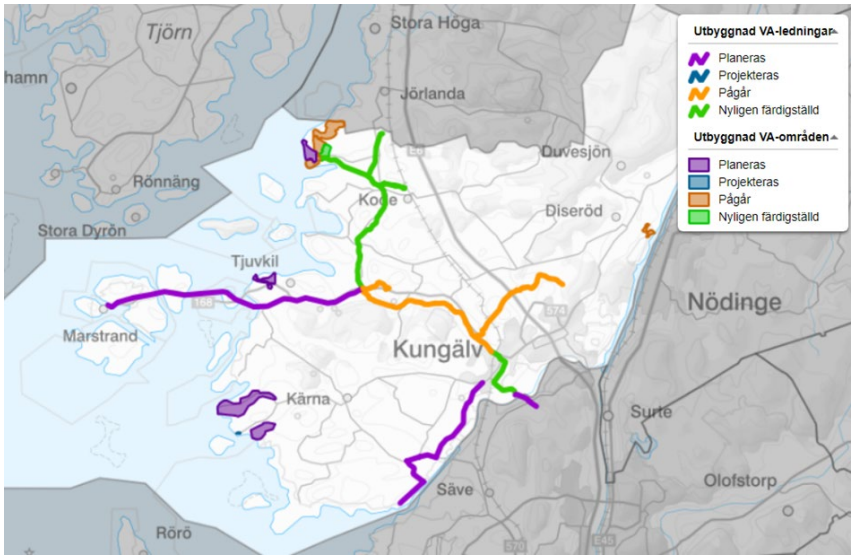
För att uppnå god vattenstatus i hav, sjöar och vattendrag kan dagvattnet behöva renas innan utsläpp till miljön.

Läs mer: VA-planens Dagvattenpolicy och Dagvattenhandboken

Verksamhetsområden
Inom det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp är kommunen ansvarig för de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna. De flesta av kommunens verksamhetsområden har tre vattentjänster (dricksvatten, spillvatten och dagvatten).

I Kungälvs kommun är utbyggnadsbehovet av kommunal va-försörjning stort, bland annat i så kallade omvandlingsområden, det vill säga tidigare fritidsområden som mer och mer bebos permanent. Prioritering och planering för utbyggnaden av den allmänna va-anläggningen blir därför en viktig del av kommunens va-planering. Det ger möjlighet till en samlad bedömning av var, när och i vilken ordning utbyggnaden ska ske. Samtidigt blir det tydligare i vilka områden det är mer lämpligt med enskilda lösningar så att en planering för en långsiktigt hållbar va-försörjning kan tas fram även för de områdena.

I Kungälv finns en stor andel enskilda vatten- och avloppslösningar i kustnära lägen bland annat i de s.k. omvandlingsområdena. Anläggningarna kan vara enskilda små anläggningar eller enskilda gemensamhetsanläggningar.

Kartan visar utbyggnadsplan för kommunens vatten- och avloppsnät.

På flera ställen i kustområdet finns problem med bland annat saltvatteninträngning i de enskilda brunnarna.

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV) är kommunen skyldig att ordna en allmän va-försörjning där det finns ett behov i ett större sammanhang av miljö- och/eller hälsoskäl.

I Kungälvs kommun pågår en stor utbyggnad av va-nätet som avser att inkludera fler områden i kommunen till den allmänna va-anläggningen.

Detta kommer innebära att flera tusen personer som idag har enskilda lösningar med bristande funktion och kvalitet kommer erhålla säkert dricksvatten. Även antalet enskilda avlopp kommer att bli färre och belastningen på miljö och framför allt kusten kommer därför att minska.

Till ett antal områden har Länsstyrelsen i Västra Götaland beslutat att Kungälvs kommun ska ordna med allmänna vattentjänster (spillvatten, dricksvatten och i vissa fall dagvatten) enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Detta kallas för föreläggande. Det finns datum för när det ska vara klart kopplat till besluten. Om arbetet inte blir klart i tid kan kommunen behöva betala vite.

Dessa områden är perifert belägna i kommunen och ligger i de flesta fall också långt ifrån där kommunalt VA finns idag eller där det finns god kapacitet i ledningsnätet. Föreläggandena innebär att kommunen prioriterar dessa områden i utbyggnadsplanen för VA.

En utbyggnad av kommunen med förtätning i serviceorter, omvandling i kustorter och nybyggnation på landsbygden innebär ökade krav på kommunen att inrätta verksamhetsområde för kommunalt VA. Det ökar kraven på utbyggnad och underhåll av kommunens vatten- avlopp- och dagvattenanläggningar samt behov av överföringsledningar. Vidare behöver befintliga anläggningar klimatanpassas. Denna utbyggnad bekostas av VA-kollektivet och utgörs av den VA-taxa som betalas in.

För en mer hållbar utveckling av VA-taxan och nyttjande av va-kollektivets resurser bör utveckling i första hand ske i områden där kommunen redan har verksamhetsområde för kommunalt VA, alternativt i direkt närhet av verksamhetsområde.

Ställningstagande

- Kommunen behöver arbeta med va-planering parallellt med översiktsplaneringen så att dessa stödjer varandra. I samband med att en ny översiktsplan tas fram bör även VA-planen och vattentjänstplanen uppdateras.
- Ställningstagande i kommunens VA-policy och dagvattenpolicyn ska följas.
- Inom områden med vattenskyddsområden bör exploatering undvikas helt eller ske med stor hänsyn.
- Planläggning och/eller omvandling av områden och utbyggnad av kommunalt VA ska samordnas, för att erhålla en hållbar utveckling av den kommunala infrastrukturen.
- Undvika ny bebyggelse eller andra åtgärder som innebär att kommunen kan bli skyldig att bygga ut kommunalt VA enligt 6 § i Lagen om allmänna vattentjänster (LAV).
- Kommunen ska aktivt arbeta med att reducera andelen hårdgjorda ytor,

d.v.s. anlägga så lite asfalt och stensättning som möjligt, så att avrinningen av dagvatten blir långsammare. Gröna ytor bidrar också till rening av dagvattnet.

- Exploateringsområden ska i ett tidigt skede fördelas enlighet principen att 15% av exploateringsområdet ska vara allmänplats grönytor, för bättre hantera dagvatten, skyfall samt öka attraktiviteten.

Gällande VA-policy och dagvattenpolicyn, gör följande ställningstaganden:

- I områden som kommer att bli framtida kommunala verksamhetsområden så gäller att nybyggnation i första hand skall avvakta till dess att den kommunala lösningen är inrättad. Detta gäller i synnerhet för områden som förväntas bli kommunalt verksamhetsområde inom snar framtid. Förutsättningar för att nybyggnation ändå ska kunna tillåtas är att den i dessa fall inte medför en ökad belastning på recipienten eller att det uppkommer en ökad risk för miljömässiga eller hälsomässiga olägenheter i området. Krav på kretsloppsanpassade system kan därför komma att ställas. Tillstånd för sådana lösningar kommer även att tidsbegränsas. En prövning utförs av kommunens miljöenhet i varje enskilt fall.
- Detaljplaneläggning görs endast där allmänt va är möjligt
- Utsläpp av föroreningar ska begränsas vid källan, så att kostnaden för att rena föroreningar, som släpps ut och sprids diffust, inte flyttas över till någon annan eller samhället (kommunen).
- Avsätta plats för avledning och utjämning i alla skeden av fysisk planering. Detta görs med fördel genom att lokala förhållanden såsom grönområden och låglänta stråk tillvaratas.
- Nyttja lokala förhållanden som låglänta stråk och grönområden.
- Bevara och skapa områden som utgör en naturlig buffert för dagvatten som till exempel våtmarker.
- Undvika att bebygga inom låglänta områden och i områden där dagvatten riskerar att stängas in.

Brand- och Släckvatten

Inom verksamhetsområdet för dricksvatten tillhandahåller kommunen vatten för brandsläckning där möjlighet finns. Brandposternas lägen bestäms i samråd mellan räddningstjänsten och va-verksamheten. Där det inte finns möjlighet att få brandvatten via det allmänna dricksvattennätet behövs det alternativa lösningar för brandvattenförsörjningen.

Problematiken med omhändertagande av släckvatten vid brand, för att förhindra en kontaminering av mark eller vattendrag, är en fråga som uppmärksammas vid arbetet med nya detaljplaner. Kommunen i samråd med Bohus Räddningstjänstsförbund (Borf) behöver upprätta en plan för släckvattenhanteringen.

Ställningstagande

- Kommunen behöver i samråd med Borf ta fram en Brand- och släckvattenplan.

Elförsörjning
Kungälvs kommun har antagit en viljeinriktning för energifrågorna: Energiplan 2023–2027 - med sikte på 2030. Energiplanen är ett övergripande styrdokument för planeringen av energiresurser för Kungälvs kommun med tillhörande bolag. Dokumentet utgår från Västra Götalandsregionens mål Klimat 2030 - Västra Götaland ”Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80% till år 2030 jämfört med 1990.”

För att bryta ner målet, utgår energiplanen från följande fem fokusområden:

- Säker och tillräcklig energitillförsel
- Energieffektivisering
- Förnybar och lokal energiproduktion
- Fysisk planering och nybyggnation
- Transportsystem

Kungälv Energi äger elnätet i Kungälv och ansvarar för distributionen av el inom kommunen, förutom i Marstrand där Vattenfall är nätägare. Enligt en belastningsprognos som gjordes 2016 har kommunen på systemnivå en kapacitet för normaldrift till 2037, men på lägre spänningsnivåer kommer det råda kapacitetsbrist tidigare på flera ställen i nätet. Vid drift som inte är normal saknas kapacitet för reservdrift idag. Kungälv Energi arbetar kontinuerligt med att öka kapaciteten i nätet genom utbyggnad och underhåll av nätet. Kungälvs kommun är även beroende av ovanliggande nät. Brist i nätkapacitet i stam- och regionnätet är den största orsaken till eleffektsbrist. Svenska Kraftnät som förvaltar stamnätet gör nu en satsning på stamnätet till Västsverige men projektet har försenats.

För att den gröna omställningen inom industrin och transportsektorn ska kunna genomföras krävs en kraftig utbyggnad av både energiproduktion och eldistribution i regionen.

Läs mer: Energiplan

Fjärrvärme
I princip all utveckling av bostäder, verksamheter och övriga anläggningar är beroende av en fungerande elförsörjning. Fjärrvärme spelar en viktig roll i att avlasta elnätet under kalla dagar. Kungälv Energi har idag tre områden där fjärrvärme eller närvärme produceras: Munkegärdeverket, Ytterby, Kode och Kärna. All fjärrvärmeproduktion i Kungälv är förnybar, och 90% är lokalproducerad. Resterande andel utgörs av spillvärme från Göteborg.

Genom att lokalisera nyexploatering av verksamheter eller flerbostadshus nära fjärrvärmeanläggningar så möjliggörs anslutning utifrån ekonomiska och tekniska aspekter.

Laddinfrastruktur
För att få fler att övergå till elbilar är en fungerande laddinfrastruktur en förutsättning. Laddning av kommuninvånarnas elbilar sker främst i hemmen. Hos Naturvårdsverket finns det möjlighet för bostadsrättsföreningar, organisationer och företag att söka stöd för detta. I plan- och bygglagen är det dock sedan 2021 krav på att i samband med nybyggnation av flerbostadshus ska det samtidigt byggas laddplatser som är tillgängliga för de boende. Reglerna innebär i korthet att nya bostadshus med fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till alla parkeringsplatser.

Kommunen ansvarar för laddplatser för kommunala byggnader och anläggningar samt vid allmänna parkeringar. Från 2025 gäller även att alla befintliga lokalbyggnader med över 20 parkeringsplatser på tomten, och där energi används för att påverka inomhusklimatet, ska ha minst en laddningspunkt för elfordon.

Kommunen ansvarar även för att vägleda och samverka för att öka utbyggnaden av publik laddinfrastruktur i syfte att öka samhällsnyttan och göra det så attraktivt och enkelt

som möjligt att använda el som drivmedel i hela kommunen.

Det kommunala elbolaget Kungälv Energi har en nyckelroll i omställningen. De sitter på kunskapen och kompetensen kring möjligheter i respektive nät vilka består av: el, värme och stadsnät.

För att Kungälv ska kunna bli en attraktiv och hållbar stad måste en plan tas fram med olika strategier som påvisar när, var och hur laddinfrastruktur ska spelas in i tidiga skeden. En grundläggande förutsättning för att möjliggöra detta är att prioritera och ta hänsyn till laddinfrastruktur för elfordon redan i planeringsprocessen för såväl översiktsplanering som detaljplanering och bygglov.

I översiktsplanen handlar det om att tydligt ange vilka områden som planeras för utbyggnad av bostäder och verksamheter för att möjliggöra långsiktig planering av laddinfrastrukturen.

I kommunen pågår ett arbete med att ta fram en Laddinfrastrukturplan.

Elektronisk kommunikation
Tillgången till IT-infrastruktur har blivit en allt viktigare förutsättning för att människor ska kunna delta och verka i samhället oavsett var

Vindkraftverk vid inloppet till Göteborgs hamn (Rådhuset Arkitekter AB).

de bor och om de bor i glesbygd eller ej. IT-infrastrukturen är därför en viktig del i det regionala utvecklingsarbetet. Frågan är så viktig att den behöver hanteras på liknande sätt som tillgången till vägar, el och vatten, både i översiktsplaner och vid detaljplanläggningen.

De kommunala IT-infrastrukturprogrammen bör samordnas med planprocessen enligt plan- och bygglagen. Ett IT-infrastrukturprogram är ett strategi- och policydokument där IT-infrastruktur behandlas på samma övergripande och långsiktiga sätt som andra infrastrukturfrågor i en översiktsplanering. Översiktsplanen ger en långsiktig överblick av utbyggnad av kommunen och kommande områden där IT -infrastrukturen behöver byggas ut.

Kungälvs kommun har i nuläget ingen IT-infrastrukturplan men tanken är att en sådan ska tas fram av SOLTAK.

Kungälvs energi AB är det företag som har mest fiber utbyggt i kommunen före Telia.

Vindkraft
Vindbruksplanen (2010) är ett tematiskt tillägg till ÖP. 2013 gjordes även en utredning för kommunens havsområde. Här pekas huvuddragen ut för hur vindkraft kan etableras inom kommunen. Planen visar möjliga

utbyggnadsområden för vindkraft samt reservområden på land och till havs. Sedan vindbruksplanen antogs har vissa underlag och förutsättningar dock förändrats. Speciellt för havsområdet har flera förutsättningar ändrats bl.a. avseende naturreservat och strandskydd. Vindbruksplanen bedöms dock till stor del fortfarande vara aktuell då den fyller sitt syfte med att visa vilka områden som bedöms lämpliga för prövning av vindkraft samt vilka som bedömdes olämpliga.

Kommunen behöver påsikt ta fram en ny Vindsbruksplan.

Läs mer Vindbruksplan och Havsområden för vindbruk

Renhållning

Avfallshantering handlar om att samla in, behandla och omhänderta avfall på ett sätt som minimerar negativa effekter på hälsa, miljö och resurshantering. Kommunen arbetar med avfallsplan och avfallsföreskrifter och uppdaterar dessa regelbundet för att upprätthålla en fungerande och långsiktig avfallsplanering. Det kommer troligen ske många förändringar i kommunens ansvar för avfallshantering i framtiden.

Anläggningar för att hantera avfall är ofta en utmaning i samhällsplaneringen då de är störande för omgivningen samtidigt som de

behöver ligga lättillgängligt och nära. Befintliga avfallsanläggningar bör därför värnas och ges förutsättningar att utvecklas på befintlig plats.

Avfallsanläggningar och återvinningscentraler är i behov av expansion och utveckling för att kunna möta både nutida och framtidens befolkningsökning samt ökade krav på avfallshantering.

Avfall ska ses som en resurs som ska hanteras enligt ordningen minimering, återbruk,

återvinning eller energiutvinning. Kommunen behöver arbeta för att minska avfallet, främja återbruk och säkerställa att allt avfall hanteras på ett miljömässigt hållbart sätt.

En infrastruktur som stödjer cirkulära system ska bidra till att begränsa och minimera avfallets negativa miljö och klimatpåverkan, minska avfallsmängderna och skapa förutsättningar för att avfallet sorteras rätt. En resurseffektiv avfallshantering förutsätter insatser i både tidiga skeden och i de efterföljande planprocesserna.

Läs mer: Kungälvs kommuns hemsida om avfall och återvinning

Läs mer: Nulägesanalys teknisk försörjning & samhällsservice

7.6 NÄRINGSLIV

Kungälvs kommuns näringsliv karaktäriseras av en stor bredd av branscher och en stor andel småföretag. Kungälv är del av Göteborgsregionens arbetsmarknad och placeringen strax utanför Göteborg med goda transportförbindelser gör kommunen attraktiv att etablera sig i.

Läs mer: *Nulägesanalys näringsliv*

Ett näringslivsstrategiskt program finns, som sträcker sig fram till 2035. I detta program finns mål, inriktning m.m. för kommunens arbete med näringslivsfrågor. Bland målen kan nämnas en önskan om ökad differentiering av näringslivet, ett ökat antal företagsetableringar och ge förutsättningar för befintliga företag att stanna kvar och utvecklas.

Kopplade till målen finns flera strategier. Särskilt relevant för översiktsplanen är strategierna rörande *Infrastruktur och tillgänglighet* samt *Markberedskap och fysisk planering*.

Strategin för Infrastruktur och tillgänglighet är att Kungälvs kommun har en fungerande infrastruktur och god tillgänglighet. Detta ska uppnås genom att verka för bra infrastruktur och goda kommunikationer inom kommunen och regionalt samt verka för ökad kollektiv jobbpendling.

Strategin för Markberedskap och fysisk planering är att Kungälvs kommun erbjuder innovativa möjligheter till verksamhetsmark och fysisk planering. Detta ska uppnås genom att kommunen ska prioritera personal- och kompetensintensiva företagsetableringar, tillhandahålla startklara hektar för verksamhetsetablering och kontor och se över befintliga verksamhetsområden för att kunna förtäta dessa områden.

Enligt uppgifter från Business Region Göteborg (BRG) finns i regionen en stor efterfrågan på mark för logistik och industri. Samtidigt är planerad utbudsökning av mark för denna typ av verksamheter liten. Cirka 300 000 kvm mark per år uppskattas behövas i regionen. Göteborgsregionen har även i en fördjupad strukturbild för kusten lyft bland annat Marstrand som ett kustcentra och lyfter kustområdenas möjligheter att locka fler människor till skärgården.
Verksamheter kan innebära allt från stora industrier och täkter med stor omgivningspåverkan, till mindre företag i små lokaler i bostadshus som inte orsakar några störningar alls. Olika typer av verksamheter är lämpliga i olika typer av områden.

Områden med markanvändning *verksamheter* avser större verksamheter och anläggningar med stor omgivningspåverkan. Bland annat täkter och återvinningscentralen i Munkegärde ligger inom denna markanvändning. Inom dessa områden ska inte nya bostäder tillåtas och i närheten av områdena bör inte nya bostäder tillåtas, då detta kan innebära att dessa företags möjligheter att verka och utvecklas försvåras.

En stor del av Kungälvs större verksamhetsområden specificeras *som verksamheter - företagsområden*. Även de mindre verksamhetsområdena i serviceorterna har denna specificering. I dessa områden kan en stor variation av företag etableras. Även verksamheter med viss/begränsad omgivningspåverkan kan lokaliseras inom dessa områden, vilka kan behöva visst avstånd till bostäder. Inga nya bostäder bör tillåtas i företagsområden. Det finns en stor efterfrågan på mark för företagsetableringar, det är därför viktigt att värna de befintliga områdena som finns och inte etablera andra funktioner i och i direkt närhet, som kan försvåra för befintliga företag att verka inom områdena. Detaljplaner inom befintliga områden bör ses över och utredas ifall det finns möjligheter att utöka byggrätterna. På detta sätt kan möjligheter

skapas för att befintliga företag kan växa utan att behöva flytta.

I områden med markanvändning *funktionsblandad bebyggelse* kan verksamheter som är förenliga med bostäder etableras. En stor del av områdena med funktionsblandad bebyggelse är lokaliserad i centrummiljöer och de företag som etableras bör passa in i denna typ av miljöer. Ett stort inslag av arbetsplatser är viktigt för att skapa levande stadsmiljöer och att etablera företag i centrumområdena bör uppmuntras.

Även i områden med markanvändning *bostadsbebyggelse* kan verksamheter som är förenliga med bostäder förekomma och etableras. Dessa områden är ofta lugnare och verksamheter/företag som etableras bör ta hänsyn till detta.

Möjligheter att etablera verksamheter finns även på landsbygden. Vilken typ av verksamhet och vilken omfattning får bedömas i varje enskilt fall utifrån platsens förutsättningar. På landsbygden finns det möjligheter att utveckla exempelvis besöksnäringen, bland annat kopplat till de natur- och kulturvärden som finns. En sådan utveckling bör ske på ett varsamt sätt, så att inte värdena tar skada.

Läs mer: Näringslivsprogram

Ställningstaganden

- Nya större områden för företagsetableringar föreslås nära E6, i Rollsbo och Kareby.
- Nya mindre områden för företagsetableringar föreslås i Marstrand och i Kärna, primärt för mer lokalt baserade företag.
- Se över möjligheterna att utöka byggrätter i befintliga verksamhetsområden.
- Värna befintliga verksamhetsområden och de företag som behöver ligga avskilt. Detta kan ske genom att exempelvis inte tillåta ny bostadsbebyggelse för nära och att undvika att etablera verksamheter som har möjlighet att placeras i andra typer av områden.
- Verka för minskad sårbarhet i transportsystemet och skapa nya pendlingsmöjligheter genom att genomföra Grokarebylänken, verka för en ny fast förbindelse vid Kornhall, bygga ut Bohusbanan till dubbelspår och skapa nya busslinjer till företagsområdena.
- Verka för etablering av en personfärja mellan Rökan och Skärhamn på Tjörn, för att möjliggöra nya möjligheter till arbetspendling och turism.
- Utveckla besöksnäringen på Marstrand genom att skapa möjligheter för verksamheter som kan locka besökare under hela året. Skapa förutsättningar för att utveckla båtturismen genom att bygga ut gästhamnen.
- Uppmuntra/verka för näringslivsutveckling på landsbygden, exempelvis inom livsmedelsproduktion

7.7 JORDBRUKSMARK

Jordbruksmark utgör enligt uppgifter från SCB 22,5 % av Kungälvs kommuns mark, vilket kan jämföras med Västra Götalands läns 22 % och hela landets 7 %. Kommunen har flera stora sammanhängande områden med jordbruksmark och ett flertal områden är i inventering utpekade som värdefulla odlingslandskap, med grund i områdenas natur- och kulturvärden.

En kartering av jordbruksmark i kommunen togs fram av kommunen 2020. I denna ingår bland annat en inventering av jordbruksmark uppdelat i åkermark, betesmark och ängsmark samt beskrivning av jordbruksmarkens betydelse och värden. Enligt denna inventering utgjordes 26,2 % av kommunens mark av jordbruksmark. Utöver jordbruksmarkens primära värde, produktionsvärdet, finns även kulturhistoriska värden, sociala värden och höga ekologiska värden.

Enligt miljöbalkens 3 kapitel 4 § framgår att jordbruksmark är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

I proposition 1985/86:3 nämns exempel på vad som kan vara väsentliga samhällsintressen; bostadsförsörjningsbehovet, intresset av att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen.

Som grundprincip ska brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk för ny bebyggelse. Det är viktigt att värna ett lokalt hållbart jordbruk för bland annat lokal livsmedelsförsörjning. För att möjliggöra en utveckling av centralort och serviceorterna samt vissa andra orter i strategiska lägen längs sekundärstråket behöver dock viss jordbruksmark behöva tas i anspråk. Detta motiveras av att i dessa orter finns tillgång till bland annat kommunal service, kollektivtrafik och infrastruktur. De tätortsnära grönområden som finns bedöms antingen vara viktiga för rekreation och/eller är olämpliga att bebygga sett till terrängens beskaffenhet. I samband

På bilden ser vi betande kor med Bohus fästning i bakgrunden.

med att nya områden för bebyggelse pekas ut har lokaliseringsprövningar gjorts där olika alternativa platser som inte ligger på jordbruksmark har studerats.

Ställningstaganden

- Som grundprincip ska brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk för ny bebyggelse.

Följande ställningstaganden görs för när det bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse att ta jordbruksmark i anspråk för exploatering eller andra åtgärder.

- Möjliggöra en utveckling av centralorten och serviceorterna samt vissa andra mindre orter längs sekundärstråket, i lägen med tillgång till god infrastruktur, kollektivtrafik och service. Dessa områden är utpekade i markanvändningskartan för ny eller utvecklad bebyggelse.

- Möjliggöra en utbyggnad av områden för företagsetableringar längs E6. Dessa områden är utpekade i markanvändningskartan för ny bebyggelse.

- Anläggningar för klimatanpassningsåtgärder och återställande av våtmarker.

- Ny samhällsviktig infrastruktur, såsom utbyggnad av nya väglänkar, Bohusbanan, gång- och cykelbanor, VA-nät och elnät.

7.8 KULTURMILJÖER

Begreppet kulturmiljö avser den miljö som på något sätt är påverkad av oss människor. Det kan gälla allt ifrån enskilda objekt till sammansatta miljöer. Kulturmiljön kan avgränsas till att omfatta en enskild anläggning eller lämning, en del av ett landskap, en bygd eller till och med större geografiska områden som en region. Det kan även omfatta icke fysiska platser som ortsnamn eller sägner, som är knuta till en viss geografisk plats eller ett område.

Ett kulturarv är per definition unikt
Kungälvs kommun utgör en historisk skärningspunkt mellan Sverige, Norge och Danmark där dramatiska slag utkämpats och länderna har formats.

Kommunen är unik i Sverige med sina två väl bevarade trästäder med angränsande fästningsanläggning, av riksintresse för kulturmiljövård. Dessa utgörs av Bohus fästning (1300-tal) på Fästningsholmen med tillhörande bebyggelse längs Västra och Östra Gatan samt av Carlstens fästning (1650-tal) på Marstrand med dess stadskärna och historiska lämningar med anor ända tillbaka till tidigt 1100-tal.

Utöver trästadsbebyggelsen på Västra och Östra gatan samt Marstrand så har kommunen ytterligare fyra riksintressen för kulturmiljövård belägna på Koön, Älgön samt i Ytterby och Kode.

Kommunens kultur-, odlings- och naturlandskap erbjuder möjligheten att tolka och förstå de förhistoriska sammanhangen och utvecklingen fram till modern tid. Kungälvs kulturlandskap präglas av höga skyddsvärden där förhistoriska lämningar blandas med utskiftad jordbruksbebyggelse i traditionella öppna, brukade och betade odlingslandskap, flertalet av dessa i kustbygd. Många av dessa områden pekas ut som riksintresse för kulturmiljövård och är av stor lokal, regional och nationell betydelse. Andra områden saknar idag formellt skydd och behov finns av förnyad inventering.

Kommunens senaste större inventering och beskrivning av kulturhistoriskt värdefulla miljöer utfördes 1980-1981och antogs som Kulturminnesvårdsprogram 1990. Gällande Kulturminnesvårdsprogram pekar ut 39 miljöer och bedöms idag som ett passivt och helt

På bilden ser vi Marstrand skymta i bakgrunden och södra strandverket.

bevarandeinriktat beslutsunderlag vad gäller bedömning av kulturmiljöfrågor.

Programmet bär prägel av sin tid och sakna sentida arkitektur ur vårt moderna kulturarv samt en genomlysning enligt idag gällande lagstiftning. Sedan tidigt 1980-tal har ett flertal ytterligare miljöer och objekt, mognat till att rymma olika grader av kulturhistoriska värden, utan att ännu ha inventerats.

Kulturmiljöer, historiska lämningar, byggnadsminnen och tidstypisk sentida arkitektur vittnar alla om en svunnen tids ideal, värden, mångfald och äldre tiders sätt att leva och verka. Att se och förstå stadens och landsbygdens uppbyggnad och att kunna uppleva dess sammanhang är av stor betydelse för platsanknytning, orienterbarhet, trivsel och attraktivitet för kommunens invånare så väl som verksamma och besökare.

Inom kulturhistoriskt värdefulla miljöer och objekt ska det i bygglovsprövning tas särskilt stor hänsyn till anpassning av placering, utformning, material m.m. Det gäller såväl ny- som om- och tillbyggnad för att värdena ska bestå till kommande generationer. För att på bästa sätt underbygga beslut hänvisas till kommunens kulturminnesvårdsprogram. Vid exploatering bör försiktighetsprincip iakttas till höga natur- och kulturvärden.

Att skapa ett framåtriktat perspektiv på kulturarvet har många utgångspunkter. Sverige har redan idag stor ekonomisk tillväxt inom besöks- och turistnäringen. I ”Vision Västra Götaland – Det goda livet” som är en gemensam ram för arbetet att stärka Västra Götaland som en attraktiv och konkurrenskraftig region att bo och verka i, lyfts fem fokusområden där målet ”En ledande Kulturregion” är ett av dessa. Inriktning framöver är att tillvarata, tillgängliggöra och förstärka kommunens unika värden och identitet.

Landskapsbild

Landskapet är ett resultat av naturens förutsättningar och människans kulturpåverkan. Landskapsbilden är den visuella upplevelsen av landskapets struktur och element. Längs kusten är bergsryggar och klippor mot havet viktiga landskapsrum som är känsliga för påverkan genom sitt exponerade läge. Även inlandets skogar och dalgångarnas jordbruksmarker är värdefulla landskapsrum. För att värna landskapsbilden och klarlägga lämplig anpassning av bebyggelsen till landskapet i känsliga landskapsrum, bör en landskapskaraktärsanalys göras inför en eventuell exploatering.

Fornlämningar

Fornlämningar är en fysisk lämning av mänsklig verksamhet som är varaktigt övergiven och har tillkommit innan 1850. Det kan exempelvis handlar om ruiner, gravfält, rester av bosättningar men även lämningar under vatten så som exempelvis fartygslämningar.

Även okända fornlämningar som ännu inte upptäckts är skyddade enligt kulturmiljölagen. Kulturhistoriska lämningar som tillkom efter 1850 har inte samma formella skydd som en fornlämning. Vid planering och byggande måste hänsyn tas till fornlämningar, både på land och i vatten. Ofta krävs arkeologiska utredningar för att klarlägga eventuell förekomst av fornlämningar.

Ställningstaganden

- Identifiera luckor, inventera och värdera Kungälvs kulturarv.
- Ta fram nytt uppdaterat Kulturmiljöprogram med kulturmiljöstrategi som ett tematiskt tillägg (TÖP) till ÖP.
- Främja besöksnäringen genom att synliggöra och tillgängliggöra kommunens fornlämningar tillsammans med kulturmiljöers potential som hållbara destinationer.
- Skillnader i karaktär mellan olika delar av kommunens bebyggelsemiljöer skall tas hänsyn till i pågående och

framtida planläggning och exploatering. I syfte att stärka identiteten per område och för kommunen som helhet.

- Vid ny exploatering behöver buffertzoner mot befintlig miljö och landskap studeras liksom hur de befintliga historiska spåren med stenmurar, äldre vägstråk, dammar och andra kulturhistoriska element kan lyftas fram och levandegöras.
- Vid planläggning och exploatering ska möjligheterna till att lyfta fram och tillgängliggöra kulturmiljön studeras bland annat genom utveckling av grönytor och gestaltning av mötesplatser, lekplatser och rekreationsområden.
- Verka för att lyfta och värna kommunens fornlämningar som resurs och identitetsbärare vid planläggning och exploatering.
- Ett förändrat klimat innebär hot mot kulturarvet och behov av insatser för att skydda det.

7.9 GESTALTAD LIVSMILJÖ

Gestaltad livsmiljö handlar om vad arkitektur, form, design, konst och kulturarv gör för att bidra till att forma samhället och invånarnas vardag på ett sätt som är långsiktigt hållbart. Det avser vardagliga miljöer så som vägar, skolor, torg och mötesplatser, både i staden och på landsbygden.

Den byggda miljöns utformning påverkar människors livskvalitet i stor utsträckning, både praktiskt, ekonomiskt och upplevelsemässigt. De allra flesta i Sverige tillbringar merparten av sin livstid inomhus, men även tiden utomhus tillbringas främst i en byggd miljö både när det gäller bostad eller arbetsplats. Omsorgsfullt gestaltade byggda miljöer främjar välbefinnande medan bristfälligt gestaltade miljöer kan bidra till att den fysiska och psykiska hälsan påverkas negativt.

Varje beståndsdel i den gestaltade livsmiljön kan skapa värden för såväl den enskilde brukaren som för samhället i stort. Både att förvalta det redan byggda och att bygga nytt innebär en långsiktig investering som bör ske utifrån ett hållbart perspektiv.

Begreppet gestaltad livsmiljö innefattar såväl processen, när fysiska miljöer planeras, byggs och förvaltas, som det byggda resultatet.

Kommunen har en viktig roll i arbetet med gestaltad livsmiljö genom sitt lagstadgade ansvar för planering samt i rollerna som byggherre, fastighetsägare, förvaltare och offentlig förebild i samhällsbyggandet.

En stads eller orts attraktivitet beror till stor del på dess gestaltning i vid bemärkelse – alltså inte bara husfasaderna utan även gestaltningen av gaturum, torg, parker och friluftsområden som ger bättre förutsättningar för gemenskap och folkhälsa samt hur bebyggelsen är organiserad. Ortens s.k. blå- och grönstruktur är en viktig del av gestaltningen. Hur inbjudande orten är att vistas i påverkar i sin tur förutsättningarna för handel och service, samt viljan att etablera företag av olika slag på platsen.

Ställningstaganden

- Kommunen behöver ta fram en Arkitekturpolicy och Kulturmiljöprogram för kommunen som helhet som stöd i planeringen och för att lyfta fram kommunens värden.
- Orternas karaktär och identitet är utgångspunkt i den fysiska planeringen.
- Kommunen behöver arbeta med Gestaltningsprogram i tidiga skeden vid markanvisningstävlingar och planläggning.
- Särskild omsorg och större krav ska ställas på gestaltning av offentliga rum där många människor vistas.
- Möjligheten till konstnärlig utsmyckning ska utredas i samband med nya exploateringsområden både avseende ny gestaltning samt utsmyckning av befintliga utemiljöer. Kommunen bör införa 1% regeln, vilket är en ekonomisk princip för offentlig konst som innebär att t.ex. en procent av den totala budgeten avsätts för konstnärlig gestaltning vid ny-, om- och tillbyggnad.

7.10 GRÖN- OCH BLÅSTRUKTUR

Natur och friluftsliv i Kungälv
Kungälvs kommun värdesätter natur- och friluftslivsfrågor högt och ser dem som en central del av översiktsplansarbetet. Genom att integrera dessa frågor i planeringen säkerställer vi att vår kommun fortsätter att vara en attraktiv plats att bo och leva på, med tillgång till natursköna områden och möjligheter till rekreation.

Natur- och friluftsliv bidrar till invånarnas välbefinnande, främjar hälsa och skapar en starkare gemenskap. Det är därför viktigt att vi bevarar och utvecklar våra gröna områden, skyddar biologisk mångfald och skapar förutsättningar för ett aktivt friluftsliv. Genom att prioritera dessa frågor i översiktsplanen kan vi skapa en hållbar framtid för Kungälvs kommun och dess invånare.

Naturmiljö
Naturmiljön i Kungälvs kommun uppvisar en stor variation och omfattar kust- och skärgårdsmiljöer, jordbrukslandskap, löv- och barrskogsområden samt vattendrag. Kommunens naturtyper representerar i hög grad den mångfald som kännetecknar Bohuslän.

Kustområdena kännetecknas av skärgård med klippöar, strandängar och grunda havsvikar. Dessa miljöer är viktiga för den biologiska mångfalden, bland annat för fågel- och fiskarter, samt utgör värdefulla områden för friluftsliv och rekreation. I anslutning till kusten finns jordbrukslandskap med åker- och betesmarker som präglats av långvarig mänsklig påverkan. Dessa marker har hög betydelse för biologisk mångfald kopplad till det öppna odlingslandskapet, men påverkas kontinuerligt av förändrade brukningsmetoder och markanvändning.

Skogslandskapet i kommunen är varierat. I inlandet dominerar barrskogsområden, särskilt inom Svartedalen, där både produktionsskog och naturskog förekommer. Utöver barrskogarna finns betydande inslag av lövskog, inklusive välutvecklade bestånd av bokskog. Dessa bokskogar har höga naturvärden och bidrar till en ökad biologisk mångfald inom kommunen.

Friluftsliv
Friluftslivet är en viktig del av kommunens identitet. Närhet till sjöar, större vattendrag och havet ger förutsättningar för höga rekreationsvärden. Bad, segling och paddling hör till några av de värden som formar kommunen. I nordöstra delen av kommunen ligger Svartedalen, som med sitt stora sammanhängande skogslandskap frambringar

Skogslandskapet i Kungälvs kommun är varierat, med inslag av både barrskogs- och lövskogsområden.

en vildmarkskänsla, men tillgängliggörs med vandringsleder.

Kungälvs kommun besitter även ett starkt kulturlandskap som med bland annat Bohus fästning, Klosterkullen och Carlstens fästning skapar unika miljöer och hör till några av kommunens stora kulturhistoriska besöksmål.

Läs mer: Naturvård- och friluftsplan

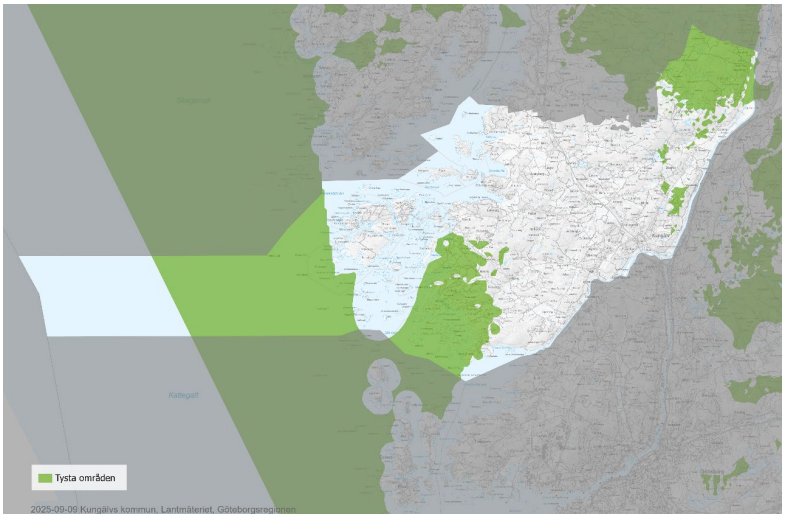
Tysta områden
I Göteborgsregionen (GR) finns det flera stora tysta områden. Samtidigt så är stora delar av attraktiva friluftsområden påverkade av bullerkällor i samhället. Detta kan till viss del bero på att det inte är ett uttalat mål att skydda våra tysta områden. Fokus har varit att skydda befolkningens bostadsområden och bullerkällor har placerats på platser där de inte stör. Vid framtida planering bör tillkommande bullerkällor samlokaliseras med befintliga bullerkällor om arealen av de tysta områdena inte ska minska.
De bullerkällor som påverkar störst möjliga tysta arealer i GR är flyg, väg och järnväg. Industrier och hamnar ligger ofta i närområdet till relativt befolkningstäta områden, vilket innebär att de inte påverkar friluftsområden. Generellt är vindkraft, bergtäkter, skjutbanor, motorsportbanor är vanligtvis placerade på platser långt från tätorter och stör lokalt på de platser där de är etablerade.

Jordbrukslandskapet
Jordbrukslandskapet i Kungälvs kommun är en viktig del av både naturen och kulturen i området. Här hittar vi öppna fält, ängar och betesmarker som under hundratals år har formats av människors arbete. Det kustnära läget gör att jordbruksmarkerna ofta ligger nära havet och älvarna, vilket ger landskapet en särskild karaktär.

De bördiga markerna längs Göta älv och Nordre älv har länge varit idealiska för odling och boskapsskötsel. Här har generationer av bönder brukat jorden, och än idag syns spåren av gamla stenrösen, gärdsgårdar och historiska gårdar som berättar om liv och arbete från förr.

Jordbrukslandskapet är inte bara en vacker del av kommunen – det är också en levande miljö som visar på samspelet mellan natur och människa genom århundradena. För många som bor eller besöker Kungälv är de öppna fälten och de historiska gårdarna en självklar och uppskattad del av helhetsbilden av kommunen.

Parker och Grönområden inom tätorter
Tätortsnära natur, det vill säga naturområden som ligger i direkt anslutning till eller i närheten av bostadsområden, spelar en viktig roll för människors hälsa, livskvalitet och för miljön.

Kartläggning av bullerpåverkan i natur- och grönområden, tysta områden (2014, GR och LST)

Dessa områden erbjuder möjlighet till rekreation, motion, sociala möten och naturupplevelser – utan att man behöver resa långt.

Att ha nära till natur gör det enklare för invånare att ta en promenad, motionera, vistas utomhus eller bara koppla av en stund. Studier visar att detta kan minska stress, förbättra den psykiska hälsan och bidra till ökad fysisk aktivitet. Tätortsnära grönområden är också viktiga platser för barn och unga, där lek, lärande och upptäckande kan ske i en trygg och stimulerande miljö.

I Kungälvs kommun finns flera uppskattade tätortsnära naturområden, där Fontin är ett av de mest välbesökta. Fontinområdet ligger nära Kungälvs centrum och erbjuder skogsmiljöer, gång- och löpspår, grillplatser och en mindre sjö. Området används året runt av såväl privatpersoner som skolor och föreningar. Det är ett tydligt exempel på hur naturen kan vara både lättillgänglig och värdefull för många olika behov.

På bilden ser vi ett promenadstråk längs Nordre älv, med Bohus fästning i bakgrunden.

Utöver att vara till nytta för människor spelar dessa miljöer också en viktig roll för den biologiska mångfalden. De fungerar som livsmiljöer för växter och djur, bidrar till renare luft och vatten, och hjälper till att hantera regnvatten och värme – särskilt viktigt i takt med klimatförändringarna.

Genom att planera för grönstruktur i samspel med förtätning och ny bebyggelse skapas goda förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling, där naturen och parker är en naturlig del av invånarnas vardag.

Kommunen behöver arbeta aktivt med att värna och utveckla sina tätortsnära naturområden och sträva efter att bevara, utveckla och tillgängliggöra grönområden. Genom att diversifiera trädbeståndet, säkerställa sammanhängande grönstråk och utveckla grönytor främjas biologisk mångfald, folkhälsa och social interaktion.

Kommunens parker är främst koncentrerade kring stadskärnan i centrala Kungälv där behovet av gröna lungor är som störst på grund av större exploatering. Parker finns även i Marstrand, Kärna, Kode och Ytterby. Utvecklingen av nya grönytor och etablering av nya parker bör ske i samma takt som

bebyggelsestrukturen ökar. Sammanhållande grönstråk kan skapas genom gröna korridorer som förbinder parker och grönområden med gång- och cykelvägar som inte bryts upp av stora barriärer som vägar. Befintliga parker och naturområden ska skyddas från exploatering och fragmentering av ny bebyggelse.

Strandstråket med sin nära koppling till vattnet längs med Nordre älv, innehåller flertalet av Kungälvs större parkytor, från Fästningsholmen till Komarken. Parkerna bidrar till folkhälsa och fungerar som naturliga mötesplatser och innehåller både perenn- och buskplanteringar, träd, fontäner, utegym, konst i form av skulpturer, fågeltorn och naturupplevelser.

Det är viktigt att i framtida exploateringar tillse tillräckligt stora volymer både ovan och under mark för träden att utvecklas och växa sig stora. Träd är stora ekosystembärare och äldre, större träd bör särskilt värnas om. De bidrar till en bättre luftkvalitet, skapar skugga under varma sommardagar och fungerar som bostad för många insekter och arter. Om träd och grönyta behöver tas bort i exploateringar ska målsättningen vara att det kompenseras.

För att bibehålla en stark och robust grönstruktur är det viktigt att diversifiera trädbeståndet i släkter, arter samt åldersfördelning i fortsatt utveckling. Det minskar risken för sjukdomar och angrepp av skadedjur. Man bör följa forskningen på vilka träd som klarar ett förändrat klimat och som är motståndskraftiga. När man planterar både unga och äldre träd säkerställs kontinuitet och långsiktig hållbarhet.

Ekosystemtjänster och Grön infrastruktur

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen bidrar med till människans välfärd. Begreppet myntades i syfte att påminna om människans beroende av fungerande ekosystem och att vi har ett ansvar att bruka naturen hållbart. Ekosystemtjänster delas in i kategorierna stödjande, försörjande, kulturella och reglerande. De stödjande tjänsterna utgörs av ekosystemens grundläggande funktioner, däribland biologisk mångfald, naturliga kretslopp och jordmånsbildning, vilka utgör förutsättningarna för att alla övriga ekosystemtjänster ska fungera

Hållbara landskap och städer kan uppnås genom att planera långsiktigt och se till att ekosystemens funktionalitet, livsmiljöns kvalitet samt arters möjligheter till spridning prioriteras. Just möjligheten till spridning är viktig för att

Illustration av ekosystemtjänster (Boverket).

arter ska kunna nå miljöer som kan komplettera behov som inte fås på en och samma plats, vilket är avgörande för arters fortplantning och överlevnad. Av den anledningen behöver städer och övriga landskapet bestå av ett nätverk av sammankopplade livsmiljöer, så kallad grön infrastruktur.

Ställningstagande

- Kommunen ska använda sig av 3-30-300-regeln vilket innebär att människor ska kunna se tre träd från sin bostad, att det ska finnas 30 procents krontäckning i varje stadsdel och att ingen ska ha längre än 300 meter till någon form av grönområde.
- Bostadsnära parker eller naturområden bör gå att nå utan att korsa en betydande barriär, såsom till exempel bergsbrant, trafikled eller vattendrag.
- Vi ny exploatering och planläggning behöver andelen grönytor utredas i ett tidigt skede för att säkerställa god tillgång av friytor, god gestaltning, dagvatten- och skyfallshantering.
- Kommunen behöver arbeta aktivt med Grönstrukturplaner för att säkerställa bevarande och utveckling av grönytor utifrån de perspektiv som nämns ovan men även för att samordnas med dagvatten -och skyfallshantering avseende fördröjningsdammar och andra klimatanpassningsåtgärder.
- Kommunen behöver ta fram en Grönplan för kommunen som helhet enligt Boverkets riktlinjer.
- Förlust av naturvärden som inte kan undvikas ska kompenseras.

Sjöar och vattendrag

Kungälvs kommun har ett varierat vattenlandskap som består av älvar, mindre vattendrag och sjöar. De två dominerande vattensystemen är Göta älv och Nordre älv, som båda har en avgörande betydelse för kommunens landskapsbild, vattenförsörjning och ekologi. Göta älv är en av Sveriges största älvar och fungerar som en viktig transportled samtidigt som den är dricksvattenkälla för stora delar av Västsverige. Nordre älv är en förgrening av Göta älv och har en mer naturlig karaktär med betydande värden för bland annat fågellivet.

Utöver älvsystemen finns ett flertal mindre vattendrag, exempelvis Grannebyån, Komarksbäcken och Solbergsån, som rinner genom landskapet och bidrar till den biologiska mångfalden. Dessa vattendrag är ofta viktiga för lokala ekosystem och fungerar som spridningsvägar för både vattenlevande arter och andra organismer.

I de skogsrika delarna av kommunen, särskilt i Svartedalen, finns flera mindre sjöar och tjärnar. Sjöarna i Svartedalen präglas ofta av näringsfattiga förhållanden och omgivande barrskog, vilket skapar förutsättningar för speciella växt- och djursamhällen. Vissa av dessa sjöar används för friluftsliv såsom bad, fiske och paddling, medan andra utgör viktiga vattenskyddsområden.

Badplatser

Det finns en variation av badplatser inom Kungälvs kommun. Längst kusten finns sju badplatser som Kungälvs kommun ansvara över. Dessa sträcker sig från Aröd i norr till Sundhammar i söder. Utöver det ansvara även kommunen för två badplatser vid sjöar samt ett utebad i centrala Kungälv.

Kustområdet

Kustområdet karakteriseras av en skärgårdsmiljö som besitter både höga natur- och kulturvärden. Området avgränsas av landområden med bland annat strandängar och klippor i öst, till en sjömil utanför baslinjen i havsområdet i väst. De grunda havsområdena kan vara rika miljöer med en diverse flora av macroalger och kärlväxter. Inom dessa marina miljöer samlever flera arter vilket gör de till högproduktiva miljöer. Bevarandet av dessa ekosystem är avgörande för att upprätthålla den biologiska mångfalden och de ekosystemtjänster som fiske och rekreation. Möjligheten till aktiviteter så som paddling, segling och vandring vid Kungälvs kustområde skapar stark dragningskraft till områden som Marstrand, Brattön och Tofta. Även det kulturhistoriska landskapet som finns på bland annat Marstrandsön skapar attraktion till kustområdet.

Fritidsbåtar

Att äga fritidsbåt har ett stort friluftsrelaterat värde som knyter an till bland annat fiske, bad och vattensport. Hamnar finns utspridda längst hela kommunens kust men många är placerad vid Marstrand och längs med väg 168. Enligt kommunens hamninventering från 2014 konstaterades att det fanns 4552 fritidsbåtplatser inom kommunens havsområde. Det finns ett ökande intresse av båtplatser samtidigt som genomsnittsbåten blir allt större. Att tillgodose det intresse som finns anses inte vara möjligt inom kommunens havsområde och nya innovativa lösningar skulle behöva utvecklas. En lösning som Havsmiljöinstitutet presenterar är att förbättra möjligheten att enkelt lägga i och ta upp fritidsbåtar, vilket kan skapa mer platseffektiv förvaring på land.

Bild på pojke som fiskar med hov och hink på en brygga.

Havsområdet

Havsområdet består av stora arealer som sträcker sig en sjömil utanför baslinjen och ut till gränsen för det territoriala vattnet. Havsområdet kan vara högproduktivt med en mängd arter som lever i den fria vattenmassan och på havsbotten. Idag nyttjas området framför allt för fiske och sjöfart men ny innovation inom energi och akvakultur skapar nya möjligheter att nyttja havsområdet.

Den nationella havsplanen gäller en sjömil ut från baslinjen och ut till yttre gränsen för den ekonomiska zonen. Detta gör att det nationella och det kommunala ansvaret överlappas en sjömil ut från baslinjen, och ut till den yttre gränsen för det territoriala vattnet. För Kungälvs kommun gäller den nationella havsplanen för Västerhavet.

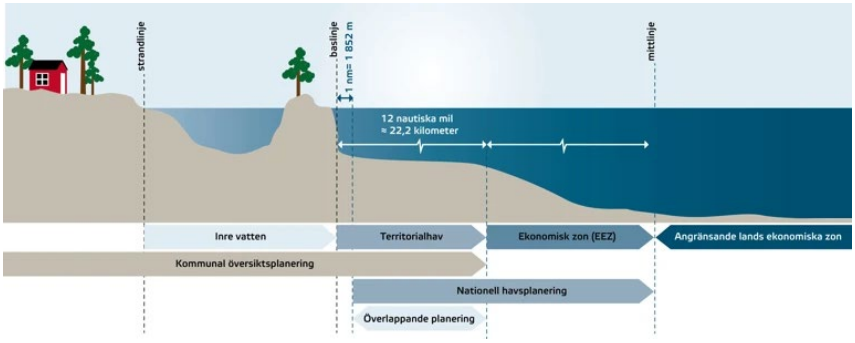

Illustration ansvarsfördelning havsplanering (Boverket).

Ställningstagande

- Kommunen behöver ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Kust och Hav.

7.11 KLIMATANPASSNING

Klimatförändringar kommer att leda till ökade regnmängder och fler skyfall, med översvämningar och ökad risk för ras, skred och erosion som följd. Stigande havsvattennivåer och fler extrema högvattenhändelser förutspås bli vanligare. Ett varmare klimat leder även till fler värmeböljor och perioder med torka och vattenbrist, men kan även leda till längre växtsäsonger.

Arbetet med klimatförändringar består av två delar, dels att begränsa klimatpåverkande utsläpp, dels att lindra klimatförändringarnas negativa effekter genom att anpassa samhället till det nya klimatet.

I styckena nedan följer ett antal planeringsprinciper och ställningstaganden kopplade till klimatrisker. En komplicerad fråga är om och hur befintliga miljöer ska skyddas. Detta är ett arbete som kommer att behöva utredas vidare i fördjupade studier. Prioritet bör dock ges till samhällsviktiga funktioner och infrastruktur. Centralorten och därefter serviceorter bör ges prioritet. Övergripande analyser med risker kopplade till skyfall, höga havsvattennivåer och skredrisk har genomförts för central- och serviceorterna, där befintliga byggnader och vägar med klimatrelaterade risker har pekats ut.

Stigande vatten

Utgångspunkten för var nytillkommande bebyggelse och anläggningar kan uppföras är länsstyrelsens riktlinjer i skriften "Stigande vatten". Kungälvs kommun har med utgångspunkt i de planeringsnivåer som finns i "Faktablad kusten version 3.0" tagit fram egna planeringsnivåer/zoner, anpassade till förutsättningarna i Kungälvs kommun. Dessa planeringsnivåer/zoner hittar du bland hänsynskartorna.

Två möjliga platser för stormportar föreslås i Nordre älv. En av platserna föreslås vid Ormo skärmanläggning. Denna placering föreslås av Göteborgs kommun och är utpekad i Göteborgs kommuns översiktsplan. En annan möjlig placering av stormport är vid Kornhalls färja. En sådan anläggning skulle då kunna kombineras med en fast förbindelse för vägtrafik.

Marstrand är den ort som bedöms ha störst problematik med risker kopplade till stigande vatten och de mycket höga vattennivåer som

Nederbördsmängderna i Göteborgsregionen har ökat med cirka tio procent de senaste 30 åren (GR).

kan uppstå vid extremväder. Detta gäller både bebyggelsen och väg 168 in till fastlandet. Vilka områden som är i riskzon är karterade och finns bland hänsynskartorna. Ytterligare fördjupade utredningar behöver genomföras för att komma fram till hur riskerna ska hanteras.

Skyfall
Översiktliga skyfallskarteringar är framtagna för centralorten, serviceorterna och ytterligare ett antal mindre orter i kommunen. Dessa visar ytor och stråk som översvämmas vid ett 100-årsregn. Ny bebyggelse, infrastruktur m.m. ska placeras och utformas så att risken för skador till följd av skyfall minimeras. Nybyggnation bör undvikas i lågpunkter/instängda ytor och i stråk där det råder hög sannolikhet för översvämning vid skyfall. Skyfallskarteringar och lågpunktskartering hittar du bland hänsynskartorna. Som underlag till grönstrukturplanen för Kungälv-Kareby har något mer detaljerade skyfallskarteringar även gjorts för vattendragen Komarksbäcken, Trankärrsbäcken, Grannebyån och dess avrinningsområden.

En utmaning är att hantera befintliga bebyggda miljöer inom området med hög översvämningsrisk. Lämpligt är om möjligheter till fördröjning av dagvatten kan anläggas uppströms bebyggda områden med hög risk. Fördröjningsåtgärder och skyfallsstråk kan också bli en del av grönstrukturen i tätorterna. I den grönstrukturplan för Kungälvs tätort som tagits fram som underlag till översiktsplanen, är ett antal platser utpekade som lämpliga för detta ändamål. Sedan tidigare finns denna typ av platser utpekade i Ytterby och Kode, vilket har skett i samband med fördjupade översiktsplaner för dessa orter.

Ras, skred och erosion
Vid ökade mängder nederbörd, högre havsvattennivåer och mer vanligt förekommande extremväder ökar risken för ras, skred och erosion. I samband med nybyggnation ska alltid geotekniska förutsättningar utredas. Skredrisker kan antas vara höga nära vattendrag och hav samt i områden som utgörs av finkorniga jordarter med en marklutning på över 1:10.

En övergripande kartering av risker kopplade till ras, skred och erosion finns för serviceorterna. Fördjupade utredningar behöver tas fram för de områden som övergripande anges som riskområden, vid hav, älvar och vattendrag i serviceorterna.

SGU har tagit fram översiktligt kartunderlag för olika risker kopplade till geoteknik.

Läs mer: Erosionskänsliga stränder, förutsättningar för skred i finkorniga jordarter och Göta älv-utredningen.

Värme och torka
Ett förändrat klimat kommer att innebära högre risk för värmeböljor och torka. Mycket höga temperaturer kan kommat att uppstå i områden med stor andel hårdgjorda ytor.

Att exempelvis arbeta med grönstruktur och få in mer grönska i tätbebyggda områden kan bidra till att sänka temperaturen. Grönplaneringen bör ta sin utgångspunkt i 3-30-300-principen. Denna innebär att alla från sin bostad, skola och arbetsplats ska kunna se minst 3 träd. Varje område ska ha minst 30 % krontäckningsgrad. Alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde. Grupper som äldre, sjuka och barn utgör riskgrupper då de kan ha svårt att på egen hand skydda sig vid höga temperaturer. Insatser vid exempelvis äldreboenden och förskolor bör prioriteras.

På landsbygden kan anläggande av våtmarker och dammar vara ett sätt att hålla kvar vatten i landskapet under långa varma perioder utan regn, och på så sätt minska risken för att vattendrag torkar ut.

Ställningstaganden

- Kommunen bör ta fram en kommunövergripande klimatanpassningsplan med ställningstaganden och åtgärder för fysisk miljö på kort och lång sikt. I en sådan plan bör ställningstaganden kring grad av risk och ansvar göras.

Stigande vatten

- Utgå från länsstyrelsens rekommendationer i "Stigande vatten" när det kommer till vilken markanvändning som är lämplig/olämplig i de olika zonerna.
- Stormportar mot högt vatten i samband md extrema väderhändelser föreslås vid Ormo skärmanläggning. En alternativ plats för stormportar föreslås vid Kornhalls färja.
- Fördjupade utredningar behöver genomföras för de områden som i övergripande riskanalyser pekas ut som riskområden. Områdena längs älvstranden i Kungälv, särskilt bebyggelsen längs Östra och Västra gatan, och Marstrand bör prioriteras i detta arbete.

Skyfall

- Undvik att bygga i lågpunkter, instängda platser eller på andra platser som har hög risk för översvämning vid skyfall.
- Rinnvägar där höga flöden kan uppstå bör hållas öppna och inte kulverteras.
- Med grund i övergripande utredningar lokalisera platser lämpliga för att fördröja dagvatten. Det bör skapas möjligheter att fördröja vatten på lämpliga ställen längs rinnvägarna, för att minska risken för översvämningar nedströms, både i befintliga och nya bebyggelseområden och på infrastruktur.
- Detaljplanering bör inte enbart fokusera på skyfallsproblematik inom planområdet utan även om området är lämpligt för anläggningar med syfte att minska risker för befintlig bebyggelse och infrastruktur nedströms planområdet.
- Fördjupade utredningar behöver genomföras för de områden som i övergripande riskanalys pekas ut som riskområden. Viktig infrastruktur och samhällsviktiga verksamheter bör prioriteras i detta arbete.

Skredriskområden

- Utred alltid risk för skred och ras i samband med detaljplanering och i handläggning av förhandsbesked utanför detaljplan.
- Håll skyddsavstånd till områden med skredrisk.
- Fördjupade utredningar behöver genomföras för de områden som i övergripande riskanalys pekas ut som riskområden.

Värme

- Grönplanering i tätorterna bör utgå från principen 3-30-300.
- Risker kopplade till höga temperaturer ska särskilt beaktas vid äldreboenden, förskolor och andra platser där sårbara grupper i stor utsträckning uppehåller sig.

7.7 MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

Ett område som planeras eller bebyggs måste vara lämpligt för den markanvändning som föreslås utifrån människors hälsa och risken för olyckor. Detta innebär att det är viktigt att ta hänsyn till områdets naturliga förutsättningar.

Kungälv ska vara en hälsosam plats att leva och vistas i för både invånare och besökare. Det innebär att vi ur ett helhetsperspektiv behöver bygga en hälsofrämjande kommun med exempelvis goda förutsättningar för boendemiljöer med god luftkvalitet och goda ljudmiljöer, att risker i samhället minimeras och att vi anpassar staden till ett framtida förändrat klimat.

Buller och vibrationer
Exponering för höga bullernivåer påverkar vår hälsa negativt genom att påverka sömn, prestation och inlärning och öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar. Barn och sköra personer är extra känsliga. Buller och ljudsituationen i boendemiljön är också en viktig fråga för boende- och stadskvalitet. Det finns riktvärden för buller vid och i bostäder samt på uteplatser som ska tillämpas vid nybyggnation. Det finns också vägledande riktvärden rörande skol- och förskolemiljöer och rekreationsområden.

Lokalvägar, E6 och Bohusbanan ger upphov till buller i Kungälv. E6 och Bohusbanan alstrar höga bullernivåer på kortare avstånd men också ett bakgrundsbrus som sprider sig långt.

Vibrationer från trafik på järnväg och väg kan ge upphov till störningar och obehag för de som bor eller uppehåller sig nära spåret eller vägen. Vibrationerna blir störst när tunga godståg passerar i hög hastighet över finkorniga jordarter som t.ex. lera. Normalt orsakar vibrationer inte skador på byggnader, men människor kan uppleva obehag och få störd sömn samt eventuellt andra hälsoproblem på lång sikt.

Ställningstagande

- Bullersituationen ska utredas tidigt i planprocessen, så att trafikbullerutredningen blir ett viktigt underlag vid utformning och placering av bostäder och skolor.

Miljökvalitetsnormer
En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljön i övrigt.

Luft (MKN)
Regeringen har utfärdat en förordning med miljökvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft, luftkvalitetsförordningen.

Kommunen ansvarar för att kontrollera luftkvaliteten för de flesta miljökvalitetsnormerna, i samverkan med andra kommuner eller på egen hand, och att tillhandahålla aktuell information om föroreningsnivåerna.

Den vardagliga exponeringen för luftföroreningar behöver minimeras och så hälsosamma miljöer som möjligt ur luftsynpunkt skapas. Miljökvalitetsnormerna ska klaras i miljöer där människor vistas, med ambitionen att ligga väl under normnivåerna och sträva efter stadens miljömål.

Barn är en av de grupper som är särskilt sårbara för luftföroreningar och särskilt fokus bör därför läggas på att deras utemiljöer som förskolor, skolor och lekplatser, placeras och utformas så att de har så god luftkvalitet som möjligt. Kommunen behöver också bli bättre på att aktivt använda stadsmiljöns grönska som rening av luftföroreningar.

Luftkvalitetsförordningen är baserad på miljöbalken och innehåller bindande miljökvalitetsnormer (MKN) för bland annat kvävedioxid (NO_2) och partiklar (PM10) för att skydda människors hälsa. Europaparlamentets luftkvalitetsdirektiv har införlivats i svensk lag genom dessa normer, men MKN har fler gränsvärden för NO_2 än direktivet.

Vid exploatering och förtätning av en ort finns det stora risker för ökade luftföroreningshalter. Tätare gaturum leder generellt till en minskad omblandning av luften, vilket i sin tur gör att luftföroreningar inte kan spädas ut i samma utsträckning som tidigare. Halter av både PM10 och till viss del även NO_2, om än i mycket lägre omfattning, kan reduceras genom genomtänkt placering och val av vegetation.

Det har gjorts en luftutredning för Kungälvs stadskärna (2024), den anger utifrån beräkningarna som utförts för 2050 och maximal trafikbelastning att framtida gränsvärden kommer att klaras med god marginal för NO_2 i hela Kungälv. Halterna för PM10 är dock högre och gränsvärdena tangeras exempelvis i gaturummet på Strandgatan, men klaras på Uddevallavägen. Höga halter ses även längs E6:an som sprider sig in i närliggande bostadsområden.

Kungälvs kommun är med i ett luftvårdsförbund, för att utreda och ha koll på luftkvaliteten vilket görs med mätningar och objektiv skattning.

Det finns inget åtgärdsprogram för luftkvalitet för Kungälv men kommunen uppnår inte heller de halterna som kräver ett åtgärdsprogram.

EU har antagit ett nytt luftkvalitetsdirektiv med nya normer för luftkvalitet som ska uppfyllas senast 2030. Direktivet innehåller även nya krav på utvärdering av luftkvalitet och hur åtgärdsprogram för att förbättra luftkvalitet ska upprättas. De nya kraven ska vara genomförda i svensk lagstiftning senast den 11 december 2026.

Bedömningen är att det troligtvis inte innebär några förändringar för Kungälv.

Ställningstagande

- Gaturummets utformning och planering av vegetation behöver tas i beaktande i den fysiska planeringen i stadskärnan, framför allt vid Strandgatan i centrala Kungälv.

Läs mer: Mobilitetspolicyn

Vatten (MKN)

Det finns två EU-direktiv som sätter miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten; Vattendirektivet respektive Havsmiljödirektivet. I havet närmast land (kustvatten) överlappar de båda direktivens geografiska områden varandra.

Databasen VISS (VattenInformationsSystem Sverige), som utvecklats av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, pekar ut så kallade vattenförekomster. Dessa utgörs av ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Mindre vattendrag och sjöar klassas inte som vattenförekomst.

Många av de vattendrag som finns inom kommunen har en miljökvalitetsnorm för vatten. Miljökvalitetsnormen för vatten reglerar miljöstatusen i ytvatten samt grundvatten och är i sin tur en del av hur Sverige arbetar med Vattendirektivet. Syftet är att allt vatten ska uppnå en god status, statusen får heller inte försämras. Detta innebär inom översiktsplansarbete att man för de aktiviteter som kan komma att påverka vattnets status, som exempelvis exploatering, även behöver visa hur kommunen planerar för att kunna motarbeta nya föroreningskällor som uppkommer med exploateringen.

I Kungälv finns 21 vattenförekomster (9 vattendrag, 3 älvsträckor, 7 kustvatten och 2 grundvattenförekomster). 15 av dessa vattenförekomster uppnår inte god status utan har måttlig eller otillfredsställande status, det rör sig om 7 vattendrag, 3 älvsträckor (som delas med angränsande kommuner) samt 5 kustvatten (som delas med angränsande kommuner). Kommunen är skyldig att se till så att de förekomster som idag uppnår god status bibehåller denna.

Vattenmyndigheterna tar fram Åtgärdsprogram. Dessa uppdateras vart sjätte år. Kungälvs kommun ligger inom Västerhavets vattendistrikt. Åtgärdsprogrammet anger miljökvalitetsnormer (MKN) för respektive vattenförekomst.

Kommunerna har ett brett uppdrag i svensk vattenförvaltning på lokal nivå, från styrning till praktisk vattenvård. Dricksvattenförsörjning och vattenskyddsområden, rening av avloppsvatten och miljötillsyn är exempel på kommunernas ansvar.

Flera av de åtgärder som vattenmyndigheterna lägger fram i åtgärdsprogrammet riktar sig till kommunerna. Vissa åtgärder ska också genomföras i samverkan med olika myndigheter. Dessa administrativa åtgärder berör framför allt kommunernas tillsyn av verksamheter som påverkar vatten, långsiktigt skydd av dricksvattenförsörjning och arbetet med översikts- och detaljplanering.

Åtgärderna genomförs bland annat genom beslut enligt miljöbalken eller plan- och bygglagen och ska leda till att miljökvalitetsnormerna nås. Miljökvalitetsnormerna är juridiskt bindande för kommunerna. Det innebär till exempel att verksamheter som riskerar att försämra vattnets status inte ska få tillstånd från kommunen att genomföra sin verksamhet.

Att arbeta med åtgärdsprogrammet och MKN vatten benämns vattenförvaltning och syfte med vattenförvaltning är att allt vatten ska uppnå en god status och statusen får heller inte försämras. Detta innebär inom översiktsplansarbete att man, för de aktiviteter som kan komma att påverka vattnets status som exempelvis exploatering, även behöver visa hur kommunen planerar för att kunna motarbeta nya föroreningskällor som uppkommer till följd av exploateringen.

Utöver att genomföra de myndighetsspecifika åtgärderna, ska kommunen, årligen rapportera till vattenmyndigheterna om sitt genomförande av sina respektive åtgärder.

De enligt Vattenmyndighetens så kallade administrativa åtgärder inom kommunernas ansvar.

1. Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande
2. Miljötillsyn och prövning
3. Dricksvattenskydd
4. Fysisk planering enligt plan- och bygglagen
5. VA-plan inklusive dagvatten
6. Dioxiner från småskalig förbränning

En del av de åtgärder Vattenmyndigheten ställer krav på ingår i de arbetsuppgifter kommunen redan idag utför. T.ex. miljötillsyn av små avlopp och industriverksamhet, minskning av utsläpp och bräddningar från det kommunala va-nätet och revidering av våra vattenskyddsområden. Kommunen har vidare låtit utföra en stor mängd fiskevårdsåtgärder såsom att avlägsna vandringshinder och förbättra lekområden för öringen i våra vattendrag men även tillskapat ett antal fördröjningsdammar.

Men utförda åtgärder och pågående rutiner är långt ifrån tillräckliga. Kommunen i samverkan med Göta älv vattenråd och 8+ fjordar skulle behöva jobba mer med åtgärdssamordning för att få till stånd våtmarker, restaurera svämplan på rätade och utdikade vattendrag, kantzoner och fosfordammar för att minska övergödningspåverkan i vattendragen och till havet.

Kommunen behöver även fortsätta jobba med fiskevårdsåtgärder och vandringshinder i vissa

vattendrag. Andra åtgärder är dagvatten- och skyfallsanläggningar i kommunens tätortsområden. Många av åtgärderna finns det statsbidrag att söka för men kommunen behöver ofta gå in med medfinansiering och hjälpa markägare med administration och ansökan om stöd.

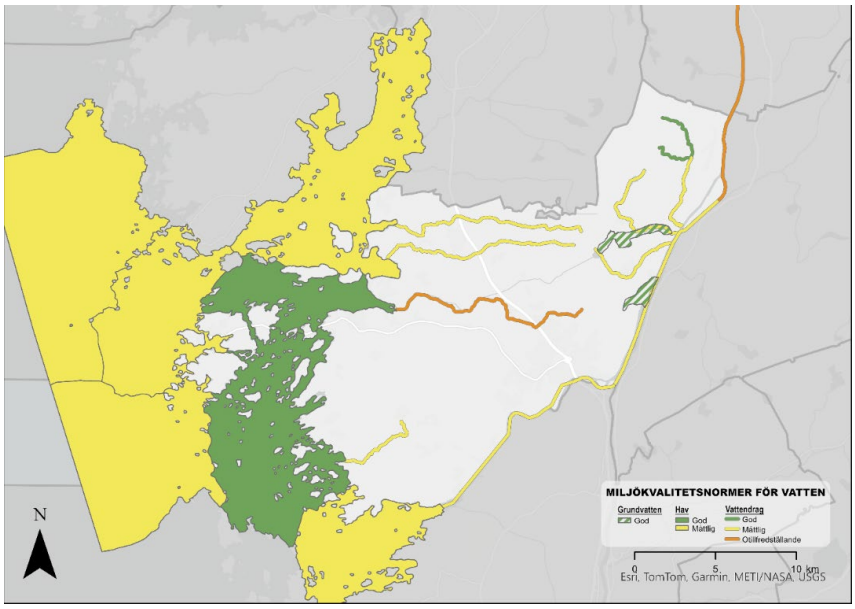
Kommunen har tillsammans med 8+ fjordar tittat på att återställa några meandrande sträckor av vattendrag och höja tröskelnivån så vattnet rinner långsammare så att erosionen minskar. En meandring ökar längden på vattendraget vilket leder till att vattenhastigheten sänks och att partiklar i vattnet därmed sjunka till botten, vilket gynnar reningen av vattnet.

När det gäller att arbeta med kantzoner av vattendrag har kommunen ännu ingen klar strategi, men det är särskilt viktigt i områden med erosionsproblem, tex där vattendrag har sänkts för att tex dika ut åkermark.

Ett lämpligt sätt att på ett strukturerat sätt identifiera och genomföra åtgärder är att upprätta lokala åtgärdsprogram för respektive vattendrags avrinningsområde. Åtgärder i vattendrag ger även positiv påverkan på kustvatten.

För att Kungälvs kommun ska nå dit krävs skapande av en verksamhetsövergripande vattenförvaltningsorganisation. Förslag på hur detta arbete ska organiseras pågår genom framtagande av Åtgärdsplan för vattenförvaltning.

Kommun har en VA-plan som omfattar VA-översikt, VA-policy och VA-delplaner. Den samlade VA-planen innehåller riktlinjer och uppdrag som syftar till att dels tillgodose vatten och avlopp, dels till att uppfylla miljökvalitetsnormer för vattenförekomsterna i kommunen.

MKN vatten för Grundvatten, Hav och Vattendrag i Kungälvs kommun.

Kommun ska genomföra översikts- och detaljplanering enligt PBL på ett sådant sätt att det bidrar till att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas. Kommun ska säkerställa att miljökvalitetsnormerna för vatten, utifrån aktuellt planeringsunderlag, från bland annat VISS, beaktas vid fysisk planering och andra ärenden, som regleras i PBL.

I arbetet med översiktsplanen hanteras frågan främst genom att i mark-och vattenanvändningskartan ange ytor för natur- och friluftsliv och grönytor som ett första steg för att möjliggöra fördröjning och rening av dagvatten och skyfall. Främst gäller det ytor längsmed vattendrag. I det fortsatta strategiska arbetet kan specifika områden och åtgärder anges i Grönstrukturplaner där synergieffekter finns i grönytor/parker och fördröjning/rening. Vid detaljplanering ska alltid utredas hur dagvattnet ska hanteras för att inte försämra vattenkvaliteten i berörd recipient.

MKN Fiskevatten
Inom Kungälvs kommun är Göta älv, med Nordre älv utpekat som fiskevatten inom miljökvalitetsnormen för fisk- och musselvatten.

Ställningstagandena handlar om att skydda grunda vattenmiljöer, sjöar, vattendrag, vikar och våtmarker mot åtgärder som kan påverka vattenkvaliteten negativt tillsammans med riktlinjer om dagvattenhantering, att minska andelen hårdgjord yta och att utgå från berört avrinningsområde.

Ställningstagande

- Kommunen behöver ta fram Grönstrukturplaner för tätorterna och Grönplan för kommunen som helhet för att skydda och utveckla den blågröna strukturen.
- Ny bebyggelse bör undvikas inom vattenskyddsområden.
- Lokala åtgärdsprogram ska upprättas för att identifiera åtgärder och platser inom avrinningsområden som behövs för att vattenförekomster ska uppnå god ekologisk status.
- I tätorter bör ytor identifieras för hantering av dagvatten och skyfall från befintliga bostadsområden och hårdgjorda ytor.
- I avrinningsområden och längs med vattendragen bör svämplan och kantzoner återställas i uträtade vattendrag och återvätning av utdikade våtmarker utföras för att hantera och begränsa översvämningar i tätortsområden nedströms.
- Åtgärder som bromsar vattenflödet är positivt mot översvämning i tätorter och minskar erosion och utförsel av näringsämnen till havet och minskar också skredrisker längs med vattendragen. Det motverkar även uttorkning av vattendragen vilket kan påverka öring bestånden negativt.
- Kommunen behöver systematisk arbeta enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för att uppnå MKN och skapa en verksamhetsövergripande vattenförvaltningsorganisation.

Farligt gods
Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen som kan skada människor, miljö eller egendom om de inte hanteras på rätt sätt. Länsstyrelsen har tillsammans med bland annat kommuner, räddningstjänst och näringsliv tagit fram rekommendationer om vilka vägar som ska användas för transport av farligt gods i Västra Götalands län. E6 eller Bohusbanan och Göta älv är primära transportleder för farligt gods i kommunen. Risker kopplade till farligt gods beaktas alltid vid planläggning och bygglovsprövning där det är relevant. Riktlinjer för samhällsplanering vid leder för farligt gods hämtas från den länsövergripande riskanalys som antogs av Länsstyrelsen 2011.

Farligt gods får fraktas på alla leder, även de som inte är rekommenderade transportleder för farligt gods, förutsatt att ett förbud inte finns. Genom att beakta riskerna från farligt-

godsleder vid etablering av ny bebyggelse eller ändrad markanvändning, minskar risken för skador på människor och egendom. Därför ska riskerna med dessa transporter vägas in vid prövningen om markens lämplighet att bebyggas.

Farliga verksamheter
Verksamheter som klassas som miljöfarliga är sådana som kan orsaka utsläpp till mark, vatten eller luft, som hanterar kemikalier eller avfall, som kan störa omgivningen genom buller eller om allvarliga olyckor kan uppkomma till följd av verksamhetens art. Miljöfarliga verksamheter kan bland annat vara verkstadsindustrier, deponier och avfallsanläggningar.

Vid planering ska hänsyn tas till eventuella riskavstånd eller att åtgärder genomförs för att minimera risken för stor omgivningspåverkan.

Genom kommunen går en högtrycks-ledning för energigas. Vid ledningen finns en rad säkerhetsavstånd att ta hänsyn till beroende på vad som ska göras på platsen. Gasledningen beaktas vid planläggning och bygglovsprövning och som utgångspunkt ses 200 meter som gräns för gasledningens influensområde.

Förorenad mark
Förorenade områden är mark- och vattenområden, sediment samt byggnader och anläggningar, som är så förorenade att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Barn är särskilt känsliga för föroreningar. Föroreningarna kan bero på exempelvis historisk hantering av kemikalier, spill eller att utfyllnad av förorenade massor skett.

Kungälvs kommun har länge präglats av industri- och hamnverksamheter och inom kommunen finns även flera deponier och utfyllnadsområden. Det innebär att det finns flera förorenade områden i kommunen.

Arbetet med förorenade områden är viktigt för att nå flera av Sveriges miljömål. Ett av dessa mål heter *Giftfri miljö*. Ett delmål inom *Giftfri miljö* är att områden som är förorenade ska vara åtgärdade så att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön.

Vid planläggning ska områden som är förorenade uppmärksammas tidigt i planprocessen, för att tidigt kunna utreda och vid behov åtgärda föroreningar.

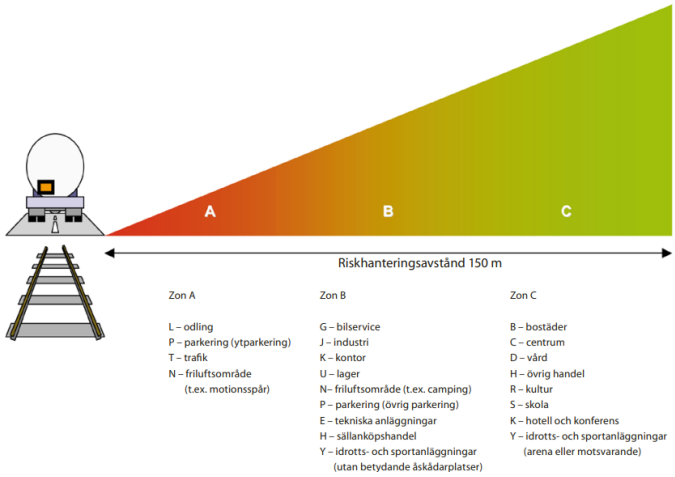

Illustration av rikshanteringsavstånd.

Ställningstagande

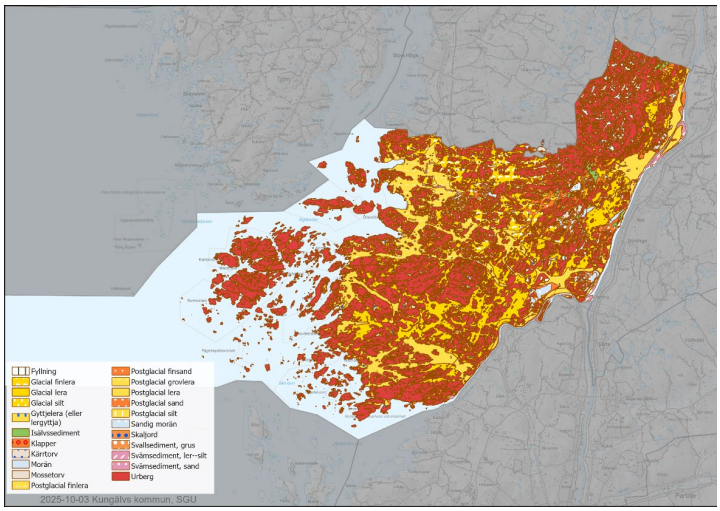
- Vid planläggning behöver områdets lämplighet säkerställas genom att eventuella föroreningar utreds och bedöms
- I områden med deponier, utfyllnader, industri- och hamnverksamhet finns alltid misstanke om förorening
- Innan nya planer antas ska föroreningssituationen och eventuella avhjälpandeåtgärder vara tillräckligt utredda så att det går att bedöma om det är realistiskt och rimligt att genomföra åtgärderna
- Innan startbesked för ny eller ändrad markanvändning tillåts inom planområdet ska området åtgärdas vad gäller föroreningar om det finns ett sådant behov

Geologi och Geoteknik

Översiktsplanen syftar till att redovisa hur mark- och vattenområden bör användas i framtiden och hur den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Genom att låta de geologiska förutsättningarna vara en del i analysen ökar förutsättningar för en hållbar mark- och vattenanvändning. De geologiska förhållandena har bland annat betydelse för byggande och exploatering, resurseffektiv naturresurshushållning och klimatanpassning.

Kungälvs kommun ligger i ett område med varierande geologi. Berggrunden domineras av urberg, men jordlagren består främst av morän, grus, sand och lera. Leran är ofta siltig och kan ha låg skjuvhållfasthet, särskilt i djupare lager. I vissa områden finns det inslag av kvicklera, vilket kan påverka byggnation och infrastruktur.

Läs mer: SGU:s hemsida

Jordartskarta från SGU.

Ställningstaganden:

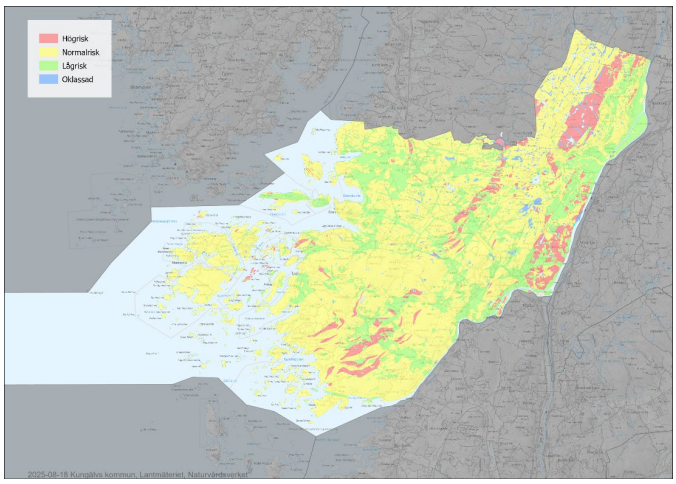
- I samband med detaljplaneläggning ska de geotekniska säkerhetsfrågorna utredas. Detta får inte senareläggas till bygglovsskedet eller byggande. Krävs åtgärder eller restriktioner för att säkerställa området ska detta tydligt framgå och redovisas i planhandlingarna.
- Om det finns byggrätter i gällande detaljplaner som visar sig ha otillfredsställande stabilitet för nyexploatering bör gällande detaljplan upphävas och ersättas med ny om detta bedöms lämpligt.
- I samband med bygglov utanför detaljplanelagt område ska de geotekniska förhållandena klarläggas. Här ska den sökande själv göra ev. utredningar för att visa att marken är lämplig att bebygga.
- Vid detaljplaneläggning eller byggnation ska de geotekniska förutsättningarna kopplade till klimatförändringar utredas både ur perspektivet ökade regnmängder och torka.

Radon

Radon är en radioaktiv ädelgas som bildas vid radioaktivt sönderfall av radium, vilket i sin tur är en sönderfallsprodukt av uran. Radon från marken (berg och jord) är den vanligaste källan till förhöjda radonhalter i inomhusmiljöer. Radon sprids lätt och har en halveringstid på cirka fyra dagar (Strålsäkerhetsmyndigheten.se).

Radon kan förekomma i berg, jord och vatten. För Kungälvs kommun har en översiktlig kartering tagits fram med låg-, mellan- och högriskområden. Det är rekommenderat att radonundersökningar görs på plats i alla områden inför byggnation, då avvikande geologi som kan föranleda misstanke om förhöjd radonemission, till exempel sandiga jordarter eller avvikande berggrund.

Högriskområden består av jordar och berg som associeras med högradonmark. Sådan mark medför krav på radonsäkert byggande. Jämfört med radonskyddad konstruktion kräver

Översiktlig radonkartering.

radonsäkert byggande mer omfattande åtgärder för att förhindra att markluft tar sig in i byggnaden.

Ställningstagande

- Det är rekommenderat att radonundersökningar görs på plats i alla områden inför byggnation, då avvikande geologi som kan föranleda misstanke om förhöjd radonemission, till exempel sandiga jordarter eller avvikande berggrund.

Totalförsvar

I den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen är totalförsvaret ett allmänt intresse som alltid ska tas hänsyn till vid bland annat planläggning. Bland annat ska mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret så långt som möjligt skyddas. Genom att tidigt omhänderta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen och den fysiska planeringen kan det minska behovet av särskild beredskapsplanering. Många gånger handlar det om att ha med höjd beredskap som en riskfaktor i planeringen och utifrån det beakta exempelvis hur olika samhällsfunktioner placeras i relation till varandra, hur kritisk infrastruktur planeras och hur människor kan förflyttas och sätta sig i säkerhet i händelse av krig eller krigsfara. Det kan även handla om att säkerställa totalförsvarets behov av ändamålsenliga mark- och vattenområden, trygg energiförsörjning samt möjligheter för rörlighet och transporter.

Kommunen har ett geografiskt områdesansvar på lokal nivå i frågor om fysisk planering, krisberedskap och civilt försvar. Det innebär bland annat:

- Ta fram risk- och sårbarhetsanalyser, identifiera samhällsviktig verksamhet och planera för hantering av extraordinära händelser inom sitt verksamhetsområde om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Verka för att olika aktörer inom kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet.
- Samverka med beredskapsmyndigheter, länsstyrelsen, regionen och näringslivet i identifieringen av samhällsviktig verksamhet.
- Beakta totalförsvarets civila intressen (allmänna och enskilda), inom ramen för allmänna hänsynsregler, människors hälsa och säkerhet samt åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar i översikts- och detaljplanering samt bygglov och förhandsbesked.
- Ta hänsyn till och redovisa hur översiktsplanen samordnas med målet för totalförsvaret respektive målet för det civila försvaret samt övriga relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för den hållbara utvecklingen.
- Vid lovgivning och förhandsbesked ska byggnadsnämnden upplysa sökanden om en åtgärd kräver tillstånd för avveckling av skyddsrum.

8. GENOMFÖRANDE

8.1 VILJERIKTNING

I översiktsplanen anger kommunen viljeinriktningen för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. När översiktsplanen är antagen och vunnit laga kraft behöver en rad åtgärder genomföras för att nå dit. I verksamhetsplanering behöver kommunen avsätta medel och resurser för att åtgärderna ska genomföras. Det kan handla om att fortsätta den strategiska planeringen genom att ta fram en fördjupning av planen eller ett nytt planeringsunderlag, till exempel grönplan eller kulturmiljöprogram. Men det handlar även om att detaljplanera och förvärva mark för genomförandet av översiktsplanen.

Genomförandet av översiktsplanen sker dels genom den efterföljande planeringen, dels genom att översiktsplanen följs upp och kontinuerligt hålls aktuell. Kommunen har många verktyg till sin hjälp för genomförandet av översiktsplanen.

- Mål och budget i den årliga budgetprocessen
- Detaljplanering, framdrift av pågående planer samt prioritering och start av nya planer i enlighet med ÖP
- Utbyggnadsplan för kommunen som helhet enligt ÖP och färdplan för centrala Kungälv
- Löpande ärendehantering som rör användning av mark och vatten
- Kommunalt markinnehav, strategiska markinköp, markanvisning
- Fördjupningar, tematiska tillägg och planeringsunderlag
- Detaljplaner, Förhandsbesked och Bygglov

Kommunen har planmonopol enligt plan- och bygglagen vilket gör detaljplaneläggning till ett starkt formellt medel för att genomföra översiktsplanens intentioner inom orter och tättbebyggda miljöer. På landsbygden sker utveckling av ny bebyggelse i första hand genom förhandsbesked och bygglov, med översiktsplanen som stöd vid avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen.

För att genomföra översiktsplanens intentioner kommer även detaljplanering i befintlig bebyggelse att krävas. Främst vid omvandling av fritidshusområden till permanentboende i kustorterna, men även avseende klimatsäkring av befintlig bebyggelse och infrastruktur samt skydd av kulturhistoriska värden. Då denna typ

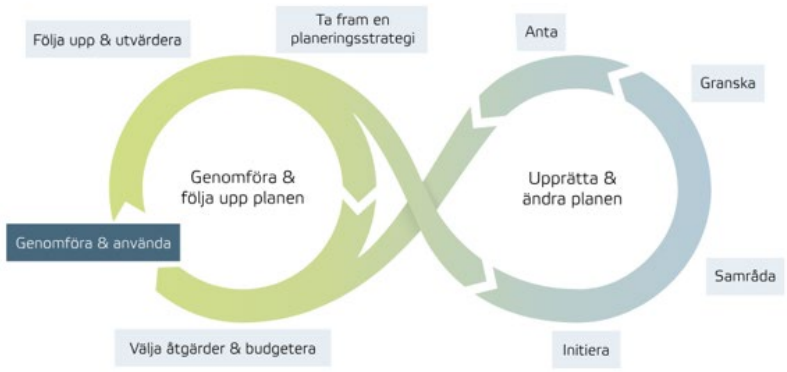

Illustration av kontinuerlig översiktsplanering (Boverket).

av planer rör befintlig bebyggelse med många berörda är det ofta en förutsättning att kommunen driver planarbetet för att få framdrift i processen. Markägarnas ekonomiska intresse för planläggningen kan också variera stort varför kommunal finansiering av sådana planarbeten är en lämplig modell. Plankostnader tas då ut i efterhand som planavgift i samband med bygglov för tillexempel utökade byggrätter.

8.2 UTMANINGAR

Obalans i exploatering vid för hög tillväxttakt
Tillväxten i Kungälv har varit hög och koncentrerats i hög grad till centrala Kungälv i strid mot gällande ÖP2010 där en geografisk fördelning anges som föreslår exploatering i alla serviceorter. Även i ÖP2050 lyfts en geografisk fördelning av nya bostäder för att gynna alla serviceorter. Även i nuläget prioriteras oproportionerligt hög andel exploatering i centrala Kungälv, vilket strider mot intentionerna i både ÖP2010 och ÖP2050 om en jämnare geografisk fördelning av bostäder över serviceorterna. I grunden är förtätning i centrala Kungälv och Ytterby bra ur perspektivet hållbara resor men för att få en balans i utvecklingen av alla serviceorter krävs en omprioritering.

Utöver den geografiska fördelningen har tillväxten varit hög i kommunen och behöver förhålla sig till den riktlinje som sätts i bostadsförsörjningsprogrammet med en tillväxttakt som inte ska överskrida 1,5 % årligen. Detta är även i linje med förslag till den gemensamma överenskommelsen i den nya regionala utvecklingsplanen (RUPS) med en regional tillväxt på 1%.

Om detta inte följs kan det leda till obalans i både service, infrastruktur och andra verksamheter och initiativ, det påverkar även kommunens ekonomiska uthållighet då långsiktig finansiering av infrastruktur och kommunal service riskerar att hamna efter.

Förtätning i centrala Kungälv
Att förtäta i kommunens centralort är i linje med hållbar samhällsplanering bland annat utifrån perspektivet hållbart resande. Dock finns risker med alltför hög koncentration av bostadsexploatering avseende buller, luftföroreningar och värmeöar. Om kommunen inte arbetar utifrån en strategi att värna grönstrukturen och hantera klimatförändringar finns risker avseende förlust av grönytor eller för många som ska använda de befintliga parkerna.

Bygga på landet
Önskemål om boende på landsbygden där många motstående intressen finns och där spridd byggnation kan få negativa ekonomiska konsekvenser för kommunen i förhållande till förtätning i serviceorter avs. infrastruktur. Spridd bebyggelse innebär även ökade antal bilresor.

En allt för stor utbyggnad av spridd bostadsbebyggelse påverkar landskapsbilden.

VA-kostnader
En utbyggnad av kommunen med förtätning i serviceorter, omvandling i kustorter och nybyggnation på landsbygden innebär ökade krav på kommunen att inrätta verksamhetsområde för kommunalt VA. Det ökar kraven på utbyggnad och underhåll av kommunens vatten- avlopp- och dagvattenanläggningar samt behov av överföringsledningar. Vidare behöver befintliga anläggningar klimatanpassas. Denna utbyggnad bekostas av VA-kollektivet och utgörs av den VA-taxa som betalas in.

För en mer hållbar utveckling av VA-taxan och nyttjande av VA-kollektivets resurser bör utveckling i första hand ske i områden där kommunen redan har verksamhetsområde för kommunalt VA, alternativt i direkt närhet av verksamhetsområde.

Klimatrisker med stigande hav och skyfall
Kungälvs geografiska läge vid älvarna och havet innebär risker för befintlig bebyggelse vid

risker av översvämning, skyfall eller höjda vattennivåer. Hur kommunen ska ta sig an riskerna samt osäkerheter i ansvarsfördelningen för kommunen, staten och den enskilde i sådana situationer är en utmaning.

Södra Bohusbanan
Stationssamhällen förväntas växa enligt Kommunens FÖP:ar (Ytterby och Kode) men saknar ännu fullt stöd i form av utvecklad järnvägsinfrastruktur, då arbetet med Södra Bohusbanan dröjer. Detta skapar osäkerheter i samordningen mellan den kommunala och regionala/statliga utvecklingen.

Transportsystemet
Kommande förtätning i tätort Kungälv/ Ytterby kommer att skapa ett ökande kapacitetsbehov i transportsystemet, en överflyttning behöver ske till hållbara resor.

Vikten av att samordna bostadsplanering med trafikplanering blir mer viktig för att skapa förutsättningar för ett ökat hållbart resande med ett starkt kollektivtrafikstråk med tåg, buss och båt och tillgänglighet till GC-stråk. Med en geografisk fördelning av nya bostäder för att gynna alla serviceorter, kan det uppstå trängselproblematik samt om för mycket bebyggelse sker på landsbygden. Denna utveckling kan generera ett ökat tryck på det södra pendlingsstråket Kärna – Säve – Göteborg, där många invånare har sina arbetsplatser.

Hållbart resande
Den övergripande strategin för att uppnå målen i kommunens mobilitetspolicy är hållbart resande. Hållbart resande kan definieras som transporter och resande som är effektiva och bra för såväl ekonomi och samhällsutveckling som hälsa och miljö. I en mer praktisk hållning menas att resande i första hand sker med hållbara färdsätt som gång, cykel och kollektivtrafik.

Det konkreta arbetet att möjliggöra hållbart resande kan då delas in i två delar:

- Att påverka människors attityder och beteenden i riktning mot ett mer hållbart resande.
- Hållbar planering, som skapar förutsättningar för ett effektivare resande.

Här har kommunen ett ansvar i den fysiska planeringen på många plan.

Elförsörjning
Det är en utmaning att planera för större efterfrågan på el och energi, särskilt med ökad elektrifiering (ex. elbilsladdning, värmepumpar, industrier). Då det finns ett ökat behov av säkrad elinfrastruktur krävs också tydligare ställningstaganden i vad och vart det ska planeras för att möta dessa behov.
Samordning mellan elnätsägare, kommunens markanvändning gällande elproduktion samt regionen är avgörande för framdrift.

Markkonflikter
När olika intressen konkurrerar om samma mark kan konflikter uppstå. Det kan handla om att skydda värdefull jordbruksmark samtidigt som det finns behov av nya bostäder och verksamhetsområden. Även natur- och kulturmiljöer kan påverkas när staden växer. Att skapa goda förutsättningar för hållbar markanvändning, i en tid av ökade osäkerheter vad gäller klimat, jämlikhet, inkludering och ekonomi, är en svår och komplex utmaning då kommunens markinnehav är lågt och kommunen därav saknar rådighet.

Social hållbarhet
Risk för segregation eller bristande integration om bostadsutbyggnad sker utan hänsyn till socioekonomiska faktorer, eller utan beaktande av befintliga samhällen eller stadsdelar. Det är viktigt att kommunen planerar och kontinuerligt förvaltar alla delar av kommunen.

Aktörer och samverkan
Det krävs samverkan mellan många parter för att uppnå en hållbar samhällsutveckling. En stor del av marken i kommunen är privatägd och vägnätet har i dagsläget huvudsakligen enskilt eller statligt huvudmannaskap. Det innebär att genomförandet av översiktsplanens intentioner är beroende av privata markägare och andra aktörer. Vägföreningar och enskilda fastighetsägares vilja att utveckla sin mark är viktiga faktorer när det gäller vad som kommer att genomföras. Näringslivets aktörer är viktiga när det gäller att initiera, driva och genomföra satsningar i kommunen och därigenom översiktsplanens intentioner.

Trafikverket är viktiga i byggandet och förvaltandet av infrastruktur då de är väghållare för flera av vägarna i kommunen. Västtrafik, som ägs av Västra Götalandsregion, ansvarar för kollektivtrafiken och dess utveckling.

Kommunens rådighet
Kommunen saknar idag rådighet över merparten av vägar och annan allmän plats inom kommunen och dess serviceorter. I samband med nya detaljplaner i kommunens serviceorter utreds kommunalt huvudmannaskap. På sikt förväntas det leda till att kommunen får ökad rådighet över delar av vägnätet.

Kommunen kan också påverka utvecklingen genom strategiskt markinnehav och att förvalta sitt markägande av kommunägd mark kan kommunen markanvisa till de aktörer som vill utveckla området i enlighet med översiktsplanens intentioner.
Kommunalt markinnehav kan förenkla genomförandet av översiktsplanen inte bara avseende exploatering och utbyggnad av kommunal service och infrastruktur utan även i arbetet med att skydda och utveckla natur- och friluftslivsområden. Försäljning av planlagd kommunal mark genererar dessutom intäkter till kommunen.

Kommunen behöver arbeta strategiskt och långsiktigt med inköp och förvaltning av mark. Olika strategier kan krävas för olika delar av kommunen.

8.3 KOMMUNINTERN SAMVERKAN

Hela förvaltningen och alla bolag behöver vara delaktiga i processerna för planering, byggande och förvaltande av mark och vatten utifrån den kommungemensamma inriktningen. Genom att använda översiktsplanen som den gemensamma långsiktiga planen effektiviseras och förtydligas kommunens arbete med en hållbar samhällsutveckling. Det ger även en enhetlig tydlighet gentemot medborgare, exploatörer m.fl.

8.4 PLANERINGSSTRATEGI

Syftet med en Planeringsstrategi är att den ska främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell och vara framåtsyftande avseende strategiskt planeringsarbete. Om översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klarlagt om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen.

En planeringsstrategi ska tas fram i början av varje mandatperiod. Där ska ett ställningstagande göras om översiktsplanen fortfarande är aktuell eller om någon del eller hela översiktsplanen behöver göras om. Dessutom ska det beslutas om vilket strategiskt arbete kopplat till fysisk planering som ska genomföras under mandatperioden. Om översiktsplanen inte behöver göras om kan det behövas fördjupningar eller tematiska tillägg eller andra prioriterade strategiska planeringsunderlag. Det innebär ett löpande strategiskt arbete som ger kommunen aktuella strategiska planeringsunderlag att hänvisa till.

Behov av planeringsunderlag
I det löpande arbetet med strategisk planering och dialog i förvaltningen har brister avseende planeringsunderlag konstaterats varav vissa lyftes fram redan i samband med framtagande av förra översiktsplanen ÖP2010.

I Planeringstrategin har ett antal planeringsunderlag redovisats antingen som pågående, prioriterade eller önskvärda. För att stärka det strategiska planeringsarbetet, vilket ger stöd och effektiviserar det löpande arbetet med detaljplaner, bygglov, markköp och löpande strategiskt planeringsarbete avseende infrastruktur, behöver arbete med att ta fram planeringsunderlag styras. I samband med framtagande av en Planeringsstrategi behöver arbetet med planeringsunderlag resurssättas, budgeteras samt ansvarsfördelas i förvaltningen.

8.5 KONTINUERLIG STRATEGISK PLANERING

Följande planeringsdokument har konstaterats behov av genom Planeringsstrategin eller i arbetet med framtagande av ÖP2050.

- FÖP Kode (överklagad beräknas vinna laga kraft 2025)
- Vattenöversikt och åtgärdsprogram Vatten (inledande arbete har påbörjats)
- Vattentjänstplan (arbete pågår beräknas antas 2025)
- Arkitekturstrategi (ett arbete pågår med arkitekturstrategisk riktlinje beräknas antas 2025/2026)
- TÖP Kulturmiljöprogram (kulturmiljöstrategi och kulturminnesvårdsprogram)
- Klimatanpassningsanalys med handlingsplan (Kommunen behöver uppdatera tidigare klimatanpassningsanalys samt ta fram en handlingsplan för kommunens arbete med klimatanpassning)
- Grönstrukturplan för centrala Kungälv (arbetet med en Grönstrukturplan pågår och beräknas färdigställas under 2025)
- Skogsbruksplan (en Skogsbrukspolicy har antagits under 2025)
- FÖP Hav (en fördjupning av kommunens kust och havsområden behöver tas fram)
- Förorenad mark (kommunen behöver ta fram ett förvaltningsövergripande dokument med riktlinjer kring arbetet med förorenad mark)
- Övergripande Grönplan (kommunen behöver arbete med grönstrukturen för hela kommunen, där en Grönplan är ett samlande dokument för allt som berör grönstruktur)
- Brand- och släckvattenplan

8.6 FÖRDJUPNINGAR OCH TILLÄGG TILL ÖVERSIKTSPLANEN

Fördjupad översiktsplan för Ytterby (FÖP)
För Ytterby finns en gällande FÖP (2021), därav ingår inte Ytterby i arbetet med ÖP2050 även om Ytterby finns med i resonemang om stråk, infrastruktur, bostäder m.m.

Fördjupad översiktsplan för Kode (FÖP)
För Kode har det genomförts ett arbete med att ta fram en FÖP som antogs 2025 men som i nuläget är överklagad. Förhoppningen är att FÖP:en ska vinna laga kraft under 2025. Därför ingår inte heller Kode i ÖP förutom i det övergripande resonemanget.

Vindbruksplan 2010 samt **Havsområden för vindbruk 2013 (TÖP)**
Vindbruksplanen bedömdes i samband med Planeringsstrategin 2024 fortsatt vara aktuell, dock kan en ny Vindbruksplan på sikt behövas tas fram utifrån bl.a. de tekniska förändringar som sker avseende vindkraft.

9.HÅLLBARHETSBEDÖMNING INKL.MKB

9.1 HÅLLBARHETSKONSEKVENS-BESKRIVNING (SAMMANFATTNING)

En översiktsplan är, enligt miljöbalkens definition, en plan som alltid kan antas innebära betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning ska därför genomföras för översiktsplanen och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas. Kungälvs kommun har valt att utvidga miljöbedömningen till en hållbarhetskonsekvensbeskrivning (HKB) där ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter konsekvensbedöms.

Kungälvs kommun har låtit Tyrèns genomföra HKB för samrådshandlingarna för ÖP2050. Analysen har gjorts utifrån utkast på samrådshandling daterad 28 augusti 2025. Vissa revideringar har skett efter detta datum i bl.a. Mark- och vattenanvändningskartan. T ex. har området för Kongevi idrottsområde markerats som funktionsblandad bebyggelse i stället för natur- och friluftsliv.

Planförslaget består av en utvecklingsinriktning (som beskriver de stora dragen för kommunens utveckling), en planbeskrivning och en plankarta med ställningstaganden och en beskrivning av de förhållanden som kommunen bedömer har en väsentlig betydelse för beslut om mark- och vattenanvändningen.

HKB uppfyller miljöbalkens krav på miljökonsekvensbeskrivningar. Bedömningar har genomförts integrerat och parallellt med översiktsplanearbetet. I HKB bedöms konsekvenserna av planförslaget och nollalternativet. Nollalternativet beskriver den förväntade utvecklingen i kommunen om planförslaget inte antas. Nollalternativet innebär därmed att gällande översiktsplan fortsatt är det strategiska dokument som ger vägledning vid planering av kommunens markanvändning.

Planförslaget bedöms innebära negativa konsekvenser ur ett hushållningsperspektiv då brukningsvärd jordbruksmark och till viss del skogsmark tas i anspråk. Utifrån alternativredovisningen för jordbruksmark och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende utpekade områden.

För aspekten klimatpåverkan bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för bedöms leda till klimatbelastande utsläpp. Planförslaget bedöms medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer, gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse samt pekar ut områden där skyddsåtgärder mot stigande vatten ska anläggas. Det sista är även en viktig åtgärd för regionen i stort.

Planförslaget medger en utbyggnad som är koncentrerad till befintliga orter. Därmed bedöms planförslaget inte medföra någon negativ påverkan på stora sammanhängande naturområden. Planförslaget medger dock exploatering av naturområden och planförslaget kan medföra negativa konsekvenser för känsliga miljöer och arter. I kommande planarbete krävs utredning och hänsynstagande till värdefull natur. Planförslaget behöver också förtydligas så att ställningstaganden kopplade till grön- och blåstruktur även omfattar värdefull naturmiljö då aktuella ställningstaganden inte beskriver hänsyn till exempelvis områden med höga naturvärden eller störningskänsliga arter.

Utvecklingsinriktningen med bebyggelse i anslutning till tätorterna och befintlig bebyggelse bedöms kunna minimera negativa konsekvenser som exempelvis spridd bebyggelse kan ha på landskapsbild. För vissa

utbyggnadsområden som föreslås bedöms negativa effekter kunna uppstå för kulturmiljö och landskapsbild, men negativa konsekvenser bedöms kunna minimeras med planförslagets ställningstaganden. I kommande planarbete krävs hänsynstagande till riksintresse för kulturmiljövården.

Planförslaget bedöms kunna medföra positiva effekter och konsekvenser för vattenmiljön, utifrån att planförslaget inte förhindrar att miljökvalitetsnormer kan uppnås och även har möjlighet att förbättra vissa kvalitetsfaktorer kopplade till status för vattenförekomsterna.

Överlag har de ekonomiska hållbarhetsaspekterna fått en större roll i den nya översiktsplanen. Det finns tydliga formuleringar om att hållbarhet och kvalitet inte ska kompromissas bort av kortsiktiga ekonomiska överväganden. Den nya översiktsplanen innebär en förskjutning mot en mer strategisk och hållbarhetsinriktad utveckling jämfört med nollalternativet. Planen har tydligare mål och lägger större vikt vid samordning mellan infrastruktur, näringsliv och bostäder. Uppföljning och indikatorer har blivit viktigare, och det finns en starkare betoning på att utvecklingen ska ske på ett sätt som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart.

Planförslaget bedöms stärka möjligheterna till fysisk aktivitet, återhämtning och social samvaro genom satsningar på rekreation och tillgänglig samhällsservice, särskilt i serviceorter. Samtidigt kvarstår utmaningar kring social inkludering, buller, luftkvalitet och jämlik tillgång till service och mötesplatser, särskilt på landsbygden och säsongsutsatta områden.

Planprocessen har präglats av bred och tidig dialog och ökat fokus på delaktighet, men det finns fortsatt behov av att förbättra representativiteten och säkerställa att alla grupper ges reella möjligheter till inflytande.

9.2 SAMLAD BEDÖMNING

Den samlade bedömningen av Kungälvs nya översiktsplan är att kommunens planering och utveckling överlag har goda förutsättningar att bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling där ekologiska, sociala och ekonomiska värden integreras, men det finns också utmaningar och risker som behöver hanteras.

Utbyggnad sker främst inom och i direkt anslutning till serviceorterna där tillgång till kollektivtrafik, infrastruktur och service finns. Detta bedöms som positivt för flera hållbarhetsaspekter. En aspekt där konsekvenserna bedöms som negativa är hanteringen av brukningsvärd jordbruksmark, men där en avvägning har skett och ianspråktagande av jordbruksmark har minimerats jämfört med nollalternativet.

Bedömningen visar också att förtätning och ny bebyggelse i serviceorter kräver särskild hänsyn till landskapet och ortens karaktär, för att undvika negativa konsekvenser för kulturmiljö och landskapsbild.

Läs mer: Hållbarhetsbeskrivning Översiktsplan Kungälvs kommun, Bilaga till ÖP2050

KUNGÄLVS
KOMMUN
METROBUSS

Hållbarhetskonsekvensbeskrivning

ÖVERSIKTSPLAN KUNGÄLVS KOMMUN

Slutrapport

2025-10-30

Uppdrag:	346331 Kungälvs ÖP, Hållbarhetskonsekvensbeskrivning (HKB)
Titel på rapport:	Hållbarhetskonsekvensbeskrivning översiktsplan Kungälvs kommun
Status:	Slutrapport
Datum:	2025-10-30

Medverkande

Beställare:	Kungälvs Kommun
Kontaktperson:	Linda Andreasson
Konsult:	Emelie Gustafsson, Emelie Johansson, Alexander Eriksson, Joel Bertlin, Ida Joelsson
Uppdragsansvarig:	Emelie Gustafsson
Kvalitetsgranskare:	Anna Vindelman

Revideringar

Revideringsdatum:	2025-10-30
Version:	1.0
Initialer	EG

Sammanfattning

Kungälvs kommun har tagit fram ett förslag till en ny översiktsplan. En översiktsplan är, enligt miljöbalkens definition, en plan som alltid kan antas innebära betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning ska därför genomföras för översiktsplanen och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas. Kungälvs kommun har valt att utvidga miljöbedömningen till en hållbarhetskonsekvensbeskrivning där ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter konsekvensbedöms.
Hållbarhetskonsekvensbeskrivning uppfyller miljöbalkens krav på miljökonsekvensbeskrivningar. Bedömningar har genomförts integrerat och parallellt med översiktsplanearbetet.

Planförslaget består av en utvecklingsinriktning (som beskriver de stora dragen för kommunens utveckling), en planbeskrivning och en plankarta med ställningstaganden och en beskrivning av de förhållanden som kommunen bedömer har en väsentlig betydelse för beslut om mark- och vattenanvändningen.

I hållbarhetskonsekvensbeskrivning bedöms konsekvenserna av planförslaget och nollalternativet. Nollalternativet beskriver den förväntade utvecklingen i kommunen om planförslaget inte antas. Nollalternativet innebär därmed att gällande översiktsplan fortsatt är det strategiska dokument som ger vägledning vid planering av kommunens markanvändning.

Planförslaget bedöms innebära negativa konsekvenser ur ett hushållningsperspektiv då brukningsvärd jordbruksmark och till viss del skogsmark tas i anspråk. Utifrån alternativredovisningen för jordbruksmark och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende utpekade områden.

För aspekten klimatpåverkan bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för bedöms leda till klimatbelastande utsläpp. Planförslaget bedöms medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer, gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse samt pekar ut områden där skyddsåtgärder mot stigande vatten ska anläggas. Det sista är även en viktig åtgärd för regionen i stort.

Planförslaget medger en utbyggnad som är koncentrerad till befintliga orter. Därmed bedöms planförslaget inte medföra någon negativ påverkan på

stora sammanhängande naturområden. Planförslaget medger dock exploatering av naturområden och planförslaget kan medföra negativa konsekvenser för känsliga miljöer och arter. I kommande planarbete krävs utredning och hänsynstagande till värdefull natur. Planförslaget behöver också förtydligas så att ställningstaganden kopplade till grön- och blåstruktur även omfattar värdefull naturmiljö då aktuella ställningstaganden inte beskriver hänsyn till exempelvis områden med höga naturvärden eller störningskänsliga arter.

Utvecklingsinriktningen med bebyggelse i anslutning till tätorterna och befintlig bebyggelse bedöms kunna minimera negativa konsekvenser som exempelvis spridd bebyggelse kan ha på landskapsbild. För vissa utbyggnadsområden som föreslås bedöms negativa effekter kunna uppstå för kulturmiljö och landskapsbild, men negativa konsekvenser bedöms kunna minimeras med planförslagets ställningstaganden. I kommande planarbete krävs hänsynstagande till riksintresse för kulturmiljövården.

Planförslaget bedöms kunna medföra positiva effekter och konsekvenser för vattenmiljön, utifrån att planförslaget inte förhindrar att miljökvalitetsnormer kan uppnås och även har möjlighet att förbättra vissa kvalitetsfaktorer kopplade till status för vattenförekomsterna.

Överlag har de ekonomiska hållbarhetsaspekterna fått en större roll i den nya översiktsplanen. Det finns tydliga formuleringar om att hållbarhet och kvalitet inte ska kompromissas bort av kortsiktiga ekonomiska överväganden. Den nya översiktsplanen innebär en förskjutning mot en mer strategisk och hållbarhetsinriktad utveckling jämfört med nollalternativet. Planen har tydligare mål och lägger större vikt vid samordning mellan infrastruktur, näringsliv och bostäder. Uppföljning och indikatorer har blivit viktigare, och det finns en starkare betoning på att utvecklingen ska ske på ett sätt som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart.

Planförslaget bedöms stärka möjligheterna till fysisk aktivitet, återhämtning och social samvaro genom satsningar på rekreation och tillgänglig samhällsservice, särskilt i serviceorter. Samtidigt kvarstår utmaningar kring social inkludering, buller, luftkvalitet och jämlik tillgång till service och mötesplatser, särskilt på landsbygden och säsongsutsatta områden. Planprocessen har präglats av bred och tidig dialog och ökat fokus på delaktighet, men det finns fortsatt behov av att förbättra representativiteten och säkerställa att alla grupper ges reella möjligheter till inflytande.

Den samlade bedömningen av Kungälvs nya översiktsplan är att kommunens planering och utveckling överlag har goda förutsättningar att

bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling där ekologiska, sociala och ekonomiska värden integreras, men det finns också utmaningar och risker som behöver hanteras. Utbyggnad sker främst inom och i direkt anslutning till serviceorterna där tillgång till kollektivtrafik, infrastruktur och service finns. Detta bedöms som positivt för flera hållbarhetsaspekter. En aspekt där konsekvenserna bedöms som negativa är hanteringen av brukningsvärd jordbruksmark, men där en avvägning har skett och ianspråktagande av jordbruksmark har minimerats jämfört med nollalternativet. Bedömningen visar också att förtätning och ny bebyggelse i serviceorter kräver särskild hänsyn till landskapet och ortens karaktär, för att undvika negativa konsekvenser för kulturmiljö och landskapsbild.

Innehållsförteckning

1 Inledning 7
1.1 Bakgrund och syfte 7

2 Avgränsning 8
2.1 Geografisk avgränsning 8
2.2 Avgränsning i tid 8
2.3 Avgränsning av aspekter 8

3 Metod för bedömning 10
3.1 Bedömningsgrunder 10
3.2 Bedömning av effekt och konsekvens 10
3.3 Osäkerheter 11

4 Alternativ 12
4.1 Nollalternativ 12
4.2 Alternativ lokalisering och utformning 14
4.3 Planförslag 16

5 Miljö- och hållbarhetskonsekvenser 19
5.1 Resurser och klimat 19
5.2 Naturmiljö och biologisk mångfald 25
5.3 Landskap och kulturmiljö 30
5.4 Bostäder och sysselsättning 34
5.5 Hälsa och livskvalitet 41
5.6 Delaktighet och demokrati 45

6 Avstämning mot mål och riktlinjer 49
6.1 Miljökvalitetsnormer 49
6.2 Globala hållbarhetsmål 50
6.3 Nationella miljökvalitetsmål 52

7 Samlad bedömning 54

8 Fortsatt arbete och uppföljning 56

9 Referenser 57

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Enligt plan och bygglagen ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Gällande översiktsplan antogs 2012 och har i stora delar bedömts vara inaktuell. Därför tar kommunen nu fram en ny kommunövergripande översiktsplan.

En kommun ska enligt 6 kap 11 § miljöbalken genomföra en miljöbedömning av planer som kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. En översiktsplan är en plan som omfattas av det kravet, varför planen ska genomgå en strategisk miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas (6 kap 1§ miljöbalken). Kungälvs kommun har valt att göra en hållbarhetskonsekvensbeskrivning som underlag till översiktsplanen. En hållbarhetskonsekvensbeskrivning innebär ett bredare grepp än vad som krävs av en miljöbedömning enligt miljöbalken. Syftet med att genomföra en hållbarhetskonsekvensbeskrivning är att integrera samtliga hållbarhetsdimensioner i planeringen, vilket främjar en hållbar utveckling.

2 Avgränsning

2.1 Geografisk avgränsning

Hållbarhetskonsekvensbeskrivningen omfattar samma geografiska område som översiktsplanen, det vill säga hela Kungälvs kommun. Fördjupade översiktsplaner har tidigare tagits fram för Kode och Ytterby som är gällande och dessa orter ingår inte i bedömningen.

2.2 Avgränsning i tid

Hållbarhetskonsekvensbeskrivningen omfattar i första hand samma planeringshorisont som översiktsplanen, vilken är år 2050.

2.3 Avgränsning av aspekter

De konsekvenser som bedömts som relevanta att behandla i konsekvensbeskrivningen är *Resurser och klimat*, *Biologisk mångfald och naturmiljö*, *Landskap och kulturmiljö*, *Bostäder och sysselsättning*, *Hälsa och livskvalitet* samt *Delaktighet och demokrati*. Konsekvensbeskrivningen är strukturerad utifrån dessa sex temana.

Figur 1 Figur över teman i hållbarhetskonsekvensbeskrivningen

2.3.1 Betydande miljöpåverkan

I avgränsningssamråd med länsstyrelsen 2024-08-24 presenterades att följande aspekter skulle belysas i en kommande MKB.

Ekologiska aspekter

- Areella näringar Jordbruk och Skogsbruk
- Naturmiljö, hav och skärgård, biologisk mångfald, skyddsvärd natur, ekosystemtjänster, strandskydd
- Kulturmiljö och Landskapsbild påverkan på landskapsbilden
- Luftkvalitet Fordonstrafik MKN luft
- Vattenförhållanden Dagvatten MKN vatten.
- Markförhållanden, Geoteknik, Geologi, Förorenade områden
- Hälsa Trafikbuller större väg och järnvägsnät (Bohusbanan och E6)
- Risker farligt gods och miljöfarlig verksamhet
- Klimatanpassning översvämningsrisk och skyfall
- Riksintressen (friluftsliv, Kulturmiljö, naturvård, kommunikationer och Natura 2000-områden)

Sociala aspekter

- Friluftsliv rekreation Tillgänglighet till natur och rekreationsanläggningar, Buller
- Kulturmiljö Kulturarv i landskapet, Fornlämningar, kulturmiljöer

Efter fortsatt arbete med denna MKB och hållbarhetskonsekvensbedömning har följande aspekter bedömts kunna få en risk för en betydande miljöpåverkan (BMP):

- Klimatanpassning.
  - Redovisas under *Resurser och klimat*
- Vatten – med fokus på vattenkvalitet och MKN
  - Redovisas under *Naturmiljö och biologisk mångfald*
- Kulturmiljö – med fokus på kulturmiljö och landskapsbild
  - Redovisas under *Landskap och kulturmiljö*
- Jordbruksmark – hushållning med mark
  - Redovisas under *Resurser och klimat*
- Naturmiljö
  - Redovisas under *Naturmiljö och biologisk mångfald*

De delar i konsekvensbeskrivningen som handlar om miljöaspekter som bedöms kunna medföra en betydande miljöpåverkan tydliggörs med en orange symbol med texten BMP.

3 Metod för bedömning

En MKB:s omfattning och detaljeringsgrad ska, enligt 6 kap 12 § miljöbalken, vara rimlig med hänsyn till:

- bedömningsmetoder och aktuell kunskap,
- planens eller programmets innehåll och detaljeringsgrad,
- var i en beslutsprocess som planen eller programmet befinner sig,
- allmänhetens intresse
- och att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder.

Detta innebär att vissa effekter blir mer belysta än andra och att aspekter som har liten betydelse kan behandlas översiktligt eller utelämnas. Det innebär också att konsekvensbeskrivning av en översiktsplan endast kan göras på den nivå och utifrån de intentioner och ställningstaganden för fysisk planering som framhålls i planen.

I bedömningen av översiktsplanen är fokus på de ställningstaganden som beskrivs samt markanvändningskartan. Övrig text ingår också i bedömningarna, men tillskrivs inte samma tyngd, eftersom ställningstaganden samt markanvändningskartan utgör de konkretaste delarna och kan antas vara det som framförallt får genomslag i efterföljande planering.

Bedömningen av planförslaget sker iterativt med återkoppling till kommunen, vilket medför att hållbarhetskonsekvensbeskrivningen har möjlighet att påverka innehållet i översiktsplanen.

3.1 Bedömningsgrunder

För att systematisera och underlätta konsekvensbedömningen används bedömningsgrunder. Där det är möjligt anges bedömningsgrunder i form av lagkrav, normer och riktvärden. För aspekter som saknar sådana krav utgör exempelvis miljömål samt allmänna förutsättningar och värdebeskrivningar bedömningsgrund. För vissa aspekter används definitioner och stödfrågor som bedömningsgrunder.

Bedömningsgrunder anges under vardera kapitel för aspekterna.

3.2 Bedömning av effekt och konsekvens

Bedömningar görs utifrån *påverkan*, *effekt* och *konsekvens*.

Påverkan avser förändring av miljön genom exempelvis fysiskt intrång eller störningar i form av buller.

Effekt är en förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer eller förändringar i miljökvalitet som kan mätas, beräknas eller på annat sätt beskrivas.

Konsekvens är betydelsen av de effekter som uppkommer, den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel biologisk mångfald.

Bedömningen av konsekvenser görs utifrån en sammanvägning av omgivningens värden/känslighet och omfattningen av den påverkan (effekt) som uppstår.

Konsekvensbedömningen görs i förhållande till nuläget, det vill säga de nu rådande förutsättningarna i området. En jämförelse av planförslagets konsekvenser görs därefter mot nollalternativets konsekvenser.

3.3 Osäkerheter

Bedömningar i en MKB är alltid förknippade med ett visst mått av osäkerhet, delvis till följd av att bedömningarna är baserade på en framtida utveckling som inte alltid helt går att förutse, utan ofta är baserade på prognoser och antaganden. Efterföljande planering hanteras i detaljplaner och bygglov. De effekter och konsekvenser som planförslaget bedöms medföra är på så sätt preliminära och planens strategiska nivå tillför vissa osäkerheter till bedömningarna.

Denna miljö- och hållbarhetskonsekvensbeskrivningen baseras på planförslag daterat 2025-08-25. Arbete med planförslaget har fortsatt under tiden för konsekvensbedömningen, vilket kan innebära att vissa föreslagna åtgärder i konsekvensbeskrivningen redan har vidtagits i planförslaget.

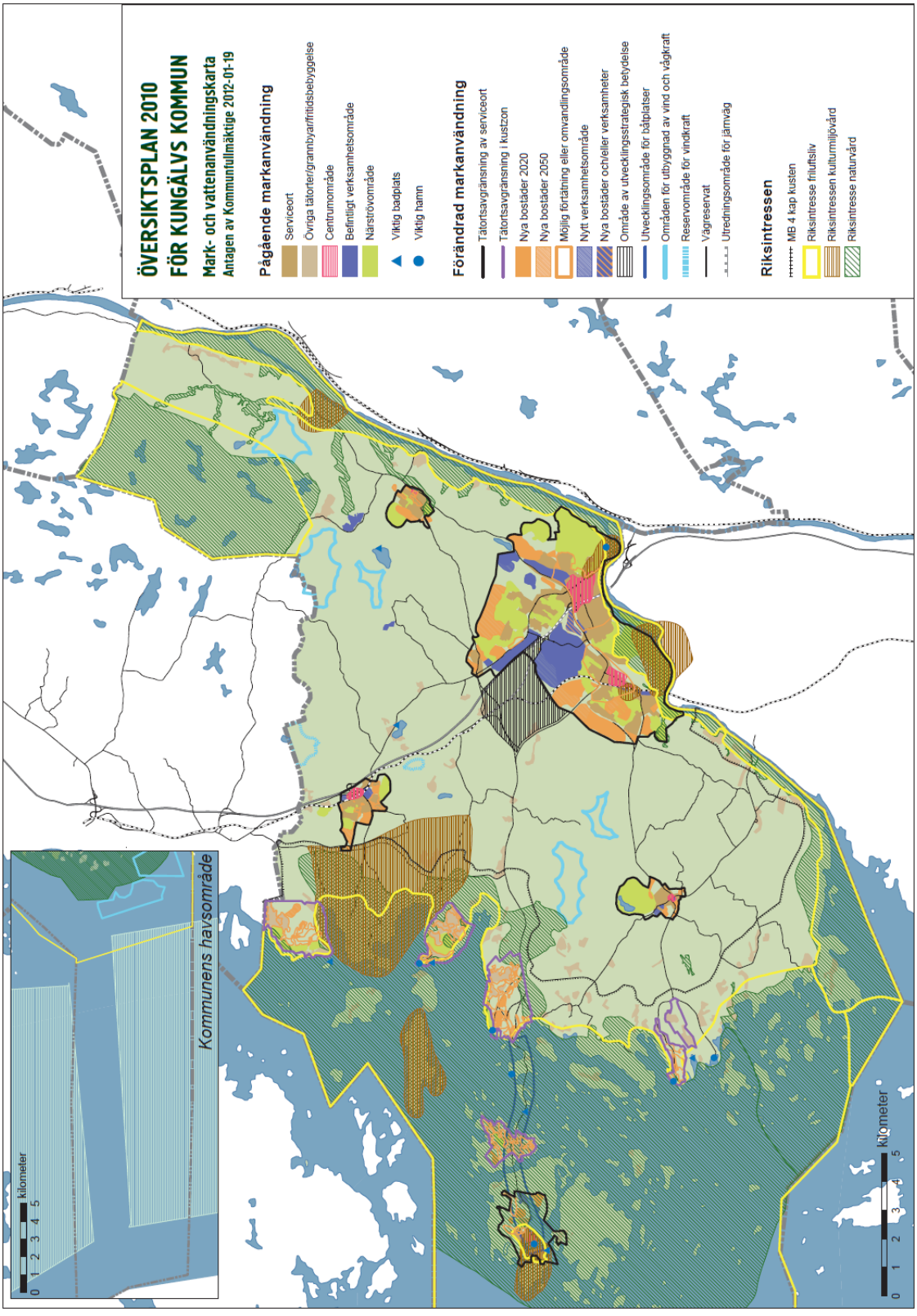
4 Alternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt miljöbalken innehålla en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar med en motivering varför ett visst alternativ har valts. Vidare ska konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd beskrivas, ett så kallat nollalternativ.

4.1 Nollalternativ

Nollalternativet ska beskriva den förväntade utvecklingen om det nya förslaget till översiktsplan inte antas. Nollalternativet innebär därmed att gällande översiktsplan (ÖP 2010) fortsatt är det strategiska dokument som ger vägledning vid planering av kommunens markanvändning.

Översiktsplan 2010 beskrev en fördelning av tillkommande bostäder där fördelningen föreslogs prioritera huvudstråket med främst Kungälv, Ytterby och Kode för att sedan peka ut sekundärstråket längs Marstrandsvägen och övriga serviceorter, samt kust och landsbygd. Detta för att låta alla serviceorter växa. Dock har denna utvecklingsinriktning inte följts geografiskt i kommunen. Detta har inneburit att nu pågående och planerade exploateringar i hög grad är koncentrerade till Kungälvs tätort huvudstråket. Med nollalternativet finns en risk att denna utveckling fortsätter i kommunen. Konsekvenser av nollalternativet utifrån aktuella hållbarhetsaspekter beskrivs under respektive avsnitt i kapitel 5.

Figur 2 Mark och vattenanvändningskarta för ÖP2010 (Kungälvs kommun, 2010)

4.2 Alternativ lokalisering och utformning

Under arbetet med planförslaget har förslag på utvecklingsområden löpande anpassats och analyserats. Bortval av områden har gjorts av olika anledningar, exempelvis jordbruksmark, natur-och friluftsliv, klimatanpassning. Nedan beskrivs övergripande bortvalda alternativ. Lokalisering som gjorts på jordbruksmark redovisas särskilt som en bilaga till översiktsplanen i *Alternativredovisning jordbruksmark – bilaga till ÖP2050* för att kunna användas som underlag i fortsatt planering. Resultaten från den alternativredovisningen redovisas under 4.2.2.

4.2.1 Bortvalda alternativ

Ett fåtal områden i Kungälv-Kareby har valts bort för utbyggnad med avseende på brukningsvärd jordbruksmark och naturvärden.

I Tjuvkil har områden studerats och valts bort för utbyggnad bland annat med avseende på stigande hav, brukningsvärd jordbruksmark, påverkan på landskapsbild och naturvärden,.

I Diseröd har flera mindre områden studerats och valts bort för utbyggnad bland annat med avseende på brukningsvärd jordbruksmark, påverkan på landskapsbild, naturvärden och risk för översvämning och skyfall.

På Instön har flera områden studerats och sedan valts bort med avseende på bland annat kommunalt VA och risk för översvämning, stigande hav och skyfall.

På Marstrand har flera områden studerats och valts bort för utbyggnad bland annat med avseende på påverkan på landskapsbild, naturreservat, känsliga marina områden.

I Kovikshamn har mindre områden studerats och valts bort för utbyggnad bland annat med avseende på risk för översvämning och skyfall, brukningsvärd jordbruksmark och strandskydd.

I Rörtången och Ödsmåls mosse har mindre områden studerats och valts bort för utbyggnad med avseende på naturvärden och friluftsliv, risk för påverkan på landskapsbild och översvämning och skyfall.

4.2.2 Alternativredovisning jordbruksmark

Alternativredovisning jordbruksmark i som utgör bilaga till planförslaget visar vilka områden som föreslås för ny bebyggelse i översiktsplanen, samt vilka områden som har valts bort. Redovisningen syftar till att beskriva hur utbyggnaden utgör väsentligt samhällsintresse och utreda att behovet inte

kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk för att ianspråkstagandet ska vara förenligt med miljöbalken.

Jordbruksmark som exploateras i planförslaget

De områden som föreslås för bebyggelse på jordbruksmark har valts ut där det finns starka samhällsintressen, till exempel möjligheten att skapa många arbetsplatser, bygga skolor eller utveckla kollektivtrafiknära boenden. I bedömningen har hänsyn tagits till markens storlek och placering, närhet till befintlig infrastruktur, kollektivtrafik, service och möjligheten att vidareutveckla redan etablerade områden. Områden med fragmenterad jordbruksmark eller som bedömts ha lågt brukningsvärde har prioriterats för exploatering framför större, sammanhängande och värdefulla jordbrukslandskap.

Bortvalda områden och motiveringar

De områden som valts bort från exploatering i *Alternativredovisning jordbruksmark* kännetecknas i huvudsak av ogynnsamma fysiska förutsättningar, höga natur- och rekreationsvärden eller att de utgör stora sammanhängande jordbrukslandskap. Nedan följer en detaljerad beskrivning av dessa områden och de specifika skälen till att de inte föreslås för bebyggelse.

Många av de bortvalda alternativen utgörs av kraftigt kuperad naturmark, ofta med branta slänter, höjdskillnader och svår terräng. Exempelvis har områden norr och söder om den planerade vägförbindelsen mellan väg 168 och väg 574 uteslutits, då exploatering skulle kräva omfattande sprängningar och innebära stora ingrepp i en relativt orörd naturmiljö. Dessa områden ligger dessutom långt från befintlig tätbebyggelse och infrastruktur, vilket ytterligare försvårar exploatering och ökar kostnaderna. Även bostadsbebyggelse bedöms som olämplig i dessa områden, då det skulle kräva stora investeringar i kommunal service och infrastruktur.

Flera områden har valts bort på grund av sina höga natur- och rekreationsvärden. Exempelvis finns det större sammanhängande naturområden nordväst om Diseröd som är utpekade som närströvområden med promenadstigar. Dessa områden anses vara av stor vikt för rekreation och bör behålla denna funktion. Den kuperade terrängen och avståndet till centrum gör dessutom exploatering kostsam och svår.

Vissa områden har valts bort på grund av översvämningsrisker, skredrisker eller andra byggnadstekniska begränsningar. Ett exempel är ett flackt naturområde nära Glose Å, som enligt skyfallskartering riskerar att bli

översvämmat vid kraftiga regn. Andra områden har begränsats av närhet till vattendrag, raviner eller kraftledningar, vilket gör dem olämpliga för bebyggelse.

Områden som utgör stora, sammanhängande och brukningsvärda jordbrukslandskap har prioriterats för bevarande. Exempelvis har jordbruksmarker söder om väg 604, trots närhet till Kärna centrum, valts bort eftersom exploatering skulle bryta ett mycket stort och värdefullt odlingslandskap. Länsstyrelsens inventering har särskilt pekat ut dessa områden som värdefulla för jordbruket och landskapsbilden.

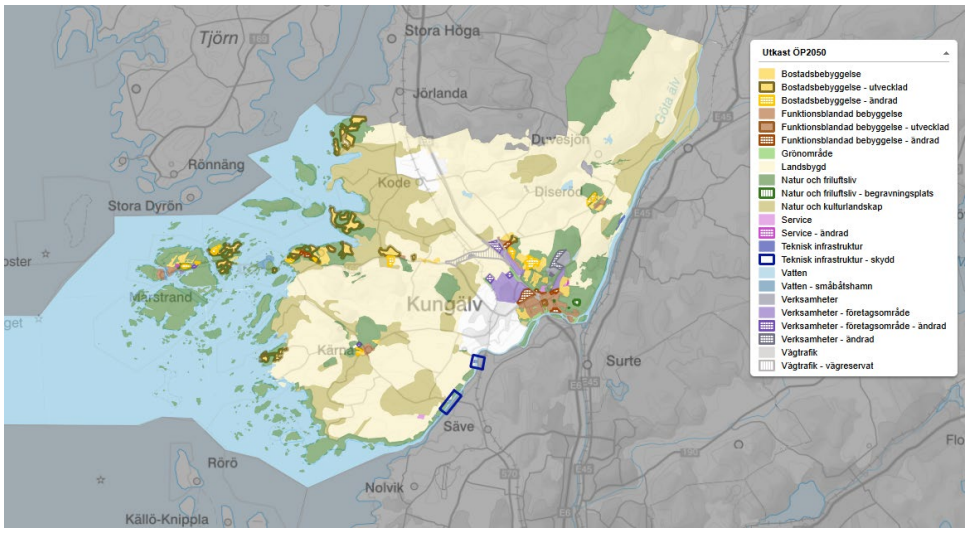
Flera områden har uteslutits på grund av sitt avstånd till befintlig service och infrastruktur. Områden långt från tätbebyggelse skulle kräva stora investeringar i nya vägar, VA-ledningar, skolor och annan kommunal service. I vissa fall skulle exploatering innebära att en helt ny tätort måste skapas, vilket bedöms som olämpligt när det finns andra mer lämpliga områden närmare befintlig bebyggelse.

4.3 Planförslag

Den 13 juni 2024 antog kommunfullmäktige en ny planeringsstrategi för kommunen som beskriver att gällande översiktsplan (ÖP2010) behöver ersättas med en ny. Gällande ÖP har i flera sammanhang visat sig vara delvis inaktuell. Bland annat så sträcker sig den vision som togs fram av politiken i samband med framtagande av ÖP som en första etapp till år 2020, vilket nu har passerats.

Förslaget till ny översiktsplan för Kungälvs kommun syftar till att skapa en långsiktigt hållbar utveckling där ekologiska, sociala och ekonomiska värden balanseras. Förslaget utgår från kommunens övergripande mål om att vara en attraktiv, klimatsmart och inkluderande kommun, i linje med Agenda 2030 och nationella miljömål. Planen omfattar hela kommunens geografiska område, förutom Kode och Ytterby, och har en planeringshorisont mot år 2040.

Planförslaget består av en utvecklingsinriktning (som beskriver de stora dragen för kommunens utveckling), en planbeskrivning och en plankarta med ställningstaganden och en beskrivning av de förhållanden som kommunen bedömer har en väsentlig betydelse för beslut om mark- och vattenanvändningen.

Figur 3 Planförslag 2025-06-02

Övergripande utvecklingsinriktning

Kommunen prioriterar en utveckling som tar tillvara befintliga strukturer, stärker tätorter och serviceorter, med möjlighet till utveckling på kust och landsbygd. Översiktsplan 2050 ska möjliggöra ett utbyggnadsbehov av bostäder, verksamheter och samhällsservice som motsvarar en befolkningstillväxt om cirka 20 000 nya invånare. Planförslaget bygger på att kommunen, näringslivet och andra aktörer behöver samverka för att nå hållbarhetsmålen. En fördjupad översiktsplan för kust och hav föreslås tas fram för att säkerställa en hållbar havsplanering och samordning mellan olika aktörer.

Planförslagets struktur följer ett antal tematiska områden som presenteras ihop med de mest centrala prioriteringarna inom respektive tema nedan.

Bebyggelseutveckling

Kommunen vill i första hand förtäta och utveckla redan ianspråktagen mark, särskilt i och kring befintliga tätorter och serviceorter. Exploatering av jordbruksmark och värdefulla naturmiljöer ska undvikas så långt det är möjligt, och om sådan mark ändå tas i anspråk krävs tydlig motivering utifrån väsentligt samhällsintresse. Särskild vikt läggs vid att skydda och utveckla grön- och blåstrukturen, vilket innebär att naturmiljöer, vattenområden och ekosystemtjänster ska bevaras och stärkas för både biologisk mångfald och rekreation.

Klimatanpassning och miljöskydd

Klimatanpassning är ett genomgående tema i planförslaget. Kommunen prioriterar åtgärder för att minska sårbarheten mot översvämningar, värmeböljor och andra klimatrelaterade risker. Detta sker bland annat genom att integrera grön infrastruktur, förbättra dagvattenhantering och planera för robusta kust- och havsområden. Kommunen betonar också vikten av att skydda vattenkvaliteten och arbeta för en långsiktigt hållbar vattenförsörjning.

Bostadsförsörjning och social hållbarhet

En annan huvudprioritering är att säkerställa en varierad och inkluderande bostadsförsörjning. Kommunen vill erbjuda olika boendeformer och upplåtelseformer för att möta olika behov. Särskilt fokus läggs på att skapa attraktiva och trygga boendemiljöer i hela kommunen, med god tillgång till service, kollektivtrafik och rekreationsytor. Planen syftar till att motverka segregation och stärka social sammanhållning genom att placera service och mötesplatser strategisk.

Näringslivsutveckling och besöksnäring

Kommunen ser ett starkt och diversifierat näringsliv som en nyckel till hållbar tillväxt. Särskilt betonas vikten av att skapa goda förutsättningar för småföretagande, innovation och besöksnäring. Utvecklingen av attraktiva verksamhetsområden nära infrastruktur och kommunikationer prioriteras, liksom att stärka besöksnäringen genom att utveckla service, logi och upplevelser. Kommunen vill också underlätta för nya etableringar och stötta befintliga företag i omställningen mot hållbarhet.

Kommunikationer

Planförslaget lyfter fram behovet av att utveckla hållbara transportsystem, där gång, cykel och kollektivtrafik ges företräde i tätorterna. Samtidigt ska tillgängligheten till landsbygden och kustzonen säkerställas. Kommunen vill skapa goda förutsättningar för klimatsmarta transporter och minska beroendet av bil, bland annat genom att utveckla knutpunkter och förbättra cykelvägnätet.

Kust- och havsplanering

Ett särskilt prioriterat område är att ta fram en fördjupad översiktsplan för kust och hav. Kommunen ser behovet av att samordna planeringen av kustzonen med övrig markanvändning och att ta ett tydligt ansvar för att skydda marina miljöer, stärka ekosystemtjänster och möjliggöra hållbar utveckling av kustsamhällen och näringar kopplade till havet.

5 Miljö- och hållbarhetskonsekvenser

Hållbarhetskonsekvensbeskrivningen är strukturerad utifrån sex rubriker/teman. Inom respektive tema berörs såväl miljömässiga som sociala och ekonomiska hållbarhetsperspektiv, i den mån de bedöms påverkas. Under vardera rubrik redovisas en jämförelse med nollalternativet samt förslag till åtgärder i syfte att minska negativ påverkan i de fall planförslaget bedöms medföra negativa konsekvenser.

5.1 Resurser och klimat

I detta avsnitt behandlas översiktsplanenens påverkan på hushållning med resurser och planens beredskap för ett förändrat klimat med till exempel ökad nederbörd och stigande havsnivåer.

5.1.1 Bedömningsgrunder

Hushållning med jordbruksmark omfattas av bestämmelserna i 3 kapitel 4 § miljöbalken. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för anläggningar som tillgodoser väsentliga samhällsintressen och om dessa väsentliga samhällsintressen inte kan tillgodoses tillfredställande på annan mark.

Exploatering av jordbruksmark för bostadsändamål har tidigare ofta inte stött på några större hinder. Sedan några år tillbaka har flera vägledande domar lett till att kommuner numera regelrätt behöver visa att det inte finns någon annan lämplig mark för bostadsexploatering inom rimligt avstånd.

I plan- och bygglagen och miljöbalken finns bestämmelser om att kommuner behöver ta hänsyn till och planera för klimatrelaterade risker, så som översvämning, ras, skred och erosion, vid ny planerad markanvändning. Under 2018 infördes en ny bestämmelse i plan- och bygglagen, genom ett tillägg i 3 kapitel 5 § som innebär att kommuner i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den redan byggda miljön som kan följa av klimatrelaterade risker som översvämning, ras, skred och erosion samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

5.1.2 Konsekvenser planförslaget

BMP

Hushållning med naturresurser, jordbruksmark

Kommunen inkluderar flera övergripande ställningstaganden för jordbruksmark i planförslaget. Planförslaget anger att brukningsvärd jordbruksmark som grundprincip inte ska tas i anspråk för ny bebyggelse.

När en åtgärd bedöms utgöra ett väsentligt samhällsintresse finns ett antal ställningstaganden kring när det bedöms vara lämpligt att ta jordbruksmark i anspråk, exempelvis om det utgör utbyggnad längs befintlig bebyggelse och infrastruktur eller klimatanpassningsåtgärder eller återställande av våtmarker.

Planförslaget innebär ianspråktagande av jordbruksmark på Koön, i Tjuvkil, Kärna, Hälta-Värva, Diseröd och Kungälv-Kareby där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas, se avsnitt 4.2. Fördelningen av den i anspråkstagna jordbruksmarken ser ut på följande sätt:

- Marstrand: 2,0 hektar för bostadsbebyggelse eller verksamhet (företagsområde)
- Tjuvkil: 7,1 hektar för bostadsbebyggelse
- Kärna: 1,6 hektar för bostadsbebyggelse
- Hälta-Värva: 2 hektar för bostadsbebyggelse
- Diseröd: 18,6 hektar för bostadsbebyggelse
- Kungälv-Kareby: 51 hektar för bostadsbebyggelse, funktionsblandad bebyggelse, service (skola), verksamheter (företagsområde), verksamheter

Ett genomförande av planförslaget enligt föreslagen markanvändning innebär sammantaget att upp till 83 hektar jordbruksmark inom kommunen kan exploateras fram till år 2050 (ytor för vägreservat i Kungälv har inte uppskattats och ingår inte här), och därmed inte längre kommer kunna användas för produktion av livsmedel och grödor, vallodling eller bete. Konsekvensen för jordbruksmark som resurs bedöms bli negativ då markens förmåga att leverera resurser upphör. Ianspråktagandet av jordbruksmark kan även medföra att värden kopplade till natur- och kulturmiljö försvagas, om markerna har betats eller har lång hävdkontinuitet. Endast en liten del av jordbruksmarken som tas i anspråk utgör betesmark enligt Jordbruksverkets blockdatabas. De ytor med jordbruksmark som enligt planförslaget kan komma att bebyggas ligger generellt i anslutning till annan mark med befintlig eller tillkommande bebyggelse och infrastruktur. Planförslaget bedöms inte fragmentera omgivande jordbrukslandskap på ett betydande sätt, vilket bedöms positivt. Dock tas stora, sammanhängande jordbruksmarker i anspråk på vissa platser i kommunen, vilket bedöms som negativt.

I planförslagets ställningstagande för markanvändningstyp *Landsbygd* anges att jordbruksmark inte får tas i anspråk för ny bebyggelse, vilket bedöms som positivt då det innebär att enstaka hus inte bebyggs på

jordbruksmark, något som hade kunnat leda till en minskning eller uppsplittring av jordbruksmark.

Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse. Fortsatta avvägningar gällande lokalisering och utformning kommer dock behöva göras i kommande detaljplanearbete. Utifrån bestämmelserna i 3 kapitel 4 § miljöbalken går det inte i det här skedet att förutse att byggande på de områden som utgörs av jordbruksmark går att motivera, då det beror på kommande detaljplaners specifika syften.

Planförslaget bedöms kunna utgöra ett bra underlag för kommande lokaliseringsutredningar, då utbyggnadsområdens intresse har analyserats och avvägningar har gjorts och jämförts med alternativa lokaliseringar.

Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängningen leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion. Sett till den totala arealen jordbruksmark som finns i kommunen, 9501 hektar (Naturcentrum, 2020), motsvarar 84,5 hektar knappt 9 procent av kommunens jordbruksmark.

Sammantaget bedöms planförslaget innebära negativa konsekvenser ur ett hushållningsperspektiv dock innebär planförslaget en stor minskning av mängden ianspråkstagen jordbruksmark jämfört med nollalternativet, vilket bedöms som positivt. Utifrån alternativredovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas för utpekade områden.

Hushållning med naturresurser, skogsmark

Kungälvs kommun har en skogspolicy för kommunens skogsinnehav som beskriver och klargör övergripande mål och principer för kommunens skogsförvaltning. Skogen ska enligt policyn skötas för att värna om värdena kopplat till biologisk mångfald, rekreation och ekosystemtjänster som skogen har. Skogen ska föryngringsavverkas enbart vid exploatering. Planförslaget medger ianspråkstagande av kommunens skogsmark, vilket bedöms som negativt ur ett naturresursperspektiv, men även flera andra aspekter så som klimat, naturmiljö, rekreation och ekosystemtjänster.

Klimatpåverkan

Ställningstaganden i planförslaget anger att den långsiktiga befolkningstillväxten inte bör överstiga 1,5 %, detta för att nå en mer stabil tillväxt i kommunen jämfört med nollalternativet. Planförslagets tar höjd för byggnation av bostäder för 20 000 nya invånare. Byggnation ska främst ske genom byggnation i anslutning till befintlig bebyggelse i orterna samt genom förtätning. Detta innebär att planförslaget nyttjar till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter, vilket skapar goda förutsättningar för att kan minimera de potentiella klimatutsläpp som nybyggnation och ianspråktagande av mark medger. Planförslaget medger dock exploatering på jungfrulig mark, som skog. När skog avverkas och ersätts med bebyggelse försvinner den kolsänka som biomassan i naturmarken utgör. Utifrån det vore det positivt att i fortsatt arbete ta fram en kommunövergripande kartläggning av kolsänkor och inklusive möjligheter att öka den lokala kolinlagringen inom kommungränsen. Planförslaget kan även kompletteras med en prioritering där redan exploaterad mark i första hand ska övervägas innan jungfrulig mark tas i anspråk. Potentiella klimatutsläpp kan också minska genom att utreda om befintliga byggnader och miljöer kan omvandlas innan rivning och nybyggnation prövas.

Planförslaget nyttjar till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till kollektivtrafiknära lägen bedöms planförslaget möjliggöra för ett ökat underlag för kollektivtrafik och ett ökat resande med kollektivtrafik. Detta bedöms leda till positiva effekter och konsekvenser. Det kommer dock också bidra till ökat resande med exempelvis bil, men kommunen har flera ställningstaganden kopplat till kollektivtrafik och cykel, vilket bedöms som positivt.

Kommunen har antagit en energiplan som utgår från det regionala miljömålet *Minskad klimatpåverkan*. Kommunen har också en vindbruksplan som visar möjliga utbyggnadsområden för vindkraft samt reservområden på land och till havs. Detta bedöms sammantaget kunna bidra till en hållbar energiförsörjning.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

BMP

Klimatanpassning

Planförslaget innehåller flera kommunövergripande ställningstaganden kopplat till klimatrisker. Ett väldigt viktigt ställningstagande är att planförslaget anger att kommunen bör ta fram en klimatanpassningsplan.

Dessa frågor kräver en kommunövergripande hantering för att kunna hantera riskerna ett förändrat klimat innebär och det kommer en sådan plan kunna bidra med om den tas fram. I planförslaget beskrivs ett antal riktlinjer för hur bebyggelse ska lokaliseras och utformas för att minimera riskerna med översvämning som kommunen ska förhålla sig till för att bemöta utmaningarna med ökad risk för översvämning på grund av skyfall och höga vattennivåer. Riktlinjerna förhåller sig till resonemang och riktlinjer från ansvariga myndigheter som länsstyrelsen samt planeringsnivåer anpassade till kommunen. Riktlinjerna behandlar hur ny sammanhållen bebyggelse och bebyggelse med verksamheter av större samhällsviktig betydelse bör lokaliseras och planläggas med hänsyn till skyfall, översvämning och stigande hav. Översiktliga skyfallskarteringar har tagits fram för serviceorterna och används som underlag i planförslaget. Planförslaget innehåller också ställningstaganden kopplat till risker med skred där bland annat fördjupande utredningar föreslås för områden som har pekats ut som riskområden.

Planförslaget medför att naturmark tas i anspråk för bebyggelse, vilket innebär att markens naturliga förmåga att hantera klimatförändringar försvinner när marken hårdgörs. Detta bedöms som innebära negativa konsekvenser ur ett klimatanpassningsperspektiv då markens naturliga, reglerande förmågor påverkas negativt när den exploateras.

Som underlag till översiktsplanen har en översiktlig riskbedömning för befintliga byggnader och vägar tagits fram avseende flera klimatrisker (Tyréns Sverige AB, 2024). Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och skredrisker. Planförslaget innebär dock etablering av bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning. De identifierade riskerna beskrivs i beskrivning av respektive område för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Planförslaget inkluderar även kommunövergripande riktlinjer för att hantera risker för den redan byggda miljö, med exempel på åtgärder som rör både fysiska och planeringsmässiga åtgärder. Det handlar exempelvis om att fördröjning av dagvatten kan ske på fördröjningsytor eller att mark kan reserveras på strategiska platser för framtida åtgärder som skydd mot stigande havsnivåer (exempelvis mark för skyddsportar). Det bedöms positivt att ett underlag har tagits fram för den bebyggda miljön och att planförslaget inkluderar riktlinjer både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Planförslaget inkluderar också utrymme för klimatanpassningsåtgärder. I föreslagen markanvändning finns två alternativa platser utpekade för stormportar i Nordre älv för att skydda Kungälv och Göteborg mot framtida översvämningar orsakat av förhöjda havsnivåer. Det bedöms positivt att planförslaget tydligt reserverar yta för detta ändamål.

Planförslaget bedöms sammantaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer, gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse samt pekar ut områden där skyddsåtgärder mot stigande vatten ska anläggas. Det sista är även en viktig åtgärd för regionen i stort.

5.1.3 Förslag till åtgärder

Hushållning med naturresurser, jordbruksmark
Komplettera planförslaget med en utbyggnadsordning som i första hand prioriterar exempelvis förtätning, exploatering på redan ianspråktagen mark före ianspråktagande av jordbruksmark.

Hushållning med naturresurser, skogsbruk
Komplettera planförslaget med en prioriteringsordning där redan exploaterad mark i första hand ska tas i anspråk istället för jungfrulig mark.

Klimatpåverkan
Komplettera planförslaget med en prioriteringsordning där redan exploaterad mark i första hand ska tas i anspråk istället för jungfrulig mark.

Klimatanpassning
Inga förslag till ytterligare hänsyn eller åtgärder har identifierats.

5.1.4 Jämförelse med nollalternativ

Hushållning med naturresurser
Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk, cirka 152 hektar, jämfört med planförslaget. Nollalternativet innehåller färre ställningstaganden vad gäller ianspråktagande/bevarande av jordbruksmark. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

Klimatpåverkan

Planförslaget har tydligare riktlinjer kopplat till klimatpåverkan jämfört med nollalternativet och konsekvenserna för planförslaget bedöms som positiva jämfört med nollalternativet.

Klimatanpassning

Planförslaget har tydligare riktlinjer kopplat till översvämning jämfört med nollalternativet och konsekvenserna för planförslaget bedöms som positiva jämfört med nollalternativet.

5.2 Naturmiljö och biologisk mångfald

I detta avsnitt behandlas översiktsplanens påverkan på natur, vatten och den biologiska mångfalden. Med biologisk mångfald avses variationsrikedomen mellan arter, inom arter och i livsmiljöer. Biologisk mångfald och de ekologiska sambanden utgör grunden för ekosystemen. Biologisk mångfald är också grundläggande för flera så kallade ekosystemtjänster (nyttor människor har av naturen), och påverkar inte bara ekologiska aspekter utan även ekonomisk och sociala.

5.2.1 Bedömningsgrunder

Enligt miljöbalken 3 kapitel 3 § ska mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Miljökvalitetsnormer för vatten har legat till grund för bedömningarna gällande aspekten vatten. Miljökvalitetsnormerna (5 kap. miljöbalken) är ett rättsligt verktyg som ställer krav på vattnets kvalitet efter en viss tidpunkt. Samtliga vattendrag och sjöar ska uppnå god ekologisk status, men målåren för dem är olika beroende på omfattning av åtgärderna för att uppnå miljökvaliteten. Miljökvalitetsnormer för vatten syftar till att skydda och förbättra kvaliteten i vattenmiljöer. Inom ramen för EU:s vattendirektiv (2006/60/EG) har miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten utvecklats. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen om god status och statusen får inte försämras, dock kan undantag göras.

Mål

Mål som utgör bedömningskriterier i detta avsnitt är främst 4 Agenda 2030 mål och 4 miljökvalitetsmål:

- Agenda 2030-mål; 6.Rent vatten och sanitet, 11.Hållbara städer och samhällen, samt 15. Ekosystem och biologisk mångfald.
- Nationella miljökvalitetsmålen; Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Levande skogar samt Ett rikt växt- och djurliv.

5.2.2 Konsekvenser planförslaget

BMP

Naturmiljö

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden kopplat till grön- och blåstruktur. Ställningstagandena anger bland annat hur mycket träd som ska finnas i tätorter, hänsyn till tillgänglighet i parker samt att andel grönytor ska utredas tidigt i planeringsskedet. Ställningstagandena bedöms dock främst vara kopplade rekreativa värden och ställningstaganden för reglerande ekosystemstjänster och naturens egenvärde saknas. För att säkerställa att hänsyn även tas till värdefull natur och störningskänsliga arter bör ställningstaganden kompletteras med detta.

Enligt planförslaget ska utbyggnad ske i direkt anslutning till de större tätorterna. Detta bedöms minimera negativ påverkan på större sammanhängande eller störningskänsliga naturområden jämfört med om utbyggnaden hade skett i områden som inte ligger i anslutning till befintlig bebyggelse. Planförslaget medger dock bostadsbebyggelse på områden som idag utgörs av naturmark. På Marstrand, i Kungälv, Diseröd, Vävra, Kärna, Tjuvkil samt Rörtången och Ödsmåls mosse föreslås bebyggelse på mark som idag utgörs helt eller delvis av skogsmark. Större delen av dessa områden har idag inga kända naturvärden enligt kartunderlag från Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Dessa utpekade naturvärden ligger främst inom *Natur och friluftsliv*, *Landsbygd* eller *Natur och kulturlandskap* i mark- och vattenanvändningskartan. Ett utbyggnadsområde i Marstrand överlappar dock med ett objekt med naturvärde (lövskog) från Skogsstyrelsen och ligger nära Marstrands naturreservat. Även ett område som pekas ut för markanvändning Verksamheter överlappar delvis med ett objekt med naturvärde (lövskog) från Skogsstyrelsen. Lövskogar generellt kan ha höga naturvärden och harm ånga arter kopplade till sig och dessa värden behöver säkerställas och bevaras i fortsatt planering. Övriga områden där utvecklad markanvändning föreslås har de flesta inga kända höga naturvärden, men kan vara av betydelse för biologisk mångfald och i fortsatt arbete med detaljplanering behöver det tidigt utredas om skyddsvärd natur påverkas och anpassa utformningen efter värdefull natur och känsliga arter. Majoriteten av Natura 2000-områden, naturreservat samt delar av riksintresseområden ingår i kategorin *Natur och friluftsliv* eller

Vatten i markanvändningskartan och syftena med de skyddade områdena bedöms i stort tillgodoses med föreslagen markanvändningskategori. Det finns risk för konflikt för naturreservaten och Natura 2000-områdena Nordre älvs estuarium och Göta älv och Nordre älvs dalgång med de skyddsportar som föreslås vid Kornhalls färjeläge eller Ormoskärmarna. Det finns också risk för konflikt med Dösebackaplatåns naturreservat, Mariebergs naturreservat, Natura 2000-området Göta älv och Nordre älvs dalgång med det utredningsområde för framtida ny förbindelse som föreslås över Göta älv till Ale kommun. Skyddsportarna och älvförbindelsen vid Diseröd kommer att ianspråkta ytor där det i nuläget förekommer en rik biologisk mångfald i form av älvlandskapet. Att ta dessa ytor i anspråk kan innebära negativ påverkan på viktiga livsmiljöer för känsliga och skyddade arter, påverkan på ekologiska funktioner, som vattendragens kantzoner har, samt påverkan på vattenflöden. Fortsatt planering behöver anpassningar göras och stor hänsyn tas till värdefull natur så att förutsättningar för arter och ekologiska funktioner bibehålls. Åtgärderna kommer behöva prövas enligt 7 kap. miljöbalken och troligtvis också enligt artskyddsförordningen. Fortsatt planering kommer kräva stor hänsyn till dessa områden och det anges att dessa ska planeras med noggranna avvägningar.

Det finns risk för målkonflikt om känsliga naturområden även pekas ut för användning för frilufts- och rekreationsändamål om det innebär ökade störningar och slitage, vilket kan ge negativa konsekvenser.

Sammantaget bedöms planförslaget inte medföra någon negativ påverkan på stora sammanhängande naturområden, men planförslaget medger exploatering av naturområden och planförslaget kan medföra negativa konsekvenser på känsliga miljöer och arter och fortsatt planering behöver kartlägga naturvärden och utreda behov av anpassningar. Planförslaget behöver förtydligas så att ställningstaganden kopplade till grön- och blåstruktur även omfattar värdefull naturmiljö.

BMP

Vatten

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden kopplat till vattenmiljö och hantering av vatten. Ställningstagandena beskriver att lokala åtgärdsprogram ska tas fram för att identifiera åtgärder inom avrinningsområdena, ytor ska identifieras för att hantera översvämning och även fördröja vatten uppströms vattendragen. Detta bedöms som positivt då det kan bidra till förbättrad vattenkvalitet för berörda vattenförekomster.

I Kungälv finns 19 ytvattenförekomster (nio vattendrag, tre älvsträckor, sju kustvatten). 15 av ytvattenförekomsterna uppnår inte god status utan har måttlig eller otillfredsställande status. För att uppfylla miljökvalitetsnormerna

ska kommunen vidta åtgärder och förebygga risker genom fysisk planering. Det rör sig om sju vattendrag, tre älvsträckor (som delas med angränsande kommuner) samt fem kustvatten (som delas med angränsande kommuner). Kommunen är också skyldig att se till så att de förekomster som idag uppnår god status bibehåller denna. Styrande kvalitetsfaktorer för klassningen av ytvattenförekomsterna är generellt *Morfologiskt tillstånd*, *Hydrologisk regim* och *Konnektivitet*. Det bedöms därför som positivt att kommunen pekar ut att åtgärder som att återställa svämplan och kantzoner bör utföras i uträtade vattendrag och att återvätning av utdikade våtmarker ska utföras, då detta är åtgärder som kan bidra till att förbättra status för aktuella faktorer. Aktuella ställningstaganden bör dock förtydligas med att åtgärderna även avser att just förbättra den ekologiska kvaliteten hos vattendragen. För flera av vattendragen är även näringsämnen och övergödning styrande kvalitetsfaktorer och ställningstagandet bedöms kunna bidra även till förbättrad status med avseende på dessa faktorer. Det ställningstagande om att ytor för fördröjning bör pekas ut i tätorter bedöms som positivt även för mängden näringsämnen och förorenade ämnen hos vattendrag. Ställningstagandet bör därför även kompletteras med att åtgärderna ska utformas så att spridning av näringsämnen och föroreningar minskar.

Större delen av vattendragen planläggs som *Landsbygd, Natur och friluftsliv eller Natur och kulturlandskap*. För ett fåtal vattendrag anges annan markanvändning. Exempelvis för Grannebyån där planerad markanvändning är *Bostadsbebyggelse – ändrad* och vägreservat vid E6. Där finns risk för negativ påverkan om vattendragets närmiljö tas i anspråk och själva vattendraget eller dess närområde påverkas. Här anger kommunen i områdesbeskrivningen att hänsyn behöver ske till vattendraget med skyddsavstånd, vilket bedöms kunna minimera negativa konsekvenser.

När naturmark hårdgörs eller områden förtätas kan föroreningsbelastningen från dagvattnet öka, vilket kan öka föroreningsspridningen till vattendrag och påverka vattenkvaliteten. Dagvatten från markområden kan bära med sig olika föroreningar beroende på hur marken används. Exempelvis kan dagvatten från bebyggda områden innehålla koppar från bromsbelägg och hustak samt antracen från förslitning av gummidäck och fossila bränslen. Inför detaljplanering, då föreslagen markanvändning specificeras, behövs en djupare analys av dagvattnets effekter och behovet av dagvattenrening tas fram. Genom en sådan analys och föreslagna åtgärder säkerställs att belastningen av föroreningar från området inte ökar jämfört med nuläget.

Båda grundvattenförekomsterna har god kvantitativ respektive kemisk status. Grundvattenförekomsten Diseröd Södra (sand- och grusförekomst) ligger inom utredningsområde för vägtrafik avseende ny förbindelse över Göta älv. Grundvattenförekomsten Diseröd Norra (sand- och grusförekomst) ligger inom *Natur och kulturlandskap, Natur och friluftsliv och Landsbygd*, men även befintligt verksamhetsområde för grustäkt. Kommunen är också skyldig att se till så att de förekomster som idag uppnår god status bibehåller denna. Grundvattenförekomsterna sammanfaller delvis med de vattenskyddsområden som finns i kommunen. Planförslaget anger att ny bebyggelse inom vattenskyddsområde ska undvikas. Detta bedöms som positivt för kommunens vattenskyddsområden (Marstrand, Dösebacka och Lysegården). Inom vattenskyddsområde Dösebacka pekas området ut som utredningsområde för vägtrafik avseende ny förbindelse över Göta älv. Inom del av vattenskyddsområde för Lysegården ligger en befintlig grustäkt och marken pekas ut som befintligt verksamhetsområde. För vattenskyddsområde Marstrand sker ingen förändrad markanvändning då marken till största del pekas ut som Natur och friluftsliv och delar av den som Bostadsbebyggelse. För vattenskyddsområde Dösebacka kan ny älvförbindelse innebära negativ påverkan och fortsatt planering behöver säkerställa att ingen betydande påverkan sker.

Planförslaget bedöms sammantaget kunna medföra positiva effekter och konsekvenser för vattenmiljön, utifrån att planförslaget inte förhindrar att miljökvalitetsnormer kan uppnås och även har möjlighet att förbättra vissa kvalitetsfaktorer kopplade till status för vattenförekomsterna.

5.2.3 Förslag till åtgärder

Naturmiljö

Komplettera ställningstaganden om grönytor så att de även omfattar att hänsyn ska tas till värdefull natur och störningskänsliga arter.

Komplettera ställningstaganden med att planering ska följa kommunens naturvårds- och friluftslivsplan där bland annat hänsynsnivåer för naturvärden pekas ut.

Komplettera ställningstaganden för *Landsbygd* med att även hänsyn till naturmiljö ska tas.

Komplettera planförslaget med en utbyggnadsordning som i första hand prioriterar exempelvis förtätning och exploatering på redan ianspråktagen mark före ianspråktagande av naturmark.

Vatten

Förtydliga ställningstagande om åtgärder i vattendragens kantzoner med att åtgärderna även ska syfta till att förbättra den ekologiska kvaliteten hos vattendragen.

Förtydliga ställningstagandet, om att åtgärder för fördröjning av vatten i tätort, även bör utformas för minskad spridning av näringsämnen och föroreningar.

Komplettera planförslaget med ställningstagande kopplat till grundvatten.

5.2.4 Jämförelse med nollalternativ

Jämfört med nollalternativet medför planförslaget liknande påverkan på naturmiljön, vilken är liten. Vissa områden som pekas ut i nollalternativet för bebyggelse pekas i stället ut som naturområde i planförslaget, men vissa områden har också tillkommit i planförslaget. Planförslaget pekar även ut större sammanhängande områden som natur- eller grönområden, vilket bedöms som positivt och stärker bevarandet och utvecklandet av grönstrukturen. I planförslaget stärks även arbetet med miljökvalitetsnormer med ställningstaganden, både övergripande och för tätorterna eller områden. Planförslaget bedöms innebära obetydliga konsekvenser för naturmiljön och positiva konsekvenser för vattenkvaliteten jämfört med nollalternativet.

5.3 Landskap och kulturmiljö

I detta avsnitt behandlas översiktsplanens påverkan på kulturmiljö och landskap. Med kulturmiljö menas av människan påverkade spår i landskapet som berättar om de historiska skeenden och processer som lett fram till dagens landskap. Kulturmiljö kan omfatta enskilda lämningar såväl som geografiska områden av olika storlek. Kulturmiljö omfattar även immateriella företeelser såsom ortsnamn. Landskapsbild är den samlade bilden av den visuella upplevelsen av stadens och landskapets uppbyggnad och olika beståndsdelar. Grundelementen i staden och landskapet kan definieras genom nyckelbegrepp som identitet, form och struktur, skala, färg, rumslighet, orienterbarhet med mera.

5.3.1 Bedömningsgrunder

Den europeiska landskapskonventionen (ELC) understryker betydelsen av landskapet som vår gemensamma tillgång och vårt gemensamma ansvar.

Enligt landskapskonventionen är det vår skyldighet att hantera landskapets mångfald av värden på ett hållbart sätt.

Kulturmiljölagen säger att det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön och att ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Kulturmiljön är en ändlig resurs; visserligen tillkommer nya värden successivt, men det som försvinner går inte att återskapa.

I miljöbalkens miljöbegrepp ingår även kulturmiljön och miljöbalken inkluderar ett antal bestämmelser till skydd för kulturvärden. Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som från allmän synpunkt har betydelse på grund av deras kulturvärden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dem.

Riksintressen för kulturmiljövården och kulturmiljöer av allmänt intresse regleras i 3 kapitel 6 § miljöbalken. Riksintressen ska skyddas mot påtaglig skada. Kulturmiljöer av allmänt intresse ska så långt som möjligt skyddas mot påtaglig skada. Riksintressen för kulturmiljön utgörs av kulturhistoriska landskap och ska sammantaget ge en bild av landets och befolkningens utveckling. Kulturmiljöer av riksintresse har stor betydelse ur ett nationellt perspektiv. De värden som ligger till grund för utpekandet är knutna till såväl enskilda objekt och delområden som till miljöns kulturhistoriska och rumsliga samband.

Mål

Mål som utgör bedömningskriterier i detta avsnitt är främst 1 Agenda 2030 mål och 1 miljökvalitetsmål:

- Agenda 2030-mål; 11. Hållbara städer och samhällen (delmålet 11.4 Skydda världens kultur- och naturarv)
- Nationella miljökvalitetsmål; God bebyggd miljö

5.3.2 Konsekvenser planförslaget

BMP

Kulturmiljö

Vissa av riksintresseområdena ingår helt i markanvändningskategorin som *Natur- och kulturlandskap* eller *Natur och friluftsliv*. Värdena inom riksintresseområdena bedöms kunna tillgodoses, men det är viktigt att tillkommande bebyggelse på landsbygden (för exempelvis jordbruksnäringen eller bostäder) sker med hänsyn till omgivande landskap och utpekade värden i riksintresseområdena. Enligt planförslaget ska även markanvändningen på Marstrand vara likt den är idag *Natur och friluftsliv*, *Funktionsblandad bebyggelse* samt *Vatten – småbåtshamn*. Den utveckling

som möjliggörs behöver ske med stor hänsyn till de kulturhistoriskt känsliga miljöerna. Inom riksintresseområdet för Bohus fästning och Västra och Östra gatan föreslås ingen förändrad markanvändning. Markanvändningen utgörs likt idag av *Natur och friluftsliv* och *Funktionsblandad bebyggelse*. I direkt anslutning till riksintresseområdet föreslås ändrad markanvändning i gamla kexfabriksområdet (område 4) till *Funktionsblandad bebyggelse*. Området överlappar riksintresseområdet endast marginellt, men även vid åtgärder som sker i anslutning till riksintresseområden kan de utpekade värdena påverkas negativt. Därför är det positivt att kommunen lyfter att utveckling inom hela gamla stadskärnan behöver ske genom noggrann utformning. I beskrivning av delområden i kommunen finns text om hänsyn som ska tas, exempelvis för förändrat klimat. Dessa texter bör även kompletteras med en beskrivning av vikten att hänsyn tas till utpekade värden i riksintresseområdet. Sammantaget bedöms utvecklingsområden inte vara i konflikt med riksintressen för kulturmiljövården om hänsyn tas till utpekade värden vid planering av områdena.

Kommunen har kommunövergripande ställningstaganden kopplat till fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar. Planförslaget anger att fornlämningar ska synliggöras och lyftas som en resurs för både besökare och som identitetsbärare. Detta bedöms som positivt och kan bidra till ökad kunskap och förståelse för kommunens kulturhistoria.

Föreslagen markanvändning medger utveckling av områden som idag utgörs av naturmark och där en hög koncentration av fornlämningar och övriga kulturlämningar förekommer, exempelvis område med utvecklad markanvändning som benämns som område 1 och 5 i Kungälv i avsnitt *Delområden i kommunen* eller område med utvecklad markanvändning som benämns som område 1 i Rörtången och Ödsmåls mosse. Exploateringen innebär en negativ påverkan på dessa kulturhistoriska lämningar. I kommande planering av områdena behöver hänsyn tas till lämningarna vid utformning för att i enlighet med ställningstaganden lyfta och synliggöra fornlämningar. Områdesbeskrivningarna för dessa utbyggnadsområden bör kompletteras med att hänsyn till kulturhistoriska lämningar ska tas. Exploateringen av dessa områden bedöms sammantaget medföra negativa konsekvenser för kulturmiljön. I samband med förändrad markanvändning kan det också tillkomma hittills okända fornlämningar, exempelvis när jordbruksmark med lång historik av brukande tas i anspråk. Därför är det viktigt att i ett tidigt skede i planeringen beakta kulturmiljöfrågorna.

Kommunens senaste större inventering och beskrivning av kulturhistoriskt värdefulla miljöer utfördes 1980-1981 och antogs som

Kulturminnesvårdsprogram 1990. I planförslaget anges att ett nytt kulturmiljöprogram med kulturmiljöstrategi ska tas fram. Kulturmiljöprogrammet ska uppdateras med mer nutida syn på kulturmiljövärden samt även omfatta mer sentida kulturmiljövärdena då de saknas i kommunens nuvarande program. Detta bedöms som positivt då det kommer bidra till kunskapen om kulturmiljöer i Kungälv och utgöra ett viktigt underlag i fortsatt planering där hänsyn kan tas till känsliga och viktiga kulturmiljöer.

BMP

Landskapsbild

Kommunen har kommunövergripande ställningstaganden kopplat till landskapet. Bland annat ska inte jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse inom *Landsbygd*, tillkommande bebyggelse utanför orterna placeras endast i anslutning till befintlig bebyggelse och inom markanvändningskategorin *Natur- och kulturlandskap* ska särskild hänsyn tas till landskapsbild. För landsbygden bedöms risken för att bebyggelse uppkommer spritt som begränsad, eftersom planförslaget anger restriktioner kring bebyggelse på landsbygden och anger bland annat att bebyggelse ska placeras i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur. Detta bedöms kunna minimera risk för de negativa effekter som det kan medföra, så som inverkan på landskapsbild, kulturmiljö och risk för fragmentering.

Planförslaget anger även att ny bebyggelse ska anpassas till de olika orternas karaktär, vilket bedöms minska risken för negativa konsekvenser då det möjliggör att orternas unika egenskaper bevaras. Det kan även medföra positiva konsekvenser om det innebär att orternas identitet stärks.

I planförslaget anges att landskapskaraktärsanalyser bör genomföras inför en exploatering. Detta bedöms som positivt om det görs i ett tidigt skede så att tillkommande bebyggelse placeras i landskapet på ett lämpligt sätt. Detta bör alltid göras i känsliga landskapsområden.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram en länsövergripande landskapskaraktärsanalys (LKA) för Västra Götaland (Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2006). Kungälv ligger inom två av de tre övergripande landskapskaraktärstyper som pekas ut i rapporten: *Lågländ landskap* (Havskust – Södra Bohuskusten) och *Högländ landskap* (Skogs- och sjödominerat kuperat landskap - Bredfjället och Svartedalen), där större delen av kommunen bedöms utgöra havskust. Viktiga drag i Kungälvs-området är öppna, mindre intensivt brukade jordbruksområden omgivna av i varierande grad skogsklädda berg. Dessa karaktärsområden stämmer också till stora delar överens med de områden som beskrivs i kommunens

Natur- och friluftslivsplan. I planförslaget föreslås att ny bebyggelse främst koncentreras vid befintliga serviceorter, vilket innebär att jordbruksmark och vissa grönklädda höjder tas i anspråk. Delar av dessa områden, exempelvis vid Tjuvkil, är också utpekade värdefulla odlingslandskap enligt länsstyrelsen. En följd som kan uppstå av detta är att utblickar till landmärken och omgivande landskap försvagas vilket minskar landskapets läsbarhet. Det är viktigt att utformning görs med hänsyn till detta. Detta gäller vid områden där jordbruk tas i anspråk och utblickar riskerar att påverkas. Där grönklädda höjder tas i anspråk bör placering särskilt studeras och grönskan värnas. Även där, de för kusten karaktäristiska, öppna hällmarker tas i anspråk blir placering viktigt för att inte bryta siktlinjer. Detta görs exempelvis på Marstrand och bedöms ha negativ påverkan på landskapsbilden. Med planförslagets ställningstaganden bedöms negativa effekter kunna minimeras, men planförslaget bör förtydliga att hänsyn behöver tas i områdesbeskrivningen för de mest känsliga områdena.

Sammantaget bedöms planförslaget kunna innebära negativa konsekvenser för kulturmiljö och landskapsbild, men negativa konsekvenser bedöms kunna minimeras med planförslagets ställningstaganden.

5.3.3 Förslag till åtgärder

Komplettera de beskrivningar som görs för specifika utbyggnadsområden där risk för påverkan på exempelvis riksintresse kulturmiljövård eller fornlämningar finns och där hänsyn behöver tas till kulturmiljön.

5.3.4 Jämförelse med nollalternativ

Jämfört med nollalternativet medför planförslaget liknande påverkan på kulturmiljön, vilket är liten. Planförslaget bedöms dock ha tydligare ställningstaganden kopplat till kulturmiljön och landskapet jämfört med nollalternativet och det bedöms som positivt att ett kulturmiljöprogram ska tas fram enligt planförslaget.

5.4 Bostäder och sysselsättning

I avsnittet bostäder och sysselsättning behandlas översiktsplanens planering för och påverkan på perspektiv som befolkningsutveckling, bostäder, utbildning, arbets- och studiemarknad, näringsliv och verksamheter. Det är perspektiv som har stor inverkan på människors liv och kommunens attraktionskraft.

5.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen utgår ifrån att den fysiska planeringen behöver säkerställa en balans mellan storleken på befolkningen, tillgången till bostäder, tillgången till arbetstillfällen, tillgång till utbildning och möjligheten till pendling, för att säkerställa en hållbar, kommunal tillväxt.

Mål

Mål som utgör bedömningskriterier i detta avsnitt är främst tre Agenda 2030- mål och ett miljökvalitetsmål och folkhälsoområde 5:

Agenda 2030-mål; *4.God utbildning för alla*, *8.Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* och *11.Hållbara städer och samhällen*

Nationella miljökvalitetsmål: *God bebyggd miljö.*

Folkhälsomålområde 5: Boende och närmiljö, och mer precists målområdets fokusområde; tillgång till en fullgod och ekonomiskt överkomlig bostad.

5.4.2 Konsekvenser planförslaget

Befolkning och bostadsmarknad

Befolkningstillväxten i Kungälv kommun har historiskt varit stark och befolkningstillväxten förväntas fortsätta på sikt. I översiktsplanen uttrycks att man tar höjd för ett utbyggnadsbehov av bostäder för omkring 20 000 nya invånare till 2050. Trots hög tillväxttakt det senaste årtiondet har bostadsbyggandet hängt med någorlunda, men de senaste åren har befolkningen vuxit snabbare än bostadsbyggandet har kunnat följa. Med de senaste årens förändringar i omvärlden med höga räntelägen och inflation har byggtakten avtagit något, vilket påverkar förutsättningarna för befolkningstillväxten.

Kommunen har ställningstaganden i planförslaget om att den långsiktiga befolkningstillväxten inte bör överstiga 1,5%, vilket syftar till att skapa en stabil tillväxt i kommunen med utrymme att växa strategiskt. Tillväxttakten bedöms gå i linje med regionens scenarier om hur delregionen behöver växa. Planerade och pågående bostadsbyggnadsprojekt bedöms enligt planförslaget vara tillräckliga för att möta kommunens behov av bostäder till 2050. Med ett genomsnitt på 300 bostäder per år de kommande 40 åren, som kommunens verksamhetsmål anger, innebär det omkring 7500 bostäder till 2050. Utifrån ett genomsnitt på 2,3 personer per hushåll (kommunövergripande genomsnitt utifrån dagens demografiska fördelning)

ger 7500 bostäder plats för omkring 17 250 personer till 2050. Det är något lägre än den planerade tillväxten på 20 000 invånare till 2050. Det innebär i dagsläget utifrån aktuell demografisk fördelning och antal personer per hushåll att planen skulle behöva ge förutsättningar för något fler än 300 bostäder per år till 2050. Kommunens verksamhetsmål om 300 bostäder per år de kommande 40 åren är ett genomsnitt vilket innebär att byggtakten kan vara något högre i perioder.

Ny bebyggelse planeras i huvudsak i kommunens central- och serviceorter längs befintliga huvud- och sekundärstråk med en stark koppling till trafiksystemets utveckling utifrån satsningar på att göra det enkelt och attraktivt att resa och pendla inom kommunen och regionen. Det finns ställningstaganden om att bostadsbebyggelse bör lokaliseras i anslutning till befintlig bebyggelse, i befintliga serviceorter och med anslutning till befintlig infrastruktur, något som bedöms som huvudsakligen positivt ur ett ekonomiskt och resursmässigt perspektiv. Bebyggelsen ska även ha god tillgänglighet och närhet till service, rekreation och skola för att främja rörelse till fots eller cykel, vilket bedöms som positivt. Det finns och förväntas fortsatt finnas, stor efterfrågan på utveckling av småhusbebyggelse inom kommunen. En konsekvens av ställningstagandena i planförslaget och förslaget till handlingsplan för bostadsförsörjning är att utvecklingen begränsas till de befintliga serviceorterna. Planen ger uttryck för ett visst utrymme för etableringar i attraktiva lägen som bedöms som samhällsekonomiskt goda. Beroende på hur flexibel planen är att skapa förutsättningar för etableringar utanför serviceorterna kan ställningstagandena potentiellt innebära att köpstarka hushåll med efterfrågan på bostadsetableringar på landsbygden inte ser kommunen som attraktiv.

Kommunen bedöms ha tagit höjd för den förväntade tillväxten och skapat flexibilitet för utvecklingen av bostäder med hänsyn till hur demografin och ekonomin utvecklas. Kommunen har uttryckt i planförslaget att man ser en utmaning i att bostadsbyggandet idag till viss del påverkas av exploatörens önskemål snarare än den planerade utvecklingen. Denna utmaning kan påverka i vilken grad planen får genomslag i bostadsbyggandet. Det bedöms dock vara en utmaning som ligger i processer utanför själva översiktsplanen och översiktsplanens uppgift är att bidra med tydliga och långsiktiga ställningstagandet kring den övergripande utvecklingen.

I planförslaget framgår att bostadsplaneringen behöver ta hänsyn till invånarnas olika behov genom att erbjuda blandade upplåtelseformer och bostadstyper för att få till en långsiktig blandning i bostadsbyggande och

invånare. Det bedöms som positivt ur hållbarhetssynpunkt och med hänsyn till att skapa en bostadsmarknad som möter kommuninvånarnas behov.

Kommunen har uttryckt i planförslaget att man har sett en utmaning med att exploateringen vid den historiskt höga tillväxt som har varit har tenderat att bli obalanserad med för hög grad av exploatering i exempelvis centrum, jämfört med vad intentionen med den gällande ÖP har varit. Denna utmaning kvarstår även i det nya planförslaget. Hur intentionerna i ÖP kan få ökat genomslag är en fråga som kommunen behöver fördjupa sig i.

Planens huvudfokus på att växa i närhet till befintlig bebyggelse/infrastruktur och i serviceorterna gör att möjligheten att bygga bostäder på landet och i kustnära lägen förväntas vara begränsad. Även om det finns fördelar med att bostadsbeståndet växer i serviceorterna i första hand, finns ibalnd betalningsvilja för att bygga kustnära och på landet. Betalningsviljan är en återspegling av de mervärden som individer ser med att bo i dessa miljöer, vilket är relevant ur ett ekonomiskt perspektiv. En konsekvens av planens fokus på att växa enbart i närhet till befintlig infrastruktur är att möjligheter begränsas och potentiella invånare som vill bygga och bo på landsbygden söker sig till andra kommuner. Att bygga servicenära har många hållbarhetsmässiga fördelar och därför förväntas ställningstaganden huvudsakligen bidra till positiva effekter, men med en risk för att man kanske tappar potentiella invånare till andra kommuner.

Näringsliv och verksamheter, studie och arbetsmarknad

Översiktsplanen skapar goda förutsättningar för utvecklingen av näringsliv och arbetsmarknad i Kungälv. I planförslaget lyfts att etableringsmöjligheter i olika prisklasser och lägen ska möjliggöras samt att förutsättningar för befintliga verksamheter att stanna kvar ska bibehållas. Det finns stora utpekade områden för verksamheter, strategiskt placerade längs E6 med hänsyn till infrastruktur och transporter. Utvecklingen sker dels genom etablering på ny mark dels genom förtätning av befintlig mark. Förtätning på befintlig mark har ofta fördelen att viss nödvändig infrastruktur redan finns tillgänglig. För detta ändamål vill man se över hur utökning av byggrätter kan hjälpa till att både förtäta och skapa förutsättningar för befintliga verksamheter att stanna kvar, vilket bedöms som positivt ur hållbarhetssynpunkt.

I Näringslivsstrategin, som ligger till grund för flera av ställningstagandena i planförslaget, framgår att utvecklingen av näringslivet i Kungälv ska kopplas till strategier kring infrastruktur och tillgänglighet samt markberedskap och fysisk planering. Syftet med strategierna är att skapa

en god tillgänglighet genom goda kommunikationer, erbjuda startklara ytor för exploatering och se över hur befintliga områden i första hand kan förtätas. Planen bedöms skapa goda förutsättningar för att verka i riktning mot strategierna, men samtidigt är det viktigt att betona att det krävs arbete utöver översiktsplaneringen för att skapa rätt förutsättningar för etableringar och en utveckling i linje med kommunens visioner, mål och strategier. Det uttrycks i ställningstaganden att kommunen ska verka för och uppmuntra nyetableringar på landsbygd, kopplat till exempelvis livsmedelsproduktion och besöksnäring, något som också verkar för att skapa en diversifiering av verksamhetsutbudet, vilket bedöms som positivt.

Planförslaget uttrycker tydliga ambitioner att möjliggöra för personal- och kompetensintensiva företagsetableringar, något som stärker den lokala arbetsmarknaden och skapar förutsättningar för att bo och jobba lokalt. Samtidigt lyfts att det visats intresse för etablering av mer ytkrävande verksamheter, något som tar mer mark i anspråk. Det är bland annat inom logistik och industri som sådana etableringar efterfrågas. Det uttrycks i planförslaget att man tidigare har haft vissa utmaningar med att möjliggöra för mer ytkrävande etableringar, men samtidigt finns tydliga ställningstaganden kring att översiktsplanen framför allt ska möjliggöra för personal- och kunskapsintensiva företagsetableringar. Det är normalt sett verksamheter som inte är lika ytkrävande som exempelvis industri eller logistik. Om planen inte ger stöd för etablering mer ytkrävande verksamhetsetableringar finns det en risk att man går miste om möjlighet att ytterligare diversifiera verksamhetsutbudet och etablera verksamheter i ett strategiskt bra läge med hänsyn till transporter och närheten till E6:an. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv kan det vara negativt om sådana verksamheter tvingas etableras i mindre strategiska lägen om det ökar utsläpp från exempelvis transporter. Det beror dock på hur förutsättningar för dessa verksamheter utvecklas i övriga delar av regionen.

Kungälv förväntas fortsatt vara en viktig pendlingskommun, där arbetspendlingen till Göteborg spelar en viktig roll, även ur regionalt perspektiv. Förutsättningar för att bo i Kungälv och jobba i kringliggande kommuner är goda. Utvecklingen av kommunen som både arbets- och pendlingsort ställer krav på goda kommunikationer och tillgänglighet. I kommunens näringslivsstrategi anges att minst 4200 nya jobb ska tillskapas fram till 2035, i linje med Business Region Göteborgs mål för delregionen. Det kan dock behöva förtydligas i planförslaget att det bygger på målsättningen som är satt i näringslivsstrategin. Avsnittet om näringslivet nämner inte explicit denna målsättning. Översiktsplanen bedöms skapa förutsättningar för att växa i takt med näringslivsstrategin och regionens mål.

Planen bygger på att ny bebyggelse i första hand ska lokaliseras till central- och serviceorter längs huvudstråk och kollektivtrafik, men det finns vissa osäkerheter kring utbyggnad av den regionala och statliga infrastrukturen – särskilt järnvägsutbyggnaden (Södra Bohusbanan). Om utbyggnaden av kollektivtrafik och annan infrastruktur försenas eller uteblir, riskerar kommunen att få ökade kostnader för tillfälliga lösningar eller att nya bostadsområden får sämre tillgänglighet, vilket kan påverka både attraktivitet och ekonomisk hållbarhet negativt. Det är svårt att se konkreta åtgärder kopplade till dessa osäkerheter men kommunen behöver här skapa en flexibilitet och bygga ut i takt med att nödvändig infrastruktur kommer på plats.

Balansen mellan bostäder och verksamheter

I planförslaget uttrycks att man tar höjd för och möjliggör för ett utbyggnadsbehov av bostäder, verksamheter och samhällsservice för att möta en befolkningstillväxt på ca 20 000 nya invånare till 2050. Eftersom såväl bostadsutvecklingen som näringslivsutvecklingen sker i en regional kontext finns inget linjärt samband mellan behovet av bostäder och antalet arbetstillfällen, eftersom arbetspendlingen inom regionen spelar en stor roll. I planförslaget lyfts att regionala och mellankommunala frågor är viktiga och även att Göteborgsregionens strukturbild ska vara ryggraden i utvecklingen. I sin helhet bedöms planförslagets förutsättningar för utveckling av bostäder och verksamhetsytor vara goda och flexibla. Sker mycket stora och arbetskraftsintensiva företagsetableringar inom de utpekade verksamhetsområdena finns risk att det kan komma att påverka efterfrågan på bostäder i kommunen i högre utsträckning än vad målet om befolkningstillväxt på omkring 1,5% ”tillåter”. Här behöver kommunen kontinuerligt se över balansen mellan behovet av bostäder i relation till bland annat utvecklingen inom näringslivet.

Det finns tydliga ställningstaganden kring prioriteringen av verksamhetsmark och att bostadsområden inte ska etableras i verksamhetsområdenas närhet. Detta är med hänsyn till olägenheter och hälsorisker som verksamheterna ger upphov till. Det uttrycks i planförslaget att utvecklingen av verksamhetsområdena ska kunna ske utan negativ påverkan på bostadsområden, vilket bedöms som positivt ur en ekonomisk synvinkel. Genom sådan hänsyn skapas förutsättningar för utveckling av såväl ändamålsenliga verksamhetsområden som bostadsområden fria från störningar.

5.4.3 Förslag till åtgärder

I avsnittet ”Genomförande och fortsatt arbete” beskrivs att ”Önskemål om boende på landsbygden där många motstående intressen finns och där spridd byggnation kan få negativa ekonomiska konsekvenser för kommunen i förhållande till förtätning i serviceorter avs. infrastruktur. Spridd bebyggelse innebär även ökade antal bilresor.” Ett förslag är att det förtydligas i planförslaget hur ställningstaganden och förutsättningar att bygga på landet genom förhandsbesked och bygglov ser ut. Eftersom kommunen vill prioritera områden där det är samhällsekonomiskt fördelaktigt att exploatera, med hänsyn till utbyggnad av exempelvis VA, el och service, är ett förslag är att se över möjligheten att i högre utsträckning reglera kostnadsansvaret mellan kommun och exploatör vid enskilda etableringar. I dialog med kommunen har framkommit att man i dagsläget ser en utmaning i att det inte verkar finnas sådana verktyg (t.ex. exploateringsavtal) som fungerar bra vid exempelvis förhandsbesked vilket gör att man inte bedömer genomförbarheten som hög.

Kopplat till utmaningarna att få önskat genomslag från översiktsplanen i det dagliga arbetet, särskilt med hänsyn till utvecklingen av bostäder, föreslås att man i avsnittet ”Genomförande och fortsatt arbete” kommenterar hur man i det vidare arbetet kan arbeta med just att öka genomslaget och stärka kopplingen till de ställningstaganden som finns uttryckta i planförslaget i kommunens dagliga arbete med bostadsförsörjning, men även andra frågor.

Förtydliga i planförslaget under avsnittet om näringslivet att det finns en målsättning i näringslivsstrategin om 4 200 nya jobb till 2035, vilket innebär 221 nya sysselsatta per år, och hur översiktsplanen förhåller sig till detta mål i sina ställningstaganden.

5.4.4 Jämförelse med nollalternativ

Jämfört mot den tidigare översiktsplanen innehåller planförslaget förändringar i både inriktning och ambitionsnivå. Den nya översiktsplanen utgår i högre grad från globala och nationella hållbarhetsmål, såsom Agenda 2030 och Sveriges miljömål, samt FN:s barnkonvention, vilket innebär att social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet nu får en tydligare roll än tidigare.

En av de största skillnaderna gäller bostadsförsörjningen där den tidigare översiktsplanen i högre grad fokuserade på att möta bostadsbehovet genom utbyggnad i både centralort och på mindre orter längs kustzonen. Den nya planen är mer selektiv och koncentrerar bostadsutvecklingen

huvudsakligen till central- och serviceorter längs de viktigaste infrastrukturstråken, såsom E6, Bohusbanan och väg 168. Detta innebär att ny bebyggelse i första hand lokaliseras där kollektivtrafik och service redan finns, vilket både effektiviserar resursanvändningen och skapar bättre förutsättningar för hållbara transporter.

Det nya planförslaget har ett större fokus på förtätning och blandade upplåtelse- och boendeformer, för att möta olika ekonomiska och sociala behov. Hållbarhet, tillgänglighet och närhet till service, skolor och rekreation är nu centralt för all ny bebyggelse. Detta skiljer sig från den tidigare planens mer generella tillväxtfokus.

När det gäller sysselsättning och näringsliv har den nya översiktsplanen också tydligare mål och strategier. Tidigare planer betonade vikten av fler arbetstillfällen och ett starkt näringsliv, men saknade generellt mer specifika mål. I den nya planen samordnas utvecklingen av verksamhetsområden och infrastruktur mer systematiskt med bebyggelseutvecklingen.

Överlag har hållbarhetsaspekterna fått en större roll i den nya översiktsplanen. Det finns tydliga formuleringar om att hållbarhet och att kvalitet inte ska kompromissas bort av kortsiktiga ekonomiska överväganden. Den nya översiktsplanen innebär en förskjutning mot en mer strategisk och hållbarhetsinriktad utveckling jämfört med nollalternativet. Planen har tydligare mål och lägger större vikt vid samordning mellan infrastruktur, näringsliv och bostäder. Uppföljning och indikatorer har blivit viktigare, och det finns en starkare betoning på att utvecklingen ska ske på ett sätt som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart.

I jämförelse med nollalternativet finns inga direkt kritiska aspekter utifrån ekonomisk hållbarhet, bostäder och verksamheter som riskerar att försämras i och med det nya planförslaget. Det är viktigt att fundera vidare på hur vissa av ställningstagandena i översiktsplanen kan få tydligare genomslag i den övriga planeringen, särskilt med tanke på att kommunens egna erfarenheter visar på att så inte är fallet.

5.5 Hälsa och livskvalitet

I detta avsnitt behandlas översiktsplanens planering för och påverkan på människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande med en jämlik fördelning mellan olika grupper i samhället.

5.5.1 Bedömningsgrunder

Stadens uppbyggnad och funktion påverkar hälsa och livskvalitet för dess invånare. Hur staden är organiserad och utformad påverkar i vilken mån människor utsätts för hälsorisker i staden, exempelvis höga bullernivåer, luftföroreningar och risker kopplat till industrier och transporter. Stadens organisering och utformning påverkar också människors möjlighet till upplevelser och vardagliga aktiviteter, som att ta sig till jobbet, handla mat, motionera, leka, ta del av kultur- och fritidsliv och ta del av det offentliga livet i staden. Bedömning görs utifrån riktvärden för buller, luftföroreningar och risker samt utifrån kriterier om tillgång och tillgänglighet till viktiga funktioner och målpunkter i samhället. Trygghet och säkerhet och jämlika möjligheter är viktiga utgångspunkter.

Mål

Mål som utgör bedömningskriterier i detta avsnitt är främst tre agenda 2030 mål, sju miljökvalitetsmål, två folkhälsomål och två transportpolitiska mål:

- Agenda 2030-mål; 3.God hälsa och välbefinnande, 9.Hållbar industri, innovation och infrastruktur och 11.Hållbara städer och samhällen.
- Nationella miljökvalitetsmålen; Frisk luft, Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, God bebyggd miljö samt Ett rikt växt- och djurliv.
- Nationellt folkhälsomålsområde 5: Boende och närmiljö
- Transportpolitiska målen: Hänsynsmål, Funktionsmål

5.5.2 Konsekvenser planförslaget

Planförslaget för Kungälvs kommun innebär flera förändringar som påtagligt påverkar invånarnas hälsa och livskvalitet. En av de mest framträdande satsningarna är tillämpningen av 3-30-300-regeln, vilket innebär att varje invånare ska kunna se minst tre träd från sitt hem, att varje stadsdel ska ha minst 30 procent trädkrontäckning och att ingen ska ha längre än 300 meter till närmaste grönområde. Denna satsning ger goda förutsättningar för daglig rörelse, återhämtning och sociala möten, vilket stärker både fysisk och psykisk hälsa. Särskilt för barn, unga och äldre innebär detta bättre möjligheter till lek, aktivitet och vila nära hemmet.

Planen gör ställningstagandet att 1 procent-regeln för kultur bör tillämpas, vilket innebär att minst en procent av investeringskostnaden i ny-, om- och tillbyggnadsprojekt avsätts för offentlig konst och kulturmiljöer. Detta bidrar till att skapa identitet, trivsel och attraktiva miljöer i hela kommunen och stärker invånarnas möjlighet till kulturella upplevelser och social samvaro i vardagen.

Utbyggnaden av skolor, bibliotek och idrottsanläggningar, tillsammans med satsningar på parker och naturreservat, ger positiva effekter för folkhälsan och stärker möjligheterna till ett aktivt och socialt vardagsliv. Utbyggnaden av gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik riktas främst till serviceorter och tätorter, vilket gör det enklare för många att resa hållbart och delta i arbete, utbildning och fritidsaktiviteter utan att vara beroende av bil. På landsbygden är fokus att skapa trygga och tillgängliga förbindelser till dessa noder, men utbyggnaden sker i långsammare takt, vilket kan innebära att skillnader i tillgång till service och rekreation mellan olika delar av kommunen kvarstår.

Samtidigt leder förtätning i centrala orter och längs huvudstråket till att fler människor vistas på samma ytor, vilket kan öka trycket på trafik, parker och rekreationsytor. Om utbyggnaden av nya grönområden och service inte sker i takt med befolkningstillväxten kan det uppstå trängsel och minskad tillgång till lugna miljöer, vilket i sin tur kan påverka återhämtning och välbefinnande negativt. I vissa områden, särskilt nära större vägar och järnväg, kan ökade trafikflöden och bebyggelse leda till högre bullernivåer och mer luftföroreningar, vilket kan ge effekter som sömnsvårigheter, stress och ökad risk för hjärt-kärlsjukdomar. Planen föreslår bullerutredningar och skydd av tysta områden samt åtgärder för att förbättra luftkvaliteten, men det krävs konsekvent och långsiktig uppföljning för att säkerställa att dessa insatser får avsedd effekt.

Sociala och tillgänglighetsrelaterade utmaningar kvarstår, där risken för ökad segregation och ojämlikhet är påtaglig om bostadsutveckling och serviceutbyggnad inte tar tillräcklig hänsyn till socioekonomiska faktorer och befintliga samhällens behov. Brist på större, tillgängliga lekplatser och mötesplatser i vissa orter kan påverka barns och äldres möjligheter till aktivitet och social samvaro negativt. Planen har tydliga ambitioner och program för social hållbarhet och inkludering i underlag som Program Social hållbarhet – ökat innanförskap 2023, Social översiktsplan 2024–2027 samt Äldreplan 2024–2027, men det är viktigt att dessa ambitioner följs upp och omsätts i praktiken för att skillnader i livsvillkor ska minska över tid.

En särskild brist som kvarstår i planförslaget är att det saknas ett tydligt strategiskt ställningstagande om att kollektivtrafik ska ge tillgänglighet till rekreationsområden. Planen har ett tydligt fokus på att gångstråk ska knytas samman med rekreationsområden och vandringsleder, men motsvarande ambition för kollektivtrafikens koppling till rekreationsområden

saknas, vilket är viktigt för att även de utan bil ska kunna ta del av kommunens natur- och rekreationsutbud. Att inkludera detta på översiktsplannivå är viktigt för att långsiktigt säkerställa jämlik tillgång till hälsofrämjande miljöer för alla invånare.

Vidare saknas ett övergripande och systematiskt ramverk för uppföljning och utvärdering av hälsa och livskvalitet. Planen nämner vissa ambitioner om uppföljning, men det finns ingen tydlig strategi för hur kommunen kontinuerligt ska följa upp, analysera och vid behov justera insatser inom dessa områden. En sådan strategisk princip är viktig för att tidigt upptäcka negativa trender och behov av åtgärder och därmed undvika att problem förvärras innan de åtgärdas.

Sammanfattningsvis innebär planförslaget flera viktiga steg mot en mer hälsofrämjande, trygg och jämlik kommun, där 3-30-300-regeln och 1 procent-regeln för kultur är centrala verktyg för att skapa goda livsvillkor för alla invånare. Samtidigt finns kvarstående behov av att komplettera planen med strategiska mål och principer för kollektivtrafikens tillgänglighet till rekreationsområden samt för systematisk uppföljning och utvärdering av hälsa och livskvalitet, för att långsiktigt säkerställa jämlika och hälsofrämjande livsvillkor i hela kommunen.

5.5.3 Förslag till åtgärder

För att ytterligare stärka hälsa och livskvalitet i kommunen rekommenderas att planförslaget kompletteras med:

- Ett tydligt strategiskt ställningstagande om att kollektivtrafik ska planeras och utvecklas så att även rekreationsområden blir tillgängliga för alla kommuninvånare, inte bara de som bor nära eller har tillgång till bil.
- En övergripande princip om att införa ett systematiskt ramverk för uppföljning och utvärdering av hälsa och livskvalitet, där relevanta indikatorer och regelbunden rapportering säkerställer att effekterna av planens insatser kan följas upp, utvärderas och vid behov justeras.

Dessa strategiska tillägg är viktiga för att översiktsplanen ska kunna styra kommunens långsiktiga utveckling mot jämlika, trygga och hälsofrämjande livsvillkor för alla invånare.

5.5.4 Jämförelse med nollalternativ

Jämfört med nollalternativet innebär det nya planförslaget för Kungälv en tydligare och mer strategisk inriktning mot hållbarhet, särskilt när det gäller hälsa och livskvalitet. Båda planerna betonar vikten av tillgång till grönområden, rekreationsytor och en god boendemiljö, men planförslaget konkretiserar dessa ambitioner genom exempelvis tillämpning av 3-30-300-regeln och en starkare koppling mellan förtätning och utbyggnad av parker och närnatur.

Det nya planförslaget lägger också större vikt vid att integrera sociala aspekter, såsom program för att motverka segregation och minska socioekonomiska klyftor, samt att möta behoven hos barn, unga och äldre genom riktade insatser för tillgänglighet och trygghet. En annan tydlig skillnad är att det nya förslaget prioriterar utveckling i kollektivtrafiknära lägen och satsar mer på gång- och cykelvägar, vilket förväntas minska bilberoendet och förbättra luftkvaliteten. Samtidigt finns en mer utvecklad strategi för att hantera buller, luftföroreningar och andra miljörisker.

5.6 Delaktighet och demokrati

Inom avsnittet delaktighet och demokrati berörs processen för framtagandet av översiktsplanen med perspektiv som dialog och delaktighet och hur olika grupper har involverats och kommit till tals. Delaktighet och demokrati är centrala aspekter för hållbar utveckling.

5.6.1 Bedömningsgrunder

Mål

Delaktighet och demokrati omfattas av Agenda 2030-mål. Översiktsplanen bedöms kunna påverka Agenda 2030-målen 11 Hållbara städer och samhällen (delmål 3) och 16 Fredliga och inkluderande samhällen (delmål 7).

Översiktsplanen bedöms inom temat Delaktighet och demokrati även påverka övergripande aspekter som jämställdhet, jämlikhet och barnperspektiv. Dessa perspektiv kopplas till Agenda 2030 (Mål 5 Jämställdhet och Mål 10 Minskad ojämlikhet), samt barnkonventionen och nationella folkhälso- och jämställdhetsmål.

Syftet med hållbarhetskonsekvensbeskrivningen inom tema *Delaktighet och demokrati* är att:

- Främja öppenhet, tillit och deltagande i samhället
- Säkerställa att översiktsplanen tas fram i dialog med medborgare och eventuellt andra berörda intressenter/aktörer
- Säkerställa lyhörd, inkluderande, deltagandebaserad och representativ planering och beslutsfattande med hänsyn till olika grupper (kön, ålder – barn, unga och äldre, funktionsnedsättning, social och ekonomisk status, etnicitet)
  - Jämställhet med lika möjligheter mellan kvinnor och män
  - Barns möjlighet till delaktighet och inflytande
  - Boendes möjlighet till delaktighet och inflytande över den egna närmiljön
  - Möjliggöra delaktighet med fokus på utsatta grupper

5.6.2 Konsekvenser planförslaget

Planprocessen för Kungälvs kommun har stor betydelse för delaktighet och demokrati, då den sätter ramarna för hur invånare kan påverka sin närmiljö och kommunens framtida utveckling. Under processen har flera dialoginsatser genomförts, bland annat en digital enkät på kommunens webbplats, informationsspridning via visitkort och sociala medier samt skolbesök. Totalt inkom 970 svar från invånare i olika åldrar och geografiska delar av kommunen, där nästan hälften av deltagarna var mellan 13 och 24 år.

Planförslagets tidiga och breda medborgardialog har skapat nya möjligheter för invånare att göra sina röster hörda, vilket är en tydlig förstärkning av demokratin i kommunen. Det höga deltagandet från ungdomar innebär att barn- och ungdomsperspektivet har fått större genomslag än i tidigare processer, vilket stärker ungas inflytande och kan bidra till ökad framtidstro och engagemang bland yngre generationer. Samtidigt visar den låga totala svarsfrekvensen av dialogdeltagande att det fortfarande finns betydande utmaningar kring representativitet. Grupper som äldre, personer med funktionsvariationer, utrikesfödda och boende i vissa geografiska delar av kommunen riskerar att inte bli hörda i tillräcklig utsträckning. Detta kan leda till att vissa behov och prioriteringar förbises, vilket i förlängningen kan minska tilliten till planprocessen och upplevelsen av att kommunen är öppen och inkluderande.

Att digitala dialoger dominerar innebär både möjligheter och risker. De underlättar deltagande för teknikvana och yngre, men kan exkludera dem som saknar digitala verktyg eller vana. Om inte kompletterande fysiska

möten och uppsökande insatser genomförs riskerar demokratin att bli selektiv, där vissa grupper får större inflytande än andra.

En av de mest positiva konsekvenserna av dialogerna är att invånarnas synpunkter i stor utsträckning har tagits tillvara och integrerats i planeringen. Att frågor om natur, miljö, närhet och småstadskvaliteter fått stort utrymme visar att dialogen har haft reellt inflytande på planens innehåll. Detta stärker legitimiteten för översiktsplanen och kan bidra till ökad tillit till kommunen och dess beslutsprocesser. Att utmaningar som trafik, kollektivtrafik och klimatanpassning lyfts fram och hanteras i planförslaget visar också att medborgarnas prioriteringar tas på allvar.

Samtidigt kvarstår risken att vissa grupper inte får samma möjlighet till inflytande, vilket kan leda till att deras behov inte beaktas i tillräcklig grad. Om dialogen inte kontinuerligt utvecklas och kompletteras med fler kanaler och metoder, finns en risk att demokratin urholkas över tid och att vissa invånare tappar förtroendet för kommunens vilja att lyssna och inkludera.

På lång sikt innebär planförslaget att grunden för en mer öppen, inkluderande och deltagandebaserad demokrati i Kungälv har stärkts. Men för att denna utveckling ska bli bestående krävs fortsatt arbete med att bredda deltagandet, öka transparensen och säkerställa att alla invånare, oavsett ålder, bakgrund eller bostadsort, ges reella möjligheter till inflytande och delaktighet i kommunens utveckling.

5.6.3 Förslag till åtgärder

För att stärka delaktighet och demokrati bör kommunen fortsätta att kombinera digitala och fysiska medborgardialoger, använda flera kanaler och språk samt arbeta mer uppsökande för att nå grupper som annars sällan deltar.

Det är viktigt att regelbundet följa upp hur synpunkter tas tillvara och utvärdera dialogprocessen för att utveckla arbetet över tid. Kommunen bör också dokumentera och återkoppla hur invånarnas synpunkter har påverkat planförslaget, för att öka transparensen och tilliten till processen. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot att stärka äldres, utrikesföddas och personer med funktionsvariationers möjligheter till inflytande, samt att säkerställa att dialogen speglar hela kommunens geografiska och sociala mångfald.

5.6.4 Jämförelse med nollalternativ

Den pågående översiktsplanen har en högre ambitionsnivå för demokrati och delaktighet än nollalternativet. I planförslaget har medborgardialogen integrerats tidigt och genomförts digitalt, med särskilda insatser för att nå ungdomar (barnperspektivet) och olika geografiska områden. Dialogen har lett till konkreta rekommendationer, exempelvis om grönstruktur, kulturmiljöer och trafik, som i stor utsträckning har tagits tillvara i planförslaget. Dock är antalet deltagande lågt i förhållande till befolkningen, vilket visar att vissa grupper fortfarande är underrepresenterade och att metoder för bredare representation behöver utvecklas.

Nollalternativet byggde på traditionella fysiska samrådsmöten och utskick till hushållen, vilket gav ett stort deltagande, men saknade den systematiska kopplingen till hållbarhetsmål och digitala verktyg. Den nya planen utgår i högre grad från Agenda 2030 och barnkonventionen, med ökat fokus på inkludering och hållbarhet.

Sammanfattningsvis innebär planförslaget en mer modern och inkluderande dialogprocess, men utmaningar kvarstår kring att nå ut till alla grupper och säkerställa verklig representativitet.

6 Avstämning mot mål och riktlinjer

Enligt 6 kapitel 11 § miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla uppgifter om hur hänsyn tas till relevanta miljökvalitetsmål och andra miljöhänsyn. I detta avsnitt redovisas hur planförslaget bedöms i relation till miljökvalitetsnormer, de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030) och de nationella miljökvalitetsmålen.

6.1 Miljökvalitetsnormer

Enligt 5 kap. miljöbalken får regeringen meddela föreskrifter om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt, om det behövs för att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön eller för att avhjälpa skador på eller olägenheter för människors hälsa eller miljön (miljökvalitetsnormer). Miljökvalitetsnormerna anger de föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön eller naturen kan belastas med utan fara för påtagliga olägenheter.

6.1.1 Miljökvalitetsnormer för luft

Normerna för utomhusluften regleras i luftkvalitetsförordning (SFS 2010:477) och anger gränsvärden för kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. Mätningar i Kungälvs kommun genomfördes senast 2020 – 2022. Resultaten innebar att någon vidare mätning inte behövdes. Både MKN och miljökvalitetsmålet *Frisk luft* klaras med god marginal i hela beräkningsområdet. Planförslaget medger förtätning av vissa områden i tätorterna. Det är viktigt att i det fortsatta planarbetet utreda luftkvaliteten i områden som förtätas.

År 2024 beslutade EU om nya gränsvärden för luftkvalitet som ska införas till 2030, men börja att gälla december 2026. De nya normerna är utformade för att bättre överensstämma med WHO:s (Världshälsoorganisationens) riktlinjer för luftkvalitet. Hur de nya skärpta gränsvärdena ska införlivas i kommunen blir viktigt att bevaka i fortsatt planarbete. Vid senaste mätningarna klarades även de nya, kommande kraven.

6.1.2 Miljökvalitetsnormer för vatten

Sveriges vatten är indelade i vattenförekomster och klassade efter vilken status vattenförekomsten har idag. En vattenförekomst kan utgöras av

vattendrag, sjöar, kustvatten och grundvatten. Varje vattenförekomst har även fastställda miljökvalitetsnormer (MKN) som anger vilken status vattenförekomsten ska uppnå och när detta ska vara uppnått. För ytvatten klassas kvaliteten på vattenförekomsten med ekologisk och kemisk status. Grundvattenförekomster klassas efter kemisk och kvantitativ status.

Ytvatten

Planförslaget innehåller flera ställningstaganden kopplat till åtgärder för att förbättra vattenförekomsters kvalitet.

Sammantaget bedöms planförslaget inte förhindra uppfyllande av miljökvalitetsnormer för vatten.

Grundvatten

Planförslaget saknar tydliga ställningstaganden kopplat till kommunens grundvattenförekomster. För att minimera risk för negativ påverkan på grundvattenförekomster bör planförslaget kompletteras med detta.

6.1.3 Miljökvalitetsnormer för buller

I förordningen om omgivningsbuller (SFS 2004:675) ställs krav på att Trafikverket och kommuner med mer än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. I förordningen avses omgivningsbuller vara buller från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet. Även i mindre och medelstora kommuner (under 100 000 invånare) ska strävan vara att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning. Risk för överskridande av riktvärden för buller är främst kopplat till bil- och tågtrafik. Detta behöver utredas vidare i kommande detaljplanering.

6.2 Globala hållbarhetsmål

De globala målen för hållbar utveckling är en del av Agenda 2030 för hållbar utveckling. De 17 målen är antagna av FN:s generalförsamling och omfattar både den ekologiska, sociala och ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling. Nedan görs en målanalys av planförslagets påverkan på de globala mål där den fysiska planeringen bedöms ha störst möjlighet att påverka eller understödja.

Tabell 1 Planförslagets påverkan på måluppfyllelse av de globala miljömålen som bedöms relevanta för översiktsplanen

Hållbarhetsmål	Planförslagets påverkan på målet
Rent vatten och sanitet för alla	Gynnas av att verka för långsiktigt hållbar samhällsstruktur för vatten och avlopp och det bedöms som positivt genom ställningstaganden som anger att bebyggelse ska undvikas inom vattenskyddsområden.
Hållbar energi för alla	Kommunen har tagit fram en energiplan och planförslaget pekar ut områden för vindkraft. Detta bedöms kunna bidra till en hållbar energiförsörjning.
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	Utveckling sker i första hand där infrastruktur och service redan finns, vilket bidrar till effektiv resursanvändning samtidigt som näringslivet ges möjlighet att växa både i större verksamhetsområden och genom småskalig verksamhet på landsbygd och i serviceorter.
Hållbara städer och samhällen	Positiv påverkan i och med planförslagets intentioner om att utveckla bostadsbeståndet för att möta behovet hos boende i kommunen samt utveckla service i kommunens serviceorter. Utbyggnad i anslutning till tätorter och samhällen innebär generellt goda förutsättningar för resurshushållning, kollektivtrafik och cykel. Positiv påverkan då planförslagets intentioner är att utvecklingen av kommunens serviceorter ska ske i kollektivtrafiknära lägen. Det är också positivt att tillgängligheten till grönområden ska säkerställas. Positiv påverkan i och med att planförslaget innehåller ställningstaganden som bedöms som positiva för att bevara och utveckla landskaps- och kulturmiljövärden. Hänsyn behöver tas i fortsatt planering för att minimera negativ påverkan på riksintressen för kulturmiljövården.
Bekämpa klimat-förändringarna	Planförslaget innebär en bra utgångspunkt för arbetet med att hantera risker på grund av ett förändrat klimat i och med att planerad bebyggelseutveckling främst lokaliseras där befintlig infrastruktur finns och även i kollektivtrafiknära lägen, vilket möjlig ökat resande med kollektivtrafik och cykel samt ett resurseffektivt nyttjande.
Hav och marina resurser	Stora delar av kustområdena pekas ut som naturområden, men eftersom det finns många olika intressen kopplade till dessa områden finns risk för negativ påverkan på bland annat biologisk mångfald. Det är positivt att kommunen ser ett särskilt behov att ta fram en fördjupad översiktsplan för kust och hav för att samordna planeringen av kustzonen med övrig markanvändning.

Ekosystem och biologisk mångfald	Positivt att större sammanhängande områden pekas ut som natur- eller grönområde. Planförslagets ställningstaganden behöver dock kompletteras för att även beröra värdefull natur och känsliga arter och inte enbart grönstrukturen i sig. Tillkommande bebyggelse och infrastruktur riskerar också att påverka värdefull natur och livsmiljöer för störningskänsliga arter negativt, stor hänsyn krävs i efterföljande planering.

6.3 Nationella miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Målen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Nedan görs en målanalys av påverkan från planförslaget på de miljökvalitetsmål där den fysiska planeringen bedöms ha störst möjlighet att påverka eller understödja.

Tabell 2 Planförslagets påverkan på måluppfyllelse av miljömålen

Miljömål	**Planförslagets påverkan på målet**
Begränsad klimatpåverkan	Positiv påverkan i och med utbyggnad i anslutning till tätorter och samhällen då det begränsar behovet av omfattande utbyggnader av kommunaltekniska system. Planförslaget bedöms inte bidra till måluppfyllelse.
Frisk luft	De i översiktsplanen föreslagna utbyggnadsområdena bedöms kunna leda till ökning av transporter. Ökningen bedöms dock inte leda till att målen för luft riskerar att överskridas. De föreslagna utbyggnadsområdena ligger i anslutning till de större tätorterna, vilket bedöms kunna öka kollektivtrafikunderlag och det hållbara resandet.
Ingen övergödning	Planförslaget har flera ställningstaganden som bedöms bidra till minskad övergödning. Planförslagets ianspråkstagande av jordbruksmark medför en minskning av kväveläckage. Planförslaget bedöms bidra positivt till måluppfyllelse.
Levande sjöar och vattendrag	Planförslaget har flertalet ställningstaganden kopplat till åtgärder som kan bidra positivt till vattendragens kvalitet, bland annat ska åtgärdsprogram tas fram för specifika områden inom vattenförekomster, genomföra åtgärder för svämplan och kantzoner och åtgärder som motverkar läckage av näringsämnen. Planförslaget bedöms kunna bidra positivt till måluppfyllelse .
Grundvatten av god kvalitet	Planförslaget saknar tydliga ställningstaganden kopplat till kommunens grundvattenförekomster. Planförslaget bedöms inte bidra till måluppfyllelse.

Hav i balas och levande kust och skärgård	Det är positivt att kommunen ser ett särskilt behov att ta fram en fördjupad översiktsplan för kust och hav för att samordna planeringen av kustzonen med övrig markanvändning. I samband med bebyggelseutveckling ska arbete med fördröjning och rening av dagvatten prioriteras för att minska förorening och näringstillförsel till havet. Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse på sikt.
Myllrande våtmarker	Planförslaget innehåller ställningstaganden kring återskapande av våtmarker, vilket bedöms som positivt. Planförslaget bedöms kunna medverka till måluppfyllelse på sikt.
Levande skogar	Planförslaget pekar ut stora sammanhängande grönområden med föreslagen markanvändning. En skogspolicy finns framtagen för kommunen, vilket kan skapa möjlighet för att skogen brukas på ett hållbart sätt. Planförslaget innebär dock viss exploatering av skogsmark. Planförslaget bedöms utöver det bidra till måluppfyllelse.
Ett rikt odlingslandskap	Negativ påverkan i och med att ianspråktagande sker på jordbruksmark, men risk för fragmentering begränsas av att ianspråktagande sker i anslutning till befintlig bebyggelse. Föreslagen exploatering av jordbruksmark innebär negativ påverkan på dessa värden vilket medför att måluppfyllelse bedöms motverkas.
God bebyggd miljö	Utbyggnad i anslutning till tätorter och samhällen innebär generellt goda förutsättningar för resurshushållning och kollektivtrafik och cykel. Planförslaget skulle behöva utvecklas vad gäller produktion av förnybar energi. Positiv påverkan då planförslagets intentioner är att utvecklingen av kommunens serviceorter ska ske i kollektivtrafiknära lägen. Det är också positivt att tillgängligheten till grönområden ska säkerställas. Positiv påverkan i och med att planförslaget innehåller ställningstaganden som bedöms som positiva för att bevara och utveckla landskaps- och kulturmiljövärden. Planförslaget bedöms sammantaget bidra till måluppfyllelse.
Ett rikt växt- och djurliv	Positiv att större sammanhängande områden pekas ut som natur- eller grönområde. Planförslagets ställningstaganden behöver dock kompletteras för att även beröra värdefull natur och känsliga arter och inte enbart grönstrukturen i sig. Positivt för vattendrag och dess kvalitet att flera ställningstaganden finns som bedöms kunna bidra till förbättrad vattenkvalitet. Planförslaget behöver förtydliga ställningstaganden kopplat till värdefull natur och känsliga arter. Planförslaget bedöms inte bidra till måluppfyllelse.

7 Samlad bedömning

Planförslaget innebär negativa konsekvenser ur ett hushållningsperspektiv då brukningsvärd jordbruksmark och till viss del skogsmark tas i anspråk. Utifrån alternativredovisningen för jordbruksmark och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse.

För aspekten klimatpåverkan bedöms planförslaget möjliggöra för minskade klimatutsläpp inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för bedöms leda till klimatbelastande utsläpp. Planförslaget bedöms medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer, gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse samt pekar ut områden där skyddsåtgärder mot stigande vatten ska anläggas. Det sista är även en viktig åtgärd för regionen i stort.

Planförslaget medger en utbyggnad som är koncentrerad till befintliga orter. Därmed bedöms planförslaget inte medföra någon negativ påverkan på stora sammanhängande naturområden, men planförslaget medger exploatering av naturområden och planförslaget kan medföra negativa konsekvenser på känsliga miljöer och arter. Planförslaget behöver också förtydligas så att ställningstaganden kopplade till grön- och blåstruktur även omfattar värdefull naturmiljö. Utvecklingsinriktningen bedöms även kunna minimera negativa konsekvenser som exempelvis spridd bebyggelse kan ha på landskapsbild. För vissa utbyggnadsområden som föreslås bedöms negativa konsekvenser kunna uppstå för kulturmiljö och landskapsbild, men negativa konsekvenser bedöms kunna minimeras med planförslagets ställningstaganden.

Planförslaget bedöms kunna medföra positiva effekter och konsekvenser för vattenmiljön, utifrån att planförslaget inte förhindrar att miljökvalitetsnormer kan uppnås och även har möjlighet att förbättra vissa kvalitetsfaktorer kopplade till status för vattenförekomsterna.

Överlag har de ekonomiska hållbarhetsaspekterna fått en större roll i den nya översiktsplanen. Det finns tydliga formuleringar om att hållbarhet och kvalitet inte ska kompromissas bort av kortsiktiga ekonomiska överväganden. Den nya översiktsplanen innebär en förskjutning mot en mer strategisk och hållbarhetsinriktad utveckling jämfört med nollalternativet. Planen har tydligare mål och lägger större vikt vid samordning mellan infrastruktur, näringsliv och bostäder. Uppföljning och

indikatorer har blivit viktigare, och det finns en starkare betoning på att utvecklingen ska ske på ett sätt som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart.

Planförslaget bedöms stärka möjligheterna till fysisk aktivitet, återhämtning och social samvaro genom satsningar på rekreation och tillgänglig samhällsservice, särskilt i serviceorter. Samtidigt kvarstår utmaningar kring social inkludering, buller, luftkvalitet och jämlik tillgång till service och mötesplatser, särskilt på landsbygden och säsongsutsatta områden. Planprocessen har präglats av bred och tidig dialog och ökat fokus på delaktighet, men det finns fortsatt behov av att förbättra representativiteten och säkerställa att alla grupper ges reella möjligheter till inflytande.

Den samlade bedömningen av planförslaget är att den har goda förutsättningar att bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling där ekologiska, sociala och ekonomiska värden stärks. Planförslaget innehåller flera styrkor, men också utmaningar och risker som behöver hanteras.

8 Fortsatt arbete och uppföljning

Enligt 6 kap 11§ 5 punkten miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter. Då arbetet med översiktsplanen är i ett samrådsskede finns det möjlighet att arbeta vidare med innehållet i översiktsplanen för att stärka dess styrning mot en hållbar utveckling. Det fortsatta arbetet med översiktsplanen bör därför ta sin utgångspunkt i de förslag på åtgärder som föreslås i kapitel 5.

Enligt 6 kap 11§ miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Uppföljningen av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av översiktsplanen i realiteten ger bör så långt som möjligt kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem. Det innebär att vidare åtgärder bör baseras på de resultat som övervakningen ger gällande aspekter såsom bullernivåer, luftkvalitet, status i vattenförekomster med mera. Det ger underlag till vilka ytterligare åtgärder och strategier som behöver tas fram.

9 Referenser

Kungälvs kommun, . Naturvårds- och friluftslivsplan Del 1 – Natur och friluftsliv i Kungälvs kommun.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2006. *Landsbygdsanalys Västra Götalands län, Bilaga 1: Eden, 2006, Landskapskaraktärsanalys (LKA) för Västra Götaland*.

Naturcentrum AB, 2020. *Utredning av jordbruksmark, Kungälvs kommun 2020*

Länsstyrelsen i Västra Götalands län *NRO 14144 Nordre älvs estuarium*

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2022*. Värdebeskrivning Göta och Nordre älvs dalgångar*

VISS Vatteninformationssystem Sverige, 2025 https://viss.lansstyrelsen.se/

Tyréns Sverige AB, 2024. *Riskanalys av översvämning, ras, skred och erosion - centrala Kungälv, Marstrand, Kode, Kärna, Diseröd & Ytterby*

Alternativredovisning jordbruksmark – bilaga till ÖP2050

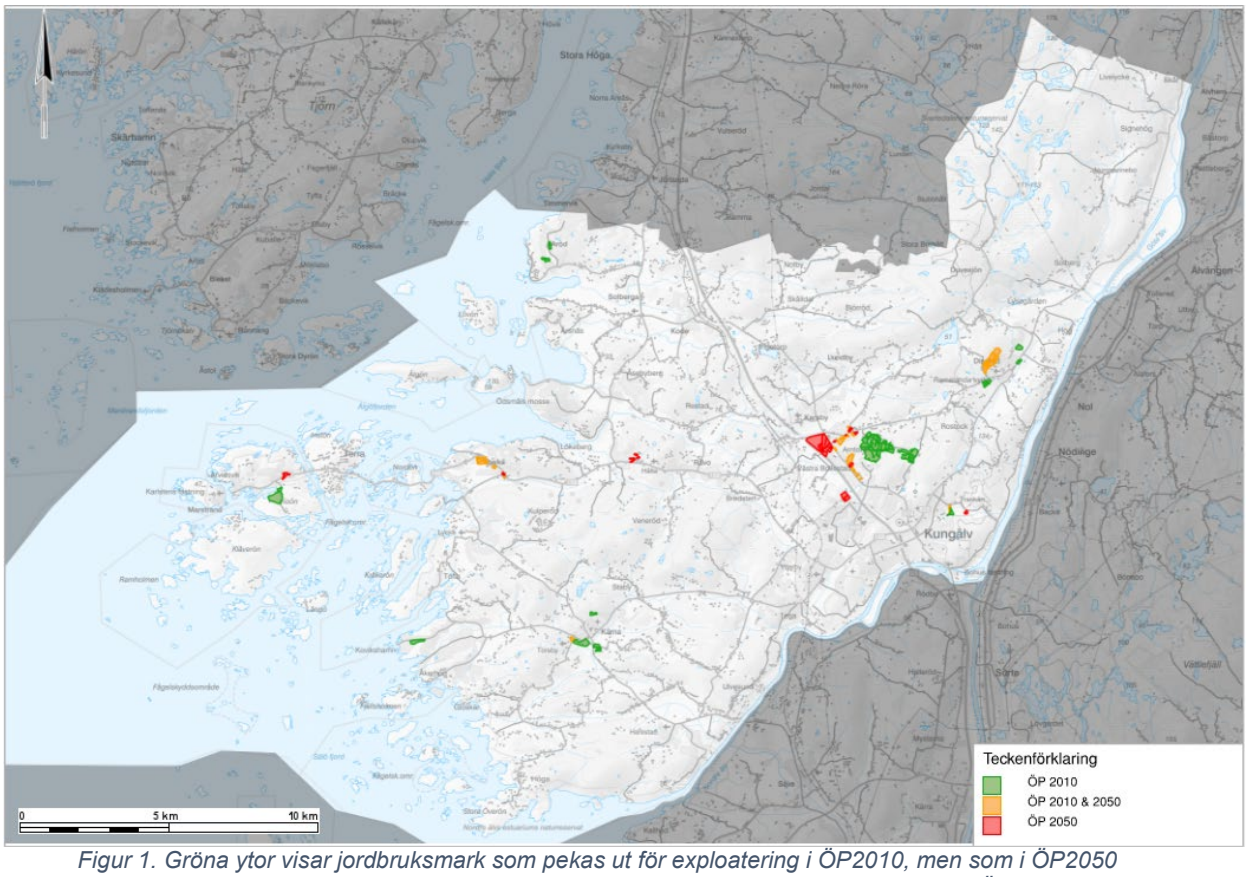
Inledning

Syftet med denna handling är att redovisa vilka områden som i förslaget till ny översiktsplan pekas ut för bebyggelse och vilka som valts bort. Enligt miljöbalkens 3 kapitel 4 § får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Väsentliga samhällsintressen exemplifieras i proposition 1985/86:3 med bostadsförsörjningsbehovet, lokalisering av bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen.

Kommunens utvecklingsinriktning är att fortsätta möjliggöra en utveckling centralorten och serviceorterna med fler boende, arbetsplatser och service. Även ett antal andra kust- och landsbygdsorter föreslås kunna utvecklas. Detta möjliggör att befintliga strukturer vidareutvecklas och att befintlig infrastruktur kan utnyttjas. Nedan följer en genomgång och motivering av de områden som på något sätt föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse, och som ligger på jordbruksmark. Även bortvalda områden som inte ligger på jordbruksmark redovisas, med en motivering om varför de valts bort. De områden som pekas ut för ny bebyggelse som *inte* ligger på jordbruksmark listas också.

I sammanställningen pekas totalt cirka 83 hektar jordbruksmark ut för nya bebyggelseområden i samrådsförslaget till ny översiktsplan. Detta kan jämföras med ÖP2010, där cirka 152 hektar jordbruksmark pekas ut för exploatering. Till dessa siffror ska läggas de ytor som försvinner när till exempel Karebylänken och nya gång- och cykelvägar anläggs. Hur stora ytor jordbruksmark som kommer att försvinna på grund av utbyggnad av vägar är svårt att uppskatta, då det beror på val av sträckning och utformning.

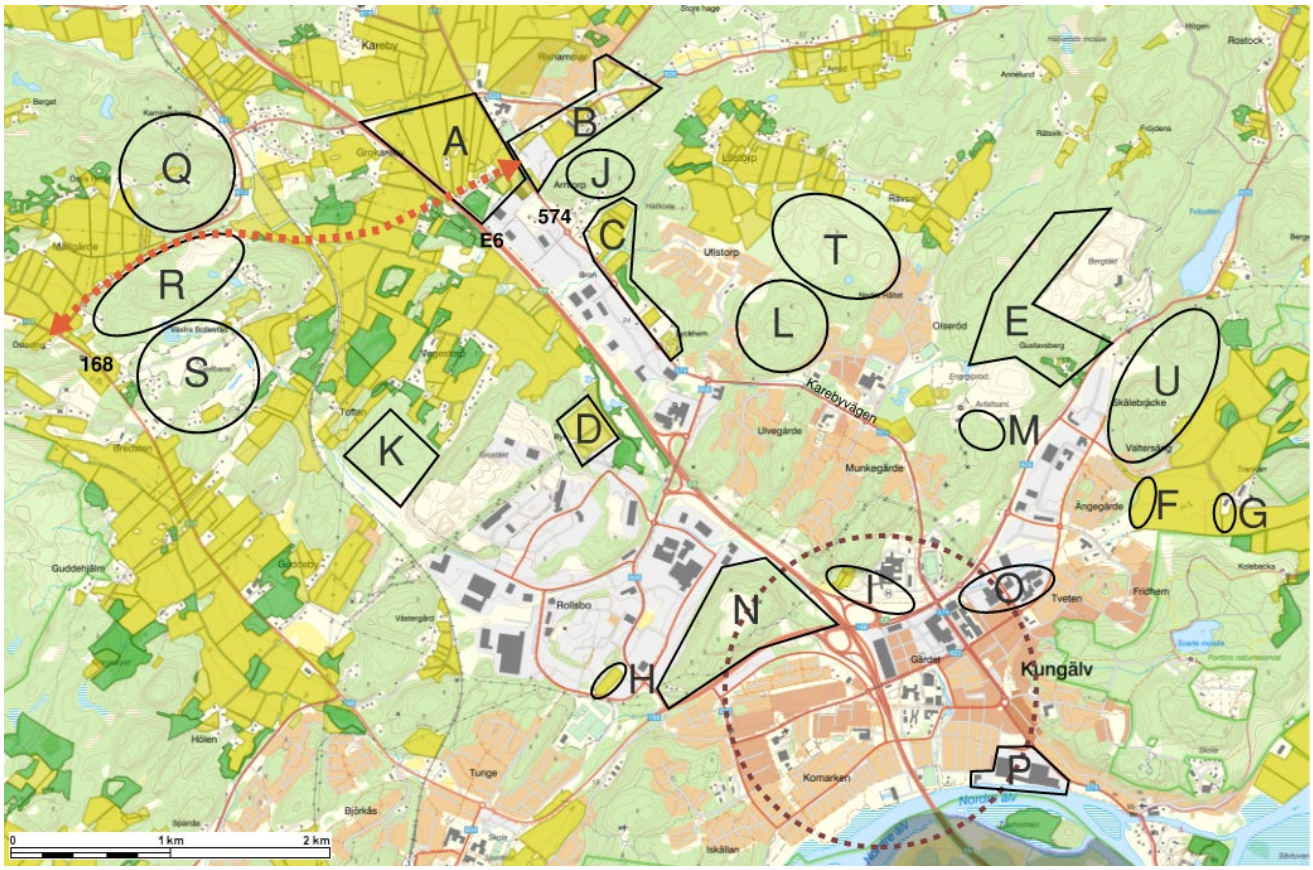
KUNGÄLVS KOMMUN

Figur 1. Gröna ytor visar jordbruksmark som pekas ut för exploatering i ÖP2010, men som i ÖP2050 inte längre föreslås att exploateras. Gula ytor visar jordbruksmark som pekas ut i både ÖP2010 och ÖP2050 för exploatering. Röda ytor visar jordbruksmark som pekas ut för exploatering i ÖP2050, men som inte är utpekade i ÖP2010.

Kungälv-Kareby

Kungälv, Kareby och Ytterby utgör kommunens centralort, med cirka 29 000 invånare. För Ytterby finns en fördjupad översiktsplan, i vilken markanvändningen för Ytterby hanteras. I centralorten finns ett stort utbud av service, både offentlig och privat, samt goda kollektivtrafikförebindelser med direkt närhet till Göteborg. I dagsläget pågår ett flertal förtätningsprojekt i stadskärnan, men även planarbeten på naturmark.

Figur 2. Gula ytor visar åkermark, mörkare gröna ytor visar betesmark. Rödstreckad pil visar ungefärligt läge för ny vägförbindelse mellan väg 168 och väg 574.

Områden med jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

A. Området utgörs av jordbruksmark och föreslås tas i anspråk för verksamheter. Platsen utgör inte bara för Kungälv, utan även ur ett regionalt perspektiv ett mycket strategiskt läge före verksamheter. Ett nytt motorvägsmot planeras i området i samband med att en ny vägförbindelse planeras mellan väg 168 och väg 574. Att bebygga området innebär att det befintliga industriområdet åt sydöst förlängs norrut längs E6. I anslutning till området finns befintlig infrastruktur som kan utnyttjas, även om uppdimensionering av tex VA-ledningar kan bli nödvändiga. Tillgången till kollektivtrafik är i dagsläget god, med potential att bli ännu bättre. Många befintliga bostäder finns även inom gång- och cykelavstånd till området. Områdets storlek bedöms också innebära att ett stort antal arbetsplatser kan skapas i ett strategiskt lämpligt läge, vilket bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse.

B. Området utgörs idag delvis av jordbruksmark, delvis av redan bebyggda områden. Området föreslås utvecklas med funktionsblandad bebyggelse och bostadsbebyggelse. Jordbruksmarken i området är uppdelad i flera skiften, varav flera är små, med bebyggelse, vägar och vattendrag mellan sig. För att nå större sammanhängande jordbruksmarker behöver bebyggelseområden passeras. Att bebygga området är strategiskt lämpligt, då det redan finns utbyggd infrastruktur till området, samt service i form av skola, förskola och mataffär i närområdet. Möjligheterna att resa med kollektivtrafik är goda och kan komma att bli bättre i framtiden med ett nytt motorvägsmot. I närområdet finns även många befintliga arbetsplatser och fler tillkommer om exempelvis område A bebyggs med verksamheter. Att skapa nya bostäder i detta läge bedöms vara ett västenligt samhällsintresse och det bedöms därför vara acceptabelt att ta den berörda jordbruksmarken i anspråk.

C. Området utgörs av jordbruksmark, uppdelat i flera skiften, varav flera är små. I södra delen av området finns bebyggelse insprängt mellan jordbruksmarkerna. Avstånd till närmaste större sammanhängande jordbruksmarker är även relativt långt. Området föreslås för funktionsblandad bebyggelse och bostadsbebyggelse. Närheten till befintlig infrastruktur och kollektivtrafikstråk gör området strategiskt fördelaktigt för utveckling med både bostäder och verksamheter. Avstånd till befintliga skolor och förskolor är även relativt kort. Att skapa bostäder och arbetsplatser i det aktuella området bedöms med ovanstående i beaktande vara ett väsentligt samhällsintresse.

D. Området utgörs av jordbruksmark och föreslås tas i anspråk för verksamheter. Mot söder och väst angränsar området till befintliga verksamheter i Rollsbo. I öster till en anlagd våtmark och mot norr av en bergsrygg som skiljer området från de större sammanhängande jordbrukslandskapet norr om Rollsbo. Platsen ligger nära Rollsbomotet, vilket gör den strategiskt lämplig för verksamheter. Att bebygga området innebär att ett befintligt verksamhetsområde kan byggas ut och befintlig infrastruktur kan utnyttjas. Att tillskapa mark för verksamheter i detta läge bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse.

E. Området utgörs till största del av kuperad naturmark, men i södra delen finns några mindre ytor betesmark. Området föreslås för ny mark för verksamheter, med syfte att möjliggöra en expansion av Munkegärde återvinningscentral och bergtäkten i Skälebräcke. Skiftena är relativt små, fragmenterade, delvis igenväxta och ligger långt från andra jordbruksmarker. Detta gör att brukningsvärdet bedöms vara lågt. Sammantaget bedöms det vara ett väsentligt samhällsintresse att ta de aktuella ytorna i anspråk för att möjliggöra att befintliga verksamheter ska kunna växa och serva den växande centralorten.

F. Området utgörs idag av jordbruksmark och omfattas delvis av en detaljplan som möjliggör uppförandet av skola. En mindre friskola ligger idag i anslutning till området. Ytterligare ytor jordbruksmark förslås kunna tas i anspråk för skoländamål (markanvändning service) för att möjliggöra uppförandet av en större skola i området. I takt med att Kungälv växer kommer en ny grundskola att behövas, en lokaliseringsstudie för nya grundskolor har konstaterat att det är svårt att finna lämpliga platser för en ny skola med de tillräckliga ytor som behövs. I den aktuella delen av Kungälv saknas även idag en kommunal skola. Runt det aktuella området

finns även befintlig infrastruktur som kan utnyttjas. Att möjliggöra en ny, större skola i området bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse.

G. Området utgörs till största del av jordbruksmark och föreslås kunna tas i anspråk för en ridanläggning (markanvändning natur och friluftsliv). Syftet är att möjliggöra att en befintlig anläggning i centrala Ytterby flyttas till denna plats, och i stället uppföra bostäder på platsen i Ytterby. Området ligger bredvid Trankärrsgården, med bland annat befintlig lada och stall, gårdsbutik och restaurangverksamhet. Samarbete mellan en ny ridanläggning och Trankärrgården har planerats, synergieffekter som inte är möjliga på annan plats. VA-ledningar och gång- och cykelväg är utbyggda till området. Det aktuella området ligger relativt nära många bostäder, men samtidigt på ett behörigt avstånd från bostäder för att inte störningar, exempelvis i form av allergener ska riskera att påverka några större mängder bostäder.

H. Mindre yta jordbruksmark i Rollsbo industriområde. Ytan omfattas idag av en detaljplan som medger att verksamheter kan uppföras.

I. Mindre yta jordbruksmark bredvid sjukhuset. Ytan omfattas idag av en detaljplan som anger markanvändning natur. Då marken idag i detaljplan är reglerad som naturmark, ska inte miljöbalkens 3 kap. 4 § tillämpas, se dom i mark- och miljööverdomstolen P 6258-20. Detaljplaneläggning pågår.

Områden på annan mark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

J. Kuperad naturmark, som föreslås för ny bostadsbebyggelse.

K. Kuperad naturmark, som föreslås för verksamheter. Att ta området i anspråk för verksamheter innebär en utbyggnad av Rollsbo industriområde och möjligheter finns att utnyttja den befintliga infrastrukturen i området.

L. Kuperad naturmark, som föreslås för bostadsbebyggelse (Dammbergen). Detaljplaneläggning pågår.

M. Kuperat naturmark, som föreslås för verksamheter, med syfte att möjliggöra en utbyggnad av återvinningscentralen.

N. Kuperad naturmark, som föreslås för funktionsblandad bebyggelse. Detaljplaneläggning pågår.

O. Befintligt verksamhetsområde, som föreslås på sikt kunna omvandlas till funktionsblandad stadsbebyggelse.

P. Kexfabriksområdet, befintligt verksamhetsområde som föreslås omvandlas till funktionsblandad bebyggelse. Planläggning för detta ändamål pågår.

Bortvalda alternativ

Q. Kraftigt kuperat naturområde, norr om den nya vägförbindelsen som planeras mellan väg 168 och väg 574. Ytan har i en tidigare studie studerats som alternativ för utbyggnad av verksamheter, men valts bort då en exploatering skulle innebära ett mycket stort ingrepp i naturmiljö, i en del av kommunen som är relativt orörd. Omfattande sprängningar skulle krävas för göra marken lämplig för verksamheter och för att kunna anlägga vägar. Området ligger även långt från befintlig tätbebyggelse och infrastruktur. Även bostadsbebyggelse bedöms som olämplig, då även detta skulle innebära stora ingrepp i naturmiljön, samtidigt som det är långa avstånd till befintlig kommunal service.

R. Till stora delar kraftigt kuperat naturområde, söder om den nya vägförbindelsen som planeras mellan väg 168 och väg 574. Inom en del av området finns en deponi, som föreslås finnas kvar. En exploatering av området skulle innebära mycket stort ingrepp i naturmiljön, då omfattande sprängningar skulle krävas för att göra marken lämplig för bebyggelse, särskilt om verksamhetsmark önskas skapas. Området ligger även långt från befintlig tätbebyggelse och infrastruktur som behövs för mer storskalig bebyggelse, även om VA-ledningar med hög kapacitet finns längs väg 168. Även bostadsbebyggelse bedöms som olämplig, då även detta skulle innebära stora ingrepp i naturmiljön, samtidigt som det är långa avstånd till befintlig kommunal service.

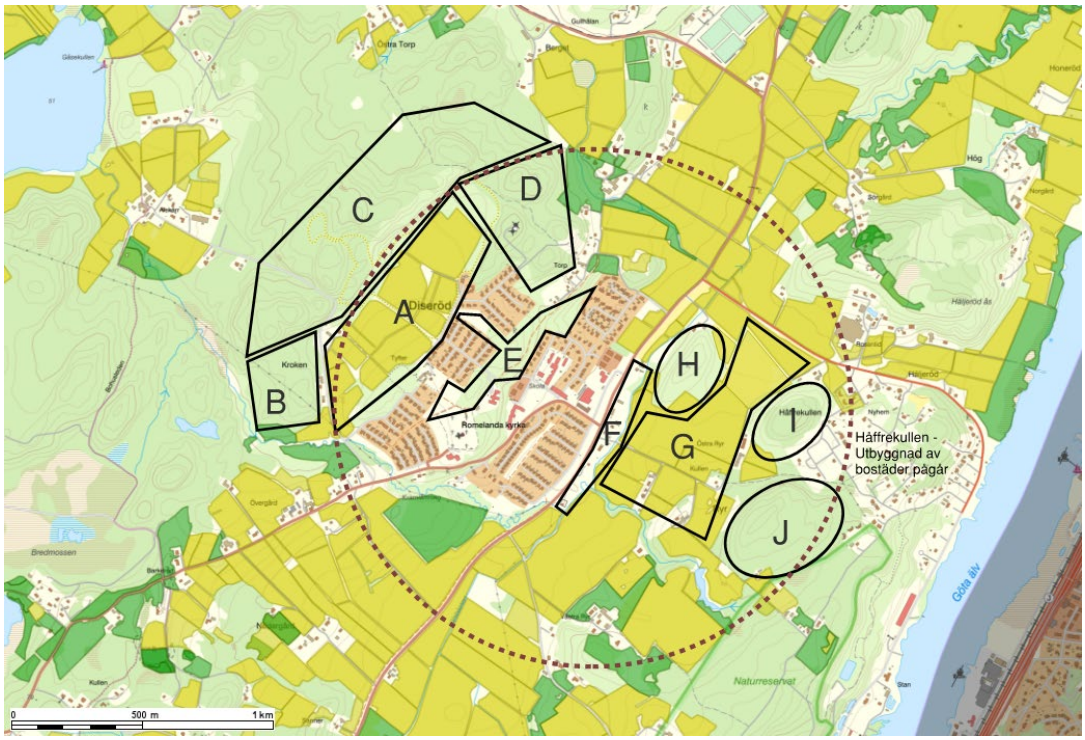
S. Naturområde och tidigare golfbana. Intresse finns för att bebygga området med bostäder. Området ligger långt ifrån befintlig tätbebyggelse och kommunal service. En större exploatering av området skulle innebära att en ny tätort skapas, med behov av investeringar i skolor, förskolor, infrastruktur m.m. Andra områden placerade närmare befintlig tätbebyggelse, service och infrastruktur bedöms vara lämpligare att platser att bebygga. Inom överskådlig tid bedöms dessa andra områden vara mer än tillräckliga för att skapa de nya bostäder som kommunen önskar fram till 2050. Verksamheter bedöms inte heller lämpligt i området, då avstånd till befintliga verksamhetsområden och annan tätbebyggelse är långt. Även avstånd till E6 är långt, jämfört med alternativa platser.

T. Kuperat naturområde. Området har i samband med projekt Dammbergen studerats för exploatering, men har valts bort då mycket höga natur och friluftsvärden har identifierats i området.

U. Delvis kraftigt kuperat naturområde. Området har valts bort för exploatering, med undantag för ett mindre område. Detta grundar sig bland annat i den kuperade terrängen. Stora delar är mycket svåra eller omöjliga att bebygga utan att stora ingrepp görs i naturmiljön, sannolikt till höga kostnader till följd av att omfattande sprängningar skulle krävas. Avståndet till befintlig service är även relativt långt, jämfört med andra områden i Kungälv-Kareby, vilket gör området mindre lämpligt för bostäder jämfört med andra alternativ. De områden som pekas ut för ny exploatering bedöms även vara mer än nog tillräckliga för att uppfylla behovet av bostäder i centralorten.

Diseröd

Diseröd är en av kommunens serviceorter, med bland annat skola, förskolor, äldreboende och mindre matbutik. Diseröd har cirka 1500 invånare. En större befolkning i Diseröd skulle ge större underlag för exempelvis bättre kollektivtrafik och lokal handel. Endast mindre förtätningsmöjligheter bedöms finnas i Diseröds befintliga bebyggda miljö.

Figur 3. Den streckade cirkeln visar en radie på 1 km från Diseröds centrumområde. Gula ytor visar åkermark, mörkare gröna ytor visar betesmark.

Områden med jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

A. Området utgörs till största del av brukningsvärd jordbruksmark och föreslås tas i anspråk för ny bostadsbebyggelse. Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur. Det ligger även relativt kommunal service och busstation. Områdets stora areal möjliggör även en stor mängd nya bostäder. Ytan med jordbruksmark är stor men ligger sett till övrig jordbruksmark runt om Diseröd något isolerat. En exploatering av marken skulle orsaka en mindre påverkan på landskapsbild jämfört med om jordbruksmarker söder och öster om orten skulle exploateras. Att ta den aktuella jordbruksmarken i anspråk för ny bostadsbebyggelse bedöms utgöra ett väsentligt samhällsintresse.

Bortvalda alternativ

B. Området utgörs av relativt kuperad naturmark. Området ligger idag inte i direkt anslutning till befintlig infrastruktur som enkelt kan utnyttjas (den befintliga vägen som passerar området är enbart en smal grusväg). Genom området passerar en kraftledning och i väst om området rinner en bäck i en ravin som sannolikt kan begränsa möjligheterna till eventuell bebyggelse i området.

C. Området utgörs idag till största del av kraftigt kuperad naturmark. Området är till stor del utpekat som närströvområde med promenadstigar. Det är endast i dessa delar, nordväst om Diseröd, som större sammanhängande naturområden finns. Därför bedöms området vara av stor vikt för rekreation och bör behålla denna funktion. Den kuperade terrängen, med stora höjdskillnader skulle även göra det kostsamt att bebygga och innebära stora ingrepp i naturmiljön. Området ligger inte heller i anslutning till befintlig infrastruktur, vilken skulle behöva byggas ut längre sträckor jämfört med andra alternativ. Avståndet till Diseröd centrum är längre jämfört med andra alternativ.

D. Området utgörs av kuperad naturmark. Området är delvis utpekat som närströvområde med promenadstigar. Det är endast i dessa delar, nordväst om Diseröd, som större sammanhängande naturområden finns. Därför bedöms området vara av stor vikt för rekreation och bör behålla denna funktion. Den kuperade terrängen gör området svårt att bebygga och nya relativt långa vägdragningar skulle behövas om inte anslutning kan ske till mindre villagator.

E. Området utgörs till stor del av kuperad naturmark och branta slänter. Området är till stor del utpekat som närströvområde och utgör en grön kil som sträcker sig genom den befintliga bebyggda miljön i Diseröd. Området bedöms vara ett värdefullt naturområde både för rekreation och som grön korridor och bedöms därför inte vara lämpligt att exploatera.

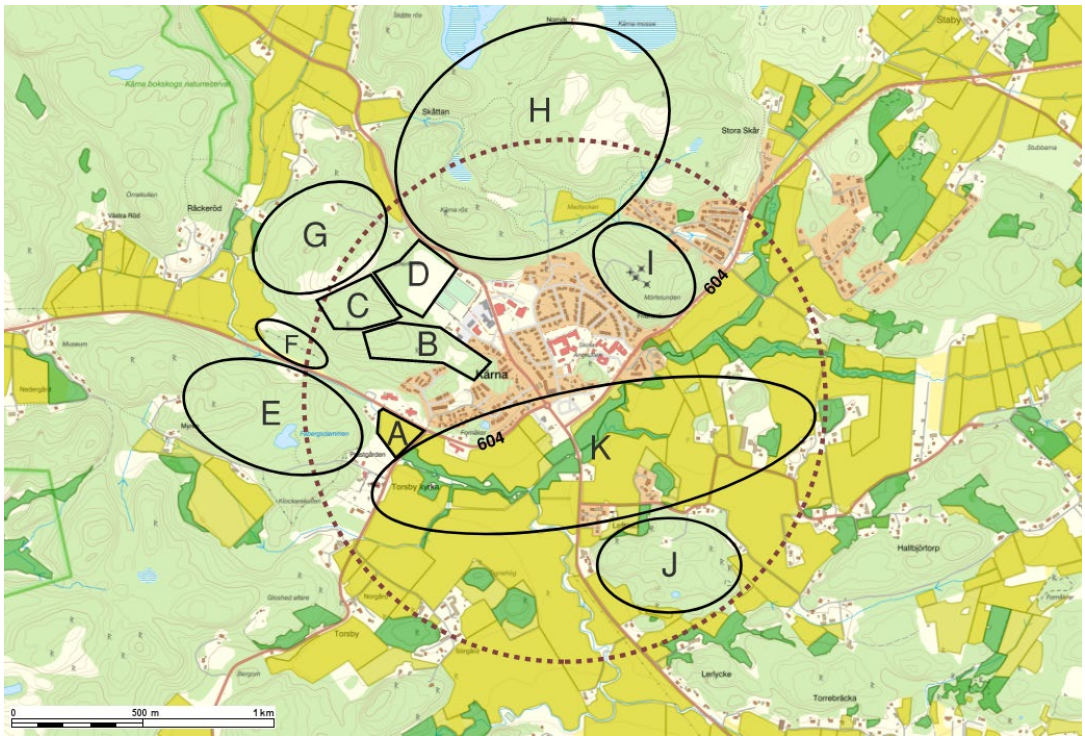
F. Området utgörs av delvis redan ianspråktagen mark, delvis av naturmark. Förutsättningarna för att förtäta och nyexploatera området har studerats, men har valts bort, bland annat med grund i närheten till Välabäcken. En eventuell exploatering skulle behöva hantera stora översvämningsrisker, skredrisker och utmaningar kopplade till miljökvalitetsnormer för bäcken.

G. Området utgörs av brukningsvärd jordbruksmark och är en del av ett stort sammanhängande jordbrukslandskap. En eventuell exploatering skulle ge mycket stor påverkan på landskapsbilden. Området ligger fågelvägen nära Diseröd centrum, men Välabäcken och Romelandavägen utgör barriärer. En exploatering av område A (Tyfter) bedöms vara ett mer lämpligt alternativ, om jordbruksmark ska tas i anspråk för ny bebyggelse.

H, I & J Områdena utgörs av mycket kraftigt kuperad naturmark. En exploatering, om ens möjlig, skulle bli komplicerad, dyr och innebära stor påverkan på landskapsbild. En exploatering av områdena bedöms inte vara lämpliga.

Kärna

Kärna är en av kommunens serviceorter, med bland annat skolor, förskolor, äldreboende och mindre matbutik. Kärna har cirka 1000 invånare. En större befolkning i Kärna skulle ge större underlag för exempelvis bättre kollektivtrafik och lokal handel. Vissa mindre förtätningsmöjligheter bedöms finnas i Kärnas befintliga bebyggda miljö.

Figur 4. Den streckade cirkeln visar en radie på 1 km från Kärnas centrumområde. Gula ytor visar åkermark, mörkare gröna ytor visar betesmark.

Områden med jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

A. Området utgörs av jordbruksmark och föreslås och föreslås tas i anspråk för ny bostadsbebyggelse. Att bebygga området innebär en relativt liten påverkan på landskapsbild jämfört med att bebygga jordbruksmark längre österut, tack vare den högre terrängen väst och norr om området. Bredvid området finns befintliga förskolor och befintlig gång- och cykelväg passerar området in mot Kärna centrum. Befintliga VA-ledningar passerar genom området. Att bebygga området skulle även koppla ihop Kärnas bebyggelse med Torsby kyrka, belägen söder om det aktuella området. Att koppla samman kyrkan med tätortens bebyggelsekärna stärker ortens identitet, sammanhållning och sociala hållbarhetsvärden. Att möjliggöra ytterligare bostäder i Kärna bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse och denna yta bedöms ha minst påverkan på det stora sammanhängande jordbrukslandskapet.

Områden på annan mark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

B. Området utgörs av kuperad naturmark och föreslås för ny bostadsbebyggelse. Detaljplaneläggning pågår.

C. Området utgörs av naturmark, placerat mellan två höjder. Området föreslås för ny bostadsbebyggelse.

D. Område på flack naturmark som föreslås som nytt företagsområde.

Bortvalda alternativ

E. Området utgörs till stor del mycket kuperad naturmark, med branta slänter mot norr och öster, vilket gör anslutningar till väg 604 mycket svåra att skapa. Eventuell väganslutning skulle sannolikt behöva ske söderifrån, där det idag finns en smal grusväg. Även en anslutning söderifrån skulle dock vara svår att skapa med väglutningar som klarar önskade väglutningar. Området skulle i framtiden även kunna utvecklas som grönområde.

F. Flackt naturområde belägen mellan väg 604 och kuperad terräng åt nordöst. Området ligger nära ett vattendrag, Glose Å, och kommer enligt skyfallskartering bli kraftigt översvämmat vid kraftiga regn och bedöms med grund i detta vara olämpligt att bebygga.

G. Området utgörs av kraftigt kuperat naturmark. En exploatering, om ens möjlig, skulle bli komplicerad, dyr och ge stor påverkan på landskapsbilden. En exploatering av området bedöms inte vara lämplig

H. Området utgörs till största del av mycket kuperat naturmark. Detta naturområde är ett populärt strövområde med promenadstigar och bedöms vara mycket viktigt för närrekreation. Området bedöms med grund i detta vara olämpligt att bebygga.

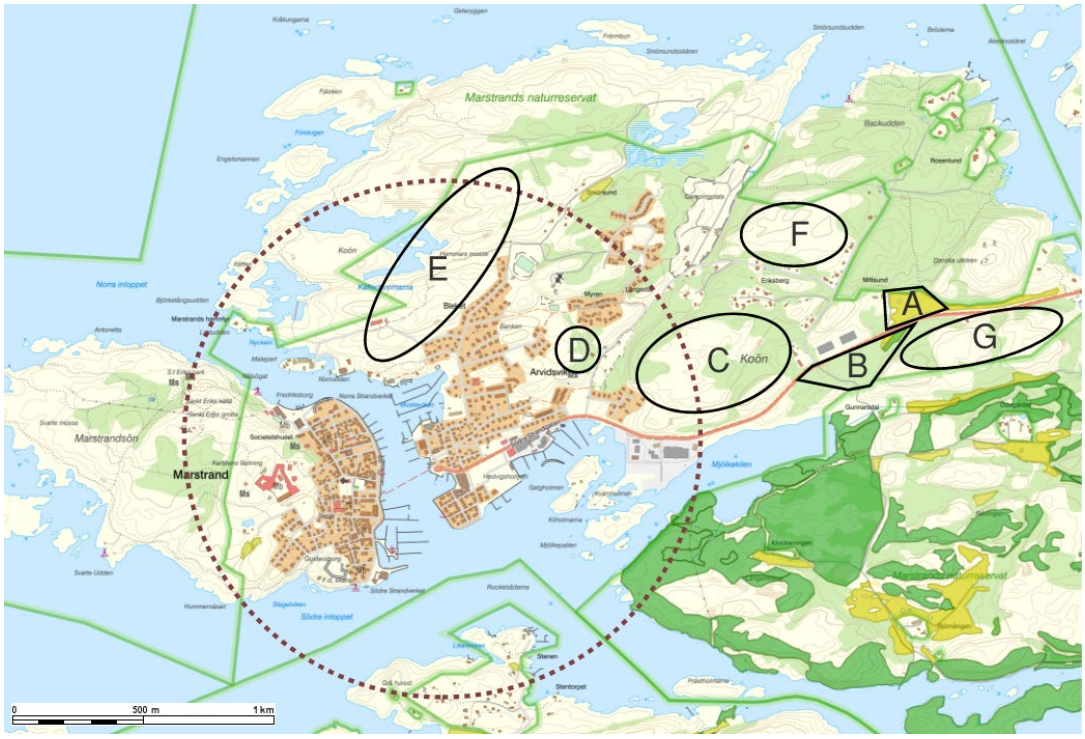
I. Området utgörs av mycket kraftigt kuperad naturmark, med mycket branta lutningar. Området bedöms med grund i detta inte vara lämpligt/möjligt att bebygga.

J. Området utgörs av kuperad naturmark och ligger inte i anslutning till Kärnas befintliga bebyggelse. Nödvändig infrastruktur skulle behöva byggas längre sträckor jämfört med exploateringar av andra mer närliggande naturområden. Den kuperade marken innebär också svårigheter kopplat till väglutningar och tillgänglighet. Placeringen mitt i ett större jordbrukslandskap skulle innebära stor påverkan på landskapsbilden vid en eventuell exploatering. Sammantaget bedöms en exploatering av området olämplig.

K. Jordbruksmarker söder om väg 604. Områdena ligger nära Kärna centrumområde, men väljs trots detta bort för exploatering, då ett mycket stort sammanhängande jordbrukslandskap skulle brytas. En exploatering skulle innebära en mycket stor påverkan på landskapsbild, särskilt i västra delen, som är utpekat som är utpekat som värdefullt odlingslandskap i en inventering utförs av länsstyrelsen.

Marstrand

Marstrand är en av kommunens serviceorter, med bland annat skola, förskola och matbutik. Marstrand har cirka 1300 invånare. En större befolkning i Marstrand skulle ge större underlag för exempelvis bättre kollektivtrafik och lokal handel. Det skulle även förbättra möjligheterna att skapa en levande ort året runt. Stora delar av markerna runt Marstrand omfattas av naturreservat, strandskydd och riksintressen, vilket kraftigt begränsar möjligheterna att ta nya områden i anspråk för bebyggelse. Naturmiljön är även mycket kuperad i de allra flesta fall. Endast mindre förtätningsmöjligheter bedöms finnas i Marstrands befintliga bebyggda miljö, då flera områden, exempelvis Hedvigsholmen, är låglänta och riskerar översvämning i ett framtida klimat.

Figur 5. Den streckade cirkeln visar en radie på 1 km från Marstrands centrumområde. Gula ytor visar åkermark, mörkare gröna ytor visar betesmark.

Områden med jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

A. Området utgörs av jordbruksmark och föreslås och föreslås tas i anspråk för ny bostadsbebyggelse. Området ligger relativt långt från Marstrands befintliga tätbebyggelse. Längs väg 168 finns dock utbyggd gång- och cykelväg in mot centrumområdet och österut mot fastlandet samt kollektivtrafikförbindelser. I framtiden planeras kommunalt VA att byggas ut till närliggande områden. Platsen ligger lågt i landskapet och har således mindre påverkan på landskapsbilden jämfört med andra obebyggda områden, vilka ligger uppe på höjder. För att möjliggöra att Marstrand kan bli ett mer levande samhälle året runt behövs fler ytor där bostäder kan byggas. Att stärka tätorter i Kustområdet med fler bostäder och företag är även något som nämns i Göteborgsregionens strukturbild för havet. Att möjliggöra för fler bostäder i Marstrand bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse.

B. Område som till största del utgörs av naturmark. En mindre yta jordbruksmark finns i områdets östra del. Området föreslås som nytt företagsområde. För att möjliggöra att Marstrand kan bli ett mer levande samhälle året runt behövs fler ytor för företag att kunna etablera sig på. Att stärka tätorter i Kustområdet med fler bostäder och företag är även något som nämns i Göteborgsregionens strukturbild för havet. Att möjliggöra för företagsetableringar i Marstrand bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse. Det aktuella området ligger även strategiskt längs väg 168 och ligger relativt lågt placerat i landskapet. Inga andra platser i Marstrandsområdet bedöms finnas som är lämpliga som nytt företagsområde.

Områden på annan mark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

C. Området utgörs av kuperad naturmark och föreslås för ny bostadsbebyggelse.

D. Området utgörs av kuperad naturmark och föreslås för service. Planer finns på att uppföra ny skola, förskola m.m.

Bortvalda alternativ

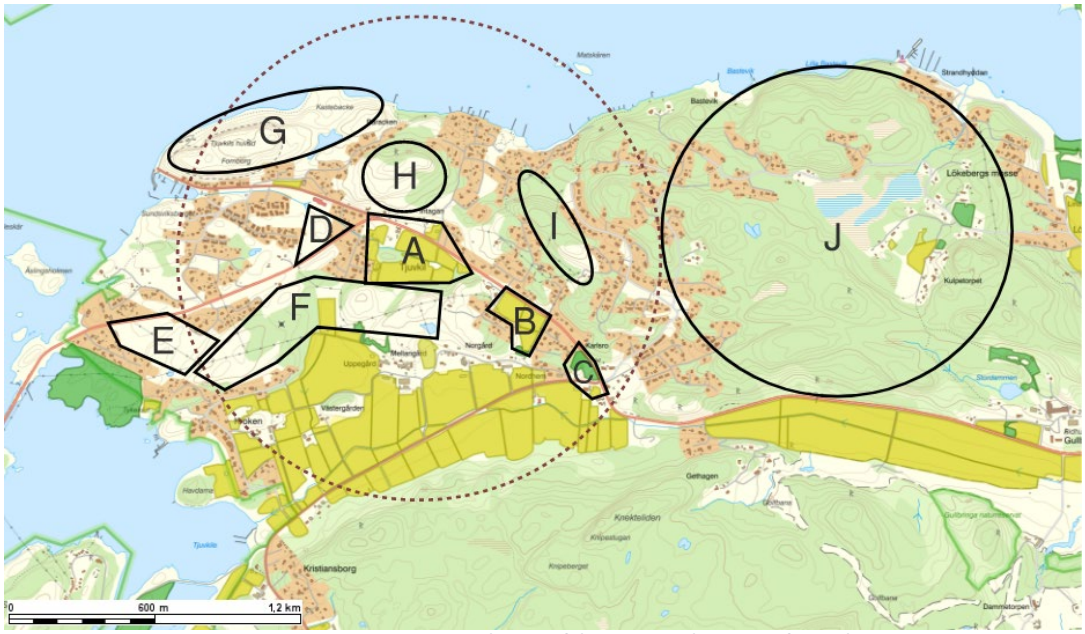
E. Mycket kuperat naturområde. En exploatering av området skulle innebära stor påverkan på naturlandskapet och mycket stor påverkan på landskapsbilden. Den exponerade platsen och närheten till Marstrandsön innebär sannolikt större skada på riksintressen jämfört med andra alternativ. Den kuperade terrängen innebär sannolikt även höga kostnader för att anlägga exempelvis vägar. Området bedöms inte lämpligt att exploatera.

F. Kuperat naturområde. En exploatering skulle innebära stor påverkan på landskapsbilden. Området ligger även relativt långt ifrån befintlig tätbebyggelse och infrastruktur. Placeringen långt ifrån befintlig tätbebyggelse, längre ut i naturlandskapet bedöms kunna innebära större skada på olika riksintressen, jämfört med andra alternativ. Området bedöms inte lämpligt att exploatera.

G. Mycket kuperat naturområde. En exploatering skulle innebära stor påverkan på landskapsbilden. Den kuperade terrängen innebär sannolikt även höga kostnader för att anlägga exempelvis vägar, om det överhuvudtaget är genomförbart. Området bedöms inte lämpligt att exploatera.

Tjuvkil-Lökeberg

Tjuvkil-Lökeberg är en ort längs sekundärstråket. Orten har ca 1500 invånare, som dock är utspridda över ett geografiskt mycket stort område. Tjuvkils föreslås utvecklas till en ny serviceort, som även kan serva omkringliggande landsbygd. Den enda kommunala service som finns i dagsläget är en förskola. Att skapa mark för både kommunal och kommersiell service samt nya bostäder som kan möjliggöra ett mer blandat bostadsutbud, bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse. Fler bostäder skulle även öka möjligheterna till förbättrad kollektivtrafik i sekundärstråket (väg 168). En gång- och cykelväg är planerad att anläggas längs med väg 168 genom Tjuvkil.

Figur 6. Den streckade cirkeln visar en radie på 1 km från det område som föreslås som möjligt centrumområde i Tjuvkil. Gula ytor visar åkermark, mörkare gröna ytor visar betesmark.

Områden med jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

A. Området utgörs av jordbruksmark och föreslås tas i anspråk för ny centrumbebyggelse. Platsen är placerad på en central plats Tjuvkil, längs med väg 168 och bedöms vara en lämplig plats att placera både kommunal och kommersiell service, samt bostäder. I nära anslutning till området finns en befintlig kommunal förskola. Att bebygga området innebär en betydligt mindre påverkan på landskapsbilden, jämfört med att bebygga de högre belägna omkringliggande områdena.

B. Området utgörs av jordbruksmark och föreslås tas i anspråk för ny bostadsbebyggelse. Området omgärdas av befintlig bostadsbebyggelse. Drygt halva ytan omfattas av en gällande, men inte genomförd detaljplan med syfte att uppföra äldreboende och förskola. Den kvarvarande ytan är liten och isolerad och dess brukningsvärde kan bedömas vara ringa. Platsen är även strategiskt lokaliserad nära väg 168, med kollektivtrafikförbindelser. Att bebygga området innebär en betydligt mindre påverkan på landskapsbilden, jämfört med att bebygga de högre belägna omkringliggande områdena.

C. Området utgörs av mindre ytor jordbruksmark. Området ligger vid en korsning där väg 168 möter väg 570 (som går mot Lycke). Vid korsningen finns även busshållplats. Området bedöms därför vara strategiskt lämpligt för exempelvis pendelparkering, eller någon typ av service som inte kräver större ytor.

Områden på annan mark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

D. Området utgörs av naturmark och föreslås tas i anspråk för ny funktionsblandad bebyggelse.

E. Området utgörs av naturmark och föreslås tas i anspråk för ny bostadsbebyggelse.

Bortvalda alternativ

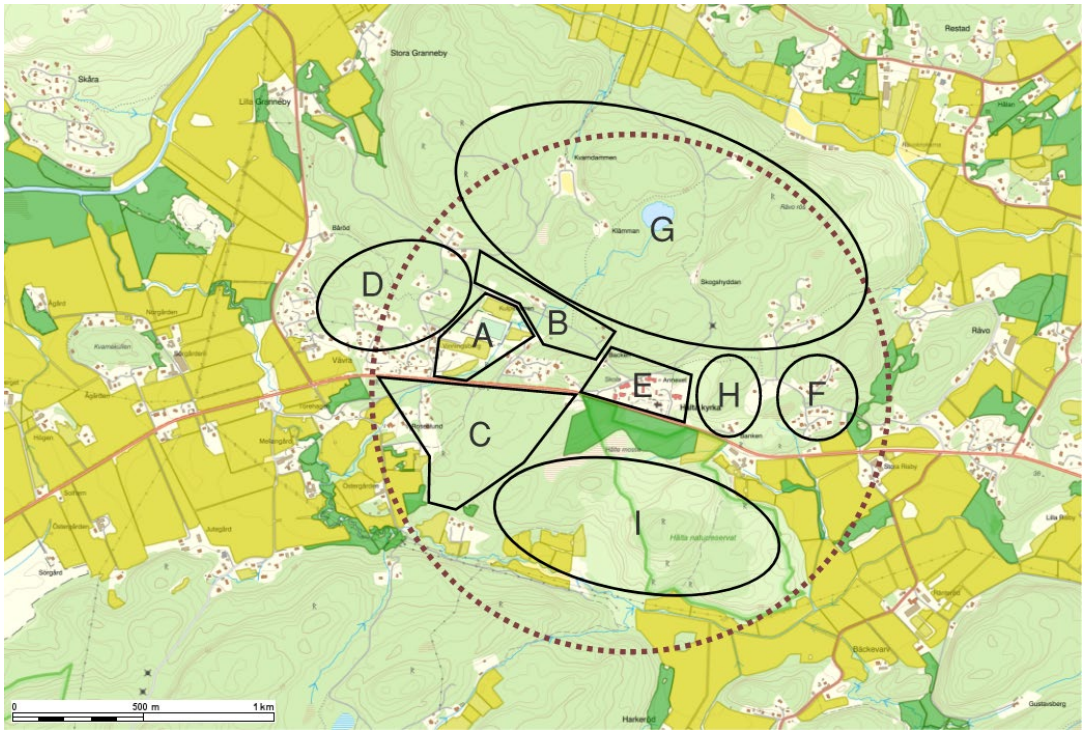
F. Området utgörs av till stora delar kraftigt kuperad naturmark. Att bebygga området skulle innebära stor påverkan på landskapsbilden och det värdefulla kultur- och odlingslandskap som ligger söder om bergsryggen. En eventuell exploatering skulle även vara svårgenomförbar till följd av den kuperade terrängen.

G,H,I Områdena utgörs av kraftigt kuperad terräng. En exploatering skulle ge mycket stor påverkan på landskapsbild, om ens genomförbar på grund av terrängen.

J. Området utgörs till stor del av relativt kraftigt kuperad terräng och innehåller även ett antal våtmarker. Vissa förtätningsmöjligheter finns i anslutning till befintlig bebyggelse och stråk, men större delen av området bedöms som olämpligt att exploatera. Detta med grund i terrängens egenskaper, men även avståndet till befintlig infrastruktur och planerad service.

Hålta-Värva

Håla-Vävra är en landsbygdsort längs kommunens sekundärstråk (väg 168), med cirka 200 invånare. I Hålta finns i dagsläget en mindre skola och förskola. Längs väg 168 finns i dagsläget relativt bra kollektivtrafik, vilken kan bli bättre om orterna längs stråket utvecklas. Längs väg 168 finns även en befintlig gång- och cykelväg, som kopplar samman befintliga bebyggelsegrupper längs vägen med skolan och förskolan, belägna i område E i kartan nedan. En utbyggnad av kommunalt VA är planerad till Hålta-Vävra.

Figur 7. Den streckade cirkeln visar en radie på 1 km från det område där befintlig skola och förskola ligger. Gula ytor visar åkermark, mörkare gröna ytor visar betesmark.

Områden med jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

A. Ett område vid väg 168 som bland annat omfattar fyra mindre skiften jordbruksmark pekas ut för utvecklad bostadsbebyggelse. Området innehåller även viss naturmark, en fotbollsplan och ett antal befintliga bostäder. Skiftenas storlek, hur de är placerade i förhållande till varandra och avståndet till övrig sammanhängande jordbruksmark, gör att brukningsvärdet bedömas vara lågt. Runt omkring skiftena ligger även befintliga bebyggelsegrupper. I områdets södra del finns busshållplats och gång och cykelväg mot bland annat förskola och skola ca 600-700 meter österut. Området ligger även dolt och avskilt från de större öppna jordbrukslandskapet väster om Hålta-Vävra, varför påverkan på landskapsbild bedöms som ringa.

Områden på annan mark som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse

B. Område på naturmark som pekas ut för ny bostadsbebyggelse.

C. Område på kuperad naturmark som pekas ut för ny bostadsbebyggelse.

D. Område på naturmark, delvis redan bebyggt med bostadsbebyggelse. Inom området finns äldre byggnadsplaner som endast medger mindre byggrätter. I samband med att dessa görs om för att pröva utökade byggrätter kan ytterligare, ny bebyggelse prövas i området.

E. Område som pekas ut för funktionsblandad bebyggelse, till stora delar redan bebyggt. Inom området finns bland annat skola och förskola, vilka föreslås kunna byggas ut på naturmark.

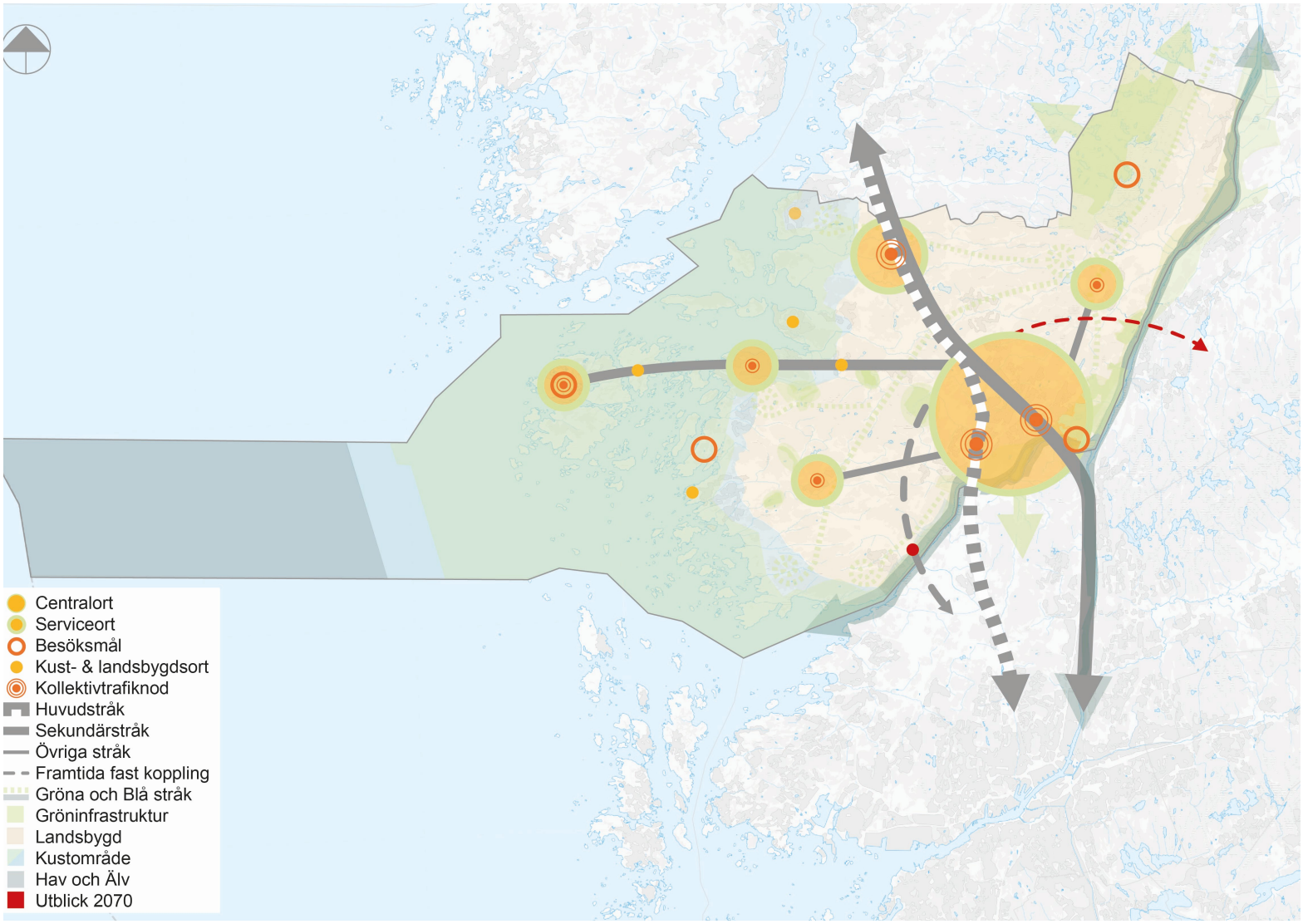
F. Område på naturmark, delvis redan bebyggt med bostadsbebyggelse. Del av området finns en äldre byggnadsplan som endast medger mindre byggrätter. I samband med att dessa görs om för att pröva utökade byggrätter kan ytterligare, ny bebyggelse prövas i området.

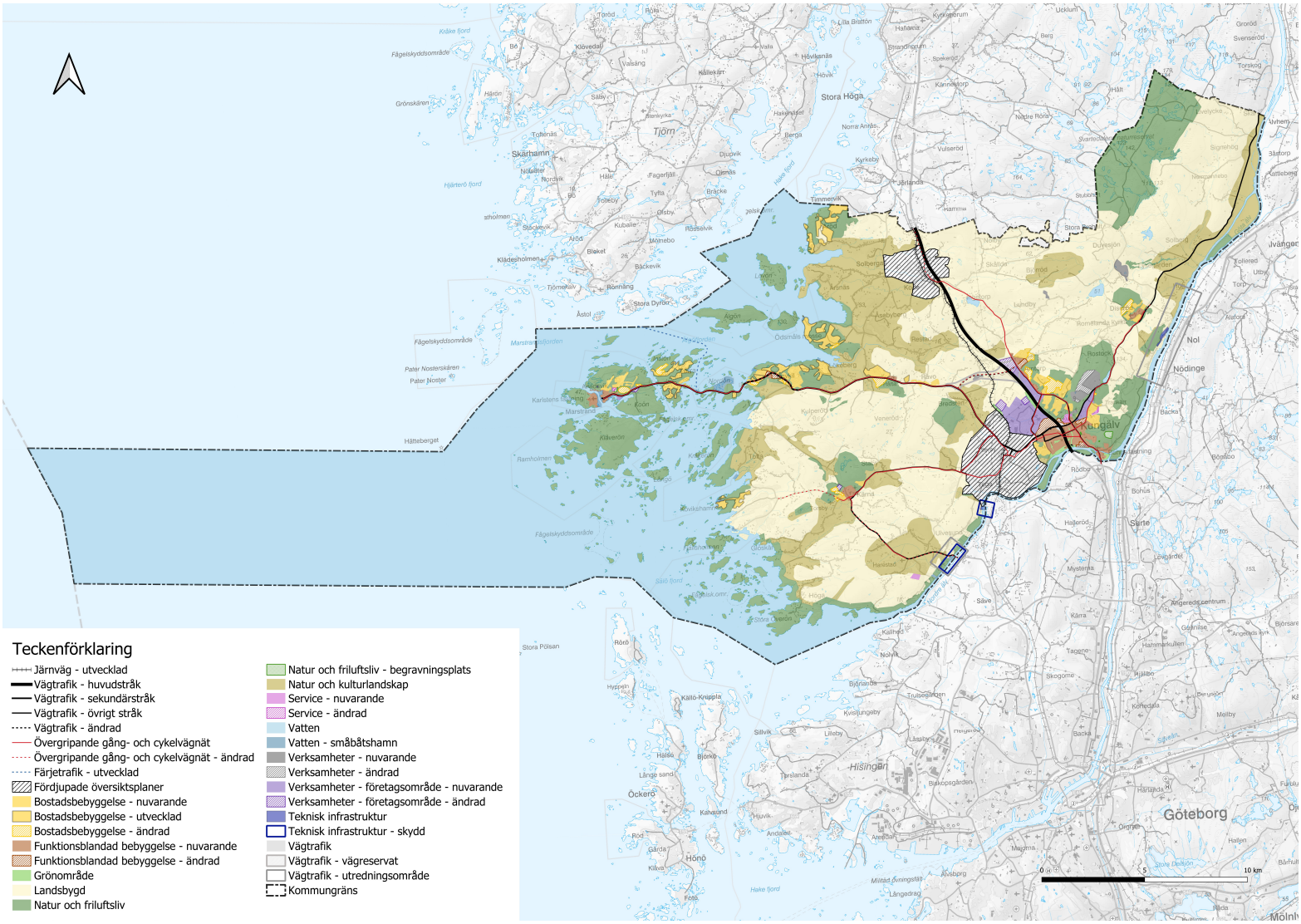
Bortvalda alternativ

G. Sort sammanhängande relativt kraftigt kuperat naturområde. Området bedöms inte vara lämpligt att exploatera sett till bland annat natur och friluftsvärden, terrängens beskaffenhet och avstånden till infrastruktur och service.

H. Mindre naturområde, delvis kraftigt kuperat. Inom området finns inventerad ädellövskog, nyckelbiotop och omfattas delvis av landskapsbildskydd. Området bedöms inte vara lämpligt att bebygga.

I. Till stora delar kraftigt kuperat naturområde, som till stor del omfattas av naturreservat. Området bedöms inte vara lämpligt att bebygga, även de delar som inte omfattas av naturreservat på grund av den kraftigt kuperade terrängen.

Centralort
Serviceort
Besöksmål
Kust- & landsbygdsort
Kollektivtrafiknod
Huvudstråk
Sekundärstråk
Övriga stråk
Framtida fast koppling
Gröna och Blå stråk
Gröninfrastruktur
Landsbygd
Kustområde
Hav och Älv
Utblick 2070

Teckenförklaring
Järnväg - utvecklad
Vägtrafik - huvudstråk
Vägtrafik - sekundärstråk
Vägtrafik - övrigt stråk
Vägtrafik - ändrad
Övergripande gång- och cykelvägnät
Övergripande gång- och cykelvägnät - ändrad
Färjetrafik - utvecklad
Fördjupade översiktsplaner
Bostadsbebyggelse - nuvarande
Bostadsbebyggelse - utvecklad
Bostadsbebyggelse - ändrad
Funktionsblandad bebyggelse - nuvarande
Funktionsblandad bebyggelse - ändrad
Grönområde
Landsbygd
Natur och friluftsliv
Natur och friluftsliv - begravningsplats
Natur och kulturlandskap
Service - nuvarande
Service - ändrad
Vatten
Vatten - småbåtshamn
Verksamheter - nuvarande
Verksamheter - ändrad
Verksamheter - företagsområde - nuvarande
Verksamheter - företagsområde - ändrad
Teknisk infrastruktur
Teknisk infrastruktur - skydd
Vägtrafik
Vägtrafik - vägreservat
Vägtrafik - utredningsområde
Kommungräns
Stora Höga
Tjörn
Skärhamn
Kungälv
Nödinge
Nol
Stora Pölsan
Hisingen
Göteborg
Öckerö
Hönö
0
5
10 km

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Ulrika Engström

2025-10-22

Förslag till beslut - Planbesked för Solbräcke 1:7 (Dnr KS2025/1719-8)

Sammanfattning

Förvaltningen har tagit emot en ansökan från BOKAB om att ta fram en ny detaljplan för fastigheten Solbräcke 1:7. Syftet är att möjliggöra byggnation av ett häkte samt utöka verksamhetsytan inom delar av området. Fastigheten är idag planlagd för industri och kontor, men för att kunna uppföra ett häkte krävs en ändrad användning.

Häktet föreslås placeras i den västra delen av fastigheten, där en byggnadshöjd på upp till 48 meter önskas – betydligt högre än vad som tillåts idag. I den östra delen föreslås en utökning av byggbar yta och en ökning av andelen bebyggd mark från en tredjedel till 50 %, vilken typ av verksamhet som avses har inte specificerats. Även nya infarter till området föreslås, vilket påverkar trafiklösningar och cykelvägar.

Förvaltningen bedömer att det finns förutsättningar att gå vidare med ett planarbete, men att flera frågor behöver utredas vidare. Det gäller bland annat markens bärighet, dagvattenhantering, påverkan på naturvärden, buller, föroreningar och säkerhetsaspekter kopplade till närheten till farligt gods.

Även byggnadens höjd och dess påverkan på omgivningen behöver analyseras noggrant, liksom hur gestaltning och placering kan påverka den upplevda tryggheten i området.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att ett häkte är ett angeläget samhällsbehov och att platsen är lämplig med tanke på tillgänglighet och kommunikationer. Detaljplanearbetet får visa i vilken omfattning byggnation och övriga föreslagna förändringar är möjliga. Förvaltningen ser det också som möjligt att genomföra planarbetet genom en byggherredriven process.

Juridisk bedömning

Planläggning enligt förslaget kommer att hanteras utifrån plan- och bygglagen.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

En ansökan har inkommit från Bohusläns kommunala exploateringsbolag (BOKAB) om planbesked för att inom fastighet Solbräcke 1:7 göra en ny detaljplan som möjliggör för ett Häkte, med tillhörande användning för kriminalvården, och för att möjliggöra mer verksamhetsyta inom delar av fastigheten. Fastigheten ägs idag av Remulus Götaland 26 AB men enligt Bokab pågår ett köp av fastigheten.

Solbräcke 1:7 omfattas idag av två olika detaljplaner. Den västra delen, närmast motorvägen, omfattas av en detaljplan som antogs 2001. Detaljplanen tillåter Industri och kontor.

Enligt inlämnat förslag är det i första hand inom denna yta som man vill placera häktet. För att möjliggöra för ett häkte vill man att användningen ändras på platsen samt att den nya detaljplanen tillåter en nockhöjd på cirka 48 meter över medelmarknivån, alltså omkring 10 våningar.

Inom den östra delen, som vetter mot Karebyvägen, omfattas platsen av en detaljplan antagen 1988. Nuvarande detaljplan medger användningen småindustri och kontor. En tredjedel av ytan får bebyggas. Inom denna del föreslås att marken ska användas för verksamheter. Vilken typ av verksamheter har ej specificerats. Ansökan föreslår att byggbar yta utökas och att delar av mark som enligt nuvarande detaljplan ej får bebyggas ändras till mark som får bebyggas. Ansökan föreslår också att andel av fastigheten som får bebyggas ökas från en tredjedel till 50%.

Förutom byggbar yta, användning och höjd föreslås också nya infarter till området. Den befintliga infarten från Rollsbovägen i öster breddas. Detta är idag infartsväg för transporter till Swedish match fabrik. Det går även en cykelväg längs med denna väg. Cykelvägen fortsätter in i området och ansluter till Solbräckegatan. En ny infart föreslås från Solbräckegatan i nordväst. Cykelväg och den nya infarten passerar över det vattendrag som går genom fastigheten.

Ansökan föreslår en ny höjd på byggnaden som är cirka 38 meter högre än det som tillåts idag, alltså en höjd på 48 meter över mark. Inom den angränsande fastigheten, Kalle Glader 6, där Swedish match- fabrik ligger tillåts en byggnadshöjd över nollplanet på 53, 5 meter. Grannfastighetens marknivå ligger i genomsnitt cirka 3-5 meter högre än Solbräcke 1:7s västra del. Totalt skulle en nockhöjd på 48 meter för häktet innebära att byggnaden skulle kunna ha en höjd som blir omkring 15 meter högre än den högsta höjden på Swedish match fabrik.

Bedömning
Byggnation föreslås på mark som redan omfattas av detaljplan. De verksamheter som föreslås inom den östra delen av fastigheten kan möjligen tillåtas redan idag då detaljplanen tillåter småindustri och kontor. Specificering av vilken typ av verksamhet som avses behöver göras i det framtida detaljplanearbetet. Frågan om en utökning av byggrätt behöver utredas i detaljplanarbetet där man i detalj kan utreda om mer byggbar yta är möjlig i förhållande till bland annat markstabilitet,

dagvattenhantering och naturvärden i bäcken. En ökning av byggbar yta påverkar också planering av trafiklösningar och parkering. Placering av byggnader närmre vägar kan också påverka sikt för trafikanter.

För att underlätta i detaljplanearbetet och få snabbare framdrift kan det senare bli aktuellt att dela upp detaljplanen och arbeta främst med de delar av fastigheten som gäller uppförande av ett häkte.

Den nuvarande detaljplanens reglering tillåter ej ett häkte och den nya detaljplanen behöver därför möjliggöra för detta. Den nya detaljplanen behöver tillåta vård (kriminalvård) eller centrumverksamhet. Vilken användning som är lämpligast här utreds i detaljplanearbetet.

Andra frågor som behöver utredas är det faktum att ett häkte innebär att ett stort antal personer övernattar och arbetar i anslutning till ett industriområde och att platsen ska vara tillräckligt säker för detta. Räddningstjänsten påtalar i sitt yttrande att platsen ligger nära led för farligt gods och att flera fastigheter inom närområdet hanterar större mängder brandfarliga varor. Det behöver även säkerställas att luft och markföroreningar samt buller inte är av sådan omfattning att det påverkar människors hälsa negativt.

En stor förändring som föreslås är höjden på häktesbyggnaden inom den västra ytan. Höjden på byggnaden behöver noggrant utredas i detaljplanen. Platsen bedöms som mindre känslig och en högre byggnad än det som tillåts idag kan anpassas till platsen. Vidare utredning av lämplig höjd utreds i detaljplanearbetet.

Det finns inget som tyder på att ett häkte utgör någon ökad risk för människor i dess närhet. Ett häkte kan dock påverka den upplevda tryggheten av ett område. Gestaltning och placering av byggnader kan påverka den upplevda känslan av trygghet. Detta är något som behöver beaktas i det framtida planarbetet.

Sammanfattningsvis bedöms byggnation av ett häkte som ett allmänt intresse. Den föreslagna användning bedöms som lämplig att placera i föreslaget område och det finns flera positiva aspekter med plasten såsom närhet till kommunikationer. I vilken omfattning som byggnation är möjlig och om övriga föreslagna ändringar är möjliga får utredas i ett detaljplanearbete.

Sökande föreslår en byggherredriven detaljplan och förvaltningen bedömer att det är möjligt i detta ärende.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Utökade möjligheter för verksamheter att etablera sig i kommunen samt bygga ut sina verksamheter kan vara ett steg **i KFs mål** om att Kommunen måste förbättra sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation. Det gäller verksamheter, VA-utbyggnad, samordning inom kommunen och dess bolag och samordning mellan kommunen och externa investerare. Samt även KS mål om att Kommunen ska ha god framförhållning gällande strategisk planering för att på ett effektivt sätt möta medborgarnas, marknadens och den kommunala organisationens efterfrågan och behov av bostäder, verksamhetsmark och handel.

Byggnation av häkte och utökade möjligheter för verksamhetsmark kan även uppfylla KS mål om att minska bidragsberoende eftersom den nya detaljplanen kan leda till exploatering som ger upphov till fler arbetstillfällen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Genom att satsa på verksamheter som kan ge arbetstillfällen långsiktigt så kan detta bli en del i att uppfylla bland annat mål 11 om Hållbara städer. Verksamheterna placeras på en samlad plats, nära kommunikationsleder.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ett häkte och verksamheter inom fastigheten bedöms vara i enlighet med ÖP2010 som anger att området ska vara till för verksamheter. Det bedöms inte finnas politiska styrdokument som motsäger den föreslagna detaljplanen.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Byggnation av ett häkte samt ökade möjligheter för verksamheter att etablera sig kan leda till fler arbetstillfällen. Fler verksamheter och fler i arbete innebär ökade skatteintäkter och minskat bidragsberoende för kommunen. Detta påverkar i sin tur kommunens möjligheter att investera i kommunens verksamheter såsom äldreomsorg och skola vilket påverkar invånarna positivt.

Ett häkte upplevs av många innebära ökad otrygghet. Även om ett häkte i realiteten inte innebär ökade risker för de omkringboende är det viktigt att invånarna känner sig trygga. Åtgärder kring gestaltning och information om häktets verksamhet kan behövas för att motverka den upplevda känslan av otrygghet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detaljplanen innebär att flera enheter inom kommunen behöver justera sin resursfördelning för att prioritera arbetet med denna detaljplan som bedöms som prioriterad. Om nya personalresurser ej tillsätts kommer detta innebära att andra projekt kan behöva senareläggas.

Ekonomisk bedömning

Exploatören för detaljplanen är Bokab - Bohusläns Kommunala Exploaterings AB. Exploatören ska bekosta planarbetet, både avseende kommunens nedlagda tid och de externa konsulter och utredningar som krävs för detaljplanen. Exploatören ska medverka i planarbetet och ska på egen bekostnad tillhandahålla egna resurser och erforderligt underlag till detaljplanen.

Exploatören kan komma att behöva bekosta fastighetsrättsliga åtgärder, utbyggnad av infrastruktur och VA inom planområdet, fastighetsrättsliga åtgärder och medfinansiering av infrastruktur utanför planområdet. Ekonom eller ekonomichefen har inte gjort en finansiell bedömning. I detta skede har inga övriga behov av kommunala följdinvesteringar identifierats. Detta utesluter inte att kommunala följdinvesteringar kan visa sig uppkomma vid vidare utredning i samband med planläggning.

Ett plankostnadsavtal kommer ätt upprättas tidigt under detaljplanearbetet där hantering av plankostnader specificeras ytterligare.

Förslag till beslut

1. Ett positivt planbesked ges, enligt 5 kap. 2 § Plan- och bygglagen (PBL).
2. Planläggning bedöms preliminärt, under nu kända förutsättningar, kunna påbörjas omedelbart. Denna uppskattning kan ändras.
3. Förvaltningen får i uppdrag att upprätta detaljplan enligt ansökan.
4. Plankostnadsavtal ska upprättas mellan kommunen och den sökande till planbeskedet.

Avgift enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.

Övriga upplysningar
Detta beslut kan inte överklagas.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef Planering och projekt

Mirsad Radoncic
Tf Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till:

Bokab AB, lars.pettersson@kungalv.se
Pernilla Attnäs Björk, Planering, mark och exploatering
Sandra Vokstrup, Projektenheten
Ulrika Engström, Planering, mark och exploatering

bokab

BILAGA 1

Samhällsbyggnad
Planavdelningen
Kungälvs Kommun
442 81 Kungälv

Begäran om planbesked för ändring av detaljplan för fastighet Solbräcke 1:7 i Kungälv

Beskrivning och motivering

Ansökan avser att ändra befintlig detaljplan för fastigheten i fråga för att skapa förutsättningar för ny verksamhet för kriminalvården men även övriga företagsetableringar och en utbyggnadsmöjlighet av befintliga verksamheter angränsande till fastigheten. Se bifogat kartunderlag med förklaringar.

Ägande/Markbyte

Bokab har köpt marken av Skanska och inväntar lagfart i slutet av 2025.

Infart

Planområdets västra del föreslås ansluta till Rollsbovägen samt till Solbräckegatan via en ny bro över befintlig bäck. Planområdets östra del föreslås ansluta till befintlig infart från Rollsbovägen.

Arbetsplatser/samhällsnytta

Kungälv är under stor utveckling gällande utbyggnad av bostäder och verksamhetsmark. Flera bostadsområden är utbyggda och fler är på väg. Att kunna tillskapa nya arbetstillfällen i Kungälv innebära en stark hjälp i samhällets pågående utveckling. Det föreslagna verksamhetsområdet innefattar ca 44 000 kvm ny verksamhetsmark vilket i sin tur har potential att generera 300 - 400 nya arbetstillfällen.

Kungälv 2025-08-29

Lars Pettersson
Bokab

KUNGÄLVS KOMMUN

BEGÄRAN OM PLANBESKED

Skicka blanketten till: kommun@kungalv.se

eller: Kungälvs kommun/Plan
Stadshuset
442 81 Kungälv

Fastighet och fastighetsägare

Fastighetsbeteckning Solbräcke 1:7	Fastighetens adress Solbräcke 210, 442 45 Kungälv	
Namn (företag eller privatperson) Bokab		Organisationsnummer/personnummer 556069-9539
Utdelningsadress (gata, box) Trädgårdsgatan 9		Telefon dagtid (även riktnummer)
Postnummer 442 30	Ort Kungälv	E-postadress lars.pettersson@kungalv.se
Eventuell kontaktperson Lars Pettersson		

Sökande (om annan än fastighetsägare)

Namn (företag eller privatperson) Bokab		Organisationsnummer/personnummer 556069-9539
Utdelningsadress (gata, box) Trädgårdsgatan 9		Telefon dagtid (även riktnummer) 0303-239090
Postnummer 442 30	Ort Kungälv	E-postadress lars.pettersson@kungalv.se
Eventuell kontaktperson Lars Pettersson		

Ärendet gäller planläggning av område

☐Enbostadshus	☐Enbostadshus i grupp	☐Radhus, parhus, kedjehus	☐Tvåbostadshus
☐Fritidshus	☐Flerbostadshus	☐Studentbostadshus	☐Hus för äldre eller funktionshindrade
☐Annat specialbostadshus	☐Handel	■Kontor	■Lager, industri, hantverk

■Annan byggnad eller anläggning. Ange vilken: Häkte, Centrumverksamhet, Verksamhetslokaler

Planerad upplåtelseform för eventuella bostadslägenheter

☐Hyresrätt	☐Bostadsrätt	☐Äganderätt

Produktion

Antal månader 24	Sammanlagd byggnadsarea 22 000 kvm	Därav bruttoarea bostäder
Uppskattad sammanlagd produktionskostnad, inklusive moms tusentalkronor		Byggnadsarbetena avses att påbörjas, datum

ADRESS Stadshuset • 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Beskrivning och motivering av projektet

Se bilaga 1.

Bilagor

■ Situationsplan eller karta över området (obligatorisk)	☐ Geoteknisk undersökning (översiktlig)	☐ VA-lösning	☐ Trafiklösning
☐ Översiktlig miljöbedömning	☐ Energi- och hushållning	☐ Tillgänglighet	☐ Hälsa och säkerhet
☐ Avfall	■ Exploateringsgrad/BTA	☐ Modell, fotomontage eller liknande	
☐ Riskanalys	☐ Upphävande av strandskydd	☐ Hustyper	

Avgift

Avgift betalas enligt av kommunen fastställd taxa

Underskrift

Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande Lars Pettersson
Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande
Sökandens underskrift (om annan än fastighetsägaren)	Namnförtydligande Lars Pettersson

Information

PBL 5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om hur en detaljplan och områdesbestämmelser upprättas, antas, ändras och upphävs samt om besked från kommunen om att inleda en sådan planläggning.

Planbesked

2 § På begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen i ett planbesked redovisa sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning.

3 § En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden och en karta som visar det område som berörs.

Om åtgärden avser ett byggnadsverk, ska begäran också innehålla en beskrivning av byggnadsverkets karaktär och ungefärliga omfattning.

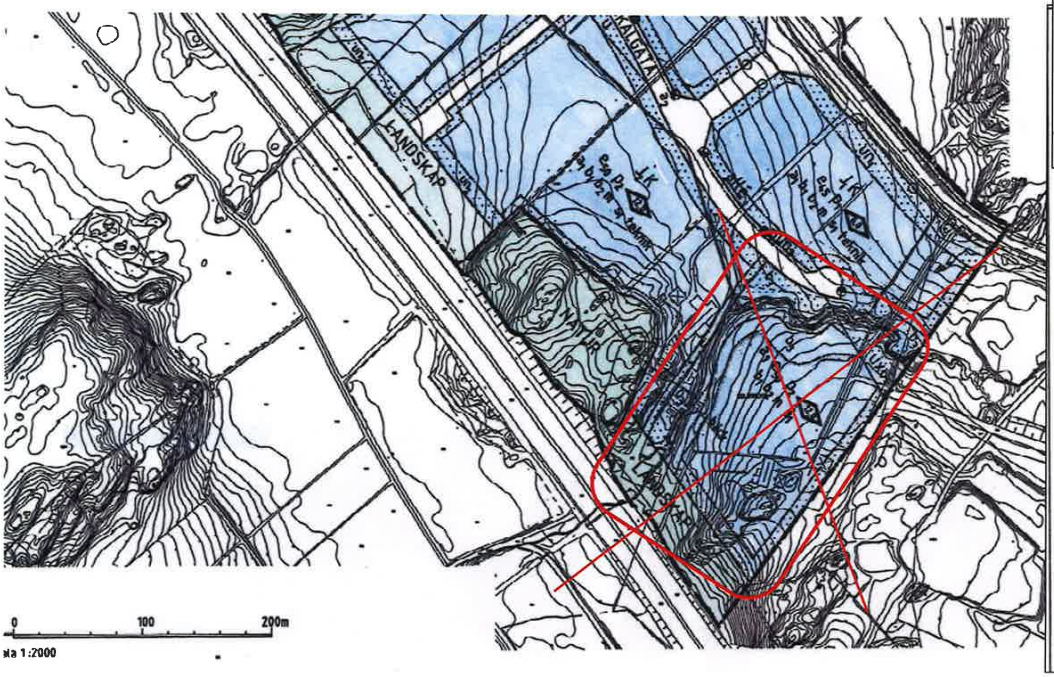
4 § När kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat.

5 § Av planbeskedet ska det framgå om kommunen avser att inleda en planläggning. Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser.
Om kommunen inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Nu gällande detaljplan

Västra området

3 UTNYTTJANDEGRAD

e 00 — Största byggnadsarea i procent av fastighet

4. BEGRÄNSNING AV MARKENS BEBYGGANDE

Marken får inte bebyggas.

g — Marken skall vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning.

u — Marken skall vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar.

x — Marken skall vara tillgänglig för allmän gång- och cykeltrafik

bäck — Bäckfåra med vegetation bevaras

5. MARKENS ANORDNANDE

Parkering skall anordnas inom kvarter

n_1 — Plantering skall utföras. Planterat område får inte användas för upplag eller parkering. Ej för trafik siktskymmande trädrad skall planteras och vidmakthållas.

n_2 — Marken skall utnyttjas för lokalt omhändertagande av dagvatten, får inte hårdgöras.

n_3 — Gärdsgård skall bevaras en meter på ömse sidor

Utfart får inte anordnas

En utfart per fastighet får anordnas

6. PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE.

p_1 — Byggnad skall placeras minst 5 m från gräns till annan fastighet inom kvarteret.

p_2 — Byggnad skall placeras minst 15 m från gräns till annan fastighet inom kvarteret.

X,X — Högsta totalhöjd i meter. Härutöver får fläktrum, hisstorn och andra mindre byggnadsdelar uppföras.

b_1 — Dagvatten inom tomtmark skall omhändertas lokalt genom fördröjning/infiltration

b_2 — Särskild geoteknisk hänsyn vid anläggningsarbeten (se genomförandebeskrivning)

b_3 — Inom området tillåts ingen markbelastning eller byggnation om inte kompletterande geoteknisk undersökning visar att sådan är möjlig

Vid utformning av byggnader eller anläggningar skall särskilt stor vikt läggas vid gestaltning mot omgivande huvudgator och öppna ytor. Upplag får inte lokaliseras utomhus med orientering mot omgivande huvudgator och öppna ytor.

Skyltanordning får inte placeras högre än aktuell totalhöjd.

7. SKYDD

m — Verksamheten får inte vara störande för omgivningen

s_1 — Reklamanordningar, ljusanordningar eller andra anordningar som kan inverka störande på trafiken får inte uppföras. Vid bygglovprövning skall samrådas med väghållaren.

8. ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

a_1 — Genomförandetiden utgår 5 år efter det att planen vunnit laga kraft.

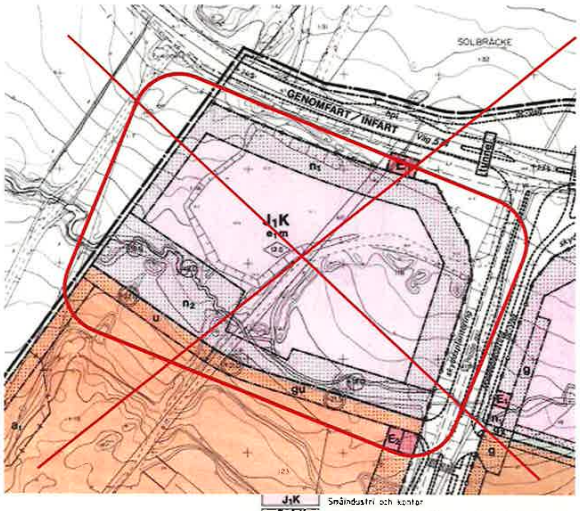
a_2 — Genomförandetiden utgår 10 år efter det att planen vunnit laga kraft.

Önskad detaljplan

Västra området

Vi önskar ändrad byggnadshöjd tillika totalhöjd till ca 48m över mark.
Mark ligger idag på ca +20 möh.
Ny bro för infart till området från norr behöver tillföras.
Breddning av östra infart för infart till marken behöver göras.

Nu gällande detaljplan för Östra området

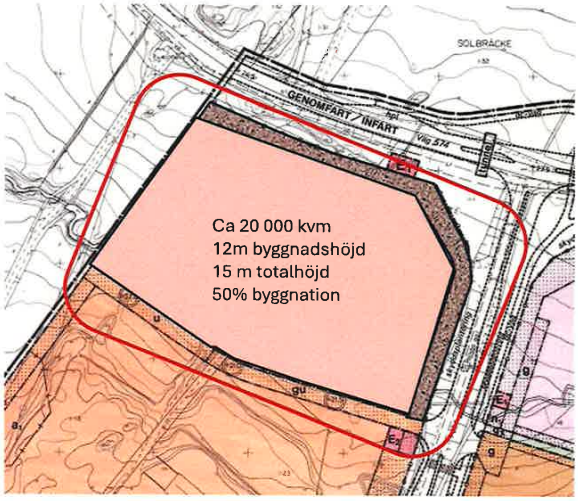
J1K — Småindustri och kontor
G1J1K — Bensinstation inklusive därmed samhöriga ändamål såsom viss maltservering och parkering samt även småindustri och kontor
E1 — Transformatorstation eller pumpstation
E2 — Telestation
Med småindustri menas icke miljöstörande mindre industri, hantverk och liknande

2. UTFORMNING AV ALLMÄNNA PLATSER
+ 23,5 — Föreskriven höjd över nollplanet
tunnel — Tunnel för gc-trafik skall kunna anordnas

3. UTNYTTJANDEGRAD
e1 — Högst en tredjedel av tomt får bebyggas

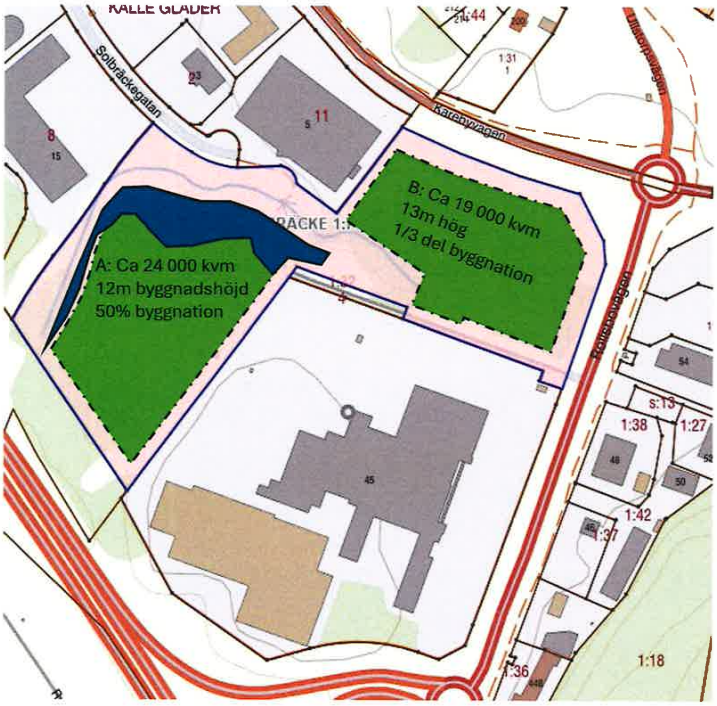
5. MARKENS ANORDNANDE
+23,5 +19,0 — Föreskriven högsta resp. lägsta markhöjd över nollplanet
n1 — Plantering skall anordnas
n2 — Vattenspegel skall kunna anordnas
Utfart får ej anordnas

7. STÖRNINGSSKYDD
m — Verksamheten får ej vara störande för angivningen

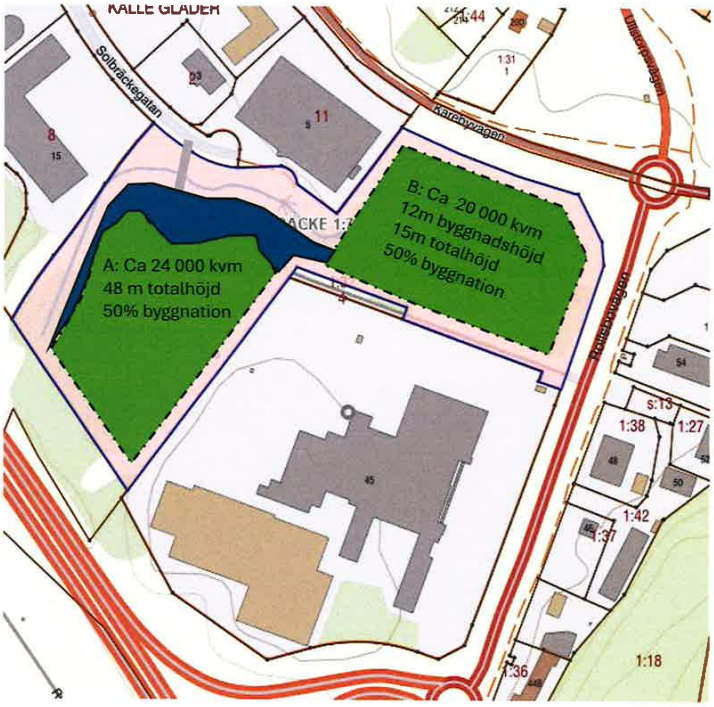
Önskad detaljplan för Östra området

Minska n1 prickmark mot Karebyvägen samt Rollsbovägen till lika detaljplan väster om området.
Ta bort prickmark mot fastighet i väster för att möjliggöra sambyggnation.
Öka byggrätten till 50% från nuvarande 33%
Ändra bygghöjd till 12m från nuvarande 13m.
Inför totalhöjd på 15m.
Ta bort n2 område och gör till verksamhetsområde.
Bredda U-område för väg/GC

Nuvarande tillåtna byggrätter (Bygghöjd – area)

Blåmarkerat område tillåts byggnation enligt ovan markerat A om geoteknik kan påvisa detta möjligt.

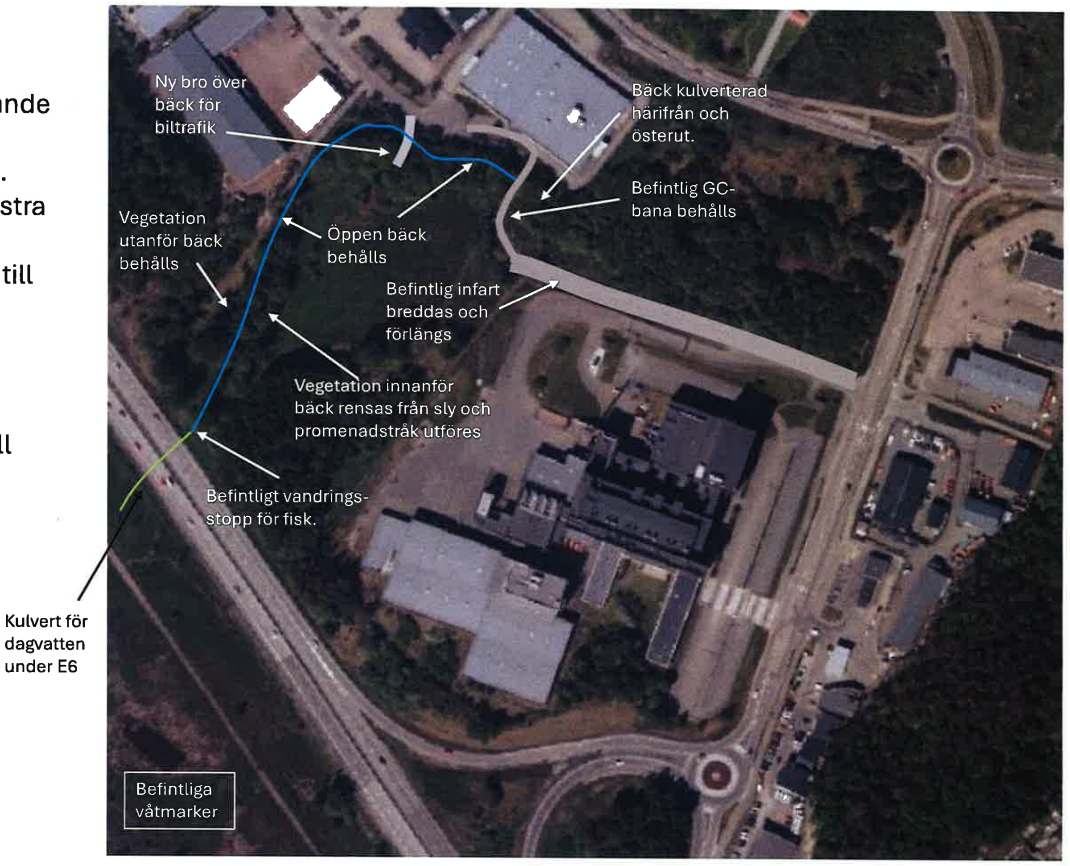

Kommande tillåtna byggrätter (Bygghöjd – area)

Blåmarkerat område tillåts byggnation enligt ovan markerat A om geoteknik kan påvisa detta möjligt.

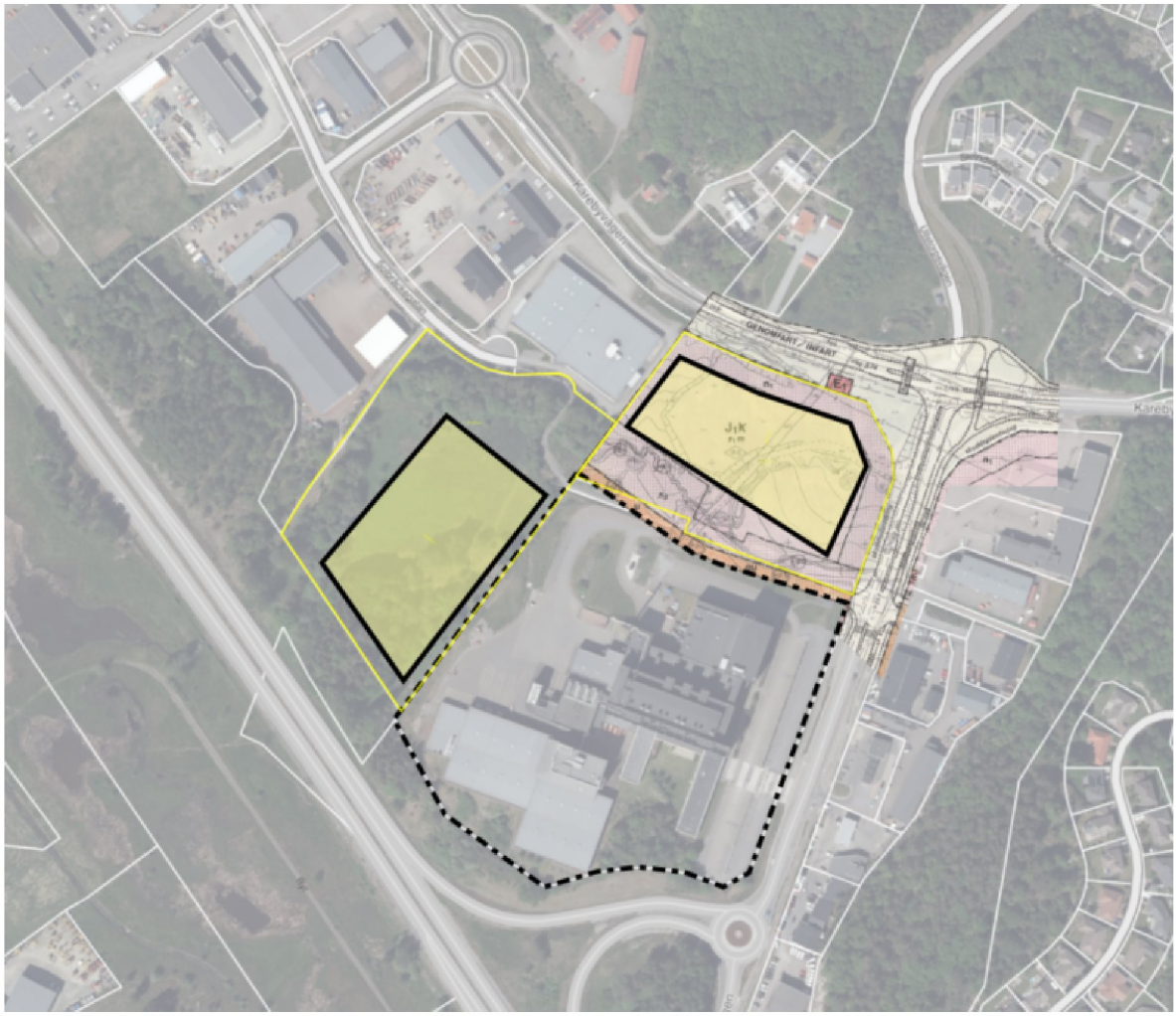
Övergripande sammanfattning av åtgärder vi vill förändra från nuvarande detaljplan:

1. Ökad bygghöjd på västra delen.
2. Borttagande av prickmark på östra delen.
3. Ny bro över bäcken för biltrafik till fastighet på västra delen.
4. Breddning och förlängning av infartsväg på östra delen så infarten når den västra delen.
5. Ökad byggrätt på östra delen till 50% från nuvarande 33 %.

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2025/1719
2025-10-22

Planbeskedsrapport

Ansökan om planbesked för

SOLBRÄCKE 1:7

I Kungälv, Kungälvs kommun

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2025/1719

INLEDNING 5
Ansökan 5
Aktuellt område 5
FÖRSLAG ENLIGT ANSÖKAN 6
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 7
Översiktsplan 7
Gällande Detaljplaner 7
Övriga planer och beslut 8
Befintlig bebyggelse 8
Naturmiljö 8
Kulturmiljö 8
Trafik 9
Tekniska förutsättningar 10
Geotekniska förhållanden 11
Riksintressen 11
Miljö, hälsa och säkerhet 11
SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING 13
Förvaltningen har tagit emot en ansökan från BOKAB om att ta fram en ny detaljplan för fastigheten Solbräcke 1:7. Syftet är att möjliggöra byggnation av ett häkte samt utöka verksamhetsytan inom delar av området. Fastigheten är idag planlagd för industri och kontor, men för att kunna uppföra ett häkte krävs en ny detaljplan som tillåter kriminalvård eller liknande användning. 13
Häktet föreslås placeras i den västra delen av fastigheten, där en byggnadshöjd på upp till 48 meter önskas – betydligt högre än vad som tillåts idag. I den östra delen föreslås en utökning av byggbar yta och en ökning av andelen bebyggd mark från en tredjedel till 50 %, men vilken typ av verksamhet som avses har inte specificerats. Även nya infarter till området föreslås, vilket påverkar trafiklösningar och cykelvägar. 13

Förvaltningen bedömer att det finns förutsättningar att gå vidare med ett planarbete, men att flera frågor behöver utredas vidare. Det gäller bland annat markens bärighet, dagvattenhantering, påverkan på naturvärden, buller, föroreningar och säkerhetsaspekter kopplade till närheten till farligt gods. Även byggnadens höjd och dess påverkan på omgivningen behöver analyseras noggrant, liksom hur gestaltning och placering kan påverka den upplevda tryggheten i området. 13
Sammanfattningsvis anser förvaltningen att ett häkte är ett angeläget samhällsbehov och att platsen är lämplig med tanke på tillgänglighet och kommunikationer. Detaljplanearbetet får visa i vilken omfattning byggnation och övriga föreslagna förändringar är möjliga. Förvaltningen ser det också som möjligt att genomföra planarbetet som en byggherredriven detaljplan. 13
Upplysningar 13
BILAGA 1. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA ENHETER 14
Synpunkter Bygglovenheten 14
Synpunkter Trafik, Gata Park 14
Synpunkter VA-teknik 14
Synpunkter Miljöenheten 14
Synpunkter MEX 14
Synpunkter Stadsarkitekt 15
Synpunkter Bohus räddningstjänstförbund 15

Inledning

ANSÖKAN

Ansökan inkom 2025-08-29 och lämnades av Lars Pettersson, VD Bokab.

AKTUELLT OMRÅDE

LOKALISERING, AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Fastigheten ägs idag av Remulus Göteland 26 AB (Skanska) men har enligt ansökan köpts av Bokab som inväntar lagfart i slutet av 2025. Fastigheten har en area om omkring 43000 kvm.

Aktuell fastighets placerin, norr om centrala Kungälv i Arntorps industriområde.

OMRÅDET OCH OMGIVNINGARNA

Fastigheten ligger inom ett redan befintligt industriområde och gränsar till Swedish match byggnad och annan industrimark. I sydväst angränsar fastigheten till vägområde och Europaväg 6 (E6) I nordöst gränsar fastigheten till Karbeyvägen. På andra sidan Karebyvägen finns oexploaterad naturmark som skapar avstånd mellan industri och verksamhetsområdena i det närliggande bostadsområdet Ullstorp.

KUNGÄLVS KOMMUN

Förslag enligt ansökan

Ansökan vill ändra befintliga detaljplanebestämmelser inom fastigheten Solbräcke 1:7. Detta för att skapa förutsättningar för en ny verksamhet för kriminalvården samt skapa utbyggnadsmöjligheter av befintliga verksamheter i området och nya företagsetableringar.

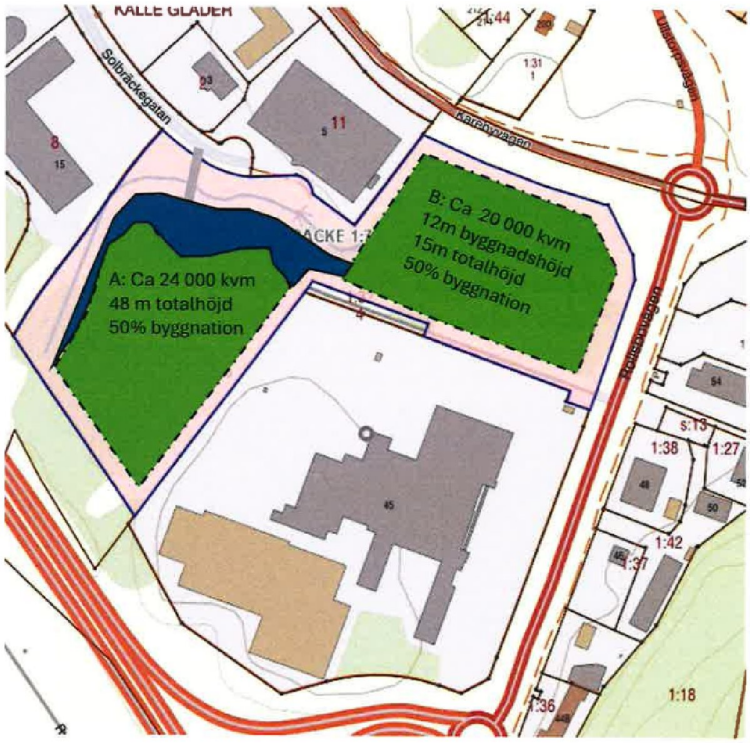
Det man önskar i en ny detaljplan:

Del A (västra området)

- Detaljplanen medger byggnation av häkte och andra byggnader för kriminalvården.
- Samma byggnadsarea som tidigare. 24 000 kvm och 50% byggnation
- Byggnadshöjd från 12 m BH till 48 m totalhöjd över mark.

Del B (östra området)

- Detaljplanen medger verksamheter. Vilken typ av verksamheter har ej angetts.
- Att detaljplanen tillåter att 50% av fastighetens yta får bebyggas istället för 1/3 som gäller idag.
- Minska prickmarken n1 mot Karebyvägen och Rollsbyvägen.
- Ta bort n2 prickmark så att man kan bygga ihop fastigheter.
- Bredda u-omrde för väg/GC.
- Byggnadshöjden minskas från 13 meter till 12 meter men att totalhöjd sätts till 15 meter.

Utklipp från ansökan med berört område.

KUNGÄLVS KOMMUN

Planeringsförutsättningar

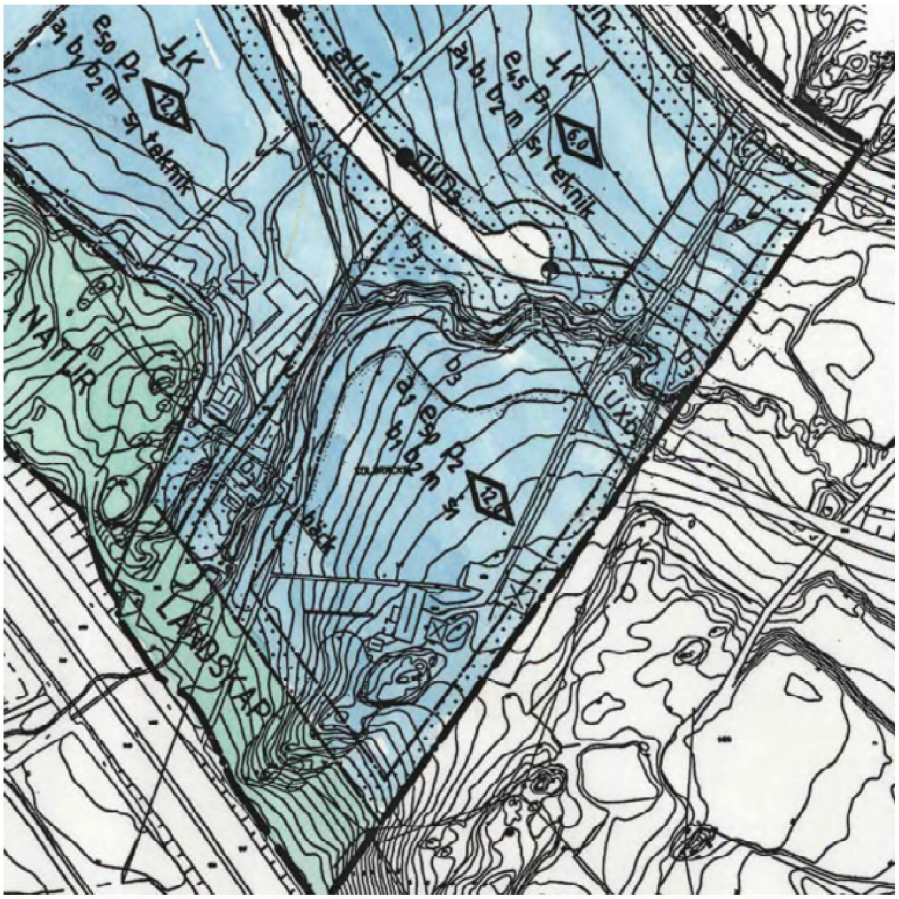
ÖVERSIKTSPLAN

Platsen ligger inom område som redan är detaljplanelagt för industri och området är enligt ÖP2010 avsett som verksamhetsområde.

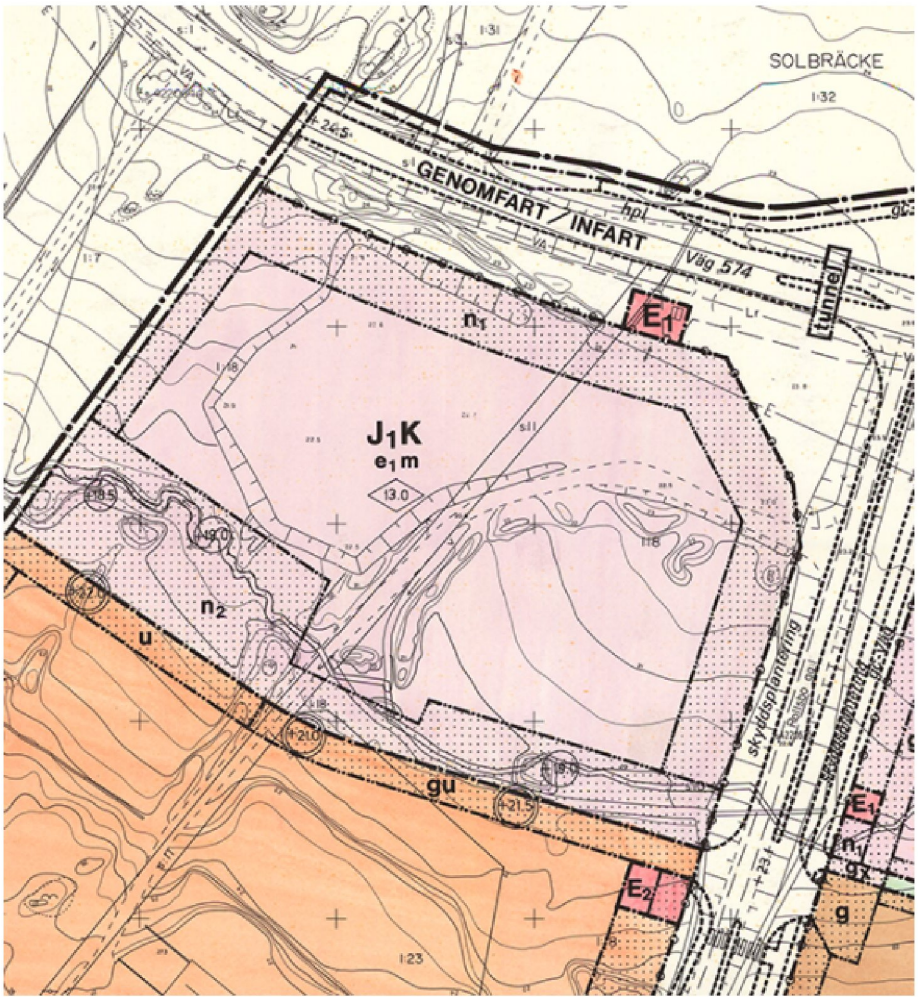
GÄLLANDE DETALJPLANER

Solbräcke 1:7 ligger inom två gällande detaljplaner.

Den västra tomten ligger inom en detaljplan som antogs 2001 och sedan reviderades 2002-12-05. Aktuell tomt ligger inom yta som är avsedd för Industri och Kontor. Detaljplanen medger 12 meters byggnadshöjd och 50% av fastighetens yta får bebyggas. Enligt detaljplanens behöver en geoteknisk utredning utföras inom område betecknat med b_3 innan markbelastning kan tillåtas inom området.

Inom den östra delen av fastigheten regleras användningen av en detaljplan upprättad 1988 och där tillåts att 1/3 av fastigheten bebyggs och en byggnadshöjd på 13 meter över medelmarknivån.

ÖVRIGA PLANER OCH BESLUT

BYGGLOV/MARKLOV

Det finns inga pågående bygglov eller marklov inom fastigheten.

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Fastigheten är inte bebyggd.

NATURMILJÖ

Vattendraget som går genom fastigheten är Naturvärdesklassad enligt klass 3. Motiveringen för klassningen är att det i bäcken finns reproduktionsområde och lekbottnar för Öring.

STRANDSKYDD

Platsen omfattas inte av strandskydd.

KULTURMILJÖ

Det gjordes en arkeologisk undersökning över området 1999 i samband med framtagandet av den gällande detaljplanen för det västra området. Inom delar av detta område fanns det spår av boplats från förhistorisk tid. Vid exploatering av det aktuella delområdet krävs, enligt den gällande planbeskrivning till detaljplanen och efter beslut från Länsstyrelsen, en förundersökning. Detta är dock ej reglerat i detaljplanen.

Större område i blått visar en möjlig fornlämning och lilablå prick vid cykelväg visar en övrig kulturhistorisk punkt.

TRAFIK

Platsen ligger med nära anslutning till viktiga trafikstråk såsom E6:an och Karebyvägen. Det finns möjlighet till pendling till platsen med bil, buss, cykel och gång.

En cykel och gångväg går genom området och den nya exploateringen kan påverka denna. Detaljplanen kan behöva titta på alternativa lösningar för cykel och gångvägen för att främja hållbart resande.

Det nya förslaget innebär en betydligt större exploatering än det som tillåts enligt nuvarande detaljplan samt fler infarter till fastigheten från verksamhetsområdet. Man behöver genom en trafikutredning utreda så att transporter till verksamheterna och att resande till och från vad som kan bli en viktig arbetsplats fungerar och att dessa kan fungera i förhållande till övriga omkringliggande verksamheter.

Det går en cykelväg genom området, markerad med turkos linje. Det behöver utredas om det finns alternativa vägar.

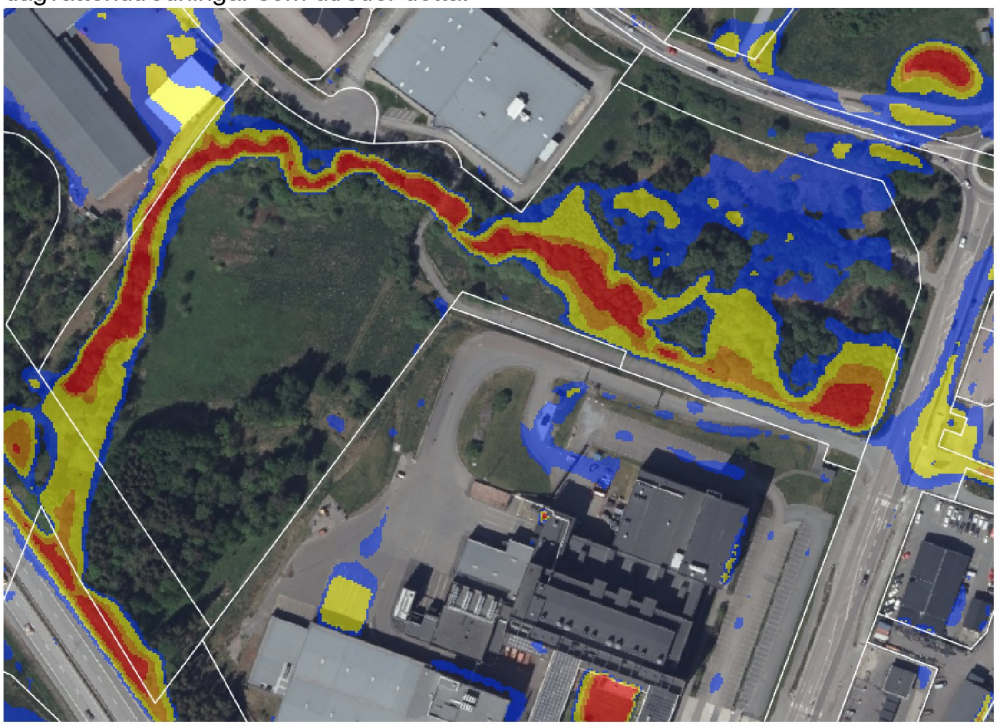
TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

VATTEN OCH AVLOPP

Det finns kommunalt vatten utbyggt i område. VA-enheten bedömer att vatten och spillvatten bör går att lösa.

DAGVATTEN OCH SKYFALL

Enligt VA-enheten ser man att det kommer bli vissa utmaningar gällande dagvattenhanteringen. I dagsläget fungerar området som ett utjämningsmagasin. Viktigt med dagvattenutredningar som utreder detta.

Skyfallskartering från WSP visar en simulering av ett 100 års regn med 6 h varaktighet.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

I detaljplanen som togs fram för den västra delen av fastigheten anger man att totalstabiliteten bedöms som god för större del av de ytor som ligger inom detaljplanen men att vissa områden behöver utredas ytterligare. Bland annat så finns planbestämmelser om att området runt bäcken behöver utredas ytterligare innan ytan belastas. Geotekniska utredningar behöver göras för att visa om den nya byggnationen är möjlig då dess belastning är betydligt högre än det som tidigare har föreslagits.

Riksintressen

Fastigheten ligger vid riksintresset E6 vilket är ett funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter, långväga personresor, rekommenderad färdväg för farligt gods och en väg som binder samman andra anläggningar av riksintresse. Vägen är en del av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) vilket är ett trafikslagsövergripande nät inom EU och grannländerna, definierat i EU-förordning. Byggnation på platsen får inte påverka riksintresset.

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

FÖRORENINGAR

Det finns en miljöteknisk markundersökning från maj 2025 som visar att det inom fastigheten förekommer fyllnadsmassor innehållande förhöjda halter av PAH-H, PCB och metaller överstigande KM samt inom vissa områden stora mängder av avfall, främst i form av asfaltbitar. Halterna och innehållet kommer medföra ökande kostnader vid hantering av överskottsmassor samt begränsa möjligheten att använda massorna som utfyllnadsmassor inom fastigheten.

FARLIGT GODS

Fastigheten är belägen inom 150 meter från farligt gods led (E6). Med hänsyn till närheten till detta är räddningstjänstens bedömning att en riskutredning bör tas fram för att utreda planerad byggnation i förhållande till riskerna som en olycka med farligt gods kan innebära.

Det finns även verksamheter i närområdet som hanterar större mängder brandfarliga varor. Det behövs enligt räddningstjänsten en utredning kring detta.

LUFTKVALITET

Närhet till större vägar påverkar luftkvaliteten och placering av exempelvis friskluftsintag och utemiljöer måste ta hänsyn till detta.

BULLER

Hälsorisker på grund av buller från motorväg för intagna på häktet speciellt för de som bor där under en längre tid. Vid placering av utemiljöer måste hänsyn tas till bullervärden.

MILJÖKVALITETSNORMER

Öringsförande vattendrag nedströms fastigheten. Viktigt att flödena nedströms inte förändras för mycket. I dagsläget fungerar området som ett utjämningsmagasin. Viktigt med dagvattenutredningar som utreder detta.

KUNGÄLVS KOMMUN

Sammanfattning och bedömning

Förvaltningen har tagit emot en ansökan från BOKAB om att ta fram en ny detaljplan för fastigheten Solbräcke 1:7. Syftet är att möjliggöra byggnation av ett häkte samt utöka verksamhetsytan inom delar av området. Fastigheten är idag planlagd för industri och kontor, men för att kunna uppföra ett häkte krävs en ny detaljplan som tillåter kriminalvård eller liknande användning.
Häktet föreslås placeras i den västra delen av fastigheten, där en byggnadshöjd på upp till 48 meter önskas – betydligt högre än vad som tillåts idag. I den östra delen föreslås en utökning av byggbar yta och en ökning av andelen bebyggd mark från en tredjedel till 50 %, men vilken typ av verksamhet som avses har inte specificerats. Även nya infarter till området föreslås, vilket påverkar trafiklösningar och cykelvägar.
Förvaltningen bedömer att det finns förutsättningar att gå vidare med ett planarbete, men att flera frågor behöver utredas vidare. Det gäller bland annat markens bärighet, dagvattenhantering, påverkan på naturvärden, buller, föroreningar och säkerhetsaspekter kopplade till närheten till farligt gods. Även byggnadens höjd och dess påverkan på omgivningen behöver analyseras noggrant, liksom hur gestaltning och placering kan påverka den upplevda tryggheten i området.
Sammanfattningsvis anser förvaltningen att ett häkte är ett angeläget samhällsbehov och att platsen är lämplig med tanke på tillgänglighet och kommunikationer. Detaljplanearbetet får visa i vilken omfattning byggnation och övriga föreslagna förändringar är möjliga.
Förvaltningen ser det också som möjligt att genomföra planarbetet som en byggherredriven detaljplan.

UPPLYSNINGAR

- Exploatören ska stå för kostnaderna för det framtida planarbetet. Inför start av ett planarbete ska ett plankostnadsavtal tecknas.
- Medfinansiering av infrastruktur inom och utanför planen kan bli aktuellt för exploatören. Detta kommer att regleras i plankostnadsavtal och exploateringsavtal.
- Ett positivt planbesked innebär inte en garanti att planarbete påbörjas. För att ett planarbete ska påbörjas krävs ett politiskt beslut om planuppdrag där förvaltningen får i uppdrag att påbörja planläggning. I detta fall kommer förvaltningen föreslå att planuppdraget påbörjas omedelbart.
- Nu rådande förutsättningar kan komma att förändras innan planarbete påbörjas och omfattningen av planområdet och exploateringen kan komma att förändras.
- Planarbetet bedöms kunna påbörjas tidigas omedelbart.

Ulrika Engström
Planarkitekt

Pernilla Attnäs Björk
Planchef

Bilaga 1. Synpunkter från berörda enheter

SYNPUNKTER BYGGLOVENHETEN

I ett kommande detaljplaneskede, utöver sedvanliga utredningar och prövningar, vill Bygglovenheten särskilt lyfta följande aspekter: Lämplig markanvändning: Av ansökan framgår inte enbart önskemål om ett häkte, utan även om centrumverksamhet och verksamhetslokaler. Centrumverksamhet skulle innebära en ny typ av användning inom planområdet, och det framgår inte vilken omfattning eller typ av centrumverksamhet som avses. Gestaltning och byggrätt: Ansökan anger en önskad totalthöjd om 48 meter inom det västra området, vilket innebär en avsevärt högre byggnadshöjd än den befintliga bebyggelsen i närområdet. Det behöver beaktas hur påverkan blir på stads- och landskapsbilden och en god helhetsverkan. Omgivningsbuller: Hänsyn behöver tas till buller från både intilliggande industriområden och trafik.

SYNPUNKTER TRAFIK, GATA PARK

Det finns möjlighet att ansluta till befintlig väg i verksamhetsområdet. För att gynna hållbara resval är det viktigt att bibehålla attraktiv (lugn) koppling för GC-vägen enskild. Det är relativt bra kollektivtrafik i närheten. För att få bra sikt är det inte bra med byggrätt för långt ut mot vägarna. Bevara träd mot E6 för god gestaltning. Verksamheten ska inte skapa otrygghet. Det är viktigt med trygga säkra stråk till hållplatser. Även viktigt hur man utformar parkeringsplatser i förhållande till säkra gång och cykelstråk.

SYNPUNKTER VA-TEKNIK

VA har haft kontakt med VA-utredaren och vi har en del utmaningar med dagvatten. Vatten och spill ska vi kunna lösa.

SYNPUNKTER MILJÖENHETEN

Förorenad mark; Det finns en miljöteknisk markundersökning från maj 2025 som visar att det inom fastigheten förekommer fyllnadsmassor innehållande förhöjda halter av PAH-H, PCB och metaller överstigande KM samt inom vissa områden stora mängder av avfall, främst i form av asfaltbitar. Halterna och innehållet kommer medföra ökande kostnader vid hantering av överskottsmassor samt begränsa möjligheten att använda massorna som utfyllnadsmassor inom fastigheten. Miljöenheten bedömer inte att föroreningarna är i sådana halter eller omfattning att det skulle hindra detaljplan för ett häkte eller utökade byggrätter för verksamheter, men att man kommer att behöva hantera de massor som kommer uppstå. Buller; Risk för buller från motorvägen så man kan behöva se över hur nära motorvägen man kan bebygga. Dagvatten; Öringsförande vattendrag nedströms fastigheten. Viktigt att flödena nedströms inte förändras för mycket. I dagsläget fungerar området som ett utjämningsmagasin. Viktigt med dagvattenutredningar som utreder detta.

SYNPUNKTER MEX

MEX ser inga hinder med planansökan. Det finns genomförandefrågor som ska utredas i ett planarbete, tex. bäcken, geotekniken, markmiljön, trafik etc. Infrastruktur finns i området. Ett antal avtal ska tecknas om vi går vidare med detaljplan. Bl.a. Exploateringsavtal och avtal om medfinansiering.

SYNPUNKTER STADSARKITEKT

Ingen erinran annat än vad gäller föreslagen max BYA på den östra delen av planområdet. Kan bli trångt med angöring/parkering. Eftersom häkte torde brådska mer än verksamhetsområde/centrumverksamhet; ny detaljplan för häkte/vård kan vara komplicerad nog. Därmed möjligen lämpligt avgränsa sydvästra markområdet till ett planområde/planarbete.

Höjden bedöms inte som ett problem i denna bebyggelsemiljö utan kan vara positivt.

SYNPUNKTER BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Det som räddningstjänsten främst ser som utmaningar med placeringen är närheten till farligt gods led (E6) samt risker från verksamheter i närområdet som hanterar större mängder brandfarlig vara, se punkt 1 och 2 nedan. Föreslagen placering innebär dock en relativt kort insatstid för räddningstjänsten från brandstationen i Kungälv, vilket är positivt och har betydelse för att tidigt kunna påbörja en insats..

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Anna Bengtsson

2025-11-03

Styrdokument- Riktlinjer för skolplacering till förskoleklass och årskurs 7 (Dnr KS2025/2209-2)

Sammanfattning

Kungälvs kommuns nuvarande riktlinje för skolplacering till förskoleklass och årskurs 7 beslutades 23-10-18.

En revidering av riktlinjerna behövs då det i utvärderingen efter de årliga skolplaceringarna till förskoleklass och årskurs 7, framkommit behov av att justera nedan punkter.

Punkten 6.3.1 ”relativ närhet”. Relativ närhet innebär att man jämför avståndet från en elevs hem till en viss skola med avståndet från andra elevers hem till samma skola. Nuvarande administrativt system för hantering räknar ut hur nära en elev bor i förhållande till andra elever som också söker plats på samma skola. I nuvarande riktlinje anges att den relativa närheten ska avrundas till femtiotal meter, behov finns att justera till faktiskt avstånd mellan hem och skola.

Punkten 6.3.3 ”Lottning”. I och med nytt digitalt system hanteras lottning automatiskt och är spårbar för rättssäkerhet och transparens.

Punkten 6.4 ”Ytterbyskolans musikklass” tas bort då Kungälvs kommun inte erbjuder musikklass.

Punkten 6.5 ”Elever folkbokförda i annan kommun revideras” då behovet finns att likställa elever som kan påvisa inflytt till kommunen med elever som är folkbokförda i kommunen.

Punkt 6.6 ”Byte av skolplacering”. Behov av revidering då önskemål om annan skola vid missnöje går att önska i kommunens skolbytesperiod och med samma urvalskriterier som Skolplaceringar.

Punkt 6.7 ”Tidigare skolstart” och 6.8 ”Uppskjuten skolplikt”. Språkliga ändringar har gjorts.

Juridisk bedömning

Verksamhetens juridiska bedömning:

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet. Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen (9 kap. 15 § skollagen [2010:800].

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.
Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om
1. den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska

svårigheter uppstår för kommunen.
2 det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas (10 kap. 38 § skollagen)

Utgångspunkten för placering av elever är således det som vårdnadshavare har önskat. Om fler elever har sökt en skola än det finns lediga platser behöver ett urval göras. Dessa kriterier är upp till kommunen att besluta om i riktlinjer. Kungälvs kommuns första urvalskriterium är relativ närhet.

Förvaltningens bedömning

Relativ närhet
Det första urvalskriterium för om fler sökt en skola än vad som finns tillgängliga platser är den relativa närheten. Att varje elevs avstånd från hemmet (folkbokföringsadressen) mäts till önskad skola och närliggande skolor och jämförs med andra elever som önskat samma skola. Den vars skolväg blir mest försämrad ges företräde till platsen. Den relativa närheten likställs i nuvarande riktlinje inom 50-meters intervaller, mätinstrumentet mäter exakt avstånd och genom exakt avstånd kan fler elever garanteras en skola nära hemmet och fler elever kan således placeras enligt relativ närhet än enligt övriga urvalskriterier. Förvaltningen anser därför att formuleringen ”relativ närhet likställs inom 50-meters intervaller” bör tas bort.

Lottning
I och med nytt digitalt system hanteras lottning automatiskt och är spårbar för rättssäkerhet och transparens.

Elever folkbokförda i annan kommun
I nuvarande riktlinje anges att elever som inte är folkbokförda i Kungälvs kommun kan ges en skolplacering först efter att elever folkbokförda i kommunen fått en placering. Detta innebär att även om eleven kommer att folkbokföras i kommunen innan kommande läsårsstart placeras hen efter att elever folkbokförda i kommunen fått en placering. Vid den utvärdering som gjorts efter att skolplaceringarna inför läsåret 2025/2026 blivit klara framkom ett behov av att ändra i riktlinjen för att säkerställa vårdnadshavares önskemål om skolplacering och minska antalet önskemål om skolbyten på grund av missnöje.

Förvaltningen vill ge elever som ska flytta in till kommunen innan kommande läsårsstart, samma möjlighet till skolplacering som elever folkbokförda i kommunen. Genom uppvisande av bostadskontrakt alternativt folkbokföringsändring till Skatteverket likställs inflyttande elever med elever folkbokförda i kommunen.

Byte av skolplacering
När det gäller möjligheten att ansöka om skolbyte efter att skolplaceringarna blivit klara anges i nuvarande riktlinje att detta görs separat för elever i kommande förskoleklass och årskurs 7. I stället kommer dessa elever att få möjlighet att ansöka om skolbyte i kommande skolbytesperiod (som gäller alla elever från förskoleklass till årskurs 9) och byta skolplacering i mån av plats till kommande läsår. I och med detta får alla ansökningar samma hantering och inkommer på samma sätt i vår e-tjänst. Att alla ansökningar om byte inkommer på samma sätt minskar handläggningstiden.

Ytterbyskolans musikklass
Ytterbyskolan erbjuder inte längre musikklass och stycket behöver därför tas bort i sin helhet.

Uppskjuten skolplikt & tidigare skolstart
Styckena är endast förtydligade språkligt och innebär ingen ändring i hanteringen.

För att spåra ändringarna och jämföra med nuvarande riktlinje, se bifogat dokument ”Spåra ändringar”.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktigs strategiska mål att ge goda förutsättningar för livslångt lärande och att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till mål 4 God utbildning till alla. Målet syftar till att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Styrdokument som detta bidrar till en likvärdig bedömning vid skolplaceringar i Kungälvs kommun.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Det finns koppling till styrdokumentet ”Riktlinjer för skolplaceringar”.

Riktlinjer för skolplaceringar gäller fortlöpande under året medan ”Riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och årskurs 7” gäller under en begränsad period och endast för förskoleklass och årskurs 7.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Skolplaceringar har stor påverkan på elever och vårdnadshavares vardag. Att ha riktlinjer som säkerställer en likvärdighet i hur kommunen beslutar om skolplaceringar leder till nöjda medborgare och brukare.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Åtgärderna är positiva ur ett medarbetarperspektiv då hanteringen av skolplaceringar blir tydligare, mer rättssäker och mer effektiv. Skolplaceringarna kommer att bli klara i tid. Förslaget innebär inga ytterligare arbetsuppgifter och kräver ingen förändring i personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Förslagen bedöms inte få någon ekonomisk påverkan för kommunen.

Förslag till beslut

1 Riktlinjer för skolplacering till förskoleklass och årskurs 7 revideras i enlighet med upprättat förslag.
2 Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef

Maria Vidlund
Verksamhetschef

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Anna Bengtsson

2025-11-03

Revidering riktlinjer för skolplacering i Kungälvs kommun (Dnr SMN2025/2405-1)

Sammanfattning

Kungälvs kommuns nuvarande riktlinjer för skolplaceringar beslutades 23-09-20.

En revidering av riktlinjerna behövs då det i utvärdering framkommit behov av att justera nedan punkter:

Punkten 7.3.2 ”relativ närhet”. Relativ närhet innebär att man jämför avståndet från en elevs hem till en viss skola med avståndet från andra elevers hem till samma skola. Nuvarande administrativt system för hantering räknar ut hur nära en elev bor i förhållande till andra elever som också söker plats på samma skola. I nuvarande riktlinje anges att den relativa närheten ska avrundas till femtiotal meter, behov finns att justera till faktiskt avstånd mellan hem och skola.

Punkten 7.3.3 ”Lottning”. I och med nytt digitalt system hanteras lottning automatiskt och är spårbar för rättssäkerhet och transparens.

Punkten 8 ”Elever folkbokförda i annan kommun”. Behovet finns att likställa elever som kan påvisa inflytt till kommunen med elever som är folkbokförda i kommunen.

Juridisk bedömning

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet. Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen (9 kap. 15 § skollagen [2010:800].

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.
Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om
1. den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.
2 det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas (10 kap. 30 § skollagen)

Utgångspunkten för placering av elever är således det som vårdnadshavare har önskat. Om fler elever har sökt en skola än det finns lediga platser behöver ett urval göras. Dessa kriterier är upp till kommunen att besluta om i riktlinjer. Under sjunde kapitlet i riktlinjer för skolplaceringar beskrivs Kungälvs kommuns grunder för placering.

Förvaltningens bedömning

Relativ närhet
Det andra urvalskriterium för om fler sökt en skola än vad som finns tillgängliga platser är den relativa närheten. Att varje elevs avstånd från hemmet (folkbokföringsadressen) mäts till önskad skola och närliggande skolor och jämförs med andra elever som önskat samma skola. Den vars skolväg blir mest försämrad ges företräde till platsen. Den relativa närheten likställs i nuvarande riktlinje inom 50-meters intervaller, mätinstrumentet mäter exakt avstånd och genom exakt avstånd kan fler elever garanteras en skola nära hemmet och fler elever kan således placeras enligt relativ närhet än enligt övriga urvalskriterier. Förvaltningen anser därför att formuleringen ”relativ närhet likställs inom 50-meters intervaller” bör tas bort.

Lottning
I och med nytt digitalt system hanteras lottning automatiskt och är spårbar för rättssäkerhet och transparens.

Elever folkbokförda i annan kommun
I nuvarande riktlinje anges att elever som inte är folkbokförda i Kungälvs kommun kan ges en skolplacering först efter att elever folkbokförda i kommunen fått en placering. Detta innebär att även om eleven kommer att folkbokföras i kommunen innan kommande terminsstart placeras hen efter att elever folkbokförda i kommunen fått en placering. Vid utvärdering framkom ett behov av att ändra i riktlinjen för att säkerställa vårdnadshavares önskemål om skolplacering och minska antalet önskemål om skolbyten på grund av missnöje.

Förvaltningen vill ge elever som ska flytta in till kommunen innan kommande terminsstart, samma möjlighet till skolplacering som elever folkbokförda i kommunen. Genom uppvisande av bostadskontrakt alternativt folkbokföringsändring till Skatteverket likställs inflyttande elever med elever folkbokförda i kommunen.

Förvaltningen bedömer att ett antagande av revideringen av riktlinjer för skolplaceringar fortsatt säkerställer en likvärdig och rättssäker hantering av skolplaceringar samt underlättar administrativt för förvaltningen.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktigs strategiska mål att ge goda förutsättningar för livslångt lärande och att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till mål 4 God utbildning till alla. Målet syftar till att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Styrdokument som detta bidrar till en likvärdig bedömning vid skolplaceringar i Kungälvs kommun.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Det finns koppling till styrdokumentet ”Riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och årskurs 7”.

Riktlinjer för skolplaceringar gäller fortlöpande under året med undantag för en begränsad period då ”Riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och årskurs 7” gäller för dessa årskurser.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Skolplaceringar har stor påverkan på elever och vårdnadshavares vardag. Att ha riktlinjer som säkerställer en likvärdighet i hur kommunen beslutar om skolplaceringar leder till nöjda medborgare och brukare.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Åtgärderna är positiva ur ett medarbetarperspektiv då hanteringen av skolplaceringar blir tydligare, mer rättssäker och mer effektiv. Skolplaceringarna kommer att bli klara i tid. Förslaget innebär inga ytterligare arbetsuppgifter och kräver ingen förändring i personella resurser.

Förvaltningen bedömer att riktlinjernas innehåll samt förändrat arbetssätt blir fördelaktigt både för medborgare och medarbetare.

Ekonomisk bedömning

Förslagen bedöms inte få någon ekonomisk påverkan för kommunen.

Förslag till beslut

1 Riktlinjer för skolplacering till förskoleklass och årskurs 7 revideras i enlighet med upprättat förslag.
2 Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef

Maria Vidlund
Verksamhetschef

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Cecilia Lyvén

2025-09-23

Revidering av lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön (MOBNM-2025-1650)

Sammanfattning

Bestämmelsen om att kommunen kan begränsa eldning utomhus med stöd av 40 § 8 p. i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd upphör att gälla den 30 december 2025. Det innebär att bemyndigandet upphör och Kungälvs kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö måste ändras.

Miljöenheten har tagit fram ett förslag på nya föreskrifter.

Ändringen innebär att 12 § som begränsar eldning utomhus stryks.

Förslag till kommunfullmäktige:
Upprättat förslag till lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön antas att gälla från den 1 januari 2026.

Bakgrund

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 40 § 8p. ger en kommun möjlighet att meddela föreskrifter om tillfälligt förbud mot eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall inom planlagt område om det behövs för att hindra att olägenheter för människors hälsa uppkommer.

Bestämmelsen upphör att gälla den 30 december 2025. Det innebär att bemyndigandet upphör och att begränsningarna i 12 § i Kungälvs kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö måste tas bort.

Bakgrunden till detta är att regeringen har beslutat om nya bestämmelser om hur trädgårds- och parkavfall ska hanteras. Bestämmelserna gäller från och med den 18 februari 2025 och finns i 3 kap. avfallsförordningen (2020:614).

De nya bestämmelserna innebär att fastighetsinnehavare i vissa fall får elda trädgårds- och parkavfall. Kommunen kan dock föreskriva om begränsningar och förbud. Detta ska regleras i de kommunala avfallsföreskrifterna.

Kravet på dispens för att anordna påskeld, valborgsmässoeld och liknande, som också regleras i 12 § Kungälvs kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö behöver också tas bort. Enligt avfallsförordningen får utsorterat trädgårds- och parkavfall får eldas i samband med en allmän sammankomst eller offentlig tillställning för vilken det enligt ordningslagen (1993:1617) har getts ett tillstånd eller gjorts en anmälan som omfattar eldningen. Tillstånd ska sökas hos polisen.

Miljöenheten har tagit fram ett förslag på nya föreskrifter.

Inför ändringarna har miljöenheten stämt av med renhållningsenheten. Det finns redan begränsningar i de gällande kommunala avfallsföreskrifterna, men de kommer justeras. Bägge föreskrifterna antas gälla den 1 januari 2026.

Verksamhetens bedömning

Miljöenhetens bedömning är att det finns ett behov att ändra de lokala föreskrifterna och att förslaget till nya lokala föreskrifter efterlever gällande lagstiftning.

Förslaget innebär att 12 § nedan stryks.

12 § Eldning utomhus
Inom tätort, samlad bebyggelse samt inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser är eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september. Övrig tid av året får eldning ske av torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering, det vill säga endast ris, kvistar och mindre grenar. Eldning får då endast ske under förutsättning att den inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö och/eller att fara för brandspridning uppstår. Löv, gräs eller annat grönt växtmaterial bör komposteras.

Inom övriga delar av kommunen än de som omfattas ovan får eldning ske av torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering, det vill säga endast ris, kvistar och mindre grenar, under årets alla månader under förutsättning att eldningen inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö och/eller att fara för brandspridning uppstår. Löv, gräs eller annat grönt växtmaterial bör komposteras.

För påskeld, valborgsmässoeld och liknande krävs tillstånd av Miljö- och byggnadsnämnden. Ansökan om dispens ska vara skriftlig. Utöver detta ska Räddningstjänsten underrättas.

Eldning får aldrig ske i strid mot gällande brandföreskrifter.

Det är förbjudet att elda annat avfall såsom hushållsavfall, grovavfall och farligt avfall.

Förslag till beslut

Upprättat förslag till Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön antas att gälla från den 1 januari 2026.

Kristina Franzén
Miljöchef

Mirsad Radoncic
Sektorchef Ledning Stab

Bilaga: Förslag på lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

För kännedom till: Cecilia Lyvén, miljöenheten

KUNGÄLVS KOMMUN

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Föreskrifter

Diarie-/dokumentnummer:	KS202X/…
Beslut:	Datum-…Instans §…/År
Beredande politiskt organ:	Miljö- och byggnadsnämnden
Ersätter tidigare beslut	2023-10-05 KF § 160/2023
Giltighetstid:	2029-12-31
Dokumentansvarig:	Samhälle och utveckling/Miljöenheten/Miljöchef
Senast uppdaterad av:	Cecilia Lyvén

KUNGÄLVS KOMMUN

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Med stöd av miljöbalken (1998:808) 9 kap. 7–8, 10–13 §§ och förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 13, 17, 39–40 och 42–44 §§ meddelar kommunfullmäktige nedanstående lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön.

1 § Inledande bestämmelser

Utöver bestämmelserna i miljöbalken (1998:808) och till miljöbalken hörande förordningar och föreskrifter gäller nedanstående lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön.

2 § Definitioner

a. Samlad bebyggelse. Områden med tomter som gränsar till varandra eller som åtskiljs endast av vägar eller naturmark och som tillsammans har minst 10–20 hus.
b. Tätort. Tätbebyggt område med minst 200 invånare och där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter.

3 § Avloppsanordning

Enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs det tillstånd av miljö- och byggnadsnämnden för att
1. inrätta avloppsanordning till vilken vattentoalett ska anslutas och
2. ansluta vattentoalett till befintlig avloppsanordning.

Enligt dessa föreskrifter krävs dessutom tillstånd av miljö- och byggnadsnämnden för att
3. inrätta annan avloppsanordning än som anges i punkterna 1–2, exempelvis avloppsanordningar för bad-, disk- och tvättavloppsvatten, inom alla områden bortsett från fastigheter med fastighetsbeteckning Svartedalen.

Enligt 13 och 14 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs anmälan till miljö och byggnadsnämnden för att
4. inrätta annan avloppsanordning än som anges i punkterna 1–3
5. ändra avloppsanordning, om åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning.

Tillstånd enligt dessa bestämmelser krävs inte för avloppsanordning som kräver tillstånd eller anmälan enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller om avloppsanordningen är avsedd att föra avloppsvattnet till enbart en allmän avloppsanläggning.

4 § Annan toalett än WC

Det krävs tillstånd hos miljö- och byggnadsnämnden för att inrätta
1. förmultningstoalett
2. förbränningstoalett (exempelvis eltoalett)
3. torrtoalett med latrinkompostering
4. annan typ av torrtoalett

KUNGÄLVS KOMMUN

5 § Djurhållning

Det krävs tillstånd av miljö- och byggnadsnämnden för att hålla
1. nötkreatur, häst, get, får eller svin,
2. pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur,
inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser.

Beslut med stöd av denna paragraf får förenas med villkor om vad djurhållaren måste uppfylla för att skydda människors hälsa från olägenheter som kan uppstå till följd av djurhållningen.

6 § Tomgångskörning

En förbränningsmotor i stillastående motordrivet fordon får hållas i gång utomhus i högst 1 minut.

Detta gäller inte:
1. om trafikförhållanden föranlett fordonet att stanna, t.ex. i trafikkö,
2. om motorn hålls igång för att – i den mån det behövs för fordonets ändamålsenliga brukande – driva anordning på fordonet, t.ex. kylaggregat på kylbil eller vattenpump på släckningsbil. Uppvärmning eller nedkylning av kupéutrymme omfattas av bestämmelsen om högst 1 minuts tomgångskörning.

Omedelbart tomgångskörningsförbud gäller dock fordon som stannats vid broöppning eller järnvägsövergång.

7 § Spridning av gödsel

Den som avser att sprida naturlig gödsel, slam eller annan orenlighet inom eller intill område med detaljplan skall anmäla detta till miljö- och byggnadsnämnden innan spridning sker.

Anmälan enligt första stycket fordras inte för spridning av väl brunnen gödsel från nötkreatur, häst eller fjäderfä om den sker i ringa omfattning, till exempel på villatomt, och om nedmyllning sker i omedelbar anslutning till spridningen.

8 § Värmepumpsanläggning

Det krävs tillstånd av miljö- och byggnadsnämnden för att inom Kungälvs kommun inrätta en värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten.

Tillstånd enligt denna paragraf krävs inte för värmepumpsanläggning om tillstånds- eller anmälningsplikt föreligger enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

9 § Skydd för ytvattentäkt och enskilda grundvattentäkter

På grund av risk för saltvatteninträngning eller brist på vatten krävs tillstånd av miljö- och byggnadsnämnden för att inrätta och använda en ny anläggning för grundvattentäkt inom de områden som märkts ut på kartbilaga A, samt inom detaljplanelagda områden och områden med samlad bebyggelse enligt äldre PBL (1987:10)1 eller motsvarande.

Befintliga anläggningar för grundvattentäkter inom ovan angivna områden ska anmälas till miljö- och byggnadsnämnden.

KUNGÄLVS KOMMUN

10 § Eldning av fastbränsle för uppvärmning och varmvattenproduktion

Småskalig eldning av fastbränsle för uppvärmning och varmvattenproduktion ska ske i en panna som är godkänd enligt Boverkets byggregler BFS 2011:6 eller är försedd med ackumulatortank, för att få utföras under tiden 1 juni – 31 augusti inom tätort, samlad bebyggelse samt inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser.

11 § Tillsyn och skötsel av eldningsanordning för fasta bränslen

Tillsyn och skötsel av eldningsanordning för alla fasta bränslen ska genomföras i sådan omfattning att driften inte orsakar olägenhet för omgivningen. All eldning ska ske med god lufttillförsel och under hög temperatur så att en så fullständig förbränning som möjligt erhålls. Bränslet ska förvaras torrt. Pannan får endast eldas med det bränsle som pannan enligt tillverkaren är avsedd för.

Anläggningen ska hållas i gott skick genom regelbundet underhåll. Dokumentation om genomförd sotning och underhåll ska sparas hos ägaren under minst fem år.

12 § Ansökan och anmälan

Anmälan och tillståndsansökan enligt dessa föreskrifter prövas av miljö- och byggnadsnämnden. Anmälan och tillståndsansökan ska vara skriftlig och innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att bedöma och handlägga ärendet (25 och 46 §§ förordning om miljöfarlig verksamhet och 19 kap. 5 § respektive 22 kap. 1 § miljöbalken).

13 § Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff och förverkande finns i miljöbalkens 29 och 30 kapitel samt i förordning (2012:259) om miljösanktionsavgifter.

14 § Dispens

Miljö- och byggnadsnämnden får medge dispens från dessa föreskrifter om det är uppenbart att risk för olägenhet från miljö- och hälsoskyddssynpunkt inte föreligger.

15 § Avgifter

Miljö- och byggnadsnämnden får ta ut avgift för prövning av ansökan om tillstånd eller dispens, för handläggning av anmälan samt för tillsyn i övrigt enligt dessa föreskrifter enligt den taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område som kommunfullmäktige antagit.

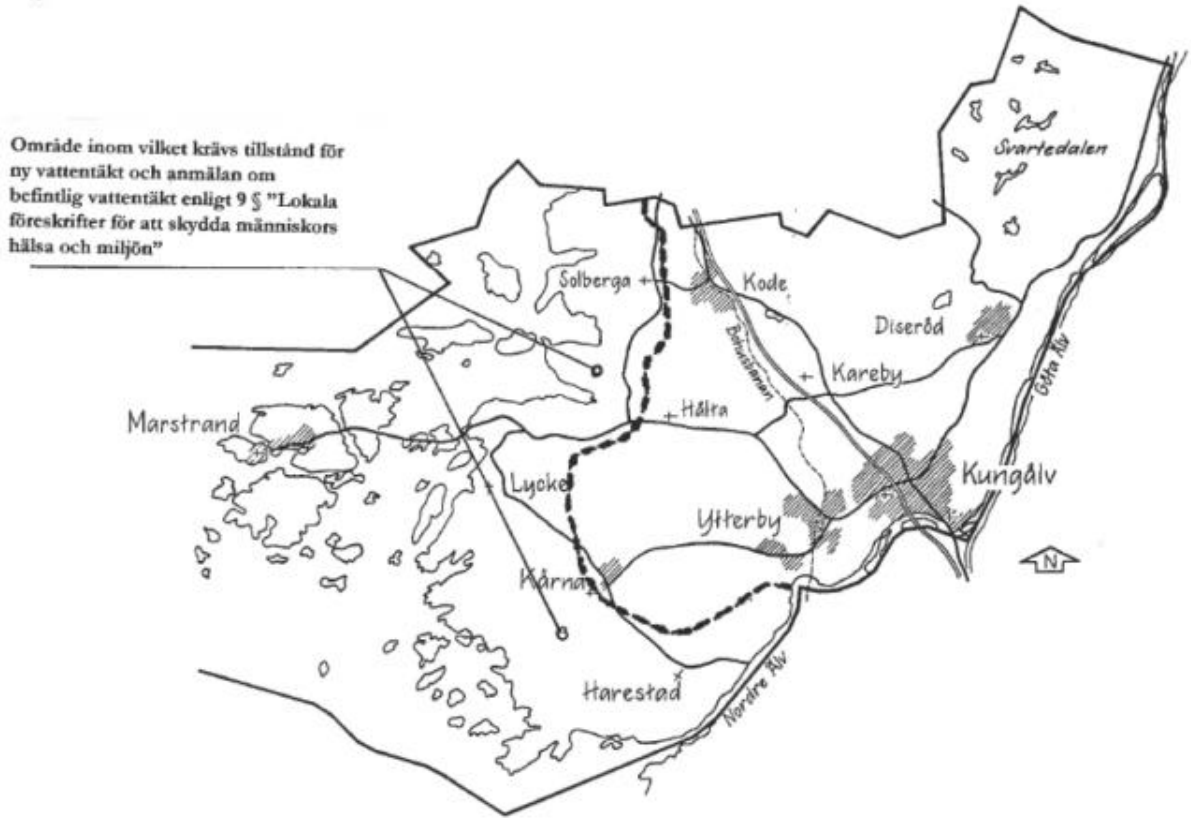
16 § Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Dessa lokala föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2026. Äldre lokala föreskrifter ska tillämpas på ärenden som har inletts dessförinnan.

Bilaga:
Kartbilaga A

KUNGÄLVS KOMMUN

Kartbilaga A

§ 237/2025

Lokala föreskrifter för att skydda människor hälsa och miljön (Dnr MOBN2025/0074)

Sammanfattning

Bestämmelsen om att kommunen kan begränsa eldning utomhus med stöd av 40 § 8 p. i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd upphör att gälla den 30 december 2025. Det innebär att bemyndigandet upphör och Kungälvs kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö måste ändras.

Miljöenheten har tagit fram ett förslag på nya föreskrifter.

Ändringen innebär att 12 § som begränsar eldning utomhus stryks.

Förslag till kommunfullmäktige:
Upprättat förslag till lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön antas att gälla från den 1 januari 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Lokala föreskrifter för att skydda människor hälsa och miljön
Bilaga MOBNM-2025-1650--Förslag lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Beslut

Upprättat förslag till Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön antas att gälla från den 1 januari 2026.

_____

För kännedom till: Cecilia Lyvén, miljöenheten

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Henrik Karlsson

2025-10-03

Investering i ny 130/20 kV mottagningsstation M8 Skålldal - Kungälv Energi AB (Dnr KS2025/1918-1)

Sammanfattning

Kungälv Energi AB behöver öka kapaciteten samt robustheten i elnätet genom att installera en ny mottagningsstation, M8. Mottagningsstationen behövs för att klara av att ansluta kommande planer för utbyggnation och befolkningsökning i Kode och Jörlanda. Kapaciteten i området behövs även för att klara större enskilda anslutningar av laddinfrastruktur för både fordon och tunga transporter eller etableringar i av näringsliv, samt även anslutning av vindkraftverk i området.

Projektet beräknas starta upp år 2025 och färdigställas under 2028.

Investering är på 85 miljoner kronor och ingår i befintlig investeringsbudget.

I enlighet med ägardirektivet ska bolaget ansvara för att kommunfullmäktige i Kungälvs kommun får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Moderbolaget ska bereda ärenden som bolaget lyfter till kommunstyrelsen eller till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Kungälv Energi AB: styrelse beslutade vid styrelsemötet den 17 juni 2025 att föreslå kommunfullmäktige nedanstående punkter.

AB Kongahällas styrelse beslutade vid styrelsemötet den 8 oktober 2025 att föreslå kommunfullmäktige nedanstående punkter.

Förslag till beslut:

1. Styrelsen för Kungälv Energi AB ges mandat att besluta om att investera och upprätta en ny mottagningsstation samt utrustning som detta medför till M8 Skålldal.
2. Ombud i bolagsstämma får i uppdrag att rösta i enlighet med punkt 1 ovan.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Juridisk bedömning

Investeringen kommer att finansieras dels via elnätstariffen dels via anslutningsavgifter, i enlighet med ellagens kapitel 4 §10 och kapitel 5.

Förvaltningens bedömning

År 2012 påbörjade Kungälv Energi planeringen för en ny mottagningsstation i samband med företagets planer att bygga egen Vindkraft i området. Då den planerade produktionen ej realiserades pausades planeringen för ny mottagningsstation. År 2017 återupptogs planeringen i samband med att Kungälvs kommun växte och prognoser visade på framtida kapacitetsbrist i området. Tillståndsprocessen för både Kungälv Energi och Vattenfall, som kommer behöva bygga ny 130 kV ledning till stationen, har tagit några år och under tiden har beslut tagits att utöka kapaciteten i befintlig mottagningsstation M9 med ytterligare en transformator. År 2022 blev Kungälv Energi klar med tillstånden för stationen och 2025 blev Vattenfall klar. Tekniska Verken har

ansökt om att få ansluta två vindkraftsverk till Kungälv Energis elnät och mottagningsstationen M8 är en förutsättning för att kunna ansluta dessa.

Norra delen av Kungälv Energis koncessionsområde innefattar även delar av Stenungsunds kommun och Jörlanda. I detta område har kommunen satsat på att gräva ner vatten och avlopp. I Kode planeras det för att byggas 1700 nya bostäder och med en befolkningsökning på 3 700 invånare i Kode samt en ökning på 4 600 invånare i Solberga församling mellan år 2025 och 2060, enligt Kungälvs kommuns ”Politisk vision FÖP Kode”. I Jörlanda byggs det ny 350 nya bostäder, vilket kommer öka antalet invånare. För att klara att försörja dessa nyetablerade områden med el, behöver el infrastrukturen förstärkas.

Norra delen av kommunen är även placerad längs med motorväg E6, vilket innebär att områdena i Kungälv Energis norra koncessionsområde även är strategiskt placerade för att etablera laddinfrastruktur för både fordon och tunga transporter.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Nedan samlas perspektiv för bedömning av investeringen, dels utifrån kommunens strategiska mål, resultatmål, medborgar- och brukarperspektiv, ur säkerhetsperspektiv, dels ur ett ekonomiskt perspektiv.

Genom att öka elnätets förmåga till redundant matning ökar vi elnätets robusthet och dess förmåga att återställa sig efter en samhällsstörning. Det möjliggör även fortsatt expansion av området av nya verksamheter, laddinfrastruktur samt nya etableringar i enlighet med kommunfullmäktiges strategiska mål:

- Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
- Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- Att driva en ansvarsfull miljö- och klimatpolitik för en mer hållbar framtid
- Robust och uthållig kommun med höjd beredskap

Investeringen är även i riktning med följande av Kungälvs Kommuns resultatmål:
- Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
- Ökad kollektiv jobbpendling
- Robusta kommunala funktioner klarar en samhällsstörning på 90 dagar
- Kommunens användning av fossila bränslen ska minska, med målet att vara fossilfritt 2030

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till följande mål i Agenda 2030:
- Mål 7: Hållbar energi för alla - Genom att förbättra elnätets redundans och kapacitet skapas förutsättningar för en trygg och tillförlitlig energiförsörjning, vilket är avgörande för både hushåll, verksamheter och samhällsviktig infrastruktur.

- Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur - Investeringen stärker den tekniska infrastrukturen och skapar förutsättningar för nya etableringar och innovation inom näringslivet. Ett robust elnät är en grundförutsättning för hållbar industriell utveckling och digitalisering.

- Mål 11: Hållbara städer och samhällen - Genom att öka motståndskraften i elförsörjningen bidrar åtgärden till att skapa ett mer robust och uthålligt samhälle, som bättre kan hantera kriser och samhällsstörningar. Det stödjer även en planerad och hållbar expansion av kommunen.

- Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna - Investeringen möjliggör en minskad användning av fossila bränslen genom att stödja elektrifiering av transporter och verksamheter. Den stärker kommunens klimatarbete och bidrar till målet om fossilfrihet till 2030.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har en koppling till Energiplan, Vision 2040 och Översiktsplan.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ett elnät med kapacitet att ansluta ny större etableringar gör att företag söker sig till området och att befintliga etableringar vågar utöka sin verksamhet. Det möjliggör även för framtida etableringar i området såsom laddinfrastruktur och nyetableringar samt att elnätet blir robustare för alla medborgare.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ärendet bedöms inte påverkar medarbetare.

Ekonomisk bedömning

Investeringen kommer att finansieras dels via elnätstariffen dels via anslutningsavgifter, i enlighet med ellagens kapitel 4 §10 och kapitel 5.

Investering är på 85 miljoner kronor och ingår i befintlig investeringsbudget.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Styrelsen för Kungälv Energi AB ges mandat att besluta om att investera och upprätta en ny mottagningsstation samt utrustning som detta medför till M8 Skålldal.
2. Ombud i bolagsstämma får i uppdrag att rösta i enlighet med punkt 1 ovan.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Pia Jakobsson
VD AB Kongahälla

Linda Nygren
Kommundirektör

Expedieras till: Kungälv Energi AB Karin.almgren@kungalvenergi.se
AB Kongahälla Sara.flytstrom@kungalv.se

För kännedom till:

Protokoll fört vid sammanträde med styrelsen för Kungälv Energi AB

Tid: Tisdag 17 juni 2025 kl. 09.00 – 12.00

Närvarande

Ordinarie ledamöter:
Fredrik Gullbrantz, ordförande
Pierre Syrén, vice ordförande (via Teams)
Erik Ekman
Felix Marninger
Rune Ohlsson

Arbetstagare representanter:
Axel Strandberg, Ledarna
Jörgen Söderström, Vision

Övriga:
Marie Streifert, Ekonomichef
Lars Andersson, tf VD
Henrik Karlsson, Elnätschef

Frånvarande:
Lars Eriksson
Ulrika Winblad

Detta dokumentet har signerats genom digitala signeringstjänsten GetAccept.
Fingerprint: 0ae3cbf0322a5f68d167ea91d195a9e24b0c1c64b55f69ee529c6ffc62be77b346cd8889bf5ea3af7cf007e0d8c451748841b32665f7356dd90109b0b3bf74bb

§ 43	**Sammanträdet öppnas**	Ordförande Fredrik Gullbrantz hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.
§ 44	**Förslag till dagordning**	Den föreslagna dagordningen godkändes.
§ 45	**Val av justerare**	Erik Ekman utsågs att, jämte ordföranden, justera dagens protokoll.
§ 46	**Föregående protokoll**	Beslöts att lägga protokoll 04–2025 till handlingarna.
§ 47	**Arbetsordning styrelsen**	Vd presenterade förslag till uppdaterad arbetsordning efter att bolagsstämman flyttats till 18 juni. Styrelsen godkände den uppdaterade arbetsordningen.
§ 48	**Ekonomi**	**Budgetdirektiv** Styrelsen diskuterade budgetdirektiv inför arbetet med 2025 års budget. Inriktningen inför budgetarbetet för koncernen Kungälv Energi innebär ett avkastningskrav på totalt kapital på 4,1 %.
§ 49	**Projekt**	**Projekt M9 Rollsbo** Henrik Karlsson, elnätschef presenterade inkomna anbud på tillbyggnad av 20 kV ställverk samt 130 kV brytare samt uppdaterad prognos för projektet. Styrelsen beslutade att: - godkänna utökad investeringsram/ ny investeringsprognos för projektet. - Ge ordförande och VD mandat att underteckna beställning av ställverk samt tre 130 kV brytare. **Projekt M8 Skålldal** Henrik Karlsson, elnätschef presenterade status och nuläge för projekt M8. Aktuell kalkyl ca 80 Mkr för hela projektet exkl. 20 kV kablar.

Detta dokumentet har signerats genom digitala signeringstjänsten GetAccept.
Fingerprint: 0ae3cbf0322a5f68d167ea91d195a9e24b0c1c64b55f69ee529c6ffc62be77b346cd8889bf5ea3af7cf007e0d8c451748841b32665f7356dd90109b0b3bf74bb

Styrelsen beslutade att:
Ge VD i uppdrag att inhämta beslut från bolagsstämman som innebär att styrelsen för Kungälv Energi AB får mandat att besluta om föreslagen total investering.

§ 50 **Koncernbolag AB Kongahälla**

Information från AB Kongahälla
Fredrik Gullbrantz Hade inget nytt att informera om från AB Kongahälla, heller ingen information att delge Kongahälla från dagens möte.

§ 51 **Rapporter**

Vd:s rapport om det operativa arbetet i bolaget, det aktuella affärsläget och andra omständigheter som är av vikt för styrelsen att känna till:

Lars Andersson informerade från koncernen:
- Planerad kick-off i augusti
- Hållbarhetsarbetet och dess nuläge
- Aktuella större investeringsprojekt som nämns ihop med långtidsprognos vid bolagsinformationen 18 juni.
- Uppföljning av intern kontroll T1

Lars Andersson informerade från Kungälv Energi AB/ Elnät:
- Resultat för elnät i Nils Holgersson 2025
- Nyckeltal elnät

§ 52 **Övriga frågor**

Inga övriga frågor på agendan

§ 53 **Avslutning**

Ordföranden tackade för visat engagemang och förklarade mötet avslutat.

Vid protokollet: Lars Andersson, protokollförare

Fredrik Gullbrantz, ordförande

Justerare: Erik Ekman

Detta dokumentet har signerats genom digitala signeringstjänsten GetAccept.
Fingerprint: 0ae3cbf0322a5f68d167ea91d195a9e24b0c1c64b55f69ee529c6ffc62be77b346cd8889bf5ea3af7cf007e0d8c451748841b32665f7356dd90109b0b3bf74bb

Signaturcertifikat

Dokumentnamn:
Protokoll_KE_05-2025

Unikt dokument-id:
2eb16d54-f1a9-4d48-9747-9309d0185cf7

Dokumentets fingeravtryck:
0ae3cbf0322a5f68d167ea91d195a9e24b0c1c64b55f69ee529c6ffc62be77b346cd8889bf5ea3af7cf
007e0d8c451748841b32665f7356dd90109b0b3bf74bb

Undertecknare

Lars Andersson

E-post: lars.andersson@kungalvenergi.se
Enhet: Edge 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (desktop)
IP nummer: 80.73.48.99

Verifierad med BankID: SUNE LARS HARRY ANDERSSON (196309291414)

Betrodd tidsstämpel:
2025-06-25 14:25:59 UTC

Fredrik Gullbrantz

Styrelsens ordförande

E-post: fredrik.gullbrantz@kungalvenergi.se
Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (desktop)
IP nummer: 81.227.71.138

Verifierad med BankID: Fredrik Gullbrantz (196907144890)

Betrodd tidsstämpel:
2025-06-25 18:27:13 UTC

Erik Ekman

E-post: erik.ekman@kungalvenergi.se
Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (desktop)
IP nummer: 212.181.253.74

Verifierad med BankID: Erik Ekman (196302255051)

Betrodd tidsstämpel:
2025-06-26 07:09:09 UTC

Detta dokument slutfördes av alla parter:

2025-06-26 07:09:09 UTC

GetAccept

Detta dokumentet har signerats genom digitala signeringstjänsten GetAccept.
Certifikatet tillhandahåller alla signaturer och aktivitetsdata kopplat till detta dokument.

Aktivitetslogg

Betrodd tidsstämpel	Aktivitet med insamlade uppgifter
2025-06-26 07:09:09 UTC	Dokumentet signerades av Erik Ekman (erik.ekman@kungalvenergi.se) Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 212.181.253.74 - IP Plats: Uppsala, Sweden
2025-06-26 07:09:09 UTC	Dokumentet verifierades genom BankID av Erik Ekman (Erik Ekman) (erik.ekman@kungalvenergi.se) Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 70.132.10.136 - IP Plats: Copenhagen, Denmark
2025-06-26 07:08:23 UTC	Dokumentet lästes igenom av Erik Ekman (erik.ekman@kungalvenergi.se) Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 212.181.253.74 - IP Plats: Uppsala, Sweden
2025-06-26 07:04:54 UTC	Dokumentet öppnades av Erik Ekman (erik.ekman@kungalvenergi.se) Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 212.181.253.74 - IP Plats: Uppsala, Sweden
2025-06-25 18:27:15 UTC	Dokumentet skickades till Erik Ekman (erik.ekman@kungalvenergi.se) Enhet: ()
2025-06-25 18:27:13 UTC	Dokumentet signerades av Fredrik Gullbrantz (fredrik.gullbrantz@kungalvenergi.se) Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 81.227.71.138 - IP Plats: Tollarp, Sweden
2025-06-25 18:27:13 UTC	Dokumentet verifierades genom BankID av Fredrik Gullbrantz (Fredrik Gullbrantz) (fredrik.gullbrantz@kungalvenergi.se) Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 70.132.10.93 - IP Plats: Copenhagen, Denmark
2025-06-25 18:26:37 UTC	Dokumentet öppnades av Fredrik Gullbrantz (fredrik.gullbrantz@kungalvenergi.se) Enhet: Chrome 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 81.227.71.138 - IP Plats: Tollarp, Sweden
2025-06-25 14:26:01 UTC	Dokumentet skickades till Fredrik Gullbrantz (fredrik.gullbrantz@kungalvenergi.se) Enhet: ()
2025-06-25 14:25:59 UTC	Dokumentet signerades av Lars Andersson (lars.andersson@kungalvenergi.se) Enhet: Edge 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 80.73.48.99 - IP Plats: Kungälv, Sweden
2025-06-25 14:25:59 UTC	Dokumentet verifierades genom BankID av Lars Andersson (SUNE LARS HARRY ANDERSSON) (lars.andersson@kungalvenergi.se) Enhet: Edge 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 3.172.36.21 - IP Plats: London, United Kingdom
2025-06-25 14:25:15 UTC	Dokumentet lästes igenom av Lars Andersson (lars.andersson@kungalvenergi.se) Enhet: Edge 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 80.73.48.99 - IP Plats: Kungälv, Sweden

GetAccept

Detta dokumentet har signerats genom digitala signeringstjänsten GetAccept.
Certifikatet tillhandahåller alla signaturer och aktivitetsdata kopplat till detta dokument.

2025-06-25 14:25:00 UTC	Dokumentet öppnades av Lars Andersson (lars.andersson@kungalvenergi.se) Enhet: Edge 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 80.73.48.99 - IP Plats: Kungälv, Sweden
2025-06-25 14:14:33 UTC	Dokumentet skickades till Lars Andersson (lars.andersson@kungalvenergi.se) Enhet: Edge 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 80.73.48.99 - IP Plats: Kungälv, Sweden
2025-06-25 14:14:32 UTC	Dokumentet förseglades av Karin Berndtsson Almgren (karin.almgren@kungalvenergi.se) Enhet: Edge 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 80.73.48.99 - IP Plats: Kungälv, Sweden
2025-06-25 14:09:31 UTC	Dokumentet skapades av Karin Berndtsson Almgren (karin.almgren@kungalvenergi.se) Enhet: Edge 137.0.0.0 on Unknown Windows 10.0 (dator) IP nummer: 80.73.48.99 - IP Plats: Kungälv, Sweden

GetAccept

Detta dokumentet har signerats genom digitala signeringstjänsten GetAccept.
Certifikatet tillhandahåller alla signaturer och aktivitetsdata kopplat till detta dokument.

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Henrik Karlsson

11/12/2025

Investering i ny 130/20 kV mottagningsstation M8 Skålldal

Sammanfattning

Kungälv Energi AB behöver öka kapaciteten samt robustheten i elnätet genom att installera en ny mottagningsstation, M8. Mottagningsstationen behövs för att klara av att ansluta kommande planer för utbyggnation och befolkningsökning i Kode och Jörlanda. Kapaciteten i området behövs även för att klara större enskilda anslutningar av laddinfrastruktur för både fordon och tunga transporter eller etableringar i av näringsliv, samt även anslutning av vindkraftverk i området.

En investering på 85 miljoner kronor.

Projektet beräknas starta upp år 2025 och färdigställas under 2028.

Bakgrund

2012 påbörjade Kungälv Energi planeringen för en ny mottagningsstation i samband med företagets planer att bygga egen Vindkraft i området. Då den planerade produktionen ej realiserades pausades planeringen för ny mottagningsstation. 2017 återupptogs planeringen i samband med att Kungälvs kommun växte och prognoser visade på framtida kapacitetsbrist i området. Tillståndsprocessen för både Kungälv Energi och Vattenfall, som kommer behöva bygga ny 130 kV ledning till stationen, har tagit några år och under tiden har beslut tagits att utöka kapaciteten i befintlig mottagningsstation M9 med ytterligare en transformator. 2022 blev Kungälv Energi klar med tillstånden för stationen och 2025 blev Vattenfall klar. Tekniska Verken har ansökt om att få anslut två vindkraftsverk till Kungälv Energis elnät och mottagningsstationen M8 är en förutsättning för att kunna ansluta dessa.

Norra delen av Kungälv Energis koncessionsområde innefattar även delar av Stenungsunds kommun och Jörlanda. I detta område har kommunen satsat på att gräva ner vatten och avlopp. I Kode planeras det för att byggas 1700 nya bostäder och med en befolkningsökning på 3 700 invånare i Kode samt en ökning på 4 600 invånare i Solberga församling mellan år 2025 och 2060, enligt Kungälvs kommuns ”Politisk vision FÖP Kode”. I Jörlanda byggs det ny 350 nya bostäder, vilket kommer öka antalet invånare. För att klara att försörja dessa nyetablerade områden med el, behöver el infrastrukturen förstärkas.

Norra delen av kommunen är även placerad längs med motorväg E6, vilket innebär att områdena i Kungälv Energis norra koncessionsområde även är strategiskt placerade för att etablera laddinfrastruktur för både fordon och tunga transporter.

Bedömning

Nedan samlas perspektiv för bedömning av investeringen, dels utifrån kommunens strategiska mål, resultatmål, medborgar- och brukarperspektiv, ur säkerhetsperspektiv samt ur ett ekonomiskt perspektiv.

Bedömning utifrån strategisk nivå inom bolagskoncernen

Genom att öka elnätets förmåga till redundant matning ökar vi elnätets robusthet och dess förmåga att återställa sig efter en samhällsstörning. Det möjliggör även fortsatt expansion av området av nya verksamheter, laddinfrastruktur samt nya etableringar i enlighet med kommunfullmäktiges strategiska mål:

4. Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
5. Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
6. Att driva en ansvarsfull miljö- och klimatpolitik för en mer hållbar framtid
7. Robust och uthållig kommun med höjd beredskap

Bedömning utifrån kommunkoncernens resultatmål

Investeringen är även i riktning med följande av Kungälvs Kommuns resultatmål:

- Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
- Ökad kollektiv jobbpendling
- Robusta kommunala funktioner klarar en samhällsstörning på 90 dagar
- Kommunens användning av fossila bränslen ska minska, med målet att vara fossilfritt 2030

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ett elnät med kapacitet att ansluta ny större etableringar gör att företag söker sig till området och att befintliga etableringar vågar utöka sin verksamhet. Det möjliggör även för framtida etableringar i området för etablering av laddinfrastruktur och nyetableringar samt att elnätet blir robustare för alla medborgare.

Bedömning utifrån säkerhetsperspektiv

Genom att öka redundansen och möjligheten att mata områden från flera mottagningsstationer ökar vi vår beredskap och ökar kommunens motståndskraft mot samhällsstörningar.

Bedömning utifrån ett ekonomiskt perspektiv

Investeringen kommer att finansieras dels via elnätstariffen dels via anslutningsavgifter, i enlighet med ellagens kapitel 4 §10 och kapitel 5.

Förslag till beslut

1. Styrelsen för Kungälv Energi AB ges mandat att besluta om att investera och upprätta en ny mottagningsstation samt utrustning som detta medför till M8 Skålldal.
2. Ombud i bolagsstämma får i uppdrag att rösta i enlighet med punkt 1 ovan.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Henrik Karlsson
Affärsområdeschef Elnät

Karin Almgren
VD

Expedieras till:
AB Kongahälla

Kungälv Energi AB Karin.almgren@kungalvenergi.se
AB Kongahälla Sara.flytstrom@kungalv.se

För kännedom till:

Protokoll 5, styrelsesammanträde

AB Kongahälla

Sammanträdesdatum 2025-10-08

org.nr 556022-8404

Plats	Stadshuset, Bryggan plan 3	
Tid	Onsdagen den 8 oktober 2025, klockan 13.00-14.50	
Beslutande	Miguel Odhner	Ordförande
	Anders Holmensköld	1:e vice ordförande
	Gun-Marie Daun	2:e vice ordförande
	Fredrik Gullbrantz	
	Pierre Syrén	
	Thomas Loong	Närvarar på distans via Teams §§ 41-51
Frånvarande	Mikael Malm	

Sekreterare Sara Flytström — Paragraf §§ 41-52

Sara Flytström (31 okt. 2025 15:53:07 GMT+1)

Sara Flytström

Ordförande Miguel Odhner

Miguel Odhner (31 okt. 2025 14:23:20 GMT+1)

Miguel Odhner

Justerande Gun-Marie Daun

Gun-Marie Daun (31 okt. 2025 15:49:55 GMT+1)

Gun-Marie Daun

Övriga deltagare	Pia Jakobsson	TF VD AB Kongahälla §§ 41-52
	Lisa Dahlqvist	Dataskyddsombud § 50

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-10-08

§41 **Val av justerare**

Gun-Marie Daun utses att jämte ordföranden justera protokollet.

§42 **Tillkommande och utgående ärenden**

Inga tillkommande eller utgående ärenden.

Dagordningen fastställs.

§43 **Föregående mötesprotokoll**

Styrelsen antecknar föregående mötesprotokoll och lägger det till handlingarna.

§44 **Statusrapport – aktuellt i koncernen**

Pia Jakobsson, TF VD, går igenom aktuellt arbete i koncernen och AB Kongahällas dotterbolag.

Pågående gemensamt arbete:

- Gemensam yta för att samla gemensamma mallar och dokumentation
- Gemensamt system – Kungälv Energi AB integreras i vårt ekonomisystem U4
- Samarbetsytor/mötesforum för administrativ personal
- Gemensamt arbete tillväxtfrågor och strategiska markinköp
- Upphandling

Vidare för man dialog kring hur man sparar pengar på det gemensamma arbetet. Genom ett strategiskt samlararbete kring tillväxtfrågor skapar vi utrymme för ett enklare och effektivare arbete som sparar pengar.

VD ska fortsatt beakta den gemensamma nyttan som uppstår genom samordning och samarbete i arbetet framåt.

Kungälv Arena AB:

- Bolaget fortsatt under uppbyggnad
- KF har beslutat att Kungälv Arena AB ska äga byggprocessen av arenaområdet
- Startbeslut om 93 mkr antaget i KF- avseende markarbeten på Kungälv Arena AB:s mark
- Finansiering via aktieägartillskott som tillförs i takt med byggnationens framfart
- Markbyte med kommunen genomförs fullt ut under hösten
- Första spadtag tillsammans med föreningar, näringsliv och entreprenören Vestia AB – och tillsammans med barnen – arenans framtida användare av mötesplatsen
- Arbetet pågår med att rekrytera VD
- Vattendom ute för kungörelse
- Lantmäteriförrättningen ska vinna lagakraft 9 oktober
- Pågående projektering – ishallarna
- Nästa startbeslut kommer kvartal 1 2026 och avser starta byggnationer av ishallarna

Vidare för man dialog kring rekryteringen av VD i Kungälv Arena AB. Styrelsen beslutade att bolaget i nuläget är i behov av kompetens för genomförandet av arenaprojektet.

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-10-08

BOKAB:

- Arbetar med följande projekt:
- Åseberget, Kärna, Rollsbo 3.0, Dammbergen, Kareby E6, Bostäder, Arntorp verksamhetsmak, Bovieran, Markköp, Nedre fontin, Detaljplan Rollsbo, Etapp 1, Detalplan, etapp 1b för Rollsbo 3.0 skulle gå ut på samråd innan midsommar
- Detaljplan 1 B Försenad pga. att det behövs mer utredning kring trafiken i Rollsbo
- Dammbergen med ca 200 småhus sammanställs just nu alla inkomna synpunkter
- Balder och ytterligare företag kommer troligen att kontrakteras under hösten/början av nästa år
- Omläggning av VA-ledning upphandlad där BOKAB och VA delar på kostnaderna. Anbud stämmer med upprättad kostnadsuppskattning. Troligen byggstart våren 2026.
- Punkter som behöver fortsatt dialog, samordning och samsyn – Kärna och Motet Kareby E6

Miguel Odhner, ordförande, informerar om att det finns en arbetsgrupp gällande arbetet kring Karbey E6.

Kungälv Energi:

- Arbetar med ökad kapacitet och robusthet i våra nät pågår enligt plan
- Satsningar på ökad kvalitet i gatubelysningen gjorts i ett nära och konstruktivt samarbete med kommunen
- Konjunkturen gör att antalet nyanslutningar är lägre än förväntat för både elnät, stadsnät och värme
- Bränsleavtal för säsongen HT2025-T2026 är tecknade
- Värmeverket i Munkegärde är klara med årets revisioner av anläggningen och startar nu produktionen för hösten
- Ny effekttaxa på elnätet kommer gälla från 1 januari 2026- undantag kunder med lägenhetstariff
- Nya villkor och den ofta låga ersättningen för att producera el från solceller för att intresset för att investera i förnybar energi är lågt medan det finns ett ökat intresse för att kunna lagra energi med hjälp av batterier
- Ett samarbetsprojekt avseende solceller på bandyhallen i Arenan är på uppstart
- Svenska kraftnäts införande i mars kvartsproser för produktion på elmarknaden har ökar våra obalanskostnader för produktion av vins- och solkraft. 1 oktober införs kvartspriser även för konsumenter och det är osäkert vad det kommer ge för effekter på elpriset
- Arbete med strategiprocess och affärsplan för 2026–2030 pågår och man förbereder en hållbarhetsrapportering utifrån standarden VSME
- Projektet för byte av ekonomisystem till Unit4 är uppstartat

Styrelsen antecknar informationen.

§45 **Delårsrapport 2, T2 2025** Pia Jakobsson, VD AB Kongahälla, presenterar delårsrapport 2 (T2).

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-10-08

Prognosen för 2025 för AB Kongahälla visar att man når budgeterat resultat vid årets slut. Koncernen redovisar en prognos för 2025 som är bättre än budgeterat. Årets resultat beräknas till 69,2 Mkr jämfört med budgeterade 63,4 Mkr. Koncernen förväntas alltså ge ett resultat som är 5,8 Mkr bättre än budgeterat.
Koncernen förväntas uppnå kommunfullmäktiges finansiella mål.

Styrelsen beslutar att godkänna delårsrapport 2 2025.

§46 **Fortsatt samordningsarbete i koncernen**

Styrelsen för dialog kring koncerndialogens innehåll gällande det gemsamma arbetet i kommunkoncernen.

Under dagen har fjärrvärme diskuterats, med fokus på vilka möjligheter och begränsningar som finns samt hur kunder på ett lämpligt sätt kan styras mot fjärrvärme där det är relevant. Under bolagsinformationen lyftes det även att det finns ett styrdokument gällande exploateringar.

Det finns ett behov av att analysera den ekonomiska nyttan med samordning i koncernen, samt vilka fördelar detta kan medföra. Soltak utgör en del av det samordnade arbetet med system. Kommunen har haft en dialog med soltak där det finns en ekonomisk vinst i att se över system och hur man enklare kan samverka i den frågan.

VD har ett löpande uppdrag att identifiera områden där koncernen kan samverka och samordna, vilket man behöver fortsättningsvis se över och ha med sig.

Under dagens koncerndialog har man fört dialog om strategisk planering tillsammans i kommunkoncernen och presenterat följande förslag:

- Regelbunden gemensam Portföljstyrgrupp - bolagen kommer med i samhällsplaneringen och portföljen för samhällsbyggnadsprojekten
- Förvaltningens Portföljeledare blir även ett stöd för bolagen
- Samplanering och koordinering vid stadsutveckling, detaljplaner, byggnationer
- Möjlighet att samordna tidplaner, samförläggning, gemensamma upphandlingar och byggnationer
- Planera för hur arbetet kan ske mellan våra möten – dvs hur kan våra respektive organisationer arbeta tillsammans med planering och genomförande i vardagen
- Samplanering för strategiska markköp, detaljplanearbete
- Arbeta tillsammans med kommunikation
- Koncernens synpunkter till det pågående ÖP 2050

Exempel på gemensamma frågor – tillväxt

- Stadsutveckling – exempelvis Åseberget
- Synk av tidplaner och investeringsbehov
- Samförläggning vid ledningsarbeten för VA och Kungälv Energi
- Avtal – exempelvis belysningsavtalet mellan Kungälvs kommun och Kungälv Energi

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-10-08

- Bostadsbyggande, tomtkön
- Upphandlingar som både kommun och bolag kan ha gemensamma behov av
- Koordinerad kommunikation till medborgare, föreningar och näringsliv

Närvarande för dialog kring att samordningen skapar gemensamma bilder och förståelse för bolagens olika förutsättningar, utmaningar och möjligheter.

Vidare för man dialog om att det är av vikt att man samverkar och att man använder de olika bolagens kompetens, till exempel inom arbetet kring säkerhet.

Styrelsen beslutar att VD får i uppdrag att löpande återkoppla kring arbetet med ovanstående punkter.

§47 **Dialog om budget 2026**

Pia Jakobsson, ekonomichef, presenterar förslag på budget 2026. Beslutet avseende budget för bolaget och koncernen kommer att tas i samband med beslut om verksamhetsplan för 2026.

Styrelsen antecknar informationen.

§48 **ABK2025/0016-1 Investering i ny 130/20 kV mottagningsstation M8 Skålldal - Kungälv Energi AB**

Kungälv Energi AB behöver öka kapaciteten samt robustheten i elnätet genom att installera en ny mottagningsstation, M8. Mottagningsstationen behövs för att klara av att ansluta kommande planer för utbyggnation och befolkningsökning i Kode och Jörlanda. Kapaciteten i området behövs även för att klara större enskilda anslutningar av laddinfrastruktur för både fordon och tunga transporter eller etableringar i av näringsliv, samt även anslutning av vindkraftverk i området.

En investering på 85 miljoner kronor.

Projektet beräknas starta upp år 2025 och färdigställas under 2028.

I enlighet med ägardirektivet ska bolaget ansvara för att kommunfullmäktige i Kungälvs kommun får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Moderbolaget ska bereda ärenden som bolaget lyfter till kommunstyrelsen eller till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Kungälv Energi AB:s styrelse beslutade om att föreslå kommunfullmäktige nedanstående punkter under styrelsemötet den 17 juni 2025.

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Styrelsen för Kungälv Energi AB ges mandat att besluta om att investera och upprätta en ny mottagningsstation samt utrustning som detta medför till M8 Skålldal.
2. Ombud i bolagsstämma får i uppdrag att rösta i enlighet med punkt 1 ovan.

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-10-08

3. Paragrafen justeras omedelbart.

Styrelsen föreslår kommunfullmäktige att:

1. Styrelsen för Kungälv Energi AB ges mandat att besluta om att investera och upprätta en ny mottagningsstation samt utrustning som detta medför till M8 Skålldal.
2. Ombud i bolagsstämma får i uppdrag att rösta i enlighet med punkt 1 ovan.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Styrelsen beslutar att genomföra bolagsstämman avseende ovanstående punkter per capsulam, under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut i enlighet med dessa.

§49 **Mötestider 2026**

Styrelsen går gemensamt igenom förslag till mötestider.

Styrelsen beslutar att anta sammanträdesdatum för 2026.

§50 **Information om personuppgiftsincidenter**

Lisa Dahlqvist, dataskyddsombud för AB Kongahälla, informerar om personuppgiftsincidenter.

Personuppgiftsincident (PUI)

- Styrelsen är personuppgiftsansvarige
- Definition av personuppgiftsincidenter:

”en säkerhetsincident som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförts, lagrat eller på annat sätt behandlas”

Fortsättningsvis informerar Lisa Dahlqvist om:

- 3 kategorier av PUI – incidenter kan kategoriseras utifrån tre informationssäkerhetsprinciper
- PUI och negativa konsekvenser:
- Den personuppgiftsansvariges ansvar
- Utvärdera dessa risker för de registrerades rättigheter och frihet och
- Exempel på PUI
- Styrdokument och rutiner

Styrelsen antecknar informationen.

§51 **Övrigt**

Styrelsen beslutade den 18 juni att VD får i uppdrag att se över datum för certifieringsutbildning i sluten grupp om 20 personer. Utbildningen är till för samtliga ledamöter i koncernen och tjänstepersoner i mån av plats.

Styrelsen beslutar att den planerade utbildningen ska omfatta samtliga ledamöter inom koncernen, inklusive Kungälvsbostäder, samt samtliga verkställande direktörer. Utbildningen ska genomföras den 17 och 18 februari.

VD får i uppdrag att i enlighet med styrande dokument ta fram två alternativ för plats av utbildningen.

Protokoll

Sammanträdesdatum 2025-10-08

§52 **Mötet avslutas** Ordförande förklarar mötet avslutat.

Protokoll styrelsemöte ABK 2025-10-08

Slutgiltig revideringsrapport 2025-10-31

Skapad:	2025-10-31
Av:	Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAcI9tE092htGyVUICxnMC15BAIkiRcsdW

”Protokoll styrelsemöte ABK 2025-10-08” – historik

Dokumentet skapades av Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
2025-10-31 - 07:30:47 GMT

Dokumentet skickades med e-post till miguel.odhner@kungalv.se för signering
2025-10-31 - 07:30:51 GMT

Dokumentet skickades med e-post till gun-marie.daun@kungalv.se för signering
2025-10-31 - 07:30:51 GMT

Dokumentet skickades med e-post till Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se) för signering
2025-10-31 - 07:30:51 GMT

E-postmeddelandet har visats av miguel.odhner@kungalv.se
2025-10-31 - 13:22:41 GMT

Signerare miguel.odhner@kungalv.se angav namnet Miguel Odhner vid signering
2025-10-31 - 13:23:18 GMT

Dokumentet har e-signerats av Miguel Odhner (miguel.odhner@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-10-31 - 13:23:20 GMT – Tidskälla: server

E-postmeddelandet har visats av gun-marie.daun@kungalv.se
2025-10-31 - 14:48:40 GMT

Signerare gun-marie.daun@kungalv.se angav namnet Gun-Marie Daun vid signering
2025-10-31 - 14:49:53 GMT

Dokumentet har e-signerats av Gun-Marie Daun (gun-marie.daun@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-10-31 - 14:49:55 GMT – Tidskälla: server

Dokumentet har e-signerats av Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-10-31 - 14:53:07 GMT – Tidskälla: server

Adobe Acrobat Sign

Avtal har slutförts.

2025-10-31 - 14:53:07 GMT

Adobe Acrobat Sign

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2025-10-24

Kungälvs kommuns författningssamling (Dnr KS2025/0526-1)

Sammanfattning

I Kommunens policy – Policy för styrdokument (KS2023/1249), anges att de gällande kommunala föreskrifterna ska finnas tillgängliga för allmänheten på kommunens webbplats. De ska vara samlade i kommunens författningssamling. Innehållet i samlingen ska framgå av ett register eller en annan förteckning där det finns angivet vilka av dokumenten som är bindande.

I styrdokumentet – Tillämpningsanvisningar för styrdokument (KS2023/1249) anges hur arbetet med styrdokumenten ska ske för en bra struktur för kommunens styrdokument. Gällande kommunens författningssamling beskrivs att författningssamlingen ska lyftas för kännedom till kommunfullmäktige en gång om året.

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Kungälvs kommuns författningssamling daterad 2025-10-24 antecknas till protokollet.

Juridisk bedömning

Kommunallagen (2017:725) reglerar i 8 kap. 13 § att samtliga gällande kommunala föreskrifter ska finnas tillgängliga och samlade på kommunens hemsida.

Förvaltningens bedömning

Författningssamlingen är ett levande dokument, eftersom det kontinuerligt beslutas om nya och uppdaterade styrdokument, samt de som slutar att gälla förutsatt att inte giltighetstiden löper ut. Som en del i att få en bättre struktur i arbetet med kommunens styrdokument ser förvaltningen behovet av att regelbundet fastställa en lista över de styrande dokumenten.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Att fastställa författningssamlingen är en del i enheten förvaltning och utrednings arbete gentemot kommunfullmäktiges mål *medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen*. En väl uppdaterad författningssamling tydliggör vilka styrdokument som är gällande i Kommunen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

författningssamlingen bedöms ha koppling till mål 16.6 i Agenda 2030.
Delmål 16.6 *Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner.*
Författningssamlingen är en central del av kommunen och bidrar till en ökad transparens.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Författningssamlingen är en lista på kommunens samtliga styrande dokument. Det styrdokumentet som är närmst kopplad till författningssamlingen är *Policy för styrdokument*.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En uppdaterad författningssamling bidrar till att alla medborgare i kommunen kan ta del av en lista över vilka styrdokument som är gällande.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ur ett medarbetarperspektiv innebär en uppdaterad författningssamling en ökad tydlighet över vilka styrdokument som är gällande.

Ekonomisk bedömning

En uppdatering av författningssamlingen innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Kungälvs kommuns författningssamling daterad 2025-10-24 antecknas till protokollet.

Linda Nygren
kommundirektör

Mirsad Radoncic
tf. sektorchef samhällsbyggnad

Tomas Gustavsson
verksamhetschef kommuncenter

Anna Hedlin
enhetschef förvaltning och utredning

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Kungälvs kommuns författningssamling

DOKUMENTETS NAMN	DIARIENUMMER	BESLUTAS I
Riktlinje för Förskola och pedagogisk omsorg i Kungälvs kommun	KS2023/1101	Kommunstyrelsen
Taxor och avgifter i förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem	KS2023/2279	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för fritidshem	KS2023/1503	Kommunstyrelsen
Plan för minskad kemikalieexponering i förskoleverksamheten	KS2021/1878	Kommunstyrelsen
Avgift för ansökan om godkännande för att starta fristående förskola och friliggande fritidshem samt utökning av befintlig verksamhet	KS2023/2053	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och årskurs 7	KS2023/2275	Kommunstyrelsen
Riktlinje för skolplaceringar	KS2023/1880	Kommunstyrelsen
Kulturplan	KS2023/2172	Kommunstyrelsen
Plan för introduktionsprogram	KS2023/1843	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för kulturbidrag i form av verksamhetsstöd	KS2024/2790	Kommunstyrelsen
Riktlinje för fritidshem	KS2023/1503	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för inackorderingstillägg	KS2023/2271	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för beslut om ersättning för elever som beviljats förlängd undervisning	KS2023/2272	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för ersättning från kommunen för studier utomlands	KS2023/2273	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för bidrag till faktisk lokalkostnad för huvudman inom förskola och skola	KS2023/2276	Kommunstyrelsen
Policy för Kungälvs kommuns kommunala grundskolors skolgårdar	KS2023/0493	Kommunfullmäktige
Dokumenthanteringsplan och arkivbeskrivning för AB Kongahälla	KS2025/0846	Kommunstyrelsen
Taxa Mimers hus	KS2024/1353	Kommunfullmäktige
Kulturgaranti i Kungälvs kommun	KS2023/2230	Kommunstyrelsen
Taxor och avgifter vid Kungälvs bibliotek	KS2023/0919	Kommunstyrelsen
Regler för Kungälvs kommuns priser och stipendier	KS2023/0954	Kommunstyrelsen

Barn- och ungdomsplan	KS2023/2277	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)	KS2023/1896	Kommunstyrelsen
Äldres boende - hållbar bostadsförsörjning	KS2023/2342	Kommunfullmäktige
Social översiktsplan 2024-2027	KS2023/1562	Kommunfullmäktige
Avgifter inom Trygghet och stöd	KS2017/1658	Kommunfullmäktige
Policy för daglig verksamhet enligt LSS	KS2023/2118	Kommunfullmäktige
Äldreplan 2024–2027	KS2023/1562	Kommunfullmäktige
Framtidens LSS-boende	KS2022/0840	Kommunfullmäktige
Plan för ökad Delaktighet	KS2023/1562	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd	KS2022/2323	Kommunstyrelsen
Hantering av skadeståndsärenden och skadeståndstalan mot kommunen, anvisning	KS2023/1922	Förvaltningsledning
Näringslivsstrategiskt program för Kungälvs kommun 2035	KS2023/1790	Kommunfullmäktige
Kommunal flaggning	KS2023/1249	Kommunstyrelsen
Anvisning för behandling av personuppgifter	KS2023/1797	Förvaltningsledningen
Anvisning för ärende- och dokumenthantering	KS2023/1249	Förvaltningsledningen
Policy för styrdokument	KS2023/1249	Kommunfullmäktige
Tillämpningsanvisningar för styrdokument	KS2023/1249	Förvaltningsledningen
Digitaliseringsprogram för Kungälvs kommun	KS2023/1954	Kommunfullmäktige
Riktlinje av visselblåsarlagen - Intern rapporteringskanal	KS2023/1920	Kommunstyrelsen
Regler mot mutor och jäv	KS2023/1919	Kommunfullmäktige
Riktlinje vid misstanke om oegentlighet	KS2023/1918	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för intern representation	KS2023/1921	Kommunfullmäktige
Regler för sociala medier	KS2023/1183	Kommunstyrelsen
Kommunikationspolicy	KS2023/1249	Kommunfullmäktige
Grafisk profil	KS2023/1249	Kommunstyrelsen
Anvisning för digital kommunikation och telefoni	KS2023/1249	Förvaltningsledningen
Upphandlings- och inköpspolicy för Kungälvs kommun med helägda bolag	KS2023/1249	Kommunstyrelsen
Kopieringsavgift för allmänna handlingar	KS2022/0397	Kommunfullmäktige
Administrativ Handbok	KS2023/1249	Kommunstyrelsen
Principer för Medborgardialog	KS2023/1783	Kommunfullmäktige
Tillämpningsanvisning för medborgardialog	KS2023/1783	Förvaltningsledningen
Gemensamma spelregler i stadshuset	KS2023/1355	Förvaltningsledningen

Riktlinje för externt finansierade driftsprojekt inklusive EU-projekt	KS2023/1820	Kommunstyrelsen
Borgenspolicy	KS2023/2023	Kommunfullmäktige
Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare	KS2023/2027	Kommunfullmäktige
Modell för verksamhetsstyrning Move	KS2023/1953	Förvaltningsledningen
Modell för styrningen i Kungälvs kommun – Från demokrati till effekt och tillbaka	KS2023/2021	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för intern kontroll	KS2023/1953	Kommunstyrelsen
Program för nationella minoriteter och minoritetsspråk	KS2023/1953	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för kravverksamheten	KS2023/2020	Kommunstyrelsen
God Ekonomisk Hushållning med resultatutjämningsreserv (RUR) och Resultatreserv (RER)	KS2024/2321	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för medel i avkastningsstiftelser	KS2023/1953	Kommunstyrelsen
Policy för fastigheter och exploatering	KS2023/2022	Kommunfullmäktige
Bolagspolicy	KS2023/2024	Kommunfullmäktige
Säkerhet och trygghetspolicy	KS2023/1664	Kommunfullmäktige
Pandemiplan	KS2023/1625	Kommunstyrelsen
Plan för att motverka våldsbejakande extremism	KS2023/1706	Kommunstyrelsen
Plan för hantering av extraordinära händelser	KS2023/2094	Kommunstyrelsen
Handlingsprogram för Kungälvs kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar	KS2023/2095	Kommunfullmäktige
Informationssäkerhetspolicy	KS2023/1937	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för informationssäkerhet	KS2023/1938	Kommunstyrelsen
Anvisning för informationssäkerhetsincidenter	KS2023/1939	Förvaltningsledningen
Reglemente för krisledningsnämnden	KS2023/2096	Kommunfullmäktige
Riktlinje för hat, hot och våld mot förtroendevalda	KS2023/1982 KS2025/1268	Kommunstyrelsen
Värderingar i Kungälvs kommun	KS2023/1867	Kommunfullmäktige
Anvisning för uppvaktning av medarbetare	KS2023/2571	Förvaltningsledningen
Anvisning för skadligt bruk	KS2023/2572	Förvaltningsledningen
Anvisning för en rökfri arbetstid	KS2023/2573	Förvaltningsledningen
Riktlinjer för Pension	KS2023/1868	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för lön	KS2023/1869	Kommunstyrelsen
Riktlinje vid kränkande särbehandling, trakasserier,	KS2023/2303	Kommunstyrelsen

sexuella trakasserier och repressalier		
Kompetensförsörjningsplan	KS2023/1870	Kommunstyrelsen
Hälso- och arbetsmiljöpolicy	KS2023/1871	Kommunfullmäktige
Riktlinjer vid hantering av bisyssla	KS2023/1872	Kommunstyrelsen
Riktlinje för politiskt förtroendevaldas förutsättningar och villkor	KS2023/1873	Kommunfullmäktige
Arbetsgivarpolicy för Kungälvs kommun	KS2023/0705	Kommunfullmäktige
Tillämpningsanvisning till hälso- och arbetsmiljöpolicy	KS2023/2575	Förvaltningsledningen
Riktlinjer för ledning och styrning i Kungälvs kommun	KS2023/1824	Kommunstyrelsen
Förbundsordning för Bohus Räddningstjänstförbund	KS2016/1374	Kommunfullmäktige
Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Kungälvs kommun	KS2023/2313	Kommunfullmäktige
Mobilitetspolicy	KS2023/2306	Kommunfullmäktige
Parkeringsnorm	KS2023/1849	Kommunfullmäktige
Lokal föreskrift för Gaturenhållning	KS2023/2089	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för skolskjuts och elevresor i Kungälvs kommun	KS2025/0424	Kommunstyrelsen
Taxa för felparkeringsavgifter	KS2024/2072	Kommunfullmäktige
Taxa för parkeringsavgifter i Kungälv kommun	KS2024//1519	Kommunfullmäktige
Taxa för upplåtelser av offentlig plats samt torghandel inom Kungälvs kommun	KS2023/1849	Kommunfullmäktige
Trafikförsörjningsprogram färdtjänst för Kungälvs kommun	KS2023/0577	Kommunfullmäktige
Taxa och tillämpningsföreskrifter för färdtjänst i Kungälvs kommun	KS2023/1849	Kommunfullmäktige
Anvisning för kostnadsfördelning och drift av verksamhetslokaler	KS2023/1239	Förvaltningsledningen
Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete	KS2023/1703	Kommunstyrelsen
Hyror och taxor för kommunens lokaler	KS2024/2103	Kommunfullmäktige
Entréavgifter Oasen sim- och ishall, Taxa	KS2023/1246	Kommunfullmäktige
Allmänna villkor avseende fasta båtplatser inom Marstrands hamnområde	KS2023/1983	Kommunstyrelsen
Lokala regler för ordning och säkerhet inom Marstrands hamnområde	KS2023/1907	Kommunfullmäktige

Regler för gods- och fordonsfärjetrafik med Kungälvs kommuns färjor	KS2023/1907	Kommunstyrelsen
Skyddsföreskrifter för Marstrands vattenskyddsområde	KS2023/2360	Kommunfullmäktige
Skyddsföreskrifter för Dösebackas vattenskyddsområde	KS2023/2360	Kommunfullmäktige
Skyddsföreskrifter för Lysegårdens vattenskyddsområde	KS2023/2360	Kommunfullmäktige
Taxa Marstrands Hamnområde	KS2024/2120	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen	SMN2023/0651	Kommunstyrelsen
Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter	KS2025/0991	Kommunfullmäktige
Taxa för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg	KS2025/1573	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för vedeldning	KS2023/2081	Kommunfullmäktige
Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön	KS2023/2080	Kommunfullmäktige
Taxa för tillsyn och prövning inom miljöbalkens område samt strålskyddslagen	KS2025/1574	Kommunfullmäktige
Ansöknings- och tillsynsavgifter avseende serveringstillstånd, folköl, tobak och receptfria läkemedel	SMN2023/0368	Kommunfullmäktige
Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen	KS2025/1572	Kommunfullmäktige
Kostpolicy	KS2023/1883	Kommunfullmäktige
VA-utbyggnadsplan	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
VA-översikt	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Vattenförsörjningsplan	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
Allmänna bestämmelser för användande av Kungälvs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar (ABVA)	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Va-policy för Kungälvs kommun	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Alternativ utbyggnadsmodell för VA	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för ersättningar för enskilda Va-anläggningar	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Dagvattenplan Del 1 - dagvattenpolicy	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Dagvattenplan Del 2 – dagvattenhandbok	KS2023/1292	Kommunstyrelsen

Dagvattenplan Del 3 – åtgärdsförslag	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för sprinkler	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för installation och skötsel av fettavskiljare i Kungälvs kommun	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
VA-taxa för Kungälvs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar	KS2024/1445	Kommunfullmäktige
Avfallstaxa 2025	KS2024/2064	Kommunfullmäktige
Avfallsföreskrifter	KS2025/1400	Kommunfullmäktige
Avfallsplan ”Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för tretton kommuner till 2030”	KS2018/0278	Kommunstyrelsen
Energiplan	KS2020/1806	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för tjänsteresor	KS2023/2302	Kommunstyrelsen
Styrning och ledning av program, projekt och uppdrag	KS2023/1953	Förvaltningsledningen
Översiktsplan	KS2011/2429	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för byggherredriven planprocess	KS2023/1898	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för markanvisning, exploateringsavtal och medfinansieringsersättning	KS2019/0931	Kommunfullmäktige
Taxa enligt plan- och bygglagen	KS2023/1512	Kommunfullmäktige
Reglemente för valnämnden	KS2023/2083	Kommunfullmäktige
Sociala myndighetsnämndens reglemente	SMN2023/0594	Kommunfullmäktige
Överförmyndarnämndens reglemente	KS2023/2358	Kommunfullmäktige
Arbetsbeskrivning för presidier	KS2023/2226	Kommunfullmäktige
Arbetsordning för beredningar	KS2024/2032	Kommunfullmäktige
Ungdomsrådets arbetsordning	KS2023/2087	Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsens reglemente	KS2025/0491	Kommunfullmäktige
Arkivreglemente för Kungälvs kommun	KS2023/1823	Kommunfullmäktige
Arvodesnämndens reglemente	KS2023/2710	Kommunfullmäktige
Attestreglemente	KS2023/1953	Kommunfullmäktige
Riktlinje för attest	KS2023/1953	Kommunstyrelsen
Reglemente för intern kontroll	KS2023/1953	Kommunfullmäktige
Kommunrevisionens arbetsordning	KR2025/0011	Kommunrevisionen
Revisorerna i Kungälvs Kommun reglemente	KS2023/2623	Kommunfullmäktige
Arbetsordning för Kommunfullmäktige	KS2024/2031	Kommunfullmäktige
Ägardirektiv BOKAB	KS2023/2321	Kommunfullmäktige
Bolagsordning BOKAB	KS2023/2321	Kommunfullmäktige
Bolagsordning Bofab	KS2023/2322	Kommunfullmäktige
Kungälvs Energi bolagsordning	KS2023/2323	Kommunfullmäktige
Kungälvs energi ägardirektiv	KS2023/2323	Kommunfullmäktige

Kungälvs energi entreprenad och service Bolagsordning	KS2023/2324	Kommunfullmäktige
Kungälv Närenergi Bolagordning	KS2023/2326	Kommunfullmäktige
Kungälv Arena ägardirektiv	KS2023/2327	Kommunfullmäktige
Kungälv Arena bolagsordning	KS2023/2327	Kommunfullmäktige
AB Kongahälla ägardirektiv	KS2023/2328	Kommunfullmäktige
Barn- och ungdomspolicy	KS2023/1053	Kommunfullmäktige
Policy för skolbibliotek	KS2023/1342	Kommunfullmäktige
Policy för Kungälvs kommuns elevhälsa	KS2022/1027	Kommunfullmäktige
Policy Framtidens LSS-boende	KS2023/2340	Kommunfullmäktige
Digitalisering Förskola och Skola i Kungälvs kommun	KS2023/2621	Kommunfullmäktige
Reglemente kommunens pensionärsråd	KS2023/2522	Kommunfullmäktige
Kommunalt partistöd i Kungälvs kommun – föreskrift	KS2023/2265	Kommunfullmäktige
Kommunrevisionens reglemente	KS2023/2623	Kommunfullmäktige
Miljö- och byggnadsnämndens reglemente	KS2024/0522	Kommunfullmäktige
Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor	KS2023/2523	Kommunfullmäktige
Finanspolicy	KS2023/2026	Kommunfullmäktige
Planeringsstrategi 2024	KS2024/0379	Kommunfullmäktige
Strukturplan Kungälvs innerstad 2024	KS2024/0780	Kommunfullmäktige
Bolagsordning för AB Kongahälla	KS2024/1402	Kommunfullmäktige
Bolagsordning Kungälv Energimarknad AB	KS2024/1402	Kommunfullmäktige
Bolagsordning för Kareby E6 Tomt 1 AB	KS2024/1430	Kommunfullmäktige
Bolagsordning för Rollsbo Västerhöjd Tomt 12A AB	KS2024/1429	Kommunfullmäktige
Bolagsordning för Solbräcke Kullen AB	KS2024/1429	Kommunfullmäktige
Policy för biblioteken i Kungälvs kommun	KS2024/0103	Kommunfullmäktige
taxa för sotning och brandskyddskontroll inom Kungälvs kommun	KS2024/1958	Kommunfullmäktige
Arvodesreglemente	KS2024/1961	Kommunfullmäktige
Kungälvs Kommuns plan för arbetet med civilt försvar och höjd beredskap.	KS2023/1347	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för pedagogisk måltid	KS2024/2104	Kommunstyrelsen

Miljö- och byggnadsnämndens delegationsordning	MOBN2025/0048	Miljö- och byggnadsnämnden
Sociala myndighetsnämndens delegeringsordning	SMN2025/0205	Sociala myndighetsnämnden
Valnämndens delegeringsordning	VN2025/0002	Valnämnden
Riktlinjer för förenings- och studieförbundsstöd	KS2024/2174	Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens delegationsordning	KS2025/1398	Kommunstyrelsen
kommunens dokumenthanteringsplaner Trygghet och stöd	KS2024/0001	Kommunstyrelsen
kommunens dokumenthanteringsplaner Samhällsbyggnad	KS2024/0001	Kommunstyrelsen
kommunens dokumenthanteringsplaner Bildning och Lärande	KS2024/0001	Kommunstyrelsen
kommunens dokumenthanteringsplaner Stab	KS2024/0001	Kommunstyrelsen
Plan Trygg i Kungälv 2024 - 2027	KS2024/1903	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för offentlig konst	KS2023/1906	Kommunstyrelsen
Överförmyndarnämndens delegeringsordning	ÖN2025/0019	Överförmyndarnämnden
Kulturpolitisk policy	KS2023/2620	Kommunfullmäktige
Skogspolicy	KS2025/1025	Kommunfullmäktige
Grävbestämmelser, taxa	KS2024/1585	Kommunfullmäktige
Riktlinje för hat, hot och våld mot förtroendevalda	KS2025/1268	Kommunstyrelsen
Allmänna regler vid korttidshyra av kommunens lokaler	KS2025/1081	Kommunstyrelsen

Naturvårds- och friluftsplan	KS2025/0331	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för sponsring	KS2024/2560	Kommunstyrelsen
Pensionsriktlinjer för förtroendevalda	KS2025/1361	Kommunfullmäktige
Riktlinje för kamerabevakning	KS2025/1289	Kommunstyrelsen
Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälvs kommun	KS2025/0427	Kommunfullmäktige
Vision 2040	KS2012/807	Kommunfullmäktige

Stående författningar – kommunen måste fatta beslut om upphörande enligt lag

DOKUMENTETS NAMN	DIARIENUMMER	BESLUTAS I
Fontins naturreservat	Dnr 1988.436	Kommunfullmäktige

KUNGÄLVS KOMMUN

Kungälvs kommuns författningssamling

DOKUMENTETS NAMN	DIARIENUMMER	BESLUTAS I
Riktlinje för Förskola och pedagogisk omsorg i Kungälvs kommun	KS2023/1101	Kommunstyrelsen
Taxor och avgifter i förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem	KS2023/2279	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för fritidshem	KS2023/1503	Kommunstyrelsen
Plan för minskad kemikalieexponering i förskoleverksamheten	KS2021/1878	Kommunstyrelsen
Avgift för ansökan om godkännande för att starta fristående förskola och friliggande fritidshem samt utökning av befintlig verksamhet	KS2023/2053	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för skolplacering i förskoleklass och årskurs 7	KS2023/2275	Kommunstyrelsen
Riktlinje för skolplaceringar	KS2023/1880	Kommunstyrelsen
Kulturplan	KS2023/2172	Kommunstyrelsen
Plan för introduktionsprogram	KS2023/1843	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för kulturbidrag i form av verksamhetsstöd	KS2022/0272 KS2024/2790	Kommunstyrelsen
Riktlinje för fritidshem	KS2023/1503	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för inackorderingstillägg	KS2023/2271	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för beslut om ersättning för elever som beviljats förlängd undervisning	KS2023/2272	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för ersättning från kommunen för studier utomlands	KS2023/2273	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för bidrag till faktisk lokalkostnad för huvudman inom förskola och skola	KS2023/2276	Kommunstyrelsen
Policy för Kungälvs kommuns kommunala grundskolors skolgårdar	KS2023/0493	Kommunfullmäktige
Dokumenthanteringsplan och arkivbeskrivning för AB Kongahälla	KS2023/0001 KS2025/0846	Kommunstyrelsen
Taxa Mimers hus	KS2023/2278 KS2024/1353	Kommunfullmäktige
Kulturgaranti i Kungälvs kommun	KS2023/2230	Kommunstyrelsen
Taxor och avgifter vid Kungälvs bibliotek	KS2023/0919	Kommunstyrelsen

Regler för Kungälvs kommuns priser och stipendier	KS2023/0954	Kommunstyrelsen
Barn- och ungdomsplan	KS2023/2277	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)	KS2023/1896	Kommunstyrelsen
Äldres boende - hållbar bostadsförsörjning	KS2023/2342	Kommunfullmäktige
Social översiktsplan 2024-2027	KS2023/1562	Kommunfullmäktige
Avgifter inom Trygghet och stöd	KS2017/1658	Kommunfullmäktige
Policy för daglig verksamhet enligt LSS	KS2023/2118	Kommunfullmäktige
Äldreplan 2024–2027	KS2023/1562	Kommunfullmäktige
Framtidens LSS-boende	KS2022/0840	Kommunfullmäktige
Plan för full delaktighet Plan för ökad Delaktighet	KS2023/1562	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd	KS2022/2323	Kommunstyrelsen
Hantering av skadeståndsärenden och skadeståndstalan mot kommunen, anvisning	KS2023/1922	Förvaltningsledning
Näringslivsstrategi Näringslivsstrategiskt program för Kungälvs kommun 2035	KS2023/1790	Kommunfullmäktige
Kommunal flaggning	KS2023/1249	Kommunstyrelsen
Anvisning för behandling av personuppgifter	KS2023/1797	Förvaltningsledningen
Anvisning för ärende- och dokumenthantering	KS2023/1249	Förvaltningsledningen
Policy för styrdokument	KS2023/1249	Kommunfullmäktige
Tillämpningsanvisningar för styrdokument	KS2023/1249	Förvaltningsledningen
Digitaliseringsprogram för Kungälvs kommun	KS2023/1954	Kommunfullmäktige
Riktlinje av visselblåsarlagen - Intern rapporteringskanal	KS2023/1920	Kommunstyrelsen
Regler mot mutor och jäv	KS2023/1919	Kommunfullmäktige
Riktlinje vid misstanke om oegentlighet	KS2023/1918	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för intern representation	KS2023/1921	Kommunfullmäktige
Regler för sociala medier	KS2023/1183	Kommunstyrelsen
Kommunikationspolicy	KS2023/1249	Kommunfullmäktige
Grafisk profil	KS2023/1249	Kommunstyrelsen
Anvisning för digital kommunikation och telefoni	KS2023/1249	Förvaltningsledningen
Upphandlings- och inköpspolicy för Kungälvs kommun med helägda bolag	KS2023/1249	Kommunstyrelsen
Kopieringsavgift för allmänna handlingar	KS2022/0397	Kommunfullmäktige
Administrativ Handbok	KS2023/1249	Kommunstyrelsen
Riktlinje Principer för Medborgardialog	KS2023/1783	Kommunfullmäktige

Tillämpningsanvisning för medborgardialog	KS2023/1783	Förvaltningsledningen
Riktlinjer för IT-arbete	KS2023/1955	Kommunstyrelsen
Gemensamma spelregler i stadshuset	KS2023/1355	Förvaltningsledningen
Riktlinje för externt finansierade driftsprojekt inklusive EU-projekt	KS2023/1820	Kommunstyrelsen
Borgenspolicy	KS2023/2023	Kommunfullmäktige
Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare	KS2023/2027	Kommunfullmäktige
Modell för verksamhetsstyrning Move	KS2023/1953	Förvaltningsledningen
Modell för styrningen i Kungälvs kommun – Från demokrati till effekt och tillbaka	KS2023/2021	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för intern kontroll	KS2023/1953	Kommunstyrelsen
Program för nationella minoriteter och minoritetsspråk	KS2023/1953	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för kravverksamheten	KS2023/2020	Kommunstyrelsen
God Ekonomisk Hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR) God Ekonomisk Hushållning med resultatutjämningsreserv (RUR) och Resultatreserv (RER)	KS2023/2025 KS2024/2321	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för medel i avkastningsstiftelser	KS2023/1953	Kommunstyrelsen
Riktlinjer till Kungälvs kommuns borgenspolicy	KS2023/1953	Kommunstyrelsen
Policy för fastigheter och exploatering	KS2023/2022	Kommunfullmäktige
Bolagspolicy	KS2023/2024	Kommunfullmäktige
Säkerhet och trygghetspolicy	KS2023/1664	Kommunfullmäktige
Pandemiplan	KS2023/1625	Kommunstyrelsen
Plan för att motverka våldsbejakande extremism	KS2023/1706	Kommunstyrelsen
Ledning och kommunikationsplan vid kriser Plan för hantering av extraordinära händelser	KS2023/2094	Kommunstyrelsen
Handlingsprogram för Kungälvs kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar	KS2023/2095	Kommunfullmäktige
Informationssäkerhetspolicy	KS2023/1937	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för informationssäkerhet	KS2023/1938	Kommunstyrelsen
Anvisning för informationssäkerhetsincidenter	KS2023/1939	Förvaltningsledningen
Reglemente för krisledningsnämnden	KS2023/2096	Kommunfullmäktige

Riktlinje för hat, hot och våld mot förtroendevalda	KS2023/1982 KS2025/1268	Kommunstyrelsen
Värderingar i Kungälvs kommun	KS2023/1867	Kommunfullmäktige
Anvisning för uppvaktning av medarbetare	KS2023/2571	Förvaltningsledningen
Anvisning för skadligt bruk	KS2023/2572	Förvaltningsledningen
Anvisning för en rökfri arbetstid	KS2023/2573	Förvaltningsledningen
Riktlinjer för Pension	KS2023/1868	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för lön	KS2023/1869	Kommunstyrelsen
Riktlinje vid kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier	KS2023/2303	Kommunstyrelsen
Kompetensförsörjningsplan	KS2023/1870	Kommunstyrelsen
Hälso- och arbetsmiljöpolicy	KS2023/1871	Kommunfullmäktige
Riktlinjer vid hantering av bisyssla	KS2023/1872	Kommunstyrelsen
Riktlinje för politiskt förtroendevaldas förutsättningar och villkor	KS2023/1873	Kommunfullmäktige
Arbetsgivarpolicy för Kungälvs kommun	KS2023/0705	Kommunfullmäktige
Tillämpningsanvisning till hälso- och arbetsmiljöpolicy	KS2023/2575	Förvaltningsledningen
Riktlinjer för ledning och styrning i Kungälvs kommun	KS2023/1824	Kommunstyrelsen
Förbundsordning för Bohus Räddningstjänstförbund	KS2016/1374	Kommunfullmäktige
Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Kungälvs kommun	KS2023/2313	Kommunfullmäktige
Mobilitetspolicy	KS2023/2306	Kommunfullmäktige
Parkeringsnorm	KS2023/1849	Kommunfullmäktige
Lokal föreskrift för Gaturenhållning	KS2023/2089	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för skolskjuts och elevresor i Kungälvs kommun	KS2023/1443 KS2025/0424	Kommunstyrelsen
Taxa för felparkeringsavgifter	KS2023/1849 KS2024/2072	Kommunfullmäktige
Taxa för parkeringsavgifter i Kungälv kommun	KS2023/1849 KS2024//1519	Kommunfullmäktige
Taxa för upplåtelser av offentlig plats samt torghandel inom Kungälvs kommun	KS2023/1849	Kommunfullmäktige
Trafikförsörjningsprogram färdtjänst för Kungälvs kommun	KS2023/0577	Kommunfullmäktige
Taxa och tillämpningsföreskrifter för färdtjänst i Kungälvs kommun	KS2023/1849	Kommunfullmäktige
Anvisning för kostnadsfördelning och drift av verksamhetslokaler	KS2023/1239	Förvaltningsledningen

Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete	KS2023/1703	Kommunstyrelsen
Hyror och taxor för kommunens lokaler	KS2023/1119 KS2024/2103	Kommunfullmäktige
Entréavgifter Oasen sim- och ishall, Taxa	KS2023/1246	Kommunfullmäktige
Allmänna villkor avseende fasta båtplatser inom Marstrands hamnområde	KS2023/1983	Kommunstyrelsen
Lokala regler för ordning och säkerhet inom Marstrands hamnområde	KS2023/1907	Kommunfullmäktige
Regler för gods- och fordonsfärjetrafik med Kungälvs kommuns färjor	KS2023/1907	Kommunstyrelsen
Skyddsföreskrifter för Marstrands vattenskyddsområde	KS2023/2360	Kommunfullmäktige
Skyddsföreskrifter för Dösebackas vattenskyddsområde	KS2023/2360	Kommunfullmäktige
Skyddsföreskrifter för Lysegårdens vattenskyddsområde	KS2023/2360	Kommunfullmäktige
Taxa Marstrands Hamnområde	KS2023/1907 KS2024/2120	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen	SMN2023/0651	Kommunstyrelsen
Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter	SMN2025/0202 KS2025/0991	Kommunfullmäktige
Taxa för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg	KS2023/2116 KS2025/1573	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för vedeldning	KS2023/2081	Kommunfullmäktige
Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön	KS2023/2080	Kommunfullmäktige
Taxa för tillsyn och prövning inom miljöbalkens område samt strålskyddslagen	KS2023/2115 KS2025/1574	Kommunfullmäktige
Ansöknings- och tillsynsavgifter avseende serveringstillstånd, folköl, tobak och receptfria läkemedel	SMN2023/0368	Kommunfullmäktige
Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen	KS2023/2114 KS2025/1572	Kommunfullmäktige
Kostpolicy	KS2023/1883	Kommunfullmäktige
VA-utbyggnadsplan	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
VA-översikt	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Vattenförsörjningsplan	KS2023/1292	Kommunstyrelsen

Allmänna bestämmelser för användande av Kungälvs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar (ABVA)	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Va-policy för Kungälvs kommun	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Alternativ utbyggnadsmodell för VA	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Policy Riktlinjer för ersättningar för enskilda Va-anläggningar	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Dagvattenplan Del 1 - dagvattenpolicy	KS2023/1292	Kommunfullmäktige
Dagvattenplan Del 2 – dagvattenhandbok	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
Dagvattenplan Del 3 – åtgärdsförslag	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för sprinkler	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för installation och skötsel av fettavskiljare i Kungälvs kommun	KS2023/1292	Kommunstyrelsen
VA-taxa för Kungälvs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar	KS2023/1607 KS2024/1445	Kommunfullmäktige
Avfallstaxa 2024 2025	KS2023/1853 KS2024/2064	Kommunfullmäktige
Avfallsföreskrifter	KS2023/1128 KS2025/1400	Kommunfullmäktige
Avfallsplan ”Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för tretton kommuner till 2030”	KS2018/0278	Kommunstyrelsen
Energiplan	KS2020/1806	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för tjänsteresor	KS2023/2302	Kommunstyrelsen
Styrning och ledning av program, projekt och uppdrag	KS2023/1953	Förvaltningsledningen
Översiktsplan	KS2011/2429	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för byggherredriven planprocess	KS2023/1898	Kommunfullmäktige
Riktlinjer för markanvisning, exploateringsavtal och medfinansieringsersättning	KS2019/0931	Kommunfullmäktige
Taxa enligt plan- och bygglagen	KS2023/1512	Kommunfullmäktige
Reglemente för valnämnden	KS2023/2083	Kommunfullmäktige
Sociala myndighetsnämndens reglemente	SMN2023/0594	Kommunfullmäktige
Överförmyndarnämndens reglemente	KS2023/2358	Kommunfullmäktige
Arbetsbeskrivning för presidier	KS2023/2226	Kommunfullmäktige
Arbetsordning för beredningar	KS2023/2225 KS2024/2032	Kommunfullmäktige
Ungdomsrådets arbetsordning	KS2023/2087	Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsens reglemente	KS2023/1806 KS2025/0491	Kommunfullmäktige
Arkivreglemente för Kungälvs kommun	KS2023/1823	Kommunfullmäktige

Arvodesnämndens reglemente	KS2023/2710	Kommunfullmäktige
Attestreglemente	KS2023/1953	Kommunfullmäktige
Riktlinje för attest	KS2023/1953	Kommunstyrelsen
Reglemente för intern kontroll	KS2023/1953	Kommunfullmäktige
Kommunrevisionens arbetsordning	KR2023/0013 KR2025/0011	Kommunrevisionen
Revisorerna i Kungälvs Kommun reglemente	KR2023/0021	Kommunfullmäktige
Arbetsordning för Kommunfullmäktige	KS2023/1290 KS2024/2031	Kommunfullmäktige
Ägardirektiv BOKAB	KS2023/2321	Kommunfullmäktige
Bolagsordning BOKAB	KS2023/2321 KS2024/1402	Kommunfullmäktige
Bolagsordning Bofab	KS2023/2322 KS2024/1429	Kommunfullmäktige
Kungälvs Energi bolagsordning	KS2023/2323 KS2024/1402	Kommunfullmäktige
Kungälvs energi ägardirektiv	KS2023/2323	Kommunfullmäktige
Kungälvs energi entreprenad och service Bolagsordning	KS2023/2324 KS2024/1427	Kommunfullmäktige
Kungälvs energi produktion bolagsordning	KS2023/2326 KS2024/1402	Kommunfullmäktige
Kungälv Närenergi Bolagordning	KS2023/2327	Kommunfullmäktige
Kungälv Arena ägardirektiv	KS2023/2327 KS2024/1402	Kommunfullmäktige
Kungälv Arena bolagsordning	KS2023/2321 KS2024/1402	Kommunfullmäktige
AB Kongahälla ägardirektiv	KS2023/2328	Kommunfullmäktige
Barn- och ungdomspolicy	KS2023/1053	Kommunfullmäktige
Policy för skolbibliotek	KS2023/1342	Kommunfullmäktige
Policy för Kungälvs kommuns elevhälsa	KS2022/1027	Kommunfullmäktige
Policy Framtidens LSS-boende	KS2022/0840 KS2023/2340	Kommunfullmäktige
Digitalisering Förskola och Skola i Kungälvs kommun	KS2023/2621	**Kommunfullmäktige**
Reglemente kommunens pensionärsråd	KS2023/2522	**Kommunfullmäktige**
Kommunalt partistöd i Kungälvs kommun – föreskrift	KS2023/2265	**Kommunfullmäktige**
Kommunrevisionens reglemente	KS2023/2623	**Kommunfullmäktige**
Miljö- och byggnadsnämndens reglemente	KS2022/2397 KS2024/0522	Kommunfullmäktige
Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor	KS2023/2523	**Kommunfullmäktige**
Finanspolicy	KS2023/2026	**Kommunfullmäktige**
Planeringsstrategi 2024	KS2024/0379	**Kommunfullmäktige**
Strukturplan Kungälvs innerstad 2024	KS2024/0780	Kommunfullmäktige

Bolagsordning för AB Kongahälla	KS2024/1402	Kommunfullmäktige
Bolagsordning Kungälv Energimarknad AB	KS2024/1402	Kommunfullmäktige
Bolagsordning för Kareby E6 Tomt 1 AB	KS2024/1430	Kommunfullmäktige
Bolagsordning för Rollsbo Västerhöjd Tomt 12A AB	KS2024/1429	Kommunfullmäktige
Bolagsordning för Solbräcke Kullen AB	KS2024/1429	Kommunfullmäktige
Policy för biblioteken i Kungälvs kommun	KS2024/0103	Kommunfullmäktige
taxa för sotning och brandskyddskontroll inom Kungälvs kommun	KS2024/1958	Kommunfullmäktige
Arvodesreglemente	KS2023/2710 KS2024/1961	Kommunfullmäktige
Kungälvs Kommuns plan för arbetet med civilt försvar och höjd beredskap.	KS2023/1347	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för pedagogisk måltid	KS2024/2104	Kommunstyrelsen
Miljö- och byggnadsnämndens delegationsordning	MOBN2025/0048	Miljö- och byggnadsnämnden
Sociala myndighetsnämndens delegeringsordning	SMN2025/0205	Sociala myndighetsnämnden
Valnämndens delegeringsordning	VN2025/0002	Valnämnden
Riktlinjer för föreningsstöd Riktlinjer för förenings- och studieförbundsstöd	KS2024/2174	Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens delegationsordning	KS2025/1398	Kommunstyrelsen
kommunens dokumenthanteringsplaner Trygghet och stöd	KS2024/0001	Kommunstyrelsen
kommunens dokumenthanteringsplaner Samhällsbyggnad	KS2024/0001	Kommunstyrelsen
kommunens dokumenthanteringsplaner Bildning och Lärande	KS2024/0001	Kommunstyrelsen
kommunens dokumenthanteringsplaner Stab	KS2024/0001	Kommunstyrelsen
Plan Trygg i Kungälv 2024 - 2027	KS2024/1903	Kommunstyrelsen

Riktlinjer för offentlig konst	KS2023/1906	Kommunstyrelsen
Överförmyndarnämndens delegeringsordning	ÖN2024/0071 ÖN2025/0019	Överförmyndarnämnden
Kulturpolitisk policy	KS2023/2620	Kommunfullmäktige
Skogspolicy	KS2025/1025	Kommunfullmäktige
Grävbestämmelser, taxa	KS2024/1585	Kommunfullmäktige
Riktlinje för hat, hot och våld mot förtroendevalda	KS2025/1268	Kommunstyrelsen
Allmänna regler vid korttidshyra av kommunens lokaler	KS2025/1081	Kommunstyrelsen
Naturvårds- och friluftsplan	KS2025/0331	Kommunstyrelsen
Riktlinjer för sponsring	KS2024/2560	Kommunstyrelsen
Pensionsriktlinjer för förtroendevalda	KS2025/1361	Kommunfullmäktige
Riktlinje för kamerabevakning	KS2025/1289	Kommunstyrelsen
Policy för kommunala förskolegårdar i Kungälvs kommun	KS2025/0427	Kommunfullmäktige
Vision 2040	KS2012/807	Kommunfullmäktige

Stående författningar – kommunen måste fatta beslut om upphörande enligt lag

DOKUMENTETS NAMN	DIARIENUMMER	BESLUTAS I
Fontins naturreservat	Dnr 1988.436	Kommunfullmäktige

KUNGÄLVS KOMMUN

Motion rörande Resursfördelning baserad på prislappar – deltagande i SKR:s utvecklingsprojekt för budgetprocessen – Liberalerna

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att Kungälvs kommun anmäler sig till SKR:s utvecklingsprojekt för att genomföra en ny budgetprocess baserad på verksamheternas prislappar. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi genom en mer transparent, jämförbar och behovsstyrd resursfördelning. För att kunna delta krävs beslut i kommunstyrelsen senast före första projektmötet i augusti 2026.

Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen beslutar att:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att besluta om att Kungälvs kommun ska delta i SKR:s utvecklingsprojekt om resursfördelning baserad på prislappar, projektår 2026/2027.
2. Kommunstyrelsen utser en kontaktperson som ansvarar för kommunens deltagande i projektet.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa att en plan för det interna förändringsarbetet tas fram i god tid och att nödvändig tid avsätts för projektets genomförande. Förslag till beslut:

    Kommunstyrelsen avslår motionen.

Politisk bedömning

Detta projekt riktar sig till förvaltningens tjänstemän och inte till oss politiker. Även om det säkert går att justera delar och timing i budgetprocessen för att skapa mer gynnsamma förutsättningar för förvaltningen, så är vår budgetprocess bra i grunden. Projektperioden sträcker sig mellan 2026-2027 vilket också är mindre lämpligt, för även om projektet inte riktar sig till politiker, så är det opraktiskt att projektet löper över mandatperiodsskiftet då det är viktigt att skapa kontinuitet.

Det pågår i detta nu ett arbete i KS där man ser över delar av budgetprocessen som ska öka delaktigheten från både förvaltning, fackliga parter och oppositionen. Det finns ett samverkansvärde i att låta det arbetet fullföljas, implementeras och sedan utvärderas innan man fattar beslut om att förändra budgetprocessen igen. Samma bedömning görs efter dialog med förvaltningen.

Juridisk bedömning

Förslaget innebär inga juridiska hinder. I syfte att hushålla med förvaltningens resurser väljer ekonomiberedningen att inte utföra en juridisk bedömning.

Förvaltningens faktaunderlag

Ekonomiberedningen bedömning är att motionen kan besvaras utan faktaunderlag från förvaltningen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår motionen.

Daniel Tengvall (S)

Ordförande Ekonomiberedningen

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum 2025-05-27
Sida 1 (1)

§ 20/2025

Motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen

Sammanfattning
Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att anmäla sig till SKRs utvecklingsprojekt för att utveckla budgetprocessen genom resursfördelning baserad på prislappar.

Beslutsunderlag
Motion rörande Resursfördelning baserad på prislappar –
deltagande i SKR:s utvecklingsprojekt för budgetprocessen

Beredningsskrivelse

Yrkande
Eva Qvistgaard (L): Kommunstyrelsen bifaller motionen i sin helhet.

Daniel Tengvall (S): Kommunstyrelsen avslår motionen i sin helhet.

Propositionsordning
Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att Ekonomiberedningen beslutar att anta Daniel Tengvalls (S) yrkande.

Omröstning begärs. Ekonomiberedningen godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för bifall till Eva Qvistgaards (L) yrkande och
Nej-röst för bifall till Daniel Tengvalls (S) yrkande.

Omröstningsresultat
Med 1 ja-röster för Eva Qvistgaards (L) yrkande och 5 nej-röster för Daniel Tengvalls (S) yrkande antar Ekonomiberedningen Daniel Tengvalls yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Benny Lindström (S)		x	
Roy Svensson (UP)		x	
Simon Pasula (M)		x	
Lennart Jonsson (M)		x	
Eva Qvistgaard (L)	x		
Daniel Tengvall (S)		x	
Summa:	1	5	0

Förslag till Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen avslår motionen i sin helhet.

_____

Expedieras till

För kännedom till

Klicka eller tryck här för att ange text.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-132 17
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Liberalerna

Marstrand 2025-04-01

Motion rörande Resursfördelning baserad på prislappar – deltagande i SKR:s utvecklingsprojekt för budgetprocessen

Från: Liberalerna i Kungälv

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att Kungälvs kommun anmäler sig till SKR:s utvecklingsprojekt för att genomföra en ny budgetprocess baserad på verksamheternas prislappar. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi genom en mer transparent, jämförbar och behovsstyrd resursfördelning. För att kunna delta krävs beslut i kommunstyrelsen senast före första projektmötet i augusti 2026.

Bakgrund

Kommunsektorn står inför omfattande strukturella utmaningar: en åldrande befolkning, kompetensbrist, växande sociala klyftor och en ekonomiskt orolig omvärld. Dessa faktorer kräver att kommuner arbetar mer strategiskt och effektivt med sina resurser.

SKR erbjuder därför ett utvecklingsprojekt för kommuner som vill förbättra sin budgetprocess genom att införa en resursfördelningsmodell baserad på prislappar för olika verksamheter. Projektet pågår under ett budgetår (augusti 2026 – april 2027) och innehåller föreläsningar, erfarenhetsutbyte, praktiskt utvecklingsarbete och förändringsledning.

Syfte

Syftet med att delta i projektet är att stärka Kungälvs kommuns förmåga till långsiktig ekonomisk planering och styrning. Genom att koppla resurser tydligare till verksamheternas faktiska behov och kostnader kan kommunen fatta mer informerade och hållbara beslut.

Projektet ger även möjlighet till ökat lärande mellan kommuner, praktiskt stöd från SKR och en struktur som främjar ett sammanhängande arbete mellan drift- och investeringsbudget.

Förslag

Liberalerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att besluta om att Kungälvs kommun ska delta i SKR:s utvecklingsprojekt om resursfördelning baserad på prislappar, projektår 2026/2027.
2. Kommunstyrelsen utser en kontaktperson som ansvarar för kommunens deltagande i projektet.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa att en plan för det interna förändringsarbetet tas fram i god tid och att nödvändig tid avsätts för projektets genomförande.

Elisabeth Mattsson (L)

Michael Karlsson (L)

Eva Qvistgaard (L)

Thomas Loong (L)

Matilda jansson(L)

Cecilia Olsson (L)

SKR information om projektet:

https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/resursfordelningbaseradpaprislapparprojekt.63011.html

§ 40/2025

Svar på motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen (Dnr KS2025/0954)

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att Kungälvs kommun anmäler sig till SKR:s utvecklingsprojekt för att genomföra en ny budgetprocess baserad på verksamheternas prislappar. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi genom en mer transparent, jämförbar och behovsstyrd resursfördelning. För att kunna delta krävs beslut i kommunstyrelsen senast före första projektmötet i augusti 2026.
Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen beslutar att:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att besluta om att Kungälvs kommun ska delta i SKR:s utvecklingsprojekt om resursfördelning baserad på prislappar, projektår 2026/2027.
2. Kommunstyrelsen utser en kontaktperson som ansvarar för kommunens deltagande i projektet.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa att en plan för det interna förändringsarbetet tas fram i god tid och att nödvändig tid avsätts för projektets genomförande.

Förslag till beslut:
Kommunstyrelsen avslår motionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen
Bilaga Protokollsutdrag- Motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen- Ekonomiberedningen
Bilaga Motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen

Förslag till Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avslår motionen.

_____

§ 40/2025

Svar på motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen (Dnr KS2025/0954)

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att Kungälvs kommun anmäler sig till SKR:s utvecklingsprojekt för att genomföra en ny budgetprocess baserad på verksamheternas prislappar. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi genom en mer transparent, jämförbar och behovsstyrd resursfördelning. För att kunna delta krävs beslut i kommunstyrelsen senast före första projektmötet i augusti 2026.
Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen beslutar att:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att besluta om att Kungälvs kommun ska delta i SKR:s utvecklingsprojekt om resursfördelning baserad på prislappar, projektår 2026/2027.
2. Kommunstyrelsen utser en kontaktperson som ansvarar för kommunens deltagande i projektet.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa att en plan för det interna förändringsarbetet tas fram i god tid och att nödvändig tid avsätts för projektets genomförande.

Förslag till beslut:
Kommunstyrelsen avslår motionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen
Bilaga Protokollsutdrag- Motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen- Ekonomiberedningen
Bilaga Motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen

Förslag till Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avslår motionen.

_____

Motion rörande Genomlysning av Kungälv Kommuns ekonomi - Liberalerna

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi via SKR:s Analysgrupp. Syftet är att med hjälp av en oberoende och kvalificerad analys skapa ett gemensamt kunskapsunderlag för framtida ekonomiska beslut. Analysen kostar 135 000 kronor och omfattar både nulägesbedömning, sexårsprognos, styrningsanalys och strategiska rekommendationer.

Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen beslutar att:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en ekonomisk genomlysning av Kungälvs kommun från SKR:s Analysgrupp enligt det standardpaket som beskrivs i SKR:s erbjudande.
2. Kommunstyrelsen avsätter 135 000 kronor för uppdraget.
3. Kommunstyrelsen utser en kontaktperson som ansvarar för löpande dialog med SKR:s Analysgrupp under uppdragets gång.
4. Kommunstyrelsen ansvarar för att tillhandahålla relevanta styrdokument och förutsättningar för intervjuer samt säkerställa att analysen kan genomföras inom föreskriven tid.

Förslag till beslut:

Motionen avslås

Politisk bedömning

Analysen kostar 145.000 kr och går ut på att analysgruppen intervjuar ledande politiker och tjänstemän som sedan ska mynna ut i en analys.

Produkten blir en sexårsanalys av verksamhetskostnader, behovsutveckling utifrån demografisk prognos samt ekonomiska utmaningar och är grunden till ett förslag kring vilka ekonomiska ramar som bör gälla.

Alla organisationer behöver arbeta löpande med sin ekonomiska styrning för att utveckla och effektivisera sina processer. Detta görs redan på en tillfredsställande nivå internt inom organisationen.

Ekonomiberedningen tar idag in extern analys via KFI (kommunforskning i Väst) och Kommuninvest som används som underlag i Ekonomiberedningens bedömningar och anser att den analysen är tillräcklig. Samma bedömning görs efter dialog med förvaltningen.

Juridisk bedömning

Förslaget innebär inga juridiska hinder. I syfte att hushålla med förvaltningens resurser väljer ekonomiberedningen att inte utföra en juridisk bedömning.

Förvaltningens faktaunderlag

Ekonomiberedningen bedömning är att motionen kan besvaras utan faktaunderlag från förvaltningen.

Förslag till beslut

Motionen avslås

Daniel Tengvall (S)

Ordförande Ekonomiberedningen

Sammanträdesprotokoll

§ 19/2025

Motion rörande Genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi via SKRs analysgrupp. Analysen innefattar en nulägesbedömning, sexårsprognos, styrningsanalys och strategiska rekommendationer.

Beslutsunderlag

Motion rörande Genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi

Beredningsskrivelse

Yrkande

Eva Qvistgaard (L): Kommunstyrelsen bifaller motionen i sin helhet.

Daniel Tengvall (S): Kommunstyrelsen avslår motionen i sin helhet.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att Ekonomiberedningen beslutar att anta Daniel Tengvalls (S) yrkande.

Omröstning begärs. Ekonomiberedningen godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för bifall till Eva Qvistgaards (L) yrkande och
Nej-röst för bifall till Daniel Tengvalls (S) yrkande.

Omröstningsresultat

Med 1 ja-röster för Eva Qvistgaards (L) yrkande och 5 nej-röster för Daniel Tengvalls (S) yrkande antar Ekonomiberedningen Daniel Tengvalls yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Benny Lindström (S)		x	
Roy Svensson (UP)		x	
Simon Pasula (M)		x	
Lennart Jonsson (M)		x	
Eva Qvistgaard (L)	x		
Daniel Tengvall (S)		x	
Summa:	1	5	0

Förslag till Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen avslår motionen i sin helhet.

_____

Expedieras till

För kännedom till

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-132 17
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Liberalerna

Marstrand 2025-04-01

Motion rörande Genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi

Från: Liberalerna i Kungälv

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi via SKR:s Analysgrupp. Syftet är att med hjälp av en oberoende och kvalificerad analys skapa ett gemensamt kunskapsunderlag för framtida ekonomiska beslut. Analysen kostar 135 000 kronor och omfattar både nulägesbedömning, sexårsprognos, styrningsanalys och strategiska rekommendationer.

Bakgrund

Kommuner står idag inför stora ekonomiska utmaningar kopplade till demografi, kompetensförsörjning, investeringsbehov och omvärldsfaktorer. I detta läge krävs god överblick, långsiktigt tänkande och ett brett politiskt samförstånd om vägen framåt.

SKR erbjuder ett analysprojekt där erfarna utredare genomför en objektiv genomlysning av kommunens ekonomi, verksamhetskostnader och ekonomistyrning. Arbetet bygger på kommunens egna styrdokument, SCB:s räkenskapssammandrag och intervjuer med ledande politiker och tjänstepersoner.

Analysen innehåller dels en nulägesbedömning, dels en framskrivning av kommunens ekonomi sex år framåt baserat på befolkningsprognos och nationella ekonomiska faktorer. Resultatet presenteras både muntligt och skriftligt som underlag för samsyn och strategisk planering.

Syfte

Syftet med att delta i SKR:s analysprojekt är att förbättra kommunens beslutsunderlag inför kommande prioriteringar och budgetprocesser. En kvalificerad extern analys bidrar till att öka transparensen, identifiera möjliga effektiviseringar och bygga en gemensam förståelse för kommunens ekonomiska läge – oavsett politisk tillhörighet.

Analysen kan även ge viktig input till kommunens arbete med målstyrning och framtida resursfördelning.

Förslag

Liberalerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en ekonomisk genomlysning av Kungälvs kommun från SKR:s Analysgrupp enligt det standardpaket som beskrivs i SKR:s erbjudande.

2. Kommunstyrelsen avsätter 135 000 kronor för uppdraget.

3. Kommunstyrelsen utser en kontaktperson som ansvarar för löpande dialog med SKR:s Analysgrupp under uppdragets gång.

4. Kommunstyrelsen ansvarar för att tillhandahålla relevanta styrdokument och förutsättningar för intervjuer samt säkerställa att analysen kan genomföras inom föreskriven tid.

Elisabeth Mattsson (L)

Michael Karlsson (L)

Eva Qvistgaard (L)

Thomas Loong (L)

Cecilia Olsson (L)

SKR information om projektet:

https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/godekonomiskhushallning/bestallanalysavkommunensekonomi.1827.html

§ 41/2025

Svar på motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi (Dnr KS2025/0955)

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi via SKR:s Analysgrupp. Syftet är att med hjälp av en oberoende och kvalificerad analys skapa ett gemensamt kunskapsunderlag för framtida ekonomiska beslut. Analysen kostar 135 000 kronor och omfattar både nulägesbedömning, sexårsprognos, styrningsanalys och strategiska rekommendationer.
Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen beslutar att:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en ekonomisk genomlysning av Kungälvs kommun från SKR:s Analysgrupp enligt det standardpaket som beskrivs i SKR:s erbjudande.
2. Kommunstyrelsen avsätter 135 000 kronor för uppdraget.
3. Kommunstyrelsen utser en kontaktperson som ansvarar för löpande dialog med SKR:s Analysgrupp under uppdragets gång.
4. Kommunstyrelsen ansvarar för att tillhandahålla relevanta styrdokument och förutsättningar för intervjuer samt säkerställa att analysen kan genomföras inom föreskriven tid.

Förslag till beslut:
Motionen avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi
Bilaga Protokollsutdrag- Motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi- Ekonomiberedningen
Bilaga Motion rörande Genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi

Förslag till Kommunstyrelsen

Motionen avslås.

_____

Sammanträdesprotokoll

§ 41/2025

Svar på motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi (Dnr KS2025/0955)

Sammanfattning

Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi via SKR:s Analysgrupp. Syftet är att med hjälp av en oberoende och kvalificerad analys skapa ett gemensamt kunskapsunderlag för framtida ekonomiska beslut. Analysen kostar 135 000 kronor och omfattar både nulägesbedömning, sexårsprognos, styrningsanalys och strategiska rekommendationer.
Liberalerna föreslår att kommunstyrelsen beslutar att:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att beställa en ekonomisk genomlysning av Kungälvs kommun från SKR:s Analysgrupp enligt det standardpaket som beskrivs i SKR:s erbjudande.
2. Kommunstyrelsen avsätter 135 000 kronor för uppdraget.
3. Kommunstyrelsen utser en kontaktperson som ansvarar för löpande dialog med SKR:s Analysgrupp under uppdragets gång.
4. Kommunstyrelsen ansvarar för att tillhandahålla relevanta styrdokument och förutsättningar för intervjuer samt säkerställa att analysen kan genomföras inom föreskriven tid.

Förslag till beslut:
Motionen avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi
Bilaga Protokollsutdrag- Motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi- Ekonomiberedningen
Bilaga Motion rörande Genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi

Förslag till Kommunstyrelsen

Motionen avslås.

_____

KUNGÄLVS KOMMUN

Svar på motion

2025-11-12

Att främja demokrati genom lunchmöten mellan gymnasieelever och lokala politiker i Kungälv

Sammanfattning

Motionen lyfter behovet av att stärka ungdomars engagemang i demokratiska processer genom återkommande lunchmöten mellan gymnasieelever och lokala politiker. Syftet är att ge unga medborgare en plattform för dialog, ökad förståelse för politiska processer och möjlighet att ställa frågor till beslutsfattare. Motionen ligger väl i linje med kommunens principer för medborgardialog, vars mål är att främja delaktighet och stärka den lokala demokratin. Att stärka den lokala demokratin är en viktig del i att öka motståndskraften gentemot den internationella trenden där antalet demokratiska länder minskar, och nu är i minoritet.

Juridisk bedömning

Det finns inga juridiska hinder för att implementera motionens förslag. Dialog mellan politiker och invånare, inklusive ungdomar, är en etablerad och uppmuntrad form inom ramen för kommunens styrande dokument, policy och riktlinjer.

Förvaltningens fakta

Kommunen arbetar kontinuerligt med medborgardialoger för att förbättra servicen och fördjupa demokratin. Lunchmöten enligt motionens förslag kan ses som en komplettering av befintliga dialogformer och bedöms vara möjliga att integrera i nuvarande verksamhet.

Politisk bedömning

Demokrati är något som måste erövras var dag. Internationellt upplevde 45 länder en demokratisk tillbakagång under 2024. Det vi ser nu är en trend av minskande utrymme för politiskt deltagande och en gradvis urholkning av demokratiska rättigheter i många länder. Detta sker främst genom att folkvalda politiker systematiskt underminerar demokratiska institutioner, vilket ibland förvärras av desinformation och polarisering. Utvecklingen är synlig även i Europa, där länder som Polen och Ungern har visat en tydlig nedgång, det är viktigt att förstå att Sverige, som får betecknas som en stabil demokrati, inte är vaccinerade i frågan, även här finns negativa tendenser.

Motionen främjar kommunens vilja att skapa en inkluderande och hållbar utveckling, speciellt genom att nå ut till unga och underrepresenterade grupper. Konceptet ligger i linje med kommunfullmäktiges mål om att stärka lokal demokrati och medborgardialog. Lunchmöten som metod erbjuder en informell och tillgänglig arena för ömsesidig dialog kring demokratifrågorna.

Förslag till kommunfullmäktige

Motionen bifalles.

Demokratiberedningen ges i uppdrag att utarbeta och genomföra ett program för lunchmöten mellan gymnasieelever och lokala politiker enligt motionens intentioner.

Miguel Odhner (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Motion om att främja demokrati genom lunchmöten mellan gymnasieelever och lokala politiker i Kungälv

Bakgrund
Att engagera ungdomar i demokratiska processer är avgörande för att skapa medvetna och aktiva medborgare. Genom att ge gymnasieelever möjlighet att träffa och samtala med lokala politiker kan vi öka deras förståelse för politiska processer, och ge dem en plattform för att uttrycka sina åsikter och ställa frågor direkt till beslutsfattare.

Förslag
Förslaget syftar till att stärka det demokratiska samtalet. Liberalerna föreslår därför att demokratiberedningen inleder ett program där lokala politiker bjuds in att äta lunch med gymnasieelever. Syftet är att skapa en informell miljö där eleverna kan ställa frågor, diskutera aktuella samhällsfrågor och få en djupare insikt i hur politiska beslut fattas.

Genomförande
-Samordning sker i samarbete med Kungälvs kommuns gymnasieskola och demokratiberedningen
- Tidsplan:Lunchmötena hålls med återkommande frekvens under läsåret
- Deltagare:Lokala politiker och gymnasieelever deltar vid lunchmöte på Mimers Hus
- Utvärdering: Demokratiberedningen får i uppdrag att ta fram en process för att samla in det som framkommit under genomförda lunchmöten

Mål
Att skapa en direkt dialog mellan unga medborgare och lokala politiker för att öka ungdomars engagemang och förståelse för demokrati och politiska processer.

Liberalerna yrkar på att:

- Att kommunstyrelsen får i uppdrag att inleda ett program för lunchmöten mellan lokala politiker och gymnasieelever enligt ovanstående förslag.

Liberalerna Kungälv
2024-11-27

Matilda Jansson (L)

KUNGÄLVS KOMMUN

Svar på motion

2025-11-12

Svar på motion från Liberalerna gällande utbildning, arbetsgivaransvar och arbetsledning.

Sammanfattning

Motionärerna anser att kommunstyrelsens presidium och i vissa fall även övriga ledamöter ska genomgå utbildning inom följande områden; arbetsgivaransvar, arbetsledning, avtalsförhandling samt ledarskap och kommunikation. Motionens syfte är att säkerställa en professionell och hållbar arbetsledning som främjar både effektivitet och förtroende i organisationen. Detta bl.a. baserat på en rad erfarenheter hösten 2024, inkluderat kommunstyrelsens tidigare hantering kring avtal med kommundirektör.

Kommunstyrelsen ser positivt på motionens syfte och förslag som i all väsentlighet är genomfört eller under genomförande utifrån kommunstyrelsens tvärpolitiska arbetsgrupp för en trygg och rättvis arbetsmiljö, (Dnr KS2025/1398-1).

En tydlig rollfördelning mellan förtroendevalda och tjänstepersoner är avgörande för en väl fungerande organisation. God kunskap om arbetsgivaransvar bidrar till att förebygga missförstånd och skapa förtroende både internt och externt. Genom att bygga vidare på befintliga utbildningsstrukturer och införa en mer systematisk introduktion för nyvalda och fortbildning för förtroendevalda kan kommunen säkerställa en långsiktigt och professionellt arbetsgivaransvar/arbetsmiljöarbete, utan att införa parallella processer eller nya formella beslut i fullmäktige.

Motionen förslås förklaras besvarad.

Juridisk bedömning

Kommunfullmäktiges uppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet är bl.a.:

- Fastställa en skriftlig arbetsmiljöpolicy i samband med att mål och riktlinjer tas fram för kommunen. I Kungälv har arbetsmiljöpolicyn framtagits och beslutats i KF (KS 2023/1871).
- Fördela ansvarsområden till nämnderna och skriva in uppgifterna i reglementen för nämndernas verksamhet och arbetsformer.
- Följa upp att verksamheten i enlighet med arbetsmiljöpolicyn och årligen följa upp sitt systematiska arbetsmiljöarbete samt ekonomiska resurser för arbetsmiljöarbetet.

Kommunstyrelsen som ledande nämnd ansvarar för arbetsgivarfrågor, systematiska arbetsmiljöarbetet och arbetsmiljöfrågorna, inför Kommunfullmäktige.

Reglerna finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete – grundläggande skyldigheter i arbetsgivaransvar. Vilket

tydliggör arbetsmiljölagens krav på arbetsgivaren att systematiskt undersöka, riskbedöma, genomföra och följa upp verksamheter så att arbetsmiljön blir bra.

Förvaltningens fakta

Kommunstyrelsen med presidium har tillgång till vid behov information och stöd inom området, bland annat genom SKR (Sveriges Kommuner och Regioner, kommunens HR-enhet samt upphandlade advokatfirmor. Dessa insatser omfattar bland annat arbetsgivaransvar, arbetsmiljö, ledarskap och avtalsfrågor.

Det är dock angeläget att säkerställa att utbildningsinsatserna anpassade till de förtroendevaldas behov, särskilt när nya personer tillträder uppdraget. Därför är bedömningen att det finns anledning att stärka rutinen för introduktion och fortbildning av nya ledamöter.

Bedömningen är däremot att det inte finns behov av att kommunfullmäktige beslutar om ett specifikt utbildningspaket, utan att detta bör hanteras inom ramen för kommunstyrelsens ordinarie arbetsgivar- och utbildningsansvar. Samt att eftersom arbetsmiljöuppgiftsfördelningen delegeras till tjänstepersoner i förvaltningen finns det anledning att inte understödja parallella styrningar.

Politisk bedömning

Kommunstyrelsen ser positivt på motionens syfte och förslag som i all väsentlighet är genomfört eller under genomförande utifrån kommunstyrelsens tvärpolitiska arbetsgrupp för en trygg och rättvis arbetsmiljö, (Dnr KS2025/1398-1).

Den tvärpolitiska arbetsgruppen poängterar vikten av att förtroendevalda värnar en politisk kultur byggd på samarbete och transparens samt genomgår återkommande fortbildning i styrande dokument, ledning och styrning, delegationsordning och arbetsgivaransvar.

Kommunstyrelsen har beslutat om förändringar i delegationsordningen (Dnr KS2025/1052) för att öka tydlighet och ansvarsfördelning.

Kommunstyrelsen har gett kommundirektören i uppdrag att fortsätta arbetet med att utveckla en ny förvaltningskultur för en trygg och rättvis arbetsmiljö. I detta uppdrag ingår att redovisa kommande och återkommande aktiviteter, inklusive den årliga politiska dialogen om ledarskap och ansvar. Uppdraget omfattar också att säkerställa fortbildning för politiker, chefer och fackliga företrädare med fokus på värderingar, ledning och styrning.

Utöver detta pågår nu ett arbete att stärka rutinen för introduktion och fortbildning av förtroendevalda ledamöter, lika viktigt vid fyllnadsval som vid ny mandatperiod.

Förslag till beslut:

1. Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som anges i svaret.

Kommunstyrelsens presidium

KUNGÄLVS KOMMUN

Beredningsskrivelse

Instans:
Kommunstyrelsen

Datum:
2025-11-12

Svar på motion angående revidering av vindbruksplanen

Kommunstyrelsen

Datum: 2025-11-12

Dnr: KS2021/2034-3

Svar på motion angående vindbruksplan

Sammanfattning

Jag vill verkligen beklaga den långa handläggningstiden och att motionen inte besvarats tidigare. Sedan motionen väcktes 2021 har dock kommunen genomfört en revidering av vindbruksplanen (2024). Denna plan utgör numera en del av den tematiska översiktsplanen (TÖP) för vindbruk och bedöms fortfarande vara aktuell. Beslutet om revideringen fattades i samband med antagandet av Planeringsstrategi 2024.

I arbetet med Översiktsplan 2025 (ÖP2025) framhålls att det på sikt finns behov av att ta fram en ny, uppdaterad vindbruksplan.

Bakgrund

Den gällande vindbruksplanen antogs 2010 som ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan. År 2013 genomfördes en kompletterande utredning för kommunens havsområde. I planen redovisas övergripande riktlinjer för hur vindkraft kan etableras inom kommunen, inklusive möjliga utbyggnads- och reservområden på land och till havs. Sedan planen antogs har vissa förutsättningar förändrats, särskilt i havsområden där nya naturreservat och strandskyddsbestämmelser tillkommit. Trots detta bedöms planen fortfarande uppfylla sitt huvudsakliga syfte: att tydliggöra vilka områden som är lämpliga respektive olämpliga för prövning av vindkraftsetableringar.

Kommunen kommer dock på sikt att ta fram en ny vindbruksplan som bättre speglar nuvarande förutsättningar.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att: vindbruksplanen revideras under nästkommande mandatperiod

Britta Malmberg Ohlsson (M)
Ordförande beredningen för samhälle och fritid

Expedieras till:

För kännedom till:

2021-11-15

Motion till Kungälvs fullmäktige

Vindbruksplan Kungälvs kommun

Gällande Vindbruksplanen antogs 2010 av kommunfullmäktige. En kompletterande studie "Havsområden för vindbruk" som visar tänkbara kompletterande områden för vindkraft längre ut till havs antogs 2013 av kommunfullmäktige.

Det har hänt väldigt mycket inom dessa utbyggnader av vindkraft under sista åren. Från att ha varit ganska små, 75-150m höjd så görs dessa idag 250m till 350m höjd för att få bästa verkningsgrad.

En vindkraftspark eller bara några få skulle med dessa enorma kraftverk få en väldigt stor påverkan på kommunens invånare, både vad gäller estetiskt, enorm påverkan av skog/berg där breda vägar måste göras för transport vid installation, buller/infraljud vid drift och påverkan på fågel, insekter och däggdjur.

Det kommer skrämmande rapporter där detta har blivit verklighet från Sverige och Norge. Bifogar exempel med länkar nedan som beskriver oron bland människor som kanske kommer att få kraftverk nära sin fastighet/verksamhet och också exempel där det redan är driftsatt och orsakar stor mänsklig påverkan.

Idag kommer rapporter om att dessa vindkraftsföretag är föga intresserade av klagomål före och efter installation och de använder sig av rent ut sagt vidriga metoder att lura både kommuner, markägare liksom berörda fastigheter/verksamheter. Ägarbyten sker ofta på installerade anläggningar eller pågående byggnation och ägaren är ofta utomlands och svåra att nå för att framföra klagan.

Bilagor:

https://www.youtube.com/watch?v=wk9URPZ-BOk

https://www.youtube.com/watch?v=HvinpU9sgOQ

https://www.youtube.com/watch?v=YFmcZCf5reo

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna att kommunstyrelsen ges i uppdrag:

- **Att gällande Vindbruksplan uppdateras utifrån nu rådande verklighet.**
- **Att säkerställa att gällande vetenskapligt beprövade studier används vid ev. prövningstillstånd.**
- **Att uppdatera planen med en strategi hur kommunen ska förhålla sig till om det projekteras för vindkraftverk som är inom synbart/hörbart håll utanför kommungränsen.**
- **Att det i den uppdaterade planen tas i beaktande om olämpligheten av vindkraftsparker i vår till yta lilla kommun.**

För Sverigedemokraterna Kungälv

Morgan Carlsson

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Carolina Bodlund

2025-10-22

Vattentjänstplan-antagande (Dnr KS2023/1291-4)

Sammanfattning

Förslag till beslut är att vattentjänstplanen är godkänd för att gå ut på samråd.

Enligt nya lagparagrafer i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) ska varje kommun sedan den 1 januari 2024 inneha en vattentjänstplan och hålla den uppdaterad. Planen ska samrådas med berörda och antas av kommunfullmäktige.

Vattentjänstplanen är en strategisk plan som ska beskriva kommunens långsiktiga planering för de allmänna vattentjänsterna och vilka områden som är och kan bli aktuella för utbyggnation med kommunalt vatten och avlopp. Den ska också redovisa vilka åtgärder som kommunen behöver utföra för att vattentjänsterna även ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen kommer att ersätta tidigare va-utbyggnadsplan och delar av VA-plan ”*VA-översikt” (*KS2023/1292 antagen 2015).

En undersökning om betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 6§ miljöbalken har genomförts. Förvaltningens förslag till beslut, är att planens genomförande inte kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Miljöbedömningen samråds med länsstyrelsen i samband med samråd för vattentjänstplanen. Beslut om planen innebär betydande miljöpåverkan eller inte tas senare av kommunfullmäktige.

Innehållet i vattentjänstplanen bedöms som juridiskt hållbar. Vattentjänstplanen är inte juridiskt bindande. Det har bedömts att det inte har funnits behov av granskning av kommunjurist.

Innehållet i vattentjänstplanen är av strategisk och planerande karaktär och det krävs politiskt beslut om kommunalt verksamhetsområde och/eller investeringsbudget alternativ verksamhetsbudget för att något ur planen ska blir aktuellt att genomföra. Ett antagande av vattentjänstplanen innebär därför sig ingen ytterligare kostnad. Ekonom eller ekonomichef har inte gjort en finansiell bedömning.

Juridisk bedömning

Innehållet i vattentjänstplanen bedöms som juridiskt hållbart.

Eftersom det är nya lagparagrafer som ska uppfyllas finns det ännu inte någon rättspraxis att utgå ifrån. Innehållet har jämförts med andra västsvenska kommuners vattentjänstplaner. Planen bedöms översiktligt innehålla det som efterfrågas i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) § 6a-c.

Vägledning ifrån upphandlade konsulter och Svenskt Vattens vägledning (*M152 Vägledning vid framtagandet av vattentjänstplan - komplettering av VA-plan, 2022*) har beaktats i framtagandet av vattentjänstplanen.

Enligt LAV ska varje kommun sedan 1 januari 2024 inneha en vattentjänstplan och hålla den aktuell. Det är kommunfullmäktige som beslutar om antagande och ändring av vattentjänstplanen, planen ska aktualiseras minst var fjärde år. Planen är inte bindande.

Kommunjurist har inte gjort en juridisk bedömning då det inte bedömts som nödvändigt.

Förvaltningens bedömning

Vattentjänstplanen är en strategisk plan som ska beskriva kommunens långsiktiga planering för de allmänna vattentjänsterna och vilka områden som är och kan bli aktuella för utbyggnation. Den ska också redovisa vilka åtgärder som kommunen behöver utföra för att vattentjänsterna ska fungera även vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Planen ska samrådas med de fastighetsägare och myndigheter som kan ha väsentligt intresse av planen, och den ska ställas ut för granskning i minst fyra veckor. En bedömning ifall planen kan innebära betydande miljöpåverkan eller inte ska också utföras och beslutas om.

Vattentjänstplanen kommer att ersätta tidigare va-utbyggnadsplan och delar av dokumentet VA-översikt. Eftersom planen ska redovisa kommunens långsiktiga plan för va-försörjning innehåller den delvis samma information som va-resursplan.

I nuläget finns det inga sanktioner riktade mot kommuner som inte har en antagen vattentjänstplan.

En undersökning om betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 6§ miljöbalken har genomförts. Förvaltningens föreslår att planens genomförande inte bedöms medföra någon betydande miljöpåverkan.
Miljöbedömningen ska tillsammans med vattentjänstplanen samrådas med länsstyrelsen i samband med samrådet för vattentjänstplanen. Beslut om planen innebär betydande miljöpåverkan eller inte, tas därefter i ett särskilt beslut av kommunfullmäktige.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Följande fyra strategiska mål bedöms beröras:

Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen.
-Vattentjänstplanen målgrupp är politiker och medborgare. Ett av dess syften är att öka kommunens transparens gällande utbyggnadsplanen. Den ska även samrådas och vara utställd för granskning. Eftersom vattentjänstplanen ska samrådas och synpunkter därifrån ska omhändertas, ökar kraven på kommunen att tydliggöra och tillgängliggöra innehållet i planen för invånarna. För medborgarna och näringsliv ökar möjligheterna att inverka på planen. Därför bedöms detta mål påverkas positivt.

Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen.
-Vattentjänstplanen är kommunens strategiska va-dokument som ska visa vilka befintliga områden som kommunen planerar att försörja med kommunalt vatten och avlopp och de åtgärder som krävs på befintliga och nya anläggningar och för att göra detta. Möjligheter till samordning finns med statliga myndigheter, andra kommunala bolag och verksamheter. Med ett tydligt strategiskt dokument så som vattentjänstplanen bedöms målet påverkas positivt då den ökar möjligheterna till samordning och gemensam långsiktig planering för kommunen.

Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning.

-Vattentjänstplanen påverkar målet positivt. För att kunna vara en robust kommun krävs en god va-infrastruktur som är redundant, väl underhållen och strategiskt utbyggd. Det krävs därmed en prioritering av resurser såväl till som inom verksamheten.

Levande havsmiljö.
-Bedöms påverkas positivt. Vid anslutning till kommunalt avlopp minskar belastningen av näringsämnen från enskilda avloppsanläggningar till recipient.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Planen bedöms påverka följande mål positivt:
3. God hälsa och välbefinnande
6. Rent vatten och sanitet för alla.
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
14. Hav och marina resurser, delmål 14.1 minska föroreningarna i haven.

Vid utbyggnation av kommunalt vatten och avlopp möjliggör kommunen att boende får tillgång till rent och hälsosamt dricksvatten. Belastningen på de lokala recipienterna minskar när enskilda avloppslösningar tas ur drift.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Vattentjänstplanens innehåll är framtaget och jämfört med innehållet i kommunens befintliga planer gällande för va-verksamheten och arbetsmaterialet för nya ÖP. Några andra styrande dokument har inte bedömts aktuella att jämföra med, då inte konflikter bedöms föreligga för dessa.

Kungälv kommuns va-plans dokument ”*VA-översikt*” (KS2023/1292 antagen 2015) uppdateras i samband med antagande av vattentjänstplanen. Inga konflikter bedöms finnas.

Vattentjänstplanen redovisar åtgärder rörande kommunala vattentjänster som behövs för att försörja bostäder inom kommunen, medan ÖP pekar ut riktning för nybyggnation och utveckling av nya hus och verksamheter.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Vattentjänstplanen är inte bindande utan det krävs politiskt beslut om kommunalt verksamhetsområde och/eller investeringsbudget alternativ verksamhetsbudget för att något ur planen ska bli aktuellt att genomföra.
Va-organisationen och tillhandahållandet av kommunalt vatten och avlopp till brukare bekostas av va-kollektivet genom va-taxan.

De som påverkas av vattentjänstplanen är de kommuninvånare som bor i de så kallade va-planområdena (va-utbyggnadsområde, va-utredningsområde, va-bevakningsområde och enskilt vatten- och avloppsområde). Beroende på klassning av va-planområde berörs invånare på olika sätt. En del kommer på sikt ha kvar sin nuvarande form av va-försörjning, medan de som bor i ett utbyggnadsområde, på kortare eller längre sikt kommer att få kommunalt vatten och avlopp.

Boende inom utbyggnadsområden påverkas då anslutning till allmänt vatten och avlopp behöver betalas av fastighetsägarna själva. Detta kan vara en betungande utgift som kan vara en stor ekonomisk belastning för hushållet.

Vattentjänstplanen ska samrådas och ställas ut på granskning i minst fyra veckor. Därmed ökar möjligheten för kommuninvånare att vara delaktiga och att påverka utbyggnaden av allmänt vatten och avlopp jämfört med tidigare rättsläge.

Barnperspektivet bedöms inte vara berörda i direkt mening. Men för samhället och dess befolkning är det är viktigt att ha tillgång till rent och hälsosamt vatten. Både nu och för kommande generationer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget till vattentjänstplan bedöms inte påverka medarbetaren negativt gällande arbetsbelastning och arbetsmiljö.

Antagande av planen bedöms inte ge påföljden att de personella resurserna inom kommunen behöver förändras jämfört med hur kommunen arbetar idag utifrån va-utbyggnadsplan och LAV-förelägganden från Länsstyrelsen. Förvaltningen planerar in utpekade åtgärder i den takt att de personella resurserna kan nyttjas hållbart.

Ekonomisk bedömning

Vattentjänstplanen är inte bindande utan det krävs politiskt beslut om kommunalt verksamhetsområde och/eller investeringsbudget alternativ verksamhetsbudget för att något ur planen ska blir aktuellt att genomföra.

Ett antagande av vattentjänstplanen innebär i sig ingen ytterligare kostnad.

Ekonom eller ekonomichef har inte gjort en finansiell bedömning.

Förslag till beslut

1. Vattentjänstplanen är godkänd för att ställas ut på samråd.

Katarina Bjelke
Enhetschef VA-teknik

Tony Strandh
Verksamhetschef Teknik

Expedieras till: Carolina Bodlund - Enheten VA-teknik

För kännedom till:
Katarina Bjelke – Enheten VA-teknik
Pernilla Attnäs Björk – Enheten Plan Mark och exploatering
Kristina Franzén – Miljöenheten
Nanna Starast- Bygglovsenheten
Tony Strand – verksamhetschef Teknik
Tomas Turnéus- verksamhetschef Planering och Projekt

KUNGÄLVS KOMMUN

Vattentjänstplan

Plan

Samrådshandling

Samrådshandling

Diarie-/dokumentnummer: KS2023/1291
Beslut: <Datum-…Kommunfullmäktige §…/År>
Beredande politiskt organ: Utskottet för samhälle och utveckling
Ersätter tidigare beslut:
Giltighetstid: 2026–2030
Dokumentansvarig: Sektor Samhällsbyggnad, sektorschef
Senast uppdaterad av: VA-teknik, VA-ingenjör

Samrådshandling

Innehåll

Ordlista iv
1. Inledning 1
1.1. Bakgrund 1
1.1. Syfte och mål 2
1.2. Giltighetstid och uppföljning 2
1.3. Relation till andra styrande och vägledande dokument 2
Översiktsplan 2
Kommunens va-planering 2
VA-översikt 3
VA-policy 3
VA-resursplan 3
2. Lagstiftning gällande vattentjänstplaner 4
2.1. Långsiktig planering av kommunens allmänna va-försörjning 4
2.2. Skyfallsanalys 4
2.3. Va-utbyggnadsplan 4
2.4. Bedömning av strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning 5
2.5. Samråd och beslut av vattentjänstplanen 5
3. Långsiktig planering av den allmänna va-försörjningen 6
3.1. Dricksvattenförsörjning 8
Vattenverk 8
Reservoarer för dricksvatten 9
3.2. Ledningsnät 10
Kommunövergripande samarbeten 11
3.3. Spillvattenhantering 12
Avloppsreningsverk 12
Gryaabs anläggning 13
Tillskottsvatten 13
3.4. Förnyelseplanering 13
4. Skyfallspåverkan på den allmänna va-anläggningen 14
Dimensionering av dagvattenledningar 14
Metodik för framtagande av skyfallsanalys 14
4.1. Skyfallsanalys för dricksvattenanläggningar 14
Scenarion skyfall 14
Konsekvenser för dricksvattenanläggningarna 15
Möjliga åtgärder 15
4.2. Skyfallsanalys för spillvattenanläggningar 15
Scenarion skyfall 15
Konsekvenser för spillvattenanläggningen vid skyfall 16
Möjliga åtgärder 16

samrådshandling

4.3. Skyfallsanalys för dagvattenanläggningar 17
Scenarion skyfall 17
Konsekvenser för dagvattenanläggningen vid skyfall 17
Möjliga åtgärder 17
5. Va-planområden och va-utbyggnadsplan 18
5.1. Olika typer av va-områden 18
5.2. Beskrivning av de olika va-områdeskategorierna 19
Allmänt va-område 19
Va-utbyggnadsområde 19
Va-utredningsområde 19
Va-bevakningsområde 19
Enskilt va-område 20
5.3. Metodik för klassificering och bedömning av va-planområden 21
5.4. Redovisning av klassificeringsresultat 23
Klassade va-utbyggnadsområden 25
Klassade va-utredningsområden 27
Bevakningsområden 28
Enskilda va-områden 29
6. Miljöbedömning för Kungälvs vattentjänstplan. 30
7. Samråd och antagande 31
Referenser 32
BILAGA 1 Modell - Behovsbedömning av förändrad va-försörjning.....
BILAGA 2 Klassificering av VA-planområden .....
BILAGA 3 Undersökning av betydande miljöpåverkan .....

Samrådshandling

Ordlista

A	**Allmän va-anläggning**	En va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster
	Avlopp	Samlingsnamn för spillvatten, dagvatten samt dränvatten.
	Avloppsreningsverk	Anläggning för att rena avloppsvatten.
B	**Bräddning**	Bräddning via bräddavlopp innebär att mer eller mindre utspätt avloppsvatten från ett överbelastat ledningsnät, avleds direkt till närmaste recipient.
D	**Dagvatten**	Ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten från tak, gator och andra ytor.
	Dagvattenanläggning	Anläggning för hantering av dagvatten, såsom dagvattendam, våtmark eller ledningar.
	Drift	Aktiviteter som är nödvändiga i va-verksamheten dagliga arbete och leverans.
E	**Enskild anläggning**	En va-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän va-anläggning
G	**Grundvatten**	Vatten i den del av marken där alla porer är vattenfyllda.
M	**Miljökvalitetsmål**	Sexton politiska mål som beskriver kvaliteter i miljön som i huvudsak ska vara uppnådda ”inom en generation”, vilket angavs till 2020 (utom för klimat, där målet gäller 2050).
	Miljökvalitetsnorm	Inom vattenförvaltningen fastställda kvalitetskrav för alla vattenförekomster. Styrande för myndigheter och kommuner när de tillämpar lagar och bestämmelser, till exempel vid tillståndsprövning enligt miljöbalken eller vid planläggning enligt Plan- och bygglagen.
R	**Redundans**	Redundanta system ökar driftsäkerheten genom att olika delar av systemet kan utföra samma sak. Man kan till exempelvis öka redundansen genom att anlägga ytterligare en ledning till ett specifikt område så att risken att systemet slås ut är mindre.
	Retention	Markens och vattenområdens förmåga att naturligt binda och avskilja näringsämnen (främst fosfor och kväve), från avloppsvatten genom biologiska och kemiska processer, innan de når större vattendrag eller havet.
S	**Spillvatten**	Förorenat vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, serviceanläggningar och dylikt).
T	**Tillskottsvatten**	Tillskottsvatten definieras som allt vatten exkl. spillvatten, som avleds i spillvattenförande avloppsledning, till exempel inläckande regn- eller grundvatten.

Samrådsremiss

V	**VA**	Förkortning för vatten och avlopp.
	Va-huvudman	Den som äger och ansvarar för en allmän va-anläggning.
	Vattentjänstplan	Strategiskt dokument som ska beskriva va-anläggningens framtida utveckling. Lagkrav från och med 1/1 2024, ersätter delar av VA-plan och va-utbyggnadsplan.
	VA-plan	Samlingsbegrepp för det kommunala planpaketet som innefattar VA-översikt, VA-policy och VA-delplaner.
	VA-delplan	Planering inom ett specifikt ämnesområde (dagvattenplanering, utbyggnadsplanering etc.) rörande kommunens vatten- och avloppsfrågor.
	VA-policy	Strategiskt dokument innefattande kommunala ställningstaganden och viljeyttringar beträffande vatten och avloppsfrågor. Kungälvs kommuns VA-policy är politiskt antagen.
	VA-översikt	Strategiskt dokument som ger en inventering över kommunens vattenresurser, va-anläggningar för både enskilt och allmänt va (vatten och avlopp).
	Va-verksamhets-område	Ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt område, inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän va-anläggning.
	Vattenförekomst	Begrepp som används inom vattenförvaltningen. Kustvattenområde, sjö, del av sjö, ett vattendrag, del av vattendrag eller ett eller flera grundvattenmagasin.
	Vattenförsörjning	De system som används för att förse ett samhälle med vatten. Kan ha sin grund i olika behov, t.ex. dricksvatten, industriellt vatten, bevattning inom jord-bruket osv. I vattenförsörjningsplanen behandlas i huvudsak dricksvattenförsörjning.
	Vattentäkt	Vattenförekomst som utnyttjas för vattenförsörjning.
	Vattenskyddsområde	Skyddsområde i syfte att skydda dricksvattentäkter såsom sjöar, grundvattentäkter och vattendrag.
	Vattenverk	Anläggning för att bereda dricksvatten.
	Vattenöversikt	Dokument som beskriver kommunens vattenförekomster utifrån bland annat naturvärden och försurnings- och övergödningsproblem.
Ö	**Översiktsplan**	Ett begrepp som används inom fysisk planering som avser en samling av rekommendationer som anger grunddragen för användning av mark- och vattenområden inom en kommun eller del därav.

Samrådshandling

1. Inledning

Inom Kungälvs kommun pågår ett intensivt arbete med va-försörjningen. Behovet av dricksvatten och omhändertagande av spillvatten ökar till följd av befolkningstillväxt och den ökade andelen fritidshus som görs om till permanentboende.

Syftet med vattentjänstplanen är att redovisa för kommunens

- långsiktiga planering för hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses
- bedömning av vilka åtgärder som behövs för att va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Ett annat viktigt syfte är att vattentjänstplanen ska samrådas i syfte att öka den demokratiska delaktigheten vid kommunal va-utbyggnad.

De delar i detta dokument som innefattar va-utbyggnadsplanen beskriver hur den framtida va-försörjningen ska ske i områden som utgörs av sådana bebyggelsegrupper att de kan komma att omfattas av § 6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV § 6).

De områden som idag inte är exploaterade, där kommunen arbetar med detaljplaner behandlas inte i denna plan. Om verksamhetsområden för vatten och avlopp behöver utökas för att omfatta dessa detaljplaner, hanteras det enligt rutiner inom plan- och investeringsprocessen.

Vattentjänstplanen har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från Miljö-, Planerings- och VA-teknikenheten i Kungälvs kommun samt konsulter från Sweco. Va-organisationen har ansvarat för framtagandet av planen i sin helhet.

1.1. Bakgrund

Vattentjänstplaner är en följd av den lagändring i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som trädde i kraft 1 januari 2023. Lagändringen innebär bland annat att alla kommuner senast den 1 januari 2024 ska ha tagit fram en vattentjänstplan.

Vattentjänstplanen ska enligt lagtexten innehålla:

> *”kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska även innehålla en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall”.*

I Kungälvs kommun finns ett stort antal områden där bebyggelsestrukturen är sådan att det kan finnas grund för tillämpning av LAV § 6.

Dessa områden utgörs av bebyggelsegrupper med ca 20 bostäder eller fler, som ligger i nära anslutning till varandra, och där va-försörjningen idag sker via enskilda anläggningar. De enskilda anläggningarna kan vara brunnar och avloppsanläggningar för enstaka hushåll eller grupper av hushåll. En enskild anläggning kan också bestå av ledningar som är kopplade till kommunens ledningsnät.

Analysen visar att många av bebyggelsegrupperna som idag har enskilda va-lösningar har mer eller mindre omfattande problem att få vatten av tillräcklig mängd och/eller kvalitet. Det kan också finnas svårigheter med att ordna avloppsanläggningar som inte påverkar närliggande vattenbrunnar eller miljön.

Samrådshandling

1.1. Syfte och mål

Vattentjänstplanens syfte är att skapa förutsättningar för en god och långsiktig planering av Kungälvs kommuns skyldigheter att ordna allmänna vattentjänster. Planen ska även ge berörda möjlighet till insyn och deltagande i processen då den ska samrådas och ställas ut för granskning, i likhet med andra kommunal planer. Planen är inte bindande.

Målet med vattentjänstplanen är att identifiera och tydliggöra både behov och åtgärder i befintlig va-anläggning för att upprätthålla god funktion samt för att kunna utöka kapaciteten för framtida behov.

1.2. Giltighetstid och uppföljning

Giltighetstiden för vattentjänstplanen är inte tidsbegränsad men kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster (Regeringen, 2023). Vattentjänstplanens tidshorisont är 12 år, vilket har bedömts som en rimlig planeringshorisont. Det är även lämpligt att se över den i samband med framtagande av ny översiktsplan.

Utskottet för samhälle och utveckling i Kungälvs kommun ska ansvara för och tillse att en vattentjänstplan upprättas, kommuniceras och hålls uppdaterad. Kommunfullmäktige är den som enligt lag ska fastställa vattentjänstplanen.

1.3. Relation till andra styrande och vägledande dokument

Nedan listas styrande och vägledande dokument som har kopplingar till vattentjänstplanen.

Översiktsplan

Kungälvs kommuns översiktsplan (ÖP2010) antogs politiskt år 2012. Översiktsplanen är i vissa delar inaktuell och arbetet med att ta fram en ny Översiktsplan pågår. Översiktsplanen pekar ut aktuell markanvändning för kommunens olika delar. I stora drag är förtätning av tätorter längs de stora infrastrukturstråken för kollektivtrafiken det som huvudsakligen eftersträvas, det vill säga längs Bohusbanan och E6. Ny bebyggelse ska koncentreras till tätorterna Kungälv/Ytterby och övriga serviceorter Kode, Kärna, Marstrand och Diseröd. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men är ett viktigt styrdokument för kommunen.

ÖP är en övergripande plan för hur hela kommunen ska utvecklas, medan vattentjänstplanen visar på var kommunen behöver tillgodose behovet av allmänna vattentjänster.

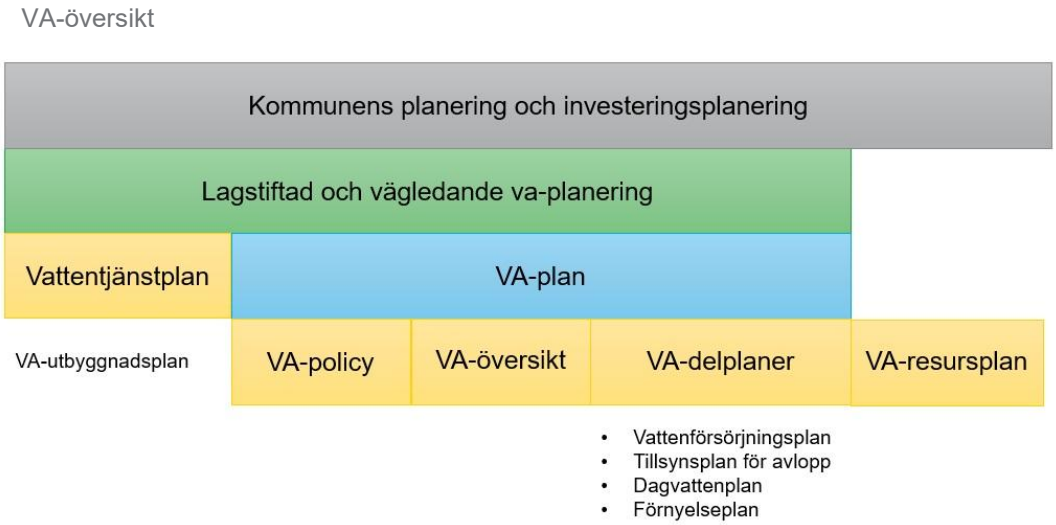
För att kommunfullmäktiges resultatmål och kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad samordning i de olika kommunala planeringsprocesserna ska uppnås gäller det att va-planeringen sker i en pågående dialog med övrig förvaltning gällande såväl översiktsplanering som detaljplanering.

Kommunens va-planering

Va-planeringen är en process som tydliggör vilka behov och utmaningar som finns inom kommunens vatten och avloppsförsörjning. Planering gör att åtgärder och utbyggnader kan utföras i rätt ordning och på ett effektivt sätt. Va-planeringen ska också bidra till att kommunens vattenförekomster uppnår god status.

Kungälvs kommuns VA-plan och dess delplaner består av flera dokument. Dessa är VA-policy, VA-översikt, vattenförsörjningsplan, dagvattenplan, förnyelseplan samt va-utbyggnadsplan. Va-utbyggnadsplanen kommer utgå som en del i va-planen och ingå i vattentjänstplanen.

samrådshandling

Figur 1. Schematisk bild över kommunens va-planering.

VA-översikten har sin utgångspunkt i hur va-försörjningen fungerade vid antagande (2015) och är en sammanställning av dåvarande läge för att skapa en gemensam bild som omfattar dricksvatten, spillvatten och dagvatten både inom och utanför dåvarande verksamhetsområde för vatten och avlopp. Arbetet med VA-översikten låg till grund för kommunens VA-policy. VA-översikten uppdateras i samband med framtagande av kommande vattentjänstplan.

VA-policy

Kungälvs kommuns VA-policy antogs 2015 och beskriver de ställningstaganden som tillsammans med VA-översikten ska ligga till grund för de beslut som fattas om vatten- och avloppsförsörjningen.

VA-resursplan

Va-resursplanen är inte ett dokument som är en del av kommunens VA-plan, utan ett kommunalt planeringsdokument. Planen beskriver de investeringsprojekt som är inlagda i kommunens investeringsprogram och som är nödvändiga att utföra för att kommunens ska kunna försörja abonnenter med dricks- och spillvatten.

Samrådshandling

2. Lagstiftning gällande vattentjänstplaner

Det är 6 § Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som reglerar kommunens skyldighet att förse ett område med allmänna vattentjänster. Följande kapitel beskriver de ändringar i lagen som trädde i kraft 1 januari 2024.

2.1. Långsiktig planering av kommunens allmänna va-försörjning

Den långsiktiga planeringen ska omfatta en kortfattad beskrivning av större förändringar, till exempel en ny vattentäkt, nya renings- eller vattenverk eller planerad sammanslagning av flera försörjningsområden. Löpande planering för exempelvis förnyelse och beredskap bör även omnämnas.

2.2. Skyfallsanalys

Vattentjänstplanen ska även innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna va-anläggningen ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid skyfall (Regeringen, 2023).

2.3. Va-utbyggnadsplan

Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga bedömning av behovet av nya verksamhetsområden (va-utbyggnadsplan).

Lagtexten från 6 § LAV lyder som följer:

> *6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen*
> *1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
> *2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.*
>
> *Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.*

Enligt 6 § LAV, har kommunen ett ansvar att ordna vattentjänster (dricks- och/eller avloppsvatten) för bebyggelse som tillsammans bildar ett större sammanhang, om risk för människors hälsa eller miljön föreligger. Ändringen i LAV innebär bland annat en ökad flexibilitet för kommunerna.

Vid bedömningen av behovet ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Om en gemensam anläggning kan säkerställa områdets behov av vattentjänster finns inget behov av förändrad va-försörjning för tillfället och därmed saknas stöd i 6 § LAV om att införliva området i verksamhetsområdet.

Detta kan ändras om förutsättningarna för området förändras eller om avtal om anslutning mellan kommunen och föreningen skulle upphöra. Förhållandet kan också ändras om föreningen önskar upphöra eller upplösas av annan orsak.

Samrådshandling

Bedömningsmodellen som använts tar hänsyn till både möjligheterna att ansluta området till allmänt vatten och avlopp med överföringsledning men även förutsättningarna för att lösa va-försörjningen med enskilda anläggningar. Antingen en för varje fastighet, eller genom befintlig gemensamhetsanläggning eller förening för flera fastigheter.

2.4. Bedömning av strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning

När en kommun upprättar eller ändrar en plan som krävs enligt lag eller annan författning ska det göras en strategisk miljöbedömning om genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta framgår av 6 kap. 3 § miljöbalken.

Huruvida en vattentjänstplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan avgörs genom en undersökning i enlighet med kraven i miljöbalken samt miljöbedömningsförordningen.

Bedömningen om miljöpåverkan beror på omfattningen av beskriven va-utbyggnad och de lokala förhållandena som råder i varje enskild kommun.

Planer, program eller en ändring som kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kan påverka ett Natura 2000-område och som därmed kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § i miljöbalken, ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

2.5. Samråd och beslut av vattentjänstplanen

Vattentjänstplanerna ska samrådas och granskas i likhet med andra kommunala planer. Kommunen ska enligt §6c LAV på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen. Förslaget till vattentjänstplan ska ställas ut för granskning under minst 4 veckor. Därefter fastställs vattentjänstplanen och beslutas av kommunfullmäktige.

Samrådshandling

3. Långsiktig planering av den allmänna va-försörjningen

Detta kapitel kan med fördel läsas tillsammans med va-resursplanen (oktober 2023). Nedan finns en kort generell sammanfattande text samt kompletterande och uppdaterad information för respektive större anläggning.

Kommunen ansvarar för de allmänna vattentjänsterna, att producera och distribuera ett hälsosamt dricksvatten, avleda och rena spillvatten samt omhänderta och avleda dagvatten inom verksamhetsområdet för allmänt vatten och avlopp. Kommunen ska enligt LAV redovisa den långsiktiga planeringen för de åtgärder som krävs för att kommunen ska kunna utföra detta idag och i framtiden. Detta kapitel sammanfattar översiktligt kommunens pågående och planerade investeringar som är nödvändiga att genomföra.

Till kommunens investeringsprogram (med årligbeslutsfrekvens) finns bilagan ”va-resursplan”, vilket beskriver de framtida större investeringsbehoven för Kungälv kommuns allmänna va-anläggning. Dokumentet beskriver överskådligt relationer till såväl internationella, nationella som lokala mål för Kungälv kommun. Faktorer som befolkningsutveckling, översiktsplanering, kopplingar till övriga relevanta styrdokument och lagstiftning beaktas översiktligt.

Kungälv kommun har samarbeten med Göteborg, Ale och Stenungsunds kommun. Kungälv distribuerar dricksvatten till Ale och Stenungsund. I dagsläget har Kungälv behov av dricksvattenleverans från Göteborg, för distribution till ett mindre område.

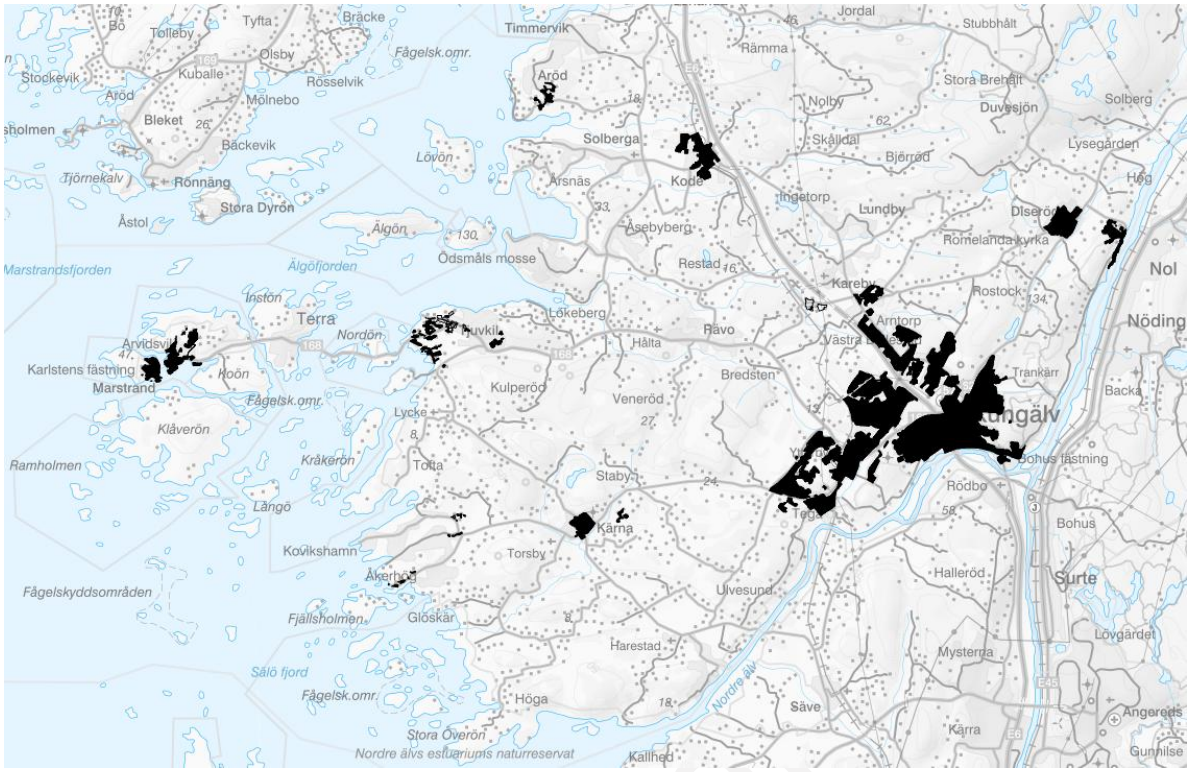
Majoriteten av Kungälvs spillvatten skickas till Ryaverket i Göteborg för rening. Ryaverket är en avloppsreningsanläggning som ägs av det kommunala aktiebolaget Gryaab där Kungälvs kommun är delägarkommun.

I va-resursplanen har följande behov identifierats som kan motivera ny- eller ombyggnation:

- utbyggnadsområden (till områden där det i dagsläget saknas kommunalt vatten och avlopp)
- förelägganden från Länsstyrelsen om utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp enligt 6§ LAV
- förelägganden enligt Miljö- och byggnadsnämnden
- exploateringsområden (nybyggnation av bostäder eller verksamheter)
- kapacitetsbrist
- underhållsbrist och ökad redundans (driftsäkerhet)

De områden där det finns kommunala vattentjänster visas i Figur 2 nedan. De svarta områdena markerar de områden som ligger inom verksamhetsområde för vatten och avlopp.

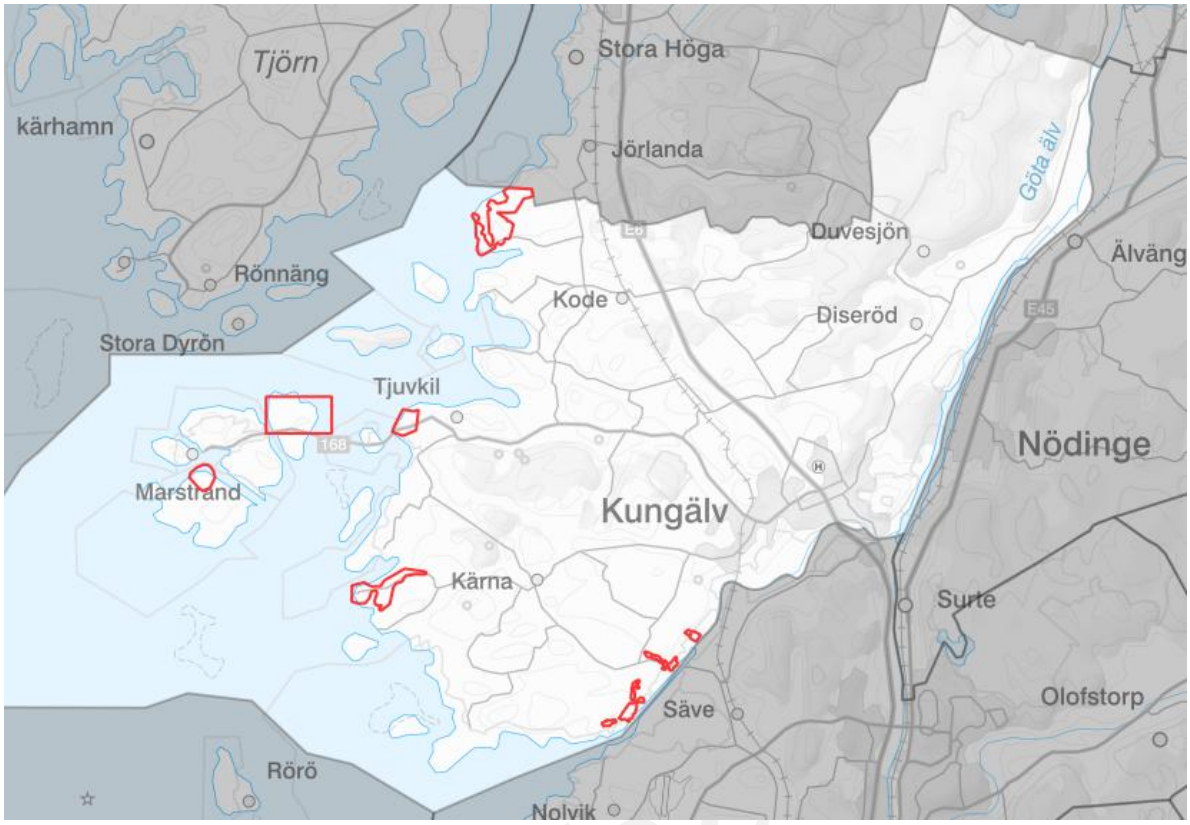
Samrådshandling

Figur 2. Kartbild över Kungälv kommun, där svartmarkerade områden innebär verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp.

I Figur 3 visas de områden där kommunen har föreläggande från Länsstyrelsen om att bygga ut kommunalt vatten och avlopp. Områdena är perifert belägna och ligger i de flesta fall också långt ifrån där det finns kommunalt vatten och avlopp idag eller där det finns god kapacitet.

Samrådshandling

Figur 3. Kartbild som visar de områden som kommunen fått föreläggande att ansluta till allmän va-försörjning.

3.1. Dricksvattenförsörjning

Kungälv försörjer ungefär 38 400 abonnenter (2024) med dricksvatten. Kommunen har tre huvudsakliga dricksvattentäkter varav Göta älv är den största. Utöver detta finns en grundvattentäkt i Lysegården samt en ytvattentäkt i Marstrand. Distributionsanläggningen består utöver reningsverken av ett antal reservoarer och tryckstegringsstationer.

Vattenverk

Kommunens vattenverk beskrivs översiktligt nedan.

Kungälvs vattenverk

Kungälvs vattenverk stod klart 2018 och är ett ytvattenverk som hämtar sitt råvatten från Göta älv. Kungälvs vattenverk producerar drygt 200 l/s (liter per sekund) men är förberett för utbyggnad med ytterligare 100 l/s. Komplettering av reningssteg behöver genomföras i närtid för att få större kapacitet inför fortsatt utveckling av kommunen samt för leverans av dricksvatten till grannkommunerna.

Dösebacka vattenverk

Det gamla vattenförsörjningssystemet består av en grundvattentäkt i Dösebackaområdet. Vattenverket var tidigare kommunens huvudvattenverk innan Kungälvs vattenverk byggdes. Idag används inte vattenverkets reningsanläggning, däremot pumpas fortfarande grundvatten till Kungälvs vattenverk för att kyla ner inkommande älvvatten på sommaren. En av byggnaderna pumpar vatten till Ale kommun. En ny ledning och tryckstegringsstation behöver byggas från Kungälvs vattenverk till Ale kommun och därefter kan det gamla vattenverket avvecklas helt.

Samrådshandling

Marstrands vattenverk

Marstrands vattenverk är ett ytvattenverk beläget på Marstrandsön och tar sitt råvatten från Pjäxedammen, Käftedammen och Smörsundsdammen på Koön. Marstrands vattenverk producerar i genomsnitt 3,5 l/s.

Vattenverket producerar små kvantiteter men är dess existens är nödvändigt då det i dagsläget råder begränsad leveranskapacitet ut från Kungälv mot de västra delarna av kommunen. Vattenverkets reningsprocess är det enda i kommunen som i nuläget inte kommer klara de nya lagkrav på maxhalter för per- och polyflourerade alkylsubstanser (PFAS) som införs 1/1 2026. Utredning pågår för att se över råvattnet samt reningsstegen inne i vattenverket. Kommunen har också ett föreläggande om att bygga om reningsprocessen för att minska mängden slam. Verkets fortsatta utformning ska utredas vidare och investeringar behövs inom de kommande åren.

Nu genomförs PFAS-analyser för att kartlägga källan till förhöjt PFAS-värde. För att säkra råvattenvolymen behöver anordningar och konstruktioner i ytvattentäkterna ses över.

För dricksvattenproduktionen på Marstrand finns ett behov av att hitta källan till PFAS- innehållet i vattnet från vattentäkten. Vattentäkten består av dammar på Koön. Vattentäkten omfattas av ett vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter från 2017.

Kungälvs kommun har utfört pilotprojekt med syfte att rena PFAS ner till den nivå som krävs i dricksvatten från och med 1 januari 2026. Överskridandet av de kommande gränsvärdena gäller endast PFAS4. För 2023 låg medelvärdet för PFAS4 i utgående vatten från Marstrands vattenverk på 5,61 ng/l där kommande gränsvärde är 4 ng/l.

De första pilotförsöken (NF & kolfilter) för PFAS gav mycket goda resultat. Men reningstekniken installerad i Marstrands vattenverk kommer att kräva mycket stora investeringar och även en kraftig ökning av antalet tunga transporter till och från Marstrandsön och Marstrandsområdet. En ökning av tunga transporter kommer att ske både under installationsfasen samt under drift.

Lysegården vattenverk

Lysegårdens vattenverk är ett grundvattenverk med konstgjord infiltration som tar råvatten från Drypesjön. Lysegården vattenverk producerar drygt 25 l/s som levereras till främst Diseröd. Vattenverket till står för ett värdefullt tillskott gällande vattenleverans inom kommunen vid de tillfällen då intaget vid Kungälvs vattenverk måste stängas. Här pågår arbete med att undersöka om det finns möjlighet till att utöka råvattenuttaget.

Reservoarer för dricksvatten

Kommunen har sju reservoarer på ledningsnätet, byggda mellan år 1939–1977. Dessa finns i Diseröd, Munkegärde, Ytterby, Kode, Kärna, Marstrandsön och på Koön. Av dessa har tornet i Ytterby tidigare varit svårt att fylla upp, men efter ombyggnation av nätet i Kungälv-Ytterby har situationen förbättrats. Reservoaren i Munkegärde har nått sin tekniska livslängd och arbete med att ersätta detta pågår.

Vattentornet i Kärna är för litet för att kunna räcka till vid full utbyggnad av vatten och avlopp till kommunens västra delar. Därför planeras det för ett nytt vattentorn i Lycke. Den är en del av det större infrastrukturpaket som ska möjliggöra storskalig va-utbyggnad mellan Vävra, Tjuvkil och Marstrand.

Samrådshandling

3.2. Ledningsnät

Kommunens ledningsnät började byggas ut på 1950-talet och stora delar av ledningarna börjar närma sig sin tekniska livslängd. Utöver detta är Kungälv en kommun där många bor på landsbygden och där det kan finnas behov av kommunalt vatten och avlopp.

Utbyggnad av ledningsnät kan ske i form av överföringsledningar eller mindre lokala ledningsnät. Detta kan behövas för att öka kapaciteten, öka driftsäkerheten eller för att kunna ansluta helt nya områden. I Kungälv finns stora behov av att bygga ut såväl överföringsledningar som lokalnät över omfattande delar av kommunen. De områden som är utpekade i kommande årens investeringsbudget som utbyggnadsområden är Aröd, Harestads område, Instön, Klåverön, Kovikshamn, samt delar av Tjuvkil. För att kunna göra detta krävs stora investeringar.

Utöver utbyggnation i huvudstråk sker också utbyggnad i närheten av eller inom verksamhetsområde för vatten och avlopp i form av exploateringar. I dagsläget sker de stora utbyggnaderna av den här typen i Kungälv och Ytterby, då bristande kapacitet på va-infrastrukturen utgör en bromskloss för andra tätorters utveckling.

Kastellegården-Vävra (vatten och spill)

Huvudstråket inkluderar att dimensionera upp befintliga ledningssträckor inom centrala Ytterby samt nya överföringsledningar till Vävra. Detta behövs för att försörja bland annat Kode, Aröd samt Stenungsund med dricksvatten. Stråket är i stort sett färdigställt men tillträde till en sträcka på cirka 300 meter på en enskild fastighet saknas. Innan ledningsstråket är färdigställt kan inte vidare etapper i Aröd kopplas på ledningsnätet och inte heller kan leveranser av dricksvatten ske till Stenungsund genom det nya ledningsnätet. Föreläggandet för Aröd säger att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt till 31 dec 2025. Stråket kommer också möjliggöra för kommunen att lägga ner Kode avloppsreningsverk.

Kungälvs sjukhus-Hollandsgatan (dricksvatten)

Detta stråk innefattar att dimensionera upp ledningsnätet inne i centrala Kungälv och vilket motverkar de flaskhalsar som finns idag. Ledningarna ska också underlätta ett bättre utnyttjande av befintlig högreservoar i Ytterby.

Vävra-Marstrand (vatten och spill)

Huvudstråket är avgörande för att kunna förse Marstrand med ytterligare kapacitet, hantera föreläggandet på Instön samt kunna bygga ut kommunalt vatten och avlopp till Tjuvkil. Projektet är i projekteringsfas och ska färdigställas innan 2030, då föreläggandet på Instön löper ut. En kapacitetshöjning möjliggör också nedläggandet av Marstrands avloppsreningsverk.

Tega-Harestad (vatten och spill)

Utbyggnaden ska möjliggöra anslutning av föreläggandeområdet Harestad, där det idag finns en problematik med att lokala enskilda avloppsanläggningar riskerar att kontaminera intilliggande dricksvattenbrunnar. Projektering pågår för utbyggnad till delområden Ulvesund, Kornhall, Korseberget och Sjöhed. Detta ska enligt föreläggandet var utfört till senast 31 december 2024. Kommunen har ansökt om förlängning av genomförandet hos länsstyrelsen. Delar av området har i dag dricksvatten som levereras från Göteborg stad.

Samrådshandling

Diseröd-Kungälv (vatten och spill)

Detta är en del av ett större ledningssträcka där vattenleveransen mellan Kungälvs vattenverk och centrala Kungälv ska säkras. Ledningsdragningen innebär också att avloppsvattnet ifrån Diseröd ska pumpas till Ryaverket och Diseröds avloppsreningsverk läggs ner. Detta är möjligt först 2036 när Ryaverkets nya tillstånd har tagits i anspråk och verkets ombyggnation är klar.

De befintliga dricksvattenledningarna från Diseröd till Kungälv behöver förstärkas, då de i dagsläget utgör stora flaskhalsar. I dagsläget är det endast beslutat att delsträckor av sträckorna ska byggas. När hela ledningssträckan för spillvatten finns kan Diseröds avloppsreningsverk avvecklas.

Kommunövergripande samarbeten

Kungälv levererar från och med 2024 dricksvatten till Ale och Stenungsund kommun. Eventuella framtida avtal om nöd- och reservvattenförsörjning i omvänd riktning är något som bör utredas vidare.

Vattenleverans till Ale

Utgångspunkten i avtalet är att Kungälvs kommun ska kunna leverera minst 20 l/s till Ale kommun. I framtiden ska maximalt 40 l/s kunna levereras. Kungälv ska anlägga en ny ledning till Ale och då byggnation ska ske inom vattenskyddsområde är separat MKB beställd för den ledningssträckningen. Projektet är i projekteringsfas men tillfälligt pausad.

Vattenleverans till Stenungsund

I avtalet mellan kommunerna är det reglerat att Kungälv ska leverera minst 20l/s, på sikt (till år 2050) cirka 40 l/s och på lång sikt (till år 2070) cirka 60 l/s.

Full leveranskapacitet kan uppnås när Kungälvs kommun har ledningsrätt på hela överföringslednings sträckan Björkås-Vävra. Nuvarande leverans sker genom befintligt ledningsnät där full leveranskapacitet inte uppnås.

Vattenleverans från Göteborg

I dagsläget har Kungälv behov av dricksvattenleverans från Göteborg till abonnenter i området kring Harestad. Kommunen utreder i pågående projekt för va-utbyggnad inom föreläggandeområdena om vattentillförseln ska fortsätta ske ifrån Göteborg eller inte.

Samrådshandling

3.3. Spillvattenhantering

Kungälv har år 2024 ungefär 37 700 antal spillvattenabonnenter. Kommunen har i dagsläget tre avloppsreningsverk: Kode avloppsreningsverk, Marstrands avloppsreningsverk samt Diseröd avloppsreningsverk.

Den huvudsakliga reningen av spillvatten sker på Ryaverket i Göteborg. På sikt är avsikten att allt spillvatten inom tätbebyggt område i kommunen ska ledas till Ryaverket.

Avloppsreningsverk

Kommunens tre avloppsreningsverk beskrivs översiktligt nedan.

Kode avloppsreningsverk

Reningsverket byggdes 1972 och tar emot och behandlar avloppsvatten från Kode där det bor cirka 1300 invånare. Volymmässigt kan verket behandla maximalt 36 m^3/h. Avloppsreningsverket i Kode renade 2023 ungefär 166 000 m^3 avloppsvatten. Vid höga flöden av avloppsvatten kan bräddning ske. Bräddning är när orenat avloppsvatten leds ut i närliggande vattendrag eller dike (recipient). Recipient är Vallby å, som är klassad som känslig recipient. Utförda studier har visat att Kode avloppsreningsverk har negativ påverkan på Vallby å (VISS, 2025).

Det finns beslut på att avloppsreningsverket ska läggas ner. Detta bland annat på grund av Miljö- och byggnadsnämnden föreläggande som säger att en nedläggning ska ske senast oktober 2023. En förutsättning för att detta ska ske är att ledningsstråket mellan Kastellegården och Vävra är färdigställt. Aröd som helhet kan inte heller kopplas på ledningsnätet innan reningsverket är nedlagt.

När avloppsreningsverket är nedlagt kommer spillvattnet pumpas till Gryaab.

Marstrands avloppsreningsverk

Marstrands avloppsreningsverk, ligger på Koön och byggdes 1977. Det behandlar avloppsvatten från Marstrandsön och Koön. Volymmässigt kan reningsverket behandla maximalt 75 m^3/h. 2023 behandlades cirka 275 000 m^3 avloppsvatten. Vid höga flöden av avloppsvatten kan bräddning ske, avloppsvattnet släpps då ut i Muskeviken.

Marstrands avloppsreningsverk har haft stora problem med ojämn belastning och kommunen har utrett huruvida det är bäst att investera i att bygga om reningsverket eller att lägga ner det. Det är bland annat begränsat med utrymme där verket är placerat och en utökning av reningskapacitet behöver nytt miljötillstånd och kvävereningssteg. Begränsningar i befintlig detaljplan och närhet till vattenskyddsområde påverkar också bedömningen. En förutsättning för att verket ska kunna läggas ner är att ledningsnätet från Marstrand ända ner till Nordre älv är utbyggt. Det krävs också att Ryaverket har tagit sitt nya miljötillstånd i anspråk och att deras utbyggnation är klar. Under åren fram till dess krävs kontinuerligt drift- och underhållsarbete för att upprätthålla verkets funktion.

Diseröds avloppsreningsverk

Diseröds avloppsreningsverk byggdes 1972 och tar emot och behandlar avloppsvatten från Diseröd tätort, Häljeröd och Västra Torp. Volymmässigt kan verket behandla maximalt 41 m^3/h. Avloppsreningsverket i Diseröd renade 2023 cirka 183 00 m^3 avloppsvatten. Vid höga flöden kan bräddning ske. Bräddningen sker då till Välabäcken.

Diseröd avloppsreningsverk ska, liksom övriga avloppsreningsverk i kommunen, på sikt läggas ned. Reningsverket utgör idag en bromskloss för utvecklingen i Diseröd med omnejd. Reningsverket har i befintligt skick nått sin maximala kapacitet. En nedläggning kan dock inte göras innan Ryaverkets

ombyggnad är klar 2036. Under åren fram till dess krävs kontinuerligt drift- och underhållsarbete för att upprätthålla verkets funktion. I dagsläget är inga större investeringar planerade.

Gryaabs anläggning

Gryaab AB (Gryaab) är ett kommunalt aktiebolag som ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille och Bollebygd. Bolagets huvuduppgift är att avleda avloppsvatten från kommunerna och vid avloppsreningsverket Ryaverket ta emot och rena avloppsvatten. Gryaab tar omhand och rötar avloppsslammet från egen och extern verksamhet. Det renade avloppsvattnet leds ut till Göta älv och vattenförekomsten Rivö fjord Nord.

Gryaab erhöll i början av 2020 ett nytt miljötillstånd. Tillståndet är tidsbegränsat och gäller till och med den 31 december 2036. Gryaab har för avsikt att ansöka om ett nytt tillstånd för befintlig och utökad verksamhet. I samband med utökad verksamhet behöver markanspråket utökas för att upprätthålla full rening av avloppsvattnet med de skärpta krav som förväntas från myndigheten. Gryaab planerar för att förvärva mark i närområdet för att säkerställa reningen under överskådlig framtid (2037–2070).

Från Kungälvs kommun skickades 2023 cirka 3,4 miljoner m^3 avloppsvatten från tätorterna Kungälv, Ytterby, Kareby och Kärna till Ryaverket. Volymen avloppsvatten från Kungälv motsvarar cirka 3 % av den totala volymen avloppsvatten som Ryaverket tar emot.

Tillskottsvatten

Arbete pågår löpande med spårning av förekomsten av tillskottsvatten i spillvattenledningar, dvs att identifiera de ytor varifrån dagvatten felaktigt avleds till de spillvattenförande ledningarna.

Fortfarande så är det mer än 50 % tillskottsvatten till Kode och Diseröds ARV vilket innebär att arbetet med tillskottsvatten är en stor och långsiktig åtgärd som kommer att behövas under lång tid framöver.

Ett arbete har gjorts med att ta fram skötsel- och ansvarsblad för alla dagvattenanläggningar i Kungälv samt ett egenkontrollprogram. Ansvaret för dagvattenanläggningar är varierande de flesta delas mellan enheterna VA och Trafik Gata Park men även Entreprenad och Renhållningsenheten har ansvar för ett antal dammar.

3.4. Förnyelseplanering

Kommunens ledningar, avloppspumpstationer och övriga anordningar är av varierad ålder och skick. Förnyelse innebär ett utbyte av befintliga ledningar och anläggningar till nya. Det är nödvändigt för att upprätthålla en hållbar förnyelsetakt men hänsyn till taxeutveckling. Men också för att kunna säkerställa leveransen av dricksvatten och ett säkert bortledande av avloppsvatten. Arbete med att digitalisera, renovera, byta ut pumpstationer och övriga anläggningar sker successivt. För mer läsning se kommunens Förnyelseplan (2023) och Riktlinjer för prioritering av förnyelse av va-ledningsnät (KS2019/0860).

Samrådshandling

4. Skyfallspåverkan på den allmänna va-anläggningen

En vattentjänstplan ska innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna va-anläggningen ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid ett skyfall. Följande kapitel beskriver resultatet av en första analys.

Begreppet skyfall innebär att extrema mängder nederbörd faller på kort tid. SMHI:s definition av skyfall är nederbörd om minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut.

Dimensionering av dagvattenledningar

I befintliga områden har va-huvudmannen ansvar att se till att dagvattenledningen kan hantera ett tioårsregn, d.v.s. ett regn av en storlek som statistiskt sett återkommer en gång per tio år. Detta innebär i praktiken att hus med källare i lågt liggande områden statiskt sett ska drabbas av översvämning i sin källare max en gång var tionde år. I nya områden ska kraven anpassas efter vilken typ av område det är, enligt branschstandard P110. Det innebär att ett högexploaterat centrumområde ska dimensioneras för ett 30-årsregn, ett tättbebyggt område efter ett 20-årsregn och ett glest villaområde för ett 10-årsregn. Kraven ska dessutom inkludera en klimatfaktor för att ta höjd för alltmer intensiva regnväder.

För alla regn som är mer intensiva än de dimensionerande, kommer dagvattennätet inte att svälja allt regn som faller ner utan det kommer rinna ytledes på marken och samlas i lågpunkter. Det betyder att kommunen genom sin samhällsplanering är ansvarig för att utforma områden så att byggnader inte riskerar att skadas och tillgänglighet till samhällsviktiga funktioner säkras.

De senaste åren har större regnhändelser drabbat Kungälvs kommun vid ett fåtal tillfällen, till exempel år 2014 samt 2023. År 2014 drabbades Kungälv av ett lokalt skyfall och runt ett 80-tal bostäder drabbades då främst av källaröversvämningar.

Metodik för framtagande av skyfallsanalys

För att undersöka risken kopplat till ytledes översvämning av konstruktioner och byggnadsverk, har kommunens skyfallskartering använts. För anläggningar utanför analysernas områden har kartering i Scalgo kompletterat analysen.

För att se indikation på överläckage och påverkan av tillskottssvatten har kommunens miljörapporter och bräddmätningsberäkningar använts.

Ingen hydraulisk modellering ledningsnäten har genomförts.

4.1. Skyfallsanalys för dricksvattenanläggningar

Va-huvudmannen ansvarar för 39 dricksvattenanläggningar av olika slag. Det inkluderar vattenverk och råvattentäkter, ventilkammare samt tryckstegringsstationer. Utöver dessa tillkommer även infiltrationsdammar samt matarbassäng.

Scenarion skyfall

I händelse av ett skyfall är det framför allt ytledes översvämningar som leder till mest påverkan på möjligheten att leverera dricksvatten. Antingen att anläggningen i sig översvämmas, alternativt att tillfartsvägar till anläggningen översvämmas.

Även vattentäkterna kan påverkas vid ett skyfall. Antingen genom att kontaminering sker från närliggande områden eller genom att de höga flödena rör upp gammalt sediment i täkterna.

Samrådshandling

Vid översvämning och stora flöden ökar risken för skred och erosion. Kungälvs kommun har flera skredkänsliga områden som skulle kunna påverkas. Vid skred finns det risk att anläggningarna påverkas och skadas.

Konsekvenser för dricksvattenanläggningarna

Enligt kommunens skyfalls- och översvämningskartering finns det en risk att några av anläggningarna och tillfartsvägarna till de olika anläggningarna översvämmas. Detta skulle kunna innebära svårigheter att ta sig till anläggningarna och vilket kan påverka möjligheten att styra reningsprocesserna och leveransen av vatten.

Vid kontaminering av råvattnet påverkas reningsprocessen på reningsanläggningarna. Det kan innebära att större mängder av kemikalier krävs samt att reningstiden förlängs. Vid allvarlig kontaminering av råvattnet kan intaget till vattenverket behöva stängas. Detta skulle leda till att en begränsad volym vatten kan renas och levereras.

Vid skred finns det risk att anläggningarna skadas i sådan utsträckning att de inte kan fylla sin funktion alls.

Även tillfartsvägar till tryckstegringsstationer riskerar att översvämmas. Skulle en driftstörning uppstå i en tryckstegringsstation skulle möjligheterna att enkelt lösa problemet, minska. Detta skulle innebära att leverans av dricksvatten genom ledningsnätet för de områden som är beroende av tryckstegring påverkas genom minskat vattentryck, men det skulle inte innebära totalt leveransbortfall.

Möjliga åtgärder

En första åtgärd kan vara att förfina skyfallsanalysen för de anläggningar som idag riskerar att bli ytledes översvämmade vid ett skyfall. Detta för att kunna säkerställa vilken typ av hot översvämningen orsakar och därefter bestämma omfattningen av åtgärden.

För redan befintliga anläggningar med lång kvarvarande teknisk livslängd, är troligtvis avledande och invallande åtgärder det som är den mest troliga lösningen.

Vid nyanläggning eller reinvestering av anläggningar behöver placering och höjdsättning säkerställas. Kommunen behöver säkerställa framkomligheten på tillfartsvägarna, så att vattnet leds bort mot designerade översvämningsytor eller dit vatten kan tillåtas bli stående.

Det är också möjligt att överväga att skredsäkra speciellt viktiga anläggningar såsom vattenverk och tryckstegringsstationer.

4.2. Skyfallsanalys för spillvattenanläggningar

Va-huvudmannen ansvarar för runt 85 spillvattenanläggningar i form av avloppsreningsverk och pumpstationer. Dessa spillvattenanläggningar är i Kungälv sammankopplade genom 222 km ledningsnät spillvattenledningar.

Scenarion skyfall

Det finns risk att pumpstationer och reningsanläggningar översvämmas eller att utrustningen slås ut, då de ofta ligger i systemets lågpunkt och nära vattendrag. Anläggningarna ligger ofta också så att åtkomst till dessa försvåras eller förhindras helt.

I händelse av ett skyfall är det också in- och överläckage av dag-, drän- och grundvatten som leder till stor påverkan på de olika spillvattenanläggningarna. Det är även vanligt med felkopplingar. Vilket är när dagvatten felaktigt är kopplat till spillvattennät.

Samrådshandling

Ingen hydraulisk modellering för spillvattennätet har genomförts.

Konsekvenser för spillvattenanläggningen vid skyfall

Vid skyfall ökar mängden vatten i spillvattenledningar markant vilket dels kan leda till bakfall och översvämning inom enskilda fastigheter dels, till överbelastning och bräddning i pumpstationer och avloppsreningsverken. Det påverkar även avloppsreningsverkens förmåga att fördröja samt rena avloppsvatten.

Bräddning innebär att orenat, eller delvis renat, avloppsvatten släpps ut i närliggande vattendrag. Detta sker i områden där dagvattensystem saknas samt inom områden med eftersatta ledningar eller felkopplingar som tar in mycket tillskottsvatten.

Marstrands avloppsreningsverk bräddar vid inflöde högre än 120 m^3/h i mer än 5 minuter. Diseröds avloppsreningsverk är byggt att ta emot 120 m^3/h, men blir flödet högre än 82 m^3/h så leds resterande flöde till flockningsbassängen. Kode avloppsreningsverk kan ta emot 72 m^3/h.

17 av kommunens 75 avloppspumpstationer har identifierats ha brister och/eller svårigheter att hantera inkommande spillvatten redan vid kraftigare regn och för några av dem finns sedan tidigare framtagna föreslagna åtgärder och tidsplan för åtgärd.

33 av kommunens 75 pumpstationer har identifierats att påverkas av ytledes översvämning vid skyfall eller höga nivåer i hav eller älv. Det planeras i dagsläget åtgärder för två av dessa pumpstationer.

Möjliga åtgärder

En första åtgärd kan vara att förfina skyfallsanalysen för de anläggningar som idag riskerar att bli ytledes översvämmade vid ett skyfall. Detta för att kunna säkerställa vilken typ av hot översvämningen orsakar och därefter bestämma omfattningen av åtgärden.

För redan befintliga anläggningar med lång kvarvarande teknisk livslängd, är troligtvis avledande och invallande åtgärder det som är den mest troliga lösningen. Även att kontinuerligt se över och underhålla de bakventiler som sitter på pumpstationernas bräddledning. Detta så att den effektivt förhindrar inläckage från närliggande vattendrag vid höga flöden. Idag finns det två pumpstationer som ligger för lågt i förhållande till vattendrag. Åtgärder för att höja pumpstationerna är inplanerade.

Vid nyanläggning eller reinvestering av anläggningar behöver placering och höjdsättning säkerställas. Kommunen behöver säkerställa framkomligheten på tillfartsvägarna, så att vattnet leds bort mot designerade översvämningsytor eller dit vatten kan tillåtas bli stående.

Ett fortsatt systematiskt arbete med att kontinuerligt underhålla anläggningarna och ledningsnätet samt ställa krav på att anslutna privata anläggningar är rätt kopplade, är det viktigaste för att minska inläckage och tillskottsvatten.

Samrådshandling

4.3. Skyfallsanalys för dagvattenanläggningar

Va-huvudmannen ansvarar för 22 dagvattenanläggningar. De utgörs av fördröjningsdammar, reningsdammar, svackdiken, översvämningsytor samt kassettmagasin.

Scenarion skyfall

Överbelastning av ledningsnätets kapacitet och översvämning av öppna dagvattenanläggningar är de två scenarion som har undersökts översiktligt.

Även skred, som ibland kan ske till följd av stora skyfall och översvämningar, kan påverka anläggningens funktion.

Konsekvenser för dagvattenanläggningen vid skyfall

Vid ett skyfall kommer vattnet främst avledas ytledes eftersom dagvattenanordningar och ledningsnät inte är utformade för att kunna omhänderta och avleda så stora regnmängder.

Vid regn som är större än vad anläggningarnas kapacitet, påverkar dess förmåga att fördröja samt att rena vattnet. Detta kan leda till problem nedströms i form av ytterligare översvämningar, skred, samt att orenat vatten släpps ut i vattendragen eller havet.

Generellt placeras anläggningar nedströms avrinningsområdet och är den naturliga samlingspunkten för områdets avrinning. Det är med fördel där stora regnmängder bör samlas innan vidare avledning.

Vid skred finns det risk att anläggningar fylls igen av massorna alternativt att vallar och liknande konstruktioner skadas. Detta kan påverka anläggningarnas funktion både vad gäller rening och fördröjning.

Alla anläggningar påverkas i varierad grad. Fem anläggningar riskerar att översvämmas med mer än 1 m vatten.

Möjliga åtgärder

En första åtgärd kan vara att förfina skyfallsanalysen för de anläggningar som idag riskerar att bli ytledes översvämmade vid ett skyfall.

För vissa anläggningar kan rätt lösning vara att anlägga fler dagvattenanläggningar samt återställa våtmarker uppströms. Att jobba med höjdsättning för att leda vattnet till lämpliga ytor kan också vara en del av lösningen.

Fortsatt systematiskt underhållsarbete med underhåll av anläggningarna och ledningsnätet kan mildra konsekvenserna vid ett skyfall.

Markavvattningsföretag behöver också hålla vattendrag och diken rensade och kulvertar behöver dimensioneras för ökade flöden. Innan åtgärder utförs bör en kostnadsnyttoanalys genomföras för att säkerställa att rätt investeringar genomförs.

En möjlig åtgärd för kommunen kan också vara att ta fram en strukturplan för skyfall. Planen kan peka ut de ytor, leder och andra åtgärder som behövs för att kunna avleda ett skyfall på ett säkrare sätt.

Samrådshandling

5. Va-planområden och va-utbyggnadsplan

Kommunens va-utbyggnadsplan har tidigare varit en separat del i Kungälvs VA-plan men ersätts nu med detta kapitel och bilaga 1 och 2 i denna vattentjänstplan.

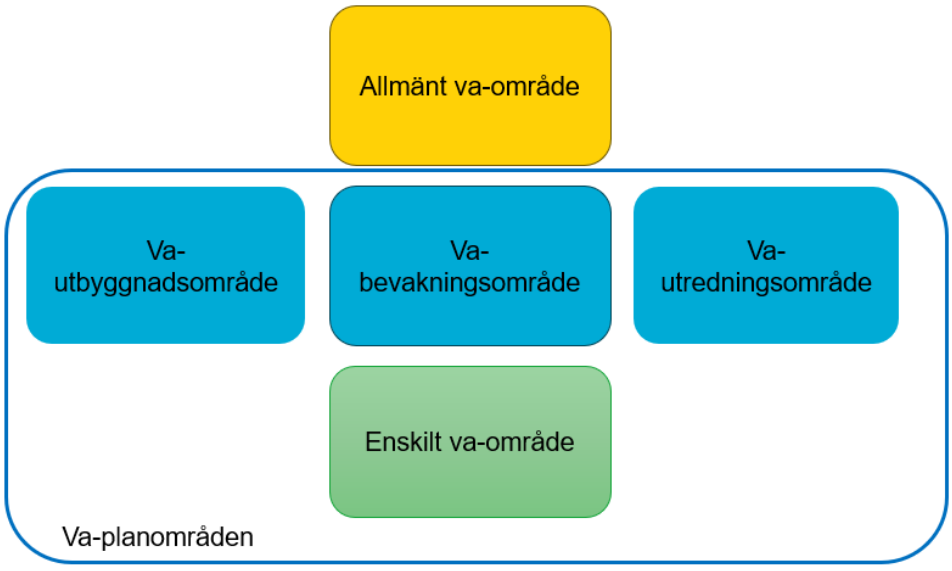
I Kungälv kommun är bebyggelsen samlad i tätorterna men även fördelad över stora delar av landsbygden. I kustområdena är det ofta svårt att lösa vattenförsörjningen lokalt, oavsett om det är i form av enskilda brunnar eller genom samfälligheter. Detta beror på att grundvattentillgången är låg och det finns risk för saltvatteninträngning eller påverkan av relikt saltvatten. Det kan också vara olämpligt med enskilda lösningar på grund av att det är närhet till känsliga vattendrag, stora kluster av bebyggelse, eller omvandling från fritidsboenden till året runt-boenden.

5.1. Olika typer av va-områden

För att skapa en tydlig grund för arbetet och kommunikation om va-försörjningen i kommunen behövs enhetliga och tydliga begrepp. Detta är angeläget såväl internt i kommunens organisation som i dialog med medborgarna.

Begreppen som anges nedan är en vidareutveckling av den indelning som görs av Havs- och vattenmyndigheten i ”*Vägledning för kommunal VA-planering*” (Havs- och vattenmyndigheten, 2014).

Förhållandet mellan de olika va-områdena illustreras i Figur 4.

Figur 4. Olika typer av va-område.

Ytterligheterna i begreppen är allmänt va-område, vilket principiellt motsvarar verksamhetsområden för kommunalt vatten och avlopp, och enskilt va-område, vilket innebär att enskilt huvudmannaskap kommer att vara aktuellt även i framtiden.

Däremellan ligger begreppen va-utbyggnadsområde, va-utredningsområde och va-bevakningsområde. Förklaring av dessa begrepp ges i följande kapitel.

5.2. Beskrivning av de olika va-områdeskategorierna

Följande kapitel ger en beskrivning av vad de olika områdeskategorierna innebär.

Allmänt va-område

Område som har allmän va-försörjning och där det finns ett kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten. I vissa allmänna va-områden finns även verksamhetsområde för dagvatten. Det finns även i undantagsfall verksamhetsområden för bara vatten eller spillvatten.

Inom verksamhetsområdet är kommunen huvudman för de allmänna va-anläggningarna och därmed ansvarig för att dessa fungerar.

I Kungälv är det va-verksamheten som ansvarar för att försörjningen av vatten och omhändertagandet av spillvatten och dagvatten fungerar tillfredsställande inom allmänt va-område.

Va-utbyggnadsområde

Va-utbyggnadsområde är ett område som idag har enskild va-försörjning, men där behovsanalysen visar att det bör anslutas till allmän va-försörjning och införlivas i kommunens allmänna va-område som verksamhetsområde. Detta behövs med hänsyn till människors hälsa och miljön.

Även områden som idag har anslutning till kommunalt vatten och avlopp via avtal (föreningar eller enskilda fastigheter) kan klassificeras som ett va-utbyggnadsområde.

Va-utredningsområde

Område som idag har enskild va-försörjning och som kan ha behov av en förändrad va-lösning.

Utredningar behöver genomföras för att visa vilken form av va-försörjning som är mest lämplig. Förändringen av va-lösningen kan utgöras av:

- förbättrade enskilda anläggningar, antingen för en eller flera fastigheter,
- gemensam anslutning till allmän va-försörjning via avtal
- eller införlivning i kommunalt verksamhetsområde för allmän va-försörjning

Va-utredningsområde är ett temporärt tillstånd. Då utredningen är utförd bör beslut fattas om att klassificera området som va-utbyggnadsområde, va-bevakningsområde eller enskilt va-område.

Även områden som idag har anslutning till kommunalt vatten och avlopp via avtal (föreningar eller enskilda fastigheter) kan klassificeras som ett va-utredningsområde.

Det är varje fastighetsägares ansvar att se till att försörjningen av vatten och omhändertagandet av spillvatten och dagvatten fungerar tillfredsställande så länge va-försörjningen är enskild.

Va-bevakningsområde

Område som idag har enskild va-försörjning och som kan fortsätta att ha det så länge förutsättningarna inte förändras.

Området behöver bevakas ifall till exempel bebyggelsetrycket ökar eller om förutsättningarna för de enskilda anläggningarna försämras. Bevakningen syftar till att följa om behovet av en förändrad va-försörjning ändras över tid och i så fall mer effektivt kunna fatta beslut om åtgärd.

Även sådana områden som idag har anslutning till kommunalt vatten och avlopp via avtal (föreningar eller enskilda fastigheter) kan klassas som ett va-bevakningsområde.

Samrådshandling

I va-bevakningsområden är det varje fastighetsägare, förening eller samfällighets ansvar att se till att försörjningen av vatten och omhändertagandet av spillvatten och dagvatten fungerar tillfredsställande.

Enskilt va-område

Område med förutsättningar att lösa va-försörjningen med enskilt vatten och avlopp. Förutsättningarna är att det kan ske på ett godtagbart och tillfredsställande sätt även inom överskådlig framtid, förutsatt att förhållandena inte ändras markant.

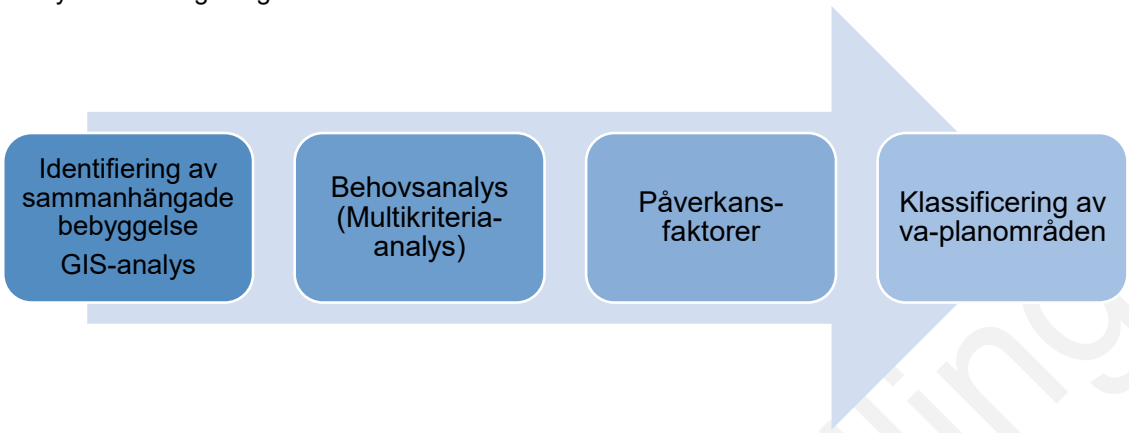
Området är inte heller sådant att kommunen behöver ha någon extra bevakning av områdets utveckling med hänsyn till va-försörjningen.

För att en enskild anläggning ska godtas måste det finnas förutsättningar för detta. Kravet för en enskild anläggning är att den ska ge ett godtagbart skydd utifrån lokala förhållandena och bedömningen görs utifrån behovet av skydd för människors hälsa och miljön.

Samrådshandling

5.3. Metodik för klassificering och bedömning av va-planområden

För att uppnå en transparent och tydlig klassificering av alla va-planområden i kommunen görs en analys i flera steg enligt **Fel! Hittar inte referenskälla.**.

Figur 5. Metodik för att ta fram va-planområdens klassificering.

Det första steget är en GIS-analys, där områden som uppfyller kravet om minst 20 bostäder med maximalt 150 m mellan husen tas fram. Utvalda områden har fått ett områdesnummer och ett namn och benämns som va-planområden. Bebyggelse som inte uppfyller detta krav har inte analyserats vidare.

Därefter har behovsanalysen genomförts. Det innebär att respektive område analyserats med avseende på följande behovsparametrar:

- antal fastigheter,
- antal helårsboende,
- bebyggelsetryck,
- förutsättningar för enskilt avlopp och recipientens känslighet (miljö),
- dricksvattenförekomsterna i områdets vattenmängd och vattenkvalitet (hälsa)
- samt huruvida det finns en existerande enskild va-förening i området i dagsläget.

Resultatet av behovsanalysen visar en översiktlig bedömning och en objektiv värdering av förutsättningarna inom respektive område och är ett underlag för den slutliga klassningen av området.

Innan klassningen tittar man på följande påverkansfaktorer:

- Avtalsanslutning och gemensamma va-anläggningar
- Geografiskt läge
- Tekniska förutsättningar
- Politiska beslut
- Föreläggande från Länsstyrelsen

Påverkansfaktorer utgörs av aspekter som, utöver de grundläggande behoven och möjligheter som finns inom varje område, har betydelse för såväl klassificering av va-planområden som prioriteringsordning och tidplan för va-utbyggnad.

Samrådshandling

Därefter delas de olika va-planområdena i de fyra olika typerna av kategorier:

- va-utbyggnadsområde
- va-utredningsområde
- va-bevakningsområde
- enskilt va-område

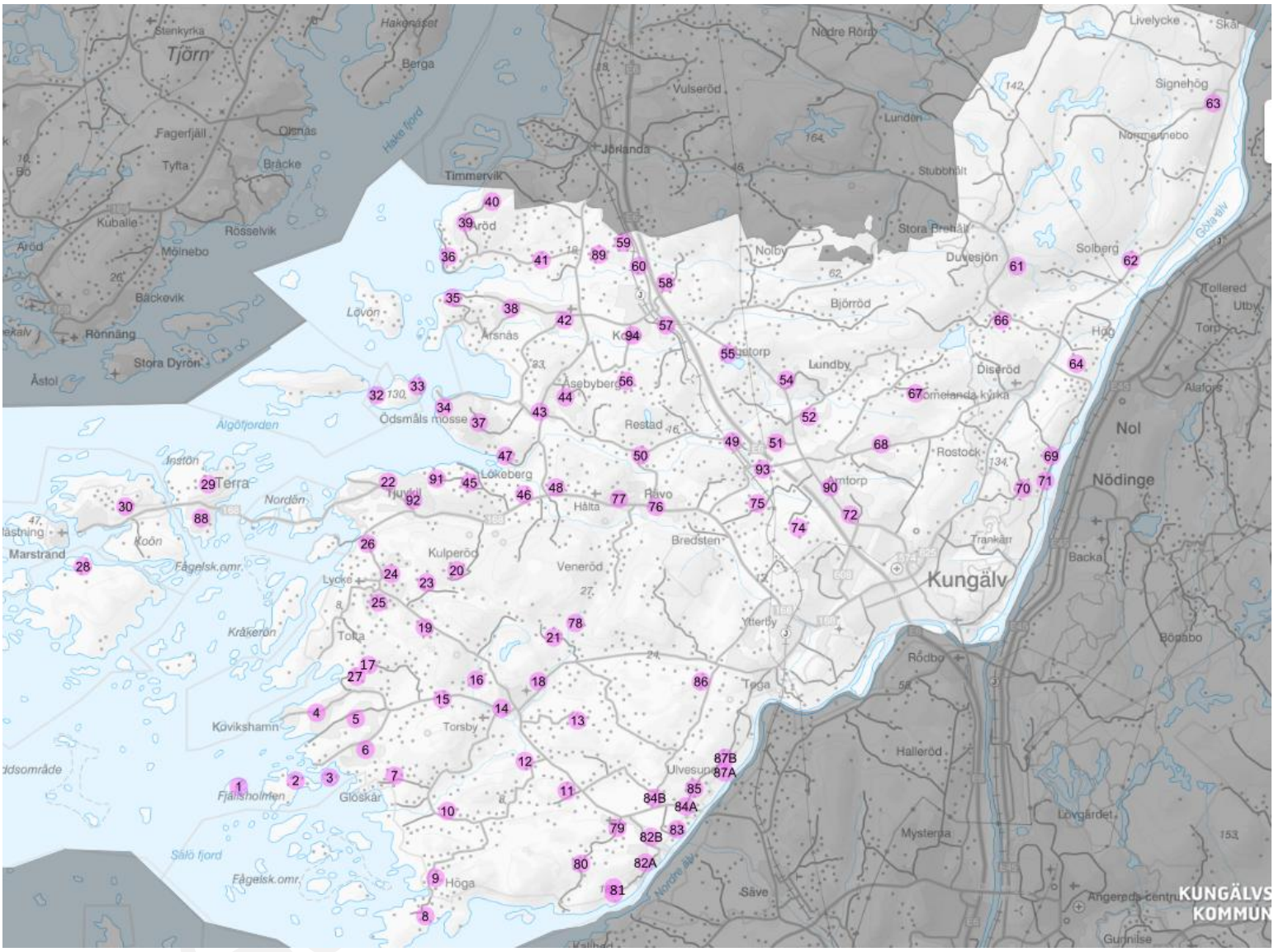
Viktigt att känna till är att områdets geografiska utbredning som redovisas i vattentjänstplanen inte behöver motsvara ett framtida verksamhetsområde. Den exakta omfattningen av verksamhetsområdet utreds i ett senare skede.

För en mer detaljerad beskrivning av metoden och bedömningskriterierna läs *Bilaga 1 Modell – behovsbedömning av förändrad va-försörjning.*

Samrådshandling

5.4. Redovisning av klassificeringsresultat

De va-planområden områden där bebyggelsestrukturen är sådan att det kan finnas grund för tillämpning av LAV § 6 har identifierats. Dessa är redovisade på kartan i

Figur 6. Alla va-planområden med redovisad bedömning finns i Bilaga 2.

Figur 6. Visar alla identifierade va-planområden med sitt områdesnummer.

I Tabell 1 visas alla va-planområden med områdesnummer och benämning.

Tabell 1. Områden som är identifierade som va-planområden, med benämning och områdesnummer.

Nr	Namn	Nr	Namn	Nr	Namn
1	Brunskär	**32**	Brattön Västra	**63**	Norrmannebo
2	Fjällsholmen	**33**	Brattön Östra	**64**	Hög
3	Lilla Fjellsholmen	**34**	Rörtången	**66**	Stenhålt
4	Kovikshamn	**35**	Årsnäs	**67**	Källeröd
5	Sjöhåla södra	**36**	Aröd Södra	**68**	Grokareby
6	Brunnefjäll	**37**	Ödsmåls mosse	**69**	Dösebacka
7	Glöskär	**38**	Vallby	**70**	Marieberg
8	Överön	**39**	Aröd Mellersta	**71**	Timmervik
9	Vråkärr	**40**	Aröd Norra	**72**	Solbräcke
10	Glose	**41**	Prästbol	**74**	Vegestorp
11	Flateby	**42**	Solberga	**75**	Bollestad
12	Hermansby	**43**	Ödsmåls by	**76**	Lilla Risby
13	Lefstad	**44**	Åsebyberg	**77**	Stora Risby
14	Torsby	**45**	Lökeberg	**78**	Staby
15	Torsby-Bräcke	**46**	Kvarnekullen	**79**	Kyrkeby
16	Råckeröd	**47**	Skåra	**80**	Västra Röd
17	Holm	**48**	Vävra	**81**	Korseberget
18	Skårsäng	**49**	Skårby	**82**	Nereby
19	Stora Ryr	**50**	Restad	**83**	Hammar
20	Kulperöd	**51**	Kareby Kyrkväg	**84**	Kornhall
21	Runneröd	**52**	Hanekullen	**85**	Östra Röd
22	Tjuvkil Västra	**54**	Lundby	**86**	Hältorp
23	Gunneröd	**55**	Ingetorp	**87**	Ulvesund
24	Lycke	**56**	Jägersberg	**88**	Instön Södra
25	Bremnäs	**57**	Halltorp	**89**	Adolfsberg
26	Kristiansborg	**58**	Hammarberg	**90**	Arntorp
27	Sjöhåla norra	**59**	Högsberg	**91**	Mossvägen västra
28	Klåverön	**60**	Hammarhöjden	**92**	Tjuvkil Östra
29	Instön norra	**61**	Duvesjön	**93**	Skårby station
30	Marielundsvägen	**62**	Solberg	**94**	Lilla Halltorp

Samrådshandling

Resultatet av klassningen av va-planområdena blev:

- 23 va-utbyggnadsområden varav 12 områden kommer att planeras in i investeringsbudget efter 2032.
- 37 va-utredningsområden
- 28 va-bevakningsområden
- 3 enskilt va-område

I följande kapitel presenteras resultatet i tabellform. Skalan för områdets bedömda behov går från 0–10 och är ingen rangordning. Att områden med samma behovspoäng klassats olika kan beror på att till exempel dricksvattenkapacitet och dricksvattenkvalitet viktats högt i klassificeringen. Hög poäng betyder stort behov av kommunalt vatten och avlopp.

Klassade va-utbyggnadsområden

Följande områden är utpekade som va-utbyggnadsområden. Områdena är uppdelade i två olika tabeller. Tabell 2 visar de utbyggnadsområden som kommunen planerar utbyggnation fram till 2032. Tabell 3 visar de områden också är identifierade som utbyggnadsområden, men där utbyggnation kommer att ske efter 2032. De områdena har ännu inte någon beslutad tid för genomförande.

Områdena i Tabell 2 presenteras i nummerordning utifrån områdesnummer i kartan och inte som prioritering för utbyggnation i tid. Utförandet i tid för utbyggnation är beslutade i respektive föreläggande. Mer information om projekten och deras utförande finns att läsa på respektive projekthemsida (www.kungalv.se).

Tabell 2. Visar kommunens utbyggnadsplan för 2025 – 2032. Kolumnen för datum visar det datum som utbyggnation behöver vara färdigställt, enligt föreläggande ifrån Länsstyrelsen.

Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng	Datum
4	Kovikshamn	10,0	31 dec 2030
22	Tjuvkil västra	10,0	
28	Klåverön	8,0	31 dec 2028
29	Instön norra (vatten)	10,0	31 dec 2030
36	Aröd södra	8,0	31 dec 2025
39	Aröd mellersta	7,0	31 dec 2025
40	Aröd norra	9,0	31 dec 2025
81A	Korseberget	10,0	31 dec 2031
82A	Nereby	8,0	31 dec 2031
84A	Kornhall	7,5	31 dec 2029
87A	Ulvesund	9,0	31 dec 2027

Områdena i Tabell 3 presenteras i prioriteringsordning för utbyggnation utifrån behovspoäng. I nuläget är inte områdena tidsbestämda. Den planeringen är ännu inte utförd och kommer därmed att redovisas i nästa uppdatering av denna plan. Utbyggnation av områden i Tabell 3 planeras att ske efter 2032.

Samrådshandling

Tabell 3. Visar de områden som är klassificerade som utbyggnadsområde men som utbyggnation planeras till efter 2032. Visas i prioriteringsordning för utbyggnation med hänsyn till behovspoäng. Kolumnen för datum visar det datum som utbyggnation behöver vara färdigställt, enligt föreläggande ifrån Länsstyrelsen.

Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng	Datum
29	Instön norra (spillvatten)	10,0	31 dec 2036
92	Tjuvkil östra	10,0	
34	Rörtången	10,0	
81B	Korseberget	10,0	
5	Sjöhåla södra	9,0	
37	Ödsmåls mosse	9,0	
87B	Ulvesund	9,0	
44	Åsebyberg	8,0	
6	Brunnefjäll	8,0	
82B	Nereby	8,0	
48	Vävra	7,5	
33	Brattön östra	7,5	
84B	Kornhall	7,5	
91	Mossvägen västra	7,0	
45	Lökeberg	7,0	
20	Kulperöd	7,0	

När ett område har kategoriserats till va-utbyggnadsområde påbörjar kommunen ett arbete med att identifiera vilka tekniska förutsättningar de olika områdena har, vilka vattentjänster som är aktuella och vilka fastigheter som ska ingå i verksamhetsområdet. Arbetet leder fram till beslut om verksamhetsområde samt en prioriteringsordning och en tidsplan för utbyggnad.

Samrådshandling

Klassade va-utredningsområden

Följande områden har klassats som va-utredningsområden. Det innebär att områdets framtida vatten- och avloppsförsörjning behöver utredas ytterligare.

Områdes-nummer	Namn	Behovs-poäng	Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng
9	Vråkärr	*7,0*	**85**	Östra Röd	*5,5*
15	Torsby-Bräcke	*4,5*	**86**	Hältorp	*5,0*
16	Råckeröd	*4,5*	**89**	Adolfsberg	4,5
17	Holm	*5,0*	**93**	Skårby station	*4,5*
24	Lycke	*8,0*			
25	Bremnäs	*6,5*			
27	Sjöhåla Norra	*5,0*			
32	Brattön västra	6,0			
35	Årsnäs	*5,0*			
38	Vallby	*4,5*			
41	Prästbol	*4,0*			
42	Solberga	*4,0*			
43	Ödsmåls by	*5,0*			
46	Kvarnekullen	*4,5*			
47	Skåra	*5,5*			
49	Skårby	4,5			
50	Restad	*5,0*			
52	Hanekullen	*4,0*			
54	Lundby	*5,5*			
55	Ingetorp	*5,0*			
57	Halltorp	*4,5*			
59	Högsberg	5,0			
62	Solberg	*5,0*			
63	Norrmannebo	*5,0*			
66	Stenhålt	*4,0*			
68	Grokareby	*4,5*			
72	Solbräcke	*3,0*			
74	Vegestorp	*4,5*			
76	Lilla Risby	*4,0*			
77	Stora Risby	*5,0*			
79	Kyrkeby	*5,5*			
80	Västra Röd	*5,5*			
83	Hammar	*5,5*			

samrådshandling

Klassade bevakningsområden

Följande områden har klassats som bevakningsområde. Det innebär att nuvarande vatten- och avlopps-lösning tillsvidare kvarstår.

Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng
1	Brunskär	*7,0*
2	Fjällsholmen	*6,0*
3	Lilla Fjellsholmen	*8,0*
7	Glöskär	*5,5*
8	Överön	*5,0*
10	Glose	*4,5*
11	Flateby	*5,0*
12	Hermansby	*4,0*
13	Lefstad	*5,0*
14	Torsby	*6,0*
18	Skårsäng	*7,0*
19	Stora Ryr	*5,0*
21	Runneröd	*4,0*
23	Gunneröd	*3,0*
26	Kristiansborg	*4,5*
30	Marielundsvägen	*7,0*
56	Jägersberg	*3,5*
60	Hammarhöjden	*2,5*
61	Duvesjön	*9,0*
67	Källeröd	*2,5*
69	Dösebacka	*3,0*
70	Marieberg	*3,5*
71	Timmervik	*3,5*
75	Bollestad	*3,5*
78	Staby	*4,5*
88	Instön södra	*10*
90	Arntorp	*4,0*
94	Lilla Halltorp	*1,5*

Samrådshandling

Enskilda va-områden

Följande områden har klassats som fortsatt enskilda va-områden. Det innebär att området kan försörjas med enskild anläggning.

Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng
51	Kareby Kyrkväg	*Behov: 1,5*
58	Hammarberg	*Behov: 1,5*
64	Hög	*Behov:1,5*

Samrådshandling

6. Miljöbedömning för Kungälvs vattentjänstplan.

Vid framtagandet av vattentjänstplan behöver kommunen undersöka om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det vill säga, undersöka om en strategisk miljöbedömning behöver utföras i enlighet med 6 kap miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Planer, program eller en ändring som kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kan påverka ett Natura 2000-område (positivt eller negativt) och som därmed kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § i miljöbalken, ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Vattentjänstplanen beskriver åtgärder över stora delar av kommunen. Flera av de utpekade va-utbyggnadsområdena ligger inom eller i anslutning till Natura 2000-område, naturreservat eller riksintresse för naturvård. Nödvändiga åtgärder inom dessa områden vid utbyggnation av va-ledningsnätet, skulle därmed kunna kräva tillstånd enligt 7 kap 28a§ miljöbalken.

Under framtagandet av vattentjänstplanen och dess utbyggnadsområden har kommunen sett att befintlig miljölagstiftning gör det aktuellt att anta att planen innebär betydande miljöpåverkan. Men ställer sig dock tveksam till om det var intentionen med de nya tilläggen i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV).

Vattentjänstplanen är ett dokument av strategisk karaktär som översiktligt redovisar olika behov och åtgärder. Planen fastslår däremot inte hur åtgärderna ska lösas, vilka tekniska lösningar eller marksanspråk som behövs. Detta utreds alltid i efterkommande projektprocess.

Eftersom inte detaljer rörande utpekade åtgärder finns och att beslut om fastställande av vattentjänstplanen inte är bindande, bedöms kravet på undersökning av strategisk miljöbedömning och efterföljande MKB som opåkallad och inte relevant att utföra. De detaljer som bör ingå i en MKB finns inte tillgängliga för bedömning vilket gör det svårt att bedöma omfattningen av miljöpåverkan. Detta är lämpligare att utreda närmre inom projektprocessen.

För att åtgärderna i planen ska genomföras krävs att varje enskilt projekt får ett politiskt beslut om startbesked för investering alternativt beslut om verksamhetsbudget. Först då börjar utredning om teknisk lösning och eventuella markanspråk.

Det är inom varje projekt som kommunen säkerställer, att erforderlig miljöhänsyn tas och att aktuell lagstiftning följs. Flera av åtgärderna kräver också separat miljöprövning som i sig säkerställer att korrekt miljöhänsyn tas, både under genomförandeskedet och när anläggningen är i drift.

En undersökning om betydande miljöpåverkan har tagit fram. Den redovisas i Bilaga 3 Miljöbedömningen är anpassad efter planens övergripande karaktär.

Med anledning av ovanstående och genomförd undersökning om betydande miljöpåverkan, gör kommunen bedömningen att vattentjänstplanen inte medför en betydande miljöpåverkan.

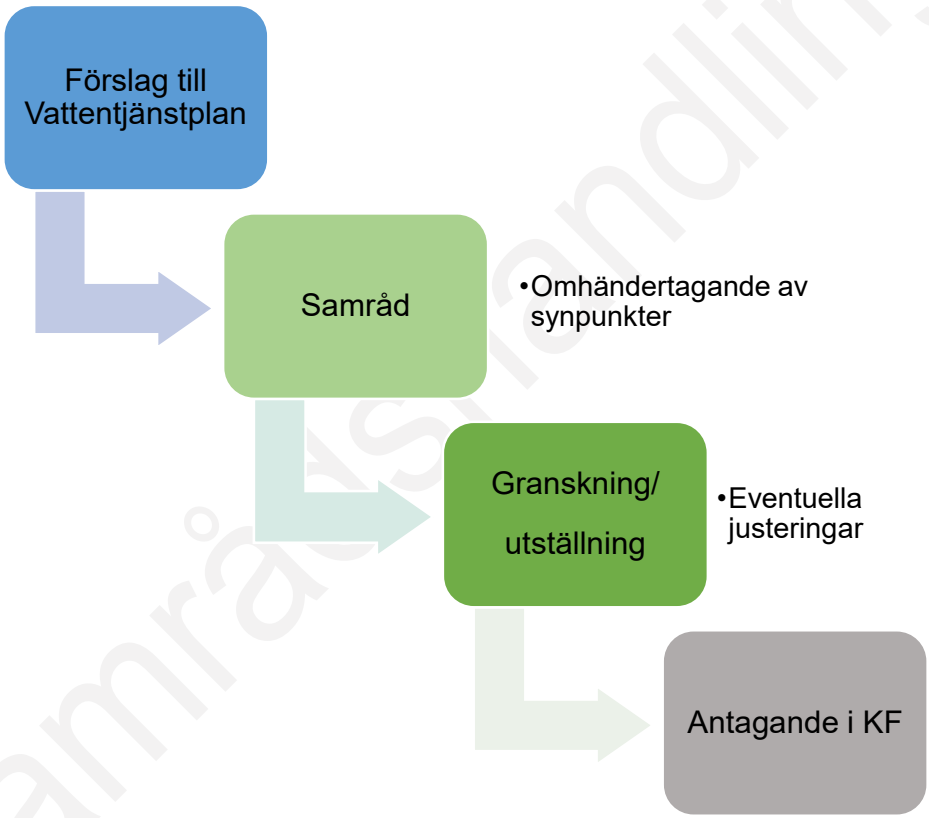
Samrådshandling

7. Samråd och antagande

Vattentjänstplanen ska samrådas med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen.

Synpunkter som kommer in under samrådstiden ska sammanställas, bedömas och därefter kommenteras i en samrådsredogörelse. De synpunkter som bedöms som relevanta kommer att arbetas in i vattentjänstplanen.

Därefter kommer det reviderade förslaget ställa ut under minst fyra veckor. Efter utställning och ytterligare eventuella revideringar antas vattentjänstplanen av kommunfullmäktige. Det är bara beslutet att anta planen som vinner laga kraft. Innehållet i vattentjänstplanen blir därför aldrig juridiskt bindande.

Samrådshandling

Referenser

BERGAB. (2002). *Kungälvs Kustzon, Undersökning av grundvattentillgång - Slutrapport.* Göteborg: BERGAB.

Havs- och vattenmyndigheten. (2014). *Vägledning för kommunal VA-planering.* Göteborg: Björn Risinger.

Regeringen. (01 2023). *Lag om allmänna vattentjänster.* Hämtat från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2006412-om-allmanna-vattentjanster_sfs-2006-412

VISS. (den 24 06 2025). Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: https://viss.lansstyrelsen.se/

Samrådshandling

KUNGÄLVS KOMMUN

Samrådshandling

Vattentjänstplan

BILAGA 1

Modell – Behovsbedömning av förändrad va-försörjning

KUNGÄLVS KOMMUN

Behovsbedömning av förändrad va-försörjning

För att kommunens ska kunna prioritera och identifiera vilka områden som har ett behov av en förändrad va-försörjning har en bedömningsmodell (multikriterieanalys) använts. Bedömningsmodellen har tagits fram av konsultföretaget Sweco och är samma modell som kommunen använt när den föregående va-utbyggnadsplanen togs fram. Modellen baseras på Havs och vattenmyndigheten ”*Vägledning för kommunal VA-planering (2014)”.* Modellen har uppdaterats och anpassats till de förändringar som skett i lagstiftningen.

De områden som utgör va-planområden bedöms med avseende på flera kriterier som tillsammans bildar områdets ”*behov av en förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering*”.

Bedömningsmodellen ger områdena en total behovspoäng, vilket indikerar vilket behov området har. En poäng på 6,9 eller högre indikerar ett stort behov.

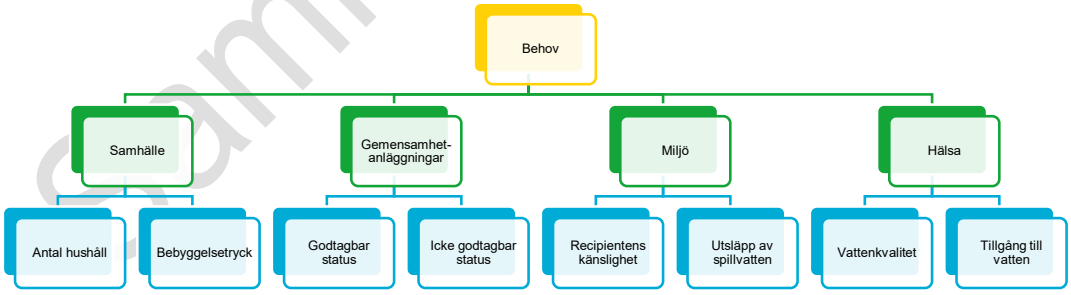
Poängen ger en grund för prioritering av anslutning till allmän va-försörjning eller andra förbättrande åtgärder. Innan slutlig klassificering av området tittar man också på ett antal olika påverkansfaktorer som kan avgöra områdets klassificering.

Modellens uppbyggnad

De faktorer som bygger upp ”behovet” för en allmän va-hantering är samhälle, miljö samt människors hälsa.

I bedömningen av områdets behov ska också särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning. Förutsatt att lösningen kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.
Behovsfaktorerna och dess kriterier ses i Figur 1.

samrådshandling

Figur 1. Analysens olika bedömningsfaktorer och dess behovskriterier.

För varje område som analyseras bedöms åtta kriterier kopplat till de fyra kategorierna, samhälle, miljö, hälsa och gemensamhetsanläggningar.

Bedömningen använder en tregradig- eller fyrgradig skala (+, ++, +++ alternativ 0, 1, 2, 3) som motsvarar omfattningen, känsligheten eller liknande kopplat till det specifika kriteriet som studeras.
Baserat på de bedömda kriterierna beräknas prioriteringspoängen och det är möjligt att se hur de olika viktningarna påverkar den slutgiltiga prioriteringsordningen mellan områdena.
Modellen är uppbyggd i Excel och i
Figur 2 visas exempel på den information som anges för respektive område.

Grundinformation			Samhälle (s)					Miljö (m)		Hälsa (h)		VA-förening	
Område nr.	Samlad bebyggelse	Ingår i analysen	Antal hushåll	Andel permanent boende (%)	Hushålls-ekvivalenter	Automatisk klassning a hushåll	Bebyggelse-tryck	Utsläpp	Recipient	Kvantitet	Kvalitet	Grönt=kommunaltVaen	Avlopp
1	Område 1	Ja	36	6%	33	++	++	+	+++	+++	+++	Nej	Nej
2	Område 2	Ja	25	20%	23	+	+	++	+++	+++	+++	Nej	Nej
3	Område 3	Ja	65	53%	62	+++	++	++	+++	+++	+++	3	3
4	Område 4	Ja	72	42%	68	+++	+++	+++	+++	+++	+++	Nej	1
5	Område 5	Ja	166	64%	160	+++	+++	+++	+++	+++	+++	Nej	1
6	Område 6	Ja	138	67%	133	+++	++	++	++	+++	+++	Nej	1

Figur 2. Del av modellen som visar vilken information som anges för behovskriterierna.

Kriterier och bedömningsskalor för behovskriterierna

Nedan presenteras de kriterier och de skalor som används för att bedöma områdena med avseende på respektive kriterium.

1. Samhälle

Samhällsfaktorn är indelad i två kategorier, antalet hushåll och bebyggelsetryck. I förarbetet till lag (2016:412) om allmänna vattentjänster (LAV) har man ansett att ett antal av 20–30 fastigheter kan tänkas utgöra ett antagbart minimum för att bebyggelsen ska anses som samlad.
I denna analys har man därav satt detta intervall som en lägsta nivå för att ett område ska utgöra ett VA-planområde.

Parametern antalet hushåll anges i tre storleksklasser enligt nedan:

+++	Området innefattar >81 hushåll
++	Området innefattar 40–80 hushåll
+	Området innefattar 20–39 hushåll

Parametern omvandlingstryck/bebyggelsetryck anges i tre storleksklasser enligt nedan.
Statistik avseende ansökta förhandsbesked och bygglov har hämtats ifrån bygglovsenheten.
Är bebyggelsetrycket högt kan det indikera ett behov av en förändrad va-situation på sikt.

+++	Området har högt omvandlings/bebyggelsetryck och ligger inom en av kommunens tätorter och omfattas av politiskt beslut genom översiktsplanen.
++	Området har ett högt omvandlings/bebyggelsetryck men omfattas ej politiskt beslut genom översiktsplan och/eller detaljplan.
+	Området har ej högt omvandlings/bebyggelsetryck och omfattas ej av politiskt beslut.

Samrådshandling

2. Befintliga vatten- och/eller avloppsföreningar/gemensamhetsanläggningar

I Lag (2022:1249) om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster tillkom ett nytt stycke i 6 § som anger att kommunen ska ta särskild hänsyn till möjligheten att uppnå syftet med bestämmelsen, det vill säga att tillgodose skyddet för människors hälsa eller miljön, genom enskilda va-anläggningar.

I de områden det finns en förening eller gemensam anläggning som svarar för områdets vattenförsörjning och avloppshantering bedöms den befintliga anläggningens kapacitet, utbredning och status. Enskilda anläggningar bedöms inte här utan de fångas upp i punkt 3 och 4 i denna bilaga.

3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet och/eller avloppsrening
2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet och/eller avloppsrening
1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet och/eller avloppsrening
0	Inte alls – Ingen förening för vatten och/eller avlopp finns i området

Samrådshandling

3. Miljö (avloppssituationen)

Miljöfaktorn är indelad i två parametrar, ***utsläpp*** och ***recipient***. Bedömningen görs delvis med hjälp av GIS-stödet för enskilda avlopp. Bedömningen kan kompletteras med lokal kunskap om områdena.

Faktorn analyseras utifrån områdets naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.

Parametern utsläpp tar hänsyn till den förorenande verksamheten/källan som här utgörs av avloppsanläggningar.

+++	Området har inte de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.
++	Området har delvis de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.
+	Området har de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.

Parametern recipient tar hänsyn till närheten till känslig recipient i tre nivåer baserat på GIS-stödet för enskilda avlopp (Länsstyrelsen, 2023). Bedömningen kan behöva kompletteras med lokal kunskap om områdena.

+++	Området klassas som rött eller orange i länsstyrelsens GIS-stöd för enskilda avlopp. Det räcker att en av parametrarna är röda/orangea för att området ska få +++.
++	Området klassas som gult inom någon av parametrarna i länsstyrelsens GIS-stöd för enskilda avlopp.
+	Området ligger utanför ovan angivna områden eller klassas som liten risk i bedömningarna i GIS-stödet (grönt eller ljusgrönt).

De parametrar som ingår i GIS-stödet för enskilda avlopp är:

- Inom vattenskyddsområde. (HS111[1*] samt HS121[*])
- Närhet till badplats. (HS122[*])
- Fosforbelastning från små avlopp. (P11[*] samt P111*)
- Påverkan på specifikt vatten. (P12*)
- Påverkan på recipient belägen inom miljöbalkens skyddade områden: Nationalparker, naturreservat, biotopskydd samt Natura 2000-områden relaterade till vatten. (P121[*])
- Risk för lokal påverkan på vatten inom skyddat område till följd av sammanhängande bebyggelse. (P122*)

[*] Är benämningen på kartlagret från länsstyrelsen.

Samrådshandling

KUNGÄLVS KOMMUN

4. Hälsa (dricksvattensituationen)

För människors hälsa, bedöms områdets tillgång till dricksvatten med tillräcklig kvalitet och ett möjligt uttag som bedöms kunna tillgodose områdets behov (kvantitet).

Hälsofaktorn kvantitet tar hänsyn till huruvida tillgången på dricksvatten är tillräcklig eller inte. Bedömningen görs med hjälp av Sveriges geologiska undersökning (SGU) kartdatabas över vattentillgång i mindre magasin samt inrapporterade problem.
För Kungälvs kommun finns det en rapport som redovisar vattentillgång längs med kustzonen som ligger till grund för bedömningen i dessa områden (BERGAB, 2002).

+++	I området finns otillräcklig kapacitet.
++	I området finns tidvis otillräcklig kapacitet eller begränsad mängd dricksvatten.
+	I området finns tillräcklig kapacitet.

Hälsofaktorn kvalitet beaktar de eventuella problem som kan vara förknippad med vattenkvaliteten. Bedömningen baseras delvis på platsens fysiska förhållanden så som ogynnsamma jordartsförhållanden, mindre tomter och lutning vilket skulle kunna bidra till en ökad risk för kontaminering av enskilda vattenbrunnar.

Bedömningen görs med hjälp av GIS-stödet för enskilda avlopp och fokuserar på hälsorisken för enskilda avlopp i närheten av dricksvattenbrunnar med avseende på bakterier och kväve (nitrat).

Kvalitetskriteriet omfattar även risken för saltvatteninträngning enligt utförda utredningar samt uppmätt salthalt i enskilda brunnar. Detta kan även påverka kvantiteten i ett område då saltvatteninträngningar begränsar vattenuttaget.

+++	Allvarliga kvalitetsproblem förekommer i små delar av området eller mindre kvalitetsproblem i stora delar av området.
++	Allvarliga kvalitetsproblem förekommer i enstaka fall och mindre kvalitetsproblem i små delar av området.
+	Inga eller mindre allvarliga kvalitetsproblem finns i området

Samrådshandling

Påverkansfaktorer

Bedömningen i behovsanalysen ger en objektiv bild av hur va-planområdena ska klassificeras och hur kommunens va-utbyggnad ska prioriteras.

De faktorer som skapar påverkan genom en lite mer subjektiv bedömning kallas påverkansfaktorer och presenteras i detta kapitel.

Följande påverkansfaktorer har Kungälvs kommun valt att använda:

- Avtalsanslutning och gemensamma va-anläggningar
- Geografiskt läge
- Politiska beslut
- Föreläggande från Länsstyrelsen
- Tekniska förutsättningar
- Kostnadstäckning

I dagsläget har inte påverkansfaktorerna tekniska förutsättningar och kostnadstäckning använts på något område, men eftersom de kan bli aktuella i framtida revideringar av vattentjänstplanen är de ändå beskrivna nedan.

När det gäller påverkansfaktorn föreläggande från länsstyrelsen så är den aktuell för alla områdena klassade i va-utbyggnadsplanen kommunen. Dessa områden har samtliga ett stort behov även utifrån behovsbedömningen, så påverkansfaktorn har inte påverkat klassificeringen utan endast prioriteringsordningen.

Avtalsanslutning och gemensamma va-anläggningar

Vid bedömning av ett områdes behov av en förändrad va-försörjning har förekomsten av va-föreningar inte någon inverkan. Orsaken är att en förening inte kan tvinga någon fastighetsägare att ansluta sig och anslutningsgraden inom området kan därför variera.

Vid klassificering av va-planområden behöver funktionen hos befintliga va-föreningar och gemensamhetsanläggningar beaktas. En väl fungerande va-försörjning är det viktiga i ett område, inte i vilken form va-försörjningen sker.
Därför kan behovet av en kommunal va-försörjning vara mindre i ett område med en väl fungerande va-förening, om en väsentlig del av hushållen omfattas av denna lösning, än vad behovsbedömningen indikerar.

Avtalsanslutning till det kommunala va-nätet

I vissa av de områden, där LAV § 6 skulle kunna bli tillämpbar, har fastighetsägarna skapat föreningar för att försörja hela eller delar av området med vatten och/eller ta hand om spillvattnet.

Gemensamma enskilda anläggningar

I vissa områden har en övervägande del av hushållen byggt egna gemensamma va-anläggningar som inte är anslutna till det kommunala va-nätet.

Geografiskt läge

Det är viktigt att kommunens va-utbyggnad sker i stråk som hänger ihop. Det kan förekomma att en överföringsledning passerar ett område, med lägre behov av anslutning, för att kunna nå ett område som är högt prioriterat. En diskussion kan då uppkomma om att även ansluta det lägre prioriterade området tidigare än planerat.

Samrådshandling

Politiska beslut

Kungälvs kommun har sedan tidigare beslutat om va-utbyggnad till vissa av de områden som utgör va-planområden. Detta behöver beaktas, vid sidan av bedömning av behov och möjlighet samt analys av påverkansfaktorer, vid prioriteringsordning för va-utbyggnad. Prioritering av va-utbyggnad kan påverkas av politiska beslut, till exempel om översiktsplan, detaljplaner, bygglov och förhandsbesked som ger nya förutsättningar mot vad som kan förutses idag.

Föreläggande från länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västra Götalands län är tillsynsmyndighet över kommunen vad gäller 6§ LAV. Länsstyrelsen kan förelägga kommunen med stöd av 51§ LAV. Det vill säga om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen:
1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Ett föreläggande från Länsstyrelsen innebär att kommunen ska prioritera området så att kommunalt vatten och avlopp är utbyggt enligt den tidsangivelse i Länsstyrelsens beslut.

Tekniska förutsättningar

Det kan finnas va-strategiska frågor att beakta vid planering av va-utbyggnad. Det är vanligt att va-verksamheten har ett intresse av att förbinda olika anläggningar. Skälen kan exempelvis vara dubblering av vattenförsörjningen för att förstärka redundansen i något område, eller överföringsledningar för att kunna avveckla enskilda anläggningar eller mindre och äldre kommunala anläggningar.

Utbyggnad av ett ledningssystem för anslutning av nya områden är en process som tar ett flertal år att genomföra. Om ett antal områden ska seriekopplas kommer ledningarna till en början att vara överdimensionerade i förhållande till antalet anslutna i de tidiga skedena. Överdimensionerade ledningar kan orsaka låg omsättning av vattnet vilket riskerar att försämra vattenkvaliteten.

Även i områden med låg anslutningsgrad av fastigheter till vatten eller områden med stor andel fritidsboende kan problem uppstå med låg omsättning.
En utbyggd vattenförsörjning innebär inte med automatik att alla fastigheter som hittills haft egen vattentäkt kopplar in sig till den allmänna anläggningen även om de ligger inom ett verksamhetsområde.

Även när det gäller spillvatten kan en överdimensionering orsaka problem.
Dels kan problem uppstå med att självfallsledningar inte uppfyller kraven för självrensning, dels kan problem uppstå med svavelvätebildning i tryckavloppsledningar om dessa omsätts i mindre utsträckning än vad de dimensionerats för.

Ytterligare en aspekt att beakta är om det bakomliggande, befintliga va-ledningsnätet, har tillräcklig kapacitet i anslutningspunkten till nya ledningar som ska byggas ut.
Inte sällan krävs åtgärder för att öka kapaciteten eller förbättra leveranssäkerheten i det befintliga va-nätet, vilket också behöver beaktas i samband med planering av va-utbyggnad.

Samrådshandling

Kostnadstäckning

Planering och byggnation av va-anläggningar är kostsamt och finansieringen av utbyggnaden sker via avgifter från anslutna fastigheter.

För att få en tillräcklig kostnadstäckning i en va-utbyggnad behöver intäkterna från anslutningsavgifter balansera med de kostnader som va-utbyggnaden är förknippad med. Detta stödjs av Lagen om allmänna vattentjänster som styr kommunernas va-verksamhet.

Enligt LAV kan särtaxa tillämpas om förhållandena på en plats avviker väsentligt från vad som är normalt för kommunen.

Bedömningen är att det inom Kungälvs kommun är svårt att hävda att en förhöjd taxa ska tas ut, eftersom de flesta områden där utbyggnaden av vatten och avlopp ska ske, inte avviker nämnvärt från varandra.

En försvårande omständighet som kan påverka såväl tidplan, kostnad och omfattning av va-utbyggnaden är frågor som rör rätt till markintrång.

I väntan på lösningar för att hantera problematiska ledningssträckor kan diskussioner uppkomma om att istället välja att bygga ut till andra, mer lättåtkomliga fastigheter, även om dessa är lägre prioriterade utifrån en behovsanalys i va-utbyggnadsplanen.

Det är därför viktigt att alla tänkbara aspekter på anslutning av områden med enskild va-försörjning beaktas i prioriteringsarbetet.

Samrådshandling

KUNGÄLVS KOMMUN

Vattentjänstplan

BILAGA 2

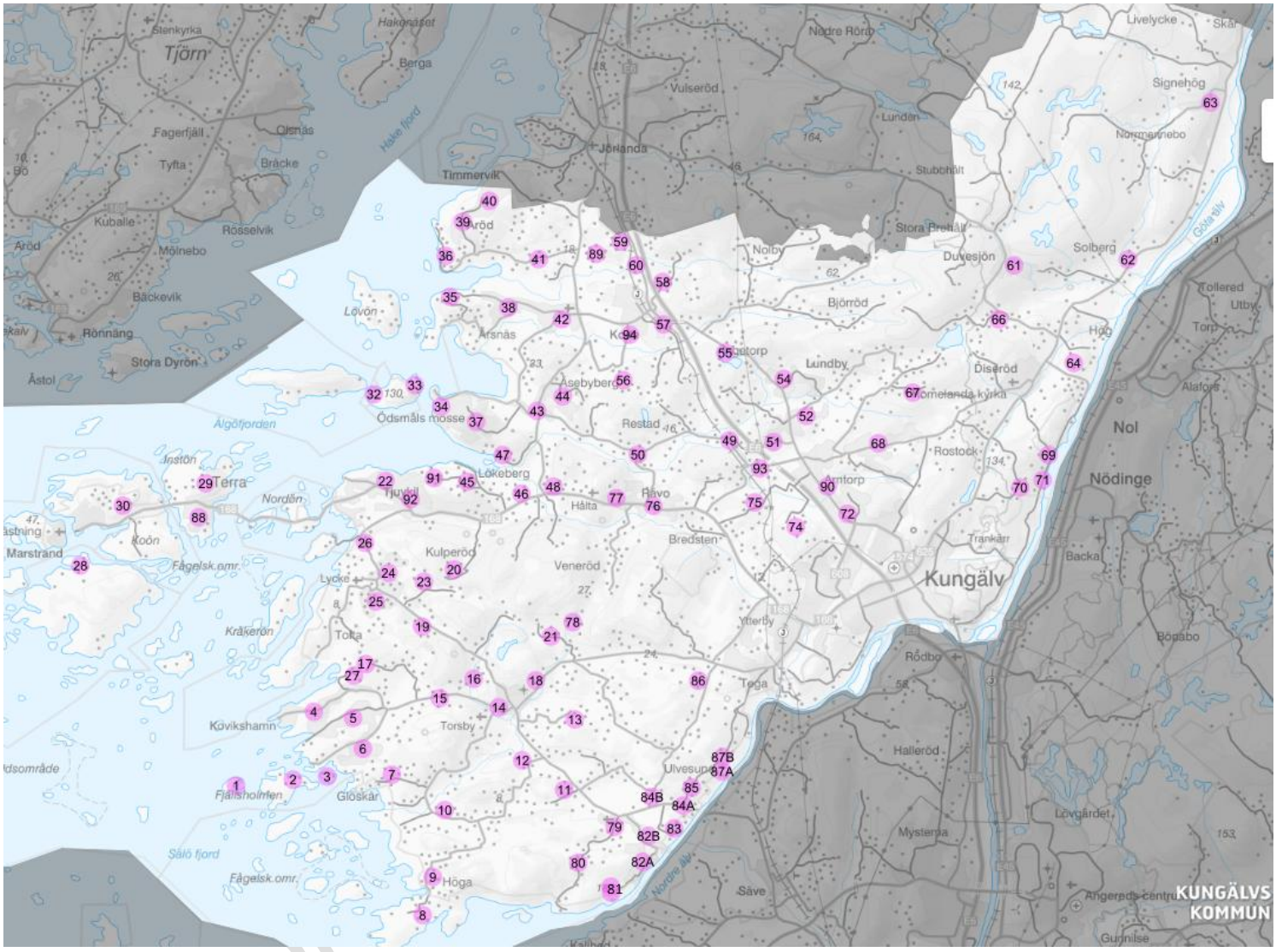
Klassificering av va-planområden

KUNGÄLVS KOMMUN

Va-planområden

Nittio (90) områden inom kommunen har identifierats och klassificerats. Ingen åtskillnad görs mellan permanentboende och fritidshusbebyggelse. En karta med områdena och dess områdesnummer visas i Figur 1 och som lista i Tabell 1.

För att läsa mer om hur bedömningen har genomförts, läs om metodiken i bilaga 1.

Figur 1. Kartbild över alla identifierade va-planområden med sitt områdesnummer.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tabell 1. Visar va-planområdena med områdets benämning och områdesnummer.

Nr	Namn	Nr	Namn	Nr	Namn
1	Brunskär	**32**	Brattön västra	**63**	Norrmannebo
2	Fjällsholmen	**33**	Brattön östra	**64**	Hög
3	Lilla Fjellsholmen	**34**	Rörtången	**66**	Stenhålt
4	Kovikshamn	**35**	Årsnäs	**67**	Källeröd
5	Sjöhåla södra	**36**	Aröd södra	**68**	Grokareby
6	Brunnefjäll	**37**	Ödsmåls mosse	**69**	Dösebacka
7	Glöskär	**38**	Vallby	**70**	Marieberg
8	Överön	**39**	Aröd mellersta	**71**	Timmervik
9	Vråkärr	**40**	Aröd norra	**72**	Solbräcke
10	Glose	**41**	Prästbol	**74**	Vegestorp
11	Flateby	**42**	Solberga	**75**	Bollestad
12	Hermansby	**43**	Ödsmåls by	**76**	Lilla Risby
13	Lefstad	**44**	Åsebyberg	**77**	Stora Risby
14	Torsby	**45**	Lökeberg	**78**	Staby
15	Torsby-Bräcke	**46**	Kvarnekullen	**79**	Kyrkeby
16	Råckeröd	**47**	Skåra	**80**	Västra Röd
17	Holm	**48**	Vävra	**81**	Korseberget
18	Skårsäng	**49**	Skårby	**82**	Nereby
19	Stora Ryr	**50**	Restad	**83**	Hammar
20	Kulperöd	**51**	Kareby Kyrkväg	**84**	Kornhall
21	Runneröd	**52**	Hanekullen	**85**	Östra Röd
22	Tjuvkil västra	**54**	Lundby	**86**	Hältorp
23	Gunneröd	**55**	Ingetorp	**87**	Ulvesund
24	Lycke	**56**	Jägersberg	**88**	Instön södra
25	Bremnäs	**57**	Halltorp	**89**	Adolfsberg
26	Kristiansborg	**58**	Hammarberg	**90**	Arntorp
27	Sjöhåla norra	**59**	Högsberg	**91**	Mossvägen västra
28	Klåverön	**60**	Hammarhöjden	**92**	Tjuvkil östra
29	Instön norra	**61**	Duvesjön	**93**	Skårby station
30	Marielundsvägen	**62**	Solberg	**94**	Lilla Halltorp

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

Klassificering av va-planområden

I följande kapitel redovisas varje va-planområdes bedömning och behovspoäng i ordningsföljd utifrån områdesnummer.

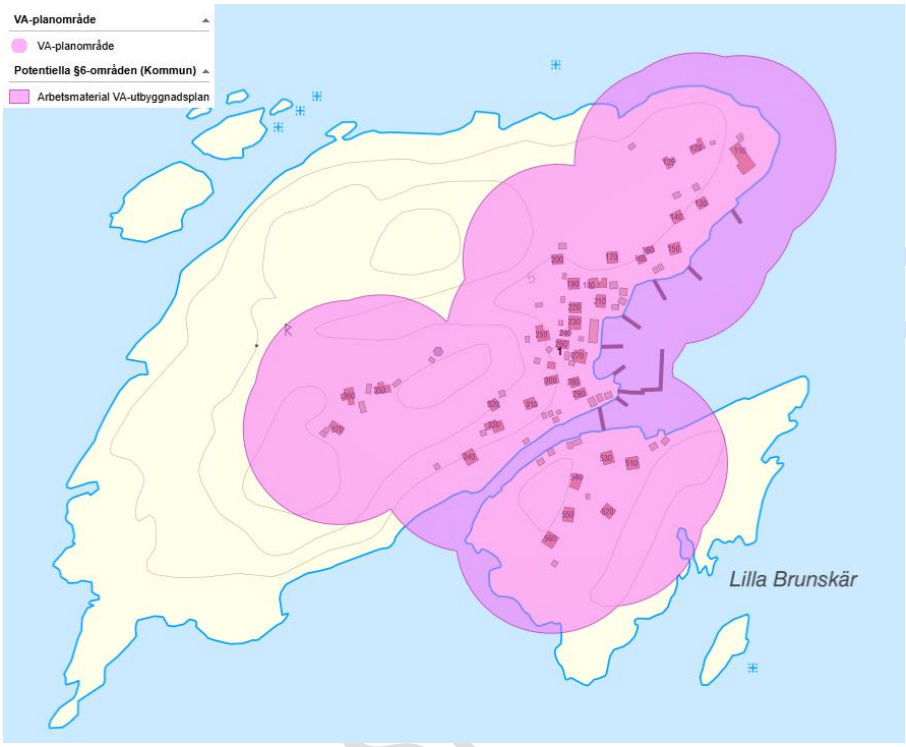
Viktigt att känna till är att områdets geografiska utbredning som redovisas i vattentjänstplanen inte behöver motsvara ett framtida verksamhetsområde. Den exakta omfattningen av verksamhetsområdet utreds i ett senare skede. Beslut om vilka fastigheten som kommer att ingå i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp tas alltid av kommunfullmäktige och redovisas i respektive besluts eget ärende.

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Brunskär

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Brunskär

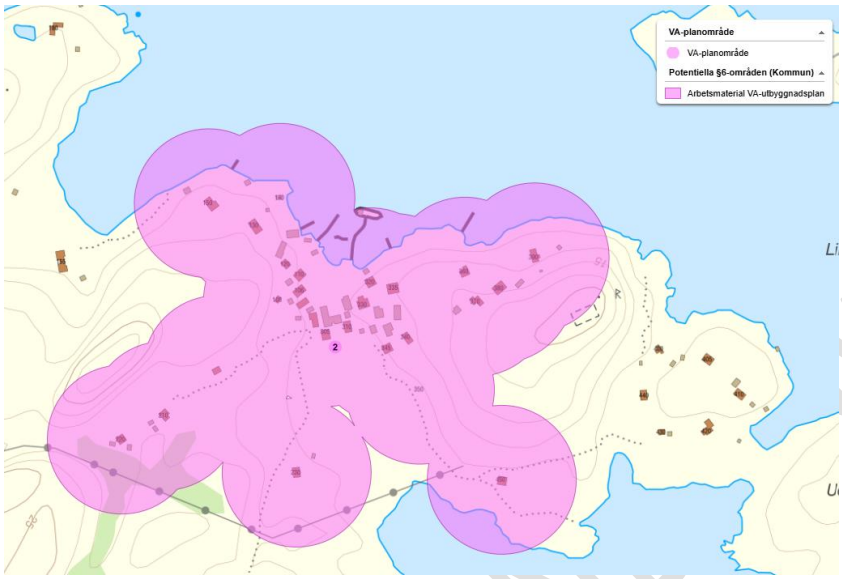
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 40-tal hushåll, där nästan samtliga är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Ingen förening för vatten eller avlopp finns i området.
	Spillvatten	0	
Miljö	Utsläpp	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten
Hälsa	Kvantitet	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
P*åverkansfaktor*	Inga tillstånd för WC-anläggningar finns för fastigheterna på ön. Intentionsavtal med Sälö fjord förening för avtals påkoppling till kommunalt vatten och avlopp är under framtagande.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som va-bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

2. Fjällsholmen

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 6,0

Behovsbedömning Fjällsholmen

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, där en majoritet är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Ingen förening för vatten eller avlopp finns i området.
	Spillvatten	0	
Miljö	Utsläpp	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	Kvantitet	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning.
Påverkansfaktor	Området utgörs av en ö med fritidsbebyggelse och få WC-utsläpp. Intentionsavtal med Sälöfjord förening för avtals påkoppling till kommunalt vatten och avlopp är under framtagande.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som va-bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

3. Lilla Fjellsholmen

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 8,0

Behovsbedömning Lilla Fjellsholmen

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 60-tal hushåll, där ungefär hälften består av permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelseutvecklingen bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten Spillvatten	3 3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredställande vattenkvalitet och avloppsrening.
Miljö	Utsläpp	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av, tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	Kvantitet	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas därmed som bevakningsområde.		

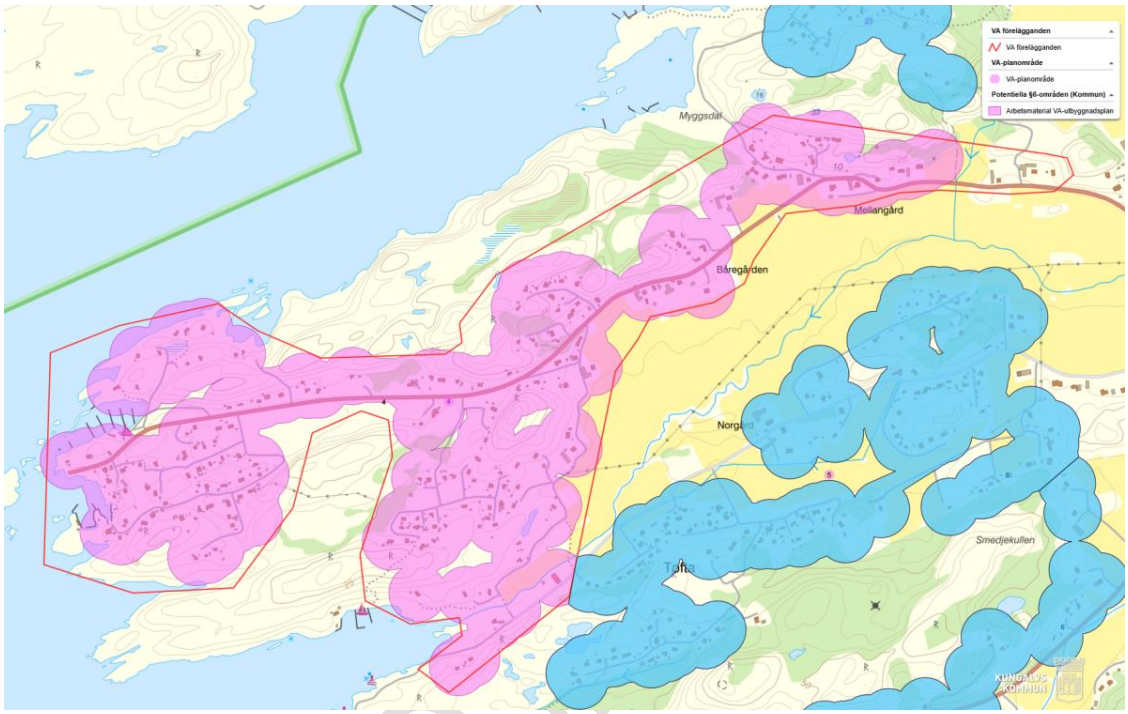
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

4. Kovikshamn

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	10,0

Föreläggande ifrån Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt senast 31/12 2030.

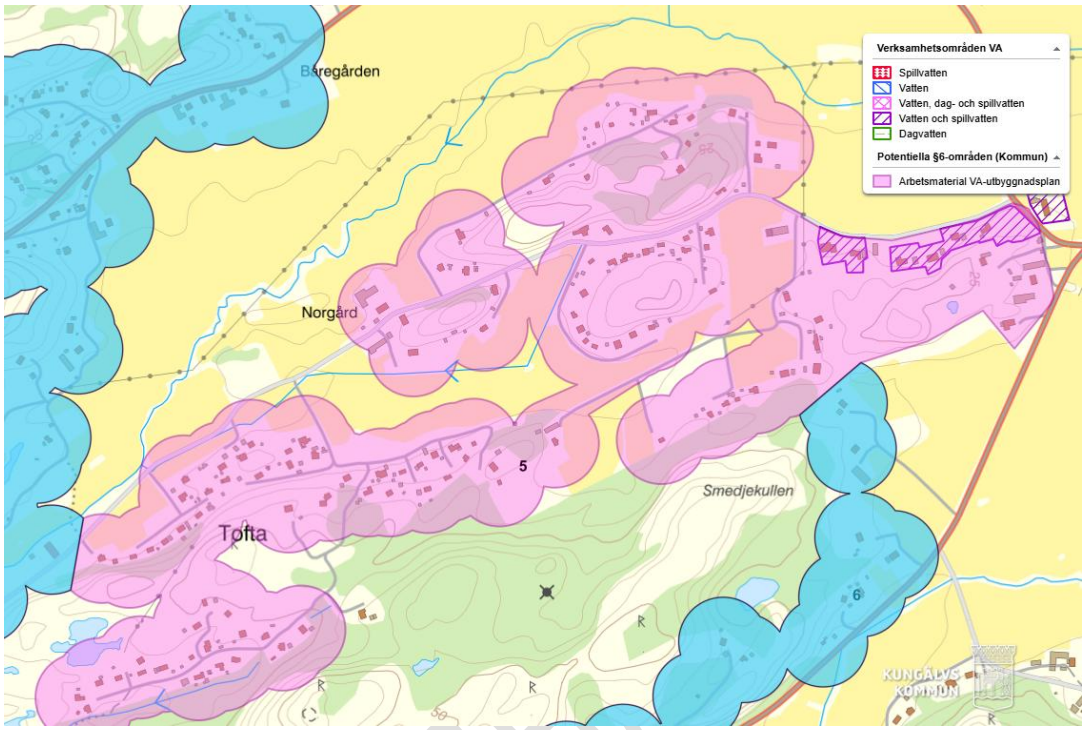

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

5. Sjöhåla södra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 9,0

Behovsbedömning Sjöhåla södra

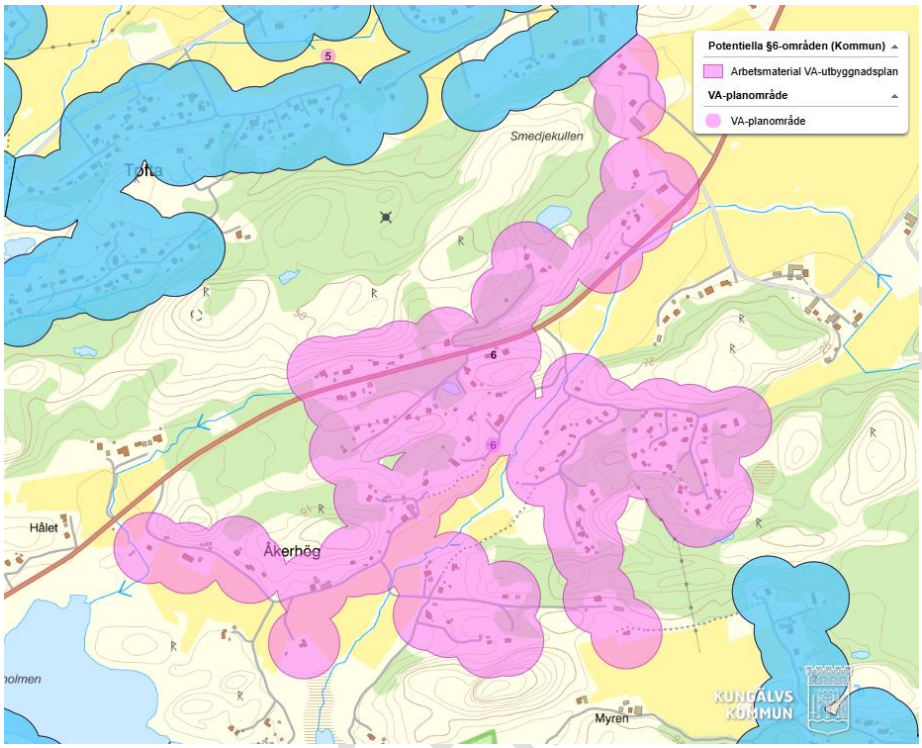
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ca 170 hushåll. Mer än hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt, då det ligger inom tätortsavgränsning för ÖP2010.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning, genomsläppliga jordarter samt tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns 3 mindre gemensamhetsanläggningar som försörjer delar av området med spillvatten.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

6. Brunnefjäll

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 8,0

Behovsbedömning Brunnefjäll

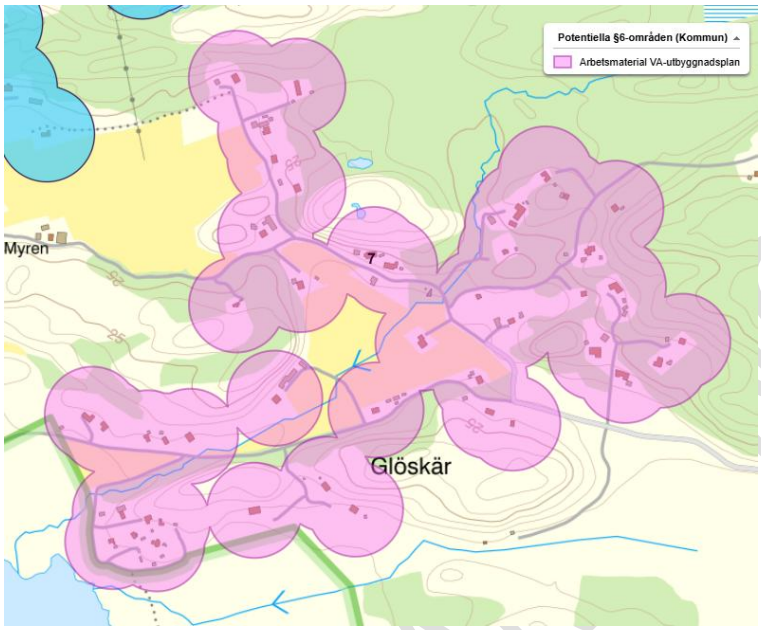
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ca 140 hushåll, där en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	Utsläpp	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	Kvantitet	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av saltvatteninträngning.
Påverkansfaktor	En avloppsförening finns i området till vilket 24 av hushållen är anslutna.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

7. Glöskär

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Glöskär

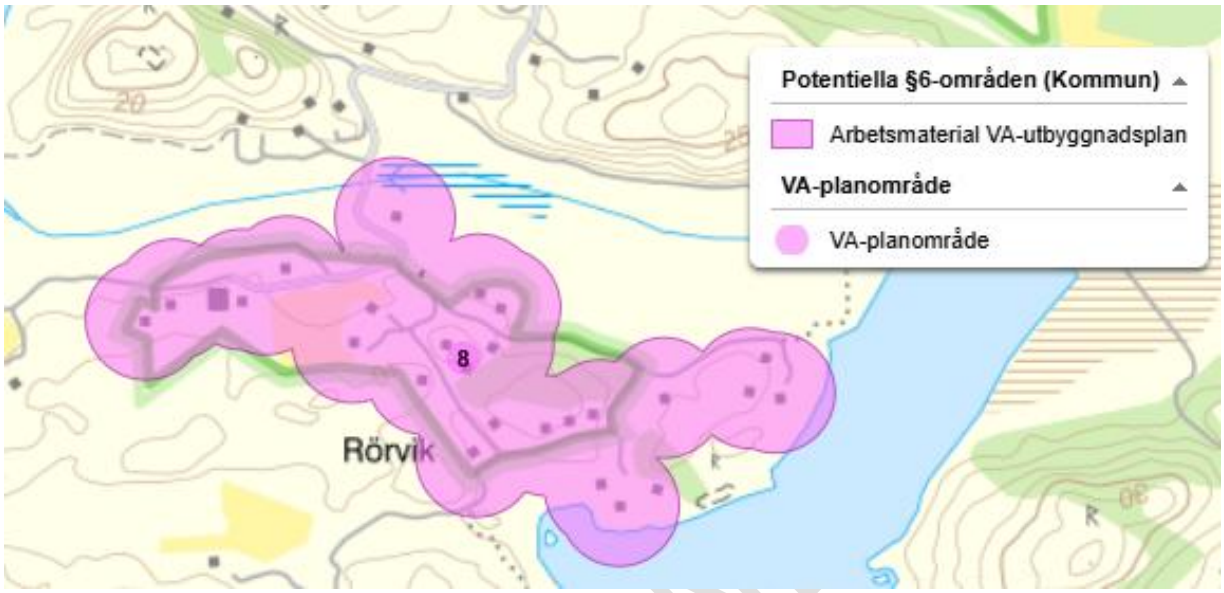
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 50-tal hushåll där hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	Utsläpp	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	Kvantitet	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området angränsar till Natura 2000-område. Det finns en gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp som är avtalsansluten till kommunalt vatten och avlopp och försörjer stora delar av området. Kapaciteten för denna anläggning är okänd.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

8. Överön

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Överön

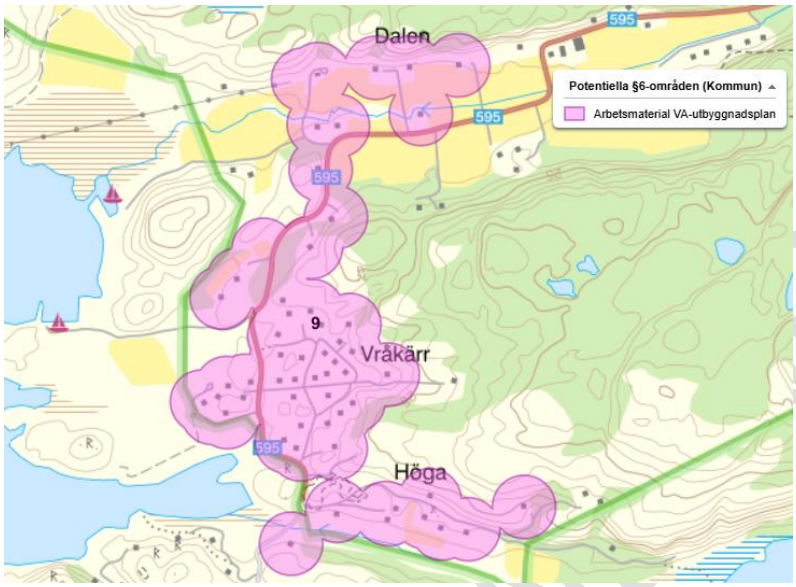
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett 20-tal hushåll. En majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Ligger i Natura 2000-område.
Vattenförekomst Nordre älvs fjord	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Stora delar av området försörjs av kommunalt dricks- och spillvatten genom en avtalsansluten gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

9. Vråkärr

Klassificering **VA-utredningsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Vråkärr

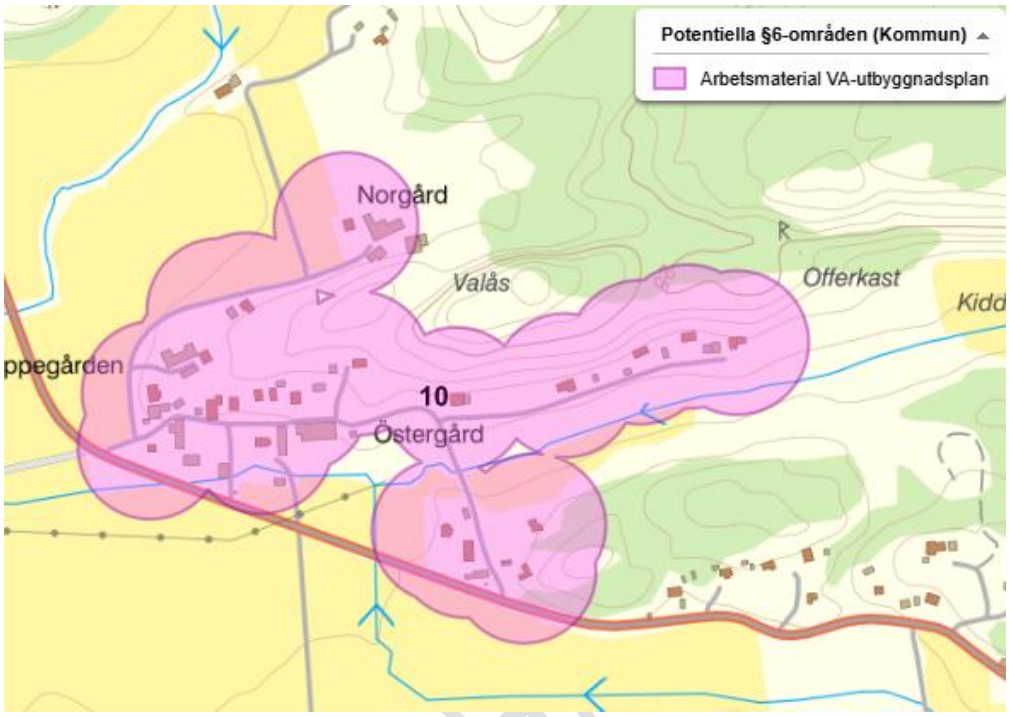
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 60 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Gemensamhets-anläggning/ (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Ligger i anslutning till Natura 2000-område.
Vattenförekomst Nordre älvs fjord	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Delar av området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning. Kapaciteten för denna anläggning är okänd. Cirka 40 fastigheter är anslutna till en enskild avloppsanläggning. Enstaka fastigheter inom området ligger inom Natura 2000-område.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

10. Glose

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Glose

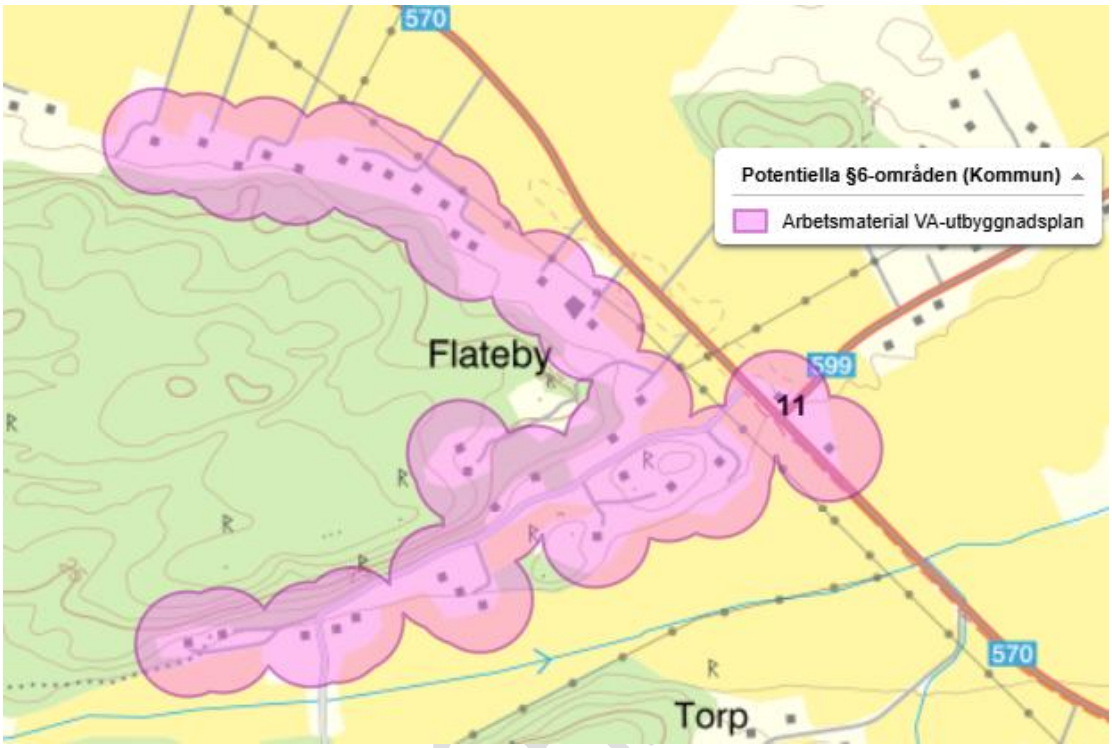
Samhälle	Hushåll	+	Området består av cirka 20 hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet, på grund av risk för påverkan på grundvattnet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

11. Flateby

Klassificering **VA-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Flateby

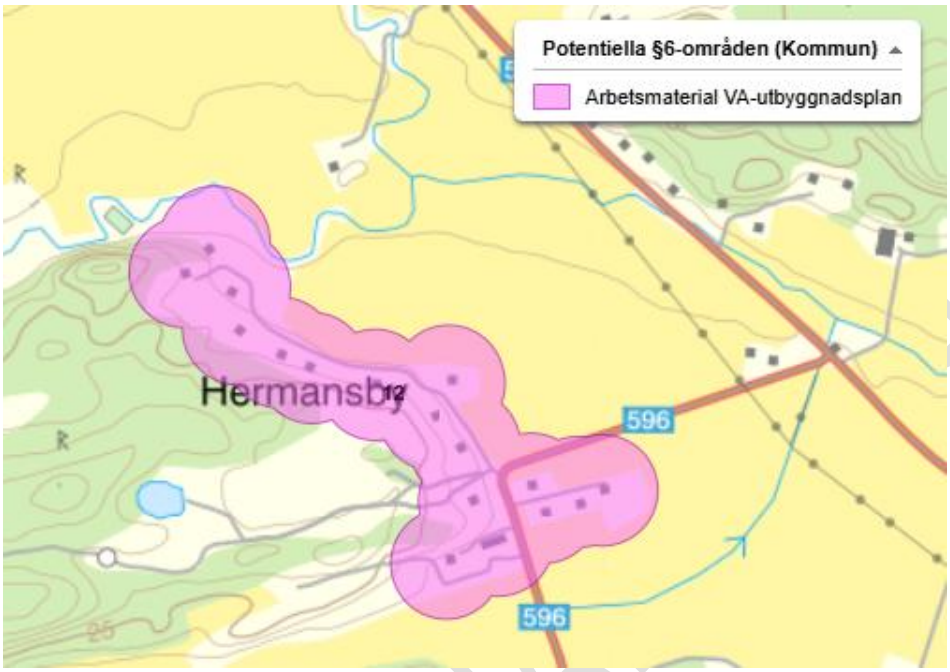
Samhälle	Hushåll	++	Området består av cirka 40 hushåll, varav en mycket stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Relativt dåliga geografiska förutsättningar för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Nordre Älv samt Glose å.	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten genom en gemen-samhetsanläggning, några av fastigheterna är avtalsanslutet till kommunalt spillvatten. Vilket innebär att vattenförsörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

12. Hermansby

Klassificering **VA-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Hermansby

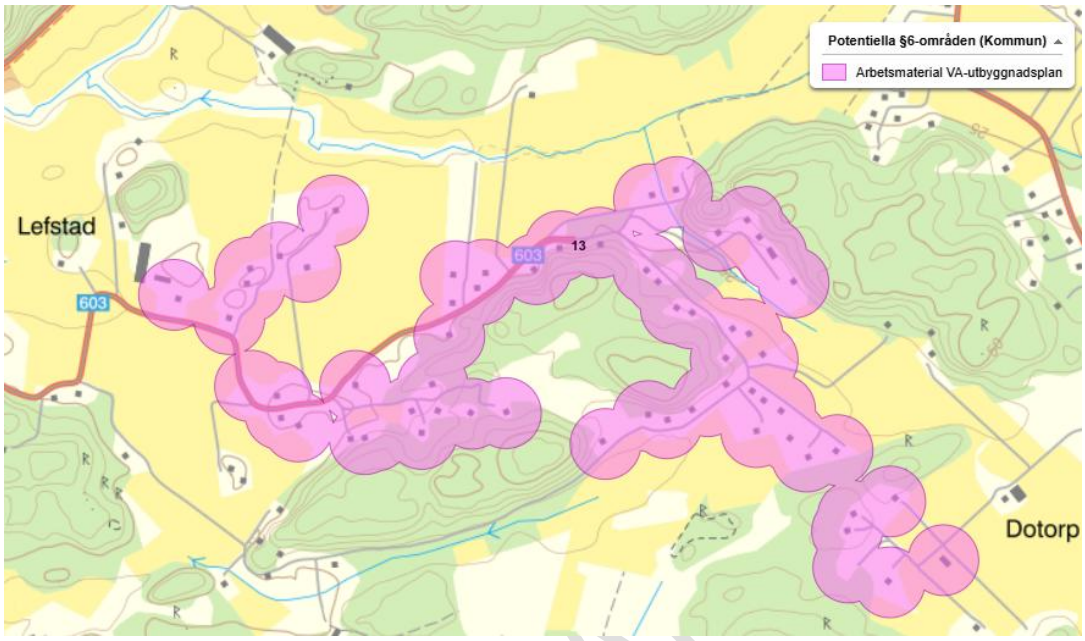
Samhälle	Hushåll	+	Området består av cirka 20 hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å.	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

13. Lefstad

Klassificering **VA-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Lefstad

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 60-tal hushåll, varav en stor majoritet består av åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet på grund av risk för påverkan av grundvattnet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Majoriteten av fastigheterna inom området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHA

KUNGÄLVS KOMMUN

14. Torsby

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 6,0

Behovsbedömning Torsby

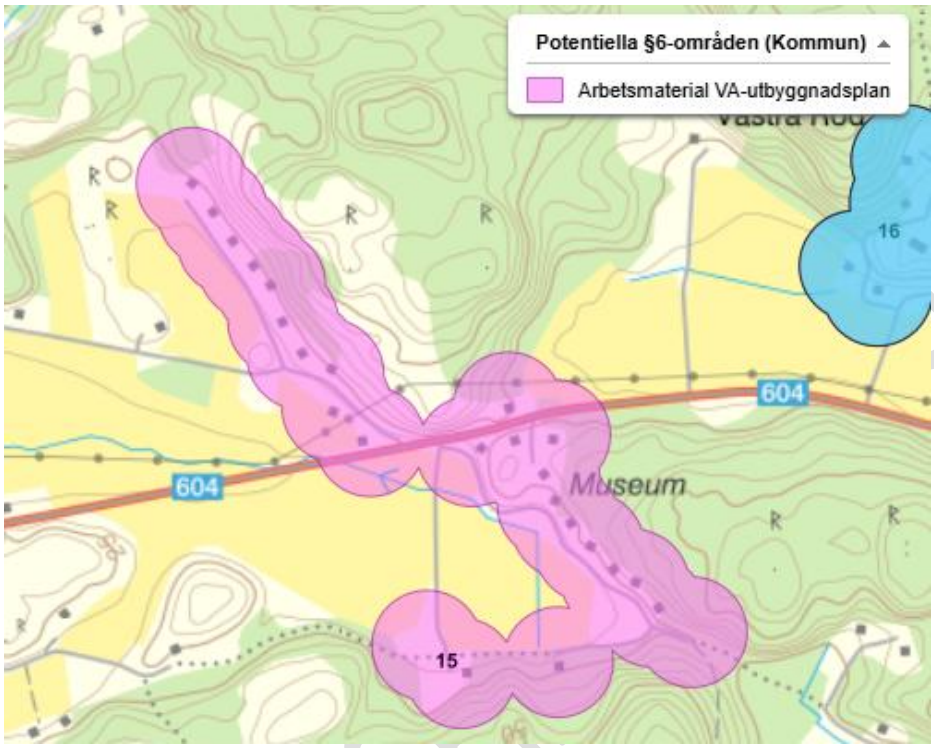
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 130 hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet.
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening.
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Alla fastigheter förutom två inom området, försörjs av kommunalt dricks- och spillvatten genom en avtalsansluten gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp. Området ligger kloss an till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

15. Torsby-Bräcke

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Torsby-Bräcke

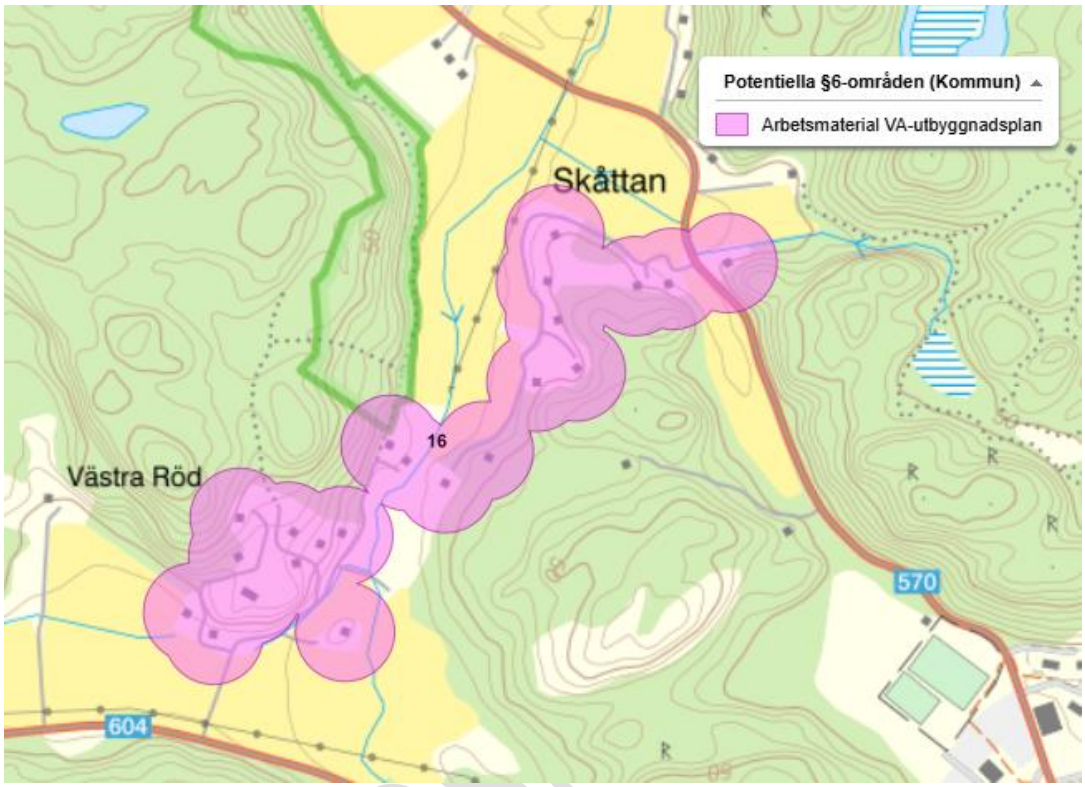
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

16. Råckeröd

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Råckeröd

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Risk för större kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning.
Påverkansfaktor	Delar av området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom två olika VA-föreningar.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

17. Holm

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Holm

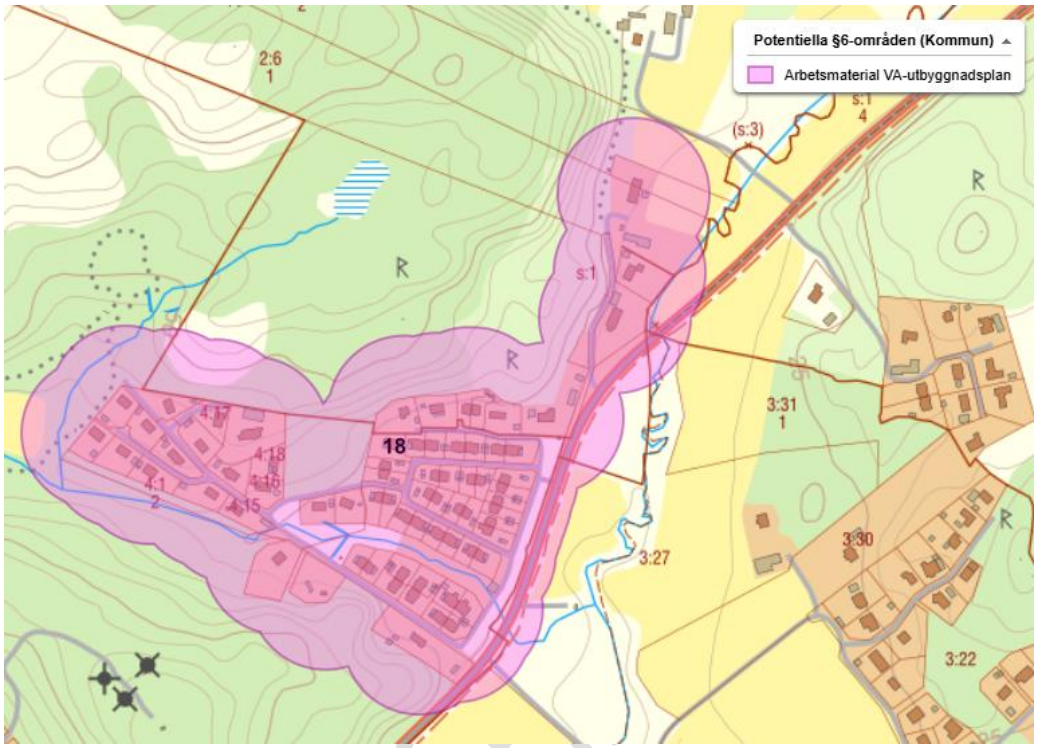
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll där en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskild va-anläggning)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet. Det finns risk för påverkan av grundvattnet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning och genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	En liten del av området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och spillvatten genom en gemensamhetsanläggning. Kapaciteten för denna anläggning är okänd. En mindre del har i stället en enskild gemensamhetsanläggning för spillvatten.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

18. Skårsäng

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Skårsäng

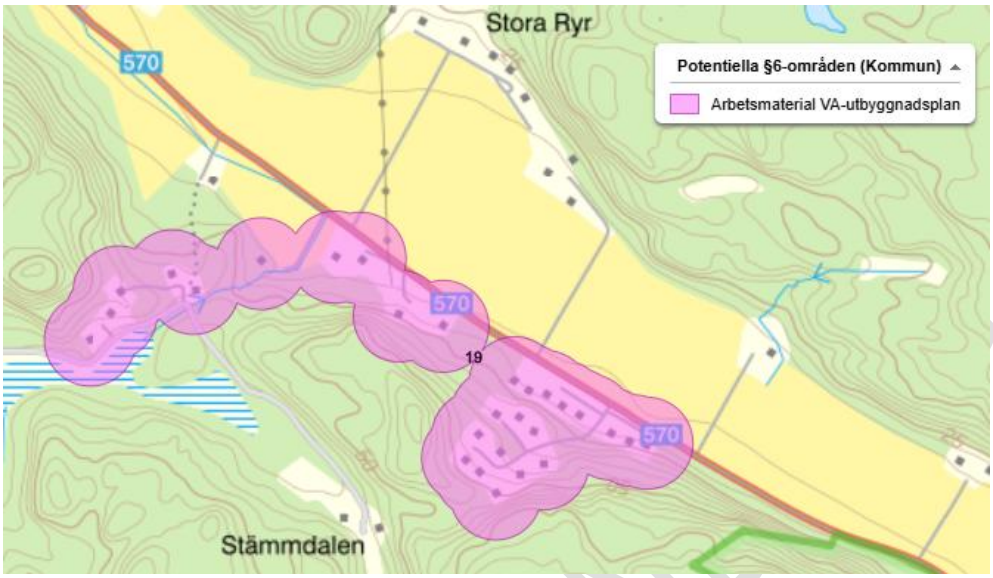
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 80-tal hushåll, där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

19. Stora Ryr

Klassificering **VA-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Stora Ryr

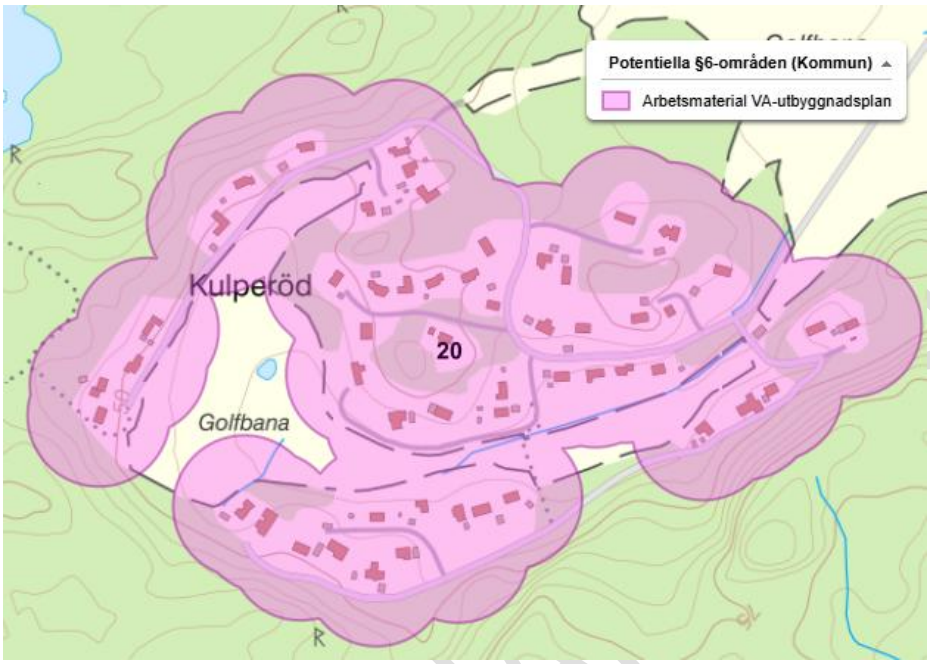
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Majoriteten av fastigheterna inom området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

20. Kulperöd

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Kulperöd

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 60-tal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är enligt GIS-stödet relativt dåliga. Det finns risk för påverkan av grundvattnet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av, tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Älgöfjorden	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms dricksvattenkapaciteten vara relativt otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem kan finnas. Det finns dessutom en påverkan på dricksvattenförekomsten orsakad av intilliggande golfbana.
Påverkansfaktor	Det finns en avloppsförening med en gemensamhetsanläggning som tar hand om stora delar av områdets spillvatten. Större delen av området är ansluten till Kulperöd samfällighetsförening (vattenverk), som försörjer stora delar av området med dricksvatten. Inströmningsområdet till brunnen är stort med risk för påverkan från bland		

SAMRÅDSHANDLING

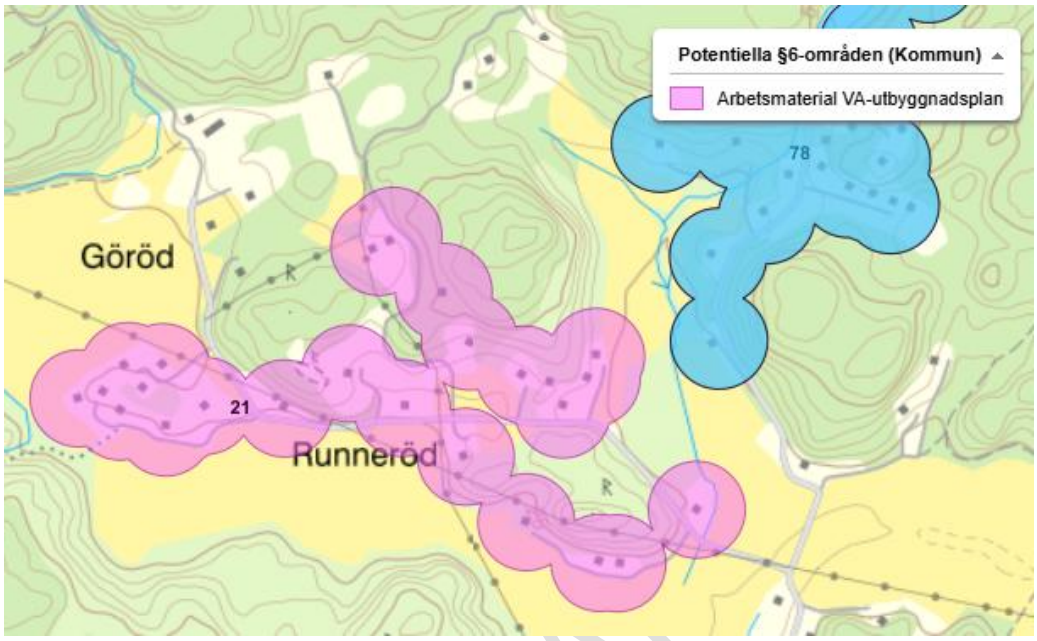
	annat bekämpningsmedelsanvändning vid golfbanan och lantbruk. Dessa risker är svåra att komma åt. Vattenförsörjningen skulle med fördel behöva tryggas på ett bättre sätt för de boende i området.
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

21. Runneröd

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Runneröd

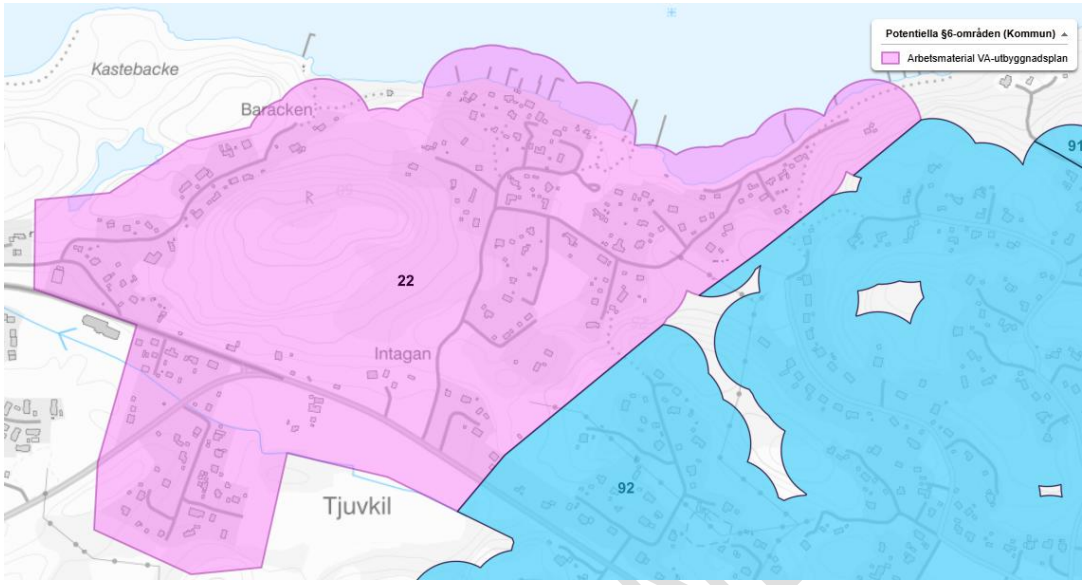
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett 20-tal hushåll där samtliga är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

22. Tjuvkil västra

Klassificering **VA-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 10,0

Behovsbedömning Tjuvkil Västra

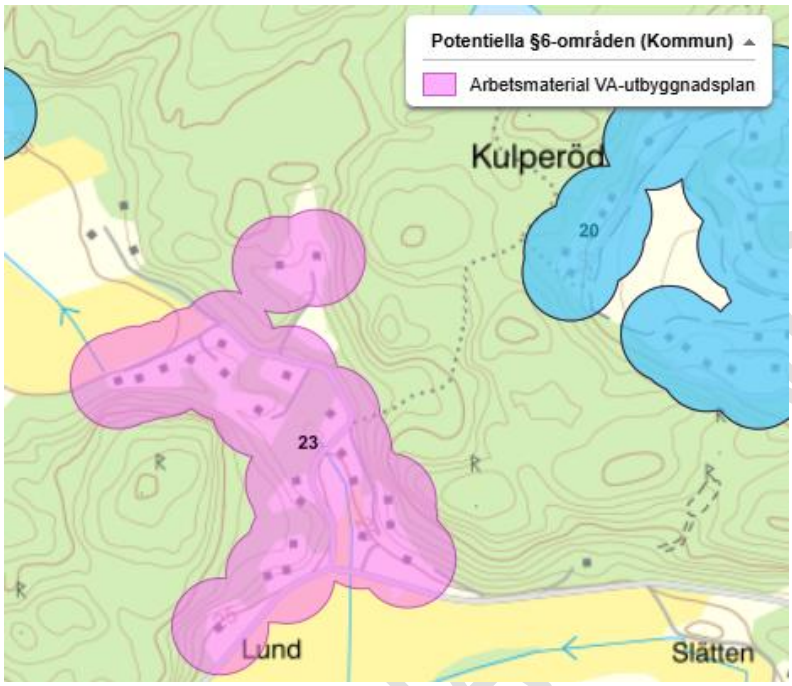
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 130 fastigheter varav nästan hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som stort i Tjuvkil som helhet utifrån att det är en tätort som på sikt kan bli serviceort.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Kommunen har påbörjat arbetet med att ansluta området till kommunalt vatten och avloppsledningsnät.		
Bedömning	Området bedöms ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

23. Gunneröd

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,0

Behovsbedömning Gunneröd

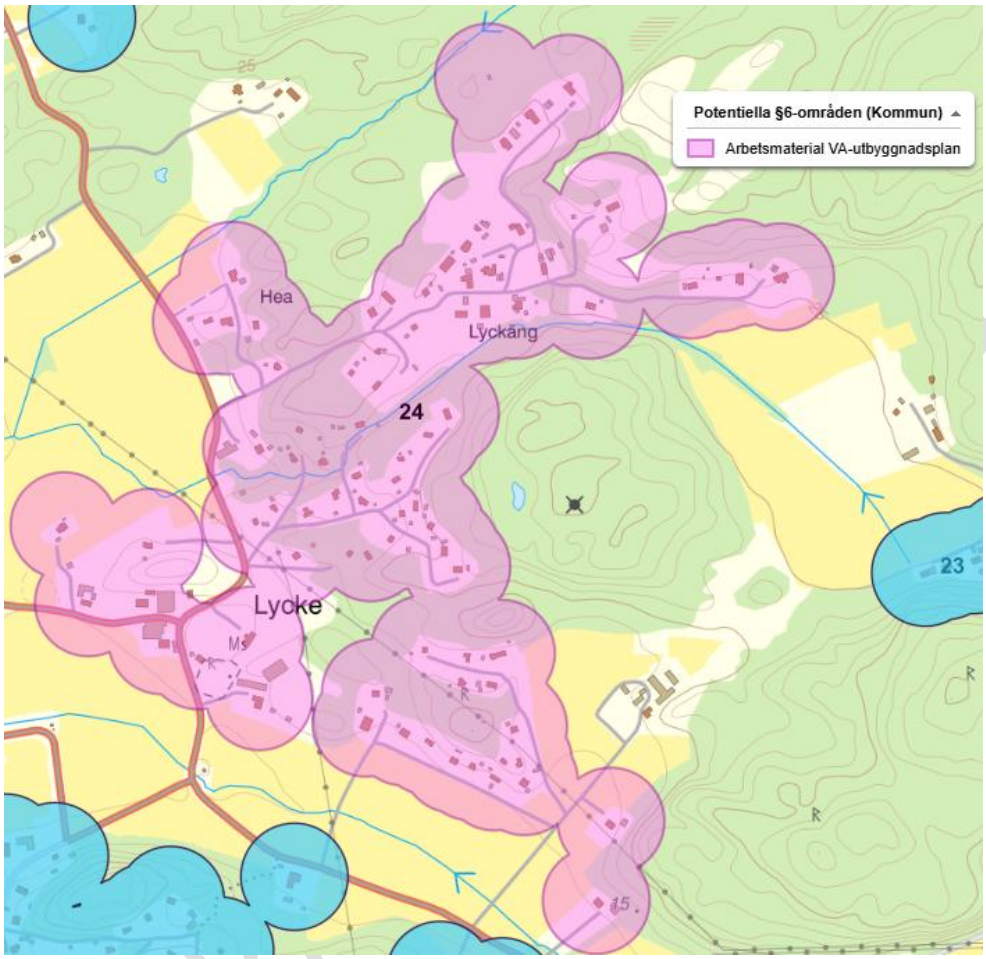
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	De naturliga förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms dricksvattenkapaciteten vara begränsad i vissa delar.
	Kvalitet	+++	Kvalitetsproblem på grund av risk för påverkan på grundvattnet då det är genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

24. Lycke

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 8,0

Behovsbedömning Lycke

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 80 hushåll, där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Gemensamhets-anläggning (enskild va-anläggning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.

SAMRÅD

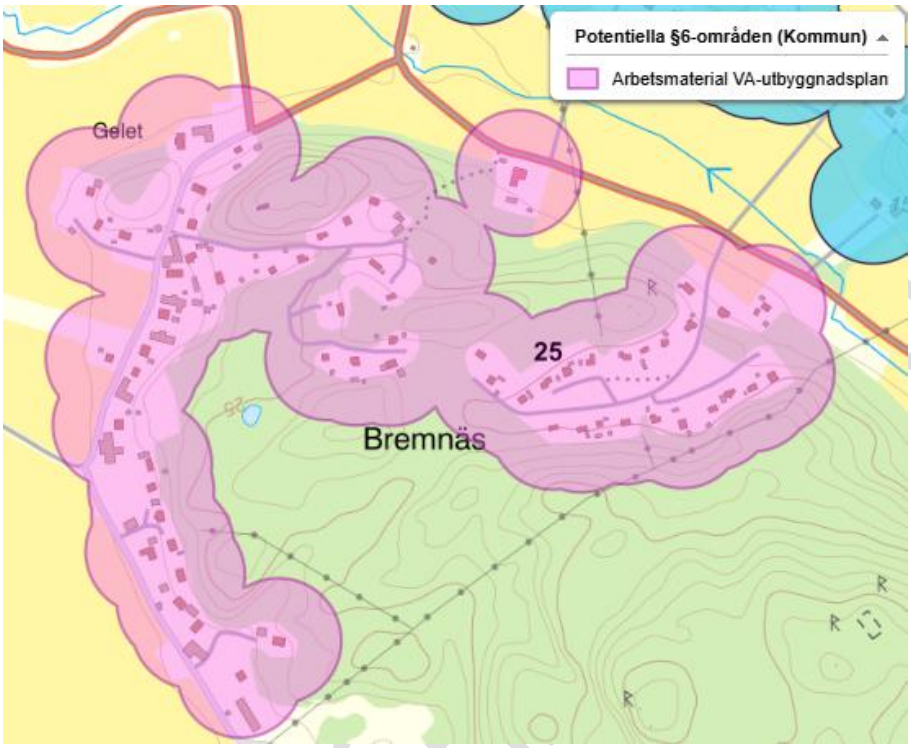
KUNGÄLVS KOMMUN

Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Stora delar av området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom fyra olika gemensamhetsanläggningar. Kapaciteten för dessa anläggningar är okänd. Det finns en mindre samfälld enskild lösning (6 st hushåll) för avlopp.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

25. Bremnäs

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 6,5

Behovsbedömning Bremnäs

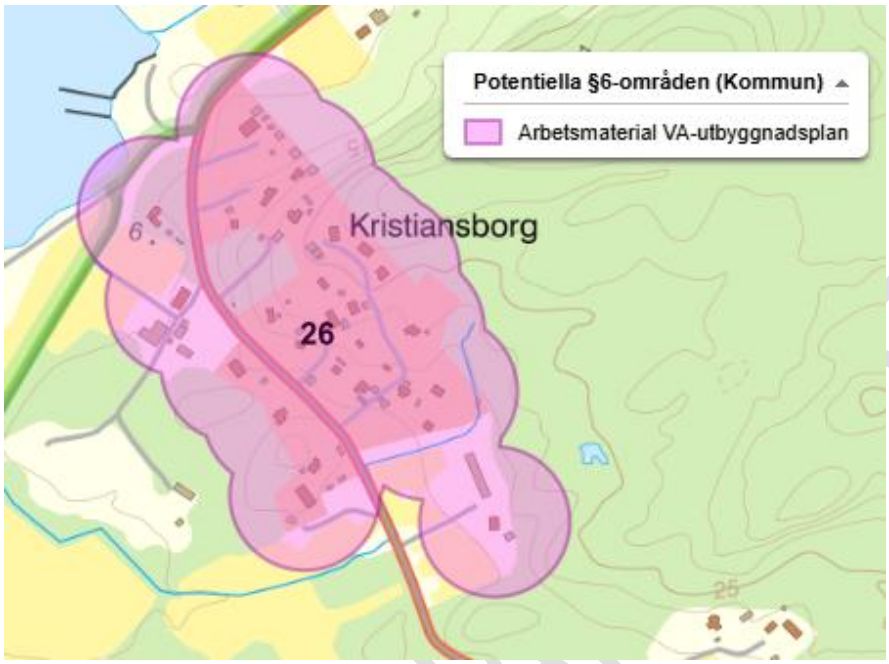
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 60-tal hushåll, där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

26. Kristiansborg

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Kristiansborg

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal fastigheter. Mer än hälften är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Majoriteten av fastigheterna i området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

27. Sjöhåla norra

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Sjöhåla norra

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll, där lite mer än hälften är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning (enskilda va-anläggningar)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning och genomsläppliga jordarter samt tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns gemensamhetsanläggningar som ombesörjer spillvatten-hanteringen i större delar av området.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

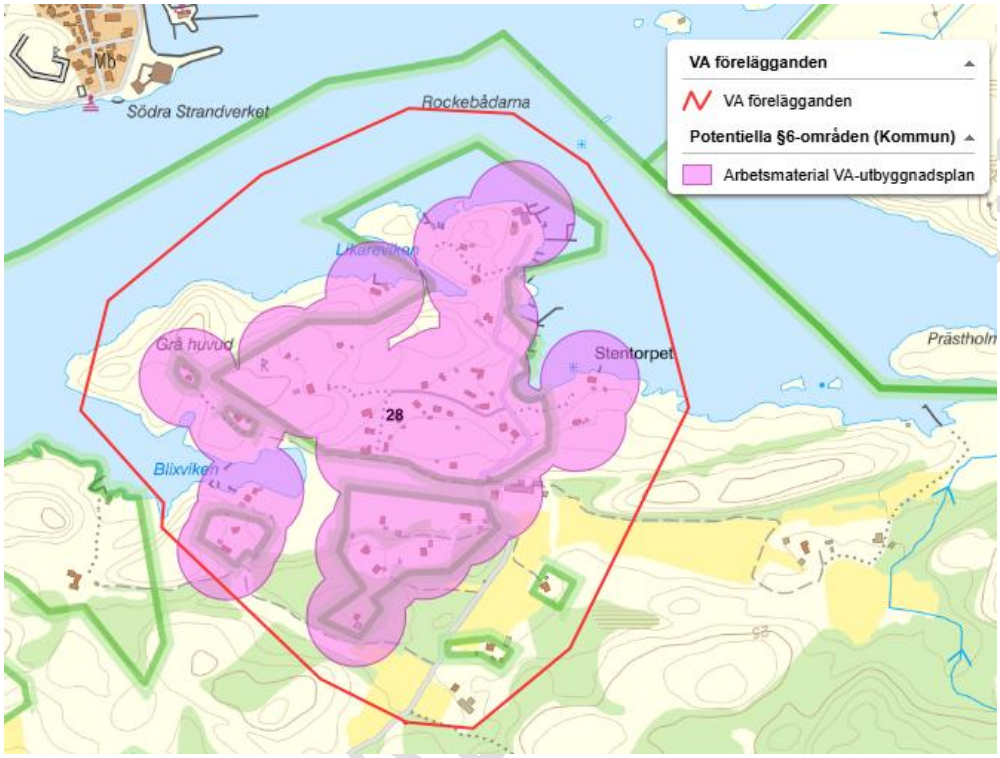
KUNGÄLVS KOMMUN

28. Klåverön

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	8,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2028.

Diarienummer: KS2013/334.

SAMRÅD

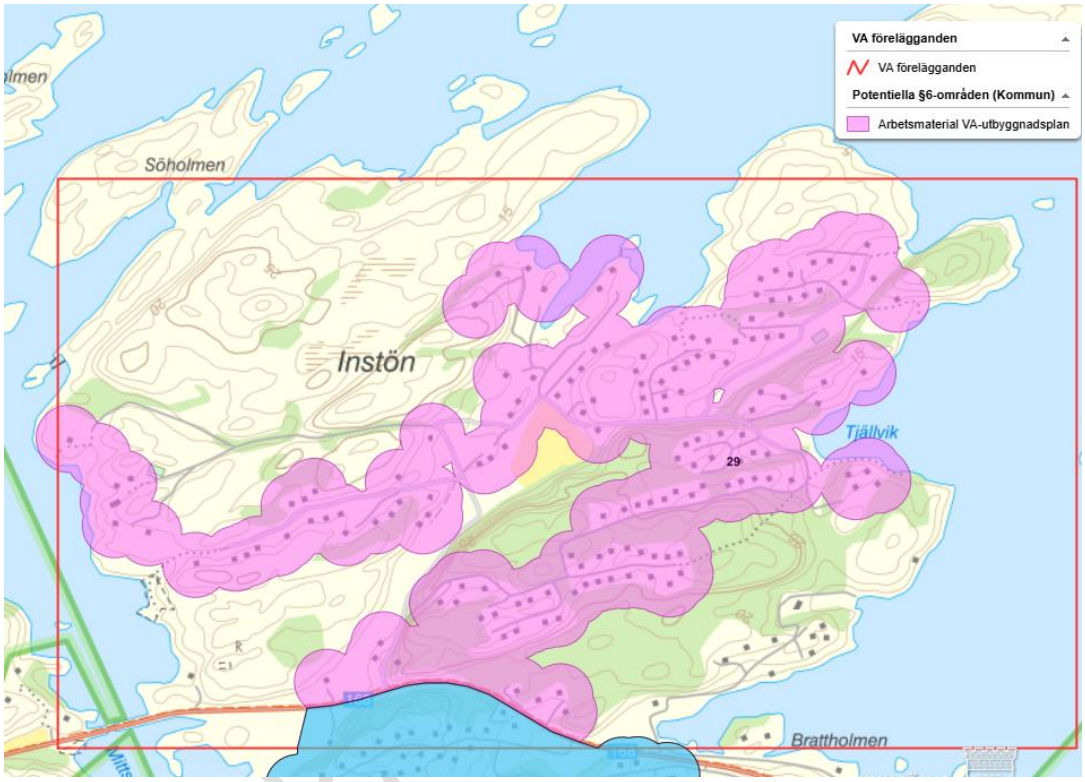
KUNGÄLVS KOMMUN

29. Instön norra

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	10,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten ska vara utbyggt senast 31/12 2030, och kommunalt spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2036. Förstudie påbörjat.

Diarienummer: KS2021/2141

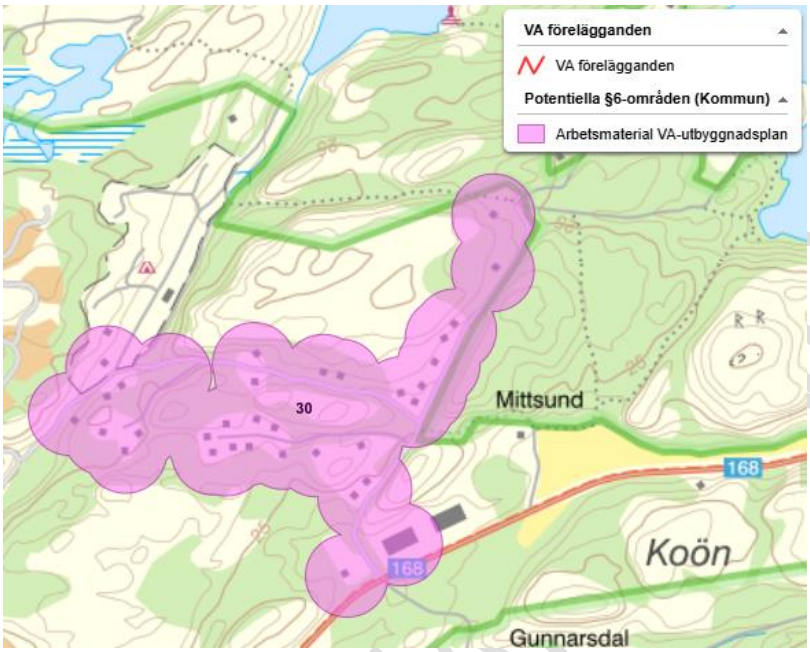

SAMRÅD

KUNGÄLVS KOMMUN

30. Marielundsvägen

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Marielundsvägen

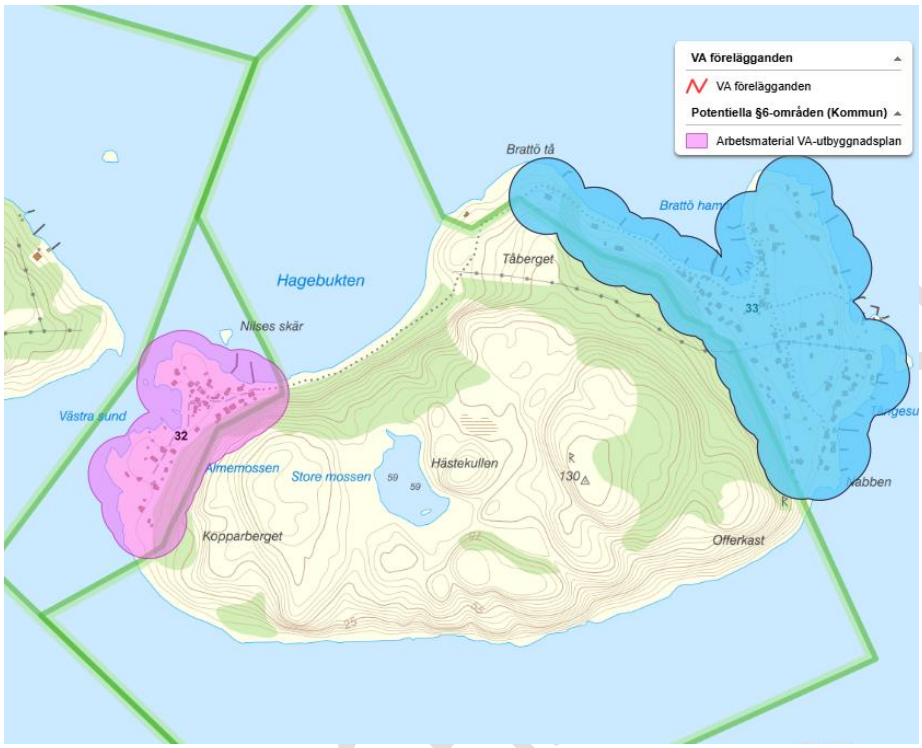
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 30-tal hushåll, varav mindre än hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Marstrandsfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

32. Brattön västra

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 6,0

Behovsbedömning Brattön västra

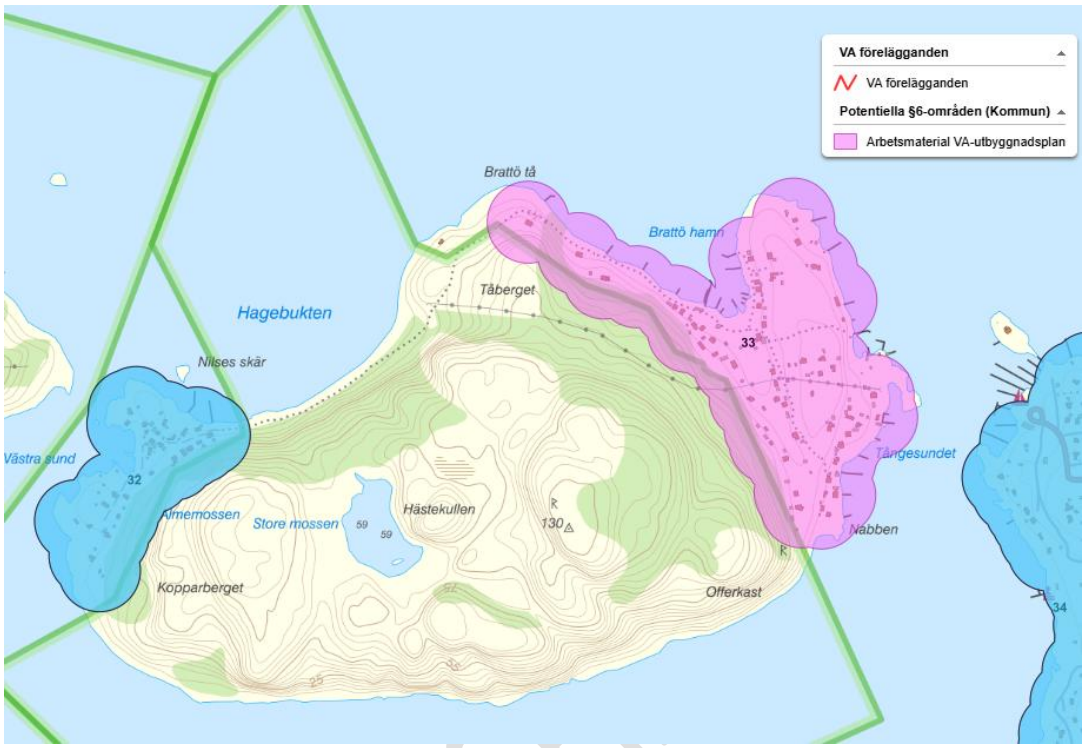
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll i form av fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga.
	Recipient	+++	Området är omslutet av Natura 2000-område.
Vattenförekomst Hake fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga och recipienten är känslig.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

33. Brattön östra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,5

Behovsbedömning Brattön östra

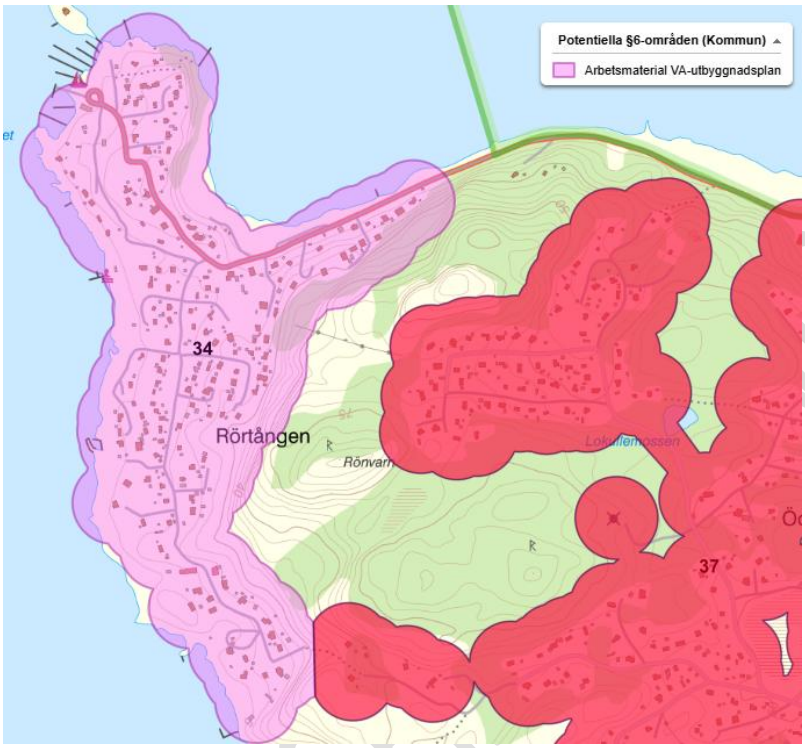
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 50-tal hushåll där en mycket stor majoritet är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskilda va-anläggningar)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention, och många hus.
Vattenförekomst Hake fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En avloppsförening finns som tar hand om en stor del av områdets spillvatten. Föreningen är kopplad till Rörtången.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

34. Rörtången

Klassificering **VA-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 10,0

Behovsbedömning Rörtången

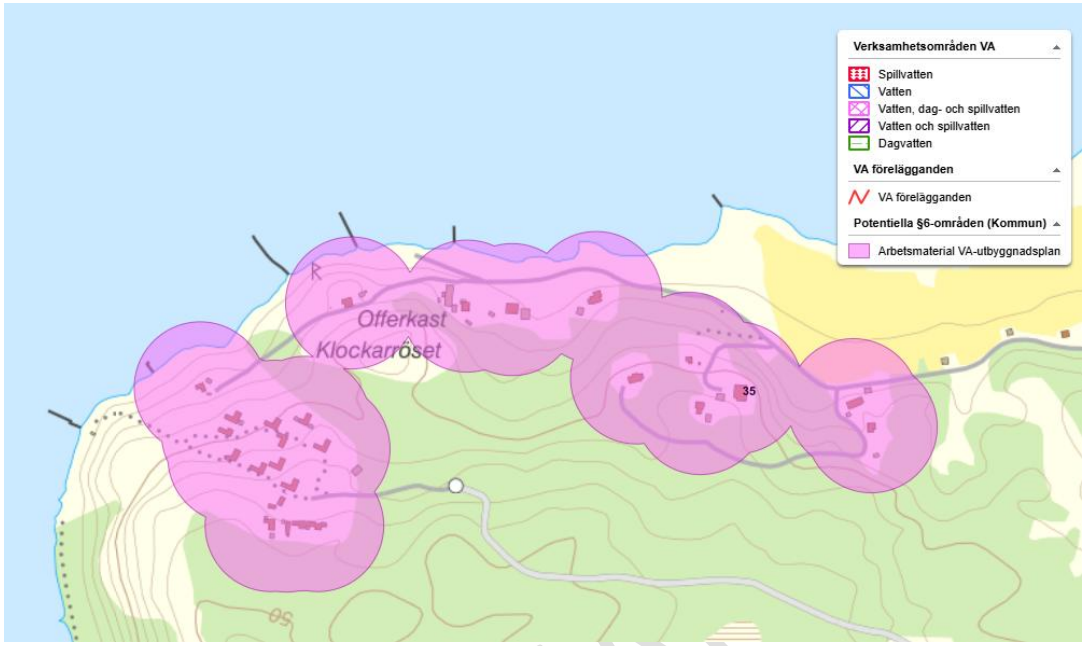
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 400 hushåll där något mindre än hälften utgörs av fritidsboende och hälften av permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt, utifrån önskemål om omvandling till åretruntboende.
Gemensamhets-anläggning (enskilda va-anläggningar)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet. I området ligger den kommunala badplatsen Rörtången.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Hake fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Gemensamhetsanläggningar för spill- och dricksvatten försörjer stora delar av området. Gränsvärdet för godkänt dricksvatten avseende radioaktivitet överskrids kraftigt, främst på grund av radium 226 och radium 228.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

35. Årsnäs

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Årsnäs

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 26 hushåll där mer än hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskilda va-anläggningar)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Hake fjord	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen i en stor del av området.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

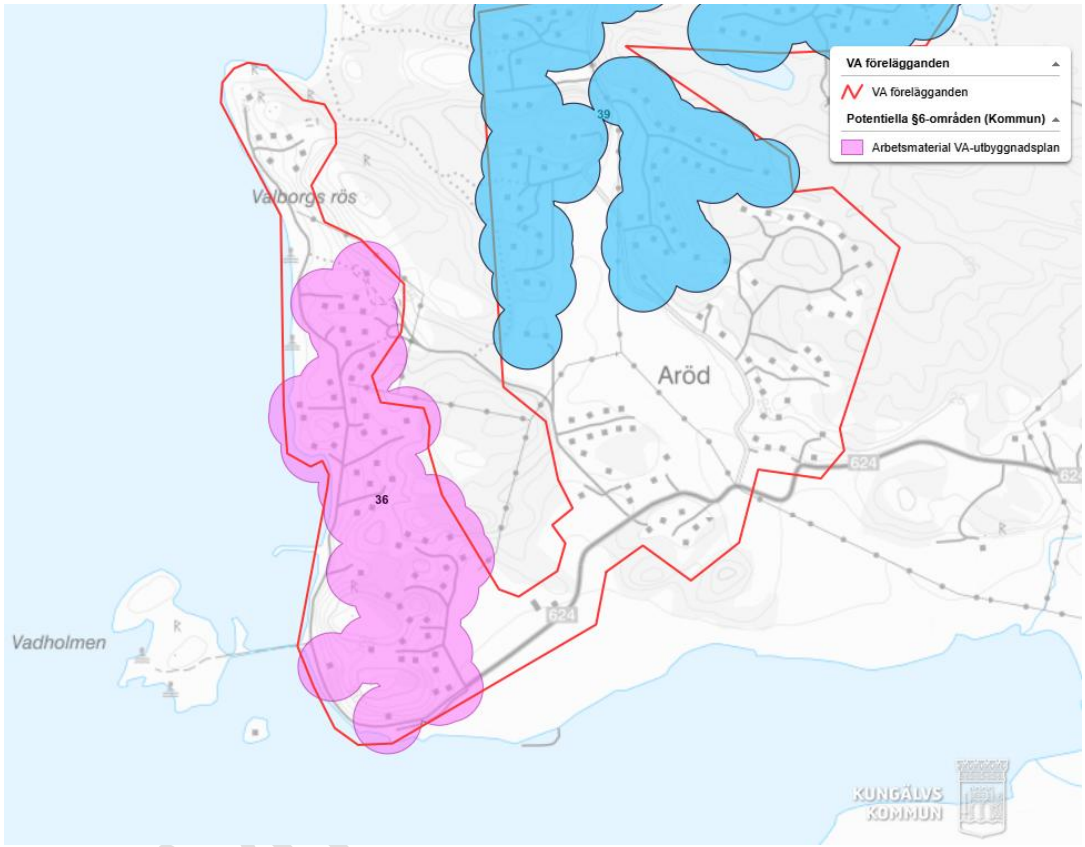
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

36. Aröd södra

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	8,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt senast 31/12 2025.
Diarienummer: KS2016/1953.
Utbyggnation pågår.

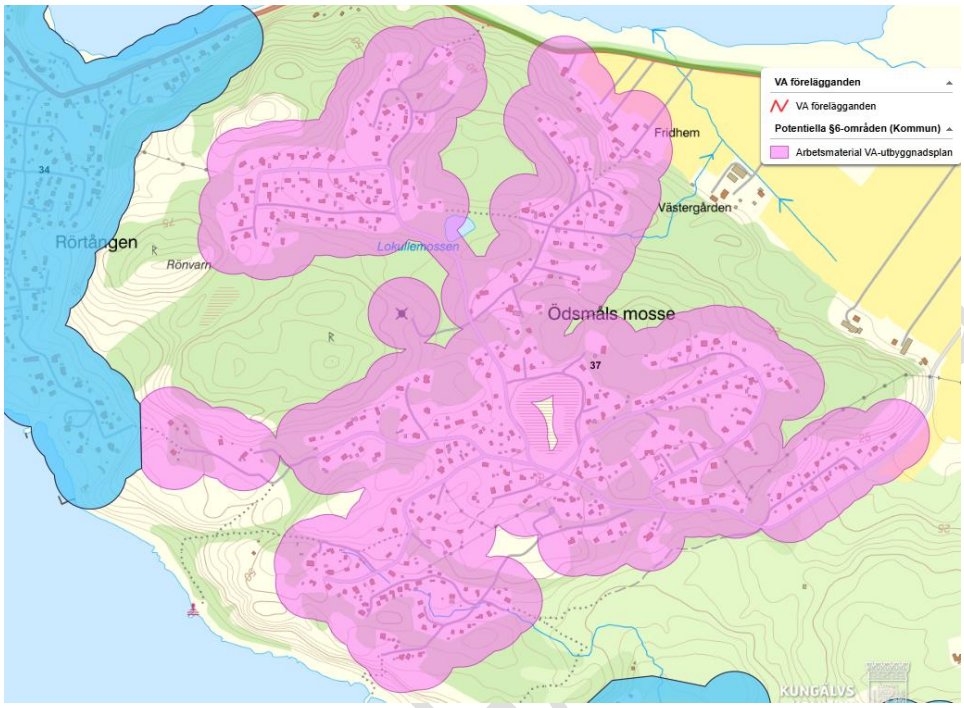

SAM

KUNGÄLVS KOMMUN

37. Ödsmåls mosse

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 9,0

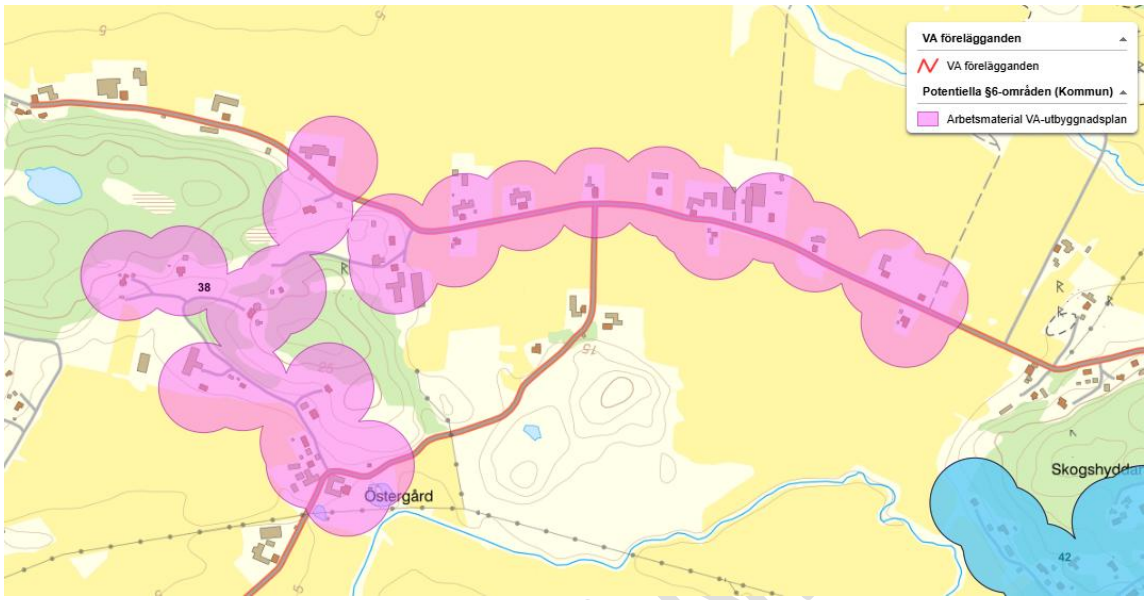
Behovsbedömning Ödsmåls mosse

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 300 hushåll, där en knapp majoritet är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskilda va-anläggningar)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet.
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening.
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Hake fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig i delar av området. Kvantiteten varierar mycket i området.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	I området finns samfällighetsanläggningar för dricksvatten, som försörjer olika delar av området. Det finns också flera gemensamhetsanläggningar som ombesörjer områdets spillvattenhantering. Området utreds för radionuklider.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

38. Vallby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Vallby

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tals hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar ska vara som goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Hake fjord samt Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

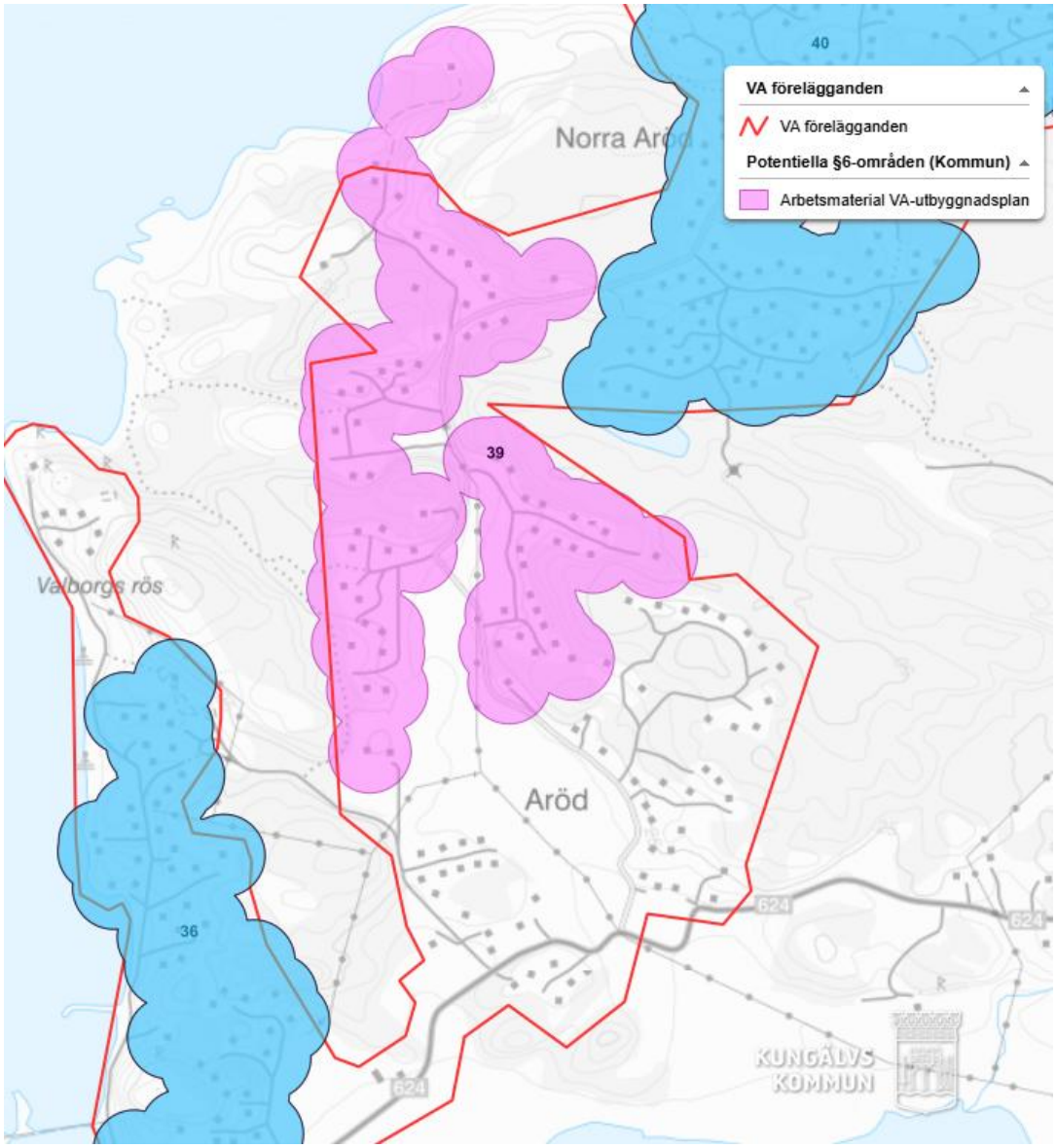
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

39. Aröd mellersta

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	7,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt senast 31/12 2025.
Diarienummer: KS2016/1953
Utbyggnation pågår.

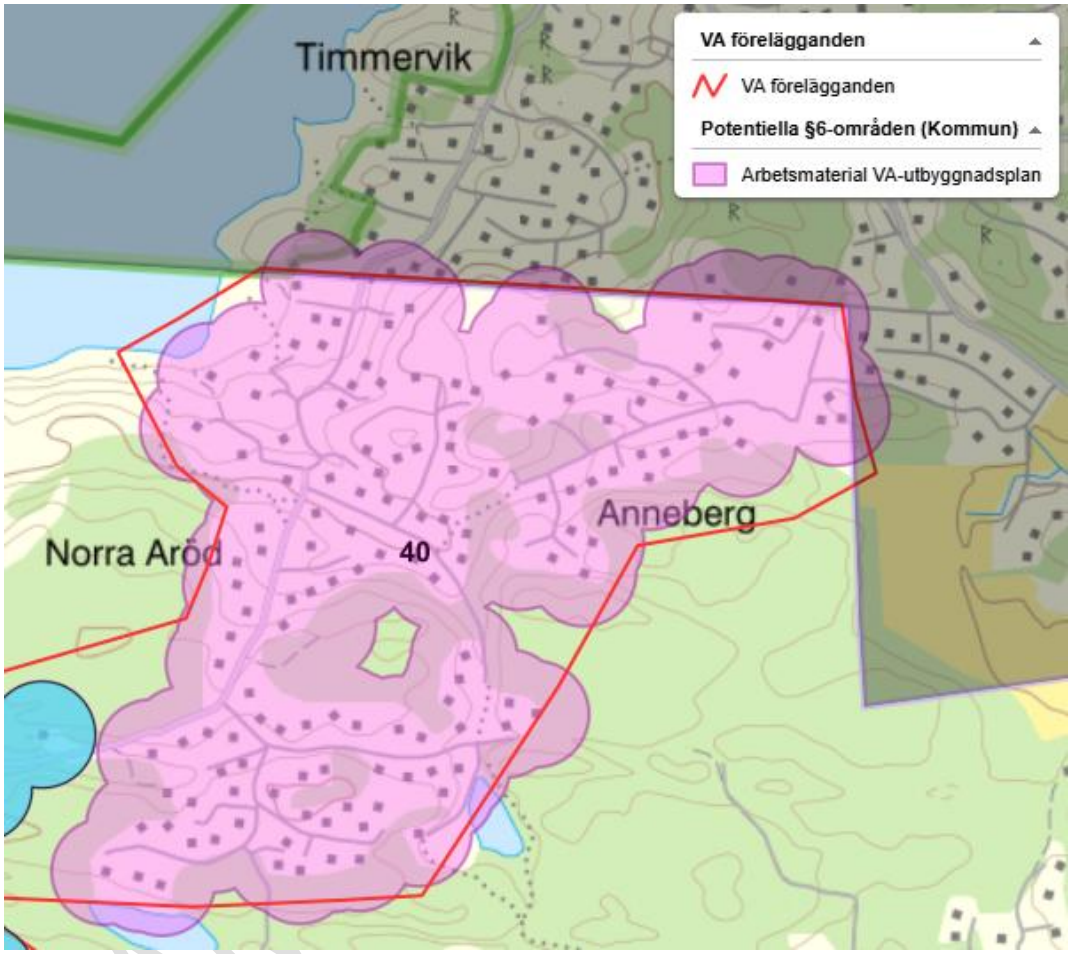

KUNGÄLVS KOMMUN

40. Aröd norra

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	9,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt senast 31/12 2025.
Diarienummer: KS2016/1953
Utbyggnation pågår

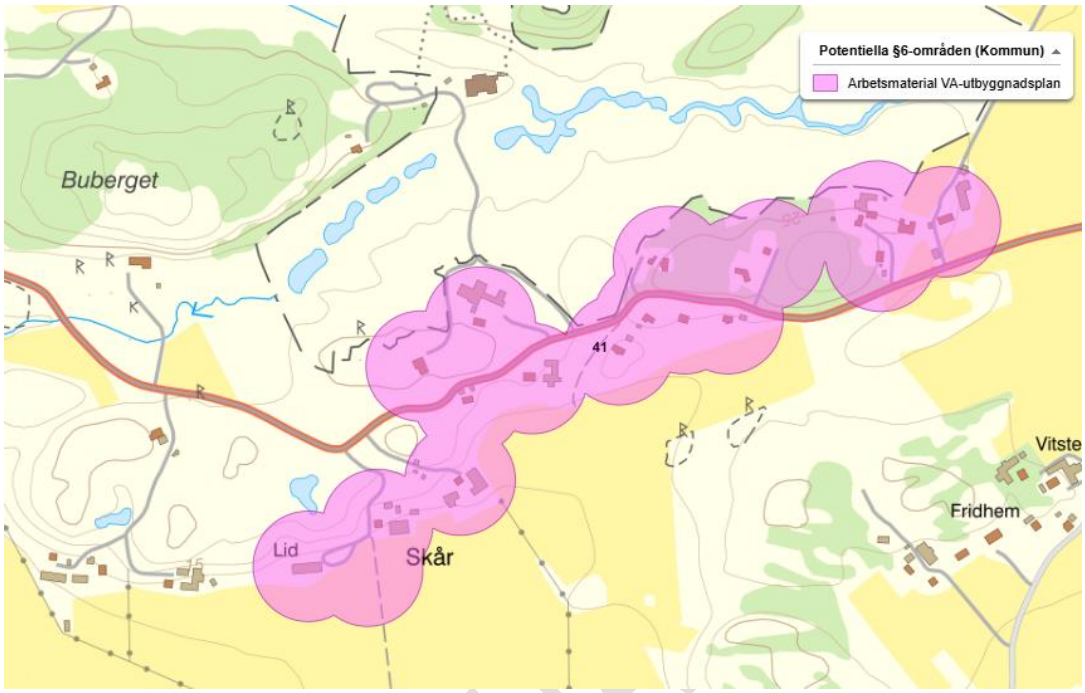

SAM

KUNGÄLVS KOMMUN

41. Prästbol

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Prästbol

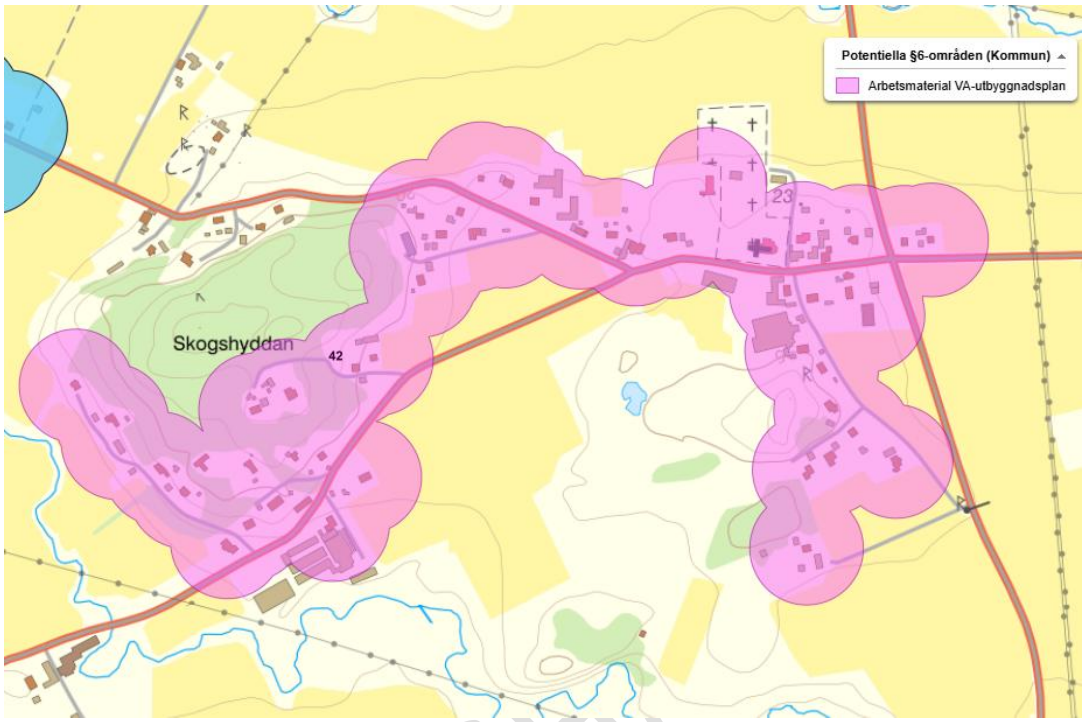
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms enligt GIS-stödet som goda.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av saltvatteninträngning, genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

42. Solberga

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Solbega

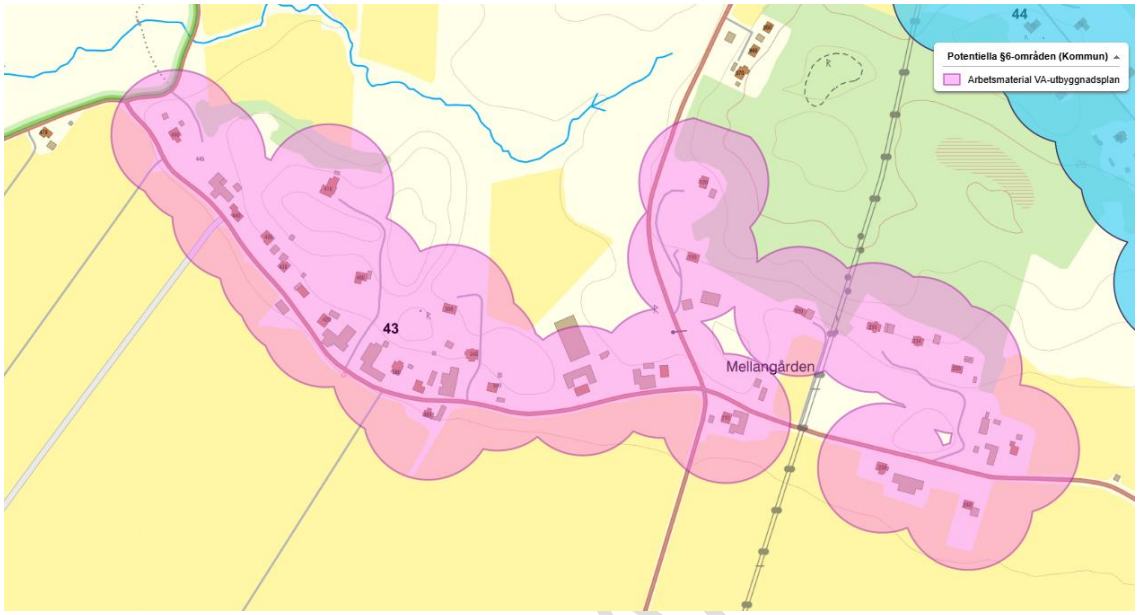
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 50-tal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Vallby å samt Solbergaån	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen i en liten del av området genom en avtalsanslutning till kommunalt spillvatten.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

43. Ödsmåls by

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Ödsmåls by

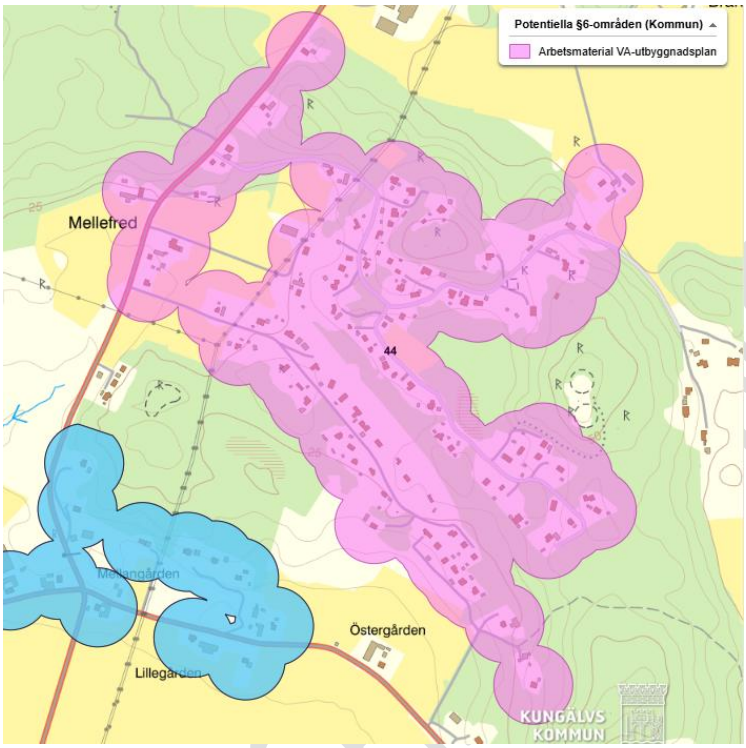
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån samt Hake fjord	Ekologisk status är Otillfredsställande och måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHA

KUNGÄLVS KOMMUN

44. Åsebyberg

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 8,0

Behovsbedömning Åsebyberg

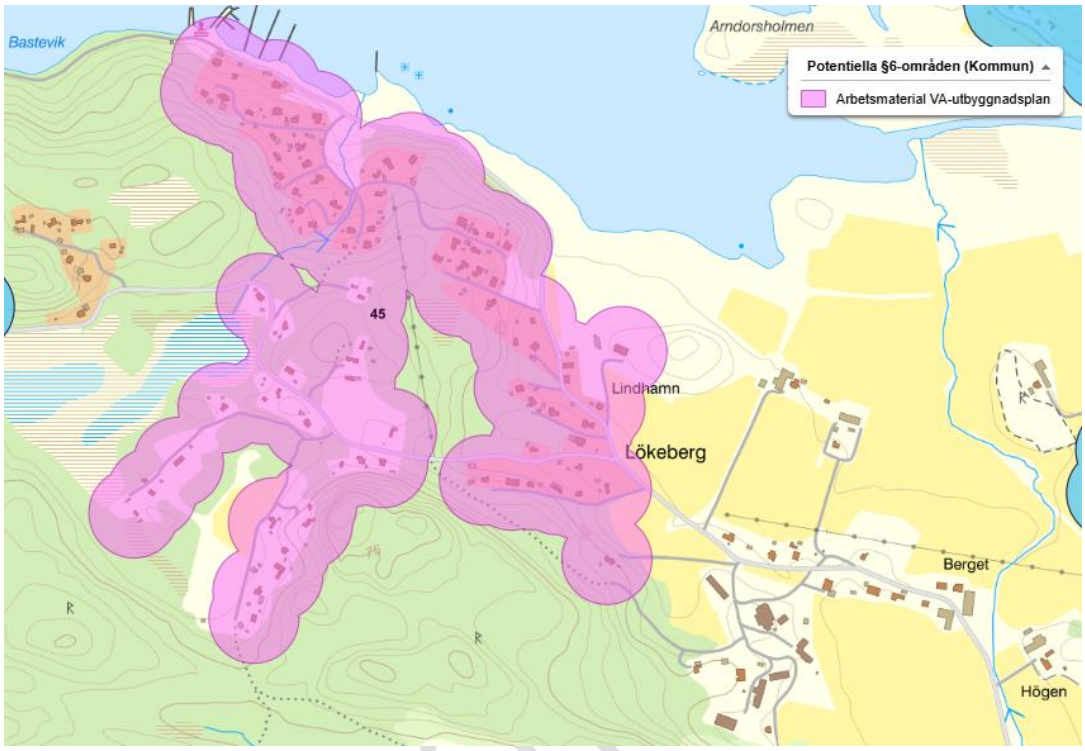
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 100-tal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Grannebyån, Hake fjord samt Solbergaån	Ekologisk status är Otillfredsställande och måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen i en stor del av området.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSTRYCK

KUNGÄLVS KOMMUN

45. Lökeberg

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Lökeberg

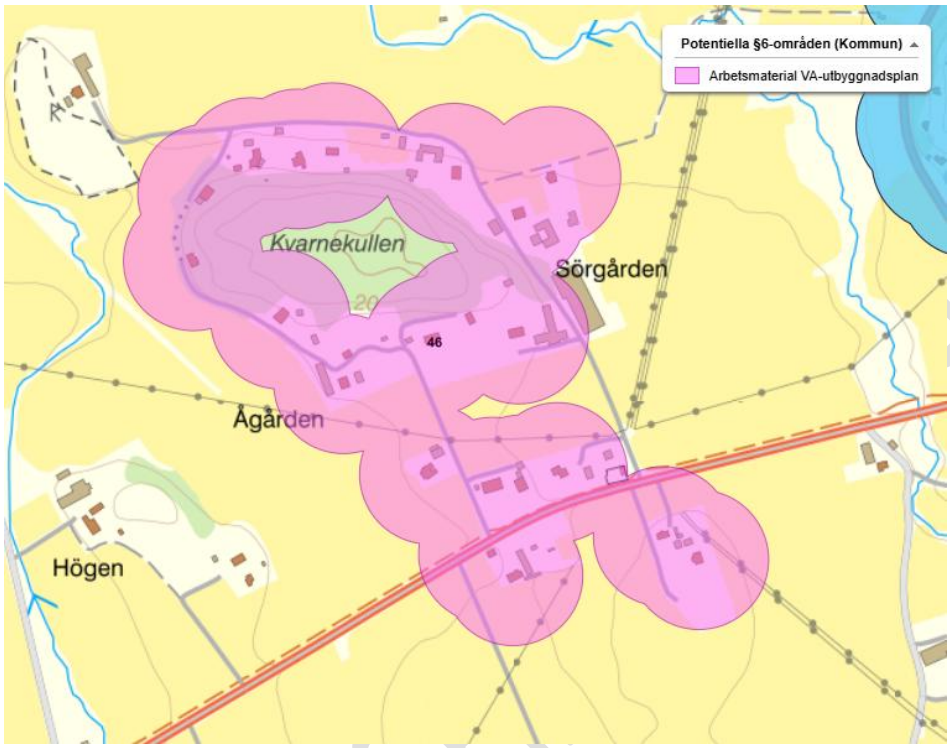
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 90 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Älgöfjorden	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns två mindre gemensamhetsanläggningar för avloppshantering inom området som hanterar 27 respektive 6 fastigheter.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

46. Kvarnekullen

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Kvarnekullen

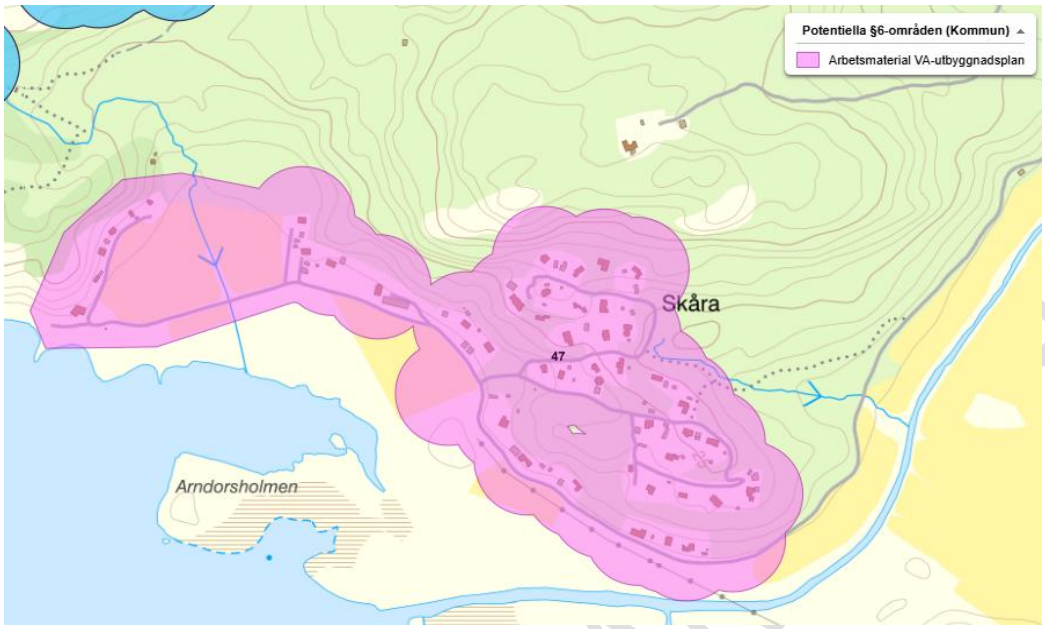
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	De naturliga förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Grannebyån samt Älgöfjorden	Ekologisk status är Otillfredsställande och god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

47. Skåra

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Skåra

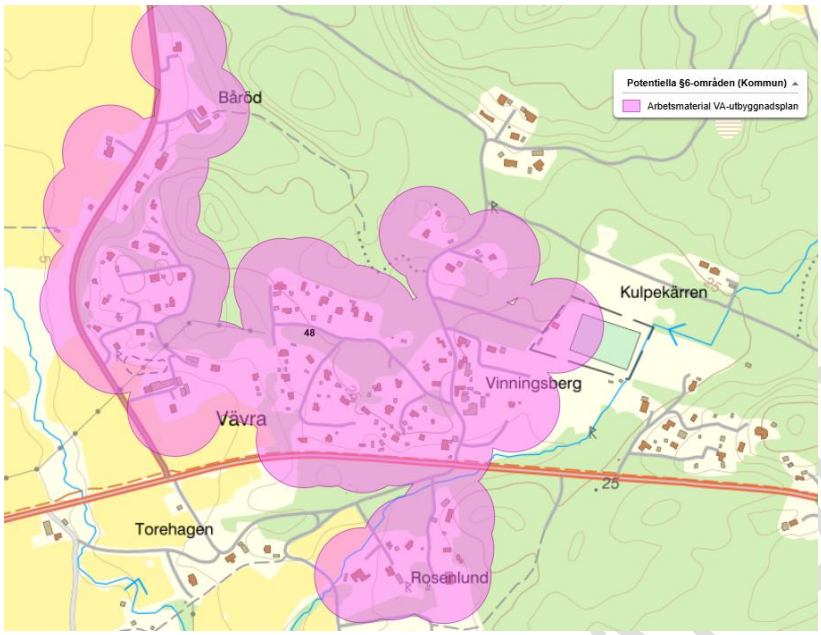
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 46 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Grannebyån och Älgöfjorden	Ekologisk status är Otillfredsställande och god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara otillräcklig dricksvattenkapacitet och
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning samt tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns tre mindre gemensamhetsanläggningar för avloppshantering inom området som hanterar 6 (2 anläggningar) respektive 8 fastigheter.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

48. Vävra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,5

Behovsbedömning Vävra

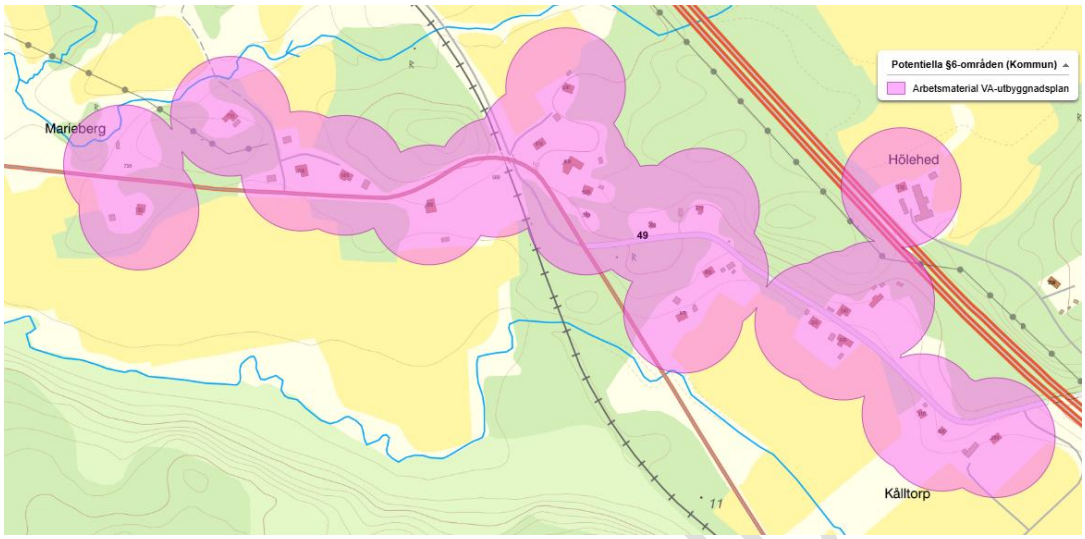
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 70 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Det finns enligt GIS-stödet risker för större kvalitetsproblem (påverkan på grundvattnet) på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Det finns två mindre gemensamhetsanläggningar för avloppshantering inom området som hanterar 15 respektive 8 fastigheter.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

49. Skårby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Skårby

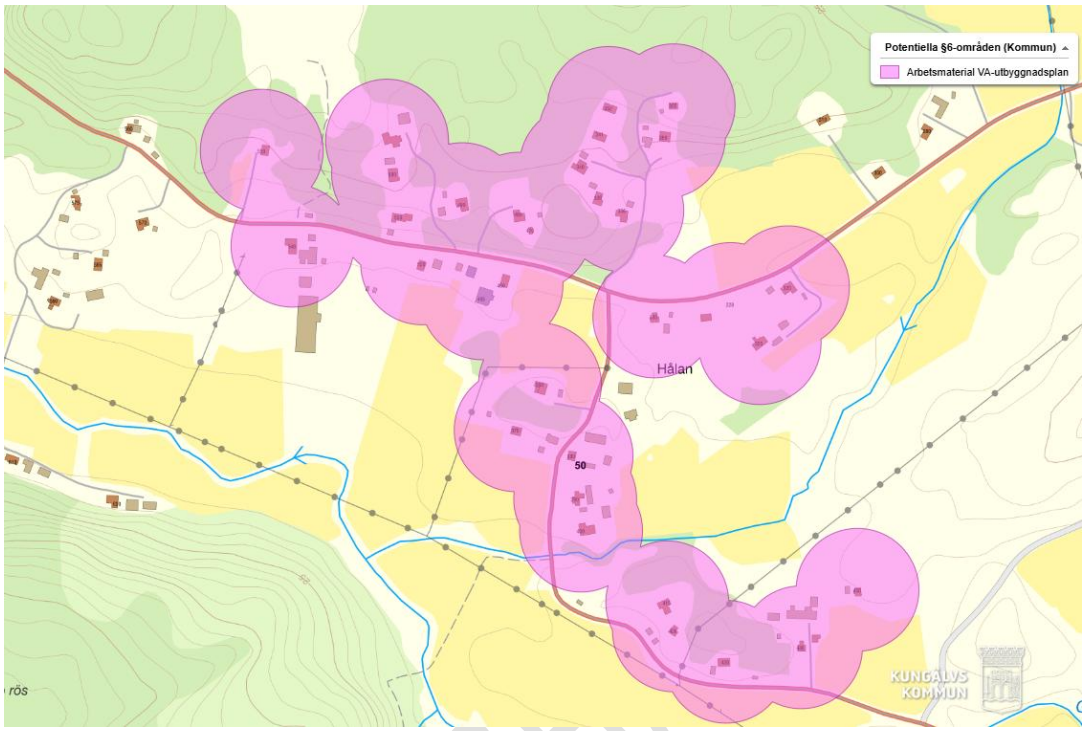
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 24 hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Berörs ej av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

50. Restad

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Restad

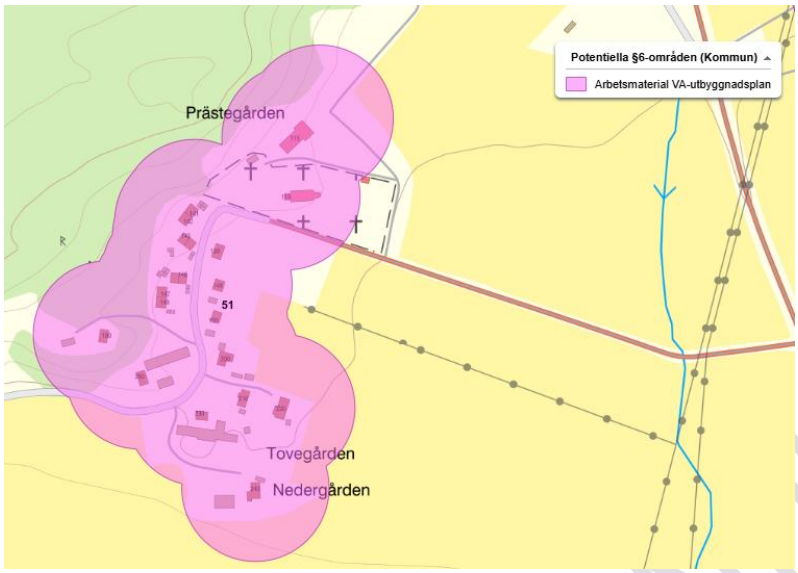
Samhälle	Hushåll	++	Området består av cirka 30 hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är enligt GIS-stödet relativt goda.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Risk finns för kvalitetsproblem på grund av tät bebyggelse och områden med genomsläppliga jordarter.
Påverkansfaktor	Berörs ej av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

51. Kareby kyrkväg

Klassificering **Enskilt VA-område**
Behovspoäng 1,5

Behovsbedömning Kareby kyrkväg

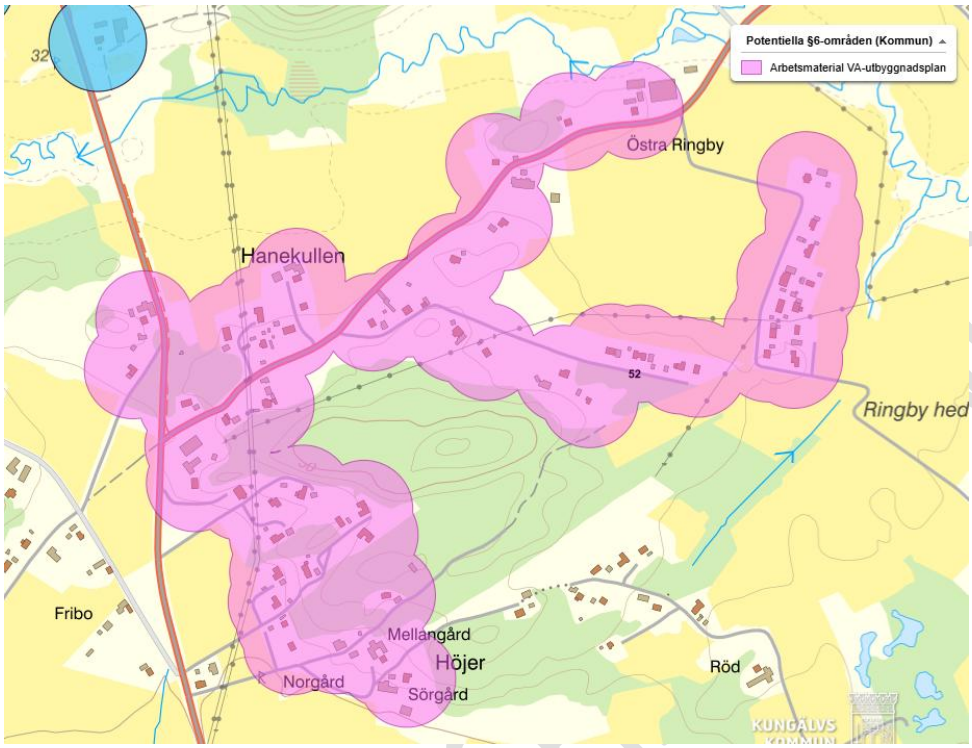
Samhälle	Hushåll	+	Området består av cirka 20 hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt vatten)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Gemensamhets-anläggning/ (enskild anläggning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Kvaliteten bedöms som god.
Påverkansfaktor	Delar av området är avtalsanslutet till kommunalt dricksvatten genom en gemensamhetsanläggning. En gemensamhetsanläggning för avloppsvatten finns för området (10 anslutna).		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas som enskilt va-område.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

52. Hanekullen

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Hanekullen

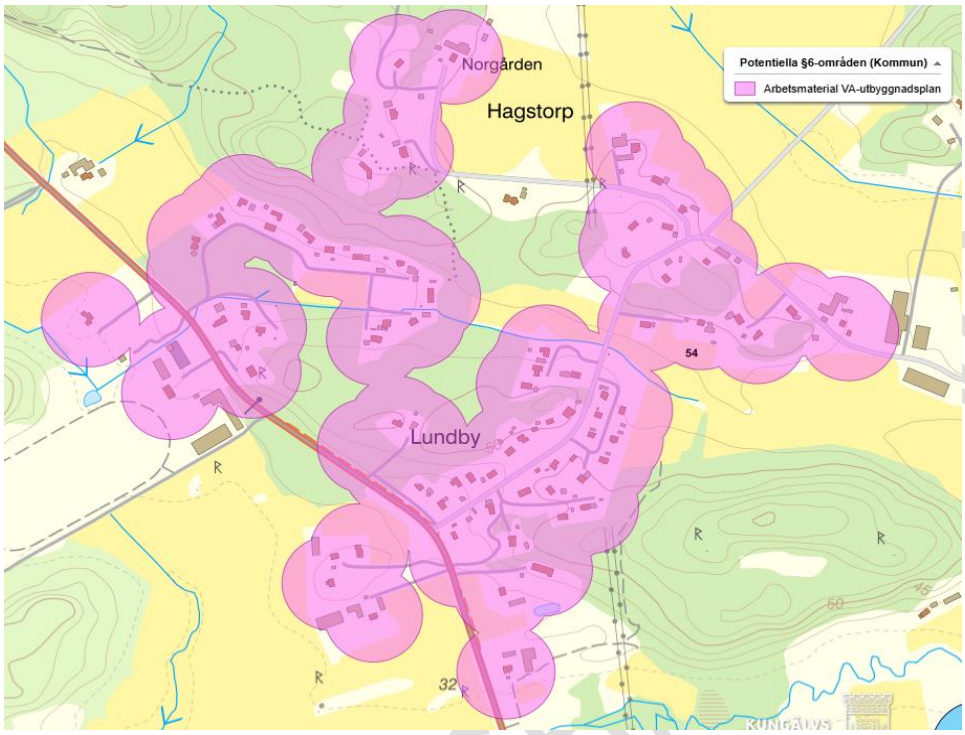
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 60-tals hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns risk för kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

54. Lundby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Lundby

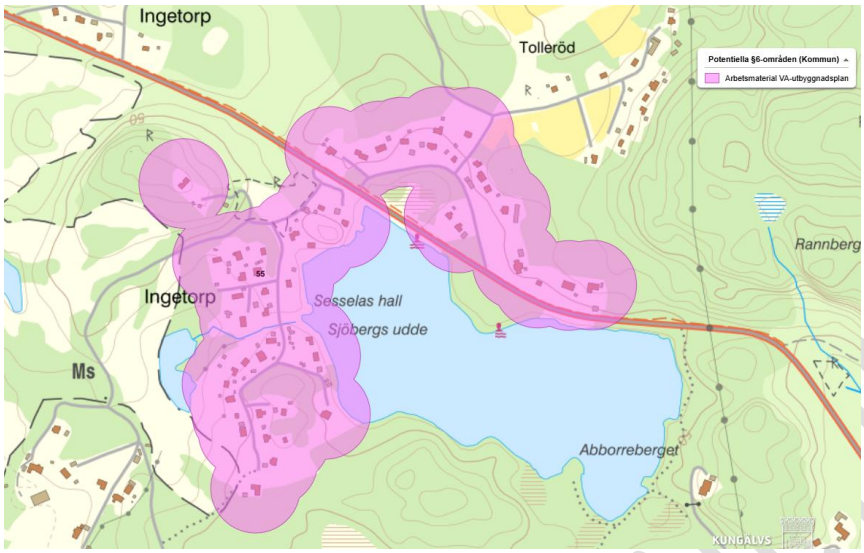
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 90-tal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara varierande dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Risk för kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse
Påverkansfaktor	Det finns en enskild gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen för en liten del av området. Det finns en gemensamhetsanläggning för vatten som försörjer en liten del av området med kommunalt dricksvatten.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

55. Ingetorp

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

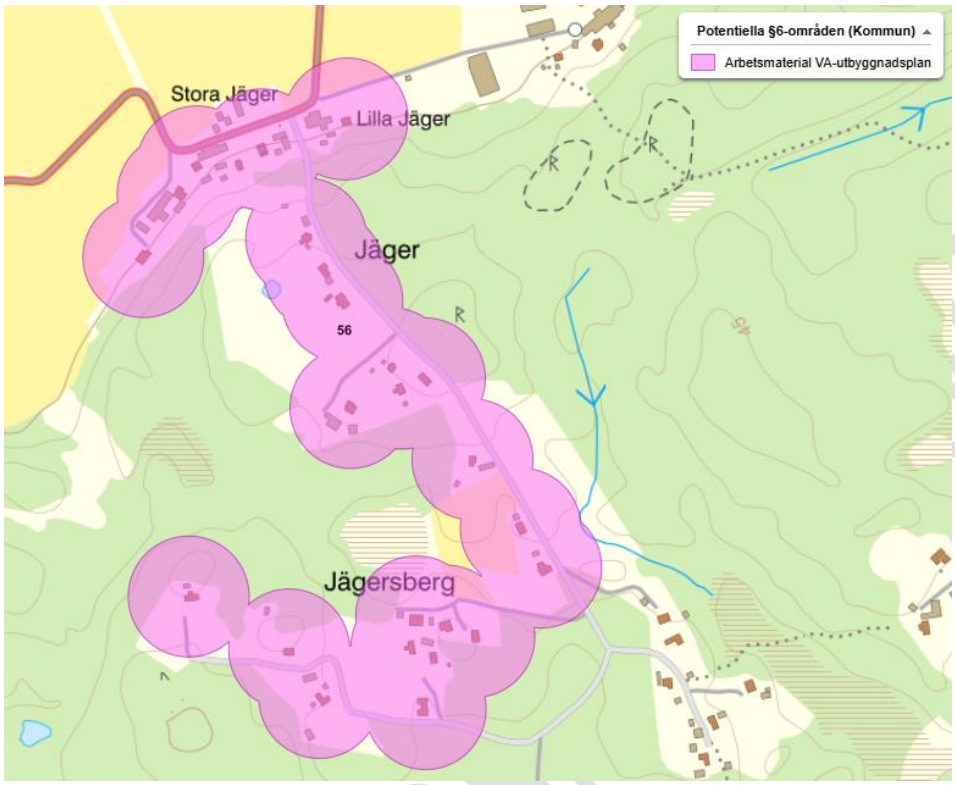
Behovsbedömning Ingetorp

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 50-tal hushåll, där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Genomsläppliga jordarter enligt GIS-stödet. Risk för påverkan på grundvatten.
	Recipient	++	Badplats i området. Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms dricksvattenkapacitet vara relativt otillräcklig. och
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem kan finnas på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Området ligger vid den kommunala badplatsen Ingetorpssjön. En större del av området har en gemensamhetsanläggning för dricksvatten som är avtalsansluten till kommunalt nät. Det finns två enskilda gemensamhetsanläggningar för spillvatten som försörjer stora delar av området.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

56. Jägersberg

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,5

Behovsbedömning Jägersberg

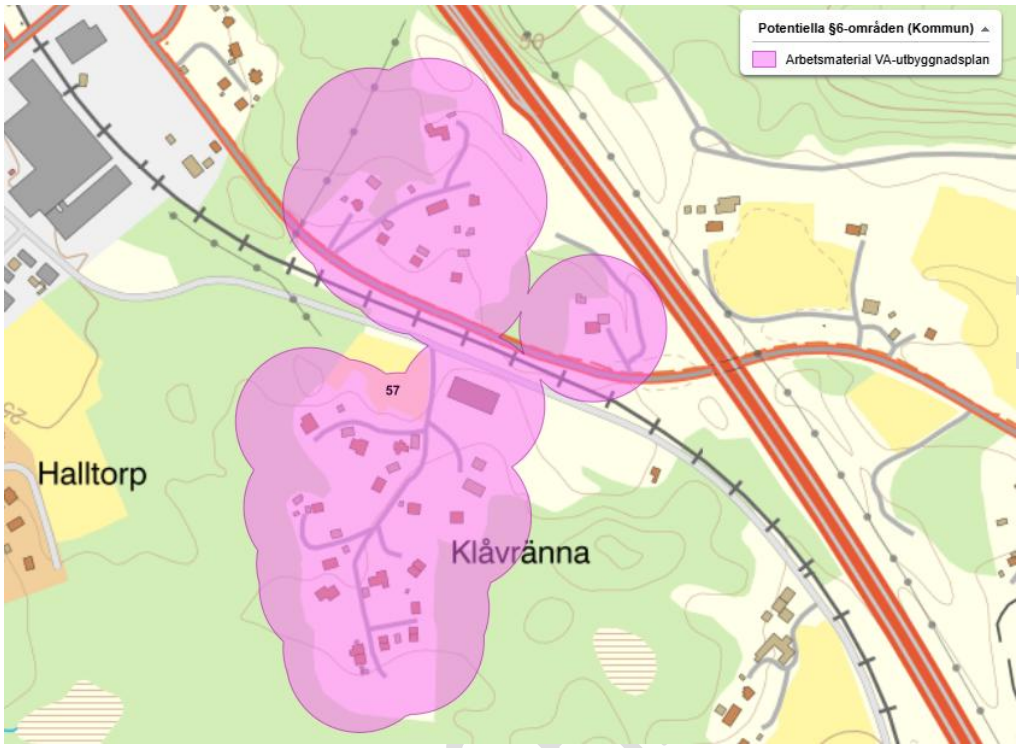
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån, Solbergaån	Ekologisk status är Otillfredsställande, Måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms dricksvattenkapacitet vara god.
	Kvalitet	+++	Det kan finnas större kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan därför ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang. Områdets framtida va-försörjning behöver utredas vidare.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

57. Halltorp

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Halltorp

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll där nästan samtliga är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt, då det ingår i fördjupad översiktsplan för Kode.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Det bedöms finnas förutsättningar för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Solbergaån	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+	Kvaliteten bedöms som god.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp för södra delen av området, som är avtalsansluten till kommunalt vatten och avlopp.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkapaciteten är dålig och det finns ett bebyggelsetryck.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

58. Hammarberg

Klassificering **Enskilt VA-område**
Behovspoäng 1,5

Behovsbedömning Hammarberg

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll. En stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Kvaliteten är god.
Påverkansfaktor	En liten del av området är anslutet till kommunalt vatten via en gemensamhetsanläggning, medan en stor del av området är anslutet till kommunalt spillvatten. Kapaciteten för anläggningarna är okända.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas som enskilt va-område.		

SAMRÅDSH

59. Högsberg

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Högsberg

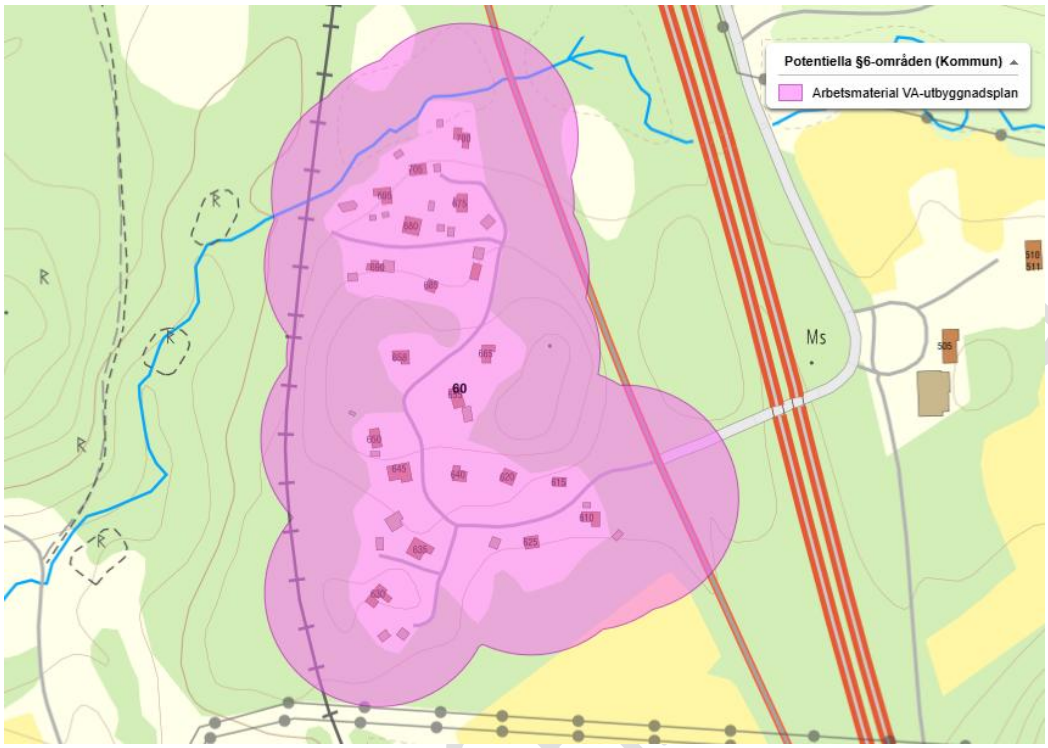
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 30-tal fastigheter, där en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Risk för större kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

60. Hammarhöjden

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 2,5

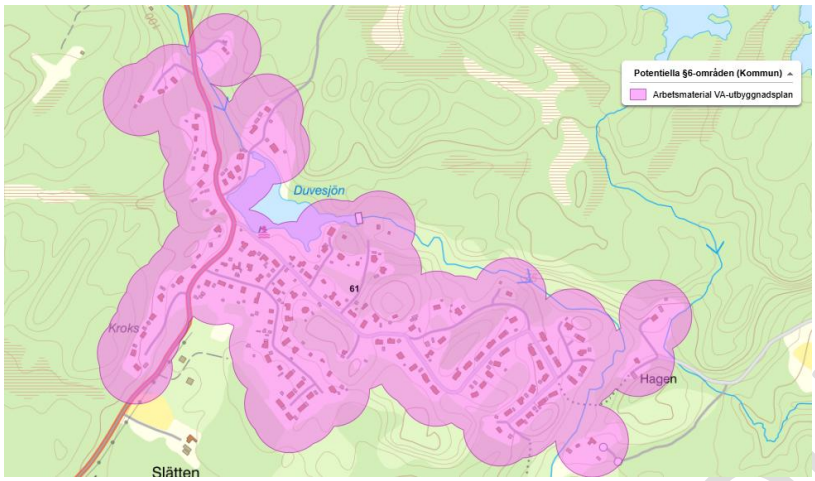
Behovsbedömning Hammarhöjden

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll, varav en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Vattenkvaliteten bedöms vara god
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

61. Duvesjön

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 9,0

Behovsbedömning Duvesjön

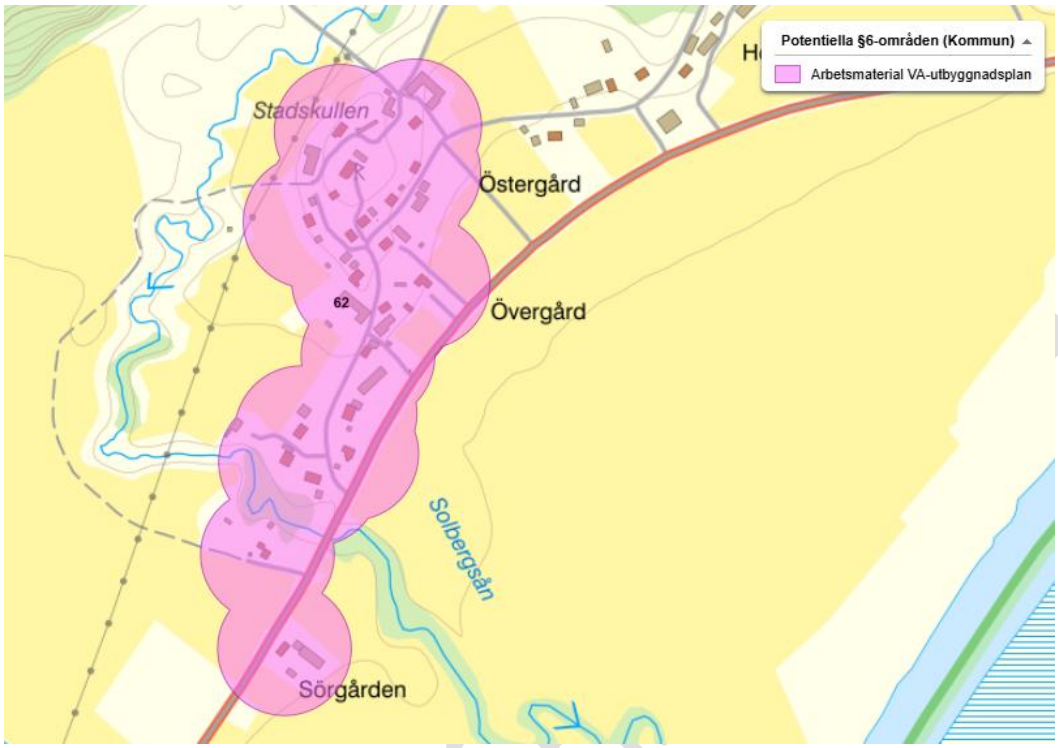
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 130-tal fastigheter där en övervägande majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
VA-förening (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Det är dåliga förutsättningar för att ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar på platsen.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Dricksvattenkapaciteten i området bedöms vara otillräcklig i delar av området.
	Kvalitet	+++	Det finns enligt GIS-stödet risker för större kvalitetsproblem (påverkan på grundvattnet) på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns en avloppsförening som tar emot avloppsvatten från 126 av hushållen i området. Området är beläget i sekundära zonen för Lysegården vattenverk. Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

62. Solberg

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Solberg

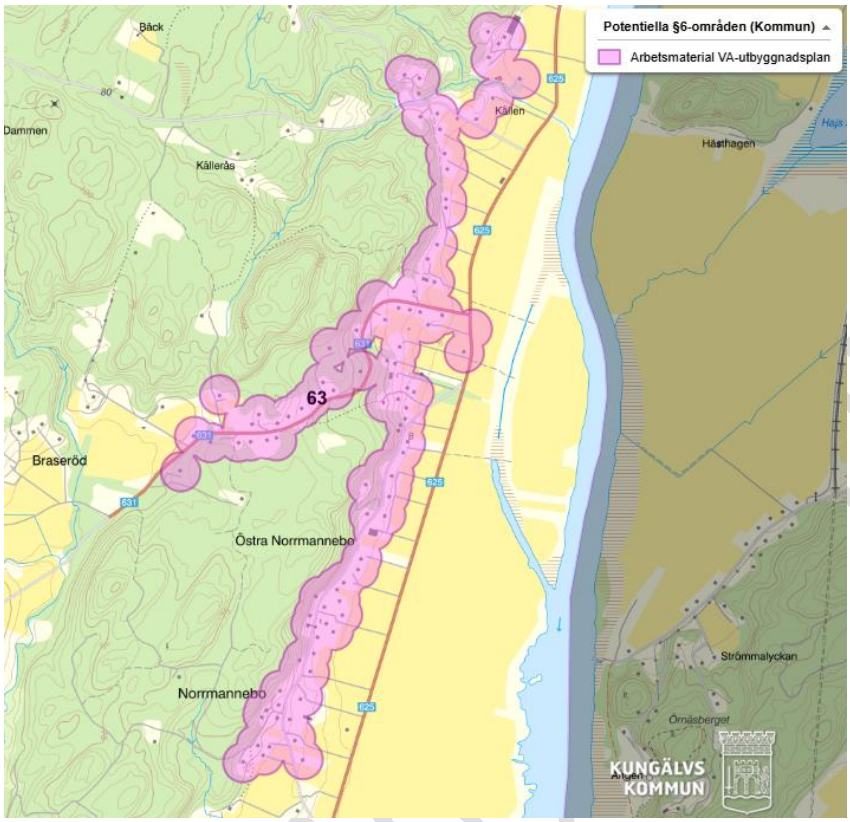
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Solbergsån, Göta älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

63. Norrmannebo

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

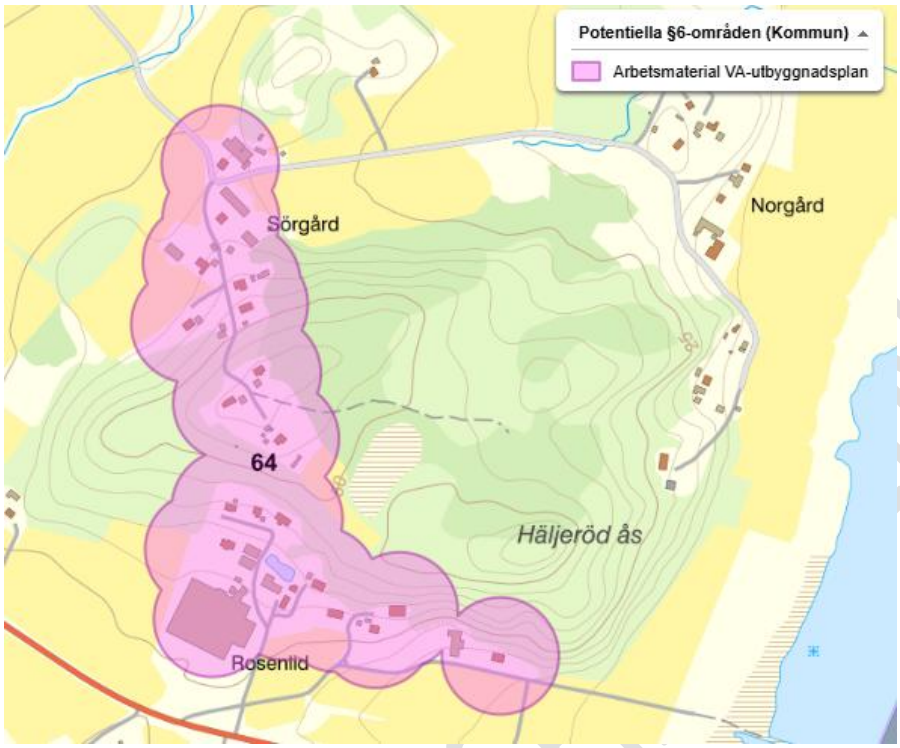
Behovsbedömning Norrmannebo

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 100-tal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Göta älv	Ekologisk potential är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns större på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spill-vattenhanteringen i en liten del av området (8 hushåll).		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

64. Hög

Klassificering **Enskilt VA-område**
Behovspoäng 1,5

Behovsbedömning Hög

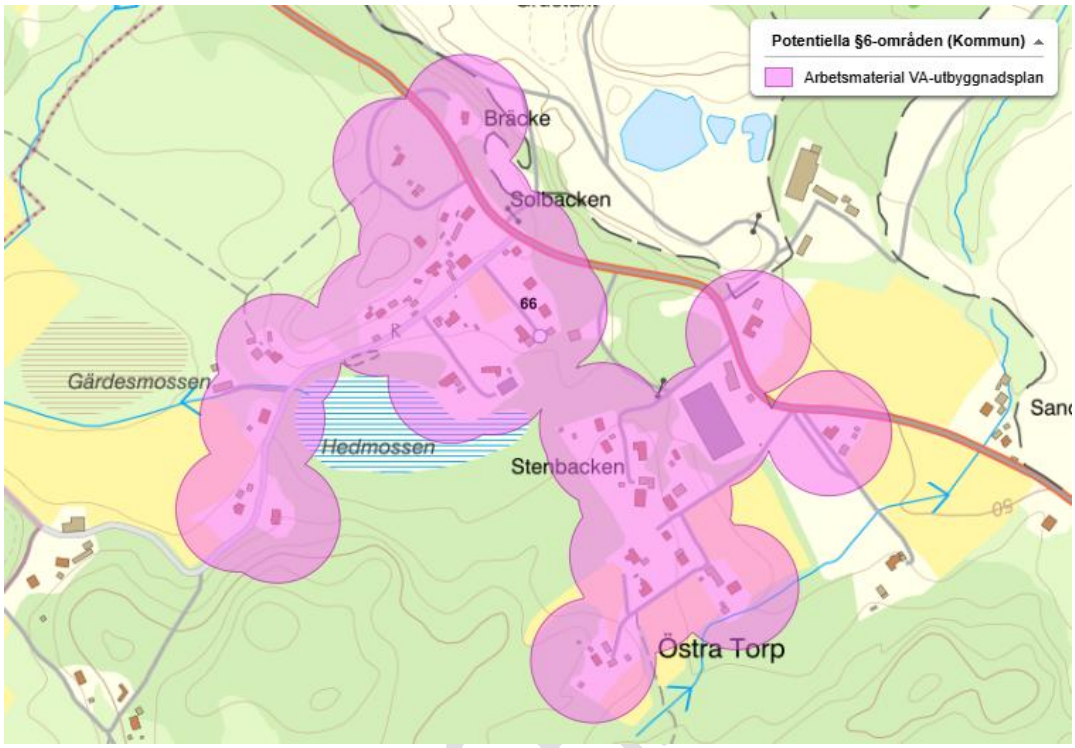
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, varav en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Göta älv, Välabäcken	Ekologisk potential/status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Kvaliteten är god.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas som enskilt va-område.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

66. Stenhålt

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Stenhålt

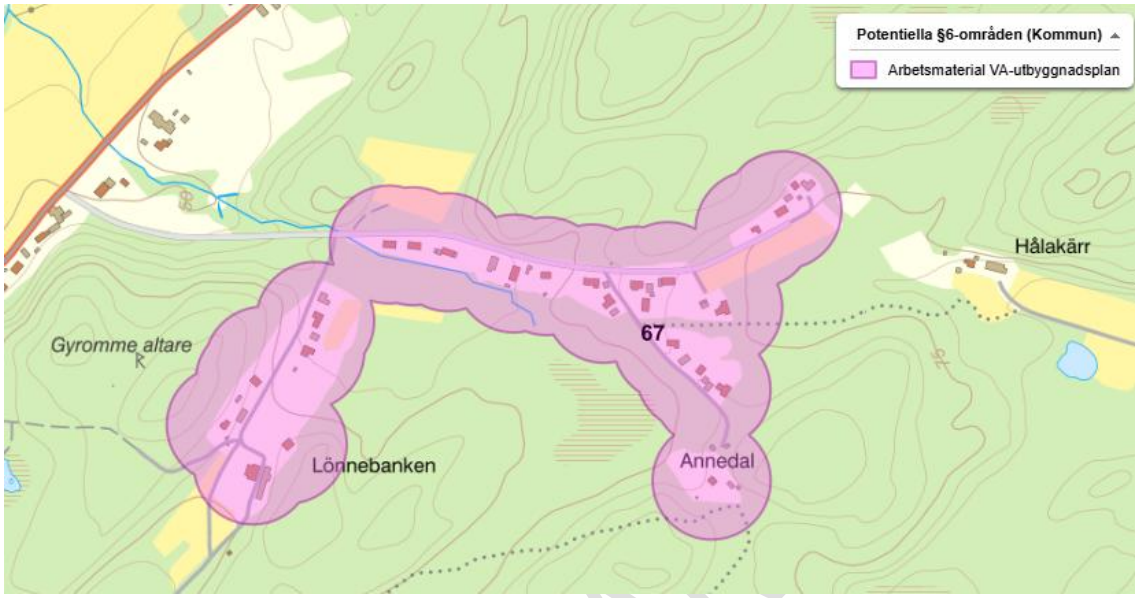
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 30-tal hushåll där en mycket stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning (avtalsanslutet till kommunalt ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms enligt GIS-stödet som relativt goda.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Vallerån	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten, genom tredje part. Vissa fastigheter tangerar också vattenskyddsområde för Lysegården.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

67. Källeröd

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 2,5

Behovsbedömning Källeröd

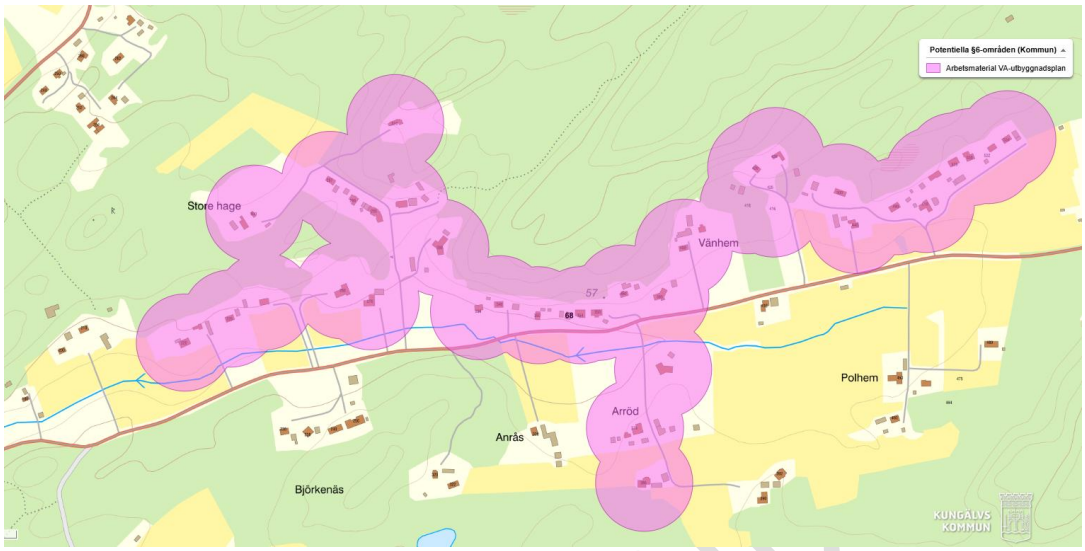
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, varav nästan alla är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån, Välabäcken.	Ekologisk status är otillfredsställande, måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+	Vattenkvalitet bedöms vara god.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

68. Grokareby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Grokareby

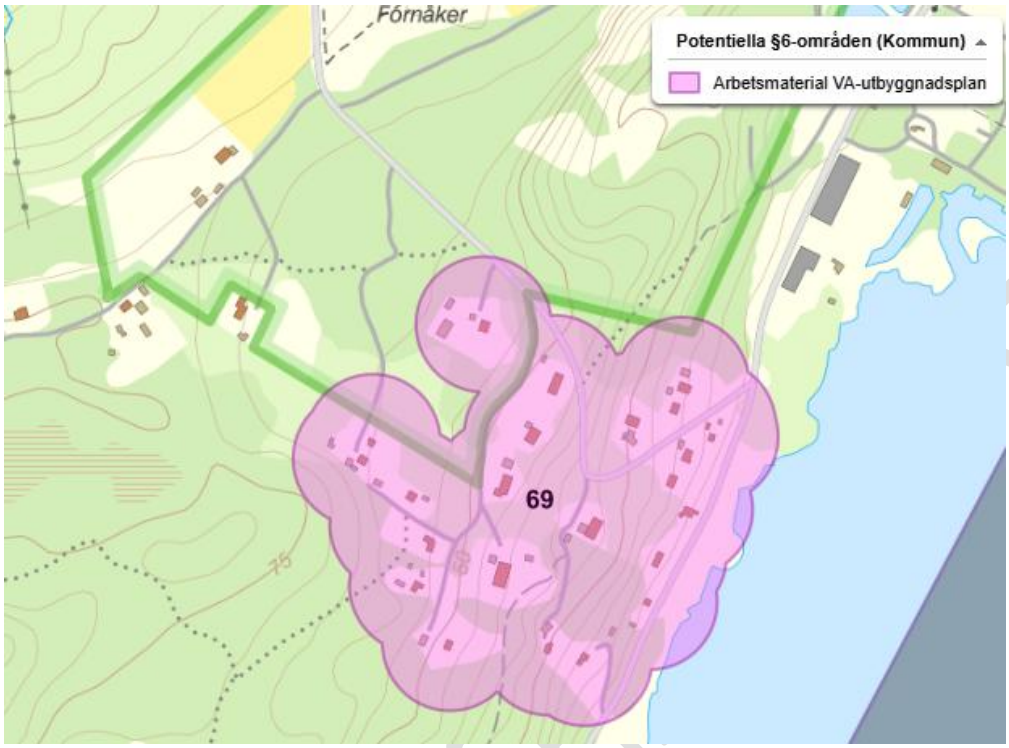
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 40-tal hushåll där en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	På platsen finns, enligt GIS-stödet, dåliga förutsättningar för att ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig i delar av området.
	Kvalitet	+++	Risk för större kvalitetsproblem på grund av påverkan av grundvattnet då det är genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

69. Dösebacka

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,0

Behovsbedömning Dösebacka

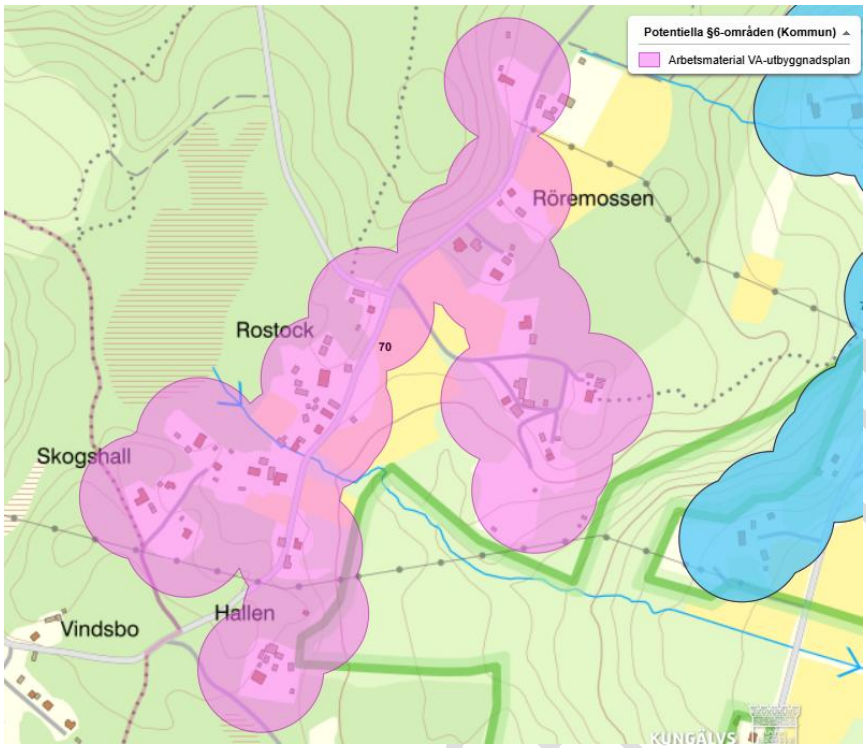
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Göta älv	Ekologisk potential är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+	I området bedöms det finnas tillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem kan förekomma.
Påverkansfaktor	14 fastigheter är avtalsanslutna till kommunalt dricksvatten.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

70. Marieberg

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,5

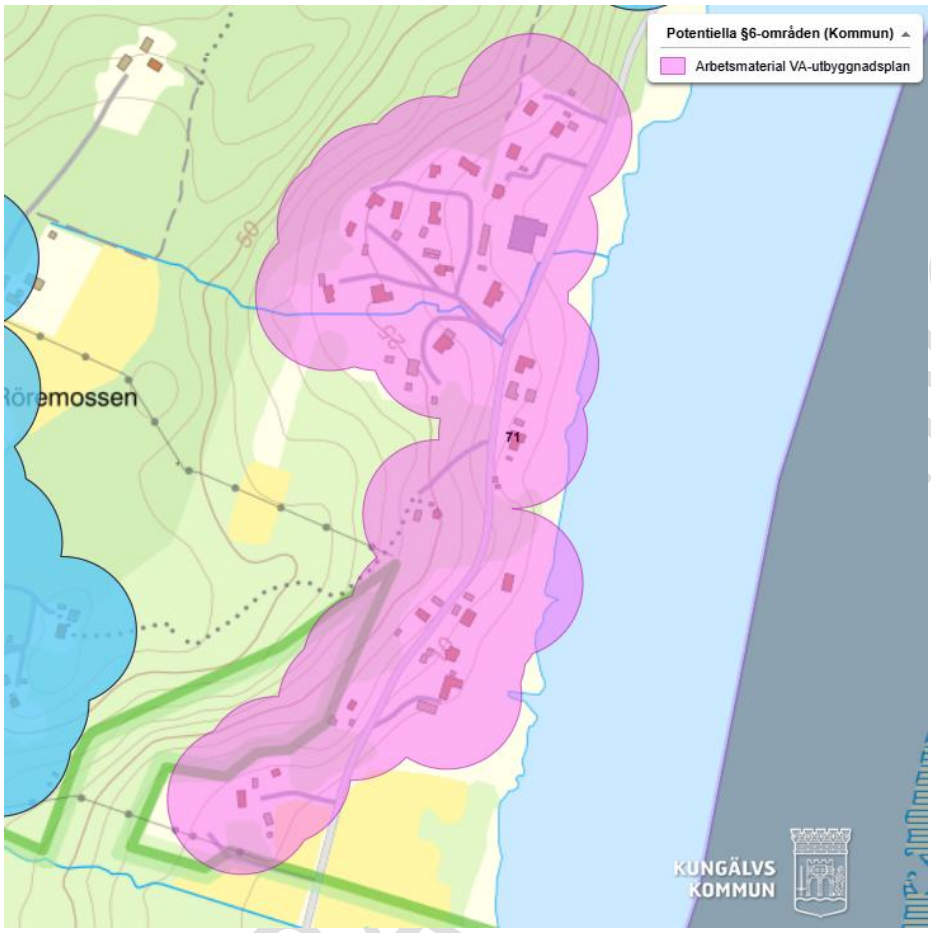
Behovsbedömning Marieberg

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Göta älv	Ekologisk potential är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns risk för kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSREMISS

71. Timmervik

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,5

Behovsbedömning Timmervik

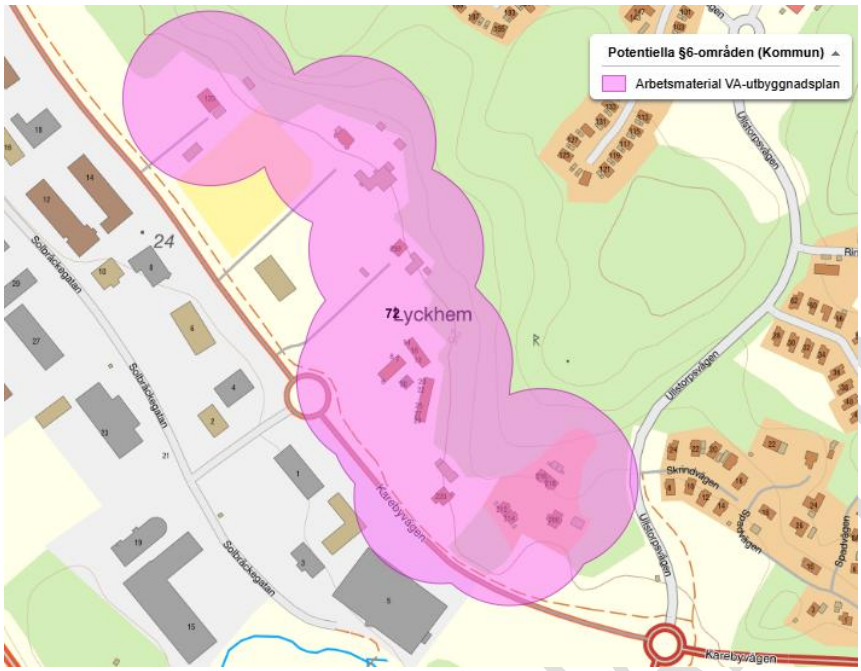
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Göta älv	Ekologisk potential är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

72. Solbräcke

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 3,0

Behovsbedömning Solbräcke

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll, där samtliga är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning/	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+	I området bedöms förutsättningarna vara god kapacitet.
	Kvalitet	+	God kvalitet.
Påverkansfaktor	Alla fastigheter förutom två, försörjs på olika sätt med kommunalt vatten och avlopp. Geografisk närhet, fastigheter inom området ligger i närheten av kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området ligger kloss an till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp, och ingår i bebyggelse i ett större sammanhang. Kan därmed ha behov att lösa vattenförsörjningen i ett större sammanhang.		

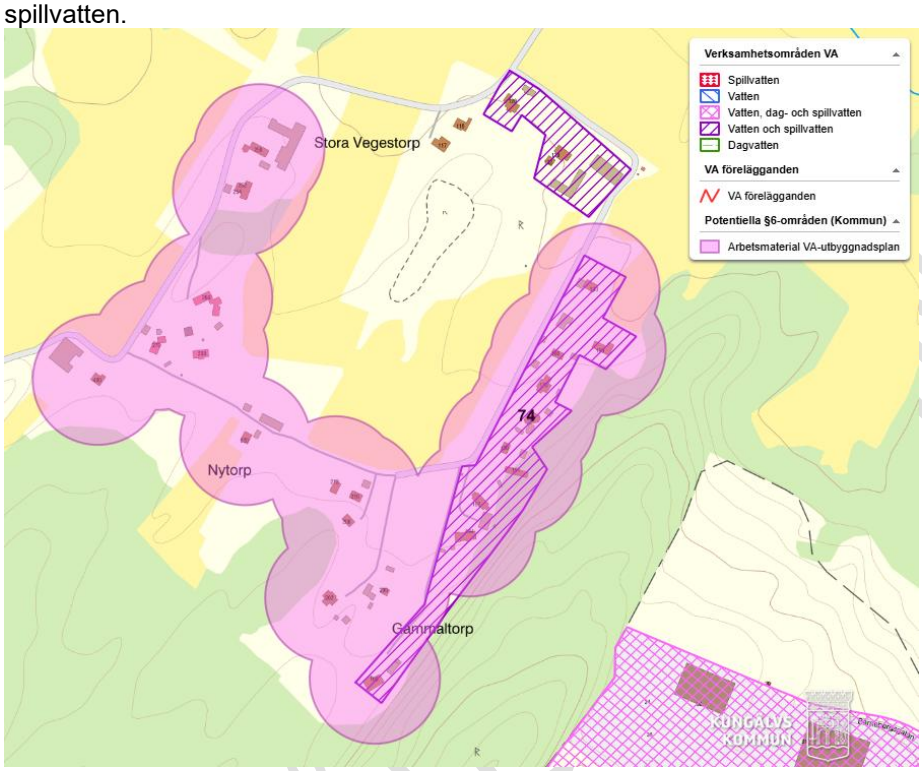
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

74. Vegestorp

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Området har bedömts som en helhet, då de tillsammans utgör en samlad bebyggelse. Tio fastigheter inom området har införlivats i kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten.

Behovsbedömning Vegestorp

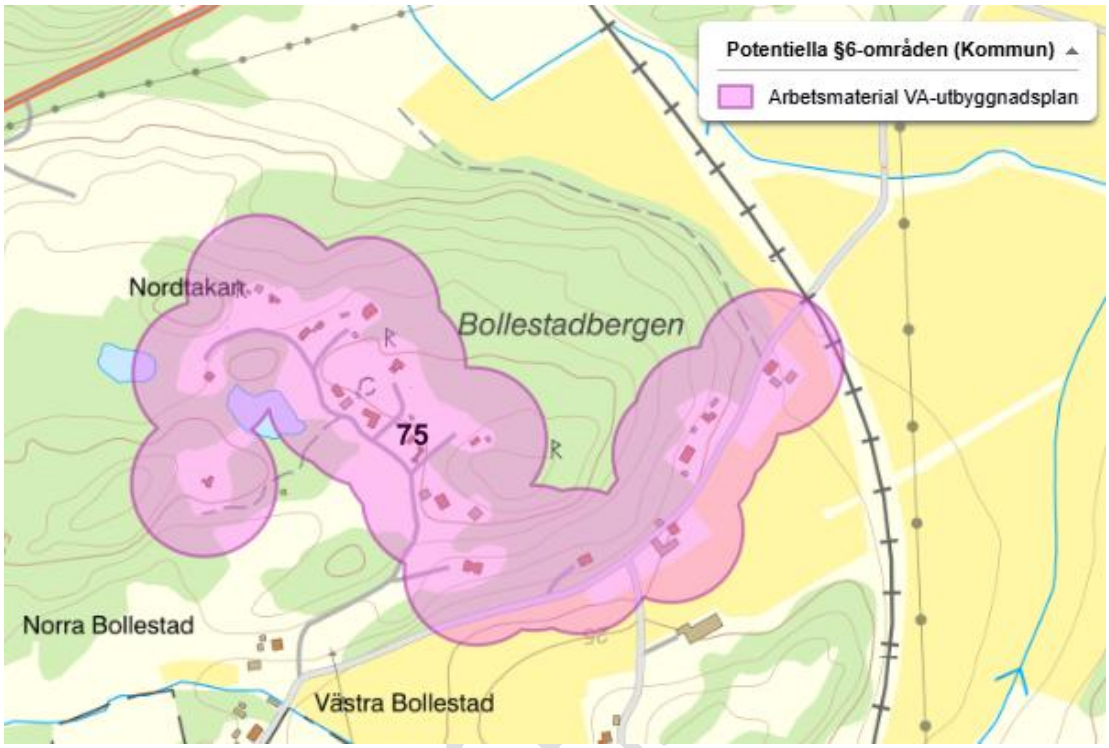
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar ska dock vara relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området ligger i direkt närhet till fastigheter som ingår i kommunalt verksamhetsområde för spill- och dricksvatten, som tillsammans innebär bebyggelse i ett större sammanhang.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

75. Bollestad

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,5

Behovsbedömning Bollestad

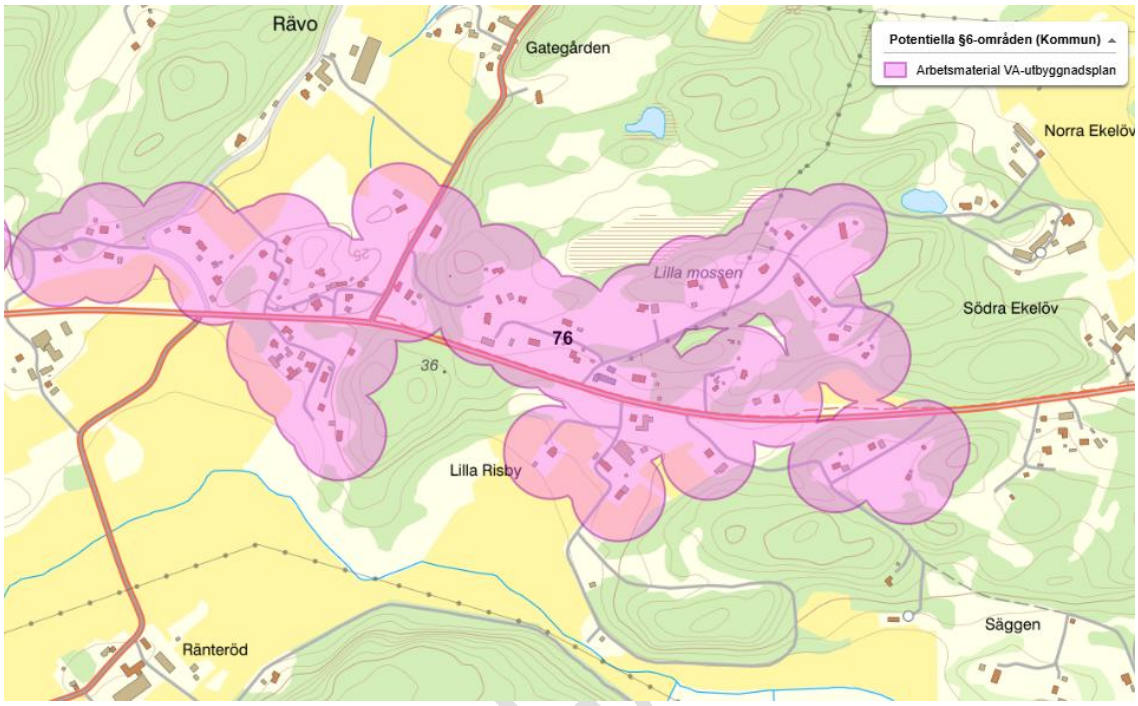
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms i nuläget som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är relativt otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns enligt GIS-stödet risker för större kvalitetsproblem (påverkan på grundvattnet) på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang. Områdets framtida va-försörjning behöver utredas vidare.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

76. Lilla Risby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Lilla Risby

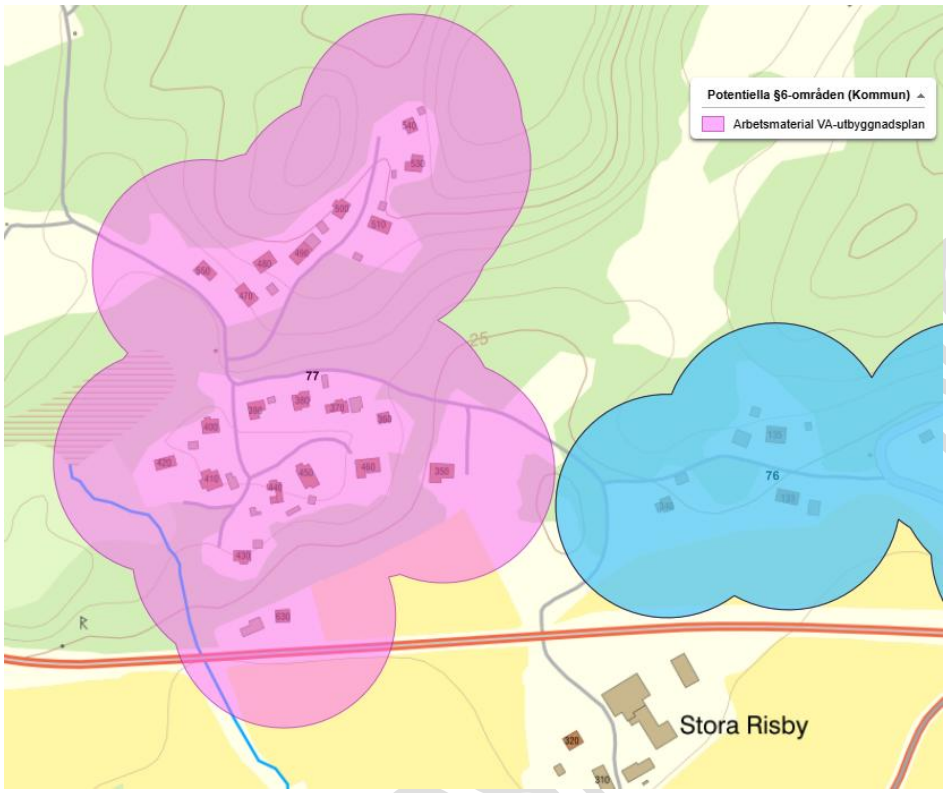
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 60-tal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara varierande dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns risk för större kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

77. Stora Risby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Stora Risby

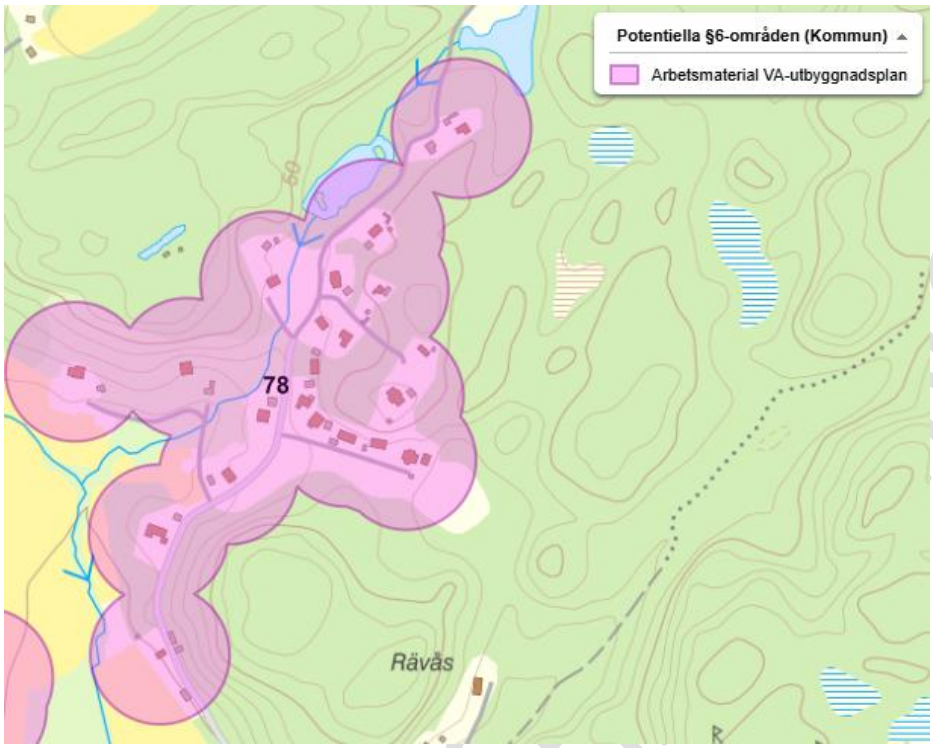
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara varierande dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns risk för större kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen i området.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

78. Staby

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Staby

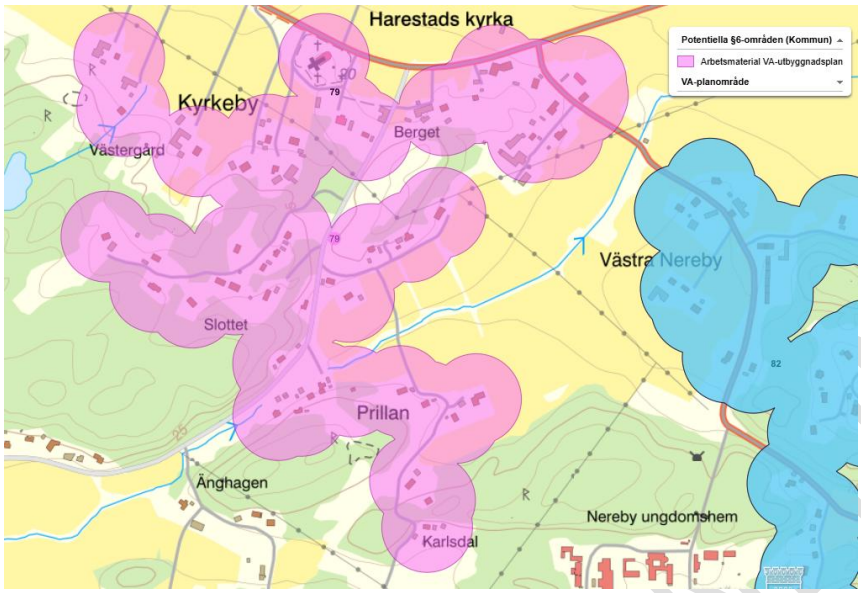
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll. En stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsanslutna till kommunalt ledningsnät)	Vatten	3	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

79. Kyrkeby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Kyrkeby

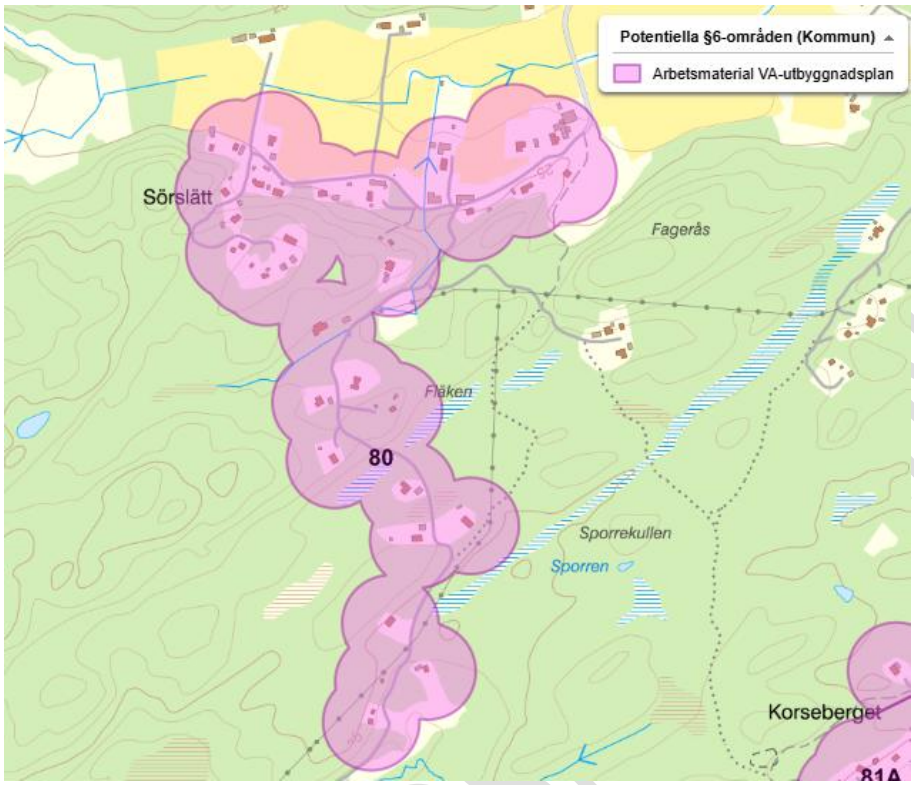
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett femtiotal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsanslutna till kommunalt ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Gemensamhets-anläggning/ (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning för vatten som försörjer en liten del av området med kommunalt dricksvatten. Kapacitet okänd. Det finns en enskild gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen för en liten del av området (8 fastigheter).		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

80. Västra Röd

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Västra Röd

Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 80-tal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

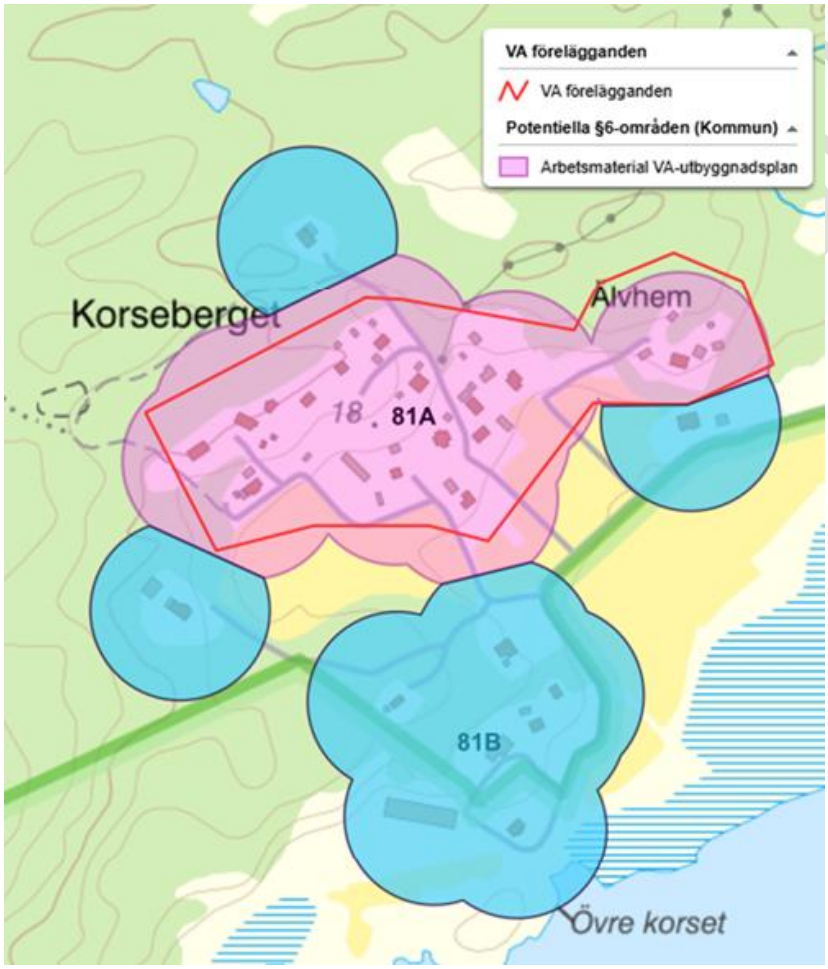
81. Korseberget

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	6,0

Hela området är behovsbedömt i sin helhet.

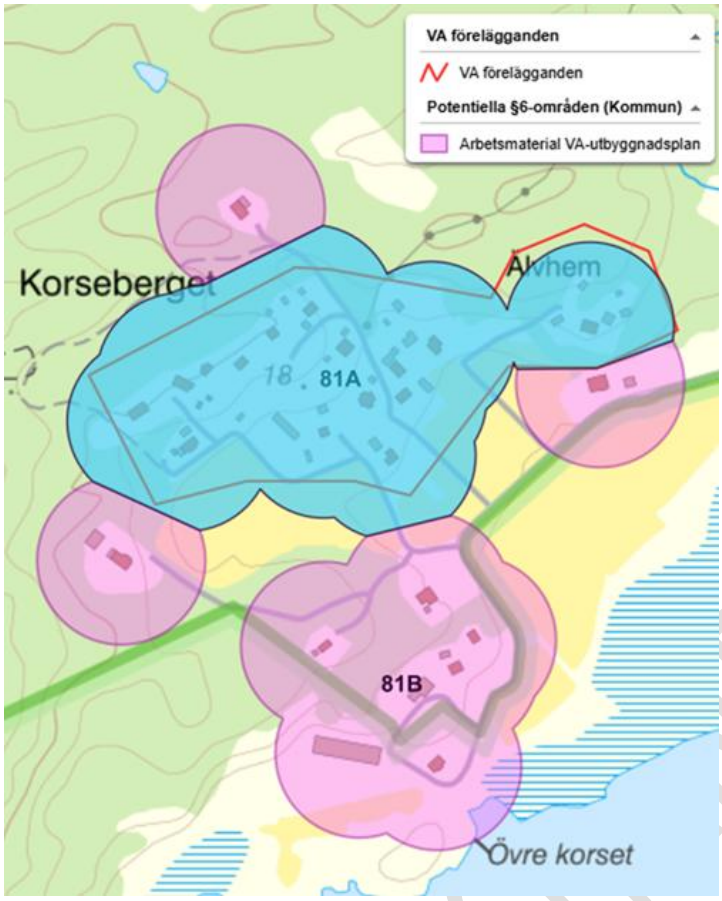
81A
Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2031. Fastigheter som berörs av föreläggandet är inringade med rött och området är markerat med rosa. Området benämns som 81A. Dessa fastigheter är prioriterade och kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten först.

Diarienummer: KS2013/1602.
Projektering pågår.

81B
Fastigheter som i bilden nedanför är rosamarkerade och benämns som 81B kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten, men i ett senare skede. Detta för att kommunen ska uppfylla föreläggandet inom angiven tid.

KUNGÄLVS KOMMUN

Behovsbedömning Korsberget

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett 26 fastigheter där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Geografisk närhet, fastigheter inom 81B ligger i närheten av planerad kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

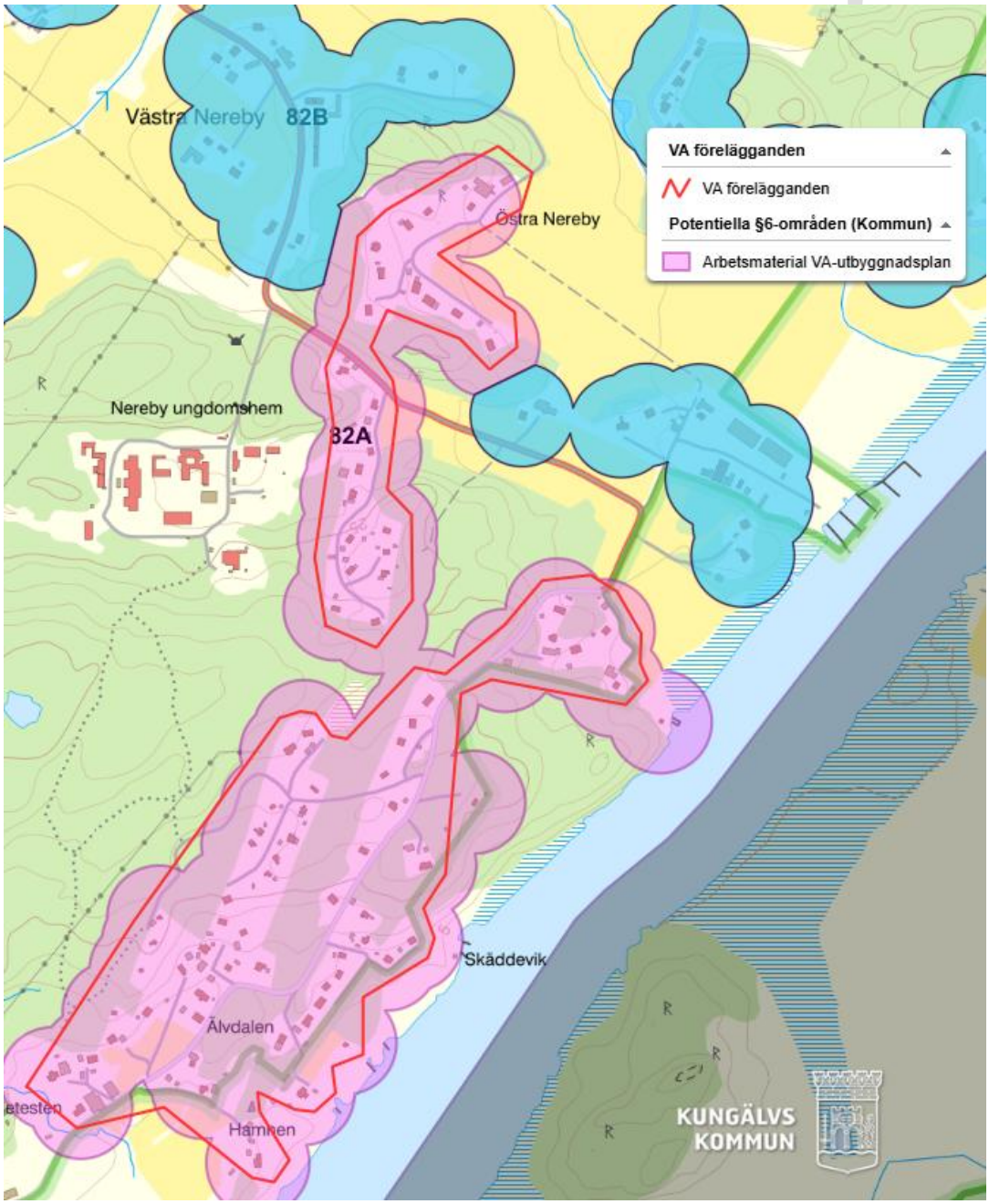
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

82. Nereby

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	8,0

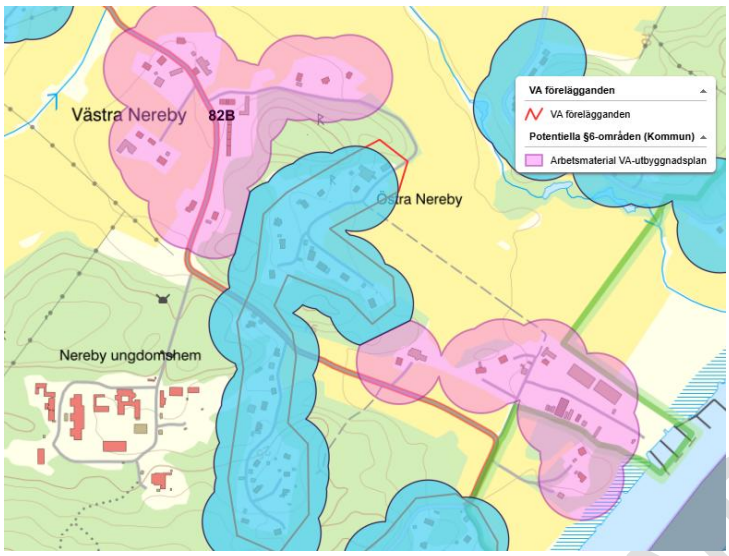
Hela området är behovsbedömt i sin helhet.
82A
Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2031.
Fastigheter som berörs av föreläggandet är inringade med rött och området är markerat med rosa. Området markeras som 82A. Dessa fastigheter är prioriterade och kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten först.
Diarienummer: KS2013/1602. Projektering pågår.

KUNGÄLVS KOMMUN

82B

Fastigheter som i bilden nedanför är rosamarkerade och benämns som 82B, kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten, men i ett senare skede. Detta för att kommunen ska uppfylla föreläggandet inom angiven tid.

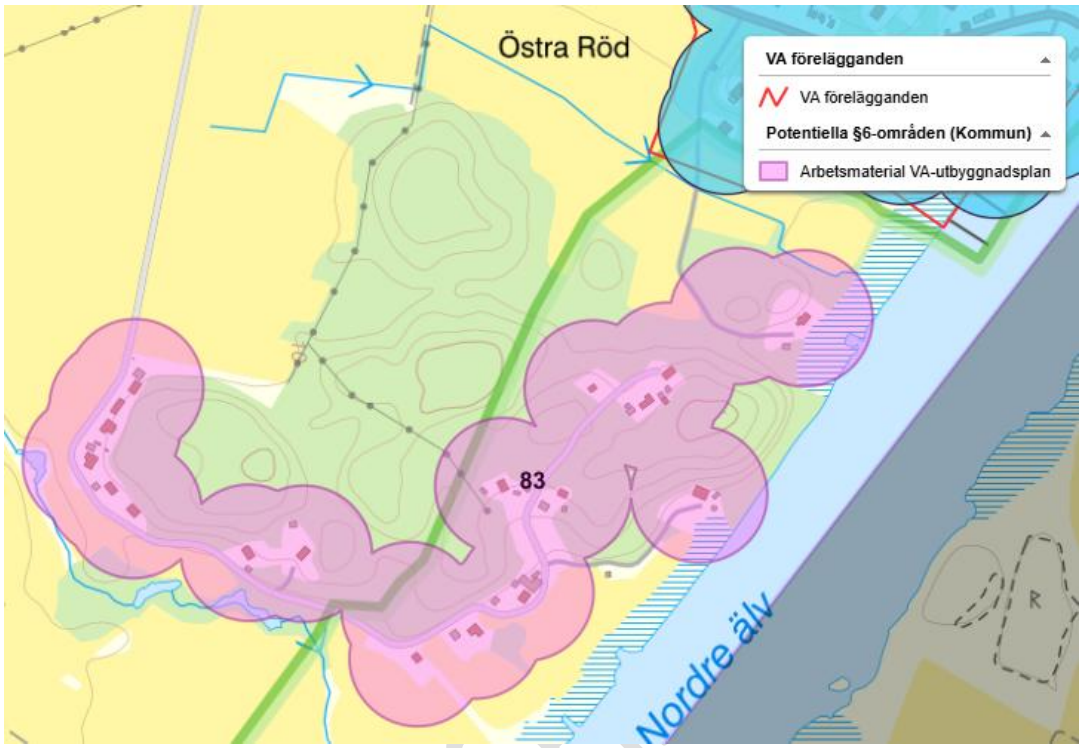
Behovsbedömning Nereby

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 120 fastigheter där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsanslutna till kommunalt ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En liten del av området försörjs av kommunalt vatten från Göteborg genom avtalsanslutning. Kapaciteten i den enskilda anläggningen är okänd. Geografisk närhet, fastigheter inom 82B ligger i närheten av planerad kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

83. Hammar

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Hammar

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Bedömningen är att det finns förutsättningar för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En gemensamhetsanläggning för dricksvatten försörjer området med kommunalt vatten via avtal. Kapaciteten i den enskilda anläggningen är okänd.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig och recipienten är mycket känslig.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

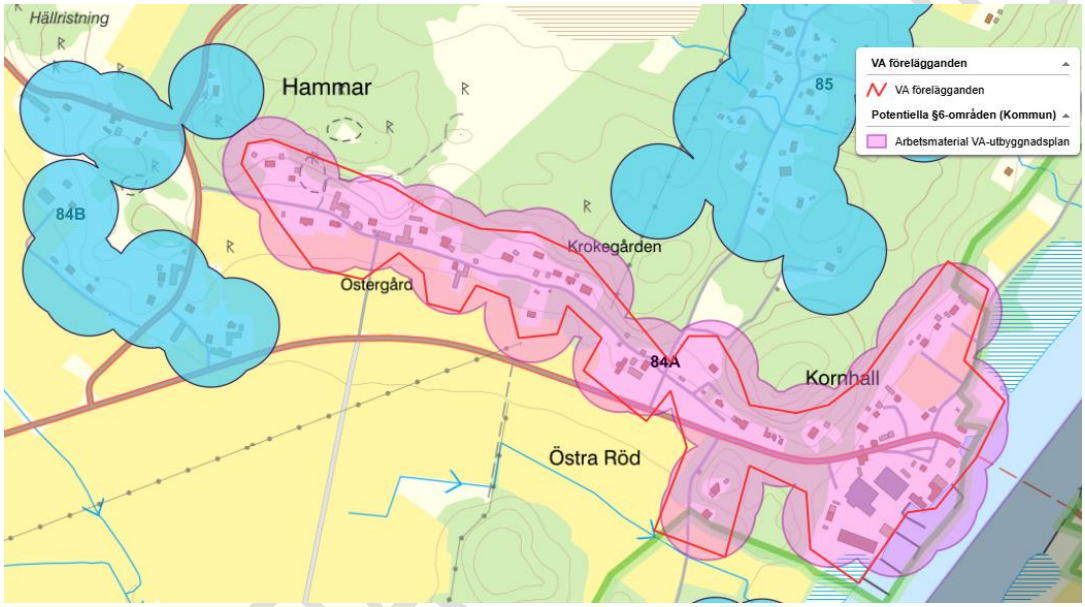
84. Kornhall

Klassificering	**Va-utredningsområde**
Behovspoäng	7,5

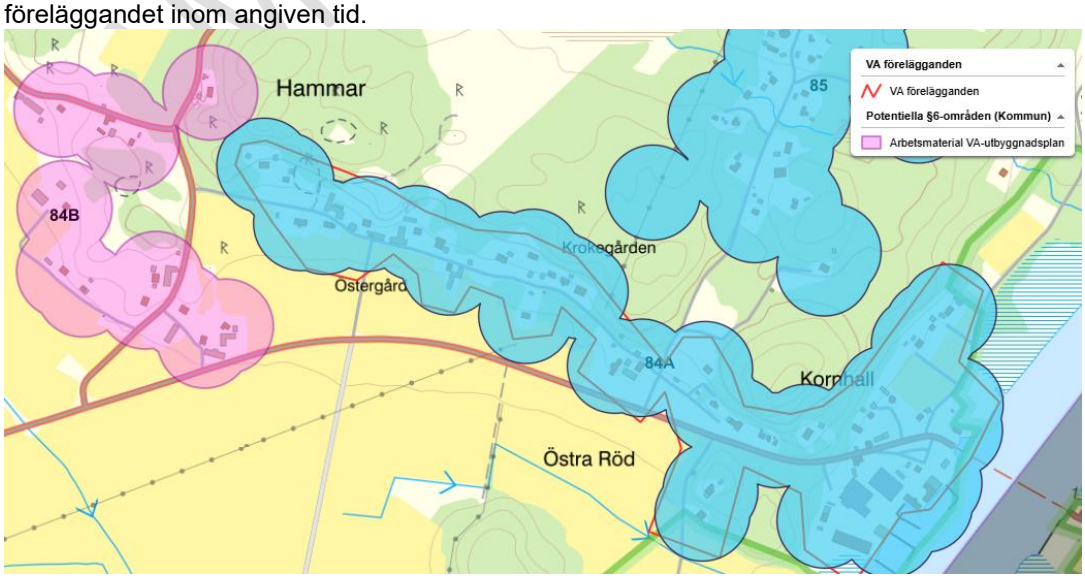
Hela området är behovsbedömt i sin helhet.

84A
Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2029.
Fastigheter som berörs av föreläggandet är inringade med rött och området är markerat med rosa. Området markeras som 84A. Dessa fastigheter är prioriterade och kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten först.

Diarienummer: KS2013/1602. Projektering pågår.

84B
Fastigheter som i bilden nedanför är rosamarkerade och benämns som 84B, kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten, men i ett senare skede. Detta för att kommunen ska uppfylla föreläggandet inom angiven tid.

Behovsbedömning Kornhall

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 70-tal fastigheter där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En liten del av området försörjs av kommunalt vatten från Göteborg genom avtalsanslutning (2 fastigheter).		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

85. Östra Röd

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Östra Röd

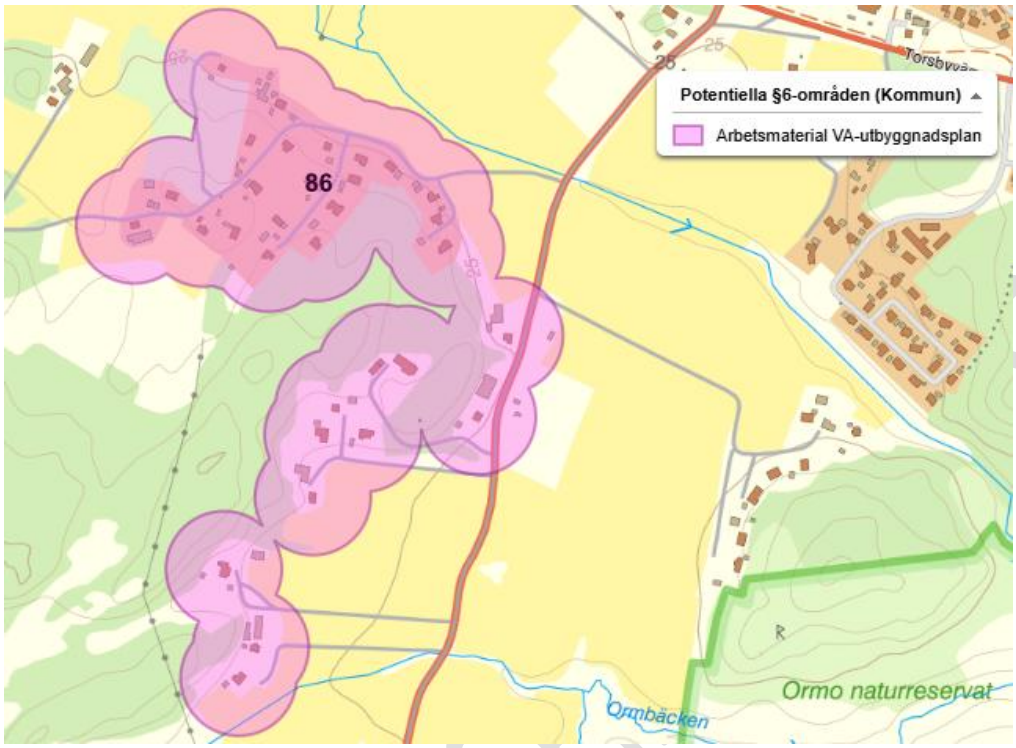
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 30-tal hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Låg retention i område med många hushåll. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Geografisk påverkansfaktor, området ligger i närhet av planerad kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

86. Hältorp

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Hältorp

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	En större del av området är avtalsanslutet via gemensamhetsanläggning till kommunalt spillvattennät. Kapaciteten i den enskilda anläggningen är okänd.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

87. Ulvesund

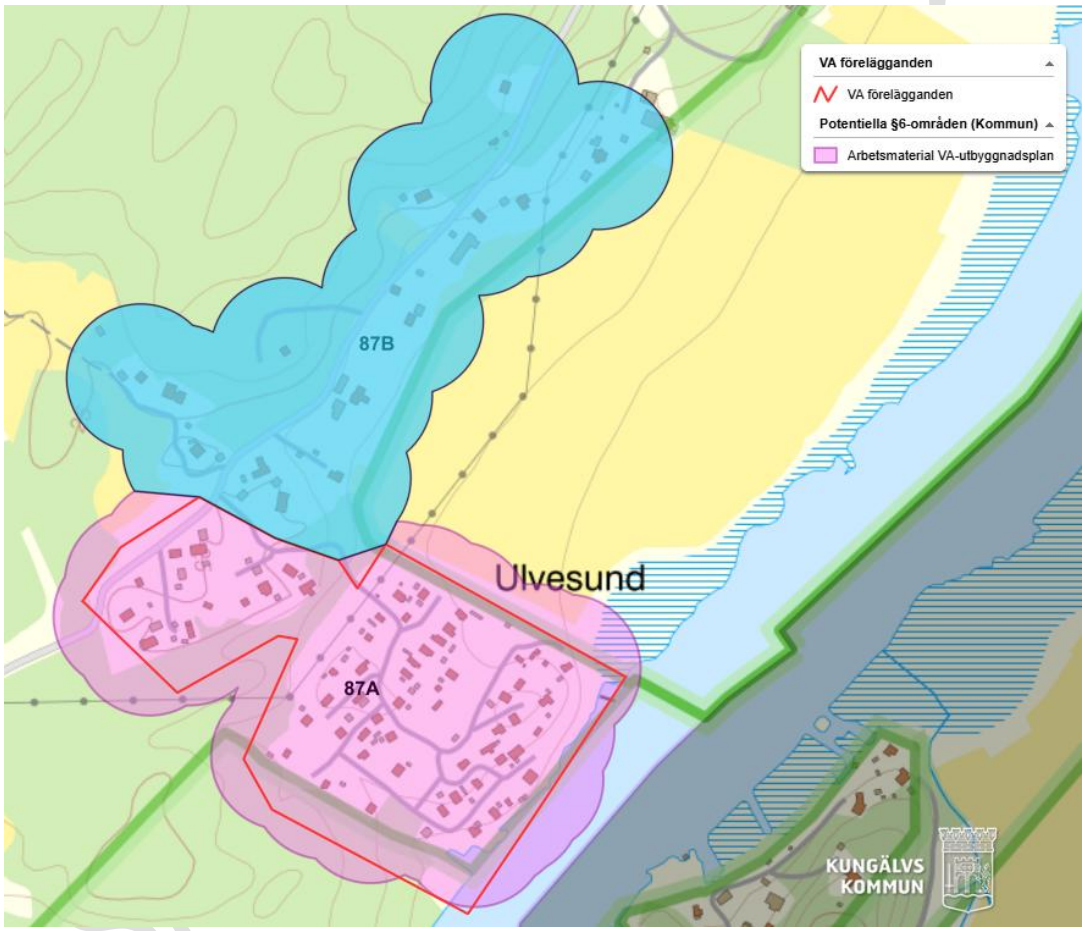
Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	9,0

Hela området är behovsbedömt i sin helhet.

87A

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vaska vara utbyggt senast 31/12 2027. Fastigheter som berörs av föreläggandet är inringade med rött och området är markerat med rosa. Området markeras som 87A. Dessa fastigheter är prioriterade och kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten först.

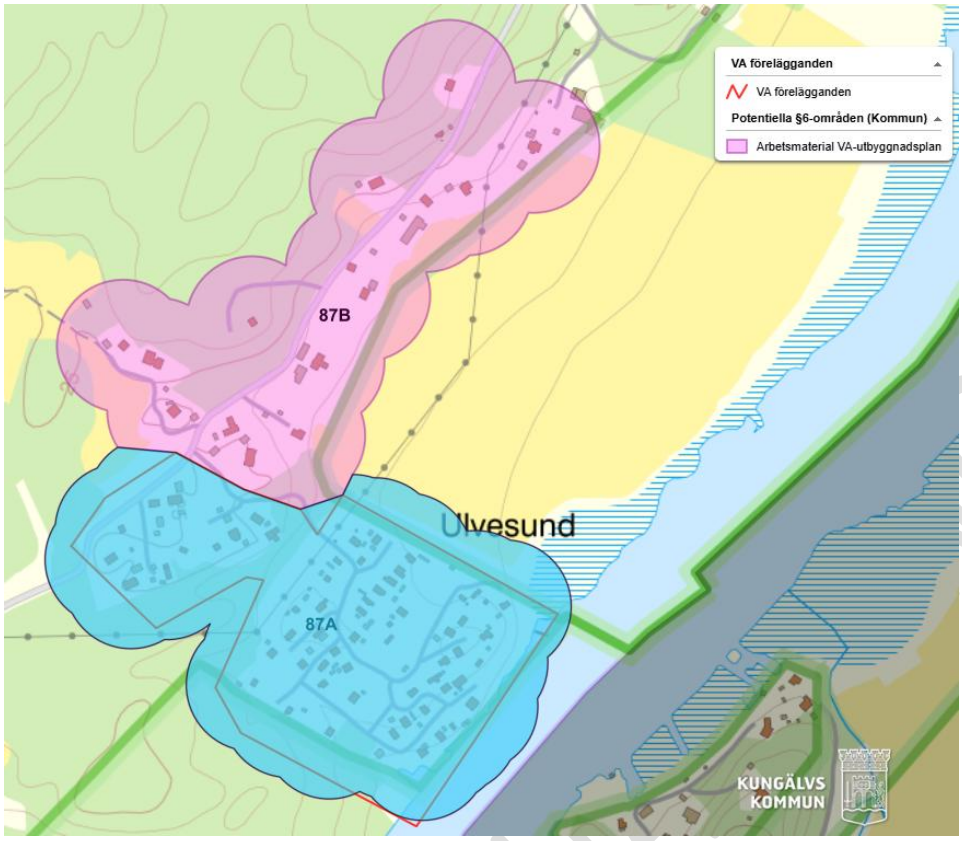
Diarienummer: KS2013/1602. Projektering pågår.

87B

Fastigheter som i bilden nedanför är rosamarkerade och benämns som 87B, kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten, men i ett senare skede. Detta för att kommunen ska uppfylla föreläggandet inom angiven tid.

KUNGÄLVS KOMMUN

Behovsbedömning Ulvesund

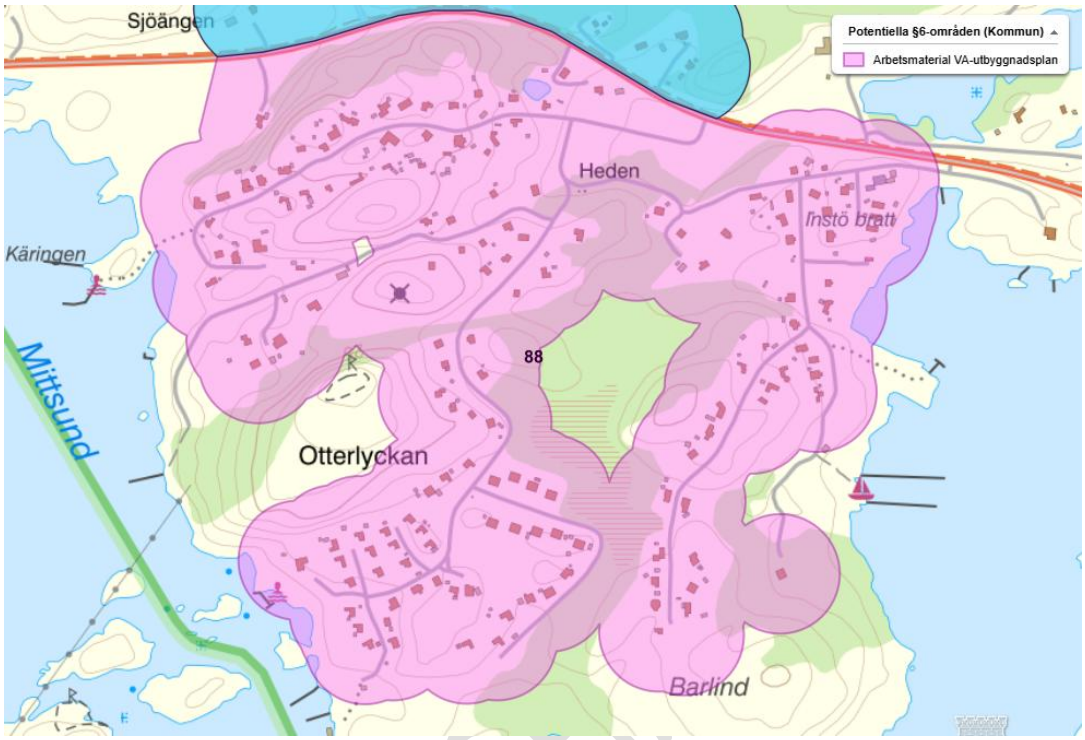
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ca 80 fastigheter, där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
VA-förening (enskild anläggning)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En privat VA-förening finns som försörjer en del av området (65 fastigheter). Geografisk närhet, fastigheter inom 87B ligger i närheten av planerad kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

88. Instön södra

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 10,0

Behovsbedömning Instön Södra

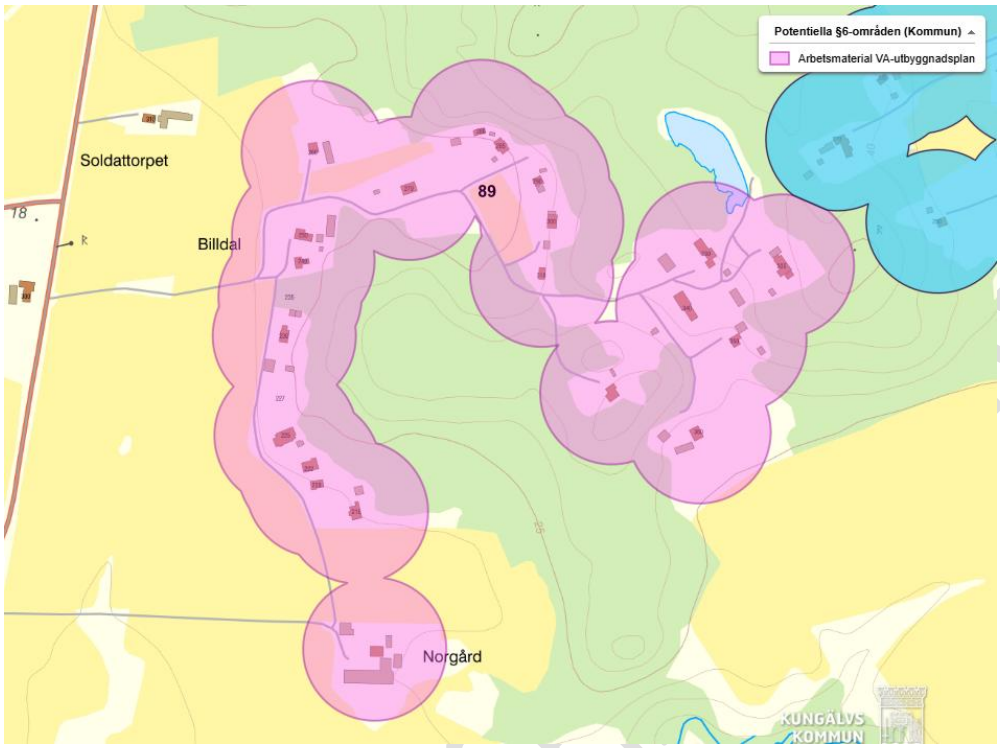
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 160-tal fastigheter, där majoriteten är fritidshus.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	1	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	1	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av, tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Älgöfjorden	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av bland annat saltvatteninträngning.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten via en gemensamhetsanläggning. Det finns också en enskild gemensamhetsanläggning för spillvatten.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

89. Adolfsberg

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Adolfsberg

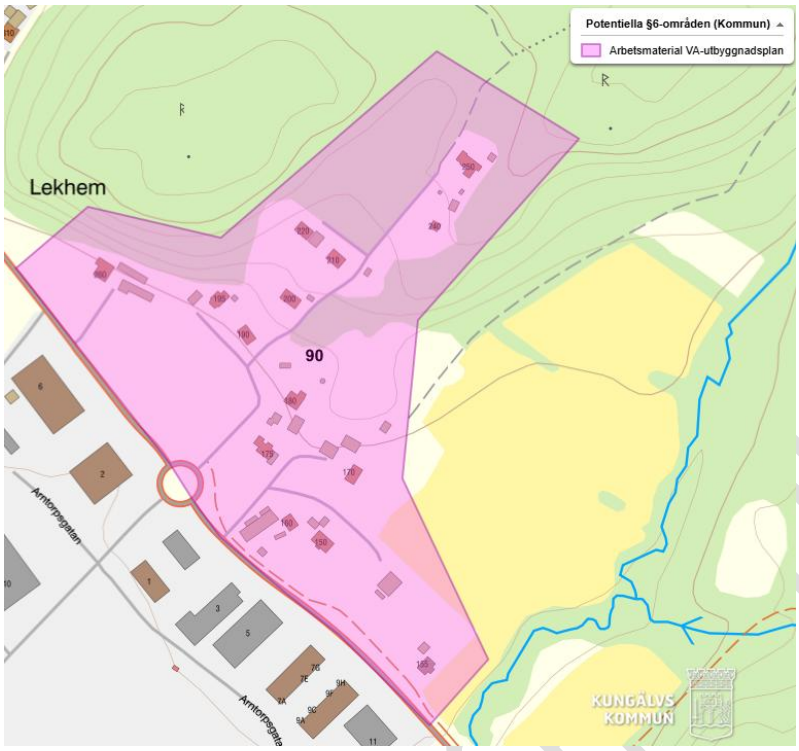
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett 20-tal fastigheter där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Berörs ej av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

90. Arntorp

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Arntorp

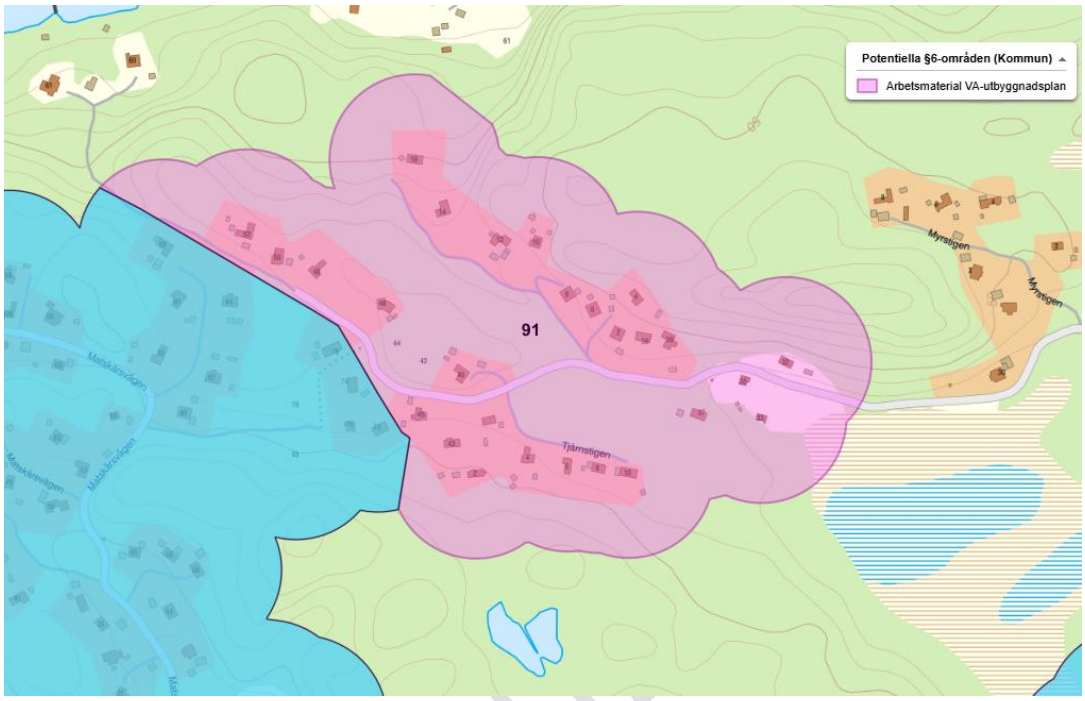
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 15 bostäder exklusive bostäder inom detaljplan.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel i och med nyligen antagen detaljplan.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (avtalsanslutna till kommunalt ledningsnät)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+	Uppgifter saknas för att bedöma kvalitet
Påverkansfaktor	Området ligger i direkt närhet till kommunalt verksamhetsområde för kommunalt vatten och spillvatten. Inom området finns det en godkänd detaljplan för nybyggnation av bostäder. Majoriteten av fastigheterna är avtalsanslutna till kommunalt vatten och spillvatten.		
Bedömning	Området klassas som bevakningsområde, då det saknas information om när detaljplanens exploatering är tänkt att starta.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

91. Mossvägen västra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Mossvägen västra

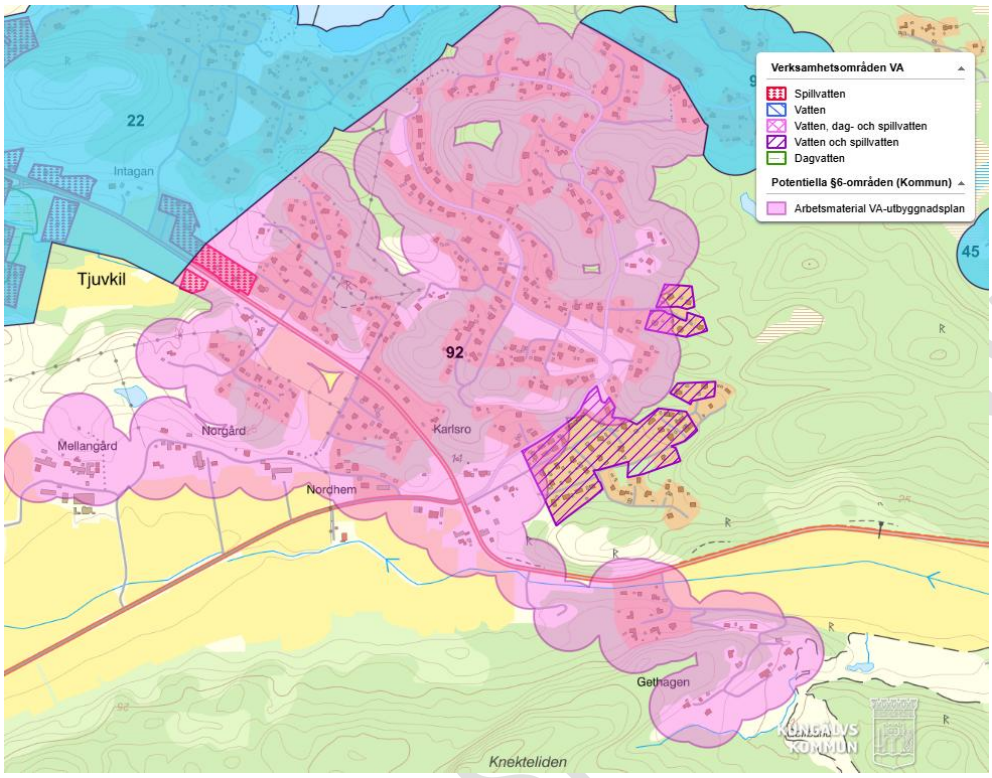
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på Sälö fjord
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området ligger i närheten av badplatsen Lökeberg.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

92. Tjuvkil östra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 10,0

Behovsbedömning Tjuvkil östra

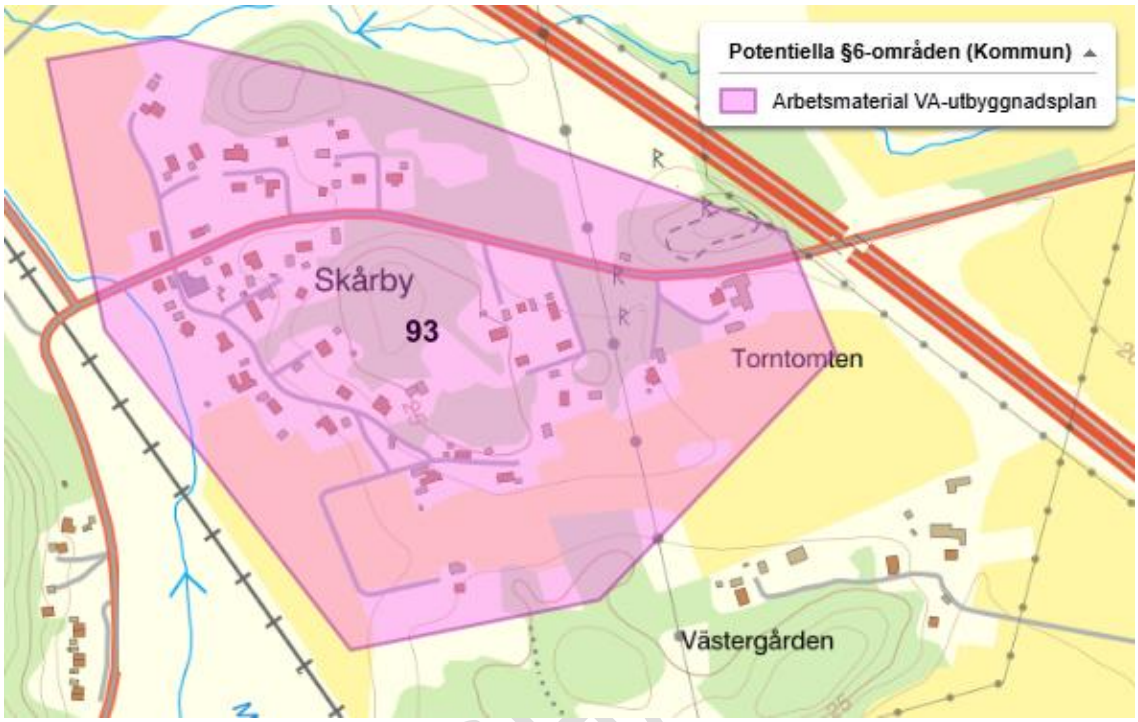
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 240 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på Sälö fjord och Älgöfjorden.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Det finns två gemensamhetsanläggningar som ombesörjer spillvattenhanteringen i stora delar av området (90 hushåll). Enstaka fastigheter i området har kommunal spillvattenhantering.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

93. Skårby station

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Skårby station

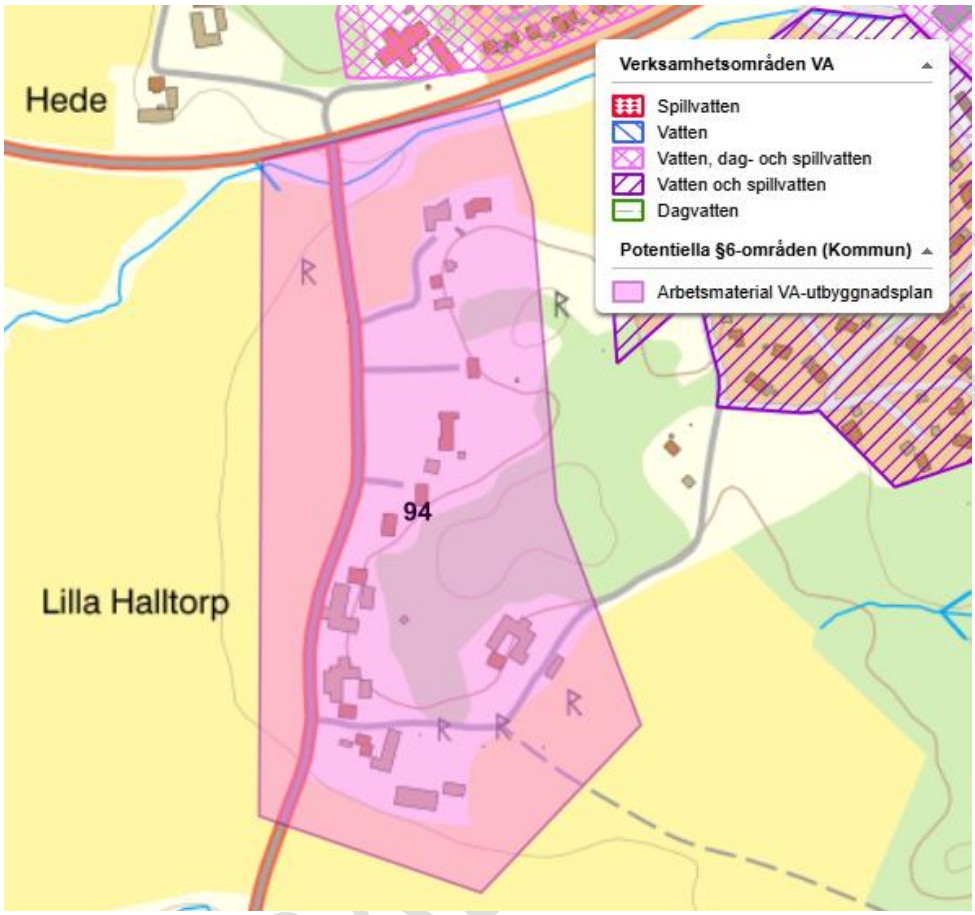
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ca 40 fastigheter
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	På platsen finns, enligt GIS-stödet, dåliga förutsättningar för att ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar.
	Recipient	++	Låg retention i område med många hushåll.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Majoriteten av fastigheterna är påkopplade på det kommunala spillvattennätet.		
Bedömning	Området kan ha ett behov av att lösa dricksvattenförsörjningen i ett större sammanhang.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

94. Lilla Halltorp

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 1,5

Behovsbedömning Lilla Halltorp

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 10 fastigheter.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Det bedöms finnas förutsättningar för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Solbergaån	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Kvaliteten är god.
Påverkansfaktor	Två av fastigheterna är avtalsanslutna till kommunalt vatten och spillvatten.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

Kungälvs kommun
Ärende: KS2023/1291
2025-09-16

Bilaga 3

Undersökning av betydande miljöpåverkan

VATTENTJÄNSTPLAN

Kungälvs kommun

SAMRÅDSHANDLING

SAMHÄLLSBYGGNAD
KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset, 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 (växel)
FAX 0303-23 91 67
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Innehåll

Inledning **2**

Sammanfattning av vattentjänstplanen **2**

Metodik för bedömning om betydande miljöpåverkan **2**

Behov av strategisk miljöbedömning eller undersökning **4**

Steg 1 och steg 2 - Lagkrav på miljöbedömningar för planer 4
Steg 3 – Påverkas Natura 2000 områden 5
Steg 4 – Miljöbedömningsförordningen 6
Steg 5 – Detaljplan eller små områden 6
Steg 6 – Övriga planer i 4§ miljöbedömningsförordningen 6
Steg 7 - Undersökning av betydande miljöpåverkan 7
Steg 8 & 9 - Beslut om ej betydande miljöpåverkan 11

Förslag till ställningstagande **11**

Medverkande tjänstemän **11**

SAMRÅDSHANDLING

Inledning

Vid framtagandet av vattentjänstplan behöver kommunen undersöka om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det vill säga, undersöka om en strategisk miljöbedömning behöver utföras i enlighet med 6 kap miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Denna bilaga redovisar kommunens undersökning om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och resultatet av undersökningen.

Sammanfattning av vattentjänstplanen

Vattentjänstplanen för Kungälvs kommun innehåller följande delar:

- Långsiktig planering för åtgärder och behov på va-anläggningen, på en övergripande nivå.
- Påbörjad kartläggning av va-anläggningens påverkan vid skyfall.
- VA-planområden kategoriserade som enskilt va-område, va-bevakningsområde, va-utredningsområde eller va-utbyggnadsområde.
- Undersökning om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Vattentjänstplanen är av strategisk och övergripande karaktär, som översiktligt redovisar olika va-planområdens behov av va-försörjning och vilka åtgärder som kommunen behöver genomföra. Planen fastslår inte hur det ska lösas, inga tekniska lösningar eller markanspråk redovisas. Detta utreds alltid i efterkommande projektprocess. För att åtgärderna i planen ska genomföras krävs att varje enskilt projekt får ett politiskt beslut om startbesked för investering.

Vattentjänstplanen är inte bindande, vilket innebär att beskrivna åtgärder i planen kan ändras om förutsättningar eller politiska beslut förändras.

Metodik för bedömning om betydande miljöpåverkan

När en vattentjänstplan tas fram behöver kommunen undersöka om planen innebär en betydande miljöpåverkan i enlighet med 6 kap miljöbalken (MB) och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Planer eller en ändring som kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kan påverka ett Natura 2000-område och som därmed kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § i miljöbalken, ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

För att bedöma om planen innebär en betydande miljöpåverkan eller inte har vägledningen ifrån Naturvårdsverket använts (Naturvårdsverket, 2025).

Nedanstående figur/vägledningsmatris används som en hjälp för att reda ut om planen omfattas av krav på strategisk miljöbedömning eller om en undersökning ska genomföras.

SAMRÅDSHANDLING

De röda markeringarna i figuren representerar de bedömningar som gjorts och som redovisas i följande kapitel.

Figur 1. Visar Naturvårdsverkets vägleddnings matris - Strategisk miljöbedömning. Figuren visar också, med röda markeringar, den bedömning som kommunen har gjort.

SAMRÅD

Behov av strategisk miljöbedömning eller undersökning

Detta kapitel redovisar kommunens bedömning om vattentjänstplanen innebär en betydande miljöpåverkan eller inte. Rubrikerna i kapitlet hänvisar till de röda markeringarna i Figur 1 i föregående kapitel.

Steg 1 och steg 2 - Lagkrav på miljöbedömningar för planer

Steg 1 och steg 2 i vägledningsmatrisen i figur 1 fastställer om planen omfattas av lagkrav för miljöbedömning.

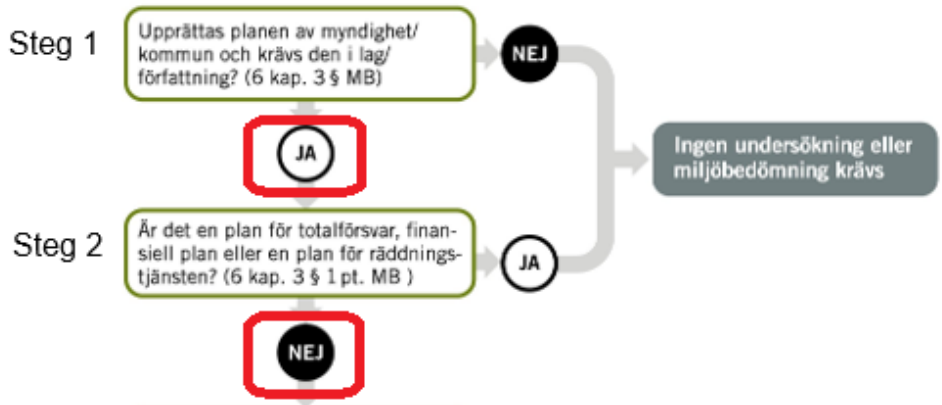
I 6 kap. 3§ MB står följande:

3 § En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skyldigheten gäller inte

Planer och program som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten, och

Finansiella eller budgetära planer och program.

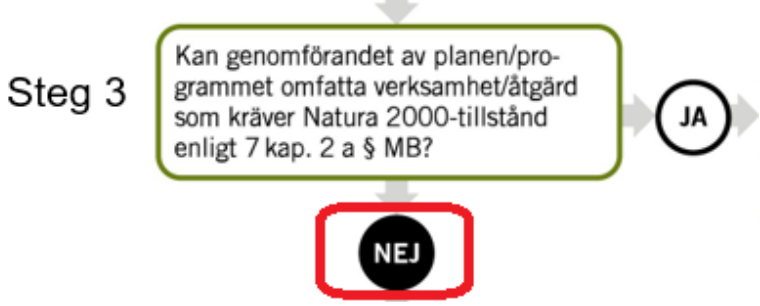
Slutsats steg 1: Ja, vattentjänstplanen är reglerad i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) och det är en plan som kommunen är ansvarig för.

Slutsats steg 2: Nej, vattentjänstplanen är inte framtagen för totalförsvaret eller räddningstjänsten.

SAMRÅDSHANDLING

Steg 3 – Påverkas Natura 2000 områden

I steg 3 bedöms planen utifrån dess möjliga påverkan på Natura 2000 område. Om en plan eller dess åtgärder kräver tillstånd enligt 7 kap 28a § miljöbalken (det vill säga Natura 2000) ska den alltid antas medföra betydande miljöpåverkan.

Slutsats steg 3: Nej.

Vattentjänstplanen pekar ut utbyggnadsområden över stora delar av kommunen. Några av de utpekade va-utbyggnadsområdena ligger i anslutning till Natura 2000-område. För området 82 - Nereby är det fem (5) fastigheter som ligger inom Natura 2000 området. Området är utpekat som utbyggnation i och med föreläggande.

Nödvändiga åtgärder inom och till dessa områden vid utbyggnation av den allmänna va-anläggningen skulle kunna kräva tillstånd enligt 7 kap 28a§ miljöbalken.

Kommunen bedömer att genomförandet av vattentjänstplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan genom att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Vattentjänstplanen är inte bindande, detta gör att andra förutsättningar och politiska beslut kan ändra inriktningen.

De utpekade åtgärderna i planen är så pass övergripande att det är svårt att göra en realistisk/relevant bedömning av miljöpåverkan. Vattentjänstplanen pekar inte ut omfattningen av utbyggnationen, teknisk lösning eller vilken mark som behöver tas i anspråk. I projektskedet kommer nödvändiga miljöprövningar och tillstånd tas fram och sökas. Det är först då en användbar miljöbedömning kan utföras.

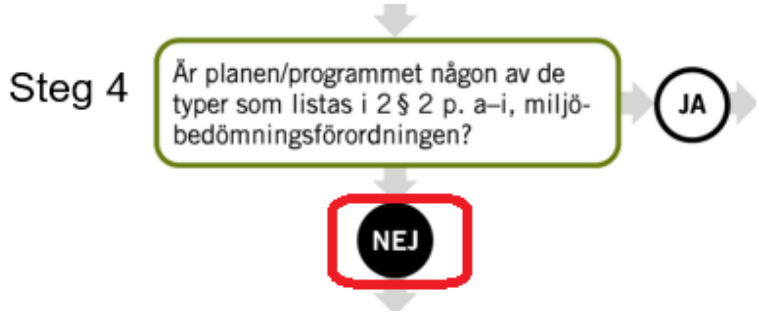
Bedömningen är att en utbyggnation inte kommer att påverka syftet med skydden negativt utan snarare positivt.

Genom att ansluta fastigheter nära eller i Natura 2000 område till kommunalt vatten och avlopp upphör de lokala utsläppen ifrån enskilda avlopp helt. I bevarandeplanen för Natura 2000 *Estuariet Nordre älv* är utsläpp ifrån avloppsvatten en av de faktorer som anges kunna påverka området negativt.

SAMRÅDSHANDLING

Steg 4 – Miljöbedömningsförordningen

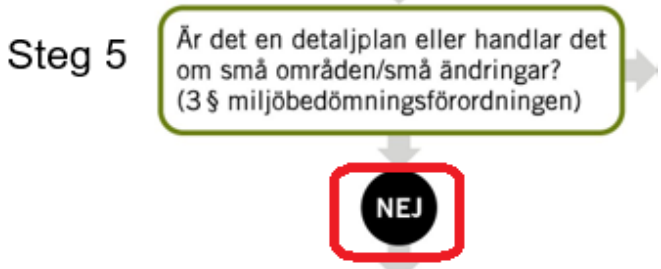
I detta steg kontrolleras om planen utgör någon av de typer som listas i 2§ punkt 2 (a-i) i miljöprövningsförordningen.

Slutsats steg 4: Nej, vattentjänstplanen innehåller inte några åtgärder som är av den typ som listas i 2§ punkt 2 (a-i) i miljöprövningsförordningen. Vattentjänstplanen är inte en fysisk plan i den mening att den anger var byggnader eller infrastruktur ska placeras. Det utreds i ett senare skede. Men den är ett dokument som är del av kommunens fysiska planering så till vida att den beskriver hur kommunen ska tillgodose behovet av allmänna vattentjänster.

Steg 5 – Detaljplan eller små områden

Steg 5 handlar om att kontrollera om planen uppfyller villkoren i 3 § miljöprövningsförordningen.

Slutsats steg 5: Nej

Vattentjänstplanen handlar varken om detaljplaner eller om användningen av små områden på lokal nivå. Det skulle kunna vara aktuellt med markanvändning för mindre områden, men eftersom det ännu inte är utrett vilka tekniska lösningar som krävs för respektive utbyggnadsområde, har det inte beaktats.

Steg 6 – Övriga planer i 4§ miljöbedömningsförordningen

Följande steg tittar på det som kallas övriga planer och program i miljöbedömningsförordningen 4§. Paragrafen lyder som följer.

SAMRÅDSHANDLING

4 § Planer och program som krävs i lag eller annan författning och som upprättas av en myndighet eller kommun samt ändringar i sådana planer och program ska, om de inte omfattas av 2 §, antas medföra en betydande miljöpåverkan endast om

1. planerna, programmen eller ändringarna anger förutsättningar för att bedriva verksamheter och åtgärder med hänsyn till hur de kan påverka miljön, och
2. en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken visar att en sådan miljöpåverkan kan antas.

Slutsats steg 6: Ja. Vattentjänstplanen tillhör kategorin ”övriga planer och program” och därför ska en undersökning av betydande miljöpåverkan göras.

Steg 7 - Undersökning av betydande miljöpåverkan

En undersökning av betydande miljöpåverkan innebär två steg:

1. identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan

2. samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som kan antas bli berörda av planen. Detta kallas för undersökningssamråd.

Länsstyrelsen har tidigare skickat ut PM om att de endast kommer att yttra sig en gång om vattentjänstplaner. Beslutet om betydande miljöpåverkan samråds därför med länsstyrelsen samtidigt som för vattentjänstplanen, och därför hålls inga separata undersökningssamråd med länsstyrelsen.

Efter undersökningen ska kommunen i ett särskilt beslut avgöra om planen kan antas ha betydande miljöpåverkan. Om kommunen beslutar att planen har betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen miljökonsekvensbeskrivning tas fram.

Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten (6 kap. 7 § MB). Beslutet får inte överklagas (6 kap. 8 § MB). Oavsett om det blir ett jakande eller nekande svar på om en strategisk miljöbedömning ska tas fram bidrar underökningen till att integrera miljöaspekter i planen eller programmet, vilket i sin tur i främjar en hållbar utveckling.

Resultat av undersökning av betydande miljöpåverkan

Eftersom vattentjänstplanen berörs av miljöbalken 6 kap 6 § ska en undersökning om planen antas ha betydande miljöpåverkan tas fram.

Det är främst påverkan på Natura 2000-området som kan innebära betydande miljöpåverkan av planen. Eftersom det i dagsläget inte är utrett hur va-utbygganden ska genomföras görs en enkel miljöbedömning, anpassad efter planens övergripande karaktär.

SAMRÅDSHANDLING

Undersökningen har utgått ifrån 5 § miljöbedömningsförordningen och kommunens checklista för miljöbedömning. Utifrån det underlaget har en anpassad checklista (Tabell 1) tagits fram.

Tabell 1. Checklista för undersökning om betydande miljöpåverkan för vattentjänstplanen.

CHECKLISTA ÖVER MÖJLIG MILJÖPÅVERKAN		
	UPPSKATTNING OM MILJÖPÅVERKAN ENLIGT CHECKLISTAN KAN UPPSTÅ I SAMT MOTIVERING TILL DENNA BEDÖMNING	
PLANERING	Ja/nej/ osäkert	Motivering/Kommentar
Strider planen mot gällande ÖP/FÖP?	Nej	Planen är bedömd mot ÖP och övriga FÖP och strider inte mot intentionen i dessa.
Kommer planen i konflikt med annan kommunal eller regional planering?	Nej	Inga konflikter har noterats.
NATURMILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas lagenligt skyddad natur: Natura 2000, riksintressen, reservat, strandskydd, biotopskydd (även generella) eller föreslagen skyddad natur?	osäkert	Flera av de utpekade va-utbyggnadsområdena ligger inom eller i anslutning till Natura 2000-område, naturreservat eller riksintresse för naturvård. Nödvändiga åtgärder inom dessa områden vid utbyggnation av va-ledningsnätet, kommer därmed kräva tillstånd enligt 7 kap 28a§ miljöbalken. Men eftersom åtgärderna inte är tillräckligt utredda i detta skede, gällande markåtkomst, teknisk lösning eller lokalisering. Är det svårt att bedöma omfattningen av miljöpåverkan (positiv/negativ). Detta behöver kommande projekt/åtgärd ansvara för i kommande utrednings- och byggnationsfas på detaljnivå.
Påverkas i lag skyddade eller särskilt hotade arter (utpekade i EU:s direktiv, fridlysta, rödlistekategori CR, EN, VU)?	Nej	Åtgärderna i planen är inte tillräckligt utredda för markåtkomst, teknisk lösning eller lokalisering för att bedöma omfattningen av miljöpåverkan.
Påverkas känsliga ekologiska, hydrologiska eller geologiska processer, eller speciella livsmiljöer av värde för biologisk mångfald?	Nej	Åtgärderna i planen är inte tillräckligt utredda för markåtkomst, teknisk lösning eller lokalisering för att bedöma omfattningen av miljöpåverkan.

SAMRÅDSHANDLING

REKREATION OCH FRILUFTSLIV	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas lagenligt skyddade områden (naturreservat, strandskydd), riksintresse för friluftsliv eller föreslagen skyddad natur?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
Påverkas värdefullt rekreationsområde (naturvårdsprogram, vandringsleder med mera)?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
VATTEN	**Ja/nej/ osäkert**	**Motivering**
Påverkas sjö, vattendrag eller våtmark genom utsläpp, mekaniska ingrepp, ändrade flöden eller sedimentation?	Ja	I förlängningen påverkas vatten i positiv riktning, då minskning av näringsämnen från enskilda avlopp och tillskottsvatten minskas.
Påverkas vattenskyddsområde eller annan vattentäkt?	Nej	Inga åtgärder är utpekade inom vattenskyddsområde.
Påverkas statusen i status i recipient/vattenförekomst och möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormen?	Ja	Vattenkvaliteten i vattendragen förväntas påverkas positivt då påverkan av enskilda avlopp minskas, Kode avloppsreningsverk avvecklas och med arbetet för att minska tillskottsvatten/bräddning.
KULTURMILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas område/objekt av riksintresse för kulturvärden?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Hänsyn till detta tas i kommande projekt där val av teknisk lösning bestäms.
VISUELL MILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Betydande förändringar i stads- eller landskapsbild? Påverkas område med värdefull eller karaktäristisk landskapsbild? Påverkas element, som är viktiga för stads- eller landskapsbilden?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Hänsyn till detta tas i kommande projekt där val av teknisk lösning bestäms.
HUSHÅLLNING MED NATURRESURSER	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas område som är värdefullt för annan markanvändning i eller utanför planområdet, direkt eller indirekt (jordbruksmark, skogsmark, vattenskyddsområde etc)?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Hänsyn till detta tas i kommande projekt där val och placering av teknisk lösning bestäms.

SAMRÅDSHANDLING

Är aktiviteterna resurs- eller energislukande?	osäkert	Svårbedömt. Det beror på teknikval vid byggnation och krav i upphandling. Beror också på teknikval som bestäms i ett senare skede.
HÄLSA OCH SÄKERHET	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Risk för skred, ras eller erosion?	osäkert	Inga geotekniska undersökningar har studerats. Kungälv har skredkänsliga områden. Detta omhändertas i ett senare skede vid byggnation eller planering av åtgärder.
Finns det risk för människors hälsa och miljö?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms påverka människors hälsa och miljö positivt. Människor får tillgång till rent och hälsosamt vatten. Kommunalt va minskar risken för att enskilda fastigheter får avloppspåverkade vattentäkter när enskilda lösningar för avloppshantering tas bort.
KLIMAT	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas det lokala klimatet i kommunen?	osäkert	Svårbedömt. Det beror på teknikval vid byggnation och krav i upphandling. Beror också på teknikval som bestäms i ett senare skede.
SOCIAL MILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas befintliga boende?	Ja	Tillgång till rent vatten och avledning av spillvatten bedöms påverka boende positivt. Vid anslutning till allmänt va ska anläggningsavgifter betalas, vilket kan påverka boende negativt.
Sänks områdets status?	Nej	Tillgång till rent vatten och avledning av spillvatten bedöms inte sänka områdens status. Erfarenhet visar att värdet på bostäder som ansluts till kommunalt va stiger. Bostäder med kommunalt va är mer attraktiva för köpare.
NATIONELLA, REGIONALA OCH LOKALA MILJÖMÅL	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Motverkar planen genomförande av nationella, regionala, lokala miljömålen?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms påverka följande miljömål i positiv riktning. 7. Ingen övergödning. 8. Levande sjöar och vattendrag. 9. Grundvatten av god kvalitet. 10. Hav i balans samt levande kust och

SAMRÅDSHANDLING

		skärgård. 15. God bebyggd miljö.

Steg 8 & 9 - Beslut om ej betydande miljöpåverkan

Kungälvs kommun gör bedömningen att vattentjänstplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

De flesta av åtgärderna som presenteras i vattentjänstplanen är dels av övergripande karaktär, dels till för att skydda människors hälsa och miljön. Detta genom att genom att leverera bra dricksvatten och rena avloppsvattnet. Planen ska också redovisa en långsiktig planering för hur kommunen ska kunna uppfylla detta och vilka åtgärder som behövs för att kunna utföra det uppdraget. Det ger följdeffekter som bidrar till en positiv miljöutveckling och positiva effekter för människor inom kommunen.

Vattentjänstplanen är ett övergripande och strategiskt dokument, som endast pekar ut kommande områden som är aktuella för utbyggnation översiktligt. Därför är det svårt att i detta skede bedöma vilka aspekter eller åtgärder som kan komma att påverkas. Detta behöver utredas i ett senare skede, i projektfasen då teknisk lösning eller placering av anläggningar väljs. Då kan kommunen säkerställa att respektive projekt tar hänsyn till miljön och minimerar påverkan på aktuella skyddsvärden, att rätt tillstånd inhämtas och att den bästa tekniska lösningen väljs.

Förslag till ställningstagande

Fastställande av vattentjänstplanen bedöms sammantaget inte medföra risk för betydande miljöpåverkan.

Vilket innebär att det inte behöver utföras en strategisk miljöbedömning eller upprättas en särskild miljökonsekvensbeskrivning enligt MB 6 kap 11–12 §§.

Medverkande tjänstemän

Carolina Bodlund, VA-ingenjör

Maria Hübinette, verksamhetsledare Miljö

Katarina Bjelke, enhetschef VA-teknik

Tobias Edner, VA-ingenjör

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Linda Andreasson

2025-09-16

Remissvar Översiktsplan 2050 Lilla Edet Granskningssamråd (Dnr KS2024/2682–8)

Sammanfattning

Lilla Edets översiktsplan är utställd för Granskning under perioden 17 september till 17 november. Kungälvs kommun har fått förlängd svarstid till den 20 november. Översiktsplanen var på samråd under perioden 4 december till 4 februari och då hade Kungälvs kommun inga synpunkter.

Lilla Edets kommun har haft en relativt hög befolkningstillväxt den senaste tioårsperioden. Mellan år 2013 och 2023 växte kommunens befolkning med 12,4 procent. Det motsvarar en årlig befolkningstillväxt på över 1,2 procent, men ökningen har inte varit jämnt fördelad över tid. De senaste fem åren har ökningstakten bromsat upp ordentligt, med en årlig tillväxttakt om 0,5 procent.

Hela kommunen ska utvecklas med grund i de stora natur- och kulturvärdena. Det största planerade bebyggelsetillskottet bör ske i centralorterna Lilla Edet och Lödöse. I Lödöse sker en stor utbyggnad, medan Lilla Edet kompletteras och förtätas. Förutsättningar för kommersiell service och större offentlig service ska koncentreras till de två centralorterna.

Som inriktning för den långsiktiga fysiska planeringen har fyra övergripande mål formulerats. Målen har liksom översiktsplanen i sin helhet år 2050 som utgångspunkt. De ska fungera vägledande för en hållbar utveckling av Lilla Edets kommun. En sammanhängande kommun i närheten av omvärlden, En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun, Grönska och vatten som möjliggörare, Enkelt att leva.

Den huvudsakliga utbyggnaden anges bör ske nära befintlig infrastruktur och kollektivtrafik för att ge förutsättningar för en förbättrad tillgänglighet och sammanhängande kommun. Merparten av bebyggelseutvecklingen ska ske i närhet av större kommunikationsstråk med god tillgång till befintlig infrastruktur, kollektivtrafik samt cykelpendling. Samband över kommungränsen, över större kommunikationsleder och mellan olika delar av kommunen ska stärkas.

Kommunens planering möjliggör ett hållbart resande. Förutsättningarna för att resa med kollektivtrafiken förbättras genom att bytespunkterna i Lödöse och Lilla Edet utvecklas.

Möjligheterna att ta del av kommunens rika natur och utbudet av friluftsliv ska förbättras genom bättre förutsättningar att ta sig till större besöksmål och rekreationsområden på ett hållbart sätt. Den tätortsnära naturen och kopplingar till den ska värnas och stärkas.
Möjligheterna att bosätta sig lantligt ska finnas samtidigt som landsbygdens näringar och värden behöver värnas.
Större industri- och verksamhetsetableringar kan lokaliseras i strategiska lägen utmed större transportleder. Verksamheter avsedda för tyngre ändamål ska lokaliseras åtskilda från icke störande verksamheter och bostäder.

Förvaltningens bedömning är att kommunen inte har några synpunkter på Lilla Edets ÖP och hänvisar till tidigare yttrande i samrådet.

Juridisk bedömning

Kungälvs kommuns har som grannkommun till Lilla Edet getts möjlighet att yttra sig under Granskningssamråd för Lilla Edets översiktsplan.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Under samrådet var Förvaltningens bedömning att det inte fanns några synpunkter på förslag till ÖP för Lilla Edet samt instämde i vilka frågor som var mellankommunala.

Bedömning
Nu under Granskningssamrådet kvarstår denna bedömning.

Översiktsplan 2050

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Inte relevant i detta ärende.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Lilla Edets förslag har bedömts utifrån Nationella och Globala hållbarhetsmål.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Bedömning har gjorts utifrån Göteborgsregionens gemensamma strukturbild samt Kungälvs ÖP2010.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En regional och kommunal samverkan är viktig för medborgare avseende boende, kommunikationer, arbetsplatser samt natur och friluftsliv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Samverkan i strategiska frågor underlättar i kommunens eget strategiska arbete.

Ekonomisk bedömning

Inte aktuellt i detta ärende.

Förslag till beslut

1. Kungälvs kommun har inga synpunkter på inkommen Granskningsremiss avseende Lilla Edets Översiktsplan 2050.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef planering och projekt

Mirsad Radoncic
T.f. sektorchef samhällsbyggnad

Expedieras till: kommunen@lillaedet.se Skriv ”Granskning översiktsplan” och diarienummer ”KS 2023/421” i rubriken till ditt yttrande för att underlätta handläggningen.

För kännedom till: Linda.andreasson@kungalv.se

Översiktsplan 2050

Granskningshandling

LILLA EDETS
KOMMUN

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Översiktsplan 2050

1 INLEDNING 4
1.1 Vad är en översiktsplan? 4
1.2 Gällande översiktsplaner 4
1.3 Process och beslut 5
2 UTGÅNGSPUNKTER 7
2.1 Lilla Edets kommun igår – historisk utveckling 7
2.2 Lilla Edets kommun idag 9
2.3 Lilla Edets kommun i framtiden 14
2.4 Mål och styrdokument 18
3 MÅL OCH UTVECKLINGSINRIKTNING 23
3.1 En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion 23
3.2 En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun 23
3.3 Grönska och vatten som möjliggörare 23
3.4 Enkelt att leva 23
3.5 Koppling till globala mål och nationella miljömål 24
3.6 Utvecklingsinriktning 26
4 MARK- OCH VATTENANVÄNDNING - STÄLLNINGSTAGANDEN 31
4.1 Ställningstaganden för hela kommunen 31
4.2 Ställningstagande per markanvändningskategori 46
4.3 Tätorternas utveckling 57
5 REGIONALA OCH STATLIGA INTRESSEN 65
5.1 Riksintressen 65
5.2 Regionala och mellankommunala frågor 71
6 VÄRDEN ATT TA HÄNSYN TILL I PLANERINGEN 75
6.1 Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) och strandskydd 75
6.2 Miljökvalitetsnormer (MKN) 75
6.3 Naturvård, skyddade områden och friluftsliv 79
6.4 Areella näringar 84
6.5 Regionala och kommunala kulturmiljöintressen 86
6.6 Hälsa och säkerhet 88
6.7 Teknisk infrastruktur 97
7 PLANENS GENOMFÖRANDE 100

7.1 Genomförande i samverkan ... 100
7.2 Genomförandeprocessen i Lilla Edets kommun ... 101
7.3 Utbyggnadsordning ... 102
7.4 Tillstånd och rättigheter ... 103
7.5 Tillförsäkran av marktillgång ... 103
7.6 Fortsatt arbete inom översiktlig planering ... 103
8 KONSEKVENSER ... 104
8.1 Miljökonsekvenser ... 104
8.2 Ekonomiska konsekvenser ... 107
8.3 Sociala konsekvenser ... 110
9 UNDERLAG ... 112
9.1 Politiskt beslutade underlag ... 112
9.2 Underlag som inte är politiskt beslutade ... 112

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Översiktsplan 2050

Förord

Vi gör det tillsammans – en översiktsplan för utveckling

Hur vill vi att Lilla Edet ska se ut om 10, 20 eller 30 år? Det är en fråga vi nu tar oss an tillsammans. Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste och mest långsiktiga styrdokument – ett verktyg för att forma framtiden för oss som bor och verkar här idag, och för dem som kommer efter oss.

Översiktsplanen ger oss möjlighet att lyfta blicken och diskutera hur vi vill att vår kommun ska utvecklas. För att många olika intressen ska kunna leva och utvecklas hållbart över tid, behöver vi göra avväganden som skapar en god framtid för både nuvarande och kommande generationer. De avvägandena gör vi i översiktsplanen.

Översiktsplanen vägleder beslut om hur mark- och vattenområden ska användas, och hur den byggda miljön ska utvecklas, bevaras och stärkas. Det handlar om var det är bäst att bygga nya bostäder, var verksamhetsområden ska etableras, vilka kommunikationsstråk som är viktigast – och vilka områden som ska förbli orörda. Kort sagt: vi tar ställning till var och hur kommunen ska växa och utvecklas.

Vår nuvarande översiktsplan är från 2012. I samband med Planeringsstrategin 2023 konstaterade vi att den inte längre är aktuell. Dels för att den inte fullt ut fungerat vägledande, dels för att vissa kunskapsunderlag inte längre var aktuella. Sedan 2012 har både samhället och vår kommun förändrats – nya behov, nya möjligheter och nya utmaningar kräver en uppdaterad plan som speglar vår tid och våra ambitioner. Under 2024 och 2025 har vi därför jobbat med att, utifrån den gamla översiktsplanen, ta fram en ny aktuell översiktsplan som bättre speglar dagens behov och framtidens möjligheter.

Ambitionen är tydlig: vi vill ha en översiktsplan som möjliggör utveckling i hela kommunen. Det ska vara möjligt att bo och verka i hela Lilla Edet. För en effektiv markanvändning innebär det också att den största andelen nya bostäder fortsatt föreslås byggas i anslutning till våra centralorter. Min förhoppning är att vi tillsammans har skapat en översiktsplan som är hållbar över tid – där våra ställningstaganden är tydliga nog för att ge vägledning utan att vara begränsande och flexibla nog för att möta framtidens behov.

Arbetet med att ta fram den nya översiktsplanen har präglats av bred politisk samverkan. En styrgrupp med representanter från samtliga partier i kommunfullmäktige har bidragit med engagemang, kunskap och konstruktiva diskussioner. Det finns en stark samsyn kring kommunens övergripande utveckling, även om vi inte alltid är överens i detaljerna. Den samsynen är en styrka – och en grund för långsiktighet.

Jag vill också rikta ett varmt tack till alla invånare, företagare och föreningar som bidragit med kloka synpunkter och idéer. Att mötas och samtala om hur vi vill utveckla vår kommun är både viktigt och inspirerande. Ett stort tack även till kommunens medarbetare som med stort engagemang och kompetens tagit fram detta förslag.

Tillsammans har vi lagt grunden för en översiktsplan som pekar ut riktningen – och som ger oss kraft att fortsätta utveckla Lilla Edet som en attraktiv, hållbar och levande kommun.

Julia Färjhage (C)
Kommunstyrelsens ordförande

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Översiktsplan 2050

1 INLEDNING

I detta kapitel beskrivs vad en översiktsplan är, hur översiktsplanen är disponerad, hur processen att ta fram översiktsplanen har gått till samt vad lagen säger. En läsanvisning guidar läsaren till översiktsplanens olika delar.

1.1 Vad är en översiktsplan?

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen (2010:900) ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen ska redovisa:

- Grunddragen ifråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Grunddragen ska framgå av en karta.
- Kommunens syn på hur den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.
- Hänsyn till riksintressen, miljökvalitetsnormer och relevanta nationella och regionala mål och planer av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.
- Hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.
- Eventuella områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.
- Kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av klimatrelaterade händelser som översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade, samt hur risken kan minska.
- Om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen.
- Sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.
- En redovisning av översiktsplanens väsentliga konsekvenser.

Översiktsplanen visar kommunens vilja för den långsiktiga samhällsutvecklingen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska ligga till grund för kommunala beslut i olika frågor, så som detaljplaner och bygglov. Den ska också kunna användas av andra som fattar beslut om åtgärder i den fysiska miljön. Översiktsplaner ger inga rättigheter eller skyldigheter för staten, kommunen eller den enskilda medborgaren, därför kan de inte överklagas i sak. Översiktsplanen kan dock överklagas utifrån administrativa grunder. Översiktsplanen omfattar såväl kommunägd mark som privatägd mark, eftersom kommunen har så kallat planmonopol.

1.2 Gällande översiktsplaner

Lilla Edets kommun har *två gällande översiktsplaner*. Den kommunomfattande översiktsplanen antogs 2012. För Lödöse tätort finns en fördjupad översiktsplan från 2014 som fortsatt bedöms som aktuell. När den nya översiktsplanen antagits och vunnit laga kraft upphör de två tidigare översiktsplanerna att gälla.

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse har inarbetats och justerats något i den nya kommunomfattande översiktsplanen. När den nya översiktsplanen är beslutad kommer den fördjupande översiktsplanen istället övergå till att vara ett planeringsunderlag.

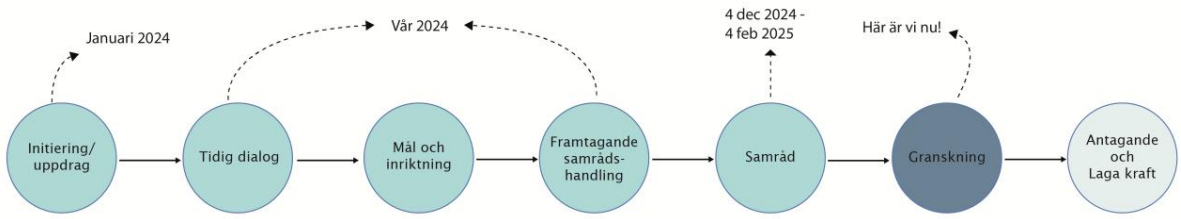
1.3 Process och beslut

Nedan beskrivs de olika stegen i framtagandet av den nya översiktsplanen, liksom kommunens organisation och dialogarbete. En läsanvisning till översiktsplanen finns också att ta del av.

1.3.1 Framtagande av översiktsplanen

Processen kring att ta fram en ny översiktsplan regleras i plan- och bygglagen. Innan kommunfullmäktige antar en översiktsplan ska planförslaget ha genomgått ett samråd och en granskning, och det är under dessa skeden som synpunkter från myndigheter, kommuner, allmänheten och andra berörda kan lämnas på planförslaget.

Just nu befinner sig översiktsplanen i granskningsskedet, vilket innebär det andra formella tillfället att tycka till om ett konkret förslag. Samrådet, där många synpunkter kom in, ägde rum under vintern 2024–2025. Utifrån synpunkterna har planförslaget bearbetats på nytt inför att det nu visas upp igen. För att se förändringar sedan samrådet, samt bemötande av inkomna synpunkter, se samrådsredogörelsen.

Figur 1. Bild över processen för framtagande av översiktsplanen. Bilden visar att uppdraget påbörjades i januari 2024 och att det nu är dags för granskning.

En översiktsplan kan normalt antas medföra betydande miljöpåverkan. Det innebär att en strategisk miljöbedömning ska genomföras inom ramen för framtagandet av en ny översiktsplan. Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planeringen och beslutsfattandet så att en hållbar utveckling främjas. Den strategiska miljöbedömningen är alltså samordnad med processen för att ta fram en översiktsplan.

Översiktsplanen är upprättad enligt plan- och bygglagen (2010:900) samt enligt *Boverkets ÖP-modell 2.1*.

1.3.2 Dialog

För att få ett bredare underlag och en tidig förankring av översiktsplanen har kommunen utöver samrådet valt hålla ett antal tidiga dialoger med invånarna. Det sker både via kommunens webbplats och genom fysiska möten. Genom att nyttja kommunens app *Ett bättre Lilla Edet* kunde kommunen inhämta synpunkter digitalt dygnet runt under våren 2024. Utöver denna möjlighet fanns möjlighet till fysisk dialog vid kommunens deltagande i vårmarknader, Lilla Edetmässan och fika med

kommunalråden. Även det kommunala pensionärsrådet och högstadieeleverna på Fuxernaskolan gavs tillfälle till dialog.

1.3.3 Organisation

Kommunstyrelsen ansvarar för arbetet med översiktsplaneringen. Kommunfullmäktige antar i sin tur översiktsplanen. Organisationen för arbetet med översiktsplanen har bestått av en politisk styrgrupp, en tjänstepersonstyrgrupp samt fokusgrupper med representanter från berörda kommunala förvaltningar. Den skrivande arbetsgruppen har bestått av konsulter från Tyréns AB tillsammans med kommunens projektledare.

1.3.4 Läsanvisning

Lilla Edets kommuns översiktsplan består av en digital karta, en planbeskrivning (detta dokument) och en strategisk miljöbedömning. Det finns också ett antal bilagor med fördjupande fakta. Kartan utgår från *Boverkets modell för översiktsplanering 2.1*. Till antagandeskedet ska översiktsplanen omarbetas till en digital handling där text och karta kan läsas tillsammans.

Kommunens ställningstaganden om mark- och vattenanvändningen finns främst i kapitlet om Mark- och vattenanvändning, kapitlet om Regionala och statliga intressen, samt i den digitala kartan. Övriga kapitel ger viktig bakgrundsinformation samt konsekvensbeskrivning.

Kartan utgår från *Boverkets modell för översiktsplanering 2.1*, med begrepp som är tänkta att vara gemensamma för alla svenska kommuner. Kartan är uppdelat i två lagergrupper:

- I lagergruppen *Mark- och vattenanvändning* redovisas grunddragen för den avsedda mark- och vattenanvändningen för hela kommunen (både pågående och planerad). I kartan finns klickbara geografiska ytor med beskrivning av området, ställningstaganden och hänsynstaganden. Beskrivningarna är fokuserade till de ytor som har förslag till ändrad eller utvecklad markanvändning.

- I lagergruppen *Riksintressen, LIS och andra värden* presenteras olika förutsättningar som behöver tas hänsyn till i planeringsarbetet.

2 UTGÅNGSPUNKTER

Nedan ges en historisk tillbakablick över kommunens utveckling samt en nulägesbild av kommunen vad gäller exempelvis bebyggelse, trafik, natur och friluftsliv samt näringsliv. Kapitlet redovisar också framtida befolkningstillväxt och antaganden om bostadsbehovet. Avslutningsvis finns en redogörelse för vilka mål och styrdokument översiktsplanen tagit utgångspunkt i.

2.1 Lilla Edets kommun igår – historisk utveckling

Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd med rik historia. Det finns fynd redan från äldre stenåldern, främst från västra delarna av kommunen. Kommunens läge utmed Göta älv har spelat stor roll för hur kommunen ser ut idag och kommunens västra delar har tidvis tillhört Danmark-Norge.

2.1.1 Tätorternas utveckling

Tätorten Lilla Edet är belägen på östra sidan om Göta älv och Ström på den västra. Det ursprungliga samhället ligger inom Fuxerna socken på östra sidan av Göta älv i kommunens västgötadel. Samhället var förr i tiden gästgiveriort, samt tingsställe för Flundre härad (lades ner 1896). Fram till 1926 fanns ingen bro mellan Lilla Edet och Ström som tillsammans med Göta utgör tätorten Lilla Edet. Lilla Edets kommun, i sin nuvarande form, bildades 1971 då Lilla Edet, Lödöse och Inlands Torpe slogs ihop till en kommun.

2.1.2 Göta älvs betydelse

Tidigare kallades Lilla Edet för Bergaström, som var namnet på både orten och det sydligaste vattenfallet som utgjorde ett fysiskt hinder för fartyg i Göta älv. Senare ändrades därför ortsnamnet till Lilla Edet vilket kopplar an till behovet att dra fartygen på land för att komma förbi de tre fallen som Lilla Edet, Stora Edet (I dag Trollhättan) och Vargön utgör.

Göta älv har under lång tid varit central för utvecklingen i området och under medeltiden var den en av Sveriges viktigaste transportleder då Lödöse tidvis var den enda svenska hamnen för import och export i Västerhavet. Timmer fraktades från Värmlandsskogarna och flottades ända ner till Lödöse och Kongahälla. Virket användes till "mastespiror" som var en typisk svensk exportvara så tidigt som på 1500-talet. När sedan Göteborg anlades 1621 behövdes mycket timmer för dess uppbyggnad.

2.1.3 Återupptäckten av Lödöse

I samband med utbyggnad av järnväg till Lilla Edet 1905 återupptäcktes den medeltida staden Lödöse. Lödöse var en av Sveriges första städer och grundades på 1000-talet. Staden hade en befolkning på runt 2000 personer och var landets enda import- och exporthamn i väster. Hamnen var särskilt viktig då det var förhållandevis lätt att frakta varor inåt landet och hit kom Hansans fartyg liksom resande. Lödöse brukar sägas vara Göteborgs vagga och var en av Sveriges mest betydande handelsstäder. Idag finns inga spår på ytan men utgrävningar har visat på att staden bland annat kom att ha borg, båtvarv, kloster, hospital och troligen sju kyrkor. Lödöses fall tros vara unionsstriderna på 1470-talet som tvingade svenska skeppare betala tullavgifter på väg till och från Lödöse och därför sågs det som nödvändigt att bygga en ny stad närmare Västerhavet. Städerna kom att kallas Gamla Lödöse och Nya Lödöse, numer Gamlestaden i Göteborg. Lödöse lades ner 1646 när stadsrättigheterna drogs in till följd av bränder och konkurrens från Göteborg och Vänersborg, och föll sedan i glömska till järnvägsbygget på 1900-talet då historien fick liv igen. Fynd från de många utgrävningarna i Lödöse finns bevarade på Lödöse museum.

2.1.4 Slussens historia och utveckling

Lilla Edet fick redan 1607 Sveriges första sluss. Anledningen var att det var svårt och mycket dyrt att lasta om handelsvaror för landfrakt via Edsvägen vidare mot staden Brätte - Vänersborgs föregångare, som fungerade som omlastningsplats. Slussen förstördes dock i ett av de många krigen som drabbade området men återuppbyggdes 1784. Slussen ersattes senast 1916.

2.1.5 Industriell utveckling

Parallellt med slussens etablering i Lilla Edet startades en sågverksrörelse. Detta brukar ses som starten på industriorten Lilla Edet även om det sedan innan ska ha funnits ett kalkbruk startat av kung Karl IX i Lilla Edet. Sågarna användes bland annat för att såga det flottade värmländska timret för Göteborgs uppbyggnad. Runt 1880 hade de flesta sågarna drabbats av dålig ekonomi och köpts upp av den senare grundaren till Lilla Edets pappersbruk som startade 1881. Därefter startade Inlands pappersbruk 1896. År 1905 grundades sulfitfabriken i Göta och 1919 grundades Älvsborgs pappersbruk.

Lilla Edets pappersbruk låg ursprungligen vid fallet men då platsen behövdes för elproduktion såldes den och fabriken har därefter flyttats ytterligare en gång innan dagens placering. Elproduktionen var viktig för att kunna kraftförsörja järnvägen mellan Stockholm och Göteborg och ett kraftverk stod klart 1926. Lilla Edet hade från 1906 järnvägsförbindelse men redan 1952 stängdes den för persontrafik. Dock har järnvägen varit betydelsefull för industrins räkning.

Sulfitfabriken blev kvar fram till 1957 då ett skred inträffade och ledde till att delar av fabriken rasade ut i Göta älv. Efter raset fanns det inte längre plats för en fabrik i motsvarande storlek och istället byggdes ett träsliperi på platsen. Idag återstår endast Lilla Edets pappersbruk som numer kallas för Essity.

Många bränder har drabbat kommunen, där en av de allvarligare var den stora branden 1888 då merparten av bebyggelsen i Lilla Edet lades i aska.

2.1.6 Infrastruktur och ekonomisk utveckling

En betydande händelse i kommunens historia var när den nya bron över Göta älv invigdes 1985. I samband med detta drogs även Ljungskilevägen om. Det var också på 1980-talet som arbetsmarknaden i Lilla Edets kommun genomgick en omvandling då Lödöse varv och Göta bruk lade ner och de andra bruken halverade antalet anställda. Det fanns dock ljusglimtar då kommunen skapade det kommunala bostadsbolaget (EdetHus AB), då kallat Lilla Edets Industri och Hantverks AB. Bolaget skapades bland annat i syfte att bygga industrihallar för att skapa tillväxt och bromsa den negativa utvecklingen. I Göta möjliggjordes exempelvis etablering av småindustri.

Kommunen har under de senare decennierna allt mer omvandlats från en traditionell bruks- och jordbruksbygd till en förort till Göteborg. Viktiga händelser i omvandlingen har bland annat varit färdigställandet av E45 till motorväg och Lödöse södra stations öppning under 2012. Även kommunens inträde i Göteborgsregionen (GR) har spelat stor roll i omvandlingen.

2.2 Lilla Edets kommun idag

I avsnitten nedan beskrivs nuläget i korthet i kommunen avseende trafik- och bebyggelsestruktur, näringsliv, befolkning och bostäder samt natur och friluftsliv.

2.2.1 Befolkning och bostäder

Kommunens folkmängd var 14 426 invånare i slutet av år 2023 enligt *Statistiska centralbyrån (SCB)*. En relativt stark befolkningstillväxt under åttio- och nittiotalen stagnerade kring sekelskiftet. Under den senaste tioårsperioden har Lilla Edets kommun dock haft en positiv folkökning på i snitt cirka 1,2 procent årligen.

Tätorterna Lilla Edet och Lilla Edet västra (SCB:s definition), samt Göta, har tillsammans över 6700 invånare och är den dominerande orten. De utgör tillsammans ett centralt bebyggelseområde där nära hälften av kommuners invånare bor. Andra större tätorter i kommunen är Lödöse med närmare 1900 invånare, Hjärtum med drygt 400 invånare och Nygård med drygt 600 invånare. Ungefär var tredje person bor utanför tätort vilket gör att kommunen har en relativt stor landsbygdsbefolkning. Åldersstrukturen är relativt gynnsam och likartad i de olika kommundelarna, med en relativt låg försörjningskvot och en större andel individer i arbetsför ålder jämfört med många andra kommuner. Se tätortsstatistik från *Statistiska centralbyrån (SCB)* från 2020.

År 2022 uppgick det totala bostadsbeståndet i kommunen till nära 6471 bostäder varav 71 procent i form av småhus, 23 procent i flerbostadshus och resterande 6 procent specialbostäder samt övriga hus. I kommunen finns även cirka 755 fritidshus, ett antal som minskat under de senaste 20 åren. Bostadsbeståndet består primärt av äganderätter (67 procent). Andelen hyresrätter är 27 procent och bostadsrätter 6 procent.

Nyproduktionen av bostäder i kommunen har varierat betydligt över tid. En hög nybyggnadstakt under sjuttio- och åttiotalen kulminerade i början av nittiotalet. Då fanns en genomsnittlig årsproduktion om nära 100 bostäder under femårsperioden 1990–1994. Sett över den längre perioden 1975 – 1994 byggdes i genomsnitt cirka 80 nya bostäder om året. Från mitten av nittiotalet sjönk sedan bostadsbyggandet kraftigt till cirka 10 bostäder per år, för att sedan öka under 2010-talet. De senaste åren har antalet tillkommande bostäder legat på dryga 30 bostäder/år.

Under den senaste tioårsperioden har nära två tredjedelar av bostadsbyggandet tillkommit i kommunens landsbygdsområden, främst i de södra delarna. Återstående tredjedelen har uppförts i centralorten Lilla Edet, Lödöse och Nygård.

2.2.2 Bebyggelsestruktur

Lilla Edet är den ena av kommunens två centralorter. Tätorten består av Lilla Edet (öster om älven) och inkluderar samhällena Göta och Ström (väster om älven). Dessa orter redovisas i ett sammanhang eftersom de i ökande utsträckning utvecklats till en funktionell enhet.

I huvudsak är verksamheter, handel, service och kommunikationer förlagda till Lilla Edet öster om älven. Centrala Lilla Edet utgörs huvudsakligen av centrumbebyggelse i två våningar med torg och knutpunkt för kollektivtrafiken. I centrum ligger vårdcentral med apotek, kommunhus, kulturhus,

skola, två livsmedelsbutiker och några mindre butiker. Längs huvudgatan, Göteborgsvägen, ligger bostadshus med affärsverksamheter i markplan. Från centrum sträcker sig bostadsbebyggelse österut längs väg E45 mot angränsande naturområde. I norra delen av Lilla Edet finns verksamhetsområdet Smörkullen med viss handel och icke störande verksamheter. Där finns också ett verksamhetsområde invid det norra trafikmotet. Vid det södra trafikmotet finns pappersbruksområdet där fler verksamheter finns belägna. Här finns också kvarteren Herkules och Juno, också de med planlagd mark för verksamheter.

Ström, på älvens västra sida, består i huvudsak av bostäder från varierande tidsperioder. Närmast älven ligger slussområdet med kanalkontor, manöverhytt och bostadshus. Ströms slott med tillhörande slottspark ligger i anslutning till slussen. Slottsbyggnaden är från mitten av 1800-talet, medan slottets två flyglar är äldre. Slottsbyggnaden är högt belägen på en kulle med fina utblickar över älven. Slottet är nu i privat ägo medan Lilla Edets kommun äger parkanläggningen.

Bebyggelsen i Göta består av både enbostadshus och flerbostadshus och ligger på ömse sidor av väg E45. Bebyggelsen sträcker sig delvis längs älven, men i huvudsak längs Timmervägen mot Gamla Götavägen och Ryrsjön. Mot älvsidan finns Göta industriområde där den tidigare sulfitfabriken låg.

Lödöse är kommunens andra centralort och består till större delen av enfamiljshus; villor och egnahemsbebyggelse. I de centrala delarna av orten finns dock också flerbostadshus varvat med en del mindre verksamheter. Bebyggelsen varierar mellan en till tre våningar och till merparten är uppförd under miljonprogramsåren. Söder om tätorten är gårdar och bostadshus väl inpassade intill bergsfoten av Tingberget längs den gamla kyrkvägen. Slätten är idag obebyggd med undantag av ett fåtal gårdar i områdets södra delar. Dominerande byggnad i samhället är Lödöse museum som är väl synligt från Göteborgsvägen. En annan karaktäristisk byggnad är Sankt Peders kyrka som ligger centralt i samhället. I Lödöse finns tillgång till offentlig service så som grundskola och flera förskolor. Här finns även kommersiell service så som livsmedelsbutik, restaurang, byggvaruhandel och drivmedelstation. Verksamhetsområdet Lödöse varv finns idag etablerat mellan Göteborgsvägen och Göta älv.

I landsbygdsorten Nygård består bebyggelsen av småhus från 1970-och 80-talen med en förskola och idrottsplats centralt placerade i samhället. I Nygård har det under 2010-talet uppförts ett antal villor. Mindre verksamheter med småindustri finns i samhällets utkant, söder om väg 1996.

Landsbygdsorten Hjärtum är en naturnära och högt belägen by i norra delen av kommunen. Byn karaktäriseras av småskalighet, äldre kulturmiljöer och omgivande öppet landskap utmed Göta älv. Västerut är landskapet bergigt, sjörikt och mestadels täckt av skog. Viss service finns i form av en förskola och en liten dagligvarubutik med självservice.

2.2.3 Trafik och kollektivtrafik

Enligt kommunens klimat- och energiplan är transporterna den största utsläppskällan för växthusgaser inom kommunen, med utsläpp från personbilar som största underkategori. Lilla Edet är en utpendlingskommun, vilket innebär att det är fler som reser från kommunen till sitt arbete än vad det är som reser in till kommunen för att arbeta. Drygt 4500 personer pendlar ut från kommunen och cirka 1650 pendlar in, enligt statistik från *Statistiska centralbyrån (SCB)* från 2021. De flesta pendlingsrörelser sker söderut genom Göta älvdalen mot Göteborg och norrut till Trollhättan.

2.2.3.1 Vägar

Väg E45 löper genom Lilla Edets kommun mot Ale kommun i söder och Trollhättans kommun i norr. Vägen förbinder de olika samhällena öster om Göta Älv. Vägen har motorvägsstandard med undantag från en sträcka omkring samhället Göta samt vid Torpabron. Väg E45 är en primärled för transporter med farligt gods.

I övrigt finns ett antal större vägar i kommunen som utgör viktiga kommunikationsstråk. Väg 167 utgör en viktig länk västerut för transport mot väg E6 i Ljungskile och vidare mot Oslo i norrgående riktning respektive Göteborg i södergående riktning. En stor andel tung trafik använder denna väg. Väg 1996 utgör en viktig koppling i vägnätet österut. Väg 1996 löper mellan Lödöse via E45 och till Nygård och Prässebo. Den ansluter utanför kommungränsen till Upphärad i Trollhättans kommun. På västra sidan av Göta älv går väg 2025 och väg 625. Väg 625/2025 i nordsydlig riktning binder samman orter och samhällen i västra delen av kommunen samt förbinder kommunen till Kungälv och Trollhättan.

I Lilla Edets kommun finns även långa sträckor av väg på landsbygden där framkomlighet och vägstandard är låg i förhållande till trafikbelastning och funktion. Väg 642 utgör en viktig förbindelse mot Stenungsund. Väg 1997 som ansluter till Nygård är en viktig färdväg till och från Alingsås i sydost.

2.2.3.2 Järnväg

Järnvägen Norge-Vänerbanan sträcker sig genom kommunen, med ett stationsläge i Lödöse. Järnvägen är en transportled för farligt gods. Järnvägsstationen innebär pendlingsmöjligheter till Göteborg och Trollhättan. En mindre järnväg från Vänerbanan vid Lödöse till industrierna i Lilla Edet används idag för godstransporter till pappersbruket.

2.2.3.3 Gång- och cykelvägnät

I tätorterna och landsbygdsorterna finns mer eller mindre sammanhängande gång- och cykelvägnät. Mellan Ström och Lilla Edet samt Göta finns gång- och cykelväg. Längs med Göteborgsvägen mellan Lödöse och Lilla Edet finns även en utbyggd gång- och cykelbana som även ansluter till Alvhem söder om kommungränsen. Mellan Nygård och Lödöse finns också separat gång- och cykelväg. Däremot saknas utbyggd gång- och cykelväg mellan Lilla Edet/Ström och Hjärtum, liksom möjligheter till cykelpendling mot Trollhättan respektive Kungälv.

2.2.3.4 Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i Lilla Edets kommun består idag av såväl regiontågstrafik som busstrafik. Tågsstationen i Lödöse erbjuder anslutningar till Göteborg och Trollhättan. Från tågstationen finns anslutande busstrafik till bland annat centralorten Lilla Edet. Kommunen har i övrigt regional busstrafik längs i huvudsak E45, väg 2002 (Göteborgsvägen), väg 2025/625 och väg 1996. Västtrafik bedriver också anropsstyrd närtrafik i stora delar av kommunens landsbygd och inom tätorterna inom vissa tidsintervall på vardagarna.

2.2.3.5 Hamnar

Hamnar med kajanläggning och rangerings-/upplagsområde finns i Lödöse och Göta. Hamnen i Lödöse är IMO-klassad (International Maritime Organisation, som innebär att den följer internationella standarder) och har hamntillstånd.

2.2.4 Natur- och friluftsliv

Lilla Edets kommun har ett i många avseenden unikt, mycket varierande och rikt naturlandskap. Väster om Göta älv är kuperat och högländ. Göta älvs dalgång sträcker sig genom kommunen i en öppen dalgång i nord-sydlig riktning med höga bergssidor. I dalgången finns mindre vattendrag med raviner som sträcker sig ut från den bredare dalgången. Längs dalgången finns ett ofta småskaligt odlingslandskap med inslag av lövskog. Det finns även större lerslätter.

I västra delen av kommunen finns sjörika större skogsområden. Det är skogklädda berg med större och mindre sprickdalar som antingen är vattenfyllda eller fyllda av lösa jordlager. Det finns gott om isälvssediment och grus. Tillsammans med en varierad berggrund ger det ställvis bra tillväxt och artrika skogar. Öster om älven reser sig bergen brant. Uppe på bergen finns skog men även ett varierat odlingslandskap i dalgångar. Det finns även flackare partier och dalgångar främst i kommunens sydöstra delar.

Den variationsrika naturen med stort inslag av sjöar, stora tysta opåverkade områden och bra fritidsfiske medför stora värden för friluftslivet. Dessa värden är viktiga för såväl boende i kommunen som för regionen i stort. Två regionala leder, Bohusleden och Pilgrimsleden, passerar genom kommunen. Utöver detta finns flera lokala leder.

Ströms slottspark är en större anlagd park i kommunen som är belägen invid slottet på Ström i närheten av Göta älv. Här finns lekplats och möjligheter till idrott, motion och friluftsliv.

Göta älvs dalgång och stränder är viktiga för natur- och friluftslivet. Landskapet utgörs av en sprickdal med omväxlande branta partier och omgivande odlingslandskap. Göta älv är även en populär farled för fritidsbåtar mellan Västerhavet och Vänern med slussning i Lilla Edet. En väntbrygga finns norr om Ströms sluss i centrala Lilla Edet. Flera områden vid Göta älv är med i EU:s nätverk Natura 2000, med syfte att förhindra minskning av den biologiska mångfalden. Älven är en vandringsled för värdefulla fiskar som lax, havsöring och ål som vandrar upp till sina reproduktionsområden i älvens biflöden.

Läs mer om specifikt skyddade områden under *Värden att ta hänsyn till i planeringen* och *Riksintressen för friluftsliv*.

2.2.5 Näringsliv och service

Näringslivet i Lilla Edets kommun omfattar drygt 4300 arbetstillfällen. Den dominerande sektorn är offentlig verksamhet inom vård/omsorg, utbildning och förvaltning. Tillsammans utgör dessa sektorer en tredjedel av arbetstillfällena. Tillverkningsindustri, kommersiell handel/serviceverksamhet för hushåll och företag, samt byggnadsverksamhet står också för en stor del av arbetstillfällena. Från sysselsättningssynpunkt är jord- och skogsbruksnäringen relativt liten med endast omkring 100 arbetstillfällen, men sett till antal företag är det kommunens största bransch. I slutet av år 2023 fanns cirka 1330 registrerade företag i kommunen, övervägande inom byggverksamhet och jordbruk.

De största arbetsgivarna är Lilla Edets kommun med cirka 800 anställda, samt Essitys mjukpappersbruk, med drygt 400 anställda. Antalet företag med fler än 50 anställda är relativt få och utgör knappt 6 procent av de lokala företagen. Antalet nya företag per år ligger på en konstant nivå av cirka 80–90 företag.

Tillgången till planlagd verksamhetsmark bedöms vara begränsad idag. Tillgången till lokaler i centrala Lilla Edet är generellt god, dock bedöms det vara brist på mindre lokaler. Verksamheter finns integrerat med övrig bebyggelse i tätorterna, såsom handel, service och ej störande verksamhet. Större verksamhetsområden finns i Lödöse, Göta industriområde, Lilla Edets bruk samt Nygårds industriområde. I västra delen av kommunen finns även två områden för grustäkt i närheten av väg 167.

I Lilla Edets tätort finns hotellverksamhet bland annat i kombination med vägkrog norr om orten. Thorskogs slott väster om älven bedriver hotell- och konferensverksamhet. I Prässebo finns ett mindre vandrarhem. I Göta finns Disponentvillan med konferensverksamhet och övernattning.

Gällande offentlig service finns i dag två vårdcentraler i centralorterna Lilla Edet respektive Lödöse. Närmaste sjukhus är beläget i Trollhättan. I kommunen finns fem grundskolor, varav tre innefattar högstadium. Fyra av skolorna är kommunala. Om- och tillbyggnation ska ske på två av dem; Ryrsjöskolan samt Strömsskolan. En ny skola inklusive idrottshall planeras byggas i Lödöse där planläggning pågår. Tretton förskolor finns i kommunen samt en öppen förskola i Lilla Edet. Tio av de tretton förskolorna bedrivs i kommunal regi. En ny förskola planeras Lödöse. Genom samarbete med Trollhättans stad kan barn i nordvästra delen av kommunen gå i förskola i exempelvis Strömslund i västra Trollhättan. Det finns ingen kommunal gymnasieskola i Lilla Edets kommun, däremot finns en anpassad gymnasieskola i Lödöse som drivs i privat regi.

Ett kulturhus finns i centralorten Lilla Edet där bibliotek, kulturskola och kulturhuset Eden har verksamhet. Biblioteket har även en filial i Lödöse. I Lödöse finns även Lödöse museum.

I *Lilla Edet kommuns näringslivsstrategiska program 2022-2035* anges att 1000 nya jobb ska skapas i kommunen fram till 2035, för att bidra till Göteborgsregionens övergripande mål om 120 000 nya jobb till år 2035.

2.3 Lilla Edets kommun i framtiden

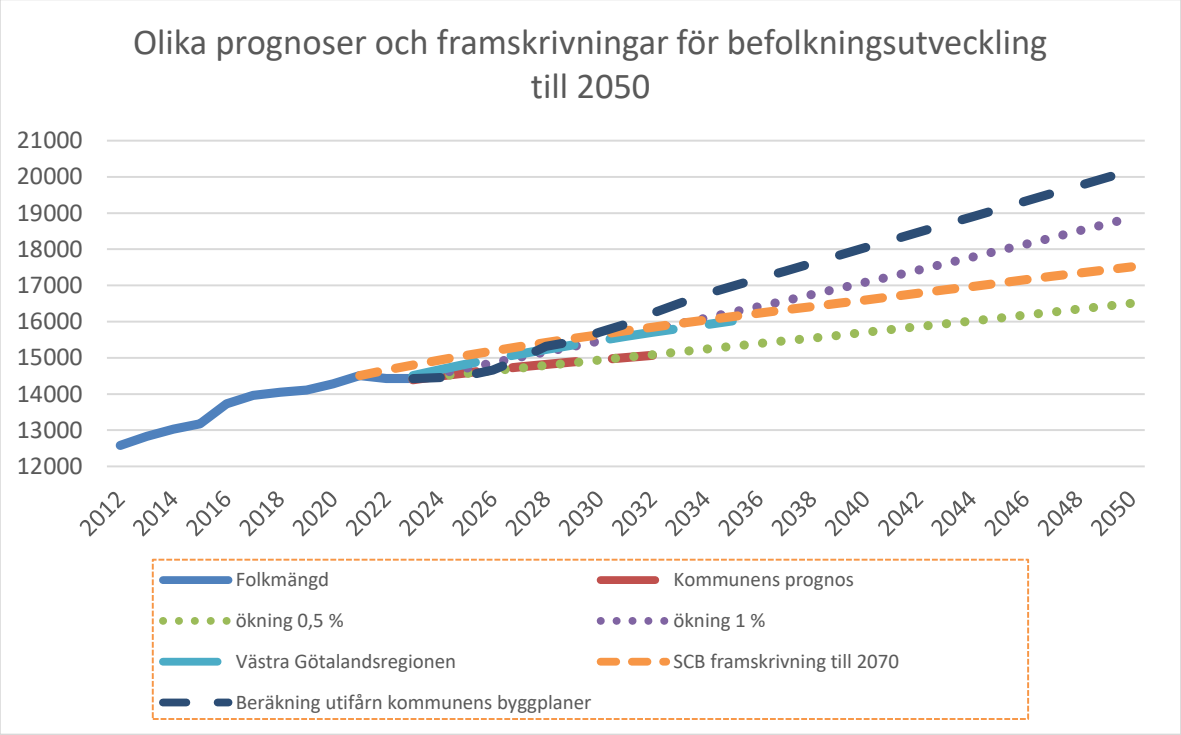
Avsnittet nedan redogör för bedömningar av befolkningsutveckling samt antaget bostadsbehov.

2.3.1 Prognosticerad befolkningsutveckling och bostadsbehov

Lilla Edets kommun har haft en relativt hög befolkningstillväxt den senaste tioårsperioden. Mellan år 2013 och 2023 växte kommunens befolkning med 12,4 procent. Det motsvarar en årlig befolkningstillväxt på över 1,2 procent, men ökningen har inte varit jämnt fördelad över tid. De senaste fem åren har ökningstakten bromsat upp ordentligt, med en årlig tillväxttakt om 0,5 procent. Det har nationella förklaringar i historiskt låga födelsetal, lägre invandring och effekterna av pandemin. Men det kan även finnas mer lokala faktorer, som lägre bostadsbyggande eller minskad regional attraktivitet.

Att bedöma framtida tillväxt är förknippat med osäkerheter, därför är det relevant att titta på olika möjliga prognoser för kommunens framtida tillväxt. I Figur 1 nedan finns ett antal olika prognoser, som pekar på en utveckling där kommunen kan växa med mellan cirka 2000 och 5700 invånare till år 2050.

Översiktsplanen fokuserar på den tillväxttakt som antas i kommunens gällande riktlinjer för bostadsförsörjning (en procent per år) samt bedömd tillväxt utifrån kommunens planerade byggande.

Figur 2. Prognoser och framskrivningar av befolkningsutveckling i Lilla Edets kommun 2050. Bilden visar ett antal olika scenarios för befolkningsutvecklingen i kommunen fram till 2050.

Växer befolkningen med en procent per år fram till 2050 ger det en total ökning på 31 procent, närmare 4450 nya invånare och totalt 18 870 invånare i kommunen. För att omvandla en befolkningssiffra till ett bostadsbehov har historiskt värdet 2,1 personer per bostad använts, vilket motsvarar inflyttningen i nyproduktion. Det ger ett behov av 2117 nya bostäder till 2050.

Om utgångspunkt istället tas i kommunens planerade byggande, och ett antagande görs att fördelningen av småhus/flerbostadshus kommer vara densamma samt att utbyggnadstakten hålls på en genomsnittlig nivå, ger det ett annat utfall. Det innebär 2803 nya bostäder till 2050, varav 1727 i flerbostadshus och 1076 i småhus. Omräknat i befolkning ger det cirka 20 200 invånare 2050.

Sett till dessa två scenarion behöver översiktsplanen bereda mark för en utbyggnad för mellan 2000–2800 nya bostäder. Av dessa finns redan 1139 i pågående planer eller planer som är på väg att startas upp. Utöver det har ytterligare 1000 bostäder tidigare bedömts rymmas i områdena i den fördjupade översiktsplanen för Lödöse. Detta ger ett ytterligare behov av utrymme för max 600 bostäder.

Vad gäller den framtida åldersstrukturen i kommunen innebär prognosen till 2033 en ökning av antalet 80-åringar med 260 personer, vilket kan ge underlag för ytterligare äldreboende. För barn i skolåldern bedöms en viss minskning med cirka 150 barn, till år 2033. Försörjningskvoten (över antalet invånare i arbetsför ålder i relation till kommunens befolkning i stort) ser positiv ut under planperioden.

2.3.2 Bedömning av behov av tillkommande bostäder

Utifrån bedömning av bostadsbehovet baserat på befolkningsprognos och pågående planering pekas ett antal områden i översiktsplanen ut för utveckling av bostäder och blandad bebyggelse.

En grov bedömning har gjorts av hur mycket bostäder som utbyggnadsområdena rymmer. Antaganden har gjorts om att utvecklingen på landsbygden ser ut ungefär som den gjort historiskt, vilket innebär cirka 16 bostäder per år. Antaganden har även gjorts om att utvecklingsområdena i Lilla Edet generellt rymmer en bebyggelse med högre täthet än i landsbygdsorterna. För Lödöse vilar antagandena på de bedömningar som gjorts i arbetet med den tidigare framtagna fördjupade översiktsplanen. De förändringar som föreslås i översiktsplanen jämfört med den fördjupade översiktsplanen antas innebära att ungefär motsvarande antal bostäder möjliggörs.

Totalt bedöms översiktsplanen möjliggöra ungefär cirka 2600 ytterligare bostäder, utöver vad som redan finns i uppstartad planering. Det innebär ett större antal bostäder än vad det högsta antagna behovet är. Det bedöms rimligt att peka ut områden som möjliggör ett större antal bostäder för att skapa handlingsutrymme i efterföljande detaljplaneläggning, där hinder kan tänkas uppstå. För avvägningar i genomförandet, se avsnittet om *genomförande*.

I tabellen nedan syns uppskattat antal tillkommande bostäder utifrån olika bedömningar, antingen genom nya förslag från arbete med översiktsplanen, inom planer som är uppstartade/tänkta att starta inom närmaste tioårsperioden eller genom antaganden som gjorts i den fördjupade översiktsplanen. I översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta visas samtliga utbyggnadsområden som utvecklad eller ändrad markanvändning i kartan, oavsett var bedömningen kommer ifrån. För de områden där planering är uppstartad går det att läsa specifikt om antal bostäder om man klickar på ytan i kartan.

	Nya förslag på utbyggnadsområden	Utbyggnadsområden i redan uppstartad planering fram till 2034	Uppskattat antal bostäder enligt FÖP Lödöse (2014) för vilka planering ej påbörjats
Lilla Edet (inkl. Ström och Göta)	1270	50	
Lödöse	10	820	1000
Nygård	50	10	
Hjärtum	45	0	
Landsbygd	240	165	
Totalt (avrundat)	**1615**	**1045**	**1000**

Tabell 1: Tabellen visar ungefärligt antal bostäder som möjliggörs i översiktsplan, inklusive återstående bostäder i FÖP Lödöse samt bostäder i redan uppstartad planering.

2.3.3 Bedömning av behov av tillkommande verksamhetsmark

För att företag och verksamheter ska kunna växa inom olika branscher är det viktigt att kommunen långsiktigt säkrar marktillgång för de verksamheter som har särskilda behov. Att kunna erbjuda verksamhetsmark kan vara centralt för nyetableringar i kommunen. I kommunens näringslivsstrategiska program fastställs målsättningen om ytterligare 1000 fler arbetstillfällen till 2036. Översiktsplanen sträcker sig till år 2050 vilket medför att även utvecklingen för åren mellan 2036 och 2050 behöver vägas in. För att säkra att utpekade ytor för verksamhetsmark är tillräckliga har en analys och prognos över framtida behov genomförts. I analysen av verksamhetsmark har hänsyn tagits till inriktningar i regionala och kommunala styrdokument, demografiska prognoser och antaganden utifrån översiktsplanen, SCB:s demografiska framskrivning, nationella trender till 2050 samt uppgifter över samtliga arbetsplatser i kommunen 2021. Dessa uppgifter inkluderar antal arbetstillfällen, BTA (bruttototalarea), samt fastighetsarea för kommunens arbetsplatser. Parallellt har en analys gjorts över markbehovet per bransch och arbetstillfälle.

Fram till 2050 prognostiserar kommunen att befolkningen ska öka, ökningen bedöms skapa nya arbetstillfällen i det som kallas demografirelaterade branscher så som vård, skola, omsorg samt närservice i form av handel och tjänster. Dessa branscher står för en stor del av de arbetstillfällen som prognostiseras till 2050 men ingen av branscherna har bedömts ha ett behov av specifikt utpekad verksamhetsmark för att kunna växa. Större externhandelsetableringar har inte inkluderats i analysen, då det inte bedöms vara aktuellt. Denna typ av etableringar har särskilda förutsättningar som skiljer sig från andra.

Analysen visar på en prognos om cirka 1360 nya arbetstillfällen till 2050, varav cirka 520 arbetstillfällen bedöms vara inom branscher som antingen historiskt varit starka i kommunen, och/eller där en potential bedöms finnas framåt (företagstjänster, tillverkning, transport och magasinering, samt försörjning av el, gas, värme och kyla). Utifrån en bedömning av vilka verksamhetstyper som är i behov av anspråkstagande av ny verksamhetsmark görs bedömningen att cirka 295 av arbetsplatserna har behov av ny verksamhetsmark. 81 procent av arbetstillfällena och cirka 70 procent av ytbehovet bedöms tillkomma inom företagsservice och byggverksamhet. Logistik och transport står för 3 procent av de tillkommande arbetsplatserna men 20 procent av ytbehovet. Inriktningen på nytillkommande verksamheter påverkar ytbehovet för verksamheter i kommunen.

Utifrån analysen uppskattas behovet av tillkommande verksamhetsmark till cirka 389 000 kvadratmeter, baserat på 295 nya arbetstillfällen. I analysen ingår en schablon på 25 procent tillkommande yta med hänsyn till att verksamheterna skapar behov av exempelvis tillkommande vägar och ytor för dagvattenhantering med mera. Med hänsyn till detta är behovet av verksamhetsmark cirka 48,6 hektar, vilket med marginal täcks in av den utpekade utvecklade/ändrade verksamhetsmarken som föreslås till 2050 på 63,6 hektar. Samlat görs bedömningen att utpekad verksamhetsmark är tillräcklig för att kunna växa enligt antaganden och prognos över näringslivets utveckling. Analysen är känslig för antaganden om utveckling inom respektive bransch och om det exempelvis sker större utveckling inom logistik och transport ökar behovet av verksamhetsmark betydligt.

2.4 Mål och styrdokument

I avsnittet redovisas mål och styrdokument som har betydelse för översiktsplanen och dess ställningstaganden. Enligt 3 kap. 5 § plan- och bygglagen ska översiktsplanen visa hur kommunen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål som är betydelsefulla för en hållbar utveckling. Nedan presenteras ett urval av de visioner och strategier som är relaterade till kommunens långsiktiga utveckling och som översiktsplanen förhåller sig till.

2.4.1 Lilla Edets kommun i världen

I detta avsnitt redogörs för globala mål och konventioner.

2.4.1.1 Agenda 2030 FN:s globala mål

Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välståndet. Agenda 2030:s 17 globala mål och 169 delmål omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Målen antogs av FN:s medlemsländer den 25 september 2015 och utgår ifrån FN:s definition av hållbarhet; *utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov*.

Framtagandet av översiktsplanen har utgått från de globala målen för att verka för att kommunen följer en långsiktigt hållbar utveckling. Se avsnittet om *översiktsplanens mål* för att se bedömningen av vilka globala mål respektive mål i översiktsplanen bedöms kunna bidra till.

2.4.1.2 Barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev *FN:s konvention om barnets rättigheter* (Barnkonventionen) svensk lag (2018:1197). Barnkonventionen är i grunden ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. Den innehåller 54 artiklar som utgör en helhet, där vissa är mer relevanta än andra i just översiktsplanens upprättande och genomförande. För översiktsplanen innebär barnkonventionen övergripande att hållbara livsmiljöer för barn ska säkerställas i avvägningen mellan olika intressen.

2.4.1.3 Europeiska landskapskonventionen

Den *Europeiska landskapskonventionen* syftar till att förbättra skydd, förvaltning och planering av europeiska landskap. Den syftar också till att främja samarbetet kring landskapsfrågor inom Europa och till att stärka allmänhetens och lokalsamhällets delaktighet i förvaltningen av landskap. Konventionen är ingen lag men har undertecknats av Sverige år 2010. Det innebär att ett landskapsperspektiv ska tillämpas i Sveriges politik för exempelvis regional utveckling och samhällsplanering. Plan- och bygglagen och kommuners översiktsplanering är viktiga instrument för att förverkliga konventionens mål. Det genom att redovisa hur olika landskap ska användas, utvecklas och skyddas inom kommunen. I översiktsplaneprocessen ges allmänhet och lokalsamhälle möjlighet till delaktighet.

2.4.2 Lilla Edets kommun i Sverige

2.4.2.1 Sveriges miljömål

Generationsmålet är ett övergripande mål som inriktar Sveriges miljöpolitik och vägleder miljöarbetet i samhället. Det formuleras: *Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser*. Tillsammans med de *16 nationella miljökvalitetsmålen och etappmålen* anges inriktningen för miljöarbetet. De 16 miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som ska uppnås för att nå generationsmålet. I arbetet med översiktsplanen har generationsmålen och miljökvalitetsmålen varit vägledande. Se avsnittet om *översiktsplanens mål* för att se bedömningen av vilka miljömål respektive mål i översiktsplanen bedöms kunna bidra till.

2.4.2.2 Övriga nationella mål

Regeringen har fastställt ett övergripande mål för boende och samhällsplanering, som innebär *att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Målet är också långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven*.

Övriga relevanta nationella mål som Lilla Edets översiktsplan ska bidra till att uppfylla och som påverkas genom mark- och vattenanvändning är de transportpolitiska målen, politikområdet för en gestaltad livsmiljö, jämställdhetsmål, folkhälsomål, klimat- och energipolitiska mål och mål för den sammanhållna landsbygdspolitiken.

2.4.3 Lilla Edets kommun i regionen

Lilla Edets kommun ingår i Västra Götalandsregionen och är samtidigt en av 13 kommuner i Göteborgsregionens (GR) samverkansregion.

2.4.3.1 Vision Västra Götaland

Vision Västra Götaland - det goda livet antogs av regionfullmäktige år 2005 och utgör en ram för det gemensamma utvecklingsarbetet i regionen. Visionen utgör en plattform för arbetet med att stärka Västra Götaland som en attraktiv region att bo och verka i. Grunden i visionen; *Det goda livet*, utgår från en hållbar utveckling av samhället. Den genomförs genom fem fokusområden:

- Ett livskraftigt och hållbart näringsliv
- Ledande i kompetens och kunskapsutveckling
- Infrastruktur och kommunikationer med hög standard
- En ledande kulturregion
- En god hälsa

Kommunal översiktsplanering är ett av flera sätt genom vilka visionen är tänkt att möjliggöras.

2.4.3.2 Regional utvecklingsstrategi för Västra Götalandsregionen 2021–2030

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götalandsregionen 2021–2030 tar utgångspunkt i *Vision Västra Götaland* och anger riktningen för Västra Götalands gemensamma arbete. Strategin redogör för fyra långsiktiga prioriteringar fram till år 2030:

- Stärka innovationskraften – för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant
- Bygga kompetens – för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande
- Öka inkluderingen – för tillit och sammanhållning
- Knyta samman Västra Götaland – för hållbar och förbättrad tillgänglighet

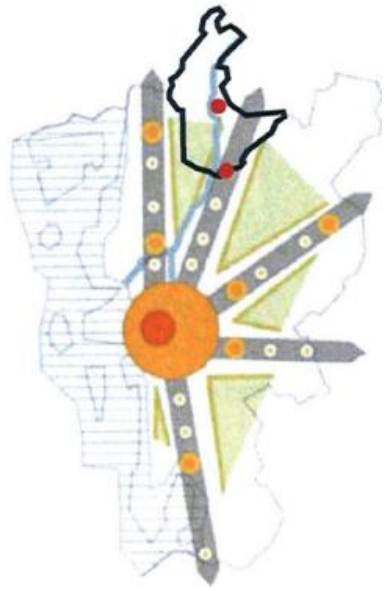
-

2.4.3.3 Strukturbild för Göteborgsregionen

Lilla Edets kommun är en av 13 medlemskommuner i Göteborgsregionen (GR). Göteborgsregionens regionala utveckling anges i *Strukturbild för Göteborgsregionen* från 2008. Strukturbilden innehåller en överenskommelse för den fysiska planeringen där regionens kommuner gemensamt ska ansvara för att en långsiktig hållbar regional struktur skapas.

Kärnan i strukturbilden är den centrala delen av Göteborg som omsluts av *Det sammanhängande stadsområdet*. Det sammanhängande stadsområdet utgörs av Göteborgs tätort samt delar av Mölndal och Partille. Storstadsområdet strålar ut i fem huvudstråk, där Lilla Edets kommun ingår i huvudstråket *Norge- Vänerbanan*. Strukturbilden omfattar också *Kustzonen*, *De gröna kilarna* och Göta älv. Göta Älv som löper genom Lilla Edets kommun, benämns vara av stor vikt för regionens fortsatta utveckling. Älvens många funktioner och kvaliteter ska säkerställas och särskild uppmärksamhet ska riktas åt sårbarhet till följd av klimatförändringar. Anläggningar och verksamheter som kan medföra föroreningar ska undvikas i älvens närhet. Stor försiktighet iakttas vid anläggning och annat byggande i älvens närhet på grund av risken för skred.

Strukturbilden är för närvarande under omarbetning. Göteborgsregionens kommunalförbund arbetar med att ta fram nya regionala överenskommelser.

Figur 3. Strukturbilden för Göteborgsregionen med Lilla Edets kommun, centralorten och knutpunkt Lödöse markerade.

2.4.4 Kommunala visioner och mål

Den 14 juni år 2021 antog kommunfullmäktige en ny *vision för Lilla Edets kommun*. Visionen är den gemensamma ledstjärna som ska peka ut riktningen för utvecklingen av kommunen under en trettioårsperiod. Visionsberättelsen lyder:

Ur älven har vi hämtat kraft och energi i alla tider. Med samma kraft och ett starkt engagemang skapar vi tillsammans ett gott liv och en hållbar framtid – både på ett personligt plan och för ett attraktivt samhälle. Ett liv och samhälle där alla känner sig välkomna, trivs, utvecklas och mår bra.

Här erbjuds god service och tillgänglighet för en väl fungerande vardag, så vi får tid för varandra och allt som ger oss livskvalité och glädje i livet. Genom inflytande och delaktighet har vi alla en möjlighet att påverka vårt samhälles utveckling i en positiv riktning.

Vi njuter av vår vackra älvmiljö och rika natur som vi tar väl hand om, lever nära och i samklang med. Vi känner också stolthet för vår unika historia. En historia som vi tar vara på, minns, synliggör och delar med oss av. Lilla Edets kommun är Göta älvdalens pärla.

Visionen ska uppnås genom att agera enligt ledorden *nytänkande, medskapande* och *hållbart*.

Utöver visionen finns ett flertal styrdokument och planeringsunderlag som berör den kommunala planeringen. Styrdokumenten har övergripande utgjort underlag till översiktsplanen utifrån vad som bedömts som relevant för planering av mark-och vattenanvändningen. Underlagen redovisas också på de ställen i planen där de är särskilt relevanta. Två underlag har i hög grad använts för översiktsplanens utformning. Det gäller bostadsförsörjningsprogrammet samt naturvårdsplanen. Naturvårdsplanen har utgjort underlag för bedömningen av lämplig markanvändning för natur och friluftsliv. Bostadsförsörjningsprogrammets mål har integrerats i översiktsplanen. Utvecklingsområdena bedöms kunna täcka bostadsbehovet och målen för bostadsförsörjningen har konkretiserats genom ställningstaganden. Samtliga dokument och underlag som översiktsplanen förhållit sig till finns listade under rubriken *underlag*.

3 MÅL OCH UTVECKLINGSINRIKTNING

Som inriktning för den långsiktiga fysiska planeringen har fyra övergripande mål för översiktsplanen formulerats. Målen har liksom översiktsplanen i sin helhet år 2050 som utgångspunkt. De ska fungera vägledande för en hållbar utveckling av Lilla Edets kommun.

Målen utgår från kommunens vision, information som hämtats in från olika kommunala styrdokument samt regionala, nationella och globala mål. För respektive mål redovisas vilka globala hållbarhetsmål och nationella miljökvalitetsmål som de bedöms kunna påverka. Målen bryts ner till en utvecklingsinriktning på karta.

3.1 En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion

Kommunen har tillvaratagit sitt goda läge som nav i en stark arbetsmarknadsregion. Lilla Edets kommun hänger ihop med övriga delar av regionen, med goda möjligheter att arbets- och skolpendla samt kompetensförsörja kommunens näringsliv på ett hållbart sätt. Älven fungerar som en fortsatt viktig transportled för gods. Sammanhållningen mellan olika delar i kommunen har ökat.

3.2 En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun

Lilla Edets kommun har vuxit som en del av befolkningstillväxten i den större Göteborgsregionen. Hela kommunen utvecklas och lever, där utbyggnaden bidrar till en samhällsstruktur med ett minskat energi- och transportbehov. Utvecklingen sker med hänsyn till den rika historia som finns i bygden.

I kommunen finns goda förutsättningar att driva företag. Här finns ett levande näringsliv som har getts förutsättningar att växa med grund i Lilla Edets kommuns gynnsamma läge.

3.3 Grönska och vatten som möjliggörare

Kommunens värdefulla stora grönområden, jordbruksmark, tätortsnära natur, sjöar och Göta älv med biflöden har värnats och stärkts. Det har bidragit till en minskad sårbarhet för väderhändelser samt en hög biologisk mångfald.

Den vackra älvmiljön och rika naturen lockar människor till Lilla Edets kommun. Naturen fungerar som en resurs för invånare, besökare och verksamma i kommunen och bidrar till en god hälsa och ett ökat välbefinnande.

Göta älv med biflöden som löper genom kommunen upplevs som en kvalitet för återhämtning och friluftsliv och tjänar som viktiga samband för biologisk mångfald. I kommunen finns utrymme för energiproduktion som bidrar till en minskad klimatpåverkan.

3.4 Enkelt att leva

Det är enkelt att leva i Lilla Edets kommun. Här bor invånarna i en god livsmiljö och har förutsättningar för en trygg och trivsam vardag. Här finns utrymme för ett aktivt föreningsliv, förutsättningar för kommersiell och offentlig service, tillgång till utbildning samt mötesplatser för alla åldrar.

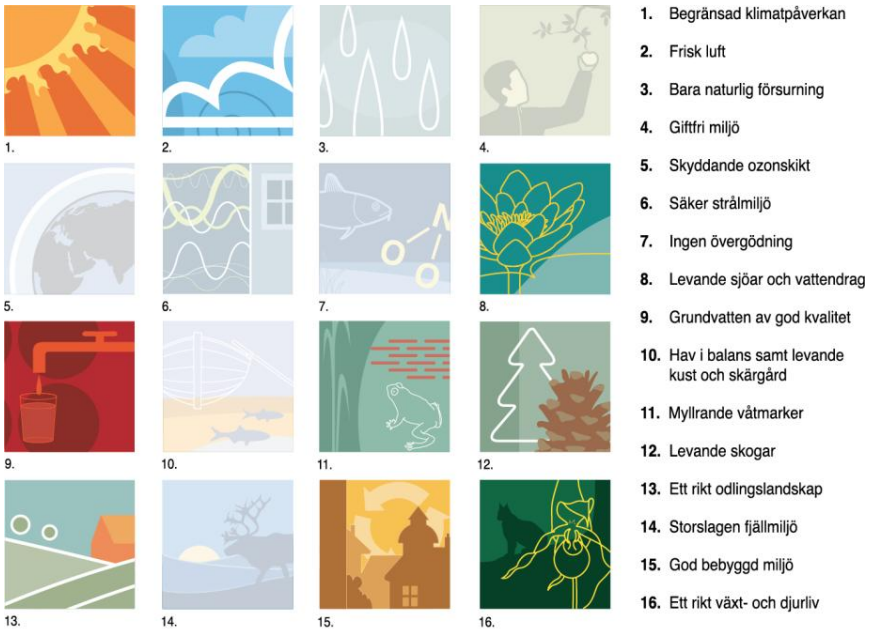
I kommunen finns möjligheter till bra boende, med varierade boendemöjligheter som säkerställer ett utbud av boende anpassade för livets olika skeden och behov.

Hälsan är god hos kommunens invånare. Bidragande faktorer är en god tillgänglighet till natur och rekreation, att förutsättningar finns för en fungerande vardag och genom inflytande och delaktighet i det gemensamma samhällslivet.

3.5 Koppling till globala mål och nationella miljömål

Figur 4. Bilden visar hur översiktsplanens fyra mål sammantaget förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen. En redovisning per delmål kan ses i tabellen nedan.

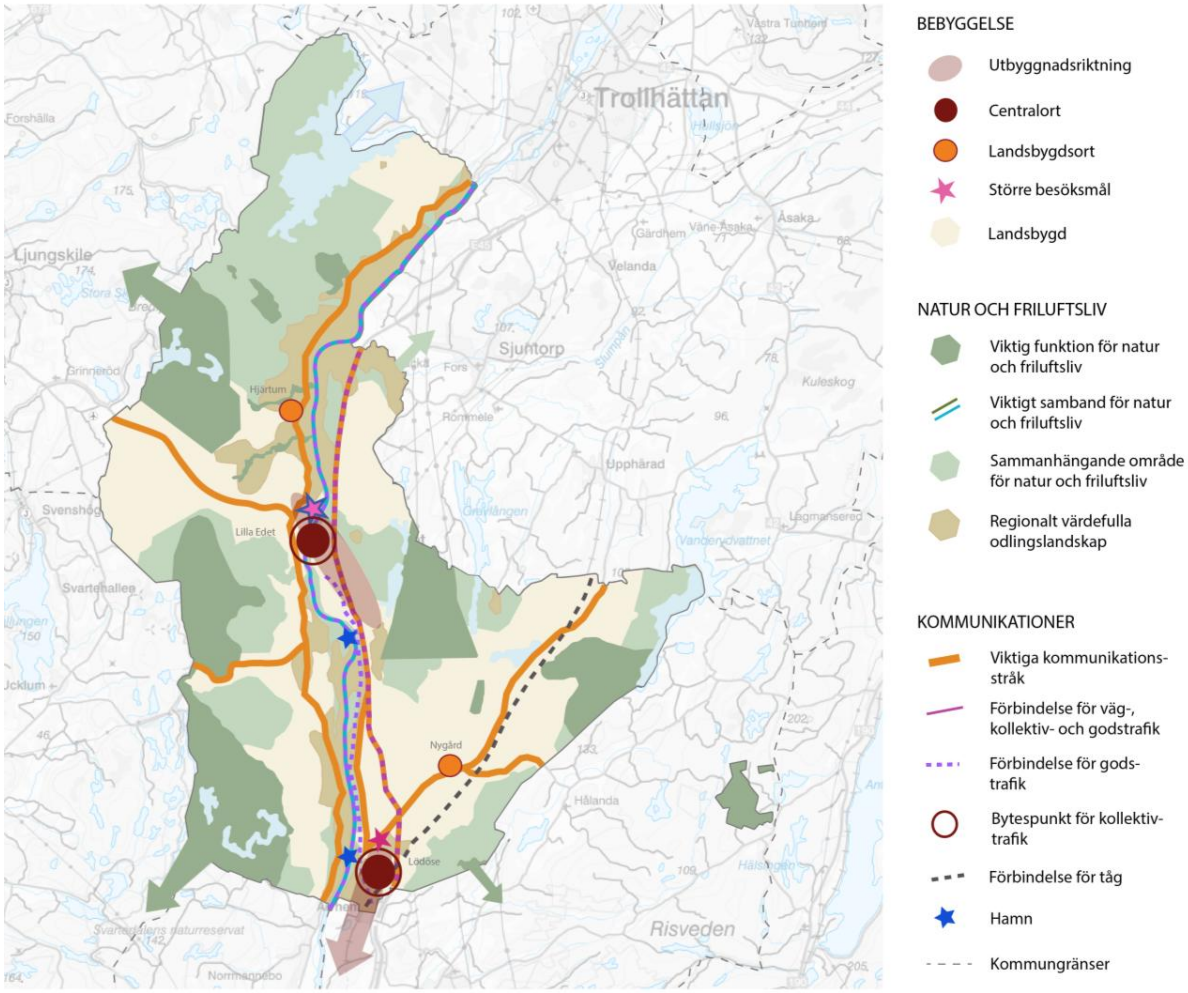
Figur 5. Bilden visar hur översiktsplanens fyra mål sammantaget förhåller sig till Sveriges miljökvalitetsmål. En redovisning per delmål kan ses i tabellen nedan.

Översiktsplanens mål	Globala hållbarhetsmål	Sveriges miljömål
En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion	3. God hälsa och välbefinnande 4. God utbildning 5. Jämställdhet 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur 11. Hållbara städer och samhällen 13. Bekämpa klimatförändringarna	Begränsad klimatpåverkan God bebyggd miljö
En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun	4. God utbildning 5. Jämställdhet 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt 11. Hållbara städer och samhällen	Begränsad klimatpåverkan Ett rikt odlingslandskap God bebyggd miljö
Grönska och vatten som möjliggörare	2. Ingen hunger 3. God hälsa och välbefinnande 6. Rent vatten och sanitet för alla 7. Hållbar energi för alla 11. Hållbara städer och samhällen 13. Bekämpa klimatförändringarna 14. Hav och marina resurser 15. Ekosystem och biologisk mångfald	Frisk luft Levande sjöar och vattendrag Grundvatten av god kvalitet Myllrande våtmarker Levande skogar Ett rikt odlingslandskap God bebyggd miljö Ett rikt växt- och djurliv
Enkelt att leva	3. God hälsa och välbefinnande 4. God utbildning 5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet 11. Hållbara städer och samhällen	God bebyggd miljö

Tabell 2: Tabellen redovisar vilka av de globala hållbarhetsmålen och nationella miljömålen som varje delmål bedöms påverka.

3.6 Utvecklingsinriktning

Lilla Edet kommuns utvecklingsinriktning visar viktiga funktioner och strategiska samband för kommunens långsiktiga utveckling. Utvecklingsinriktningen delas in i tre kategorier: bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer. Inriktningen kan läsas såväl på kartan nedan som i preciserade texter.

Figur 6. Utvecklingsinriktning på karta som beskriver viktiga funktioner och strategiska samband för kommunens långsiktiga utveckling.

I följande avsnitt beskrivs hur översiktsplanens mål har påverkat utvecklingsinriktningen.

3.6.1 En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion

3.6.1.1 Bebyggelse

Den huvudsakliga utbyggnaden bör ske nära befintlig infrastruktur och kollektivtrafik för att ge förutsättningar för en förbättrad tillgänglighet och sammanhängande kommun. I den bebyggelseutveckling som sker i centralorterna Lödöse och Lilla Edet skapas utrymme för kollektivtrafik och goda förutsättningar till att gå och cykla. Utveckling i landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård och dess anslutande stråk stärker ytterligare underlaget för kollektivtrafiken.

Samband över kommungränsen, över större kommunikationsleder och mellan olika delar av kommunen ska stärkas. Stärkta samband kan exempelvis ske genom ny bebyggelse, förbättrade kommunikationsmöjligheter eller målpunkter som attraherar besökare. Bebyggelseutvecklingen i Lödöse ska ske på ett sådant sätt att sambanden mot Ale kommun förstärks.

3.6.1.2 Kommunikationer

Kommunens planering möjliggör ett hållbart resande. Förutsättningarna för att resa med kollektivtrafiken förbättras genom att bytespunkterna i Lödöse och Lilla Edet utvecklas.

Möjligheterna till arbetspendling och kompetensförsörjning är avgörande för att kommunen ska vara en attraktiv plats för boende såväl som näringslivet. Kommunen verkar därför tillsammans med region och stat för att förbättra kopplingar till och från omgivande kommuner och stora arbetsmarknadsområden såsom Trollhättan och centrala Göteborg. De goda nord-sydliga förbindelserna med E45 och Norge-Vänerbanan utvecklas. Möjligheterna till att cykelpendla ska förbättras mot Trollhättans och Ale kommun. De nord-sydliga kopplingarna kompletteras även genom att befintliga tvärförbindelser mot Stenungssund och Alingsås stärks.

Tillsammans med regionen verkar kommunen för att stärka utbudet av kollektivtrafik mellan Lilla Edets centralorter och landsbygdsorter längs utpekade stråk. Kommunen ska verka för att kollektivtrafiken på landsbygden finns som ett alternativ och är öppna för att pröva nya trafikkoncept. Även möjligheterna att cykla och gå inom och mellan kommunens centralorter och landsbygdsorter ska förbättras.

3.6.1.3 Natur och friluftsliv

Möjligheterna att ta del av kommunens rika natur och utbudet av friluftsliv ska förbättras genom bättre förutsättningar att ta sig till större besöksmål och rekreationsområden på ett hållbart sätt. Den tätortsnära naturen och kopplingar till den ska värnas och stärkas.

3.6.2 En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun

3.6.2.1 Bebyggelse

Hela kommunen ska utvecklas med grund i de stora natur- och kulturvärdena. Det största planerade bebyggelsetillskottet bör ske i centralorterna Lilla Edet och Lödöse. I Lödöse sker en stor utbyggnad, medan Lilla Edet kompletteras och förtätas. Förutsättningar för kommersiell service och större offentlig service ska koncentreras till de två centralorterna.

Lilla Edet utgör kommunens administrativa centrum och bildar tillsammans med Göta och Ström en funktionell enhet. Utbyggnad ska ske för att ytterligare bygga samman Lilla Edet med Göta och Ström.

Den stora utvecklingen i Lödöse ska ske stationsnära med fokus på att koppla samman befintliga och nya delar, samtidigt som kulturarvet vårdas och utvecklas.

En levande landsbygd är en tillgång för kommunen. Möjligheterna att bosätta sig lantligt ska finnas samtidigt som landsbygdens näringar och värden behöver värnas. Landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård är lokaliserade längs de större kommunikationsstråken med redan utbyggd infrastruktur för exempelvis vatten, avlopp och kollektivtrafik. Landsbygdsorternas bebyggelseutveckling stärker underlaget för kollektivtrafik och ytterligare service.

I Lilla Edets kommun ska näringslivet få plats att växa. Attraktiva livsmiljöer och ett rikt kulturarv främjar innovation och intresse för lokala verksamhetsetableringar. Större industri- och verksamhetsetableringar kan lokaliseras i strategiska lägen utmed större transportleder. Verksamheter avsedda för tyngre ändamål ska lokaliseras åtskilda från icke störande verksamheter och bostäder. Näringsliv som går att kombinera med bostäder ges möjlighet att växa och bidra till en levande stadsmiljö såväl som landsbygd.

Vid utveckling i tätorternas utkanter och på landsbygden är det viktigt att värna landsbygdens näringar.

3.6.2.2 Kommunikationer

Merparten av bebyggelseutvecklingen ska ske i närhet av större kommunikationsstråk med god tillgång till befintlig infrastruktur, kollektivtrafik samt cykelpendling.

Göta älv och godsspåret in till Lilla Edet värnas som kommunikationsstråk för godstrafik. Även E45 har en viktig funktion för näringslivets behov.

Näringslivets utveckling ska stödjas genom goda kommunikationsmöjligheter för såväl gods som människor. Kommunikationsmöjligheterna förbättras både längs väg, järnväg, övrig kollektivtrafik och på Göta älv.

Genom att ge förutsättningar för en utbyggd digital infrastruktur underlättas för att bo och verka på landsbygden.

3.6.2.3 Natur och friluftsliv

Besöksnäringen för friluftsliv och naturturism kan utvecklas med grund i kommunens stora natur- och kulturvärden. Större besöksmål och rekreationsstråk som ska ges möjlighet att utvecklas är slussen i Lilla Edet, Göta älv samt entréer till naturreservat och regionala vandringsleder, särskilt i anslutning till befintlig kollektivtrafik.

3.6.3 Grönska och vatten som möjliggörare

3.6.3.1 Bebyggelse

De stora värdena för natur och friluftsliv bidrar till kommunens attraktivitet. Genom att den största utbyggnaden planeras till befintliga tätorter sparas större sammanhängande grönområden, samtidigt som hänsyn tas till större spridningssamband och friluftsvärden. Utveckling av bostadsområden- och grönområden ska planeras för att ge god tillgång till tätortsnära natur.

En bebyggelseutveckling på landsbygden ska ta stor hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden samt att jord- och skogsbruk möjliggörs.

3.6.3.2 Kommunikationer

Genom att den större utbyggnaden sker i anslutning till befintlig och stärkt infrastruktur förbättras möjligheterna att ta sig på ett hållbart sätt till natur, rekreation och återhämtning. Platsen för befintlig väntbrygga för slussen i Lilla Edet ska utvecklas för båttrafik för friluftslivet.

3.6.3.3 Natur och friluftsliv

Utveckling av tätorterna såväl som på landsbygden ska ske med hänsyn till älven med dess biflöden, sjöarna, de större sammanhängande grönområdena och den värdefulla jordbruksmarken. Dessa värden värnas och stärks tillsammans med identifierade spridningssamband för biologisk mångfald.

Områden av betydelse för friluftslivet, såväl som besöksmålet Ströms slottspark värnas och tillgängliggörs för kommunens invånare och besökare.

Tillgängligheten till den tätortsnära naturen från centralorterna och landsbygdsorterna ska stärkas för att ge invånarna tillgång till kommunens rika natur.

Natur- och kulturturismen skapar besöks- och arbetstillfällen och ses tillsammans med älven som en bärande del av kommunens identitet.

3.6.4 Enkelt att leva

3.6.4.1 Bebyggelse

Lilla Edets kommun erbjuder en god livsmiljö med förutsättningar för en trygg och trivsam vardag. God tillgång till service ska möjliggöras genom strategisk utveckling av centralorterna liksom förbättrade kommunikationsmöjligheter.

Inom centralorterna Lilla Edet och Lödöse lokaliseras huvudsaklig service och mötesplatser i en funktionsblandad miljö.

I landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård liksom på övriga landsbygden stöttas privata initiativ till service och mötesplatser. På så sätt skapas möjligheter för ett enklare vardagsliv.

Det ska vara möjligt att bo kvar i sin ort genom livets olika skeden och invånare med olika ekonomiska förutsättningar ska kunna hitta ett boende i kommunen.

3.6.4.2 Kommunikationer

Välfungerande kommunikationer förenklar möten och socialt liv. En större del av utbyggnaden sker i närheten av befintliga kommunikationsstråk. På så sätt kan fler ges tillgång till service och mötesplatser där olika grupper kan mötas och delta i det gemensamma samhällslivet. För att möjliggöra boende och näringar på landsbygden är det viktigt att enkelt kunna nå det större serviceutbudet i centralorterna Lödöse och Lilla Edet.

3.6.4.3 Natur och friluftsliv

Kommunens utveckling ska stärka förutsättningarna för invånarnas välmående. Alla invånare ska ha goda möjligheter till närrekreation. Närhet till naturen är en viktig del av kommunens identitet och en anledning till att bosätta sig i Lilla Edets kommun. Väl omhändertagna områden för natur och friluftsliv främjar folkhälsan och bidrar till en socialt välmående befolkning. Det rika kulturlandskapet och närhet till naturen utgör byggstenar i ett gott liv.

4 MARK- OCH VATTENANVÄNDNING - STÄLLNINGSTAGANDEN

Mark- och vattenanvändningen är en av de centrala delarna i översiktsplanen. Här redovisas grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Hela kommunens yta omfattas av olika typer av mark- och vattenanvändning och de olika användningarna kan användas för både markområden och för vattenområden. Detta avsnitt läses tillsammans med den digitala kartan över mark- och vattenanvändning.

För de områden där antingen utvecklad eller förändrad markanvändning föreslås kan man även klicka i kartan för att läsa ett fördjupat ställningstagande för en specifik yta.

För övriga områden se de delar som berör aktuell markanvändningskategori för respektive område. Det finns ställningstaganden under samtliga rubriker under detta kapitel.

4.1 Ställningstaganden för hela kommunen

Ställningstagandena i detta avsnitt gäller kommunen som helhet och är inte knutet till en specifik markanvändningskategori i kartan. Ställningstagandena utgår från översiktsplanens mål och utvecklingsinriktning. För att förstå bakgrunden till ställningstagandena, läs mer under avsnittet *Värden att ta hänsyn till i planeringen*.

4.1.1 Minskad klimatpåverkan

- Genom att den största utvecklingen planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära läge skapas förutsättningar för ett effektivt markutnyttjande, minskat transportbehov och möjligheter att röra sig till fots, cykel och med kollektivtrafik. Läs mer under *Ställningstaganden om bebyggelse* samt *Transportinfrastruktur*.

- Vid nybyggnadsprojekt på kommunal mark i attraktiva lägen avser kommunen att främja energi- och resurseffektivt byggande. Det kan exempelvis innebära att genom markanvisningstävlingar ge förtur till exploatörer som bygger passivhus, miljömärkta hus eller byggnader med hög andel återvunnet material.

- Kommunkoncernen ska i enlighet med energiplanen agera förebild inom energieffektiv nybyggnation och renovering samt produktion av solel. Kommunkoncernen ska i första hand utreda utveckling av befintliga, fungerande byggnader och miljöer, innan rivning och nybyggnation prövas.

- Kommunen ställer sig positiv till privata initiativ rörande etablering av förnyelsebar energiproduktion. Det kan röra anläggningar på tak men också anläggningar på markområden som behöver prövas på den specifika platsen. Möjlighet ges också specifikt inom områden som pekas ut som tekniska anläggningar för energiproduktion.

- Grundläggningsarbeten innebär klimatpåverkande utsläpp från maskiner och betong. Översiktsplanens avgränsning av områden har delvis anpassats för att undvika platser som kräver de kraftigaste grundläggningsarbetena, för att minska klimatpåverkan. På flera håll är det dock nödvändigt med kraftig grundläggning på grund av de geologiska förutsättningarna i kommunen. För områden där behov av större åtgärder finns är detta förtydligat. Läs mer under *Klimatrelaterade risker*.

- Det är både lokalt och nationellt angeläget att utveckla effektiva material- och avfallsflöden vid ny- och ombyggnation. Kommunen bör vidare utreda hur frågan kan införlivas i samhällsbyggnadsprocessen.

4.1.2 Hälsa och säkerhet

- Behov av skyddsavstånd mellan nya bostäder, skolor/förskolor och gård med djurhållning eller betesmarker ska beaktas vid detaljplanering och bygglov. De faktiska förhållandena i närområdet med hänsyn till spridning av allergener, lukt, buller, damm etcetera behöver studeras och beaktas. Vägledning i enlighet med Boverkets rekommendationer i skriften *Vägledning för planering för och invid djurhållning* ska följas. För att indikera på verksamheter med behov av skyddsavstånd finns hästgårdar med fler än tio hästar markerade i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden.

- Vid planering, byggande och förvaltning behöver behov av åtgärder för att hantera värmeböljor och höga temperaturer beaktas. Vissa grupper så som barn, äldre och sjuka är särskilt utsatta vid värmeböljor. Åtgärder för att skapa svala miljöer bör särskilt prioriteras på de platser där sårbara grupper vistas som vid exempelvis förskolor, skolor, lekplatser och äldreboenden. Skuggande träd, större grönområden och vattenmiljöer bidrar till sänkta temperaturer.

- Ny bebyggelse och nya byggnader behöver planeras med lämpligt skyddsavstånd till verksamheter som är störande eller miljöfarliga eller kan ha en risk för explosion eller brand. Det är också av vikt att ny bebyggelse inte placeras för nära verksamheter så att givet tillstånd för verksamheten inte kan utnyttjas. Lämpligt skyddsavstånd ska utredas i samband med planläggning eller förhandsbesked/bygglov. Läs mer under avsnittet *Verksamheter och industri*.

- Vid åtgärder i eller nära områden med konstaterad eller befarad förorening i mark eller grundvatten ska marken undersökas och vid behov åtgärder föregås av sanering, anpassad till den tänkta markanvändningen. En förändrad markanvändning kan göra att förutsättningarna för spridning ändras, vilket kan leda till en ändrad riskbild.

- Särskild försiktighet bör vidtas vid områden med identifierade föroreningar som också sammanfaller med risker för ras och skred samt översvämning.

- Nya verksamheter som är ljudstörande ska i första hand hänvisas till områden som redan är bullerpåverkade.

- Vid planläggning eller lovgivning inom 150 meter från transportleder för farligt gods på väg/järnväg respektive 200 meter från mittlinjen av farleden Göta älv ska risker beaktas och en riskbedömning göras. Som utgångspunkt i planeringen bör ett bebyggelsefritt avstånd på 30 meter eftersträvas utmed rekommenderad transportväg för farligt gods. Se vidare under kapitlet *Farligt gods*.

- Vid planering av bostäder, förskolor och skolor invid större transportleder behöver det klarläggas i detaljplaneskedet att marken är lämpad för ändamålet med hänsyn till vibrationer.

Beroende på markförhållandena på platsen kan utredningar av vibrationer även behöva utföras i samband med lovgivning utanför detaljplanelagt område.

- Planeringen ska skapa goda förutsättningar för utryckningsfordons framkomlighet och olycksförebyggande riskhantering.
- Kommunen ska ta hänsyn till perspektiven civil beredskap och brottsförebyggande arbete i planeringen när det gäller val av lokalisering av bostäder, verksamhet och industri och tekniska anläggningar.
- Lågfrekventa magnetfält från kraftledningar klassas som möjligen cancerframkallande. Därför ska man så långt som det är möjligt och rimligt begränsa lågfrekventa kraftfält från bostäder och platser där barn vistas varaktigt.
- Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 500 meter från transmissionsnätsledningar och stationer. (Dessa framgår i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden, under fliken *Riksintresse totalförsvaret MB 3 kap*.) Detta gäller utifrån flera aspekter, exempelvis elsäkerhet och magnetfält. Det finns inga fasta avstånd för hur nära kraftledningar byggnader kan tillåtas med hänsyn till magnetfält. Lokalisering vid nybyggnation av bostäder och skolor ska undvikas nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält. Se vidare under kapitlet *Elektromagnetiska fält.*
- För skyddsavstånd till kraftledningar ur ett elsäkerhetsperspektiv ska avståndet mellan kraftledningar och olika typer av verksamheter såsom upplag, parkeringsplatser, busshållplatser eller verksamhet med brandfarliga och explosiva varor med mera följa Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1.
- Vid ny exploatering ska säkerställas att åtgärderna inte medför försämrade förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormerna för luft. *Luftkvalitetsförordning (SFS 2010:477)*
- Kommunen ska i samband med detaljplaneläggning och nybyggnation tillämpa gällande radongränsvärde enligt *Boverkets byggregler*.
- Bestämmelser om bullerriktvärden vid bostadsfasader från spårtrafik, vägar och flygplatser regleras i *förordningen till miljöbalken om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216)* och ska tillämpas vid detaljplaneläggning, bygglov samt vid förhandsbesked.
- Naturvårdsverkets vägledning *Riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik* från 2017 ska vara vägledande vid plan- och tillsynsärenden i kommunen.
- *Boverkets allmänna råd om industribuller (BFS 2020:2)* ska tillämpas vid planläggning, förhandsbesked och bygglovsprövning i kommunen. Det allmänna rådet innehåller riktvärden för bostadsbebyggelse i områden som påverkas av omgivningsbuller utomhus från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär. Riktvärdena bör även användas för förskolor, skolor och vårdlokaler.

4.1.3 Klimatrelaterade risker

4.1.3.1 Riktlinjer för att hantera översvämningsrisker (sjöar, vattendrag och skyfall)

För att undvika skador vid översvämningar finns rekommenderade nivåer att förhålla sig till vid lokalisering och anläggning av ny bebyggelse. Nivåerna som anges i översiktsplanen följer de riktlinjer som finns från ansvariga myndigheter. De gäller främst ny sammanhållen bebyggelse som till exempel bostäder, handel och kontor. Känslig bebyggelse och infrastruktur av samhällsviktig karaktär, till exempel sjukhus och skolor med beredskapsfunktion, bör lokaliseras med ytterligare säkerhetsmarginal.

- Vid planering av ny bebyggelse och nya byggnader ska kartering över de klimatrelaterade riskerna för kommunen som redovisas i kartmaterialet under *Riksintressen, LIS och andra värden* användas som stöd. Om utbyggnad planeras i eller vid ett utpekat riskområde kan utredningar och åtgärder krävas för att säkerställa att byggnationen inte tar skada.

- Utifrån risk för skyfall bör ny sammanhållen bebyggelse och enstaka byggnader lokaliseras och planläggas så att bebyggelsen inte tar skada vid ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,4.

- Utifrån skyfall bör bebyggelse och byggnader med verksamheter av större samhällsviktig betydelse lokaliseras och planläggas för att kunna hantera ett mycket kraftigt regn, såsom ett regn med 400 års återkomsttid med klimatfaktor 1,4.

- I områden som inte täcks av skyfallskarteringar bör Länsstyrelsens lågpunktskartering nyttjas, för screening av riskområden där vidare utredning behövs. Lågpunktskarteringen indikerar var det potentiellt kan ansamlas stora mängder vatten. Mer detaljerade utredningar för att studera skyfallsrisker bör göras i dessa områden i efterföljande planering.

- Utifrån risk för översvämning från Göta älv, norr om slussen bör ny sammanhållen bebyggelse och bebyggelse/byggnader med verksamheter av större samhällsviktig betydelse planläggas ovan utbredning i älven vid högsta möjliga flöde, motsvarande 1 400 m^3/s.

- Utifrån risk för översvämning från Göta älv, söder om slussen i Lilla Edet bör ny sammanhållen bebyggelse och enstaka byggnader planläggas ovan utbredning i älven vid nivå +3,2 meter i färdig golvhöjd.

- Utifrån risk för översvämning från Göta älv, söder om slussen i Lilla Edet bör bebyggelse och byggnader med verksamheter av större samhällsviktig betydelse planläggas ovan utbredning i älven vid nivå +3,7 meter.

- Ett prioriterat vägnät bör planeras för att vara farbart vid en översvämning. Detta prioriterade vägnät ska definieras tillsammans med räddningstjänst.

4.1.3.2 Riktlinjer för att hantera markstabilitet

Ras och skred

Göta älvutredningen, *Översiktlig stabilitetskartering* från MSB, *kartering av kvickleraområden* från SGI, *Förutsättningar för skred i finkornig jordart* från SGU samt SGU:s *jordartskarta* har använts för att som underlag till översiktsplanen utgöra en sammanvägd klassificering av skredrisker i kommunen. Skredrisker har bedömts och grupperats till riskklass 1–3 utifrån dagens förutsättningar som underlag för planering och vidare utredning. Klass 1 avser lägre risk och klass 3 en högre risk.

Se kartlagren *Skredriskklass 1–3* och kartlagret *Kvicklera* i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden.

Tidigare utredningar har mycket varierande exakthet i olika geografiska områden. Både klassning och gränsdragning är därför att betrakta som ungefärliga. Detta styr till viss del de riktlinjer för vidare hantering och fortsatt utredning som har tagits fram. Riktlinjerna nedan ska ses som generella.

Klimatrisker redovisas som ett separat kartlager vilket gör att det vid behov, såsom vid förändrade framtidsprognoser, kan revideras utan inverkan på redan framtagna riskbedömningar.

Då underlag för olika myndigheter ibland överlagrar varandra har följande hierarki antagits.

I. Götaälvsutredningen
II. MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap)
III. SGU (Sveriges geologiska undersökning), förutsättningar för skred i finkornig jordart

Det innebär att analysresultat baserade på SGU:s aktsamhetsområden enbart redovisas utanför områden där underlag från I och II förekommer, se ställningstaganden under sättningsproblematik nedan.

- I första hand bör riskklassade områden undvikas för planering av tillkommande bebyggelse och nya byggnader, framförallt i områden som klassats som skredriskklass 3. Om utbyggnad av andra skäl bedöms vara lämplig ska följande förhållningssätt tillämpa:

- För områden inom skredriskklass 1 – möjlig skredrisk ska utredningsinsatser i form av en översiktlig bedömning av stabilitet göras. En utredning av grundläggningsmetod bör göras med upprättande av eventuella restriktioner och framtagande av eventuella förstärkningsåtgärder klargörs.

- För områden inom skredriskklass 2 – skredrisk ska utredningsinsatser i form av en detaljerad utredning av stabilitet göras, med upprättande av restriktioner och framtagande av förstärkningsåtgärder sker.

- För områden inom skredriskklass 3/kvickleraområden – stor skredrisk med stora konsekvenser ska utredningsinsatser i form av en fördjupad utredning av stabilitet göras, som kan behöva kompletteras med geotekniska undersökningar. Här behöver restriktioner upprättas och framtagande av omfattande åtgärder ske.

- För att riskområden ska bli lämpliga för planläggning kan det krävas omfattande stabilitetshöjande åtgärder, erosionsskydd och andra skyddsåtgärder.

- Framtida tillkommande risker utifrån klimateffekt framgår av kartlagret *Klimatrisk* och visas med skrafferade områden. Dessa områden ska beaktas vid planering. Utöver översvämningsrisk utgörs klimatriskerna i huvudsak av erosion som kan medföra stabilitetsproblem. Problem med uppbyggnad av höga portryck i samband med längre perioder med riklig nederbörd och höga vattennivåer riskerar även att skapa stabilitetsproblem vid snabb avvattning, som till exempel ett tappningsförlopp.

- Klimateffektens bidrag till stabilitetsproblematiken, risken för skred, ska beaktas vid planering och utbyggnad. Redovisade områden visar på generellt förhöjd risk som ska beaktas för att framtidssäkra områden för bebyggelse och infrastruktur mot spridning av markförorening med mera.

Områden med sättningsproblematik

Lösmarksområden med finkorniga jordarter med eller utan organiskt innehåll (Glacial lera, Postglacial lera, Svämsediment av lera och silt, Lergyttja, Gyttjelera) förekommer utbrett i hela kommunen. Detta innebär att det generellt föreligger en sättningsproblematik inom dessa områden, vilket får konsekvenser för byggnader, anläggningar och infrastruktur. Underlag för att peka ut dessa områden kommer från SGU:s *jordartskarta*, och redovisas i kartskiktet *Sättningsproblematik.*

- Planläggning av områden med sättningsproblematik kan innebära tillkommande kostnader för förstärkningsåtgärder och/eller restriktioner avseende schakt och fyllnadsarbeten för att undvika sättningar och/eller undvika att skapa stabilitetproblem. Där områden med sättningsproblematik sammanfaller med skredriskområden kan detta antas medföra stora åtgärder och höga kostnader medan övriga områden kan antas medföra mindre åtgärder/restriktioner och lägre kostnader. Områden med sättningsproblematik redovisas i kartlagret *sättningsproblematik.*

Bergras och blocknedfall

Bergras och blocknedfall har analyserats utifrån förekomst av berg i dagen och marklutningar överstigande 40 grader. Då områdena generellt är små har resultatet buffrats med 20 meter för visualisering och inkluderande av det direkta närområdet både ovanför och under aktuell potentiell risk.

- Vid bebyggelseutveckling och nya byggnader som innehåller verksamheter där människor uppehåller sig som sammanfaller med riskområden för bergras och blocknedfall krävs mer detaljerade analyser och eventuellt åtgärder för att tillgängliggöra dessa. Riskområden redovisas i kartlagret *Bergutfall*.

Övriga områden

- För områden som inte omfattas av en riskklass eller pekats ut innefattandes av sättningsproblematik behöver markens lämplighet fortfarande bedömas, exempelvis avseende torvförekomst eller radoninnehåll genom kartstudier, eventuellt. kompletterande med undersökningar.

4.1.3.3 Riktlinjer för att hantera risker för den byggda miljön

Klimatförändringarna innebär att många områden längs älven får en högre risk för skred om inga skredsäkringsåtgärder vidtas. Fastighetsägare ansvarar själva för att vidta åtgärder för att förhindra och begränsa olyckor. Statens geotekniska institut bidrar till att riskerna för ras och skred minskar, genom att bland annat övervaka stabilitetsförhållandena i Göta älv. Inom myndigheten finns Delegationen för Göta älv som är en rådgivande delegation för klimatanpassningsinsatser för ras och skredsäkring i Göta älvdalen för berörda aktörer i området.

I Lilla Edet pågår kontinuerligt utredning och skredsäkring på flertalet platser för att minska risker för den befintliga bebyggelsen. För att undvika översvämningar i den befintliga miljön, samt vid planering av ny bebyggelse, kan åtgärder vidtas. Orsak till översvämningen styr behovet av åtgärd. Nedan listas exempel på åtgärder, som rör såväl fysiska som mer planeringsmässiga åtgärder.

- *Fördröjning av vatten*. Fördröjning kan ske på till exempel fördröjningsytor eller i svackdiken där syftet är att skapa en kontrollerad översvämning på en yta som inte tar skada. Generellt sett rekommenderas öppna lösningar i mark framför underjordiska, av både kostnads- och funktionsskäl.

- *Styrning av vatten*. Styrning kan ske med till exempel en kantsten eller upphöjning av en cykelbana för att leda om vatten till en mer lämplig plats.

- *Invallning av älven*. På strategiska platser behöver en barriär mot älven skapas för att skydda befintlig bebyggelse och enskilda byggnader samt för att ha utrymme och beredskap för att kunna utöka invallningen i framtiden. Detta har tidigare utretts översiktligt i den fördjupande översiktsplanen för Lödöse och beskrivs under ställningstaganden för tätorten. Översvämningsskyddande åtgärder såsom invallning behöver utföras och kontroller göras så att tillräcklig stabilitet finns.

- *Tillfälliga barriärer.* Detta kan vara i form av tillfälliga vallar.

- *Planering av res- och utryckningsvägar*. För till exempel hemtjänst och blåljustrafik är det viktigt att verksamheten kan fortgå även vid en långvarig översvämning. På så vis kan det i efterföljande arbete vara lämpligt att identifiera vilka vägar som bedöms vara farbara vid en översvämning samt var framkomligheten bedöms vara begränsad och hur det ska hanteras.

- *Flytt av känslig infrastruktur*. Detta kan handla om att identifiera samhällsviktiga byggnader och där flytta elcentraler, arkiv och dylikt till ett högre våningsplan om möjligt.

- *Reservera mark*. I förebyggande syfte kan mark reserveras på strategiska platser där framtida åtgärder eventuellt är aktuella. I översiktsplanen sker detta genom exempelvis förslag om invallning vid Lödöse som skydd mot älven eller en multifunktionell översvämningsyta öster om Göteborgsvägen i höjd med Museivägen för att hantera skyfall. På liknande vis kan områden som riskeras att översvämmas reserveras för att planera lämplig användning av marken.

- *Åtgärder uppströms vattenförekomsterna*: För att förebygga översvämning såväl som torka är det viktigt att se till att vattnet stannar i landskapet. Arbete uppströms vattenförekomsterna kan innebära exempelvis återställande och anläggande av våtmarker på lämpliga platser samt återmeandring för att fördröja vattenflödena. Lämpliga platser för detta bör pekas ut i efterföljande planering. Kommunen har rådighet över egen mark men kan även påverka andra aktörer genom att arbeta med projekt, exempelvis genom vattenrådet.

4.1.4 Trafik och tillgänglighet

- För att stärka möjligheterna till arbetspendling med kollektivtrafik ska kommunen verka för direktbusskopplingar mellan Lilla Edet – Älvängen – centrala Göteborg, via en motorvägshållplats i Nygårdsmotet i Lödöse.

- För att stärka arbetspendling såväl som fritidsresande med kollektivtrafik ska kommunen på lång sikt verka för pendeltågsstopp, i första hand i Nygård, i andra hand i Prässebo.

- Viktiga målpunkter ska lokaliseras så att de är lätta att nå med kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik.

- För att skapa förutsättningar att så många barn som möjligt ska kunna gå eller cykla till skola och förskola ska barn och ungas skolvägar och trafikmiljöerna kring skolor och förskolor utformas med barnens förutsättningar och behov i fokus.

- Förutsättningar ska utvecklas för besökare, boende och verksamma att parkera sin cykel i tätorterna, vid hållplatser samt vid större målpunkter utanför tätorterna.

- Samnyttjande av parkeringsplatser ska eftersträvas, vilket underlättas om parkeringsbehov för olika ändamål samlas i större gemensamma anläggningar.

- Vid planering av ny parkeringsanläggning ska förutsättningar skapas för laddningsmöjlighet för elbilar.

- Nya bebyggelseområden ska inte bida till en försämrar framkomlighet och kapacitet på riksintressena för E45, Göta älv eller för järnvägen Norge-Vänerbanan. Se vidare ställningstaganden under *Riksintressen*.

- Kommunen ska verka för att behålla och utveckla kollektivtrafiken tillsammans med Västtrafik för att möjliggöra ett hållbart resande till och från föreslagna utbyggnadsområden samt längs de viktiga kollektivtrafikstråken.

- Kommunen ska tillsammans med Trafikverket verka för ytterligare rastplatser inom kommunen längs med E45, i syfte att skapa ordnade möjligheter för raster och bidra till upplevelser längs motorvägen. Ett möjligt läge är i anslutning till Nygårdsmotet, Lödöse.

- Tillgång och tillgänglighet till grönområden ska stärkas genom åtgärder som främjar tillgänglighet för en bred målgrupp, exempelvis anläggande av promenadstråk eller sittbänkar. Tillkommande bebyggelse bör ske på ett sådant sätt att invånare har god tillgång till park- eller grönområden av god kvalitet.

- Kommunen ska verka för fortsatt utbyggnad av digital infrastruktur. Kommunen ser positivt på en framtida samverkan med operatörer som fortsätter bygga ut nätet i Lilla Edets kommun i samarbete med lokala fastighetsägare.

4.1.5 Naturvärden och vattenmiljö

- Områden med höga naturvärden eller lokaler för hotade eller sällsynta arter ska skyddas och värnas.

- Hänsyn ska tas till naturvärden och biologisk mångfald i tidiga skeden av projekt, detaljplaner och program. Vid behov behöver naturvärdesinventeringar genomföras för att utreda befintliga värden.

- Stor hänsyn ska tas till stora opåverkade områden, som utgörs av tysta områden där Länsstyrelsens kartläggning från år 2001 samt Länsstyrelsens analys av stora opåverkade områden från år 1998 sammanfaller. Dessa bör bevaras som stora, tysta natur- och strövområden, exempelvis genom att inte tillåta bullrande och störande verksamheter. Områdena finns i *kartan* över riksintressen, LIS och andra värden.

- Hänsyn ska tas till höga naturvärden enligt ställningstaganden nedan. Naturvärden finns utpekade i kommunens naturvårdsplan. En uppdatering av naturvårdsplanen till ett naturvårdprogram genomförs parallellt med översiktsplanearbetet. Utpekade naturvärdesobjekt kommer att ses över och omklassas enligt gällande NVI-standard (standard för naturvärdesinventering). Dessa naturvärdsobjekt kommer att gå att hitta i kommande naturvårdsprogram.

    - I områden som bedömts ha de högsta (klass 1) samt höga (klass 2) naturvärdena ska exploatering, åtgärder eller annan markvändning som riskerar påverka naturvärden negativt inte tillåtas.

- För områden med påtagliga naturvärden (klass 3) bör inte exploatering, åtgärder eller annan markanvändning tillåtas som hotar befintliga naturvärden. Om annan lokalisering ej är möjlig ska kompensationsåtgärder noga övervägas.
- För områden med visst naturvärde (klass 4) bör exploatering, åtgärder eller annan markanvändning som hotar befintliga naturvärden undvikas. Om annat intresse ges företräde bör det eftersträvas att göra ingreppen så skonsamma som möjligt och helst genomföra kompensationsåtgärder.

- Göta älv och dess biflöden ska skyddas och värnas för att bevara den biologiska mångfalden och viktiga spridningssamband, samt för att på längre sikt förbättra den ekologiska statusen.
- För att säkerställa att kommunen uppfyller kraven i vattenförvaltningen och inte äventyrar miljökvalitetsnormerna för vatten behövs flera åtgärder:
  - Ett förvaltningsövergripande arbete med genomförandet av åtgärdsprogrammet för Västerhavet, med fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Yt- och grundvattenförekomsterna redovisas i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden
  - Dagvattenhantering vid nytillkommande bebyggelse och enskilda byggnader, där dagvatten behöver fördröjas och renas innan det når recipienten.
  - Arbetet med dagvattenhantering behöver fortsatt utvecklas, till exempel genom att ta fram riktlinjer för dagvatten så att dagvattenhanteringen anpassas efter recipientens känslighet.
- I avrinningsområden för vattenförekomster med dålig eller måttlig statusklassning ska extra hänsyn tas till recipienten. Tillåtandet av enskilda avlopp eller andra åtgärder får inte ske om åtgärder riskerar att försvåra möjligheten att uppnå MKN, miljökvalitetsnormer för vatten. Gårdaån är exempel på vattendrag där verksamheter som kan medföra ökat utsläpp av näringsämnen inte kan tillåtas.
- För att bidra till att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) för laxfiskevatten och vatten så bör exploateringsprojekt som påverkar morfologin i kommunens vattenförekomsters kompenseras med biotopförbättrande åtgärder.
- För de mindre grundvattentäkterna i Hjärtum och Utby behöver kommunen på sikt säkerställa erforderligt skydd. Det kan göras antingen genom att se över behov av att inrätta vattenskyddsområde eller att på annat sätt trygga vattenförsörjningen.
- Vegetationszoner längs vattendrag och sjöar ska sparas och utvecklas för att bevara viktiga ekologiska funktioner, minska negativa effekter på recipient, bidra med stabilitet och säkerställa ett fungerande ekosystem runt vattenförekomsten.
- Skogsmark som har nationell betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk. Gles bebyggelse som fragmenterar skogsbruksmark ska undvikas. Skog med höga naturvärden bör bevaras och

skyddas, särskilt tätortsnära skog för att säkerställa tillgång till rekreation och friluftsliv. Kommunen ska verka för att naturnära skogsbruk bedrivs på egen mark.

4.1.6 Ekosystemtjänster

- Ekosystemtjänster ska identifieras, beskrivas och skyddas i tidiga skeden av projekt, detaljplaner och program. Vid behov görs en mer detaljerad kartläggning och värdering.
- Mål för bevarande, integrering och utveckling av ekosystemtjänster ska formuleras i tidiga skeden av projekt, detaljplaner och program.
- Naturliga sänkor i landskapet såsom lågpunkter bör utvecklas för att öka den vattenhållande förmågan samtidigt som biologisk mångfald främjas. Multifunktionella ytor bör eftersträvas för ett effektivt markutnyttjande.
- Älvnära strandängar och skreddrabbade områden bör ses som en resurs och förutsättning för biologisk mångfald.
- Grönstrukturen ska ses som en resurs för att minska urbana värmeöar, reglera temperatur vid värmeböljor i tätbebyggda miljöer, verka bullerskyddande och bidra med vattenhållande förmåga. Detta kan exempelvis ske genom att använda grönytefaktor i planprojekt (se *boverket.se),* bevara trädrader invid bullrande trafikleder/älv eller för att minimera risker vid riskområden för översvämning och skred.
- Gröna multifunktionella lösningar ska eftersträvas vid hantering av dagvatten i nya detaljplaner.
- Se även ställningstaganden under kommunövergripande ställningstaganden *naturvärden och vattenmiljö*

4.1.7 Jordbruksmark

- Brukningsvärd jordbruksmark ska inte tas i anspråk för ny exploatering om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen.

- Uppförande av enstaka byggnader på brukningsvärd jordbruksmark kan vara möjligt i de fall det rör sig om komplemetteringar som underlättar för lantbrukets fortlevnad, till exempel ett bostadshus för att underlätta generationsväxling.

- Ny byggnation på landsbygden ska inte begränsa jordbrukets möjligheter och får inte fragmentera större sammanhängande ytor av jordbruksmark. Vid lokalisering av enstaka byggnader i anslutning till jordbruksmark bör placering ske i utkanten av ett större skifte, och inte påverka jordbruksverksamheten negativt. Se även ställningstaganden under *Landsbygd*.

- I Lilla Edet, Lödöse och Nygård föreslås att jordbruksmark tas i anspråk i begränsad omfattning där intresset att exploatera marken överväger intresset att bevara jordbruksmarken. Detta för att möjliggöra väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Det kan till exempel gälla områden som ligger insprängda i tätortsstrukturen eller på annat sätt inte fungerar i en brukningsenhet. Det kan också gälla områden där åkermark behöver tas i anspråk för utveckling av bebyggelse och infrastruktur utmed huvudstråken enligt *Göteborgsregionens strukturbild*. För vidare beskrivning och motivering, se ställningstagande under respektive *centralort/landsbygdsort* samt specifika ställningstaganden kopplat till aktuella områden i *mark – och vattenanvändningskartan*. Bortvalda alternativ och anpassningar redovisas i *Miljökonsekvensbeskrivningen*.

- *Kunskapsunderlag jordbruksmark, Lilla Edets kommun 2024-09-12* ska utgöra underlag vid prövning av planläggning, förhandsbesked, bygglov och framtagande av lokaliseringsutredningar på jordbruksmark.

4.1.8 Kulturmiljövärden

- Ett nytt kulturmiljöprogram som redovisar hur kulturvärden och kulturmiljöer ska säkerställas och utvecklas bör tas fram. Programmet bör även omfatta de sentida kulturmiljövärdena.

- Kulturarvsplanen utgör ett underlag som beskriver kulturhistoriska värden i kommunens bebyggelsemiljö. Dessa värden ska alltid beaktas och planens rekommendationer ska vägleda vid bygglovsärenden och planläggning. Om avsteg från planens rekommendationer krävs ska ställningstagandet alltid motiveras. I bygglovsärenden och vid planläggning ska alltid hänsyn tas till de bebyggelsemiljöer som kan tillräknas kulturhistoriska värden, även om de inte ingår i planen.

- Inom särskilt kulturhistoriskt intressanta miljöer ska nya byggnader och anläggningar endast tillåtas om de kan komplettera befintlig bebyggelse och kulturmiljö på ett väl anpassat sätt. Byggnader och anläggningar ska placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt för landskapets karaktärsdrag, platsens identitet, bebyggelsestrukturer och kulturvärden på platsen.

- Vid planering, exploatering eller andra åtgärder inom eller i anslutning till miljöer med särskilt kulturhistoriska värden ska påverkan på dessa värden bedömas. Vid behov ska fördjupade utredningar genomföras för att säkerställa att utpekade värden inte går förlorade utan istället bevaras och berikas.

- De regionalt och nationellt utpekade värdefulla odlingslandskap som utgör särskilda natur och kulturmiljövärden, ska bevaras och ges möjlighet till fortsatt nyttjande.

- Besöksnäringen kan utvecklas med utgångspunkt i kommunens rika kulturmiljö. Kommunen ska stötta initiativ som utvecklar besöksnäringen, med utgångspunkt i befintliga kulturmiljövärden.

Se även ställningstaganden för *Landsbygd*, ställningstagande för *Riksintresse för kulturmiljövård* samt vidare information under *Regionala/kommunala kulturmiljöintressen*.

4.1.9 Barns miljöer

- *FN:s konvention om barnets rättigheter* (barnkonventionen) ska beaktas i den kommunala fysiska planeringen för att kunna skapa goda livsmiljöer för alla barn.

Fyra av barnkonventionens 54 artiklar är vägledande för tolkning av helheten och utgör barnkonventionens grundprinciper. Dessa är:

— Artikel 2: barns lika värde.

— Artikel 3: barnets bästa.

— Artikel 6: rätt till liv och utveckling.

— Artikel 12: rätt att uttrycka åsikter och få dem respekterade.

Utöver ovanstående grundprinciper är följande artiklar särskilt viktiga för fysisk planering enligt plan- och bygglagen:

— Artikel 4: genomföra ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

— Artikel 23: barn med funktionsnedsättning och deras rätt till aktivt deltagande i samhället.

— Artikel 27: rätt till levnadsstandard som krävs för utvecklingen.

— Artikel 31: rätt till vila, fritid, lek och rekreation.

- Målpunkter för barn är viktiga att värna. Det ska säkerställas att säkra gång och cykelvägar finns till målpunkterna. Målpunkter för barn kan till exempel vara lekplatser, skolor, förskolor och parkmiljöer. De lekparker där utvecklingsmöjlighet finns eller utgör viktiga målpunkter är utpekade i mark- och vattenanvändningskartan.

- I samband med framtagandet av nya detaljplaner ska en bedömning göras av om barnkonsekvensanalys ska tas fram.

4.1.10 Trygghet

Trygghet i offentlig miljö upplevs olika mellan könen. Kvinnor och flickor upplever generellt fler platser som otrygga. Den fysiska miljön bör utformas för att ge överblickbarhet och god tillgänglighet. Där möjlighet finns bör en funktionsblandning möjliggöras som medför mer befolkade offentliga rum.

- I områden med mångfunktionell och sammanhängande bostadsbebyggelse finns särskilt goda möjligheter till en blandning av funktioner som kan bidra till en mer levande miljö och således till ökad upplevd trygghet.
- I utformningen av stråk, offentliga platser och den offentligt byggda miljön så som hållplatser för kollektivtrafik, parkmiljöer och idrottsanläggningar behöver trygghets- och säkerhetsaspekter särskilt beaktas. Belysning och underhåll av utemiljöer kan exempelvis ses över för att skapa en tryggare miljö.
- Åtgärder och anläggningar såsom gångvägar, sittplatser och utegym ska placeras och utformas med hänsyn till trygghet och tillgänglighet för kommunens invånare.

4.2 Ställningstagande per markanvändningskategori

Ställningstagandena i detta avsnitt utgår från översiktsplanens mål och utvecklingsinriktning och gäller kommunen som helhet. Rubrikerna i avsnittet utgår från plankartans olika kategorier för markanvändning. Under rubrikerna finns en beskrivning av vad respektive kategori innefattar, samt kommunens ställningstaganden kopplat till markanvändningskategorin. Mer information går att se genom att klicka i den digitala kartan.

För respektive markanvändningskategori i kartan anges om den är *pågående, utvecklad* eller *ändrad.* Pågående markanvändning utgår ifrån att marken fortsätter användas likt idag, eller enligt gällande detaljplan. Utvecklad användning innebär att marken används till det den används idag, men i högre omfattning eller med en med en högre täthet exempelvis. Ändrad användning avser att användningen av marken föreslås ändras till något annat än den är idag/enligt gällande detaljplan.

4.2.1 Bebyggelse

I mark- och vattenanvändningskartan anges olika typer av områden där bebyggelse finns och planeras. Kategorin *mångfunktionell bebyggelse* finns främst inom centralorterna och innebär områden som innehåller många olika servicefunktioner och verksamheter som går att kombinera med bostäder. Kategorin *sammanhängande bostadsbebyggelse* innefattar bebyggelseområden med huvudsakligen bostäder, men där ett fåtal servicefunktioner kan förekomma och karaktären på bebyggelsen är huvudsakligen bostäder. Kategorin innefattar även mindre bostadsnära park- eller grönområden. Ett antal generella ställningstaganden för bebyggelse beskrivs men fördjupas sedan i *ställningstaganden för respektive ort.* I kommunen finns även bebyggelse lokaliserad på landsbygd, som utgör en egen markanvändningskategori med separata ställningstaganden (se rubriken *Landsbygd* nedan).

Skolor ryms inom kategorin mångfunktionell bebyggelse. Förskolor ryms inom flera kategorier. Idrottsplatser ryms inom mångfunktionell bebyggelse när någon typ av utveckling är planerad. I övrigt ryms idrottsplatser inom kategorin för sammanhängande bostadsbebyggelse.

4.2.1.1 Generellt

- Detaljplan ska alltid tas fram vid planering för nybyggnation inom kategorierna mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse.

4.2.1.2 Variation av bostäder och funktioner

- I utvecklingsområden ska byggnation främjas som kompletterar det befintliga bostadsbeståndet. Kommunen ska säkerställa ett utbud av boenden som är anpassade för livets olika skeden och behov. Kommunen ska verka för att det finns bostadstyper, upplåtelseformer, bostadsstorlekar och prisklasser på boenden som är underrepresenterade, både på kommunnivå samt i de olika orterna.
- I utpekade områden för mångfunktionell bebyggelse ska planeringen möjliggöra att byggnader har en blandad funktion, med exempelvis verksamheter som går att kombinera med bostäder i bottenplan på bostadshus. Det ska särskilt eftersträvas i lägen där det bedöms kunna finnas ett befolkningsunderlag, exempelvis i stråk nära målpunkter.
- Kommunen ska verka för att bostadsbyggande och infrastruktur planeras tillsammans med samhällsservice så att behov av skolor och omsorg tillgodoses och tillgängliggörs.

- Kommunen ska fortsatt aktivt följa och bevaka bostadsbehovet för särskilt utsatta gruppers bostadsbehov.
- För att gynna företagsklimat och näringslivsutveckling separeras miljöfarliga och störande verksamheter från bostäder i största möjliga mån.
- I områden för blandad bebyggelse, med bostäder och verksamheter, ska miljöfarlig verksamhet endast tillåtas om det kan säkerställas att boende i området, eller de personer som vistas i området inte utsätts för olägenheter för människors hälsa inklusive olycksrisker. Det bör beaktas att även icke miljöfarliga verksamheter kan ge buller från varuleveranser och andra störningar. Läs mer under avsnittet *Hälsa och säkerhet*.
- Inom områden med mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse ska det finnas en variation och bredd av aktiviteter och mötesplatser som kan tilltala många olika grupper. Barn och ungdomars möjlighet till en aktiv fritid ska särskilt prioriteras.

4.2.1.3 Lokalisering

- Vid utformning av utpekade bebyggelseområden ska närhet och tydliga stråk till kollektivtrafik eftersträvas.
- Ny bebyggelse och nya byggnader inom tätorterna ska bidra till att bilda en sammanhängande miljö med den redan befintliga strukturen.
- Behovet av närservice, exempelvis förskolor och mindre lek- och idrottsfunktioner, ryms inom kategorin sammanhängande bostadsbebyggelse. Behovet av närservice ska i så stor utsträckning som möjligt lokaliseras och tillgodoses lokalt i närområdet för nytillkommen bebyggelse.
- Bostäder för personer med särskilda bostadsbehov ska integreras med övrig bostadsbebyggelse.
- Större arbetsplatser bör lokaliseras inom en radie av cirka 500 meter från kollektivtrafik.
- Vid val av lokalisering och gestaltning av nytillkommande områden ska förutsättningar för en naturlig och kostnadseffektiv dagvattenhantering i anslutning till området beaktas, där ytor för fördröjning och lokalt omhändertagande av dagvatten avsätts i tidigt skede.

4.2.1.4 Skol- och idrottsmiljöer

- Skolor och förskolor ska ha hälsosamma och miljövänliga lokaler, skolgårdar med goda möjligheter för lek och aktiviteter samt säkra och miljöanpassade trafikmiljöer.
- Friytor för lek och utevistelse för förskolor och grundskolor ska följa Boverkets allmänna råd enligt *BFS 2015:1*.
- Tillgången till grönska i anslutning till skolor och förskolor eller dess utemiljöer är viktig för att skapa goda lekmiljöer, möjliggöra återhämtning och minska exponering för exempelvis sol. Skolor och förskolors utemiljöer bör därför utformas med god tillgång till grönska. Nya skolor och förskolor bör lokaliseras med närhet till park och natur.
- Idrottsplatser som föreslås utvecklas är Strömsvallen i Ström samt idrottsplatsen i Göta. Hedens idrottsplats i Lödöse föreslås avvecklas. Idrottsplats i Lödöse föreslås i stället

lokaliseras och utvecklas i området invid Göteborgsvägens västra sida. Se ställningstagande under *Tätorternas utveckling* för mer information.

4.2.1.5 Gestaltning- och kulturmiljö

- Nya byggnader och bebyggelsemiljöer ska ha god arkitektonisk kvalitet och tillföra estetiska och arkitektoniska värden till området.
- Gestaltning av ny bebyggelse, byggnader och offentliga miljöer ska ses utifrån ett bredare livsmiljöperspektiv i enlighet med riksdagens nationella mål för arkitektur-, form- och designpolitik.
- Höga krav på gestaltning ska gälla för offentliga miljöer av större betydelse för ett flertal kommuninvånare och besökare - så som älvrummet, offentliga mötesplatser och tydliga entréplatser till kommunen för att bidra till en god livsmiljö.
- Gestaltning ska användas för att omhänderta platsens behov och bidra till att stärka tätorternas strukturer och bidra till trygghet.
- Kompletterings- och förtätningsbebyggelse ska ta hänsyn till den omgivande bebyggelsemiljöns karaktär, skala, volymer och placering av byggnader.
- Det som planeras bör göras tillgängligt för alla och det befintliga bör tillgängliggöras efter hand, enligt 8 kap plan- och bygglagen samt 3 kap plan- och byggförordningen (2011:338).

Se vidare ställningstagande rörande kulturmiljö under rubrik *Kulturmiljövärden,* samt *Landsbygd.*

4.2.2 Verksamheter och industri

Markanvändningen *verksamheter och industri* avser områden för verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Verksamheterna inom denna kategori är störande för omgivningen på något sätt och är därför inte förenliga med bostäder. Inom utpekade verksamhetsområden kan det också rymmas ytor för energiproduktion.

- Kommunen ska verka för fler arbetstillfällen i kommunen, i enlighet med kommunens näringslivsstrategiska program.
- Verksamheter med stor omgivningspåverkan ska i första hand etableras inom verksamhetsområden för att undvika risk för olägenhet för människors hälsa.
- Befintliga verksamhetsområden ska värnas.
- Nya områden för utbyggnad av nya verksamheter, som kan rymma eventuella behov av flytt av befintliga verksamheter reserveras vid i huvudsak goda kommunikationslägen:
    - Norra Trafikmotet i Lödöse (Nygårdsmotet).
    - Södra delarna av Nygård.
    - Norra trafikmotet i Lilla Edet.

  - Väster om Högstorps motorbana.
  - Utöver det diskuteras en mindre utökning av verksamhetsområdet vid trafikmotet i norra delen av Lilla Edets tätort.

- Områden för ytkrävande, icke miljöpåverkande verksamhet reserveras invid befintligt berg- och grustäkt utmed väg 167. Området är avgränsat utifrån strandskydd och för att undvika jordbruksmark. Stor hänsyn ska tas till grundvattenförekomst.
- Tillgången på mark bör nyttjas effektivt, exempelvis vid val av storlek och placering av byggrätter samt val av planbestämmelser.
- Bebyggelse i nytillkommande verksamhetsområden bör bidra till en varierad skala och lokala klimatanpassningslösningar, såsom att avsätta ytor för fördröjning och lokalt omhändertagande av dagvatten. Vid planläggning av verksamhetsområdet vid Nygårdsmotet ska frågor om dagvatten särskilt beaktas, och dagvattenhanteringen utformas för att undvika utökad belastning av näringsämnen och föroreningar till Gårdaån.
- För verksamheter med behov av bra skyltläge ska lokalisering vid trafikmotet i Lödöse prioriteras.
- Planering ska ske för god tillgänglighet för godstrafik mellan verksamhetsområden i kommunen samt godsterminaler och hamnar runtom i regionen.
- Naturgrus och sand är en viktig naturresurs för utveckling av samhället. Kommunen bör arbeta för att *Grusförsörjningsplan för Göteborgsregionen från 2003* revideras. Kommunen anser att en reviderad grusförsörjningsplan skulle tydliggöra vilka täkter och hur mycket naturgrus som finns kvar i regionen. Detta för att kunna avgöra hur stor vikt som ska läggas på att skydda områden med naturgrus och sand för framtida bruk.
  - Pågående grus och bergtäkter vid Dunnebacken (tillstånd till år 2028) samt Terås (tillstånd till år 2047) ska kvarstå. För grus och bergtäkt vid Högen (tillstånd till 2028) pågår avveckling och området ska återställas till naturmark samt landsbygd.

4.2.3 Transportinfrastruktur

I mark- och vattenanvändningskartan anges huvudvägnät för biltrafik, järnväg, hamnar och gång- och cykelvägar. I samtliga fall är det de viktigaste stråken som anges. Nya vägar och gång- och cykelvägar som anges i *mark-och vattenanvändningskartan* ska ses som illustrationer, då deras exakta läge inte är utredda.

- Gång- och cykelvägar bör utformas och förläggas med hög standard så att trygga och säkra miljöer för alla åldersgrupper skapas.
- Barriäreffekten som E45 utgör i tätorten Lilla Edet ska minskas genom förbättrade gång- och cykelkopplingar samt trygg och god gestaltning av underfarter.
- För att främja ett hållbart resande, samt ge möjligheter för barn och unga att röra sig på egen hand, ska kommunen arbeta med åtgärder för att öka möjligheterna till cykelpendling. Det

gäller både inom och mellan landsbygdsorterna och centralorterna, där strategiska bytespunkter för kollektivtrafiken finns. Cykelbanor kompletteras så att orterna binds samman.

- Viktiga stråk att bygga ut och länka samman för gång- och cykeltrafik är mellan:
  - Hjärtum-Ström-Västerlanda
  - Glässnäs-Kärra
  - Göta-Ryrsjön
  - Nygård-Prässebo
  - Lödöse - Nygård
  - Lilla Edet-Ström
  - Inom Lilla Edet och mellan östra och västra sidan om E45 i tätorten.
  - Inom Lödöse med koppling till stationen.
- Framtida rekreativa cykelstråk och viktiga regionala pendelstråk för cykel föreslås utredas mellan:
  - Västerlanda -Kungälvs kommun
  - Prässebo-Trollhättans kommun
  - Hjärtum-Trollhättans kommun
  - Lilla Edet-Trollhättans kommun (på östra sidan om älven)
  - Lilla Edet – mot Ljungskile (Uddevalla kommun)
  - Göta - Lilla Edet
- Utöver utbyggnad av infrastruktur för cykel ska även åtgärder som underlättar för cykling som ryms inom befintlig infrastruktur prövas, såsom bygdevägar och lägre hastigheter där det bedöms vara lämpligt.
- Befintlig väntbrygga för båtar i Lilla Edet ska kunna utvecklas för gästhamn med tillhörande funktioner. Utveckling ska ske med hänsyn till pågående verksamheters utvecklingsbehov, så som slussens ombyggnad och vattenverk.
- Befintlig industrihamn i Lödöse kvarstår men inom området kan en ny småbåtshamn utredas i enlighet med den fördjupade översiktsplanen för Lödöse.
- Befintlig verksamhetshamn i Göta ska kvarstå och fortsatt värnas.

- Kommunen ska tillsammans med Trafikverket möjliggöra för pågående ombyggnation av slussen i Lilla Edet för att säkerställa slusstrafiken mellan Västerhavet och Vänern. På så vis underlättar kommunen för en överflyttning av gods från väg till sjöfart, som kan minska belastningen på det statliga vägnätet.

- För att stärka framkomligheten på E45 och underlätta för arbetspendling och godstransporter ska kommunen verka för att Trafikverket prioriterar utbyggnad av motorvägsstandard på väg E45 genom hela Lilla Edets kommun, såväl vid Göta som vid Torpabron.

- Göta Älv har en viktig funktion för godstrafiken, för vilket hänsyn ska tas.

- Befintligt järnvägsspår för godstransporter mellan Lödöse och Lilla Edet används idag för godstransporter till pappersbruket. Detta behov bedöms kvarstå. Spåret har utrymme för mer trafik men hastigheten är mycket begränsad. Persontransporter är inte aktuella på denna järnväg.

4.2.4 Teknisk anläggning

Med *teknisk anläggning* avses områden som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten och telekommunikation. Anläggningar som kräver större markanspråk eller står inför förändringar finns i mark- och vattenanvändningskartan. Observera att informationen om utpekade tekniska anläggningar i kartan är generell, detaljerad information kan inte visas av säkerhetsskäl.

- Vatten och avlopp ska utvecklas i samklang med bebyggelseutvecklingen och åtgärder behövs i befintlig infrastruktur för att möjliggöra detta, se mer under *respektive tätort*. En långsiktig planering för vatten och avloppsförsörjning behöver tas fram för att säkerställa trygg och säker dricksvattenförsörjning och spillvattenhantering.

- Lilla Edets vattenverk ska ges förutsättningar för ny- och utbyggnad. Inga större renoveringar har genomförts sedan 1970-talet och flera utredningar pekar på att produktionskapaciteten och reningsförmågan är bristfälliga. Ett nytt, utbyggt reningsverk har därför bedömts behövas liksom utbyggnad av högreservoaren i Lilla Edet, bland annat till följd av prognosticerad befolkningsökning.

- Flera utredningar pekar på åtgärdsbehov för att efterleva krav i miljötillståndet samt för att klara kapaciteten för avloppsreningsverket i Ellbo. Det är inte minst på grund av kommande befolkningstillväxt inom kommunen. Avloppsreningsverket i Lödöse har begränsad kapacitet och bedöms som olämpligt att bygga ut på grund av geotekniska risker tillsammans med översvämningsrisker. Ellbo reningsverk behöver därför även kunna omhänderta avloppsvatten från utbyggnadsområden i Lödöse. Avloppsreningsverket ges därför förutsättningar att byggas ut för att kunna omhänderta ett ökat kapacitetsbehov samt för att uppfylla krav på reningskapacitet. Detta föranleder även behov av utbyggnad av spillvattenledning mellan Lilla Edet och Lödöse.

- Dricksvattenledningen mellan Lilla Edet och Göta behöver kompletteras med ytterligare en ledning för att möta framtida leveransbehov enligt befolkningsprognos.

- Tillväxten i Lödöse medför att överföringsledningen för dricksvatten mellan Lilla Edet och Lödöse måste förstärkas. Tillväxten medför också att en ny vattenreservoar behöver uppföras som tar höjd för framtida befolkningsprognos. Lokalisering är ännu ej bestämd men är under utredning.

- Befintligt avloppsreningsverket i Lödöse ska ej byggas ut, men behöver ges förutsättningar att fortsatt bedriva verksamhet, genom exempelvis skydd mot översvämning.

- Vid byggnation och utveckling av tekniska verksamheter i anslutning till Göta älv ska särskild hänsyn till Miljökvalitetsnormer (MKN) för fisk- och musselvatten samt Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten beaktas.

- Ledningsnäten för vatten och avlopp är i behov av förstärkningsåtgärder för att minimera risk för översvämningar i delar av kommunen.

- Vid utveckling i landsbygdsorterna Nygård och Hjärtum, utöver enstaka byggnader, kan kapaciteten i ledningsnät och reningsverk behöva stärkas. Nygård ligger längst ut i ledningssystemet i öster och har periodvis haft kvalitetsproblem på grund av dålig omsättning av dricksvattnet i systemet. Här finns utrymme att ansluta enstaka småhus innan ytterligare kapacitetsbehov uppstår. I Hjärtum finns kapacitet att ansluta enstaka fastigheter till såväl dricksvattenanläggning som avloppsreningsverk. Behovet av nya brunnar behöver utredas. Ett möjligt alternativ är en ny överföringsledning från Lilla Edet/Ström.

- Vattenkraftverket i Lilla Edet ska ges utrymme att bedriva verksamhet. För utveckling i närheten av kraftverket ska hänsyn tas till dess fortsatta funktion.

- Tekniska anläggningar, som exempelvis byggnader eller master, ska så långt det är möjligt placeras och utformas med hänsyn till landskapsbild, natur-, kultur- och rekreationsvärden samt människors hälsa och säkerhet.

- Utrymme för enstaka etableringar av vindkraftverk finns inom område för vindbruk i mark- och vattenanvändningskartan. Kommunens *vindbruksplan* ger vägledning i frågor som rör vindkraft. Vindbruksplanen bör ses över och aktualiseras.

- Befintligt fjärrvärmeverk ska värnas så att funktionen kan säkerställas. Privata initiativ för utveckling av närvärmeverk ses som intressanta så länge produktionen sker med fossilfria bränslen och lämplig lokalisering kan identifieras.

- Kommunen möjliggör för Svenska kraftnäts kapacitetsförstärkning och utbyggnad av:

    - Ny 400 kV-ledning från Skogssäter i Trollhättan via Stenungsund till Ale kommun. Ledningsdragningen följer i stort nuvarande ledningsgata men behöver breddas och i vissa fall avvika från nuvarande sträckning på grund av ökat utrymmeskrav. (planerat färdigställande 2031).

    - Reinvesteringar i befintliga nord-sydliga ledningar mellan Skogssäter och Kilanda (Ale kommun).

- Befintlig återvinningscentral i Göta ges utrymme att expandera.

Läs mer om ställningstagande rörande utbyggnad i Öresjö kopplat till vatten och avlopp under avsnittet om *Landsbygd*.

4.2.5 Grönområde och park

Markanvändningen *grönområde och park* avser grönområde som har så stor betydelse för ett omland att de bör skiljas ut från övrig bebyggelsemiljö. I Lilla Edets kommun handlar det om större grönområden i anslutning till de båda centralorterna, men även Ströms slottspark och lekparker med omgivande parkmark ingår i markanvändningen.

- Utpekade, befintliga grönområden och parker ska värnas och utvecklas med hänsyn till naturvärden, naturpedagogik och rekreation.

- Skötsel och åtgärder ska utföras med hänsyn till områdets natur-, kultur-, och rekreationsvärden samt för att stärka dessa värden.

- Ströms slottspark ska värnas och utvecklas som mötesplats för hela kommunen.

- Inlandsön i centrala Lilla Edet har potential att bidra till att binda samman tätorten på vardera sidan älven och erbjuda en central mötesplats. Inlandsön föreslås därför att utvecklas som rekreationsområde där dagens väntbrygga utvecklas till gästhamn med tillhörande funktioner. Möjligheter att nyttja inlandsön för fiskevårdsåtgärder, exempelvis anläggande av omlöp för lax, ska utredas. Hänsyn behöver tas till pågående verksamheters utvecklingshov, så som slussens ombyggnad, vattenverk samt ställverk med damm. Läs även under rubrik *Transportinfrastruktur*.

- Tillgängligheten och upplevelsen av älven i såväl Lilla Edet som Lödöse ska stärkas för att ta del av älvens rekreativa värden och stärka området som besöksmål.

    - Rekreativa stråk längs båda sidor av älven i centrala delar av Lilla Edet är utpekade i *mark – och vattenanvändningskartan.* Dessa ska utvecklas för att stärka tillgängligheten och upplevelsen av älven. Vid Spånkajen finns potential att ytterligare utveckla området som besökspunkt.

    - I Lödöse har ett grönt stråk utretts för utveckling av ett framtida promenadstråk och är markerat i *mark- och vattenanvändningskartan.*

- Rekreativa målpunkter för barn och unga ska särskilt bevaras - såsom Ströms slottspark, grönområden i anslutning till skolor och förskolor samt lekparker. Där tillgång till intilliggande grönområde saknas bör tillgängligheten till närmaste grönområde stärkas. De lekparker där utvecklingsmöjlighet finns, eller som utgör viktiga målpunkter, är utpekade i mark- och vattenanvändningskartan.

- Belysning i grönområden och parker ska placeras och utformas med hänsyn till djurliv och så att ljusföroreningar minimeras.

- Prässebo badplats ska utvecklas och kompletteras. Området ska utvecklas för campingplats öster om badplatsen. Det finns även fler badplatser som sköts av kommunen men som inte är utpekade i mark- och vattenanvändningskartan.

- Åtgärdsområden utpekade för klimatanpassning ska genomföras för att minska utsatthet för klimatrelaterade risker i ny och befintlig bebyggelsemiljö. Se avsnitt om *klimatrelaterade risker* för mer information, samt ställningstagande i *mark- och vattenanvändningskartan*.

- Åtgärder som ökar de rekreativa värdena i utpekade områden behöver ske med hänsyn till värden inom den gröna infrastrukturen och biologisk mångfald. Framförallt i anslutning till befintliga vattendrag som utgör viktiga livsmiljöer för många arter.

4.2.6 Natur och friluftsliv

Markanvändningen *Natur och friluftsliv* innefattar större sammanhängande grönområden, samt lokala och regionala vandringsleder. Områdena är utpekade utifrån höga naturvärden (klass 1 och 2 från naturvårdsplan från 2009) eller för att de är viktiga för friluftslivet. Områdena kan även omfatta utpekad jordbruksmark i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden. Områden kan ha olika karaktär och användning beroende på årstid. Områdena inkluderar värdekärnor från regional grön infrastruktur, naturreservat samt ytor från kommunens naturvårdsplan. De bedöms även inkludera de gröna kilarna utpekade i Göteborgsregionens strukturbild.

- Större sammanhängande områden för natur och friluftsliv ska bevaras och skyddas från åtgärder som kan leda till att de fragmentiseras.

- Naturliga våtmarksområden ska värnas med hänsyn till deras vattenrenande och flödesreglerande funktioner. Så kallade båtnadsområden för markavvattningsföretag ska generellt undvikas för nya byggnader för att inte omöjliggöra ett återställande till våtmark på sikt. Undantag görs i Lödöse och Nygård där utbyggnad av allmänt vatten och avlopp finns, samt camping i Prässebo.

- Ekologiskt känsliga områden utgörs av områden med naturvärdesklassning 1 och 2 som är utpekade i kommunens naturvårdsplan (och kommande naturvårdsprogram). De ska värnas och skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

- Besöksnäringen för friluftsliv och naturturism kan utvecklas med utgångspunkt i kommunens naturmiljöer. Kommunen ska stötta privata initiativ som utvecklar besöksnäringen, med hänsyn till befintliga naturvärden.

- Göta älv är en resurs för kommunens besöksnäring och rekreationsmöjligheter utifrån sportfiske. Samhällsutveckling i anslutning till viktiga platser för sportfiske ska inte försvåra möjligheterna att utöva och utveckla sportfisket.

- För att öka tillgängligheten till friluftsområden pekar översiktsplanen ut entréer till naturområden av betydelse för rekreation och friluftsliv. Dessa är utpekade där tillgänglighet med befintlig infrastruktur finns. Insatser bör göras för att öka tillgängligheten till dessa platser med såväl kollektivtrafik som gång- och cykelmöjlighet.

- För att tillgängliggöra natur och friluftsområden ska befintliga vandringsleder värnas och tillgängliggöras. Två regionala leder går genom kommunen, Bohusleden och Pilgrimsleden. Dessa kompletteras av ett antal lokala leder. Ett utvecklat promenadstråk/vandringsled i Lödöse är under utredning, med syfte att stärka kopplingen till älven.

- För att tillgängliggöra natur och friluftsområden samt stärka besöksnäringen ska kommunen möjliggöra för fler ställplatser i kommunen. Särskilt utpekade platser är Ryrsjöns camping samt vid Slussenområdet.

- Hot och påverkansfaktorer enligt *Regional handlingsplan för grön infrastruktur* ska undvikas i områden som utgör grön infrastruktur (värdekärnor för skog, våtmark, odlingslandskapet, sjöar och vattendrag samt rikkärr) ska värnas och hänsyn ska tas till spridningssamband så att områdena inte isoleras. Dessa områden omfattas av markanvändningen natur- och friluftsliv.

- Grustäkt vid Högen ska återställas till naturmark och pekas ut huvudsakligen som natur och friluftsliv – ändrad användning.

4.2.7 Landsbygd

Landsbygden utgör en stor andel av Lilla Edets geografi. *Landsbygd* är markområden som är möjliga för flera användningar. Till exempel boende eller areell näring, men där det inte alltid är nödvändigt eller möjligt att närmare precisera vilka markområden som bör användas för vad. Användningen landsbygd kan även innefatta besöksmål, viss samhällsservice och mötesplatser. Nedan redovisas generella ställningstagande för landsbygden. Observera att även övriga ställningstaganden för exempelvis kategorierna *Jordbruksmark*, *Kulturmiljövärden* och *Naturvärden* är relevanta vid exploatering inom landsbygden.

- Ny bebyggelse och nya byggnader på landsbygden ska ta hänsyn till landskapsbilden, platsens natur- och kulturvärden. Ny bebyggelse och nya byggnader ska genom sin utformning, skala och placering bidra till en god helhetsverkan. Se även ställningstaganden under *Kulturmiljövärden* samt *Naturvärden och vattenmiljö*.

- För att hushålla med mark och naturresurser bör tillkommande bebyggelse och enstaka byggnader på landsbygden i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelsestrukturer och infrastruktur. Befintligt vägnät ska i första hand användas. Nya vägsträckningar ska undvikas om inte särskilda skäl föreligger och kan motiveras. Exempelvis kortare vägsträckor för att binda samman och stärka befintliga bebyggelsestrukturer.

- Vid lokalisering och utformning av bebyggelseområden bör det undvikas att skapa områden där vatten och avloppsanläggningar placeras på ett sådant sätt att människors hälsa eller miljön riskerar att påverkas negativt. Det bör vidare undvikas att skapa områden där krav på allmänt vatten och avlopp inträder.

- Jordbruksnäringar ska få möjlighet att utvecklas inom sina respektive verksamhetsområden. Bostadsbebyggelse planeras med skyddsavstånd för att undvika störningar i form av exempelvis buller och lukt. Därmed undviks även risk för konflikter mellan bostäder och jordbruksföretag. Se även ställningstagande under *Hälsa och säkerhet*.

- Vid lokaliseringsprövning ska tillgång till dricksvatten och förutsättningar för avloppshantering utredas.
- Vid ny exploatering i Öresjö behöver hänsyn tas till rådande avloppssituation. Möjliga vatten- och avloppslösningar ska studeras vidare. Om en samlad lösning för vatten och avlopp för Öresjö anordnas, ska en samlad planering av tillkommande bebyggelse ske. I varje enskilt fall behöver det visas hur avloppet kan lösas samt vid behov säkerställa mark för lokal lösning/reningsverk.
- Kommunen ska underlätta privata initiativ för utbyggnad av digital infrastruktur på landsbygden, i syfte att skapa goda förutsättningar att bo och verka där.
- För att främja en levande landsbygd ska kommunen stötta privata initiativ till service liksom mötesplatser för föreningsliv och kulturliv även utanför tätorterna och landsbygdsorterna.

4.2.8 Vatten

Markanvändningen *vatten* avser såväl sjöar som vattendrag. Mindre vattenområden kan ingå i de andra markanvändningarna och har inte pekats ut i karta om det inte finns ställningstaganden kopplade till dem.

- Tillgång till vatten av god kvalitet är en är en förutsättning för fortsatt utbyggnad och utveckling av såväl industrier som bostäder. Planering för tillkommande bebyggelse och byggnader nära Göta älv samt andra av dricksvattentäkter i kommunen behöver ta hänsyn till dricksvattenbehovet. Detta genom att säkerställa att utbyggnaden inte riskerar att förorena vattentäkterna på ett sådant sätt att möjligheten att producera dricksvatten påverkas negativt. Kommunen är beroende av Göta älv som vattentäkt och skyddet är därför en prioriterad fråga.
- Utpekade utvecklingsområden i översiktsplanen ligger inom avrinningsområden till Göta älv och Gårdaån, där det vid ny bebyggelse och nya byggnader ska säkerställas att åtgärderna inte medför försämrade förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormerna vatten eller bidrar till att försämra statusen på en vattenförekomst.
- För att bidra till att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) för fisk- och musselvatten samt för vatten i Göta älv ska kommunen arbeta för att fiskpassage förbi Lilla Edets kraftverk möjliggörs samt att biotopförbättrande åtgärder i älvens huvudfåra genomförs. Det är också viktigt att kalkningsverksamheten i kommunen fortsätter då den är en förutsättning för friska lekmiljöer i älvens tillflöden.
- Strandskyddet ska värnas.

Läs mer om ställningstaganden under avsnittet *Ställningstaganden för hela kommunen* under rubrik *Naturvärden och vattenmiljö,* samt ställningstaganden under rubrik *Natur och friluftsliv* för de delar som berör vatten.

4.3 Tätorternas utveckling

Ställningstagandena i detta avsnitt är sammanfattningar för respektive tätort, med vissa mer fördjupade ställningstaganden. Ytterligare information kan finnas i den *digitala kartan.*

4.3.1 Lilla Edet inkluderande Ström och Göta

Utvecklingen i Lilla Edets tätort inklusive Ström och Göta syftar till att ge utrymme för kompletterande bostadsformer. Utvecklingen syftar även till att binda samman tätorten ytterligare och att nyttja befintlig infrastruktur i så hög utsträckning som möjligt. Lilla Edet är den ena av kommunens två centralorter, där dess administrativa funktioner så som kommuncentrum föreslås kvarstå. För fördjupade ställningstaganden för olika ytor, klicka i *mark- och vattenanvändningskartan*.

4.3.1.1 Bebyggelse

I centrala Lilla Edet föreslås förtätningar och kompletteringar med grund i *Planprogram för centrumutveckling i Lilla Edet* från år 2008. Förtätning och komplettering av centrum förslås i huvudsak längs Göteborgsvägen och Storgatans stråk. I centrums södra del, söder om Storgatan, föreslås ny bebyggelse med såväl bostäder som centrumfunktioner. Delvis förslås bebyggelsen på befintliga parkeringsytor. I centrumkärnans norra del föreslås kompletteringar med mångfunktionell bebyggelse inom befintlig struktur, det genom nybyggnad, tillbyggnad och påbyggnad.

I Högstorp öster om E45 föreslås utveckling av sammanhängande bostadsbebyggelse för att utvidga tätorten i anslutning till befintliga bebyggelsestrukturer. Här bör utvecklingen ske med hänsyn till intilliggande grönområde och dess entréer. På längre sikt möjliggörs för ny sammanhängande bostadsbebyggelse söderut mot Göta, för att på så sätt binda samman Lilla Edet och Göta. Inom området råder komplexa planeringsförutsättningar i form av utmanande topografi, behov av VA-utbyggnad, möjliggörande av tillfartsvägar och hantering av luftburna kraftledningar.

I Göta möjliggörs i övrigt en större utveckling av tätorten genom ett nytt område för sammanhängande bostadsbebyggelse söder om befintlig bebyggelse vid Bigården. Med anledning av att planeringsförutsättningarna liknar de i Högstorp föreslås en utbyggnad av området först på längre sikt.

I Ström föreslås ett större utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse som knyter an till befintlig bebyggelsestruktur.

Satsningen på att utveckla Lödöse innebär en potentiell konkurrenssituation mellan centralorterna Lilla Edet och Lödöse. Det är viktigt att beakta konsekvenser av detta för befintlig handel och kommersiell service i Lilla Edet. Det så att utvecklingen i Lödöse ges en omfattning och ett innehåll som medger en gynnsam utveckling av serviceutbudet även i Lilla Edet.

Verksamhetsområdet vid Smörkullen samt det norra trafikmotet med lättare verksamheter, drivmedelsstation med mera kvarstår och föreslås utvecklas. Dels genom utveckling av befintligt verksamhetsområde vid Smörkullen och dels genom möjlig utveckling av parkering-/omlastningsyta för tung trafik norr om Rasta.

Ett nytt område för verksamheter möjliggörs nordost om Lilla Edets tätort, väster om befintlig motorbana. För att begränsa tillskottet av trafik samt med hänsyn till pågående störningar inom området, föreslås verksamheter med låg personaltäthet som inte kräver tunga transporter.

Mellan Göta och Lilla Edet finns pappersbruksområdet och Göta industriområde. Hamnområdet i Göta industriområde, vid det före detta rasområdet och har en viktig transportfunktion. I området finns planlagd mark för verksamheter som ännu inte är utbyggd.

En återvinningscentral finns i Göta verksamhetsområde. Återvinningscentralen ges möjlighet att utvecklas inom befintligt verksamhetsområde.

4.3.1.2 Binda samman tätorten

Huvuddelen av trafiken föreslås ledas förbi centrum via Skolgatan för att skapa högre vistelsekvaliteter i centrummiljön. Göteborgsvägen, Edsgatan och del av Storgatan blir allégator med olika karaktärer. De får ny utformning som dels gågata, dels gårdsgator där bilar rör sig på de gåendes villkor och dels lågfartsgator där tillgänglighet prioriteras före framkomlighet. Befintlig gång- och cykelpassage över älven som ansluter till Storgatan ska byggas om för att åstadkomma bättre standard och en genare sträckning.

Dagens bytespunkt för busstrafik ges utrymme att fortsatt växa och den befintliga kioskbyggnaden kan utvecklas som resecentrum. Centrumtorget öster om Göteborgsvägen rustas även upp och kan utvecklas till en central torg- och parkmiljö med lekplats.

Sambanden mellan Ström och Lilla Edet stärks framförallt genom att Inlandsön som historiskt nyttjats för verksamheter istället utvecklas som rekreationsområde. Utvecklingen sker succesivt på ett sätt som fortsatt möjliggör utveckling av slussanläggningen och vattenkraftverket.

Viktiga mötesplatser i Ström är idrottsplatsen Strömsvallen och Ströms slottspark. Strömsvallen kommer att behöva flyttas och byggas om till följd av ombyggnationen av slussen, och bör också ges utrymme att växa. Ströms slottspark har en viktig funktion som mötesplats och rekreationsmöjlighet för hela kommunen. Slottsparken bör värnas och fokuseras till denna funktion. Invid dagens idrottsplats i Göta föreslås utveckling för funktioner som kan dra besökare, så som ytterligare idrottsfunktioner eller liknande. Tillsammans med en utveckling av gång- och cykelstråk från Lilla Edets tätort syftar denna utveckling till att binda samman tätorterna.

Ett antal lekplatser pekas ut där utvecklingsmöjligheter finns, i syfte att synliggöra och värna målpunkter för barn.

4.3.1.3 Natur och rekreation samt hänsyn

Göta älv är en stor tillgång för kommunen och har såväl upplevelsevärden som ekologiska värden samtidigt som den utgör riksintresse för sjöfart. Älven har stor potential för att utvecklas gällande rekreation och för att bidra till besöksnäringen i kommunen. För att tillgängliggöra älven och skapa ytterligare rekreationsmöjligheter föreslås utveckling av rekreativa stråk på båda sidor om älven. Det föreslås även att Inlandsön mellan Ström och Lilla Edet utvecklas för rekreationsändamål. Denna utveckling behöver ske med hänsyn till ekologiska värden och vattenkvaliteten samt med hänsyn till att Göta älv är en viktig transportled.

Öster om E45 och i anslutning till ett utbyggnadsområde breder Ryrsjöområdet ut sig. Ryrsjöområdet är ett viktigt närrekreationsområde för såväl Lilla Edet som Göta och bör värnas. Tillgängligheten till Ryrsjöområdet bör utvecklas för att ge ökade möjligheter till rekreation för en växande tätort.

Invid E45, mellan Göta och Lilla Edet finns ett översvämningsdrabbat område som är utpekat för klimatanpassningsåtgärd. Klimatanpassningsåtgärden kan samförläggas med exempelvis rekreativa gång- och cykelstråk.

Se även avsnittet om att *binda samman tätorten*, där rekreativa mötesplatser ses som ett verktyg för att åstadkomma förbättrade kopplingar mellan tätortens delar.

Hänsyn behöver tas till dricksvattentäkten Göta älv samt ras- och skredrisker, se ställningstaganden i *mark – och vattenanvändningskartan* för mer information.

4.3.2 Lödöse

Inriktningen för utvecklingen i Lödöse är inarbetad från den fördjupade översiktsplanen (2014). Beskrivningen följer rubrikerna i den fördjupade översiktsplanen för att lätt kunna fördjupa sig. Ett par justeringar är gjorda jämfört med den fördjupade översiktsplanen, dessa synliggörs för respektive yta i *mark-och vattenanvändningskartan* samt redovisas samlat i *miljökonsekvensbeskrivningen*. Den fördjupade översiktsplanen planeras att klassas om som planeringsunderlag när översiktsplanen är antagen. För fördjupade ställningstaganden per yta, klicka i *mark- och vattenanvändningskartan*.

4.3.2.1 Stationsnära utbyggnad

Föreslagen bebyggelseutveckling i Lödöse överensstämmer med målen enligt *Göteborgsregionens strukturbild*, som innebär prioritering av bebyggelse och infrastruktur utmed de regionala huvudstråken och i stationsnära lägen. Tätortsutbyggnaden i Lödöse utgår från och koncentreras invid stationen med en hög exploateringsgrad, så att så många som möjligt får nytta av stationen. Tätortsutvecklingen kring stationen föreslås ske med en blandning av bostäder, verksamheter, handel och servicefunktioner. Norr om tätortsområdet föreslås nya bostäder i form av villor, radhus och småhus. Ett två hektar stort område reserveras för offentlig service, det för att säkerställa att mark finns tillgänglig när behov av exempelvis nya skollokaler uppstår.

Nygårdsmotet har en utvecklingspotential som bör tas tillvara för icke störande verksamheter. Stationen, busshållplatser samt gång- och cykelvägar blir bärande element i uppbyggnaden av de nya verksamhetsområdena. Gång- och cykelnätet föreslås kompletteras med nya gång- och cykelvägar för att skapa mer sammanhängande kommunikationer. Bra samband utvecklas till Alvhem i intilliggande Ale kommun, det genom stationen i det framtida centrumstråket, genom en tätortsutbyggnad som rymmer både bostäder och arbetsplatser samt genom utbyggnad av gång- och cykelstråk. För att utveckla gång- och cykelmöjligheterna mot Nygård samt vidare mot Prässebo föreslås ett gång- och cykelstråk huvudsakligen längs den gamla banvallen.

Området där Hedens idrottsplats idag är beläget föreslås utvecklas för bostäder i lägre skala. Idrottsmöjligheterna bör istället lokaliseras närmare befintlig större infrastruktur, såsom Göteborgsvägen och stationen. Hedens idrottsplatsfunktion föreslås därför flyttas till området invid Göteborgsvägens västra sida vid Tingevis idrottsplats. Att idrottsmöjligheterna kan utvecklas vid Tingevi behöver säkerställas innan man tar Hedens idrottsplats i anspråk.

För att möjliggöra en framtida bostadsutveckling i centrala Lödöse kan den bensinstation som idag är belägen söder om ishallen behöva flyttas på sikt. En möjlig plats för drivmedelsstationen är det norra trafikmotet vid Lödöse.

Störningar och risker kopplade till såväl järnväg som motorväg är avgörande faktorer för all stationsnära utbyggnad. Översiktliga utredningar visar att föreslagna områden för utbyggnad eller utveckling kan exploateras med avseende på störningar och risker. Riskbedömning för farlig gods ska tas fram i samband med planläggning eller nybyggnation inom 150 meter från transportleder för farligt gods på väg/järnväg respektive 200 meter från farleden Göta Älv. Eventuella åtgärder för att hantera detta bestäms dock först i kommande detaljplaner.

Då Lödöse är låglänt finns risk för översvämning från älven, tillsammans med risk för översvämning till följd av skyfall. I fördjupad översiktsplan för Lödöse föreslås invallning av området med hjälp av befintlig banvall för Alvhem-Lilla Edet-banan, med åtgärder för dagvattenhantering/avrinning. Banvallen är cirka 2,8 meter hög och tillsammans med höjdsättning av ny bebyggelse och nya byggnader till +3,2 respektive +3,7 meter bedöms detta utgöra tillräckligt skydd för översvämning till följd av skyfall och stigande vatten rörande ny bebyggelse öster om banvallen, se avsnitt om *klimatrelaterade risker* ovan. För befintlig bebyggelse finns vissa risker, varför banvallen skulle behöva byggas på till 3,2 meter. Lödöse varvsområde är beläget väster om banvallen, liksom avloppsreningsverket och därför krävs åtgärder vid dessa. Vid varvsområdet föreslås en ny skyddsvall och längs befintlig banvall föreslås reservat för att kunna bygga på banvallen. Mer information finns i underlag till den *fördjupade översiktsplanen.*

Vid Lödöse varv finns idag verksamheter och en internationellt klassad hamn som bibehålls. Viss utveckling och upprustning föreslås. Det finns ett stort behov av utveckling och upprustning med avseende på utformning och gestaltning på grund av områdets strategiska läge vid älven. Inriktningen är att tillgängliggöra området för allmänheten genom exempelvis en strandpromenad för allmänheten längs älven alternativt öster om verksamhetsområdet, liksom förbättrade kopplingar till Lödösehus för en utvecklad turismnäring. Lokalisering av småbåtshamn kan utredas vidare inom området. Utvecklingen med fokus på rekreation, friluftsliv och turism bedöms vara i enlighet med syftena med riksintresse för friluftsliv (Göta älv). Inom delar av området finns markföroreningar, som i kombination med risk för översvämningar innebär risk för spridning av föroreningar. Miljöriskbedömningar och skyddsåtgärder behöver tas fram i samband med åtgärder inom området.

4.3.2.2 Knyt samman gammalt och nytt

Den ombyggnation av motorvägen som skett innebär att Göteborgsvägen fått en kraftigt minskad trafik. Detta ger mindre störningar och därmed minskade skyddsavstånd. Detta skapar även nya möjligheter till utveckling av omgivande ytor.

Flera nya stråk av varierande karaktär och funktion kan binda samman den framtida centralortens gamla och nya delar. Göteborgsvägen föreslås få ny utformning och går genom detta från en bullrande landsväg till en sammanlänkande huvudgata. Service och funktioner kommer att finnas såväl i norr som söder. Fördelningen av funktionerna förändras över tid för att succesivt utvecklas närmare stationen. Det i ett stråk som sträcker sig norrut till de befintliga bostäderna.

Handeln i Lödöse koncentreras längs ett stråk som sträcker sig från stationen i riktning mot befintligt centrum. Livsmedelshandeln placeras lämpligast som startpunkt vid stationen där parkeringsplatser till viss del kan samnyttjas med pendlare. Parkering kan även placeras i områden som annars är svårutnyttjade längs spåret. Befintligt centrum i Lödöse kan stärkas med centrumfunktioner som inte konkurrerar med det nya centrumstråket i söder.

4.3.2.3 Vårda kulturarvet

Befintligt centrum i Lödöse utvecklas varsamt, hela tiden med fokus på kulturarvet och fornlämningarna. I centrala Lödöse finns det gott om fornlämningar till följd av tätortens rika historia. Här finns möjligheter att ta tillvara och utveckla Lödöses historiska identitet. Större delen av området ingår i fornlämningen *Lödöse stadsområde* som är skyddat enligt kulturmiljölagen. För att möjliggöra en fortsatt utveckling och förtätning i det befintliga centrumområdet är det viktigt att nyttja de platser som är möjliga att bebygga på ett bättre sätt. Genom att synliggöra fornlämningar vid en eventuell utgrävning kan ny bebyggelse och byggnader utvecklas i närheten av själva fornlämningen. Kulturarvet består av fornlämningar men även av Göta älv som är en viktig del både i områdets historia och i ortens identitet. En självklar del i utvecklingen av befintligt centrum är därför att stärka kopplingen mot vattnet. Detta sker genom föreslaget grönt stråk i *mark-och vattenanvändningskartan.*

Varvsområdet har en lång historia och har varit viktigt för Lödöses utveckling. Spår och strukturer från historien bör ges utrymme i utveckling av området. Hänsyn bör tas till dessa och värdena bör tillgängliggöras för invånare och besökare.

De befintliga gårdsmiljöerna som ligger centralt i utvecklingsområdet ger ett stråk med tydlig landsbygdskaraktär. Denna identitet bör bevaras. En viss förtätning som sker på kulturmiljöns villkor bedöms dock vara möjlig.

Gårdaåns dalgång hyser höga natur- och kulturvärden och är därför skyddsvärd.

4.3.2.4 Förstärk grönstrukturen

En stark befolkningsutveckling i Lödöse ökar trycket på rekreations- och idrottsområden. De befintliga områdena behöver bevaras och utvecklas men nya behöver även tillskapas. Nya gångstråk föreslås, som gör det möjligt att ta sig ner till älven och längs med älven. Utvecklade stråk längs Gårdaån och i Spetalsbergen föreslås också norr om området.

I Lödöse finns stora grönytor. En av de som nyttjas mest, Pingstalund, är dock bullerutsatt från motorvägen och järnvägen. På grund av dess tätortsnära läge och höga naturvärden för naturvård och rekreation bör Pingstalund utredas för kommunalt naturreservat.

Jordbruksmarken närmast Göteborgsvägen mot älven kan i de norra delarna på sikt utvecklas för närrekreation och idrottsändamål. Denna utveckling kan ersätta Hedens idrottsplats, som bedöms som ett mindre tillgängligt läge, se ovan om *stationsnära utbyggnad*. Områdena mellan älven och Göteborgsvägen i övrigt föreslås utvecklas för hantering av dagvatten och översvämning i kombination med rekreationsmöjligheter. Jordbruksmark i övrigt bör bibehållas.

I Spetalsbergens östra del finns ett område med upplag av schaktmassor från tidigare byggnation av E45. Området föreslås utredas vidare för verksamhet och industri.

Grönområden och natur hör till Lödöses stora kvaliteter idag. Närrekreationsområden att ströva i är dock inte den enda naturkvaliteten som ska värnas. Även det omgivande öppna jordbrukslandskapet har upplevelsevärden. Vid expansion av orten är det viktigt att ta tillvara möjligheten till utblickar och det är viktigt att tänka på hur den nya bebyggelsen möter det öppna landskapet.

I Lödöse finns konflikter med riksintresse för naturvård och friluftsliv. Motiv till avvägningar kring detta finns att läsa om under avsnittet om *riksintressen*.

4.3.3 Hjärtum

Landsbygdsorten Hjärtum föreslås utvecklas med sammanhängande bebyggelse i anslutning till den befintliga orten. Utvecklingen förutsätter att hänsyn tas till värdefulla kulturmiljöer och att kapacitet för dricksvatten kan säkras. I gällande detaljplan finns även utrymme för ytterligare enstaka tillkommande enbostadshus. För fördjupade ställningstaganden per yta, klicka i *mark- och vattenanvändningskartan*.

Ny sammanhängande bostadsbebyggelse föreslås i den västra delen av orten söder om Kärrsbackevägen, söder om orten mot Klockarelunden samt öster om orten ovan Hjärtumsgården. I byns kärna finns idag kommunal service bestående av en förskola samt viss handel i form av en närbutik med självbetjäning. Gällande detaljplan i byns kärna medger viss utökad handel och service söderut i anslutning till befintliga funktioner. Förskolan har idag överkapacitet och skulle kunna inrymma ett ökat barnantal över tid.

Befintlig lekplats mellan Klockarevägen och Skeevägen pekas ut för att visa att den är belägen så att utvecklingsmöjligheter finns och med syfte att synliggöra och värna målpunkter för barn.

Billerödsvallen och Hjärtums idrottsplats pekas ut i markanvändningskartan som sammanhängande bostadsbebyggelse för att synliggöra funktionen som idrottsplats.

En ny gång- och cykelväg mellan Hjärtum och Ström ska byggas längs med Hjärtumsvägen och Kungälvsvägen.

Befintliga tekniska anläggningar i Hjärtum inkluderar en deponi, två grundvattenverk, reservoarer och ett avloppsreningsverk. Vid utveckling i Hjärtum utöver enstaka byggnader behöver kapaciteten i ledningsnät och reningsverk stärkas. Detta då begränsningar i framförallt dricksvattenförsörjningen finns redan i dag.

Hela Hjärtum präglas av höga värden för kulturmiljö vilket ska beaktas i utvecklingen. Stora delar av Hjärtums samhälle ingår i kulturmiljön Hjärtums kyrka, utpekat i kulturarvsplanen för Lilla Edets kommun. En kulturhistorisk utredning bör göras inför vidare utbyggnad i Hjärtum. I orten finns även flera fornlämningar till vilka hänsyn ska tas.

4.3.4 Nygård

Landsbygdsorten Nygård föreslås utvecklas med bostadsbebyggelse och utrymme för service i mångfunktionell bebyggelse. Utvecklingen föreslås i huvudsak inom och i anslutning till den befintliga ortsstrukturen. Det för att ytterligare stärka serviceunderlag och underlag för kollektivtrafik. Vid utveckling öster om Nygårds befintliga utbredning är planeringsinriktningen att så långt som möjligt undvika exploatering av jordbruksmark. Det är också viktigt att lokalisera ny bebyggelse i

närhet av befintlig infrastruktur och befintligt gång- och cykelnät. För att ta hänsyn till dessa faktorer förekommer viss exploatering av naturmark. Utöver föreslagna utbyggnadsområden kan vissa kompletteringar i befintlig struktur även genomföras inom ramen för gällande detaljplaner. För fördjupade ställningstaganden per yta, klicka i *mark- och vattenanvändningskartan*.

Direkt norr om befintlig idrottsplats, på befintlig vändzon/parkeringsyta, möjliggörs mångfunktionell bebyggelse. Mellan Ängsvägen och Kullevägen där en mindre lekplats finns idag finns utrymme för komplettering med enstaka enbostadshus.

Två större områden för utveckling med sammanhängande bostadsbebyggelse föreslås i Nygård. Ett ligger öster om Nygård, i ortens utkant, norr om Alevägen. För detta krävs en ny väganslutning mot Alevägen. Det andra ligger väster om orten, mellan Kyrkvägen och Skövdevägen.

Viss utveckling av service och handel möjliggörs inom ramen för gällande detaljplan, söder om den befintliga förskolan i Nygård. Förskolans kapacitet kan behöva utökas beroende på den kommande bebyggelseutvecklingens omfattning. Söder om förskolan, inom område som är utpekat för mångfunktionell bebyggelse, finns även utrymme enligt gällande detaljplan för komplettering med enstaka enbostadshus.

Befintlig lekplats vid Furuvägen, i Nygårds norra del, pekas ut i markanvändningskartan. Det för att visa att den är belägen så att utvecklingsmöjligheter finns och med syfte att synliggöra och värna målpunkter för barn. Det finns en utvecklingspotential i att tillgängliggöra den tätortsnära naturen genom att anlägga en kommunal vandringsled i området kring vattentornet i Nygård.

Befintligt verksamhetsområde söder om Alevägen (väg 1996) utvidgas västerut enligt gällande detaljplan. Området kan även genom ny planläggning utvidgas österut längs med Hålandavägen. I Nygård finns ett avloppsreningsverk strax sydväst om den befintliga landsbygdsorten. Dess funktion behöver värnas för att fortsatt kunna bedriva verksamheten.

En fullt utbyggd gång- och cykelväg ska byggas mellan Nygård och Prässebo, samt mellan Nygård och Lödöse huvudsakligen på den gamla banvallen längs med väg 1996. Utbyggnaden föreslås i syfte att skapa bättre kommunikationsmöjligheter mellan orterna, samt tillgång till rekreation.

Förtätning i Nygård, utöver ovan beskrivna områden, ska undvikas på värdefull odlingsmark och områden med höga naturvärden. Utbyggnadsområdena har anpassats utifrån ras- och skredrisker samt klimatrelaterade risker, men vissa risker kvarstår där hänsyn behövs i fortsatt planering.

Begränsningar i kapaciteten för vatten- och avloppssystem finns i Nygård. Det bedöms finnas utrymme att ansluta cirka tio tillkommande småhus. Översiktsplanen medger en utbyggnad som är större än så. Vid kommande detaljplaneläggning som överstiger tio småhus behöver därför kapaciteten i dricksvatten och spillvattennätet utredas för att klargöra om behov av uppdimensionering finns.

4.3.5 Avvägning jordbruksmark

I Ström, Lilla Edet, Göta, Lödöse, Nygård och Prässebo pekar översiktsplanen ut utbyggnadsområden på mark som idag klassas vara brukningsvärd jordbruksmark. För att se vilka områden som sammanfaller med jordbruksmark, se kartan över *Riksintressen, LIS och andra värden* samt lagret med

jordbruksmarksanalys. I *mark-och vattenanvändningskartan* finns information om motiv för respektive område. Områdena utgörs av jordbruksmark klass 1 samt klass 2.

Samtliga utbyggnadsområden bedöms vara av väsentligt samhällsintresse på grund av att de antingen:

- Bidrar till den huvudsakliga bostadsutbyggnaden i Lilla Edets kommun (gäller Lödöse) med tillhörande service. Bidrar dessutom avsevärt till kommunens bostadsförsörjning med varierande hustyper och upplåtelseformer.
- Bidrar till ett avgörande tillskott till bostadsförsörjningen i kommunen. Det på platser i närheten av befintlig infrastruktur eller som en utbyggnad av tätorten.
- Tillgodoser behovet av arbetstillfällen i närheten av bostäder. Detta på platser där närområdet redan är ianspråktaget för verksamheter eller är beläget i närheten av kapacitetsstark infrastruktur.
- Tillgodoser ett viktigt rekreationsintresse i form av camping, vilket saknas i kommunen i dag samt bedöms stärka kommunens näringsliv med avseende på besöksnäring och turism.

Andra lokaliseringar av utbyggnadsområden har valts bort av olika skäl. Det kan bero på att de ligger på större sammanhängande arealer av jordbruksmark, innefattar högre riskförhållanden eller stora topografiska utmaningar som riskerar ta mer mark i anspråk. Det kan också bero på att utbyggnad av områdena kan medföra höga kostnader och ge större påverkan på markförhållandena. Se *miljökonsekvensbeskrivningen* för beskrivning av bortvalda alternativ samt föreslagna anpassningar.

Utvecklingen av den blandade bebyggelsen i Lödöse bedöms vara mer lämpad än andra bedömda lokaliseringar. Detta på grund av dess strategiska läge i närhet till tågstationen och väl utbyggd kollektivtrafik. Utvecklingen är också i enlighet med Göteborgsregionens gemensamma strukturbild, där utveckling sker längs med huvudstråken. Alternativa lokaliseringar redovisas i miljöbedömningen.

För utveckling av verksamhetsområden bedöms läget intill trafikmotet invid motorvägen i Lödöse vara lämpligare än andra bedömda lokaliseringar för verksamheter. Så som befintlig verksamhetsmark invid älven där stora översvämningsrisker finns, lokaliseringar längre bort från motorvägen, samt invid norra motet i Lilla Edet där såväl älven som topografin begränsar möjligheterna. Läs mer i *miljökonsekvensbeskrivningen* om anpassningar och bortvalda alternativ.

Anpassning av utbyggnadsområdena har gjorts för att undvika jordbruksmark i vissa fall, eller ta i anspråk jordbruksmark så att den inte fragmentiseras och liknande.

5 REGIONALA OCH STATLIGA INTRESSEN

I detta avsnitt beskrivs ställningstaganden kring statens intressen - de så kallade riksintressena. Här beskrivs också ställningstaganden kring regionala och mellankommunala frågor som är viktiga för kommunen. Information om avvägningar mellan olika intressen beskrivs också i *mark-och vattenanvändningskartan.*

5.1 Riksintressen

Riksintressen är geografiska områden som har utpekats av nationella myndigheter för att de innehåller nationellt viktiga värden och funktioner. Begreppet riksintresse används om två olika typer av områden. Dels större områden som riksdagen beslutat om i 4 kap. miljöbalken, dels områden som är riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken och där den ansvariga nationella myndigheten har ett ansvar för att ange anspråk.

Riksintressena är inte statiska, utan är föremål för återkommande diskussion och omprövning. Det är framför allt i översiktsplanen som kommunen kan föra en diskussion med länsstyrelsen och andra berörda om hur man ser på riksintressena inom kommunen. Kommunen ska i sin översiktsplan redogöra för hur riksintressena tillgodoses. Länsstyrelsens uppgift är att samordna de statliga sektorsmyndigheternas riksintresseanspråk och bevaka att riksintressena tillgodoses i planeringen på det sätt som lagen anger. Om översiktsplanen uttrycker en annan uppfattning än länsstyrelsen vad gäller tolkning och innebörd av ett speciellt riksintresse, så uppmärksammas det i länsstyrelsens granskningsyttrande för översiktsplanen.

Vid avvägning mot enskilda och allmänna intressen får påtaglig skada av riksintresset inte ske. Om två eller flera riksintressen är motstridiga ska företräde ges åt det intresse som på lämpligaste sätt främjar en långsiktigt god hushållning av marken, vattnet eller den fysiska miljön i övrigt. Om området behövs för totalförsvaret, ska detta alltid ges företräde. Regler om allmänna intressen och riksintressen finns i 3 och 4 kap. miljöbalken. Vid bedömning av om ett riksintresse skadas är det inverkan på riksintressets funktion eller värde som är avgörande. Därför kan åtgärder utanför den geografiska riksintressegränsen anses påtagligt skada riksintresset. Även flera mindre förändringar kan tillsammans innebära en påtaglig skada för ett riksintresse.

Samtliga riksintressen i Lilla Edets kommun finns i den *digitala kartan*, i lagret som kallas *Riksintressen, LIS och andra värden*.

Motiv till riksintresseanspråken och värdebeskrivningar finns tillgängliga hos respektive ansvarig myndighet. Motiven går även att finna genom att klicka på respektive riksintresseobjekt i *kartan* över *Riksintressen, LIS och andra värden*.

5.1.1 Riksintresse för naturvård enligt 3 kap. MB

Riksintressen för naturvård utgörs av värdefulla områden ur ett nationellt perspektiv. Fyra sådana områden ligger delvis inom Lilla Edets kommun: Bredfjället-Väktorområdet, Svartedalen med Anråsån, Göta och Nordre älvs dalgångar och Risveden.

- Kommunen tillgodoser riksintresset genom en restriktiv syn vid prövning av ny bebyggelse och nya byggnader inom dessa områden. Samlad bebyggelse, byggnadsverk av olika typer

eller enstaka bostadshus ska prövas i detaljplan eller bygglov med utredning som visar att riksintressets värden inte påtagligt skadas.
- Riksintresset för naturvård tillgodoses också genom riktlinjer och åtgärder i kommunens naturvårdsplan och kommande naturvårdsprogram.
- Risk för konflikt med riksintresse finns i Lödöse invid Lödöse varv. Området har avgränsats för att följa gränsen för riksintresse för naturvård. Även om utvecklingsområdet då inte sammanfaller med riksintresset, finns risk för att utveckling inom området kan påverka riksintresset. Hänsyn bör därför tas för att minimera negativ påverkan på riksintresset.

5.1.2 Riksintresse för Natura 2000 enligt 4 kap. MB

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden med arter och/eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som skyddsvärda. Dessa områden utses med stöd av EU:s fågeldirektiv och habitatsdirektiv. Urvalet av Natura 2000-områden är en viktig grund för att bevara ett representativt urval av naturmiljöer i Sverige. Länsstyrelsen tar fram förslag på nya Natura 2000-områden och naturvårdsverket föreslår sedan dessa till regeringen för beslut. Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap miljöbalken. De flesta Natura 2000-områden är också naturreservat och i Lilla Edets kommun sammanfaller dessa i sin helhet med riksintresse för naturvård. Om verksamheter ska bedrivas eller åtgärder vidtas inom eller i närheten av ett utsett Natura 2000-område krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. I praktiken innebär det att tillståndet måste vara klart innan en detaljplan antas eller bygglov kan ges för förändrad markanvändning i dessa områden, om verksamheten/åtgärden förväntas påverka de värden som finns där.

Inom Lilla Edets kommun finns sex Natura 2000-områden: Svartedalens naturskogar, Bredfjället, Valdalsbergen, Valdalssjön och Hagens småvatten, Sollumsån och Brattorpsån. Länsstyrelsen har tagit fram bevarandeplaner för varje Natura 2000-område, se *kartan* över *Riksintressen, LIS och andra värden*, där du kan ta del av respektive bevarandeplan.

- Kommunen tillgodoser riksintresset genom bestämmelser i miljöbalken där tillstånd krävs för åtgärder inom eller i närheten av ett Natura 2000-område. Översiktsplanen föreslår inga utbyggnadsområden i närhet av dessa riksintresseområden. Se även *Riksintresse för naturvård*.

5.1.3 Riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. MB

Riksintressen för kulturmiljövården är ett urval av miljöer som ska representera hela landets 10 000-åriga historia från stenålder till nutid. En kulturmiljö av riksintresse är ett område där landskapet är så präglat av sin historia att kulturmiljön utgör en av platsens stora tillgångar. I dessa miljöer väger de kulturhistoriska värdena särskilt tungt vid en avvägning mellan olika intressen. I Lilla Edets kommun finns tre sådana områden; kulturlandskapet vid Åsbräcka, kulturmiljön kring Tösslandagården och ett större område med torpmiljöer på Bredfjället.

- Kommunen tillgodoser riksintresset genom en restriktiv syn vid prövning av ny bebyggelse och nya byggnader inom dessa riksintresseområden. Samlad bebyggelse, byggnadsverk av olika typer eller enstaka bostadshus ska i detaljplan eller bygglov prövas med utredning som visar att riksintressets värden inte påtagligt skadas.
- Riksintresset tillgodoses också genom rekommendationer och åtgärder i antagen kulturarvsplan för kommunen samt genom ställningstaganden under *Kulturmiljövärden*.

5.1.4 Riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. MB

Områden av riksintresse för friluftslivet har stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. De sammanfaller ofta med riksintresse för naturvård. Fyra områden är av riksintresse för friluftsliv i Lilla Edets kommun: Göta älv, Bredfjället, Svartedalen och Risvedenområdet.

Riksintressena för naturvård och friluftsliv i Göta älvs dalgång omfattar stora geografiska områden, med stor variation av värden som ska skyddas.

- Inom riksintresseområdena Svartedalen, Bredfjället och Risveden ska ny bebyggelse ej tillåtas.

Ett par föreslagna utbyggnadsområden eller områden där viss utveckling förslås ske sammanfaller med riksintresset för friluftsliv:

- Området vid Lödöse varv innefattas av riksintresse för friluftsliv. Vid Lödöse varv och det befintliga verksamhetsområdet med omnejd finns behov av viss upprustning och utveckling (se mer under avsnitt 4.3.2). Åtgärder föreslås för att tillgängliggöra området för allmänheten. Utvecklingen med fokus på rekreation, friluftsliv och turism bedöms vara i enlighet med syftena med riksintresse för friluftsliv (Göta älv). Lilla Edets kommun bedömer även att värdena för friluftslivet inte förändras väsentligt av förslagen utbyggnad öster om Göteborgsvägen, jämfört med dagsläget. Anläggandet av gångvägsystem och park ner till älven ökar möjligheterna att röra sig i älvdalslandskapet och tillför därigenom betydande värden för friluftslivet. I södra delen av tätorten, väster om Göteborgsvägen, bevaras befintlig jordbruksmark, vilket bedöms vara i enlighet med riksintresset.

- Föreslaget utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse i södra Lilla Edets tätort sammanfaller med riksintresse för friluftslivet. De främsta motiven till att området är utpekat som riksintresse för friluftslivet är älvdalens landskapsbild, älvens lämplighet för båtturer med landskapsupplevelse och goda möjligheter för fritidsfiske. Tillgängligheten bör därför bestå eller utvecklas, störande inslag i landskapsbilden bör undvikas och bebyggelse som avskärmar sikten mellan älven och landområde bör undvikas. Med anledning av att strandskyddet återinträder vid planläggning inom området kommer en naturligt bebyggelsefri zon längs älvrummet att säkerställas. Kompletterande bebyggelse kommer även att följa befintlig bebyggelsestrukturen norr om området, som i dag ligger närmare älven än befintlig bebyggelse öster om detta område gör. Kommunen bedömer att utvecklingen av detta område inte påverkar upplevelsen av landskapet från älven, samt att tillgängligheten till älven inte påverkas negativt. Riksintresset bedöms därför inte påverkas negativt.

- Föreslaget område för verksamheter i form av utveckling av befintlig parkering-/omlastningsyta för tung trafik i norra Lilla Edets tätort sammanfaller med riksintresse för friluftslivet. Motsvarande yta är redan i dag ianspråktaget för parkering och uppställningsyta för tunga transporter och förslaget påverkar inte tillgängligheten till älven, varför förslaget inte bedöms bidra till ytterligare negativ påverkan på riksintresset.

- Utveckling av gångstråk längs med östra och västra sidan av älven i Lilla Edets tätort samt föreslagen utveckling av Inlandsön för rekreationsändamål, sammanfaller med riksintresse för friluftslivet. Föreslagen utveckling bedöms öka tillgängligheten till älven och stärka förutsättningarna för friluftslivet. Riksintresset bedöms därför inte påverkas negativt.

- Planerad ombyggnad av slussen som föranleder flytt av Strömsvallen sammanfaller med riksintresse för friluftslivet. Här antas att en avvägning mellan riksintressena för sjöfart och riksintresse för friluftslivet görs inom ramen för pågående projekt. Flytt och utveckling av Strömsvallen bör ske på ett sådant sätt att riksintresset inte påverkas negativt.

5.1.5 Riksintresse för energiproduktion-Vindbruk enligt 3 kap. MB

Riksintresse för vindbruk ska möjliggöra att de områden som har bäst förutsättningar för vindbruk och goda vindresurser kan användas till framtida vindkraftsetableringar och därmed till en effektiv markanvändning. I Lilla Edets kommun har två områden i kommunens västra delar pekats ut som lämpliga riksintresseområden för vindbruk enligt Energimyndighetens kriterier:

- Riksintresseområdet vid Hålbotten (det nordligaste av de två utpekade områdena) tillgodoses delvis genom att det sammanfaller med ett av de utpekade områdena för vindbruk i kommunens vinbruksplan (2011).
- För övriga områden kan, enligt de avvägningar mot andra intressen som gjorts i vindbruksplanen och översiktsplanen, riksintresset inte tillgodoses. Det utpekade riksintresseområdet väster om Lilla Edets tätort (det sydligaste av de två utpekade områdena) är ett tyst och opåverkat område av stor betydelse som frilufts- och strövområde i tätortens närhet. Vid avvägning mellan riksintresset för vindkraft och allmänhetens intresse av området som natur- och friluftsområde har hushållningsaspekter och det allmänhetens intressen prioriterats framför riksintresset för vindkraft.

5.1.6 Riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. MB

Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för kommunikation ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen, i enlighet med 3 kap. miljöbalken. I Lilla Edets kommun finns tre riksintressen för kommunikation.

5.1.6.1 Väg E45

Väg E45 ingår i det nationella stamvägnätet som är fastställt av riksdagen. Vägarna i det nationella stamvägnätet är av särskild nationell betydelse. Delen mellan Göteborg och Gällivare ingår även i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T vilket innebär att vägen även är av särskild internationell betydelse. Sträckan är av stor betydelse för arbetspendling, främst mellan Göteborg och Trollhättan. Dessutom är det ett viktigt stråk för näringslivets transporter då den bland annat är betydelsefull för internationella godstransporter via Göteborgs hamn.

5.1.6.2 Järnvägen Norge-Vänerbanan

I Lilla Edets kommun är järnvägen Norge-Vänerbanan genom kommunen utpekad som riksintresse. Banan är till största delen av internationell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T nätet (Trans-European Transport Network). Hela banan ingår i det utpekade strategiska godsnätet och är mycket

viktig för både person- och godstrafik. Sträckan Göteborg-Trollhättan är elektrifierad och utbyggd till dubbelspår. Anslutning till Lilla Edet-banan finns i Alvhem.

5.1.6.3 Sjöfart-farled Göta älv

Farleden Göta älv med 200 meter buffertområde på vardera sidan om farledens mittlinje, utgör riksintresse för sjöfarten (allmän farled Göteborg frihamnen -Vänersborg Normansgrund, farledsklass 1). Inför förändringar i markanvändningen inom 200 meter från farledens mittlinje ska en riskutredning göras.

5.1.6.4 Luftfart

Markanvändningen i Lilla Edets kommun påverkas främst av omgivande influensområden för Göteborg-Stallbacka flygplats. Vid Backamo i Uddevalla kommun finns en mindre flygplats för sportflyg. Kring flygplatserna gäller begränsningar för byggnadsverks höjder. Begränsningarna syftar till att säkerställa flygsäkerheten. Alla byggnadsverk berörs, såväl fasta (byggnader, master, vindkraftverk) som tillfälliga.

- Planförslaget bedöms inte inverka negativt på dessa intressen och de tillgodoses genom ställningstaganden i de ämnesvisa rekommendationerna. Ny bebyggelse, byggnader eller verksamheter får inte lokaliseras eller utformas på ett sätt som kan äventyra riksintressena för kommunikation. Slutgiltigt säkerställande av riksintresset görs i kommande detaljplaneläggning eller bygglovsförfarande när skyddsavstånd och andra restriktioner läggs fast. Riksintresse för luftfarten säkerställs genom att alla byggnadsobjekt oberoende av typ, som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader och dylikt, som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till luftfartsverket oavsett var det är placerat.

5.1.7 Riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. MB

Riksintressen för totalförsvarets militära del omfattar dels riksintressen som kan redovisas öppet, dels riksintressen som är sekretessbelagda. För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess och inte kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför tätort och för objekt högre än 45 meter inom tätort. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt behöver skickas på remiss till Försvarsmakten för att säkerställa att riksintressen som omfattas sekretess inte skadas.

- Riksintresset för totalförsvar tillgodoses generellt i översiktsplanen genom att remittera plan- och lovärenden enligt Försvarsmaktens önskemål samt att vindkraftverk inte medges utanför föreslagna vindbruksområden, vilka ligger utanför stoppområdet för höga objekt. Översiktsplanen föreslår inte heller några utvecklingsområden inom eller i närheten av påverkansområdet för transmissionsnätet, vilket omfattar 160 meter på vardera sida om den geografiska preciseringen för luftledningar.

För beskrivning av totalförsvarets civila intressen, se avsnitt under *Värden att ta hänsyn till, Totalförsvarets civila intressen och beredskap.*

5.1.7.1 MSA område (minimum safe altitude)

De norra och ostliga delarna av kommunen påverkas av influensområde för luftrum kring Såtenäs flygflottilj och Råda övningsflygplats, genom buller och begränsning av höga objekt som kan påverka

flygplatsens MSA (minimum safe altitude). För hela kommunens yta gäller att objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse, samt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, ska remitteras till Försvarsmakten.

5.1.7.2 Påverkansområde väderradar

I stort sett hela kommunen befinner sig även inom påverkansområde för riksintresset väderradar Vara.

5.1.7.3 Stoppområde för höga objekt

Ett så kallat stoppområde kring Såtenäs Råda flottiljflygplats berör den nordligaste och allra ostligaste delen av Lilla Edets kommun.

5.1.7.4 Ledningar i transmissionsnätet för el

Samhället och totalförsvaret är starkt beroende av el för att fungera och en fungerande elförsörjning med hög tillförlitlighet är en förutsättning för det civila försvarets förmåga. Transmissionsätet för el samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland har en avgörande betydelse för elförsörjningen för det civila försvaret i hela Sverige, vilka utgör samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret. Utifrån detta bedömer Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar.

Två befintliga 400 kV-ledningar i kommunens östra del omfattas av riksintresset. Svenska kraftnät planerar för kapacitetsförstärkning och utbyggnad av befintlig 130 kV-ledning till ny 400 kV-ledning i kommunens västra del, från Skogssäter i Trollhättan via Stenungsund till Ale kommun, vilken också kommer att omfattas av framtida riksintresse. Utgångspunkten för den geografiska preciseringen av riksintresset är det utrymme som befintliga luftledningar upptar i form av befintlig ledningsgata, som är cirka 50 meter bred, och att befintliga luftledningar ska kunna ersättas eller kompletteras. För att kunna bygga en ny eller ersättande luftledning intill en befintlig ledning krävs för god driftsäkerhet ett utrymme om cirka 50 meter bredvid den befintliga luftledningens ledningsgata. Totalt omfattar den geografiska preciseringen av riksintresset för luftledningar en bredd av 100 meter per luftledning.

5.2 Regionala och mellankommunala frågor

Lilla Edets kommun är en del i Västra Götalandsregionen. Lilla Edets kommun har gräns mot sju intilliggande kommuner: Trollhättan, Ale, Uddevalla, Stenungsund, Kungälv, Vänersborg och Alingsås. Människors vardagsliv såväl som naturens värden och funktioner sträcker sig ofta över kommungränsen. Det som händer i Lilla Edets kommun såväl som i grannkommunerna påverkar och påverkas av vad som händer på andra sidan kommungränsen, vilket samhällsplaneringen behöver ta hänsyn till. Översiktsplanen ska redovisa om det finns områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller som är av regional betydelse.

Lilla Edets kommun innefattar även tre enklaver belägna inom Ale kommun. Kommunen är del av kommunalförbundet Göteborgsregionen (GR) tillsammans med tolv medlemskommuner, men är geografiskt belägen i ytterkant av området och har därmed även gräns mot Fyrbodals kommunalförbund. Samverkan med Fyrbodals kommunalförbund sker avseende socialtjänst och sjukvård.

5.2.1 Övergripande

- Lilla Edets kommun verkar för att bidra till genomförandet av *Göteborgsregionens strukturbild*.
- Lilla Edets kommun verkar för att bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021 – 2030 samt Trafikförsörjningsprogram 2021–2025 – Hållbara resor i Västra Götaland.

5.2.2 Vatten

- Göta älv är en mellankommunal och regionalt gemensam fråga både i fråga om vattenförekomsten som sådan, riksintresse för kommunikationer, sjöfart, såväl som riksintresse för friluftsliv samt som dricksvattentäkt och tidigare vattenskyddsområde. Kommunen ska arbeta tillsammans med grannkommunerna för att säkerställa dessa intressen och genomföra åtgärder för att skydda dricksvattentäkten, samt bidra till att åtgärder vidtas för att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten och fisk och musselvatten. Samverkan ska fortsatt ske i den mellankommunala samverkan inom Göteborgsregionen samt genom Göta älvs vattenråd som fungerar som ett samverkansorgan för frågor inom Göta älvs avrinningsområde nedströms Vänern.

- Köperödssjöarnas vattenskyddsområde, som inkluderar Öresjö, berör såväl Uddevalla som Trollhättan och Vänersborg. Åtgärder för att skydda vattenskyddsområdet är därför en viktig mellankommunal fråga. Dessa utgör dessutom dricksvattentäkt för Uddevalla kommun.

- Översvämningsrisk samt ras och skredrisk i Göta älv påverkas av vad som sker såväl uppströms som nedströms Göta älv och är därför en viktig mellankommunal fråga. Samverkan som handlar om Göta älv med fokus på ras och skred sker inom delegationen för Göta älv.

Läs mer om hur Lilla Edets kommun förhåller sig till dessa värden och intressen under *Riksintressen*, avsnittet om *Vatten* samt *Klimatrelaterade risker*.

5.2.3 Kommunikationer och kollektivtrafik

- Tillgängligheten till E45:an vid Lödöse station är i dagsläget bristfällig på grund av att trafikplatsen endast fångar upp södergående trafik. För att uppnå fullgod tillgänglighet behövs ett fullständigt mot för av- och påfart i båda riktningarna. Motet är beläget i Ale kommun, men är en viktig förutsättning i Lilla Edets kommun. Lilla Edets kommun och Ale kommun arbetar gemensamt för en utbyggnad av motet.

- Tillgängligheten och framkomlighet för resande med kollektivtrafik påverkas av vilka förutsättningar och utrymme som ges i andra kommuner. Det är därför en viktig mellankommunal och regional fråga att verka för att kollektivtrafiken ges utrymme och goda förutsättningar med såväl grannkommuner som Göteborgs stad.

- För att minska sårbarheten med få förbindelser över älven ska Lilla Edets kommun tillsammans med övriga kommuner i Göteborgsregionens kommunalförbund verka för en ytterligare broförbindelse över älven för samtliga trafikslag. En ytterligare broförbindelse bedöms mer sannolik att tillkomma längre söderut längs älven. Ale och Kungälvs kommuner har pekat ut ett potentiellt läge för ny bro vid Diseröd - Nol.

- Trafiksäkerhetshöjande åtgärder behövs på Trafikverkets väg 1997 mellan Hålanda och Nygård över kommungräns till Ale kommun. Ale kommun och Lilla Edets kommun verkar tillsammans med Trafikverket för att åtgärderna ska bli verklighet.

- Slussar längs med Göta älv är viktiga mellankommunala intressen. Ombyggnationen av Slussen i Lilla Edet påverkar andra kommuner, liksom slussar i andra kommuner påverkar förutsättningarna för exempelvis godstrafik och friluftslivet.

  Läs mer under *Riksintressen* samt *Vatten* om hur Lilla Edets kommun förhåller sig till dessa värden.

Bebyggelseutveckling och bostadsförsörjning

Bostadsförsörjning är en regional angelägenhet, då människor ofta flyttar relativt lokalt i regionen. Omfattningen och typen av bostäder som planeras i grannkommunerna får därför konsekvenser för planeringen i Lilla Edets kommun. Kommunen ser därför samverkan kring bostadsförsörjningen som viktig.

Utvecklingen i Lödöse sker invid kommungräns mot Ale kommun och Alvhem. Samverkan med Ale kommun behövs för att skapa lättorienterade stråk. De är viktiga för att kunna röra sig över kommungräns och möjliggöra samnyttjande av service och funktioner på respektive sida av kommungränsen. Läs mer under specifika ställningstaganden för *Lödöse*.

Vid utveckling i Öresjö är det viktigt med samverkan med Trollhättans kommun som planerar för ytterligare rekreationsmöjligheter vid Öresjö. För att se hur kommunen förhåller sig till utveckling i Öresjö, se ställningstaganden under rubrik *Landsbygd*.

5.2.4 Näringsliv

Lilla Edets kommuns näringslivsstrategiska program 2022–2035 utgår från och har koppling till det program som är framtaget av Göteborgs Stad och Business Region Göteborg (BRG) tillsammans med regionens kommuner och näringsliv för perioden 2018–2035. Programmet har ett regionalt perspektiv där Göteborg är motor i Göteborgsregionens och hela Västsveriges utveckling. Där är den övergripande målbilden att skapa förutsättningar för 120 000 nya jobb till år 2035 i Göteborgsregionen varav 1 000 i Lilla Edet.

Förbundsstyrelsen i Göteborgsregionen har ställt sig bakom programmet och uppmuntrar medlemskommunerna att relatera till de övergripande målen i programmet för att stödja den regionala utvecklingen.

Programmet utgår också från Business Region Göteborgs (BRG) strategiplan *Hållbar tillväxt* där BRG:S insatser för att utveckla näringslivet i Göteborgsregionen mot hållbar tillväxt beskrivs. Utöver styrande dokument inom Lilla Edets kommun, relaterar programmet på en övergripande nivå också till styrdokument som Göteborgsregionens program *Hållbar tillväxt* och Västra Götalandsregionens strategi för tillväxt och utveckling *Västra Götaland 2020*. Dessa dokument omfattar åtgärder som bidrar till att stärka näringslivets förutsättningar i regionen.

Förutom det övergripande målet på 1 000 nya jobb i Lilla Edet till 2035 finns tre underliggande mål:

Mål 1: Kompetensförsörjning och attraktionskraft Lilla Edet är en del i en av de storstadsregioner i Europa som är bäst på att tillvarata kompetens och attrahera talang.

Mål 2: Samhällsplanering i Lilla Edet är en del i en av de storstadsregioner i Europa som erbjuder bäst förutsättningar för en hög och hållbar tillväxt.

Mål 3: Näringslivsservice och innovationskraft Lilla Edet är en del i en av de storstadsregioner i Europa som har bäst klimat för företagande och innovation.

Detta går i samklang med *GR:s strategiska mål* för 2030, som säger att:

- Göteborgs lokala arbetsmarknad ska år 2030 omfatta 1,75 miljoner invånare.
- Göteborgsregionens kärna ska stärkas med ytterligare 45 000 boende och 60 000 arbetstillfällen till år 2030.
- Utöver kärnan ska det sammanhängande stadsområdet, huvudstråken och kustzonens större tätorter till samma tidpunkt stärkas med 135 000 boende och 50 000 arbetstillfällen.

5.2.5 Grönstruktur

- Grönstrukturen sträcker sig över kommungränser. Att bibehålla de regionala grönstrukturerna är viktigt för att möjliggöra såväl naturvärden som rekreativa värden. Svartedalen, Bredfjället och Risveden ingår som viktiga delar i den regionala grönstrukturen och utgör delar av de gröna kilar som är utpekade i *Strukturbild för Göteborgsregionen* från Göteborgsregionens kommunalförbund. Områdena ingår i det som är utpekat som *natur och friluftsliv* i mark- och vattenanvändningskartan. Större samband mot omgivande kommuner finns även utpekade i kartan över utvecklingsinriktningen.

5.2.6 Energiförsörjning

- Områden för vindbruk redovisas nära kommungräns mot Uddevalla och Stenungsund vid Hålbotten samt mot gränsen mot Trollhättans kommun vid Fågelmossen. Fortsatt planering för områdenas utveckling bör ske i samverkan med respektive berörda kommuner.

- Elförsörjning är en viktig mellankommunal fråga. Svenska kraftnät bedriver för närvarande planering för utökad kapacitet med nya luftburna ledningar i befintliga ledningsgator.

6 VÄRDEN ATT TA HÄNSYN TILL I PLANERINGEN

I detta kapitel redovisas andra allmänna värden och intressen i kommunen som behöver tas hänsyn till vid planering av mark- och vattenområden. Inga ställningstaganden finns generellt i detta kapitel. Beskrivningarna utgör däremot grund för ställningstaganden i kapitlet om *markanvändning*.

6.1 Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) och strandskydd

Genom miljöbalken finns möjlighet att i översiktsplanen peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden. Inom ramen för översiktsplanen har en analys av ett par möjliga LIS-området gjort, vilken resulterat i bedömningen att dessa inte var lämpliga att peka ut som LIS-områden.

6.2 Miljökvalitetsnormer (MKN)

Miljökvalitetsnormer regleras i miljöbalken. Idag finns miljökvalitetsnormer för vatten, fisk och musselvatten, utomhusluft och omgivningsbuller. Utgångspunkten för en miljökvalitetsnorm är att den tar sikte på tillståndet i miljön och vad människan och naturen bedöms kunna utsättas för utan att ta alltför stor skada. Miljökvalitetsnormer används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Normerna kan även ses som styrmedel för att på sikt nå de nationella miljömålen. De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. Normerna baseras huvudsakligen på krav i EU-direktiv. Om en miljökvalitetsnorm överskrids eller riskerar överskridas betraktas det som negativt för naturen och människors hälsa. Kommunen kan då bli ålagd att upprätta åtgärdsprogram.

6.2.1 Luftkvalitet

Luftföroreningar är gaser och partiklar i luften som har en negativ påverkan på människan och miljön. Luftföroreningar kommer från många olika utsläppskällor, bland annat från trafik, uppvärmning, energiproduktion och industriproduktion. I städer och tätorter är fordonstrafiken den största orsaken till höga halter av hälsofarliga ämnen i luften. För utomhusluft finns miljökvalitetsnormer för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren, då dessa medför risk för miljön och människors hälsa. Normerna regleras i luftkvalitetsförordning (SFS 2010:477), vilka enligt plan- och bygglagen ska följas vid planläggning. EU har antagit ett nytt luftkvalitetsdirektiv med nya normer för luftkvalitet som ska uppfyllas senast 2030. Direktivet innehåller även nya krav på utvärdering av luftkvalitet och hur åtgärdsprogram för att förbättra luftkvalitet ska upprättas. De nya kraven ska vara genomförda i svensk lagstiftning senast den 11 december 2026. De nya normerna ska uppfyllas senast 2030 och de befintliga normerna fortsätter att gälla fram till 2030. Ännu finns inget förslag till hur direktivet kan genomföras i svensk lagstiftning.

Varje kommun är skyldig att kontrollera att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft uppfylls enligt luftkvalitetsförordning samt att informera om luftkvalitet. Lilla Edets kommun ingår i luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen som hjälper till att övervaka luftkvaliteten i medlemskommunerna. Lilla Edets kommun har låga halter av föroreningar i luften. Det innebär att någon regelbunden mätning inte behövs utan det räcker med beräkningar**.** Den senaste beräkningen för Lilla Edets kommun utfördes år 2015. Beräkningen visade att halten kväveoxider underskrider miljökvalitetsnormen i hela kommunen. Högst halter år 2015 fanns längs med E45, men även där var halterna låga. Mätningar av partiklar visar samma mönster. Både miljökvalitetsnormer och

miljökvalitetsmålet *Frisk luft* klaras med god marginal i hela beräkningsområdet. För att kommunen även fortsättningsvis ska ha en bra luftkvalitet måste frågan bevakas i samhällsplaneringen. På lång sikt är det markanvändningen samt infrastrukturens och transportsystemens utveckling som är avgörande för förekomsten av luftföroreningar och dess påverkan på hälsa, miljö och natur.

6.2.2 Vattenkvalitet

Genom EU:s vattendirektiv har miljökvalitetsnormer för vatten formulerats. Sveriges sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten delas administrativt in i vattenförekomster och för varje vattenförekomst finns miljökvalitetsnormer. Miljökvalitetsnormerna beskriver den kvalitet en vattenförekomst ska nå vid en viss tidpunkt. Statusen i vattenförekomsterna klassas regelbundet för att bedöma om miljökvalitetsnormerna uppnås. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas för god status. Om en vattenförekomst har god status idag är målsättningen att statusen inte får försämras. Om prognosen är att statusen kan komma att försämras måste åtgärder vidtas för att bibehålla vattenkvaliteten.

Normerna innebär lagstadgade krav och eventuella åtgärder som försämrar statusen inte får tillåtas. Normerna är att betrakta som gränsvärden och åtgärder som försämrar statusen för enskilda så kallade kvalitetsfaktorer är inte tillåtna, inte heller åtgärder som äventyrar möjligheten att klara normen.

I Lilla Edets kommun finns 20 vattenförekomster; fyra sjöar, fyra grundvattenförekomster och tolv vattendrag. Målet för samtliga är god status men målåret för när god status ska uppnås varierar. Detta då vissa vattenförekomster fått tidsfrist då det bedöms svårt att uppnå normen.

Vid flertalet av kommunens ytvattenförekomster föreslås inte någon omfattande nybyggnation som riskerar påverkan MKN vatten och MKN Fiske- och musselvatten negativt. Verksamhetsområden föreslås generellt utvecklas längre bort från älven än tidigare, vilket bedöms ha en positiv påverkan på vattenstatusen.

De vattenförekomster vars avrinningsområden berörs av översiktsplanens utbyggnadsförslag är Kärra å, Gårdaån samt Göta älv /delförekomst Slumpåns mynning till Älvängen.

Kärra å har som miljökvalitetsnorm att uppnå god ekologisk status år 2027, samt god kemisk status med vissa undantag. Ån är idag negativt påverkad av vandringshinder som är orsakade av människan, vilket gör att fisk inte kan vandra fritt i ån. Utbyggnad enligt översiktsplanen väntas inte orsaka ökade vandringshinder eller på annat sätt försämra åns status. Planerad bostadsbebyggelse kommer att anslutas till kommunalt VA-nät.

Gårdaån har som miljökvalitetsnorm att uppnå god ekologisk status år 2039, samt god kemisk status med vissa undantag. Hinder för att nå detta idag är framför allt övergödning från jordbruk och enskilda avlopp, samt att ån innehåller dämmen som utgör vandringshinder för fisk. Planerad utbyggnad inom avrinningsområdet är främst ett nytt område för verksamhetsmark vid Nygårdsmotet, E45, se ställingstagande under *Verksamhetsmark och industri*.

Göta älv har som miljökvalitetsnorm att uppnå god ekologisk potential år 2039, samt god kemisk status med vissa undantag. Här används begreppet ”potential” istället för status, eftersom vattenförekomsten är fysiskt förändrad av samhällsviktig verksamhet som sjöfart och vattenkraft i en sådan grad att god status inte kan nås. Älven är idag också kraftigt påverkad av olika utsläpp från

industri, förorenade områden och jordbruk. Förutom ställningstaganden inom den fysiska planeringen, se nedan, kommer kommunen att verka för minskad belastning på älven genom miljötillsyn och utvecklad vatten- och avloppshantering.

Översiktsplanens ställningstaganden för att bidra till att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås finns inom relevanta avsnitt om markanvändningen, såsom *Naturvärden och vattenmiljö*, *Bebyggelse, Verksamhetsområden och industri* samt *Teknisk anläggning*.

Mer information om vilka miljökvalitetsnormer för vatten som gäller i Lilla Edets kommun, och som kommunen därmed ska verka för att uppfylla, finns på *Vatteninformationssystem Sverige (VISS) hemsida.* Se även statusklassningar i *kartans* lager över *Riksintressen, LIS och andra värden*.

6.2.3 Fisk- och musselvatten

Göta älv, från mynningen till slussarna i Trollhättan, omfattas av förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten (fisk- och musselvattenförordningen) då älven är listad som ett laxfiskvatten. Laxfiskvatten definieras enligt förordningen som ett fiskvatten där fiskar som lax, öring, röding, sik, siklöja, nors och harr lever eller skulle kunna leva. Målet för fiskvatten är att bevara eller förbättra kvaliteten på strömmande eller stillastående sötvatten där fisk lever eller skulle kunna leva om förutsättningarna och vattenkvaliteten var bättre. För områden som omfattas av bestämmelserna gäller särskilda krav på vattenkvaliteten. Det finns både gränsvärdesnormer och målsättningsnormer, som i förordningen kallas riktvärde. Dessa finns för olika ämnen som kan påverka fisk på ett negativt sätt, som bland annat temperatur, syre, pH, ammoniak, ammonium, suspenderat material, koppar och zink. Miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten överlappar i hög grad de miljökvalitetsnormer som senare införts genom vattenförvaltningsförordningen och det pågår arbete på statlig nivå för att harmonisera förordningarna.

Göta älv är Sveriges vattenrikaste älv och var en gång en av de bästa älvarna för laxfiske i Sverige. Efter att kraftverket i Lilla Edet togs i bruk år 1926 dämdes uppväxtområden uppströms kraftverket upp och kraftverket hindrar fiskar att vandra mellan havet, Göta älvs huvudfåra och till biflöden uppströms Lilla Edet. Utöver vattenkraftens negativa effekter på vildlaxproduktionen i Göta älv påverkades de vilda bestånden i Göta älvs biflöden även av försurningen under 1970-talet. Efter att kalkningsverksamheten startade i slutet av 70-talet började det åter dyka upp lax i flera av de mindre biflödena. Älvens stränder är i större delen av kommunen skred- och erosionssäkrade med sten och block. Det råder därför brist på naturliga svämplan för yngelproduktion längs huvudfåran. Samtidigt skulle ett skred ut i älven innebära en stor negativ påverkan på fisk och andra naturvärden. Fram till slutet av 1800-talet fanns stör i Göta älv. Genom projektet *Störens återkomst*, ett samarbete mellan Sveriges Lantbruksuniversitet, Göteborgs Naturhistoriska Museum, Sportfiskarna och Göteborgs universitet pågår försök med att återintroducera arten.

Översiktsplanens ställningstaganden för att bidra till att miljökvalitetsnormerna för fisk och musselvatten uppnås finns inom relevanta avsnitt om markanvändningen, såsom *Naturvärden och vattenmiljö, Bebyggelse, Verksamhetsområden och industri* samt *Teknisk anläggning*.

6.2.4 Omgivningsbuller

Exponering för höga bullernivåer påverkar människors hälsa negativt. Barn är extra känsliga för omgivningsbuller. Det är därför angeläget att tidigt ta hänsyn till ljudmiljön vid planering av den fysiska miljön.

I *förordningen om omgivningsbuller (SFS 2004:675)* som grundas på beslut av EU ställs krav på att Trafikverket och kommuner med mer än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. I förordningen avses omgivningsbuller vara buller från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet. Även i mindre och medelstora kommuner (under 100 000 invånare) ska strävan vara att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning. Förordningen innehåller även en miljökvalitetsnorm för buller, en slags målsättningsnorm; det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Normen följs när strävan är att undvika skadliga effekter på människors hälsa av omgivningsbuller. Det är kommuner och myndigheter som ansvarar för att miljökvalitetsnormer följs. I tillsynen av miljöfarliga verksamheter ingår till exempel kontroll av bullerriktvärden. Detta hindrar dock inte verksamhetsutövare att även genom sin egenkontroll sträva efter att begränsa bullerstörningar.

Lilla Edets kommun har inte gjort någon kartläggning av buller. De mest betydande källorna till bullerstörningar i kommunen är väg- och järnvägstrafiken. Detta gäller främst väg E45 och Norge-Vänerbanan men även vid väg 167. Buller alstras också vid vissa industrier, täktverksamheter, skjutbanor, motorbanan och från transporter längs älven. Se mer information under *Störande och miljöfarliga verksamheter*.

Förutom förordningen om omgivningsbuller finns även riktvärden och vägledning för olika kategorier av buller i samband med tillsyn, planläggning och byggnation av bostäder och skolor. Se ställningstagande under *Hälsa och säkerhet*.

6.3 Naturvård, skyddade områden och friluftsliv

I Lilla Edets kommun finns vidsträckta grönområden och sjöar. Delar av dessa områden är skyddade med olika typer av skydd.

6.3.1 Naturvårdsplan och skyddade arter

I Lilla Edets kommun finns en naturvårdsplan. Den omfattar mål för naturvården i kommunen, handlingsprogram, hotade växter och djur, befintliga reservat och riksintressen samt objekt med naturvärden. Planen är under omarbetning och uppdatering sker delvis parallellt med översiktsplaneprocessen. Uppdateringar i naturvårdsplanen kommer att föras in i översiktsplanen successivt under processernas gång. Ytor från naturvårdsplanen utgör underlag för markanvändningen natur och friluftsliv i mark- och vattenanvändningskartan. Det tillsammans med underlag från länsstyrelsens handlingsplan för regional grön infrastruktur.

Fridlysta arter regleras i artskyddsförordningen (2007:845) med tillhörande bilagor. Artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser innebär ett förbud mot att genomföra vissa åtgärder, vilket är viktigt att identifiera i planeringens tidiga skeden.

I Lilla Edets kommun har 75 olika hotade arter påträffats vid tidpunkten för framtagandet av naturvårdsplanen. Fortsatt aktuell information finns att tillgå på *artdatabanken*, Sveriges lantbruksuniversitet.

I naturvårdsplanen anges att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt hedjohannesört. Det för att dess huvudsakliga utbredningsområde återfinns inom Lilla Edets kommun och angränsande delar av Kungälvs och Stenungsunds kommuner.

Kommunen har även gjort särskilda inventeringar för

- Fladdermöss (2013)
- Klockgentiana i strandmiljöer kring Gravlången och Vanderydsvattnet (2020–2021)
- Inventering av småvatten och dammar (opublicerad)

6.3.2 Biotopskydd

Biotopskyddsområden är mindre mark- eller vattenområden som på grund av sina särskilda egenskaper utgör värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. I biotopskyddade områden får inte verksamheter eller åtgärder vidtas som kan skada miljön.

I Lilla Edets kommun finns 26 biotopskyddsområden i skogsmark varav 19 av dem ligger i Hjärtumsskogarna.

Generellt biotopskydd gäller för alléer samt vissa typer av biotoper i jordbruksmark och skogsmark.

6.3.3 Naturreservat

Naturreservat kan bildas för områden med höga naturvärden, för att naturmiljöer och dess arter långsiktigt ska bevaras och tillgängliggöras för naturupplevelser. I Lilla Edets kommun finns tio

naturreservat bildade av länsstyrelsen: Svartedalens vildmarksområde och Svartedalens natur- och friluftsområde, Bredfjället östra, Valdalsbergen, Valdalssjön, Brattorpsån, Långsbergen, Backa barrskog, Sollumsån, Brännefjäll och Långemossen.

Svartedalens vildmarksområde och Svartedalens natur och friluftsområde: Inom området finns naturskog, myrar, sjöar och hällmarker av en relativt orörd karaktär. Naturreservatet har även ett stort vetenskapligt värde och är även ett Natura-2000 område.

Bredfjället östra: Inom området finns skogs- och myrmarker, sjöar samt ett kulturhistoriskt intressant odlingslandskap. Naturreservatet erbjuder ett rikt friluftsliv med stigar och ledsystem. Stora delar av naturreservatet är även Natura-2000 område.

Valdalsbergen: Inom området finns raviner, branter och en höjdplatå med rik flora av mossor, lavar och kärlväxter. Inom området finns sällsynta fågelarter. Naturreservatet är även ett Natura-2000 område.

Valdalssjön är en mindre sjö med omgivande våtmarker. Området är kalkpåverkat och har en rik flora med flera sällsynta arter. En del av naturreservatet är även Natura-2000 område.

Brattorpsån är en geomorfologiskt intressant ravin med äldre lövskog och betesmarker. Naturreservatet inrymmer en rik lundflora och ett intressant fågelliv. Området utgör en särskilt värdefull miljö för bland annat havsöring. Naturreservatet är även ett Natura-2000 område.

Långsbergen: Inom området finns en höjdplatå med äldre barrskog, rikkärrspartier samt sluttning med ekskog. Det är även en rik moss- och lavflora samt rikkärrsflora.

Backas barrskog: Inom området växer äldre, förhållandevis orörd skog. Området är kuperat och höga naturvärden finns i branta partier med naturskogsartade bestånd med inslag av ek och björk. Naturreservatet utgör livsmiljöer för bland annat lavar, mossor och svampar. Naturreservatet är även ett skogligt biotopskyddsområde.

Sollumsån är en värdefull del av Göta älvs dalgång som bitvis skär sig djupt ner i omgivande terräng och bildar en brant, huvudsakligen skogsklädd ravin. Längs älven växer löv- och blandskog. Både älven och omgivningarna utgör betydelsefulla livsmiljöer för djur och växter. Delar av naturreservatet är även Natura-2000 område.

Brännefjäll: Området domineras av brännefjäll men innehåller också hällmarkstallskog och naturskog. I branterna mot odlingslandskapet växer ekskog och lövträd med höga naturvärden.

Långemossens naturreservat: Området utgörs av barrskogslandskap med sjöar och våtmarker. Långemossens naturreservat anses som en av länets mer värdefulla våtmarker, på grund av orördheten och det ganska rika fågellivet. Långemossen med dess naturskog utgör även ett intresse för friluftslivet.

6.3.4 Stora opåverkade områden

Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påverka områdenas karaktär, detta enligt 3 kap 2 § miljöbalken. De främsta syftena med att bevara

stora opåverkade områden är dels handlingsfriheten att senare nyttja området, dels att trygga biologisk mångfald, ekologiska funktioner och säkra tillgången till rekreationsområden. Opåverkade områden redovisas i *kartan* över *Riksintressen, LIS och andra värden* och är kommunens sammanlagda analys där ytor från länsstyrelsens förslag från *analys av stora opåverkade områden* (1998:21) och länsstyrelsens bedömning av *tysta områden (2001:18)* sammanfaller, med undantag för ett område där det redan finns vindkraftverk samt områden där det finns spridd bebyggelse som exempel mindre gårdar, torp eller fritidshus. Gränsen för stora opåverkade områden har dragits cirka 100 meter från befintliga grupper av hus. Kvar blir stora, tysta, obebyggda natur- och/eller strövområden. Dessa områden betraktar kommunen som stora opåverkade områden.

6.3.5 Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet omfattar en 100-meterszon från strandkant, både för land- och vattenområdet inklusive undervattensmiljön. Länsstyrelsen har möjlighet att utvidga strandskyddet upp till 300 meter om det behövs för att tillgodose dess syfte. I Lilla Edets kommun är Öresjö ett exempel på där länsstyrelsen utökat strandskyddsområdet till 300 meter.

Inom det strandskyddade området är det till exempel förbjudet att uppföra nya byggnader eller anläggningar som hindrar allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle kunna färdas fritt eller som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Kommunen kan via dispens från strandskyddet tillåta åtgärder, om de inte strider mot strandskyddets syften. Dispens kan ges genom ett bestämt antal särskilda skäl. Kommunen har också möjlighet att peka ut landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden, där ytterligare skäl för dispens kan hävdas. Vid planering av byggnation inom ett strandskyddat område måste dispens sökas hos länsstyrelsen eller kommunen. I de fall Länsstyrelsen bedömer att strandskyddet saknar syfte kan de upphäva skyddet.

Den 15 maj 2025 beslutade regeringen om ändringar i strandskyddslagstiftningen, vilka börjar gälla från och med den 1 juli 2025.

Ändringarna innebär bland annat att generellt strandskydd inte längre gäller vid små insjöar (mindre än 1 hektar) och smala vattendrag (smalare än 2 meter), men länsstyrelsen kan införa strandskydd för områden vid sådana vatten som är av särskild betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften. Strandskydd ska aldrig gälla vid insjöar eller vattendrag som är anlagda efter den 30 juni 1975. Ändringarna innebär vidare att lättnader och förtydliganden har införts i undantaget från strandskyddet för behov inom areella näringar samt att detta undantag även omfattar vattenbruk. En ny möjlighet till dispens från strandskyddet ges för förvärvsverksamhet med begränsad påverkan på strandskyddets syften i områden med låg bebyggelsegrad och lågt bebyggelsetryck.

Ändringarna innebär dessutom att kommunerna i vissa fall kan besluta att upphävt strandskydd inte återinträder när en äldre detaljplan ersätts med en ny samt att strandskydd som länsstyrelsen har upphävt i ett område som uppenbart saknar betydelse för strandskyddets syften inte återinträder när äldre detaljplaner upphävs eller ersätts.

Läs mer under avsnittet om *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen*. Strandskyddade områden inom kommunen finns markerat i kartan över *Riksintressen, LIS och andra värden*, som ska ses över inför antagandet med anledning av ny lagstiftning.

6.3.6 Vattenskyddsområden

Ett vattenskyddsområde är ett geografiskt avgränsat område runt en vattentäkt som upprättas av länsstyrelsen eller kommunen. Inom området gäller specifika regler, så kallade vattenskyddsföreskrifter. Dessa reglerar ofta hantering av kemikalier, utsläpp av avloppsvatten eller större mark- och anläggningsarbeten. Syftet med vattenskyddet är att skydda dricksvattenresurser så att de kan nyttjas nu och i framtiden. Vattenskyddsföreskrifterna gäller för alla som bor eller verkar inom vattenskyddsområdet. Vattenskyddsområden delas ofta in i zoner med olika föreskrifter, där de skarpaste föreskrifterna sätts i området närmast vattentäkten.

Lilla Edets kommun ligger huvudsakligen inom två avrinningsområden, där det sistnämnda i nuläget omfattas av vattenskyddsområden: Vänersborgsviken och Göta älv samt Köperödssjöarna. Regeringen beslutade den 3 april 2025 att upphäva Länsstyrelsens beslut att inrätta vattenskyddsområdet för Göta älv och Vänersborgsviken, inklusive de tillhörande vattenskyddsföreskrifterna, varför dessa inte redovisas i översiktsplanen. Göta älv är fortsatt en mycket viktig dricksvattentäkt där hänsyn oavsett skyddsstatus behöver tas. Kommunen följer fortsatt arbete med ett framtida eventuellt vattenskyddsområde.

Köperrödssjöarna ligger i Uddevalla kommun men vattenskyddsområdet sträcker sig över hela avrinningsområdet och omfattar även området kring Öresjö inom Lilla Edets kommun. För Köperrödssjöarna finns vattenskyddsföreskrifter för samtliga zoner.

6.3.7 Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är ekosystemens bidrag till människors välbefinnande. Det är de tjänster och produkter som naturen producerar; till exempel att rena luft, sänka temperaturer, ta hand om dagvatten, dämpa buller och erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer. En förutsättning för att naturen ska kunna producera ekosystemtjänster på ett hållbart sätt är att det finns en god biologisk mångfald.

För att skapa och nyttja dessa positiva effekter bör träd, grönområden, vattendrag och dammar lokaliseras och anläggas integrerat med bebyggelsen så att dess många funktioner tas tillvara via mångfunktionella ytor.

Grönskans funktioner är uppdelade i:

- klimatanpassning – dagvattenhantering och temperaturreglering.
- öka den ekologiskt aktiva ytan – gröna tak och gröna väggar.
- biologisk mångfald – gynna biologisk mångfald med buskar, träd och urbana ängar.
- hälsa och rekreation – gynna människors hälsa, främja estetik och sociala relationer.
- bullerreducering – när grönska används för att reducera ljud.

6.3.8 Friluftsliv

Inom kommunen finns ett flertal strövområden med stor betydelse för friluftsliv och folkhälsa. Strövområden är större, ostörda naturområden med exempelvis vandringsleder, grillplatser och vindskydd. De används vanligtvis för planerade utflykter och naturupplevelser. Besöken utgår ofta från en parkering med informationstavla. Strövområden ingår i markanvändningskategorin *Natur och friluftsliv*.

Välbesökta strövområden i Lilla Edets kommun är områden vid Väktorsjöarna – Hultet - Lysevattnet, Utby, Gunnarsvattnet – Silevattnet – Västersjön, Madryrsbergen – Långemossen – Bredmossen, Mordgäldsskogen-Vanderydvattnet, Risveden (i del av Lilla Edets kommun) och Svartedalen.

Bohusleden i kommunens västra del och Pilgrimsleden som sträcker sig längs Göta älv är två av kommunens större vandringsleder med regional betydelse. Flertalet mindre vandringsleder finns även som i huvudsak ansluter till Bohusleden och Pilgrimsleden.

Kommunala badplatser finns vid Bodasjön, Borydssjön och Lille Väktor.

6.3.9 Naturvårdsavtal

Ett naturvårdsavtal innebär en frivillig överenskommelse mellan kommun eller stat och en markägare om att ta hand om ett markområde på ett visst sätt då det finns särskilda naturvärden som behöver skyddas eller tas om hand. Avtalet kan ibland betinga ersättning till markägaren. Lilla Edets kommun har i dagsläget inga sådana avtal.

6.3.10 Båtnadsområde för markavvattningsföretag

I kommunen finns många markavvattningsföretag som har till uppgift att avvattna marken för att öka jordbrukets avkastning. Det är främst vid tre lokaliseringar som intressena krockar med utveckling. Nygård, Prässebo och Lödöse. Innan exploatering på mark som omfattas av båtnadsområde för markavvattningsföretag behöver rättigheterna ses över. Utbredning av båtnadsområden finns i Vattenarkivet som går att hitta via Länsstyrelsens informationskarta

6.4 Areella näringar

Jord- och skogsbruksmark är värden av nationell betydelse och skyddas enligt bestämmelser i 3 och 4 kap miljöbalken samt i 2 kap plan- och bygglagen, som kopplar till bestämmelserna i miljöbalken.

6.4.1 Jordbruk

Jordbruk är viktigt för kommunens utveckling, inte bara som näring och livsmedelsförsörjning utan också som förutsättning för det öppna landskapet och kommunens attraktivitet för bosättning och utveckling inom besöksnäringen.

Brukningsvärd jordbruksmark exploateras årligen för olika ändamål. I synnerhet i närheten av större tätorter är trycket på att exploatera jordbruksmark högt. Ur hushållningssynpunkt bedöms generellt ianspråktagande av jordbruksmark som negativt. Det för att jordbruksmark är en ändlig resurs som inte går att återskapa på någon annan plats samtidigt som jordbruksmarken är central för samhällets försörjning av livsmedel. Förlust av jordbruksmark kan i förlängningen begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion.

Även klimatförändring och globala kriser samt osäkerheter som avlöst varandra de senaste åren visar på betydelsen av att bevara jordbruksmarken och därmed möjligheten till produktion av livsmedel.

Ianspråktagandet av jordbruksmark kan även medföra att värden kopplade till natur- och kulturmiljö försvagas om markerna har betats eller har lång hävdkontinuitet. Förlust av sådana marker kan medföra minskad biologisk mångfald och minskad förståelse för landskapets historiska utveckling.

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Jordbruksmark är brukningsvärd om den med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion. Vid ianspråktagande av jordbruksmark bör i första hand sådan mark som har den bästa biologiska förmågan undantas från exploatering och ingreppen bör utformas med begränsad inverkan på jordbruket (*se prop. 1985/86:3 s. 54, 158)*. Huruvida marken är brukningsvärd eller inte är således inte upp till den enskilda markägaren att avgöra. Mark som inte brukas på grund av olönsamma förhållanden kan ändå vara att bedöma som brukningsvärd med hänsyn till framtida behov.

Med hänsyn till 3 kapitlet 4 § miljöbalken behöver därmed tre frågeställningar utredas i planärenden som berör exploatering på jordbruksmark:

1. Utgör området brukningsvärd jordbruksmark?
2. Utgör föreslagen exploatering ett väsentligt samhällsintresse?
3. Kan detta behov tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk?

Kunskapsunderlag kring jordbruksmarken i kommunen

Under arbete med översiktsplanen har ett kunskapsunderlag kring kommunens jordbruksmark tagits fram, *Kunskapsunderlag Jordbruksmark, Lilla Edets kommun, Tyréns 2024-09-12.* Rapporten syftar

till att ge en ökad förståelse och kunskap kring jordbruksmarkerna inom Lilla Edets kommun och utgöra ett underlag i arbetet med att planera områden för bebyggelseutveckling. Rapporten ger underlag för vilka områden som pekas ut för bebyggelseutveckling i översiktsplanen och utvecklar ställningstaganden kring areella näringar och landsbygd inom översiktsplanearbetet. Rapporten ger även stöd i kommande detaljplanearbeten med eventuella lokaliseringsutredningar, förhandsbesked och bygglov. De centrala begreppen *brukningsvärde* och *väsentligt samhällsintresse* beskrivs bland annat vidare i detta kunskapsunderlag.

Inom ramen för kunskapsunderlaget har en GIS-analys gjorts för att analysera jordbruksmarken i Lilla Edets kommun. De faktorer som har valts ut av vikt för jordbruket i kommunen har sin grund i den så kallade ”Norrbottensmetoden”, *Länsstyrelsen Norrbotten, 2019*. Faktorerna är dels grundläggande markbundna egenskaper, dels egenskaper för aktuell markanvändning. En sammanvägning av faktorerna har sedan använts för att dela in kommunens jordbruksmarker i tre kategorier; *Normala värden*, *Höga värden och Mycket höga värden*. Denna klassning av jordbruksmarken återfinns i *kartan* över Riksintresse, LIS och andra värden. Vidare information kring klasserna finns att ta del av i kunskapsunderlaget.

I GIS-analysen utgörs jordbruksmark endast av Jordbruksverkets jordbruksblock i *Blockdatabasen* från år 2023 samt kompletterande ytor i *ängs- och betesmarksinventeringen* (Den så kallade TUVA-databasen). Underlaget är därmed inte komplett på det sätt att den identifierat all mark som kan betraktas som brukningsvärd jordbruksmark. En översiktlig analys av flygfoton, både nutida och historiska, indikerar att blockdatan till stora delar är representativ för att på en översiktlig nivå identifiera jordbruksmark inom kommunen. I platsspecifik planering, exempelvis hantering av förhandsbesked, bygglov och detaljplaner behöver frågan om brukningsvärd jordbruksmark utredas specifikt för platsen.

6.4.2 Skogsbruk

Enligt miljöbalken gäller stor försiktighet för ny bebyggelse i obebyggda skogsområden eller i områden där skogsbruk kan försvåras. Skogen har ett produktionsvärde, men är även av värde för rekreation. Som näring betraktad är skogsbruket av begränsad omfattning i kommunen men kan vara av betydelse för enskilda jordbruksföretag.

6.4.3 Grus och berg

Naturgrus är en sinande resurs. Bristen på naturgrus i Göteborgsregionen gör att användningen av naturgruset måste optimeras för att säkra tillgången för de ändamål som kräver det. En minskning av uttaget av naturgrus i enlighet med miljömålen kan dessutom medföra att efterfrågan på bergkross kommer att öka. Området Dunnebacken och Hjärtums- Måröd är de områden där det fortfarande finns naturgrus i kommunen. Det är viktigt att skydda dessa områden som en viktig naturresurs och att skydda de befintliga täkterna från bebyggelse och andra verksamheter.

De största grustillgångarna i kommunen finns väster om Göta älv i Hjärtum, Hasteröd och Västerlanda. Se ställningstaganden under *Verksamhetsområden och industri* för koppling till markanvändningskartan.

6.5 Regionala och kommunala kulturmiljöintressen

Med kulturmiljö avses den av människor påverkade fysiska miljön; det vill säga miljöer som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter. Kulturmiljö kan också preciseras och avgränsas till att omfatta en enskild anläggning eller lämning, ett mindre eller större landskapsavsnitt, en bygd eller en region. Kulturhistoria är viktig i ett samhälle, den påverkar vår upplevelse av tillhörighet och kontinuitet. Den bidrar till orters eller platsers identitet. Vi har därför ett ansvar att förvalta och varsamt utveckla våra kulturmiljöer för de generationer som följer efter oss.

Lilla Edets kommun har ett rikt kulturarv där varje ort har sin egen historia och identitet. Kommunen är en gammal kulturbygd, som är befolkad sedan minst 7000 år. Lödöse blev på 1100-talet den första svenska staden vid Göta älv och var en av dåtidens och landets mest betydande handelsstäder.

6.5.1 Kulturarvsplan

År 2010 antog kommunfullmäktige en kulturarvsplan för kommunen, *Kulturhistoriskt värdefulla miljöer 2009*. I kulturarvsplanen redovisas 37 utvalda och inventerade kulturmiljöer med kartor och text. För varje område redovisas en värdebeskrivning, rekommendationer för vård av befintliga miljöer och anpassning av ny bebyggelse samt åtgärder för att säkerställa de kulturhistoriska värdena. De utpekade områdena finns redovisade i *kartan* över *Riksintresse, LIS och andra värden*. För värdebeskrivningar och rekommendationer, se kulturarvsplanen. I Kulturarvsplanen finns inte de sentida miljöerna från de senaste 50 åren redovisade. Det gör att det finns ett behov av att ta fram ett förnyat kulturmiljöprogram för kommunen.

6.5.2 Kulturmiljölagen (KLM)

Kulturmiljölagen (1988:950) är den centrala lagen för kulturmiljövården. Riksantikvarieämbetet har överinseende över kulturmiljöarbetet i landet och är expertmyndigheten, medan länsstyrelserna står för den praktiska tillämpningen av lagen. Genom kulturmiljölagen anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

6.5.2.1 Fornlämningar

Fornlämningar är en fysisk lämning av mänsklig verksamhet som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. i kulturmiljölagen (KML). Fornlämningarna ger landskapet en historisk dimension där bevarade och tillgängliga fornlämningar ger en unik möjlighet för medborgarna att uppleva historien i sitt närområde. Fornlämningar utgör ofta en väsentlig del av kulturvärdena i ett landskap och det är viktigt att de beaktas i ett tidigt skede i planeringen av den fysiska miljön. Fornlämningar redovisas i *kartan* över *Riksintressen, LIS och andra värden*. Vidare information kring varje fornlämning finns att tillgå via *Fornsök på Riksantikvarieämbetets hemsida*.

6.5.2.2 Kyrkliga kulturminnen

Svenska kyrkans kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier och begravningsplatser ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. I Lilla Edets kommun finns flera kyrkomiljöer med medeltida ursprung. De är kommunens äldsta byggnader som fortfarande används.

6.5.3 Miljöbalken (MB)

Värdefulla kulturmiljöer skyddas även enligt miljöbalken. I miljöbalkens tredje kapitel om hushållning av mark- och vattenområden ställs det krav på att områden och miljöer som har allmän betydelse på grund av deras kulturvärden så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada dem. Är området av riksintresse, så ska de skyddas mot sådana åtgärder. I miljöbalkens fjärde kapitel pekas också ett antal särskilt värdefulla områden ut i själva lagtexten.

6.5.4 Plan och bygglagen (PBL)

I 2 kap. plan- och bygglagen preciseras ett antal allmänna intressen. Där anges bland annat att man ska ta hänsyn till stads- och landskapsbilden och platsens natur- och kulturvärden. Ett bebyggelseområdes särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas. Befintliga karaktärsdrag ska respekteras och tas tillvara. Ytterligare krav på byggnader, tomter och allmänna platser finns i 8 kap. plan- och bygglagen. Där finns bland annat ett förbud mot att förvanska särskilt värdefulla byggnader. Ändringar av byggnader ska alltid göras varsamt och deras värden och kvaliteter ska tas till vara.

6.5.5 Värdefulla odlingslandskap

Odlingslandskapet är en viktig del av vår historia och har stor betydelse för kulturmiljön på landsbygden. I odlingslandskapet finns också viktiga livsmiljöer för djur och växter. Det småskaliga och mångformiga odlingslandskapet är dock en landskapstyp som är hotad genom igenväxning och som därigenom håller på att försvinna. Länsstyrelsen Västra Götaland tillhandahåller ett underlag med identifierade regionala bevarandeområden med odlingslandskapets natur- och kulturvärden. Områdena är framtagna av dåvarande länsstyrelsen i Älvsborgs län, åren 1991–1993. Stora delar av odlingslandskapet i Göta älvs dalgång med biflöden ingår i den regionala bevarandeplanen. Runt Slumpån finns ett område som även ingår i den nationella bevarandeplanen. Av utpekade områden med bevarandevärt odlingslandskap ingår stora delar i den antagna kulturarvsplanen och i den antagna naturvårdsplanen.

6.6 Hälsa och säkerhet

6.6.1 Förorenade områden

Förorenade områden är ett mark- eller vattenområde, grundvatten, byggnad eller anläggning där halten av något ämne är så hög att den kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. De består av ett sammanhängande område som kan utgöras av en eller flera föroreningar som är jämnt utspridda eller förekommer på flera platser. En risk uppstår om föroreningarna kan nå något som behöver skyddas, såsom känsliga områden, dricksvatten eller människor.

Föroreningssituationen redovisas för att avväga lämpligheten i ny bebyggelse samt ha med sig utrednings- och åtgärdsbehovet i tidigt skede i efterföljande planprocesser. Att sanera förorenad mark kan innebära väsentliga kostnader för en markexploatering och bör utredas i ett tidigt skede av planprocessen.

Det finns 107 identifierade förorenade områden i Lilla Edet. Ytterligare föroreningar kan förekomma som ännu inte identifierats. Gamla avfallsdeponier och områden där det tidigare bedrivits eller fortfarande bedrivs miljöfarlig verksamhet kan utgöra en risk för grund- och ytvatten. Utmed Göta älv finns flera platser med förorenad mark. Dessa är mindre båtvarv, tegelbruk och liknande från början av 1900-talet, men även större områden från senare tid. Markområden vid Lödöse varv, pappersbruken Edet, Inlandsön, Göta och andra industrier är några exempel där det finns områden med föroreningar. Det kan även förekomma förorenad mark i mindre skala i områden där det bedrivs eller har bedrivits verksamheter och där olika typer av kemikalier har hanterats. Exempel på sådana verksamheter är bensinstationer och verkstäder.

Identifierade förorenade områden finns i *kartan Riksintresse, LIS och andra värden*. Den redovisar identifierade markföroreningar vid tidpunkten för framtagandet av översiktsplanen med information från det så kallade EBH-stödet. EBH står för efterbehandling och är en informationsportal som förvaltas av länsstyrelsen. Ytterligare förorenade områden kan förekomma.

6.6.2 Elektromagnetiska fält

Starka elektromagnetiska fält från kraftledningar och transformatorstationer kan utgöra en hälsorisk för människor. Boverket har tillsammans med arbetsmiljöverket, Socialstyrelsen, elsäkerhetsverket och strålsäkerhetsmyndigheten gett ut skriften *Magnetfält och hälsorisker*. I rapporten ger myndigheterna övergripande rekommendationer för samhällsplanering och byggande. Rekommendationerna i skriften är att placering av nya bostäder, skolor och förskolor ska undvikas nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält. Det ska även strävas efter att utforma eller placera nya ledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas. Det ska vidare strävas efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

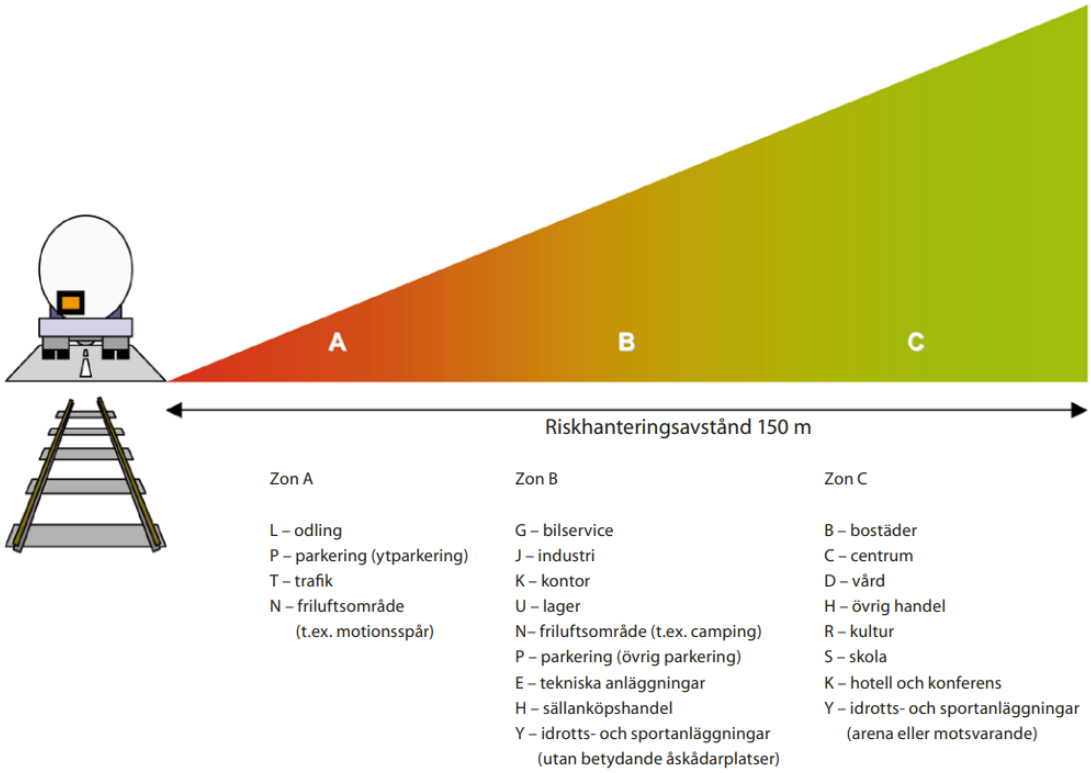
Det finns inga fastlagda rekommendationer om minsta tillåtna avstånd till högspänningsledningar. Därför är utgångspunkten vid planering av ny bebyggelse och byggnader invid befintliga stamnätsledningar i Lilla Edets kommun att samma hänsyn tas som Svenska kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. Svenska kraftnät vill därför bli kontaktade vid planering inom 500 meter från anläggningar i transmissionsnätet. Läs mer på *Svenska kraftnäts webbplats*.

6.6.3 Farligt gods

Som farligt gods räknas sådana varor som vid olycka kan innebära fara eller skada på människor eller natur. Farligt gods på väg hänvisas i huvudsak till det primära vägnätet, med kompletterande transporter till och från målpunkt via det sekundära vägnätet. I Lilla Edets kommun är E45, järnvägen Norge-Vänerbanan och farleden i Göta älv transportleder för farligt gods. Farligt gods får fraktas på alla leder, även de som inte är rekommenderade transportleder för farligt gods, förutsatt att ett förbud inte finns. Genom att beakta riskerna från farligt-godsleder vid etablering av ny bebyggelse och nya byggnader eller ändrad markanvändning, minskar risken för skador på människor och egendom. Därför ska riskerna med dessa transporter vägas in vid prövningen om markens lämplighet att bebyggas.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tillsammans med länsstyrelserna i Skåne och Stockholm utarbetat en handledning vid planering av markanvändningen intill transportleder för farligt gods; *Riskhantering i detaljplaneprocessen*. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunerna tillämpar ett riskhanteringsavstånd på 150 meter från vägen eller järnvägens kant. Det som är avgörande för vilken markanvändning som kan tillämpas inom riskhanteringsavståndet är också vilken riskbild som råder i det aktuella området. Det innebär att ett eventuellt planarbete bör inledas med en riskbedömning så att de lokala förhållandena identifieras, om området ligger inom 150 meter från riskkällan. Riskhanteringsavståndet delas upp i tre olika zoner med flytande gränser. I zon A, närmast transportleden, kan markanvändning som odling, parkering, trafik etcetera accepteras, i zon B kan till exempel industri, kontor, parkering och sällanköpshandel accepteras. Zon C längst bort från leden men inom riskbedömningsavståndet kan bostäder, skolor, vårdbyggnader etcetera förläggas. För farleden i Göta älv gäller avståndet 200 meter från farledens mittlinje.

-bostäder, C-

Zonindelning för riskpolicyns riskhanteringsavstånd. Zonerna representerar möjlig markanvändning i förhållande till transportled för farligt gods – väg och järnväg. Källa. Riskhantering i detaljplaneprocessen, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Skåne och Stockholm 2006.

6.6.4 Störande och miljöfarliga verksamheter

Miljöfarliga verksamheter är anläggningar där det hanteras stora mängder kemikalier eller andra verksamheter som av andra skäl medför risker för allvarliga skador på människor eller miljön. Dessa verksamheter är reglerade enligt *Lagen om skydd mot olyckor (2003:778),* enligt *Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (1999:381)* även kallad "Sevesolagen" samt enligt 9 kap. miljöbalken som handlar om miljöfarlig verksamhet.

Miljöfarliga verksamheter delas in i fyra grupper: tillståndspliktiga (A- och B-anläggningar), anmälningspliktiga (C-anläggningar) och verksamheter som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

I Lilla Edets kommun finns ett antal verksamheter som kan vara farliga eller störande för sin omgivning. Det handlar bland annat om pappersbruk, avloppsreningsverk, avfallsanläggning, hamnar, täkter, deponier, ridanläggningar, motorbanan i Högstorp, vindkraftverk samt ett antal skjutbanor (lerduveskyttebana i Hjärtum - Torp, älgskyttebana i Hjärtum och Nygård, pistolskyttebana i Blixered-Tössalanda samt skjutbana vid Ryrsjön). Se *karta* över *Riksintresse, LIS och andra värden*.

I kommunen finns idag två anläggningar som omfattas av *Sevesolagstiftningen*. Dessa är Essity Hygiene and Health AB samt Skanska Asfalt och betong AB (Terås bergtäkt). Utbyggnadsområden i översiktsplanen som innefattar markanvändning som innebär stadigvarande vistelse eller har en viktig samhällsfunktion finns endast i Essity Hygienes närområde. Vid planläggning inom närliggande utbyggnadsområden ska risker kopplat till den Seveso-klassade verksamheten beaktas genom framtagande av en riskutredning.

Även drivmedelsstationer är en riskkälla som behöver beaktas i den fysiska planeringen.

För verksamheter som är störande eller miljöfarliga eller kan ha en risk för explosion eller brand behöver lämpliga skyddsavstånd tas när planläggning görs. Det är också av vikt att ny bebyggelse och nya byggnader inte placeras för nära verksamheter så att verksamhetens tillstånd inte kan utnyttjas. Det kan handla om bullernivåer, lukt eller risk för explosion eller brand.

6.6.5 Klimatrelaterade risker

De klimatrelaterade riskerna för översvämning, ras, skred och erosion förväntas öka i Lilla Edets kommun till följd av den pågående klimatförändringen. Enligt Sveriges meteorologiska institut (SMHI) kan Västra Götalands län till år 2100 vänta sig en ökning av årsmedelnederbörden med upp mot 30–40 procent, allra mest vintertid. Samtidigt förväntas medeltemperaturen stiga och till följd av det ökar avdunstningen. Kraftiga nederbördsmängder på kort tid, i form av skyfall, väntas vid år 2100 att öka i intensitet med upp emot 30–40 procent.

Enligt SMHI:s beräkningar kommer havsnivån att stiga med cirka en meter till år 2100. Samtidigt pågår en landhöjning som under samma tidsperiod summeras till cirka 30 centimeter, vilket ger en nettohöjning av havsnivån på cirka 70 centimeter. Vid höga flöden i älven kommer därmed vattenmassorna att få allt svårare att ta sig ut till havet och risken för översvämningar utmed älven ökar. Det är också sannolikt att höga flöden i älven inträffar under lågtrycksperioder med hög nivå i havet vilket försvårar situationen ytterligare.

Sammantaget innebär detta att det blir vanligare med både höga och låga flöden i Göta älv. Detta gör att risker kopplat till översvämningar, ökad erosion i älvfåran och skred ökar. Ett skred i Göta älv kan få stora konsekvenser för bebyggelse, vattenförsörjningen och andra viktiga samhällsfunktioner.

6.6.5.1 Översvämningar

I Lilla Edets kommun är risken för översvämningar främst relaterad till skyfall och/eller hög vattennivå i Göta älv. En hög vattennivå i älven kan bero på ett högt flöde i älven, ett högt vattenstånd i havet eller en kombination av de båda. Beroende på orsak till översvämning förväntas olika områden påverkas och ge olika konsekvenser. I samband med översvämningar och följderna av dem finns det även risk för erosion, ras och skred. Det finns sekretessbelagd information rörande översvämningsrisker kopplat till ett eventuellt dammhaveri. Kommunen har gjort en bedömning och anpassning av tillkommande identifierade delar som berörs i ett större sammanhang. Kommunens bedömning är att risken kan omhändertas i efterföljande planering.

6.6.5.1.1 Skyfall

Ett skyfall är ett mycket kraftigt regn som främst inträffar sommartid. Enligt SMHI:s definition motsvarar ett skyfall en intensitet på 50 millimeter på en timme eller minst 1 mm på en minut. Ofta

relateras ett skyfall till ett 100-årsregn, det vill säga ett regn som återkommer med en statistisk sannolikhet om 1 procent varje år, eller 63 procent under en 100-årsperiod. Ledningsnätet för dagvatten har inte kapacitet för att omhänderta och avleda ett skyfall. Vattnet kommer i stället att avrinna på markytan och översvämma lågpunkter och andra känsliga punkter i omgivningen. I takt med de pågående klimatförändringarna förväntas regnens intensitet att öka och de kraftiga regnen bli allt vanligare, vilket ökar sannolikheten för att ett skyfall inträffar.

För Lilla Edet tätort, med stora delar av Göta inkluderat, och Lödöse har det i samband med översiktsplanen tagits fram skyfallskarteringar. Karteringarna visar detaljerat hur områdena påverkas vid ett skyfall. För övriga områden i kommunen finns en lågpunktskartering, framtagen av Länsstyrelsen Västra Götaland, som visar hur lågpunkter i omgivningen översvämmas vid stora regn. Båda dessa underlag finns i *kartlagret Riksintressen, LIS och andra värden*.

Klimatfaktorer används för att ta höjd för klimateffekter i det längre tidsperspektivet. Faktorn påverkas bland annat av vilket klimatscenario som studeras. En faktor på 1,4 innebär en ökning av regnvolymen med 40 procent.

6.6.5.1.2 Göta älv

Flödet i Göta älv är reglerat, vilket påverkar både höga och låga flöden. Medelflödet motsvarar cirka 565 m^3/sekund och den maximalt tillåtna tappningen enligt vattendomen är 1 030 m^3/sekund. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har *karterat* utbredningen av älven för olika scenarion med höga flöden i älven tillsammans med högvatten i havet. Det högsta flödet motsvarar vad som beskrivs som tekniskt möjligt att tappa vid Vargön, vilket är cirka 1 400 m^3/sekund. Samtliga scenarion förutsätter att dammhaveri inte sker.

I januari år 2001 nådde Vänern den högsta nivån sjön haft sedan dammanläggningen i Vargön byggdes på 1930-talet. För att förebygga att Vänerns nivå skulle stiga ytterligare frångicks vattendomen tillfälligt och 1 190 m^3/sekund tappades från Vargön som högst under en begränsad tid.

Då flödet i älven är reglerat är riktlinjer inte formulerade utifrån återkomsttid. Riktlinjerna är i stället baserade på vad som är tekniskt möjligt att tappa vid Vargön, Vänersborg. På grund av höjdskillnader på vardera sida av älven innebär det att olika höga flöden endast skapar en liten skillnad i älvens utbredning. Ett undantag är i höjd med Hjärtum, där det finns mer flack terräng där älven breder ut sig. På så vis motiveras att ny bebyggelse bör planeras ovan nivån för tekniskt högsta möjliga flöde. Havets nivå antas inte påverka denna sträcka av älven.

Söder om slussen i Lilla Edet finns ingen teknisk infrastruktur som reglerar älvens nivå innan utloppet i havet, vilket innebär att älven på denna sträcka direkt påverkas av vattenståndet i havet. Vid höga vattenstånd i havet dämmer älven upp och kan på egen hand eller i samband med höga flöden leda till översvämningar av låglänta områden. Exempel på detta är i Lödöse. I takt med de pågående klimatförändringarna förväntas havsnivån att stiga med cirka 70 centimeter till år 2100, justerat för landhöjning, vilket kommer att öka risken för översvämning från älven ytterligare.

6.6.5.1.3 Översvämningsrisker för den byggda miljön

På flera platser i kommunen riskerar den befintliga bebyggelsen att drabbas av olika slags översvämningar. Översvämningsriskerna från skyfall är störst i Lilla Edet och Lödöse, medan mindre tätorter som Hjärtum och Nygård förväntas drabbas lindrigt vid ett skyfall. Ett antal byggnader riskerar att drabbas av översvämningar på grund av stora flöden och lokala lågpunkter. Byggnader med lågpunkter vid fasad, till exempel en källartrappa eller garagenedfart, är särskilt utsatta. Vid skyfall översvämmas även ett flertal vägar och framkomligheten påverkas kraftigt, däribland på E45 och i princip samtliga viadukter i kommunen. Detta bör beaktas vid planering av res- och utryckningsvägar för till exempel blåljustrafik och hemtjänst. Gårdaån bedöms inte svämma över vid ett skyfall.

Översvämningsrisker till följd av ökade flöden och utbredning av älven ger störst påverkan på den befintliga miljön i områden omkring Lödöse, i synnerhet i områden väster om Göteborgsvägen. Även älvnära områden och verksamheter i Lilla Edet påverkas av ökade flöden i älven.

6.6.5.2 Geologiska förhållanden och markstabilitet

Göta älvdalen är ett av Sveriges mest skredutsatta områden. Flera stora skred har skett i modern tid och SGI:s kartläggning visar att många områden längs Göta älv har fortsatt hög risk för skred. Göta älv är ett av landets största vattendrag och älvdalen karaktäriseras av ett varierande landskap som har formats genom naturliga erosions- och skredprocesser samt genom mänsklig påverkan.

De främsta orsakerna till den höga skredfrekvensen i Göta älvdalen är de geologiska förhållandena med mäktiga, lösa lerlager som under inlandsisens avsmältning avsattes i havet. Dagens landområden, bestående av tidigare havsbotten, har genom landhöjningen ”lyfts” ur havet vilket lett till att Göta älv skurit sig ner i de underliggande känsliga sedimenten. Denna erosion är den enskilt största orsaken till de stabilitetsproblem som karakteriserar Göta älvdalen och ger upphov stor skredrisk på många ställen. I området finns även utbredd förekomst av kvicklera. Kvicklera har egenskaper som gör att lerjordens hållfasthet försämras dramatiskt om leran skakas om, exempelvis av ett litet skred i kanten av ett vattendrag. Det innebär att om ett skred sker så kan det utvecklas till att omfatta ett stort område och därmed få stora konsekvenser. Även påverkan från samhällets utbyggnad och verksamheter på land och i vatten bidrar till skredrisken.

6.6.5.2.1 Ras, skred och erosion

Ras innebär att sten- och jordmassor faller fritt, medan skred innebär att en sammanhängande jordmassa glider iväg. När exempelvis vind, vatten eller gravitation drar med sig fina materialpartiklar från en plats kallas det för erosion.

För att skred ska kunna inträffa krävs att jorden består av lera och/eller silt och att marklutningen är tillräckligt stor. Höga flöden och högt vattenstånd kan öka sannolikheten för skred och ras i områden med känsliga jordarter, eftersom en hög nivå av markvatten försämrar jordens hållfasthet. De höga flödena kan erodera slänten vilket ger en brantare släntlutning med ras eller skred som följd. Göta älvdalen utgörs i stor utsträckning av finkorniga jordar med flacka lutningar mot älven. Älvfåran och dess fortskridande erosion skapar de lutningar som gör att risk för skred förekommer längs älven.

Höga vattenstånd motverkar i regel skred i ett första skede, eftersom vattnets tyngd verkar som en mothållande kraft på slänten. Risken för skred uppstår då vattnet drar sig tillbaka, det vill säga när den mothållande kraften försvinner, och jorden fortfarande är vattenmättad och mer skredbenägen.

I reglerade vattendrag som exempelvis Göta älv, kan en periodvis ökad tappning bli aktuell i framtiden då klimatförändringen innebär ett ökat flöde, särskilt vintertid. Såväl det ökade flödet som en eventuell ökad tappning bidrar till ökad erosion på slänter och bottnar med ökad risk för skred som följd.

I Lilla Edets kommun finns även områden med risk för bergras och blocknedfall.

6.6.5.2.2 Geotekniska klimatrelaterade risker i Lilla Edets kommun

De geotekniska riskerna utgörs i huvudsak av sättnings- och stabilitetsproblematik i förekommande lösa leror. De befintliga riskerna för skred längs Göta älv är idag betydande.

I Göta älvutredningen är en ökad erosionsrisk längs älven till följd av framtida klimatförändringar inkluderad i de ursprungliga klassindelningarna.

Effekter från framtida klimatförändringar redovisas separat och inkluderar ökad erosion enligt SGI:s prognoser, samt underlag från översvämningskarteringar och skyfallsrelaterade flöden. Detta redovisas i *kartlagret Klimatrisker*. Detta lager visar på var ras- och skredrisker kommer att öka i framtiden.

Uppdelningen är gjord baserat på den hänsyn som dagens situation kräver och de ökade krav på att hantera de klimatrelaterade riskerna som framtiden kan medföra.

Resultaten ska betraktas som en översiktlig kartläggning av var risker kan förekomma inom Lilla Edets kommun. De pekar inte ut absoluta förhållanden, utan redovisar var risker kan föreligga som kräver att särskild hänsyn tas. Underlaget ska ses som ett hjälpmedel vid planering av nya utbyggnadsområden, eller riskbedömning och åtgärdsbehov av befintliga verksamheter och anläggningar.

Områden med risker redan idag och med ökade risker i framtiden återfinns främst inom Göta älvdalens utbredning, kring Lödöse och upp mot Locktorp. Även utanför älvområdet finns en hel del riskområden. Inom älvområdet har utredningsinsatser gjorts vilket resulterat i att riskerna kunnat skrivas ned på vissa platser. Var dessa områden är framgår dock inte av detta underlag. Utanför älvområdet kvarstår riskklass 1 på flera ställen där glacial lera förekommer.

6.6.6 Radon

Radon är en osynlig och luktfri gas som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller. Vid höga halter i inomhusluft föreligger en hälsorisk. I vissa områden förekommer radon i marken. SGU har på uppdrag av Lilla Edets kommun tagit fram en översiktlig radonriskkarta. Denna blev klar i augusti 2009. I stora delar av kommunen har berggrunden och jordarterna normala uran- och radonhalter med bedömd normalrisk för radon. Det gäller även isälvssedimenten förutom de i Hjärtum som bedöms utgöra eventuellt högriskområde.

Områden med blottade pegmatiter och så kallad RA-granit (äldre ögongranit) med förhöjda halter av uran och radon har bedömts som högriskområden. Dessa områden ligger i delar av Hjärtum, men även runt Lödöse och Nygård finns områden med risk för höga radonhalter, liksom på andra platser där

pegmatit eller granit går i dagen. Områden där delvis blottad berggrund med gångar av pegmatit och/eller granit med förhöjda uranhalter bedöms som eventuella högriskområden. Områden med leriga eller siltiga sediment med en mäktighet över två meter bedöms som lågriskområden. Detta gäller runt Göta älv samt en del åar och sjöar. Fyllnadsmaterial bestående av granitkross kan också ge hög radonavgång liksom sprickzoner i berggrunden även på normalriskmark.

Med radonsäkert byggande kan radongasen förhindras att tränga in i husen. Gränsvärden för radon inomhus vid nybyggnation och ändring av byggnad finns i *Boverkets byggregler*, BBR.

I *Strålskyddsförordning (2018:506)* anges referensnivåer för radon i befintliga bostäder och lokaler som används för allmänna ändamål.

Det finns inget radon i kommunens dricksvatten. Höga radonhalter i vatten kan dock förekomma i bergborrade brunnar. Privatpersoner med enskilda brunnar bör kontrollera radonhalten i sina brunnar, eftersom dricksvattnet annars kan avge radon till luften. Det är sällan farligt att dricka radonhaltigt vatten.

6.6.7 Räddningstjänst

Lilla Edets kommun ingår i kommunalförbundet Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG). En brandstation finns i Lilla Edets tätort i nära anslutning till E45, där en ny lokalisering för närvarande är under utredning.

Det finns behov av att se över brandvattenförsörjningen i kommunen.

6.6.8 Totalförsvarets civila intressen och beredskap

Sveriges försvar består av det civila och militära försvaret, vilka tillsammans utgör totalförsvaret. Målen för totalförsvaret är att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, bidra till det militära försvarets förmåga inom ramen för Natos kollektiva försvar, skydda civilbefolkningen samt upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar. Civilt försvar innebär bland annat att skydda civilbefolkningen och säkerställa att sjukvård och transporter fungerar vid krigsfara och krig. Det omfattar insatser från hela samhället, inklusive myndigheter, företag och frivilligorganisationer, samt stöd till Försvarsmakten.

Beredskapsplanering är en del av kommunens översiktliga planering och utgår från regeringens mål för totalförsvaret, där det civila försvaret är en viktig del. Plan- och bygglagen belyser vikten av beredskapsplanering genom att mark- och vattenområden planeras ändamålsenligt. Översiktsplanen är ett sätt att minska kommunens sårbarhet genom att väva samman beredskapsstrategier för kris och krig med fysisk planering. En grundbult i det kommunala ansvaret ligger i de många samhällsviktiga verksamheter som kommunen driver och som alltid behöver fungera, såsom skola, räddningstjänst, äldreomsorg och tekniska anläggningar. Kommunen ansvarar även för så kallade trygghetspunkter som fungerar som samlingsplatser vid behov. På kommunens hemsida finns information om krisberedskap där trygghetspunkter med mera finns angivna. *Om krisberedskap - Lilla Edets kommun*

När mark och vatten planeras, måste områden som är viktiga för totalförsvaret skyddas från åtgärder som kan skada deras intressen och göra det svårt att bygga eller använda deras anläggningar. Detta regleras i Plan- och bygglagen (PBL) och Miljöbalken (MB). När man planerar byggnader och områden ska man tänka på människors hälsa och säkerhet samt skydd mot stridshandlingar.

Planeringen ska också samordnas med målen för totalförsvaret och civilt försvar, samt andra viktiga nationella och regionala mål för hållbar utveckling.

Näringslivet spelar en viktig roll i att stärka totalförsvaret genom att bidra till försörjningsberedskapen av varor och tjänster. Statliga myndigheter, företag, regioner och kommuner måste samarbeta för att säkerställa nödvändig försörjning och kontinuitetshantering. Företag har enligt lag en skyldighet att delta i totalförsvarsplaneringen. Risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) hjälper kommuner, regioner och myndigheter att identifiera och hantera risker och sårbarheter för att förbättra krisberedskapen. Kontinuitetshantering innebär att ha en reservplan för att upprätthålla verksamheten vid störningar, vilket är särskilt viktigt för samhällsviktig verksamhet.

Försörjningsberedskap handlar om att säkerställa att viktiga samhällsfunktioner som dricksvatten, livsmedel, el och värme fungerar även under kriser. Kommuner och regioner måste planera för att upprätthålla dessa funktioner, trots att de ofta är beroende av näringslivet och transportsystemet. Det är viktigt att analysera hur olika händelser kan påverka försörjningssystemen och att ha beredskap för alternativa lösningar. Skyddade utrymmen och storskalig utrymning är också viktiga aspekter att beakta i planeringen. Kommuner och regioner behöver identifiera samhällsviktiga verksamheter och deras beroenden samt analysera potentiella kriser. Statliga myndigheter har samma ansvar på nationell nivå och måste även ta hänsyn till både fredstida kriser och höjd beredskap. Hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) går det bland annat att ta del av kartmaterial över skyddsrum, se *Skyddsrumskarta | MSB*.

För beskrivning av riksintresse för totalförsvaret, se *Riksintressen.*

6.7 Teknisk infrastruktur

Den kommunala planeringen behöver ta hänsyn till befintlig teknisk infrastruktur och dess utvecklingsbehov.

6.7.1 Vatten och avlopp

Infrastrukturen för vatten och avlopp i kommunen består av två större anläggningar: Lilla Edets vattenverk och Ellbo avloppsreningsverk. Verken är båda lokaliserade i centrala Lilla Edet. Dricksvattnet från Lilla Edets vattenverk förser Lilla Edet, Göta och Ström med dricksvatten, men även Lödöse och Nygård. Ellbo avloppsreningsverk omhändertar spillvatten från Lilla Edet, Göta och Ström med omnejd. I Lödöse och Nygård finns avloppsreningsverk som omhändertar dessa orters spillvatten. I kommunens norra delar, i Utby och Hjärtum, finns mindre vattenverk och avloppsreningsverk.

Det finns redan i dag kända utmaningar i den allmänna vatten och avloppsförsörjningen. Stora utbyggnadsbehov finns för såväl dricksvattendistribution som spillvattenhantering som uppstår på grund av redan kända brister samt planerad utbyggnad i kommunen, där behoven konstaterats redan innan denna översiktsplan. De största planerade åtgärderna är:

- Nytt och utbyggt vattenverk i centrala Lilla Edet, då flera utredningar pekar på att produktionskapacitet och reningsförmåga är bristfällig, samt för att ansluta planerad bebyggelse i Lödöse.
- Utbyggnad av Ellbo reningsverk, då flera utredningar pekar på åtgärdsbehov för att efterleva krav i miljötillståndet samt för att klara kapaciteten. Ellbo reningsverk behöver även omhänderta större delen av tillkommande bebyggelse i Lödöse då avloppsreningsverket i Lödöse bedömts olämpligt för utbyggnad.
- Överföringsledningar för dricksvatten och spillvatten mellan Lilla Edet och Lödöse, samt dricksvattenledning mellan Göta och Lilla Edet.

Begränsningar finns i kapaciteten för vatten och avlopp i landsbygdsorterna. I framförallt Hjärtum finns vissa kvalitetsproblem.

Se ställningstaganden under *teknisk anläggning* för framtida planering.

6.7.2 Digital infrastruktur

Regeringens bredbandsmål är att hushåll och företag med tillgång till 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten ska vara 98 procent år 2025, medan återstående antingen ska ha tillgång till 100 Mbit/s (1,9 procent) eller 30 Mbit/s (0,1 procent). I riket har målet uppnåtts då 98,63 procent hade tillgång till detta år 2023. År 2023 hade 96,88 procent av hushållen i Lilla Edet tillgång till/fått erbjudande om anslutning om 1 Gbit/s, alltså något under målet.

I tätorter/småorter uppfylls målet med 98,45 procent, medan det utanför tätort/småort enbart är 92,96 procent som har tillgång till eller erbjudande om anslutning med 1 Gbit/s. Se *bredbandskartan hos Post- och telestyrelsen* för dagsaktuella uppgifter).

Kommunen har en bredbandspolicy som verktyg för att bidra till regeringens mål.

6.7.3 Avfall

År 2024 antogs *Föreskrifter om avfallshantering i Lilla Edets kommun*. Det finns även en GR-gemensam avfallsplan som kallas *Göteborgsregionen minskar avfallet*, som antagits av respektive medlemskommuner. Avfallsplanen kommer att ligga till grund för kommunernas arbete med att hantera och förebygga avfall till år 2030.

En återvinningscentral finns i Göta industriområde.

6.7.4 Elnät och elproduktion

Inom Lilla Edets kommun produceras mer el än vad som används lokalt. Den största delen av elproduktionen kommer från vattenkraftverket i Göta älv samt från ett femtontal vindkraftverk. Solceller på tak och mark står för en mindre andel men ökar snabbt.

Transmissionsnätet eller stamnätet för el passerar de östra delarna av kommunen. Det övergripande stamnätet för elförsörjning pekas ut i markanvändningskartan. Ägaren Svenska kraftnät planerar utbyggnad för förstärkning i västra delen av kommunen. Se även avsnitt om planerade kapacitetshöjningar i stamnätet i avsnittet ställningstaganden för markanvändningskategorin *Teknisk anläggning*.

Regionnätet och lokalnätet ägs huvudsakligen av tre nätbolag. Inga större utbyggnader av region- och lokalnäten inom kommunen planeras av nätbolagen i närtid, men på längre sikt kan förändringar ske.

Ökad produktion och distribution av fossilfri el är en högt prioriterad fråga i Västsverige, beroende på industrins övergång från fossila bränslen till el. Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har bedömt att elanvändningen i Västra Götaland väntas fördubblas fram till år 2030 och tredubblas till år 2045. Elnäten behöver byggas ut och produktion av fossilfri el behöver öka för att minska utsläppen och bevara tusentals arbetstillfällen. Kommunalförbunden står bakom en regional energiöverenskommelse som anger att kommunerna genom sin samhällsplanering proaktivt kan skapa förutsättningar för en snabb och kraftfull förstärkning av elnät och lokal elproduktion. Lilla Edets kommun ser att det är viktigt att bidra till elektrifieringen genom att exempelvis avsätta mark i den fysiska planeringen för kraftledningar och produktionsanläggningar. Kommunen ser även att utbyggnaden samtidigt behöver ta hänsyn till människors hälsa och naturens värden.

Vindbruksplanen som antogs av fullmäktige år 2011 pekar ut två lämpliga områden för vindkraft. Dessa områden är nu relativt exploaterade, med plats för enstaka tillkommande verk. Det kan finnas skäl att se över vindbruksplanen utifrån teknikutveckling och ändrade samhällsförutsättningar sedan den utarbetades.

6.7.5 Fjärrvärme och närvärme

Fjärrvärmenät finns inom Lilla Edets tätort och drivs av det kommunala bolaget Lilla Edets Fjärrvärme AB (LEFAB). Fjärrvärmen levereras främst från en biobränslepanna som ägs av Essity. En panna för spetseldning finns i LEFAB:s verk på Spånkajen. Fjärrvärmeverkets utbyggnadsmöjligheter bedöms vara relativt begränsade, dels eftersom älven utgör ett fysiskt hinder, dels eftersom det är glest mellan större potentiella kunder.

Närvärme innebär mindre biobränsledrivna värmeverk i orter på landsbygden. De är ofta drivna av lokala företag som levererar värme till flera fastigheter. Inom kommunen finns idag ingen sådan närvärmeanläggning. Potential skulle kunna finnas för utbyggnad av närvärme i vissa orter.

7 PLANENS GENOMFÖRANDE

7.1 Genomförande i samverkan

Översiktsplanen visar kommunens viljeinriktning för både kommunal och privatägd mark. Den tar sikte på år 2050 och beskriver ett önskvärt och genomförbart samhällsbygge för Lilla Edets kommun.

Med genomförande av en översiktsplan menas vägen till att nå översiktsplanens mål om hur kommunen planeras ha utvecklats till år 2050. Många olika parter behöver samverka för att realisera dessa mål. Det gäller bland annat statliga verk och olika byggaktörer. Faktorer som kan spela roll för genomförandet kan vara konjunktur och arbetsmarknad.

7.1.1 Efterföljande planering för byggnation

När översiktsplanen är beslutad och fått laga kraft kan arbetet med genomförandet ta fart. Nästa steg kan vara förstudier, planprogram, detaljplaner/områdesbestämmelser med efterföljande bygglov, alternativt ett förhandsbesked och bygglov.

När det rör sig om samlad bebyggelse krävs oftast framtagande av nya detaljplaner. Då behövs ett positivt planbesked från kommunen för att ett planarbete ska kunna inledas. I de fall bebyggelsen planeras på kommunalägd mark har kommunen kostnader för framtagande och genomförande. Kommunen kan även välja att anvisa marken till en privat aktör. Då ansvarar den privata aktören för omkostnader och slutligt markinköp från kommunen. Om marken är privatägd ansvarar markägaren för utvecklings- och genomförandekostnader. Respektive markägare ansvarar för planansökningar liksom anslutningskostnader för, i förekommande fall, kommunalt vatten, dagvatten och avlopp. Viss bebyggelse förväntas även tillkomma på landsbygden. Då ansvarar markägaren för erforderliga tillstånd och avgifter såsom exempelvis bygglov, vatten och avlopp med mera.

7.1.2 Efterföljande planering för infrastruktur

Det finns planeringsprocesser även för vägar och järnvägar, så kallad vägplan respektive järnvägsplan. Vägplan är ett verktyg som Trafikverket kan nyttja när det är aktuellt med nya statliga vägar. Kommunen har också möjlighet att bygga ut nya vägar genom efterföljande planering såsom kommunal allmän platsmark i detaljplaner.

Då det rör sig om tätbebyggt område krävs i många fall kommunalt vatten och avlopp. Då är det kommunen som är huvudman för tjänsterna genom bildande av verksamhetsområde. När ett område omfattas av kommunalt vatten och avlopp tar kommunen ut en anslutningsavgift när anslutningspunkt meddelats och därefter debiteras förbrukningsavgift. Båda enligt taxa. På landsbygden kan det istället vara aktuellt med enskilda lösningar och då ansvarar fastighetsägaren för miljötillstånd för dessa. Många åtgärder som krävs med anledning av kommunalt vatten och avlopp kräver olika former av miljötillstånd, ledningsrätter, bygglov och ändring av detaljplan.

För utbyggnad av elledningar krävs oftast koncessionsprocesser.

7.1.3 Efterföljande planering för grönstruktur

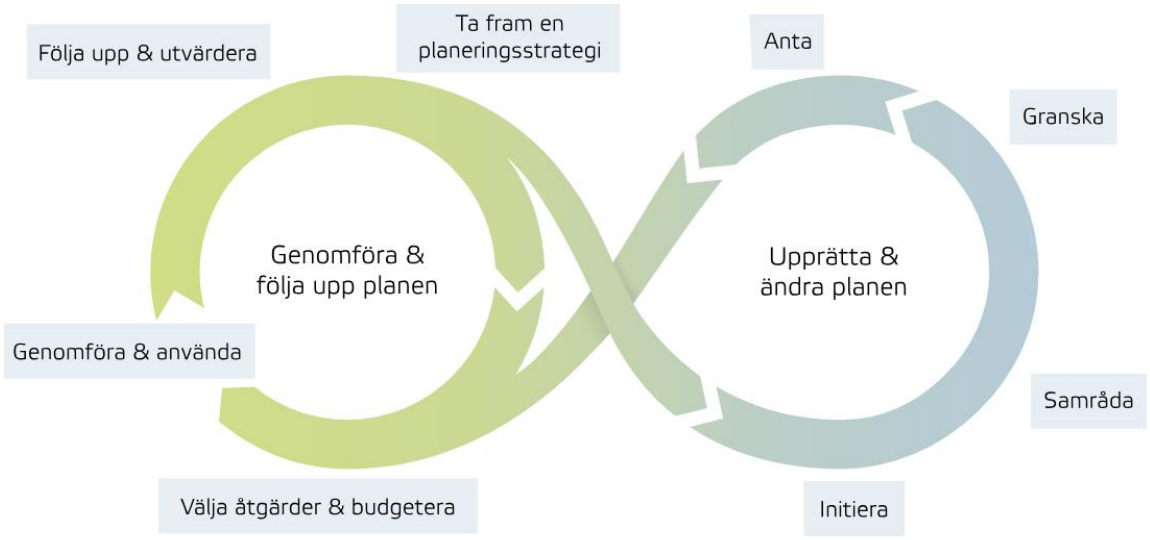
För att trygga tillgången till grönstruktur behöver den säkerställas i efterföljande planering. Detta kan göras på flera olika sätt och med hjälp av flera olika lagstiftningar. Några exempel listas nedan.

- Plan- och bygglagen, genom skapande av allmän plats natur med kommunalt huvudmannaskap eller genom områdesbestämmelser.
- Miljöbalken, genom olika typer av områdesskydd såsom exempelvis naturreservat, strandskydd, Natura 2000 eller biotopskydd.
- Kulturmiljölagen, om det är aktuellt att skydda en kulturmiljö eller fornlämning.

7.2 Genomförandeprocessen i Lilla Edets kommun

Arbetet med den översiktliga planeringen inom kommunen pågår kontinuerligt. Nya planeringsförutsättningar, trender och omvärldsfaktorer kräver ett aktivt översiktsplanearbete för att kommunens översiktsplan ska hållas aktuell. Därför är genomförande samt uppföljning och utvärdering av översiktsplanen viktiga delar av den kontinuerliga processen.

En viktig del av kommunens genomförande bygger på interna processer där översiktsplanens mål bryts ner, arbetas in i budget och på så sätt på sikt realiseras. Varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta fram en planeringsstrategi. I planeringsstrategin ska det framgå om gällande översiktsplan speglar den aktuella majoritetens viljeinriktning för kommunens utveckling eller inte, samt vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen framöver.

Figur 7. Boverkets processbild över kontinuerlig översiktsplanering.

Som genomförandeverktyg använder Lilla Edets kommun ett styrdokument som kallas för *Mål och resursplan*, detta för att säkerställa att en god ekonomisk hushållning uppnås. Styrdokumentet omfattar vision, styrmodell, resurstilldelning, finansiella mål och ekonomiska direktiv, målområden, ekonomi och budgetförutsättningar. I styrdokumentet finns bland annat kommunens exploateringsbudget.

I exploateringsbudgeten avsätts medel för utbyggnad av detaljplanerade områden. Kommunen planerar också i vilken ordning olika detaljplaner är tänkta att realiseras. Kommunen har även en tidsplan för bostadsproduktion där samtliga planeringsuppdrag beskrivs tio år framåt.

Vidare har kommunen verksamhetsplaner för de olika sektorerna, där mål bryts ner utifrån *Mål- och resursplan* respektive *Tidsplan för kommande planarbete* på översiktlig nivå.

Kommunen har även antagna *riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal*. En markanvisning innebär en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre. Överenskommelsen ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst, av kommunen ägt markområde, för bebyggande. I dessa riktlinjer regleras bland annat hur kommunen hanterar förfrågningar om markanvisningar, utgångspunkter för markanvisnings- och marköverlåtelseavtal. Ett *exploateringsavtal* är istället aktuellt då marken som planläggs är privatägd. Exploateringsavtal innehåller överenskommelse mellan kommunen och exploatören för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av en detaljplan när exploatören äger marken.

Till kommunens bostadsförsörjningsprogram finns en *handlingsplan Bostadsförsörjningsprogram* som sträcker sig över fyra år och som ytterligare konkretiserar hur målen i bostadsförsörjningsprogrammet ska uppnås.

Dessa styrdokument bidrar tillsammans i arbetet med att genomföra översiktsplanen.

7.3 Utbyggnadsordning

Högsta prioritet för utbyggnad har bostäder och verksamheter som är belägna nära en större kollektivtrafiksnod samt närliggande hållplatser. En förutsättning för utbyggnad är att det finns eller kommer byggas gång- och cykelväg till dessa kollektivtrafiknära utbyggnadsområden. Anledningen till denna prioritering är minskad miljö- och klimatpåverkan tillsammans med behovet av ett stärkt arbets- och näringsliv inom kommunen. Även utpekad förtätning inom tätort bedöms vara rationell på grund av det allmänna intresset för bostadsändamål, dess läge med hänsyn till befintlig infrastruktur och möjlighet att bygga ut med hänsyn till ekonomi. Samma sak gäller områden i direkt anslutning till tätort.

I andra hand byggs övriga områden ut, av de områden som inte ligger på jordbruksmark. Först när dessa är utbyggda är det aktuellt att eventuellt bygga på jordbruksmark. I vissa utbyggnadsområden kan det vara aktuellt med etappvis utbyggnad eller att delar av områden med jordbruksmark sparas till senare.

I Lilla Edet, Lödöse och Nygård föreslås att jordbruksmark tas i anspråk, i begränsad omfattning, där intresset att exploatera marken överväger intresset att bevara jordbruksmarken.

Utbyggnadsområdena för sammanhängande bostadsbebyggelse på platån i Högstorp, samt Göta bedöms vara aktuella för utbyggnad på längre sikt. Inom dessa områden råder komplexa planeringsförutsättningar i form av utmanande topografi, behov av VA-utbyggnad samt ordnande av tillfartsvägar, men framförallt behov av nedgrävning av dagens luftburna elledningar. Nedgrävning av ledningar är kostsamt för ett enskilt projekt att bära, och är något som nätinfrastrukturägaren också behöver godkänna.

Se miljökonsekvensbeskrivningen för beskrivning av bortvalda alternativ samt anpassningar. Avvägningen beskrivs för respektive utbyggnadsområde om man klickar i markanvändningskartan.

Utbyggnaden av några stora åtgärder gällande vatten och avlopp är avgörande att de görs i samklang med planerad utbyggnad. För landsbygdsorterna är det förtydligat i planen när kapaciteten behöver ses över och stärkas.

Se miljökonsekvensbeskrivningen för beskrivning av bortvalda alternativ samt anpassningar. Avvägningen beskrivs för respektive utbyggnadsområde om man klickar i markanvändningskartan.

7.4 Tillstånd och rättigheter

I efterföljande planering behöver det säkerställs att tillståndsprocesser inleds i god tid för att inte riskera att påverka tidsplaner och dylikt. Exempel kan vara:

- Invallning som kan innebära markavvattning, vilket är förbjudet i Västra Götalands län.
- Miljötillstånd för reningsverk.
- Behov av tillstånd för vattenverksamhet vid exempelvis geotekniska åtgärder.
- Vattendom för slussbygget.

7.5 Tillförsäkran av marktillgång

Kommunen och dess bolag behöver säkerställa tillgång till mark för att kunna uppfylla sina åtaganden såsom exempelvis skolor, förskolor, avfallshantering, kulturverksamheter, parker och vatten- och avlopp.

7.6 Fortsatt arbete inom översiktlig planering

Under arbetet med framtagandet av översiktsplanen har flera uppslag till fortsatt arbete inom den översiktliga planeringen aktualiserats. Bedömningen har varit att dessa uppslag inte kunnat hanteras inom ramen för denna översiktsplan, utan istället möjliga att hantera inom den fortsatta kontinuerliga, rullande översiktsplaneringen.

- Kulturmiljöprogram (uppdatering av kulturarvsplan)
- Eventuell ytterligare en förbindelse över älven, exempelvis via färja, primärt för beredskapsperspektiv. En fördjupade studie behövs.
- Att peka ut prioriterade utryckningsvägar för blåljusfordon.
- Brandvattenplan – följduppdrag
- Underlag gällande Sevesoanläggningar och bedömning av uppmärksamhetsavstånd för riskhantering, olägenheter och störningar kopplat till verksamheterna – fördjupande studie krävs i efterföljande planering för områden som kan beröras.

8 KONSEKVENSER

I detta avsnitt beskrivs de bedömda konsekvenserna av planen uppdelat i miljökonsekvenser, ekonomiska konsekvenser och sociala konsekvenser. För bedömningen av miljökonsekvenser sker en separat strategisk miljöbedömning, vars samlade bedömning lyfts in nedan.

8.1 Miljökonsekvenser

I avsnitten nedan redovisas sammanfattning från den miljökonsekvensbeskrivning som är gjord inom ramen för den strategiska miljöbedömningen av planen. *Miljökonsekvensbeskrivningen* finns i sin helhet att läsa på hemsidan.

8.1.1 Biologisk mångfald

Planförslaget har flertalet ställningstaganden för naturvärden och naturmiljö som bland annat innebär att områden med höga värden och skyddade arter ska värnas. Ställningstagandena är inte bara kopplade till kända, skyddade områden utan har ett bredare synsätt på naturmiljön som exempelvis också inkluderar spridningssamband. Planförslaget innebär dock att det kan uppstå negativ påverkan på skyddade arter och grön infrastruktur om inte hänsyn tas till dessa värden inom markanvändningsområden för utveckling av exempelvis *Grönområde och park*.

Med en uppdatering av kommunens naturvårdsprogram enligt standard för naturvärdesinventering kan bevarandet av områden som saknar lagligt skydd, men som är av betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband, säkerställas genom tydliga ställningstaganden kopplat till utpekande i naturvårdsprogrammet.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för biologisk mångfald och ekologiska samband då planförslaget innehåller fler ställningstaganden samt innefattar fler aspekter av värdet.

8.1.2 Kulturmiljö och landskapsbild

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden för kulturvärden och områden med höga kulturvärden ska värnas. I planförslaget anges också att kommunens kulturmiljöprogram ska uppdateras, vilket är positivt då bland annat sentida kulturmiljöer saknas i nuvarande kulturarvsplan. Ett uppdaterat kunskapsunderlag bidrar till att kulturvärden och kulturmiljöer inom kommunen tydliggörs, vilket skapar kunskap och förståelse för dessa värden som ska vara vägledande vid planläggning och bygglovsärenden. Utöver de miljöer och byggnader som pekas ut i underlag finns strukturer, element och miljöer i orter och i landskap som också behöver tydliggöras och beaktas i kommande planarbeten för att inte dessa värden ska gå förlorade. Planförslaget har även ställningstaganden för stads- och landskapsbild men de bedöms som få i antalet.

Planförslaget bedöms kunna medföra negativ påverkan på stads- och landskapsbilden i och intill tätorterna där förtätning och nya utbyggnadsområden planeras om inte hänsyn tas till kulturvärden, viktiga siktlinjer/utblickar till landmärken och omgivande landskap. Här behöver underlag och riktlinjer tas fram för att ge vägledning så att inte värden påverkas negativt.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för kulturmiljön då planförslaget innehåller fler ställningstaganden, vilket bedöms ge positiva effekter och konsekvenser för kommunens kulturvärden. I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och

nollalternativet en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar.

8.1.3 Jordbruksmark

Enligt planförslagets ställningstaganden ska brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen. Planförslaget innebär dock ianspråktagande av jordbruksmark i ett antal planerade utbyggnadsområden på sammantaget cirka 130 hektar jordbruksmark, motsvarande två procent av kommunens jordbruksmark, där kommunen anser att utbyggnad utgör väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark eventuellt kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse och camping. Det behöver dock utredas vidare i kommande planprocesser där också utbyggnadsordningen som beskrivs i planförslaget blir en viktig del. Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängning leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion.

Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, och inkluderar färre ställningstaganden och riktlinjer för att ta hänsyn till jordbruksmark. Nollalternativet bedöms medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

8.1.4 Klimat

Klimatpåverkan

Planförslagets ställningstaganden gällande minskad klimatpåverkan bedöms leda till positiva effekter och konsekvenser för att minska klimatbelastande utsläpp inom kommunen. Den befolkningsökning som planförslaget tar höjd för bedöms vara en utmaning i relation till Lilla Edets målsättning om att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent till år 2030, då det innebär en hög utbyggnadstakt av bostäder och infrastruktur samt ett ökat resande inom kommunen. Planförslaget nyttjar dock till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära lägen, vilket skapar goda förutsättningar för hållbart resande. Utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar dock att bidra till ökad personbilstrafik. Det är positivt att planförslaget inkluderar utrymme för enstaka tillkommande etableringar av vindkraftverk samt att det inom utpekade verksamhetsområden också kan rymmas ytor för energiproduktion såsom solcellsparker.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för, samt personbilstrafik kopplad till delar av tillkommande bebyggelse bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

Planförslaget bedöms mer positivt i jämförelse med nollalternativet, då det ger bättre vägledning till att arbeta med att minska kommunens klimatpåverkan inom flera områden.

Klimatanpassning
Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag avseende klimatrisker som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och ras- och skredrisker. Planförslaget innebär dock etablering av viss bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning samt områden utpekade som skredriskområden. De identifierade riskerna beskrivs i de platsspecifika ställningstagandena för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer och gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Planförslagets föreslagna bebyggelseområden är bättre anpassade utifrån hänsyn till klimatrelaterade risker, jämfört med nollalternativet. Planförslaget bedöms också inkludera bättre anpassade ställningstaganden utifrån uppdaterade och tillkommande underlag och riktlinjer, jämfört med nollalternativet.

8.1.5 Vatten
Planförslaget i sig bedöms inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas negativt. Det är viktigt att kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna samt att hänsyn tas till förekomst av förorenade områden vid exploatering. Närområdet längs de flesta vattendragen pekas ut som *Natur och friluftsliv* vilket bedöms kunna ha positiva konsekvenser för flera kvalitetsfaktorer. Där utveckling av områden nära vattendragen ska ske är det viktigt att hänsyn tas till vattendragen, men vissa utvecklingsområden skulle också kunna innebära positiva konsekvenser. Exempelvis där industrimark föreslås omvandlas till *Grönområde och park*.

Planförslaget ska ge förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk, vilket bedöms som positivt då ett nytt reningsverk kan medföra bättre rening och en minskad belastning av näringsämnen på recipienter.

För grundvattenförekomster i kommunen kan kvaliteten och kvantiteten säkras i och med kommunens planer att skapa vattenskyddsområden för de mindre grundvattentäkterna.

8.2 Ekonomiska konsekvenser

De bedömda ekonomiska konsekvenserna av planen beskrivs utifrån påverkan på kommunekonomin, demografiska förändringar samt konsekvenser för näringsliv och arbetsmarknad. Slutligen finns ett avsnitt om översiktligt bedömda behov av kommunala investeringar.

8.2.1 Tillväxtens påverkan på kommunekonomin

Översiktsplanen pekar tydligt ut Lilla Edets möjligheter att växa, med två större utvecklingsområden i centralorterna där det finns goda förutsättningar att uppföra nya bostäder. Att växa är förknippat med både kostnader och intäkter. Kan befintlig infrastruktur och service hantera tillväxten ger det förutsättningar att öka skatteintäkter utan stora allmänna investeringar. Inriktningen med förtätning och målsättningen att bygga samman och utnyttja kollektivtrafiklägen talar för att en ökande befolkning kan ha positiva konsekvenser för den kommunala ekonomin.

För de större utbyggnadsområdena kommer det troligen att behövas fler förskoleplatser och beroende på utbyggnadstakt kan det även finnas behov av fler skolplatser. Antalet elevplatser idag, främst i centralorterna som ska växa, kan vara avgörande för vilka kostnader en utbyggnad kan generera. En risk är att kommunen växer relativt ojämnt under en utbyggnadsfas, vilket kan medföra att det parallellt finns behov av att bygga ut platser i utbildningssystemet samtidigt som andra orter behöver skära ner eller rent av lägga ner verksamhet. Denna typ av dynamik kan vara både svår att hantera och skapa spänningar i samhället, samtidigt som det kortsiktigt är kostnadsdrivande att skala ner på verksamhet.

Utbyggnadstakten påverkar också kommunekonomin. Att skala upp den kommunala servicen och hitta rätt balans är svårt då det ofta handlar om tröskelvärden. Att fylla upp en skola är bra för ekonomin till den punkt då det krävs en ny skola eller att bygga ut en befintlig. Då ökar marginalkostnaden för varje ytterligare elev markant. Att planera för tillkommande behov av service för barn är i nuläget lite svårare än tidigare. Historiskt låga födelsetal och låg invandring gör att befolkningstillväxten tappat fart, vilket ökar den ekonomiska risken i att bygga en förskola eller skola. Det gör att varje beslut om nya platser i skola och förskola kommer att behöva avvägas noggrant.

Vid mer omfattande utbyggnader kan även teknisk infrastruktur som vatten och avlopp behöva skalas upp för ökad kapacitet. Översiktsplanen lyfter att det befintliga vattenverket kan behöva bytas ut. Detta är i sig inte en effekt av inriktningarna i översiktsplanen, men med en tillkommande befolkning kommer det ställas krav på större kapacitet i dricksvattensystemet.

8.2.2 Demografins påverkan på kommunekonomi och samhällsekonomi

En parameter som har relativt svag koppling till inriktningen i översiktsplanen, men som är tydligt kostnadsdrivande, är att både andelen och antalet äldre invånare kommer att öka markant de kommande åren. Det kommer ställa krav på äldreomsorgen att skala upp sin verksamhet, vilket kommer vara kostnadsdrivande i en tillväxtfas. Utbyggnaden som planen möjliggör kan underlätta byggandet av vård- och omsorgsboenden om de behövs. Beroende på var och hur de lokaliseras kan det skapa arbetstillfällen i mångfunktionella bebyggelseområden, vilket bidrar till både en större variation av funktioner och en bättre blandning av dag- och nattbefolkning som rör sig i stadsmiljön. Den typen av närvaro kan bidra både till positiva sociala aspekter och samhällsekonomiska nyttor, bland annat genom en ökad upplevd trygghet.

En viktig parameter att beakta kopplat till alla prognoser om hur demografi och utbyggnad av kommunal service kan påverka ekonomin är det kommunala utjämningssystemet. Till relativt stor del kompenseras kommunen för en skev demografi med en stor andel i kostnadsdrivande åldrar, vilket gör det svårt att fullt ut planera för effekterna i den kommunala ekonomin. Eftersom systemet ser till hela landet är det inte bara den egna kommunens förändrade förutsättningar som påverkar utfallet utan även hur det förhåller sig till andra kommuner.

8.2.3 Konsekvenser för näringsliv och arbetsmarknad

Översiktsplanens ambition att verka för både fler arbetsplatser samt en större variation av arbetsplatser kan ha en positiv påverkan på ekonomin. Översiktsplanen pekar både ut nya områden och betonar vikten av att värna befintliga. Vilken effekt en etablering har kan variera. Om de medför stora behov av investeringar i infrastruktur kan det på kort sikt bli kostsamt för kommunen. En aspekt i planen som kan ge positiva ekonomiska konsekvenser är etableringen av nya arbetsplatser. Två av tre förvärvsarbetande invånare i kommunen arbetar utanför kommunen. Av de arbetsplatser som finns i kommunen är sex av tio för kommuninvånare, vilket inte är en ovanlig fördelning för en utpendlingskommun (Förvärvsarbete och pendling, *SCB*). Detta innebär att det finns relativt goda förutsättningar för att arbetstillfällen som skapas i kommunen kommer kommuninvånarna till nytta. Leder det till att invånare kommer i arbete eller ökar arbetade timmarna per år, kan det även vara direkt positivt på skattekraften.

Att ha en differentierad arbetsmarknad närmare hemmet kan möjliggöra kortare pendling, vilket ger positiva effekter både kopplat till sociala faktorer, som att stärka banden till närområdet, och miljöeffekter. Det kan även bidra till en mer robust kommunalekonomi. Om en lokal arbetsmarknad kan bidra till att öka andelen hushåll som förvärvsarbetar, kan det ha en direkt effekt på kommunens utgiftssida genom att minska kostnaderna för olika bidragsformer. Att lyckas med detta kan också ge stora förbättringar i hälsa och livskvalitet för de individer som kommer i arbete. Kommunen kan själv vara en viktig motor i detta, då kommunalt anställda i mindre utsträckning är inpendlare jämfört med många andra grupper på arbetsmarknaden.

Sammanfattningsvis innehåller översiktsplanen flera faktorer som kan ge positiva effekter på ekonomin.

8.2.4 Behov av kommunala investeringar

Förslag till utveckling i enlighet med översiktsplanen innefattar behov av kommunala investeringar. Vissa kommunala investeringar bör utgöra en del av det offentligt finansierade samhällsbygget, medan andra kan vara typer av kostnader som kan delas med andra som har nytta av investeringarna. Vissa åtgärder, såsom exempelvis klimatanpassningsåtgärder behöver inte långsiktigt vara en kostnad för kommunen. Vissa åtgärder, om de avhjälper problematik vid byggnader som kommunen äger, kan istället minska risker för stora kostnader med ibland relativt små medel. På samma sätt kan andra större åtgärder ha en stor samhällsnytta genom att de tar bort risker för omfattande störningar på samhällsnivå.

Exempel på kostnadsposter kan vara:

- Översvämningsskydd och att kommunala prioriterade vägar är översvämningssäkrade.
- Medfinansiering i samband med åtgärder på statligt vägnät.
- Skredsäkring inför planläggning av mark för bostäder.
- Avhjälpande av markföroreningar inom planområden, såsom Lödöse varvsområde.
- Utveckling av rekreativa stråk utmed Göta älv, både i Lilla Edet och i Lödöse.
- Utredning och utbyggnad av gång- och cykelvägar.
- Flytt av Hedens idrottsplats till väster om Göteborgsvägen, såsom plankostnader och genomförande.
- Inköp av mark för allmänna ändamål såsom park, med mer.
- Utredningsinsatser såsom förnyat kulturmiljöprogram, utredning av nytt kommunalt naturreservat, dagvattenpolicy och översyn över farbara vägar vid översvämning.

Översiktsplanen pekar ut relativt stora utvecklingsmöjlighet för kommunen, vilket kommer att driva kostnader på kortare sikt. Då en översiktsplan pekar ut en inriktning över en längre tidshorisont kan det göra det svårt att fullt ut bedöma kostnaden och för vem i processen den uppstår. Vissa utredningar som är kopplade till översiktsplanen kan visa på behov som är svåra att förutse. Det kan röra all typ planering som kräver ytterligare utredningar. Andra typer av investeringar kan ha längre teknisk livslängd än planens horisont. Kostnader för dagvattenhantering och klimatanpassningsåtgärder som kan minska effekterna av översvämningar ska ses i relation till hur länge de kan fungera riskminimerande. Då kan de visa sig vara en samhällsekonomisk nytta snarare än en kostnad.

8.3 Sociala konsekvenser

De bedömda sociala konsekvenserna av planen beskrivs nedan utifrån områdena folkhälsa, vardagsliv och social sammanhållning.

8.3.1 Folkhälsa

Översiktsplanens bedöms innebära en förbättrad tillgänglighet till natur- och friluftsområden. Ett antal nya eller förbättrade gång- och cykelstråk föreslås för att öka tillgängligheten till grönområden eller viktiga funktioner för natur-och friluftsliv. Planförslaget synliggör befintliga och utvecklade vandringsleder och tar hänsyn till stora opåverkade naturområden, vilket innebär att friluftslivet också värnas. Ett nytt område för camping föreslås öster om Prässebo badplats. Dessa aspekter av planförslaget bedöms kunna bidra till en god folkhälsa och ökad livskvalitet.

Närrekreationsområden i anslutning till centralorter och landsbygdsorter som ska värnas och utvecklas lyfts fram i markanvändningskartan. Längs Göta älvstranden kring Lilla Edet föreslås att nya rekreativa stråk ska utvecklas och tillgängliggörs för allmänheten, vilket antas få positiva konsekvenser för rekreationsmöjligheterna. Inlandsön föreslås utvecklas till rekreationsområde, vilket bedöms få positiva konsekvenser för rekreationsmöjligheter. Utveckling av Inlandsön har även möjlighet att skapa en gemensam mötesplats för invånare på båda sidor av älven, som annars utgör en barriär. Väntbryggan i Lilla Edet föreslås utvecklas till gästhamn för fritidsbåtar vilket ytterligare kan bidra till en befolkad plats och bidra till besöksnäringen. Tillgängligheten och kontakten med älven ska även stärkas i Lödöse.

Utveckling av ett antal idrottsplatser föreslås också i översiktsplanen, där samtliga har god tillgänglighet i förhållande till kollektivtrafik och övrig infrastruktur. Detta bedöms kunna få positiva konsekvenser för möjligheterna till rekreation och fysisk aktivitet. Utvecklingen av idrottsplatserna ger även förbättrade möjligheter för barn och unga att utöva sina fritidsintressen.

Nya utbyggnadsområden har lokaliserats med hänsyn till risker för människors hälsa så som buller, luftmiljö, risk vid farligt gods-led, klimatrelaterade risker med mer. Där extra hänsyn behöver tas preciseras detta i markanvändningen.

8.3.2 Vardagsliv

Service och mötesplatser lokaliseras i huvudsak till områden med mångfunktionell bebyggelse, vilka återfinns i samtliga centralorter och landsbygdsorter. Komplettering och förbättring av infrastrukturen för gång- och cykel bedöms kunna förenkla vardagslivet för kommunens invånare. Detta bedöms få positiva sociala konsekvenser för samtliga kommuninvånare men särskilt icke-bilburna, däribland invånare med lägre inkomst.

Översiktsplanen antar en huvudsaklig befolkningsutveckling i tätorterna men möjliggör även viss nybyggnation på landsbygden vilket medför en risk för spridd bebyggelseutveckling. Möjligheterna att bosätta sig på landet ger fler människor tillgång till attraktiva boendemiljöer, men kan innebära negativa konsekvenser. I delar av kommunen där tillgången till service och kollektivtrafik inte är lika stor kan bilen antas bli ett förstahandsval vilket påverkar vardagslivet och kan vara negativt ur en folkhälsoaspekt. Icke-bilburna invånare, däribland barn och ungdomar, kan få sämre tillgång till servicefunktioner och mötesplatser.

Planen betonar vikten av en sammanhängande kommun och den mark som pekas ut som utbyggnadspotential tydliggör det. Att stärka sambandet mellan Lilla Edet och Göta kan få positiva sociala konsekvenser, samtidigt sker utbyggnaden inom E45:s direkta närhet och på båda sidor av vägen. Det medför att barriäreffekter mellan olika delar kan stärkas, exempelvis i Lödöse och Lilla Edets tätort.

8.3.3 Social sammanhållning

Planförslaget verkar för att binda samman kommunens centralorter och landsbygdsorter, samt delar av landsbygden. Det genom placering av utbyggnadsområden och förbättrade gång- och cykelstråk vilket kan antas minska barriäreffekter. En utvecklad besöksanläggning i Göta föreslås, tillsammans med förbättrade gång-och cykelförbindelser. Detta bedöms kunna bidra till att binda samman Göta och Lilla Edet vilket kan stärka känslan av en gemensam centralort i Lilla Edet.

Översiktsplanens förslag till utbyggnadsområden tar utgångspunkt i bostadsförsörjningsprogrammet och de kommunala och regionala mål som finns för bostadsförsörjning och bostadsutbud. Det kvantitativa bostadsbehovet i kommunen kan tillgodoses genom föreslagen markanvändning. Ställningstaganden för ny bebyggelse värnar bland annat om att skapa ett bostadsutbud för livets alla skeden, att bevaka bostadsbehovet för särskilt utsatta grupper samt att möjliggöra närhet mellan bostäder och kommunal service. Detta bedöms kunna bidra positivt till allas lika möjligheter till jämlika livsvillkor, där en egen bostad är grundläggande.

8.3.4 Barnperspektivet

Barns miljöer lyfts fram genom att översiktsplanens *mark- och vattenanvändningskarta* synliggör de lekparker där utvecklingsmöjligheter finns eller som utgör viktiga målpunkter för barn. På så sätt värnas dessa miljöer och bidrar till barns tillgång till lek och rekreation. De olika förbättringar i infrastruktur för gång- och cykel som översiktsplanen möjliggör bedöms ge förbättrade förutsättningar för barns rörelsefrihet.

9 UNDERLAG

Ett antal *styrdokument och planeringsunderlag* har utgjort grund för framtagandet av översiktsplanen. De flesta är framtagna sedan tidigare och är politiskt beslutade. Andra har tagits fram inom ramen för översiktsplaneprocessen och utgör inte föremål för separat politiskt beslut. Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse kommer att övergå till planeringsunderlag när denna översiktsplan är antagen.

9.1 Politiskt beslutade underlag

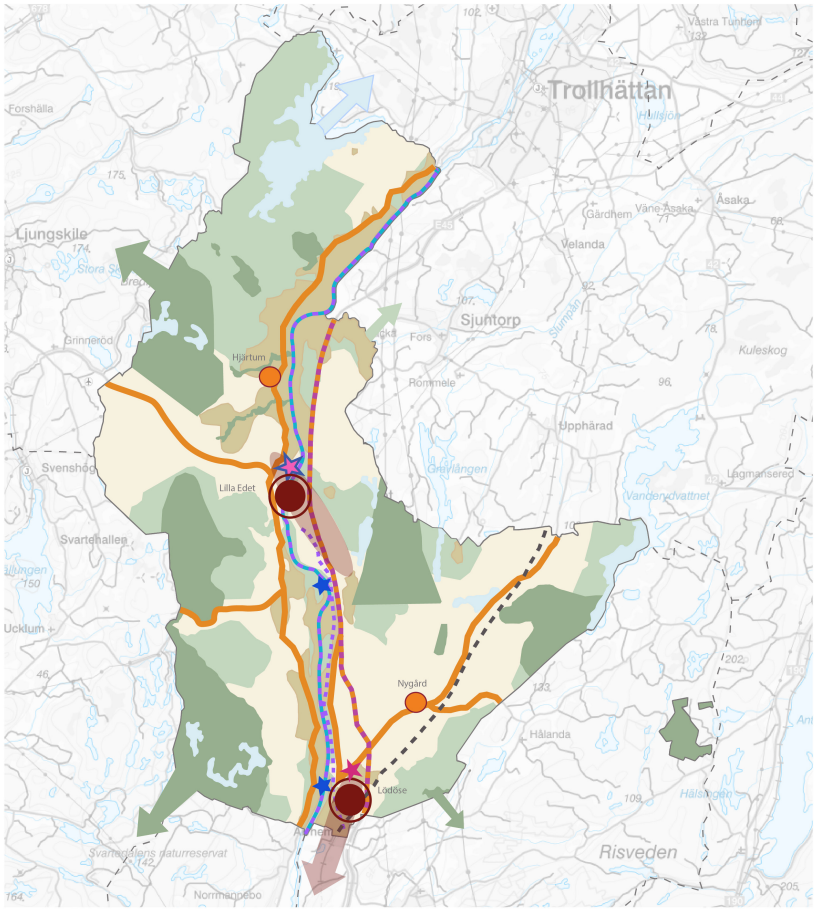
- Planeringsstrategi för översiktsplanen (2023)
- Näringslivsstrategiskt program 2022–2035 (2021)
- Naturvårdsplan (2009, uppdateras 2024)
- Vindbruksplan (2011)
- Föreskrifter om avfallshantering i Lilla Edets kommun (2021)
- Lilla Edet kommuns miljömål (2005)
- Energi- och klimatstrategi (2023)
- Risk och sårbarhetsanalys (2021)
- Kulturarvsplan (2010)
- Strategi för ett mångfaldssamhälle (2017)
- Strategi för Lilla Edets kommuns jämställdhetsarbete 2022–2030
- Bostadsförsörjningsprogram, samt Handlingsplan bostadsförsörjningsprogram Lilla Edets kommun 2024–2028 med riktning mot 2034 (2024)
- Fördjupad översiktsplan för Lödöse (2014)

9.2 Underlag som inte är politiskt beslutade

- Övergripande metodbilaga klimatrisker översiktsplan Lilla Edet (2025-05-09)
- Kunskapsunderlag Jordbruksmark Lilla Edet (2024-09-12)

UTVECKLINGSINRIKTNINGSKARTA

Granskningsversion, ÖP 2050

BEBYGGELSE

- Utbyggnadsriktning
- Centralort
- Landsbygdsort
- Större besöksmål
- Landsbygd

NATUR OCH FRILUFTSLIV

- Viktig funktion för natur och friluftsliv
- Viktigt samband för natur och friluftsliv
- Sammanhängande område för natur och friluftsliv
- Regionalt värdefulla odlingslandskap

KOMMUNIKATIONER

- Viktiga kommunikations-stråk
- Förbindelse för väg-, kollektiv- och godstrafik
- Förbindelse för gods-trafik
- Bytespunkt för kollektiv-trafik
- Förbindelse för tåg
- Hamn
- Kommungränser

2025-06-27

Samrådsredogörelse
Översiktsplan Lilla Edet

Framtagen av: Planerings- och exploateringsenheten

Datum: 2025-06-26

Version: 2.0

LILLA EDETS KOMMUN

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Översiktsplan 2050 Lilla Edets kommun

Samrådsredogörelse

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Sammanfattning

Översiktsplan för Lilla Edet har varit ute på samråd under perioden 4 december 2024–4 februari 2025.

Lilla Edets kommun har i denna samrådsredogörelse sammanställt de synpunkter som inkommit. Under samrådet har 33 yttranden inkommit från myndigheter och olika aktörer. Därutöver har sex privatpersoner yttrat sig, totalt 39 yttranden.

De synpunkter som inkommit har berört såväl förslag på nya utvecklingsområden som synpunkter på de redan föreslagna områdena. Synpunkterna har även berört underlag och slutsatser utifrån dessa.

Förändringar som gjorts i planförslaget inför granskning inkluderar såväl åtgärder i text som i karta.

Läsanvisning

Dokumentet inleds med en beskrivning av samrådet och hur det utförts. Därefter ges en beskrivning av samrådsredogörelsen liksom en beskrivning av vilka ändringar som gjorts i planförslaget efter samrådet.

De synpunkter som inkommit redovisas sedan enligt övergripande teman för att ge en bättre läsbarhet och helhetsbild. Samtliga yttranden har sammanfattats och redovisas här i en förkortad version. Under rubriken ”kommunens svar” redovisas kommunens ställningstaganden och om synpunkten bidragit till en förändring i planhandlingen.

Nästa steg i arbetet med översiktsplanen är att skicka det bearbetade planförslaget på granskning. I samband med det finns ytterligare tillfälle att ge synpunkter på förslaget.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Innehållsförteckning

Sammanfattning ... 3
Läsanvisning ... 3
Samrådsprocessen ... 5
- Om samrådet ... 5
- Om samrådsredogörelsen ... 5
- Allmänt om synpunkterna ... 5
- Ändringar i översiktsplanen efter samrådet ... 7

Synpunkter på samrådsförslaget ... 10
- Övergripande kring mål och utgångspunkter ... 10
- Bostadsförsörjning och befolkningsutveckling ... 10
- Bebyggelseutveckling, övergripande synpunkter ... 11
- Synpunkter på delområden och specifika områden i markanvändningskartan ... 13
- Kulturmiljö/ landskapsbild ... 20
- Trafik ... 21
- Teknisk försörjning ... 24
- Hälsa och säkerhet ... 25
- Vatten ... 28
- Naturmiljö och grönstruktur ... 29
- Friluftsliv/ rekreation/idrott ... 29
- Jordbruksmark ... 31
- Landsbygdsutveckling i strandnära läge ... 31
- Social hållbarhet ... 32
- Riksintressen ... 32
- Mellankommunala frågor ... 33
- Synpunkter på samrådsprocessen ... 34
- Övriga synpunkter ... 34

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Samrådsprocessen

Om samrådet

Samråd har genomförts under perioden 4 december 2024 – 4 februari 2025. Under samrådet har 33 yttranden inkommit från myndigheter och olika aktörer. Därutöver har sex privatpersoner yttrat sig. Ett fåtal aktörer har fått förlängd svarstid, på begäran.

Planhandlingarna har skickats ut till berörda instanser enligt separat sändlista. Handlingarna har även funnits tillgängliga på kommunens hemsida och i Medborgarservice i kommunhuset, Järnvägsgatan 12, i Lilla Edet.

En informationsfilm om planförslaget fanns tillgänglig på kommunens hemsida under samrådstiden. Under samrådstiden hölls öppet hus vid två tillfällen (15 januari i Kulturhuset Eden i Lilla Edet samt 22 januari på Lödöse museum). Tjänstepersoner från kommunen fanns då på plats för att svara på frågor och diskutera planförslaget.

Om samrådsredogörelsen

I samrådsredogörelsen sammanställs och kommenteras de skriftliga synpunkter som inkom under översiktsplanens samrådstid. Synpunkterna sammanfattas enligt övergripande teman och citeras i regel inte. Likartade synpunkter har sammanfogats och besvaras samlat. I kommentarerna till synpunkterna redovisas kommunens ställningstaganden och om synpunkten bidragit till en förändring i planhandlingen. Inkomna samrådsyttranden är offentliga handlingar och finns tillgängliga i sin helhet hos kommunen.

Kommunens kommentarer beaktar främst det som berör översiktsplanen. I slutet av dokumentet finns sammanställning av synpunkter till efterföljande planering, där synpunkter som inte bedöms beröra översiktsplanen redovisas i korthet. Dessa synpunkter förmedlas sedan vidare till ansvarig förvaltning inom kommunen.

Sist i dokumentet finns Länsstyrelsens yttrande bilagt.

GDPR

Inför publicering av samrådsredogörelsen på kommunens webbplats så maskeras personuppgifter såsom namn, adresser och fastighetsbeteckningar för privatpersoner.

Om du tar del av samrådsredogörelsen via kommunens webbplats och vill veta vem som lämnat in en viss uppgift hänvisas du till möjligheten att begära ut handlingarna enligt offentlighetsprincipen.

Allmänt om synpunkterna

Yttranden med synpunkter under samrådet

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Följande parter har skickat in yttranden med synpunkter under samrådet:

Statliga och regionala instanser:

- Länsstyrelsen
- Statens Geotekniska institut (SGI)
- Myndigheten för samhällsskydd (MSB)
- Trafikverket
- Göteborgsregionen (GR)
- Västra Götalandsregionen
- Västra götalandsregionen kulturförvaltningen
- Svenska kraftnät
- Energimyndigheten
- Sjöfartsverket
- Räddningstjänsten Storgöteborg
- Skogsstyrelsen

Kommunala instanser:

- Stenungsunds kommun
- Trollhättans kommun
- Kungälvs kommun
- Vänersborgs kommun
- Alingsås kommun

Politiska partier i Lilla Edet:

- Socialdemokraterna
- Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening
- Sverigedemokraterna
- Centerpartiet

Företag, föreningar och intresseorganisationer:

- AB Edethus
- Vattenfall Elanläggning AB/Vattenfall Eldistribution AB
- Trollhättan Energi
- Företagscentrum Lilla Edet och Företagarna Lilla Edet
- Prässebo bygdegårdsförening
- Lantbrukarnas riksförbund (LRF)
- Föreningarna KUL i och Utby Vestens byalag
- Skogssällskapet

Privatpersoner:

- Sex yttranden

Yttranden utan synpunkter under samrådet

Nedan listas de parter som har inkommit med yttranden utan synpunkter, och som därför inte redovisas närmare i samrådsredogörelsen:

- Polismyndigheten, polisregion Väst
- Luftfartsverket
- Vänersborgs kommun
- Kungälvs kommun
- Bohus Räddningsförbund

Ändringar i översiktsplanen efter samrådet

Efter samrådet har planförslaget ändrats utifrån bland annat de synpunkter som inkommit. De huvudsakliga ändringar som gjorts efter samrådet visas i nedanstående punktlista. Därutöver har mindre redaktionella ändringar och kompletteringar gjorts.

Markanvändningskarta och utvecklingsområden:

- Utvecklingsområdet för mångfunktionell bebyggelse vid Lödöse varv har tagits bort utifrån bedömda klimatrelaterade risker, samt inkomna synpunkter. Området pekas istället ut som Verksamheter och industri, pågående användning.
- För utvecklingsområden för sammanhängande bostadsbebyggelse så har tidigare område 13 vid Göta minskats ner utifrån bedömd genomförbarhet. Område 1820 i Göta har utökats, och ett mindre område i Lödöse (1814) lagts till. Området för Tingevi idrottsplats har justerats, då tidigare utpekande var felaktigt.
- Utvecklingsområden för verksamhetsmark har utökats vid Lödöse norra trafikmot (Nygårdsmotet), samt vid Hanström, Lilla Edet, samt två områden i norra delen av Lilla Edets tätort. Det övervägs vidare att ytterligare utvidga det område i norra Lilla Edet som är beläget vid trafikplatsen. Samtidigt har utvecklingsområde för verksamhetsmark söder om Göta tagits bort och ersatts med markanvändningen landsbygd, pågående användning. I samrådet fanns utpekad mark för verksamheter och industri, pågående användning vid dagens täktverksamhet vid Högen. Denna mark har inför granskningsskedet ändrats till natur och friluftsliv, ändrad användning samt landsbygd, pågående användning då täktverksamheten ska avvecklas och i delar återställas till naturmark.
- I landsbygdsorterna har tidigare område 22 (Hjärtum) tagits bort med hänsyn till fornlämningar, och istället ersatts av två mindre utvecklingsområden. I Nygård har ett område väster om tätorten tillkommit (1824).
- Det tidigare området för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) vid Prässebo är borttaget. Badplatsen föreslås behålla sin funktion, men målpunkten föreslås förstärkas genom att campingändamål är utpekat öster om tidigare LIS-område, utanför badplatsens område.
- Entréer till naturreservat är framlyfta i markanvändningskartan.
- En mindre justering av vindbruksområdena i markanvändningskartan är gjord, där ingen skillnad görs i karta avseende pågående och utvecklad användning.
- En uppdatering av aktuella gränser för pågående Slussenprojekt har gjorts i översiktsplanen för att synka med pågående arbete.
- Kompletterande länkar för utvecklade gång- och cykelstråk i centrala Lilla Edet har lagts till i kartan, i syfte att skapa sammanhållna cykelstråk genom kommunen, samt för att minska barriäreffekterna av E45. Ställningstaganden har även kompletterats med möjligheterna att utveckla förutsättningar för gång- och cykel inom befintlig infrastruktur.
- För område 60, som omfattar återvinningscentral i Göta, har markanvändningen ändrats från teknisk anläggning till verksamheter och industri, utvecklad användning. Denna justering är gjord för att möjliggöra för verksamheter som finns på platsen idag.

- En mindre justering av grönområde norr om skolan på Ström har gjorts i syfte att trygga kopplingen till grönområden i anslutning till skolan.

Ställningstaganden och underlag

- Ställningstaganden kring Miljökvalitetsnormer för Fiske- och musselvatten är inarbetat, liksom tydligare ställningstaganden generellt för att minimera påverkan på Miljökvalitetsnormer för vatten.
- Transmissionsnätet är framlyft i karta samt beskrivningar som riksintresse, efter att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) klassat det som riksintresse.
- Översiktsplanen har kompletterats med ett avsnitt om civil beredskap.
- Förtydliganden kopplade till kulturmiljö och fornlämningar har gjorts, i såväl ställningstaganden som i hänsynstexter till respektive utvecklingsområde.
- Riskavstånd till leder för farligt gods är tydliggjorda i kartan över Riksintressen, LIS och andra värden, liksom förtydliganden gällande Seveso-klassade verksamheter i kommunen.
- Avseende riksintressen så har en uppdatering av avgränsning av område för riksintresse för naturvård gjorts. En utvecklad bedömning av eventuell påverkan på riksintresset för utvecklingsområde i södra delen av Lilla Edet, på öster sida om älven har gjorts.
- Beskrivningen av säkerhetsavstånd till elnät samt magnetfält har uppdaterats, baserat på aktuella riktlinjer från Svenska Kraftnät.
- Mindre kompletteringar avseende mötesplatser och service på landsbygden har lagts till.
- Då regeringen upphävt Länsstyrelsens beslut om Göta älv som vattenskyddsområde pekas Göta älv inte längre ut som vattenskyddsområde i översiktsplanen.
- Kompletterande beskrivningar om hänsyn till markföroreningar, fornlämningar och värden identifierade i kulturarvsplanen har gjorts i attributen till respektive utvecklingsområde.
- Förtydliganden om koppling till riktlinjer för bostadsförsörjning samt handlingsplan har gjorts i översiktsplanen.
- En översyn av hur utvecklingsområden sammanfaller med s.k. båtnadsområden har genomförts, med kompletterande ställningstaganden.
- Förtydliganden har gjorts angående koppling till regionala mål och underlag, exempelvis koppling till GR-regionens strukturbild, genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin m.m.
- Ställningstaganden har lagts till i text för utveckling gällande kollektivtrafik på lång sikt, genom motorvägshållplats vid Lödöse samt framtida stopp för pendeltåg i Nygård och Prässebo.
- En översyn av risker kopplat till dammbrott har gjorts.
- Eventuella kopplingar över älven har bedömts lämpligare att arbeta med efter översiktsplaneprocessen.
- Samtliga ytor och punktlager från kulturarvsplanen har lagts till i översiktsplanen.

Utredningar:

- PM Metodbilaga klimatrelaterade risker har uppdaterats utifrån nya beräkningar för högsta beräknade nivå i Göta älv. PM:n har även uppdaterats gällande geotekniska förhållanden, där risker för ras och skred och sättningsproblematik redovisas separat, samt en komplettering

gällande risker kopplat till bergutfall nu finns beskrivet. Dessa justeringar har också föranlett justeringar i planhandlingen, under klimatrelaterade risker.

- En bedömning av framtida behov av verksamhetsmark har gjorts, och beskrivs sammanfattande i översiktsplanen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Synpunkter på samrådsförslaget

Synpunkterna är grupperade och sammanfattade utifrån ”*övergripande synpunkter”* i ett par rubriker, för att sedan följas av synpunkter på respektive delområde i kommunen, indelat per tätort eller landsbygd. Sedan följer en sammanställning av synpunkter utifrån en tematisk indelning, som överensstämmer med rubriker i översiktsplanen. Under respektive avsnitt bemöts synpunkterna samlat.

Övergripande kring mål och utgångspunkter

Västra götalandsregionen pekar på att översiktsplanen gärna får kompletteras med att Lilla Edets kommun verkar för att bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021-2030, samt Trafikförsörjningsprogrammet.

Socialdemokraterna anser att översiktsplanen beskriver Agenda 2030 på en översiktlig nivå och önskar att en mer konkret riktning för målen kunde redovisas.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** har svårt att se på vilket sätt kommunens vision ”Göta älvdalens pärla – vi gör det tillsammans” genomsyrar översiktsplanen. Vill se att samrådshandlingen utvecklas med ett mer visionärt fokus och hoppas bli inbjudna till att bryta ner översiktsplanens visioner i mer konkreta mål så som tidsmässiga prioriteringar av etapper. Önskar att visioner för turistnäringen i högre grad kan förekomma i översiktsplanen. Önskar vidare att kommunen påbörjar ett detaljplanearbete med målet att skapa möjlighet till etablering av turistinriktad verksamhet med fokus på natur. Lilla Edet har stor potential att bli ett populärt turistmål som kan sätta kommunen på kartan.

Centerpartiet vill ändra på målformulering av målet *En sammanhängande kommun i närheten av omvärlden*. Rubriken ger en bild av att kommunen avskild och inte tillhör ”omvärlden”. En annan formulering skulle kunna vara *En sammanhängande kommun med närhet till mycket* eller något liknande.

Svar från kommunen:

Översiktsplanen har i delar kompletterats med fördjupade beskrivningar om regionala åtaganden, vision och mål kopplat till Agenda 2030.

Visioner rörande besöksnäringen finns sedan tidigare i översiktsplanens mål och utvecklingsinriktning. En tidsmässig prioritering av utbyggnad eller liknande ser kommunen hör den efterföljande planeringen till, med en mer löpande process för prioriteringar. Önskemål om att påbörja detaljplanearbete för en etablering av turismverksamhet noteras, kommunen välkomnar mer konkreta förslag.

Målformuleringen ”En sammanhängande kommun i närheten av omvärlden” har reviderats med hänsyn till inkommen synpunkt. Ny rubricering för målet är ”En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion”.

Bostadsförsörjning och befolkningsutveckling

Länsstyrelsen framför att de riktlinjer för bostadsförsörjning som varit på samråd bör antas av kommunfullmäktige innan översiktsplanen skickas på granskning. De rekommenderar kommunen att lyfta fram riktlinjerna för bostadsförsörjning än tydligare i översiktsplanen på ett par ställen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** anser att utgångspunkter och förslag för bostadsförsörjning är ambitiösa och genomarbetade.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att bostäder för äldre och unga behövs i Nygård.

Socialdemokraterna och **K.U.L i** och **Utby Vestens byalag** ser behov av boendeformer som sociala bostäder, bostäder riktade för unga och äldre, bostäder för inhyrd personal och hyresrätter för rimliga priser.

Svar från kommunen:

Kommunens bostadsförsörjningsprogram har antagits av kommunfullmäktige medan översiktsplanen var ute på samråd, vilket synliggjorts i granskningsförslaget. Bostadsförsörjningsprogrammets mål har integrerats i översiktsplanen. Utvecklingsområdena bedöms kunna rymma det uttalade bostadsbehovet och målen för bostadsförsörjningen har konkretiserats genom ställningstaganden i översiktsplanen.

Översiktsplanen reglerar inte upplåtelseformer, bostadsformer eller bostäder för specifika målgrupper. Inom ramen för föreslagna utbyggnadsområden för mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse kan behovet av kompletterande boendeformer prövas i detaljplaneskedet och med utgångspunkt i bostadsförsörjningsprogrammet.

Bebyggelseutveckling, övergripande synpunkter

Göteborgsregionen ser positivt på den planerade tätortsutvecklingen och viktiga målpunkter i kollektivtrafiknära lägen, men ser att den regionala viljeinriktningen än tydligare skulle kunna tydliggöras i mark- och vattenanvändningsavsnittet.

Västra Götalandsregionen ser positivt på att den stora samhällsutvecklingen koncentreras till centralorterna och landsbygdsorterna, och på sätt kan nyttja befintliga infrastrukturella system.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** ser positivt på att ambitionen om att bygga ihop tätorter men anser att förtätning behövs utöver översiktsplanens föreslagna bebyggelseområden. Synpunktslämnaren föreslår att bostadsområden med villabebyggelse utvecklas nära de yttre kommungränserna, exempelvis för att möta utvecklingen i Trollhättan längs båda sidor av älven. Även vid Västerlanda mot Kungälv.

Privatperson 1 framför att företagandet i kommunen bör utvecklas. Kommunen innehar stor potential för egenföretagande som kan levandegöra kommunen. Önskar att kommunen tydliggör sina ambitioner för näringslivet och involverar invånare i en undersökning som kartlägger invånares behov och önskemål för vilka verksamheter man vill se i kommunen.

Sverigedemokraterna anser att översiktsplanen brister i att säkerställa tillräckligt med verksamhetsmark för industri, logistik och annan näringsverksamhet. En stor del av de föreslagna områdena för verksamheter är beroende av ett fåtal fastighetsägares samtycke. Partiet önskar att verksamhetsmarken utökas och att en översyn för detta bör göras tillsammans med AB EdetHus. Även

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Socialdemokraterna saknar större ytor med verksamhetsmark i planförslaget. Även **Centerpartiet** anser att mer verksamhetsmark behöver avsättas i översiktsplanen då flera av de utpekade områdena inte bedöms kunna genomföras, se mer utförligt under respektive delområde.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** önskar att behovet för verksamhetsmark kan räknas ut likt de metoder som använts för bostadsförsörjning. Vad är det numerära behovet av verksamhetsmark/arbetstillfällen till år 2050 givet att 2700 nya invånare kan tillkomma? Mer verksamhetsmark lär behövas och gärna i anslutning till befintliga områden med närhet till kollektivtrafik.

Föreningarna **K.U.L i** och **Utby Vestens byalag** anser att översiktsplanen har ett centraliserat fokus och saknar en beskrivning av hur hela kommunens befolkning kan få tillgång till attraktiva livsmiljöer och resurser som service, kultur och idrott**.** Föreningarna önskar även att översiktsplanen kan peka ut lämpliga områden för utveckling av besöksnäringen samt att planförslaget kan bereda plats för utvecklingsområden för fler verksamheter inom gröna och blå näringar.

Svar från kommunen:

Förslaget till översiktsplan har tagits fram med utgångspunkt i övergripande regionala mål och strategier och i granskningsförslaget har mindre justeringar gjorts i ställningstaganden för att belysa den regionala viljeinriktningen kopplat till mark- och vattenanvändningen.

Översiktsplanens inriktning innebär att bebyggelseutveckling i första hand sker i anslutning till tätorterna och landsbygdsorterna med dess befintliga kommunikationer och infrastruktur. Viss förtätning kan även ske utanför föreslagna bebyggelseområden. Områden som kategoriseras som landsbygd kan även utvecklas, där inriktning är att tillkommande bebyggelse och enstaka byggnader i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelsestrukturer och infrastruktur. Kategorin landsbygd kan även innefatta viss samhällsservice, besöksmål och mötesplatser. För att förtydliga detta har kompletterande ställningstaganden kopplat till mötesplatser och socialt liv gjorts i planhandlingarna.

Inför arbetet med granskningshandlingen har en bedömning av behovet av tillkommande verksamhetsmark gjorts, med utgångspunkt i regionala och kommunala underlag och ambitioner. Bedömningen visar på att den verksamhetsmark som pekas ut i översiktsplaneförslaget bedöms vara tillräcklig. För att skapa redundans och möjlighet till flexibilitet inför efterfrågan och behov har ytterligare områden för utvecklad/ändrad markanvändning verksamheter och industri pekats ut i granskningsförslaget jämfört med samrådsförslaget. Se synpunkter under respektive delområde.

Utveckling av besöksnäringen kan ske inom flertalet markanvändningskategorier och kommunen ser inte i dagsläget anledning att öronmärka särskild mark för den nämnda typen av besöksmål och verksamheter.

Övriga föreslagna områden har avfärdats på grund av att områdena inte bedömts vara lämpliga för utveckling av verksamhetsmark eller kompletterande bostadsbebyggelse, med hänsyn till värden på platsen eller att en större utveckling inte överensstämmer med översiktsplanens målbild, se synpunkter samt bemötande rörande specifika områden under ”Synpunkter på delområden och specifika områden nedan”.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Synpunkter på delområden och specifika områden i markanvändningskartan

Lödöse

Västra götalandsregionens kulturförvaltning och **Sverigedemokraterna** ställer sig frågande till att utveckla varvsområdet för bostadsbebyggelse, främst utifrån översvämningsrisker och kostnader för en sanering. **AB EdetHus** anser att det är viktigt att möjliggöra för både bostäder och industri i huvudsak i enlighet med framtagen förstudie. Verksamhet på befintligt område måste ges möjlighet att fortsätta bedrivas. Att möjliggöra en framtida byggnation inom området kommer att medföra mycket stora kostnader, varför exploateringsgraden måste vara hög. Område för natur och friluftsliv på Klostret 4:2 föreslås därför att ersättas med område för möjlig byggnation. **Sjöfartsverket** påpekar att kvarvarande kajer fortfarande nyttjas av en del arbetsfartyg, ibland i samverkan med befintliga industriverksamheter inom varvsområde. Dessa verksamheter kan troligen inte fortgå vid en kommande markvändning för bostadsbebyggelse.

Länsstyrelsen pekar på risker för vissa områden i Lödöse med risk för översvämning och bedömer att vissa områden kan vara olämpliga att exploatera ytterligare med hänsyn tagen till denna risk. De pekar också på hur Lödöse hamn utgör miljöfarlig verksamhet som påverkar omgivningen, samt att markföroreningar i detta område kan påverka även intilliggande centrumområde.

Företagscentrum i Lilla Edet samt **Företagarna i Lilla Edet** anser att förslagen för verksamhetsmark i Lödöse är bra.

Centerpartiet anser att fler områden i Lödöse kan ha potential för fler bostäder, exempelvis **område 49** på berget ovan Lödöse museum. Centerpartiet anser att verksamhetsområde 4 bör övervägas att utvidgas, framförallt åt väster eller nordväst (del av område 11 och/eller 49).

Sverigedemokraterna motsätter sig att befintlig bensinstation i Lödöse **(område 55)** avvecklas för att möjliggöra bostadsutveckling. Förslaget innebär en försämring av servicetillgång för invånarna.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening önskar att det anläggs en parkeringsyta för pendlare vid E45 i motet mellan Lödöse och Nygård och vill även se en ny bensinstation på platsen.

AB EdetHus önskar förtydliga ställningstagandet för område 55 för att säkerställa framtida utveckling med ny bostadsbebyggelse samtidigt som den befintliga skolan, ishallen och tennishallen bevaras.

AB EdetHus önskar pröva möjligheten till förtätning av befintlig bebyggelse inom fastigheten Hanström 3:5, skifte 14 **(område 182)**. Önskemål om förtätning avseende småhus eller mindre flerbostadshus. I planförslaget redovisas området som pågående markanvändning för grönområde och park.

Svar från kommunen:
Med hänsyn tagen till synpunkter angående översvämningsrisk och markföroreningar har det tidigare föreslagna områden för mångfunktionell bebyggelse vid Lödöse varv tagits bort ur planförslaget inför granskning. Inriktningen i det uppdaterade granskningsförslaget är istället i linje med den fördjupade översiktsplanen för Lödöse, vilket innebär att området vid Lödöse varv fortsatt kan nyttjas för verksamheter och industri (område 25 och 1815). Den internationellt klassade hamnen bibehålls.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Vidare är inriktningen att upprusta och utveckla området med fokus på rekreation, friluftsliv och turism. Se även svar på synpunkten under "Klimatrelaterade risker" längre ner i detta dokument. Synpunkten om markföroreningar i Lödöse hamn noteras och berörda områden har fått fördjupade hänsynsbeskrivningar i planbeskrivning och i markanvändningskartan.
För bostadsutveckling inom område 49 på berget bakom Lödöse museum bedömer kommunen att föreslagen markanvändning inte är lämplig. Området har tidigare i processen övervägts för exploatering men avfärdats på grund av dess läge långt ifrån service, närhet till kraftledning och utmanande topografi.

Gällande utvidgning av föreslaget område för verksamheter och industri vid Nygårdmotet har två ytterligare områden pekats ut i anslutning till område 4 (område 11 och 1816). Ett större verksamhetsområde i detta läge kan motiveras främst dess närhet till kommunikationer och befintlig infrastruktur.

Kommunen vidhåller förslaget om att bensinstationen inom område 55 på sikt kan behöva flyttas för att möjliggöra föreslagen bebyggelseutveckling, där en ny plats för bensinstationen kan studeras inom utvecklingsområde invid Nygårdsmotet. Parkeringsytor som funktion inryms inom flertalet markanvändningskategorier, bland annat inom områden för verksamheter och industri så som föreslagna utvecklingsområden vid Nygårdmotet. För område 55 har ställningstagandet reviderats för att förtydliga intentionerna om att bevara befintliga servicefunktioner.

Ett nytt mindre utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse har tillkommit i planförslaget i utkanten av Pingstalundsområdet (område 1814), som i samrådsförslaget var benämnt som område 182.

Lilla Edet

Socialdemokraterna önskar "få tomter till villor i Lilla Edet centrum, uppe vid tippen"

Länsstyrelsen anser att hänsyn och påverkan på fornlämningar behöver förtydligas för **område 10, 17 och 833** i Lilla Edet.

AB EdetHus önskar pröva möjligheten till förtätad bebyggelse med villatomter, radhus och parhus på två platser som idag har pågående användning för *grönområde och park* (område 1789), inom fastighet Hanström 3:5 samt *natur och friluftsliv* (område 1555*),* inom fastighet 2:51. De önskar även pröva möjligheten till småindustri/industri/energiverksamhet inom ett område med pågående användning för teknisk anläggning. Bifogar kartskisser över tilltänkta områden. AB EdetHus önskar bibehålla byggrätt för bostäder inom de fastigheter som AB EdetHus äger inom område 44. För område 53 önskar de att högre byggnation generellt medges inom området, förslagsvis för 3–5 våningar med punktvisa möjligheter att bygga upp till 8 våningar.

Socialdemokraterna undrar om älvrummet och älven kan tas med som utvecklingsområden i översiktsplanen, med ställningstaganden för innovativa trafiklösningar, biologisk mångfald och platser/funktioner som kan tillgängliggöra älven i högre grad.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** anser att område 36 som föreslås för sammanhängande bostadsbebyggelse istället bör bli en förlängning av söderliggande verksamhetsområde (1779). Även **Centerpartiet** anser att dagens verksamhetsområde här bör bestå.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** ser behov av omlastningsområden för ”last mile” och laddning av tungtrafik i Lilla Edet och undrar om detta kan få förekomma inom område med pågående användning för mångfunktionell bebyggelse norr om Edet rasta (område 1771). De önskar vidare att ett större verksamhetsområde likt Rollsbo i Kungälvs kommun ritas in i markanvändningen, förslagsvis runt rondellen i Glässnäs. De föreslår även att ny ÅVC och brandstation kan placeras inom ett sådant område. Synpunktslämnaren framför även ytterligare synpunkter gällande begränsningar för planlagd mark och kommunens markreserv. Synpunktslämnarna anser att område vid Stendahls bil (pågående användning för verksamheter/industri, område 1782) utökas i linje med önskemål om nya detaljplaner.

Centerpartiet anser att flera områden i Lilla Edet har potential för nya bostäder, såsom området mittemot Rasta i Lilla Edet.

Sverigedemokraterna motsätter sig förslaget till ny begravningsplats inom område 37, Lilla Edet. Anser att marken gör sig bättre som rekreationsområde.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** anser att visionen för Inlandsön **(område 28)** bör vara större. Inlandsön bör vara en central mötesplats med aktiviteter som främjar rörelsemönster över älven. De ser gärna att området planeras för mångfunktionell bebyggelse. De ser vidare positivt på utveckling av gästhamnen.

Privatperson 6 som är fastighetsägare för område 2 finner det märkligt hur kommunen kan planera på privatägd mark. Synpunktslämnaren har efter samrådsskedet lämnat ett kompletterande yttrande där denne accepterar föreslagen markanvändning ”sammanhängande bostadsbebyggelse” för att bidra till kommunens utveckling.

Svar från kommunen

I markanvändningskartans attribut finns information om att risk för påverkan på fornlämningar föreligger för bland annat område 10,17 och 833. Vid kommande planläggning behöver områdena utredas och ytterligare anpassas utifrån kända fornlämningar.

Gällande synpunkt om att möjliggöra för villor vid ”tippen” gör förvaltningen bedömningen att detta område redan innefattas av förslagen bostadsutveckling inom Högstorp.

Kommunen gör bedömningen att föreslagna områden för småhusbebyggelse inom fastigheterna Ström 2:51 och Hanström 3:5 inte är lämpliga för ändamålet. Föreslaget område inom Ström 2:51 utgörs till stora delar av skredkänslig mark klass 3, samt delvis av höga naturvärden. Området inom Hanström 3:5 är delvis översvämningsdrabbat och omfattas till stora delar av regionalt värdefullt odlingslandskap samt innefattar höga naturvärden. Någon utökning av område 1782 för verksamheter och industri har inte skett inför granskning, då tidigare planarbete pausats.

Ett par nya områden för verksamheter/industri har tillkommit i förslaget inför granskning;

- *I norra Lilla Edet har markanvändningen ändrats från sammanhängande bostadsbebyggelse till verksamheter/industri, utvecklad användning i område 36, i enlighet med inkommande synpunkter.*

- *Norr om Lilla Edets tätort, vid Hanström, föreslås ett område för ändrad användning verksamheter och industri (område 1818), inspirerat av synpunkterna ovan.*
- *Ett område med utrymme för omlastning invid Rasta, vid norra trafikmotet i Lilla Edets tätort (område 1817), i enlighet med inkommande synpunkt.*
- *För området för verksamhet och industri invid trafikmotet i norra Lilla Edet föreslås även ytterligare utvidgning i text.*

Förslaget om att förbättra tillgänglighet längs älvrummet i Lilla Edets tätort bedöms redan vara omhändertagen sedan samrådsförslaget, då ändrad och utvecklad markanvändning längs älven föreslås i syfte att möjliggöra rekreativa stråk längs båda sidor om älven.

Gällande önskemålet om att behålla befintlig byggrätt för bostadsändamål inom område 44, så föreslås i översiktsplanen enbart en lämplig markanvändning och översiktsplanen kan därför varken släcka eller skapa byggrätter. Det sker i efterföljande detaljplanering. Dock bedömer kommunen att lämplig markanvändning fortsatt är teknisk anläggning inom område 44, då kommunen redan har gjort en avvägning där en utveckling av befintlig teknisk anläggning prioriteras. Denna avvägning har befästs i ett politiskt inriktningsbeslut (2023/75).

Kommunen tar i översiktsplanen inte ställning till lämplig höjd på bebyggelse inom område 53 i centrala Lilla Edet, det sker istället inom ramen för befintligt planprogram och eventuella avsteg från detta i efterföljande planering av området. Det tidigare ställningstagandet kring lämplig höjd har därför tagits bort.

Kommunen bedömer att området öster om Rasta inte är lämpligt för bostadsutveckling. Området utgörs av kuperad naturmark med höga kultur-och naturvärden samt ligger långt ifrån befintlig kollektivtrafik och saknar utbyggd infrastruktur.

Kommunens bedömning är att område 37, öster om E45, intill befintlig begravningsplats, lämpar sig för utveckling av begravningsplats, och utvecklingsområdet kvarstår därför.

Kommunens intention är att Inlandsön utvecklas för rekreationsändamål och som central mötesplats. Att planera för mångfunktionell bebyggelse inom området anses ej lämpligt med hänsyn till läge och bedömda risker (slussen och godstransporter längs älven samt klimatrelaterade risker).

Kommunen vidhåller lämpligheten att peka ut område 2 som möjlig för bostadsutveckling. Området utgör en naturlig fortsättning på utbyggnad av tätorten, där befintlig infrastruktur kan nyttjas. Delar av området finns också med i den nu gällande översiktsplanen. I översiktsplanen görs avvägningar mellan olika allmänna intressen där översiktsplanen ger en bild av kommunens viljeinriktning avseende markanvändningen på lång sikt. En utbyggnad av området förutsätter dock intresse från markägaren, och är därför inte möjlig att genomföra utan att markägaren själv initierar en förändring.

Göta

Företagscentrum i Lilla Edet samt **Företagarna i Lilla Edet** önskar att ett större verksamhetsområde likt Rollsbo i Kungälvs kommun ritas in i markanvändningen, förslagsvis runt rondellen i Glässnäs.

Skogssällskapet som äger fastigheten Ryr 4:3 (område 13) ser positivt på ambitionen att knyta ihop Lilla Edet och Göta. De anser dock att det föreslagna utbyggnadsområdet i anslutning till Bigården är svårt att bebygga i någon större skala. Önskar istället genom möjliggöra byggnation genom förhandsbesked eller detaljplan på andra håll inom fastigheten.

AB EdetHus framför att inom det föreslagna utvecklingsområdet för ÅVC (område 60) bedrivs befintlig verksamhet (småindustri, förråd, övrig verksamhet) som inte får begränsas eller påverkas negativt.

Länsstyrelsen pekar på hur utbyggnadsområden i Göta (område 13, samt 826) förutsätter att riktvärden för buller kan uppnås. Det behöver i efterföljande planering utredas vilken bullerpåverkan järnvägen kan ha på området.

Svar från kommunen:
Kommunen gör bedömningen att ett nytt större verksamhetsområde vid Glässnäs inte är lämpligt med hänsyn till de kultur- och naturvärden samt riksintresse för fruluftliv som finns inom och angränsade till området. I det uppdaterade granskningsförslaget har områden för verksamheter och industri utökats på andra platser inom kommunen. Se vidare under svar för respektive delområde.

Område 13 har i granskningsförslaget avgränsats och minskats ned utifrån Skogssällskapets synpunkter. Ett nytt område för utveckling av bostäder föreslås istället längre norrut inom fastigheten, (norr om Ryrsjövallen), benämnt område 20 i mark-och vattenanvändningskartan.

Gällande synpunkten om utbyggnad av befintlig återvinningscentral inom område 60, har markanvändningskategorin uppdaterats från ”Teknisk anläggning, Återvinningscentral” till ”Verksamheter och industri” med underkategorin ”Återvinningscentral”. Det för att säkerställa en bredare användning liksom att befintliga verksamheter bekräftas och beaktas vid en utbyggnad av återvinningscentral.

Ställningstaganden och hänsyn för område 13 och 826 har reviderats med avseende på bullerpåverkan.

Hjärtum

Socialdemokraterna och **K.U.L i** och **Utby Vestens** byalag framför förslag på ytterligare utbyggnadsområden för småhus i östra och södra delen av Hjärtum liksom inom redan föreslaget utbyggnadsområde nr 39.

Länsstyrelsen avråder från planerad markanvändning i område 22 i Hjärtum med hänsyn till att det är en av de mest fornlämningstäta delarna av det kommunala bevarandeområdet.

Privatperson 4 är markägare för område 22 och framför att marken används för jord- och skogsbruk. Privatperson 4 önskar att föreslagen markanvändning för sammanhängande bostadsbebyggelse tas bort ur samrådsförslaget då markägarens ambition är att fortsatt bedriva jord- och skogsbruk i området. Undrar vidare varför översiktsplanen anger att ”betande får är negativt för floran” och att ”ägaren har röjt bort en del ungträd”. Ser i övrigt positivt på utveckling av Hjärtum och bifogar bebyggelseförslag för en så kallad Ekoby som tidigare har framförts till kommunen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Socialdemokraterna vill särskilt lyfta fram behovet av att prioritera cykelvägar i Hjärtum och längs vägen till Lilla Edet.

Svar från kommunen:
I granskningsförslaget har två nya områden för sammanhängande bostadsbebyggelse pekats ut (område 1821 och 1822) i nära anslutning till befintlig bykärna.

Område 22 utgår i sin helhet som föreslaget utvecklingsområde med hänsyn till ovanstående samrådssynpunkter. Texten om betande får och ungträd finns i kommunkartan men tillhör inte planförslaget. Texten kommer från naturvårdsplanen.

Sedan samrådet pekas en ny gång-och cykelväg ut längs Kungälvsvägen mellan Hjärtum och Lilla Edet (Ström). På längre sikt föreslås en ny gång- och cykelväg mellan Hjärtum och Trollhättan. Synpunkten bedöms därför redan vara omhändertagen.

Nygård

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening önskar att **område 42** bibehålls som grönområde och lekplats. Föreslår att bostäderna istället lokaliseras inom ramen för ett tidigare bebyggelseförslag vid Skaven, väster om korsningen Nygårdvägen/Kyrkvägen.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening framför att inom **område 43** finns vändplats för skolbussar. Anser att området ändå kan inrymma mångfunktionell bebyggelse.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening undrar varför det i samrådshandlingen anges att enstaka bostadshus förslås norr om Trädvägen utmed Furuvägen, markanvändningskartan redovisar inte någon föreslagen bebyggelse här.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att bostäder för äldre och unga behövs i Nygård. Bättre kommunikationer behövs också. När gång- och cykelvägar mellan Nygård och Prässebo gjorts klart bör GC utvecklas från Nygård till Skilltorp.

Länsstyrelsen pekar på att område 26 behöver kompletteras med information om förhållanden till markföroreningar. Utveckling av området förutsätter också att riktvärden för buller kan uppnås, med avseende på närhet till järnvägen.

Centerpartiet anser att område 1050 har potential som utbyggnadsområde för bostäder.

Privatperson 3 undrar vad som har hänt med de utbyggnadsområden för tätort och verksamheter som redovisats i Nygård i gällande översiktsplan.

Svar från kommunen:

Kommunen bedömer att område 42 fortsatt bör pekas ut för förtätning med enstaka bostadshus. Inom Nygård finns andra lekplatser och parkmark där nya lekplatser vid behov kan möjliggöras. Synpunkten om område 43 noteras.

Meningen om komplettering med enstaka bostadshus norr om Trädvägen har utgått då meningen var en felskrivning i samrådshandlingen.

Förslaget till översiktsplan pekar inte ut specifika boendeformer. Planförslaget innehåller förslag till förbättringar i gång och cykeltrafiken, så även gång- och cykelväg mellan Nygård och Skilltorp längs den gamla banvallen. Detta fanns med redan i samrådshandlingen och synpunkten bedöms därför som omhändertagen.

Ställningstaganden och hänsyn för område 26 har reviderats med fokus på risken för markföroreningar och buller.

Ett nytt område för sammanhängande bostadsbebyggelse (område 1824) har pekats ut längs med Kyrkvägen i anslutning till befintlig tätort, med inspiration från inkommen synpunkt.

Jämfört med den nu gällande översiktsplanen från 2012 har utbyggnadsområden för bostäder och verksamhetsmark reducerats något, vilket beror på avvägningar kopplat till bland annat jordbruksmark, naturmark och näringslivets behov av verksamhetsmark. Tidigare förslag bedöms svåra att genomföra.

Landsbygd

Sverigedemokraterna anser att en fördjupning för Metholmen och området kring Öresjö bör ingå i översiktsplanen. Området har stor utvecklingspotential och en tydligare planeringsinriktning behövs för att säkerställa att framtida utveckling sker på ett strategiskt och hållbart sätt.

Socialdemokraterna anser att översiktsplanen inte lyckas likställa och redovisa områden inom tätort och landsbygd på ett rättvist sätt. Befolkningen utanför tätorterna behöver mer än bara områden för natur och friluftsliv. Det behövs även kommunal service, kollektivtrafik och vård/omsorg och bostäder för fler målgrupper.

Socialdemokraterna och **K.U.L i** och **Utby Vestens byalag framför att** fler boendeformer på landsbygden behövs som kan möta de behov som finns hos befolkningen. Bland annat nämns seniorboenden, gemensamhetsboende/ bogemenskaper och kollektivboende i kombination med co-working platser. Önskar att kommunen kan möta dessa idéer genom markanvisningar. I Utby-Vesten och i Hjärtum finns platser som skulle passa för att bygga småhusområden med plats för service i befintlig bystruktur. Undrar om dessa idéer kan läggas in i översiktsplanen som framtida utvecklingsmöjligheter?

Svar från kommunen:

Planförslaget innefattar inte någon fördjupning för Metholmen och Öresjöområdet, då rådande avloppsituation innebär begränsningar för möjlig utbyggnad. I samband med vattentjänstplanen ska framtida vatten- och avloppslösningar studeras vidare, samt vilken kapacitet denna bör ha. Utifrån detta bör man sedan studera vidare vilken omfattning av förtätning som kan vara möjlig i Öresjö och studera det på ett samlat vis.

Planförslaget har kompletterats med ett par skrivelser och ställningstaganden för kategorin landsbygd, för att bättre synliggöra behov avseende service och mötesplatser för boende på landsbygd.

Kompletterande bebyggelse i Utby-Vesten bedöms kunna möjliggöras genom förhandsbesked och bygglov inom markanvändningskategorin landsbygd. Något större område för utveckling av samlad

bebyggelse bedöms inte vara lämplig utifrån värden på platsen, såsom jordbruksmark. Angående synpunkt för Hjärtum, se under rubrik "Hjärtum" tidigare i samrådsredogörelsen.

Kulturmiljö/ landskapsbild

Länsstyrelsen beskriver i sina rådgivande delar för att utbyggnad enligt planförslaget kan bli problematiskt sett till höga kulturmiljövärden. Länsstyrelsen pekar också på att kulturarvsplanen från 2010 inte ger tillräckligt tydlig vägledning inför detaljplanering inom de utpekade kulturmiljöerna, och uppmuntrar därför kommunen att uppdatera och komplettera kommunens kulturarvsplan.

När det gäller hänsyn och bevarande av fornlämningar anser **Länsstyrelsen** att planförslaget kan förtydligas, samt förtydliga påverkan och hänsyn för ett par specifika områden (område 10,17, 833, 22, 21, 25, 31, 51). Länsstyrelsen avråder från planerad markanvändning i område 22 i Hjärtum med hänsyn till att det är en av de mest fornlämningstäta delarna av det kommunala bevarandeområdet.

Västra götalandsregionen kulturförvaltningen anser att samrådsförslaget tagit fasta på kommunens rika kulturmiljö. De ser positivt på ambitionen att uppdatera kulturarvsplanen och gör medskick om ett par byggnader som bör prövas för att få skydd som byggnadsminne, såsom Tösslandagården och kraftstationen, samt att ombyggnationen av Slussen bör ske med hänsyn till kulturmiljöerna kring Sveriges äldsta sluss. Västra götalandsregionens kulturförvaltning lämnar en hel del synpunkter rörande skrivningar i den fördjupade översiktsplanen för Lödöse som antogs 2014, och gör även medskick kring att utgå från kulturmiljön i exempelvis gatunamn med mera.

Socialdemokraterna och föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** anser att bygdegårdar, kulturhus, mindre museum bör redovisas i översiktsplanen och få särskilt skydd precis som kulturarvsmiljöer. Lyfter konkreta förslag på platser som kan skyddas och tillgängliggöras som besöksmål. Önskar att planförslaget bättre kan lyfta hur kommunens historia kan bevaras och framhävas för besökare och invånare.

Svar från kommunen:
Synpunkterna om kulturmiljövärden och behov av uppdaterad kulturarvsplan noteras. För de specifika områden som Länsstyrelsen nämner har skrivelser utvecklats för att förtydliga påverkan och hänsyn till fornlämningar. Område 22 i Hjärtum utgår i sin helhet från granskningsförslaget, se även bemötande under avsnittet om "Hjärtum" tidigare i dokumentet.

Kommunen bedömer att förslag på särskilt skydd av vissa platser och eventuellt utpekande av nya byggnadsminnen inte kan hanteras inom ramen för översiktsplanen. En sådan översyn kan bättre lämpa sig i samband med ett kommande arbete med en ny kulturarvsplan. Kommunen anser att planförslaget redan redogör för viktiga delar av kommunens historia och att planförslaget i valda delar innehåller förslag till att framhäva historiska miljöer.

Vad gäller det utpekade området för ombyggnad av Slussen i mark-och vattenanvändningskartan har ett förtydligande gjorts angående att hänsyn behöver tas till områdets kulturmiljövärden. Denna fråga hanteras vidare inom ramen för det pågående detaljplanearbete för området.

Västra Götalandsregionens kulturförvaltning har lämnat synpunkter rörande Lödöse. Det verkar som att synpunkterna rör skrivningar i den fördjupade översiktsplanen, som kommer att upphöra att gälla

när den nya kommunövergripande översiktsplanen antas. Dessa skrivningar finns inte med i granskningsförslaget till översiktsplan och bemöts därför inte.

Trafik

Generella synpunkter

Privatperson 1 föreslår att en parallell bilväg längs med E45 anläggs längs med hela dess sträckning för att minska sårbarheten i trafikeringen. Idag finns i delar längs E45 möjlighet att köra på ”innerväg” men vid Lilla Edet tvingas biltrafiken ut på E45 för att passera.

Trafikverket anser generellt att översiktsplanen bör harmoniseras med nationella och regionala mål gällande transportsystemet samt ser positivt på att satsningar på hållbara transportalternativ. De anser att kommunens tillväxtambitioner och förändringar i markanvändningen riskerar påverka belastningen på det statliga vägnätet, framförallt E45 samt väg 167 och rekommenderar att trafikanalyser genomförs för att säkerställa att vägnätet kan hantera framtida trafikflöden utan att ge upphov till kapacitetsproblem eller negativa miljöeffekter.

Privatperson 1 anser att tågstationen bör flyttas tillbaka till Lilla Edet för att främja en högre nyttjandegrad av kollektivtrafik. Detta skulle göra det enklare för in-och utpendlare att nå kommunen och öka attraktiviteten för nya invånare och företagare.

Göteborgsregionen ser positivt på att Lilla Edet genom översiktsplanen tillsammans med övriga kommuner avser verka för en broförbindelse över Göta älv. Dock ser Göteborgsregionen att den utpekade tvärförbindelsen mellan Stenungsund och Alingsås inte är en av de regionalt prioriterade tvärförbindelserna.

Västra götalandsregionen ser positivt på översiktsplanens ställningstagande rörande att ny bebyggelse i första hand planeras där det redan finns existerande infrastruktur och kollektivtrafik, men även att kommunen är öppna för nya trafikkoncept. De ser också positivt på att Lilla Edets kommun tillsammans med Ale kommun verkar för en utbyggnad av motet för att fånga upp norrgående trafik.

Socialdemokraterna liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar se innovativa lösningar för trafik på älven så som elfärjor som binder samman mindre orter, möjliga överfarter för cykel, ridning och vandring samt linbana. Förbindelsepunkter till älven saknas idag. **Centerpartiet** vill se en obemannad färja mellan Västerlanda och Lödöse.

Centerpartiet önskar att den hela trafikplats i Lödöse som beskrivs i text också syns i kartan.

Trollhättans stad ser positivt på att Lilla Edets kommun pekar ut Norge-Vänerbanan som en viktig utvecklingsfråga för kommunen, och upplyser om att Trollhättan arbetar för att Upphärad ska bli ett nytt stationssamhälle på sikt. Man ser också att utbyggnad av Torpabron, E45 som en gemensam viktig utvecklingsfråga och önskar att detta än tydligare framgår av översiktsplanen som en viktig del i att stärka det nord-sydliga stråket E45. **Centerpartiet** pekar också på Norge-Vänerbanans potential och att översiktsplanen bör möjliggöra för pendeltågsstopp i såväl Nygård som Prässebo. **Centerpartiet** framhåller också det bör tydliggöras att en utbyggnad av E45 vid de två flaskhalsarna i Lilla Edet behövs.

Centerpartiet pekar också på behovet av förbättringar gällande pendlingsmöjligheter med busstrafiken, med direktbusstrafik från Lilla Edet till Älvängen eller Göteborg. Översiktsplanen bör därför möjliggöra motorvägshållplats vid Lödöse.

Svar från kommunen:
Kommunen bedömer att trafikanalyser för att undersöka tillkommande belastning på E45 är lämpligare att göra i efterföljande planeringsskeden, när mer specifika bedömningar av omfattningen av tillkommande bostäder och verksamheter kan göras.

Översiktsplanen har inför granskning kompletterats med beskrivningar i text av utveckling av kollektivtrafiken på lång sikt, genom motorvägshållplatser i Nygårdsmotet, samt framtida pendeltågsstationer i Nygård och Prässebo.

Utvecklingen av E45 vid Torpa och Göta, som antas omfatta de två flaskhalsarna, fanns beskrivet redan i översiktsplanen med tillhörande markering i markanvändningskarta. Markeringen i karta har förtydligats något inför granskning. Översiktsplanen har också förtydligats i text med syftet med att åtgärda flaskhalsarna. Utvecklingen av det södra trafikmotet i Lödöse finns sedan samrådsförslaget med i markanvändningskartan i den omfattning som ryms inom kommunens gränser, delar av motet är beläget i Ale kommun. Kommunens uttryckta behov av förstärkt tvärförbindelse kvarstår som kommunens viljeinriktning, trots att den i nuläget inte ryms inom den regionala planeringen.

I översiktsplanen pekar kommunen på att frågan om ytterligare kopplingar över älven kan utredas vidare i fortsatt planering.

Att återetablera tågstationen i Lilla Edet, eller att bygga ut en parallell bilväg längs hela E45 har inte bedömts vara genomförbart, då denna fråga inte alls finns med i någon långsiktig regional planering.

Gång- och cykeltrafik

Prässebo bygdegårdsförening, **privatperson nr 2** och **Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening** framför att det är viktigt att cykelbanan mellan Prässebo och Nygård färdigställs.

Västra götalandsregionen ser positivt på att kommunen vill verka för en utveckling av gång- och cykelvägnätet men poängterar att det samtidigt tar lång tid att bygga ut vägnätet med separerade cykelvägar, varför flera åtgärder behövs såsom bygdevägar och blandtrafik med sänkt hastighet.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att bättre kommunikationer behövs för Prässebo och Nygård. När gång- och cykelvägar mellan Nygård och Prässebo gjorts klart bör GC utvecklas från Nygård till Skilltorp.

Socialdemokraterna vill särskilt lyfta fram behovet av att prioritera cykelvägar i Hjärtum och vägen till Lilla Edet. Det är viktigt att säkerställa att både barn och vuxna kan cykla säkert på väg 2025 och 2039. Partiet liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar en tydligare ambition för gång- och cykeltrafiken.

Socialdemokraterna liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar en sammanhållen cykelled genom Lilla Edet och över älven på fler ställen. Detta kan exempelvis skapa förutsättningar för kluster för hållbar besöksnäring.

Trollhättans stad instämmer i två av de utpekade cykelstråk som sträcker sig över kommungräns (*Prässebo – Upphärad* och *Hjärtum - Trollhättan*) som lämpliga för utveckling.

Centerpartiet vill att ny cykelväg längs banvallen mellan Lödöse och Nygård pekas ut i markanvändningskartan.

Svar från kommunen:
Samtliga omnämnda cykelkopplingar ovan finns med i översiktsplaneförslaget, sedan samrådet. Kompletteringar har gjorts till granskning avseende att skapa ett sammanhållet cykelnät genom Lilla Edet. Ytterligare cykelkopplingar över älven har dock inte pekats ut, mer än att kopplingar över älven generellt bör utredas framåt.

Översiktsplanen har till granskning också kompletterats med ställningstagande avseende möjliga åtgärder inom befintlig infrastruktur, såsom exempelvis bygdevägar.

Lilla Edets kommun ser fortsatt nytta av att peka ut tre framtida cykelstråk som sträcker sig över kommungräns till Trollhättan och ser fram emot fortsatta diskussioner i frågan.

Sjöfart

Trafikverket vill särskilt belysa betydelsen av det pågående slussprojektet i Göta Älv. I översiktsplanen bör nödvändigt markutrymme reserveras och i övrigt säkerställ att de omgivande områdena utvecklas på ett sätt som är kompatibelt med slussarnas funktion och behov. Slussprojektet kan också ses som en möjlighet att utveckla områdena kring Göta älv för rekreation och turism i anslutning till slussområdet. Slussprojektet bör också ses som en möjlighet att överflytta gods från väg till sjöfart.

Socialdemokraterna undrar om ombyggda slussar kan få försvårande effekter för fisket.

Sjöfartsverket ser positivt på kommunens inriktning att möjliggöra för ny slussanläggning i Lilla Edet, samt bedömer inte att någon negativ påverkan på riksintresse kommunikationer – sjöfart riskeras av planförslaget. Gällande utvecklingsområdet vid Lödöse varv påpekar sjöfartsverket att även om Lödöse hamn inte längre fyller någon funktion som hamn för hantering av gods så nyttjas kvarvarande kajer idag av olika typer av arbetsfartyg, ibland i samverkan med industriverksamheter som finns inom varvsområdet. Troligen kan dessa verksamheter inte fortgå med en förändrad markanvändning till bostadsbebyggelse. De ser även att den småbåtshamn som utreds utmed älven vid Lödöse kan innebära risker med att förtöja fritidsbåtar i nära anslutning till farleder med handelsjöfart. En fritidsbåtshamn behöver ge bra och skyddade förtöjningsmöjligheter för fritidsbåtar utan att de påverkas från svall eller andra risker från fartygstrafiken på älven.

Svar från kommunen:
För att synkronisera med framtaget förslag och pågående planläggning av Slussenområdet har en översyn och anpassning av gränserna för den markanvändning som avser utveckling av Slussenområdet (område 54), samt omgivande ytor för rekreation gjorts inför granskningsskedet. Planförslaget har också förtydligats med potentialen att flytta över godstrafik till sjötrafik och på så sätt minska belastningen på E45.

Frågan om Slussenprojektet kan få påverkan på fisket får tas vidare inom det pågående projektet. Dock föreslås i översiktsplanen att möjligheterna att nyttja den intilliggande Inlandsön för

fiskevårdsåtgärder ska utredas, exempelvis genom att anlägga ett omlopp för lax, något som fanns med redan i samrådsförslaget.

Gällande Lödöse varv så har planförslaget inför granskning justerats så att bostadsbebyggelse inte längre föreslås på platsen. Istället föreslås pågående markanvändning Verksamheter och Industri fortgå, se vidare under rubriken "Lödöse" tidigare i dokumentet. En småbåtshamn ska dock fortsatt utredas, men platsspecifika ställningstagandet för området har kompletterats med att denna funktion ska utredas med hänsyn till fartygstrafiken på älven.

Teknisk försörjning

Länsstyrelsen menar också att mark- och vattenanvändningen behöver förtydligas när det gäller vad som ska finnas på platsen, exempelvis avseende teknisk anläggning (område 70).

Svenska kraftnät samt **Energimyndigheten** pekar på att texten behöver justeras något gällande var ledningar går, samt skrivningar kring magnetfält, samråd och information om elsäkerhetsavstånd. Beskrivningen av den nya ledningen är huvudsakligen korrekt, men med en mindre justering.

Västra götalandsregionen pekar på att bredband och digitalisering endast omnämns övergripande i översiktsplanen och gärna får konkretiseras. De pekar specifikt på att kommunen bör upprätthålla en tjänst som kommunal bredbandssamordnare, samt att man blir mer aktiv för att få till en utbyggnad där det saknas både gällande fast och mobilt bredband.

Trollhättan Energi AB ser positivt på samverkan gällande tekniska lösningar och i övrigt. Under avsnitt *"Värden att ta hänsyn till i planeringen, Digital infrastruktur"* nämns regeringens bredbandsmål och PTS Bredbandskarta, dock saknas tydliga strategiska mål, prioriterade områden och samverkansplaner. Betonar att digital infrastruktur är en förutsättning för att utveckla ett hållbart samhälle.

Stenungsunds kommun är positiva till att Lilla Edet i sin översiktsplan skapar förutsättningar till förstärkning av elnätet genom att peka ut dragning för ny 400 kV-ledning som passerar Stenungsunds kommun.

Svar från kommunen:
Tydligare redovisning av markanvändningskategorin teknisk anläggning har av kommunen valts bort på grund av säkerhetsskäl. Synpunkten tillgodoses därför inte.

Texter och ställningstaganden kopplat till magnetfält, säkerhetsavstånd och beskrivning av ledningslägen har justerats enligt Svenska kraftnät och Energimyndighetens yttrande.

Några förtydligande tillägg i ställningstaganden och information kopplat till digital infrastruktur har gjorts inför granskning, se översiktsplanens avsnitt "mark-och vattenanvändning – ställningstaganden, trafik och tillgänglighet" samt avsnittet "värden att ta hänsyn till i planeringen, Digital infrastruktur".

Vatten och avlopp

Privatperson 5 anser att utredningar angående befintligt vattenverk innehåller felaktigheter och att ett nytt vattenverk inte behövs. Privatpersonen bedömer att kapaciteten bör räcka fram till 2050 om verket driftas och underhålls. Framför även redaktionella synpunkter för avsnitt 4.2.4.

Svar från kommunen:
Det framgår inte vilka utredningar som privatpersonen syftar på. Befintligt vattenverk ges förutsättningar för ny- och utbyggnad. Synpunkt om felskrivning i avsnitt 4.2.4 är inte aktuell att korrigera då det som åsyftas i meningen är ett reningsverk.

Hälsa och säkerhet

Klimatrelaterade risker

Länsstyrelsen pekar på Lilla Edets kommuns relativt komplexa planeringsförutsättningar att hantera gällande hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion. Kommunens större orter ligger längs med Göta älv, där marken är känslig för ytterligare belastning och där skred- och erosionsrisken är hög. Kommunen behöver arbeta vidare med frågor som gäller bland annat översvämning, skyfall, förorenad mark och geoteknik.

SGI bedömer att kommunen i förslaget till översiktsplan visar på insikt i de geotekniska säkerhetsfrågorna, men lyfter samtidigt fram ett antal synpunkter som kommunen behöver hantera. SGI anser att utöver de geotekniska risker som är beskrivna även bör beskriva risker för bergras och blocknedfall. SGI anser också att det underlag som är framtaget avseende ras och skred, samt sättningskänsliga platser bör redovisas med ett par förbättringsförslag, avseende namnsättning och redovisning. SGI ger även förslag på förtydliganden gällande ställningstagandena samt vilka ansvarsförhållanden som gäller. De rekommenderar även att en strategi och handlingsplan bör tas fram av kommunen för att minska riskerna för den byggda miljön generellt i kommunen.

Länsstyrelsen pekar på att kommunen avviker i ställningstaganden rörande rekommendationer för ny sammanhållen bebyggelse i förhållande till översvämningsrisker, men instämmer i ställningstaganden rörande exempelvis bebyggelse norr om slussen i Lilla Edet, samt samhällsviktig verksamhet. Länsstyrelsen pekar på ett par områden med översvämningsproblematik och behov av skyddsåtgärder och huruvida de verkligen är lämpliga att exploatera ytterligare med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, eller risken för olyckor, översvämning och erosion. Kommunen har flertalet utvecklingsområden i Lödöse med bland annat skola, bostäder och centrumutveckling som ligger inom områden som översvämmas vid höga vattenstånd i Göta älv. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra ett ställningstagande gällande att säkerställa framkomligheten till utvecklingsområden i översiktsplanen, samt att redogöra för vilka vägar som är prioriterade att hålla farbara vid översvämning.

Länsstyrelsen beskriver också hur delar av Lilla Edet riskerar att översvämmas vid ett dammhaveri uppströms Göta älv och som därmed inte är lämpliga att bebygga. Kommunen behöver ta hänsyn till detta vid planeringen och ta hjälp av räddningstjänsten, då denna information är belagt med sekretess.

Räddningstjänsten Storgöteborg understryker att stråk som är av vikt för räddningstjänstens insats behöver vara definierade och framkomliga även vid exempelvis extremt väder.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Trafikverket vill lyfta att översvämningsrisker vid kritiska transportleder, som väg E45, bör hanteras i planeringen. Trafikverket anser också att vid ny bebyggelse och förändrad markanvändning till det statliga vägnätet bör trafiksäkerhetsåtgärder planeras in för att minimera olycksrisker. Trafikverket rekommenderar att det tas fram tydliga riktlinjer för avstånd mellan ny bebyggelse och större vägar. Trafikverket rekommenderar också att man i den fortsatta planeringen bör säkerställa att belastningsförhållanden på marken inte ökar risken för erosion och skred, särskilt i närheten av viktiga transportleder, samt att kommunen samarbetar med Trafikverket och SGI i arbetet med stabilitetsfrämjande åtgärder, exempelvis vid Slussenombyggnaden. Trafikverket anser också att konsekvenserna av högre flöden i Göta älv analyseras i relation till stabiliteten i omgivande mark.

Göteborgsregionen ser positivt på översiktsplanens redogörelser för klimatrelaterade risker, samt att man i översiktsplanen kopplar riskerna till resonemang om tätortsnära grönstruktur m.m.

Svar från kommunen:
Översiktsplanens avsnitt och kartor som behandlar geotekniska risker, samt bilagd PM metodbilaga har inför granskningsskedet kompletterats med information om blocknedfall och bergras; bergutfall. Ställningstaganden och kartlager avseende ras och skred samt sättningsproblematik har skiljts åt i enlighet med inkomna synpunkter, med syfte att tydliggöra vilka risker som föreligger. Likaså har namnsättning av kartlager avseende kvicklera setts över. Förtydliganden har också gjorts gällande ansvarsförhållanden i enlighet med synpunkten. I de analyser som gjorts inom ramen för arbetet med översiktsplanen har konsekvenserna av högre flöden i Göta älv analyserats i förhållande till omgivande markstabilitet. Planförslaget har också kompletterats med tydligare kartor kopplat till avstånd för farligt gods, se avsnitt ”Farligt gods” nedan. Kommunen kommer arbeta vidare med geotekniska risker i den efterföljande planeringen.

Gällande synpunkter om handlingsplan och strategi, samt geotekniskt arkiv så bedöms det vara en fråga som ligger utanför översiktsplanen.

Kommunen har inför granskningsskedet uppdaterat bedömningen av rekommendationer kring ny sammanhållen bebyggelse kopplat till översvämningsrisk och specifikt gjort en ny bedömning relaterat till extremvattenstånd i havet. Utifrån det har nya ställningstaganden gjorts som bedöms vara i enlighet med rekommendationerna.

Utifrån inkomna synpunkter samt översyn av riskerna har kommunen valt att inte längre peka ut Lödöse varv som lämpligt område för framtida mångfunktionell bebyggelse. Istället behålls den markanvändning som pågår idag, samt pekas ut i den fördjupade översiktsplanen, det vill säga Verksamheter och industri.

Förtydliganden har gjorts gällande att ett prioriterat vägnät ska vara farbart även vid översvämning, och att detta fortsatt ska definieras tillsammans med Räddningstjänsten, en diskussion som redan är igångsatt.

En genomlysning av översiktsplanens föreslagna utvecklingsområden har gjorts utifrån risk för dammhaveri, tillsammans med räddningstjänst och Länsstyrelsen. Kommunens bedömning är att med de justeringar som är gjorda inför granskningsskedet så går risken att omhänderta i efterföljande planering och beredskapsplanering.

Föroreningar

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Länsstyrelsen noterar att översiktsplanens information om förorenad mark inte är helt korrekt redovisad och behöver ses över till granskningsskedet. Länsstyrelsen pekar också på specifika områden som behöver kompletteras med information om förhållanden till markföroreningar (område 53 samt 26). De pekar också på hur Lödöse hamn har tillstånd enligt miljöbalken för hamnverksamhet, som därmed är miljöfarlig verksamhet som påverkar omgivningen, samt att markföroreningar i detta område kan påverka även intilliggande centrumområde.

Svar från kommunen:
Planförslaget har uppdaterats med korrekt och kompletterad information för ovan nämnda områden. Kommunen bedömer att kartunderlaget är korrekt i övrigt, men viss handpåläggning har skett för att återskapa utseendet från EBH-kartan.

Beredskapshänsyn

Räddningstjänsten Storgöteborg saknar ett avsnitt om höjd beredskap med fokus på samhällsviktiga verksamheter i nya översiktsplanen. För att skapa robusthet, redundans och anpassningsmöjlighet för kommunens invånare under höjd beredskap bör planeringen ske inom områden som berör geografiskt områdesansvar samt befolkningsskydd och undsättning med för ändamålet nödvändiga byggnader och verksamheter.

Räddningstjänsten Storgöteborg betonar att älven kan utgöra ett problem ur beredskapssynpunkt vilket måste hanteras. Den västra sidan av älven blir svår att nå och undsätta när den enda bron för tung trafik är obrukbar. I samrådshandlingen omnämns en ny fast älvförbindelse vid Nödinge och Diseröd vilken skulle förbättra situationen men inte lösa den.

Räddningstjänsten Storgöteborg anser att en brandvattenplan måste tas fram för kommunen i enlighet med Svenskt Vattens riktlinje P114. Brandvattenförsörjning är en viktig del i den tekniska infrastrukturen men berörs i nuläget inte i översiktsplanens samrådshandling.

De betonar även att planering av markanvändningen måste ske på så vis att räddningstjänstens framkomlighet inte äventyras. Räddningstjänsten framför faktorer att ta hänsyn till vid omplacering av befintlig brandstation.

Socialdemokraterna liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** framför att alla delar av kommunen, tätort så väl som övriga kommunen, bör inkluderas i beredskapsplaneringen. Planförslaget beskriver klimatrelaterade risker men inget om hur kommunens östra och västra delar skulle klara sig om t.ex. bron eller eltillgången försvann. Partiet lyfter flera frågor kopplat till beredskapshänsyn som de önskar att översiktsplanen kan utveckla.

Svar från kommunen:
Ett avsnitt rörande totalförsvarets civila delar samt beredskap har lagts till översiktsplanen inför granskning. Kommunen anser att synpunkten om att skapa robusthet under höjd beredskap är svår att förstå men vid möte med Räddningstjänsten har det konstaterats att översiktsplanen inte strider mot en sådan planering.

Diskussioner har först med Räddningstjänsten efter samrådet kring alternativ till dagens bro över älven, och landat i att fortsatt arbete behövs i denna fråga. Frågan finns därför utpekad som en fråga

att arbeta vidare med inom den översiktliga planeringen. Gällande synpunkter kring omplacering av befintlig brandstation så tas det till pågående process och diskussion kring det arbetet, något som ligger utanför översiktsplanen.

Frågan om en brandvattenplan har lyfts till fortsatt arbete inom den översiktliga planeringen.

Farligt gods

Räddningstjänsten Storgöteborg anser att transporter av farlig gods fått minimalt med utrymme i den nya översiktsplanen. Om en djupare vägledning och detaljerade riktlinjer saknas kan det få konsekvenser avseende förutsägbarhet och likabehandling vid hantering av enskilda ärenden. Gäller exempelvis vid den planerade stationsnära utbyggnaden i kommunen. Räddningstjänsten saknar ett lager i kartan för *Riksintressen, LIS & andra värden* som markerar yttre gräns för riskbedömningsområde utmed leder för farligt gods (både älv, järnväg och väg E45). Ett sådant lager kan tydliggöra de områden där farligt gods är en faktor vid planläggning, nybyggnation, ändring av byggnad och verksamhet.

I samrådshandlingen anges att det i kommunen inte finns någon verksamhet som omfattas av Sevesolagstiftningen vilket är felaktigt. I kommunen finns två Sevesoklassade anläggningar, Essity Hygiene and Health AB samt Skanska Asfalt och betong AB (Terås bergtäkt). Räddningstjänsten förordar uppmärksamhetsavstånd på karta i översiktsplanen för dessa anläggningar.

Svar från kommunen:
Kommunens anser att riskfrågan är behandlad på den nivå som är rimlig för en översiktsplan, där både kommunövergripande ställningstaganden, se avsnitt ”Mark- och vattenanvändning ställningsantaganden, Hälsa och säkerhet” samt platsspecifika ställningstaganden i kartan finns formulerade.

Kartan över ”*Riksintressen, LIS & andra värden” har kompletterats med lagret ”riskhanteringsavstånd farlig gods”, vilket utgör det område på var sidan om transportlederna inom vilket risker kopplat till transporter av farligt gods behöver beaktas vid planläggning, nybyggnation, eller ändring av byggnad och verksamhet.*

I planbeskrivningen har information om Sevesoklassade anläggningar lagts till. Kommunen bedömer att ett kartunderlag av uppmärksamhetsavstånd för riskhantering, olägenheter och störningar kopplat till verksamheterna kräver en fördjupande studie. Detta kan tas fram i efterföljande planering för områden som kan beröras och finns beskrivet som fortsatt arbete inom den översiktliga planeringen. I markanvändningskartan har hänsyn till Sevesoanläggningarna förtydligats för de utvecklingsområden som ligger närmast anläggningarna.

Vatten

Länsstyrelsen anser att kommunen tydligare behöver beskriva hur den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan bidra till att MKN för vatten och MKN för fiskvatten följs för att fungera vägledande för efterföljande planering. Länsstyrelsen anser vidare att hantering av dagvatten bör hanteras inom ramen för översiktsplanen. De pekar också på att kommunen behöver redogöra för hur åtgärdsbehovet för vattenförekomsten Göta älv ska hanteras för att skapa utrymme för nya etableringar inom kommunen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Göteborgsregionen ser positivt på att översiktsplanen presenterar mål och ställningstaganden i linje med den regionala vattenförsörjningsplanen.

Svar från kommunen:
Förtydliganden har gjorts i översiktsplanen angående hur planförslaget bidrar till att miljökvalitetsnormer för vatten samt fiske- och musselvatten kan innehållas, samt var risker finns. Ett avsnitt om MKN för fiske- och musselvatten har lagts till i planförslaget under ”Värden att ta hänsyn till i planeringen”.

Ställningstaganden för att bidra till att miljökvalitetsnormerna uppnås finns på ett flertal ställen under ”Mark- och vattenanvändning – ställningstaganden” i översiktsplanen, såsom ”Naturvärden och vattenmiljö”, ”Bebyggelse”, ”Verksamhetsområden och industri” samt ”Teknisk anläggning”.

Naturmiljö och grönstruktur

Länsstyrelsen anser att kommunen bör förtydliga översiktsplanen med information om naturvårdsavtal, samt vattenverksamhet. De pekar också på att markavvattning är förbjuden, och att bebyggelse bör undvikas inom markavvattningsföretags båtnadsområden för att inte omöjliggöra återställande av de naturliga vattennivåerna i landskapet.

Socialdemokraterna anser att älvrummet kan utvecklas med större hänsyn till biologisk mångfald.

Länsstyrelsen pekar på att det på ett par platser som är aktuella för planläggning finns risk att strandskyddet återinträder. Som upplysning gäller då att något av de särskilda skälen för strandskyddsdispens är tillämpbar för att kunna upphäva strandskyddet på nytt. Denna fråga får dock lösas i detaljplaneskedet.

Svar från kommunen:
Översiktsplanen har inför granskning kompletterats med information om naturvårdsavtal, tillstånd för vattenverksamhet samt en översyn av utvecklingsområdenas eventuella överlappning med båtnadsområden för markavvattningsföretag.

Kommunen bedömer att ställningstaganden rörande biologisk mångfald kopplat till strandnära områden är tillräckliga i planförslaget.

I attributtexterna kopplat till de områden Länsstyrelsen syftar på där planläggning kan innebära att strandskyddet återinträder, finns information om att hänsyn till pågående eller återinträtt strandskydd behöver tas inom ramen för fortsatt planering. Kommunen noterar även att ändringar i strandskyddslagstiftningen har skett sedan samrådet av Översiktsplanen.

Friluftsliv/ rekreation/idrott

En **privatperson (nr 1) samt Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening** ser positivt på planförslagets ambition om att tillgängliggöra älven som rekreativt stråk. **Privatperson 1** undrar om kommunen vill se verksamheter som till exempel caféer/restauranger längs älven? Om inte föreslår privatperson 1 att tydliga leder märks ut för att skapa promenadstråk.

En **privatperson (nr 5)** ser positivt på att Ryrsjöområdet utvecklas och anser att ytan som är avsatt vid Ryrsjövallen behöver utökas för att få plats med konstgräsplan, friidrottsanläggning och utegym.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Privatperson 5 föreslår att Ryrsjöns tidigare ställplats för camping återskapas. Synpunktslämnaren föreslår även att en ställplats för camping kan ingå i utvecklingen av området mellan Strömsvallen och Ströms slottspark.

Föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar fler tält- och ställplatser med tillhörande avfallshantering som kan möta behoven för exempelvis ”vild camping”.

Centerpartiet anser att behov av rastplatser och ställplatser pekas ut i översiktsplanen. Rastplatser föreslås i anslutning till trafikplats Nygård.

Stenungsunds kommun yttrar sig angående Svartedalen. Det har inte varit möjligt att utläsa var utpekade entréer till naturområden av betydelse för rekreation och friluftsliv planeras. Stenungsunds kommuns översiktsplan föreslår utveckling av tydliga entréer till Svartedalsområdet vid Bottenstugan, strax sydväst om Lilla Edets kommun. Vid Bottenstugan finns redan i dagsläget parkeringsplatser och en friluftscentral. Beroende på var Lilla Edet väljer att utveckla entréer kan dessa utgöra ett bra komplement till de funktioner som finns kring Bottenstugan. Stenungsunds kommun håller med om att Svartedalens natur- och friluftsområde ska hanteras restriktivt så att både natur- och friluftsvärden bevaras och utvecklas.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att promenadstråket vid vattentornet i Nygård bör utredas som kommunalt naturreservat.

Svar från kommunen:

Planförslaget innehåller utpekade områden för utveckling av ett rekreativt stråk längs Göta älvstrandens östra och västra sida i anslutning till tätorten, sedan samrådshanlingen. Det innebär att älven tillgängliggörs för allmänheten vilket möjliggör promenadstråk. Längs Göta älvs östra sida söder om Slussen finns en befintlig vandringsled. Möjligheten till ytterligare caféer och restauranger kan prövas i efterföljande planering med hänsyn tagen till strandskyddets syften.

Markanvändningskartan har förtydligats med entréer till naturreservaten.

Vid Ryrsjöområdet finns ett utvecklingsområde för mångfunktionell bebyggelse för besöksanläggning och utveckling av befintlig idrottsplats med närliggande funktioner/användningar. Kommunen bedömer att den utpekade ytan kan inrymma fler funktioner, dock inryms inte en friidrottsanläggning.

Gällande ställplatser pekas inget specifikt område ut i markanvändningskartan. Ett generellt ställningstagande har tillförts planbeskrivningen och anger att kommunen ska möjliggöra för fler ställplatser i kommunen. Särskilt utpekade platser är Ryrsjöns camping samt vid Slussenområdet. Utöver det beskrivs även behovet av rastplatser längs E45, där Nygårdsmotet särskilt pekats ut som en lämplig plats.

För synpunkt gällande Prässebo och specifik plats för tältplatser/camping, se avsnittet om ”Landsbygdsutveckling i strandnära läge” nedan. För tältplatser i allmänhet och service kopplat till det ser kommunen inte att det är en fråga för översiktsplanen.

Kommunen bedömer att det finns en potential i att utveckla en kommunal vandringsled i området kring vattentornet i Nygård, för vilket en kompletterande skrivning har lagts till i översiktsplanen.

Dock bedömer kommunen att området inte har så pass höga naturvärden att det föranleder utpekandet av området naturreservat.

Jordbruksmark

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett kunskapsunderlag om jordbruksmarken, vägt olika lokaliseringar mot varandra med utgångspunkt i underlaget, samt menar på att kommunen visar på god förståelse för att ytterligare avvägningar och anpassningar kan komma att behöva göras i efterföljande planering.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) ser positivt på rapporten ”Kunskapsunderlag jordbruksmark, Lilla Edets kommun”. LRF motsätter sig att jordbruksmark tas i anspråk för byggnation om det inte är för lantbrukets byggnader eller bostadshus till fastighetsägarens familj. Undantag kan göras för mark som tidigare varit åkermark men som inte längre kan brukas på ett rationellt sätt. Undantag kan också göras vid förtätning av byggnation. LRF förespråkar att all annan byggnation ska ske på redan ianspråktagen mark, skogsmark eller impediment. LRF motsätter sig de utbyggnadsområden där åkermark planeras att tas i anspråk för utökade tätorter och anser att dessa områden bör förläggas på skogsmark och impedimentytor.

Svar från kommunen:
Granskningsförslaget innebär fortsatt att jordbruksmark tas i anspråk i begränsad omfattning där intresset att exploatera marken bedömts överväga intresset att bevara jordbruksmarken. Detta för att möjliggöra väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Utöver detta innehåller planförslaget ställningstaganden som syftar till att inte begränsa jordbrukets möjligheter eller fragmentisera större sammanhängande ytor av jordbruksmark.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Länsstyrelsen är tveksam till lämpligheten i den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen och om det går att genomföra den föreslagna mark- och vattenanvändningen utan att förlora de värden som finns där idag. Länsstyrelsen pekar på risker med att människor inte kan nyttja badplatsen till förmån för ett fåtal campinggäster och ställer sig tveksamma till att en mindre campingverksamhet kan bidra till utvecklingen av landsbygden på ett sätt som förutsätts för att utpekas som LIS-område. Vidare behöver fortsatt avvägning göras mot naturvärdena på platsen, såsom påverkan på fladdermusförekomsten som kan finnas på platsen. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att utreda förutsättningarna för att anlägga campingverksamhet i anslutning till badplatsen, men utanför strandskyddat område. Detta eftersom de nuvarande värdena inom strandskyddat område sannolikt är det som kan locka campinggäster att besöka platsen. Även om det här finns jordbruksmark är den inte av högsta värde samtidigt som den är tydligt avskilt från övrig jordbruksmark.

Prässebo bygdegårdsförening och **privatperson 2** anser att badplatsen vid Prässebo liksom vandringsleden bör uppgraderas. **Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening** anser också att badplatsen bör utvecklas och att ställplatser bör anordnas för husbilar och camping.

Svar från kommunen:

Det tidigare LIS-området vid Bodasjön som pekades ut i samrådsförslaget har nu utgått med hänsyn till platsens befintliga värden och funktion som badplats.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Möjligt område för Camping (område 58) har justerats österut för att inte omfatta området för befintlig badplats. Badplatsen föreslås utvecklas, med fokus på att bibehålla badplatsens funktion och höga värde som besöksmål för boende och besökare i kommunen.

Social hållbarhet

Socialdemokraterna liksom **föreningarna K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar att översiktsplanen innehåller förslag till sociala mötesplatser och ser behov av platser för samverkan mellan föreningar, enskilda invånare och kommunen. Föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** framför flera idéer kring detta.

Socialdemokraterna lyfter behovet av att i planeringen stödja hälsofrämjande och utvecklande livsmiljöer för barn och unga. Önskar vidare att översiktsplanen fördjupas i beskrivningar av bland annat mötesplatser, kulturliv, föreningsliv och ungdomars välmående.

Svar från kommunen:
Planförslaget har kompletterats med vissa ställningstaganden gällande mötesplatser och socialt liv under avsnittet ”mark- och vattenanvändning”. Översiktsplanen innehåller ett flertal ställningstaganden kopplat till barn och ungas behov. Markanvändningskartan synliggör även viktiga målpunkter för barn med syfte att dessa ska värnas och i vissa fall utvecklas.

Riksintressen

Länsstyrelsen anser i sitt yttrande att översiktsplanen behöver kompletteras med ställningstagande om hur kommunen avser att tillgodose riksintresset för totalförsvarets anläggningar, de civila delarna. De beskriver i sina rådgivande synpunkter att kommunen även bör beskriva hur kommunen kommer att beakta totalförsvaret i planeringen i övrigt, med hänvisning till MSB:s vägledning.

Vissa förtydliganden behöver också göras för riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv.

Gällande *Riksintresse för totalförsvaret (3 kap 9§ MB)* pekar **Myndigheten för samhällsberedskap (MSB)** via sitt yttrande till Länsstyrelsen samt **Svenska Kraftnät** på hur mark- och vattenområden för samtliga ledningar och transmissionsnätet för el med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av de behövs för totalförsvarets anläggningar. Kommunen behöver därför i översiktsplanen redovisa hur kommunen anser att riksintresset ska tillgodoses. Det utpekade området för riksintresse för totalförsvarets anläggningar vid en luftledning är 100 meter. Utanför det utpekade området för riksintresse finns dessutom ett påverkansområde där vissa åtgärder eller verksamheter kan försvåra upprätthållandet av transmissionsnätet.

Länsstyrelsen pekar på att översiktsplanens redovisning av riksintresse för naturvård i skiljer sig från den avgränsning som Länsstyrelsen och Naturvårdsverket utgår ifrån. Detta gäller vid området för mångfunktionell bebyggelse vid stationen söder om Lödöse.

Länsstyrelsen pekar på riksintresset för kulturmiljövård, att kommunen bör ta fram ett nytt kulturmiljöprogram, samt att utbyggnadsplanerna för Hjärtum kan behöva kompletteras inför granskning av översiktsplanen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Länsstyrelsen anser att de inte kan ta ställning till huruvida utvecklingsområde 56 (södra Lilla Edet) påverkar riksintresset för friluftsliv, och menar att kommunen antingen behöver utveckla sin bedömning alternativt skjuta på bedömningen till efterföljande planering och utformning av bebyggelsen.

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att i de båda projekten ombyggnation av Slussen samt flytt av Strömsvallen, bör påverkan på riksintresse för kommunikationer och sjöfart, samt avvägning mellan riksintressena för friluftsliv samt för kommunikationer avgöras i respektive projekt.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen inte pekar ut ett av de område för riksintresse för vindbruk, utan istället gjort avvägningen att området är prioriterat som natur- och friluftsområde, men att denna markanvändning inte innebär påtaglig skada för riksintresset. **Energimyndigheten** står tills vidare fast vid nuvarande riksintresseanspråk, men en översyn pågår, där samråd planeras till hösten 2025.

Stenungsunds kommun ser att det finns två riksintresseområden för vindbruk i Lilla Edet i närheten av kommungränsen. I samrådshandlingen pekas ett av dessa ut som lämpligt för etablering av vindkraft (det norra av de två riksintresseområdena). I Stenungsunds kommuns översiktsplan pekas också ett av dessa områden för vindbruk ut (det södra av de två). Områdena ligger inte i anslutning till varandra och Stenungsunds kommun önskar fortsatt dialog och samordning kring prioritet mellan de två vindbruksområdena.

Svar från kommunen:
Översiktsplanen har kompletterats med ett avsnitt som berörs kommunens beaktande av totalförsvarets civila beredskap och intressen, se översiktsplanens avsnitt ”Värden att ta hänsyn till i planeringen”. Se även svar under ”Beredskap” tidigare i samrådsredogörelsen.

Riksintresse för totalförsvaret har kompletterats med information om transmissionsnätet, både i text och karta inklusive ställningstaganden.

Riksintresse Naturvård har justerats i redovisningen så att den visar samma avgränsning som Länsstyrelsen har.

För synpunkt angående Hjärtum, se svar under ”Synpunkter på delområden, Hjärtum” tidigare i dokumentet.

Bedömningen av påverkan på riksintresse för friluftsliv vid utveckling av område 56 (Lilla Edets tätort) har utvecklats. Fördjupad bedömning och avgränsning av området sker inom ramen för kommande planarbete.

Lilla Edet vidhåller utpekandet av enbart ett av de riksintresseklassade områdena för vindbruk. Med anledning av att Energimyndigheten kommer att göra en översyn av riksintresseanspråket där samråd planeras till hösten 2025, föreslår kommunen att dialog kring frågan förs med Stenungssunds kommun i samband med det.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen anser att planförslaget kan förtydligas med hur den mellankommunala samverkan sker kring frågor som rör Göta älv genom Göta älvs vattenråd. Vidare kan översiktsplanen bli tydligare

med hur delar av Göteborgsregionens strukturbild hanteras. I övrigt bedömer Länsstyrelsen att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Alingsås kommun välkomnar att översiktsplanen tydligt belyser behovet av att stärka och komplettera de befintliga förbindelserna mellan kommunerna. Kommunen uppskattar att översiktsplanen lyfter vikten av att skydda och utveckla det regionala grönstråket i Risveden, som utgör en viktig naturresurs mellan våra kommuner.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att gång- och cykelvägar mellan Prässebo och Upphärad bör anläggas i framtiden i samråd med Trollhättans kommun.

Svar från kommunen:

Planförslaget har förtydligats gällande den mellankommunala samverkan som sker genom Göta älvs vattenråd.

Förtydliganden avseende kopplingen mellan planförslaget och Göteborgsregionens strukturbild har tillförts planbeskrivningen.

Avseende gång- och cykelväg mellan Prässebo och Upphärad så pekar översiktsplanen ut en möjligt gång- och cykelled i markanvändningskartan, vilket fanns med redan i förslaget till samråd. Översiktsplanen föreslår att utreda möjligheten till ett framtida rekreativt cykelstråk mot Trollhättans kommun, delvis utmed gamla banvallen. Exakt läge är inte studerat och dialog med Trollhättans kommun krävs, se även avsnittet ”Trafik, Gång och cykeltrafik” tidigare i samrådsredogörelsen.

Synpunkter på samrådsprocessen

Dialog och samråd

Föreningarna **K.U.L i** och **Utby Vestens byalag** saknar ett dialogmöte med medskapande samtalsmetoder som kan samla in behov och förslag. Föreningarna har förhoppningar att detta kan komma till stånd innan den nya översiktsplanen antas.

Svar från kommunen:
Möjlighet till dialog och diskussion har givits vid de öppna samrådsmöten som har hållits, samt de tidiga dialogtillfällen som skedde i inledningen av arbetet.

Övriga synpunkter

Generella synpunkter

Länsstyrelsen pekar på utvecklingspotential gällande kopplingen mellan karta och text. Ett par områden saknar information i mark- och vattenanvändningskartan, vilket behöver förtydligas. Länsstyrelsen ser också att redovisandet av översiktsplanen i den digitala kommunkartan gör det svårt att förstå vad som utgör översiktsplanen och inte.

Föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** anser att översiktsplanens kartunderlag för markanvändning är svårt att tyda.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Västra Götalandsregionen tycker att översiktsplanen är strukturerad och lättbegriplig och ger en god förståelse för kommunens prioriteringar vad gäller den fysiska markanvändningen och den rumsliga utvecklingen.

Svar från kommunen:

Till granskningen har översiktsplanens redovisningsformat omarbetats så att den istället redovisas i en s.k. Storymap, i syfte att just avgränsa vad som hör till översiktsplanen och vad som är annat underlag, samt för att tydliggöra koppling mellan text och karta. All mark inom kommunen har klassificerats med en lämplig markanvändning men en avvägning har gjorts kring lämplighet av att visa viss fördjupad information.

Synpunkter till efterföljande planering

Länsstyrelsen instämmer i att närheten till bostäder behöver studeras i efterföljande planering och prövning gällande ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk. Länsstyrelsen anser att det är bäst ifall planeringen enligt PBL och tillståndsprövning enligt Miljöbalken i möjligaste mån sker parallellt.

En **privatperson (nr 1)** önskar med avseende på säkra skolvägar att kommunen planerar för väl tilltagna gångbanor med ordentligt skydd så som handledsräcke mot bilväg. På många platser i kommunen, exempelvis längs Högstorpsvägen, saknas gångbana helt vilket leder till trafiksäkerhetsproblem. På Högstorpsvägen och liknande vägar utan enhetlig gångbana behövs hastighetsdämpande åtgärder.

Prässebo bygdegårdsförening och en **privatperson (nr 2)** lyfter önskemål för Prässebo. Önskemålen gäller att tillskapa gatubelysning vid strategiska platser och anlägga farthinder vid Prässebo badplats. Önskar att bygdegårdsföreningen kan få ekonomiskt stöd för att underhålla byggnader. Önskar vidare att Prässebo bör finnas med som ort i kommunens kartor. Lämnar ett antal förslag för fortsatt utveckling av Prässebo badplats och dess faciliteter. Även **Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening** önskar bättre vägbelysning i Prässebo och Nygård.

SGI rekommenderar kommunen att skapa ett geotekniskt arkiv. SGI rekommenderar också att en strategi och handlingsplan bör tas fram av kommunen för att minska riskerna för den byggda miljön generellt i kommunen.

Skogsstyrelsen pekar på att kommunen bör göra en inventering som belyser områdenas kvaliteter i samband med detaljplanering i fråga om hänsynskrävande biotoper.

Socialdemokraterna liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar att översiktsplanen lyfter möjligheten till mer småskalig odling, exempelvis i tätorternas mellanrum och parker.

Föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** har idéer om att restaurera gamla stenbryggor vid Utby, Trop, Hjärtum, Vesten och Stenarsröd. De önskar vidare att Lilla Edets kommun kan bli en förebildskommun för hållbart skogsbruk.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Vattenfall Eldistribution AB informerar om sina elnätsanläggningar inom kommunen. Framför behov av tidig dialog vid nybyggnationsprojekt samt vid flytt och förändringar av ledningar.

Vidare anser **Räddningstjänsten Storgöteborg** att nya byggnader i möjligaste mån bör utformas med tillämpliga byggnadstekniska åtgärder för utrymning. Att alltid förlita sig på räddningstjänstens stegutrustning innebär en strukturell svaghet.

Räddningstjänsten Storgöteborg anser att en tätare samverkan mellan beredskapsfunktioner i medlemskommunerna och räddningstjänsten behöver etableras.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening önskar att den gamla kyrkvägen mellan norra delen av Nygård och Ale-Skövde kyrka förbättras som promenadstig.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening önskar behålla sin rastplats inom **område 835**.

Privatperson 5 föreslår att Ryrsjöns tidigare badplats återskapas.

Svar från kommunen:

Kommunen tackar för synpunkterna. Synpunkterna ovan bedöms röra antingen skötselåtgärder eller rymmas inom andra processer, alternativt bättre kunna hanteras i den efterföljande planeringen. De bedöms inte kunna hanteras inom ramen för arbetet med översiktsplanen. Synpunkterna kommer att skickas vidare till berörda förvaltningar inom kommunen.

Medverkande tjänstepersoner och konsulter:
Linnea Andersson, Plan- och exploateringsingenjör
Maria Wagerland, Planerings- och exploateringschef
Sara Nordenskjöld, Översiktsplanerare, Tyréns AB
Nina Lindfors, Planarkitekt, Tyréns AB
Emelie Johansson, Planarkitekt, Tyréns AB

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande 1 (18)

Datum
2025-01-30

Diarienummer
49682-2024

Lilla Edets kommun
kommunen@lillaedet.se

Förslag till översiktsplan (ÖP) för Lilla Edets kommun

Inledning

Lilla Edets kommun har ställt ut ÖP 2050 på samråd.

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10§ plan- och bygglagen (PBL) vid samråd om översiktsplan särskilt:

- ta till vara och samordna statens intressen,
- ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om mark- och vattenanvändningen,
- verka för att riksintressen tillgodoses – 3 och 4 kap. miljöbalken (MB), att miljökvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är förenlig med 7 kap. MB,
- verka för att mellankommunala frågor samordnas på lämpligt sätt samt
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna PBL, om det behövs från allmän synpunkt.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Energimyndigheten, Luftfartsverket (LFV), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska Kraftnät och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen ger god information om förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena kan ha en väsentlig betydelse för efterföljande beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

När det gäller riksintressen behöver översiktsplanen kompletteras med ställningstagande om hur kommunen avser att tillgodose riksintresset för totalförsvarets anläggningar, de civila delarna. Vissa förtydliganden behöver också göras för riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv.

Kommunen behöver tydligare beskriva hur den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan bidra till att MKN för vatten och MKN för fiskvatten följs.

Länsstyrelsen är tveksam till lämpligheten i den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen och om det går att genomföra den föreslagna mark- och vattenanvändningen utan att förlora de värden som finns där idag.

När det gäller mellankommunala frågor kan översiktsplanen bli tydligare med hur den mellankommunala samverkan sker kring frågor som rör Göta älv. Vidare kan översiktsplanen bli tydligare med hur delar av Göteborgsregionens strukturbild hanteras.

När det gäller människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion har Lilla Edet relativt komplexa planeringsförutsättningar att hantera. Kommunens större orter ligger längs med Göta älv, där marken är känslig för ytterligare belastning och där skred- och erosionsrisken är hög. Kommunen behöver arbeta vidare med frågor som gäller bland annat översvämning, skyfall, förorenad mark och geoteknik.

När det gäller övriga rådgivande delar i Länsstyrelsens samrådsyttrande vill Länsstyrelsen framför allt flagga för att utbyggnad enligt planförslaget kan bli problematiskt sett till höga kulturmiljövärden.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

MSB har oktober 2024 beslutat att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar.

Lilla Edets kommun berörs av detta beslut. Kommunen behöver i översiktsplanen redovisa hur kommunen anser att riksintresset ska tillgodoses.

Naturvård (3 kap. 6 § MB)

När det gäller redovisningen av riksintresse naturvård konstaterar Länsstyrelsen att kommunens redovisning av avgränsning av riksintresset skiljer sig mot den avgränsning som Länsstyrelsen och Naturvårdsverket utgår från. Enligt kommunens redovisning i översiktsplanen överlappar riksintresset för natur det planerade utbyggnadsområdet för mångfunktionell bebyggelse vid stationen söder om Lödöse. Enligt Länsstyrelsen kartmaterial samt Naturvårdsverkets kartmaterial sträcker sig riksintresset dock bara fram till järnvägen. Kommunen bör se över detta i sitt kartunderlag.

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Kommunen anger i översiktsplanen att riksintresse för kulturmiljövård tillgodoses genom en restriktiv syn vid prövning av ny bebyggelse inom riksintresseområdena och rekommendationer och åtgärder i kommunens kulturarvsplan från år 2010.

Av översiktsplanen framgår att kommunen avser att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram, som ett följduppdrag från översiktsplanen. Analyser av utbyggnadsplanerna för Hjärtum kan behöva kompletteras redan inför granskningen av översiktsplanen.[1]

Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Föreslagen utbyggnad av sammanhängande bostadsbebyggelse i södra Lilla Edet (område 56) ligger inom riksintresset för friluftsliv. Enligt riksintressebeskrivningen så bör förändringar i landskapet, som medför förfulande av landskapsbilden undvikas. Kommunen gör bedömningen att utvecklingen av detta område inte påverkar upplevelsen av landskapet från älven. Länsstyrelsen kan utifrån översiktsplanens beskrivningar inte ta ställning till om Länsstyrelsen delar kommunens bedömning eller inte. Kommunen behöver utveckla sin bedömning, alternativt skjuta på bedömning till efterföljande planering och utformning av bebyggelsen.

Även den planerade ombyggnationen av slussen och flytten av Strömvallen sammanfaller med riksintresset för friluftslivet. Kommunen anger här att avvägning mellan riksintressen[2] ska göras hänsyns ska tas vid flytt och utveckling. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att riksintressefrågan får avgöras i respektive projekt och kan därför inte uttala sig om lämpligheten inom ramen för översiktsplanen.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Som framgår i stycket ovan om riksintresse friluftsliv anger kommunen att en avvägning mellan riksintresse för kommunikationer och riksintresse för friluftsliv får avgöras i efterföljande projekt. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.[3]

[1] Se också *Kulturmiljövård* nedan.
[2] Riksintresse för kommunikationer, sjöfart.
[3] Se också Trafikverkets yttrande.

Energiproduktion (3 kap. 8 § MB)

I Lilla Edets kommun har två områden i kommunens västra delar pekats ut som lämpliga riksintresseområden för vindbruk. Det nordliga området tillgodoses i översiktsplanen genom att pekas som lämpligt för vindbruk, det sydliga området tillgodoses inte.

Kommunen har för det södra området vid en avvägning mellan riksintresset för vindbruk och allmänhetens intresse av området som natur- och friluftsområde prioriterat områdets värde som natur- och friluftsområde. Länsstyrelsen kan samtidigt konstatera att kommunen inte har föreslagit någon ändrad markanvändning i området som riskerar att påtagligt skada riksintresset för energiproduktion.

I nuläget står Energimyndigheten dock fast vid nuvarande intresseanspråk. Energimyndigheten arbetar med en översyn av riksintressanspråk, ett samråd planeras till hösten 2025.[4]

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Kommunen behöver tydligare beskriva hur den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan bidra till att MKN vatten följs. För att underlätta hanteringen av frågan i kommande detaljplaner behöver kommunen i översiktsplanen beskriva hur föreslagna utbyggnadsområden påverkar möjligheten att följa MKN samt om det krävs särskilda åtgärder för att möjliggöra föreslagen mark- och vattenanvändning. För att översiktsplanen ska fungera som ett tydligt vägledande dokument för den kommande detaljplaneringen behövs även ett resonemang kring hur kommande detaljplaneringar bidrar till att förbättra MKN för vatten i de fall MKN för vatten behöver förbättras.

Det framgår av översiktsplanen att kommunen planerar att ta ett helhetsgrepp kring hantering av dagvatten. Kommunen föreslår att riktlinjer för dagvattenhantering tas fram, vilket saknas idag. Kommunen bedömer att det skulle innebära en mer styrd hantering jämfört med nuläget. Länsstyrelsen ser positivt på kommunen ser över hur man ska hantera dagvatten för hela kommunen. Frågan bör hanteras inom ramen för översiktsplanen.

[4] Se Energimyndighetens yttrande, daterat 2025-01-14.

Större delen av kommunens yta kommunen ligger inom Göta älvs avrinningsområde. Vattenförekomsten Göta älv har ett utpekat åtgärdsbehov kopplat till näringsämnen. För kväve finns ett åtgärdsbehov på nästan 15 000kg/år fördelat på jordbruk, avloppsreningsverk, enskilda avlopp, dagvatten och industri. Det innebär att det i dagsläget kommer att vara svårt att exploatera området utan en risk för äventyrande/försämring av MKN vatten kopplat till näringsämnen. Kommunen behöver redogöra för hur kommunen avser att hantera det utpekade åtgärdsbehovet, för att skapa utrymme för nya etableringar inom kommunen.

Fiskvatten

Det framgår inte av översiktsplanen att Göta Älv är försedd med miljökvalitetsnormer för fiskvatten. Översiktsplanen behöver kompletteras med en redogörelse för hur kommunen anser att gällande miljökvalitetsnormer ska följas.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Kommunen föreslår ett LIS-område i översiktsplanen. Motivet till utpekandet av LIS-område vid Bodasjön är att möjliggöra för utveckling av besöksnäringen. Länsstyrelsen är tveksamma till LIS-områdets lämplighet och om platsen tål den planerade utvecklingen utan att förlora de värden som finns där idag.

Badplatsen vid Prässebo är en populär och välbesökt badplats. Den stora öppna gräsytan och den stora parkeringen möjliggör för ett stort antal av kommunens invånare att ha tillgång till badplatsen. Gräsytan och parkeringen möjliggör även andra evenemang som är utrymmeskrävande. Anläggandet av en regelrätt camping för husvagnar, husbilar, villavagnar och liknande med framdraget el, vatten och angöringsvägar inom de ytor som nu är parkering och gräsyta skulle snabbt ianspråkta stora ytor av parkeringen och gräsplanen för ett relativt litet antal campingplatser. Risken är då överhängande att människor inte kan nyttja badplatsen till förmån för ett fåtal campinggäster. Utöver en minskad yta för besökare till stranden försvinner också platsens flexibilitet och möjlighet att hålla större arrangemang.

För att en camping ska kunna erbjuda en attraktiv boendemiljö både för lokala besökare och långväga övernattande gäster behöver allmänhetens tillgång till vattnet säkras och området närmast vattnet hållas fritt från privatiserande åtgärder så som iordningställande av specifika campingplatser. Den grönyta som är

tillgänglig för allmänheten på Prässebo badplats idag tillgodoser det behovet på ett lämpligt vis.

Vissa tillkommande anläggningar i ytterkant av parkeringsplatsen eller gräsytan för exempelvis tältning eller service skulle kunna vara möjligt inom området, om det sker på varsamt sätt där de platsspecifika förutsättningarna får vara vägledande.

Det utpekade LIS-området behöver ses över för att säkerställa badplatsens kärnvärden inte ersätts av campingverksamhet som begränsar nuvarande användning. Beskrivningen av området behöver också utvecklas för att förtydliga hur omfattande exploatering och vilken typ av campingverksamhet som kommunen anser att området tål.

Länsstyrelsen är tveksamma kring om det planerade LIS-området faktiskt kan möjliggöra en kommersiellt gångbar camping utan att det förtar de nuvarande värdena i området. Samtidigt är det tveksamt om mindre campingverksamhet kan bidra till utvecklingen av landsbygden på ett sätt som är en förutsättning för att utpekas som LIS-område. Redan i dagsläget förekommer uppställning av husbilar på parkeringsplatsen och tältning på gräsmattan, detta bör inte tillåtas konkurrera med övriga besökare oreglerat, men får inte heller ges oproportionerligt mycket utrymme på övriga besökares bekostnad.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att utreda förutsättningarna för att anlägga campingverksamhet i anslutning till badplatsen, men utanför strandskyddat område. Detta eftersom det de nuvarande värdena inom strandskyddat område sannolikt är det som kan locka campinggäster att besöka platsen. Även om det här finns jordbruksmark är den inte av högsta värde samtidigt som den är tydligt avskilt från övrig jordbruksmark.

Vid tillämpning av LIS-bestämmelserna vid strandskyddsprövning behöver fortfarande en avvägning mot naturvärdena på platsen genomföras. I Prässebo finns det känd förekomst av fladdermöss och ny exploatering får inte innebära negativ påverkan på förekommande arters livsmiljö. Även för ett LIS-område behöver framtida dispensprövningar visa att åtgärderna inte kan utföras utanför strandskyddat område.

Mellankommunal samordning

Enligt översiktsplanen verkar kommunen för att bidra till genomförandet av Göteborgsregionens strukturbild. Det finns också en beskrivning av hur de gröna kilarna i strukturbilden har arbetats in i översiktsplanen. För att öka tydligheten bör kommunen på motsvarande sätt beskriva hur övriga delar av strukturbilden hanteras i översiktsplanen.

Kommunen kan också förtydliga hur den mellankommunala samverkan sker kring frågor som rör Göta älv. I översiktsplanen anges att mellankommunalsamverkan kring Göta älv sker inom Göteborgsregionen, det kan tolkas som att samverkan enbart sker med kommuner nedströms Lilla Edets kommun. Göta älvs vattenråd ska fungera som ett samverkansorgan för frågor inom Göta älvs avrinningsområde nedströms Vänern, det vill säga med kommuner både uppströms och nedströms Lilla Edet.

I övrigt bedömer Länsstyrelsen att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Ras, skred och erosion

Kommunens större orter ligger längs med Göta älv, där marken är känslig för ytterligare belastning och där skred- och erosionsrisken är hög. I kommunen planeras och pågår åtgärder i skredkänsliga områden. Kommunen planerar samtidigt utvecklingsområden nära älven där det kan komma att krävas relativt omfattande åtgärder för att en ökad markbelastning ska vara möjlig.

Länsstyrelsen har inhämtat synpunkter på planförslaget från SGI, som bedömer att kommunen i förslaget till översiktsplan visar på insikt i de geotekniska säkerhetsfrågorna. SGI lyfter samtidigt fram ett antal synpunkter som kommunen behöver hantera. Det gäller bland annat bergras och blocknedfall, underlagsrapporten med tillhörande kartor, översiktsplanens riktlinjer för att hantera markstabilitet och översiktsplanens riktlinjer gällande risker för den byggda miljön. Länsstyrelsen hänvisar till SGI:s yttrande, daterat 2025-01-23, för vad som behöver justeras.

Se också Trafikverkets yttrande, med diarienummer TRV 2024/131281, för geotekniska frågeställningar kopplat till vägnät och andra kommunikationsleder.

Höga flöden och dammhaveri

Enligt Boverkets rekommendationer ska ny sammanhållen bebyggelse lokaliseras till områden som inte riskerar att översvämmas vid ett beräknat högsta flöde/högsta nivå i sjöar, vattendrag och hav. Även i Länsstyrelsens rekommendation Stigande vatten framgår att sammanhållen bebyggelse bör placeras i zon 1, alltså över nivån för beräknat högsta flöde.

Enligt aktuellt förslag till ny översiktsplan är kommunens utgångspunkt istället att ny sammanhållen bebyggelse ska lokaliseras för att inte översvämmas vid ett 200-årsflöde. Kommunen avviker i sina ställningstaganden i översiktsplanen ifrån Länsstyrelsens och de nationella rekommendationerna.

Gällande samhällsviktig verksamhet motsvarar kommunens ställningstagande de nationella rekommendationerna.

Kommunens ställningstagande för bebyggelse norr om slussen i Lilla Edet är att ny bebyggelse inte ska lokaliseras till områden som översvämmas vid ett högsta möjliga flöde som utgår från vad som är tekniskt möjligt att tappa vid Vargön. Länsstyrelsen instämmer i detta ställningstagande.

Kommunen har flertalet utvecklingsområden i Lödöse med bland annat skola, bostäder och centrumutveckling som ligger inom områden som översvämmas vid höga vattenstånd i Göta älv.

Områden med översvämningsproblematik kan var olämpliga att exploatera ytterligare. Skyddsåtgärder kan bli kostsamma och svåra att genomföra bland annat med hänsyn till motstående intressen. Kommunen anger exempelvis att delar av dessa områden är låglänta och att risken för översvämning är stor, samtidigt som marken är sättningskänslig vid lastökning. Skyddsåtgärder mot översvämning såsom vallar eller höjdsättning av mark leder till ökade belastningar i områden med risk för skred. Skyddsåtgärder för översvämning från Göta älv kan också orsaka svårigheter att hantera översvämning vid skyfall. Kommunen bör överväga på om dessa områden verkligen är lämpliga att exploatera ytterligare med hänsyn till människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion.

Delar av Lilla Edet riskerar att översvämmas vid ett dammhaveri uppströms Göta älv. Kommunen behöver ta hänsyn till detta vid planeringen. Områden som riskerar att översvämmas vid ett dammhaveri är inte lämpliga att bebygga. Informationen gällande översvämmade områden vid dammhaveri är belagd med sekretess och kan därmed inte visas öppet i översiktsplanen. Kommunen kan prata med räddningstjänsten om drabbade områden.

Skyfall

Kommunen uppger att det vid skyfall finns problem med framkomlighet längs på flera vägar i kommunen, bland annat väg E45 och i princip i samtliga viadukter i kommunen. Länsstyrelsen råder kommunen att ha fortsatt dialog med Trafikverket gällande åtgärder längs med det statliga vägnätet.[5] Kommunen bör också göra ett ställningstagande gällande att säkerställa framkomligheten till utvecklingsområden i översiktsplanen.

Kommunen uppger att planeringen ska skapa goda förutsättningar för utryckningsfordons framkomlighet och olycksförebyggande riskhantering. Kommunen bör precisera vad det innebär och hur det kan åstadkommas i kommande planering. Kommunen uppger att även prioriterade vägar bör planeras för att vara farbara vid en översvämning. Kommunen får gärna specificera vilka vägar som avses.

Trafikbuller

I Göta planeras för en utbyggnad av befintlig tätort genom nytt större område för sammanhängande bostadsbebyggelse i sydost (område 13). Utveckling av området förutsätter att riktvärden för buller kan uppnås. Det samma gäller för ändrad markanvändning för disponentvillan i Göta (område 826).

I Nygård planeras för ett utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse (område 26). Området ligger ungefär 200 meter från järnvägen och har delar av området som vetter mot järnvägen. Det behöver i efterföljande planering därmed utredas vilken bullerpåverkan som järnvägen kan ha på området.

Förorenad mark

Länsstyrelsen noterar att översiktsplanens information om förorenad mark inte är helt korrekt redovisad. Det finns markeringar

[5] Se också Trafikverkets yttrande.

som inte innehåller information om riskklass, utan som lämnats utan att fyllas i. De motsvarar sannolikt Ej riskklassade objekt i Länsstyrelsens kartor över förorenade områden (EBH-stödet). De kan ha både låg och hög risk och bör därför också redovisas i översiktsplanen, med en förklaring om vad det innebär.

Kommunen planerar i Lilla Edets centrala delar för komplettering och förtätning av befintlig bebyggelse (område 53). I texten om hänsyn som behöver tas i fortsatt planering av området behöver kommunen komplettera med riskerna på platsen som hänför till tidigare markföroreningar. På platsen har det funnits en drivmedelshantering som nu är sanerad. Området är sanerat till känslig markanvändning (KM), men alla föroreningar kunde inte tas bort med anledning av stabilitetsskäl för intilliggande väg. Framtida byggnader bör utföras radonsäkert för att minimera risken för gasinträngning i byggnader.

För Nygård (område 26) anges det i översiktsplanen att det i närheten av området finns en inte identifierad potentiell markförorening som behöver beaktas. Rätt uppgift är att anläggningen inte är riskklassad. Objektet är en bilvårdsanläggning med bilverkstad och åkeri som låg i anslutning till utvecklingsområdet. Kommunen har tillsynsansvaret. Vid exploatering av området kan det behöva utföras markundersökningar.

Vid Lödöse varv planeras för mångfunktionell bebyggelse (område 25 och 31).[6] På området har det funnits varv men också ytbehandling, plastbåttillverkning och billackering. Området har riskklass 1 med motiveringen att det ställvis är kraftigt förorenat med PAH[7] och metaller och att det är stor spridningsrisk på grund av närheten till Göta älv. *Förstudie för Lödöse varv*[8] ger en bra bild av de svårigheter som finns vid exploatering av området. Här redovisas även de utredningsbehov som finns vid en eventuell detaljplaneläggning.

På området finns även Lödöse hamn som har tillstånd enligt miljöbalken för hamnverksamhet. Verksamheten finns med i förslaget till översiktsplan. Länsstyrelsens vill påminna om att hamnverksamhet är miljöfarlig verksamhet som påverkar omgivningen.

[6] Se också *Hälsa och säkerhet eller risken för översvämning, olycka och erosion* ovan.
[7] Polycykliska aromatiska kolväten.
[8] Daterad 2021-11-02.

Marföroreningar som finns vid Lödöse varv kan påverka även befintligt centrumområde som i översiktsplanen föreslås att förtätas (område 51). I efterföljande plan- och bygglovsprocesser bör det utföras en miljöteknisk markundersökning.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter – övriga allmänna intressen

Bostadsförsörjning

Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) ska kommunen anta riktlinjer för bostadsförsörjningen varje mandatperiod. Lilla Edets kommun har tagit fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning, som har varit på samråd under 2024. I Länsstyrelsens samrådsyttrande framförde vi att riktlinjerna levde upp till lagstiftningens krav och att de bedömdes vara genomarbetade och väl strukturerade. Riktlinjerna för bostadsförsörjning bör antas av kommunfullmäktige innan översiktsplanen skickas på granskning.

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande i arbetet med översiktsplanen när det gäller att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Lilla Edets riktlinjer för bostadsförsörjning har arbetats fram parallellt med översiktsplanen, vilket är en bra ordning som ger goda förutsättningar för att bostadsförsörjningsfrågorna ska kunna beaktas och hanteras i översiktsplanen. Översiktsplanen innehåller delar av de resonemang som också finns i riktlinjerna för bostadsförsörjning, till exempel kommunens demografiska utveckling, vilka bostadsbehov som invånarna har och bostadsförsörjning som en mellankommunal/regional fråga.

Kommunen kan i översiktsplanen lyfta fram riktlinjerna för bostadsförsörjning tydligare – förslagsvis som ett styrdokument under rubriken Utgångspunkter – samt hur de påverkat innehållet i översiktsplanen. Delar av *Handlingsplan Bostadsförsörjning* kan också med fördel tydligare kopplas till genomförandet av översiktsplanen.

Gestaltad livsmiljö

Det är positivt att kommunen i olika resonemang tar upp vikten av mötesplatser. Ett av de viktigaste verktygen för att skapa en social robusthet och gynna integration mellan olika befolkningsgrupper är att bygga blandat. Ett annat viktigt verktyg är att skapa mötesplatser där människor med olika bakgrund träffas naturligt. I sammanhanget är det viktigt att titta på de offentliga platsernas utformning, samt perspektiv som tillgänglighet, trygghet och tillgång till fritidsaktiviteter.

Kulturmiljövård

Kulturarvsplanen

Länsstyrelsen bedömer att det som anges i kulturarvsplanen, från år 2010, inte ger tillräckligt tydlig vägledning inför detaljplanering inom de utpekade kulturmiljöerna. Kommunen behöver ta fram mer utförliga analyser av kulturmiljövärden och karaktärer med tydliga riktlinjer för framtida planering för att kunna tillgodose kulturmiljövärdena.

För att kommunens kulturmiljövärden och landskapskaraktär ska värnas och utvecklas behöver det finnas ett relevant planeringsunderlag med riktlinjer och värdebeskrivningar för såväl områden som är av riksintresse för kulturmiljö samt kommunala bevarandeområden.

Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att uppdatera och komplettera kommunens kulturarvsplan. Länsstyrelsen deltar gärna i inledande samtal kring upplägg och omfattning för att få ett användbart och relevant planeringsunderlag.

Fornlämningar och arkeologi

Fornlämningar är en väsentlig del av kulturvärdena i ett landskap och ska beaktas i tidigt skede i planeringen av den fysiska miljön. Vid planering ska kommunen beakta särskilt intressanta kulturmiljöer och säkerställa att utpekade värden inte går förlorade utan bevaras och berikas.

På vilka sätt hänsynstagandet, bevarandet och brukandet av fornlämningar som resurs i samhällsplaneringen i praktiken ska ske framgår inte i översiktsplanen, utan frågorna hänskjuts till framtida detaljplanering. För att översiktsplanen ska kunna vara vägledande för kommunen vid framtida avvägningar behöver det av översiktsplanen tydligare framgå vad som menas med att fornlämningar ska beaktas och tas tillvara.

Flera av föreslagna utvecklingsområden berör kända fornlämningar och/eller områden med risk för okända fornlämningar. I samband med efterföljande detaljplanering behöver kommunen utreda fornlämningsförekomst, eventuell påverkan på fornlämningar och behov av anpassningar/tillståndsprövning.

Inom nedanstående utvecklingsområden ser Länsstyrelsen att det finns särskilt stor risk för konflikter med fornlämningar. Utbyggnad av områdena kan bli problematiska till följd av behov av hänsynstagande, anpassningar och begränsningar och/eller kostnader för arkeologi.

- Lilla Edet – område 10, 17 och 833.
- Hjärtum – område 22.
- Lödöse, område 21, 25, 31 och 51.

Utifrån befintligt underlag och nu kända förutsättningar avråder Länsstyrelsen från planerad markanvändning för område 22 i Hjärtum. Området berör den västra och mest fornlämningstäta delen av det kommunala bevarandeområdet. Vid en utbyggnad finns stor risk för att höga kulturhistoriska värden och sammanhang på platsen går förlorade. Utbyggnaden kommer i konflikt med flera förhistoriska gravar. Kopplingen mellan den nutida och den förhistoriska gravmiljön riskerar att begränsas, och förståelsen för platsens långa kulturhistoriska kontinuitet försämras. Länsstyrelsen anser därför att föreslagen markanvändning inom område 22 ur ett fornlämnings- och kulturmiljöhänseende är olämplig.

Markanvändningskartan med ställningstaganden och hänsynsresonemang åberopar i de flesta fallen kulturmiljöer, fornlämningar och kulturarvsplanen – men inte för samtliga områden, exempelvis utvecklingsområden i Lödöse. Översiktsplanen bör kompletteras med det. Begreppet *fornminne* behöver genomgående ändras till *fornlämning*. Felaktiga referenser till kulturminneslagen behöver justeras till kulturmiljölagen.

Natur och vatten

Naturvårdsavtal

Översiktsplanen bör kompletteras med information om naturvårdsavtal, som ett formellt skydd av skogsmark.

Vattenverksamhet

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen i översiktsplanen upplyser om vad som gäller kring vattenverksamhet, då det i efterföljande planering och prövning kan bli aktuellt med anmälan eller tillstånd enligt 11 kap miljöbalken. Om kommande detaljplaner kommer att innebära några stabiliseringsåtgärder i eller i anslutning till vattenområden så utgör även det vattenverksamhet som, beroende på omfattning, kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig.

Markavvattning

Områden som markavvattnas är ofta områden som är känsliga för översvämning och de kan potentiellt vara del av blå stråk i landskapet. Bebyggelse bör undvikas inom markavvattnings-företagets båtnadsområde för att inte omöjliggöra återställande av de naturliga vattennivåerna i landskapet. Vid planläggning av ett område med befintlig markavvattning är det lämpligt att de gällande tillstånden/förrättningarna inom planområdet omprövas utifrån de förändrade förhållandena.

Länsstyrelsen vill vidare informera att åtgärder som utförs för att skydda mot vatten med avsikt att varaktigt öka en fastighets lämplighet för till exempel bebyggelse kan innebära markavvattning enligt 11 kap. miljöbalken. Frågan att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och vilka fastigheter som är berörda får prioriteras i efterföljande planprocesser.

I Västra Götalands län är markavvattning förbjuden och om så avses utföras krävs dispens och tillstånd från Länsstyrelsen. Framtida detaljplaner behöver även ta hänsyn till eventuell påverkan, direkt eller indirekt, på befintliga markavvattningsföretag och i det fall de berörs behöver de ingå som en del i samrådskretsen.

Strandskydd

För den föreslagna sammanhängande bostadsbebyggelsen i södra lilla Edet samt flytten av Strömmavallen kan det bli aktuellt att strandskyddet inträder då dessa områden omfattas av detaljplaner i dagsläget. För att kunna upphäva strandskyddet igen krävs då att

något av de särskilda skälen för strandskyddsdispens är tillämpbara. Frågor får lösas i detaljplaneskedet.

Areella näringar

Jordbruk

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett kunskapsunderlag om jordbruksmark inför arbetet med översiktsplanen. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår också att kommunen valt bort vissa platser för utbyggnad till förmån för bevarande av jordbruksmark. Kommunen visar också på god förståelse för att ytterligare avvägningar och anpassningar kan komma att behöva göras i efterföljande detaljplanering.

Energi, material och teknisk försörjning

Reningsverk

Planförslaget ger förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk. Precis som kommunen skriver i översiktsplanen behöver bland annat närheten till bostäder studeras i efterföljande planering och prövning. Länsstyrelsen anser att det är bäst ifall planeringen enligt PBL och tillståndsprövning enligt miljöbalken i möjligaste mån sker parallellt.

Det finns idag problem med inläckande vatten till reningsverket vilket gör att man bräddar orenat avloppsvatten. Länsstyrelsen vill påminna om att vid utökad bebyggelse behöver kapaciteten för vatten- och avloppsrening vara tillräcklig.

Elförsörjning[9]

Svenska kraftnät har både befintliga anläggningar samt pågående projekt i kommunen, vilket också framgår i översiktsplanen. Texten behöver justeras något vad gäller var ledningarna går.[10]

Elektromagnetiska fält

Översiktsplanen behöver justeras med avseende på skrivningar kring magnetfält och samråd, och därtill kompletteras med information om elsäkerhetsavstånd.[11]

[9] Se också *Riksintressen* ovan.
[10] Se Svenska Kraftnäts yttrande, daterat 2025-01-14.
[11] Se Svenska Kraftnäts yttrande, daterat 2025-01-14.

Totalförsvarets civila intressen

Kommunen har beskrivit att riksintresse totalförsvaret alltid har företräde framför andra intressen. Kommunen bör även beskriva hur kommunen kommer att beakta totalförsvaret i planeringen i övrigt. MSB har tagit fram en vägledning för hur totalförsvarets civila intressen kan beaktas i den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen.[12] I vägledningen finns bland annat exempel och checklistor som kommunen kan använda i planeringen.

Övriga synpunkter

Det finns ett par områden i mark- och vattenanvändningskartan som saknar information.[13] Vidare finns det områden som inte är tillräckligt tydliga med vad som ska på platsen.[14] Kommunen behöver justera det innan granskningen.

För att öka tydligheten och kopplingen mellan den digitala kartan och textdokumentet vore det bra om det går att länka från kartan till textdokumentet vid hänvisningar så att läsaren lättare kan följa kommunens resonemang och bedömningar.

Att kommunen använder sig av den digitala kommunkartan gör förståelsen av den digitala kartan lite besvärlig. Som läsare av översiktsplanen finns möjlighet att också ta del av flikar som Vård & omsorg, Uppleva & göra och Kultur. Informationen i flikarna kan vara intressant, men dessa delar utgör inte en del av planförslaget. Till granskningen kan kommunen undersöka om det går att begränsa antalet synliga och valbara flikar i kommunkartan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsarkitekten och funktionschefen Andreas Lidholm med kulturgeografen Torbjörn Sahl som föredragande. Företrädare för avdelningen för civilt försvar och beredskap, landsbygdsavdelningen, miljöavdelningen, natur- och vattenavdelningen och samhällsavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

---

[12] Se https://www.msb.se/sv/publikationer/totalforsvarets-civila-intressen-i-samhallsplaneringen---med-fokus-pa-den-fysiska-planeringen-enligt-plan--och-bygglagen/
[13] T.ex. i Nygård.
[14] T.ex. teknisk anläggning (område 70).

Yttranden för kännedom från:

Energimyndigheten, LFV, MSB, Skogsstyrelsen, SGI, Svenska Kraftnät och Trafikverket.

Kopia till:

Energimyndigheten, Försvarsmakten, LFV, MSB, Skogsstyrelsen, SGI, Svenska Kraftnät och Trafikverket.

TYRÉNS

Miljökonsekvensbeskrivning
Strategisk miljöbedömning
ÖVERSIKTSPLAN LILLA EDET

2025-06-25

Uppdrag:	340137 Ny översiktsplan Lilla Edets kommun RAM SAN 2022-310
Titel på rapport:	Miljökonsekvensbeskrivning Översiktsplan Lilla Edet
Status:	Slutversion granskning
Datum:	2025-06-25

Medverkande

Beställare:	Lilla Edets kommun
Kontaktperson:	Linnéa Andersson
Konsult:	Tyréns Sverige AB
Uppdragsansvarig:	Emelie Johansson
Ansvarig MKB inkl. kvalitetsgranskning:	Ida Marttila
Handläggare MKB:	Elin Norman Emelie Thomasson Emelie Gustafsson

Sammanfattning

Inledning

Lilla Edets kommun har tagit fram ett förslag till en ny översiktsplan. En översiktsplan är, enligt miljöbalkens definition, en plan som alltid kan antas innebära betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning ska därför genomföras för översiktsplanen och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas. Tyréns AB har fått uppdraget att ta genomföra miljöbedömning och ta fram MKB. MKB:n togs fram inför översiktsplanens samråd och denna version har kompletterats och uppdaterats inför att översiktsplanen ställs ut för granskning.

Avgränsning och metod

De miljöaspekter som tas upp i denna MKB är *Biologisk mångfald*, *Kulturmiljö och landskapsbild*, *Jordbruksmark*, *Klimatpåverkan*, *Klimatanpassning* och *Vattenmiljö*. Avgränsningen har samrådts med Länsstyrelsen Västra Götaland 2024-05-31.

Konsekvensbedömningen har fokuserat på att identifiera hur situationen ser ut i kommunen idag och därefter bedömt påverkan, effekter och konsekvenser av planförslaget, för respektive aspekt. I bedömningen har fokus varit på översiktsplanens ställningstaganden och riktlinjer samt markanvändningskartan. Övrig text har också ingått i bedömningarna men tillskrivs inte samma tyngd, då ställningstaganden/riktlinjer och markanvändningskartan utgör de konkretaste delarna av översiktsplanen och som bedöms få störst genomslag i den kommande planeringen.

Alternativ

Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt 6 kapitel 11 § miljöbalken innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ.

I MKB:n redovisas konsekvenserna av planförslaget och nollalternativet. Nollalternativet beskriver den förväntade utvecklingen om planförslaget inte antas. Nollalternativet innebär att gällande översiktsplan från 2012 samt den fördjupade översiktsplanen för Lödöse fortsatt är de strategiska dokument som ger vägledning vid planering av kommunens markanvändning.

Den gällande översiktsplanen pekar ut en huvudsaklig utveckling i befintliga tätorter, samtidigt som den lämnar öppet för tolkningsmöjligheter i

omkringliggande områden kring tätorterna och ett antagande om att fördjupade översiktsplaner för respektive tätort behövde tillkomma.

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse pekar ut en stationsnära utveckling där en stor del av utvecklingen pekas ut på jordbruksmark.

Utifrån kommunens framtagna planeringsstrategi görs bedömningen att den gällande översiktsplanen inte har fungerat som vägledande och ny bebyggelse har primärt tillkommit i områden som inte ligger i linje med översiktsplanen. Med nollalternativet bedöms det därmed finnas risk att utveckling fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar.

Nuläge och områdesförutsättningar

Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd med rik historia. Kommunen delas av Göta älv som sträcker sig i en öppen dalgång i nord-sydlig riktning med höga bergssidor. Längs dalgången finns ett ofta småskaligt odlingslandskap med inslag av lövskog. Öster och väster om Göta älvdalen sträcker sig omfattande kuperade barrskogsområden med många sjöar. Kommunen genomkorsas i nord-sydlig riktning av E45. Norge-Vänerbanan skär igenom östra delen av kommunen.

Sprickdalslandskapet skapar varierande naturmiljöer som barrskog, sjöar och våtmarker. Göta älvs biflöden med meandrande vattendrag och sprickdalslandskapets otillgänglighet skapar goda förutsättningar för många störningskänsliga arter. Göta älvs dalgång är också en viktig flyttled för fåglar och livsmiljö för fladdermöss, och älven är en av de artrikaste i landet vad gäller fiskarter, trots minskningar på grund av vattenkraft.

Älven har historiskt varit betydelsefull som transportväg och haft stor betydelse för handel och etableringar i området. Kommunens långa historia innebär också att markerna har brukats under lång tid. Det karaktäristiska odlingslandskapet utgörs av flacka områden längs Göta älv med betade raviner och skogsklädda höjder på sidorna.

De klimatrelaterade riskerna översvämning, ras, skred och erosion förväntas öka i kommunen, till följd av den pågående klimatförändringen. Årsmedelnederbörden förväntas öka, samtidigt som kraftiga regn i form av skyfall ökar i intensitet. Havsnivåhöjningar gör att höga flöden i Göta älv kan öka risk för översvämningar och risker kopplad till erosion och skred.

I kommunen finns 20 ytvattenförekomster och fyra grundvattenförekomster. Majoriteten av vattendragen har idag måttlig ekologisk status. Påverkanskällor som främst pekas ut för ytvatten är jordbruk, enskilda

avlopp, atmosfärisk deposition och vattenkraft. Samtliga grundvattenförekomster har god kemisk status och god kvantitativ status och för grundvattenförekomsterna pekas transport och infrastruktur ut som påverkanskällor.

Miljökonsekvenser

Biologisk mångfald

Planförslaget har flertalet ställningstaganden för naturvärden och naturmiljö som bland annat innebär att områden med höga värden och skyddade arter ska värnas. Ställningstagandena är inte bara kopplade till kända, skyddade områden utan har ett bredare synsätt på naturmiljön som exempelvis också inkluderar spridningssamband. Planförslaget innebär dock att det kan uppstå negativ påverkan på skyddade arter och grön infrastruktur om inte hänsyn tas till dessa värden inom markanvändningsområden för utveckling av exempelvis *Grönområde och park*.

Med en uppdatering av kommunens naturvårdsprogram och en uppdatering av naturvårdsdatabasen enligt standard för naturvärdesinventering kan bevarandet av områden som saknar lagligt skydd, men som är av betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband, säkerställas genom tydliga ställningstaganden kopplat till utpekande i naturvårdsprogrammet.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för biologisk mångfald och ekologiska samband då planförslaget innehåller fler ställningstaganden samt innefattar fler aspekter av värdet.

Kulturmiljö och landskapsbild

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden för kulturvärden och områden med höga kulturvärden ska värnas. I planförslaget anges också att kommunens kulturmiljöprogram ska uppdateras, vilket är positivt då bland annat sentida kulturmiljöer saknas i nuvarande kulturarvsplan. Ett uppdaterat kunskapsunderlag bidrar till att kulturvärden och kulturmiljöer inom kommunen tydliggörs, vilket skapar kunskap och förståelse för dessa värden som ska vara vägledande vid planläggning och bygglovsärenden. Utöver de miljöer och byggnader som pekas ut i underlag finns strukturer, element och miljöer i orter och i landskap som också behöver tydliggöras och beaktas i kommande planarbeten för att inte dessa värden ska gå förlorade. Planförslaget har även ställningstaganden för stads- och landskapsbild men de bedöms som få i antalet.

Planförslaget bedöms kunna medföra negativ påverkan på stads- och landskapsbilden i och intill tätorterna där förtätning och nya utbyggnadsområden planeras om inte hänsyn tas till kulturvärden, viktiga siktlinjer/utblickar till landmärken och omgivande landskap. Här behöver underlag och riktlinjer tas fram för att ge vägledning så att inte värden påverkas negativt.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för kulturmiljön då planförslaget innehåller fler ställningstaganden, vilket bedöms ge positiva effekter och konsekvenser för kommunens kulturvärden. I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och nollalternativet en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar. Risk för negativ påverkan på kulturmiljö och stads- och landskapsbild finns även för tätorterna då värden i befintliga miljöer behöver klargöras och riktlinjer för hur ändring och tillägg i bebyggelsen ska ske behöver arbetas fram.

Jordbruksmark

Enligt planförslagets ställningstaganden ska brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen. Planförslaget innebär dock ianspråktagande av jordbruksmark i ett antal planerade utbyggnadsområden på sammantaget cirka 130 hektar jordbruksmark, motsvarande cirka 2,5 procent av kommunens jordbruksmark, där kommunen anser att utbyggnad utgör väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark eventuellt kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse. Det behöver dock utredas vidare i kommande planprocesser där också utbyggnadsordningen som beskrivs i planförslaget blir en viktig del. Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängning leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion.

Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, och inkluderar färre ställningstaganden och riktlinjer för att ta

hänsyn till jordbruksmark. Nollalternativet bedöms medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

Klimat

Klimatpåverkan

Planförslagets ställningstaganden gällande minskad klimatpåverkan bedöms leda till positiva effekter och konsekvenser för att minska klimatbelastande utsläpp inom kommunen. Den befolkningsökning som planförslaget tar höjd för bedöms vara en utmaning i relation till Lilla Edets målsättning om att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent till år 2030, då det innebär en hög utbyggnadstakt av bostäder och infrastruktur samt ett ökat resande inom kommunen. Planförslaget nyttjar dock till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära lägen, vilket skapar goda förutsättningar för hållbart resande. Utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar dock att bidra till ökad personbilstrafik. Det är positivt att planförslaget inkluderar utrymme för enstaka tillkommande etableringar av vindkraftverk samt att det inom utpekade verksamhetsområden också kan rymmas ytor för energiproduktion såsom solcellsparker.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för, samt personbilstrafik kopplad till delar av tillkommande bebyggelse bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

Planförslaget bedöms mer positivt i jämförelse med nollalternativet, då det ger bättre vägledning till att arbeta med att minska kommunens klimatpåverkan inom flera områden.

Klimatanpassning

Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag avseende klimatrisker som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och ras- och skredrisker. Planförslaget innebär dock etablering av viss bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning samt områden utpekade som skredriskområden. De identifierade riskerna beskrivs i de platsspecifika ställningstagandena för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer och gjort viktiga ställningstaganden för att minska

klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Planförslagets föreslagna bebyggelseområden är bättre anpassade utifrån hänsyn till klimatrelaterade risker, jämfört med nollalternativet. Planförslaget bedöms också inkludera bättre anpassade ställningstaganden utifrån uppdaterade och tillkommande underlag och riktlinjer, jämfört med nollalternativet. Planförslaget inkluderar ställningstaganden kring grönstrukturens inverkan för att motverka urbana värmeöar och höga temperaturer, vilket saknas i nollalternativet.

Vatten

Planförslaget i sig bedöms inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas negativt. Det är viktigt att kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna samt att hänsyn tas till förekomst av förorenade områden vid exploatering. Närområdet längs de flesta vattendragen pekas ut som *Natur och friluftsliv* vilket bedöms kunna ha positiva konsekvenser för flera kvalitetsfaktorer. Där utveckling av områden nära vattendragen ska ske är det viktigt att hänsyn tas till vattendragen, men vissa utvecklingsområden skulle också kunna innebära positiva konsekvenser. Exempelvis där industrimark föreslås omvandlas till *Grönområde och park*.

Planförslaget ska ge förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk, vilket bedöms som positivt då ett nytt reningsverk kan medföra bättre rening och en minskad belastning av näringsämnen på recipienter.

För grundvattenförekomster i kommunen kan kvaliteten och kvantiteten säkras i och med kommunens planer att skapa vattenskyddsområden för de mindre grundvattentäkterna.

Avstämning mot mål och riktlinjer

Miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Målen beskriver de egenskaper som vår miljö måste ha för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. De miljökvalitetsmål som bedöms som relevanta för denna MKB och hur de bedöms påverkas av den nya översiktsplanen, presenteras nedan.

Planförslaget bedöms motverka måluppfyllelse	Planförslaget bedöms varken medverka till eller motverka måluppfyllelse	Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse

Miljökvalitetsmål	**Planförslagets påverkan på målet**
Begränsad klimatpåverkan	Planförslaget kan medverka till måluppfyllelse genom goda ställningstaganden för att arbeta vidare med att minska kommunens klimatpåverkan. Föreslagen bebyggelseutveckling nyttjar till stor del befintliga strukturer i befintliga tätorter och transportinfrastruktur vilket kan bidra positivt till målet.
	Planförslaget bedöms dock motverka målet i och med att mycket ny bebyggelse tillkommer, där nybyggnation i sig antas generera utsläpp av växthusgaser samt att utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar att bidra till ökad personbilstrafik.
Levande sjöar och vattendrag	Planförslaget bedöms kan bidra till måluppfyllelse genom att bidra till att stärka viktiga strukturer längs vattendragen när markanvändning pekas ut som Natur och friluftsliv där. Det är också positivt där hårdgjord mark föreslås omvandlas till grönområde.
	Planförslaget med för att ny bebyggelse tillkommer som kan innebära tillkommande föroreningsbelastning på vattendrag och sjöar, vilket skulle motverka måluppfyllelse. Det är viktigt att i det fortsatta arbetet med riktlinjer för dagvatten anpassa dem till att medverka till att miljökvalitetsnormer för berörda kvalitetsfaktorer nås och att lämplig dagvattenhantering tas fram i arbetet med detaljplaner där risk finns för påverkan på känsliga recipienter. Mark där det idag förekommer förhöjda föroreningshalter och som vid byggnation saneras kan minska föroreningsbelastning.
Grundvatten av god kvalitet	Planförslaget bidrar till långsiktig säkring av dricksvatten genom att bilda vattenskyddsområden för mindre dricksvattentäkter för att långsiktigt säkra kvalitet och kvantitet, vilket bedöms bidra till målet.
Ett rikt odlingslandskap	Planförslaget innehåller riktlinjer som anger att brukningsvärd jordbruksmark ska undvikas, men planförslaget bedöms ändå motverka måluppfyllelse då nya bebyggelseområden planeras på jordbruksmark. Planförslaget riskerar att motverka måluppfyllelse avseende kulturmiljövärden eftersom det inte finns tydliga riktlinjer för tillkommande bebyggelse på landsbygden.
	Planförslaget kan medverka till måluppfyllelse då lantbrukets förutsättningar kan stärkas genom att exploatering för att bedriva jordbruksnäring, eller underlätta för lantbrukets fortlevnad, lyfts i planförslaget.

God bebyggd miljö	Planförslaget säkerställer grönområden i anslutning till tätorterna och förstärker samband mellan tätorterna och älven. Planförslaget bedöms i stort möjliggöra för uppfyllande av miljömålet avseende kulturmiljö. Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse genom att hänsyn tas till att människor inte ska utsättas för oacceptabla klimatrelaterade säkerhetsrisker orsakade av översvämning, ras och skred.
	Ianspråktagande av jordbruksmark innebär negativ påverkan på hushållning med naturresurser vilket bedöms motverka måluppfyllelse.
Ett rikt växt- och djurliv	Planförslaget innehåller ställningstaganden som bedöms säkerställa värdefull natur och skyddsvärda arter. Markanvändningen bidrar långsiktigt till att områden med betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband säkerställs. Sammantaget bedöms planförslaget bidra till måluppfyllelse.

Miljökvalitetsnormer

Gällande miljökvalitetsnormer för vatten bedöms planförslaget i sig inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas. Kommunens avsikt att bilda vattenskyddsområden för mindre dricksvattentäkter för att långsiktigt säkra kvalitet och kvantitet bedöms bidra positivt till miljökvalitetsnormer för grundvattenförekomster.

Avseende miljökvalitetsnormer för luftkvalitet beräknas både miljökvalitetsnorm och miljökvalitetsmålet *Frisk luft* klaras med god marginal i hela beräkningsområdet. I kommande detaljplanering är det viktigt att utreda hur förtätning i tätorterna påverkar luftkvaliteten. Det är även viktigt att hänsyn tas till buller från väg- och järnvägstrafik.

Innehållsförteckning

1 Inledning 12
1.1 Bakgrund och syfte 12

2 Miljöbedömning 12
2.1 Syfte och process 12
2.2 Avgränsning 13
2.3 Metod för bedömning 14
2.4 Bedömningsgrunder 14
2.5 Bedömning av effekt och konsekvens 15
2.6 Osäkerheter 15

3 Alternativ 16
3.1 Nollalternativ 16
3.2 Planförslag 18
3.3 Alternativ lokalisering och utformning 22

4 Miljöaspekter 29
4.1 Biologisk mångfald 29
4.2 Kulturmiljö och landskapsbild 34
4.3 Jordbruksmark 43
4.4 Klimat 49
4.5 Vatten 57

5 Avstämning mot mål och riktlinjer 61
5.1 Miljökvalitetsnormer 61
5.2 Nationella miljökvalitetsmål 62

6 Samlad bedömning 65

7 Fortsatt arbete och uppföljning 69
7.1 Fortsatt arbete 69
7.2 Uppföljning 70

8 Referenser och underlag 72

Bilaga 1: PM Beskrivning av bortvalda alternativ och anpassningar

1 Inledning

Detta kapitel redovisar bakgrund och syfte med aktuell översiktsplan.

1.1 Bakgrund och syfte

Enligt plan- och bygglagen ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Den gällande översiktsplanen från 2012 har bedömts inaktuell varmed en ny kommuntäckande översiktsplan ska tas fram.

2 Miljöbedömning

I detta kapitel beskrivs miljöbedömningens syfte, avgränsning, metod, underlag och osäkerheter.

2.1 Syfte och process

Syftet med miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Enligt 6 kapitel 3 § miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras när en plan eller ett program ska upprättas eller ändras, om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Den aktuella planen är en plan som alltid bedöms medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning genomförs därför parallellt med framtagandet av planen enligt lagstiftningen i 6 kapitel miljöbalken. Den strategiska miljöbedömningen innehåller ett antal processteg. Dessa är

- Avgränsning med samråd
- Integrering av miljöaspekter och framtagande av MKB
- Inarbetande av synpunkter
- Uppföljning

En del av miljöbedömningen innebär utöver att integrera miljöaspekter i planeringen att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) vilken ska ingå som beslutsunderlag till planen (6 kapitel 1 § miljöbalken). Syftet med miljökonsekvensbeskrivningen är att möjliggöra en samlad bedömning av

påverkan på människors hälsa och miljön till följd av planens genomförande.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska även ange hur planen påverkar möjligheten att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen. I miljökonsekvensbeskrivningen lämnas förslag på åtgärder för att förhindra eller minimera negativa miljöeffekter av föreslagna inriktningar och åtgärder i planen.

I denna MKB redovisas miljökonsekvenserna av Översiktsplan 2050. Rapporten har tagits fram inför samråd om planförslaget och dess miljökonsekvensbeskrivning, och reviderats efter samrådet inför att planen ställs ut för granskning. De synpunkter som framförts under samrådstiden har gåtts igenom och föranlett ändringar både i planen och i miljökonsekvensbeskrivningen. Planförslaget och miljökonsekvensbeskrivningen ställs ut för granskning innan planförslaget kan antas av kommunen.

2.2 Avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar konsekvenserna av de fysiska förändringar som planen medför. Fokus ligger på de värden som berörs direkt av planerade åtgärder, indirekt inom influensområdet och/eller kumulativt.

Nedan beskrivs miljökonsekvensbeskrivningens avgränsningar vad gäller geografi, tid och miljöaspekter.

2.2.1 Avgränsning i geografi

Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar i första hand samma geografiska område som översiktsplanen, det vill säga hela Lilla Edets kommun. För vissa aspekter kan konsekvensbeskrivningen dock behöva ha ett vidare perspektiv.

2.2.2 Avgränsning i tid

Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar samma planeringshorisont som översiktsplanen, vilken är år 2050.

2.2.3 Avgränsning av miljöaspekter

De aspekter som bedömts vara relevanta att behandla i miljökonsekvensbeskrivningen är:

- Biologisk mångfald
- Kulturmiljö och landskapsbild
- Vatten
- Jordbruksmark
- Klimatpåverkan och klimatanpassning

Avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen har stämts av med länsstyrelsen vid samråd 2024-05-31.

2.3 Metod för bedömning

En MKB:s omfattning och detaljeringsgrad ska, enligt miljöbalkens 6 kapitel 12 §, vara rimlig med hänsyn till

- bedömningsmetoder och aktuell kunskap,
- planens eller programmets innehåll och detaljeringsgrad,
- var i en beslutsprocess som planen eller programmet befinner sig,
- allmänhetens intresse,
- att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder.

Detta innebär att vissa effekter blir mer belysta än andra och att aspekter som har liten betydelse kan behandlas översiktligt eller utelämnas. Det innebär också att konsekvenser av en översiktsplan endast kan göras på den nivå och utifrån de intentioner och ställningstaganden för fysisk planering som framhålls i planen.

I bedömningen av översiktsplanen är fokus på markanvändningskartan med tillhörande ställningstaganden samt ställningstaganden i planbeskrivning. Övrig text ingår också i bedömningarna, men tillskrivs inte samma tyngd, eftersom ställningstaganden samt markanvändningskartan utgör de konkretaste delarna och kan antas vara det som framförallt får genomslag i efterföljande planering.

Bedömningen av planförslaget sker iterativt med återkoppling till översiktsplanearbetet, vilket medför att miljökonsekvensbedömning har möjlighet att påverka innehållet i översiktsplanen.

2.4 Bedömningsgrunder

För att systematisera och underlätta konsekvensbedömningen används bedömningsgrunder. Där det är möjligt anges bedömningsgrunder i form av

lagkrav, normer och riktvärden. För aspekter som saknar sådana krav utgör exempelvis miljömål samt allmänna förutsättningar och värdebeskrivningar bedömningsgrund.

2.5 Bedömning av effekt och konsekvens

För de miljöbedömningar som görs i MKB:n används begreppen ”påverkan”, ”effekt” och ”konsekvens”.

Påverkan avser förändring av miljön genom exempelvis fysiskt intrång eller störningar i form av buller.

Effekt är en förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer eller förändringar i miljökvalitet som kan mätas, beräknas eller på annat sätt beskrivas.

Påverkan	Den fysiska åtgärden i sig
Effekt	Den förändring som kan uppkomma i omgivningen av påverkan
Konsekvens	Betydelsen av denna förändring efter att skyddsåtgärder vidtagits

Konsekvens är betydelsen av de effekter som uppkommer, den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel biologisk mångfald.

Bedömningen av konsekvenser görs utifrån en sammanvägning av omgivningens värden/känslighet och omfattningen av den påverkan (effekt) som uppstår.

Konsekvensbedömningen görs i förhållande till nuläget, det vill säga de nu rådande förutsättningarna i området. Även nollalternativets konsekvenser bedöms i förhållande till nuläget. En jämförelse av planförslagets konsekvenser görs därefter mot nollalternativets konsekvenser.

2.6 Osäkerheter

Bedömningar i en MKB är alltid förknippade med ett visst mått av osäkerhet, dels till följd av att de är kopplade till en framtida utveckling som inte alltid helt går att förutse utan ofta är baserade på prognoser och antaganden. Efterföljande planering hanteras i detaljplaner och bygglov. De effekter och konsekvenser som planförslaget bedöms medföra är på så sätt preliminära och planens strategiska nivå tillför vissa osäkerheter till bedömningarna.

3 Alternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt miljöbalken innehålla en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar med en motivering varför ett visst alternativ har valts. Vidare ska konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd beskrivas, ett så kallat nollalternativ.

3.1 Nollalternativ

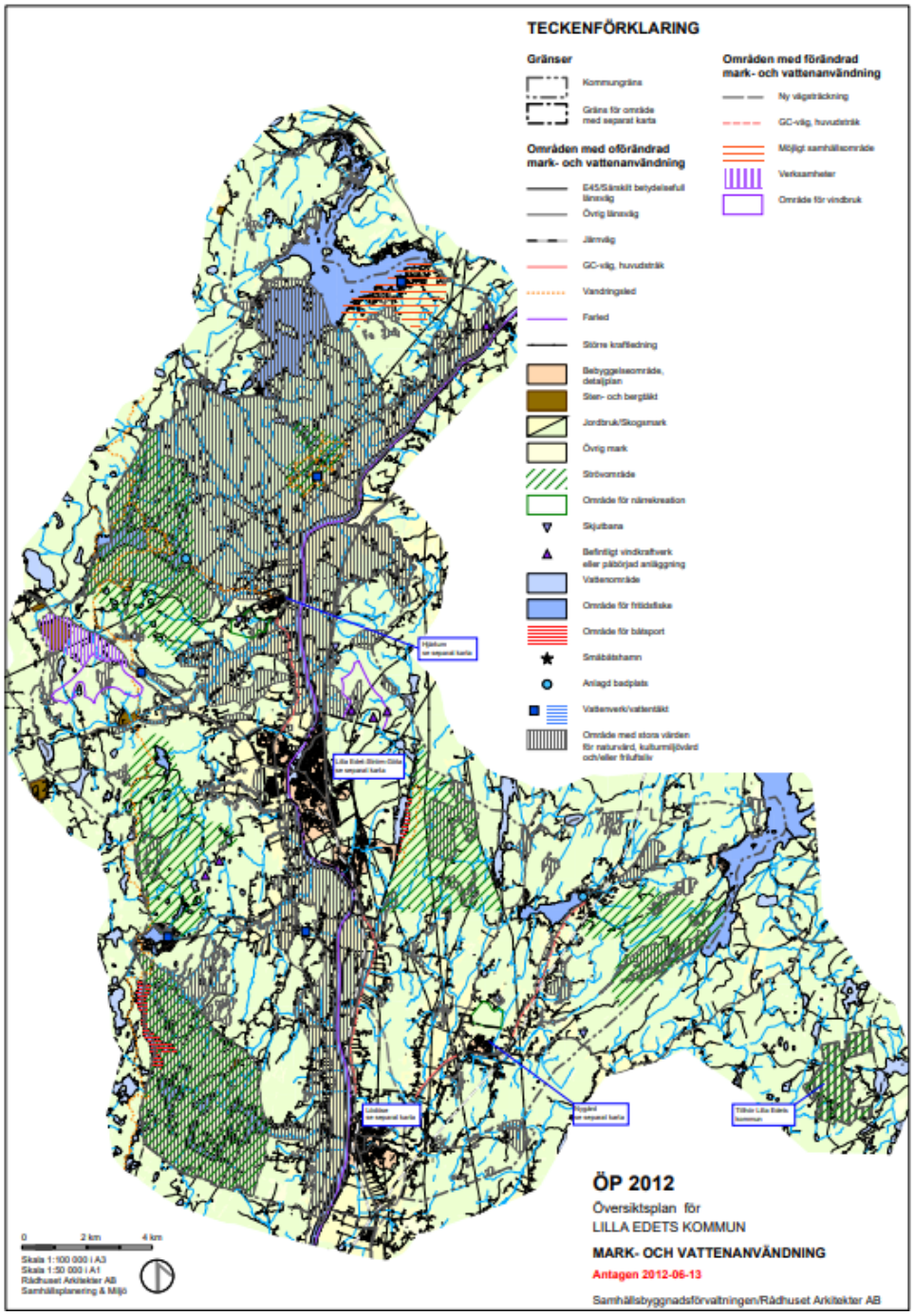
Detta kapitel behandlar nollalternativet, den utveckling och de effekter som förväntas i framtiden om översiktsplanen inte kommer till stånd. Beskrivningen av nollalternativet inkluderar den utveckling som kan förutses utifrån nuläget med miljöförhållanden och gällande planer.

De nu gällande översiktsplanerna i Lilla Edets kommun består av:

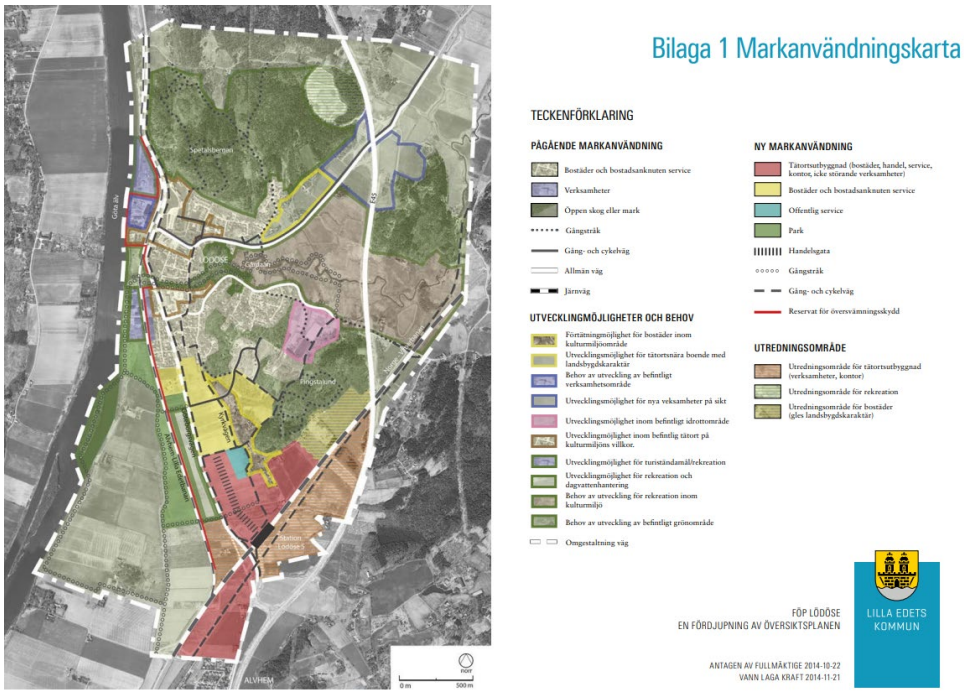
- Översiktsplan (ÖP) 2012 - Den kommunövergripande översiktsplanen, antagen den 13 juni 2012, §33, samt beslut om aktualitetsprövning 2 maj 2018.
- Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Lödöse – Fördjupning av översiktsplanen för tätorten Lödöse antagen den 22 oktober 2014, §54.

Den nu gällande kommunövergripande översiktsplanen förordar en utveckling av befintliga tätorter. Omdragning av E45 och en ny station i Lödöse var ännu ej färdigt vid översiktsplanens antagande, varför sedermera en fördjupad översiktsplan för Lödöse arbetades fram. Översiktsplanen pekade ut en utveckling där huvudsaklig utveckling förordades i befintliga tätorter, samtidigt som den lämnar öppet för tolkningsmöjligheter i omkringliggande områden kring tätorterna och ett antagande om att fördjupade översiktsplaner för respektive tätort behövde tillkomma.

Översiktsplanens markanvändningskarta kompletteras av en karta över regler och rekommendationer, samt inzoomningar på respektive tätort. Se Figur 1 nedan för markanvändningskartan.

Figur 1. Markanvändningskarta översiktsplan för Lilla Edets kommun, antagen 2012.

Figur 2. Markanvändningskarta för fördjupad översiktsplan Lödöse, antagen 2014.

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse pekar ut en stationsnära utveckling, där hänsyn ska tas till bland annat kulturmiljöer och riksintresse för naturvård. Utveckling pekas ut på jordbruksmark, se Figur 2.

I framtagen planeringsstrategi gör kommunen bedömningen att översiktsplanen inte har fungerat som vägledande och ny bebyggelse har primärt tillkommit i områden som inte ligger i linje med översiktsplanen. Med nollalternativet finns risk att utveckling fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar.

3.2 Planförslag

Planförslaget består av en planbeskrivning och en digital klickbar karta med ställningstaganden, som till publik granskning inarbetas i en storymap där text och karta kan läsas parallellt. Till planförslaget hör också ett antal planeringsunderlag. Underlag framtagna specifikt för översiktsplanen är

- Planeringsunderlag jordbruksmark
- Metodbilaga för klimatrelaterade risker

I den planeringsstrategi som beslutades i december 2023 konstaterades behovet av att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan för att ge

vägledning till efterföljande planering som vilar på aktuella grunder. Processen inleddes januari 2024 och är nu framme vid granskningsfasen.

Totalt bedöms översiktsplanen möjliggöra ungefär 2 600 ytterligare bostäder, utöver vad som redan finns i uppstartad planering eller planering som är tänkt att startas upp inom den närmaste tioårsperioden. Den totala mängden bostäder som översiktsplanen möjliggör är cirka 3 650bostäder.

Bebyggelseutveckling

Målbilden för bebyggelseutvecklingen innebär att den huvudsakliga utvecklingen koncentreras till tätorterna (de två centralorterna Lilla Edet och Lödöse samt de två landsbygdorterna Hjärtum och Nygård). Därigenom styrs merparten av bebyggelseutvecklingen till lägen med god närhet till kollektivtrafik och befintlig infrastruktur. Planförslaget möjliggör och tar höjd även för viss tillkommande bebyggelse på landsbygden (se rubrik nedan). Nya utbyggnadsområden och förbättringar i gång- och cykeltrafik görs för att bättre knyta samman kommunens olika delar och därigenom skapa en mer sammanhållen kommun. Bland annat föreslås utbyggnad för att ytterligare bygga samman Lilla Edet med Göta och Ström, som tillsammans utgör en funktionell enhet.

Mångfunktionell bebyggelse, där servicefunktioner koncentreras tillsammans med bostäder, återfinns främst inom centralorterna och i viss utsträckning inom landsbygdsorterna.

Nya verksamhetsområden i goda kommunikationslägen föreslås i Lödöse, norr om Lilla Edet, Nygård, samt i anslutning till befintlig grustäkt i Dunnebacken. Befintliga verksamhetsområden kvarstår med undantag från delar av befintliga verksamhetsområden vid älven, söder om Gårdaåns mynning i Lödöse. På denna plats bedöms annan markanvändning som mer lämplig.

Natur och friluftsliv

Översiktsplanen uppmärksammar viktiga områden för natur och friluftsliv så som stora sammanhängande områden där fragmentisering inte ska ske. Naturliga våtmarksområden och ekologiskt känsliga områden av högre naturvärdesklass pekas ut som skyddsvärda. Föreslagen utveckling av ny bebyggelse är beskriven så att hänsyn till Göta älv med biflöden ska tas.

Översiktsplanen pekar ut viktiga funktioner och områden för natur- och friluftsliv så som entréer till naturområden av särskild betydelse och där god tillgänglighet till kommunikationer finns. Befintliga vandringsleder synliggörs

i markanvändningskartan. Rekreativa stråk längs Göta älv föreslås utvecklas vid centralorterna.

Kommunikationer

Översiktsplanens målbild är att stärka sambanden över kommungränsen och mellan olika delar av kommunen, samt att skapa förutsättningar för ett hållbart resande. Baserat på detta pekar planförslaget ut utbyggnad och utveckling av gång- och cykelvägar såväl mellan som inom landsbygdsorter och centralorterna. Viktiga framtida regionala och mellankommunala cykelstråk för pendling och rekreation pekas även ut mellan Västerlanda och Trollhättans kommun, Hjärtum och Trollhättans kommun, Lilla Edet och Trollhättans kommun (öster om älven) samt Lilla Edet och Ljungskile (Uddevalla kommun).

I Lödöse föreslås flera nya stråk av varierande karaktär och funktion som binder samman den framtida centralortens gamla och nya delar.

Befintliga bytespunkter för kollektivtrafik i Lödöse och Lilla Edet ges utrymme att utvecklas och tillgängligheten till dessa stärks genom föreslagen utbyggnad av gång- och cykelvägar inom och till centralorterna.

Befintlig väntbrygga för båtar i Lilla Edet föreslås utvecklas för gästhamn och nuvarande industrihamn i Lödöse föreslås omvandlas till fritidsbåtshamn i samband med föreslagen omvandling av varvsområdet.

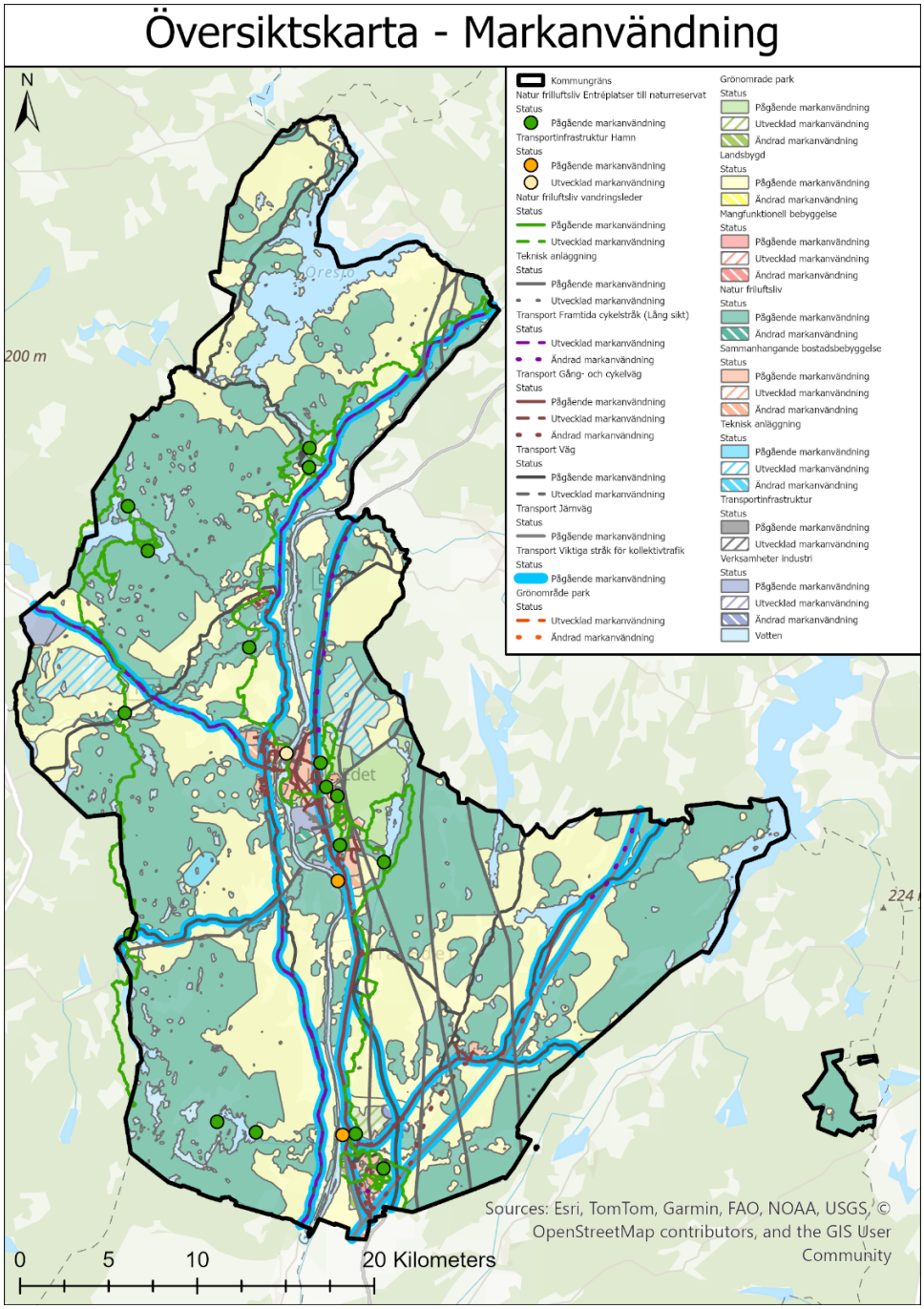
Järnvägen, väg E45 och Göta älv synliggörs i markanvändningskartan. På längre sikt pekas motorvägshållplatser vid Lödöse samt pendeltågsstationer i Nygård och Prässebo ut.

Landsbygd

Planförslaget möjliggör boende och utveckling av näringar på landsbygden under förutsättningar att hänsyn tas till landskapsbilden, areella näringar samt platsens natur- och kulturvärde. För att hushålla med mark och naturresurser anger planförslaget att tillkommande bebyggelse på landsbygden i första hand bör ske i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur.

Brukningsvärd jordbruksmark ska inte tas i anspråk för ny exploatering om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse, som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen. Uppförande av enstaka byggnader på brukningsvärd jordbruksmark kan vara möjligt i de fall det rör sig om kompletterande

bebyggelse som underlättar för lantbrukets fortlevnad, till exempel ett bostadshus för att underlätta generationsväxling.

Figur 3. Planförslagets markanvändningskarta, granskningsversion

3.3 Justeringar i planförslag sedan samråd utifrån miljöbedömning

För samtliga ändringar i planhandlingarna, se samrådsredogörelsen. Nedan redovisas de justeringar som är gjorda utifrån åtgärdsförslag i miljökonsekvensbeskrivningen inför samråd.

- Kulturmiljö
  - Ställningstaganden har inarbetats kopplat till bostadshusens placering i odlingslandskapet, samt hänsyn beskriven för område 2, Ström.
  - Förtydliganden kopplade till kulturmiljö och fornlämningar har gjorts, i såväl ställningstaganden som i hänsynstexter till respektive utvecklingsområde.
- Klimat
  - Ytterligare åtgärder kopplat till förbättrade möjligheter för gång och cykel, samt kollektivtrafik har lyfts fram i planförslaget.
  - Beskrivning av båtnadsområden kopplade till våtmarker.

3.4 Alternativ lokalisering och utformning

Under arbetet med planförslaget har förslag på utvecklingsområden löpande anpassats och bortval av områden har gjorts av olika anledningar. Förändringar har också skett jämfört med den fördjupade översiktsplanen för Lödöse. Nedan beskrivs de större bortvalda alternativen och anpassningar som gjorts, se även Bilaga 1. Anpassningar och val som gjorts i förhållande till jordbruksmark redovisas särskilt för att kunna användas som underlag i fortsatt planering.

I övrigt har en del utvecklingsinriktningar valts bort under arbetet med översiktsplanen. Det omfattar bland annat en mer strikt hållning till utveckling på landsbygden, större utveckling koncentrerad till mindre orter/bebyggelsekoncentrationer på landsbygden samt ytterligare förbindelser över älven.

Bortvalda alternativ

- Verksamhetsområde samt bostadsområde invid norra trafikmotet i Lilla Edet har valts bort på grund av utmanande topografiska förhållanden, samt skredriskområde klass 3.
- Överväganden har gjorts angående att peka ut utbyggnadsområde invid Danska vägen samt vid Spetalsbergen, norr om Lödöse. Utpekandet har avfärdats på grund av läget långt ifrån service, närhet till

kraftledning och utmanande topografi, tillsammans med höga naturvärden och den regionala vandringsled som skulle påverkas.

- Del av planlagt verksamhetsområde i Nygård är i gällande översiktsplan utpekat som verksamhetsområde. Ett övervägande har gjorts huruvida marken bör pekas ut för bostadsbebyggelse i dess norra del, i anslutning till Alevägen och befintlig tätort, då det är ett centralt läge i tätorten och skulle bidra till en utveckling på båda sidor vägen. Alternativet har bedömts olämpligt för bostäder på grund av störningsaspekter från såväl Alevägen som järnvägen, samt nära anslutning till avloppsreningsverk.
- Område vid Hanström 3:5, nordost om Lilla Edets tätort har avfärdats som utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse med hänsyn till skyfall, naturvärden och kraftledning i söder.
- Område vid Glässnäs, söder om Göta har avfärdats som utvecklingsområde för verksamheter utifrån hänsyn till fornlämningar, höga naturvärden, riksintresse för friluftsliv samt att det delvis utgör skredriskområde.
- Verksamhetsområden samt täkter har övervägts i anslutning till befintlig bergäkt vid Dunnebacken, Hasteröd. Dessa områden har avfärdats på grund av närhet till grundvattenförekomst.

Bortvalda alternativ på jordbruksmark

- Utvecklingsområde för bostäder vid Eckerna, norr om Lödöse, har övervägts baserat på bra läge vid utbyggnad av vatten och avlopp mellan Lilla Edet och Lödöse. Området har valts bort på grund av att det ligger långt från befintlig service, samt är beläget på jordbruksmark med höga värden enligt planeringsunderlag.
- Utbyggnadsområde för bostäder söder om Östra Berg i Lilla Edets tätort har övervägts men avfärdats på grund av att det är beläget på jordbruksmark med höga värden enligt planeringsunderlag. Jordbruksmarken utgör del av större sammanhängande arealer.
- Ett område för sammanhängande bostadsbebyggelse i Ström, invid Strömsvallen, har övervägts för att på ett naturligt sätt utvidga tätorten. Området har valts bort med hänsyn till jordbruksmark, komplicerade grundläggningsförutsättningar, samt utifrån att tillräckliga ytor bedöms pekas ut för tillkommande bostadsbebyggelse.
- Ett utvecklingsområde för bostäder mellan Lödöse och Nygård har övervägts. Området har valts bort då området omfattas i delar av skredrisk klass 3, utgörs av sammanhängande jordbruksmark samt är riskutsatt från E45. Delar av området pekas dock ut som verksamhetsmark i planförslaget.

- I Nygård har stora ytor för bostadsbebyggelse från gällande översiktsplan bedömts som olämpliga på grund av belägenhet på jordbruksmark och där bättre lokaliseringar bedöms finnas. Även ett verksamhetsområde öster om järnvägsspåren har tagits bort i planförslaget, på grund av belägenhet på brukningsvärd jordbruksmark samt bristande infrastruktur. I kombination med att marknadsintresset varit lågt för ytterligare verksamhetsetableringar på platsen bedöms den verksamhetsmark som pekas ut i planförslaget vara tillräcklig.
- Vid Lödöse, öster om E45 och söder om järnvägen har ett utvecklingsområde för bostadsbebyggelse övervägts, då här finns ett visst tryck genom bygglovsförfrågningar. Området har valts bort på grund av läge långt från kollektivtrafik, att det delvis är beläget på ett område med skredrisk, samt att det utgörs av jordbruksmark.
- I Hjärtum har tidigare utpekat utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse valts bort med hänsyn till det stora antalet fornlämningar i området.

Anpassningar av områden

- Ett område för bostadsutbyggnad/mångfunktionell bebyggelse i gällande översiktsplan, norr om dagens centrala delar i Lilla Edet, har avgränsats utifrån utmaningar på platsen. I aktuellt översiktsplanearbete har överväganden gjorts kring huruvida området bör pekas ut för bebyggelse överhuvudtaget, att peka ut det för mångfunktionell bebyggelse eller bostadsbebyggelse alternativt verksamhetsmark. Området utgör idag verksamhetsområde och är beläget inom område med stora skredrisker, samt kvicklera. De delar som är mest riskutsatta har därför valts bort, samt intilliggande delar klassats ”ner” från mångfunktionell bebyggelse till verksamhetsmark tillsammans med ställningstaganden kopplat till ras och skredrisker. Det är svårt att hitta lämpliga nya områden för verksamhetsmark inom kommunen, varför aktörer i dagens verksamhetsområde också har antagits behöva kunna fortsatt bedriva verksamhet, och området anses därför lämpligen bestå i stora delar.
- I Hjärtum har två mindre utbyggnadsområden i gällande översiktsplan avgränsats för att undvika jordbruksmark.

Anpassningar av områden på jordbruksmark

I Nygård har anpassning av utbyggnadsområdet öster om Nygård gjorts med hänsyn till brukningsvärd jordbruksmark samt naturvärden. Området har istället utökats ner mot sydväst, samt i utkant av jordbruksblock för att möjliggöra ny väganslutning utan att fragmentera blocket. Även

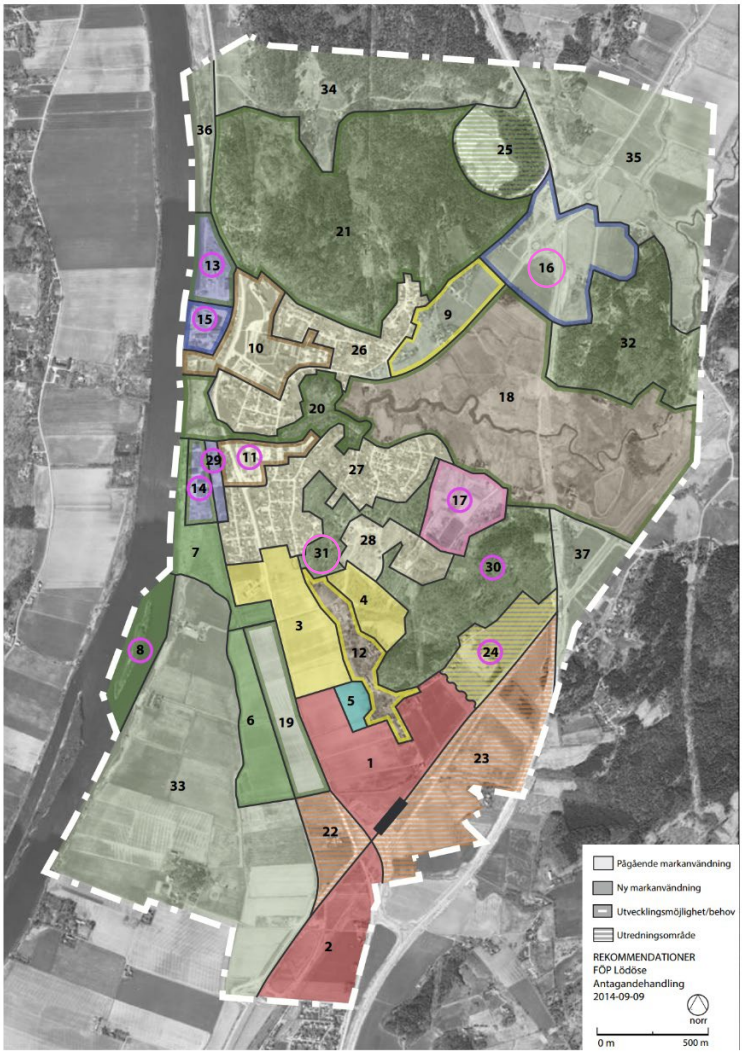
utbyggnadsområde för verksamhetsområde söder om vägen har avgränsats.

I Nygård har ytterligare ett område för sammanhängande bostadsbebyggelse lagts till inför granskningsskedet, väster om dagens tätort. Detta område omfattas inte av jordbruksmarkskarteringen, däremot ser området ut att brukas idag. En anpassning av området har gjorts för att bygga vidare på befintlig tätort och ta så lite jordbruksmark som möjligt i anspråk.

I Lödöse har utvecklingsområden för verksamhetsmark anpassats utifrån ras- och skredrisker klass 3, samt hög klass på jordbruksmarken.

Förändringar jämfört med FÖP Lödöse

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse har bedömts vara i huvudsak aktuell men inom arbetet med ny översiktsplan har ett par förändringar gjorts. Siffror hänvisar till karta i den fördjupade översiktsplanen, se Figur 4.

Figur 4. Planerad markanvändning enligt FÖP Lödöse. Inringade områden berör beskrivna förändringar.

- **Område 8** pekades i FÖP ut för rekreationsändamål men har nu ersatts av kategorin *natur och friluftsliv*, då viktiga värden för djurlivet bedöms finnas, samt utifrån utmaningar att utveckla spänger över Göta älv i anslutning till ett antal riksintressen bedöms vara stora.
- **Område 14+29** pekades i FÖP ut för verksamhetsområden, men rekreationsområde på sikt. Dessa områden pekas ut som *grönområde park* i planförslaget, då området endast delvis är ianspråktaget för verksamheter. Områdena bedöms vara mer lämpade för rekreationsändamål på grund av översvämningsrisker.
- **Område 13+15** pekades i FÖP ut för verksamhetsområde, pågående verksamhet, samt rekreationsområde i de norra delarna på sikt. Till samrådsförslaget pekades dessa områden ut för mångfunktionell

bebyggelse, ändrad användning samt i de norra delarna för grönområde park, med stor hänsyn till de risker som finns på platsen. Utvecklingen har utretts i en förstudie på kommunen. Till granskningsförslaget föreslås återigen den användning som föreslogs i den fördjupade översiktsplanen, det vill säga. verksamhetsområde pågående verksamhet, samt rekreationsområde i de norra delarna på sikt.

- **Område 24** pekades i FÖP ut som utredningsområde för bostäder. I planförslaget pekas området istället ut som landsbygd, pågående användning. Detta på grund av att större utveckling på platsen utretts i lokaliseringsprövning hos kommunen, samt bedöms i stort vara riskutsatt och svårare att motivera för ianspråktagande av jordbruksmark.
- Del av **område 30** pekades i FÖP ut som rekreationsområde. I planförslaget pekas mindre delar ut för sammanhängande bostadsbebyggelse, ändrad användning, på grund av pågående detaljplaneläggning. En del av **område 17** har istället tagits i anspråk för utvidgning av grönområde park.
- **Område 17** pekades i FÖP ut som idrottsplats. I planförslaget pekas detta område istället ut för utveckling av sammanhängande bostadsbebyggelse. Idrottsfunktionen bedöms istället rymmas inom del av **område 3** och **7**, där befintlig idrottsplats finns. Det behöver dock säkerställas att det går att tillgodose idrottsfunktionen inom område 7 innan område 17 tas i anspråk.
- **Område 11** i FÖP inkluderade den bensinmack som idag finns på platsen. I planförslaget föreslås den istället flytta på längre sikt för att möjliggöra tätortsutveckling.
- Ställningstaganden om utredning av gästhamn har generellt plockats bort i planförslaget, och en småbåtshamn föreslås i **område 15**. Gästhamn föreslås istället i Lilla Edets tätort, och det bedöms inte finnas behov av flera.
- Vandringsled ner mot älven pekas ut i planförslaget på ett mer specificerat sätt än i FÖP:en, då denna process nu kommit längre.
- Ett antal gång- och cykelvägar har tagits bort eller fått annan precisering i planförslaget, utifrån pågående planarbete samt synpunkter från kommunens trafikplanerare om att skapa mer rationella stråk.
- Pingstalund, **område 30**, föreslås i planförslaget utredas för kommunalt naturreservat, något som inte nämns i FÖP. Detta för att säkerställa dess fortsatta existens som viktigt grönområde i ett växande bebyggelseområde.

- Område **31** föreslås i planförslaget delvis omfattas av område för sammanhängande bostadsbebyggelse.
- Verksamhetsområdena vid trafikmotet har utökats jämfört med den fördjupade översiktsplanen.

4 Miljöaspekter

I detta kapitel redovisas förutsättningar, riktlinjer och hänsynstaganden samt effekter och konsekvenser för respektive miljöaspekt som studeras. I avsnitt för respektive miljöaspekt redovisas även de bedömningsgrunder som använts som grund för bedömningarna. Bedömningar av konsekvenser görs i förhållande till nuläget för planförslag och nollalternativ. Förslag till ytterligare hänsyn och åtgärder redovisas också där så är aktuellt.

4.1 Biologisk mångfald

I detta avsnitt behandlas översiktsplanens påverkan på den biologiska mångfalden. Bland annat lyfts skyddade områden, artförekomster, grön infrastruktur i form av grönområden och gröna samband samt naturvärden kopplade till vatten.

4.1.1 Bedömningsgrunder

Enligt miljöbalken 3 kapitel 3 § ska mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

4.1.2 Förutsättningar

Kommunen är belägen i ett sprickdalslanskap av urberg som bryts igenom av Göta älvs dalgång i nord-sydlig riktning. Naturmiljöer är därmed varierande såsom barrskog uppe på höjder av urberg, med sjöar och våtmarker, Göta älvs dalgång med flacka våtmarker, ofta betade, och branter/ berg i närheten. Biflöden till Göta älv är ofta meandrande vattendrag, som kan skära djupt ner i de skredleror som finns i Göta älvs dalgång liksom i dalgångar som ansluter till älvdalen.

Skredlerorna och vattendragen innebär en pågående dynamik där skred skapar nya habitat som vissa arter just är anpassade att nyttja. Hit hör exempelvis backsvala och kungsfiskare.

Sprickdalslandskapet med sina skogslandskap och höjder kan vara delvis otillgängliga. Det skapar förutsättningar för förekomster av mer störningskänsliga arter.

Jordbruken är ofta mindre enheter på grund av sprickdalslandskapet där förekomst av små biotopskydd i jordbrukslandskapet som åkerholmar,

stenmurar med mera utgör viktiga livsmiljöer. Utmed älvdalen och de större biflödenas dalgångar förekommer naturbetesmarker som fortfarande betas.

Göta älvs dalgång är flyttled för fåglar, men även livsmiljö för fladdermöss. Älven är en av de artrikaste i landet sett till fiskarter, många arter har dock minskat kraftigt på grund av vattenkraft.

Skyddade områden

I kommunen finns fyra områden som utgör riksintresse för naturvården enligt 3 kapitlet 6 § miljöbalken. I norra delen finns barrskogsområdet Bredfjället-Väktorområdet (NRO 14096) samt Göta och Nordre älvs dalgångar (NRO 14122), som även är ett utpekat riksintresseområde söder om Lilla Edets tätort. I den sydvästra delen av kommunen finns Svartedalen med Anråseån (NRO 14121), som även ligger i Kungälvs och Stenungssunds kommuner. Hela enklaven ligger inom Risveden (NRO 14123).

I kommunen finns sex Natura 2000-områden. Dessa områden innehåller arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. De är Svartedalens naturskogar, Bredfjället, Valdalsbergen, Valdalssjön och Hagens småvatten, Sollumsån och Brattorpsån. Områdena i kommunen sammanfaller i sin helhet med riksintresse för naturvård. De flesta Natura 2000-områden är också naturreservat.

Övriga områden som skyddas enligt 7 kapitel miljöbalken är naturreservat, biotopskydd och strandskyddsområden.

Skyddade arter

En översiktlig analys av fynddata från Artportalen åren 2000-2024 (SLU Artdatabanken, 2024) har gjorts inom arbetet med miljöbedömningen (exklusive skyddsklassade arter).

Elva av Sveriges 19 fladdermusarter är observerade i kommunen. Fynd finns inrapporterade framförallt från Ströms slottspark i Lilla Edet, skogsområden väster om Hasteröd, Hjärtum kyrka, nordöstra sidan av Göta älv, och från Bredfjället. Samtliga fladdermusarter är fridlysta i Sverige enligt 4a § artskyddsförordningen (2007:845) och av de 19 fladdermusarterna är även tolv stycken rödlistade.

Uttaget visar att det i Lilla Edets kommun förekommer ett stort antal fågelarter. Det kan förklaras av de många typer av naturmiljöer som finns, både land- och vattenhabitat. Det förekommer fågelarter som är så pass känsliga för påverkan att förbud skulle kunna utlösas enligt

artskyddsförordningen. Det är framförallt fågelarter som är känsliga för störning och fågelarter som är känsliga för att deras livsmiljö tas i anspråk, exempelvis berguv, blå kärrhök, fiskgjuse, havsörn, hornuggla, kornknarr, kungsfiskare, mindre hackspett, pilgrimsfalk, smådopping, storlom, tjäder och tretåig hackspett.

Flertalet grod- och kräldjursarter förekommer inom kommunen. Av dessa är större vattensalamander och åkergroda skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen. Övriga är skyddade enligt 6 § artskyddsförordningen. Fynd finns inrapporterade från skogsområden väster om Hasteröd, Bredfjället, Göta älvs dalgång, och österut samt i enklaven. Det finns fynd av större vattensalamander och åkergroda spritt i Lilla Edets kommun, vissa är validerade.

Kärlväxter skyddas enligt 7-9 §§ artskyddsförordningen. Endast ett fåtal kärlväxter är skyddade enligt 7 §, de flesta enligt 8 och 9 §§. Många fridlysta kärlväxter är kopplade till biotoper med höga naturvärden och finns inom skog, odlingslandskap, rikkärr med mera.

Grön infrastruktur

Grön infrastruktur är ett nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur och till människors välbefinnande. Grön infrastruktur behövs för att långsiktigt kunna upprätthålla biologisk mångfald i våra landskap. (Naturvårdsverket, 2024). Alla länsstyrelser har tagit fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur, handlingsplanen för Västra Götalands län beslutades 2019 (Länsstyrelsen, 2019). Inom Lilla Edet finns värdekärnor för insatsområdena vattendrag och sjöar, skog, odlingslandskapet och våtmark. Bland annat pekas Göta älv ut som en viktig livsmiljö. I tätorterna förekommer också grön infrastruktur med naturvärden kopplade till sig. Det kan exempelvis handla om träd, trädgårdar, parker, stadsskogar och vattenområden.

4.1.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

Enligt planförslaget ska förtätning ske inom tätorterna. Detta bedöms som positivt om det innebär att större sammanhängande områden värnas. Planförslaget medger även bostadsbebyggelse på områden som idag utgörs av naturmark. I Hjärtum, Ström samt Lilla Edet föreslås bebyggelse på mark som idag utgörs helt eller delvis av skog eller grönområden. Inom områdena finns inga kända höga naturvärden, men inom fortsatt arbete med detaljplanering behöver det utredas om skyddsvärd natur påverkas.

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden kopplat till naturmiljö. Områden med höga värden och skyddade arter ska värnas. I planförslaget anges också att naturvårdsprogrammet ska uppdateras och att databasen över naturvärdesbiotoper som utgör en bilaga till programmet ska omklassas enligt standard för naturvärdesinventering. Det innebär att även områden som saknar lagligt skydd, men som är av betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband kan säkerställas. Ställningstagandena är inte bara kopplade till kända, skyddade områden utan har ett bredare synsätt på naturmiljön jämfört med nuläget, då planförslaget också exempelvis inkluderar spridningssamband. Ställningstagandena bedöms också stärkas genom föreslagen markanvändning som inkluderar områden med värden för biologiska mångfald och ekologiska samband. En risk med planförslaget är att områden med höga naturvärden även kan utvecklas för friluftsliv och rekreation då de båda intressena kan innebära målkonflikter. Exempelvis kan det innebära en konflikt där Göta älv eller andra vattendrag ska tillgängliggöras för rekreation (områdena 15, 52, 59 i Lödöse och områdena 16, 65 och 24 i Lilla Edet som pekas ut som *Grönområde och park*).

Skyddade områden

Samtliga Natura 2000-områden, naturreservat och skogliga biotopskyddsområden samt delar av riksintresseområden ingår i kategorin *Natur och friluftsliv* i markanvändningskartan och syftena med de skyddade områdena bedöms i stort tillgodoses med de ställningstaganden som finns för markanvändningen. Enligt planförslaget ska strandskyddade områden värnas och utbyggnad ska lokaliseras till kommunens LIS-område, vilket är positivt för att minimera utbyggnad inom strandskyddade områden. Det finns dock risk för konflikt i Lödöse där riksintresseområdet Göta och Nordre älvs dalgångar (NRO 14122) gränsar till området för Lödöse varv. Området har avgränsats för att följa gränsen för riksintresse för naturvård, men i fortsatt utveckling av intilliggande område bör påverkan på riksintresset minimeras då skada kan uppstå även av åtgärder som sker utanför riksintresseområdets gränser. Lödöse varv består idag av verksamhetsbyggnader och hårdgjorda ytor och saknar de värden som pekas ut inom värdebeskrivningen för riksintresset (Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2016) och de typer av miljöer som pekas ut i värdebeskrivningen kommer inte att tas i anspråk i och med omvandlingen av området. Däremot utgör åtgärderna sådant som pekas ut som sådant som kan innebära negativ påverkan, exempelvis bebyggelse, hantering av förorenade områden och dagvatten. Stor hänsyn behöver tas till riksintresseområdet i fortsatt planering. Åtgärder kan också genomföras

som tillför värden till Göta älv. Åtgärder som kan påverka Göta älvs ekologiska och kemiska ytvattenstatus ingår också i värdebeskrivningen.

Skyddade arter

Planförslaget anger att skyddsvärda arter ska värnas. Som nämndes ovan kan intressen för natur- och friluftslivsvärden vara motstående varandra. Hänsyn till störningskänsliga arter behöver därför inarbetas i planförslaget för att minimera risken för negativ påverkan i samband med åtgärder som görs för friluftslivet.

Inom markanvändningskategorin *Landsbygd* finns tidigare rapporterade förekomster av flertalet fridlysta arter. Bland annat olika orkidéarter och andra arter som är kopplade till ängsmark och skogsmark. I planförslaget anges att hänsyn ska tas till befintliga naturvärden vid planering av bebyggelse. Då många skyddsvärda kärlväxter förekommer i områden med höga naturvärden bedöms dessa kunna omfattas inom områden som pekas ut i den kommande uppdateringen av kommunens naturvårdsprogram, vilket innebär ytterligare hänsynstagande.

I flera av områdena med markanvändningskategorin *Grönområde och park* förekommer tidigare fynd av flertalet fladdermusarter. Fladdermusarter har olika krav på sina respektive livsmiljöer. Generellt är förekomst av vattenmiljöer viktiga då de producerar fladdermössens föda. Flera av de områden som pekas ut som utveckling av *Grönområde och park* är knuta till vattendrag, exempelvis område 16 och 54 men även område 58 vid Prässebo badplats. För att hänsyn ska tas till fladdermössens livsmiljöer och undvika negativ påverkan på arten bör restriktioner kring belysning och avverkning av växtlighet, framförallt grova träd, arbetas in i områden där fynd finns.

I flera av markanvändningsområdena förekommer tidigare fynd av grod- och kräldjur, både för bebyggelse och grönområde/park. Vid vidare utveckling av dessa områden behöver hänsyn tas till fynden samt om förekomsten av lämpliga livsmiljöer, inom och i anslutning till fyndplatser för berörda arter.

Grön infrastruktur

Områden som pekas ut som värdekärnor kopplat till olika naturtyper omfattas av markanvändningskategorin *Natur och friluftsliv* samt har ställningstaganden kopplade till sig att hänsyn ska tas till dessa områden. Detta bedöms stärka möjligheten att värna grön infrastruktur.

Inom andra markanvändningskategorier förekommer också ytor som utgör värdekärnor för olika naturtyper. För dessa ytor behöver det tydliggöras att hänsyn ska tas till den gröna infrastrukturen för att minimera risk för negativ påverkan. I Lilla Edets tätort finns tre utvecklingsområden för *Grönområde och park* (områdena 16, 24 och 65) som alla omfattar ytor längs Göta älv. Växtlighet längs vattendrag är en viktig struktur då det utgör livs- och födosöksmiljöer för många arter. Område 28 pekas också ut som utvecklingsområde för *Grönområde och park* och här ska möjlighet att genomföra fiskeåtgärder utredas, vilket bedöms som positivt för att minska vandringshinder för fisk om åtgärder görs. Här kan även förslag tillföras om åtgärder för grönstruktur, vilket skulle bidra till att stärka grönstrukturen och kunna få ytterligare positiva konsekvenser. I Lödöse pekas områden ut för utveckling av *Grönområde och park* (område 15, 52, 59), även här finns områden som är kopplade till vatten där det finns värdekärnor för grönstruktur och där hänsyn behöver tas till dessa när området utvecklas för rekreativa syften. Sammantaget bedöms konsekvenserna för grönstrukturen som positiva, men att planförslaget bör kompletteras med hänsynsåtgärder för vissa markanvändningsområden.

När förtätning sker i tätorterna behöver hänsyn tas till den gröna infrastrukturen i den bebyggda miljön då den är av stort värde, framförallt i form av ekosystemtjänster.

Sammantaget bedöms planförslaget bidra till ökad hänsyn till värdefull naturmiljö och skyddsvärda arter med de ställningstaganden som görs och med markanvändningskartan. För att säkerställa att skyddade arter och grönstruktur längs vattendrag inte påverkas negativt behöver ytterligare hänsyn tas för områdena som pekas ut i markanvändningskartan.

Nollalternativet

Nollalternativet innehåller färre ställningstaganden vad gäller värnande av värdefulla naturmiljöer. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda värdefulla naturmiljöer och skyddsvärda arter jämfört med planförslaget. Ianspråktagande av naturmark för exempelvis bostadsändamål bedöms som likvärdigt jämfört med planförslaget, men nollalternativet innehåller mindre mark som pekas ut som natur jämfört med planförslaget.

4.2 Kulturmiljö och landskapsbild

I detta avsnitt berörs översiktsplanens påverkan och konsekvenser på landskaps- och stadsbild och de kulturmiljövärden som finns inom

planområdet. Det omfattar bland annat skyddade områden, karaktärsområden och påverkan på upplevelsevärden.

4.2.1 Bedömningsgrunder

I den europeiska landskapskonventionen definieras landskap som ”ett område sådant det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspelet mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer”. Den europeiska landskapskonventionen understryker betydelsen av landskapet som vår gemensamma tillgång och vårt gemensamma ansvar. Enligt landskapskonventionen är det vår skyldighet att hantera landskapets mångfald av värden på ett hållbart sätt.

Kulturmiljölagen syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationers tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Kulturmiljölagen reglerar hanteringen av bland annat fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen. I portalparagrafen fastställs att ansvaret för kulturmiljön delas av alla.

Utgångspunkten för det allmännas ansvar att skydda kulturmiljön ges i miljöbalken. I miljöbalken finns ett antal bestämmelser till skydd för kulturvärden. Enligt miljöbalken ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Riksintressen för kulturmiljövården och kulturmiljöer av allmänt intresse regleras i 3 kapitel 6 § miljöbalken. Riksintressen är av nationell betydelse och ska skyddas mot påtaglig skada.

Planläggning och byggnation enligt plan- och bygglagen ska ske med hänsyn till bland annat natur- och kulturvärden. Lagen fastställer i 2 kapitel 6 § att byggnader ska placeras och utformas med hänsyn till stads- och landskapsbilden och till natur och kulturvärdena på platsen. Lagen fastställer i 8 kapitlet 13 § att byggnader eller områden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas. Dessa kan kommunerna skydda genom bestämmelse i detaljplan. I 8 kapitlet 17 § står det att ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara på byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden.

4.2.2 Förutsättningar

Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd med rik historia. Det finns flera fynd från äldre stenåldern som visar på tidig bosättning i området.

Älven har varit betydelsefull som transportväg och haft stor betydelse för handel och etableringar i området. Lödöse är en av Sveriges äldsta städer och hade under medeltiden en av de mest betydande hamnar. Lilla Edet fick 1607 Sveriges första sluss. Parallellt med slussens etablering startades en sågverksrörelse som brukar ses som starten på industriorten Lilla Edet. Med älven som främsta transportväg fanns flera pappersbruk i kommunen, bland annat Lilla Edets pappersbruk som startade 1881. I kommunen finns centralorterna Lilla Edet (Ström och Göta) och Lödöse belägna invid älven samt landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård. I kommunen finns också utspridd landsortbebyggelse i huvudsak i närheten av Göta älv och älvdalalens slättlandskap.

Skyddade områden

Riksintresse kulturmiljövård
I Lilla Edets kommun finns tre riksintressen för kulturmiljövården. Dessa riksintressanta miljöer utgörs av kulturlandskapet vid Åsbräcka (KP 28), kulturmiljö kring Tösslandagården (KP 27) och ett större område med torpmiljöer på Bredfjället (KP76).

Kyrkliga kulturminnen
I Lilla Edets kommun finns flera kyrkomiljöer med medeltida ursprung. Kyrkor och kyrkomiljöer som finns inom Lilla Edets kommun är Hjärtum kyrka, Västerlanda kyrka, Fuxerna kyrka, Tunge kyrka, Ale-Skövde kyrka och St Peders kyrka. Förutom att kyrkornas kulturhistoriska värden är skyddade enligt kulturmiljölagen kapitel 4 är flera av dem landmärken och orienteringspunkter i landskapet och av stor betydelse för landskapsbilden.

Fornlämningar
Fornlämningsbilden i kommunen består av ett stort antal lämningar av varierande karaktär, såsom fångstgropar, hällristningar och kanal- och slusslämningar. Utmed Göta älv finns stort antal fornlämningsmiljöer från sten- brons- och järnåldern. Hjärtums socken är rik på fornlämningar, bland annat stenåldersboplatser och gravar utmed stränderna vid Öresjö vilket visar på tidig bosättning under förhistorisk tid i kommunen. Ett annat exempel är Utby där det finns en stor mängd lämningar och miljöer från olika perioder: exempelvis järnålder med gravar och fornborgar, medeltid till 15- och 1600-talen med bytomten och spår från gränsstrider, det sena 1800-talet med jordbrukslandskap och välbevarad bebyggelse. Ett annat exempel är Lödöse där stora delar av tätorten utgörs av ett medeltida stadslager.

Övriga utpekade områden

Landskapskaraktärstyper
Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram en länsövergripande Landskapskaraktärsanalys (LKA) för Västra Götaland (Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2006). Nedan sammanfattas berörda landskapstyper för Lilla Edets kommun. Länet har delats in i tre övergripande landskapskaraktärstyper: *Låglänt landskap, Mellanbygd* och *Höglänt landskap*. För Lilla Edets kommun ingår Låglänt landskap utmed Göta älv och Höglänt landskap i resterande delar av kommunen.

Landskapskaraktärstypen *Höglänt landskap* karakteriseras av slutet skogslandskap med små, insprängda rum. Karaktären förekommer främst i landskapsområden belägna på 150-300 meter över havet, men kan även förekomma på lägre höjd. Områden i Lilla Edet av denna landskapskaraktärstyp utgörs av skogs- och sjödominerat kuperat landskap men mindre inslag av öppen, brukad mark förekommer. Vattendrag i olika storlekar och typer är karakteristiskt för landskapet. Bosättningen är nästan helt koncentrerad till älvdalar och invid sjöar och det är här de företrädesvis små samhällena ligger placerade.

Höglänt landskap karaktäriseras av:

- Böljande kulligt landskap.
- Innefattar ett flertal av länets högsta områden, höjd över 200 meter över havet är inte ovanliga.
- Marktäcket domineras av barrskog.
- Stora inslag av sjöar och våtmark med karakteristisk vegetation.
- Låg bosättning som ofta är koncentrerad i små öppna delområden, till exempel i närheten av vattendrag.

Delar av Lilla Edets kommun utmed Göta älv utgörs av landskapskaraktärstypen *Låglänt landskap*. Landskapet är här generellt beläget lägre än 75 meter över havet men kan även förekomma på högre höjd. Kategorin domineras av ett flackt eller svagt böljande landskap med tydlig karaktär av kontinuerligt brukande under lång tid. Längs Göta älv präglas landskapet av ett odlat slättlandskap. Den öppna älvdalen omges på båda sidor av mer skogsklädda och höglänta områden. Markanvändningen blandas mellan jordbruk och mer urban karaktär. Åkerbruk är dominerande men även bete är vanligt förekommande. Längs älven ligger ett flertal större samhällen, med tillhörande urbana funktioner och industrier. Dalälven omges av branta sidor, klädda med blandad skog. Högre upp är gran mest förekommande men lägre ner finns inslag av löv,

även vid älvens strand. Även bebyggelsen varierar i områdena längs älven. I närheten av tätorter förekommer stora inslag av boende utan koppling till lantbruk, men gårdar ligger spridda längs med hela älvdalen. Gårdarna ligger ofta i brytningen mellan dalens botten och sidor. I närheten av tätorterna finns stora inslag av infrastruktur i det öppna odlingslandskapet. Kraftledningar och större vägar är vanligt förekommande och påverkar upplevelsen av området.

Landskapet karaktäriseras av:

- Älven och dess stränder utgör de mest dominerande elementen.
- Öppet odlings- och mosaikartat beteslandskap utgör marktäcke i älvdalen.
- Ådalens utkant utgörs av branta, ofta skogsklädda sidor.
- Trafik på älven, såväl transporter som rekreation med båtar.
- Bebyggelsen växlar mellan urbana områden och spridda gårdar.
- Ett flertal infrastrukturelement som vägar och kraftledningar.
- Urbant påverkat, aktivt och storskaligt område, som domineras av älven.

Värdefulla odlingslandskap
Sammanhängande värdefulla odlingslandskap är främst belägna längs Göta älv. Det småskaliga och mångformiga odlingslandskapet är dock en landskapstyp som är hotad genom igenväxning och som därigenom håller på att försvinna. Länsstyrelsen Västra Götaland tillhandahåller ett underlag med identifierade regionala bevarandeområden med odlingslandskapets natur- och kulturvärden. Områdena är framtagna av dåvarande länsstyrelsen i Älvsborgs län, åren 1991-1993. Stora delar av odlingslandskapet i Göta älvs dalgång med biflöden ingår i den regionala bevarandeplanen. Runt Slumpån finns ett område som även ingår i den nationella bevarandeplanen. Av utpekade områden med bevarandevärt odlingslandskap ingår stora delar i den antagna kulturarvsplanen och i den antagna naturvårdsplanen. De öppna odlings- och betesmarkerna i kommunen har även stor betydelse för landskapsbilden.

Kulturarvsplan
Redovisning av kulturhistoriskt värdefulla miljöer finns i kommunens kulturarvsplan (Lilla Edets kommun, 2010) där 38 miljöer redovisats som speglar kommunens kulturarv på olika sätt. Majoriteten av miljöerna återfinns på landsbygden och längs älvdalen. Miljöerna innehåller kulturhistoriska kvaliteter, värden och sammanhang som kräver hänsyn i kommande planering eller utveckling.

I centralorten Lilla Edet pekas bronsåldersmiljö vid Prässeberget, Fuxerna kyrka, hembygdsföreningens hus och gamla landsvägen med värdshuset i Göta ut som kulturhistoriskt värdefulla miljöer. I centralorten Lödöse pekas Gårdaån med kyrkholmarna, Lödöse stadsområde med St Peders kyrka och Tingbergskullen samt Pingstalund ut som kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Av landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård pekas miljöer vid Hjärtums kyrka respektive Ale-Skövde kyrka ut som kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

4.2.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

Skyddade områden

Riksintresse för kulturmiljövård
Samtliga riksintressen ingår i kategorin *Landsbygd* och/eller *Natur och friluftsliv* i markanvändningskartan. Enligt planförslaget ska kommunen tillgodose riksintresset genom en restriktiv syn vid prövning av ny bebyggelse inom dessa riksintresseområden, vilket bedöms som positivt för att minimera negativ påverkan på riksintressets utpekade värden. Det är dock även viktigt att beakta att åtgärder som sker utanför riksintresseområdets gränser kan påverka riksintresset negativt.

Kyrkliga kulturminnen
Kyrkorna ligger ofta högt i landskapet och betraktas som landmärken och orienteringspunkter och är av stor betydelse för landskapsbilden. Detta är viktigt att beakta, exempelvis vid kommande planeringsskeden för utbyggnadsområden i tätorterna och i anslutning till tätorter/byar.

Fornlämningar
Planförslaget anger att fornlämningar ofta utgör en väsentlig del av kulturvärdena i ett landskap och att det är viktigt att de beaktas i ett tidigt skede vid planeringen av olika typer av förändringar i den fysiska miljön.

I planförslaget finns exempel på där anpassningar gjorts för att inte påverka fornlämningar vid utbyggnad, exempelvis i område 13 i Lilla Edet. Det ses som positivt att planförslaget tagit ställning vad gäller hänsyn till fornlämningar även i andra utbyggnadsområden där risk för negativ påverkan finns.

Övriga utpekade områden

Landskapstypskarakär / landsbygden / tätort
För landsbygden möjliggör planförslaget bosättning och utveckling av näringar under förutsättningar att hänsyn tas till landskapsbilden, areella näringar samt platsens natur- och kulturvärden. Enligt planförslaget bör tillkommande bebyggelse på landsbygden i första hand ske i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur. I planförslaget uppskattas att cirka 16 bostäder per år kan tillkomma på landsbygden, vilket motsvarar cirka 400 bostäder totalt under planperioden. Planförslaget pekar dock inte ut särskilda områden på landsbygden för ianspråktagande. Det innebär att det finns en risk att tillkommande bebyggelse på landsbygden frångår den bebyggelsetradition som finns inom Lilla Edets kommun, där husen traditionellt har byggts i kanten mellan berg och åker. En spridd bostadsbebyggelse som inte tar hänsyn till detta bedöms kunna medföra en negativ påverkan på landskapsbilden. Det finns även risk att strukturer såsom äldre vägnät påverkas, gårdsmiljöer splittras eller att jordbruksmark fragmenteras. Det behövs därmed riktlinjer för placering och gestaltning av ny bebyggelse i landskapet för att motverka att kulturmiljön och landskapsbilden påverkas negativt.

I planförslaget föreslås förtätning av befintliga tätorter/orter med sammanhängande bebyggelse och mångfunktionell bebyggelse delvis på öppna gröna ytor och parkeringsplatser. Det är positivt att det i planförslaget föreslås att kulturhistoriska intressanta byggnader ska framhävas i miljön, exempelvis inom område 53 i Lilla Edet. En följd som kan uppstå med förtätning av orter är dock att utblickar till landmärken och omgivande landskap försvagas vilket minskar stads- och landskapets läsbarhet. Samhällets struktur såsom platsbildningar och vägnät riskerar också att påverkas negativt om hänsyn inte tas. Detta bör beaktas i efterföljande planeringsskede med utredning av påverkan på stads- och landskapsbild.

I planförslaget föreslås ett utbyggnadsområde, område 26 i Nygård, som ligger strax utanför den samlade bebyggelsen. Området består idag huvudsakligen av skogsmark och ligger i anslutning till det öppna odlingslandskapet. Utifrån landskapsbildssynpunkt bedöms det som negativt att ny bebyggelse tillkommer öster om Nygård utan en koppling till befintlig tätort. Då området ligger på ett höjdparti riskerar bebyggelsens placering att frångå befintlig landskapskaraktär. Det bedöms även finnas en risk att den öppna ytan mellan område 26 och befintlig tätort kan komma att påverkas av byggnation på sikt. Detta bör beaktas i efterföljande

planeringsskede med utredning av påverkan på stads- och landskapsbild och kulturmiljö.

Där planförslaget medger ny bebyggelse på skogbeklädda höjder i landskapet är det viktigt att den gröna karaktären med uppvuxna träd värnas och att bebyggelsens placering studeras. Det finns annars risk att landskapets karaktär påverkas negativt.

Vid mindre kompletteringar inom och tillgängliggörande av Lödöse varv och älven behöver hänsyn tas till stads- och landskapsbild och kulturhistoriska värden. Det är viktigt att beakta strukturer, spår och äldre bebyggelse vid framtida exploatering av området.

I planförslaget, där större ytor av jordbruksmark tas i anspråk för sammanhängande bostadsbebyggelse, är det viktigt att beakta siktlinjer mot omgivningen såsom landmärken, höglänta områden och utblickar mot älven. Karaktärsfull gårdsbebyggelse riskerar att påverkas genom att odlingsmark tas i anspråk. De värdefulla gårdsmiljöerna riskerar att förlora delar av sitt historiska sammanhang genom att de anslutande åkermarkerna bebyggs. Även andra värdefulla element och strukturer i landskapet, såsom äldre vägnät, fägator och ägogränser riskerar att påverkas eller förlora delar av sitt sammanhang vid byggnation.

Område 2 i Lilla Edet föreslås rymma tätare bebyggelse mot befintlig tätort samt mot väg 167. Den befintliga tätorten utvidgas västerut och en större yta inom det öppna odlingslandskapet tas i anspråk. Planförslaget föreslår att nytillkommande bostadsbebyggelse ska knyta an till befintlig bebyggelsestruktur men det tydliggörs inte hur. Den äldre bebyggelsen kommer att byggas in i ett nytt sammanhang och bedöms därmed kunna påverkas negativt. Upplevelsevärden bedöms påverkas negativt då vyer från vägen och utblickar från bebyggelsen förändras. Även siktlinjer till och från viktiga landmärken såsom Ströms slott riskerar att påverkas negativt. I planförslaget finns ställningstaganden som anger att hänsyn till kulturmiljön, landskapsbild och upplevelsevärden ska tas vilket bedöms som positivt då det finns en stor risk för negativ påverkan på kulturmiljövärden och landskapsbilden vid exploatering av området. Vidare utredningar behöver tas fram för att analysera påverkan på områdets kulturvärden och stads- och landskapsbild.

Enligt planförslaget kan det inom befintliga områden för vindkraft tillåtas enstaka kompletteringar av verk. Placering av enskilda vindkraft i landskapet bör analyseras i vidare planering för att utreda etableringens påverkan på landskapsbild och kulturmiljö.

Planförslaget föreslår verksamhets- och industriområden på jordbruksmark som företrädesvis ligger placerade längs befintlig infrastruktur. De öppna landskapsrummen medför exponerade lägen vilket ställer krav på verksamhets- och industriområdets bebyggelse och anläggningar vad gäller placering och gestaltning. Här finns det risk att bebyggelse och anläggningar påverkar landskapskaraktären negativt då de frångår befintlig karaktär. Visuella samband, siktlinjer, äldre strukturer i landskapet riskerar också att påverkas negativt. Placering av ny bebyggelse landskapet bör analyseras i kommande planeringsskeden för att utreda påverkan på landskapsbild och kulturmiljö.

Värdefulla odlingslandskap
Enligt planförslaget ska det regionalt och nationellt utpekade värdefulla odlingslandskapet som utgör särskilda natur och kulturmiljövärden, bevaras och ges möjlighet till fortsatt nyttjande. Detta bedöms i stort tillgodoses med de ställningstaganden som finns i markanvändningen.

Kommunala utpekanden, kulturarvsplan
Enligt planförslaget ska värden, som beskrivs i kommunens kulturarvsplan, alltid beaktas och planens rekommendationer ska vägleda vid bygglovsärenden och planläggning. De miljöer som är utpekade i kulturarvsplanen bedöms i stort värnas utifrån de ställningstaganden som finns i markanvändningen. Exempelvis medger planförslaget att området kring Ale-Skövde kyrka präglas av höga värden för kulturmiljövården vilket ska beaktas i planeringen.

I planförslaget anges att ett nytt kulturmiljöprogram bör tas fram, vilket pekas ut som ett följduppdrag till översiktsplanen. Kulturmiljöprogrammet ska även omfatta de sentida kulturmiljövärdena, vilket ses som positivt då de saknas i kommunens kulturarvsplan.

Sammantaget bedöms planförslaget i stort stärka värden för kulturmiljö vilket bedöms ge positiva effekter och konsekvenser för kommunens kulturvärden. Detta då planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden för kulturvärden och områden med höga kulturvärden ska värnas.

Planförslaget har ställningstaganden för stads- och landskapsbild men de bedöms som få i antalet. Planförslaget bedöms kunna innebära att det kan uppstå negativ påverkan på stads- och landskapsbilden i och intill tätorterna där förtätning och nya utbyggnadsområden planeras om inte hänsyn tas till kulturvärden, viktiga siktlinjer/utblickar till landmärken och omgivande landskap.

I förhållande till nuläget innebär planförslaget en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar vilket bedöms kunna ge negativa effekter och konsekvenser för kulturvärden och landskapsbilden.

Nollalternativet

Vad gäller planförslagets utbyggnadsområden i central- och landsbygdsorter bedöms de innebära bättre anpassning till kulturmiljön och landskapsbilden än nollalternativet. I nollalternativet finns flera utpekade områden som sämre tar hänsyn till de kulturvärden som finns inom eller i anslutning till orterna. I nollalternativet tas även mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, både i översiktsplan och FÖP för Lödöse. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda kulturmiljö- och landskapsbildsvärden jämfört med planförslaget. I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och nollalternativet en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar. Risk för negativ påverkan på kulturmiljö och stads- och landskapsbild finns även för tätorterna då värden i befintliga miljöer behöver klargöras och riktlinjer för hur ändring och tillägg i bebyggelsen ska ske behöver arbetas fram.

4.3 Jordbruksmark

I detta avsnitt behandlas översiktsplanens påverkan på jordbruksmark som naturresurs. Bland annat studeras påverkan på brukande genom ianspråktagande av jordbruksmark. Inom arbetet med översiktsplanen har ett kunskapsunderlag avseende jordbruksmark tagits fram (Tyréns, 2024).

Jordbruksmarken är en av våra viktigaste resurser för att producera livsmedel, foder, energigrödor och andra råvaror.

4.3.1 Bedömningsgrunder

Hushållning med jordbruksmark omfattas av bestämmelserna i 3 kapitel 4 § miljöbalken. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för anläggningar som tillgodoser väsentliga samhällsintressen och om dessa väsentliga samhällsintressen inte kan tillgodoses tillfredställande på annan mark.

Även jordbruksmark som har lägre produktivitet eller endast lämpar sig för bete är oftast att anse som brukningsvärd jordbruksmark enligt lagstiftningen.

Exploatering av jordbruksmark för bostadsändamål har tidigare ofta inte stött på några större hinder. Sedan några år tillbaka har flera vägledande domar lett till att kommuner numera regelrätt behöver visa att det inte finns någon annan lämplig mark för bostadsexploatering inom rimligt avstånd. Även ett stigande intresse att anlägga solcellsparker på jordbruksmark har lett till flera domstolsavgöranden där samhällsintresset av elproduktion ställs mot samhällsintresset av att bevara marken för livsmedelsproduktion. Utgångspunkten vid avvägningar som dessa är att miljöbalkens övergripande mål att främja en hållbar utveckling ska tillgodoses.

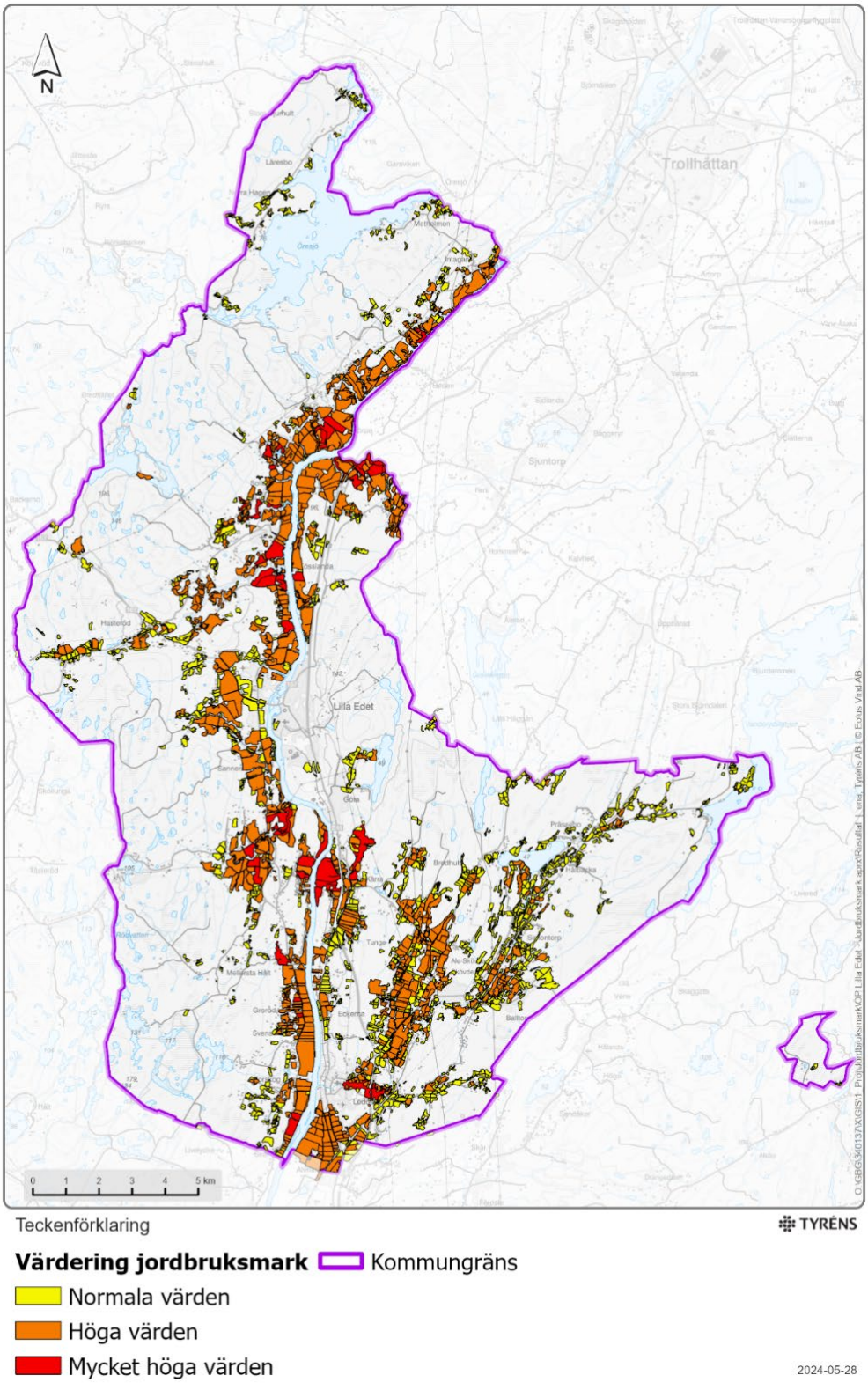
4.3.2 Förutsättningar

Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd som varit befolkad i minst 7 000 år och markerna har i och med det också brukats under lång tid. Det karaktäristiska odlingslandskapet utgörs av flacka områden längs Göta älv med betade raviner och skogsklädda höjder på sidorna.

Cirka 14 procent av Lilla Edets kommun utgörs av jordbruksmark. Enligt Jordbruksverkets blockdatabas (2023) finns cirka 5 220 hektar brukad åker- och betesmark. Åkermarkerna är koncentrerade kring Göta älvdalen, Västerlanda, samt ett sydvästligt stråk mellan Hjärtum och den västra kommungränsen vid Arsjön och i två nordostliga stråk mellan Lödöse och Larsered respektive mellan Nygård och Prässebo. Betesmarkerna är generellt mindre och mer fragmenterade, jämfört med åkermarkerna.

I det kunskapsunderlag som tagits fram inom arbetet med översiktsplanen värderas jordbruksmarken inom kommunen genom sammanvägning av faktorer för markbundna egenskaper och aktuell markanvändning. Analysen tar exempelvis hänsyn till storlek och form/flikighet på respektive jordbruksblock, hur mycket jordbruksmark som finns inom ett sammanhängande område och var jordbrukets så kallade brukningscentrum är beläget.

Resultatet indelar Lilla Edets jordbruksmarker i tre kategorier; Normala värden, Höga värden, Mycket höga värden, Figur 5.

Figur 5. Jordbruksmark inom Lilla Edet indelat i klasserna normala, höga och mycket höga värden (Tyréns, 2024).

4.3.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

Planförslaget inkluderar flera kommunövergripande ställningstaganden för jordbruksmark. Bland annat att brukningsvärd jordbruksmark inte ska tas i anspråk om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen.

Ställningstaganden inkluderar också att jordbruksmark föreslås tas i anspråk i begränsad omfattning i Ström, Lilla Edet, Göta, Lödöse, Nygård och Prässebo, där intresset att exploatera marken överväger intresset att bevara jordbruksmarken. Kommunen anser att utbyggnad i dessa områden utgör väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas, se även avsnitt *3.3 Alternativ lokalisering och utformning*. Det är exempelvis områden som ligger insprängda i tätortsstrukturen eller på annat sätt inte fungerar i en brukningsenhet eller där åkermark behöver tas i anspråk för utveckling av bebyggelse och infrastruktur utmed huvudstråken enligt Göteborgsregionens strukturbild.

Planförslaget innebär därmed ianspråktagande av jordbruksmark i ett antal planerade utbyggnadsområden på sammantaget cirka 130 hektar jordbruksmark. Kring Lödöse innebär planerad utveckling att cirka 100 hektar jordbruksmark tas i anspråk, varav cirka 80 hektar för mångfunktionell bebyggelse i anslutning till stationsområdet och cirka 20 hektar för verksamhet/industri längs väg 45 vid norra Lödöse. Jordbruksmarkerna inom den planerade mångfunktionella bebyggelsen ligger till stor del inom områden som är utpekade som regionalt värdefulla odlingslandskap av länsstyrelsen.

I Lilla Edet och Ström berörs cirka 30 hektar jordbruksmark av utbyggnad av sammanhängande bostadsbebyggelse. I Nygård berörs cirka två hektar jordbruksmark av planer på utvecklat verksamhetsområde.

I planförslaget uppskattas även att cirka 400 bostäder väntas tillkomma på landsbygden under planperioden. Planförslaget pekar dock inte ut särskilda områden på landsbygden för ianspråktagande. Det innebär att det finns en risk för negativa effekter och konsekvenser om tillkommande bebyggelse på landsbygd innebär att ytterligare jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse. Utveckling på landsbygden ska dock enligt planförslaget förhålla sig till ställningstaganden för jordbruksmark, vilket bör innebära att enstaka bostadshus inte kan tillkomma på jordbruksmark om de inte

uppfyller kraven för väsentligt samhällsintresse eller behövs för att bedriva jordbruksnäringen.

Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark eventuellt kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse. Fortsatta avvägningar gällande lokalisering och utformning kommer dock behöva göras i kommande detaljplanearbete. Utifrån bestämmelserna i 3 kapitel 4 § miljöbalken går det inte i det här skedet att förutse att byggande på de områden som utgörs av jordbruksmark går att motivera, då det beror på kommande detaljplaners specifika syften.

Planförslaget inklusive det framtagna kunskapsunderlaget över kommunens jordbruksmark bedöms kunna utgöra ett bra underlag för kommande lokaliseringsutredningar, då utbyggnadsområdens betydelse har analyserats och avvägningar har gjorts.

De ytor med jordbruksmark som enligt planförslaget kan komma att bebyggas ligger generellt i anslutning till annan mark med befintlig eller tillkommande bebyggelse och infrastruktur. Planförslaget bedöms inte fragmentera omgivande jordbrukslandskap på ett betydande sätt, vilket bedöms positivt på så sätt att påverkan på stora sammanhängande jordbruksmarker kan begränsas.

Planförslaget inkluderar också en utbyggnadsordning som ger högsta prioritet för utbyggnad av bostäder och verksamheter som är belägna nära en större kollektivtrafiknod inklusive närliggande hållplatser, förtätning inom tätort samt områden i direkt anslutning till tätort. Delar av dessa områden är belägna på jordbruksmark. I andra hand ska områden som inte ligger på jordbruksmark byggas ut. Först när dessa fyllts är det aktuellt med områden belägna på jordbruksmark. Områden med jordbruksmark kan dock prioriteras före tre områden som inte berör jordbruksmark; Lödöse varv, platån i Högstorp samt Göta, då dessa endast bedöms vara aktuella för utbyggnad på längre sikt på grund av andra komplexa förhållanden. I vissa fall kan det vara aktuellt med etappvis utbyggnad eller att delar av områden med jordbruksmark sparas till senare.

Det är positivt att planförslaget inkluderar hänsyn till jordbruksmark i utbyggnadsordningen, vilket också kan underlätta kommande lokaliseringsprövningar. Ett genomförande av planförslaget enligt föreslagen markanvändning innebär dock sammantaget att upp till 130 hektar jordbruksmark inom kommunen kan exploateras fram till år 2050, och därmed inte längre kommer kunna användas för produktion av

livsmedel och grödor, vallodling eller bete. Konsekvensen för jordbruksmark som resurs bedöms bli negativ då markens förmåga att leverera resurser upphör. Ianspråktagandet av jordbruksmark kan även medföra att värden kopplade till natur- och kulturmiljö försvagas, om markerna har betats eller har lång hävdkontinuitet. I planförslaget tas ingen mark i anspråk som utgör betesmark enligt Jordbruksverkets blockdatabas.

Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängning leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion. Sett till den totala arealen jordbruksmark som finns i kommunen, 5 220 hektar enligt Jordbruksverket (2023), motsvarar 130 hektar ungefär 2,5 procent av kommunens jordbruksmark. Det kan jämföras mot att mellan åren 2016 till 2020 exploaterades cirka 12 hektar (motsvarande cirka 2,3 promille) inom kommunen. Mellan åren 2011-2015 exploaterades 35,5 hektar (motsvarande cirka 0,68 procent) som följd av ombyggnation av väg E45, utbyggnad av Norge-Vänerbanan samt nytt stationsläge vid Lödöse (Jordbruksverket, 2017;2021).

Brukningsvärd jordbruksmark exploateras årligen för olika ändamål, i synnerhet i närheten av större tätorter är trycket på att exploatera jordbruksmark högt. Föreslagen exploatering av jordbruksmark enligt planförslaget utgör en del av denna utveckling, och innebär en utveckling som försämrar förutsättningarna för en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Klimatförändring samt globala kriser och osäkerheter som avlöst varandra de senaste åren visar på betydelsen av att bevara jordbruksmarken och därmed möjligheten till produktion av livsmedel. Dessa faktorer risker att leda till negativa kumulativa effekter och konsekvenser då jordbruksmark inom kommunen minskar.

Nollalternativet

Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, både i översiktsplan och FÖP för Lödöse. Nollalternativet innehåller färre ställningstaganden vad gäller ianspråktagande/bevarande av jordbruksmark. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och nollalternativet en risk för negativ påverkan på hushållning med jordbruksmark.

4.4 Klimat

Med klimat avses dels *klimatpåverkan*, framförallt genom utsläpp av växthusgaser men även genom markanvändning, dels *klimatanpassning* - det vill säga att skapa beredskap för de klimatförändringar som sker.

Genom översiktsplaneringen har kommunen till exempel möjlighet att planera för en effektiv bebyggelsestruktur som hushåller med mark och nyttjar befintliga strukturer, för att minska klimatpåverkan.

Ett förändrat klimat innebär bland annat utmaningar relaterat till förändringar i temperatur, nederbörd och höjda havsnivåer. Den bebyggda miljön är en av klimatanpassningens största utmaningar då tät bebyggelse och hårdgjorda ytor skapar problem kopplat till värme och ökad nederbörd. Komplettering av bebyggda miljöer i kombination med pågående klimatförändringar innebär utmaningar för den byggda miljön och för människors hälsa.

Inom arbetet med översiktsplanen har ett underlag avseende klimatrisker tagits fram (Tyréns, 2025).

4.4.1 Bedömningsgrunder

Sveriges nationella klimatmål sattes i samband med den nationella klimatlagen som trädde i kraft 1 januari 2018. Det långsiktiga målet är att Sverige år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

2023 antogs en ny energiplan med klimatstrategi för Lilla Edets kommun (Lilla Edets kommun, 2023). Energiplanen visar hur kommunen ska arbeta för effektivisering och ökad fossilfrihet i den egna verksamheten samt inom den geografiska kommunen. Energiplanen utgår från den regionala kraftsamlingen *Klimat 2030* som syftar till att Västra Götaland ska ha en fossiloberoende och konkurrenskraftig ekonomi till år 2030. Lilla Edets kommun har utifrån lokala förutsättningar antagit det övergripande målet att utsläppen av växthusgaser inom Lilla Edets geografiska kommun ska minska med 70 procent till år 2030 jämfört med 1990.

I plan- och bygglagen och miljöbalken finns bestämmelser om att kommuner behöver ta hänsyn till och planera för klimatrelaterade risker, så som översvämning, ras, skred och erosion, vid ny planerad markanvändning. Under 2018 infördes en ny bestämmelse i plan- och bygglagen, genom ett tillägg i 3 kapitel 5 § som innebär att kommuner i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den redan byggda

miljön som kan följa av klimatrelaterade risker som översvämning, ras, skred och erosion samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Det underlag som tagits fram avseende klimatrisker inom Lilla Edet (Tyréns, 2025), ger förslag på nivåer och riktlinjer att förhålla sig till för ny bebyggelse för att undvika skador vid översvämning, förslag på åtgärder för att minska översvämningsrisker vid befintlig bebyggelse samt förslag på generella planeringsriktlinjer avseende markstabilitet. Underlaget används för bedömning av planförslagets påverkan.

4.4.2 Förutsättningar

Klimatpåverkan

Enligt kommunens Energiplan och klimatstrategi är transporter den största utsläppskällan för växthusgaser inom kommunen, med utsläpp från personbilar som största underkategori. inkluderar genomfartstrafik, men den största delen av utsläppen kommer från lokala fordon.

Enligt planförslaget är Lilla Edet i hög grad en utpendlingskommun, vilket innebär att det är fler som reser från kommunen till sitt arbete än vad det är som reser in till kommunen för att arbeta. De flesta pendlingsrörelser sker söderut genom Göta älvdalen mot Göteborg och norrut till Trollhättan. Genomsnittlig körsträcka med personbil per invånare är högst av alla kommuner inom Göteborgsregionen. Andelen resor med gång, cykel och kollektivtrafik är cirka 30 procent, vilket kan jämföras med cirka 50 procent i Göteborgsregionen som helhet (Lilla Edets kommun, 2023).

I tätorterna och landsbygdsorterna finns mer eller mindre sammanhängande gång- och cykelvägnät. Mellan Ström och Lilla Edet samt Göta finns gång- och cykelväg. Längs med Göteborgsvägen mellan Lödöse och Lilla Edet finns även en utbyggd gång- och cykelbana som även ansluter till Alvhem söder om kommungränsen. Mellan Nygård och Lödöse finns också separat gång- och cykelväg. Däremot saknas utbyggd gång- och cykelväg mellan Lilla Edet/Ström och Hjärtum, liksom möjligheter till cykelpendling mot Trollhättan.

Kollektivtrafiken i Lilla Edets kommun består idag av pendeltågstrafik och busstrafik. Genom pendeltågsstationen i Lödöse finns anslutning till Göteborg och Trollhättan. Från pendeltågsstationen finns anslutande busstrafik till bland annat centralorten Lilla Edet. Kommunen försörjs i övrigt med regional busstrafik längs större vägar. Anropsstyrd närtrafik finns i stora delar av kommunens landsbygd och inom tätorterna inom vissa tidsintervall på vardagar.

Kommunen är idag självförsörjande på el från vattenkraft och vindkraft. Störst potential för ökad elproduktion på kort sikt bedöms finnas från solel och viss vindkraft.

Klimatanpassning

De klimatrelaterade riskerna översvämning, ras, skred och erosion förväntas öka i kommunen, till följd av den pågående klimatförändringen. Enligt SMHI, och det högre klimatscenariot RCP8,5 (scenario baserat på att fortsatt höga utsläpp av koldioxid sker), kan Västra Götalands län till år 2100 vänta sig en ökning av årsmedelnederbörden med upp mot 30-40 %, allra mest vintertid. Samtidigt förväntas medeltemperaturen stiga och till följd av det ökar avdunstningen. Kraftiga nederbördsmängder på kort tid, i form av skyfall, väntas vid år 2100 att öka i intensitet med upp emot 30-40 %.

Enligt SMHI:s beräkningar kommer havsnivån att stiga med cirka en meter till år 2100. Samtidigt pågår en landhöjning som under samma tidsperiod summeras till cirka 30 centimeter, vilket ger en nettohöjning av havsnivån på cirka 70 centimeter. Vid höga flöden i Göta älv kommer därmed vattenmassorna att få allt svårare att ta sig ut till havet och risken för översvämningar utmed älven ökar. Det är också sannolikt att höga flöden i älven inträffar under lågtrycksperiod med hög nivå i havet vilket försvårar situationen ytterligare. Sammantaget innebär det att det blir vanligare med både höga och låga flöden i Göta älv. Det gör att risker kopplat till översvämningar, ökad erosion i älvfåran och skred ökar. Ett skred i Göta älv kan få stora konsekvenser för bebyggelse, vattenförsörjningen och andra viktiga samhällsfunktioner.

Översvämning

I Lilla Edets kommun är risken för översvämningar främst relaterad till skyfall och/eller hög vattennivå i Göta älv.

Skyfall

För Lilla Edets tätort, med stora delar av Göta inkluderat, samt Lödöse har skyfallskarteringar tagits fram inom arbetet med översiktsplanen. För övriga områden i kommunen finns en lågpunktskartering från Länsstyrelsen Västra Götaland, som visar hur lågpunkter i omgivningen översvämmas vid stora regn.

Göta älv

Flödet i Göta älv är reglerat, vilket påverkar både höga och låga flöden. Söder om slussen i Lilla Edet finns ingen teknisk infrastruktur som reglerar

älvens nivå innan utlopp i havet, vilket innebär att älven på denna sträcka direkt påverkas av vattenståndet i havet.

Vid höga vattenstånd i havet dämmer älven upp och kan på egen hand eller i samband med höga flöden leda till översvämningar av låglänta områden, bland annat vid Lödöse. I takt med de pågående klimatförändringarna förväntas havsnivån att stiga med cirka 70 centimeter till år 2100 (justerat för landhöjning), vilket kommer att öka risken för översvämning från älven ytterligare.

Översvämningsrisker till följd av ökade flöden och utbredning av älven ger störst påverkan på den befintliga miljön i områden omkring Lödöse, i synnerhet i områden väster om Göteborgsvägen. Även älvnära områden och verksamheter i Lilla Edet påverkas av ökade flöden i älven.

Ras, skred och erosion

Geotekniska klimatrelaterade risker i Lilla Edet utgörs i huvudsak av sättnings- och stabilitetsproblematik i förekommande lösa leror. De befintliga riskerna för skred längs Göta älv är idag betydande. En översiktlig kartläggning visar var risker kan förekomma inom Lilla Edets kommun (Tyréns, 2025). Skredrisker har klassats till klass 1-3 enligt dagens förutsättningar, där klass 1 avser lägre risk och klass 3 en högre risk. Områden där risk finns idag och med ökade risker i framtiden återfinns främst inom Göta älvdalens utbredning, kring Lödöse och upp mot Locktorp, men även utanför älvområdet finns riskområden.

Klimatförändringarna innebär att många områden längs älven får en högre risk för skred, om inga åtgärder vidtas. I Lilla Edet pågår utredning och skredsäkring på flertalet platser för att minska risker för den befintliga bebyggelsen, i samarbete med Statens geotekniska institut (SGU).

4.4.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

Klimatpåverkan

För en minskad klimatpåverkan inom Lilla Edets kommun är *förutsättningar för hållbart resande* samt *energiförsörjning av tillkommande bebyggelse* två viktiga faktorer. Kommunens klimatpåverkan och möjlighet att påverka sina utsläpp av växthusgaser spänner dock över fler områden som klimatpåverkan från byggande, upphandling och naturliga kolsänkor.

Planförslaget inkluderar kommunövergripande ställningstaganden för minskad klimatpåverkan som omfattar flera områden och sektorer. Bland annat ska energi- och resurseffektivt byggande främjas vid nybyggnadsprojekt på kommunal mark, utveckling av befintliga, fungerande byggnader och miljöer utredas innan rivning och nybyggnation prövas, samt att utreda hur effektiva material- och avfallsflöden kan utvecklas vid ny- och ombyggnation. Det är positivt att planförslaget inkluderar dessa ställningstaganden då nybyggnation generellt har stor påverkan på klimatutsläpp.

Behov av mark- och grundläggningsarbeten är ofta en betydande del av klimatpåverkan från nybyggnation. Anpassningar har gjorts i planerad utbyggnad för att minska behov av grundläggningsarbeten, även om kraftig grundläggning behövs utifrån kommunens geologiska förutsättningar (se även *Klimatanpassning*).

Översiktsplanens utgångspunkt att möjliggöra för en befolkningsökning som motsvarar ungefär 1 600 ytterligare bostäder bedöms vara en utmaning i relation till Lilla Edets målsättning om att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent till år 2030, då det innebär en hög utbyggnadstakt av bostäder och infrastruktur samt ett ökat resande inom kommunen. Planförslaget nyttjar dock till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära lägen, vilket skapar goda förutsättningar för hållbart resande. Sett till utpendlingsmönster i kommunen med betydande pendlingsrörelser söderut mot Göteborg samt norrut till Trollhättan, är det positivt att planförslaget satsar på fortsatt utveckling vid stationsnära lägen i Lödöse, med pendeltågsförbindelse mot Göteborg och Trollhättan. Utveckling vid Lilla Edets tätort kan också bidra till ett ökat underlag för anslutande busstrafik till pendeltågsstationens läge.

Utveckling i Nygård och Hjärtum, samt tillkommande bebyggelse på landsbygd (uppskattningsvis cirka 400 bostäder under planperioden) tillkommer dock i lägen som idag har sämre förutsättningar för kollektivtrafik och där det därmed bedöms finnas risk att planförslaget kan innebära ökad personbilstrafik. Särskilt sett till att kommunen idag till stor del utgör en utpendlingskommun och att planförslaget inte bedöms ändra det förhållandet. För att få invånare att välja kollektivtrafik, cykel eller gång behövs förmodligen både ökade satsningar på kollektivtrafik, samt tidiga beteendepåverkande åtgärder. Ur det hänseendet kan det också vara viktigt att nödvändig struktur för att välja klimatsmarta transporter finns på plats när bostadsområden är klara för inflyttning.

Planförslagets ställningstaganden för bebyggelse inkluderar bland annat att i utformning av utpekade bebyggelseområden ska närhet och tydliga stråk till kollektivtrafik eftersträvas, samt att större arbetsplatser bör lokaliseras inom en radie av cirka 500 meter från kollektivtrafik.

Planförslagets ställningstaganden för transportinfrastruktur identifierar viktiga stråk för gång- och cykelvägar att bygga ut och orter att länka samman, samt framtida rekreativa cykelstråk och viktiga regionala pendelstråk för cykel, vilket också bedöms skapa förutsättningar för minskad klimatpåverkan om dessa stråk utvecklas.

Den exploatering som planeras berör i delar naturmark, som skog. När skog avverkas och ersätts med bebyggelse försvinner den kolsänka som biomassan i naturmarken utgör. Utifrån det vore det positivt att i fortsatt arbete ta fram en kommunövergripande kartläggning av kolsänkor och inklusive möjligheter att öka den lokala kolinlagringen inom kommungränsen.

Lilla Edet är idag självförsörjande på el från vattenkraft och vindkraft. För att möjliggöra att självförsörjandegraden kan upprätthållas även med tillkommande bebyggelse och befolkningsökning är det positivt att planförslaget inkluderar utrymme för enstaka tillkommande etableringar av vindkraftverk samt att det inom utpekade verksamhetsområden också kan rymmas ytor för energiproduktion såsom solcellsparker.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

Klimatanpassning

För att bemöta utmaningarna med ökad risk för översvämning på grund av skyfall och höga vattennivåer inkluderar planförslaget att antal riktlinjer för hur bebyggelse ska lokaliseras och utformas för att minimera riskerna med översvämning. Riktlinjerna förhåller sig till resonemang och riktlinjer från ansvariga myndigheter som länsstyrelsen, Boverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Riktlinjerna överensstämmer också med de förslag på riktlinjer som tagits fram inom arbetet med klimatrisker under översiktsplanearbetet (Tyréns, 2025).

Riktlinjerna behandlar hur ny sammanhållen bebyggelse och bebyggelse med verksamheter av större samhällsviktig betydelse bör lokaliseras och planläggas med hänsyn till kraftiga regn. I områden som inte täcks av skyfallskarteringar ska länsstyrelsens lågpunktskartering nyttjas, för screening av riskområden där vidare utredning behövs.

Planförslaget inkluderar också riktlinjer för att hantera markstabilitet, med riktlinjer för vad som bör hanteras inom de olika riskklasserna för skredrisk (riskklass 1-3) som identifierats.

Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och ras- och skredrisker, se även avsnitt *3.3 Alternativ lokalisering och utformning*. Planförslaget innebär dock etablering av viss bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning samt områden utpekade som skredriskområden. De identifierade riskerna beskrivs i de platsspecifika ställningstagandena för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Identifierade skredrisker finns inom cirka 40 områden för ändrad/utvecklad användning, varav fem områden är belägna inom områden med den högsta riskklassen klass 3. Ett trettiotal av områdena utgör föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse, mångfunktionell bebyggelse eller verksamhet/industri i Lilla Edet, Ström, Göta, Lödöse och Nygård.

Markanvändningen inkluderar också utrymme för klimatanpassningsåtgärder. Befintlig banvall vid Lödöse bedöms utgöra tillräckligt skydd för översvämningsrisker från älven för ny bebyggelse öster om banvallen med anpassad höjdsättning. För befintlig bebyggelse som ligger lägre beräknas banvallen behöva byggas på cirka 0,4 meter. Norr om banvallen föreslås ett nytt reservat för skyddsvall för att skydda befintlig och ny föreslagen bebyggelse vid Lödöse varv. Det bedöms positivt att planförslaget tydligt reserverar mark för detta ändamål.

Planförslaget inkluderar även kommunövergripande riktlinjer för att hantera risker för den redan byggda miljö, med exempel på åtgärder som rör både fysiska och planeringsmässiga åtgärder. Det handlar exempelvis om att fördröjning av vatten kan ske på fördröjningsytor eller i svackdiken, att barriär mot älven behöver skapas för att skydda bebyggelse och att mark kan reserveras på strategiska platser för framtida åtgärder. I översiktsplanen sker detta genom exempelvis förslag om invallning vid Lödöse som skydd mot älven och en multifunktionell översvämningsyta öster om Göteborgsvägen i höjd med Museivägen för att hantera skyfall. Det bedöms positivt att planförslaget inkluderar tydliga riktlinjer både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Mer övergripande innebär planförslaget sammantaget förslag på utbyggnad som innebär en ökad hårdgörande grad av mark inom kommunen. När naturmark ersätts med hårdgjord mark försvinner den förmåga som

naturmark generellt har gällande att förebygga oönskade effekter av pågående och kommande klimatförändringar. Det bedöms därför positivt att planförslaget inkluderar riktlinjen att gröna multifunktionella lösningar ska eftersträvas vid hantering av dagvatten i nya detaljplaner och bebyggelse i nytillkommande verksamhetsområden.

Planförslaget inkluderar även ställningstaganden att grönstrukturen ska ses som en resurs för att bland annat minska urbana värmeöar och reglera temperatur vid värmeböljor i tätbebyggda miljöer. Vid planering, byggande och förvaltning ska behov av åtgärder för att hantera värmeböljor och höga temperaturer beaktas. Åtgärder för att skapa svala miljöer bör enligt planförslaget särskilt prioriteras på de platser där sårbara grupper (barn, äldre och sjuka) vistas som vid exempelvis förskolor, skolor, lekplatser och äldreboenden. Det bedöms positivt att problematiken och behov gällande hantering av höga temperaturer och värmeböljor synliggörs i planförslaget, särskilt i relation till sårbara grupper. De utvecklade och tillkommande verksamhetsområden som tillkommer kan inverka negativt på risk för höga temperaturer och hänsyn till grönstruktur och värmereglering skulle kunna förtydligas till att omfatta även dessa områden.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer och gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Nollalternativet

Klimatpåverkan

Enligt kommunens bedömning har gällande översiktsplan inte fungerat som vägledande och ny bebyggelse har primärt tillkommit i områden som inte ligger i linje med översiktsplanen. Med nollalternativet bedöms det därmed finnas fortsatt risk att utveckling genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar. Det bedöms leda till ett mer oförutsägbart underlag i fråga om lokalisering av bebyggelse och förutsägbarhet för planering av kollektivtrafik och strategiska satsningar på gång- och cykelstråk.

Nollalternativet inkluderar inga särskilda ställningstaganden som syftar till att minska klimatpåverkande utsläpp. Planförslaget bedöms på så sätt mer positivt i jämförelse med nollalternativet, då det ger bättre vägledning till att arbeta med att minska kommunens klimatpåverkan inom flera områden.

Klimatanpassning

Nollalternativet inkluderar utbyggnadsplaner inom områden där bebyggelse kan vara olämplig med hänsyn till översvämning och skredrisker, utan att tydligt redovisa ytterligare hänsyn eller restriktioner. Planförslagets föreslagna bebyggelseområden är bättre anpassade utifrån hänsyn till klimatrelaterade risker, jämfört med nollalternativet. Bland annat har ett område som tidigare pekades ut för verksamhetsområden (rekreationsområde på sikt) inom FÖP Lödöse i planförslaget ändrats till att pekas ut för rekreationsändamål på grund av översvämningsrisker.

Planförslaget bedöms också inkludera bättre anpassade ställningstaganden utifrån uppdaterade och tillkommande underlag och riktlinjer, jämfört med nollalternativet. Planförslaget inkluderar ställningstaganden kring grönstrukturens inverkan för att motverka urbana värmeöar och höga temperaturer, vilket saknas i nollalternativet.

4.5 Vatten

Detta avsnitt omfattar redovisning av översiktsplanens påverkan på status och uppfyllnad av miljökvalitetsnormer samt påverkan på yt- och grundvattenförhållanden.

4.5.1 Bedömningsgrunder

Miljökvalitetsnormer för vatten har legat till grund för bedömningarna gällande aspekten vatten. Miljökvalitetsnormerna (5 kap. miljöbalken) är ett rättsligt verktyg som ställer krav på vattnets kvalitet efter en viss tidpunkt. Samtliga vattendrag och sjöar ska uppnå god ekologisk status, men målåren för dem är olika beroende på omfattning av åtgärderna för att uppnå miljökvaliteten.

Miljökvalitetsnormer för vatten syftar till att skydda och förbättra kvaliteten i vattenmiljöer. Inom ramen för EU:s vattendirektiv (2006/60/EG) har miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten utvecklats. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen om god status och statusen får inte försämras, dock kan undantag göras.

4.5.2 Förutsättningar

Lilla Edet präglas av sprickdalar och långsträckta sjöar. Göta älv är det största vattendraget och sträcker sig genom kommunen i nord-sydlig riktning i en sådan sprickformation. I kommunen finns 20 vattenförekomster: tolv vattendrag, fyra sjöar och fyra

grundvattenförekomster. Två av vattenförekomsterna utgör delsträckor av Göta älv, vilka båda har otillfredsställande status. Vattenförekomsten är klassad som kraftigt modifierad på grund av väsentligt påverkad hydrologisk regim eller morfologiskt tillstånd. Dessutom bedöms att åtgärder för att nå god ekologisk status skulle medföra en betydande negativ påverkan på samhällsviktig vattenkraftsverksamhet. De övriga vattendragen i kommunen utgör biflöden till Göta älv. Torskogsbäcken och Sollumsån med Grinnerödssjön har god ekologisk status. Resterande vattendrag har måttlig ekologisk status. Sjön Store-Väktor har god status och Öresjö, Gravlången och Vanderydsvattnet har måttlig status. Samtliga vattendrag och sjöar har ej god kemisk status. Huvudsakliga betydande påverkanskällor för kommunens ytvatten är jordbruk, enskilda avlopp, atmosfärisk deposition och vattenkraft. Samtliga grundvattenförekomster har god kemisk status och god kvantitativ status. För grundvattenförekomsterna pekas transport och infrastruktur ut som påverkanskälla.

Lilla Edets kommun ligger huvudsakligen inom två avrinningsområden varav ett även utgör vattenskyddsområde: Köperödssjöarna. Vattenskyddsområdet täcker hela vattenresursens avrinningsområde.

4.5.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

För att uppfylla miljökvalitetsnormerna ska kommunen vidta åtgärder och förebygga risker genom fysisk planering. Tätorterna föreslås kompletteras med ny bebyggelse genom förtätning i Lilla Edet och genom komplettering av sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse. Detta innebär en potentiellt ökad föroreningstransport från områden som får större andel hårdgjorda ytor samt från byggnader och transporter. Det ger i sin tur risk för påverkan på ytvattenförekomster och möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna. Omvandling av jordbruksmark till bebyggelse kan medföra ett minskat näringsläckage till vattenförekomster, men istället påverka dem genom tillkommande föroreningstransport. Vid utveckling av befintliga och nya områden behöver en lämplig dagvattenavledning till vattenförekomsterna säkerställas vid utformning och beslut om dagvattenhanteringen. Detta görs i det fortsatta arbetet med detaljplaner samt i kommunens arbete med att ta fram riktlinjer för dagvattenhantering. I planförslaget föreslås att riktlinjer för dagvattenhantering tas fram, vilket saknas i kommunen idag och skulle innebära en mer styrd hantering jämfört med nuläget. I planförslaget görs också kopplingen mellan riktlinjer

för dagvattenhantering och uppfyllnad av miljökvalitetsnormer vilket är positivt jämfört med nuläget.

I planförslagets ställningstaganden anges att Göta älv och dess biflöden ska skyddas. Detta ställningstagande förstärks med utpekad markanvändning. I markanvändningskartan finns zoner kring större delen av vattendragen och pekas ut som *Natur och friluftsliv*, men denna markanvändning pekas inte ut för samtliga vattendrag. I planförslaget finns ett ställningstagande om att vegetationszoner längs vattendrag och sjöar ska sparas och utvecklas för att bland annat minska negativa effekter på recipient. Detta bedöms som positivt. Om det i markanvändningskartan hade utpekats en vegetationszon, som är positivt för vattendrags och sjöars ekologiska status, kring samtliga vattendrag skulle det ytterligare stärkt grönstrukturen kring vattendragen. Vid utveckling av områden i direkt anslutning till Göta älv behöver risker för en ökad föroreningsspridning från förorenade sediment beaktas. Även i de områden som pekas ut som utvecklingsområde för *Grönområde Park* (område 16, 24, 65, 59, 52, 15) i Lilla Edet och Lödöse ska hänsyn tas då åtgärder som innebär att den naturliga strandzonen minskar kan påverka kvalitetsfaktorer kopplat till den ekologiska statusen och kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd i vattendrag* (vattendragets närområde). Enligt planförslaget finns ett särskilt ställningstagande kring Göta Älv och Gårdaån. Utbyggnader inom avrinningsområdena ska ske så att de inte medför försämrade förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormer. Det innebär att utbyggnad kan ske men kräver att stor hänsyn tas till vattendragets förutsättningar. Längs Gårdaån planeras ett område för rekreation (område 52). Då vattendraget har otillfredsställande status på grund av övergödning kan en åtgärd för vattendragets status exempelvis vara att bevara och utveckla vegetationszoner vid vattendraget där näringsämnen kan fastläggas. Ett område i Lödödse som utgörs av industrimark idag föreslås utvecklas till *Grönområde och park* på lång sikt, detta bedöms kunna ge positiva effekter om området utformas som en vegetationszon som tillåts översvämmas.

Planförslaget ska ge förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk, vilket bedöms som positivt då ett nytt reningsverk kan medföra bättre rening och en minskad belastning av näringsämnen på recipienter.

Det är positivt för att säkra tillgången och kvaliteten på dricksvatten att kommunen har för avsikt att skapa vattenskyddsområden vid de mindre grundvattentäkterna. En av ytvattentäkterna inom kommunen är redan i viss mån skyddad eftersom den redan omfattas av ett vattenskyddsområde. Vid en utbyggnad inom vattenskyddsområdet kommer vattenskyddsföreskrifterna att följas.

Sammantaget bedöms planförslaget inte äventyra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas. Det är viktigt att kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna.

Nollalternativet

I nollalternativet pekas ingen vegetationszon ut längs vattendrag och sjöar. Längs många vattendrag pekas marken istället ut som *Bevaransvärd odlingsmark*. Att möjliggöra odling i direkt anslutning till vattendragen kan istället innebära negativa konsekvenser för vattenkvaliteten då det innebär stor risk för näringsläckage till vattendragen.

Dagvattenhantering pekas ut som en påverkansfaktor och lokal hantering av dagvatten lyfts som en åtgärd. Kommunen ska även tas fram riktlinjer för dagvattenhantering då detta saknas, det finns dock ingen tydlig koppling till miljökvalitetsnormer i översiktsplanens ställningstaganden. Byggnation på landsbygden ska ske med hänsyn till status på lokala vattendrag. Detta bedöms som positivt då detta kan ha en positiv påverkan på vattendragens status.

I nollalternativet finns risk för negativ påverkan på grundvattenförekomst i Hasteröd då området pekas ut som verksamhetsområde (R8) som framtida område för. Ett uttag av sand kan innebära att det naturliga skyddet mot förorening av grundvattnet försämras genom att det skyddande marktäcket och det översta jordlagret ovan grundvattenytan tas bort och förorenande ämnen kan lättare nå grundvattnet. Det bedöms innebära risk för negativa konsekvenser för kvaliteten. Det bedöms också finnas risk för att kvantiteten påverkas.

5 Avstämning mot mål och riktlinjer

5.1 Miljökvalitetsnormer

5.1.1 Ytvatten

Planförslaget i sig bedöms inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas. Det är viktigt att med kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna.

5.1.2 Grundvatten

Det bedöms som positivt att kommunen i planförslaget har för avsikt att bilda vattenskyddsområden för mindre dricksvattentäkter för att långsiktigt säkra kvalitet och kvantitet.

5.1.3 Luft

Normerna för utomhusluften regleras i luftkvalitetsförordning (SFS 2010:477) och anger gränsvärden för kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. Lilla Edets kommun har låga halter av föroreningar i luften. Det innebär att någon regelbunden mätning inte behövs utan det räcker med beräkningar. Den senaste beräkningen för Lilla Edets kommun utfördes 2015. Beräkningen visade att halten kväveoxider är under miljökvalitetsnormen i hela kommunen. Högst halter fanns då längs med E45, men även här var halterna låga. Mätningar av partiklar visar samma mönster. Både MKN och miljökvalitetsmålet Frisk luft klaras med god marginal i hela beräkningsområdet. Planförslaget medger förtätning av vissa områden i tätorterna. Det är viktigt att i det fortsatta planarbetet utreda luftkvaliteten i områden som förtätas.

År 2024 beslutade EU om nya gränsvärden för luftkvalitet som ska införas till 2030 men börjar att gälla december 2026. De nya normerna är utformade för att bättre överensstämma med Världshälsoorganisationens WHO:s (Världshälsoorganisationens) riktlinjer för luftkvalitet.

Hur de nya skärpta gränsvärdena ska införlivas i kommunen blir viktigt att bevaka i fortsatt planarbete.

5.1.4 Buller

I förordningen om omgivningsbuller (SFS 2004:675) ställs krav på att Trafikverket och kommuner med mer än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. I förordningen avses omgivningsbuller vara buller från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet. Även i mindre och medelstora kommuner (under 100 000 invånare) ska strävan vara att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning. Risk för överskridande av riktvärden för buller är främst kopplat till bil- och tågtrafik. Detta behöver utredas vidare i kommande detaljplanering.

5.2 Nationella miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Målen beskriver de egenskaper som vår miljö måste ha för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. De miljökvalitetsmål som bedöms som relevanta för denna MKB och hur de bedöms påverkas av den nya översiktsplanen, presenteras nedan.

Planförslaget bedöms motverka måluppfyllelse	Planförslaget bedöms varken medverka till eller motverka måluppfyllelse	Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse

Miljökvalitetsmål	**Planförslagets påverkan på målet**
Begränsad klimatpåverkan	Planförslaget kan medverka till måluppfyllelse genom goda ställningstaganden för att arbeta vidare med att minska kommunens klimatpåverkan. Föreslagen bebyggelseutveckling nyttjar till stor del befintliga strukturer i befintliga tätorter och transportinfrastruktur vilket kan bidra positivt till målet.
	Planförslaget bedöms dock motverka målet i och med att mycket ny bebyggelse tillkommer, där nybyggnation i sig antas generera utsläpp av växthusgaser samt att utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar att bidra till ökad personbilstrafik.

Levande sjöar och vattendrag	Planförslaget bedöms kan bidra till måluppfyllelse genom att bidra till att stärka viktiga strukturer längs vattendragen när markanvändning pekas ut som Natur och friluftsliv där. Det är också positivt där hårdgjord mark föreslås omvandlas till grönområde.
	Planförslaget med för att ny bebyggelse tillkommer som kan innebära tillkommande föroreningsbelastning på vattendrag och sjöar, vilket skulle motverka måluppfyllelse. Det är viktigt att i det fortsatta arbetet med riktlinjer för dagvatten anpassa dem till att medverka till att miljökvalitetsnormer för berörda kvalitetsfaktorer nås och att lämplig dagvattenhantering tas fram i arbetet med detaljplaner där risk finns för påverkan på känsliga recipienter. Mark där det idag förekommer förhöjda föroreningshalter och som vid byggnation saneras kan minska föroreningsbelastning.
Grundvatten av god kvalitet	Planförslaget bidrar till långsiktig säkring av dricksvatten genom att bilda vattenskyddsområden för mindre dricksvattentäkter för att långsiktigt säkra kvalitet och kvantitet, vilket bedöms bidra till målet.
Ett rikt odlingslandskap	Planförslaget innehåller riktlinjer som anger att brukningsvärd jordbruksmark ska undvikas, men planförslaget bedöms ändå motverka måluppfyllelse då nya bebyggelseområden planeras på jordbruksmark. Planförslaget riskerar att motverka måluppfyllelse avseende kulturmiljövärden eftersom det inte finns tydliga riktlinjer för tillkommande bebyggelse på landsbygden.
	Planförslaget kan medverka till måluppfyllelse då lantbrukets förutsättningar kan stärkas genom att exploatering för att bedriva jordbruksnäring, eller underlätta för lantbrukets fortlevnad, lyfts i planförslaget.
God bebyggd miljö	Planförslaget säkerställer grönområden i anslutning till tätorterna och förstärker samband mellan tätorterna och älven. Planförslaget bedöms i stort möjliggöra för uppfyllande av miljömålet avseende kulturmiljö. Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse genom att hänsyn tas till att människor inte ska utsättas för oacceptabla klimatrelaterade säkerhetsrisker orsakade av översvämning, ras och skred, samt hälsorisker med värmeböljor.
	Ianspråktagande av jordbruksmark innebär negativ påverkan på hushållning med naturresurser vilket bedöms motverka måluppfyllelse.

Ett rikt växt- och djurliv	Planförslaget innehåller ställningstaganden som bedöms säkerställa värdefull natur och skyddsvärda arter. Markanvändningen bidrar långsiktigt till att områden med betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband säkerställs. Sammantaget bedöms planförslaget bidra till måluppfyllelse.

6 Samlad bedömning

Biologisk mångfald

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden kopplade till naturmiljö. Områden med höga värden och skyddade arter ska värnas. Arbete pågår med att ta fram ett nytt naturvårdsprogram och att uppdatera databasen över naturvärdesbiotoper enligt SIS-standard. Planförslaget innehåller ställningstaganden kopplade till dessa. Det innebär att även att bevarandet av områden som saknar lagligt skydd, men som är av betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband kan säkerställas genom tydliga ställningstaganden kopplat till utpekanden i naturvårdsprogrammet. Ställningstagandena är inte bara kopplade till kända, skyddade områden utan har ett bredare synsätt på naturmiljön jämfört med nuläget. Planförslaget innebär dock att det kan uppstå negativ påverkan på skyddade arter och grön infrastruktur om inte hänsyn tas till dessa värden inom markanvändningsområden för utveckling av exempelvis *Grönområde och park*.

Jämfört med nollalternativet bedöm planförslaget stärka värden för biologisk mångfald och ekologiska samband då planförslaget innehåller fler ställningstaganden samt innefattar fler aspekter av värdet.

Kulturmiljö och landskapsbild

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden för kulturvärden och områden med höga kulturvärden ska värnas. I planförslaget anges också att kulturmiljöprogrammet ska uppdateras vilket är positivt då sentida kulturmiljöer saknas i nuvarande kulturarvsplan. Ett uppdaterat kunskapsunderlag bidrar till att kulturvärden och kulturmiljöer inom kommunen tydliggörs, vilket skapar kunskap och förståelse för dessa värden som ska vara vägledande vid planläggning och bygglovsärenden. Utöver de miljöer och byggnader som pekas ut i underlag finns strukturer, element och miljöer i orter och i landskap som också behöver tydliggöras och beaktas i kommande planarbeten för att inte dessa värden ska gå förlorade. Planförslaget har också ställningstaganden för stads- och landskapsbild men de bedöms som få i antalet.

Planförslaget innebär att det kan uppstå negativ påverkan på stads- och landskapsbilden i och intill tätorterna där förtätning planeras om inte hänsyn tas till kulturvärden, viktiga siktlinjer/utblickar till landmärken och omgivande landskap. Här behöver underlag och riktlinjer tas fram för att ge vägledning så att inte värden påverkas negativt.

Vad gäller utbyggnadsområden i central- och landsbygdsorter innebär planförslaget bättre anpassning till kulturmiljön och landskapsbilden än nollalternativet. I nollalternativet finns flera utpekade områden som sämre tar hänsyn till de kulturvärden som finns inom eller i anslutning till orterna. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda kulturmiljö- och landskapsbildsvärden jämfört med planförslaget. I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och nollalternativet en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar. Risk för negativ påverkan på kulturmiljö och stads- och landskapsbild finns även för tätorterna då värden i befintliga miljöer behöver klargöras och riktlinjer för hur ändring och tillägg i bebyggelsen ska ske behöver arbetas fram.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för kulturmiljön då planförslaget innehåller fler ställningstaganden, vilket bedöms ge positiva effekter och konsekvenser för kommunens kulturvärden.

Jordbruksmark

Planförslaget inkluderar flera kommunövergripande ställningstaganden för jordbruksmark. Enligt ställningstaganden ska brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen. Planförslaget innebär dock ianspråktagande av jordbruksmark i ett antal planerade utbyggnadsområden på sammantaget cirka 130 hektar jordbruksmark, motsvarande cirka 2,5 procent av kommunens jordbruksmark, där kommunen anser att utbyggnad utgör väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark eventuellt kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse. Det behöver dock utredas vidare i kommande planprocesser där också utbyggnadsordningen som beskrivs i planförslaget blir en viktig del. Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängning leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion.

Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, och inkluderar färre ställningstaganden och riktlinjer för att ta hänsyn till jordbruksmark. Nollalternativet bedöms medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

Klimat

Klimatpåverkan

Planförslagets ställningstaganden gällande minskad klimatpåverkan bedöms leda till positiva effekter och konsekvenser för att minska klimatbelastande utsläpp inom kommunen. Den befolkningsökning som planförslaget tar höjd för bedöms vara en utmaning i relation till Lilla Edets målsättning om att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent till år 2030, då det innebär en hög utbyggnadstakt av bostäder och infrastruktur samt ett ökat resande inom kommunen. Planförslaget nyttjar dock till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära lägen, vilket skapar goda förutsättningar för hållbart resande. Utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar dock att bidra till ökad personbilstrafik. Det är positivt att planförslaget inkluderar utrymme för enstaka tillkommande etableringar av vindkraftverk samt att det inom utpekade verksamhetsområden också kan rymmas ytor för energiproduktion såsom solcellsparker.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för, samt personbilstrafik kopplad till delar av tillkommande bostadsbebyggelse bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

Planförslaget bedöms mer positivt i jämförelse med nollalternativet, då det ger bättre vägledning till att arbeta med att minska kommunens klimatpåverkan inom flera områden.

Klimatanpassning

Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag avseende klimatrisker som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och ras- och skredrisker. Planförslaget innebär dock etablering av viss bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning samt områden utpekade som skredriskområden. De identifierade riskerna beskrivs i de platsspecifika ställningstagandena för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer och gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Planförslagets föreslagna bebyggelseområden är bättre anpassade utifrån hänsyn till klimatrelaterade risker, jämfört med nollalternativet. Planförslaget bedöms också inkludera bättre anpassade ställningstaganden utifrån uppdaterade och tillkommande underlag och riktlinjer, jämfört med nollalternativet. Planförslaget inkluderar ställningstaganden kring grönstrukturens inverkan för att motverka urbana värmeöar och höga temperaturer, vilket saknas i nollalternativet.

Vatten

Planförslaget i sig bedöms inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas negativt. Det är viktigt att kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna samt att hänsyn tas till förekomst av förorenade områden vid exploatering. Närområdet längs de flesta vattendragen pekas ut som *Natur och friluftsliv* vilket bedöms kunna ha positiva konsekvenser för flera kvalitetsfaktorer. Där utveckling av områden nära vattendragen ska ske är det viktigt att hänsyn tas till vattendragen, men vissa utvecklingsområden skulle också kunna innebära positiva konsekvenser. Exempelvis där industrimark föreslås omvandlas till *Grönområde och park*.

Planförslaget ska ge förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk, vilket bedöms som positivt då ett nytt reningsverk kan medföra bättre rening och en minskad belastning av näringsämnen på recipienter.

För grundvattenförekomster i kommunen kan kvaliteten och kvantiteten säkras i och med kommunens planer att skapa vattenskyddsområden för de mindre grundvattentäkterna.

7 Fortsatt arbete och uppföljning

7.1 Fortsatt arbete

Enligt 6 kapitel 11 § 5 punkten miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter.

I en miljökonsekvensbeskrivning kan inte alla effekter beskrivas fullt ut i detalj. Påverkan kan vara svårbedömd och kräva ytterligare utredningar för att i ett senare skede kvantifieras. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför ses som en fortgående process, för att med åtgärder kunna minimera planens påverkan på miljön, snarare än som en färdig och avslutad handling.

Följande behov av fortsatt arbete i den efterkommande planeringen har identifierats:

- Vid utveckling av älvnära områden till rekreationsområden behöver hänsyn tas till naturmiljö, skyddade arter och gröninfrastruktur genom att exempelvis bevara viktiga grönstrukturer (vegetation, äldre träd) och vid utformning av belysning.
- Värna gröninfrastruktur vid förtätning av tätorterna.
- Utred om skyddsvärd natur påverkas vid utbyggnad av nya bostadsområden och bevara grönstrukturer inom de nya detaljplanerna.
- Kyrkorna ligger ofta högt i landskapet och betraktas som landmärken och orienteringspunkter och är av stor betydelse för landskapsbilden. Detta är viktigt att beakta, exempelvis vid kommande planeringsskeden för utbyggnadsområden i tätorterna och i anslutning till tätorter/byar.
- En följd som kan uppstå med förtätning av orter är att utblickar till landmärken och omgivande landskap försvagas vilket minskar landskapets läsbarhet. Detta bör beaktas i kommande planarbeten med utredning av påverkan på stads- och landskapsbild.
- Vid mindre kompletteringar inom och tillgängliggörande av Lödöse varv och älven behöver hänsyn till stads- och landskapsbild och kulturhistoriska värden tas.
- Utbyggnadsområde öster om Nygård bör beaktas i efterföljande planeringsskede med utredning av påverkan på stads- och landskapsbild och kulturmiljö.

- Placering av ny verksamhets- och industribebyggelse bör analyseras i kommande planeringsskeden för att utreda påverkan på landskapsbild och kulturmiljö.
- Vidare utredning avseende påverkan på stads- och landskapsbild och kulturmiljö bör göras i efterföljande planeringsskede för det större utbyggnadsområdet väster om Ström.
- Inom tätorten behöver värden i befintliga miljöer klargöras och riktlinjer för hur ändring och tillägg i bebyggelsen ska ske arbetas fram.
- För ny bebyggelse och byggnader på landsbygden behövs riktlinjer och utredningar för placering och gestaltning i landskapet, för att motverka att kulturmiljön och landskapsbilden påverkas negativt.
- I Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar planförslaget att bidra till ökad personbilstrafik. För att få invånare att välja kollektivtrafik, cykel eller gång behövs förmodligen både ökade satsningar på kollektivtrafik, samt tidiga beteendepåverkande åtgärder. Ur det hänseendet kan det också vara viktigt att nödvändig struktur för att välja klimatsmarta transporter finns på plats när bostadsområden är klara för inflyttning.
- Kommunen kan i fortsatt arbete med fördel ta fram ett underlag som identifierar kommunens kolsänkor och potential att öka kolinlagring inom kommunen.
- Utöver att värna befintliga naturliga våtmarksområden kan kommunen utreda möjligheterna att återskapa ytterligare naturliga våtmarker, meandringar eller andra restaureringsåtgärder som verkar för att behålla vatten i landskapet under längre tid och därmed minska risker både vid skyfall och perioder av torka.
- Fördjupa utredningen kopplat till artskydd för fåglar (inklusive skyddsklassade arter) för att identifiera områden som är viktiga för känsliga arter för att undvika konflikter i kommande exploateringar.
- Kommunen kan med fördel även arbeta med grönstrukturens inverkan för att motverka negativa effekter av värmeböljor och höga temperaturer även i verksamhetsområden.

7.2 Uppföljning

Enligt 6 kapitel 11 § miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Uppföljningen av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av översiktsplanen i realiteten ger bör så långt som möjligt kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings och övervakningssystem. Det innebär att vidare åtgärder bör baseras på de

resultat som övervakningen ger gällande aspekterna biologisk mångfald, kulturmiljö och landskapsbild, jordbruksmark, klimatpåverkan, klimatanpassning och vatten. Det ger underlag till vilka ytterligare åtgärder och strategier som behöver tas fram. Därutöver bör uppföljning av aspekter av betydande miljöpåverkan göras inom ramen för den kontinuerliga översiktsplaneprocessen.

8 Referenser och underlag

Jordbruksverket, 2017. *Exploatering av jordbruksmark 2011–2015*. Rapport 2017:5.

Jordbruksverket, 2021. *Exploatering av jordbruksmark 2016–2020*. Rapport 2021:08.

Lilla Edets kommun, 2010. *Kulturhistoriskt värdefulla miljöer samt förslag till åtgärder*. Antagen 2010-03-03.

Lilla Edets kommun, 2023. *Energiplan och klimatstrategi*. Antagen 2023-12-13.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, *Landsbygdsanalys Västra Götalands län*, 2006. Bilaga 1: Eden, 2006, Landskapskaraktärsanalys (LKA) för Västra Götaland.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2016. *Värdebeskrivning riksintresse för naturvård Västra Götalands län, beslut 2000-02-07, uppdaterat okt 2016 NRO 14122 Göta och Nordre älvs dalgångar Trollhättan, Lilla Edet, Ale, Kungälv, Göteborgs kommuner Område av riksintresse för naturvård.*

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2019. Regional handlingsplan för grön infrastruktur https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/samhalle/planera-bygga-och-bo/gron-infrastruktur/regional-handlingsplan-for-gron-infrastruktur.html

Naturvårdsverket, 2024. Grön infrastruktur https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/mark-och-vattenanvandning/gron-infrastruktur/

SLU Artdatabanken, 2024. *Artportalen*. Hämtad 2024-05-29.

Tyréns, 2024. *Kunskapsunderlag jordbruksmark, Lilla Edets kommun*. 2024-09-12.

Tyrens, 2025. Övergripande metodbilaga *klimatrisker, översiktsplan Lilla Edet*. 2025-05-09.

Vatteninformationssystem Sverige, 2024. Lilla Edet – Kommun https://viss.lansstyrelsen.se/AreaStatisticsForm.aspx?area=4,346&managementCycleName=Senaste_bedoemning Hämtad 2024-09-20.

TYRÉNS

BILAGA 1

BESKRIVNING AV BORTVALDA ALTERNATIV OCH ANPASSNINGAR AV UTBYGGNADSOMRÅDEN, SAMT INARBETNING AV FÖP LÖDÖSE

1 Bortvalda alternativ och anpassningar av områden

Detta dokument är en processbeskrivning inom framtagandet av översiktsplanen för Lilla Edets kommun där dokumentation av bortvalda områden och anpassningar av områden gjorts. Här dokumenteras också samlat förändringar jämfört med den fördjupade översiktsplanen för Lödöse, som arbetats in i den kommunövergripande översiktsplanen.

Den tjänar som ett underlag till planprocessen, såväl som den strategiska miljöbedömningen.

Dokumentet är uppdelat i bortvalda alternativ och anpassningar av alternativ, beskrivet per tätort. En uppdelning görs också där anpassningar och val har gjorts till följd av jordbruksmark för att kunna tjäna som underlag i fortsatt planering.

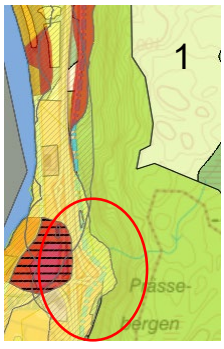
Ett separat avsnitt om förändringar jämfört med den fördjupade översiktsplanen avslutar dokumentet.

1.1 Bortvalda alternativ

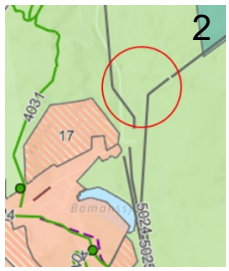
I detta avsnitt redovisas bortvalda alternativ, redovisat per tätort/närmast belägna tätort. Avsnittet följs av ett underavsnitt för bortvalda alternativ till följd av läge på jordbruksmark.

Lilla Edet

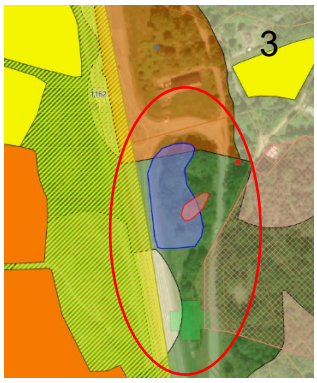
1. Verksamhetsområde, samt bostadsområde invid norra trafikmotet i Lilla Edet har valts bort på grund av utmanande topografiska förhållanden, samt skredriskområde klass 3.

2. Område vid Hanström 3:5 har valts bort utifrån hänsyn till översvämningsrisk till följd av skyfall, naturvärden och kraftledning i söder.

3. Område vid Glässnäs, söder om Göta, föreslaget för verksamheter har valts bort med hänsyn till fornlämningar, höga naturvärden, riksintresse friluftsliv samt delvis skredriskområde.

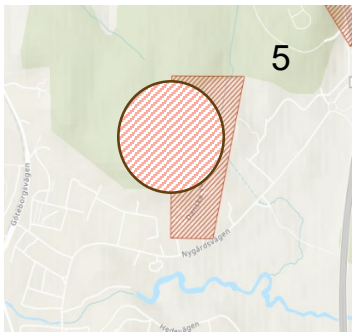

4. Område norra delen av Ström, har valts bort med hänsyn till skredrisk samt höga naturvärden.

Lödöse

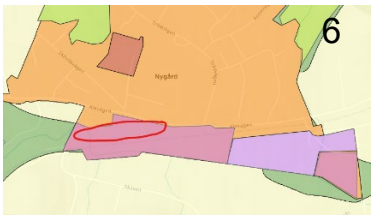
5. Överväganden har gjorts angående att peka ut utbyggnadsområde invid Danska vägen, samt Spetalsbergennorr om Lödöse. Utpekandet har avfärdats på grund av att läget långt ifrån service, befintliga regional vandringsled, höga naturvärden, del av avrinningsstråk vid 100årsregn samt kraftledning, och områdena bedöms därför inte vara lämpliga för att peka ut tätare bebyggelse.

Se vidare beskrivning under FÖP: Lödöse för beskrivning av Lödöse varv.

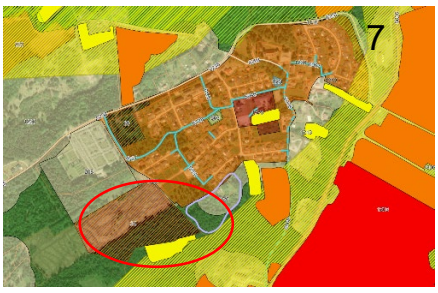
Nygård

6. Del av planlagt verksamhetsområde i Nygård är i dagens översiktsplan utpekat som verksamhetsområde. Ett övervägande har gjorts huruvida marken bör pekas ut för bostadsbebyggelse i dess norra del, i anslutning till Alevägen och befintlig tätort då det är ett centralt läge i tätorten och skulle bidra till en utveckling på båda sidor vägen. Alternativet har slutligen bedömts olämpligt för bostäder på grund av störningsaspekter från såväl Alevägen som järnvägen, samt nära anslutning till avloppsreningsverk.

Hjärtum

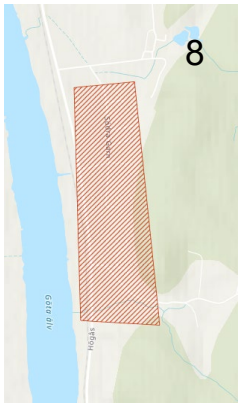
7. Tidigare område utpekat för sammanhängande bostadsbebyggelse i Hjärtum (område 22) har valts bort på grund av omfattande fornlämningar.

1.1.1 Bortvalda alternativ på jordbruksmark

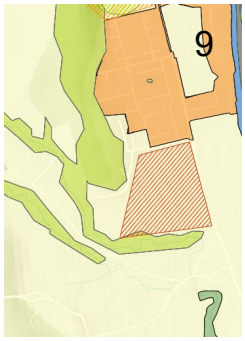
Göta

8. Ett utpekande av utvecklingsområde för bostäder vid Eckerna, norr om Lödöse, har övervägts på grund av bra läge vid utbyggnad av vatten och avlopp mellan Lilla Edet och Lödöse. Området har valts bort på grund av att det ligger långt från befintlig service, samt är beläget på jordbruksmark klass 2.

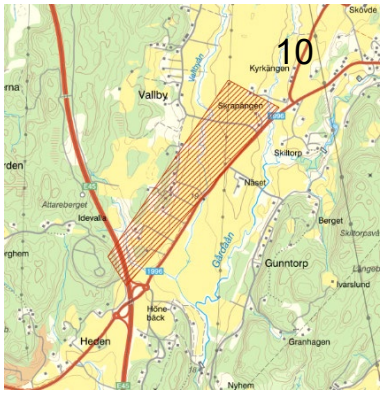
Ström

9. Ett utpekande av utbyggnadsområde för bostäder söder om Östra Berg, Lilla Edets tätort har övervägts, men avfärdats på grund av att det är beläget på jordbruksmark klass 2 enligt planeringsunderlag. Jordbruksmarken utgör del av större sammanhängande arealer.

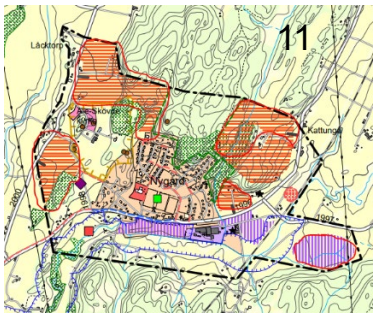
Mellan Nygård och Lödöse

10. Ett utvecklingsområde för bostadsutbyggnad mellan Lödöse och Nygård har övervägts. Utpekandet har valts bort på grund av att området omfattas i delar av skredrisk klass 3, sammanhängande jordbruksmark samt riskutsatt från E45. Delar av området pekas dock ut som verksamhetsmark.

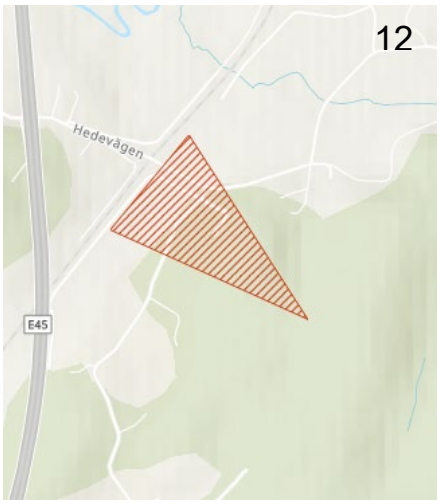
Nygård

11. Stora ytor för bostadsbebyggelse från dagens översiktsplan har bedömts som olämpliga på grund av belägenhet på jordbruksmark, där bättre lokaliseringar bedöms finnas. Även området öster om järnvägsspåren har valts bort på grund av belägenhet på brukningsvärd jordbruksmark samt bristande infrastruktur. I kombination med att marknadsintresset varit lågt för ytterligare verksamhetsetableringar på platsen bedöms den verksamhetsmark som pekas ut i det nya översiktsplaneförslaget vara tillräckligt.

Lödöse

12. På andra sidan E45 från Lödöse sett, söder om järnvägen har utvecklingsområde för bostadsbebyggelse övervägts, då här finns ett visst tryck på bygglovsförfrågningar. Området har valts bort på grund av läge långt från kollektivtrafik, samt delvis beläget på område för skredrisk, samt jordbruksmark.

1.2 Anpassningar av områden

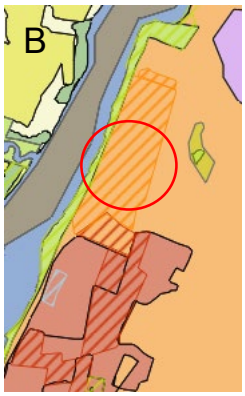
I detta avsnitt redogörs för områden som i delar pekas ut för utveckling i översiktsplanen, men där en anpassning/avgränsning av området skett utifrån olika aspekter.

Lilla Edet

A) I dagens översiktsplan pekas ett större område i Ryrsjöområdet ut för fortsatt utveckling av bostäder. Området bedöms ha utmaningar kopplat till genomförandet på grund av topografiska utmaningar, ianspråktagande av vandringsleder, samt korsande kraftledningar. Området har därför avgränsats för att undvika kraftledningar, den värsta topografin samt i anslutning till befintlig tätort.

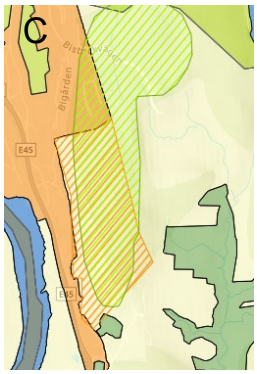

B) Område för bostadsutbyggnad/mångfunktionell bebyggelse norr om dagens centrala delar i Lilla Edet har avgränsats utifrån utmaningar på platsen. Området var utpekad i gällande översiktsplan. I översiktsplanearbetet denna gång har överväganden gjorts kring huruvida området bör pekas ut för bebyggelse över huvud taget, att peka ut det för mångfunktionell bebyggelse, att peka ut det för sammanhängande bostadsbebyggelse eller som verksamhetsmark. Området utgör verksamhetsområde idag och är beläget på område för stora skredrisker, samt kvicklera. De delar som är mest riskutsatta har därför valts bort, samt intilliggande delar klassats ”ner” från mångfunktionell bebyggelse till sammanhängande bostadsbebyggelse i samrådet, och nu till granskningsskedet till verksamhetsmark, tillsammans med ställningstaganden kopplat till ras och skredrisker. Det har varit svårt att hitta ny verksamhetsmark, varför aktörer i dagens verksamhetsområde också har antagits behöva kunna fortsatt bedriva verksamhet och därför antas bestå i stora delar..

Göta

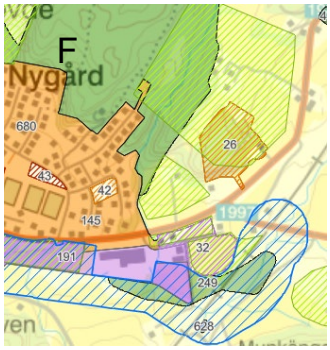
C) Dagens översiktsplan pekar ut ett större utbyggnadsområde öster om dagens samhälle. Området har avgränsats kraftigt för att undvika kraftledningar och utmanande topografi. Behovet av så stora utbyggnadsområden har också bedömts inte finnas, där detta läge bedöms vara längre från befintlig kollektivtrafik och utbyggd infrastruktur än många andra utbyggnadsområden.

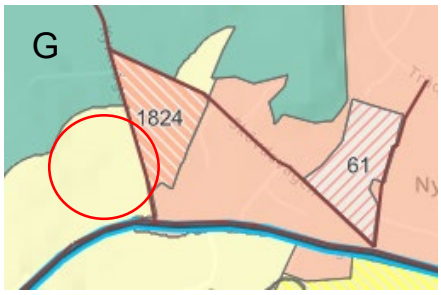
1.2.1 Anpassningar av områden på jordbruksmark

Nygård

F) I Nygård har anpassning av utbyggnadsområdet öster om Nygård skett med hänsyn till brukningsvärd jordbruksmark samt naturvärden. Området har istället utökats ner mot sydväst, samt i utkant av jordbruksblock för att möjliggöra ny väganslutning utan att fragmentera blocket. Utbyggnadsområdet för verksamhetsområde söder om vägen har avgränsats med.

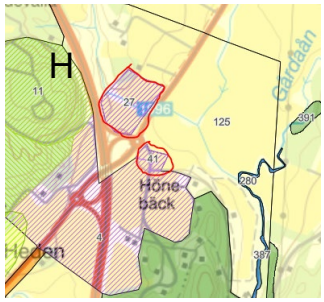

G) Område i västra Nygård har avgränsats för att inte ianspråkta bedömt brukningsvärd jordbruksmark. Det utpekade området har anpassats för att utgöra en naturlig förlängning av befintlig tätort.

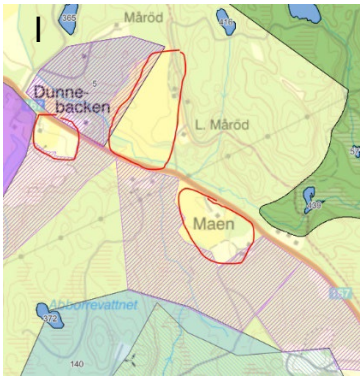
Lödöse

H) Utvecklingsområde för verksamhetsmark har anpassats utifrån ras- och skredrisker klass 3, samt högre klass på jordbruksmarken.

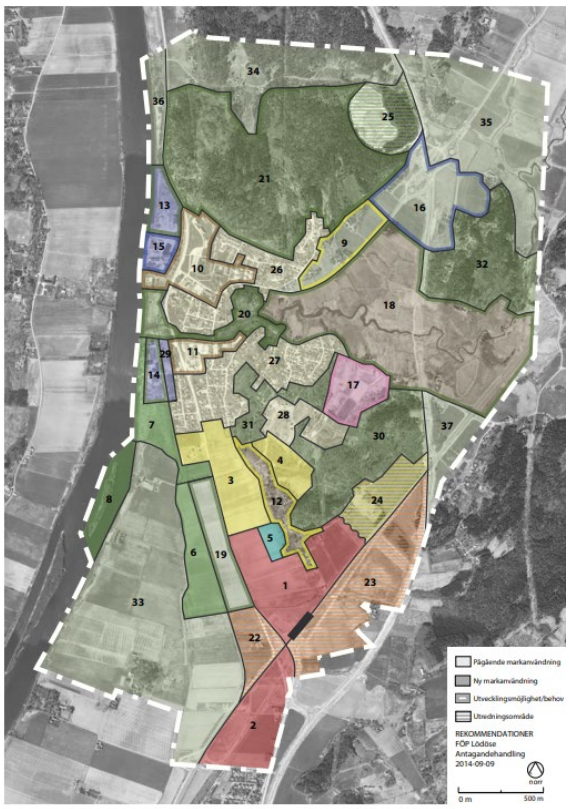
Backamo/Dunnebacken

I) Områden för sandtäkt samt verksamhetsområden är avgränsade för att undvika värdefull jordbruksmark, samt med hänsyn tagen till grundvattentäkt inom området.

1.3 Förändringar jämfört med fördjupad översiktsplan

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse har bedömts vara i huvudsak aktuell. I arbetet med översiktsplanen har ett par förändringar gjorts relativt den fördjupade översiktsplanen. Siffror hänvisar till karta i den fördjupade översiktsplanen, se nedan.

Dessa listas nedan.

- **Område 8** – pekades i FÖP ut för rekreationsändamål. Det har ersatts av kategorin natur och friluftsliv, då viktiga värden för djurlivet bedöms finnas, samt en bedömning av utmaningar att kunna utveckla spänger över Göta älv i anslutning till ett antal riksintressen bedöms vara stora.
- **Område 14+29** – pekades i FÖP ut för verksamhetsområden, men rekreationsområde på sikt. Dessa områden pekas ut som grönområde park i översiktsplaneförslaget, då området endast delvis är ianspråktaget för verksamheter. Områdena bedöms vara mer lämpade för rekreationsändamål på grund av översvämningsrisker.
- **Område 13+15** pekades i den fördjupade översiktsplanen ut verksamhetsområde, pågående verksamhet, samt rekreationsområde i de norra delarna på sikt. Till samrådsförslaget av översiktsplanen pekades dessa områden ut för mångfunktionell bebyggelse, ändrad användning samt i de norra delarna för grönområde park, samt med storhänsyn till de risker som finns på platsen. Till granskningsförslaget föreslås återigen den användning som föreslogs i den fördjupade översiktsplanen, dvs. verksamhetsområde pågående verksamhet, samt rekreationsområde i de norra delarna på sikt.
- **Område 24** pekades i den fördjupade översiktsplanen ut för utredningsområde för bostäder. I översiktsplaneförslaget pekas området istället ut som landsbygd, pågående användning. Detta på grund av att större utveckling på platsen utretts i lokaliseringsprövning hos kommunen, samt bedöms i stort vara riskutsatt och svårare att motivera för ianspråktagande av jordbruksmark.
- **Del av område 30** pekades i den fördjupade översiktsplanen ut som rekreationsområde. I översiktsplaneförslaget pekas mindre delar ut för sammanhängande bostadsbebyggelse, ändrad användning pga pågående detaljplaneläggning. En del av **område 17** har istället tagits i anspråk för utvidgning av grönområde park i översiktsplaneförslaget.
- **Område 17** pekas i den fördjupade översiktsplanen ut som idrottsplats. I översiktsplaneförslaget pekas detta område istället ut för utveckling av sammanhängande bostadsbebyggelse. Idrottsfunktionen bedöms istället rymmas inom del av **område 3** och 7, där befintlig idrottsplats finns.
- **Område 11** i den fördjupade översiktsplanen antas innehålla den bensinmack som idag finns på platsen. I översiktsplaneförslaget föreslås den istället flytta.
- Ställningstaganden om utredning av gästhamn har generellt plockats bort i översiktsplaneförslaget, och en småbåtshamn föreslås i **område**

15. Gästhamn föreslås i stället i Lilla Edets tätort, och det bedöms inte finnas behov av flera.

- Vandringsled ner mot älven pekas ut i översiktsplaneförslaget på ett mer specificerat sätt än i den fördjupade översiktsplanen, då denna process kommit längre.
- Ett antal gång- och cykelvägar har tagits bort eller fått annan precisering i översiktsplaneförslaget, utifrån pågående planarbete samt input från kommunens trafikplanerare om att skapa mer rationella stråk.
- Pingstalund, **område 30**, föreslås i översiktsplaneförslaget utredas för kommunalt naturreservat, något som inte nämns i den fördjupade översiktsplanen. Detta för att säkerställa dess fortsatta existens som viktigt grönområde i ett växande bebyggelseområde.
- Område **31** föreslås i översiktsplaneförslaget delvis omfattas av område för sammanhängande bostadsbebyggelse.
- Verksamhetsområdena vid trafikmotet har utökats jämfört med den fördjupade översiktsplanen.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Jesper Hassellöv

2025-10-23

Remissvar - Begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft (Dnr KS2025/1936-5)

Sammanfattning

Energimyndigheten ska enligt hushållsförordningen identifiera viktiga områden som är av riksintresse för anläggningar för energiproduktion och energidistribution. Energimyndigheten pekar därmed ut riksintresseanspråk för geografiska områden med viktiga nationella värden och kvaliteter. Dessa områden kan vara ett bevarandeintresse eller ett viktigt område för exploatering för ett visst ändamål. Områden av riksintresse för anläggningar skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Energimyndigheten föreslår nya och reviderade riksintresseanspråk för land- och havsbaserad vindkraft. Utpekandet kan ses som en del i att planera för att möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045, vilket är det planeringsmål som anges i Energipolitikens långsiktiga inriktning.

Länsstyrelsen ska enligt Energimyndighetens begäran inhämta och sammanställa berörda kommuners synpunkter tillsammans med Länsstyrelsens egna synpunkter. Länsstyrelsens ska svara på Energimyndighetens remiss senast 2025-12-18. Länsstyrelsen begär med anledning av de handlingar som kommit in att kommuner senast den 8 december 2025 lämnar in yttrande över de förslag på områden som berör kommunen.

Inom Kungälvs kommun finns inga landbaserade ytor och endast ett havsbaserat område utpekat. Det föreslagna området överlappar med den yta som föreslagits inom den nationella havsplanen för havsbaserad energi, med undantag att området för riksintresse sträcker sig ytterligare 2,5 sjömil öster inom Kungälvs kommun. Vid framtagandet av en nationell havsplan föreslogs samma ytor för Havs- och vattenmyndigheten som ”potentiella energiområden”, ytorna justerades sannolikt därefter av Havs- och vattenmyndigheten.

Kungälvs kommun önskar bättre samordning mellan Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten. Att den nationella havsplanen och riksintresset för havsbaserad vindkraft inte sammanfaller ses inte som önskvärt och bör justeras.

Juridisk bedömning

Riksintresse för vindkraft reglars inom miljöbalken 3 kap. Ett riksintresse syftar till att skydda mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Förvaltningens bedömning

Energimyndigheten föreslår nya och reviderade riksintresseanspråk för land- och havsbaserad vindkraft. Utpekandet kan ses som en del i att planera för att möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045, vilket är det planeringsmål som anges i Energipolitikens långsiktiga inriktning.

Länsstyrelsen ska enligt Energimyndighetens begäran inhämta och sammanställa berörda kommuners synpunkter tillsammans med Länsstyrelsens egna synpunkter. Länsstyrelsens ska svara på Energimyndighetens remiss senast 2025-12-18. Länsstyrelsen begär med anledning av

de handlingar som kommit in att ni senast den 8 december 2025 lämnar in ert yttrande över de förslag på områden som berör er kommun.

Inom Kungälvs kommun finns endast ett havsbaserat område utpekat. Det föreslagna området överlappar med den yta som föreslagits inom den nationella havsplanen för havsbaserad energi, med undantag att området för riksintresse sträcker sig ytterligare 2,5 sjömil öster inom Kungälvs kommun. Vid framtagandet av en nationell havsplan föreslogs samma ytor för Havs- och vattenmyndigheten som ”potentiella energiområden”, ytorna justerades sannolikt därefter av Havs- och vattenmyndigheten.

Kungälvs kommun önskar bättre samordning mellan Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten. Att den nationella havsplanen och riksintresset för havsbaserad vindkraft inte sammanfaller ses inte som önskvärt vilket lämpligen bör justeras.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte påverka de strategiska målen eller resultatmålen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Riksintresset för vindkraft kan i huvudsak bidra till målet *hållbar energi för alla* (mål 7) men kan även anses bidra till bland annat *bekämpa klimatförändringar* (mål 13).

Bedömning utifrån politiska styrdokument

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte strida mot Kungälvs kommuns styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte direkt påverka medborgare eller brukare inom kommunen. Ett utpekande av riksintresse kan i Kungälvs kommun leda till utökade områden för havsbaserad vindkraft, vilket skulle kunna påverka medborgare utifrån en förändrad kustmiljö samt brukare genom nya möjligheter till etablering.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte påverka medarbetare.

Ekonomisk bedömning

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte påverka Kungälvs kommuns ekonomi.

Varken ekonom eller ekonomichef har utfört en finansiell bedömning.

Förslag till beslut

Kungälvs kommun antar tjänsteskrivelsen som sitt yttrande till Länsstyrelsen och i sin tur Energimyndigheten.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef

Mirsad Radoncic
Tf. Sektorchef

Expedieras till: vastragotaland@lansstyrelsen.se

Ange diarienummer 38972-2025

För kännedom till: Jesper.hassellov@kungalv.se

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga
Datum
2025-10-06

Diarienummer
38972-2025

Sändlista

Berörda kommuner i Västra Götalands län (inkl. kommuner där tidigare anspråk tagits bort):

Alingsås
Bengtsfors
Borås
Dals-Ed
Falköping
Färgelanda
Gullspång
Hjo
Karlsborg
Kungälv
Lilla Edet
Mariestad
Mellerud
Munkedal
Orust
Skövde
Stenungssund
Strömstad
Svenljunga
Tanum
Tibro
Tidaholm
Tjörn
Tranemo
Trollhättan
Töreboda
Uddevalla
Ulricehamn
Vara
Vänersborg
Öckerö

From: Nord Moa
Sent: Mon, 6 Oct 2025 12:30:10 +0000
To: samhallsbyggnad@alingsas.se; samhallsbyggnad@bengtsfors.se; samhallsbyggnad@boras.se; Kommun Dalsed; Samhällsbygg Falköping; planochbygg@fargelanda.se; Kommun Gullspång; Kommunen Hjo; Karlsborg Kommunen; Kungälvs Kommun; Kommunen Lilla Edet; plan@mariestad.se; Melleruds Kommun; planbygg@munkedal.se; Orust Kommunen; Skövde Kommunen; plan@stenungsund.se; Strömstad kommun; samhallsbyggnad@svenljunga.se; Tanum kommun; byggnadsnamnd@tibro.se; samhallsbyggnad@tidaholm.se; Tjörn Kommunen; Kommun Tranemo; Trollhättan Kommunen; Kommunen Töreboda; planering@uddevalla.se; miljosamhallsbyggnad@ulricehamn.se; Miljöbygg Vara Kommun; byggnad@vanersborg.se; Öckerö kommun
Cc: Lidholm Andreas; Klingberg Markus
Subject: Begäran om yttrande över riksintresseanspråk för energiproduktion; land- och havsbaserad vindkraft
Attachments: Begäran om yttrande gällande förslag på riksintresseområden för vindkraft på land och i hav.pdf, Sändlista.docx
Categories: Ingrid

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej!

Bifogar länsstyrelsens begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande havs- och landbaserad vindkraft. Mer information finns i bifogat underlag.
Länsstyrelsen har efterfrågat längre svarstid för yttrande och sammanställning till Energimyndigheten men det fanns tyvärr inget utrymme för det.

Med vänlig hälsning

Moa Nord
Riksintressesamordnare/Utredare

Funktionen för regional planering
Samhällsavdelningen
Länsstyrelsen Västra Götalands län
403 40 Göteborg

010- 224 54 95
moa.nord@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vastra.gotaland

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Begäran
Datum
2025-10-06

Diarienummer
38972-2025

Enligt sändlista (bilaga)

Begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft.

Energimyndighetens begäran om samråd om förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft har kommit in till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska enligt Energimyndighetens begäran inhämta och sammanställa berörda kommuners synpunkter tillsammans med Länsstyrelsens egna synpunkter. Länsstyrelsens ska svara på Energimyndighetens remiss senast 2025-12-18.

Länsstyrelsen begär med anledning av de handlingar som kommit in att ni **senast den 8 december 2025** lämnar in ert yttrande över de förslag på områden som berör er kommun. Synpunkter önskas gällande förslag på utpekade områden/borttagande av områden, kunskap om lokala förhållanden samt eventuella alternativa områden som kommunen identifierat för vindbruk.

Mejla ert yttrande till: vastragotaland@lansstyrelsen.se

På Energimyndighetens webbplats finns alla tillhörande filer att ladda ner.

Samråd om förslag till riksintresseanspråk för land- och havsbaserad vindkraft

Hearing 23 oktober

Under remisstiden bjuder Energimyndigheten in till en öppen hearing den 23 oktober kl. 13.00-14.00. Ytterligare information och anmälan finns på Energimyndighetens webbplats.

Hearing om förslag på riksintresseanspråk

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig vid behov, Moa Nord, via e-post moa.nord@lansstyrelsen.se.

Moa Nord

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Maria Hübinette

Klicka eller tryck här för att ange datum.

Remiss - Samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159) (Dnr KS2025/1914–4)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har fått möjligheten att yttra sig i samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159).

Syftet med detaljplanen är i första hand att möjliggöra slussanläggning och breddning av Bergkanalen för att säkerställa fortsatt framkomlighet för fartyg och fritidsbåtar på Trollhätte kanal.

Kungälvs kommun ser vikten av Göta älv som väl fungerande farled och stödjer arbetet med bland annat av nya slussar i Trollhättan, som ersättning för nuvarande slussar.

Kungälvs kommun fokuserar sitt yttrande på de risker som detaljplanen och dess genomförande kan medföra för den kommunala dricksvattenförsörjningen i Kungälv.

Kungälvs kommun, som har intaget till sin huvudvattenförsörjning i Göta älv endast knappt fem mil nedströms det område som detaljplanen avses omfatta, anser att planerad verksamhet och detaljplanens genomförande ska utföras med största säkerhet och kontroll, och med snabbt informationsutbyte med ansvariga för de kommunala vattenverken. För Kungälvs kommuns dricksvattenintag och reningsprocess utgör partiklar ett mycket stort problem och vi har inte heller den möjlighet att stänga vårt intag med alternativ råvattenkälla som Göteborg har. Därför är partikelspridning i älvvattnet i sig ett stort problem för Kungälvs vattenförsörjning.

Kungälvs kommun anser att en konsekvensanalys måste tas fram för samtliga råvattenintag i älven nedströms det område som omfattas av den presenterade detaljplanen.

Detaljplanens genomförande tillsammans med de indirekta effekter som projektets genomförande medför innebär en potentiell störningspåverkan i Göta älv som bedöms som stor, med en påtaglig risk för betydande negativ miljöpåverkan. Detaljplanens genomförande riskerar att påverka miljökvalitetsnormer för vattenförekomsten samt vattenkvaliteten i dricksvattentäkten Göta älv. Utredningar pågår som fördjupar kunskapen och skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder bör vara en prioriterad fråga i fortsatt planeringsarbete för att säkerställa att negativ påverkan kan minimeras och att kvarstående effekter om möjligt kan kompenseras. Sammantaget bedöms ett genomförande av detaljplanen medföra risk för mycket stora konsekvenser.

Byggtiden för slussanläggningen kommer att pågå under flera år. Byggtiden innebär en stor risk för både tillfällig och bestående påverkan och då särskilt i Göta älv. Det finns behov av omfattande anpassningar och skadebegränsande åtgärder. Ansökningsprocess för tillstånd enligt miljöbalken pågår och samordnas med planprocessen.

Omfattande markarbeten kommer att utföras i stora delar av planområdet och den förändrade farleden kommer att öka risker för erosion och skred. En förutsättning för genomförandet av detaljplanen är att säkerställa att riskerna är acceptabla.

Förvaltningen bedömer att de synpunkter som Kungälvs kommun lämnat i flertal tidigare ärenden fortfarande är relevanta rörande nya slussar i Göta Älv och Trollhätte kanal.

Juridisk bedömning

Detaljplanen bedöms vara både förenlig och inte förenlig med kommunens översiktsplans och fördjupningen; Östra älvstrandens, intentioner. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (SFS 2010:900) 5 kap. 6/7 §.

Under framtagandet av detaljplanen har en undersökning gjorts för att bedöma om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Samhällsbyggnadsförvaltningen har bedömt att ett genomförande av detaljplanen medför risk för betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför tagits fram. Miljöbedömningen samordnas med detaljplaneprocessen och MKB:n ställs ut på samråd tillsammans med detaljplanen.

Enligt Miljöbalken (MB 5 kap.) så får inte en miljökvalitetsnorm i en ytvattenförekomst eller grundvattenförekomst försämras utan ska uppnå god ekologisk eller kemisk status. Miljökonsekvensbeskrivningen behöver därför innehålla utredningar om hur miljökvalitetsnormerna påverkas av byggnationen av slussarna, miljökonsekvenser av att större fartyg kan passera de större slussarna och en tydlig beskrivning hur åtgärderna påverkar tappning och flöden i Göta älv.

Kommunjurist har inte gjort någon juridisk bedömning utan det har verksamheten själva gjort utifrån information i samrådsunderlaget.

Förvaltningens bedömning

Kungälvs kommun har fått möjligheten att yttra sig i samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159).

Kungälvs kommun ser vikten av Göta älv som väl fungerande farled och stödjer arbetet med bland annat av nya slussar i Trollhättan, som ersättning för nuvarande slussar.

Kungälvs kommun fokuserar sitt yttrande på de risker som detaljplanen och dess genomförande kan medföra för den kommunala dricksvattenförsörjningen i Kungälv.

Kungälvs kommun, som har intaget till sin huvudvattenförsörjning i Göta älv endast knappt fem mil nedströms det område som detaljplanen avses omfatta, anser att planerad verksamhet och detaljplanens genomförande ska utföras med största säkerhet och kontroll, och med snabbt informationsutbyte med ansvariga för de kommunala vattenverken. För Kungälvs kommuns dricksvattenintag och reningsprocess utgör partiklar ett mycket stort problem och vi har inte heller den möjlighet att stänga vårt intag med alternativ råvattenkälla som Göteborg har. Därför är partikelspridning i älvvattnet i sig ett stort problem för Kungälvs vattenförsörjning.

Kungälvs kommun anser att en konsekvensanalys måste tas fram för samtliga råvattenintag i älven nedströms det område som omfattas av den presenterade detaljplanen.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra slussanläggning och breddning av Bergkanalen för att säkerställa fortsatt framkomlighet för fartyg och fritidsbåtar på Trollhätte kanal. Vidare syftar planen till att utveckla och skydda kulturhistoriska värden och värna natur- och rekreationsvärden med hänsyn till landskapets och bebyggelsens karaktär. I syftet med detaljplanen ingår även att säkerställa allmänhetens framkomlighet genom planområdet. Samt att fastställa lämplig användning för mark och befintlig bebyggelse på ett sätt som bidrar till utvecklingen av Trollhättans fall- och slussområde.

Detaljplanen omfattar ett nytt slussområde med tre nya slussar i ett läge från Bergkanalen vid Olidans gård och västerut, mellan bostäderna på Västergärdet och Skogsvreten, till Göta älv. Planområdet omfattar delar av Bergkanalen och Älvrummets naturreservat samt delar av den bebyggelse som uppförts för industri, vattenkraft och kanaldrift. Planområdet har en areal om cirka 22,9 hektar.

Detaljplanens genomförande tillsammans med de indirekta effekter som projektets genomförande medför innebär en potentiell störningspåverkan i Göta älv som bedöms som stor, med en påtaglig risk för betydande negativ miljöpåverkan. Detaljplanens genomförande riskerar att påverka miljökvalitetsnormer för vattenförekomsten samt vattenkvaliteten i dricksvattentäkten Göta älv. Det finns påtaglig risk att detaljplanen i kombination med de indirekta effekterna från genomförandet av slussprojektet riskerar att generera skador på vattenkemi, ekologiska funktioner, biotoper och artförekomster. Utredningar pågår som fördjupar kunskapen och skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder bör vara en prioriterad fråga i fortsatt planeringsarbete för att säkerställa att negativ påverkan kan minimeras och att kvarstående effekter om möjligt kan kompenseras. Sammantaget bedöms ett genomförande av detaljplanen medföra risk för mycket stora konsekvenser.

Byggtiden för slussanläggningen kommer att pågå under flera år. Berg kommer att fraktas inom och utanför detaljplaneområdet. Mellanupplag planeras i närliggande område. En tillfällig hamn planeras vid detaljplanens anslutning till Göta älv. Bland annat kommer bortledning av grundvatten samt hantering av dag- och länshållningsvatten att ske. Vidare kommer temporära spontkonstruktioner, pålbryggor för arbete i vatten och temporära ledverk att behövas. Sprängning och muddring i älven planeras, nya konstruktioner ska byggas i älven och erosionsskydd ska anläggas.

Byggtiden innebär en stor risk för både tillfällig och bestående påverkan och då särskilt i Göta älv. Det finns behov av omfattande anpassningar och skadebegränsande åtgärder. Ansökningsprocess för tillstånd enligt miljöbalken pågår och samordnas med planprocessen.

Den vattenkemiska förändringar genom schaktarbeten på land, sprängning av berg och grumlande arbeten genom muddring har potential att sänka vattenförekomstens vattenkemiska status, åtminstone temporärt under anläggningsfas i samband med mobilisering av miljögifter (tex PFOS) vid muddringsarbeten som inkluderar förorenade sediment. Då Göta älv utgör recipient också för länshållningsvatten under byggtiden föreligger vidare förhöjd risk om temporära utsläpp av förorenat vatten, inklusive vissa av de ämnen som regleras enligt förordningen om fisk- och musselvatten. Det går således inte att utesluta försämringar av miljökvalitetsnormer kommer att ske.

Planerad verksamhet och detaljplanens genomförande kommer att påverka vattenkvaliteten i Göta älv genom främst grumlande arbeten och avledning av länshållningsvatten under anläggningsfasen. En grumlingsmodell är under framtagande. Det behöver säkerställas att planerade åtgärder inte riskerar att försämra vattenkvaliteten, bland annat utifrån älvens funktion som dricksvattentäkt.

Presenterat detaljplaneområde och det framtida arbetsområdet ligger inom det område som utgjorde vattenskyddsområdet för Göta älv och Vänersborgsviken (GÄVSO). Beslut om GÄVSO har upphävts och därefter återremitterats till Länsstyrelsen (Regeringens beslut 2025-04-03). Trots att det idag inte finns något vattenskyddsområde i älven uppströms Kungälvs kommuns råvattenintag till Kungälvs vattenverk är behovet av skydd för älven som vattentäkt lika stort som om vattenskyddsområdet hade funnits. Ett nytt beslut om vattenskyddsområde bedöms som troligt i framtiden då Göta älv fortsatt är en källa till dricksvatten för befolkningen inom de sex kommunerna och därmed till mer än 700 000 personer.

Förvaltningen bedömer att de synpunkter som Kungälvs kommun lämnat i flertal tidigare ärenden fortfarande är relevanta rörande nya slussar i Göta Älv och Trollhätte kanal.

Bedömning utifrån kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet berör målet Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck. Men Kungälvs kommun kan inte direkt påverka de utsläpp till vattendraget Göta älv som denna detaljplan, dess framtida genomförande och verksamheter kommer att medföra.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet går inte att koppla direkt till målen i agenda 2030. Däremot kan genomförandet av slussarbetena riskera att påverka måluppfyllelsen negativt för målen, om brister uppstår i

genomförandet av arbetsmoment och kontroller av dessa arbeten.
Beslutet har därför bärighet på Mål 11 som skriver att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. I målet förutsätts rent vatten och tillfredställande sanitetslösningar. Likaså har beslutet bärighet på uppfyllelse av Mål 6 vilket avser att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

I kommunens vattenförsörjningsplan står att en förutsättning för att uppnå och bibehålla en tillfredsställande vattentillgång för dricksvattenändamål, och därmed god bebyggd miljö, är att kommunen i ett så tidigt skede som möjligt identifierar, ser över och börjar hantera de risker som kan förknippas med de aktuella och potentiella vattenförekomsterna.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En tryggad och säker tillgång till en råvattenförsörjning för den kommunala vattenproduktionen är central för Kungälvs kommun. Genom att verksamheter uppströms kommunens vattenintag i Göta älv omfattas av beslut som innebär en god kontroll på verksamheten tryggas Kungälvs kommunala vattenförsörjning.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon direkt påverkan på arbetsmiljö eller arbetsbelastning för medarbetare eller krav på förändring i personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Ärendet bedöms inte ha direkt påverkan på kommunens ekonomi. Ekonom eller ekonomichefen har inte gjort finansiell bedömning.

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen antas som svar på remissen och översänds till Trollhättans Stad.

Mirsad Radoncic
Tf Sektorchef Samhällsbyggnad

Tony Strandh
Verksamhetschef

Expedieras till:
samhallsbyggnad@trollhattan.se

För kännedom till:
josefine.svendsen@kungalv.se
miljoenheten@kungalv.se

Trollhättans Stad

Handläggning Malin Sjöstedt
Direkttelefon 0520-495907
E-post malin.sjostedt@trollhattan.se
Datum 2025-09-24
Dnr PLAN.2024.3159

SAMRÅD – UTÖKAT FÖRFARANDE

Detaljplan för slussanläggning och farled, Olidan 3:2 och 5:16 med flera
Åker mfl.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har upprättat ett förslag till Detaljplan för slussanläggning och farled, Olidan 3:2 och 5:16 med flera. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 18 september 2025 att detaljplanen ska samrådas enligt plan och bygglagen 5 kap. 11 §.

Detaljplanen omfattar ett nytt slussområde med tre nya slussar i ett läge från Bergkanalen vid Olidans gård och västerut, mellan bostäderna på Västergärdet och Skogsvreten, till Göta älv. Planområdet omfattar delar av Bergkanalen och Älvrummets naturreservat samt delar av den bebyggelse som uppförts för industri, vattenkraft och kanaldrift. Planområdet har en areal om cirka 22,9 hektar.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra slussanläggning och breddning av Bergkanalen för att säkerställa fortsatt framkomlighet för fartyg och fritidsbåtar på Trollhätte kanal. Vidare syftar planen till att utveckla och skydda kulturhistoriska värden och värna natur- och rekreationsvärden med hänsyn till landskapets och bebyggelsens karaktär. I syftet med detaljplanen ingår även att säkerställa allmänhetens framkomlighet genom planområdet. Samt att fastställa lämplig användning för mark och befintlig bebyggelse på ett sätt som bidrar till utvecklingen av Trollhättans fall- och slussområde.

Under framtagandet av detaljplanen har en undersökning gjorts för att bedöma om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Samhällsbyggnadsförvaltningen har bedömt att ett genomförande av detaljplanen medför risk för betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför tagits fram. Miljöbedömningen samordnas med detaljplaneprocessen och MKB:n ställs ut på samråd tillsammans med detaljplanen.

Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt 5 kap. 7 § plan- och bygglagen då förslaget bedöms vara av stort intresse för allmänheten, medför risk för betydande miljöpåverkan samt att det inte är helt är förenligt med kommunens översiktsplan.

Planförslaget finns tillgängligt på https://www.trollhattan.se/Slussanlaggning-och-farled.

Trollhättans Stad

Eventuella synpunkter på förslaget vill vi ha senast **5 november 2025** via e-post till samhallsbyggnad@trollhattan.se eller med post till: Samhällsbyggnadsförvaltningen, 461 83 Trollhättan.

För ytterligare information och svar på frågor är du välkommen att ringa till undertecknad på tel. 0520-49 59 07.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Plankontoret

Malin Sjöstedt

Planarkitekt

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Annika Tikkanen

2025-10-15

Styrdokument-Plan för Introduktionsprogram (Dnr KS2025/1938-3)

Sammanfattning

Utbildningen inom gymnasieskolans introduktionsprogram ska bedrivas enligt en plan som fastställs av huvudmannen. En tydlig och aktuell plan skapar goda förutsättningar för att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten.

Kungälvs kommuns policy för styrdokument anger att revidering ska ske under det första året av en ny mandatperiod. På grund av förändringar i organisationen och verksamheten för introduktionsprogrammen på Mimers Hus har behovet av en tidigare revidering uppstått. Syftet är att planen bättre ska spegla den nuvarande verksamheten. Dessutom har viss faktainformation uppdaterats då tidigare uppgifter inte var aktuella.

Förvaltningen föreslår att den reviderade planen för introduktionsprogram antas.

Juridisk bedömning

Utbildningen på ett Introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Vad utbildningarna får och ska innehålla beskrivs övergripande både i skollagen (2010:800) och Gymnasieförordningen (2010:2039). Men det är huvudmannen som både har ansvaret och stora möjligheter att utforma utbildningarna utifrån lokala förutsättningar och efter analys av elevernas behov. I planen beskriver huvudmannen de utbildningar inom de olika introduktionsprogrammen som man erbjuder.

Med hjälp av planen tydliggör huvudmannen målsättningen och viljeinriktningen för utbildningen på de olika introduktionsprogrammen genom att ange syfte, huvudsakligt innehåll och längd.
Ovan enligt 17 kap. 7 § skollagen (2010:800).

Förvaltningens bedömning

Enligt Kungälvs kommuns policy för styrdokument ska dessa ses över under det första året av en ny mandatperiod. Introduktionsprogrammen på Mimers Hus har under de senaste åren genomgått flera förändringar, både i arbetssätt och i interna rutiner. För att planen ska spegla den nuvarande verksamheten har en tidigarelagd revidering bedömts som nödvändig.
Framför allt har justeringar gjorts i struktur och upplägg för Individuellt alternativ (IMA) och Språkintroduktion (IMS). Undervisningen sker nu i mindre grupper, där eleverna organiseras i mentorsgrupper i stället för traditionella klasser.

Vidare har paragraf 6 i planen, ”Dokument efter Introduktionsprogram”, reviderats. Tidigare fanns information som inte var relevant för introduktionsprogrammen, exempelvis om studiebevis, vilket endast gäller nationella program i gymnasieskolan. Texten har nu uppdaterats i enlighet med gymnasieförordningen (2010:2039), kapitel 8, för att tydliggöra vilka dokument som kan utfärdas efter introduktionsprogram och under vilka förutsättningar. Även strukturen i detta kapitel har justerats för att bättre återspegla det faktiska flödet i verksamheten.

Utöver detta har mindre språkliga och innehållsmässiga justeringar gjorts i planen för att säkerställa att den är i linje med hur Introduktionsprogrammen på Mimers Hus bedrivs idag.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål *att ge goda förutsättningar för livslångt lärande.*

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till mål 4 i Agenda 2030: god utbildning för alla

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Plan för introduktionsprogram har ingen direkt koppling till kommunens övriga styrdokument men är en förutsättning enligt skollagen och gymnasieförordningen för att bedriva programmet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Plan för introduktionsprogram tydliggör för kommunens medborgare på vilket sätt kommunen erbjuder introduktionsprogram på Mimers Hus. Revideringen av planen som detta ärende berör har ingen påverkan på medborgare i sig utan är bara tydliggörande.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Revideringen av planen för Introduktionsprogrammen bidrar till ökad tydlighet för medarbetarna. När innehållet i styrdokumenten speglar den faktiska verksamheten minskar risken för missförstånd och onödiga frågor, vilket i sin tur kan påverka arbetsmiljön positivt.

Genom att ta bort inaktuell information och förtydliga innehållet skapas en mer enhetlig och lättförståelig plan. Det underlättar för alla som arbetar med Introduktionsprogrammen att arbeta utifrån gemensamma riktlinjer och skapar bättre förutsättningar för ett effektivt och tryggt arbetsklimat.

Ekonomisk bedömning

Revidering av planen har ingen ekonomisk påverkan.

Förslag till beslut

Plan för introduktionsprogram antas.

Sofia Schubert
Tf Verksamhetschef gymnasium

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef bildning och lärande

Expedieras till: annika.tikkanen@kungalv.se

För kännedom till:
cecilia.kalin@skola.kungalv.se
kajsa.danesjo2@kungalv.se

KUNGÄLVS KOMMUN

Plan för introduktionsprogram

Plan

Diarie-/dokumentnummer: KS2025/1938
Beslut: 2025-11-19 Kommunstyrelsen
Beredande politiskt organ: Utskottet för bildning och lärande
Ersätter tidigare beslut 2023-10-18, KS2023/1843
Giltighetstid: 2027-12-31
Dokumentansvarig: Verksamhetschef gymnasium
Senast uppdaterad av: Annika Tikkanen

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning 4
2. Relation till andra styrdokument 4
3. Syfte 4
4. Mål och viljeinriktning 4
5. Allmänt om Introduktionsprogram 4
Syfte 4
Mål 4
Studier 5
Studiehandledning på modersmål 5
Simundervisning 5
Antagning 5
Individuell studieplan 5
6. Dokument efter introduktionsprogram 6
Nytt slutbetyg från grundskolan 6
Gymnasieintyg 6
Skriftlig bedömning 6
Sammanställning 6
7. De olika introduktionsprogrammen 7
Individuellt alternativ (IMA) 7
Behörighet 7
Syfte 7
Före utbildningsstart 7
Utbildningens inriktning 7
Struktur och upplägg 7
Innehåll 7
Längd 7
Uppföljning av elevens utbildning och längd 7
Programinriktat val (IMV) 8
Behörighet 8
Syfte 8
Utbildningens inriktning 8
Struktur och upplägg 8
Innehåll 8
Längd 8

KUNGÄLVS KOMMUN

Uppföljning av elevens utbildning och längd 8
Språkintroduktion (IMS) 9
Behörighet 9
Syfte 9
Före utbildningens start 9
Utbildningens inriktning 9
Struktur och upplägg 9
Innehåll 9
Längd 10
Uppföljning av elevens utbildning och längd 10
Yrkesintroduktion (IMY) 10
Behörighet 10
Syfte 10
Utbildningens inriktning 10
Struktur och upplägg 10
Innehåll 10
Längd 11
Uppföljning av elevens utbildning och längd 11
8. Levandegöra 11
9. Uppföljning 11

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Inledning

Av 17 kap. 7 § skollagen (2010:800) framgår att introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Planen ska innehålla utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Introduktionsprogrammen vänder sig till elever som inte uppnått behörighet till nationella program i gymnasieskolan. Eleven har rätt att söka till ett introduktionsprogram fram till och med det första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år. De olika introduktionsprogrammen har olika behörighetskrav, innehåll och syften. Programmen har sin grund i en tydlig individualisering, där studierna är flexibelt organiserade utifrån elevens kunskapsutveckling, förutsättningar samt behov, så att elevens mål med utbildningen kan nås.

Planen omfattar introduktionsprogrammen på Mimers Hus gymnasium. Följande inriktningar erbjuds på skolan:

- Individuellt alternativ
- Programinriktat val
- Språkintroduktion
- Yrkesintroduktion

2. Relation till andra styrdokument

Planen för introduktionsprogram har ingen direkt koppling till kommunens styrdokument men utgör tillsammans med Skollag (2010:800) och Gymnasieförordning (2010:2039) ett av tre styrdokument som ligger till grund för hur arbetet på Introduktionsprogrammen ska utformas.

3. Syfte

Syftet med planen är att huvudmannen ska tydliggöra målsättningen och viljeinriktningen för programmen.

4. Mål och viljeinriktning

Målet med planen är att skapa förutsättningar för uppföljning, utvärdering och utveckling av introduktionsprogrammen.

5. Allmänt om Introduktionsprogram

Syfte

Utbildningen syftar till förberedelse till nationellt program, annat introduktionsprogram, annan utbildning eller anställningsbarhet.

Mål

Kungälvs kommun ska erbjuda ett introduktionsprogram med bredd och flexibilitet för att främja en så snabb genomströmning som möjligt. Utbildningen ska utgå från elevens förkunskaper, behov och val. Studie- och yrkesvägledningen samt samverkan mellan grundskola och gymnasieskola ska vara viktiga förutsättningar för varje elevs utbildning.

KUNGÄLVS KOMMUN

Studier

Enligt Skollagen (17 kap. 6 §) har elever på Introduktionsprogrammen en garanterad minimiundervisningstid på 23 timmar i veckan, vilket även motsvarar undervisningstiden på gymnasieskolans yrkesprogram. Innehållet och omfattningen av utbildningen anpassas dock till varje elevs individuella behov och en individuell studieplan. Utbildningen bedrivs som skolförlagd, som praktik, eller som arbetsplatsförlagt utbildning; APL eller lärlingsliknande former. Utbildningen består av grundskolekurser, kurser från gymnasiets nationella program, utifrån elevens behov och intressen och kan även innehålla insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling.

Studiehandledning på modersmål

En elev som inte klarar att följa undervisningen på svenska har rätt till stöd i form av studiehandledning på modersmål, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen. Samtliga elever på språkintroduktion erbjuds studiehandledning på modersmål och övriga elever på introduktionsprogrammet erbjuds studiehandledning på modersmål vid behov.

Simundervisning

Alla elever ska ha en individuell studieplan. Om grundskoleämnet idrott och hälsa ingår i en elevs individuella studieplan ska eleven få undervisning i ämnet och ges förutsättningar att uppfylla de betygskriterier som minst ska vara uppfyllda i slutet av årskurs 9.

Om grundskoleämnet idrott och hälsa inte ingår i den individuella studieplanen för en elev på ett introduktionsprogram har skolan inte någon skyldighet att erbjuda simundervisning. För en elev på ett introduktionsprogram som läser en gymnasiekurs i idrott och hälsa gäller samma ämnesplan som för elever som läser kursen inom ramen för ett nationellt program.

Antagning

För introduktionsprogram som är sökbara; yrkesintroduktion som anordnas för grupp och programinriktat val som anordnas för grupp, sker antagningen genom betyg. För övriga introduktionsprogram sker antagning genom att eleven lämnar en intresseanmälan till introduktionsprogram. Intresseanmälan görs via Gymnasieantagningssystemet Indra. Antagningsbesked lämnas av Göteborgsregionens gemensamma antagningsorganisation.

Individuell studieplan

En individuell studieplan upprättas tillsammans med eleven vid utbildningens start, dock senast en månad efter elevens utbildningsstart. Utbildningen ska vara anpassad efter elevens behov, intressen och förutsättningar. Planen ska utgå från ett helhetstänkande och samverkan med andra berörda instanser är önskvärt vid upprättande av planen. Uppföljning och utvärdering av den individuella studieplanen ska göras minst en gång per termin för att säkerställa att planen alltid är aktuell. Om eleven och elevens vårdnadshavare för elev under 18 år, har medgett att planen ändras, har eleven rätt att fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Av 1 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår att planen ska innehålla:

- Utbildningens mål och längd
- Studieväg
- Vilka kurser eleven ska läsa
- Arbetsplatsförlagt lärande (APL) eller praktik när det ingår i utbildningen
- Andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling
- Delar av kurser, annan yrkesutbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling

KUNGÄLVS KOMMUN

6. Dokument efter introduktionsprogram

Eleverna kan inte få en examen från ett introduktionsprogram.

Nytt slutbetyg från grundskolan

Av 11 § 8 kap. gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att en elev som genom studier i gymnasieskolan har fått betyg i ett av grundskolans ämnen har rätt att få ett nytt slutbetyg från grundskolan. Rektorn i gymnasieskolan utfärdar det nya slutbetyget.

En elev kan dock inte få ett nytt grundskolebetyg för ett ämne som eleven redan har godkänt betyg i. Introduktionsprogram fokuserar på grundskoleämnen som eleven inte har godkänt betyg i, för att den eleven ska kunna uppnå behörighet till ett gymnasieprogram. Det är dock möjligt att genomgå en prövning i grundskoleämnen för att höja ett befintligt betyg, men detta görs vid en *grundskola*, inte inom ramen för introduktionsprogrammet.

Gymnasieintyg

Av 21 § 8 kap. gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att när en elev på ett introduktionsprogram har nått målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan ska rektorn utfärda ett gymnasieintyg som visar vilken utbildning eleven har fått. Intyget ska innehålla uppgifter om

- utbildningens mål,
- samtliga betyg som eleven har fått utom de som har ersatts av ett annat betyg,
- andra insatser som har ingått i den individuella studieplanen, och
- när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen har inriktats mot.

Gymnasieintyg ska även kunna utfärdas om eleven uppnått målen med utbildningen genom att uppnå behörighet till ett nationellt program och därför avslutat sin utbildning, även om eleven inte har nått betyg i alla ämnen och kurser i den individuella studieplanen.

Det förekommer ibland att elever byter från ett introduktionsprogram till ett annat; i synnerhet gäller det elever inom språkintroduktion. Det bör av gymnasieintyget därför framgå om eleven har gått flera olika introduktionsprogram.

Skriftlig bedömning

Av 20 § 8 kap. gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att en elev som inom ramen för ett introduktionsprogram läst grundskoleämnen, eller gymnasiekurser utan att få godkänt betyg ska få en skriftlig bedömning av sin kunskapsutveckling i varje sådant ämne.

Det kan vara särskilt viktigt för elever på introduktionsprogram att få en sådan bedömning, eftersom dessa elever i större utsträckning byter utbildning genom att de övergår till nationella program eller vuxenutbildning.

Sammanställning

Av 22 § 8 kap. i gymnasieförordningen framgår att en elev som avbryter sin utbildning på ett introduktionsprogram eller inte når målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan ska få en sammanställning av vilka delar av utbildningen eleven har fullföljt jämfört med sin individuella studieplan. Rektor ansvarar för att sammanställningen upprättas.

KUNGÄLVS KOMMUN

7. De olika introduktionsprogrammen

Individuellt alternativ (IMA)

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds individuellt alternativ. Hemkommunen erbjuder utbildning i individuellt alternativ på Mimers Hus gymnasium. Om det finns särskilda skäl kan utbildningen erbjudas utanför kommunen.

Behörighet

Individuellt alternativ står öppen för ungdomar som inte har de betyg som krävs för behörighet till nationellt program. Om huvudmannen finner att det finns synnerliga skäl får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett nationellt program tas emot till individuellt alternativ. Elever från anpassad grundskola kan om de vill och huvudmannen bedömer att eleven klarar utbildningen erbjudas individuellt alternativ. Utbildningen står inte öppen för ungdomar som ska erbjudas språkintroduktion.

Syfte

Syftet med individuellt alternativ är att eleverna ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan utbildning eller arbete. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. Den individuella studieplanen är viktigt för att kunna planera och kontinuerligt följa upp elevens kunskapsutveckling. Det är i studieplanen som utbildningen innehåll konkretiseras och tydliggörs med utgångspunkt i elevens behov och förutsättningar.

Före utbildningsstart

Mimers Hus gymnasium tar emot elever som är intresserade av att börja individuellt alternativ under en specifik dag i maj. Inför dagen kan eleven boka in sig själv eller skolan boka in eleven eller annan viktig person för överlämning. Syftet med mötet är att tidigt skapa en trygg och bra relation till blivande elever och inleda ett samtal om elevens mål med sin gymnasieutbildning. Överlämningar mellan avlämnande grundskola och gymnasieskola sker under vårterminen med syfte att på ett så bra sätt som möjligt möta eleven.

Utbildningens inriktning

Individuellt alternativ erbjuder en anpassad utbildning avseende studietakt, omfattning och innehåll. Utbildningen utgår från elevernas förutsättningar och behov. Utbildningen innehåller grundskoleämnen om eleven saknar godkända betyg i. De grundskoleämnen som erbjuds är svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik samt ett antal naturorienterande- och samhällsorienterade ämnen samt ett antal praktisk/estetiska ämnen. Utbildningen kan även innehålla hela eller delar av gymnasiekurser.

Struktur och upplägg

Individuellt alternativ utformas för enskild elev. Utbildningen sker i ett mindre sammanhang och organiseras så att de antagna eleverna bildar mentorsgrupper. Utbildningen utgår från elevens behov och förutsättningar.

Innehåll

Innehållet i elevens utbildning styrs av elevens mål och förutsättningar med sin utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och hela eller delar av kurser i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling eller praktik får ingå i utbildningen. Utbildningen går också att läsa under lärlingsliknande former där minst 50 procent av utbildningen äger rum på en arbetsplats.

Längd

Längden på är ett till tre år och avgörs av varje elevs individuella förutsättningar och mål. Längden på utbildningen framgår av elevens individuella studieplan.

Uppföljning av elevens utbildning och längd

Elevens studier och studietakt följs upp i elevens individuella studieplan. Eleven har en egen mentor. Mentor, elev och vårdnadshavare upprättar den individuella studieplanen i samband med elevens 8

KUNGÄLVS KOMMUN

inskrivningssamtal. Uppföljning av den individuella studieplanen sker i samband med utvecklingssamtalen som äger rum en gång per termin. Förändringar av den individuella studieplanen sker vid behov och i samråd med elev och vårdnadshavare för minderåriga elever.

Programinriktat val (IMV)

Utbildningen kan erbjudas både för en grupp elever och för enskild elev. Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds programinriktat val. Kungälvs kommun kan erbjuda både programinriktat val utformat för grupp såväl enskild, samt gruppbaserade utbildningar inom Göteborgsregionen. Programinriktat val kan inriktas åt både yrkesförberedande program och högskoleförberedande program.

Behörighet

Programinriktat val riktar sig till ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och:

- I engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller
- I engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

Syfte

Syftet med programinriktat val är att eleven ska få en utbildning som är inriktat mot ett visst nationellt program och att eleven så snart som möjligt ska bli behörig samt antagen till ett nationellt program.

Utbildningens inriktning

Utbildningen kan erbjudas både för grupp och enskild. Beslut om utbildningsutbud fattas inför varje läsår.

Struktur och upplägg

Utbildningen organiseras så att de antagna eleverna studerar integrerat i klass med elever på nationellt program och bildar tillsammans med dem en klass. Utöver deltagande i undervisning på nationellt program läser eleven ämnen för att nå behörighet. Eleven deltar i undervisningen på ett sådant sätt att eleven senast vid läsårets slut når behörighet till det nationella programmet. Är eleven klar tidigare skrivs eleven över på det nationella programmet så snart behörighet nås.

Innehåll

Eleverna läser integrerat med eleverna på nationellt program med undantag från de ämnen som eleven inte är behörig i. Utbildningen innehåller de gymnasiegemensamma och de karaktärsämnen som ingår i gymnasieskolans nationella program förutom det eller de grundskoleämnen som eleven ej är behörig i. I det ordinarie utbudet av grundskolekurser ingår matematik och engelska. Utifrån elevernas behov av behörighet, förmåga och motivation erbjuds eleverna att läsa fler grundskolämnen. Studiehandledning på modersmål erbjuds om eleven har behov av det. Arbetsplatsförlagt lärande ingår när det förekommer kurser på de nationella programmen.

Längd

Eleven förväntas bli godkänd i de grundskoleämnen som krävs för att kunna antas till nationellt program under första läsåret. Om en elev efter den planerade tiden inte uppnått utbildningens mål att bli godkänd i de grundskoleämnen som krävs för behörighet till nationellt program, genomförs ett uppföljande samtal med elev och vårdnadshavare kring tänkbara orsaker. Samtalet syftar till att föreslå att om eleven ska söka sig till ett annat introduktionsprogram. Om det finns utrymme och bedöms vara gynnsamt kan eleven studera mer än ett år på programmet. Längden på programinriktat val kan högst vara tre år.

Uppföljning av elevens utbildning och längd

Elevens studier och studietakt följs upp i elevens individuella studieplan. Eleven har en mentor på det nationella programmet som säkerställer att det upprättas en individuell studieplan och en kontaktperson på introduktionsprogrammet. Mentor, elev och vårdnadshavare upprättar den individuella studieplanen i samband med elevens inskrivningssamtal. Uppföljning av den individuella studieplanen sker i samband med utvecklingssamtalen som äger rum en gång per termin. Mentor är

KUNGÄLVS KOMMUN

den som samordnar och håller i utvecklingssamtalen. Förändringar av den individuella studieplanen sker vid behov och i samråd med elev och vårdnadshavare för minderåriga elever.

Språkintroduktion (IMS)

Behörighet

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds språkintroduktion. Språkintroduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram och som behöver en utbildning där tyngdpunkten ligger på svenska språket. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintroduktion.

Syfte

Syftet med språkintroduktion är att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilket gör det möjligt för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Före utbildningens start

Nyanländ elev

Nyanlända ungdomar har ett mottagningsmöte med Flerspråksenheten och träffar även skolsköterska och specialpedagog från Introduktionsprogrammen. Därefter genomför samordnare på Flerspråksenheten, en kartläggning av elevens kunskaper. Kartläggningen innehåller informationsinhämtning kring elevens skolbakgrund samt språklig nivå utifrån Skolverkets kartläggningsmaterial samt en enklare kartläggning i matematik och engelska. Kartläggningen utgör grunden för elevens fortsatta placering.

Elev som kommer från grundskolan

Specialpedagog från Introduktionsprogrammen samverkar med grundskolorna i kommunen. Elever bjuds in till gymnasieskolan för att besöka och följa verksamheten under en dag. Vid överlämning från grundskolan till gymnasiet överlämnar grundskolans svenska som andraspråkslärare elevernas kunskapsnivå till specialpedagog utifrån hur olika ämneslärare bedömer elevernas kunskaper. Detta underlag tillsammans med ordinarie överlämning från Elevhälsa i grundskolan till Elevhälsan på Introduktionsprogrammen och samtal med eleven själv, utgör underlag för placering. Då eleven har betyg från grundskolan följer dessa med till den individuella studieplanen.

Utbildningens inriktning

Språkintroduktion innehåller undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. I övrigt utformas språkintroduktion utifrån en bedömning av elevens språkkunskaper och ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Målet med inriktningen är att eleverna så fort som möjligt ska bygga vidare på sina kunskaper i skolans övriga ämnen och därmed komma vidare i skolsystemet så snart som möjligt.

Struktur och upplägg

Utbildningen på språkintroduktion bedrivs som heltidsstudier med minst 23 undervisningstimmar i veckan om inte annat anges i elevens studieplan. I utbildningen får både praktik samt annan verksamhet som är gynnsam för elevens utveckling, ingå.

Språkintroduktion utgår från de pedagogiska intentionerna i kursplanen för Svenska som andraspråk i grundskolan och handlar om språkutveckling utifrån att tala, läsa, skriva och lyssna. Utbildning utformas för en enskild elev, där elevens individuella studieplan styr innehållet i studierna. Beroende på elevens förutsättningar och möjligheter placeras eleven i en mentorsgrupp utifrån sin basnivå (Se; GERS = Gemensam europeisk referensram för språk). Mentorsgrupperna finns på två olika basnivåer. Elever som har en gynnsam utveckling i svenska och som har stor erfarenhet av studier i sin tidigare skolgång, i olika ämnen, kan få fortsätta sina studier inom IM på Individuellt alternativ.

Innehåll

Utbildningen på språkintroduktion omfattar huvudsakligen grundskoleämnet svenska som andraspråk. I de två basklasserna erbjuds svenska som andraspråk, engelska, matematik, bild eller musik, idrott och hälsa, samhällsorienterade och naturorienterande ämnen samt modersmål. Hur många

KUNGÄLVS KOMMUN

lektionspass eleverna har i de olika ämnena varierar beroende av hur länge eleven har varit i skolan i Sverige, eller hur långt hen har nått i utvecklingen av svenska. Elever som bedöms behöva få en djupare kunskap om basen i svenska, får fler lektionspass i svenska. Därmed har nybörjargruppen mer svenska än övriga grupper.

Utbildningen på Språkintroduktion innehåller också ofta gymnasiekurser utifrån elevens behov och möjligheter. Beroende på elevens språkkunskaper och möjligheter erbjuds eleven i första hand grundskoleämnena engelska, matematik, bild eller musik, modersmål, samhällsorienterade och naturorienterande ämnen. På längre sikt erbjuds eleven att läsa upp till 13 grundskoleämnen. Beroende på elevens betyg erbjuds eleven möjlighet att läsa gymnasieämnena engelska, matematik, moderna språk, eller annan gymnasiekurs som kan vara gynnsam för elevens fortsatta studier. Eleven har tillgång till studiehandledning på modersmål.

Längd
Längden på utbildningen är ett till fyra år. Utbildningens längd beror på varje elevs individuella förutsättningar och mål, vilket kan innebära att eleverna behöver olika lång tid på programmet.

Uppföljning av elevens utbildning och längd
Elevens studier och studietakt följs upp i elevens individuella studieplan. Eleven har en egen mentor. Mentor, elev och vårdnadshavare upprättar den individuella studieplanen i samband med elevens inskrivningssamtal. Uppföljning av den individuella studieplanen sker i samband med utvecklingssamtalen som äger rum en gång per termin. Förändringar av den individuella studieplanen sker vid behov och i samråd med elev och vårdnadshavare för minderåriga elever. Elevens språkliga progression följs upp genom test i svenska som genomförs två gånger per år. Dessa test ligger även till grund för nivågrupperingen av eleverna i olika Basgrupper.

Yrkesintroduktion (IMY)
Utbildningen kan erbjudas både för grupp och för enskild. Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds yrkesintroduktion. Kungälvs kommun gör det dels genom yrkesintroduktion utformad för grupp med olika inriktningar, dels för enskild och även genom samverkansavtal med Göteborgsregionen.

Behörighet
Yrkesintroduktion står öppen för ungdomar som inte har de betyg som krävs för behörighet till yrkesprogram.

Syfte
Syftet med yrkesintroduktion är att eleven ska få en yrkesinriktad utbildning som gör det möjligt för dem för dem att etablera sig på arbetsmarknaden.

Utbildningens inriktning
Utbildningen kan erbjudas både för grupp och enskild. Beslut om utbildningsutbud fattas inför varje läsår.

Struktur och upplägg
Undervisningen bedrivs i grupp och planen för utbildningen framgår av den individuella studieplanen. Utbildningen kan innehålla grundskoleämnen och gymnasieämnen (gymnasiegemensamma och/eller karaktärsämnen).

Innehåll
Utbildningen innehåller hela eller delar av kurser i karaktärsämnen som ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram. Utifrån elevernas behov av behörighet, förmåga och motivation erbjuds eleverna att läsa fler grundskolämnen. Om eleven har behov och förutsättningar kan eleven läsa kurser på gymnasieskolans nationella program. De kurser som erbjuds är svenska, svenska som andraspråk, matematik eller engelska. Även matematik nivå 1a, svenska/SVA nivå 1 och engelska nivå 1 kan erbjudas. Studiehandledning på modersmål erbjuds om eleven har behov av det.

KUNGÄLVS KOMMUN

Arbetsplatsförlagt lärande ingår när det förekommer kurser på de nationella programmen. Även praktik kan förekomma i utbildningen.

Längd
Yrkesintroduktion läses på tre år. Elever som läser respektive yrkesintroduktion bildar en klass.

Uppföljning av elevens utbildning och längd
Elevens studier och studietakt följs upp i elevens individuella studieplan. Eleven har en egen mentor. Mentor, elev och vårdnadshavare upprättar den individuella studieplanen i samband med elevens inskrivningssamtal. Uppföljning av den individuella studieplanen sker i samband med utvecklingssamtalen som äger rum en gång per termin. Förändringar av den individuella studieplanen sker vid behov och i samråd med elev och vårdnadshavare för minderåriga elever.

Utbildningen ska förbereda eleverna för arbetslivet eller studier på ett yrkesprogram. Utbildningen kan pågå hela gymnasietiden.

8. Levandegöra
Riktlinjerna publiceras på kommunens hemsida. Rektor ansvarar för att förankra riktlinjerna på Mimers Hus gymnasium.

9. Uppföljning
Planen för introduktionsprogram revideras i samband med översyn av kommunens styrdokument mandatperiodens första år eller vid behov

KUNGÄLVS KOMMUN

Plan för introduktionsprogram

Plan

Diarie-/dokumentnummer: KS2023/1843 KS2025/1938
Beslut: 2023-10-18 Kommunstyrelsen §294
Beredande politiskt organ: Utskottet för bildning och lärande
Ersätter tidigare beslut 2020-06-23, KS2020/1118 2023-10-18 KS2023/1843
Giltighetstid: 2027-12-31
Dokumentansvarig: Verksamhetschef gymnasium
Senast uppdaterad av: Kajsa Danesjö Annika Tikkanen

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning 4
2. Relation till andra styrdokument 4
3. Syfte 4
4. Mål och viljeinriktning 4
5. Allmänt om Introduktionsprogram 4
Syfte 4
Mål 4
Studier 5
Studiehandledning på modersmål 5
Simundervisning 5
Antagning 5
Individuell studieplan 5
6. Dokument efter introduktionsprogram 6
Nytt slutbetyg från grundskolan 6
Skriftlig bedömning 6
Sammanställning 6
Gymnasieintyg 6
Skriftlig bedömning 7
Sammanställning 7
Studiebevis 7
7. De olika introduktionsprogrammen 7
Individuellt alternativ (IMA) 7
Behörighet 7
Syfte 7
Före utbildningsstart 8
Utbildningens inriktning 8
Struktur och upplägg 8
Innehåll 8
Längd 8
Uppföljning av elevens utbildning och längd 8
Programinriktat val (IMV) 8
Behörighet 9
Syfte 9
Utbildningens inriktning 9

KUNGÄLVS KOMMUN

Struktur och upplägg 9
Innehåll 9
Längd 9
Uppföljning av elevens utbildning och längd 9
Språkintroduktion (IMS) 9
Behörighet 10
Syfte 10
Före utbildningens start 10
Utbildningens inriktning 10
Struktur och upplägg 10
Innehåll 10
Längd 11
Uppföljning av elevens utbildning och längd 11
Yrkesintroduktion (IMY) 11
Behörighet 11
Syfte 11
Utbildningens inriktning 11
Struktur och upplägg 11
Innehåll 11
Längd 12
Uppföljning av elevens utbildning och längd 12
8. Levandegöra 12
9. Uppföljning 12

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Inledning

Av 17 kap. 7 § skollagen (2010:800) framgår att introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Planen ska innehålla utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Introduktionsprogrammen vänder sig till elever som inte uppnått behörighet till nationella program i gymnasieskolan. Eleven har rätt att söka till ett introduktionsprogram fram till och med det första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år. De olika introduktionsprogrammen har olika behörighetskrav, innehåll och syften. Programmen har sin grund i en tydlig individualisering, där studierna är flexibelt organiserade utifrån elevens kunskapsutveckling, förutsättningar samt behov, så att elevens mål med utbildningen kan nås.

Planen omfattar introduktionsprogrammen på Mimers Hus gymnasium. Följande inriktningar erbjuds på skolan:

- Individuellt alternativ
- Programinriktat val
- Språkintroduktion
- Yrkesintroduktion

2. Relation till andra styrdokument

Planen för introduktionsprogram har ingen direkt koppling till kommunens styrdokument men utgör tillsammans med Skollag (2010:800) och Gymnasieförordning (2010:2039) ett av tre styrdokument som ligger till grund för hur arbetet på Introduktionsprogrammen ska utformas.

3. Syfte

Syftet med planen är att huvudmannen ska tydliggöra målsättningen och viljeinriktningen för programmen.

4. Mål och viljeinriktning

Målet med planen är att skapa förutsättningar för uppföljning, utvärdering och utveckling av introduktionsprogrammen.

5. Allmänt om Introduktionsprogram

Syfte

Utbildningen syftar till förberedelse till nationellt program, annat introduktionsprogram, annan utbildning eller arbetsmarknaden anställningsbarhet.

Mål

Kungälvs kommun ska erbjuda ett introduktionsprogram med bredd och flexibilitet för att främja en så snabb genomströmning som möjligt. Utbildningen ska utgå från elevens förkunskaper, behov och val. Studie- och yrkesvägledningen samt samverkan mellan grundskola och gymnasieskola ska vara viktiga förutsättningar för varje elevs utbildning.

KUNGÄLVS KOMMUN

Studier

Enligt Skollagen (17 kap. 6 §) har elever på Introduktionsprogrammen en garanterad minimiundervisningstid på 23 timmar i veckan, vilket även motsvarar undervisningstiden på gymnasieskolans yrkesprogram. Innehållet och omfattningen av utbildningen anpassas dock till varje elevs individuella behov och en individuell studieplan Utbildningen på introduktionsprogrammen ska som huvudregel ha samma omfattning som de nationella programmen, det vill säga den ska motsvara heltidsstudier. Utbildningen kan göras mindre omfattande om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det och huvudmannen anser att det är förenligt med utbildningens syfte. Utbildningen bedrivs som skolförlagd, som praktik, eller som arbetsplatsförlagt utbildning; APL eller lärlingsliknande former. Utbildningen består av grundskolekurser, kurser från gymnasiets nationella program, utifrån elevens behov och intressen och kan även innehålla insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling.

Studiehandledning på modersmål

En elev som inte klarar att följa undervisningen på svenska har rätt till stöd i form av studiehandledning på modersmål, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen. Samtliga elever på språkintroduktion erbjuds studiehandledning på modersmål och övriga elever på introduktionsprogrammet erbjuds studiehandledning på modersmål vid behov.

Simundervisning

Alla elever ska ha en individuell studieplan. Om grundskoleämnet idrott och hälsa ingår i en elevs individuella studieplan ska eleven få undervisning i ämnet och ges förutsättningar att uppfylla de betygskriterier som minst ska vara uppfyllda i slutet av årskurs 9.

Om grundskoleämnet idrott och hälsa inte ingår i den individuella studieplanen för en elev på ett introduktionsprogram har skolan inte någon skyldighet att erbjuda simundervisning. För en elev på ett introduktionsprogram som läser en gymnasiekurs i idrott och hälsa gäller samma ämnesplan som för elever som läser kursen inom ramen för ett nationellt program.

Antagning

För introduktionsprogram som är sökbara; yrkesintroduktion som anordnas för grupp och programinriktat val som anordnas för grupp, sker antagningen genom betyg. För övriga introduktionsprogram sker antagning genom att eleven lämnar en intresseanmälan till introduktionsprogram. Intresseanmälan görs via Gymnasieantagningssystemet Indra. Antagningsbesked lämnas av Göteborgsregionens gemensamma antagningsorganisation.

Individuell studieplan

En individuell studieplan upprättas tillsammans med eleven vid utbildningens start, dock senast en månad efter elevens utbildningsstart. Utbildningen ska vara anpassad efter elevens behov, intressen och förutsättningar. Planen ska utgå från ett helhetstänkande och samverkan med andra berörda instanser är önskvärt vid upprättande av planen. Uppföljning och utvärdering av den individuella studieplanen ska göras minst en gång per termin för att säkerställa att planen alltid är aktuell. Om eleven och elevens vårdnadshavare för elev under 18 år, har medgett att planen ändras, har eleven rätt att fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Av 1 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår att planen ska innehålla:

- Utbildningens mål och längd
- Studieväg
- Vilka kurser eleven ska läsa
- Arbetsplatsförlagt lärande (APL) eller praktik när det ingår i utbildningen
- Andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling
- Delar av kurser, annan yrkesutbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling

KUNGÄLVS KOMMUN

6. Dokument efter introduktionsprogram

Eleverna kan inte få en examen från ett introduktionsprogram.

Nytt slutbetyg från grundskolan

Av 11 § 8 kap. gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att en elev som genom studier i gymnasieskolan har fått betyg i ett av grundskolans ämnen har rätt att få ett nytt slutbetyg från grundskolan. Rektorn i gymnasieskolan utfärdar det nya slutbetyget.

En elev kan dock inte få ett nytt grundskolebetyg för ett ämne som eleven redan har godkänt betyg i. Introduktionsprogram fokuserar på grundskoleämnen som eleven inte har godkänt betyg i, för att den eleven ska kunna uppnå behörighet till ett gymnasieprogram. Det är dock möjligt att genomgå en prövning i grundskoleämnen för att höja ett befintligt betyg, men detta görs vid en *grundskola*, inte inom ramen för introduktionsprogrammet.

Skriftlig bedömning

Av 11 kap. 20 § gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att en elev som inom ramen för ett introduktionsprogram läst grundskoleämnen utan att få godkänt betyg ska få en skriftlig bedömning av sin kunskapsutveckling i varje sådant ämne. Detsamma gäller om eleven läst kurser i gymnasieämnen utan att få godkänt betyg.

Sammanställning

En elev som avbryter sin utbildning på ett introduktionsprogram, inte fullföljer utbildningen enligt sin individuella studieplan, övergår till ett annat introduktionsprogram eller ett nationellt program ska få en sammanställning av vilka delar i utbildningen eleven har fullföljt jämfört med sin individuella studieplan. Rektor ansvarar för att sammanställningen upprättas.

Gymnasieintyg

Av 21 § 8 kap. gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att när en elev på ett introduktionsprogram har nått målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan ska rektorn utfärda ett gymnasieintyg som visar vilken utbildning eleven har fått. Intyget ska innehålla uppgifter om

- utbildningens mål,
- samtliga betyg som eleven har fått utom de som har ersatts av ett annat betyg,
- andra insatser som har ingått i den individuella studieplanen, och
- när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen har inriktats mot.

Gymnasieintyg ska även kunna utfärdas om eleven uppnått målen med utbildningen genom att uppnå behörighet till ett nationellt program och därför avslutat sin utbildning, även om eleven inte har nått betyg i alla ämnen och kurser i den individuella studieplanen.

Det förekommer ibland att elever byter från ett introduktionsprogram till ett annat; i synnerhet gäller det elever inom språkintroduktion. Det bör av gymnasieintyget därför framgå om eleven har gått flera olika introduktionsprogram.

Elever som uppfyller kraven för gymnasieexamen ska få ett examensbevis. Det sker när eleven avslutat ett nationellt program och fått betyg i alla kurser på det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. Gymnasieexamen ska innehålla:

- Vilka grundskoleämnen eleven läst
- Vilka gymnasiekurser eleven läst och hur många gymnasiepoäng som varje kurs har omfattat
- Vilket betyg eleven har fått i varje ämne och på varje kurs
- En skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling om betyg inte har kunnat sättas
- Dokumentation av yrkeskunskaper för elev som gått yrkesintroduktion

KUNGÄLVS KOMMUN

- Betyg alternativt intyg från arbetsplatsförlagt lärande och/eller praktik

Skriftlig bedömning

Av 20 § 8 kap. gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att en elev som inom ramen för ett introduktionsprogram läst grundskoleämnen, eller gymnasiekurser utan att få godkänt betyg ska få en skriftlig bedömning av sin kunskapsutveckling i varje sådant ämne.

Det kan vara särskilt viktigt för elever på introduktionsprogram att få en sådan bedömning, eftersom dessa elever i större utsträckning byter utbildning genom att de övergår till nationella program eller vuxenutbildning.

Sammanställning

Av 22 § 8 kap. i gymnasieförordningen framgår att en elev som avbryter sin utbildning på ett introduktionsprogram eller inte når målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan ska få en sammanställning av vilka delar av utbildningen eleven har fullföljt jämfört med sin individuella studieplan. Rektor ansvarar för att sammanställningen upprättas.

Studiebevis

Av 8 kap. 12 § gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att en elev som efter en eller flera kurser eller gymnasiearbetet har fått beslut om betyg som innebär att betyg inte kunnat sättas enligt 15 kap. 27 § skollagen (2010:800) eller annars inte uppfyller kraven för gymnasieexamen i stället ska få studiebevis utfärdas.

7. De olika introduktionsprogrammen

Individuellt alternativ (IMA)

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds individuellt alternativ. Hemkommunen erbjuder utbildning i individuellt alternativ på Mimers Hus gymnasium. Om det finns särskilda skäl kan utbildningen erbjudas utanför kommunen.

Behörighet

Individuellt alternativ står öppen för ungdomar som inte har de betyg som krävs för behörighet till yrkesprogram nationellt program. Om huvudmannen finner att det finns synnerliga skäl får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram nationellt program tas emot till individuellt alternativ. Elever från grundsärskolan anpassad grundskola, kan om de vill och huvudmannen bedömer att eleven klarar utbildningen erbjudas individuellt alternativ. Utbildningen står inte öppen för ungdomar som ska erbjudas språkintroduktion.

Syfte

Syftet med individuellt alternativ är att eleverna ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan utbildning eller arbete. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. Den individuella studieplanen är viktigt för att kunna planera och kontinuerligt följa upp elevens kunskapsutveckling. Det är i studieplanen som utbildningen innehåll konkretiseras och tydliggörs med utgångspunkt i elevens behov och förutsättningar.

KUNGÄLVS KOMMUN

Före utbildningsstart

Mimers Hus gymnasium tar emot elever som är intresserade av att börja individuellt alternativ under en specifik dag i maj. Inför dagen kan eleven boka in sig själv eller skolan boka in eleven eller annan viktig person för överlämning. Syftet med mötet är att tidigt skapa en trygg och bra relation till blivande elever och inleda ett samtal om elevens mål med sin gymnasieutbildning. Överlämningar mellan avlämnande grundskola och gymnasieskola sker under vårterminen med syfte att på ett så bra sätt som möjligt möta eleven.

Utbildningens inriktning

Individuellt alternativ vänder sig till ungdomar med stora kunskapsluckor och bristande skolmotivation eller till ungdomar som vill ha en mer allmänt inriktad utbildning som förberedelse för annan utbildning. Individuellt alternativ erbjuder en anpassad utbildning avseende studietakt, omfattning och innehåll. Utbildningen utgår från elevernas förutsättningar och behov. Utbildningen innehåller grundskoleämnen om eleven saknar godkända betyg i. De grundskoleämnen som erbjuds är svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik samt ett antal naturorienterande- och samhällsorienterade ämnen samt ett antal praktisk/estetiska ämnen. Utbildningen kan även innehålla hela eller delar av gymnasiekurser.

Struktur och upplägg

Individuellt alternativ utformas för enskild elev. Utbildningen organiseras så att de antagna eleverna bildar en klass. Utbildningen sker i ett mindre sammanhang och organiseras så att de antagna eleverna bildar mentorsgrupper Mimers Hus gymnasium erbjuder två olika upplägg för individuellt alternativ. Utbildningen utgår från elevens behov och förutsättningar. Båda upplägen kan innehålla så väl grundskoleämnen mot behörighet, gymnasiekurser, praktik eller andra insatser som är viktiga för elevens kunskapsutveckling. Mimers Hus gymnasium erbjuder följande alternativ på individuellt alternativ:

Alternativ 1: Skolan erbjuder undervisning i ett mindre sammanhang med ett färre antal vuxna, hög grad av insatser gynnsamma för elevens fortsatta kunskapsutveckling. Utbildningen kan innehålla kurser från grundskolan, men även gymnasiegemensamma ämnen och/eller karaktärsämnen. Praktik kan även ingå i utbildningen.

Alternativ 2: Skolen erbjuder ett större antal kurser i högre tempo samt kurser inom så väl grundskoleämnen som i gymnasiekurserna svenska, engelska och matematik.

Innehåll

Innehållet i elevens utbildning styrs av elevens mål och förutsättningar med sin utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och hela eller delar av kurser i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling eller praktik får ingå i utbildningen. Utbildningen går också att läsa under lärlingsliknande former där minst 50 procent av utbildningen äger rum på en arbetsplats.

Längd

Längden på är ett till tre år och avgörs av varje elevs individuella förutsättningar och mål. Längden på utbildningen framgår av elevens individuella studieplan.

Uppföljning av elevens utbildning och längd

Elevens studier och studietakt följs upp i elevens individuella studieplan. Eleven har en egen mentor. Mentor, elev och vårdnadshavare upprättar den individuella studieplanen i samband med elevens 8 inskrivningssamtal. Uppföljning av den individuella studieplanen sker i samband med utvecklingssamtalen som äger rum en gång per termin. Förändringar av den individuella studieplanen sker vid behov och i samråd med elev och vårdnadshavare för minderåriga elever.

Programinriktat val (IMV)

Utbildningen kan erbjudas både för en grupp elever och för enskild elev. Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds programinriktat val. Kungälvs kommun kan erbjuda både programinriktat val utformat för grupp såväl enskild, samt gruppbaserade utbildningar

KUNGÄLVS KOMMUN

inom Göteborgsregionen. Programinriktat val kan inriktas åt både yrkesförberedande program och högskoleförberedande program.

Behörighet

Programinriktat val riktar sig till ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och:

- I engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller
- I engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

Syfte

Syftet med programinriktat val är att eleven ska få en utbildning som är inriktat mot ett visst nationellt program och att eleven så snart som möjligt ska bli behörig samt antagen till ett nationellt program.

Utbildningens inriktning

Utbildningen kan erbjudas både för grupp och enskild. Beslut om utbildningsutbud fattas inför varje läsår.

Struktur och upplägg

Utbildningen organiseras så att de antagna eleverna studerar integrerat i klass med elever på nationellt program och bildar tillsammans med dem en klass. Utöver deltagande i undervisning på nationellt program läser eleven ämnen för att nå behörighet. Eleven deltar i undervisningen på ett sådant sätt att eleven senast vid läsårets slut når behörighet till det nationella programmet. Är eleven klar tidigare skrivs eleven över på det nationella programmet så snart behörighet nås.

Innehåll

Eleverna läser integrerat med eleverna på nationellt program med undantag från de ämnen som eleven inte är behörig i. Utbildningen innehåller de gymnasiegemensamma och de karaktärsämnen som ingår i gymnasieskolans nationella program förutom det eller de grundskoleämnen som eleven ej är behörig i. I det ordinarie utbudet av grundskolekurser ingår matematik och engelska. Utifrån elevernas behov av behörighet, förmåga och motivation erbjuds eleverna att läsa fler grundskolämnen. Studiehandledning på modersmål erbjuds om eleven har behov av det. Arbetsplatsförlagt lärande ingår när det förekommer kurser på de nationella programmen. Även praktik är ett ordinarie inslag i utbildningen.

Längd

Eleven förväntas bli godkänd i de grundskoleämnen som krävs för att kunna antas till nationellt program under första läsåret. Om en elev efter den planerade tiden inte uppnått utbildningens mål att bli godkänd i de grundskoleämnen som krävs för behörighet till nationellt program, genomförs ett uppföljande samtal med elev och vårdnadshavare kring tänkbara orsaker. Samtalet syftar till att föreslå att om eleven ska söka sig till ett annat introduktionsprogram. Om det finns utrymme och bedöms vara gynnsamt kan eleven studera mer än ett år på programmet. Längden på programinriktat val kan högst vara tre år.

Uppföljning av elevens utbildning och längd

Elevens studier och studietakt följs upp i elevens individuella studieplan. Eleven har en mentor på det nationella programmet som säkerställer att det upprättas en individuell studieplan och en kontaktperson på introduktionsprogrammet. Mentor, elev och vårdnadshavare upprättar den individuella studieplanen i samband med elevens inskrivningssamtal. Uppföljning av den individuella studieplanen sker i samband med utvecklingssamtalen som äger rum en gång per termin. Mentor är den som samordnar och håller i utvecklingssamtalen. Förändringar av den individuella studieplanen sker vid behov och i samråd med elev och vårdnadshavare för minderåriga elever.

Språkintroduktion (IMS)

KUNGÄLVS KOMMUN

Behörighet

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds språkintroduktion. Språkintroduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram och som behöver en utbildning där tyngdpunkten ligger på svenska språket. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintroduktion.

Syfte

Syftet med språkintroduktion är att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilket gör det möjligt för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Före utbildningens start

Nyanländ elev

Nyanlända ungdomar har ett mottagningsmöte med Flerspråksenheten och träffar även skolsköterska och specialpedagog från Introduktionsprogrammen. Därefter genomför samordnare på Flerspråksenheten, en kartläggning av elevens kunskaper. Nyanlända ungdomar har ett mottagningsmöte med Flerspråksenheten och träffar även skolsköterska. Därefter genomför samordnare på Mimers Hus gymnasium språkintroduktion, en kartläggning av elevens kunskaper. Kartläggningen innehåller informationsinhämtning kring elevens skolbakgrund samt språklig nivå utifrån Skolverkets kartläggningsmaterial samt en enklare kartläggning i matematik och engelska. Kartläggningen utgör grunden för elevens fortsatta placering.

Elev som kommer från grundskolan

Samordnare på språkintroduktion samverkar med grundskolorna i kommunen. Specialpedagog från Introduktionsprogrammen samverkar med grundskolorna i kommunen. Elever bjuds in till gymnasieskolan för att besöka och följa verksamheten under en dag. Vid överlämning från grundskolan till gymnasiet överlämnar grundskolans svenska som andraspråkslärare elevernas kunskapsnivå till specialpedagog utifrån hur olika ämneslärare bedömer elevernas kunskaper. Detta underlag tillsammans med samordnares samtal med tidigare lärare ordinarie överlämning från Elevhälsa i grundskolan till Elevhälsan på Introduktionsprogrammen och samtal med eleven själv, utgör underlag för placering. Då eleven har betyg från grundskolan följer dessa med till den individuella studieplanen.

Utbildningens inriktning

Språkintroduktion innehåller undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. I övrigt utformas språkintroduktion utifrån en bedömning av elevens språkkunskaper och ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Målet med inriktningen är att eleverna så fort som möjligt ska bygga vidare på sina kunskaper i skolans övriga ämnen och därmed komma vidare i skolsystemet så snart som möjligt.

Struktur och upplägg

Utbildningen på språkintroduktion bedrivs som heltidsstudier med minst 23 undervisningstimmar i veckan om inte annat anges i elevens studieplan. I utbildningen får både praktik samt annan verksamhet som är gynnsam för elevens utveckling, ingå.

Språkintroduktion utgår från de pedagogiska intentionerna i kursplanen för Svenska som andraspråk i grundskolan och handlar om språkutveckling utifrån att tala, läsa, skriva och lyssna. Utbildning utformas för en enskild elev, där elevens individuella studieplan styr innehållet i studierna. Beroende på elevens förutsättningar och möjligheter placeras eleven i en eleven klass i en mentorsgrupp utifrån sin basnivå (Se; GERS = Gemensam europeisk referensram för språk). Klasserna Mentorsgrupperna finns på tre två olika basnivåer. Bas 1-3. Elever som har en gynnsam utveckling i svenska och som har stor erfarenhet av studier i sin tidigare skolgång, i olika ämnen, kan få fortsätta sina studier inom IM på Individuellt alternativ.

Innehåll

Utbildningen på språkintroduktion omfattar huvudsakligen grundskoleämnet svenska som andraspråk. I de två basklasserna erbjuds svenska som andraspråk, engelska, matematik, bild eller musik, idrott och hälsa, samhällsorienterade och naturorienterande ämnen samt modersmål. Hur många

KUNGÄLVS KOMMUN

lektionspass eleverna har i de olika ämnena varierar beroende av hur länge eleven har varit i skolan i Sverige, eller hur långt hen har nått i utvecklingen av svenska. Elever som bedöms behöva få en djupare kunskap om basen i svenska, får fler lektionspass i svenska. Därmed har nybörjargruppen mer svenska än övriga grupper.

Utbildningen på Språkintroduktion innehåller också ofta gymnasiekurser utifrån elevens behov och möjligheter. Beroende på elevens språkkunskaper och möjligheter erbjuds eleven i första hand grundskoleämnena engelska, matematik, bild eller musik, modersmål, samhällsorienterade och naturorienterande ämnen. På längre sikt erbjuds eleven att läsa upp till 13 grundskoleämnen. Beroende på elevens betyg erbjuds eleven möjlighet att läsa gymnasieämnena engelska, matematik, moderna språk, eller annan gymnasiekurs som kan vara gynnsam för elevens fortsatta studier. Eleven har tillgång till studiehandledning på modersmål.

Längd
Längden på utbildningen är ett till fyra år. Utbildningens längd beror på varje elevs individuella förutsättningar och mål, vilket kan innebära att eleverna behöver olika lång tid på programmet.

Uppföljning av elevens utbildning och längd
Elevens studier och studietakt följs upp i elevens individuella studieplan. Eleven har en egen mentor. Mentor, elev och vårdnadshavare upprättar den individuella studieplanen i samband med elevens inskrivningssamtal. Uppföljning av den individuella studieplanen sker i samband med utvecklingssamtalen som äger rum en gång per termin. Förändringar av den individuella studieplanen sker vid behov och i samråd med elev och vårdnadshavare för minderåriga elever. Elevens språkliga progression följs upp genom test i svenska som genomförs två gånger per år. Dessa test ligger även till grund för nivågrupperingen av eleverna i olika Basgrupper.

Yrkesintroduktion (IMY)
Utbildningen kan erbjudas både för grupp och för enskild. Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds yrkesintroduktion. Kungälvs kommun gör det dels genom yrkesintroduktion utformad för grupp med olika inriktningar, dels för enskild och även genom samverkansavtal med Göteborgsregionen.

Behörighet
Yrkesintroduktion står öppen för ungdomar som inte har de betyg som krävs för behörighet till yrkesprogram.

Syfte
Syftet med yrkesintroduktion är att eleven ska få en yrkesinriktad utbildning som gör det möjligt för dem för dem att etablera sig på arbetsmarknaden.

Utbildningens inriktning
Utbildningen kan erbjudas både för grupp och enskild. Beslut om utbildningsutbud fattas inför varje läsår.

Struktur och upplägg
Undervisningen bedrivs i grupp och planen för utbildningen framgår av den individuella studieplanen. Utbildningen kan innehålla grundskoleämnen och gymnasieämnen (gymnasiegemensamma och/eller karaktärsämnen).

Innehåll
Utbildningen innehåller hela eller delar av kurser i karaktärsämnen som ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram. Utifrån elevernas behov av behörighet, förmåga och motivation erbjuds eleverna att läsa fler grundskolämnen. Om eleven har behov och förutsättningar kan eleven läsa kurser på gymnasieskolans nationella program. De kurser som erbjuds är svenska, svenska som andraspråk, matematik eller engelska. Även matematik nivå 1a, svenska/SVA nivå 1 och engelska nivå 1 kan erbjudas. Studiehandledning på modersmål erbjuds om eleven har behov av det.

KUNGÄLVS KOMMUN

Arbetsplatsförlagt lärande ingår när det förekommer kurser på de nationella programmen. Även praktik är kan förekomma vara ett ordinarie inslag i utbildningen.

Längd

Yrkesintroduktion läses på tre år. Elever som läser respektive yrkesintroduktion bildar en klass.

Uppföljning av elevens utbildning och längd

Elevens studier och studietakt följs upp i elevens individuella studieplan. Eleven har en egen mentor. Mentor, elev och vårdnadshavare upprättar den individuella studieplanen i samband med elevens inskrivningssamtal. Uppföljning av den individuella studieplanen sker i samband med utvecklingssamtalen som äger rum en gång per termin. Förändringar av den individuella studieplanen sker vid behov och i samråd med elev och vårdnadshavare för minderåriga elever.

Utbildningen ska förbereda eleverna för arbetslivet eller studier på ett yrkesprogram. Utbildningen kan pågå hela gymnasietiden.

8. Levandegöra

Riktlinjerna publiceras på kommunens hemsida. Rektor ansvarar för att förankra riktlinjerna på Mimers Hus gymnasium.

9. Uppföljning

Planen för introduktionsprogram revideras i samband med översyn av kommunens styrdokument mandatperiodens första år eller vid behov

Sammanträdesprotokoll

§ 164/2025

Styrdokument - Plan för Introduktionsprogram (Dnr KS2025/1938)

Sammanfattning

Utbildningen inom gymnasieskolans introduktionsprogram ska bedrivas enligt en plan som fastställs av huvudmannen. En tydlig och aktuell plan skapar goda förutsättningar för att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten.

Kungälvs kommuns policy för styrdokument anger att revidering ska ske under det första året av en ny mandatperiod. På grund av förändringar i organisationen och verksamheten för introduktionsprogrammen på Mimers Hus har behovet av en tidigare revidering uppstått. Syftet är att planen bättre ska spegla den nuvarande verksamheten. Dessutom har viss faktainformation uppdaterats då tidigare uppgifter inte var aktuella.

Förvaltningen föreslår att den reviderade planen för introduktionsprogram antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Styrdokument-Plan för Introduktionsprogram
Bilaga Styrdokument-Plan för introduktionsprogram
Bilaga Plan för introduktionsprogram med ändringar

Beslut

Plan för introduktionsprogram antas.

Expedieras till: annika.tikkanen@kungalv.se

För kännedom till: cecilia.kalin@skola.kungalv.se
kajsa.danesjo2@kungalv.se

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Jenny Jeppson

2025-10-06

Ansökan om EU-bidrag för internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv. (Dnr KS2025/1144-1)

Sammanfattning

Erasmus+ erbjuder skolor att ansöka om EU-bidrag till korttidsprojekt. Syftet med projektet internationalisering av Gymnasieskolor i Kungälv är att möjliggöra för elever på yrkesprogrammen att genomföra APL (arbetsplatsförlagt lärande) i Europa. Inom projektet ska det även finnas möjlighet för personal att genomföra jobbskuggning på arbetsplatser och skolor inom EU.

Genom att skicka ut elever på APL utomlands internationaliseras skolorna och gör dem mer attraktiv att söka till. Projektet bidrar även till att höja kvaliteten i undervisningen och lärandet.

Erasmus är en organisation som erbjuder stöd till bland annat studenter, praktikanter och personal för att genomföra utbyte och praktik i andra länder, samt stöttar internationella samarbeten och projekt. Syftet är att stärka deltagarnas personliga och yrkesmässiga utveckling genom att ge deltagare möjlighet att utveckla nya färdigheter och öka sina framtida möjligheter.

Medel som ansöks från Erasmus+ kommer användas under en projektperiod på 2 år. Projektet möjliggör för att elever att genomföra APL utomlands och att personal kan genomföra jobbskuggning i Europa. Projektet innebär även att personal kan åka på förberedande besök i syfte att undersöka olika arbetsplatser som möjliga framtida praktikplatser för elever som genomför APL inom projektet.

I februari år 2026 ansöks EU-bidraget Erasmus+ för att möjliggöra korttidsprojektet *internationalisering av Gymnasieskolor i Kungälv*.

Förslag till beslut i kommunstyrelsen:

> Ansökan till projektet *internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv* för Kungälvs Kommuns Gymnasieskolor till Erasmus plus korttidsprojekt godkänns.

Juridisk bedömning

Av 3 kap. 2§ i skollagen framgår att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och personliga utveckling.

Av 15 kap. 2§ i skollagen framgår att gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Av Skolverkets läroplan Lgy25 avsnitt 2, Förståelse och medmänsklighet, framgår att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Det framgår även att internationella kontakter och utbildningsutbyte med andra länder ska främjas.

Förvaltningens bedömning

Att skicka ut elever på APL i Europa är en investering i elevernas yrkesmässiga och personliga framtid. Genom att praktisera i ett annat land får eleverna möjlighet att utveckla sina språkkunskaper i en verklig miljö, samtidigt som de fördjupar och breddar sina kunskaper inom det yrkesprogram de studerar på.

Den internationella erfarenheten gör det möjligt för eleverna att ta del av nya arbetsmetoder och få inblick i hur yrket utövas i andra delar av Europa. Dessutom berikas de av att möta nya kulturer, vilket stärker deras interkulturella kompetens och ökar förståelsen för mångfald – något som är ovärderligt i dagens globala samhälle.

En praktik utomlands är mer än bara arbetslivserfarenhet – det är en chans att växa, både som yrkesperson och som människa.

Att låta personal jobbskugga sitt yrke i ett annat europeiskt land än Sverige är en fantastisk möjlighet för professionell utveckling. Genom att följa och observera kollegor i ett annat land får vår personal fördjupade kunskaper inom sitt eget ämnesområde och får samtidigt inblick i hur undervisning bedrivs på andra håll i Europa.

Denna typ av utbyte stärker inte bara den pedagogiska kompetensen – det bidrar också till ökad förståelse för andra utbildningssystem och arbetssätt och bidrar till att öka och fördjupa förståelsen kring den egna verksamheten. Dessutom ger det personalen en chans att utveckla sina språkkunskaper i praktiken, vilket ytterligare breddar deras kommunikativa förmåga.

Erfarenheterna från jobbskuggningen tas med hem och blir en resurs för hela skolan. Genom att dela med sig av nya perspektiv och metoder bidrar personalen till en utvecklande och inspirerande lärmiljö för både kollegor och elever.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunstyrelsens resultatmål

Medverkan i projektet kan kopplas till kommunstyrelsens resultatmål

- En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd
- Attraktivt att vara anställd i Kungälvs kommun.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Projektet har koppling till mål 4 i agenda 2030, ”God utbildning för alla”. Projektet kan kopplas till målet då det bidrar till elevers erfarenheter som kan främja både deras yrkesmässiga och personliga framtid.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet är förenligt med kommunens *Riktlinjer för externt finansierade driftsprojekt inklusive EU-projekt.* Enligt riktlinjen och kommunstyrelsens delegationsordning är det kommunstyrelsen som beslutar om medverkan i projekt som sträcker sig över mer än ett budgetår.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Att skicka ut elever på APL i Europa främjar elevernas yrkesmässiga och personliga framtid. Genom att praktisera i ett annat land får eleverna möjlighet att utveckla sina språkkunskaper samt fördjupa och breddar sina kunskaper inom deras yrkesprogram.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Projektet berör personal inom hela skolan eftersom projektet ger möjligheten till jobbskuggning samt lärare som jobbar på yrkesprogrammen där elever som gör sin APL utomlands kommer få ett utökat ansvar.

Ekonomisk bedömning

Projektet kommer inte medföra extra kostnader utan projektet kommer i sin helhet finansieras med projektpengarna från Erasmus+. Eventuella merkostnader kan tillkomma vid tecknande av separat reseförsäkring som gäller för sjukdom utomlands.

Förslag till beslut

Ansökan till projektet internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv för Kungälvs Kommuns Gymnasieskolor till Erasmus plus korttidsprojekt godkänns.

Sofia Schubert
Verksamhetschef Gymnasium och Kultur

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef Bildning och lärande

Expedieras till:

För kännedom till:

§ 163/2025

Ansökan om EU-bidrag för internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv. (Dnr KS2025/1144)

Sammanfattning

Erasmus+ erbjuder skolor att ansöka om EU-bidrag till korttidsprojekt. Syftet med projektet internationalisering av Gymnasieskolor i Kungälv är att möjliggöra för elever på yrkesprogrammen att genomföra APL (arbetsplatsförlagt lärande) i Europa. Inom projektet ska det även finnas möjlighet för personal att genomföra jobbskuggning på arbetsplatser och skolor inom EU.

Genom att skicka ut elever på APL utomlands internationaliseras skolorna och gör dem mer attraktiv att söka till. Projektet bidrar även till att höja kvaliteten i undervisningen och lärandet.

Erasmus är en organisation som erbjuder stöd till bland annat studenter, praktikanter och personal för att genomföra utbyte och praktik i andra länder, samt stöttar internationella samarbeten och projekt. Syftet är att stärka deltagarnas personliga och yrkesmässiga utveckling genom att ge deltagare möjlighet att utveckla nya färdigheter och öka sina framtida möjligheter.

Medel som ansöks från Erasmus+ kommer användas under en projektperiod på 2 år. Projektet möjliggör för att elever att genomföra APL utomlands och att personal kan genomföra jobbskuggning i Europa. Projektet innebär även att personal kan åka på förberedande besök i syfte att undersöka olika arbetsplatser som möjliga framtida praktikplatser för elever som genomför APL inom projektet.

I februari år 2026 ansöks EU-bidraget Erasmus+ för att möjliggöra korttidsprojektet ***internationalisering av Gymnasieskolor i Kungälv***.

Förslag till beslut:

> Ansökan till projektet *internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv* för Kungälvs Kommuns Gymnasieskolor till Erasmus plus korttidsprojekt godkänns.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Ansökan om EU-bidrag för internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv.

Beslut

> Ansökan till projektet internationalisering av Gymnasieskolorna i Kungälv för Kungälvs Kommuns Gymnasieskolor till Erasmus plus korttidsprojekt godkänns.

Sammanträdesprotokoll

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2025-11-12

Översiktlig granskning delårsrapport augusti 2025 (Dnr KS2025/2221-5)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av delårsrapport per 2025-08-31.

I bifogad granskningsrapport från Azets lämnas beskrivning av gjorda iakttagelser och bedömningar. Revisorerna översänder här rapporten till kommunstyrelsen samt för kännedom till kommunfullmäktige.

Som framgår av granskningsrapporten följer kommunen ännu inte lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), vad gäller redovisningen av pensionsåtaganden. Kommunrevisionen noterar att kommunfullmäktige den 5 december 2024 beslöt att kommunen skall redovisa pensionsåtagande i enlighet med den s.k. blandmodellen från 2026-01-01.

Av delårsrapporten framgår beträffande verksamhetsmålen att majoriteten av dessa bedöms falla inom kategori 4 "delvis uppfyllt/svårbedömt". Utifrån detta konstaterar kommunrevisionen att det innebär att det är svårt att bedöma om kommunen kommer att uppnå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Kommunrevisionen önskar, senast den 13 februari 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Förslag till beslut

Granskningsrapporten remitteras till förvaltningen.

Expedieras till: Förvaltningsledningen
Kvalitet

För kännedom till:

För beslut i:
Kommunstyrelsen, Kungälvs kommun

För kännedom till:
Kommunfullmäktige, Kungälvs kommun

Granskningsrapport "Översiktlig granskning – delårsrapport per 2025-08-31

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av delårsrapport per 2025-08-31.

I bifogad granskningsrapport från Azets lämnas beskrivning av gjorda iakttagelser och bedömningar. Revisorerna översänder här rapporten till kommunstyrelsen samt för kännedom till kommunfullmäktige.

Som framgår av granskningsrapporten följer kommunen ännu inte lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), vad gäller redovisningen av pensionsåtaganden. Vi noterar att kommunfullmäktige den 5 december 2024 beslöt att kommunen skall redovisa pensionsåtagande i enlighet med den s.k. blandmodellen från 2026-01-01.

Av delårsrapporten framgår beträffande verksamhetsmålen att majoriteten av dessa bedöms falla inom kategori 4 "delvis uppfyllt/svårbedömt". Utifrån detta konstaterar vi att det innebär att det är svårt att bedöma om kommunen kommer att uppnå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Vi önskar, senast den 13 februari 2026, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 24 oktober 2025
För Kommunrevisionen

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN
KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Översiktlig granskning Delårsrapport per 2025-08-31

Kungälvs kommun

2025-10-24

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Innehåll

1. Inledning 3
2. Räkenskapsrevision 9
3. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat 12
4. Sammanfattning 18

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Inledning

1

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Inledning

Av 13 kap. 1§ lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597), hädanefter LKBR, framgår att kommuner ska upprätta minst en delårsrapport som ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret, det vill säga minst sex månader och högst åtta månader.

Det är även den rapport som faller inom ramen för denna period som ska behandlas av kommunfullmäktige och som revisorerna ska göra en bedömning av.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. 2§ kommunallagen (2017:275), hädanefter KL bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalanden avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av utlåtandet till kommunfullmäktige.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten och årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens delårsrapport och årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Syftet är även att bedöma om resultatet är förenliga med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning samt att de är förenliga med balanskravet.

Den översiktliga granskningen av delårsrapporten ska besvara följande revisionsfrågor:

Räkenskapsrevision

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, det vill säga finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Kommer kommunen att efterleva balanskravet och har åtgärder presenterats vid ett eventuellt prognostiserat negativt balanskravsresultatet?

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Avgränsning

Vår granskning omfattar delårsrapporten per 2025-08-31, antagen av kommunstyrelsen den 2025-10-15.

Vår granskning av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Den översiktliga granskningen har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning än den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standard on Audit, ISA, har. En översiktlig granskning är begränsad i omfattning och riktar i huvudsakligen in sig på intervjuer och analyser. De granskningsåtgärder som vidtas gör det inte möjligt att sammantaget skaffa en sådan säkerhet kring alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en fullständig revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning av redovisningen utgår från en bedömning av väsentlighet och risk. Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, till exempel förskingring.

I delårsrapporten har vi översiktligt granskat förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt tillhörande noter. Övriga delar har enbart granskats med utgångspunkt från att informationen är förenlig med informationen i de finansiella delarna.

Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKRs God revisionssed i kommunal verksamhet 2022. Vad gäller mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt efterlevnad av balanskrav så har granskningen utförts enligt Skyrevs (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) rekommendation R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Denna rapport sammanfattar främst i avvikelseform våra väsentligaste iakttagelser från granskningen.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende delårsrapport räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning på:

- God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 (SKR)
- Rekommendation R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning (Skyrev)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Beaktande av relevanta dokument
- Dialog med berörda tjänstepersoner
- Översiktlig analys och granskning av balans- och resultaträkningen samt resultatprognos
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen

Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsens delårsrapport som enligt 11 kap. 16§ KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Räkenskapsrevision

2

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Delårsrapportens räkenskaper

Enligt 13 kap. 2§ LKBR ska en delårsrapport innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. RKR preciserar i rekommendation RKR R17 Delårsrapport vad förvaltningsberättelsen ska innehålla minimum för att motsvara kraven på en förenklad förvaltningsberättelse.

Utöver vad som preciseras gällande den förenklade förvaltningsberättelsen ska en delårsrapport även innehålla resultaträkning, balansräkning, översiktlig beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet samt noter.

Kommunen gör i delårsrapporten avsteg från lag och god sed avseende följande:

> Kommunen redovisar inte pensioner intjänade t o m 1997 som en ansvarsförbindelse, vilket vi anser att de borde göra för att rapporteringen ska överensstämma ned LKBR och Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R10 Pensioner. Kommunen redovisar i stället pensioner som en avsättning för pensioner i balansräkningen enligt fullfonderingsmodellen. I delårsrapporten redovisas att om pensionerna skulle redovisats som ansvarsförbindelse skulle avsättning för pensioner i balansräkningen minskats med 616 mnkr och resultatet försämrats med 11 mnkr per 2025-08-31.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Delårsrapportens räkenskaper – Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter, med reservation för punkten på sidan 10, som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med LKBR.

En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Översiktlig beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet har upprättats.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TKBW-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

3

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

God ekonomisk hushållning

Enligt 11 kap. KL ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Av Kungälvs kommuns rambudget 2024 – 2027 framgår att god ekonomisk hushållning råder då de finansiella målen och verksamhetsmålen är huvudsakligen uppfyllda och kommunens grunduppdrag bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

De finansiella målen är:

Finansiella mål	Målvärde	Utfall
Ett genomsnitt på 4 % överskott av skatteintäkter och generella statsbidrag under en konjunkturcykel	1,9 %	3 %
Soliditeten ska vara fortsatt god	23,6 %	Soliditet mäts i samband med årsskiftet. Med tertialrapportens prognos för resultatet och förväntad utveckling för tillgångarna förväntas målsättningen för soliditeten uppnås.
Investeringarnas självfinansieringsgrad ska var fortsatt hög	39 %	Investeringarnas självfinansieringsgrad mäts i samband med årsskiftet. Med tertialrapportens prognos för resultatet och utveckling av årets investeringar förväntas målsättningen för investeringarnas självfinansieringsgrad uppnås.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

God ekonomisk hushållning

Mot bakgrund av de osäkra ekonomiska förutsättningarna för budgetåret 2025 beslutade kommunfullmäktige om ett avsteg från det långsiktiga finansiella resultatmålet om 4 procent av skatter och statsbidrag. Årets resultat budgeterades till 70 Mkr, vilket motsvarar ett resultat på 2 procent av skatter och statsbidrag. I delårsrapport 2 framgår att prognosen för de finansiella målen är bättre än förväntat. Investeringsnivån är något lägre än budgeterat och upplåningen bedöms inte komma upp till den låneram som beslutats.

I dokumentet ”Kungälv 2030 – Budgetdirektiv 2025 ” framgår att kommunfullmäktige har fastställt sju strategiska mål. De strategiska målen konkretiseras av kommunstyrelsen i form av resultatmål. Femton resultatmål har fastställts. Tretton av dessa är kopplade till kommunfullmäktiges strategiska mål och två av målen är kopplade till strategiska förutsättningar. Kommunstyrelsens resultatmål mäts med hjälp av en eller flera indikatorer. Bedömningen sker enligt en sexgradig skala:

- 6 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt
- 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt
- 4 - Delvis uppfyllt/Svårbedömt
- 3 - Delvis uppfyllt/Svårbedömt
- 2 - Kommer ej att uppfyllas/Är ej uppfyllt
- 1 - Kommer ej att uppfyllas/Är ej uppfyllt

Bedömningen per augusti av de 13 resultatmålen kopplade till kommunfullmäktiges strategiska mål som enligt definitionen betraktas som verksamhetsmål, visar att tre mål kommer att uppnås (Grön). Alla tre målen får betyg 5 och inget får högsta värdet 6. Nio mål bedöms vara svårbedömda (Gul). Alla målen får betyg 4. Ett mål får bedömningen att det inte kommer uppnås (Röd) med betyget 2. I delårsrapporten framgår åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Tillsammans med den sänkta ambitionsnivån för de finansiella målen är kommunstyrelsens bedömning att kommunen kommer att nå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

God ekonomisk hushållning – Bedömning och rekommendation

Grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapporten har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att det redovisade prognostiserade resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2025.

Gällande verksamhetsmålen noterar vi att majoriteten av dessa bedöms falla inom kategori 4 ”delvis uppfyllt/svårbedömt”. Av delårsrapporten framgår sedan i text att kommunens bedömning är att dessa verksamhetsmål delvis kommer att nås. Utifrån detta konstaterar vi att det innebär att det är svårt att bedöma om kommunen kommer att uppnå god ekonomisk hushållning vid årets slut.

Notera att Azets inte uttalar sig om själva prognosen utan endast huruvida den intagna prognosens resultat är förenliga med de av fullmäktige beslutade målen.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Balanskravsresultat

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

I delårsrapportens förvaltningsberättelse återfinns ett särskilt avsnitt benämnt “5.1.4 Balanskravsresultat”.

Balanskravsresultatet prognostiseras till 84,2 mnkr. Då har resultatet justerats med -27,4 mnkr för att följa blandmodellen.

Kommunen har inga negativa balanskravsresultat att återställa.

Balanskravsresultat 2025, Mkr - prognos	**2025**
Årets resultat enligt resultaträkningen - fullfonderingsmodellen	113,2
Pensionsförpliktelser före 1998	-27,4
Årets resultat enligt resultaträkningen - blandmodellen	**85,8**
- reducering av samtliga realisationsvinster	-1,6
+ justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0
+ justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**84,2**
- reservering av medel till resultatreserv	0,0
+ användning av medel från resultatreserv	0,0
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0
Årets balanskravsresultat	**84,2**

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Balanskravsresultat – Bedömning

Vi konstaterar, utifrån den helårsprognos som lämnas i delårsrapporten, att styrelsen bedömer att det lagstadgade balanskravet kommer att uppfyllas. Vi ser ingen anledning till att göra en annan bedömning, beaktat de osäkerhetsfaktorer som en prognos innebär.

Vi noterar att kommunen i avstämningen justerar för förändringen i ansvarsförbindelsen. Enligt RKR R15 Förvaltningsberättelse får inga andra rader än de föreskrivna ingå i beräkningen av balanskravsresultat.

Vi bedömer därför att avstämningen inte är förenlig med RKRs rekommendation.

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

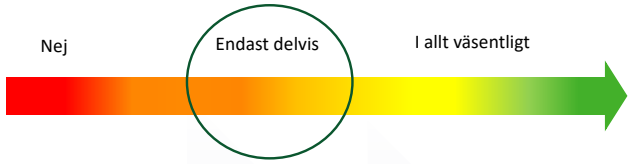
Sammanfattning

4

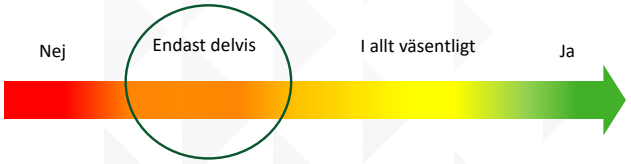
Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Sammanfattning

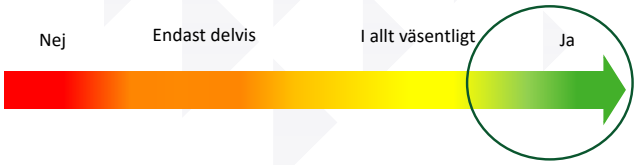
Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Är det prognostiserade resultatet i delårsrapporten förenligt med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

Kommer kommun att efterleva balanskravet och har åtgärder presenterats vid ett eventuellt prognostiserat negativt balanskravsresultat?

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Kungälv 2025-10-24

Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor

Erik Söderberg
Certifierad kommunal revisor

azets.com/sv-se

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TK8W-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ERIK SÖDERBERG
Certifierad kommunal revisor
Serienummer: ea0c4c51fd4317[…]0e62741725d51
IP: 95.193.xxx.xxx
2025-10-24 11:36:35 UTC

Yngve Roger Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor
Serienummer: 0a6fb105ff7c07[…]b670372d4c2b2
IP: 37.123.xxx.xxx
2025-10-24 12:47:38 UTC

Penneo dokumentnyckel: MJ521-9TKBW-JAU08-J21V0-XZPK7-R3QN6

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2025-11-12

Granskningsrapport - Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning (Dnr KS2025/2044-3)

Sammanfattning

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets), som övertagit verksamhet från KPMG AB, har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun genomfört en granskning av kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar kommunrevisionen kommunstyrelsen att:

- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.

- Förtydliga vilka analysdelar inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.

- Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

- Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Ett annat förbättringsområde som framkommer är att rektorer inom gymnasieskolan upplever tidsbrist vid utförande av det systematiska kvalitetsarbetet. De har ett stort antal system som de använder, och som framgår i rapporten fungerar inte IT-support för systemen tillfredsställande vilket är tidskrävande och påverkar rektorernas arbete negativt.

Kommunrevisionen önskar, senast den 20 januari 2025, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 7 oktober 2025

Förslag till beslut

Granskningsrapporten remitteras till förvaltningen.

Expedieras till: Förvaltningsledningen
Kvalitet

För kännedom till:

Till:

Kommunstyrelsen, Kungälvs kommun

För kännedom till:

Kommunfullmäktige, Kungälvs kommun

Granskningsrapport "Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning"

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets), som övertagit verksamhet från KPMG AB, har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun genomfört en granskning av kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Förtydliga vilka analysdelar inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.
- Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Ett annat förbättringsområde som framkommer är att rektorer inom gymnasieskolan upplever tidsbrist vid utförande av det systematiska kvalitetsarbetet. De har ett stort antal system som de använder, och som framgår i rapporten fungerar inte IT-support för systemen tillfredsställande vilket är tidskrävande och påverkar rektorernas arbete negativt.

Vi önskar, senast den 20 januari 2025, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till Azets granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 7 oktober 2025

För kommunrevisionen

Göran Johansson
Göran Johansson (9 okt. 2025 11:45:33 GMT+2)

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning

Rapport

Kungälvs kommun

2025-09-26

Antal sidor: 19

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Sammanfattning 3

2 Bakgrund 5

3 Syfte och revisionsfrågor 5

4 Avgränsning 5

5 Revisionskriterier 5

6 Metod 6

7 Resultat av granskningen 7

7.1 Offentlig statistik 7

7.2 Organisation 8

7.3 Rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet 9

7.4 Administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete 13

7.5 Kommunstyrelsens uppföljning 13

7.6 Dokumentation av kvalitetsarbetet på huvudmannanivå med redogörelse för resultat, analys och åtgärder 14

7.7 dialoger mellan huvudman och verksamhet 15

8 Samlad bedömning och rekommendationer 16

9 Bilagor 17

9.1 Bilaga 1 17

9.2 Bilaga 2 18

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

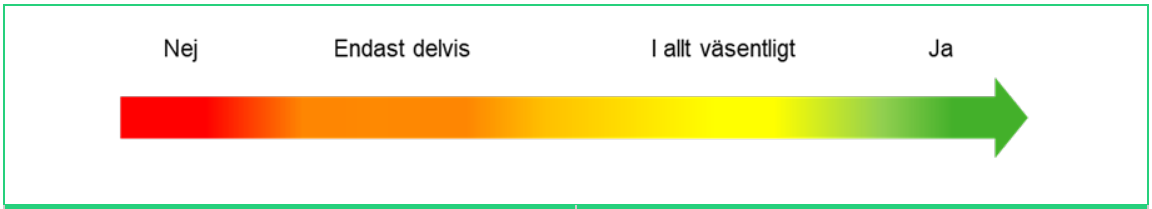
1. SAMMANFATTNING

Azets har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete. Granskningen avser kommunstyrelsen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Vi baserar vår samlade bedömning på att kommunen har rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå, och att dessa även utgör grunden för arbetet på enhetsnivå. Därtill bedömer vi att det i allt väsentligt finns en ändamålsenlig och tydlig organisation för det systematiska kvalitetsarbetet och administrativa system för att bedriva arbetet. Kommunstyrelsen beslutar om uppföljning av särskilt identifierade områden och kvalitetsarbetet på huvudmannanivå dokumenteras och innehåller relevant analys av resultat och åtgärder framåt. Slutligen genomförs dialoger mellan huvudman och verksamhet. Ett förbättringsområde som framkommer i rapporten är att rektorer inom gymnasieskolan upplever tidsbrist vid utförandet av det systematiska kvalitetsarbetet. De har ett stort antal system som de använder, och vi bedömer att IT-support för dessa inte fungerar tillfredställande vilket är tidskrävande och påverkar rektorernas arbete negativt.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Finns det riktlinjer/rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå?	I allt väsentligt
Finns det riktlinjer/rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå?	I allt väsentligt
Finns en ändamålsenlig organisation för systematiskt kvalitetsarbete?	Ja
Finns ändamålsenliga administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete?	Endast delvis
Beslutar kommunstyrelsen om uppföljning av särskilt identifierade områden?	Ja
Dokumenteras kvalitetsarbetet på huvudmannanivå med redogörelse för resultat, analys och åtgärder att vidta?	I allt väsentligt
Genomförs dialoger mellan huvudman och verksamhet?	Ja

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Förtydliga vilka analysdelar inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.
- Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

2 Bakgrund

Azets har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens systematiska kvalitetsarbete inom området gymnasieskola och vuxenutbildning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Ett systematiskt kvalitetsarbete, som består av planering, uppföljning och som ska leda till utveckling av utbildningen ska bedrivas på huvudmanna- och enhetsnivå. Utgångspunkten för kvalitetsarbetet ska vara de mål för utbildningen som anges i lag och andra styrdokument. Det är viktigt att kvalitetsarbetet inte bara utgår från kunskapsresultat som lätt kan mätas, utan också från faktorer som genom analyser i verksamheten har uppfattats som viktiga för hög måluppfyllelse. Måluppfyllelsen ska analyseras och orsaker identifieras. Utifrån analysen ska insatser genomföras.

Revisorerna bedömer risken att brister i det systematiska kvalitetsarbetet kan leda till ineffektivt resursutnyttjande och bristande fokus på utvecklingsområden som skulle kunna leda till högre måluppfyllelse och en snabbare väg ut i arbetslivet.

3 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Granskningen avser att besvara följande revisionsfrågor:

- Finns det riktlinjer/rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet
    - på huvudmannanivå?
    - på enhetsnivå?
- Finns en ändamålsenlig organisation för systematiskt kvalitetsarbete?
- Finns ändamålsenliga administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete?
- Beslutar kommunstyrelsen om uppföljning av särskilt identifierade områden?
- Dokumenteras kvalitetsarbetet på huvudmannanivå med redogörelse för resultat, analys och åtgärder att vidta?
- Genomförs dialoger mellan huvudman och verksamhet?

Granskningen avser kommunstyrelsen.

4 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning.

5 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §
- skollagen (2010:800) 4 kap. 3, 5-6 och 7 §§
- läroplan för gymnasieskolan (SKOLFS 2011:144)

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

- läroplan för vuxenutbildningen (SKOLFS 2017:17)
- Skolverkets allmänna råd Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (2012:98)

6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- studier av Skolinspektionens skolenkät och beslut
- studier av kommunens interna dokument såsom beslut, riktlinjer avseende systematiskt kvalitetsarbete, politiska uppdrag, stödmaterial, årsredovisningar och budgetdirektiv, tertialrapporter inklusive förklaringar, analysmodeller, betygsstatistik inklusive analyser, verksamhetsplaner och huvudmannens rapporter.
- intervjuer med representanter från kommunstyrelsen och tjänstepersoner såsom verksamhetsutvecklare med inriktning på systematiskt kvalitetsarbete, rektorer inom vuxenutbildning och gymnasiet, sektorchef motsvarande utbildningschef, stabschef för innovation och utveckling samt tillförordnad verksamhetschef för gymnasium och kultur.

I granskningen redovisas offentlig statistik över måluppfyllelsen i gymnasieskolan.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av representanter från huvudmannen.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 OFFENTLIG STATISTIK

Nedanstående tabell uppvisar statistik hämtat från Kolada [1]. Tabellen uppvisar nyckeltal för måluppfyllelse inom kommunala gymnasieskolor [2] och vuxenutbildning, dels för riket, dels för Kungälvs kommun. Den offentliga statistiken visar att Kungälvs kommun ligger under snittet i riket för nyckeltalen rörande gymnasiet mellan 2021–2024. Kungälv ligger över snittet i riket mellan 2021–2024 när det gäller kursdeltagare i komvux som avslutat med godkända betyg i huvudmannens skolenheter. I bilaga 2 återfinns visuella grafer över måluppfyllelsen i relation till den första angivna indikatorn i tabellen samt antalet elever inskrivna i komvux.

Indikator	År	Riket	Kungälv
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	2021	66,5	62,9
	2022	67,1	65,3
	2023	69,0	68,6
	2024	68,9	67,3
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	2021	53,6	50,6
	2022	54,1	47,6
	2023	55,2	52,5
	2024	55,3	46,5
Genomsnittlig betygspoäng, gymnasieelever med examen, kommunala skolor (%)	2021	14,8	14,5
	2022	14,9	14,3
	2023	14,9	14,5
	2024	14,9	14,3
Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, dividerat med antal kursdeltagare som avslutat eller avbrutit kurs i komvux (%)	2021	68.3	68.9
	2022	65.1	72.0
	2023	66.6	72.1
	2024	66.9	67.4

Tabell 1: nyckeltal rörande måluppfyllelse inom kommunala gymnasieskolor och vuxenutbildning i Kungälvs kommun respektive i riket.

[1] Kolada.se, jämföraren, hämtat 2025-07-04 samt 2025-09-03.

[2] *Avser resultat för elever som går i kommunens egna gymnasieskolor, oavsett hemkommun.*

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

gymnasieskola och vuxenutbildning - KS2025/2044-3 Granskningsrapport - Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning : Granskningsrapport systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildningen

Vi har även tagit del av Skolinspektionens enkätresultat vad gäller gymnasieskola inom Kungälvs kommun [3], som genomförs hos varje huvudman vartannat år [4]. En del av frågorna som inkluderats i enkäten berör systematiskt kvalitetsarbete. Nedanstående frågor är besvarade av undervisande lärare inom gymnasium.

Fråga	Medelvärde Kungälv	Medelvärdet i enkätomgången, det vill säga för samtliga huvudmän som är föremål för enkäten
I vilken utsträckning är ni lärare delaktiga i skolans uppföljningsarbete (som del i det systematiska kvalitetsarbetet)?	7,7	7,5
I vilken utsträckning genomförs utvecklingsinsatser och förbättringsarbeten som du tycker behövs i skolan?	5,9	6,4
I vilken utsträckning följs skolans kunskapsresultat upp?	7,5	7,7

Tabell: resultat från Skoldirektionens skolenkät för gymnasieskola våren 2024.

Ur skolenkäten framgår att undervisande lärare inom gymnasiet i Kungälv är mer positivt inställda till hur delaktiga de är i skolans uppföljningsarbete som en del i det systematiska kvalitetsarbetet jämfört med snittet i riket. 77% av lärarna i Kungälvs kommun anger att lärare är delaktiga i skolans uppföljningsarbete som en del i det systematiska kvalitetsarbetet, jämfört med snittet 75% i riket.

Däremot är svaren i Kungälv mindre positiva än rikets när det kommer till i vilken utsträckning det genomförs nödvändiga utvecklingsinsatser och förbättringsarbeten, och i vilken mån skolans kunskapsresultat följs upp. 59% av lärarna i Kungälv anger att utvecklingsinsatser och förbättringsarbetet genomförs, jämfört med 64% i riket. 75% av lärarna i Kungälv anger att skolans kunskapsresultat följs upp, jämfört med 77% i riket.

7.2 Organisation

7.2.1 Politisk organisation

I Kungälvs kommun är det kommunstyrelsen som har ansvaret att fullgöra huvudmannens uppgifter enligt skollagen. Det är således kommunstyrelsen som är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har det strategiska ansvaret för utveckling, personalpolitik och den ekonomiska förvaltningen.

Under kommunstyrelsen finns tre sektorer och tre utskott som förbereder de ärenden som kommunstyrelsen fattar beslut om. Bland dessa finns *Sektor Bildning och Lärande* och *Utskottet för*

[3] Skolenkäten, Skolinspektionen, Gymnasieskola, huvudmannarapport Kungälvs kommun, VT 2024.
[4] Medelvärdet och indexvärdet hamnar på en skala mellan 0-10, där 10 innebär att respondenterna anger att påståendet ”stämmer helt och hållet” och 0 att påstående inte alls stämmer, däremellan finns alternativen ”stämmer ganska bra” och ”stämmer ganska dåligt”. Vid negativa påståenden gäller omvänt förhållande.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

Bildning och Lärande. Utskottet ska följa upp och förbereda ärenden om förskola, grundskola, pedagogisk omsorg, gymnasieskola, vuxenutbildning, fritid, kultur, kontaktcenter och bibliotek. Det är således kommunstyrelsen som är huvudman och ansvarig nämnd för gymnasieskola och vuxenutbildning i Kungälvs kommun.

7.2.2 Organisation för systematiskt kvalitetsarbete

I kommunen finns tre styrnings- och kvalitetsprocesser för skola: systematiskt kvalitetsarbete (SKA), förvaltningens modell för verksamhetsstyrning (MOVE) samt den politiska målstyrningen (TOR). Förvaltningen har slagit samman det systematiska kvalitetsarbetet och förvaltningens modell för verksamhetsstyrning till styrnings- och kvalitetsprocessen (SKA/MOVE). I praktiken innebär detta att SKA bygger på samma struktur som MOVE, med verksamhetsplaner, uppföljningsrapporter och vertikala dialoger. Intervjuade pekar på att den kommunövergripande rutinen som används inom kommunen, som beskrivs mer ingående i avsnitt 7.3.1.1, på ett tydligt sätt beskriver hur organisationen ser ut och vad respektive parter förväntas bidra med inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. I sektorns organisation för systematiskt kvalitetsarbete finns en verksamhetsutvecklare som arbetar med att samordna det systematiska kvalitetsarbetet från huvudmannens sida. Intervjuade menar på att organisationen för det systematiska kvalitetsarbetet fungerar väl. Beskrivning av de stödinsatser som ges återfinns i avsnitt 7.3.1.2.

7.2.3 Bedömning

Vi bedömer att det finns en ändamålsenlig organisation för det systematiska kvalitetsarbetet.

Bedömningen grundar sig på att det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning nedtecknad vad gäller arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet. Därtill noterar vi att intervjuade delar en positiv uppfattning av hur organisationen är utformad. Vi understryker vikten av att fortsatt utbilda skolverksamheten i hur kommens styrnings- och kvalitetsprocesser för skola ser ut, med anledning av att det framkommit i vissa intervjuer att det kan vara förvirrande att två olika verksamhetssystem används (se avsnitt 7.4.)

7.3 RUTINER FÖR DET SYSTEMATISKA KVALITETSARBETET

7.3.1 Huvudmannanivå

I detta avsnitt presenteras de rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå.

7.3.1.1 Kommunövergripande rutin

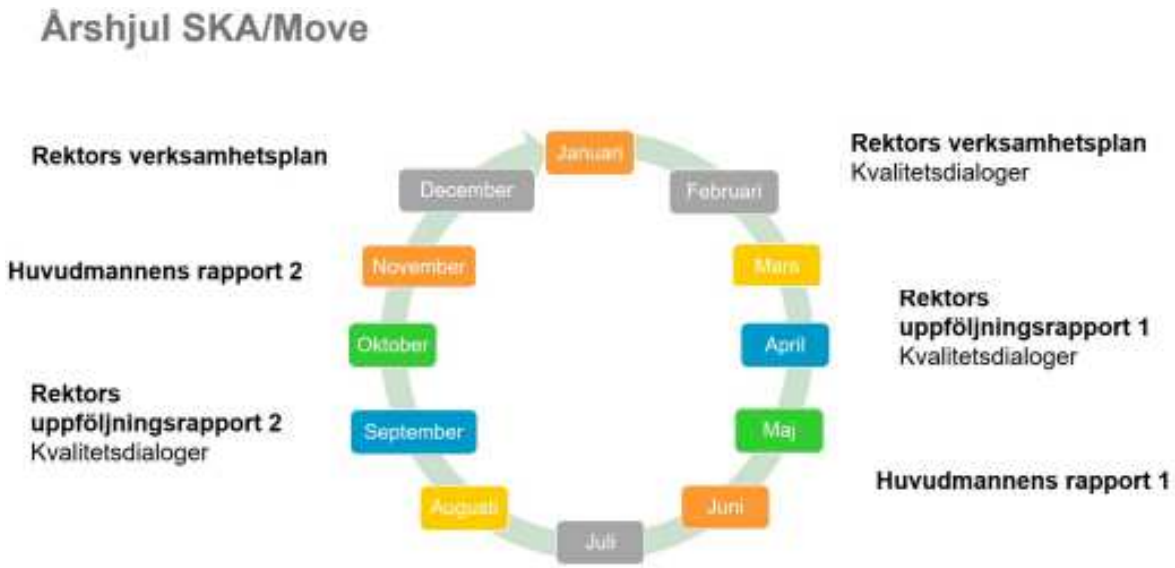
Sektor bildning och lärande har en dokumenterad rutin för det systematiska kvalitetsarbetet inom kommunen [5]. Rutinen är vid tillfället för granskningen ett förvaltningsspecifikt dokument, men enligt uppgift vi har tagit del från förvaltningen pågår en intern diskussion om riktlinjen även ska antas politiskt framåt.

Inledningsvis beskriver rutinen huvudmannens uppdrag och ansvar, följt av en beskrivning av hur relationen mellan systematiskt kvalitetsarbete och kommunens modell för verksamhetsstyrning (MOVE) ser ut, som beskrivits i avsnitt 7.2 i denna rapport. Kungälvs kommuns arbete med

[5] Rutiner för systematiskt kvalitetsarbete för skola/förskola i Kungälvs kommun, beslutad av sektorledningen för Bildning och Lärande 2022-03-16.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

systematiskt kvalitetsarbete bygger på verksamhetsplaner, uppföljningsrapporter, kvalitetsdialoger samt huvudmannens rapport. Dessa genomförs enligt årshjulet nedan.

Figur 1: Årshjulet för systematiskt kvalitetsarbete och verksamhetsstyrning inom Kungälvs kommun.

Verksamhetsplanerna är grunden för det systematiska kvalitetsarbetet och dessa tas fram på enhets-, verksamhets- och sektornivå. På så vis är det både rektorer, verksamhetschefer och sektorchef som tar fram sina egna verksamhetsplaner. I verksamhetsplanerna beskrivs enhetens eller verksamhetens grunduppdrag, kvalitetsfaktorer, fokusområden och budget. I bilaga 1 återfinns en tabell med förteckning över samtliga kvalitetsfaktorer som finns utpekade som berör skolområdet. I det digitala verksamhetssystem som används inom kommunen kan dock respektive verksamhet se vilka av dessa områden som specifikt rör deras verksamhet, i de fall inte samtliga indikatorer är relevanta.

Uppföljningsrapporterna tas fram två gånger per år, likaså på enhets-, verksamhets- och sektornivå. Dessa uppföljningar bygger på samma avsnitt som återfinns i verksamhetsplaneringen, det vill säga kvalitetsfaktorerna, fokusområdena och budget. På skolenhets- och verksamhetsnivå fungerar uppföljningsrapporterna som det dokumentationskrav som enligt skollagen finns på det systematiska kvalitetsarbetet.

Huvudmannen tar två gånger per år fram sammanfattande rapporter för det systematiska kvalitetsarbetet. Dessa kallas för huvudmannens rapport. Rapporterna följer upp och analyserar resultaten på kommun- och skolnivå utifrån vad som framkommit i verksamhetsplaner, uppföljningsrapporter och kvalitetsdialoger. På huvudmannanivå så tillgodoser uppföljningsrapporten det dokumentationskrav som enligt skollagen finns på det systematiska kvalitetsarbetet.

Intervjuade menar att strukturen för när respektive dokument ska tas fram är tydlig inom vuxenutbildningen. Även vad gäller gymnasieskolan framgår att strukturen är tydlig, men att skolans verksamhetsår är annorlunda då det utgår ifrån terminer. I intervjuer framgår att det är svårt att följa årshjulet, med hänvisning till att rektors uppföljningsrapport exempelvis ska lämnas in i september vilket är samtidigt som skolstart pågår.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7.3.1.2 Stödmaterial

Sektor bildning och lärande tar fram stödmaterial till rektorerna som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Stödmaterialet finns för rektorerna att ta del av via kommunens intranät. Representanter från förvaltningen besöker även rektorsgruppsmöten tre gånger per år när verksamhetsplan och uppföljningsrapporter diskuteras för att då ge information om tillgängligt stödmaterial. *Sektor Bildning och Lärande* sammanställer årligen betygsstatistik. För gymnasiet genomförs Skolinspektionens elevenkät vartannat år och Göteborgsregionens elevenkät vartannat år. För vuxenutbildningen deltar Kungälvs kommun varje år i Göteborgsregionens elevenkät för vuxenutbildningen och kompletterar även med en egen elevenkät som genomförs av samma leverantör som Göteborgsregionens enkät. Vi har tagit del av Göteborgsregionens enkäter och bekräftar att de innehåller statistik utifrån en lång rad olika frågor, exempelvis hur nöjda eleverna är med utbildningen som ges.

Vidare tar *Sektor Bildning och Lärande* fram diskussionsfrågor för att stödja det systematiska kvalitetsarbetet ute på skolenheterna, så att det lättare ska gå att bryta ner de övergripande frågorna i det systematiska kvalitetsarbetet och få ut relevant information. Utöver dessa diskussionsfrågor återfinns analysmodeller som fokuserar på tre huvudområden: ”strukturkvalitet”, ”processkvalitet” och ”resultatkvalitet”. För att kunna genomföra sådan analys återfinns tillkommande analysfrågor. Syftet med dessa diskussioner är att personalen tillsammans analyserar utifrån analysfrågorna för att främja rektors egen reflektion. Enligt uppgift från förvaltningen får rektorerna feedback på rektorernas egen analys utifrån analysmodellerna vid de tre tillfällen per år då representanter från förvaltningen deltar vid rektorsgruppsmötena. Vi har tagit del av exempel på statistik som tas fram som stödmaterial till rektorer inom gymnasium och vuxenutbildning samt analysmodellen och diskussionsfrågorna.

Vidare har ett antal workshops hållits av förvaltningen ute på skolenheterna i syfte att stärka det systematiska kvalitetsarbetet inom kommunen. Granskningen har exempelvis tagit del av material från en workshop som hållits 2024 vad gäller Skolverkets nationella kvalitetssystem samt förslag på föreskrifter för systematiskt kvalitetsarbete. Enligt uppgift från förvaltningen har dessa tillfällen syftat till att fördjupa analyserna inom det systematiska kvalitetsarbetet och visa på den nationella kravnivån.

Intervjuade inom vuxenutbildning beskriver att stödmaterialet är till hjälp i det dagliga arbetet. Även intervjuade i gymnasieskolan har en positiv bild av de nedbrutna diskussions- och analysfrågorna. Vissa av de mer övergripande frågorna som inkluderas i den uppföljning som ska göras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet upplever intervjuade i gymnasieskolan dock inte helt anpassade för gymnasieskolan.

7.3.2 Enhetsnivå

I detta avsnitt presenteras de rutiner som relegerar det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå.

7.3.2.1 Skolenhetsspecifika rutiner

Kungälvs kommun har inget krav att det ska finnas skolenhetsspecifika skriftliga rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. I stället arbetar skolenheterna utifrån Skolverkets allmänna råd kring systematiskt kvalitetsarbete inom skolväsendet samt den kommunövergripande rutinen och dess årshjul som beskrivits i avsnittet ovan. Enligt representant för förvaltningen pågår det en diskussion kring om skolenheterna ska ta fram skolenhetsspecifika rutiner framåt, men att förvaltningen inväntar uppdaterade allmänna råd från Skolverket innan ett sådant arbete eventuellt inleds.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

gymnasieskola och vuxenutbildning - KS2025/2044-3 Granskningsrapport - Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildning : Granskningsrapport systematiskt kvalitetsarbete i gymnasieskola och vuxenutbildningen

7.3.2.2 Skolenhetsspecifika verksamhetsplaner och uppföljningsrapporter

I enlighet med den kommunövergripande rutinen tar respektive rektor på skolenheterna fram en verksamhetsplan i enligt med årshjulet. Denna aggregeras i form av verksamhetschefens *verksamhetsplan* för gymnasieskola respektive vuxenutbildning liksom *verksamhetschefens uppföljningsrapport* för gymnasieskola respektive vuxenutbildning. För granskningen har vi tagit del av samtliga rapporter för läsåret 24/25.

Verksamhetschefens verksamhetsplan för gymnasieskolan utgår ifrån de kommunövergripande kvalitetsfaktorerna, den politiska visionen med mål och uppdrag som direkt påverkar verksamheten, nulägesanalys utifrån rektorns perspektiv samt strategier och åtgärder för förbättring framåt. Uppföljningsrapporterna innehåller likaså kvalitetsfaktorerna och uppföljning i relation till dessa, de särskilt prioriterade fokusområdena och uppföljning av ekonomi. De exempel på skolenhetsspecifika verksamhetsplaner och uppföljningsrapporter för gymnasieskola och vuxenutbildning som vi tagit del av inom ramen för granskningen innehåller likaså uppföljning av verksamhetens kvalitet utifrån kvalitetsfaktorerna, uppföljning utifrån prioriterade fokusområden och ekonomi samt strategier framåt. Intervjuade är positivt inställda till att verksamhetscheferna genomför en egen fristående och utvecklad analys, och inte enbart en aggregerad återrapportering av vad rektorerna rapporterar in.

Intervjuade beskriver vidare att gymnasieskolan i större utsträckning än vuxenutbildningen möter svårigheter kopplade till de skolenhetsspecifika analyserna inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Detta med hänvisning till tids- och resursbrist, en upplevelse av att årshjulet inte är anpassat till skolans verksamhet, att det saknas konsensus rörande vem rapporteringen inom ramen för detta arbete skrivs för och att de frågor som återfinns inte är kommunicerade i förväg i tillräcklig utsträckning. Intervjuade framför att rektorer inom gymnasieskolan arbetat med att konkretisera och bryta ner frågorna i det digitala verksamhetssystemet som används i syfte att göra frågorna mer tydligt kopplade till verksamheten och att skolenheterna till följd av detta arbete ska nå en mer enhetlig rapportering. Detta beskrivs dock vara ett nyligen påbörjat arbete som inte helt hunnit få fäste ännu.

7.3.3 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns rutiner som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå respektive enhetsnivå.

Bedömningen grundar sig på att det finns en dokumenterad kommunövergripande rutin på huvudmannanivå med tillhörande årshjul som tydligt beskriver arbetsgången kring det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå respektive på enhetsnivå.

Vi bedömer dock att det på skolenhetsnivå, med hänvisning till gymnasieskolan snarare än vuxenutbildningen, finns utrymme för utveckling i fråga om analyser och strategier för förbättring framåt inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Vi noterar intervjuades utpekade svårigheter i arbetet att upprätta uppföljning, inte minst med hänvisning till att årshjulet är utformat på så vis att uppföljning ska ske samtidigt som skolstart, och understryker vikten av att fortsatt diskussion och arbete sker mellan huvudmannanivå och skolenhetsnivå. Detta för att stärka konsensus kring att syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att vara till förmån för elevernas bästa snarare än enbart ett rapporteringskrav till närmsta chef eller till kommunstyrelsen.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7.4 Administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete

Inom Kungälvs kommun används två olika moduler inom samma digitala verksamhetssystem för det systematiska kvalitetsarbetet. Den ena modulen används för rapportering till kommunstyrelsen i förhållande till de politiska målen mer generellt. Den andra modulen används för dokumentation vad gäller specifikt arbetet med systematiskt kvalitetsarbete. I den sistnämnda modulen kan respektive verksamhet se vilka av samtliga kvalitetsfaktorer som särskilt berör verksamheten i fråga. Detta ger enligt intervjuade tydlighet i arbetet. Intervjupersonerna beskriver vidare att modulerna fungerar väl. Samtidigt framkommer viss förvirring kring att två separata moduler används parallellt.

Intervjuade beskriver att utöver den dokumentation som sker inom det systematiska kvalitetsarbetet använder rektorer inom gymnasieskolan ytterligare ett stort antal digitala system för andra sorts ärenden. Alla med egen inloggning. Intervjuade ser positivt på att det tagits fram en personalhandbok med länkar till de olika systemen. Samtidigt framförs att det saknas en enhetlig IT-support, i och med att rektorerna behöver vända sig till olika personer för konsultation med frågor om olika system.

7.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det endast delvis finns ändamålsenliga administrativa system för bedrivande av systematiskt kvalitetsarbete.

Bedömningen grundar sig på att det digitala verksamhetssystem som finns stödjer verksamheterna i deras arbete att följa upp och analysera måluppfyllelse och att det tydliggör vilka av de politiska målen som är relevanta för respektive verksamhet. Vi bedömer således att systemet bidrar till struktur i det systematiska kvalitetsarbetet.

Samtidigt noterar vi att det för personal på skolenheterna delvis är oklart hur de två modulerna för kvalitetsarbete ska användas parallellt vilket inte är tillfredsställande. Vi bedömer vidare att strukturen för IT-support till rektorerna inte fungerar fullt ut.

7.5 Kommunstyrelsens uppföljning

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2025[6] framgår ett av kommunstyrelsens resultatmål: att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete och analys av detta för att säkerställa att all undervisning och verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och myndigheters rekommendationer och riktlinjer. Här lyfts även ett eget avsnitt särskilt avseende systematisk kvalitetsuppföljning, där det bland annat framgår att kommunstyrelsen gett förvaltningen i uppdrag att utveckla arbetet kring systematisk uppföljning.

Utöver att kommunstyrelsen tar del av *Sektor Bildning och Lärandes* verksamhetsplanering tas tre tertialrapporter på förvaltnings- och sektornivå fram som presenteras för kommunstyrelsen. Vi har tagit del av dessa tertialrapporter. De beslut om uppföljning som fattas av kommunstyrelsen i förhållande till den rapportering de får ta del av är de mål, indikatorer och uppdrag som återfinns inom ramen för verksamhetsplaneringen.

Vidare beskrivs att *sektorn för utbildning och lärande* under november 2024 beslutat om att begära komplettering och fördjupad analys av årskurs 6 inom det systematiska kvalitetsarbetet då analysen

[6] Förvaltningens verksamhetsplan 2025, Kommunstyrelsen 2024-12-13.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

av sjunkande betygsresultat ansågs bristfällig. Som en del av detta politiska uppdrag skulle kommunstyrelsen även få en skriven analys direkt av varje rektor utifrån ett antal frågeställningar. Efter att den fördjupade analysen presenterats i kommunstyrelsen godkändes huvudmannens rapport. Vi har tagit del av såväl det politiska uppdraget som skolornas svar utifrån frågeställningarna. I skriftlig uppgift från förvaltningen refereras till att en verksamhetschef varit sjukskriven och därefter avslutat sin tjänst vilket varit en bidragande faktor till att komplettering var nödvändig och att rutiner diskuteras för hur analyser i huvudmannens rapport ska tas fram om liknande situationer inträffar framåt.

Förvaltningen lyfter även ett ytterligare politiskt uppdrag från 2023 [7], där kommundirektören gavs i uppdrag att genomföra en grundläggande kvalitetssäkring av kommunens grundskolor och gymnasieskola till följd av en granskning av Skolinspektionen. Uppdraget redovisades i en rapport och uppföljning. Enligt skriftlig uppgift understryks att detta är ett exempel på hur kommunstyrelsens generella engagemang i fråga om att kartlägga och åtgärda kvalitetsbrister.

I bilaga 3 återfinns en tabell över KS protokoll från 2024 och hittills publicerade protokoll från 2025 som berör systematiskt kvalitetsarbete.

7.5.1 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen beslutar om uppföljning av särskilt identifierade områden.

Bedömningen grundar sig på att Kommunstyrelsen tar del av information inom ramen för tertialrapporterna och beslutar om uppföljning inom ramen för efterföljande verksamhetsplanering. Därtill har vi tagit del av ytterligare exempel på att kommunstyrelsen begärt in komplettering och uppföljning i förhållande till det systematiska kvalitetsarbetet.

Vi understryker vikten av att fortsatt kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om nödvändiga åtgärder snarare än att enbart notera information till protokollet.

7.6 Dokumentation av kvalitetsarbetet på huvudmannanivå med redogörelse för resultat, analys och åtgärder

På huvudmannanivå genomförs två årliga aggregerade analyser av det systematiska kvalitetsarbetet i form av verksamhetschefernas kvalitetsrapporter samt genom huvudmannens rapport som går till utskottet och kommunstyrelsen. Dessa tas fram i enlighet med årshjulet.

Vi har tagit del av huvudmannens rapport 1 för 2025 [8] och de två rapporterna från 2024 [9]. I den första rapporten under våren är temat normer och värden samt kompensatoriska uppdraget om särskilt stöd. I den andra rapporten under hösten är temat kunskap, betyg och undervisningens kvalitet. Utifrån dessa teman presenteras redogörelse för resultat, det vill säga måluppfyllelsen inom området. I samband med vartdera temat återfinns analys och ett avsnitt benämnt ”så här går vi vidare” där det i punktform listas åtgärder att vidta framåt.

[7] Uppdrag till kommundirektören gällande grundläggande kvalitetssäkring av kommunens grundskolor och gymnasium, kommunstyrelsens ordförande 2023-04-24.
[8] Huvudmannens rapport 1 år 2025, systematiskt kvalitetsarbete skola och förskola, Kungälvs kommun, 2025-05-02.
[9] Huvudmannens rapport 1 år 2024, systematiskt kvalitetsarbete skola och förskola, Sektor Bildning och Lärande 2024-05-08.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

Enligt uppgift från förvaltningen är det verksamhetschefernas uppföljningsrapport samt de uppföljningsrapporter som rektorernas skriver två gånger per år som ligger till grund för huvudmannens aggregerade analyser inom ramen för huvudmannens rapporter. Intervjuade poängterar att huvudmannens analys inte enbart presenterar det rektorerna rapporterat, utan att den inkluderar ytterligare analys utifrån verksamhetschefens perspektiv. Det framgår dock inte explicit i samtliga avsnitt vilken analys som är rektors och vad som är verksamhetschefens egen analys.

Av intervjuer framkommer att dessa analyser sedan ligger till grund för eventuell extra tilldelning eller riktade resurser vid budgetarbetet. Som exempel berättas att under 2023 visade analysen att tryggheten på skolorna behövde stärkas i skolorna. Det ledde till ett beslut om utökade resurser som sedan i sin tur lett till att skolorna nu har 15 anställda trygghetsvärdar fördelat på grundskola och gymnasium.

7.6.1 Bedömning

Vi bedömer att kvalitetsarbetet på huvudmannanivå i allt väsentligt dokumenteras med redogörelse för resultat, analys och åtgärder att vidta.

Bedömningen grundar sig på att huvudmannen genomför två aggregerade analyser årligen genom verksamhetschefernas kvalitetsrapportering samt huvudmannens rapport. Vi bedömer att dessa innehåller redogörelse för resultat, analys av måluppfyllelsen samt åtgärder för förbättring framåt.

Vi ser positivt på att det sker en egen analys från huvudmannens sida inom ramen för denna dokumentation utöver att enbart aggregera det rektorerna rapporterar. Däremot framgår inte i dokumentationen vilken analysdel som är huvudmannens fristående analys, vilket vi bedömer försvårar huvudmannens förståelse för på vilken nivå åtgärder kan behöva vidtas.

7.7 DIALOGER MELLAN HUVUDMAN OCH VERKSAMHET

I den kommunövergripande rutinen, som beskrivs i avsnitt 7.3.1.1, refereras till att det hålls ”vertikala dialoger”. Dessa är enligt intervjuade strukturerade möten med förutbestämd agenda rörande resultat, förutsättningar, problem, planering och uppföljning. Dialogerna genomförs tre gånger per år. Dialogerna sker mellan chef och överordnad chef, vilket innebär att det hålls dialoger mellan verksamhetschef och rektor respektive mellan sektorchef och verksamhetschef.

Varje verksamhetsområde har rektorsgrupper som träffas varje vecka för gemensam diskussion, kompetensutveckling, information med mera. I gymnasieskolans fall träffas rektorsgruppen varje vecka och i vuxenutbildningens fall träffas ledningsgruppen för Kompetenscentrum varannan vecka. Som tidigare nämnts i rapporten sker dialog mellan huvudman och skolenheter även inom ramen för de stödsatsningar som finns, där tjänstepersoner från förvaltningen deltar vid rektorernas gruppmöten tre gånger per år (se avsnitt 7.3.1.2). Dialog förs även med politiken som bjuder in till kvalitetsdialoger två gånger per år. Temat för dialogen följer årshjulet.

Utöver dessa genomförs ytterligare dialoger. Sektorledningen, bestående av sektorchef, utbildningschef och verksamhetschef, har möte veckovis. Utöver detta finns även ”processteam” för kommunens systematiska kvalitetsarbete som består av sektorchef, samordnare för systematiskt kvalitetsarbete samt en representant från kommunens ekonomi- och kvalitetsfunktion. Intervjuade delar en positiv upplevelse av den dialog som finns på plats vid tillfället för granskningen.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

7.7.1 Bedömning

Vi bedömer att det genomförs dialoger mellan huvudman och verksamhet.

Bedömningen grundar sig på att det finns strukturerade forum för dialog mellan huvudman och verksamhet. Vi konstaterar att möten sker på återkommande basis och genomsyrar alla delar av verksamheterna.

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete. Granskningen avser kommunstyrelsen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Fortsätta att kontinuerligt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet och vid behov besluta om åtgärder för förbättring.
- Förtydliga vilka analysdelar inom ramen för huvudmannens rapportering som är huvudmannens fristående analys bortom aggregerat resultat av vad rektorerna rapporterar.
- Föra dialog mellan huvudmannanivå och verksamhetsnivå och se över förutsättningarna för gymnasiets rektorer att utveckla analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Tillse att fortsatta utbildningar genomförs i syfte att förtydliga de digitala verksamhetssystem som används för rapportering.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Joakim Nertyk

Certifierad kommunal revisor

Sara Viljosson

Verksamhetsrevisor

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

9 BILAGOR

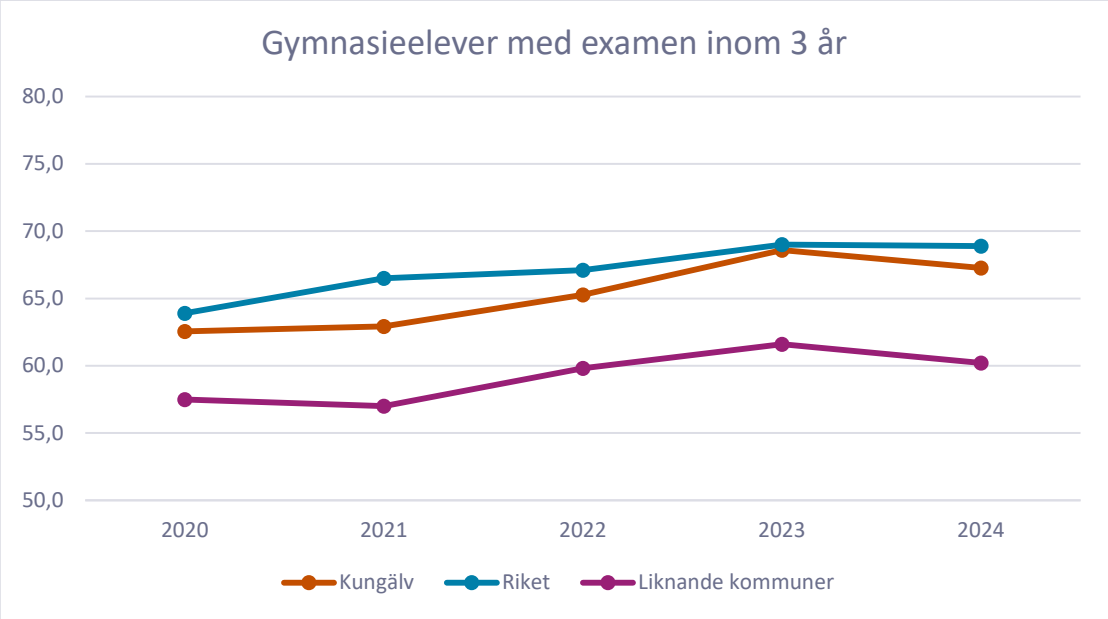
9.1 BILAGA 1

Uppföljningsrapport 1 och huvudmannens rapport 1	**Uppföljningsrapport 2 och huvudmannens rapport 2**
Normer och värden • Trygghet och studiero • Kränkande behandling och diskriminering • Inflytande och delaktighet • Trygghet i förskolan *Kompensatoriska uppdraget* • Ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd • Elevhälsa • Närvaro och frånvaro • Tidiga insatser och barnhälsa i förskolan *Övriga områden* • Studie- och yrkesvägledning • Övergångar och samverkan • Förskola och hem • Flexibla utbildningsformer inom vuxenutbildningen • Resursfördelning	*Kunskap, betyg och undervisningens kvalitet* • Undervisningens kvalitet • Bedömning och betygssättning • Generella betygsresultat • Ämnesbetyg och kursbetyg • Undervisning i förskolan – kunskapsområden samt lekens roll *Övriga områden* • Digitalisering • Pedagogiskt ledarskap • Förskoleklassens uppdrag • Fritidshemmets uppdrag • Introduktionsprogrammen • Arbetsplatsförlagt lärande (APL) • Yrkesvux

Tabell bilaga 1: Förteckning över samtliga kvalitetsindikatorer.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

9.2 BILAGA 2

Figur bilaga 2: Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel i procent (Kolada).

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

9.3 BILAGA 3

Datum	Beslut
2025-02-19	§ 41 Kopplat till rubriken Besluta om dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete beslutar Kommunstyrelsen att tillstyrka kommunrevisionens rekommendation.
2025-06-04	§ 182 Systematiskt kvalitetsarbete – huvudmannens rapport 1 2025 - tjänsteskrivelse
2024-12-11	§ 340 Systematiskt kvalitetsarbete för skola och förskola - huvudmannens rapport 2, 2024
2024-11-13	§ 302 Granskningsrapport Granskning av särskilt stöd i grundskolan
2024-06-05	§ 155 Systematiskt kvalitetsarbete – huvudmannens rapport 1 2024 - tjänsteutlåtande
2024-02-21	§ 31 Systematiskt kvalitetsarbete för förskola och skola - huvudmannens rapport 2 2023

Tabell bilaga 3: Kommunstyrelsens protokoll från 2024 och hittills publicerade protokoll från 2025 som berör systematiskt kvalitetsarbete.

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGV5-B9AD3-XI076-N286I

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Stig Carl Joakim Nertyk
Undertecknare 1
Serienummer: d0f51eb14cf716[…]6df9ed7ea4db1
IP: 213.212.xxx.xxx
2025-10-01 13:30:54 UTC

Sara Viljosson
Undertecknare 2
Serienummer: 674cc2d2a35326[…]80b8484768397
IP: 95.203.xxx.xxx
2025-10-01 13:50:25 UTC

Penneo dokumentnyckel: XJUXR-OVJFG-KRGIV5-B9AD3-XI076-N286I

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Denna behandling '313/25 Uppföljning efter kommunstyrelsens business roadtrip' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '314/25 Rapport från ordförande i utskottet för trygghet och stöd ' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '315/25 Rapport från ordförande i utskottet för bildning och lärande ' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '316/25 Rapport från ordförande i utskottet för samhälle och utveckling ' har inget tjänsteutlåtande.

Helsingborg Arena och Scen AB

Med passion skapar vi upplevelser i världsklass. Tillsammans syresätter vi staden, gör den levande, rikare och större. Vi tar världen till Helsingborg!

HELSINGBORG ARENA & SCEN

SOFIERO HELSINGBORGS STADSTEATER helsingborg arena

UPPDRAG

Helsingborg Arena och Scens uppdrag är att erbjuda stadens **invånare, besökare och näringsliv** möjligheter till att ta del av **kultur, scenkonst, evenemang och idrott**. Bolaget ska **marknadsföra** Helsingborg och bidra till att utveckla **Helsingborg som destination.**

Bolaget ska tillsammans med staden och andra aktörer göra Helsingborg till en av de bästa städerna att leva och verka i.

Bolagets ansvar

Helsingborg Arena och Scen ansvarar för verksamheterna Helsingborgs stadsteater, Helsingborgs symfoniorkester och konserthus, Helsingborg Arena, Sofiero slott och slottsträdgårdar och Grytans utomhusscen i Slottshagen.

Bolaget ansvarar vidare för att:

• optimera användningen av sina anläggningar, scener och lokaler

• utveckla kultur-, scenkonst-, evenemangs- och idrottsverksamheten i samverkan med stadens aktörer

• utföra de uppdrag som ägaren tilldelar bolaget, exempelvis större evenemang

• samverka regionalt och lokalt med såväl institutionella som fria resurser och andra intressenter för att främja regional utveckling

• genom Helsingborg Convention and Event Bureau värva profilskapande evenemang och möten till destinationen Helsingborg

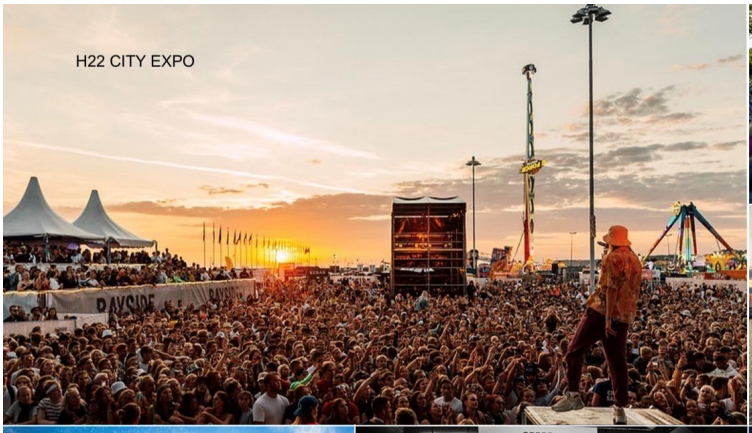
Bolagets inriktning

Helsingborg Arena och Scen ska ha fokus på hög beläggning och nyttjande av arenorna.

Bolaget ska nå en så stor publik som möjligt och ha ett inkluderande förhållningssätt som bidrar till att människor möts och att fler invånare känner samhörighet och delaktighet i samhället.

En fortsatt hög tillgång till kultur och upplevelser som appellerar till barn och unga ska vara i fokus i bolagets verksamheter.

Bolaget ska bidra till att öka tryggheten och säkerheten i Helsingborg.

H22 CITY EXPO

H22
Helsingborg
Sweden

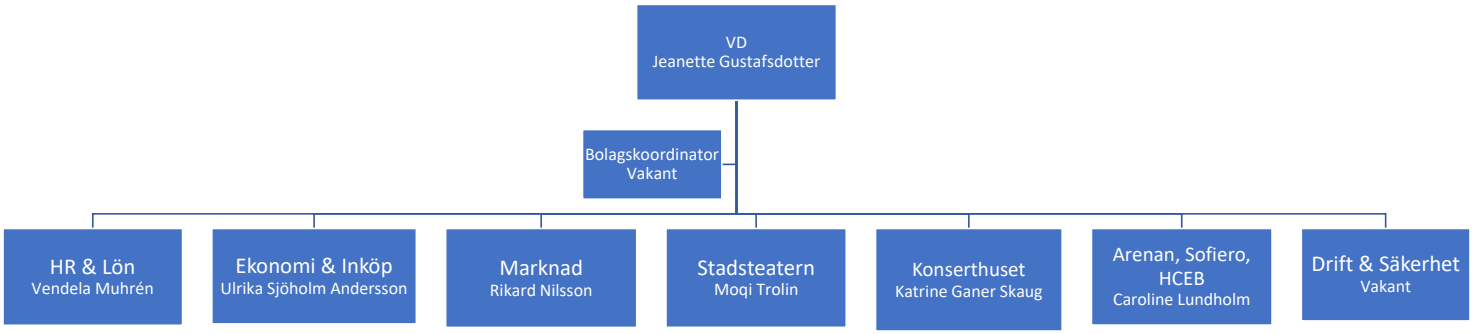

HELSINGBORG

CREW

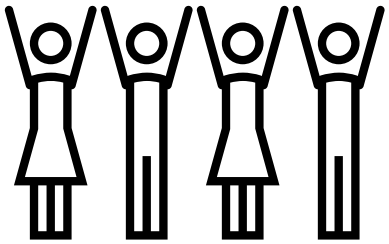

HELSINGBORG ARENA & SCEN

SOFIERO HELSINGBORGS STADSTEATER helsingborg arena

- **Antal anställda: 360**
- Tillsvidare: 185
- Visstidsanställda: 42
- Intermittent anställda: 135
- Kvinnor: 217
- Män: 143

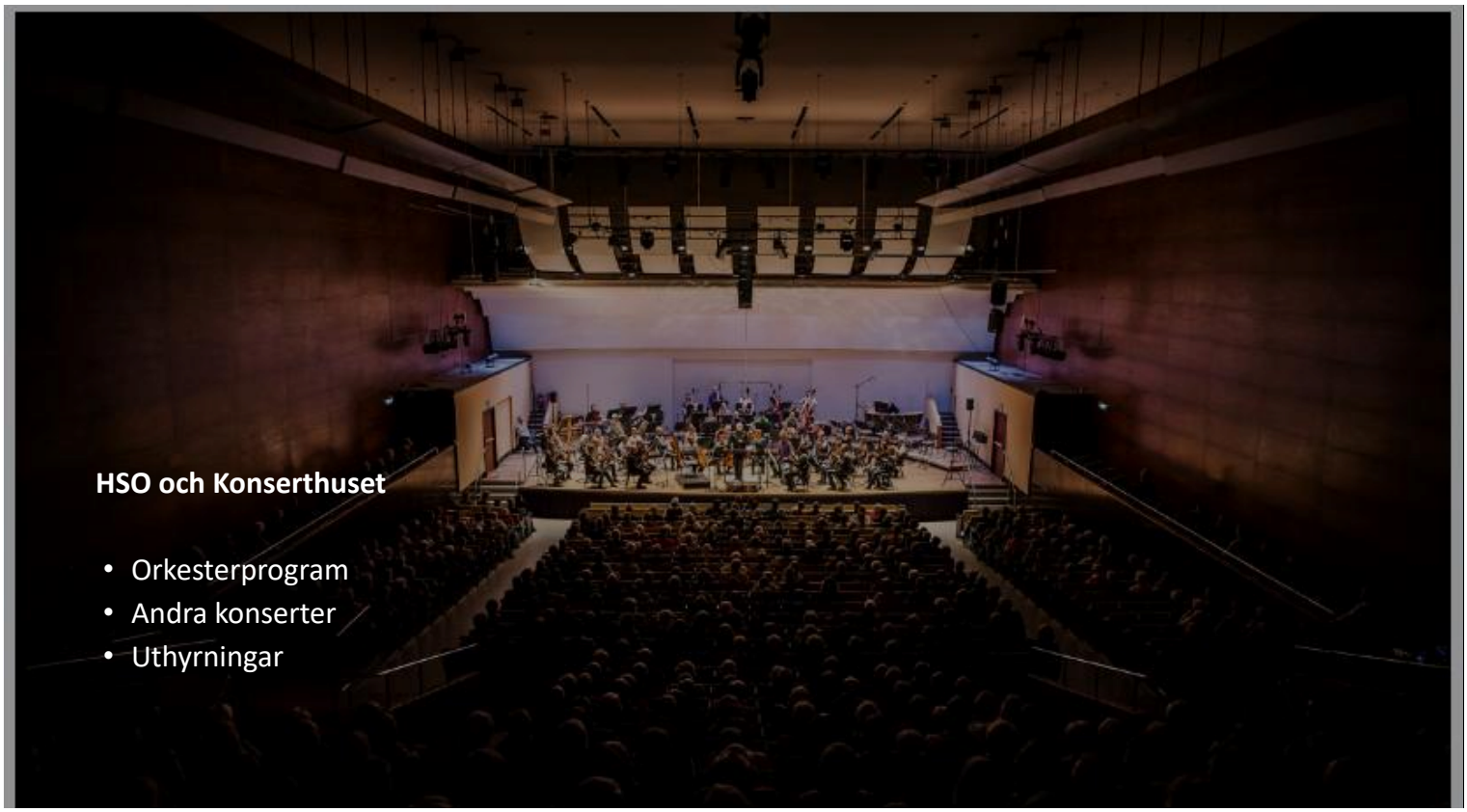
HELSINGBORG ARENA & SCEN

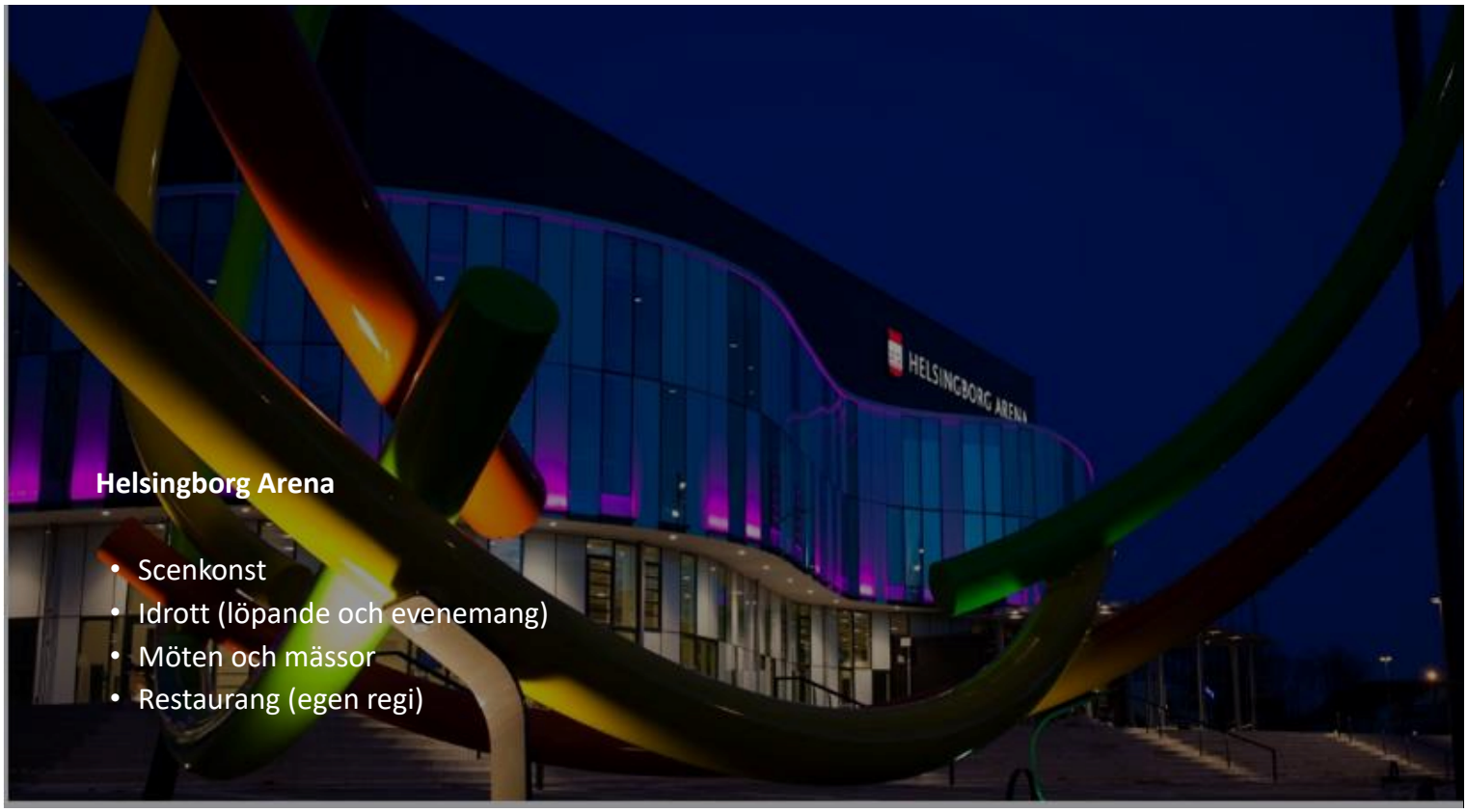
SOFIERO HELSINGBORGS SYMFONIORKESTER & KONSERTHUS HELSINGBORG convention & event bureau HELSINGBORGS STADSTEATER helsingborg arena

Helsingborg Stadsteater

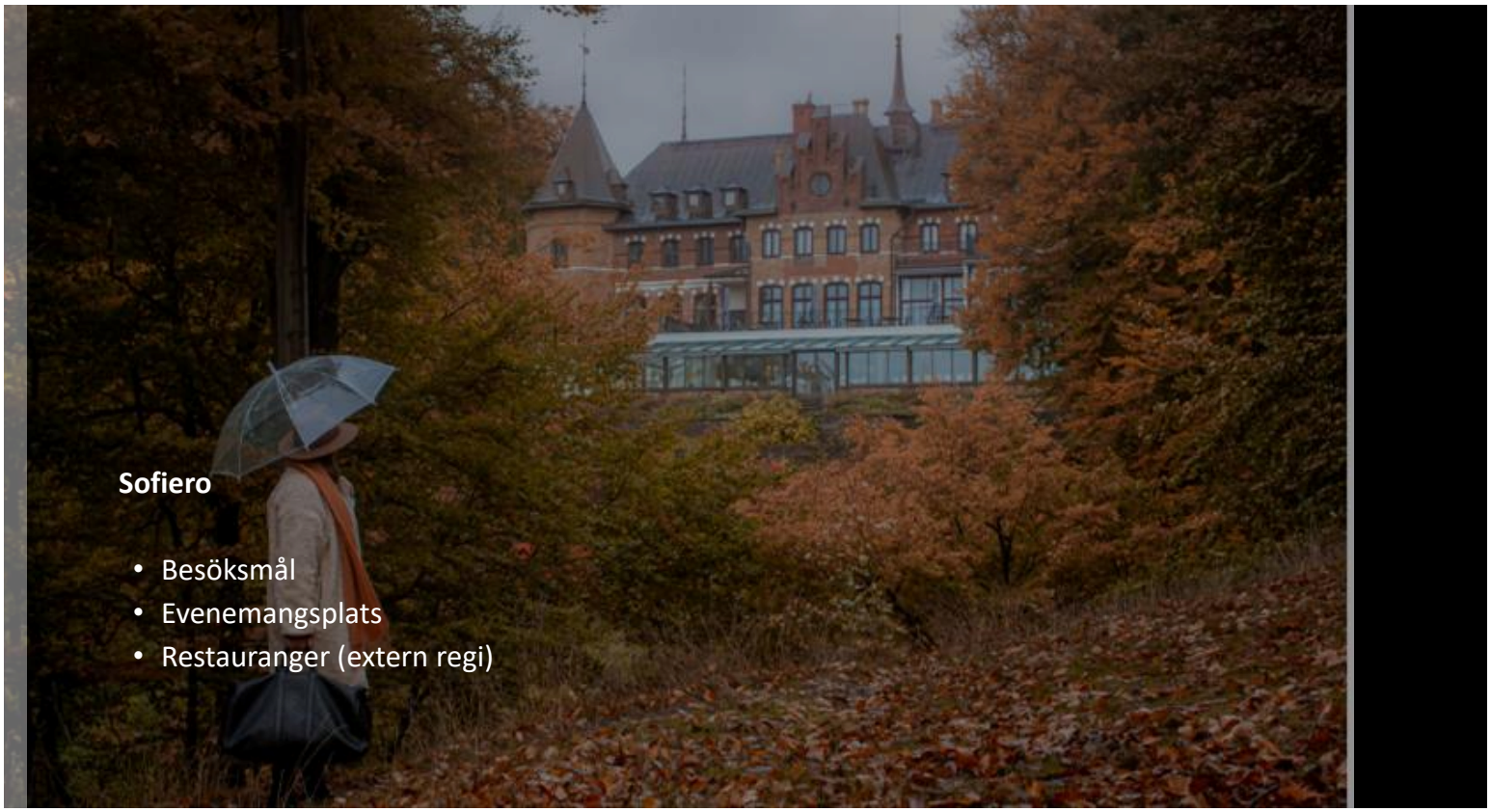
- Egenproduktion repertoar (8-10 upps. per år)
- Gästspel
- Uthyrningar
- Restaurang (extern regi)

HSO och Konserthuset
• Orkesterprogram
• Andra konserter
• Uthyrningar

Helsingborg Arena

- Scenkonst
- Idrott (löpande och evenemang)
- Möten och mässor
- Restaurang (egen regi)

Sofiero
• Besöksmål
• Evenemangsplats
• Restauranger (extern regi)

HEL
SING
BORG
convention &
event bureau
adidas

Helsingborg Arena och Scen AB

Med passion skapar vi upplevelser i världsklass. Tillsammans syresätter vi staden, gör den levande, rikare och större. Vi tar världen till Helsingborg!

HELSINGBORG ARENA & SCEN

SOFIERO HELSINGBORGS STADSTEATER helsingborg arena

Protokoll 7, styrelsemöte Kungälv Arena AB

org.nr 556629-6215

Sammanträdesdatum 2025-10-07

Plats	Mimers hus, Hörsal 1
Tid	Tisdagen den 7 oktober 2025, klockan 10:20-12.00

Beslutande	Miguel Odhner	Ordförande
	Gun-Marie Daun	Vice ordförande
	Anders Holmensköld	Ledamot
	Jonas Andersson	Ledamot
	Greger Plannthin	Ledamot

Sekreterare Sara Flytström
Sara Flytström (22 okt. 2025 16:26:34 GMT+2)
Sara Flytström

Paragraf §§ 57 – 66

Ordförande Miguel Odhner
Miguel Odhner (22 okt. 2025 15:48:51 GMT+2)
Miguel Odhner

Justerande Gun-Marie Daun
Gun-Marie Daun (22 okt. 2025 13:47:54 GMT+2)
Gun-Marie Daun

Övriga deltagare	Åsa Berglie	TF VD Kungälv Arena AB §§ 57–66
	Leif Nilsson	Senior advisor §§ 57–66
	Rickard Holmgren	Delprojektledare Arenaprojekt §§ 57–66
	Pia Jakobsson	Ekonomichef §§ 57–61
	Charlie Larsson	Utvecklingsledare § 63
	Eva Klockare	Utvecklingsledare § 63

Protokoll

Styrelsemöte, Kungälv Arena AB
org.nr 556629-6215

Sammanträdesdatum
2025-10-07

§57 Val av justerare

Gun-Marie Daun utses att jämte ordföranden justera protokollet.

§58 Tillkommande och utgående ärenden

Tillkommande ärende:
- Inriktningsbeslut för bolagsutveckling

Inga utgående ärenden.

Dagordningen fastställs.

§59 Föregående mötesprotokoll

Styrelsen antecknar föregående mötesprotokoll och lägger det till handlingarna.

§60 Månadsrapport ekonomi och T2

Pia Jakobsson, Ekonomichef, presenterar delårsrapport 2 (T2).

Närvarande för dialog kring bolagets ägande av byggprocessen av arenaområdet. Kommunfullmäktige har beslutat att Kungälv Arena AB ska äga byggprocessen av arenaområdet.

Styrelsen beslutar att godkänna delårsrapport 2 2025.

§61 Information om budget 2026

Pia Jakobsson, ekonomichef, presenterar förslag på budget 2026 som förvaltningen arbetat utifrån. Beslutet avseende budget för bolaget kommer att tas i samband med beslut om verksamhetsplan för 2026.

Styrelsen för dialog om att man kommer att behöva ta höjd för arvoden för styrelsen 2027 och framöver.

Styrelsen antecknar informationen.

§62 Status/information om arenaprojektet

Åsa Berglie, TF VD, informerar om pågående arbete:

Vattendom
- ute för kungörelse. Yttrandetid fram till 10 oktober

Lantmäteriförrättningen

Protokoll

Sammanträdesdatum

Styrelsemöte, Kungälv Arena AB
org.nr 556629-6215
2025-10-07

- Ska vinna laga kraft på torsdag den 9 oktober – hantering av taxering, aktieägartillskott, fakturor mm följer

Pågående projektering
Isahallarna
- Dimensionering av sprinklertank - i dialog med Lidl
- Projektering belysning - en del av trygghetsskapande åtgärder
- Planering för laddinfra, kameraövervakning

Markarbeten
- Sprängningsarbeten pågår löpande
- Markförstärkande åtgärder

Ekonomi i projektet:
- Arbetet med uppföljning och kostnadsfördelning sker löpande. Just nu används ca 25 i-nummer för att fördela på allmänna plats, VA, Kungälv Arena AB och Kungälv Energi
- Antalet i-nummer i arenaprojektet - transparens i kostnaderna
- Kommande verkställighet av aktieägartillskottet när arenabolaget blir ägare till marken
- 93 mkr för markarbeten är redan startbeslutade och beslut om aktieägartillskott finns
- Senaste prognosen för åren 2025–2029 för att planera startbeslut och likvida flöden de kommande åren

Kommunikation – förslag till innehåll
- Styrelsens beslut om intagningsbeslut från den 28 maj 2025
- Förändringar som påverkar prognosen

Närvarande för dialog kring att många frågor som kretsar handlar om huruvida projektet är ekonomiskt hållbart. För att möta detta behöver man tydligt kommunicera den framtida driftorganisationen och dess upplägg. Vilket är relevant att kommunicera i närtid.

Vidare lyfts vikten av att klargöra begreppet tavelträff samt tydligt redogöra för vart projektet befinner sig i

processen. De siffror man presenterar kan komma att förändras under arbetets gång, vilket bör kommuniceras tydligt för att skapa förståelse.

Vidare ger Åsa Berglie förslag på att man informerar om:

- vilka beslut som är fattade och när nästa startbeslut kommer
- Göra en historia-länk kring den som letar efter bakgrundinformation (2009 och framåt) – där första sidan riktar in sig på ny information och händelser

Närvarande för dialog kring att produktionen inte ännu påbörjats, men besluten är fattade. Det är viktigt att undvika att kommunicera fler olika siffror eftersom det lätt skapar otydlighet. Samma siffror bör användas genomgående för att skapa tydlighet och undvika nya frågor.

Vidare för man dialog om att all kommunikation ska utgå från offentliga protokoll och de beslut som är fattade. Det är också av viktigt med tydlig information om tidslinje för projektet, då detta har varit en vanlig fråga. Kommunikationen bör vara pedagogisk, sättas i ett sammanhang och relateras till kommunens övriga investeringar, så att projektet förstås i en större kontext.

Kommunikationsenheten kommer att stötta i arbetet med kommuniceringen.

Vidare informerar Åsa Berglie att:

- Fört dialoger kring kommunikationsvägar via restaurangen och ishallen
- Det kommer finnas en kiosk som ska drivas av föreningar inför matcher

Styrelsen för dialog om att kommunikationsplanen behöver kommer ut i närtid. Åsa Berglie kommer tillsammans med projektet ta fram en kommunikationsplan utifrån styrelsens synpunkter.

Vidare för närvarande dialog om vattendomen, där beskedet innehåller det som projektet behöver ta hänsyn till. Om beslutet gällande vattendomen skjuts upp,

kommer även projektets tidsplan att behöva justeras därefter.

Styrelsen antecknar informationen.

§63 Riskinventering för intern kontrollplan

Charlie Larsson, utvecklingsledare, går tillsammans med styrelsen igenom riskinventering för intern kontrollplan 2026.

Tillsammans går man igenom risker från intern kontrollplan 2025, där samtliga risker har granskats utan anmärkning.

Syftet med ärendet är att ta fram förslag på risker inför intern kontrollplan 2026 som styrelsen tar beslut om på styrelsemötet den 2 december.

Förslagsvis är att man tar med riskerna från 2025 samt att man lägger till följande risker inför intern kontrollplan 2026:

- Internkontrollprocess i projektorganisationen och löpande information till styrelsen
- Bristande information om projektorganisationens budget och byggets progression, säkerställa att väsentlig information kommer till styrelsen

Vidare tar styrelsen upp risken med förtroendeskada om leverantörer inte lever upp till beslutade avtal.

Charlie Larsson tar med riskinventeringen för framtagandet av intern kontrollplan 2026.

Styrelsen antecknar informationen.

§64 Mötestider 2026

Styrelsen går gemensamt igenom förslag till sammanträdestider 2026.

Ordförande informerar att AB Kongahälla tagit beslut om att samtliga ledamöter i koncernen kommer att gå en certifieringsgrundande utbildning under våren. Tider för tillfället kommer längre fram.

Styrelsen beslutar att anta sammanträdesdatum för 2026.

Protokoll

Sammanträdesdatum

Styrelsemöte, Kungälv Arena AB
org.nr 556629-6215
2025-10-07

§65 VD-rekrytering

Styrelsen beslutade under föregående möte, den 26 augusti, att ge ordförande i uppdrag att tillfråga Rickard Holmgren om positionen som TF VD på deltid, under en period om ett år med möjlighet till förlängning.

Ordförande har utifrån tidigare beslut tillfrågat Rickard Holmgren om positionen som TF VD för Kungälv Arena AB.

Styrelsen beslutar att ge ordföranden i uppdrag att, med utgångspunkt i det utskickade avtalsutkastet, ingå överenskommelse med Rickard Holmgren gällande avtalets innehåll och slutlig utformning.

§66 Övrigt

Styrelsen för dialog kring innehållet på strategidagarna samt vidare arbete.

Ett PM tas fram för att definiera innehållet under strategidagarna.

Styrelsen behöver fortsätta arbetet med bolagets utveckling och de tre stegen, vilket kommer att behandlas löpande vid kommande styrelsemöten.

Vidare för man dialog om att man även bör lyfta den omvärldsbevakningen och dialog styrelsen haft med andra bolag i kommunikationen.

Projektet arbetar med frågan gällande hyresavtal och taxor och kommer informera om det under styrelsemötet i november.

§67 Inriktningsbeslut för bolagsutveckling

Under de två strategidagarna har styrelsen tagit fram en tidslinje som omfattar prioriterade områden för fortsatt arbete samt identifierat tre centrala utvecklingssteg för bolaget. För att kunna gå vidare i arbetet och möjliggöra tydlig kommunikation kring processen, behöver styrelsen nu fatta ett inriktningsbeslut för bolagets fortsatta utveckling.

Styrelsen beslutar att anta ett inriktningsbeslut för bolagets fortsatta utveckling, i enlighet med styrande dokument, baserat på följande steg:
Steg 1 – Arenaområdet, startar upp när första hallarna bli klara

Protokoll

Styrelsemöte, Kungälv Arena AB
org.nr 556629-6215

Sammanträdesdatum
2025-10-07

Steg 2 – Lägg till större idrottsanläggningar
Steg 3 – Lägg till utökat uppdrag kring evenemang, kultur

§68 Mötet avslutas

Ordförande förklarar mötet avslutat.

Protokoll styrelsemöte Kungälv Arena 2025-10-07

Slutgiltig revideringsrapport 2025-10-22

Skapad:	2025-10-22
Av:	Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAG7TJk-mw-R1XinwQ2_ZbswNB3c57YVGb

”Protokoll styrelsemöte Kungälv Arena 2025-10-07” – historik

Dokumentet skapades av Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)
2025-10-22 - 11:26:12 GMT

Dokumentet skickades med e-post till miguel.odhner@kungalv.se för signering
2025-10-22 - 11:26:17 GMT

Dokumentet skickades med e-post till gun-marie.daun@kungalv.se för signering
2025-10-22 - 11:26:17 GMT

Dokumentet skickades med e-post till Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se) för signering
2025-10-22 - 11:26:17 GMT

E-postmeddelandet har visats av gun-marie.daun@kungalv.se
2025-10-22 - 11:44:43 GMT

Signerare gun-marie.daun@kungalv.se angav namnet Gun-Marie Daun vid signering
2025-10-22 - 11:47:52 GMT

Dokumentet har e-signerats av Gun-Marie Daun (gun-marie.daun@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-10-22 - 11:47:54 GMT – Tidskälla: server

E-postmeddelandet har visats av miguel.odhner@kungalv.se
2025-10-22 - 13:45:55 GMT

Signerare miguel.odhner@kungalv.se angav namnet Miguel Odhner vid signering
2025-10-22 - 13:48:49 GMT

Dokumentet har e-signerats av Miguel Odhner (miguel.odhner@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-10-22 - 13:48:51 GMT – Tidskälla: server

Adobe Acrobat Sign

Dokumentet har e-signerats av Sara Flytström (sara.flytstrom@kungalv.se)

Signaturdatum: 2025-10-22 - 14:26:34 GMT – Tidskälla: server

Avtal har slutförts.

2025-10-22 - 14:26:34 GMT

Adobe Acrobat Sign

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Rapport
Datum
2025-10-23

Diarienummer
23519-2025

Kungälvs kommun
Miljö- och byggnadsnämnden,
Kommunstyrelsen
Kommun@kungalv.se

Uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsyn för miljö- och byggnadsnämnden Kungälvs kommun.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västra Götalands län besökte den 10 september 2025 Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälvs kommun för uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i kommunen.

Kungälvs kommun är genom Miljö- och byggnadsnämnden ansvarig för att kraven i lagstiftningen är uppfyllda. Länsstyrelsen förutsätter att nämnden fortsätter bedriva och utveckla ert arbete utifrån de diskussioner och lärdomar som vår uppföljning lett till.

Som stöd i ert arbete att utveckla tillsynen ska Länsstyrelsen enligt miljötillsynsförordningen 3 kap. 16 § ge kommunerna tillsynsvägledning. Vi vill uppmuntra er att vid behov be om detta.

Länsstyrelsen har uppmärksammat följande positiva förhållanden:

1. Kommunens politiska organisation säkerställer tillsynens oberoende från driften av kommunala verksamheter.

2. Verksamheten leds av en separat miljö- och byggnadsnämnd.

3. Det finns en aktuell taxa för tillsynen.

4. Nämnden har en aktuell och långtgående delegationsordning.

5. Nämnden har en aktuell behovsutredning som uppdateras regelbundet. Behovsutredningen är kopplad till aktuella miljömål och beskriver förutsättningar i den egna kommunen och det redovisade behovet på 30,3 åa bedöms som rimligt.

6. Nämnden har en aktuell tillsynsplan som omfattar hela myndighets tillsynsområde.
7. Nämnden har årsredovisning och tertialrapporter som tydligt beskriver utförd verksamhet i jämförelse med tillsynsplanen.

8. Personalen har god kompetens och bedriver en god tillsyn.

9. Nämnden är engagerad i arbetet och ärenden tas upp för information vid varje nämndsmöte.

10. Nämnden bedriver en fungerande tillsyn över hälsoskydd, miljöskydd och små avlopp.

11. Nämnden genomför tillsynen över överlåtna objekt i godtagbar omfattning.

Länsstyrelsen har uppmärksammat följande brister som nämnden bör beakta:

1. Nämnden har inget budgetansvar och kan inte på ett enkelt sätt begära pengar till tillsynen. Sektorschefen fördelar budgeten mellan verksamheter och enheter inom sektorn, vilket gör att det kan uppstå jäv kring budgetarbetet.

2. Det råder stor resursbrist för miljöbalkstillsynen. Det saknas tillräckliga resurser både för handläggare och chefstid.

3. Budgeten har legat på samma nivå de senaste 10 åren trots att fler arbetsuppgifter och objekt tillkommit.

4. Nämnden bedriver inte strandskyddstillsyn i tillräcklig omfattning

Länsstyrelsen lämnar följande rekommendationer:

1. Kommunen behöver se över budgetprocessen så att nämnden har möjlighet att äska medel för tillsyn på ett enkelt sätt. Det är att föredra att nämnden har budgetansvar.

2. Budgeten behöver avspegla arbetsbördan och nämnden uppmanas att vidta åtgärder så att resurserna för tillsyn motsvarar behovet i högre utsträckning.

3. Nämnden behöver ändra i delegationsordningen så att sektorschef inte kan ersätta miljöchef samt att miljöchef ska kunna överlåta beslutsrätt vid frånvaro.

4. Länsstyrelsen bedömer att nämnden bör se till att den tillsyn som genomförs enligt tillsynsplanen ökar.

5. Länsstyrelsen bedömer att nämnden behöver se över sin arbetsordning och försöka renodla tillsynsuppdraget för inspektörerna så att tillsynstiden fredas. Enheten behöver i första hand klara sitt tillsynsuppdrag.

6. Nämnden behöver utveckla handläggningen av inkommande ärenden. Nämnden behöver sträva efter att freda mer tid för den planerade tillsynen.

7. Nämnden behöver se över sitt arbetssätt med klagomålshantering för att effektivisera handläggningen. Rutiner behöver tas fram för hur klagomål respektive ”information om störning/tips” ska hanteras.

8. Nämnden behöver ta fram en rimlig tillsynsplan i förhållande till tillgängliga resurser, effektivisera den händelsestyrda tillsynen samt arbeta med att förbättra tidsredovisningen.

9. Nämnden behöver se över sin avgiftsfinansiering och ta betalt för den tillsyn som utförs.

Underrättelse och eventuellt föreläggande

Länsstyrelsen kommer att följa upp de brister som påpekats i ett nytt ärende. I det ärendet kommer nämnden först få möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på de brister Länsstyrelsen påpekar.

Länsstyrelsen kan efter underrättelsen komma att förelägga om att avhjälpa eventuella brister eller redovisa utförda åtgärder inom en viss tid.

Detta ärende avslutas i och med denna rapport.

Syfte, mål och genomförande

Syftet med kommunuppföljning är att följa upp om nämndens tillsynsverksamhet genomförs enligt kommunallagen (2017:725), miljöbalken (1998:808), miljöbalkens proposition 1997/98:45 samt om de krav som anges i miljötillsynsförordningen (2011:13) uppfylls. Länsstyrelsen följer upp om nämndens arbete utgår från de nationella miljömålen med mål nedbrutna till regionala och lokala

behov. Uppföljningen syftar också till att stödja tillsynsmyndigheten genom att identifiera möjligheter till förbättringar, ge vägledning och lyfta fram goda exempel. Målet är en effektiv, rättssäker och likvärdig tillsyn i hela landet.

Uppföljningen bygger dels på granskning av inskickad dokumentation dels på uppgifter som framkommit vid Länsstyrelsens besök i kommunen. Denna rapport visar resultatet från uppföljningen av miljöbalkstillsynen.

Närvarande

Kommunen

Claes Andersson 2:e vice ordförande miljö- och byggnadsnämnden
Mats Frisell, 1:e vice ordförande miljö- och byggnadsnämnden
Charlotta Windeman, ordförande miljö- och byggnadsnämnden (deltog på sammanfattningen)
Mirsad Radoncic, tf sektorschef (deltog på sammanfattningen)
Kristina Franzén, Miljöchef
Emelie Wallenås, inspektör
Bertille Debris Persson, inspektör
Josefine Amnesten, inspektör
Linda Lundborg, inspektör
Cecilia Lyvén, inspektör
Anna Teleberg. inspektör

Länsstyrelsen

Lotta Sahlin Skoog, miljöavdelningen
Helena Laneby, miljöavdelningen
Marie Nyberg, natur- och vattenavdelningen

Underlag

De underlag som har legat till grund för Länsstyrelsens bedömningar:

- Redovisning av organisation
- Reglemente
- Rutiner kring jäv
- Behovsutredning
- Tillsynsplan
- Tertialrapport och årsredovisning
- Delegationsordning
- Taxa för miljöbalkstillsyn

- Kompetensförsörjningsplan
- Exempel på handläggningsrutiner
- Ifylld Excel-fil med ärendestatistik
- Övriga rapporter och beslut (namnges ej i denna rapport)
- Intervjuer och möte med nämnd och tjänstepersoner

Uppgifter som framkommit samt Länsstyrelsens bedömningar

Organisation – nämnd och förvaltning

Bestämmelserna i kommunallagen och miljötillsynsförordningen anger att en nämnd inte får utöva lag- eller annan författningsföreskriven tillsyn över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver. En förtroendevald eller anställd hos kommunen är jävig, om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som den själv är knuten till.
Kommunallagen (2017:725) *6 kap. 7 § stycke 2 och Miljötillsynsförordningen* (2011:13) *1 kap. 20 §*

Regeringsformen och förvaltningslagen slår fast att förvaltningsmyndigheterna ska iaktta saklighet och opartiskhet i sin verksamhet.
Regeringsformen (1974:152) *1 kap. 9 § och Förvaltningslagen* (2017:900) *5 §*

Uppgifter som framkom vid granskningen

Kommunens förvaltningsorganisation består av sektorer med underliggande verksamhetsområden. Miljöenheten tillhör Sektor samhällsbyggnad. Miljöenheten, liksom bygglovsenheten, är sedan hösten 2024 placerad utanför dessa verksamhetsområden och ligger direkt under sektorschef för att undvika risk för jäv. All personal är anställd av kommunstyrelsen.

Ansvarig nämnd för miljöbalkstillsynen är miljö- och byggnads-nämnden. Nämnden har inte ansvar för något område som den samtidigt bedriver tillsyn över.

Nämnden saknar en egen budget och det är oklart hur nämnden kan äska medel för tillsynen. Budgeten har legat konstant under de senaste 10 åren. Inför 2025 äskade miljöchef till ekonomichef om

ytterligare medel för att klara tillsynsuppdraget. Sektorschef är med i budgetförhandlingen och fördelar sedan budgeten inom sektorn.

Myndighetsrollen kan vara svår att balansera. Många inom kommunen vill använda miljöenhetens kompetens och det finns ibland förväntningar att inspektörer ska agera i en konsultroll inom kommunen. Detta tar mycket arbetstid från tillsynen och kan vara svårt att kombinera med tillsynsuppdraget. Nya miljökonsulter har nyligen upphandlats av kommunen, vilket kan bidra till en avlastning för miljöenheten.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen bedömer att det är en brist att nämnden inte har budgetansvar.

Eftersom sektorschef fördelar budget mellan verksamheter och enheter inom sektorn så kan det uppstå jäv kring budgetarbetet.

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen ser över budgetprocessen så att budgeten för tillsyn hanteras fristående från budgeten för drift av verksamheter. Nämnden bör få möjlighet att begära pengar till den verksamhet som nämnden ansvarar för.

Länsstyrelsen har sammanställt grundläggande krav som en kommunal organisation bör uppfylla för att undvika att riskera att jävsförhållanden ska uppstå. Kungälvs kommun behöver arbeta vidare för att uppfylla dessa krav:

Delegation

Kommunens reglemente och delegationsordning skall vara utformade så att det finns en tydlig uppdelning av driftsansvar och tillsynsansvar. Samma personer (tjänstemän och förtroendevalda) som ska eller kan komma att fatta beslut i tillsynsfrågor skall inte ha beslutsrätt när det gäller driftsfrågor av sådana anläggningar som den kommunala tillsynsmyndigheten har tillsyn över.

Personalansvar och lönesättning

Tjänsteman som arbetar med tillsynsfrågor skall inte stå i direkt beroendeställning till chef som samtidigt har driftansvar. Den chef som sköter rekrytering samt har ansvar för lönesättning, utvecklingssamtal, kompetensutveckling eller dylikt för tillsynspersonal får inte samtidigt ansvara för personal och anläggningar som kan bli föremål för tillsyn.

Ekonomi

Den person eller den nämnd som har budgetansvar för anläggningar eller verksamheter som kan bli föremål för tillsyn från den kommunala tillsynsmyndigheten skall inte samtidigt ha budgetansvar för tillsynspersonalen. Medel till tillsyn skall äskas hos fullmäktige, fristående från äskande av medel för anläggningar och verksamheter som omfattas av tillsynen.

Jäv

I regeringsformen slås fast att förvaltningsmyndigheterna och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen och iaktta saklighet och opartiskhet.

Jävsreglerna gäller vid all ärendehantering och riktar sig till den som på något sätt kan påverka dess utgång. Reglerna gäller både den som beslutar och som bereder ärendet. Förtroendevalda har ett ansvar att anmäla jäv och en jävig förtroendevald ska inte delta vid handläggningen av ärendet.
Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 7 och 28–32 §§ och 7 kap. 4 §
Förvaltningslagen (2017:900) 16 §

Uppgifter som framkom vid granskningen

Det finns dokumenterade riktlinjer för hur jäv och mutor ska hanteras, så att bestämmelserna i kommunallagen följs. Nämnden upplever att det fungerar bra med att förtroendevalda anmäler jäv. I händelse av jäv för personalen finns avtal med kommunerna som är medlemmar i SOLTAK (Stenungsund, Orust, Lilla Edet, Ale, Tjörn och Kungälv).

Miljöchef går igenom frågan om bisyssla vid medarbetarsamtal och på arbetsplatsträffar.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att nämnd och förvaltning har en god förståelse för jävsfrågan och tillräckliga rutiner.

Delegation

När en nämnd som delegerar beslutanderätt till en anställd eller grupp av anställda innebär det att nämnden lämnar över uppgiften att fatta beslut. Ansvaret för ett delegationsbeslut stannar dock kvar hos nämnden. Rätten att fatta beslut på delegation ska regleras i en

delegationsordning. Vilka beslut som nämnden har delegerat och till vem ska framgå av nämndens delegationsordning. Ett beslut som tas på delegation ska dokumenteras skriftligt och återrapporteras till nämnden.
Kommunallagen (2017:725) 5 kap. 3 §, 6 kap. 3, 37 och 38 §§ samt 7 kap. 5–8 §§

Uppgifter som framkom vid granskningen

Aktuell delegationsordning är daterad 2025-05-15 och uppdateras kontinuerligt. Delegationsordningen kommer att ses över i närtid då några mindre delar behöver justeras.

På sid 8 i delegationsordningen framgår att delegatens chef kan ersätta. I praktiken betyder det att sektorschef kan ersätta miljöchef.

För närvarande fungerar det så att miljöchefen aldrig helt kan vara frånvarande utan alltid måste finnas tillgänglig för att skriva på vissa beslut. Det tillsätts ingen tillförordnad miljöchef vid ordinarie chefs semester.

Kommunikationen mellan nämnden och enheten fungerar väl och delegationen är långtgående. För att vara insatta i miljöärenden väljer nämnden ut tre delegationsbeslut per sammanträde där handläggaren får informera om ärendet och presentera bakgrunden. Utöver detta tas vissa svårare eller kontroversiella ärenden upp till nämnden för beslut. Det rör till exempel beslut om massor för anläggningsändamål samt strandskyddsdispenser.

Ärenden med anmälan om misstänkt miljöbrott ses som rena verkställighetsbeslut.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att nämnden behöver ändra i delegations-ordningen så att sektorschef inte kan ersätta miljöchef. Delegationsordningen behöver också förändras så att det finns möjlighet för ordinarie miljöchef att överlåta beslutsrätt till en ersättare eller tillförordnad chef i samband med semester och annan frånvaro

I övrigt bedömer länsstyrelsen delegationsordningen som tydlig och aktuell och att den underlättar handläggningen.

Nämnden har rutiner för att hålla sig uppdaterad och ha kännedom om vilka beslut som fattas och kunskap om vilken verksamhet som bedrivs av miljöenheten.

Register

Det finns bestämmelser i miljötillsynsförordningen om att en tillsynsmyndighet ska föra register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn.
Miljötillsynsförordningen (2011:13) 1 kap. 7 §

Uppgifter som framkom vid granskningen

Nämnden håller på att införa ett nytt ärendehanteringssystem, Castor. Att införa ett nytt ärendehanteringssystem kommer att kräva resurser. En veckas utbildning per person är avsatt för att lära sig det nya ärendehanteringssystemet. Registren i det tidigare ärendehanteringssystemet bedöms som relativt kompletta även om det är en utmaning att hålla register levande då det för många verksamheter inte finns någon anmälningsplikt.

För U-verksamheter inom miljöfarlig verksamhet arbetar kontoret med uppsökande tillsyn och i samband med det sker viss registervård.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att nämnden har ett godtagbart register över tillsynsobjekt och arbetar med att uppdatera detta kontinuerligt.

Länsstyrelsen anser att det är positivt att tid avsätts för att lära sig det nya ärendehanteringssystemet.

Behovsutredning

I miljötillsynsförordningen finns bestämmelser om att det ska finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken, en behovsutredning. Behovsutredningen ska omfatta tre år och ses över vid behov men minst en gång om året.
Miljötillsynsförordningen (2011:13) 1 kap. 6 §

Uppgifter som framkom vid granskningen

Enligt medarbetarna och nämndens representanter är de stora miljöutmaningarna i Kungälvs kommun den stora mängden små

verksamheter och entreprenörer, otillräckliga avlopp, många ärenden kring masshantering. Det är en växande kommun samtidigt som det råder resursbrist för tillsynen.

Behovsutredningen är beslutad av nämnden 2024-06-27 och sträcker sig över tre år. Behovsutredningen utgår från Miljösamverkan Västs modell.

Sammanlagt behöver miljöenheten totalt 30,3 årsarbetskrafter för att klara sina uppdrag.

Effektiv tillsynstid sätts utifrån Miljösamverkans mall till 1000 timmar per person och år.

Tillsynsskulden över tillsyn som tidigare har blivit bortprioriterad finns med i behovsutredningen som ett behov för kommande år.

Den tid som miljöenheten lägger ner på att vara sakkunnig inom miljöområdet och stötta andra verksamheter inom kommunen, samt svara på internremisser, genererar mindre intäkter per timme än vad tillsynen gör.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att nämnden har en aktuell och heltäckande behovsutredning som uppdateras regelbundet. Det finns en tydlig koppling mellan de identifierade miljöproblemen och utmaningarna i kommunen, de mål som är uppsatta för verksamheten och det resursbehov som beräknas finnas.

Länsstyrelsen bedömer att det bedömda resursbehovet på 30,3 åa kan vara rimligt med tanke på kommunens storlek och antalet verksamheter som finns inom kommunen. Att arbeta med en så stor resursbrist under en längre tid är betungande för personalen, både medarbetare och chef. Att vara sakkunnig och stötta verksamheter inom kommunen genererar mindre intäkter och därmed en förlust för enheten om tid tas från tillsyn till annat miljöarbete.

Tillsynsplan

I miljötillsynsförordningen finns bestämmelser om att tillsynsmyndighet ska ha en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på de register och den behovsutredning som ska finnas hos tillsynsmyndigheten. Det ska framgå hur myndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin. Tillsynsplanen ska ses

över varje verksamhetsår.
Miljötillsynsförordningen (2011:13) 1 kap. 8 och 10 §§

Uppgifter som framkom vid granskningen

Nämnden har en aktuell tillsynsplan som är beslutad 2024-12-12. Tillsynsplanen är treårig men uppdateras årligen. Tillsynsplanen är heltäckande och alla tillsynsområden inom miljöbalken är beskrivna.

Nämnden är delaktig i framtagandet av planen och i vilka prioriteringar som ska göras.

I behovsutredningen anges att budgeten för 2025 täcker endast 21,5 årsarbetare. Detta innebär en resursbrist på 8,8 årsarbetskrafter, vilket motsvarar 25% av det totala behovet. I tillsynsplanen planeras dock för 23,5 årsarbetare vilket medför en resursbrist på ca 7 årsarbetskrafter motsvarande 23 %. Merparten av resursbristen finns inom miljöbalkstillsynen.

Personalomsättningen har varit hög under den senaste tiden vilket har lett till svårigheter att följa antagen plan.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att det finns en aktuell tillsynsplan för aktuellt verksamhetsår och den omfattar hela myndighetens ansvarsområde.

Tillsynsplanen är beslutad av nämnden som har ansvar för miljöbalkstillsynen. Nämnden har gjort prioriteringar i tillsynsplanen och motiverat dessa. Konsekvenserna av de gjorda prioriteringarna diskuteras, liksom differensen mellan de konstaterade behoven och de faktiska resurserna som finns tillgängliga för att genomföra tillsynen.

Tillsynsplanen visar på ett stort underskott på de resurser som avsätts både för handläggare och chefer jämfört med behovet. Kommunen behöver vidta åtgärder så att resurserna för tillsyn motsvarar behovet i högre utsträckning.

Länsstyrelsen bedömer att nämnden kan behöva göra omprioriteringar i planen under året om det visar sig att ursprunglig plan inte kan klaras, t ex på grund av personalomsättning eller andra händelser. Detta för att underlätta arbetssituationen för handläggare och chefer.

Uppföljning och utvärdering

Enligt miljötillsynsförordningen ska en tillsynsmyndighet årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet.
Miljötillsynsförordningen (2011:13) 1 kap. 12 §

Uppgifter som framkom vid granskningen

Miljöenhetens arbete följs upp i tertialrapporter samt i en årsredovisning.

Enligt årsredovisningen för 2024 klarade miljöenheten inte att genomföra den tillsyn som planerats för året. Totalt har miljöenheten under 2024 tidsredovisat 47 % av tiden som var planerad för tillsyn. Liknande tendenser syns i redovisningen för tertial 1 2025. Störst skillnad är det inom den behovsstyrda tillsynen.

Antalet klagomål har ökat markant under senare år, vilket påverkat hur mycket tid som kunnat läggas på planerad tillsyn. Personalbrist, sjukskrivningar, stora prövningsärenden, tid för att vara sakkunnig i kommunens ärenden samt felaktig tidsrapportering är andra faktorer som kan bidra till att tillsynsplanen inte klaras.

Länsstyrelsens bedömning

Nämndens årsredovisning och tertialrapporter beskriver tydligt utförd verksamhet i jämförelse med tillsynsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att nämnden bör se till att den tillsyn som genomförs enligt tillsynsplanen ökar. Minst 75 % av den planerade tillsynen bör kunna genomföras.

Länsstyrelsen bedömer att nämnden behöver se över sin arbetsordning och försöka renodla tillsynsuppdraget för inspektörerna så att tillsynstiden fredas.

Nämnden behöver även arbeta vidare med att ta fram en rimlig tillsynsplan i förhållande till tillgängliga resurser, effektivisera den händelsestyrda tillsynen samt arbeta med att förbättra tidsredovisningen.

Kompetens

En tillsynsmyndighet ska enligt miljötillsynsförordningen bedriva tillsynsarbetet effektivt och myndigheten ska utveckla personalens kompetens.
Miljötillsynsförordningen (2011:13) 1 kap. 9 §

Uppgifter som framkom vid granskningen

Nämnden använder en kompetensros för att kartlägga personalens kompetens och behov av kompetensutveckling. Denna kompletteras med årliga utvecklingsplaner för respektive tillsynsområde.

Handläggare upplever att de får den kompetensutveckling de behöver via kurser och andra insatser. Även för nämnden sker kompetensutveckling genom utbildningar av miljöbalken.

Det finns en kommunjurist att konsultera vilket man också gör, dock saknas särskild miljöjuridisk kompetens. Tidigare fanns ett avtal med Göteborg stad med möjligheten att få hjälp av miljöjurist men det finns inget motsvarande nu. Kommunen har även upphandlat andra miljöjurister som kan kontaktas vid behov.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen har en bra kompetens-utvecklingsplan. Det finns relevant kompetens för tillsynsbehovet och det finns goda förutsättningar för vidareutbildning och annan kompetensutveckling.

Avgifter och finansieringsgrad

För att kunna utföra tillsyn behövs kompetent personal. Då krävs finansiering av tillsynen. Regeringen understryker vikten av att myndigheternas verksamhet i möjligaste mån avgiftsfinansieras. Tillsynen över hela miljöbalkens område bör idag som huvudprincip vara avgiftsfinansierad.
Miljöbalken proposition 1997/98:45 del 1 sidan 516
Kommunallagen (2017:725) 2 kap. 5 §

Uppgifter som framkom vid granskningen

Aktuell taxa är beslutad i Kommunfullmäktige 2023-11-02. Beslutad timavgift i taxan är 1026 kr. Avgiften räknas upp med index. För 2025 är avgiften 1073 kronor.

Förslag på reviderad taxa är framtagen och på väg till kommun-fullmäktige för beslut.

Avgiftsfinansieringsgraden är, enligt inlämnad statistik efter besöket 63 % för miljöskyddstillsyn (inklusive förorenade områden), 36 % för hälsoskyddstillsyn samt 48 % för tillsyn av små avlopp.

Fasta årsavgifter förhandsdebiteras.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att nämnden har en låg avgiftsfinansieringsgrad i jämförelse med andra kommuner. Länsstyrelsen konstaterar att avgiftsfinansieringen är låg (mindre än 50%) inom hälsoskyddstillsynen och tillsynen av små avlopp. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen ser över sin taxa och debiteringsrutiner för att delvis kunna finansiera en utökad tillsyn så att kommunen kan möta upp behovet av tillsynen.

Nämnden bör se över möjligheten till ökad avgiftsfinansiering bland annat genom att se över debiteringsrutiner och arbeta för att genomföra mer planerad tillsyn som kan avgiftsfinansieras.

All ärendehantering

Nämnden bör ha en sund ärendebalans och arbete med de verktyg som finns tillgängliga. Anmälan om miljöbrott och handläggning av miljösanktionsavgifter bör ske. Beslut och förelägganden bör fattas i skälig omfattning. Tillsynsrapporter bör skickas till verksamhetsutövare inom rimlig tid.
Förvaltningslagen (2017:900) 9 §

Uppgifter som framkom vid granskningen

Av den redovisade ärendestatistiken framkommer att nämnden avslutat betydligt fler ärenden under närmast föregående 12-månadersperiod än vad som startats. Till viss del beror det på aktivt arbete med att avsluta öppna ärenden.

Nämnden använder tillsynsverktygen, föreläggande, förbud, miljösanktionsavgift och anmälan om misstänkt miljöbrott.

Det finns skriftliga rutiner och mallar för handläggning av vanliga ärendegrupper. Däremot saknas rutiner för strandskyddsärenden.

Klagomålshanteringen tar mycket tid från övrig tillsyn.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att nämnden har rutiner för vanliga ärendegrupper och att ärenden inte ackumuleras om det inte finns särskilda skäl. Nämnden använder sig också av de olika tillsynsverktygen.

Nämnden behöver ta fram rutiner och annat stöd för strandskyddstillsynen.

Nämnden behöver även utveckla handläggningen av inkommande ärenden. Rutiner behöver tas fram för hur klagomål respektive ”information om störning/tips” ska hanteras. Nämnden behöver sträva efter att freda mer tid för den planerade tillsynen.

Tillsynsrapporter och beslut är generellt bra utformade. Tillsynsmyndighetens bedömning av förhållandena finns med. Det är viktigt att tillsynsmyndigheten alltid tillför något i en rapport så att verksamhetsutövare förstår varför en verksamhet bedöms ha brister eller inte. Detta framgår av Kungälvs rapporter.

Det är viktigt att klagomålsärenden, där det finns en berörd part, avslutas med ett beslut som kan överklagas, även när nämnden beslutar att inte vidta någon åtgärd. Den som inte får gehör för till exempel sitt klagomål behöver ha ett överklagningsbart beslut.

Länsstyrelsen rekommenderar att avsnittet om avgift i beslut och rapporter förtydligas så att det framgår att det är information om den taxa som tillämpas. Ett eventuellt beslut om avgift ska fattas separat från beslut om åtgärder, så att det inte också uppfattas som ett beslut om avgift.

Överlåten tillsyn

Den kommunala nämnden ska bedriva tillsyn om länsstyrelsen har överlåtit tillsynsansvar.
Miljötillsynsförordningen (2011:13) 1 kap. 18–20 §§ och 2 kap. 32 §

Uppgifter som framkom vid granskningen

Länsstyrelsen har överlåtit tillsynen över 14 tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter till kommun.

Fem personer arbetar med tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Tidigare har en person haft ansvar för all tillsyn av B-verksamheter. Det har nu förändrats så att tre personer ska dela på tillsyns-ansvaret. En person är huvudhandläggare men andra är behjälpliga. Oftast åker de två personer på tillsynsbesöken.

Verksamheterna besöks varje, vartannat eller vart tredje år beroende på risk och behov.

Vid tillsynen sker uppföljning av villkoren i tillståndet, miljörapporten och kontrollprogrammet gås igenom och kommenteras.

Nämnden svarar på remisser, avger yttranden etc. för de överlåtna tillsynsobjekten. Tillsynsmyndigheten deltar i eventuella prövningar eller ärenden som sker i överinstans.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att nämnden uppfyller samtliga förutsättningar för överlåten tillsyn enligt bestämmelser i MTF 1:20 § och bedriver tillsyn enligt kommunens behovsutredning, bestämmelserna i MB 26:1 och 2 §§.

Länsstyrelsen bedömer att nämnden arbetar med att minska sårbarheten genom att ha som strategi att involvera två inspektörer för varje A/B-verksamhet.

Obligatorisk tillsyn

Den kommunala nämnden ska genomföra obligatorisk tillsyn över miljöfarliga verksamheter på prövningsnivå U och C, de verksamheter som är anmälningsskyldiga enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt de verksamheter som bedriver hälsoskyddsverksamhet utan anmälningsskyldighet.

Den kommunala nämnden ska bedriva tillsyn över naturreservat, kulturreservat, naturminnen, vattenskyddsområden och biotopskyddsområden som har beslutats av kommunen. Den kommunala nämnden ska även bedriva tillsyn över åtgärder och verksamheter inom strandskyddsområden.

Den kommunala nämnden ska genomföra marknadskontroll av kemiska varor och produkter samt kosmetiska produkter, genomföra kontroll av växtskyddsmedel samt kontrollera avfallsreglerna.
Miljöbalken (1998:808) 26 kap. 1 och 3 §§ och Miljötillsynsförordningen (2011:13) 1 kap. 1–5 a och 19–20 §§ samt 2 kap. 1–3, 9, 31–36 §§

Miljöskydd/miljöfarlig verksamhet och förorenade områden

Uppgifter som framkom vid granskningen

Miljöskyddsteamet består av nio personer. Av dessa arbetar fem personer i huvudsak med tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Fyra personer arbetar i huvudsak med tillsyn av förorenade områden, masshanteringsärenden och tillsyn av vattenskyddsområden.

Teamet har avstämningsmöten varje vecka både i storgrupp och uppdelat i de två mindre teamen.

De anmälningspliktiga verksamheterna besöks varje till vart tredje år beroende på risk och behov. Tillsynstaxan styr frekvensen. Teamet försöker i första hand hinna med den planerade tillsynen av C-verksamheter. U-verksamheterna blir ofta bortprioriterade. Det finns några U-verksamheter, hamnar och fordonstvättar, med fasta årsavgifter som prioriteras.

Om det framkommer brister vid tillsynsbesöken så följs dessa upp genom ett föreläggande om åtgärder eller vid nästa besök.. Det finns en ambition att ändra arbetssätt något och bli snabbare besluta om föreläggande när det finns brister.

Nämnden har arbetat med fordonstvättar och lantbruk som fokusområden i enlighet med den nationella tillsynsstrategin. Inför 2026 kommer tillsyn av avfallbrottslighet att prioriteras som ett särskilt projekt.

Klagomålsärenden tar mycket tid och antalet ärenden har ökat på senare år. Det finns ett behov att ta fram tydligare rutiner hur klagomål med berörd part respektive information om störning/tips ska hanteras.

Årets planering behöver ofta göras om vilket sker internt på enheten. Omprioriteringar lyfts inte till nämnden.

Det finns en framtagen handlingsplan för arbetet med förorenade områden men den är inte antagen än. Fler sektorer och verksamheter inom den kommunala organisationen behöver involveras i arbetet och ställa sig bakom planen.

Teamet arbetar en del med identifiering av nya objekt och även en del med inventeringar. Nämnden har särskilt prioriterat arbete med fritidsbåtshamnar.

Den händelsestyrda tillsynen dominerar. Det är svårt att hinna med egeninitierad tillsyn av förorenade områden, eftersom samma personer även arbetar med annan miljöskyddstillsyn. Den styrda tillsynen av miljöfarlig verksamhet prioriteras framför den behovsstyrda tillsynen inom förorenade områden.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att nämnden bedriver återkommande tillsyn av anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C) och viss uppsökande tillsyn av ej anmälningspliktiga verksamheter (U) trots resursbrist.

Länsstyrelsen bedömer att det behöver avsättas mer resurser för tillsyn av U-verksamheter. Nämnden behöver utföra egeninitierad tillsyn även av ej anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (U).

Tillsynsmetoderna behöver utvecklas både för händelsestyrd och planerad tillsyn.

De rapporter som granskats är ibland otydliga med vad som ska åtgärdas och vad som är nästa steg i tillsynen. Om brister i tillsynen upptäckts behöver nämnden förelägga verksamheter att rätta till bristerna. Föreläggande om åtgärder behöver inte vidtas om verksamhetsutövaren på eget initiativ eller enligt överenskommelse med nämnden inom skälig tid.

Rutinerna för klagomålsärenden behöver förbättras för att göra denna handläggning mer effektiv.

Länsstyrelsen bedömer att nämndens kunskap om och hantering av förorenade områden är god, men att den kan utvecklas ytterligare vad gäller prioriteringar och fredande av tid för detta tillsynsområde. Nämnden behöver prioritera att få fram en fastställd handlingsplan.

Hälsoskydd

Uppgifter som framkom vid granskningen

Teamet som arbetar med hälsoskyddstillsyn består av fyra personer. Flera av dem är nya inom kommunen eller i teamet varför arbetet är i en uppbyggnadsfas. Teammöten för avstämning av olika ärenden hålls varje vecka.

Anmälningspliktiga verksamheter besöks i genomsnitt vart tredje år. De flesta betalar en fast årlig avgift motsvarande 3 timmars tillsynstid.

Mängden klagomålsärenden har ökat mycket på senare år. På grund av personalbrist för hälsoskyddstillsynen så har vissa perioder endast klagomålsärenden och annan händelsestyrd tillsyn hunnits med. Den planerade tillsyn som inte hinns med flyttas fram i tiden.

En orsak till de ökande klagomålen är att sådant som tidigare hanterades enkelt via telefon, t ex frågor och upplysningar, nu kommer in via en e-tjänst vilket gör att det automatiskt blir ett ärende i systemet. Det finns dock även en kundtjänst i kommunen som tar många frågor från allmänhet och företag.

Tillsyn av alla skolor och förskolor har skett under de senaste åren. Nu riktas den planerade tillsynen i stället mot flerbostadshus. Uppstarten av denna tillsyn har tagit mycket tid. I år genomförs också tillsyn av LSS-boenden, bassängbad och hygieniska verksamheter. Nästa år är tanken att bedriva tillsyn på äldreboenden.

En tillsynsinsats mot frisörer och illegala boenden har genomförts tillsammans med polisen.

Alla skolor och förskolor är anmälda, däremot inte alla hygieniska verksamheter. Teamet planerar en insats för att söka upp dessa och begära in anmälan. Man planerar för en e-tjänst för anmälningar för att då in mer kompletta handlingar från början.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att hälsoskyddstillsynen bedrivs med engagemang och kompetens. Det är positivt att det sker en uppbyggnad av hälsoskyddsteamet.

Tillsyn utförs regelbundet av de verksamheter som regleras i 38 § Förordningen miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).

Nämnden har även påbörjat tillsyn av byggnader, lokaler och anläggningar med stöd av 45 § Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Det innebär en risk för den planerade tillsyn att klagomål och annan händelsestyrd tillsyn ökar mycket i omfattning. Nämnden behöver ta fram effektiva tillsynsmetoder för den händelsestyrda tillsynen så att den planerade tillsynen kan fredas.

Strand- och naturskydd

Uppgifter som framkom vid granskningen

För närvarande är det två personer som arbetar med strand- och naturskydd. I tjänsterna ingår det även annan tillsyn.

För 2025 har 120 timmar avsatts för att arbeta med strandskydd. I de timmarna ingår även prövning av strandskyddsdispenser. Det finns ett stort behov av att arbeta med planerad tillsyn och systematisk tillsyn påbörjades 2019 men pausades 2024 på grund av resursbrist. Behovet för strandskyddstillsynen bedöms vara 345 timmar per år och målsättningen är att bedriva tillsyn i alla strandskyddsområden inom tio år.

Kommunen har under 2022–2024 beslutat mellan sju till fjorton strandskyddsdispenser varje år. Länsstyrelsen har upphävt tre av strandskyddsdispenserna. Strandskyddsdispenserna följs inte upp.

Handläggarna arbetar enbart med händelsestyrd tillsyn i form av inkomna tips. Varje år inkommer cirka fem tips som berör strandskyddade områden. Det inkommer inga tips som berör Fontins naturreservat. Det saknas nedskrivna rutiner om hur tipsen ska hanteras.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att strandskyddstillsyn inte bedrivs i tillräcklig omfattning. Det är positivt att planerad strandskydds-tillsyn har utförts, men tyvärr har den pausats eftersom det saknas resurser. Den planerade tillsynen ger oftast mer nytta än inkommande tips.

Det sker ingen uppföljning av beslutade strandskyddsdispenser. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att följa upp villkoren och kontrollera att dispensen följs. En sådan uppföljning ger också kunskap till dispensprövningen när det kommer till att skriva rättssäkra och uppföljningsbara villkor.

Rutiner för strandskyddstillsyn och annan naturtillsyn behöver tas fram och dokumenteras.

Statistiken från de kommunala strandskyddsdispenserna tyder på att kommunen oftast gör väl avvägda bedömningar och har god kunskap inom strandskyddslagstiftningen.

Små avlopp

Uppgifter som framkom vid granskningen

För närvarande är det fyra personer som jobbar med tillsyn av små avlopp men i tjänsterna ingår det även annan tillsyn. Enligt

tillsynsplanen är 2656 h avsatt för tillsynen vilket ger ca 2,5 åa. Enligt behovsutredningen är behovet för avlopp 6,6 åa.

I kommunen finns ca 3500 små avloppsanläggningar och det uppskattade antal anläggningar som ej fått tillsyn är ca 1450. Målet är att alla ska vara inventerade till 2026 vilket verkar kommer att nås.

Arbetet med avloppsinventering har förenklats genom en digital inventeringsblankett. Förbud sätts på normalt 2 år och skickas till inskrivningsmyndigheten.

Inspektörer arbetar nära med bygglov och lämnar remissvar på förhandsbesked. På bygglov krävs ansökan om avlopp in. Om det är svåra ärenden krävs även ansökan in på förhandsbesked.

Kommunen har många omvandlingsområden och inspektörerna arbetar mycket med VA-sidan. Ibland kan det bli problem v id omprioriteringar och kommunen har också yttrat sig i många LAV ärenden.

Havs- och vattenmyndighetens vägledning om riskbaserad tillsyn kommer att användas för att utveckla arbetssättet.

En ny mall för avloppsbeslut har tagits fram där bakgrunds-beskrivningen har utökats. Motiveringen av villkoren har förtydligats.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att tillsynen av små avlopp utförs i tillräcklig omfattning men vill skicka med följande vägledning:

Om beslut om förbud och avgiftsbeslut tas i samma ärenden faller beslutet om förbud mot avloppsanläggningen om avgiften överklagas och upphävs.

Bedömningarna i tillståndsbesluten kan behöva ses över så att alla villkor är motiverade. Exempelvis ställs krav på provtagning vilket inte motiveras i bedömningen.

De villkor som kopplas tilltillstånden behöver ses över, då det som följer av lag, förordningar och föreskrifter inte ska villkoras utan hellre kan läggas som en informationspunkt i beslutet.

Synpunkter från Länsstyrelsen Rättsenhet

- Länsstyrelsen har fått in 54 ärenden från Kungälv under det senaste året och avgjort 24 ärenden. I 7 av dessa ärenden ändrades kommunens beslut helt eller delvis.

- I ett strandskyddsärende hade mark- och miljödomstolen tidigare återförvisat ärendet till kommunen. Länsstyrelsen hade därefter på nytt återförvisat ärendet till kommunen. Länsstyrelsen återförvisade nu ärendet till kommunen en tredje gång. Länsstyrelsens ärende 50038–2024, kommunens ärende 2017–1364.

- I ett avloppsärende var det väldigt otydligt i kommunens äldre akt om avloppsanläggningen hade ett tillstånd eller om kommunen hade hanterat inrättandet som en anmälan. Med hänsyn till de många oklarheterna bedömde Länsstyrelsen att det till fördel för klaganden måste tolkas som att anläggningen hade ett tillstånd med rättskraft och upphävde därför beslutet om förbud att släppa ut avloppsvatten. Länsstyrelsens ärende 4375–2025, kommunens ärende 2024–1525.

- I ett avgiftsärende hade kommunen avrundat tillsynsavgiften uppåt till hela kronor. Avgifter av detta slag ska alltid avrundas nedåt till hela kronor. Detta framgår av 1 § lagen (1972:180) om avrundning av vissa fordringar till helt krontal, m.m. Att det är fråga om fordran i allmänt mål framgår av 1 kap. 6 § andra stycket utsökningsbalken (1981:774) och 1 kap. 2 § första stycket 11 utsökningsförordningen (1981:981). Länsstyrelsen bedömer att dessa bestämmelser rimligtvis måste vara lex specialis i förhållande till 2 § lagen (1970:1029) om avrundning av vissa öresbelopp. Länsstyrelsens ärende 16051–2025, kommunens ärende 2025–272.

- Kungälvs avgiftsbeslut är bra utformade.

- Oftast gör kommunen helt korrekta överlämnanden av överklaganden via vår e-tjänst. Ibland ligger inte beslutsbilagorna i anslutning till beslutet, vilket gör det svårt för Länsstyrelsen att se vilka handlingar i kommunens akt som är beslutsbilagorna.

- Vid överlämnande av ett överklagande av avgift underlättar det mycket om kommunen skickar med taxan som tillämpats, inklusive kommunfullmäktiges beslut om att anta taxan

(eftersom det kan finnas extra information i beslutet), samt eventuella beslut om indexjustering av timtaxan.

Antecknat av

Helena Laneby, Marie Nyberg och Lotta Sahlin Skoog

Kopia

Kommunstyrelsen

Från: Miguel Odhner (S) <miguel.odhner@kungalv.se>
Skickat: den 31 oktober 2025 12:07
Till: teresa.zetterblad@regeringskansliet.se; camilla.wendel@regeringskansliet.se
Kopia: Registrator <Registrator@kungalv.se>
Ämne: VB: Dialog kring frivillig återvandring

Till Regeringskansliet / Terésa Zetterblad och Camilla Wendel gällande brev kring uppdrag att stärka förutsättningarna för frivillig återvandring

Ursäkta att svar dröjt och tack för er inbjudan till ett dialog/samtal om bl.a. hur arbetet med frivillig återvandring kan stärkas. Jag konstaterar att frågan om återvandring är någonting individen själv avgör och det får alla respektera.

Kommunens och kommunstyrelsens prioriteringar styrs av Kungälvs Kommunfullmäktige i första hand.
Som kommunstyrelsens ordförande konstaterar jag att frågan om hur *”arbetet med frivillig återvandring kan stärkas”* inte har något som helst stöd i kommunens styrande politiska dokument eller beslutad budget. Däremot har Kungälv flertalet, ofta enhälligt beslutade, styrande dokument som ger tydlig styrning att i Kungälv arbetar vi aktivt med att alla som bor här behövs, att alla kan och ska bidra och att alla har ett lika värde. Frågor som social hållbarhet och skapandet av en attraktiv kommun för alla, står högt på dagordningen.

Vidare konstaterar jag att ett centralt politiskt mål och uppdrag är kompetensförsörjning till kommunens företag och arbetsplatser. Kommunens roll att stödja företag med, och tillräckligt många, välutbildade medborgare är helt avgörande för företagens lönsamhet och därmed kommunens framtida välfärd. Därför har vi tydlig fokus på människan i kommunens samlade insatser för utbildning, praktik och kompetensförsörjning. Vi ligger bland de kommuner i riket som har lägst arbetslöshet och andel medborgare i försörjningsstöd, det är en medveten politik att tillvarata varje människas inneboende drivkraft och talang. Kungälvs kommunfullmäktige anser vidare i enhälligt beslutat dokument att medborgare med olika etnisk bakgrund, kön, ålder, funktionsnedsättning och sexuell läggning är en styrka som bidrar till kommunens utveckling.

Några av de dokument jag hänvisar till är bland annat
naringslivsstrategiskt-program-for-kungalvs-kommun-2024.pdf
varderingar-i-kungalvs-kommun.pdf
vision-2040.pdf
program-social-hallbarhet.pdf

Jag ville med ovan tacka för inbjudan men samtidigt ge er ett snabbt svar om hur jag uppfattat kommunens uppdrag i sammanhanget. Det känns respektfullt och rimligt. Hör gärna av er om ni har frågor och om Regeringskansliet ändå önskar komma till Kungälv för möte med kommunstyrelsen politiska ledning är Regeringskansliet alltid välkomna.

Önskar en trevlig helg!

Vänliga hälsningar

Miguel Odhner (S)
Kommunstyrelsens ordförande

_____

KUNGÄLVS KOMMUN
Stadshuset
442 81 Kungälv

Mobil: 070 352 01 01
E-post: miguel.odhner@kungalv.se

Hållbar stad – öppen för världen

Göteborgs Stad

Sammanfattning delårsrapport Gryaab augusti 2025

Mats Boogh

Sammanfattning

Göteborgs Stad

- Reningsresultat inom gränsvärden med god marginal
- Årsprognos resultat efter finans – 22 mkr
- Lägre biogasintäkter, lägre kapitalkostnader än budgeterat
- Större projekt
  - Nya Rya (Inpumpstation som kommer att behandlas som ett principiellt ärende)
  - Förbindelseledning Mölndalsån (två nya ledningar som förbinder tunnelavsnitt belägna på respektive sida om Mölndalsån)

Sammanfattning

Göteborgs Stad

Hållbar stad – öppen för världen

Sammanfattning resultat

Göteborgs Stad

Belopp i mnkr	Helår			
	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år
Intäkter	428,5	436,0	439,6	424,1
Kostnader	-421,0	-434,6	-434,5	-418,3
Rörelseresultat	**7,5**	**1,4**	**5,2**	**5,8**
Finansiella intäkter	-	-	-	-
Finansiella kostnader	-28,3	-28,2	-29,0	-29,2
Resultat efter fin. poster	**-20,8**	**-26,8**	**-23,8**	**-23,3**
Bokslutsdispositioner	-	-	-	23,1
Skatt på årets resultat	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Årets resultat	-22,0	-25,0	-28,0	-1,4

Jämfört med budget redovisas lägre biogasintäkter, lägre aktivitet mot investeringsprojekt samt lägre kapitalkostnader och lägre personalkostnader

Sammanfattning investeringar

Göteborgs Stad

Rapporterande bolag (belopp i mnkr)	Utfall ack period	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse mot bu	Utfall fg år
Gryaab AB	38	80	200	-120	81

- Förseningar i de två större projekten anges som huvudorsak till den lägre prognosen

Hållbar stad – öppen för världen

Göteborgs Stad

Kontakt

Mats Boogh
mats.boogh@gshab.goteborg.se
Göteborgs Stadshus AB, Göteborgs Stad

Hållbar stad – öppen för världen

Göteborgs Stad

Status Nya Rya

Status Nya Rya

- Vid ägardialogen mellan Gryaabs styrelse och dess ägarråd i dec 2024 ombads styrelsen att inför ägardialogen 2025 inkomma med en statusrapport
- Fortfarande tidigt i projektet – avgiftsökning i 2025 års penningvärde 110 – 130 procent
- Drifttagning 2036 och ska möta reningskrav och prognostiserad befolkningsmängd
- Projekteringsfas – generalentreprenör NCC – rekrytering och upphandling av medarbetare och konsulter

Status Nya Rya

Göteborgs Stad

- Åtgärder i närtid bland annat
  - Utökning och renovering av kapacitet på inloppspumpar Ryaverket (principiell beskaffenhet mot bakgrund av investeringens storlek)
  - Uppförande av demoanläggning motsvarande vald teknik
  - Tidigareläggande av projekt (förstärkning infartsväg, omläggning fjärrvärme)
  - Åtgärder salamanderdammar
  - Uppbyggnad projektkontor
- Kommande ställningstaganden för delägarna
  - Inpumpstation och utökad ekonomisk ram
  - Inriktningsbeslut total (exklusive Inpumpstation)
  - Beslut kapitaltillskott

Status Nya Rya

- Uppdrag vid ställningstagande till inriktningsbeslutet
  - *”…aktivt arbeta för att finna sätt att minimera påverkan för texekollektivet i allt fortsatt arbete gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Under denna rubrik redovisas Gryaabs arbete med uppdraget” (Lerum)*
- *Övriga uttalanden som Gryaab tagit med sig*
  - *Uppdatera befolknings- och flödesprognoser inför start av varje steg*
  - *Flexibel anläggning som möjliggör utbyggnad*
  - *Kapacitetsökning motsvarande reningskrav som nämns i nuvarande tillstånd*
  - *Beredskap för läkemedelsrening*

Bolagsinformation

2025-10-08, 08.00-10.00

Miguel Odhner – ordförande kommunstyrelsen, ordförande AB Kongahälla
Anders Holmensköld – 1:e vice ordförande kommunstyrelsen,1:e vice ordförande AB Kongahälla
Gun-Marie Daun – 2:e vice ordförande kommunstyrelsen, 2:e vice ordförande AB Kongahälla
Daniel Tengvall – ordförande ekonomiberedningen
Eva Qvistgaard – vice ordförande ekonomiberedningen
Birgitta Jähnke – ordförande Kungälvsbostäder
Eva Irjasdotter Sjögren – vice ordförande Kungälvsbostäder
Fredrik Gullbrantz – ordförande Kungälv Energi AB, ledamot AB Kongahälla
Thomas Loong – vice ordförande Bokab, ledamot AB Kongahälla
Lars Pettersson – VD Bokab
Pia Jakobsson – VD AB Kongahälla
Åsa Berglie – TF VD Kungälv Arena AB
Linda Nygren – Kommundirektör
Hans Kristensson – TF VD Kungälvsbostäder
Camilla Solbacken – Ekonomichef Kungälvsbostäder
Karin Almgren – VD Kungälv Energi AB
Marie Streifert – Ekonomichef Kungälv Energi AB

Sekreterare: Sara Flytström

Dagordning:

- Ekonomiska läget och trygg och rättvis arbetsmiljö
- T2 samt utblick budget 2026, investeringsuppföljning och kommande lånebehov samt kommunfullmäktiges strategiska mål – 15 min per bolag

Miguel Odhner, ordförande kommunstyrelsen, hälsar alla välkomna och informerar om arbetet kring trygg och rättvis arbetsmiljö (bilaga 1).

Linda Nygren, kommundirektör, presenterar arbetet kring den förkortade versionen av vision 2040 och ledord:

- Den är förankrad i förvaltningsledningen och i politiken
- Just nu pågår ett arbeta på APT för alla medarbetare
- På förvaltningens ledardag arbetade man utifrån hur chefer kan leda och arbeta med vision och ledord
- Det är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Vidare presenterar Miguel Odhner att kommunstyrelsen har en arbetsgrupp som arbetar med visselblåsarfunktionen utifrån händelser under hösten 2024. Arbetet med vision och ledord är viktigt och hur bolagen ska arbeta vidare med detta får man ha en vidare dialog om.

Pia Jakobsson, ekonomichef, presenterar det ekonomiska läget (bilaga 1):

Läget efter sommaren – trögt i ekonomin

- Bland annat informerar man: att tillväxten i ekonomin är en besvikelse och tar längre tid än beräknat, inflationen ligger kvar på en överraskande hög nivå landade i juli på 3%, Utfallet var högre än förväntat, Riksbankens mål är 2% och just nu ligger utfallet för inflationen över Riksbankens utfall, Kungälv har en fortsatt befolkningsutveckling, Man ser en avstanning av inflyttning, Det är färre barn

Vidare presenterar Pia Jakobsson resultatet i T2 och budget 2026:

- man kommer nå de finansiella målen, Investeringarna tar längre tid än man tänkt, Skatter och statsbidrag har sämre prognos än budgeterat
- Låneskuld i koncernen är 2,6 Mkr
- Budget 2026: prioriterat utifrån fyra områden i förvaltningen
    - Kommunens förskola och skola
    - Kommunens personal och organisation
    - Kommunens vård och omsorg
    - Kommunen stadsutveckling

Karin Almgren, VD Kungälv Energi AB, och Marie Streifert, ekonomichef Kungälv Energi AB, presenterar T2 (bilaga 2):

- Bland annat: att elnätet går bra, fjärrvärmen har haft sämre resultat pga. mild vinter, de är färre anslutningar än budgeterat eftersom det byggs mindre, man landar i ett positivt resultat pga. fjärrvärmen, man siktar på en avkastning runt 4%, finns ett stort behov av att investera, främst elnätet som behöver ökas och bolaget är beroende av externa investeringar
- Man går minus på vindkraft och solenergi dock inga större poster, förlusten på vindkraft är pga. elhandeln, man ska framåt upphandla en ny elhandlare
- Enligt nuvarande modell för elnät finns utrymme för att investera och efter 2028 vet man inte hur modellen kommer se ut

Vidare presenterar Karin Almgren, VD Kungälv Energi AB, och Marie Streifert, ekonomichef, uppföljning av kommunfullmäktiges strategiska mål och informerar att (bilaga 2):

- Man tar emot praktikanter, engagerar sig i dagligverksamhet, underlätta digital utveckling inom trygghet och stöd och främst inom äldreomsorgen, Man upphandlar en ny kundenkät, Appen – mitt i Kungälv Energi där man har som mål att få 4000 användare har just nu 3 800, ta fram en ny hemsida som är lättare att hitta på, man har medarbetarenkät, informerar om Kungälv Energis Vision

Vidare för närvarande dialog om att det inte skett mycket inom laddinfra. Det är svårt att hitta platser att bygga på för att de ska vara lönsamt. Även att man arbetat aktivt med att få in lokalflis vilket har varit lyckosamt.

Hans Kristensson, TF VD Kungälvsbostäder, och Camilla Solbacken, ekonomichef Kungälvsbostäder, presenterar T2 (bilaga 3):

- Väsentliga händelser: anställt ny ekonomichef och VD
- Man har amorterat mer än man trodde, vid årets slut finns dock behov av upplåning vilket är kopplat till detaljplanearbetet, Sernekes konkurs har påverkat utifrån dubbla fakturor, lånebehoven förskjuts till 2027, 2028 och 2029

Hans Kristensson, TF VD Kungälvsbostäder, och Camilla Solbacken, ekonomichef, presenterar uppföljning av kommunfullmäktiges strategiska mål och informerar att (bilaga 3):

- Man anställer handledare och erbjuder sex ungdomar sommararbete – man hade kunnat ta in fler men de är svårt att hitta handledare, Stöttar Natur- och miljöboken – pedagogiska läromedel för Kungälvs alla mellanstadieklasser, Är en aktör i Hela människan, Stöttar kommunen med olika boenden, Sponsrar ett antal föreningar, Arbetar aktivt tillsammans med kommunen för att förebygga kriminella näringsidkare, Nära samarbete med kommunen gällande detaljplaner, Stötta kommunens arbete kring Kvinnor som lever i nära våld-relation

Närvarande för dialog kring upplevd otrygghet i Komarken. Den upplevda tryggheten går ofta upp och ner i undersökningarna och man har gjort insatser för att förbättra tryggheten.

Lars Petterson, VD BOKAB, presenterar T2 (bilaga 4):

- Väsentliga händelser: Man har anställt en ny medarbetar som tillträdde i september och kommer arbeta med projekt gällande detaljplaner, man har 12 detaljplaner på gång, man har besökt klasser på gymnasiet för att diskutera stadsutveckling,
- Försäljningen i Rollsbo förbättrat resultatet, finns enbart en planerad försäljning under 2026 vilket gör det svårt för att planera och sätta prognos framåt, prognosen för 2025 är bättre än budget
- Förutsättningar för den långsiktiga prognosen är god

Lars Petterson, VD BOKAB, presenterar uppföljning av kommunfullmäktiges strategiska mål (bilaga 4):

- Bland annat gör man mycket ombyggnation på äldreboenden, man bidrar med sponsring till olika idrottsföreningar, arbetar med säkerhet i skolan och stöttat företag
- Man behöver arbeta mer med hållbar samhällsutveckling

Vidare informerar man om långsiktiga projekt (bilaga 5):

- Flertalet detaljplaner på gång
- Rollsbo 3.0 inväntar att komma ut på samråd
- Kareby E6 tomt 1 AB är sålt

Vidare presenterar man arbetet kring häktet och visar illustrationsritningar, att man har dialog med andra verksamheter runt marken samt att man har en pågående dialog kring E6:an för mark till näringslivet.

Pia Jakobsson, ekonomichef, och Åsa Berglie, TF VD Kungälv Arena AB, presenterar Kungälv Arena AB:s T2 (bilaga 6):

- Bland annat informeras att bolaget har haft mer intäkter än budgeterat 2025 pga. en fastighetsreglering som dragit ut på tiden, bolaget köper tjänster i from av personal från kommunen, förändringar i balansräkningen hänförs till avskrivningar i Solbräcke
- Väsentliga händelser: besked från lantmäteriet avseende en fastighetsreglering, fortsatt uppbyggnad av bolaget, styrelsen har haft besök av externa kommunala bolag, startbeslut på markarbeten, utmaning är att man inväntar vattendom vilket man behöver för att fortsatt arbete
- Långtidsprognos: 2027 förväntas verksamhetsövergång avseende personal - i dagsläget hyrs kompetens in, prognosen på investeringsbudgeten beror på tillståndsprocesser, byggnationen av arenan i bolaget finansieras via aktieägartillskott via beslut i kommunfullmäktige

Vidare informerar man att styrelsen beslutat att ge ordförande i uppdrag att teckna avtal med ny TF VD som tillträder efter årsskiftet. Styrelsen har beslutat att rekrytera en intern TF VD under ett år med möjlighet till förlängning.

Miguel Odhner, ordförande Kungälv Arena AB, informerar att man kommer att bygga bolaget steg för steg.

Vidare informerar man att styrelsen haft strategidagar där man arbetat fram en tidslinje för bolagets fortsatta utveckling. Under styrelsemöten har man även arbetat med kommunikationsplan.

Pia Jakobsson, VD AB Kongahälla, presenterar AB Kongahällas T2 (bilaga 7):

- Det gemensamma arbetet inom koncernen: Utveckling av samordning och samarbete fortsätter, Gemensamt arbetssätt och struktur, Gemensamma arbetsytor för att skapa struktur, Ekonomisystem, Koncernredovisningssystem, Solceller i arenaområdet, Gemensamt inköpssystem och Informationssäkerhet
- Resultaträkning för moderbolaget: Prognosen är bättre än budget, BOKAB bidrar till överskottet, avkastning på totalt kapital ska upp till 4 % vilket Kungälv Energi är en stor del av
- Långtidsprognos: Man behöver arbete med avkastningen och hur man ska ta sig an detta framåt
- Investeringar och lånebehov: Kungälv Arena AB och Kungälv Energi AB har stora investeringar framåt

Koncerndialog

2025-10-08, 10.00-12.00

Miguel Odhner –ordförande AB Kongahälla
Anders Holmensköld –1:e vice ordförande AB Kongahälla
Gun-Marie Daun –2:e vice ordförande AB Kongahälla
Birgitta Jähnke – ordförande Kungälvsbostäder
Eva Irjasdotter Sjögren – vice ordförande Kungälvsbostäder
Fredrik Gullbrantz – ordförande Kungälv Energi AB, ledamot AB Kongahälla
Pierre Syrén – vice ordförande Kungälv Energi AB, ledamot AB Kongahälla
Mikael Malm – ordförande Bokab, ledamot AB Kongahälla
Thomas Loong – vice ordförande Bokab, ledamot AB Kongahälla
Lars Pettersson – VD Bokab
Pia Jakobsson – VD AB Kongahälla
Åsa Berglie – TF VD Kungälv Arena AB
Frida Engdahl – redovisningsansvarig AB Kongahälla och Kungälv Arena AB
Christina Gunnesby – redovisningsansvarig Kungälvs kommun
Hans Kristensson – TF VD Kungälvsbostäder
Camilla Solbacken – Ekonomichef Kungälvsbostäder
Karin Almgren – VD Kungälv Energi
Marie Streifert – Ekonomichef Kungälv Energi

Sekreterare: Sara Flytström

Dagordning:

- Strategisk samordning och gemensamt arbete i koncernen
- Fokus Kungälv Energi AB

Miguel Odhner, ordförande AB Kongahälla, för dialog om att bolagen behöver arbeta tillsammans med strategiska markinköp, intäkter och lånebehov och markägande för att kunna ta rätt beslut vid rätt tillfälle.

Pia Jakobsson, VD AB Kongahälla, och Åsa Berglie, kommande sektorchef för samhällsbyggnad, presenterar strategisk samordning och gemensamt arbete i koncernen:

- Pågående gemensamt arbete: Gemensam yta för att samla gemensamma mallar och dokumentation, Gemensamt system, Samarbetsytor/mötesforum för administrativ personal, Gemensamt arbete tillväxtfrågor och strategiska markinköp, Upphandling
- Investering och exploateringsbehov: det är stora summor pengar som ska investeras, stort lånebehov framöver, kommunen investerar mest, vi behöver arbeta tillsammans för att få till det bra

Vidare informerar man om kommunens arbetssätt portföljstyrning.

I portföljen ingår:

- Stora investeringar >5 mkr
- Det är projekt som bidrar till tillväxt
- Används när flera linjefunktioner berörs och samordning krävs
- Genom att utveckla arbetet synliggörs koncernbolagens större projekt i en gemensam planering – det handlar om att samordna, dela bilder och lyfta projekt med varandra

Förslag på strategisk planering tillsammans:

- Att bolagen ingår i en gemensam portföljstyrgrupp – vilket innebär att bolagen deltar i samhällsplaneringen och deras behov synliggörs i samhällsbyggnadsprojekten
- Att samplanering och koordinering vid stadsutveckling, detaljplaner och byggnationer utvecklas
- Det handlar bland annat om: upphandling som vi gemensamt har behov av, bostadsbyggande och tomtköer

Närvarande för dialog om att man ser positivt på förslaget kring gemensamt arbete. Kungälv Energi AB lyfter att planering och dialog om energifrågor och stadsnät behöver lyftas tidigt i processerna.

Vidare för man dialog om att man behöver samordna bostadsbyggandet och behovet av bostäder i Kungälv. Det handlar om vilka upplåtelseformer man ser behov av, prioriteringar kring intäkter, behov och möjligheter samt skapa gemensamma bilder kring detta. Markinköp behöver vara långsiktiga där man behöver se helheten utifrån kommunens tillväxt och utveckling, vi behöver se över planeringen för bland annat infrastruktur, bostäder och näringsliv. För att kunna leva upp till och omhänderta kommunfullmäktiges beslut behöver vi använda alla de verktyg vi har.

Vidare för man dialog om att det strategiska arbetet framåt berör koncernen tillsammans med Kungälvsbostäder.

Fokus Kungälv Energi AB

Karin Almgren, VD Kungälv Energi AB, och Marie Streifert, ekonomichef, presenterar fokus Kungälv Energi AB (bilaga 8):

- Fokus är hur man ska kunna leva upp till Energiplanen och kommunfullmäktiges strategiska mål
- Energifrågor i planeringsprocessen har varit en utmaning - vilket man ser att man kan arbeta mer tillsammans
- Desamma gäller laddinfrastruktur – man har ca 100 småladdare och 1 snabbladdare och en båtladdaren
    - Det är svårt att få bidrag där laddare redan finns
    - Det är svårt på landsbygden eftersom det också ska generera intäkter och vara lönsamt
- Man ser ett behov av att samarbete kring avlastning av elnätet för fjärrvärme
- Bolaget har sju effektmål
- Utifrån affärsplanen ser man över möjligheter och hot bland annat:
    - Möjligheter: kunden är störa möjligheten, teknikutveckling/effektivisering/automatisering
    - Hot: ökade kostnader, osäker omvärld, oväntade, negativa händelser som ger kundreaktioner

Vidare för man dialog om sju utmaningar.

Fjärrvärmes viktiga roll för uppvärmning samt avlasta elnätet - hur kan vi öka antalet anslutningar och få mer avsättningar för värmen som nu kan producera?

- Bland annat informerar man om: att det finns säljare som försöker få fler att ansluta sig, Den regionala utvecklingsplanen tar inte upp fjärrvärmen, Hade vi inte haft fjärrvärme hade man behövt bygga ut elnätet som hade varit överdimensionerat för att klara kallare väder, satsat på att öka flexibiliteten i produktionen

Elnätets investeringsbehov – omfattande behov av investeringar även under perioden 2026–2034. Hur frigör vi kapital? – förutsättningar, utmaningar och fokusområden för våra investeringar.

- Bland annat informerar man om: att kommunen växer, omfattande investerings- och reinvesteringsbehov, omställningen i samhället ställer krav på utbyggnad av elnätet för att undvika effekt- och kapacitetsbrist. Behålla kommunens konkurrenskraft.
- Lagrings- och flexibilitetstjänster kommer krävas, anslutning av produktion kommer öka – lagkrav för fastigheter att ha solceller
- Investeringsfokus: förstärkningar låg- och mellanspänningsnätet, nyanslutningar, exploateringar/utbyggnader samt samförläggning VA

Närvarande för dialog om taxor och dess belopp där man ser en utmaning i att öka taxorna.

- Kungälv Energis självfinansieringsgrad: man har ett lånebehov och det finns inte utrymme för att amortera inom de närmsta åren
- Dialog förs kring koncernbidrag
- Skulder i förhållande till eget kapital: hög belåning – det finns en hög investeringstakt i bolaget

Stadsnätets utveckling, säkerhetsmässiga möjligheter med mer samarbete och intresse av en datahall – förutsättningar, utmaningar och fokus för våra investeringar i stadsnätet

- Bland annat informerar man: Höga kostnader för att ansluta resterande fastigheter på landsbygd
- Behovet av datahallar ökar och förväntas öka pga. bland säkerhet, 5G och AI – ser behov av fortsatt dialog med kommunen kring behovet av datahallar
- Ökad konkurrens på tjänstenivå, höjda krav på säkerhet och reglering och ökade lagkrav från myndigheter
- Förslag på strategi för stadsnät och strategisk handlingsplan – inte beslutade än

Samarbete med kommunen:

- Återuppsatta regelbundna möten med kommunens representanter och SOLTAK, uppdatera kommunens existerande fiberförbindelse, se över strategi för olika tjänster och inplacering av SOLTAK, beställa nya förbindelser bl.a. för VA-verksamheten, nya äldreboendet

Ny EU-reglering – om gigabitinfrastruktur

- Möjligheter för kommuner i och med EU-lagen: Egen rådighet – säkerhet och Ekonomisk trygghet – affären
- det är viktigt att koncernen går i takt med dessa frågor

Förutsättningar, utmaningar och fokus för våra investeringar i Gatubelysning och laddinfrastruktur

- Förutsättningar: under 2027 är det förbjudet att använda kvicksilverlampor - vilket innebär att stor del av armaturbeståndet behöver bytas ut, fortsatt fokus på utbyte till LED för att få ner energikostnaderna, gemensam laddinfrastrukturplan med kommunen finns

Investeringar i förnyelsebar el/solceller, energilagring, och exempel värmelager

- Bygga värmelager – finns inte finansiering – vad man kan göra som inte har lika höga kostnader?

- Kommunens lokaler behöver se över vart man kan ha solceller

Kompetensutveckling

- Utmaning kring kompetensförsörjning
- Viktigt att behålla medarbetare och kompetens

KUNGÄLVS KOMMUN

Bolagsinformation 8 oktober 2025

KUNGÄLVS
KOMMUN

Agenda

08.00-08.20 Ekonomiska läget och trygg och rättvis arbetsmiljö

08.20-10.00 T2 samt utblick budget 2026, investeringsuppföljning och kommande lånebehov samt kommunfullmäktiges strategiska mål – 15 min per bolag

- Kungälv Energi
- Kungälvsbostäder
- BOKAB
- Kungälv Arena AB
- AB Kongahälla

KUNGÄLVS KOMMUN

Implementering av kommunfullmäktiges styrande dokument gällande trygg och rättvis arbetsmiljö (Dnr KS2024/2486-5)

KUNGÄLVS KOMMUN

Vision 2040 och ledord för Kungälvs kommun

”Kungälv är en plats där livskvalitet, trygghet och framtidstro går hand i hand. Här formas en hållbar framtid genom demokrati, delaktighet och jämlika möjligheter för alla.
Vi värnar vårt kulturella arv, stärker utbildning och välfärd, och bygger ett samhälle där människor vill bo – i dag och i generationer framåt.
Med mod och omtanke skapar vi ett Kungälv som håller – för alla, för alltid.”

Mod	Vi vågar tänka nytt, utmana det invanda och driva förändring – utifrån ett helhetsperspektiv.
Respekt	Vi bemöter varandra med värdighet, öppenhet och förståelse – utifrån allas lika värde och olikheter.
Medskapande	Tillsammans skapar vi värde – genom delaktighet, engagemang och gemensamt ansvar.

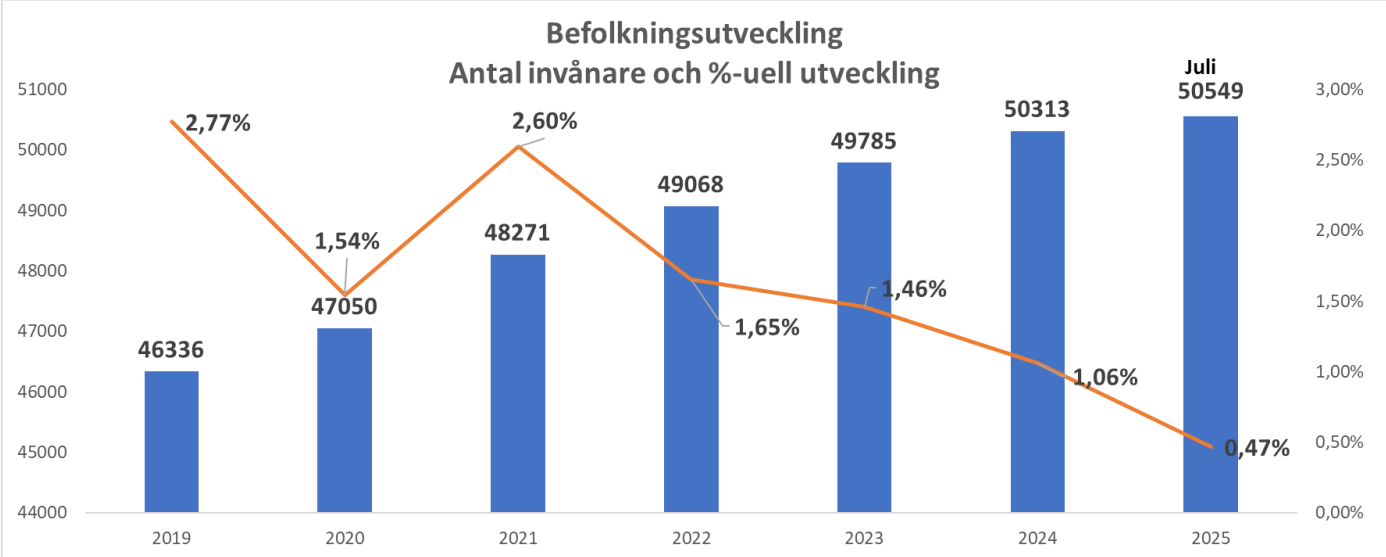

KUNGÄLVS KOMMUN

Läget efter sommaren – trögt i ekonomin

- Tillväxten i ekonomin är en besvikelsen och tar längre tid än beräknat
- Inflationen ligger kvar på en överraskande hög nivå landade i juli på 3%. Utfallet var högre än förväntat
- Inflationen drivs av ”semesterkonsumtion”
- Riksbankens mål är 2% och just nu ligger utfallet för inflationen över Riksbankens prognoser
- Bedömningen av marknaden är att inflationen kommer att minska under hösten
- Riksbanken förväntas inte sänka styrräntan idag och det är finns oenighet på marknaden om det kommer ske någon sänkning under hösten – RB öppnar för sänkningar
- Arbetslösheten fortsätter att öka.

KUNGÄLVS KOMMUN

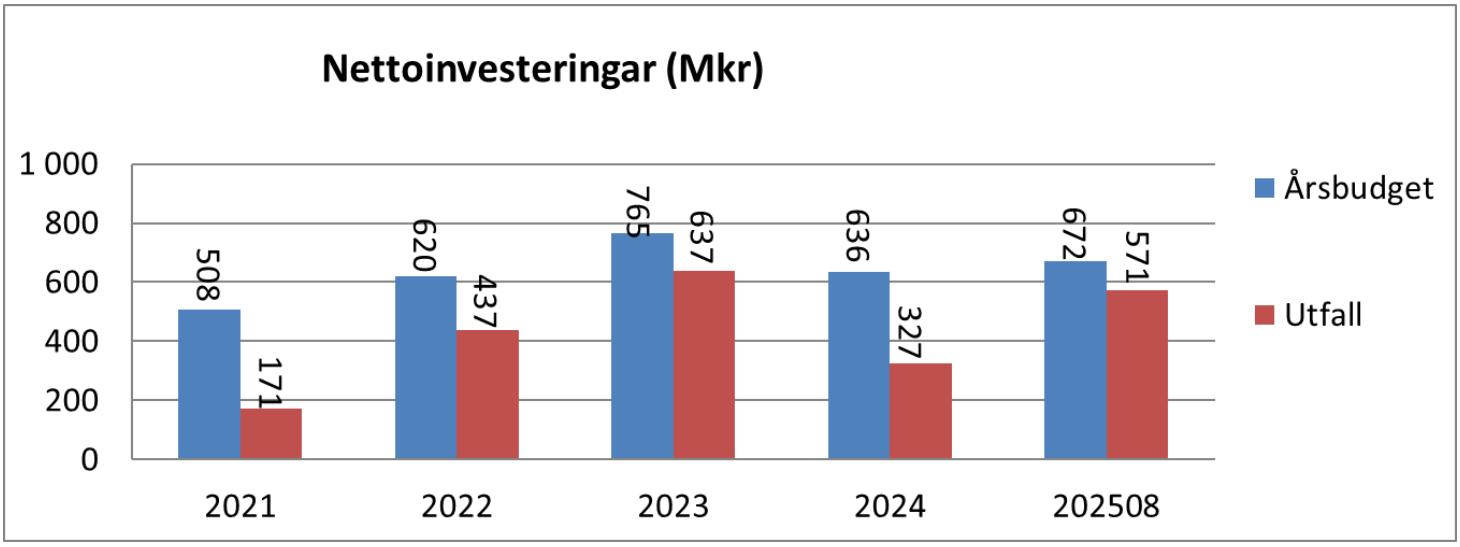
KUNGÄLVS KOMMUN

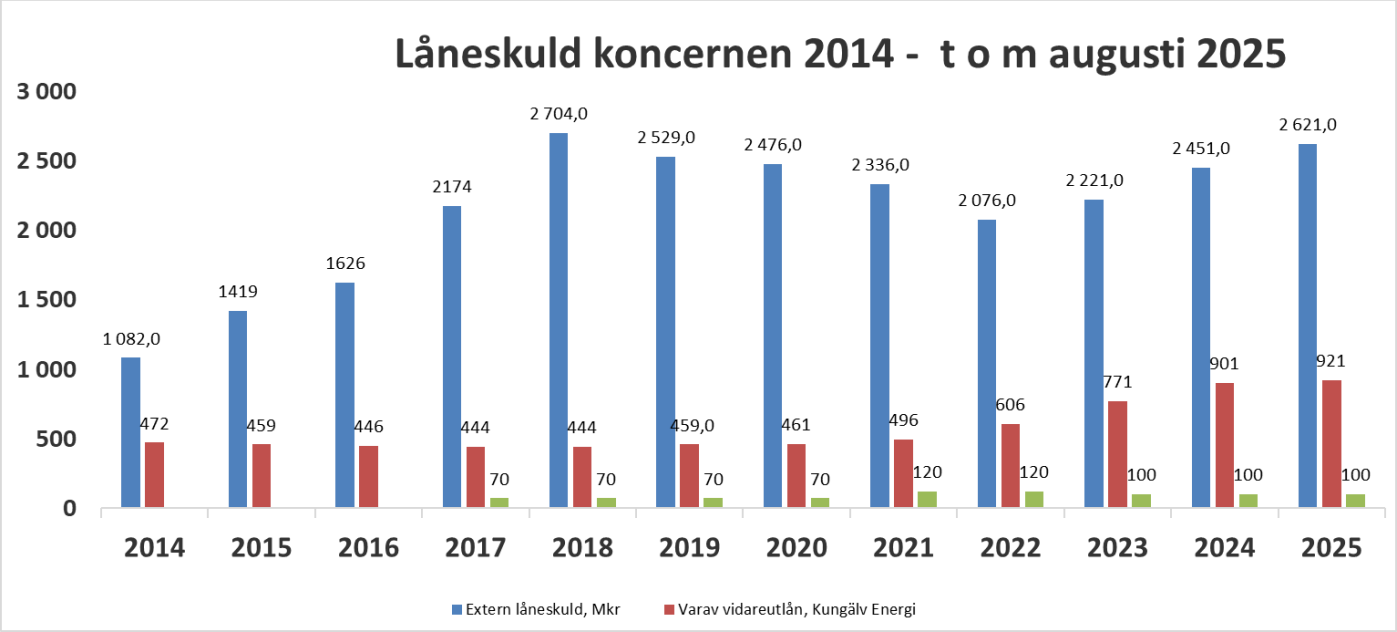
RESULTATPROGNOS T2 2025

Kommunen

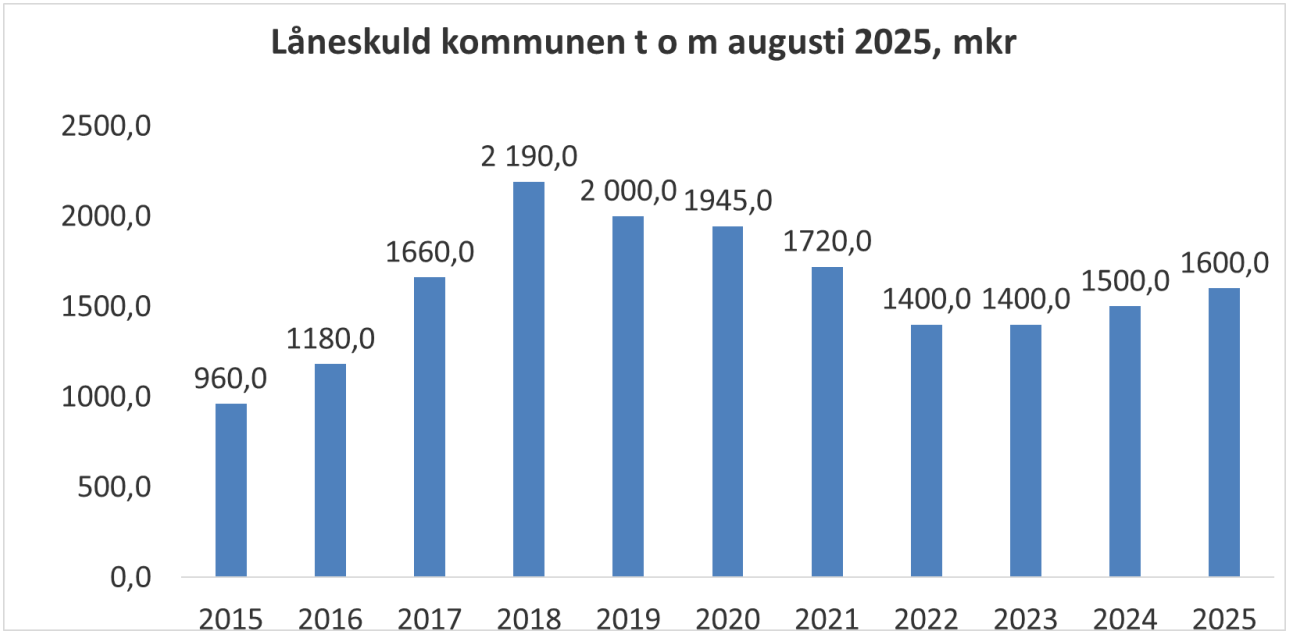
Mkr	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnad	-3624,8	-3 569,1	55,7
Reavinst/exploateringsintäkter	35,0	36,6	1,6
Skatter o statsbidrag	3736,2	3712,1	-24,1
Finansiella nettokostnader	-76,0	-66,3	9,7
Årets resultat	70,4	113,3	42,9

KUNGÄLVS KOMMUN

Låneskuld koncernen 2014 - t o m augusti 2025
3 000
2 500
2 000
1 500
1 000
500
0
1 082,0
472
1419
459
1626
446
2174
444
70
2 704,0
444
70
2 529,0
459,0
70
2 476,0
461
70
2 336,0
496
120
2 076,0
606
120
2 221,0
771
100
2 451,0
901
100
2 621,0
921
100
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
Extern låneskuld, Mkr
Varav vidareutlån, Kungälv Energi

KUNGÄLVS KOMMUN

KUNGÄLVS KOMMUN

Budget 2026

- Rambudget/budgetdirektiv i mars
- Förvaltningens verksamhetsplan – KS 15 oktober

KUNGÄLVS KOMMUN

Resultatbudget, mkr	2025 Budget	2026 Budget
Verksamhetens nettokostnader	-3384	-3504
Avskrivningar	-260	-277
Exploateringsintäkter	35	10
Verksamhetens nettokostnad	**-3609**	**-3771**
Skatteintäkter o generella statsbidrag	3736,2	3897
Finansiella nettokostnader	-85,3	-48
Årets resultat	**42**	**78**
Nettokostnadsökning	6,8%	4,5%
Ökning skatter och statsbidrag	4,8%	4,3%
Resultat/skatteintäkter	**1,1%**	**2,0%**

Kommunstyrelsen ram enligt beslut i KF

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunens förskola och skola

Kungälv ska tillhöra de 29 bästa skolkommunerna i landet vad gäller studieresultat, kvalitet och klok resursanvändning och vi ska bedriva verksamheterna i enlighet med lagar och förordningar

Kommunens förskolor och skolor präglas av trygghet, hög kvalitet och säkerhet

Vuxenutbildningen bidrar till efterfrågade utbildningar, ökad egenförsörjning och lägre arbetslöshet

I Kungälv skapar vi tillsammans bästa platsen att växa upp

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunens personal och organisation

Attraktivt att vara anställd i Kungälvs kommun

Att vara anställd för Kungälvsborna är ett stort förtroende som präglas av delaktighet och medinflytande, ett gott bemötande, god service och ett stort ansvar.

Kommunens verksamheters service, kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunens vård och omsorg

En trygg omsorg med valmöjligheter genom livet

Fler barn, unga och äldre, inklusive personer med funktionsvariation, deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv.

I Kungälv skapar vi tillsammans bästa platsen att växa upp

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunens stadsutveckling

KOMMUNENS NÄRINGSLIVSARBETE FRÄMJAR FÖRETAGSETABLERINGAR, FLER ARBETSPLATSER OCH FLER NYSTARTADE FÖRETAG.

FLER KUNGÄLVSBOR RESER KOLLEKTIVT TILL JOBBET.

PLANBEREDSKAP SKA FINNAS FÖR BOSTÄDER, BOENDE MED SÄRSKILT STÖD OCH SERVICE, VERKSAMHETSMARK OCH HANDEL

MINSKADE UTSLÄPP I LUFT OCH VATTENDRAG, ÖKAD BIOLOGISKT MÅNGFALD OCH MINSKAT KLIMATAVTRYCK

GRÖNARE STADSMILJÖ OCH KOMMUNDELAR

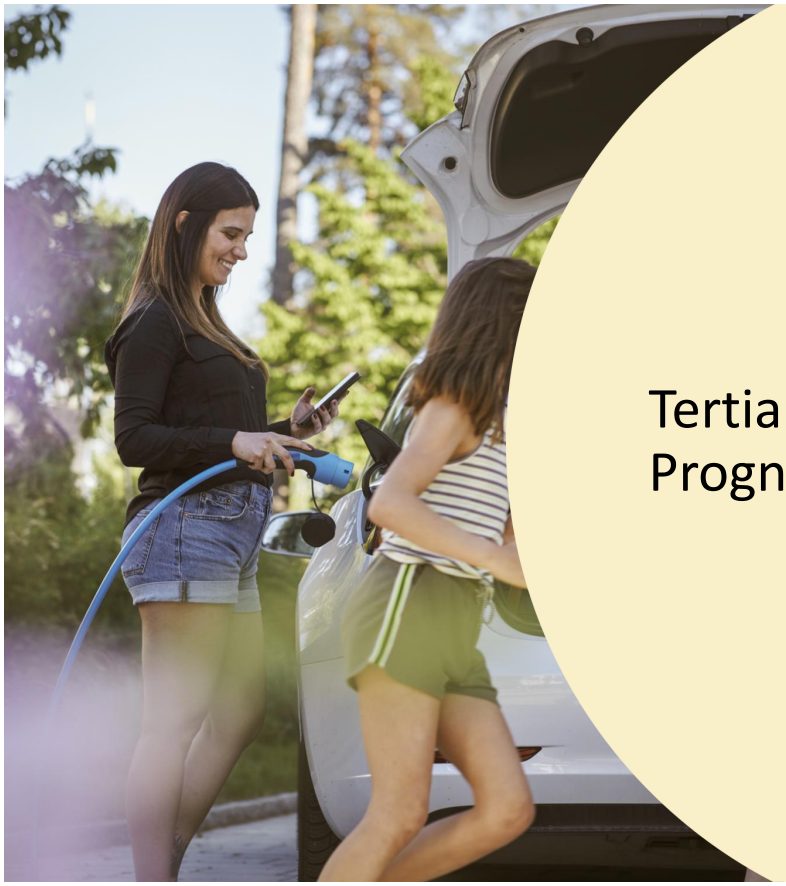
Några frågor?

KUNGÄLVS
KOMMUN

Bolagsinformation 2025-10-08

T2 samt utblick budget 2026, investeringsuppföljning och kommande lånebehov samt kommunfullmäktiges strategiska mål

Marie Streifert & Karin Almgren

Tertialbokslut 2 2025-10-08
Prognos 2 2025

KUNGÄLV energi

Resultat T2 och prognos 2 2025

Mnkr	Omsättning	Kostnad	Finans netto	Resultat efter finansiella poster	Budget efter finansiella poster	Budget 2025	Prognos 2 2025
Koncern	500	-453	-18	**28**	**32**	**48**	**45**
Kungälv Energi	222	-190	6	21	28	26	32
Kungälv Närenergi	189	-174	-22	10	3	19	13
Kungälv Energi Entreprenad & Service	89	-90	-3	-2	1	4	-1
Kungälv Energimarknad	0	0	0	0	0	0	0

Långtidsprognos 2025-2029

Bolag	Budget 2025	Prognos 2 2025	Budget 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Totalt 2025-2029
Kungälv Energi	26	32	31	34	32	33	**162**
Kungälv Närenergi	19	13	23	29	28	29	**122**
Kungälv Energi Entreprenad & Service	4	-1	2	2	2	1	**6**
Kungälv Energimarknad	0	0	0	0	0	0	**0**
Totalt resultat	48	45	56	64	61	63	290
Avkastning totalt kapital	4,2%	4,2%	4,5%	4,5%	4,2%	4,2%	4,3%

Investeringsprognos koncern 2025-2029

Mkr	*Budget 2025*	Prognos 2025	Budget 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Kungälv Energi	*114*	114	108	109	102	115
Kungälv Närenergi	*89*	41	78	98	42	36
Kungälv Energi Entreprenad & Service	*9*	16	19	11	7	7
Kungälv Energimarknad	*0*	0	0	0	0	0
Totala investeringar	*211*	**171**	**205**	**217**	**151**	**158**
Lånebehov		50*	100	120	80	80

*nylån H-25 beräkngas till 50 mnkr, (nylån tagna tidigare under 2025 är 40 mnkr)

Balansräkning - Kungälv Energi koncern mnkr

Tillgångar	2025-08-31	2024-12-31
Materiella anläggningstillg	1 549	1 518
Finansiella anläggningstillg	0,4	0,4
Omsättningstillgångar	144	165
Summa tillgångar	1 693	1 683

Eget kapital & skulder	2025-08-31	2024-12-31
Aktiekapital	25	25
Erhållna aktieägartillskott	380	380
Balanserat resultat	25	25
Periodens resultat	58	42
Summa eget kapital	488	472
Avsättningar	139	139
Obeskattade reserver	0	0
Långfristiga skulder	921	901
Kortfristiga skulder	145	171
Summa Eget kapital & Skulder	1 693	1 683

Nyckeltal koncern 250831

Mkr/%	
Nettoomsättning	401
Resultat efter finansiella poster	28
Soliditet	28,8%
Kassalikviditet	89,1%
Avkastning på totalt kapital	2,8%

KUNGÄLV energi

Kassaflöde 2025-2029

Kassaflöde Koncern Mnkr	Budget 2025	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Rörelseresultat före finansiella poster	74	74	86	95	96	101
Avskrivningar anläggningstillgångar	70	71	75	77	80	83
Finansetto	-26	-29	-30	-31	-34	-38
Betald inkomstskatt	-2	-2	-3	-3	-3	-3
Kassaflöde från den löpande verksamhete	116	113	128	138	138	143
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-211	-171	-205	-217	-151	-158
Förvärv av finansiella tillgångar						
Kassaflöde från investeringsverksamheter	-211	-171	-205	-217	-151	-158
Upptagna lån	70	90	100	120	80	80
Utbetald utdelning	-11	-11	-13	-15	-14	-15
Kassaflöde från finansieringsverksamhete	59	79	87	105	66	65
Årets kassaflöde	**-36**	**22**	**9**	**25**	**53**	**50**

KUNGÄLV energi

Uppföljning av KF:s strategiska mål
KUNGÄLV
energi

KUNGÄLVS KOMMUN

Våra bidrag till KF:s strategiska mål

- Tillgång till bredband
- Praktikplatser, sommarjobb
- Samarbete skolor
- Hög tillgänglighet produkter
- Minska digitalt utanförskap
- Trygghet och stöd, ex IoT
- Trygga utomhusmiljöer med anpassad belysning.
- Stödjer förenings- och kulturlivet genom bland annat sponsring.
- Aktiv part i Arena Kungälv samt i arbetet med att stärka platsvarumärket
- ”Vi håller vad vi lovar”, följer i kundundersökningar
- Relevant väl fungerande verksamhet
- Rimliga priser, samhällsnyttan viktig
- Öka våra kunders medvetenhet om förbrukningsmönster och hur de kan påverka sin energiförbrukning
- Naturlig samarbetspartner boende och inflyttande- infrastruktur och tjänster med hög tillgänglighet
- Koncernsamarbete, arbetar nära förvaltning och koncernens övriga bolag

KUNGÄLV energi

- Förverkliga energiplanen
- Bygga och främja förnybar energiproduktion
- Ansvarsfulla inköp och återvinning
- Resilient energiförsörjning
- Motståndskraftig och uthållig digital kommunikation

KF strategiska mål 2025	Resultatmål 2024-2025	Indikator/ nyckeltal	uppföljning T2
1. Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande och ett tryggare samhälle	Tillgång till bredband för kungälvsborna	* tillgänglighet bredband (99,88%) följer utlovade SLA:er. * 98% tillgång till 1 Gbit (mäts helår)	Tillgänglighet 99,97%
	* Samarbete med gymnasiet, högskolor och universitet * Ge möjligheter till praktik och examensarbeten	Ta emot minst 3 elever årligen samt engagemang i minst en skolas utbildning/ ledningsgrupp	pågår
2. En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet	Bidra med meningsfulla arbetsuppgifter till personer i exempelvis Daglig verksamhet.	Skänker kabelskrot samt anlitar för städning gård Byggmästaregatan	pågår
	Underlätta digital utveckling inom trygghet och stöd	Äldreboenden har tillgång till Kungälvspaket "Kollektiv kommun)	2 hem idag, 1 tillkommer Q1 2026, ytterligare 1 under 2026.
3. Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt fritids- och kulturliv	Skapa trygga utomhusmiljöer med anpassad belysning.	Beslutade projekt genomförda	pågår
2025-10-08	Stödja barn- och ungdomsidrotten samt kulturlivet via sponsring	Alla Kungälvs ungdomsföreningar som ansökt får ett bidrag. Stödja minst 2 kulturella aktiviteter	pågår

2. En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet

Underlätta digital utveckling inom trygghet och stöd

Kungälvspaket ”Kollektivt Kommun” erbjuds till alla Service-, Äldre- och LSS boenden.

Internet 100/100 Mbit:

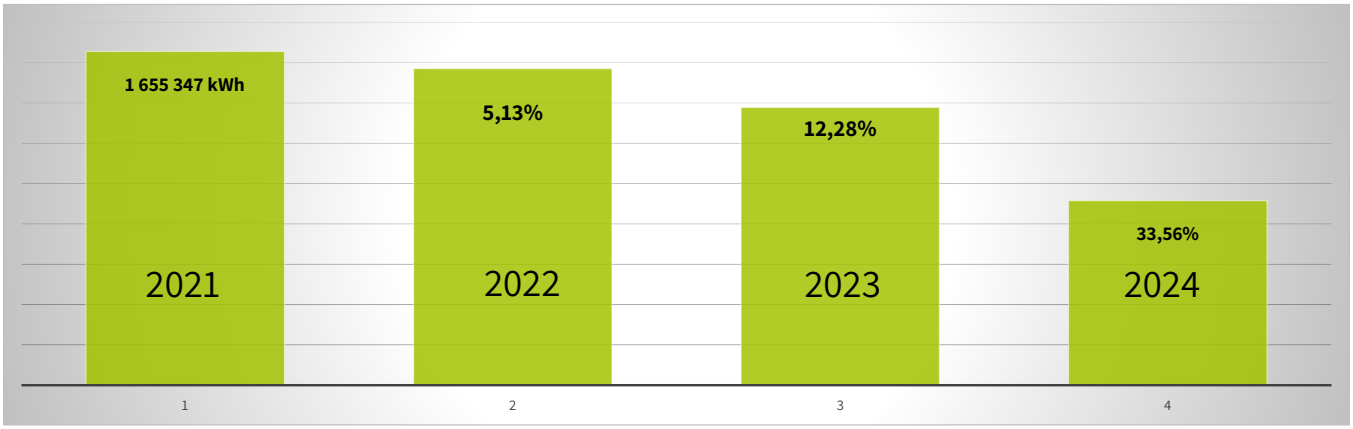
TV Must carry paket:

Service: Kundtjänst för hjälp - ETT telefonnummer
Hjälp på plats av tekniker vid behov
Utbildning av personal för att lösa enklare problem
Uppstartshjälp Internet och TV tjänster på plats
Personlig guidning vid köp av tilläggspaket

Belysningsprojekt 2025

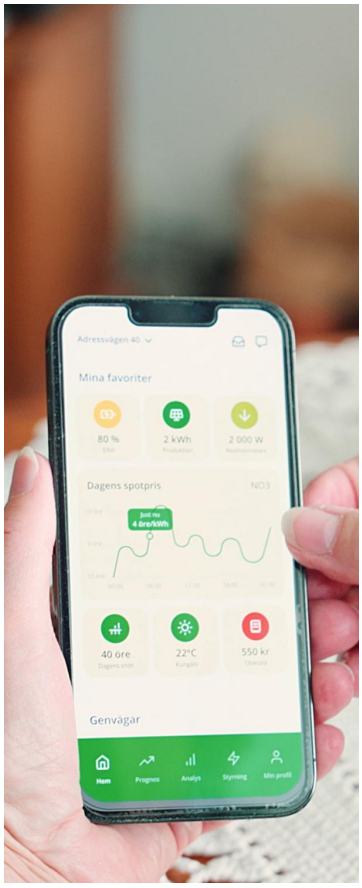
Projektnummer:	Projektnamn:	Kommentar:
100187	Tveten-Fontin GC etapp 2	Ombyggnad av belysning så den anpassas för gc-banan
100119	Ombyggnad av bel. Kongahällag-Christtian IV väg	Reinvestering av nya bel-stolpar samt armaturer längs Kongahällag.-Christian IV´s väg
100211	Reinvestering armaturbyte GB4 komarken	Reinvestering av nya armaturer till led, i samband med detta en översyn av armaturtyper.
100188	Nordmanna aktivitetspark	Belysning av ny aktivitetsspark med styrning som anpassas till aktivitetstyp.

Elförbrukning gatljus mellan 2021-2024

Minskning elförbrukning år 2021-2024 uppgår till 33,56%
Orsak: byte till LED

KF strategiska mål 2025	Resultatmål 2024-2025	Indikator/ nyckeltal	uppföljning T2
4. Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen	Vi har en nära relation med våra kunder så att vi bättre förstår och kan möta deras behov	Utveckling kundnöjdhet , Utveckling kundens upplevelse av vårt hållbarhetsarbete	Utsett kundansvariga för våra största kunder, säljarna är spindlar i nätet.
	Ny undersökningsmetod av kundnöjdhet införd där vi får pålitliga och kontinuerliga data.	ny kundenkät genomförd	ny kundenkät beslutad och mätning beställd
	Vi har ökat våra kunders medvetenhet om förbrukningsmönster och hur de kan påverka sin energiförbrukning	Minst 4000 kunder är aktiva app-användare	3800 aktiva användare av APP, info om effekttariff mm pågår enligt plan
	Modern hemsida (samarbete i kommunen)	Ny hemsida i drift	pågår
	Utveckla kommunikationen internt mellan våra verksamheter, bland annat genom att praktisera i varandras verksamheter.	Andel som genomfört praktik minst 95%	pågår enligt plan
	Ny modell för medarbetarsamtal införd	Index från medarbetarenkät, ex ENPS (ambassadörskap), HME Motivation, HME Ledarskap samt HME Styrning. Även återhämtning, arbetsbelastning, kunskap och utveckling, stöd och gruppdynamik mäts.	eNPS: 26 (18) HME Motivation: 76,2 (75,8) HME Ledarskap: 81,5 (80,4) HME Styrning: 71,8 (72,8)
	Utvecklat Kungälv-Energi skolan, lagt till en årlig del med fokus kultur och värdegrund		Kultur och värdegrund på årets kick-off
	Minskat sjukfrånvaron till kort 2% lång 4,0 %, totalt 6,0 %	Sjukfrånvaro (rullande 12 månader)	3,70%
	Ännu säkrare arbetsmiljö	(Mäts genom: 0 olycksfall, få tillbud och ökande antal riskobservationer	2*/ 3/ 11 (0 olycksfall med frånvaro)
	Genomför en riktad arbetsmiljöinsats i respektive verksamhet- utifrån medarbetarnas behov (starta med enkät)		(Arbetsmiljövecka Byggmästaregatan samt Energivägen
	Koncernen Kungälv Energi har en lönsamhet som motsvarar en avkastning på 4% totalt kapital över en 5års period. 2025 är budgeterat med en avkastning på 4,8%. Soliditetskrav på minst 25%	Rörelseresultat, totalt och per verksamhet, avkastning, kassaflöde, soliditet, investeringsvolym, prognos och kalkyler projekt	Långsiktigt mål följs men risk att vi ej når avkastningskrav 2025
	Systemstöd för att säkerhetsställa och effektivisera uppföljning ekonomi samt budgetprocess.		Pausat upphandling av budgetverktyg då det kan bli ett gemensamt med kommunen. Implementering Unit4 ERP pågår
	Infört hållbarhetsredovisning enligt CSRD (2025/ 2026 beroende på omsättning i ABK koncern)		pausad, vi jobbar med VSME tills lagar klara

Appen – Mitt Kungälv Energi

- Just nu 3 800 användare i appen, mål på 4 000 under 2025.
- Stadig tillväxt av kunder som använder appen regelbundet
- Utökad annonsering för appen digitalt på kungalvsposten.se
- Kommer hjälpa kunderna att ha koll på sin effekt (nya funktioner läggs till inom kort)

KUNGÄLV energi

Mitt Kungälv Energi Kontakt Kundo Mina sidor Sök Meny

Ny webbplats

Välkommen till Kungälv Energi

Borta bra men lokal el bäst - Din drivkraft. Alldeles runt hörnet

Vad vill du göra idag?

Ange sökord

Teckna elavtal | Felanmälan | Flyttanmälan | Kundo | Pågående elavbrott | Driftstörningar

Innehåll

Teckna elavtal

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing

Jag ska flytta

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing

Driftinformation

2025-10-07
Avbrott 2025-10-07 09:00 - Elnät (Hålta)

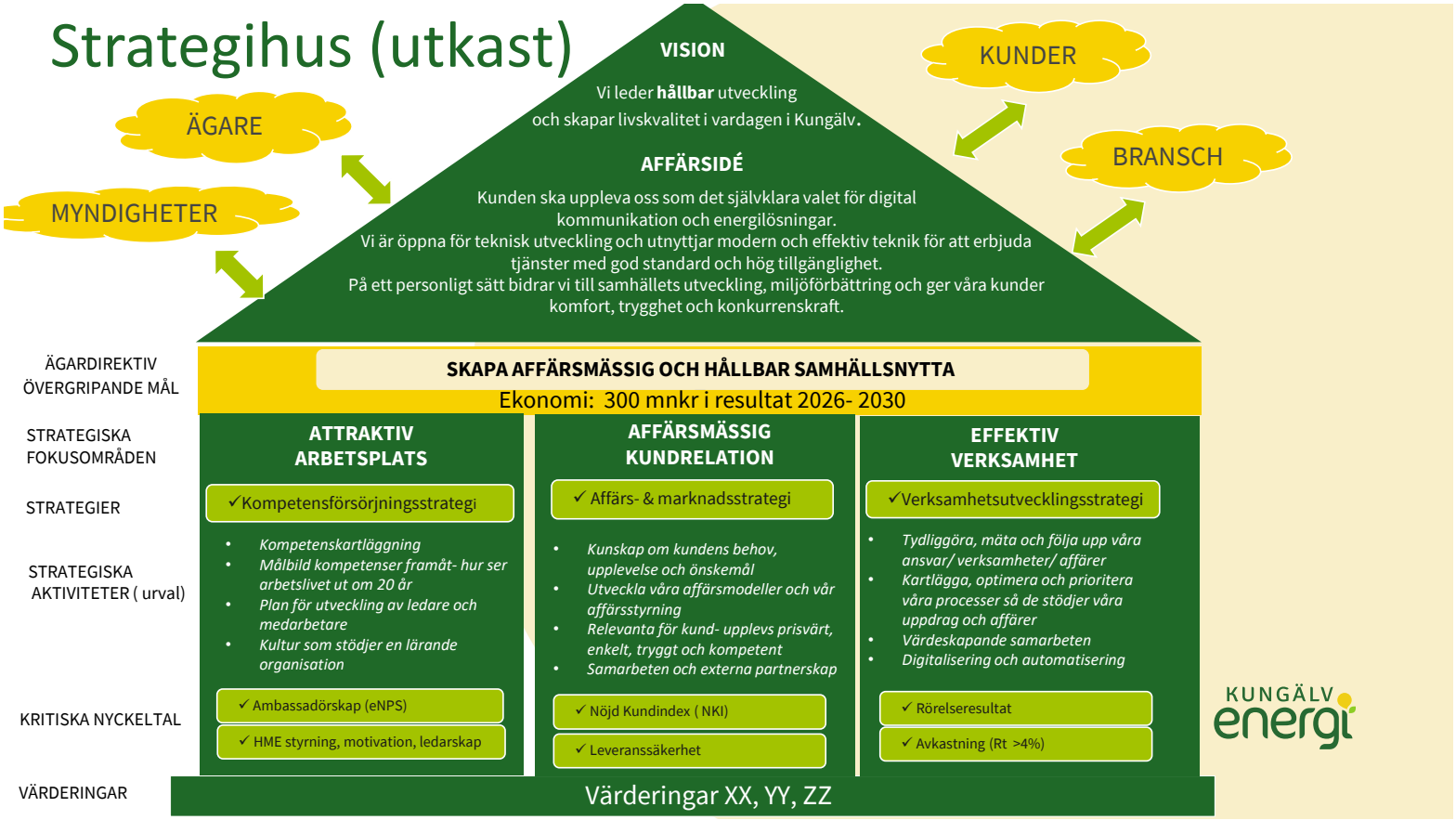
2025-10-02

Medarbetarenkät

Område	2025	2024	Kommentar
deltagare	96%	99%	
totalpoäng	74	-	Nytt nyckeltal 2025
eNPS*	26	18	
Värde på frågeområden	3,8-4,2	3,7-4,1	
HME	76,2 (motivation), 81,5 (ledning), 71,8 (styrning)	75,8 (motivation) 81,0 (ledning) 72,8 (styrning)	
Likabehandling	4,2	4,2	

- *eNPS* = Employee Net Promotor Score (mått på medarbetarens lojalitet och engagemang)*

Strategihus (utkast)

Vår ledarskapskompass

Vi agerar med mod

Vi skapar tydlig riktning

Vi bygger tillit

För att lyckas med vårt uppdrag som ledare har vi ett antal riktlinjer som beskriver ett förväntat ledarskap, vi benämner det vår ledarskapskompass.

Denna kompass hjälper till att skapa en gemensam förståelse för vad som förväntas av ledare och hur de ska agera för att uppnå verksamhetens mål.

Kompassen ska ses som ett komplement till våra värderingar.

KUNGÄLV energi

Arbetsmiljörapport per 20250831

	2025 0831	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Tillbud	3	9	11	6	12	11	12	13	10	14	4
Arbetsskador (ingen frånvaro)	2	1	2	4	1	8	5	6	2	0	0
Arbetsskador (med frånvaro)	0	0	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Riskobservationer	11	15	11	2	7	6	18	31			
Övertid, h	2230	4036	3378	3321	3196	3342	3566	3806	3815	3457	4066
- per person och år*	23	44	38	52	50	53	57	60	63	60	71
Sjukfrånvaro,% rullande 12	3,7**	5,1	5,5	6,7	3,4	4,1	3,5	6,4	6,9	6,2	6,1
- korttid % Dag 1-14 / 1-59	1,9	1,7	1,9/--	2,5/3,0	1,6/1,8	--/2,1	--/2,0	--/4,1	--/3,6	--/2,6	--/2,1
- långtid % Dag 15- / 60-	1,8**	3,4	3,6/--	4,2/3,7	1,8/1,6	--/2,0	--/1,5	--/2,3	--/2,3	--/3,6	--/4,0
Antal anställda	103	105	100	98	90	84	82	78	72	68	67
Personalomsättning % rullande 12	5,7	4,9	6								

KUNGÄLV energi

Väsentliga VSME hållbarhetsparametrar

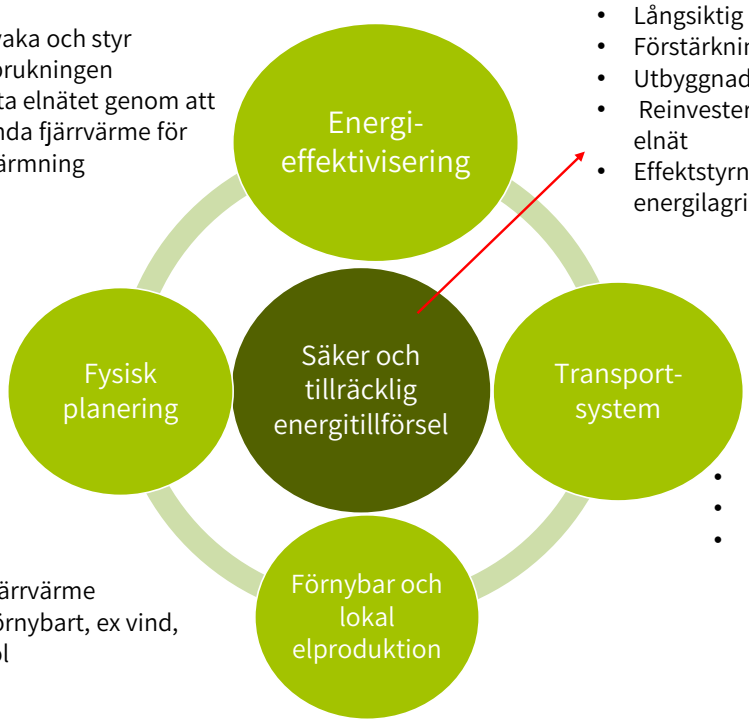
Kod	Punkt	Ämne	Hållbarhetsfråga	Summan av poäng- positiv påverkan	Summa av poäng - negativ påverkan	Summa av totala poäng per hållbarhetsfråga	
B3	29	Energi och växthusgasutsläpp	Elförbrukning – förnybar (MWh)- andel	10	12	22	
B3	30	Energi och växthusgasutsläpp	Scope 1 Direkta utsläpp (ton CO_2e enligt GHG-protokollet)	0	12	12	
B5	33	Biologisk mångfald	Rapportera antal anläggningar nära biologiskt känsliga områden	5	6	11	
B3	29	Energi och växthusgasutsläpp	Bränsleförbrukning (MWh) För transport respektive produktion	0	12	12	
B6	35	Vatten	Totalt vattenuttag inom verksamheten (m^3)- totala	15	7	22	
B7	38	Resursanvändning, cirkulär ekonomi och avfall	a) Total årlig avfallsmängd – icke-farligt (ton)- begränsa till det som uppstår vid anläggningar och kontor	5	5	10	
B7	38	Resursanvändning, cirkulär ekonomi och avfall	a) Total årlig avfallsmängd – farligt (ton)	0	10	10	
B8	39	Arbetsstyrkan – Allmänt	b) Könsfördelning (antal män/kvinnor/icke-binär)	12	0	12	
B9	41	Hälsa och säkerhet	a) Olycksfrekvens med frånvaro (per 100 anställda)	15	9	24	
B10	42	Lön, fackligrepresentation och utbildning	b) Löneskillnader mellan kvinnor och män (frivilligt om <150 anställda, obligatoriskt från 2031 om ≥100)	0	7	7	
B10	42	Lön, fackligrepresentation och utbildning	c) Andel anställda med kollektivavtal- ej aktuellt utvärdera	0	0	0	
B10	42	Lön, fackligrepresentation och utbildning	d) Genomsnittliga utbildningstimmar per anställd, uppdelat på kön- *steg 2*	0	0	0	

KUNGÄLV energi

KF strategiska mål 2025	Resultatmål 2024-2025	Indikator/ nyckeltal	uppföljning T2
5. Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen	Effektiv optimerad process vid samförläggningar av infrastruktur inom kommunen		pågår
	7a. Bygga och främja mer fossilfri produktion i kommunen, ladd-stationer, flexibilitetstjänster mm (se affärsplan sol och ladd).	•Andel lokal förnybar produktion i Kungälvs kommun*	* solceller (1MW) byggs på arenan, *solcellsfält Munkegärde utbyggt *energilagring i form av batteri utreds av KNE. * installerad effekt sol i nätet= 33 MW
6. Att driva en ansvarsfull miljö- och klimat-politik för en mer hållbar framtid	7b. Öka andelen fastigheter som värms upp med vår fossilfria fjärrvärme kontra eluppvärmning. (kvot effekt el o fv)	* Minskning av el-effektens temperaturberoende genom bibehållen och ökad fjärrvärme där det är möjligt*	Uppföljning av timvärden inkl. maxvärden vinter 2024-25 Elnät visar en lägre temperaturkänslighet. Vid -16 grader kan det röra sig om så mycket som 4 MW lägre last jämfört med 2022 och 11 MW lägre last jämfört med 2021 (innan första elprischocken)
	7c. Vår drivmedelförbrukning av fossila bränslen har en nedåtgående trend för att ha upphört helt till 2030*	Vår drivmedelförbrukning av fossila bränslen skall ha en nedåtgående trend.	83% pga att vi inte fick våra bränslekort på rätt bolag i årsskiftet. Helår 2024 94%. Arbetarför att klara målet på helår
	8a. Ta fram en strategi för hållbarhetsmål i Kungälv Energi som kan kommuniceras ut (del av CSRD)	Fastslagit Kungälv Energis hållbarhetsmål.	
7. Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning	Digitalisering eller automatisering av minst 3 arbetssätt/ processer under 2025	minst 3 processer under 2025	Klara digitala initiativ: Digitalt arbetssätt för alla verksamheter, Integration Spårbarhet Viol3 Värme, Digital Resebyrå HR, Direkt beställning i Cesar2 Stadsnät, Ärendehantering i Lime Värme
	Ett första projekt inom Automatisering genomfört vilket lett till minskade kostnader är genomfört 2025	ett projekt genomfört	Digitalt arbetssätt i fält för alla verksamheter (elnät 2024, fiber Q2 2025)
	Vår verksamhet klarar en samhällsstörning enligt nationella föreskrifter		pågår
	Övat på krishantering så att vi känner oss trygga inför kommande krisar	•Uppdaterade beredskaps- och krisplaner samt genomförda	

Energiplanens strategiområden för att lösa energiförsörjningen

- Övervaka och styr elförbrukningen
- Avlasta elnätet genom att använda fjärrvärme för uppvärmning

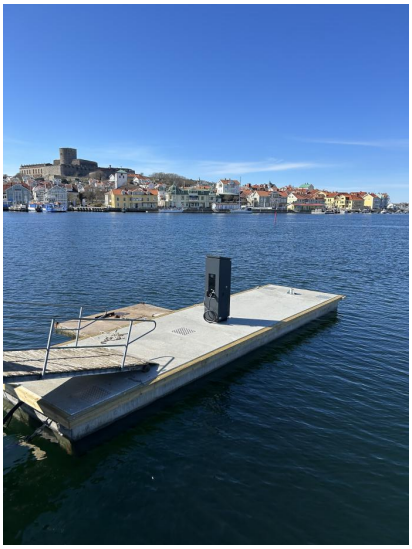
- Långsiktig planering med regionnätsägare
- Förstärkning befintligt lokalt elnät
- Utbyggnad för exploateringar
- Reinvestering och underhåll befintligt elnät
- Effektstyrning, efterfrågeflexibilitet och energilagring

- Energifrågor i planeringsprocessen

- Laddinfrastruktur
- Fossilfria fordon
- Miljökrav vid upphandling

- Fjärrvärme
- Förnybart, ex vind, sol

KUNGÄLV energi

Nu är den invigd och i full drift!

Den är installerad med Chargenode som den första laddaren i vår omställning av laddoperatör.
Tidigare hade inte Chargenode någon koppling med tillverkaren Compleo.
Men eftersom utvecklingsteamet på Chargenode verkar för att kunna integrera så många fabrikat som möjligt fick vi löst integrationen med en extern kortläsare som sitter på en pelare bredvid snabbladdaren.

Incharge kunde inte lösa integrationen fast dom har lösningen i Tyskland.
(Inget certifikat i Sverige fick vi som svar)

Även pontonen är ny och bredare samt anpassad från fabriken med kanalisation och fundament till laddaren.

Vi valde att testa Compleo Cito 500 eftersom snabbladdaren har laddning för både AC och DC vilket är lite unikt och möjliggör för olika båttyper.

ChargeNode
Power to all

EU-projekt med fokus på grön omställning
go:LEIF är en del av Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak-programmet och pågår mellan 2023 och 2025. Projektet syftar till att främja den gröna omställningen genom elektrifiering, smart teknologi och hållbara affärsmodeller. Kungälvs kommun bidrar med både finansiering och personalresurser, och får stöd för 60 % av kostnaderna för installationen av snabbladdaren. Tillsammans med Kungälv Energi och andra projektpartners arbetar kommunen för att utveckla laddinfrastruktur längs kusten och sprida kunskap om elbåtsteknik och laddning.

KUNGÄLV energi

Kungälv Energi
13 oktober kl. 11:12 ·

Kungälv Energi vill producera mer lokal fjärrvärme: Ge oss din flis

För att producera den värme och el som försörjer kommunen hoppas vi inför den här vintern kunna samla in mer lokalt flisat trä.

Vid kraftvärmeverket intill återvinningscentralen i Munkegärde produceras 100% fossilfri värme med hjälp av träflis bestående av grenar och toppar (så kallat grot) samt spån och bark. Nu vill vi komma i kontakt med fler lokala leverantörer av flis.

Ge oss din flis - vill du svara på vår efterlysning av mer lokal flis hittar du kontaktuppgifter och mer info på vår hemsida kungalvenergi.se

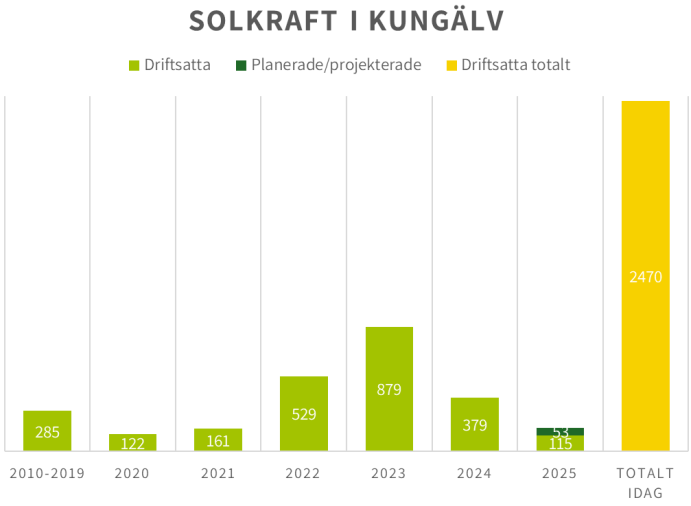

Flisjakten

- Samarbete med lokala entreprenörer
- Riktad till lokala markägare
- Mindre röjningar
- Åkerkanter, tomter
- 20 m3 (en halv container)
- Ta vara på lokala resurser och minska transporter.

KUNGÄLV energi

Utveckling Solkraft 2010-2025

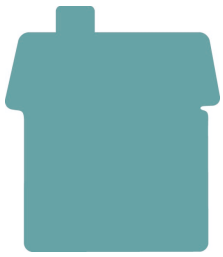
Installerad effekt sol 2025-09-23

Månad	Installerad effekt	Varav KE:s anläggningar	Antal driftsatta totalt
2024-10-07	29,9 MW	0,95 MW	2288
2025-09-23	33 MW	1,1 MW	2470

Frågor?
EL SOM ÄR BRA
FÖR DIG OCH
JÄTTEBRA FÖR
KUNGÄLV.

Tertialbokslut
Kungälvsbostäder
T2 + P2
2025-08-31
Välkommen!
Kungälvs-
bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Väsentliga händelser

Vi har under våren avyttrat fastigheten Kyrkan 2. Försäljningen är en effekt av styrelsens beslut att avyttra kommersiella fastigheter som inte ingår i vår kärnverksamhet. Försäljningslikviden uppgick till 7,6 Mkr.

Ny vd är anställd och börjar den 22 November.
Ny ekonomichef är anställd och börjar den 15 December.

Detaljplanearbete Fontin och Floraparken/Blåsippan pågår.

Visionsarbete tillsammans med kommunen avseende Sparven 1.

Renoveringen i Fontin är i slutfasen efter försening ca 6 månader på grund av Sernekes konkurs.

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Förenklat resultat och prognos

Mkr	Intäkter	Kostnader	Finansnetto	Resultat efter finansiella poster	Budget 2025 (helår)	Prognos 2025 (helår)
Kungälvsbostäder	**181,8**	**-143,0**	**-9,0**	**29,8**	**14,0**	**21,3**

Kommentar till prognos om den avviker från budget
Prognostiserat resultat överstiger budget med 7,3 Mkr, varav 6,3 Mkr avser resultat försäljning fastighet. Intäkter överstiger budget med 6 Mkr, Underhållskostnader överstiger budget med 9 Mkr och finansnettot är 2 Mkr lägre än budget.

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Balansräkning

TILLGÅNGAR (Mkr)	2025-08-31	2024-12-31
Materiella anläggningstillgångar	1 218,0	1 233,4
Finansiella anläggningstillgångar	0,1	0,1
Omsättningstillgångar	65,1	59,0
SUMMA TILLGÅNGAR	**1 283,2**	**1 292,5**

EGET KAPITAL OCH SKULDER (Mkr)	2025-08-31	2024-12-31
Bundet eget kapital	107,9	107,9
Balanserat resultat	375,6	344,4
Periodens resultat	29,8	31,2
Summa eget kapital	**513,3**	**483,5**
Obeskattade reserver	1,3	1,3
Avsättningar	59,7	59,7
Långfristiga skulder	634,0	672,0
Kortfristiga skulder	74,9	76,0
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	**1 283,2**	**1 292,5**

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Nyckeltal

Mkr/%	2025-08-31
Nettoomsättning	181,8
Resultat efter finansiella poster	38,8
Soliditet	40,1%
Kassalikviditet	9,2%
Avkastning på totalt kapital	3,1%

Om samtliga låneskulder skulle redovisats som långfristiga skulder är kassalikviditeten 86,8 % jämfört med ovan 9,2 %. Avkastning totalt kapital är 2,4 % jämfört med ovan 3,1 %.

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Nyckeltal – Finansiellt styrkort

FINANSIELLT STYRKORT					
	MÅL i Finanspolicyn 2025	**Prognos T2 2025**	**Prognos T1 2025**	**Budget 2025**	**Utfall 2024**
Direktavkastning	6,3%	7,4%	7,3%	7,6%	7,4%
Belåningsgrad	≤ 65%	52,6%	53,0%	52,6%	54,7%
Soliditet	33% >20%	39,3%	39,0%	39,9%	37,5%
Avkastning på eget kapital	2,8%	4,3%	4,2%	2,8%	8,1%
Likviditet, tkr	30 000	30 260	30 926	30 102	47 405
Överskottsmål	10%	7,8%	7,6%	5,3%	15,2%

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Långtidsprognos

Mkr	Budget 2025	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Kungälvsbostäder	14,0	21,3	13,0	12,0
Totalt resultat	**14,0**	**21,3**	**13,0**	**12,0**
Avkastning på totalt kapital	**2,3%**	**2,7%**	**2,2%**	**2,1%**

Avkastning på totalt kapital = (rörelseresultat + finansiella intäkter)/balansomslutning

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Investeringsbudget och prognos

Mkr	Prognos 2025	Budget Prognos 2026	Budget Prognos 2027	Utblick Prognos 2028	Utblick Prognos 2029
Fastighetsprojekt	15,2	11,4	11,4	11,4	11,4
Större fastighetsprojekt som ingår i VP	33,3	38,3	66,0	51,9	80,5
Fastighetsutveckling	11,0	18,4	67,0	210,0	300,0
Inventarier	4,2				
Summa totalt	**63,7**	**68,1**	**144,4**	**273,3**	**391,9**
Investeringsbudget totalt*	**66,8**	**72,0**	**251,0**		
Lånebehov	**-20,0**	**0,0**	**80,0**	**205,0**	**323,9**

* Beslutad av styrelsen nov 2024

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Budgetram

Mkr	Budgetram 2026	Budgeram 2027	Budgetram 2028	Utblick 2029
Fastighetsprojekt	11,4	11,4	11,4	11,4
Större fastighetsprojekt som ingår i VP	34,7	66,0	32,3	100,0
Fastighetsutveckling	15,0	61,0	171,0	255,0
Inventarier				
Summa totalt	**61,1**	**138,4**	**214,7**	**366,4**
Investeringsbudget totalt	**61,1**	**138,4**	**214,7**	**366,4**
Lånebehov	**0,0**	**70,7**	**147,0**	**296,4**

Budgetramarna är framtagna av förvaltningsledningen. Styrelsen beslutar om Budget för 2026 samt Budgetprognos för 2027 och 2028 i november 2025.

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kassaflödesanalys med lånebehov

Kassaflöde (Mkr)	Budget 2025	Prognos T2-2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Kassaflöde från den löpande verksamheten	54,2	56,1	64,0	64,0	64,0	64,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-77,9	-53,3	-68,1	-144,4	-273,3	-391,9
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-18,0	-20,0	4,1	80,4	209,3	327,9
varav amortering	*-18,0*	*-38,0*				
varav upplåning		*18,0*	*0,0*	*80,0*	*205,0*	*323,9*
Årets kassaflöde	**-41,7**	**-17,2**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Likvida medel vid årets början	71,8	47,4	30,1	30,1	30,1	30,1
Likvida medel vid årets slut	**30,1**	**30,2**	**30,1**	**30,1**	**30,1**	**30,1**

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

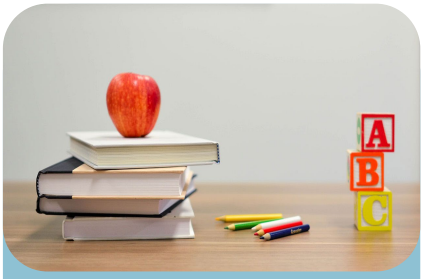
Långtidsprognos- Tidigare rapporterad

Mkr	Budget 2025	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Kungälvsbostäder	14,0	21,3	13,0	12,0		
Totalt resultat	**14,0**	**21,3**	**13,0**	**12,0**	**0,0**	**0,0**
Avkastning på totalt kapital	**2,3%**	**2,7%**	**2,2%**	**2,1%**		

Avkastning på totalt kapital = (rörelseresultat + finansiella intäkter)/balansomslutning

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

Ge goda förutsättning för livslångt lärande

- Vi anställde en handledare och erbjöd 6 st. sommarungdomar jobb i vår utemiljö
- Vi stöttar Natur- och Miljöboken - pedagogiska läromedel för Kungälvs alla mellanstadieelever inom natur, miljö och en hållbar utveckling

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet

- Vi är en aktör i Kontakten/Hela människan
- Vi stöttar kommunen med olika typer av boenden, samt fångar upp dessa behov vid nyproduktion
- Deltar i kommunens arbete med vräkningsförebyggande arbete

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

Ge möjlighet till en aktiv fritid för alla åldrar

- Vi sponsrar ett antal föreningar för att många ungdomar ska kunna vara fysiskt aktiva på fritiden. (FC Komarken/Futsal, IFK Kungälv, IK Kongahälla, Kungälvs HK samt Kungälvs OK)

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

Alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv

- Kontakten/Hela Människan
- 21 februari 2025 stöttade vi Funkis festivalen i kommunens regi

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

Medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen

- Vi arbetar aktivt tillsammans med kommunen för att förebygga kriminella näringsidkare att få till gång till våra kommersiella lokaler
- Vi har en anställd resurs som arbetar aktivt med att finna olovliga andrahandshyreskontrakt, där det inte sällan pågår kriminell verksamhet
- Vi arbetar aktivt med att motverka störningar i våra fastigheter
- Vi avsätter extra pengar som är öronmärkta till trygghetsskapande åtgärder som utökad belysning och nya låssystem
- Vi deltar i Nätverket Komarken och EST (Effektiv samordning för trygghet) tillsammans med Polisen och Kungälvs kommun
- Nära samarbete med kommunen (detaljplaner, social omsorg, div boenden)
- Stöttar kommunen med arbetet kring Kvinnor som lever i nära våld-relationer

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

Hållbar samhälls-utveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen

- Arbetar med nya detaljplaner och fastighetsutveckling (Nytorgsstaden och Fontin)
- Vi arbetar med fastighetsutveckling i vårt befintliga bestånd
- Socialt lån tecknat – 31,5 Mkr

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan

- **Klimatinitiativet** - En fossilfri allmännytta senast år 2030. 30 % lägre energianvändning till 2030 (räknat från år 2007)
- Enligt vår Affärsplan Strategi 5, Ekologisk hållbarhet. Vi arbetar med 4 st globala mål i Agenda 2030 (**7**. Hållbar energi för alla, **11.** Hållbara städer och samhällen, **12.** Hållbar konsumtion och produktion) samt **13**. Bekämpa klimatförändringar)
- I samband med fönsterbytet på Blåsippan 5 återvanns glaset från de gamla fönstren vilket gav en CO2-besparing på 1,9 ton.

Allmännyttans Klimatinitiativ

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle

- Sponsring idrottsföreningar med flera olika inriktningar
- Deltar aktivt och löpande i olika Nätverk, tillsammans med säkerhetssamordnare i kommunen, Polisen och en mängd lokala aktörer
- Satsning på div trygghetsåtgärder i våra fastigheter och våra utemiljöer
- Arbetar med att identifiera olovliga andrahandsuthyrningar för att skapa mer trygga och trivsamma bostadsområden

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Kommunens strategiska mål

Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning

- Vi ser minskad energiförbrukning pga SRÖ
- Solpaneler installeras på utvalda fastigheter
- Vi projekterar nya projekt, utifrån minskad miljöbelastning

Kungälvs-bostäder
Tillsammans skapar vi trivsel

Tertialbokslut 2 - Bokab-koncernen 2025-08-31

Resultatprognos - 2025-08-31

Bokab-koncernen

Mkr	Budget 2025	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Bokab	4,1	10,2	11,2	0,0	0,0	0,0
Bofab	14,5	14,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Rollsbo Västerhöjd Tomt 12A AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Solbräcke Kullen AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rollsbo Västerhöjd Tomt 1 AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kareby E6 Tomt 1 AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	**18,6**	**24,7**	**11,2**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Avkastning på totalt kapital	**8,3%**	**11,0%**	**5,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

Prognosen för Bokab 2025 är bättre än budgeterat på grund av en tillkommande försäljning av verksamhetsmark. Avseende resultaten så har vi några mellanår efter 2026 tills vi får klart nästa stora område med villatomter/ verksamhetsmark att sälja.
Prognosen för Bofab 2025 enligt budget.

KONCERNRESULTATRÄKNING

	2025-08-31	PROGNOS 2025
Rörelsens intäkter		
Nettoomsättning	12 908	36 271
Aktiverat arbete för egen räkning	578	728
Övriga rörelseintäkter	829	1 244
Summa rörelseintäkter	**14 315**	**38 243**
Rörelsens kostnader		
Övriga externa kostnader	-9 255	-16 284
Personalkostnader	-3 333	-5 467
Avskrivningar	-1 454	-2 160
Övriga rörelsekostnader	-618	-927
Summa rörelsekostnader	**-14 660**	**-24 838**
Rörelseresultat	**-345**	**13 405**
Finansiella poster		
Resultat från andelar i koncernföretag	4 681	17 300
Övriga ränteintäkter och liknande resultatpos	0	0
Räntekostnader och liknande resultat poster	-2 170	-3 250
Summa finansiella poster	**2 511**	**14 050**
Resultat efter finansiella poster	**2 166**	**27 455**
Bokslutsdispositioner		
Resultat före skatt	**2 166**	**27 455**
Skatt på årets resultat		**-2 761**
PERIODENS RESULTAT	**2 166**	**24 694**

KONCERNBALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR	2025-08-31
Anläggningstillgångar	
Materiella anläggningstillgångar	
Byggnader och mark	70 705
Pågående ny-, till- och ombyggnader	0
Summa anläggningstillgångar	**70 705**
Finansiella anläggningstillgånar	
Andelar i koncernföretag	0
Fordringar hos koncernföretag	0
Uppskjuten skattefordran	464
Summa finansiella anlägningstillgångar	**464**
Summa anläggningstillgångar	**71 169**
Omsättningstillgångar	
Varulager	
Lager av råvaror	3 448
Övriga lagertillgångar	125 938
Summa varulager	**129 386**
Kortfristiga fordringar	
Kundfordringar	18 492
Skattefordringar	3 724
Övriga kortfristiga fordringar	89
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	117
Summa kortfristiga fordringar	**22 422**
Kassa och bank	**206**
Summa omsättningstillgångar	**152 014**
SUMMA TILLGÅNGAR	**223 183**

EGET KAPITAL & SKULDER	2025-08-31
Eget kapital	
Bundet eget kapital	
Aktiekapital (20.000 aktier á nominellt 200 kr)	4 000
Reservfond	340
Summa bundet eget kapital	**4 340**
Fritt eget kapital	
Balanserat resultat	64 882
Periodens resultat	2 166
Summa fritt eget kapital	**67 048**
Summa eget kapital	**71 388**
Avsättningar	**328**
Långfristiga skulder	
Checkräkningskredit	16 603
Skuld till koncernföretag	35 000
Tillkommande exploateringskostnader	28 506
Summa långfristiga skulder	**80 109**
Kortfristiga skulder	
Leverantörsskulder	209
Skuld till koncernföretag	65 252
Skatteskulder	38
Övriga skulder	2 247
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 612
Summa kortfristiga skulder	**71 358**
S:A EGET KAPITAL & SKULDER	**223 183**

Nyckeltal -2025-08-31

Bokab-koncernen

Mkr/%	
Nettoomsättning	13,0
Resultat efter finansiella poster	2,2
Soliditet	31,8%
Kassalikviditet	32,4%
Avkastning på totalt kapital	2,0%

Investeringsprognos & lånebehov - 2025-08-31

Bokab-koncernen

Mkr	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Bokab	47,0	62,0	195,0	128,0	47,0
Bofab	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rollsbo Västerhöjd Tomt 12A AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Solbräcke Kullen AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rollsbo Västerhöjd Tomt 1 AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kareby E6 Tomt 1 AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa totalt	**47,0**	**62,0**	**195,0**	**128,0**	**47,0**
Lånebehov	**0,0**	**0,0**	**90,0**	**-60,0**	**0,0**

Kassaflödesanalys med lånebehov - 2025-08-31

Bokab-koncernen

Mkr	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Likvida medel vid årets början	**-14,8**	**4,0**	**12,0**	**14,7**	**19,9**
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-2,0	-2,5	-2,6	-2,7	-2,8
Kassaflöde från investeringsverksamhet	25,2	13,8	-78,6	72,3	3,5
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-4,4	-3,3	-6,1	-4,4	-1,3
Amortering	0,0	0,0	0,0	-60,0	0,0
Upplåning	0,0	0,0	90,0	0,0	0,0
Årets kassaflöde	**18,8**	**8,0**	**2,7**	**5,2**	**-0,6**
Likvida medel vid årets slut	**4,0**	**12,0**	**14,7**	**19,9**	**19,3**

Uppföljning av Kommunala 4-åriga strategiska mål Uppföljning T2-2025

Bolaget väljer att redovisa i text under varje mål hur bolaget kan bidra till just detta mål. Många av målen är ej direkt överförbara på Bokab men bidrar där vi kan.

Bolaget visar här på strategier och aktiviteter för hur uppföljning av mål sker. Dessa rutiner för uppföljningen av de strategiska målen görs i enlighet med bolagspolicyn.

Grön text = Målet uppfylls i stor grad Gul text = Målet delvis uppfyllt Röd text = Målet uppfylls ej

MÅL	Strategier	Aktiviteter
Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande Ett mål som är svårt att direkt överföra på Bokab. Indirekt mål för Bokab.	Vara skolan behjälplig avseende myndighetskontakter och övriga behov kopplat till fastigheter så de kan fokusera på sin verksamhet med barn och lärande. Alltid vara alerta när våra hyresgäster har problem där vi kan vara behjälpliga. Ta in studenter i våra projekt när möjlighet ges.	Arbetar kontinuerligt med underhållet på skolan i samråd med skolans personal för att inte ta kraft från lärare. Hjälpt skolan att söka bygglov och utfört brandteknisk utredning på grund av problem med detaljplan. Byggt ut både ventilation och värme. Bokab har varit på besök hos gymnasiet klass 3 teknik-programmet, samhällsbyggnad.
En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet Ett mål som är svårt att direkt överföra på Bokab. Indirekt mål för Bokab.	Äldreboendet vi äger skall hållas i bra skick och stort fokus på underhåll service. Alltid återkoppla direkt till verksamheten om de har problem med fastigheten.	Fortsätter planera för Bovieran med 54 lägenheter i Ytterby. Bokab äger och förvaltar Båtmansgärde (äldreboende) där vi hela tiden gör underhåll och skötsel på fastigheten samt utemiljön för de boendes välbefinnande. Projekterat en ny förbindelsegång för att möjliggöra säkert boende. Vi har renoverat hissarna. Stort renoveringsarbete kommer snart att påbörjas.
Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar Indirekt mål för Bokab.	Bidrar med sponsring. Försöka tillskapa fritidsaktiviteter i områden vi skall exploatera.	Sponsring till olika idrottsföreningar. Tillse att god tillgänglighet erhålls mellan arenaprojektet och Åseberget. Planerar Åseberget som en aktiv stadsdel utifrån fritidsaktiviteter.

Uppföljning av Kommunala 4-åriga strategiska mål Uppföljning T2-2025

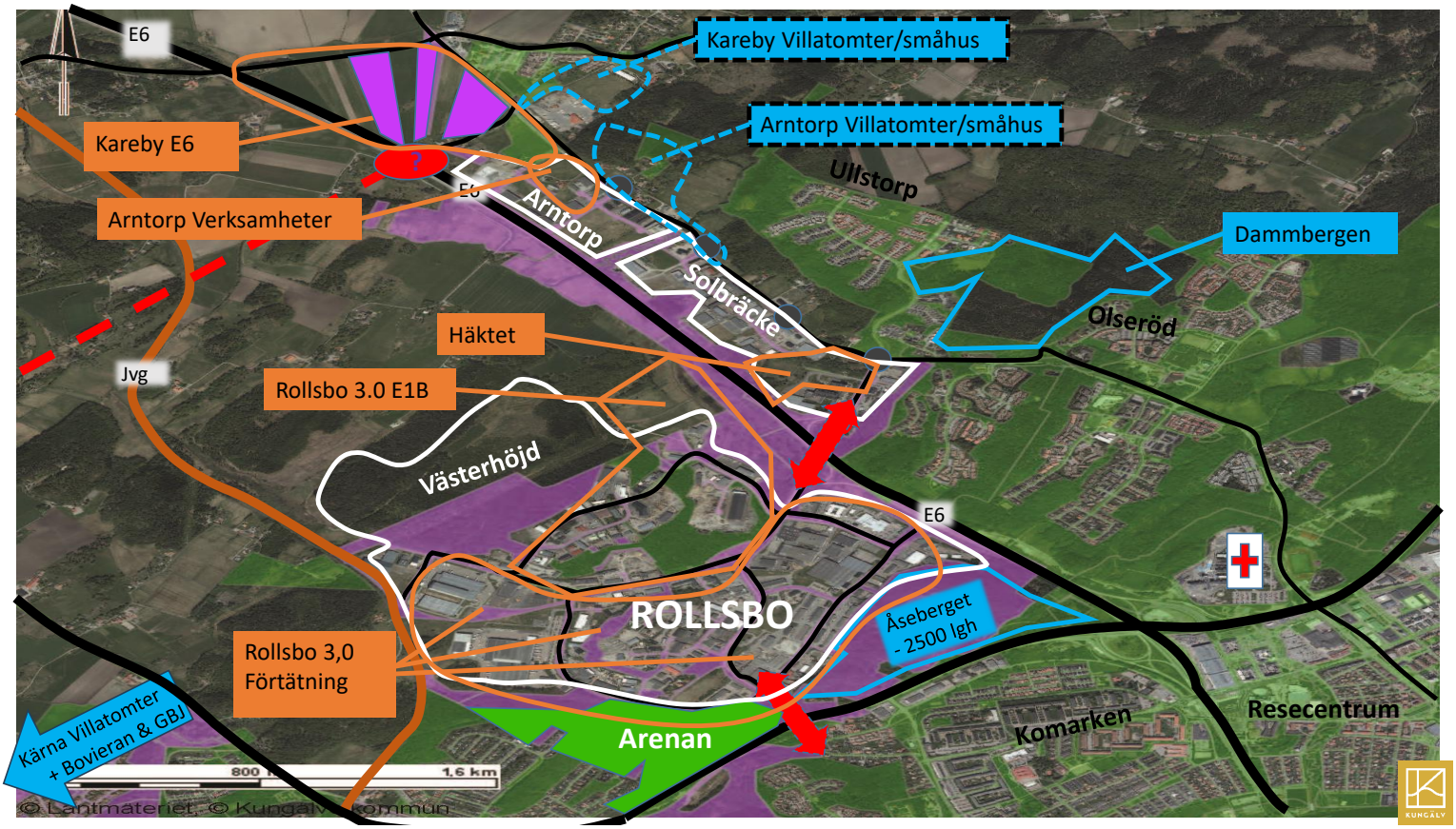
MÅL	Strategier	Aktiviteter
Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle Ett mål som är svårt att direkt överföra på Bokab. Indirekt mål för Bokab.	Vara skolan behjälplig avseende myndighetskontakter och övriga behov kopplat till fastigheter så de kan fokusera på sin verksamhet med barn och lärande och ge alla en trygg tid i skolan. Alltid arbeta med trygghet i fokus när vi gör nya områden, bostadsområden såväl som verksamhetsområden. Använda BoTryggt2030 i våra projekt.	Arbetar kontinuerligt med säkerheten på skolan i samråd med skolans personal. Åseberget, Dammbergen och Kärna planeras nu och vi arbetar med stort fokus på trygghet i områdena. Alla hyresgäster eller köpare av mark kontrolleras med säkerhetsavdelningen för att förhindra att kriminalitet får fäste i Kungälv.
Levande havsmiljö	Svårt att överföra till Bokab.	Inget att rapportera
Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv Indirekt mål för Bokab.	Bidra med sponsring till kulturlivet i Kungälv.	Med i styrelsen för KMN som driver strandverket i Marstrand.
Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen	Hjälpa företagare att få möjlighet att expandera avseende marktillgång. Hjälper och lotsar företag när de har svårigheter avseende myndighetskontakter. Alltid ha projekt i gång för framtida företagsetableringar. Alltid ha tid för företagarna. Försöka få fram villatomter till alla de som står i kommunens tomtkö. Arbeta ihop med kommunens näringslivsstrateg. Med i styrelsen i Nyföretagar-centrum och KMN (Kungälv - Marstrand Näringsliv). Med i arbetsgrupp för ”Platsvarumärke Kungälv”.	Stöttat och visat företag vem de skall kontakta när de vill komma i kontakt med kommunen. Varit tvungen att hjälpa flera företagare i deras bygglovsprocess. Arbetar med projekt att uppgradera detaljplaner i Rollsbo så att företagarna kan utvecklas avseende marktillgång och expansion. Inga villatomter har tagits fram under året. Bokab driver projekt, ”Rollsbo 3.0”, för att uppdatera detaljplanerna i Rollsbo för att motsvara dagens krav från företagare och personal. Bokab efterfrågar hjälp från kommunen för att finansiera detaljplanerna.

Uppföljning av Kommunala 4-åriga strategiska mål Uppföljning T2-2025

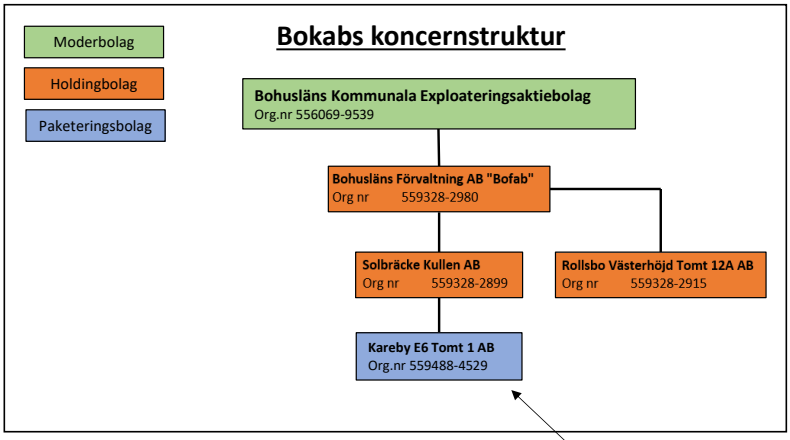
MÅL	Strategier	Aktiviteter
Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen	Arbeta med exploatörsdrivna detaljplaner borgar för bra samarbete. Förvaltningen skall vara bekväma med att Bokab levererar och har samma värderingar som kommunen samt att Bokab ser till Kungälvs bästa hela tiden. (Tillit = förtroende erhålls genom samarbete) Bokab har tidigare byggt mycket infrastruktur avseende vägar, broar, GC-banor i Kommunen. Utdelning i form av infrastruktur är ekonomiskt för hela ”koncernen”.	Ny personal i förvaltningen måste ges information vilka Bokab är och hur vi arbetar – svårt med tillit om man inte samarbetat tidigare. Arbetar ihop med kommunen för att ta fram projekten Åseberget, Dammbergen, och Kärna villatomter. Trafikverket vill placera motet på E6 i Kareby för kommande Ekelövsvägen på ett för Kungälv mycket dåligt och dyrt ställe. Kungälv kan gå miste om stora intäkter och många arbetsplatser. Nekas plantillstånd för inköpt mark i Kärna för ortens långsiktiga samhällsutveckling trots med i ÖP. Politiken ger nu möjlighet att komma fram med projektet. Många detaljplaner står stilla och tar således lång tid för att bli klara.
Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan	Försöker hitta vägar fram för företagare som vill göra skillnad. Bokab satsar på hållbart byggande enligt Agenda 2030.	 Planerar övergripande enligt Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Erbjuder Kungälv Energi möjlighet att göra fjärrvärme i våra områden. Samarbetar med Kungälv Energi för att miljösäkra Åseberget avseende energi. Arbetar med forskare kring innovativa och framtidssäkra bostadsområden avseende persontransporter, paketleveranser, sophämtning och övriga hållbarhetsmål. Givit företagare möjlighet att sätta upp batteribank i Rollsbo för att kapa energitoppar. Tar fram mark för bostäder och arbetsplatser för att minimera pendling = bra miljö.

Uppföljning av Kommunala 4-åriga strategiska mål Uppföljning T2-2025

MÅL	Strategier	Aktiviteter
Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning	Rollsbo, Solbräcke och Arntorp ger Kungälv ett av Sveriges bästa lägen för företagare och arbetsplatser och med det en robust kommun. Personer vill ha nära sina arbetsplatser för att minska pendling. Mångfalden av olika företag ger en robusthet mot stora personal-uppsägningar. Nära till E6, bostäder, naturen med skog och hav, Göteborg och snart ett enormt arenacenter med allehanda sportaktiviteter samlade inom några km från centrum. Bokab bidrar med att bygga ihop staden med Åseberget och kommunen med Arenacentret. Bokab fortsätter att aktivt leta mark som kan utvecklas till mer verksamhetsmark eller mark för villatomter till kommunens villatomtkö. Allt detta bidrar mycket till att bli en Robust och uthållig kommun.	Inköp av både verksamhetsmark och mark för småhusbebyggelse. Utför förstudier på marken inför detalj-planering för att inte tappa tid. Inköp av mark i Kärna för utveckling av Kärna som ort. Bokab driver projekt, ”Rollsbo 3.0”, för att uppdatera detaljplanerna i Rollsbo för att motsvara dagens krav från företagare och personal. Ser på innovativa lösningar för Åseberget för transporter (mobilitet), sophämtning och kollektivtrafik. Framtidsspanar och framtidssäkrar i projektet ihop med konsortiet, kommunen och Kungälv Energi. Planering för nytt verksamhets-område i Kareby E6 ger ett miljö- och kommunikationssäkert område med närhet till bostäder. Den långsiktiga ekonomin i Bokab är mycket robust och säkrar upp framtiden. Alla projekt vi gör bidrar till att utveckla Kungälv som ort och med det ökar vi på robustheten i kommunen. Köper mark för att kunna etablera Häkte i kommunen för ytterligare 300 arbetstillfällen.

E6
Kareby Villatomter/småhus
Arntorp Villatomter/småhus
Kareby E6
Arntorp Verksamheter
Ullstorp
Arntorp
Solbräcke
Dammbergen
Olseröd
Häktet
Jvg
Rollsbo 3.0 E1B
Västerhöjd
E6
ROLLSBO
Åseberget
- 2500 lgh
Rollsbo 3,0
Förtätning
Kärna Villatomter
+ Bovieran & GBJ
Arenan
Komarken
Resecentrum
800
1,6 km
© Lantmateriet, © Kungälvs kommun

Bokabs nuvarande koncernstruktur

Kommande försäljning till Skanska för inköp av deras mark. Byte!

	Utfört (IB)	Kommande	Entreprenadvärde ?
Verksamhetsmark:	2 153 983 kvm	497 000 kvm	4 000 000 000 kr
Villatomter:	108 st	164 st	650 000 000 kr
Småhus/radhus:		100 st	350 000 000 kr
Lägenheter:		2550 lägenheter	6 500 000 000 kr
Totalt			11 595 000 000 kr

Antal kvadratmeter mark utfört samt i prognos

Verksamhetsmark		Projekt	IB	Totalt 2024-2035	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Tidigare försäljningar	Verk.mark		2 015 983													
Rollsbo Västerhöjd 122 000 kvm	Verk.mark	E0800	121 000	1 000					1 000							
Åseberget	Verk.mark	E0900		30 000						10 000	10 000	10 000				
Rollsbo 3.0 Etapp 1	Verk.mark	E1300		100 000		10 000	60 000	30 000								
Kärna verksamhetsmark	Verk.mark	E7000		30 000				5 000	4 000	4 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	2 000
Arntorp 2 Verksamheter	Verk.mark	E2601		23 000		13 000	10 000									
Kareby E6	Verk.mark	E3000		250 000					35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	5 000
Solbräcke Södra	Verk.mark			43 000		23 000	20 000									
Rollsbo 3,0 Etapp 2,3,4 och 5	Verk.mark	E1300		20 000				20 000								-
			2 153 983	497 000	0	46 000	90 000	55 000	40 000	49 000	48 000	48 000	38 000	38 000	38 000	7 000

Antal villatomter och småhus utförda samt i prognos

Villatomter	Projekt-nummer	IB	Totalt 2024-2038	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Tidigare framtagande av tomter från 2010		108													
Dammbergen 90 villatomter + 100 småhus, radhus	E5000		90			15	15	15	15	15	15				
Kärna villatomter	E7001		25			7	8	7	3						
Flögen 25 villatomter	E9202		25						5	5	5	5	5		
Kareby villatomter 24 st (2027-2029)	E3001		24				15	9							
Markköp Kärna Södra (15st?)															
Tyfter 40 st (2026 - 2029) Kommunen															
		108	164	0	0	22	38	31	23	20	20	5	5	0	

Bokab tog över ansvaret för Kungälvs kommuns villatomtkö 2010 som tidigare administrerades av Bostadsbyrån.

REGISTRERADE I KUNGÄLVS KOMMUNS VILLATOMTKÖ

2010	525
2011	546
2012	546
2013	538
2014	545
2015	590
2016	732
2017	883
2018	857
2019	980
2020	1 111
2021	1 197
2022	1 168
2023	1 144
2024	1 182
ÖKNINGS SEDAN 2015	
592	

1182 familjer

FÖRMEDLADE VILLATOMTER

- Kungälvs kommuns tomter
- Bokabs tomter

2010	0	
2011	0	
2012	22	Nya Grinden/Kungälv
2013	0	
2014	0	
2015	3	Ulvegärde/Kungälv
2016	4	Hareslätt/Marstrand
2017	36	Tega Västergård/Ytterby
2018	14	Tega Ängar/Ytterby
2019	0	
2020	29	Nordtag/Ytterby 24 tomter & Kringeldammen/Kareby 1 tomt Åseby/Kode 4 tomter
2021	0	
2022	0	
2023	0	
2024	0	
	108	TOTALT FÖRMEDLADE SEDAN 2010

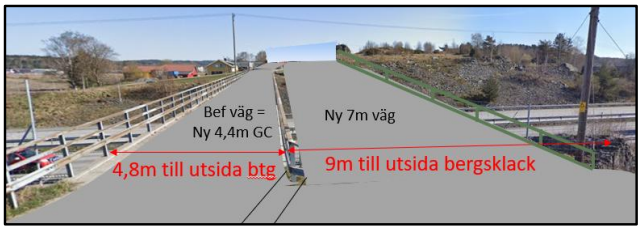
Kommunen 45 tomter
Bokab 63 tomter

Antal villatomter och småhus utförda samt i prognos

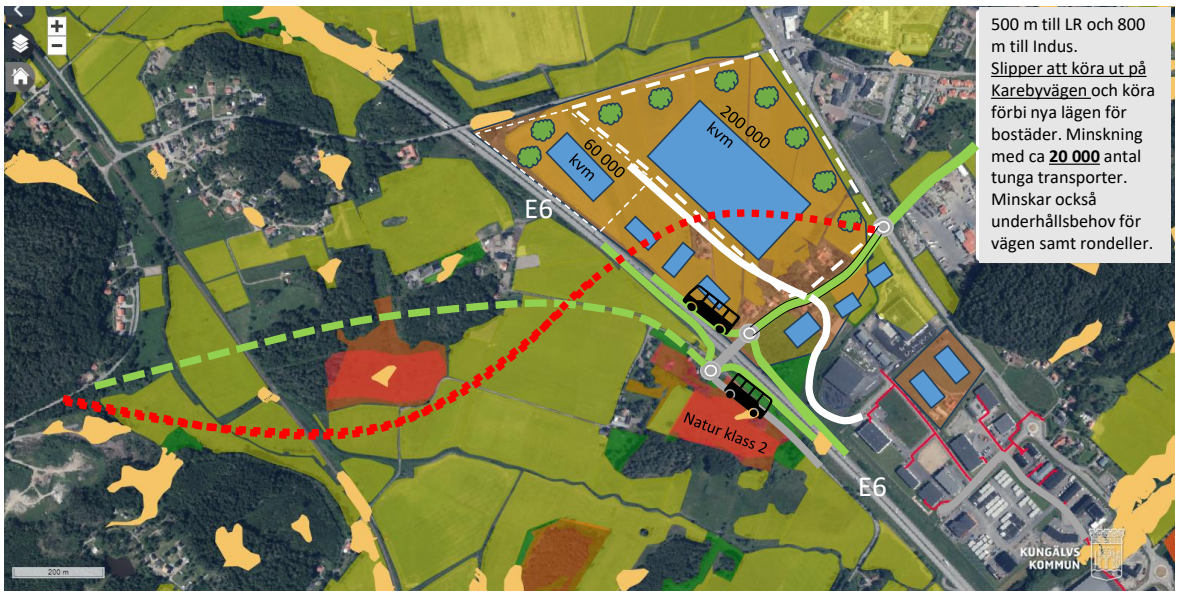
Villatomter	Projekt-nummer	IB	Totalt 2024-2038	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Tidigare framtagande av tomter från 2010		108										
Dammbergen 80 villatomter + 92småhus, radhsus	E5000		80				15	15	15	15	15	5
Kärna villatomter	E7001		25				7	8	7	3		
Flögen 25 villatomter	E9202		25					5	5	5	5	5
Arntorp nya 50 villatomter + 15 småhus	E2800		50					10	10	10	10	10
Kareby villatomter 24 st (2027–2029)	E3001											
Markköp Kärna Södra (50st?)												
Tyfter 40 st (2026 – 2029)												
		108	180	0	0	0	22	38	37	33	30	20

KAREBY E6

bokab

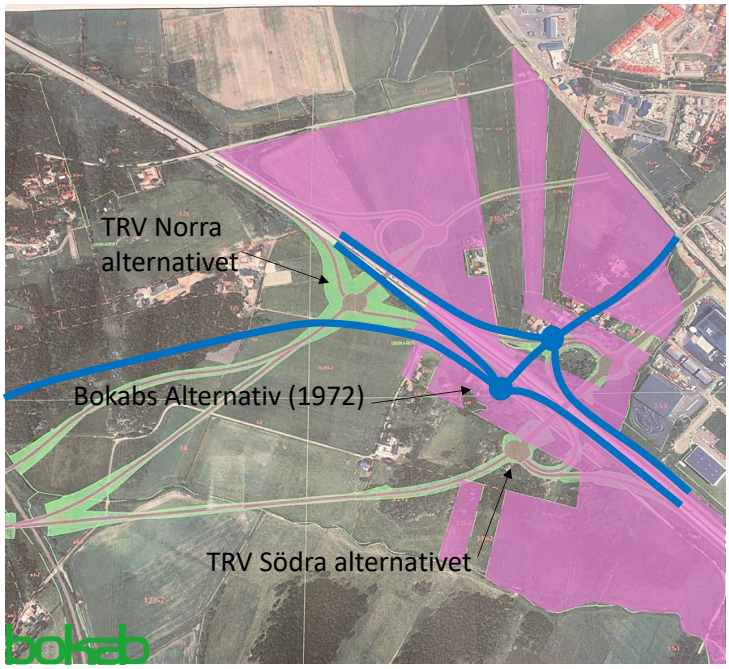

Vi har förfrågningar om stora etableringar. För Kungälv (och regionen) är det en stor samhällsvinst. Upp till 1400 personer kan troligen ges möjlighet till arbete i detta förslag.
Om man placerar motet vid befintlig bro enligt vårt alternativ är allt detta möjligt. Om placering mitt på åkrarna är inget av detta möjligt enligt tidigare redovisat material.
Arbetar för att få ett busstopp på E6 för pendlingsmöjligheter.

På följande sidor försöker vi förklara Bokab och Kungälvs stora intresse för området samt för- och nackdelar med Bokabs respektive Trafikverkets förslag.

Bokabs förslag vid befintlig bro. (1972 - Blå sträckning)
Bokabs mark lilamarkerad.
Om Trafikverket placerar ny väg enligt norra alternativet över Bokabs mark och med det hindrar tänkt bebyggelse av verksamhetslokaler, enligt beviljat plantillstånd, kräver Bokab inlösen. Detta kommer även övriga fastighetsägare att göra.

TRV:s norra väg spränger sönder all åkermark för väg.

Vår sträckning med blått markerat vid befintlig bro skulle innebär minimal skada på miljön avseende befintlig bäck och övrig klassad åkermark. Lantbrukare kan fortsätta bruka sin mark utan större
Vägsträckor är enbart översiktligt inritade. Och överlämnas till TRV att utforma.

Kan man lägga nya bron på samma plats som man planerade 1972 sparar man både ekonomi och tid samt ger regionen och Kungälv ytterligare verksamhetsmark och troligen över 1000 nya arbetstillfällen i en tid där regionen verkligen behöver detta.

Stor vinst för trafikverket, kommunen, företagare och alla som kan få ett nytt arbete.

Pendelparkering avlastar Karebyvägen.

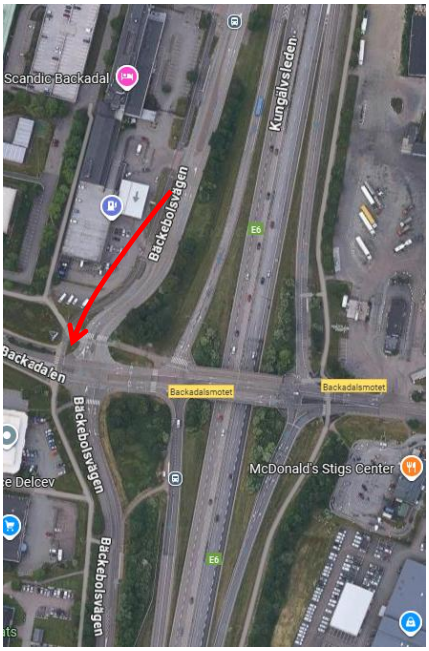
Undvik avfart under bro vilket omöjliggör förbifart vid broras eller höga transporter.

KÄRRA

IKEA

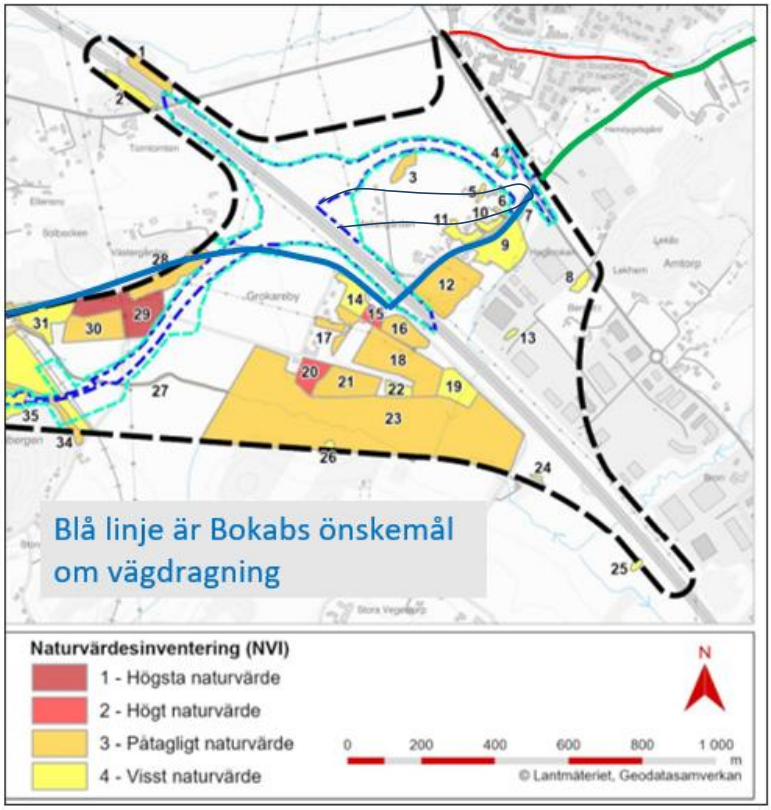
STIG CENTER

Naturmiljö

Vid vårt alternativ undviks samtliga områden med höga naturvärden.

Naturmiljö

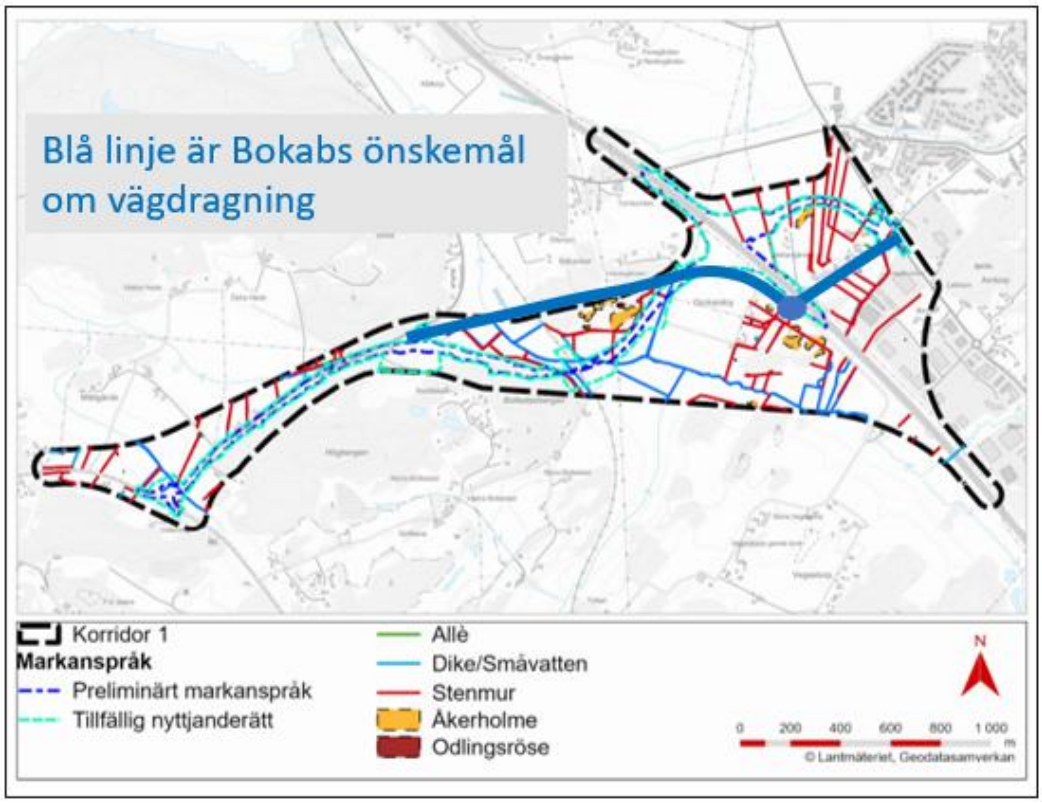
- Områden med höga naturvärden undviks vid Åsebergen och Grokareby.
- Grannebyån undviks med en lång landskapsbro.
- Vid Bollestadsbergen görs intrång i områden med visst och påtagligt naturvärde.
- Vägen tillsammans med viltstängsel blir en barriär vars negativa effekt minskar med en lång landskapsbro.
- Revlummer (fridlyst växt) påverkas väster om Bohusbanan.

Biotopsskydd
Vi undviker samtliga områden med Biotopsskydd i vårt alternativ.

Biotopskydd

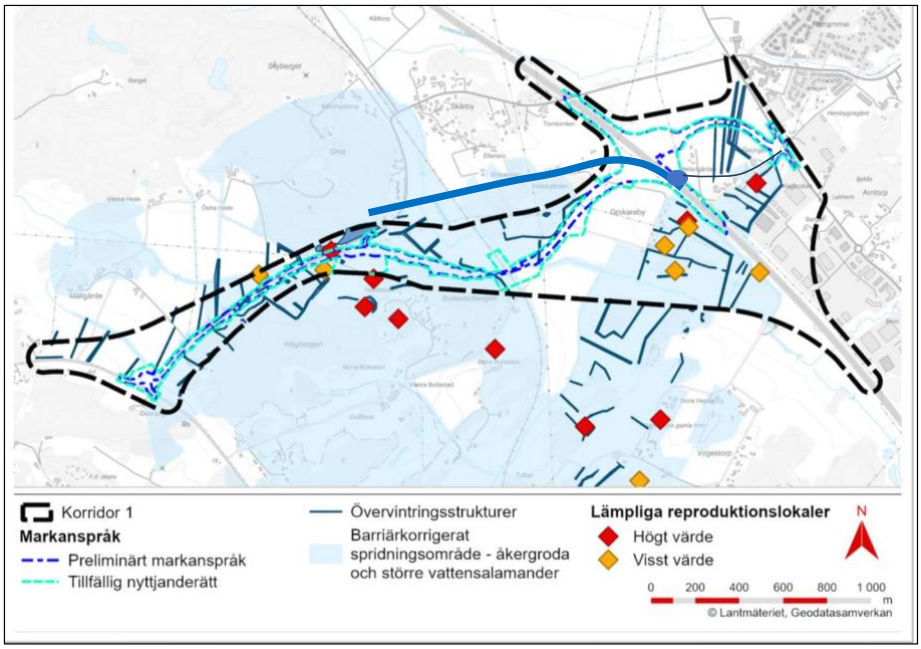
- Planförslaget påverkar 19 stenmurar, 11 diken, 2 odlingsrösen och 1 åkerholme.
- Påverkan på biotopskyddade objekt påverkar livsmiljöer för de växt- och djurarter som nyttjar sådana platserna.

Groddjur

I vårt alternativ undviker vi samtliga områden med Groddjur.

Blå linje är Bokabs önskemål om vägdragning

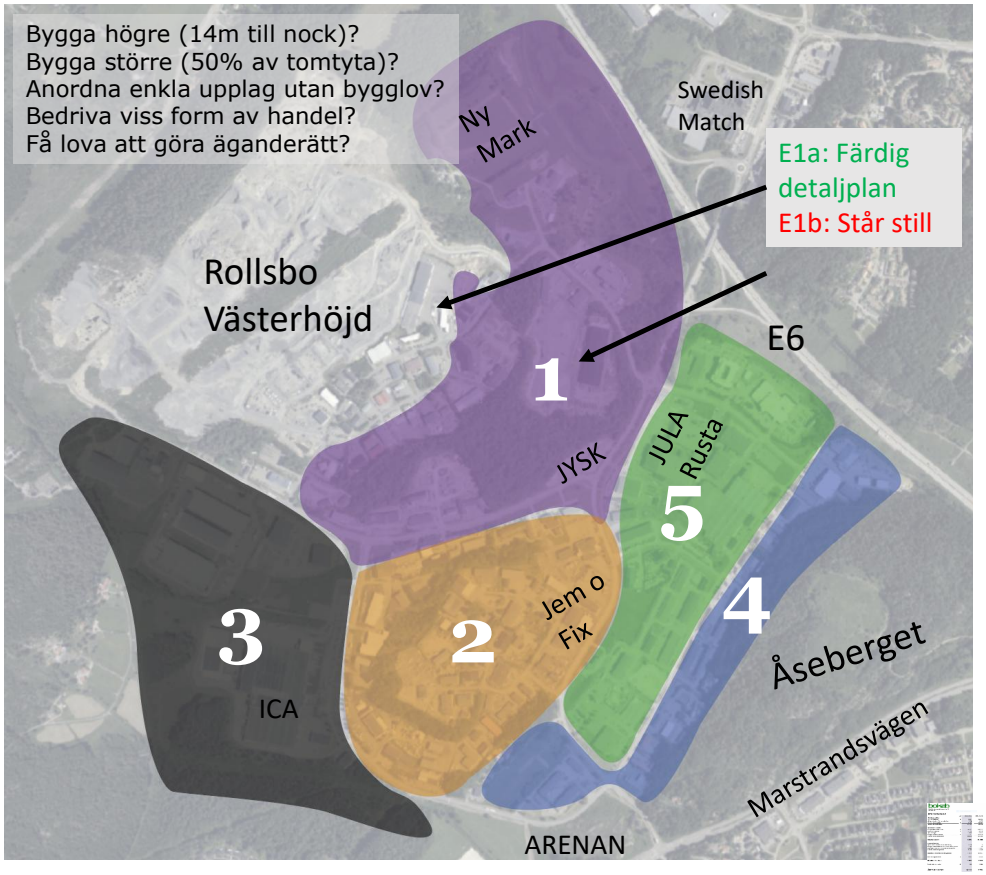
Groddjur

- Genom ett nordligt trafikplatsläge och att nyttja plats för befintlig väg 613 undviks värdefulla reproduktionslokaler.
- En lokal norr om befintlig väg 613 påverkas.
- Vägens barriäreffekt för groddjur bedöms vara av mindre betydelse eftersom det finns både lekvatten och övervintringsmiljöer på båda sidor av vägen med tillräcklig ekologisk funktion.

ROLLSBO 3.0
bokab
KUNGÄLV

Inom markerade områden har vi företagare som önskat expandera där detaljplaner sätter stopp.

1. **Lila markering:** Här har Bokab expansionsidéer för området. Över 100 000 kvm mark. Företagare vill expandera samt bedriver viss form av handel vilket behöver uppdateras i detaljplan.
2. **Orange markering:** Område där företag vill expandera samt där man bedriver någon form av handel vilket bör uppdateras i ny detaljplan. **Äger ingen mark – hur finansiera detaljplanen?**
3. **Svart markering:** Finns områden markerade där planeringen på 70-talet hade en helt annan inriktning än vad som är fallet idag. Vi kan troligen tillskapa 20 000 kvm extra mark inom denna plan.
4. **Blå markering:** Företagare vill expandera samt vi funderar på tillfart till Åseberget. **Äger ingen mark – hur finansiera detaljplanen?**
5. **Grön markering:** Även här bedrivs handel som bör uppdateras i ny detaljplan. **Äger ingen mark – hur finansiera detaljplanen?**

Etapp 1B

TILLKOMMANDE YTOR

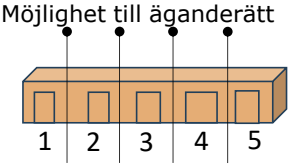
1.	64 000 kvm
2.	3 690 kvm
3.	4 165 kvm
4.	425 kvm
5.	0 kvm
6.	26 770 kvm
7.	7 000 kvm
8.	1 845 kvm
9.	0 kvm
10.	9 845 kvm
11.	0 kvm
12.	16 835 kvm
13.	14 930 kvm
14.	8 580 kvm

Totalt ca 150 000 kvm

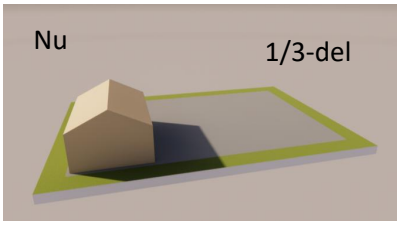
bokab

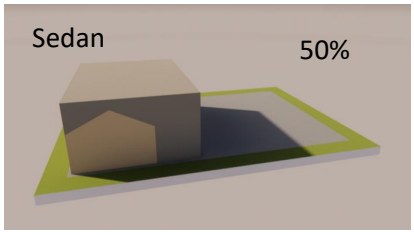
Bygga högre - 14m till nock
Bygga större - 50% av tomtyta
Anordna enkla upplag utan bygglov
Bedriva handel – ljusa fält 1 – 6, del av 11 och 13 (ej i blå fält)

Möjlighet till äganderätt

Utnyttjandegrad

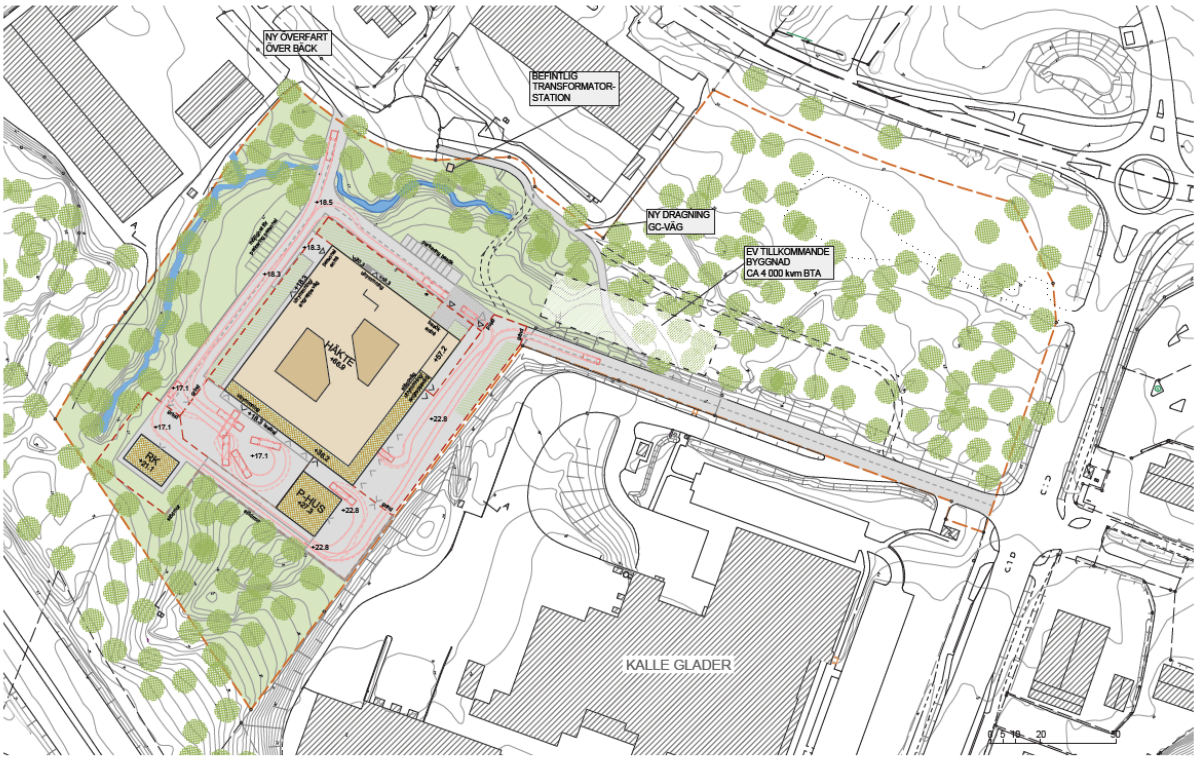

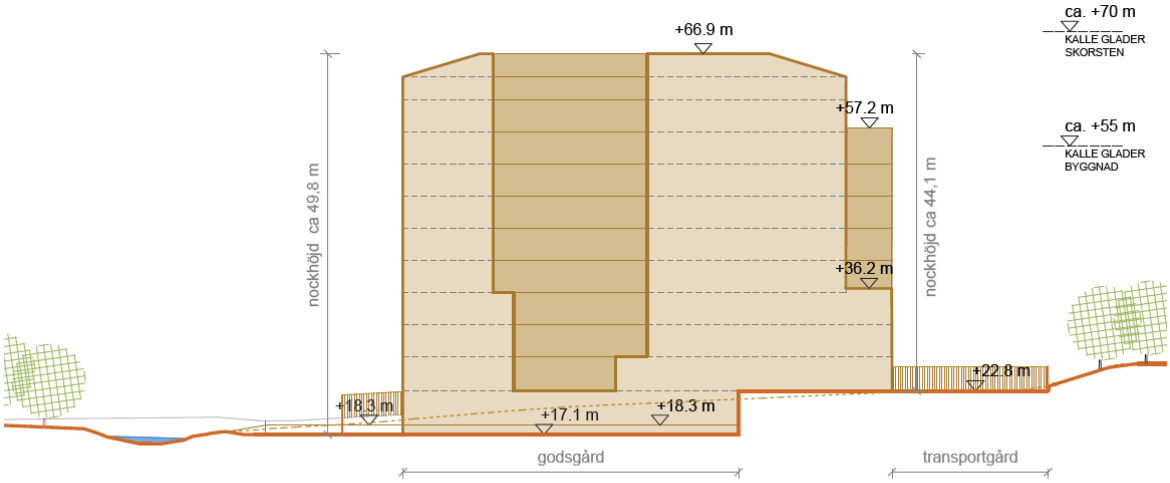

HÄKTET

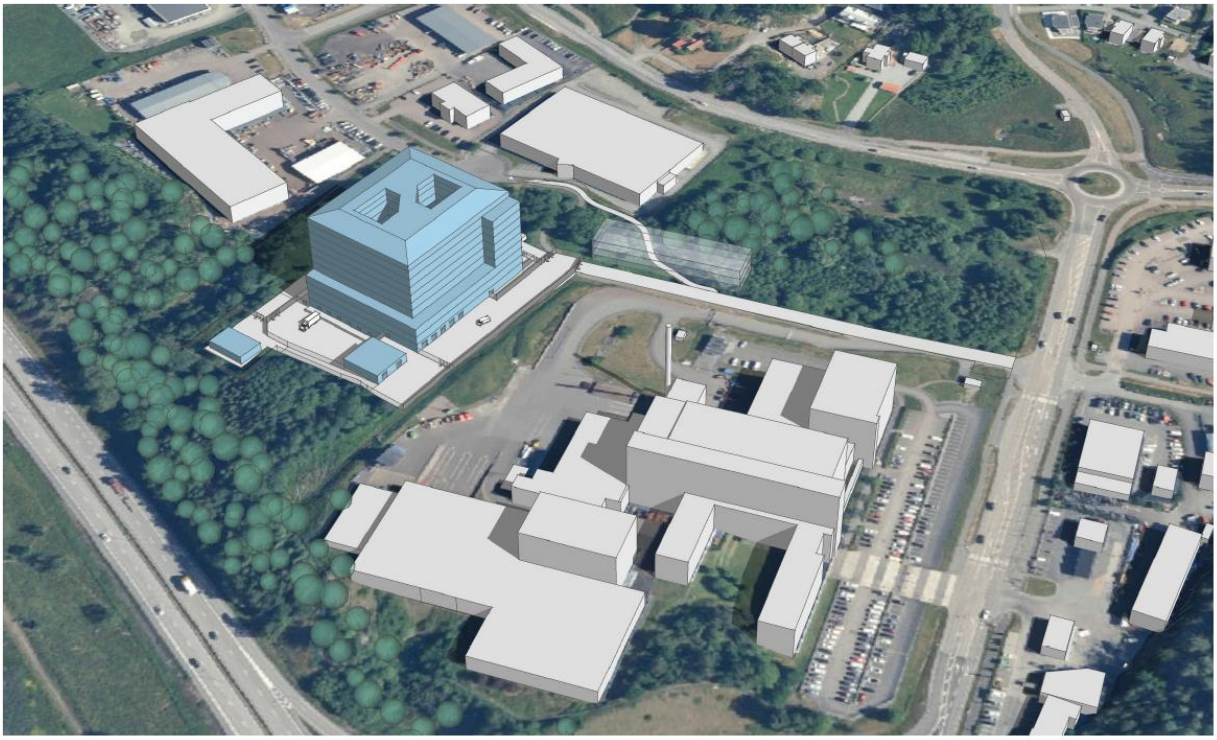
SITUATIONSPLAN - ÖVERSIKT

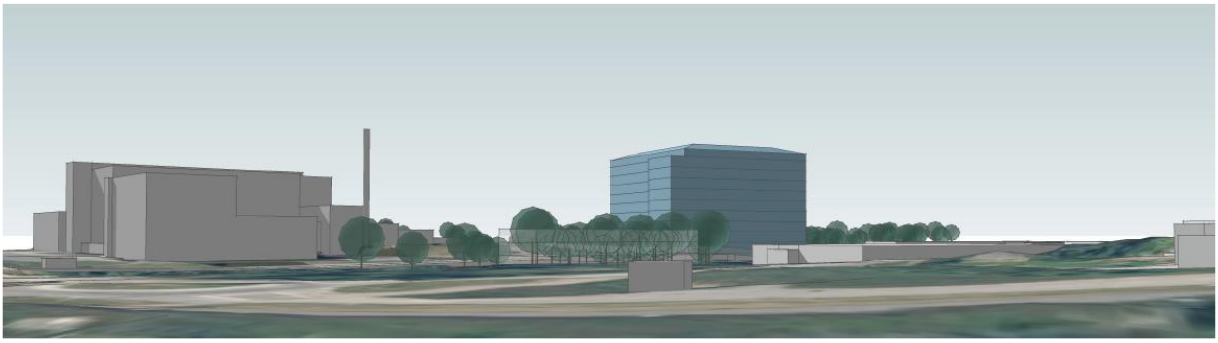
SEKTION A-A

ca. +70 m
KALLE GLÄDER SKORSTEN
ca. +55 m
KALLE GLÄDER BYGGNAD
+66.9 m
+57.2 m
+36.2 m
nockhöjd ca 49.8 m
nockhöjd ca 44,1 m
+22.8 m
+18.3 m
+17.1 m
+18.3 m
godsgård
transportgård

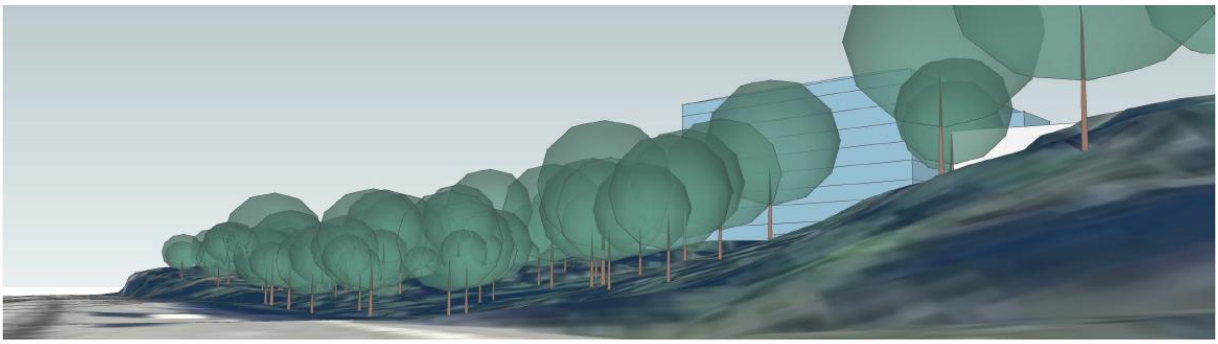
Ovanvy från söder

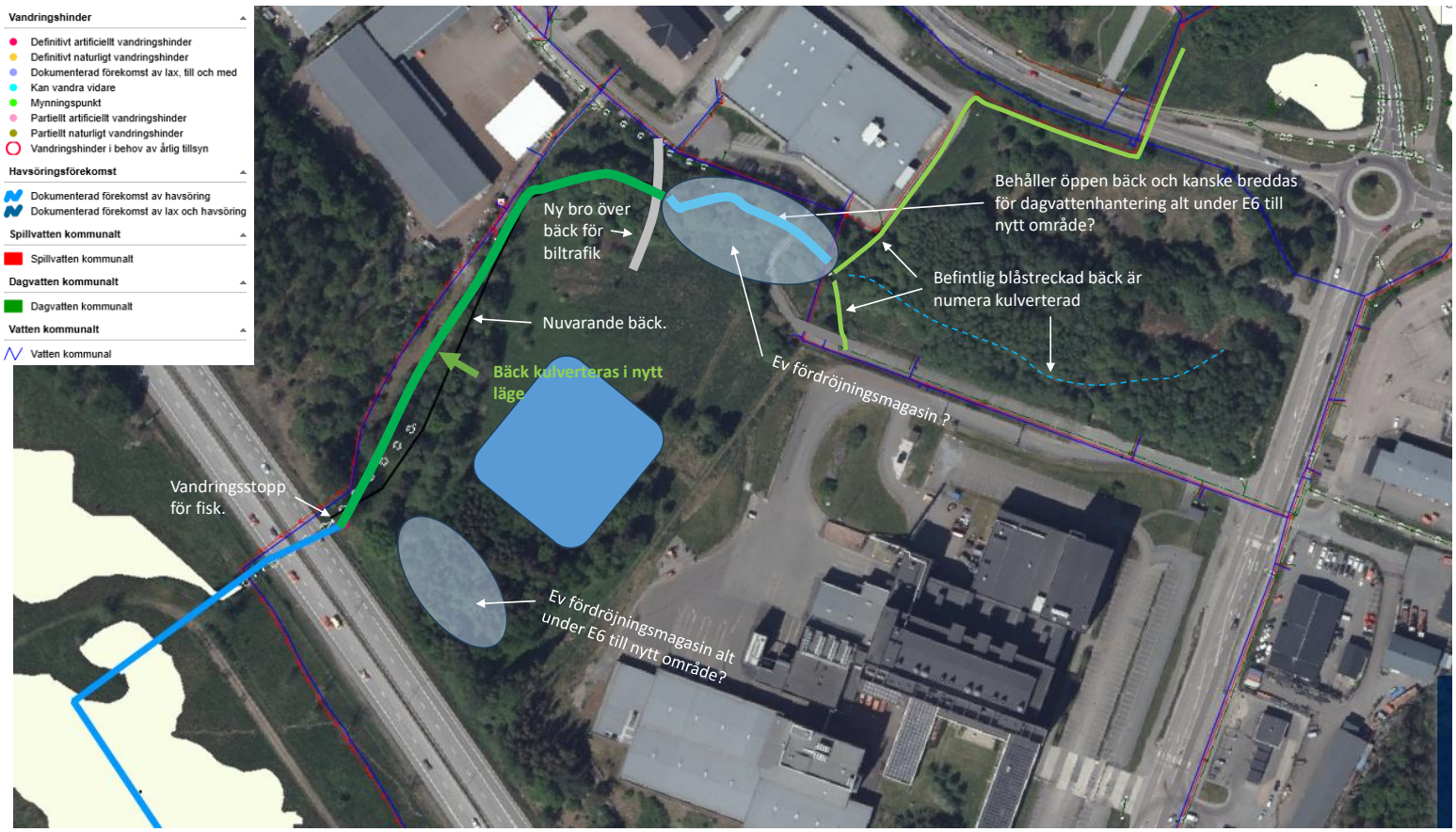

Vy från nordost, bostadsområde

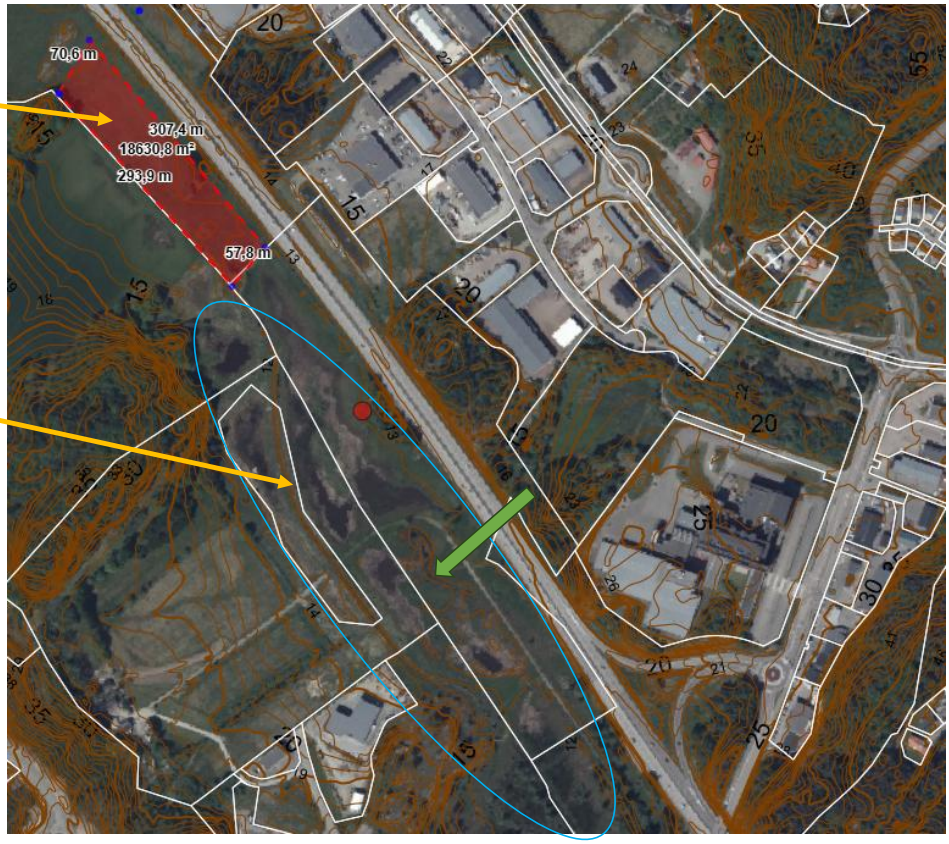
Vy från E6:an

Vandringshinder
Definitivt artificiellt vandringshinder
Definitivt naturligt vandringshinder
Dokumenterad förekomst av lax, till och med
Kan vandra vidare
Mynningspunkt
Partiellt artificiellt vandringshinder
Partiellt naturligt vandringshinder
Vandringshinder i behov av årlig tillsyn
Havsöringsförekomst
Dokumenterad förekomst av havsöring
Dokumenterad förekomst av lax och havsöring
Spillvatten kommunalt
Spillvatten kommunalt
Dagvatten kommunalt
Dagvatten kommunalt
Vatten kommunalt
Vatten kommunal
Ny bro över bäck för biltrafik
Behåller öppen bäck och kanske breddas för dagvattenhantering alt under E6 till nytt område?
Befintlig blåstreckad bäck är numera kulverterad
Nuvarande bäck.
Bäck kulverteras i nytt läge
Ev fördröjningsmagasin ?
Vandringsstopp för fisk.
Ev fördröjningsmagasin alt under E6 till nytt område?

Område som vi kan göra till ny våtmark. Ca 18 000 kvm ? Vad krävs?

Område som vi tidigare gjort till våtmark. Bokab kompletterade för Rollsbo Västerhöjd.

Område som redan är utfört av Bokab
som våtmark

Område som vi kan göra till ny våtmark. Ca 18 000 kvm

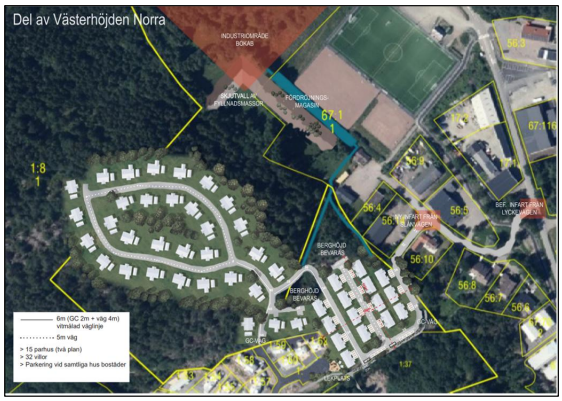

KÄRNA VÄSTERHÖJD

Kärna Västerhöjden

25 – 30 VILLATOMTER
30 – 35 RADHUS

Trolig start för försäljning - 2027

Tidig skiss över möjligt utförande

Kärna Västerhöjden

KÄRNA UTVECKLING

Kärna Utveckling

Bokab har efter samtal med kommunen köpt fastigheten Lefstad 3:23. Totalt ca 21,6 ha med ett mycket strategiskt läge för expansion av Kärna.
I bifogad karta har en cirkel med radie av 600m ritats med sitt centrum i Kärnas centrum.
På sikt kommer Kärna och dess centrum att behöva utvecklas. Kommunen kan nu via sitt helägda bolag, Bokab, komma över detta område och med det tryggat utveckling av bostäder och centrumnära verksamhet många år framöver. Även för lokaltrafiken är det ett mycket strategiskt läge.
Närheten till Göteborg och Hisingen med sin enorma satsning på Torslanda (enbart 24 km) gör att många ser Kärna som en mycket attraktivt plats att bo.
Broförbindelse talas om vid färjan.
Det är även markerat i ÖP 2010 för ”bostäder 2050” inom fastigheten.
Bokab bedömer att detta är en så strategisk mark för Kärnas utveckling att det borde vara högst möjligt att få ta åkermarken i besittning efter en lokaliserings-prövning enligt PBL.
Marken gränsar till Kommunens mark (grönmarkerat) vilket också bidrar positivt för att utveckla både bostäder, centrumbebyggelse samt lokaltrafik. Vi har även fått kommunens gillande där man ser samma sak som vi gör över Kärnas utveckling.

Diskussioner inför köpet med bland annat Fredrik Norrå (Arpfjord) som påpekade det strategiska läget avseende lokal-trafiken, vilket enligt honom var problem i Kärna.

Kärna Lefstad 3:23

Gulskrafferad mark är bestämt som Bostäder i gällande översiktsplan.

Länsstyrelsen kräver att kommunen lämnar plantillstånd för marken innan vi kan erhålla lagfart från lantmäteriet.

Bokabs tanke är att erhålla plantillstånd på samma sätt som man erhöll för Kareby E6.

Efter det tar vi fram en detaljplan över det område som är utpekat som ”Bostäder 2050” i gällande översiktsplan.

På detta sätt har vi tillförsäkrat Kungälv Kommuns rådighet över Kärnas framtida utvecklingsmöjligheter.

Om man gör detaljplan kan ca 15 villatomter utföras.
Enkla grusade vägar vilket är miljömässigt rätt, kostnadseffektivt samt lika som övriga vägar i området. Sammantaget kan detta finansiera inköpet av marken i Kärna och samtidigt trygga kommunens möjlighet för eventuell framtida utbyggnad av Kärna som centralort.

★ Anslutning till kommunalt vatten och avlopp.

Gulskrafferad mark är bestämt som Bostäder i gällande översiktsplan.

DAMMBERGEN

Dammbergen

2019 → 2027 ?

Start	Samråd	Granskning	Antagande	Laga kraft
2019	2025	2026	2026	2026 - 2027
Öppet hus	Synpunkter	Synpunkter		

Bygg och Husprocess

Tidplan

2027 → 2029 ?

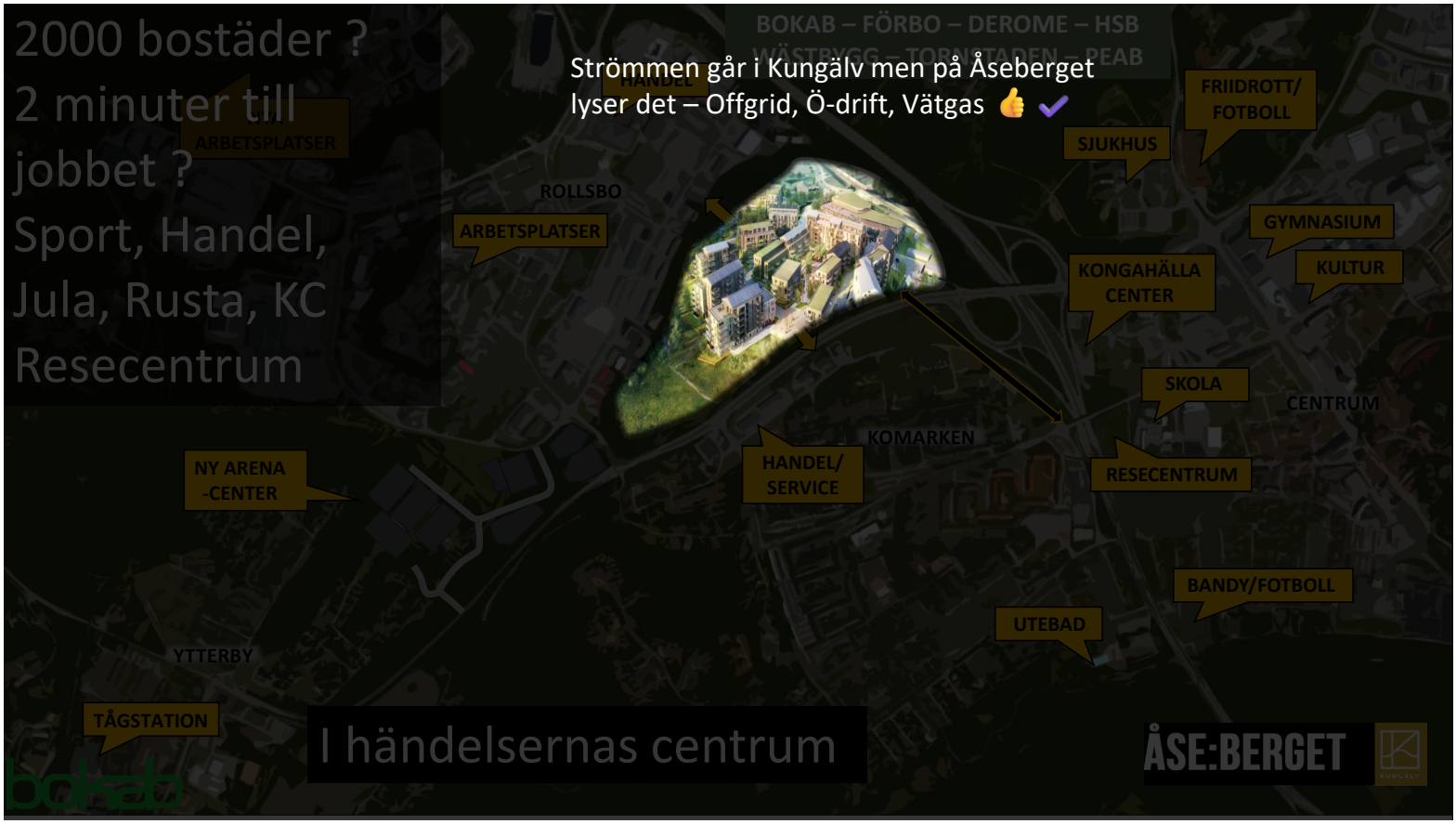
Bokab	Bokab – Tomtköpare	Tomtköpare		
				
Vägar, VA	Tomtköp	Rita hus och Bygglov	Bygger	Flyttar in

• Cirka 190 bostäder i småhus, radhus, parhus och mindre flerbostadshus.
• Mycket natur bevaras runt området samt inom bebyggelsen

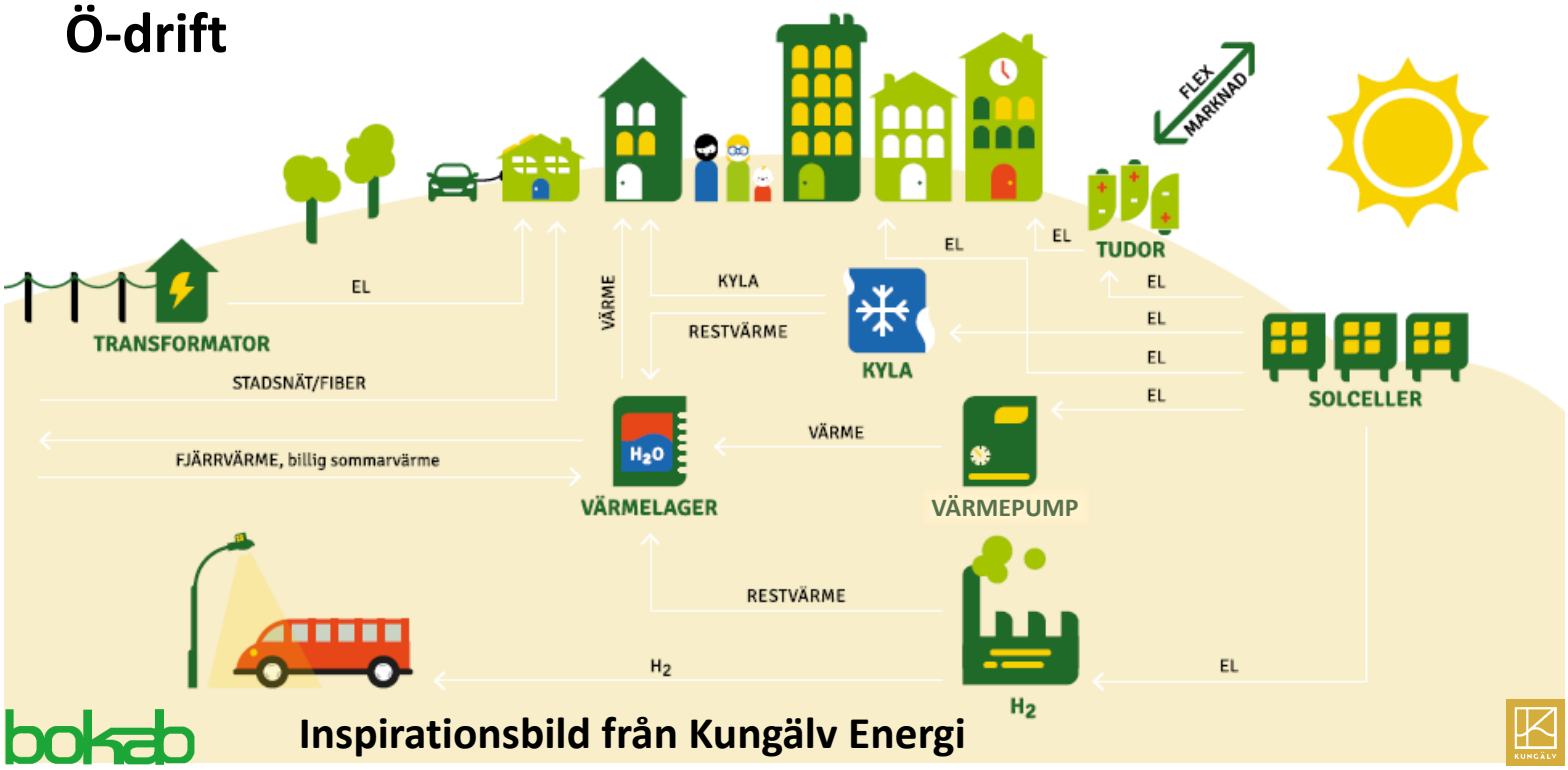
ÅSEBERGET

Gröna gatan

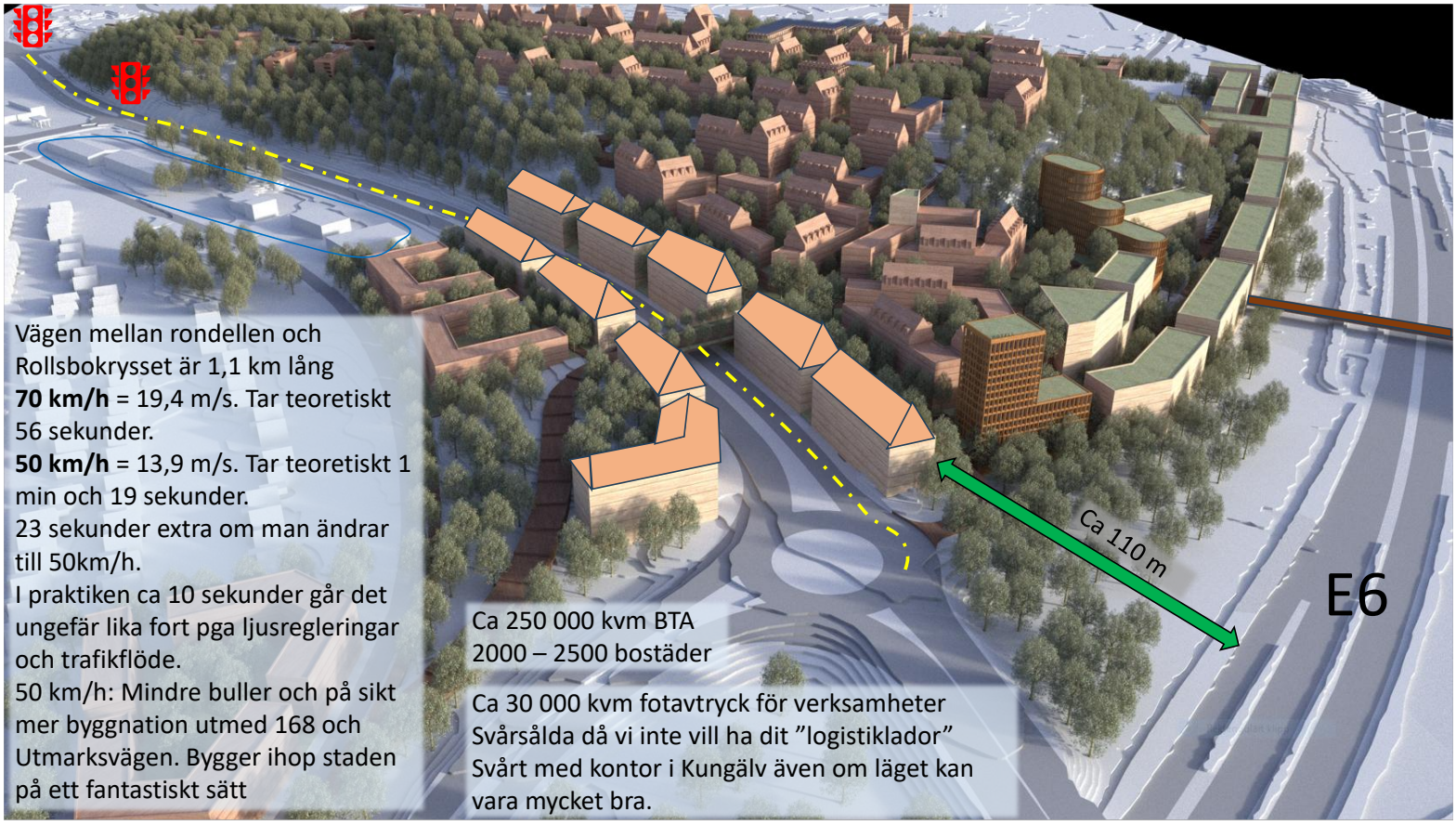

2000 bostäder ?
2 minuter till jobbet ?
Sport, Handel, Jula, Rusta, KC Resecentrum.....
BOKAB – FÖRBO – DEROME – HSB
WÄSTBYGG – TORNSTADEN – PEAB
HANDEL
ARBETSPLATSER
ROLLSBO
ARBETSPLATSER
FRIIDROTT/ FOTBOLL
SJUKHUS
GYMNASIUM
KULTUR
KONGAHÄLLA CENTER
SKOLA
CENTRUM
KOMARKEN
HANDEL/ SERVICE
RESECENTRUM
NY ARENA -CENTER
BANDY/FOTBOLL
UTEBAD
YTTERBY
TÅGSTATION
I händelsernas centrum
bokab
ÅSE:BERGET
KUNGÄLV

2000 bostäder ?
2 minuter till jobbet ?
Sport, Handel, Jula, Rusta, KC Resecentrum
Strömmen går i Kungälv men på Åseberget lyser det – Offgrid, Ö-drift, Vätgas
BOKAB – FÖRBO – DEROME – HSB
ARBETSPLATSER
ROLLSBO
ARBETSPLATSER
SJUKHUS
FRIIDROTT/ FOTBOLL
GYMNASIUM
KULTUR
KONGAHÄLLA CENTER
SKOLA
CENTRUM
KOMARKEN
HANDEL/ SERVICE
RESECENTRUM
NY ARENA -CENTER
BANDY/FOTBOLL
UTEBAD
YTTERBY
TÅGSTATION
I händelsernas centrum
bokab
ÅSE:BERGET

Innovation!
Ö-drift

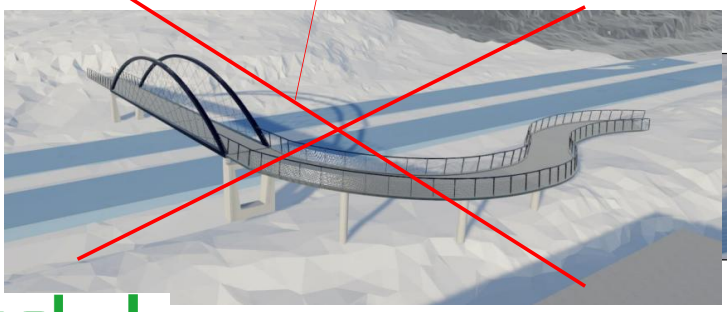
Inspirationsbild från Kungälv Energi

Vägen mellan rondellen och Rollsbokrysset är 1,1 km lång
70 km/h = 19,4 m/s. Tar teoretiskt 56 sekunder.
50 km/h = 13,9 m/s. Tar teoretiskt 1 min och 19 sekunder.
23 sekunder extra om man ändrar till 50km/h.
I praktiken ca 10 sekunder går det ungefär lika fort pga ljusregleringar och trafikflöde.
50 km/h: Mindre buller och på sikt mer byggnation utmed 168 och Utmarksvägen. Bygger ihop staden på ett fantastiskt sätt
Ca 250 000 kvm BTA
2000 – 2500 bostäder
Ca 30 000 kvm fotavtryck för verksamheter
Svårsålda då vi inte vill ha dit ”logistiklador”
Svårt med kontor i Kungälv även om läget kan vara mycket bra.
Ca 110 m
E6

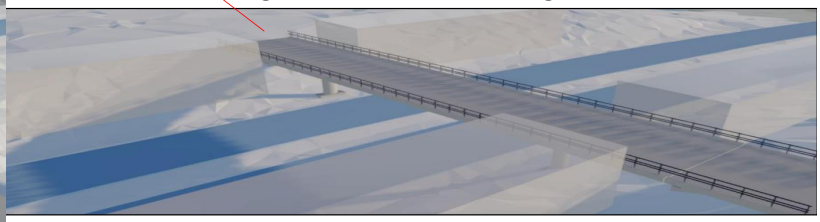

GC-bro över E6 ?

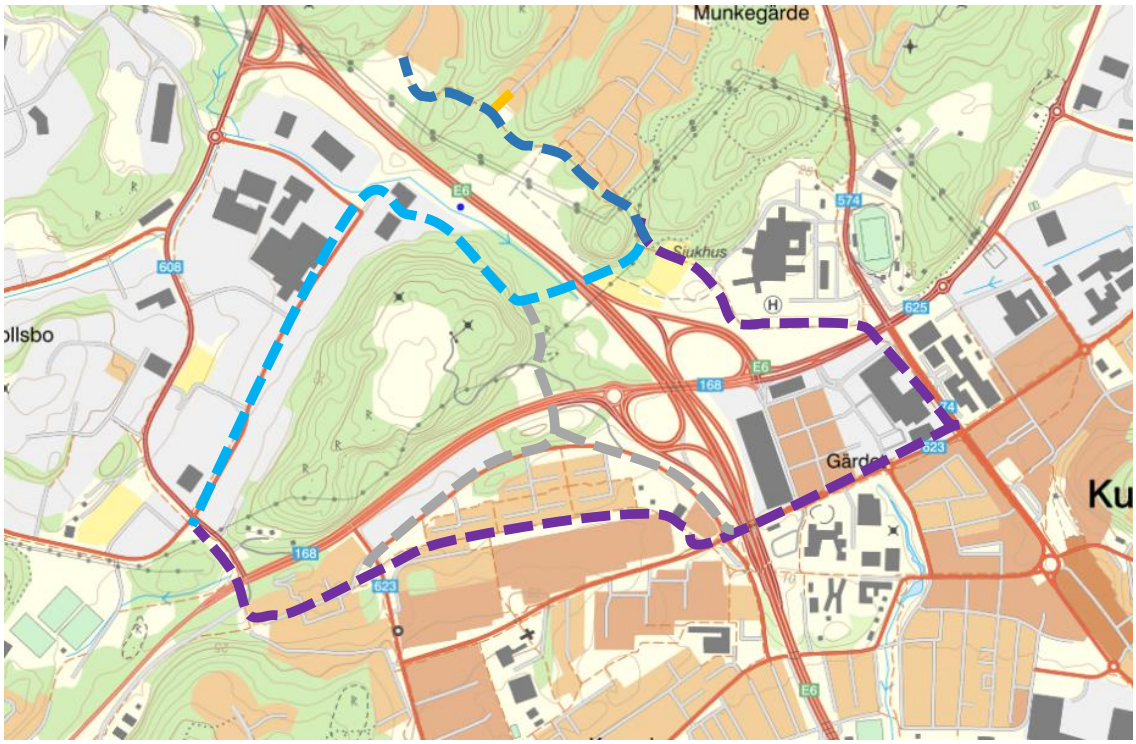
Vägbro över Marstrandsvägen

GC-bro över Marstrandsvägen ?

Cykelvägar

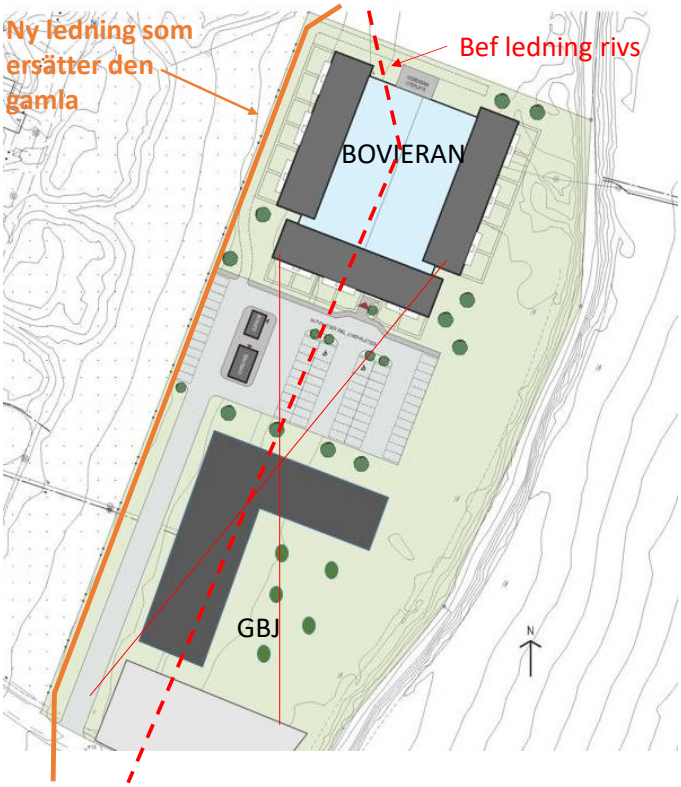
Knyter ihop Munkegärde med Rollsbo, Arenan och Ytterby

BOVIERAN

GBJ

OMLÄGGNING S500

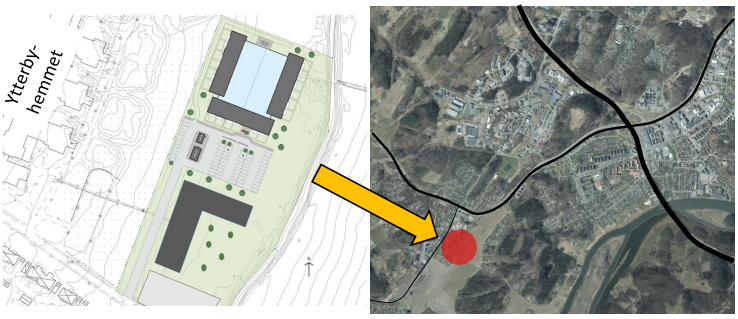

Omläggning av spillvattenledning för att kunna bygga Bovieran med (54 lgh) plus GBJ (50 lgh). Tot 104 lgh. Anbud inkommit och håller budget.
Om utfallet blir som planerat gör VA en förtjänst på mellan 4 - 6 Mkr för detta projekt plus att man får en ny spillvattenledning som håller i ytterligare 80 år.

Bokab och Kommunen avtalat om att dela på kostnader 38-62. Bokab skall stå som beställare enligt avtal. Kommunen (VA) är ägare av ledning och tar också majoriteten av kostnaderna.

Lämnat förslag till kommunen att VA står som beställare för omflytt av S500 – detta innebär att vi sparar ca 500 000 kr i minskade momskostnader. Tilläggsavtal överlämnat till VA. Kostnadsneutralt för VA. KS måste ta beslut enligt VA. Brådskar med beslut då man avser teckna med entreprenör den 16/8.

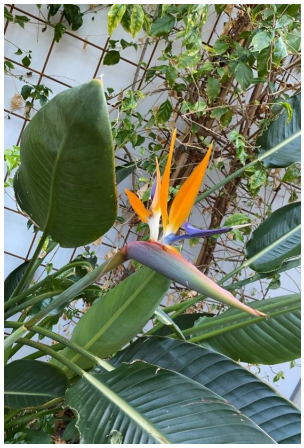
	Intäkter enligt kommunens VA-taxa		
Antal lgh	104	72 000	7 488 000
Antal kvm mark	*20 000*	*108*	*2 160 000*
Anslutninsavg	135 000	2	270 000
			9 918 000
Utgifter för VA enligt upphandlad entreprenad			
Entreprenad	0,62	-6 000 000	-3 720 000
	Resultat för VA		6 198 000

Bovieran (Norra Kyrkbäcken)

GBJ (Norra Kyrkbäcken)

Situationsplan

SKALA 1:500 (A3)

BOSTADSGÅRDEN

På bostadsgården är gemenskapen viktig, men också att man ska kunna välja. Här finns en tydlig gradient av de helt privata uteplatserna till de gemensamma och allmänna. Alla bostäder har en privat uteplats, en balkong eller en egen trädgård.

Husen får genomgående trapphus med entréer från två håll. Detta skapar rörelse och närvaro både till gata och gårdsrum. Sittplatser vid entrén eller en husvägg är platsskapande och lockar att slå sig ner för en pratstund. Från Klevevägen finns en passage in till bostadsgården vilket gör att du från gatan kan ana den aktivitet som sker inne på gården. Här finns också möjlighet att köra in med fordon när det behövs.

Utöver bostadsgården skapas också två entrétorg. Det ena vetter ut mot gatan och har som syfte att vara en välkomnande zon som bidrar med grönska och växtlighet till gaturummet. Det andra entrétorget ligger i kvarterets nordvästra hörn och bildar en grönskande zon mellan bostaden och parkeringen.

ÖVRIGT

Kommunen har meddelat personal och boende att äldreboendet skall kvarstå.

Våra fastigheter

Båtsmansgärde

Nedre Fontinskolan

Hyreshöjning för 2026 troligen mellan 0,65 – 0,75 %.
Oktober månads KPI bestämmer hyreshöjning.
0,65% räknat på Augusti månads KPI.

Ny hyresgäst på övervåningen – NFC, KMN och Företagarna

Bokabhuset

Bagaregatan

KUNGÄLVS KOMMUN

Vision 2040 och ledord för Kungälvs kommun

”Kungälv är en plats där livskvalitet, trygghet och framtidstro går hand i hand. Här formas en hållbar framtid genom demokrati, delaktighet och jämlika möjligheter för alla.
Vi värnar vårt kulturella arv, stärker utbildning och välfärd, och bygger ett samhälle där människor vill bo – i dag och i generationer framåt.
Med mod och omtanke skapar vi ett Kungälv som håller – för alla, för alltid.”

Mod	Vi vågar tänka nytt, utmana det invanda och driva förändring – utifrån ett helhetsperspektiv.
Respekt	Vi bemöter varandra med värdighet, öppenhet och förståelse – utifrån allas lika värde och olikheter.
Medskapande	Tillsammans skapar vi värde – genom delaktighet, engagemang och gemensamt ansvar.

bokab

Bolagsdialog 2025-10-08

TACK FÖR OSS

KUNGÄLVS KOMMUN

Tertialbokslut Kungälv Arena AB

KUNGÄLVS KOMMUN

Resultaträkning (tkr)				
	2025-08-31	**2024-08-31**	**Budget 2025**	**Prognos 2025**
Rörelseintäkter	1 923	2 163	1 500	2 163
Rörelsekostnader				
Övriga externa kostnader	-1 118	-951	-1 200	-1 600
Arvoden	-30	-29	-3 500	-50
Avskrivningar	-636	-636	-500	-700
Summa rörelsekostnader	*-1 785*	*-1 616*	*-5 200*	*-2 350*
Rörelseresultat	138	547	-3 700	-187
Finansiella poster	-19	-5	0	-20
Periodens resultat	**119**	**542**	**-3 700**	**-207**

KUNGÄLVS KOMMUN

Förenklat resultat och prognos

Mkr	Intäkter	Kostnader	Finansnetto	Resultat efter finansiella poster	Budget 2025	Prognos 2025
Kugälv Arena AB	**1,9**	**-1,8**	**0,0**	**0,1**	**-3,7**	**-0,2**

Kommentar till prognos om den avviker från budget

KUNGÄLVS KOMMUN

Balansräkning

TILLGÅNGAR (Mkr)	2025-08-31	2024-12-31
Materiella anläggningstillgångar	54,6	55,2
Finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0
Omsättningstillgångar	11,2	10,7
SUMMA TILLGÅNGAR	**65,8**	**65,9**

EGET KAPITAL OCH SKULDER (Mkr)	2025-08-31	2024-12-31
Aktiekapital	4,0	4,0
Erhållna aktieägartillskott	60,0	60,0
Balanserat resultat	1,1	0,8
Periodens resultat	0,1	0,3
Summa eget kapital	**65,2**	**65,1**
Avsättningar	0,0	0,0
Långfristiga skulder	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	0,7	0,9
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	**65,8**	**65,9**

KUNGÄLVS KOMMUN

Väsentliga händelser under T2

- Bolaget är fortsatt under uppbyggnad
- KF har beslutat att Kungälv Arena AB ska äga byggprocessen av arena omårdet
- Startbeslut om 93 mkr antaget i KF – avseende markarbeten på KAAB:s mark
- Finansiering via aktieägartillskott som tillförs i takt med byggnationens framfart
- Markbyte med kommunen genomförs fullt ut under hösten
- Första spadtag tillsammans med föreningar, näringsliv och entreprenören Vestia AB – och tillsammans med barnen – arenans framtida användare av mötesplatsen
- Arbete pågår med att rekrytera VD

KUNGÄLVS KOMMUN

Långtidsprognos

Mkr	Budget 2025	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Kungälv Arena AB	**-3,7**	**-0,2**	**-1,4**	**-4,9**	**-5,2**	**-5,4**
Avkastning på totalt kapital	**-3,6%**	**-0,2%**	**-0,5%**	**-0,7%**	**-0,5%**	**-0,4%**

KUNGÄLVS KOMMUN

Investeringsbudget och prognos

Mkr	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Arenaområdet	59,0	186,0	400,0	331,0	233,0
Summa totalt	**59,0**	**186,0**	**400,0**	**331,0**	**233,0**
Investeringsbudget per år	**59,0**	**186,0**	**400,0**	**331,0**	**233,0**
Lånebehov	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

KUNGÄLVS KOMMUN

Tertialbokslut 2 2025
ABK-koncernen

KUNGÄLVS KOMMUN

Väsentliga händelser

- Utvecklingen av samordning och samarbete fortsätter
- Gemensamma arbetssätt och struktur
  - Gemensamma mallar för redovisning
  - Gemensam arbetsyta för att skapa struktur och underlätta gemensamt administrativt arbete
- Ekonomisystem
- Koncernredovisningssystem
- Solceller i arenaområdet
- Gemensamt inköpssystem
- informationssäkerhet

KUNGÄLVS KOMMUN

Resultaträkning moderbolaget (Tkr)				
	2025-08-31	2024-08-31	Budget 2025	Prognos 2025
Rörelseintäkter	0	0	0	0
Rörelsekostnader				
Övriga externa kostnader	-352	-87	-390	-700
Arvoden	-56	-63	-110	-80
Summa rörelsekostnader	*-408*	*-150*	*-500*	*-780*
Rörelseresultat	-408	-150	-500	-780
Finansiella poster	0	0	400	780
PERIODENS RESULTAT	-408	-150	-100	0

KUNGÄLVS KOMMUN

Förenklat resultat och prognos

Mkr	Intäkter	Kostnader	Finansnetto	Resultat efter finansiella poster	Budget 2025	Prognos 2025
Koncernen	**342,9**	**-296,8**	**-16,0**	**30,1**	**63,4**	**69,2**
AB Kongahälla	0,0	-0,4	0,0	-0,4	0,0	0,0
Kungälv Arena AB	1,9	-1,8	0,0	0,1	-3,7	-0,2
Kungälv Energi-koncernen	327,0	-280,3	-18,5	28,2	48,5	44,7
Bokab-koncernen	14,3	-14,7	2,5	2,2	18,6	24,7

Allt som allt förväntas koncernen göra ett resultat på 5,8 mkr bättre än budget.

KUNGÄLVS KOMMUN

Nyckeltal 2025-08-31

Mkr/%	AB Kongahälla	Kungälv Arena AB	Bokab-koncernen	Kungälv Energi-koncernen	Koncernen
Nettoomsättning	0,0	1,9	12,9	311,2	325,7
Resultat efter finansiella poster	-0,4	0,1	2,2	28,2	30,1
Soliditet	99,7%	99,0%	31,8%	28,8%	31,5%
Kassalikviditet	327,6%	1670,9%	32,4%	89,1%	70,1%
Avkastning på totalt kapital	-0,4%	0,2%	2,0%	2,8%	2,6%

KUNGÄLVS KOMMUN

Balansräkning - koncernen

TILLGÅNGAR (Mkr)	2025-08-31	2024-12-31
Materiella anläggningstillgångar	1 674,3	1 651,0
Finansiella anläggningstillgångar	1,0	1,0
Omsättningstillgångar	308,0	284,4
SUMMA TILLGÅNGAR	**1 983,3**	**1 936,4**

EGET KAPITAL OCH SKULDER (Mkr)	2025-08-31	2024-12-31
Aktiekapital	0,2	0,2
Erhållna aktieägartillskott	91,0	91,0
Annat eget kapital inklusive årets resultat	534,5	517,4
Summa eget kapital	**625,7**	**608,6**
Avsättningar	139,6	139,6
Långfristiga skulder	984,5	964,3
Kortfristiga skulder	233,6	224,0
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	**1 983,4**	**1 936,4**

KUNGÄLVS KOMMUN

Långtidsprognos

Mkr	Budget 2025	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
AB Kongahälla	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kungälv Arena	-3,7	-0,2	-1,4	-4,9	-5,2	-5,4
Kungälv Energi	25,8	32,1	31,0	33,7	32,1	33,3
Kungälv Närenergi	18,7	13,3	23,1	28,8	27,6	28,6
Kungälv Energi Entreprenad & Service	4,0	-0,7	2,0	1,6	1,6	1,4
Kungälv Energimarknad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bokab	4,1	10,2	11,2	0,0	0,0	0,0
Bofab	14,5	14,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Rollsbo Västerhöjd Tomt 12A	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Solbräcke Kullen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rollsbo Västerhöjd Tomt 1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kareby E6 Tomt 1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt resultat (ej eliminerat)	**63,4**	**69,2**	**65,9**	**59,2**	**56,1**	**57,9**
Avkastning på totalt kapital	**4,2%**	**4,8%**	**4,3%**	**3,7%**	**3,5%**	**3,5%**

KUNGÄLVS KOMMUN

Investeringar och lånebehov

AB Kongahälla	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kungälv Arena - arenaområdet	21,0	186,0	419,0	349,0	233,0
Kungälv Energi	113,5	107,7	109,2	102,2	115,0
Kungälv Närenergi	41,2	78,5	97,6	42,0	36,4
Kungälv Energi Entreprenad & Service	16,3	19,2	10,6	7,1	6,7
Kungälv Energimarknad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bokab	47,0	62,0	195,0	128,0	47,0
Bofab	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rollsbo Västerhöjd Tomt 12A	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Solbräcke Kullen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rollsbo Västerhöjd Tomt 1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kareby E6 Tomt 1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Summa totalt	**238,9**	**453,3**	**831,3**	**628,2**	**438,0**
Investeringsbudget per år	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Lånebehov	**90,0**	**100,0**	**210,0**	**20,0**	**80,0**

KUNGÄLVS KOMMUN

Balansräkning - moderbolaget

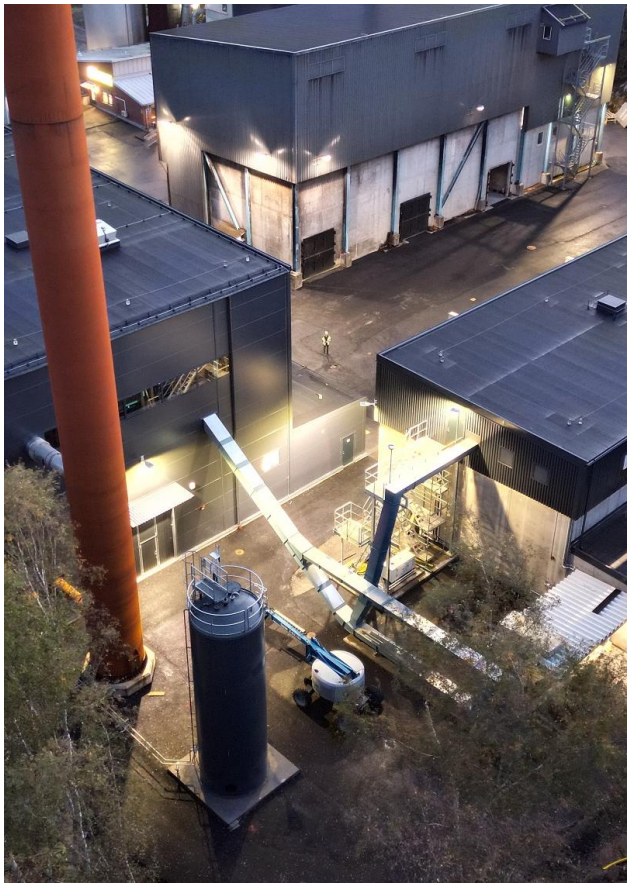
TILLGÅNGAR (Mkr)	2025-08-31	2024-12-31
Materiella anläggningstillgångar	91,0	91,0
Finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0
Omsättningstillgångar	0,9	14,1
SUMMA TILLGÅNGAR	**91,9**	**105,1**

EGET KAPITAL OCH SKULDER (Mkr)	2025-08-31	2024-12-31
Aktiekapital	0,2	0,2
Erhållna aktieägartillskott	91,0	91,0
Balanserat resultat	0,8	0,3
Periodens resultat	-0,4	13,5
Summa eget kapital	**91,6**	**105,0**
Avsättningar	0,0	0,0
Långfristiga skulder	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	0,3	0,1
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	**91,9**	**105,1**

Koncerndialog

2025-10-08

Karin Almgren

Vårt uppdrag

- Bedriva produktion, distribution och handel inom energiområdet samt tillhandahålla infrastruktur för digital kommunikation.
- Säkerställa miljö- och klimatmässigt hållbar, leveranssäker och prisvärd energi.
- Utveckla energi- och bredbandsverksamheten.
- Utveckla nya områden inom energiförsörjning och energidistribution samt bidra till ett fossilt oberoende Kungälv.
- Bidra till säkerhet, trygghet och trivsel genom att tillhandahålla belysning och relaterade produkter och tjänster.

KUNGÄLV energi

Kommunens strategiska mål är en långsiktigt hållbar utveckling, såväl ekonomisk, socialt som ekologiskt och

1. Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande och ett tryggare samhälle
2. En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet
3. Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt fritids- och kulturliv
4. Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
5. Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
6. Att driva en ansvarsfull miljö- och klimatpolitik för en mer hållbar framtid
7. Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning

Våra effektmål 2025-2027

1. Vi är en aktiv part i våra kunders klimatomställning
2. Bibehålla en attraktiv och trygg arbetsplats med engagerade och stolta medarbetare
3. En trygg och säker arbetsmiljö för alla.
4. Koncernen Kungälv Energi har en fortsatt stabil ekonomi för att leverera långsiktig samhällsnytta.
5. Optimera och kvalitetssäkra verksamheten genom effektivt resursanvändande
6. Resilient energiförsörjning och digital kommunikation
7. Kungälv Energi går i täten för ett fossilfritt Kungälv genom att bidra till KF:s strategiska mål och aktivt arbeta för att förverkliga hållbarhetsmål och energiplanen

KUNGÄLV energi

Utdrag från energiplanen

6.2 *Kungälvs kommuns "Energiplan 2023–2027, med sikte på 2030"*

Energiplanen är ett övergripande styrdokument för energifrågor och planering av energiresurser inom kommunens gränser för Kungälvs kommun och dess tillhörande bolag. Planen innehåller inga beskrivningar av enskilda åtgärder utan ger förslag på möjliga insatsområden som är viktiga att fokusera på de närmsta åren. Energiplanen ska ses som en röd tråd som på ett övergripande sätt anger riktningen för energiarbetet inom kommunen. Energiplanen utgår ifrån fem olika strategiområden.

Planens övergripande mål:
Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990.

Planens effektmål

- Antal elavbrott, minuter per kund, ska ha en nedåtgående trend.
- Effektivt nyttjande av elnätet (Utnyttjningsgrad)
- Minskning av el-effektens temperaturberoende genom bibehållen och ökad fjärrvärme där det är möjligt
- Energianvändningen per kvadratmeter i kommunorganisationens fastighetsbestånd, inklusive kommunala bolag, ska ha en nedåtgående trend (normalårs korrigerat).
- Försörjningen av energi ska byggas på förnybar energi som i första hand produceras lokalt eller regionalt. År 2030 ska andelen förnybar energi uppgå till minst 80 procent.
- Fysisk planering och nybyggnation ska ske på ett sätt att det bidrar till ett samhälle där invånarna enkelt kan leva energieffektivt oberoende av fossila energikällor.
- Kommunens egna och upphandlade fordonsflotta ska drivas av fossilfria drivmedel och nyttjas så energieffektivt som möjligt.
- Växthusgasutsläpp från transporter inom kommunens gränser ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010. (Nationellt etappmål)
- Den totala drivmedelförbrukningen av fossila bränslen i kommunorganisationen ska ha en nedåtgående trend.

Åtgärder för att minska klimatpåverkan i Kungälv 2025:

Hållbart byggande:

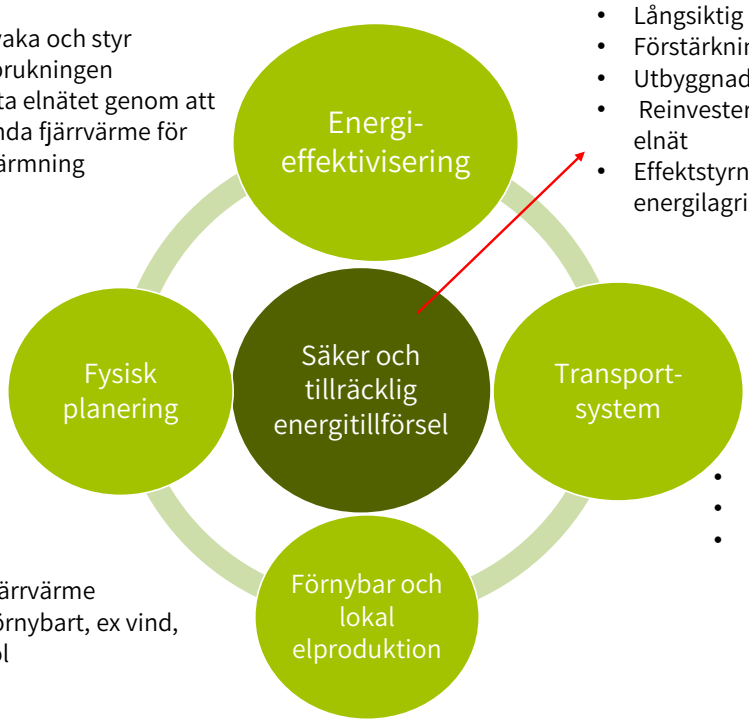
Bygglovsavdelningen kommer arbeta med att väcka intresset för att minska klimatpåverkan i bostäder, fastigheter och verksamhetslokaler och ställer krav kopplade till energi och klimat.

Lönsamma energiinvesteringar med klimatnytta:

I kommunens befintliga fastighetsbestånd genomföra lönsamma energiinvesteringar med klimatnytta. Investeringarna kan innefatta såväl åtgärder som minskar fastigheternas energiförbrukning som innebär egen produktion av energi.

Energiplanens strategiområden för att lösa energiförsörjningen

- Övervaka och styr elförbrukningen
- Avlasta elnätet genom att använda fjärrvärme för uppvärmning

- Långsiktig planering med regionnätsägare
- Förstärkning befintligt lokalt elnät
- Utbyggnad för exploateringar
- Reinvestering och underhåll befintligt elnät
- Effektstyrning, efterfrågeflexibilitet och energilagring

- Energifrågor i planeringsprocessen

- Laddinfrastruktur
- Fossilfria fordon
- Miljökrav vid upphandling

- Fjärrvärme
- Förnybart, ex vind, sol

KUNGÄLV energi

Reviderad 27 maj

Kungälv Energis hållbara framtidsbild

- Enkelt för kunden att göra rätt val
- Hållbara affärer
- Självklar partner i samhällsutvecklingen
- Robust och framtidssäkrad infrastruktur
- Anpassningsbara energi- och kommunikationslösningar
- Ligga i framkant med ny teknik och arbetssätt

Möjligheter

- Kunden- vår största möjlighet
  - Kundkontakten- ny hemsida, appen- nyttja bättre, chatten- modernare kundvård
  - Vad gör andra för kunden? Tänka nytt!
- Teknikutveckling/ effektivisering/ automatisering
  - Tidskrävande och manuella moment automatiseras och frigör resurser för kvalitativt arbete
  - AI och dataanalys i våra nät, smarta och analyserande nät
- Hitta nya tjänster/affärer kopplade till infrastruktur
  - Nya tjänster och produkter kopplade till energiomställningen (ex energilagring, fjärrkyla från älven, datahallar, batterier)
  - Undersök möjlighet till statliga investeringar/bidrag
- Omsätta det lokala till trygghet, säkerhet och närproducerat
  - Glokalisering, flytta hem saker
  - Använda egen rådighet gällande näten/ infrastruktur i samband med en krissituation- vårt anseende och existensberättigande ökar
- Utvecklat samarbete både med kommunen och andra bolag & kommuner/ leverantörer/ industri.
- Bygga mer produktion av el och värme

Hot

- Ökade kostnader
  - Kraftiga räntehöjningar då vi har stora lån
  - Kostnadsutvecklingen på material och entreprenader
- Osäker omvärld
  - Politiska beslut, nya lagar, skärpta krav
  - Krig, osäkerhet i världen- leveransproblem, ökade priser på material, råvaror etc.
  - Materialbrist och leveransbrist
  - Cyberattacker och sabotage, organiserad brottslighet
  - Hot att vi inte kan använda våra digitala plattformar och system efter Trumps hot
  - Klimatpåverkan, ex översvämningar och naturkatastrofer
- Oväntade, negativa händelser som ger kundreaktioner
- Långvarig lågkonjunktur
- Förändrat konsumentbeteende
  - Individualism vill fragmentera och hitta små lokallösningar ex off- grid. Våra produkter behövs men kan bli svårt att motivera kostnader

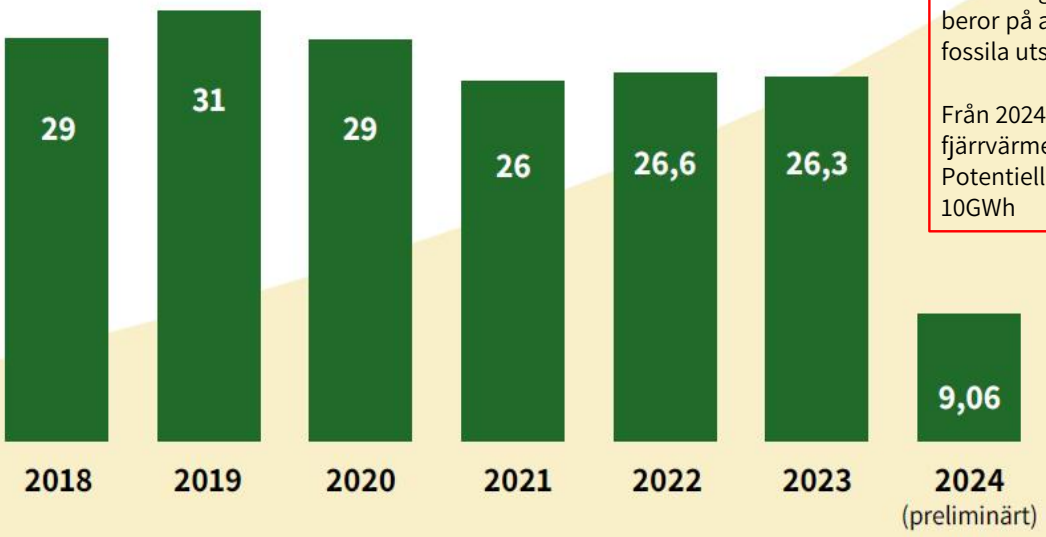
Utmaningar- Hur kan vi arbeta tillsammans för att nå kommunens hållbarhetsmål och energiplan

1. Fjärrvärmens roll för uppvärmning samt avlasta elnätet- hur kan vi öka antalet anslutningar och få mer avsättning för värmen som nu kan produceras
2. Elnätets Investeringsbehov - Omfattande behov av investeringar även under perioden 2026-2034. Hur frigör vi kapital
3. Stadsnätets utveckling, säkerhetsmässiga möjligheter med mer samarbete
4. Utmaningar och fokus för våra investeringar i Gatubelysning och laddinfrastruktur
5. Investeringar i förnyelsebar el/ solceller, energilagring, och ex värmelager
6. Ökat fokus på säkerhet, miljöskydd samt resilient energiförsörjning och digital kommunikation
7. Kompetensförsörjning

Fjärrvärmens roll för uppvärmning samt iatt avlasta elnätet.
- Hur kan vi öka antalet anslutningar och få mer avsättning för värmen som nu kan produceras?

KUNGÄLV energi

Minskning 2024 för Kungälv beror på att vi inte importerar fossila utsläpp vintertid från GE.

Från 2024 levererar vi fjärrvärme till Göteborg Potentiell årsleverans 7,5-10GWh

*** CO_2-EMISSION ENLIGT BRANSCHENS STANDARDRAPPORT, FJÄRRVÄRMENS LOKALA MILJÖVÄRDEN, EMISSIONER FRÅN FÖRBRÄNNING, TRANSPORTER OCH BEARBETNING ÄR SUMMERADE.**

g CO_2 ekv/kWh

Fjärrvärmens viktiga roll för uppvärmning samt avlasta elnätet- hur kan vi öka antalet anslutningar och få mer avsättning för värmen som nu kan produceras?

- Utbyggnaden av Munkegärdeverket har gett Kungälv ökad kapacitet att producera fjärrvärme (en ökning med 50%)
- Uppvärmning via fjärrvärme minskar kapacitetsbrist i elnätet
- Nya samarbetsavtal med Göteborg Energi ger ett bra systemtänk och en större möjlighet att sälja värme till dem och andra närliggande bolag

- Satsar på att öka flexibiliteten i produktionen (restvärme, returtemperatur men även investeringar i kompletterande intäkter, ex effektlager)
- Finns kommunala fastigheter som kan anslutas till fjärrvärme –behöver följa upp status och möjliga investeringar
- Kan kommunen främja att fjärrvärme prioriteras vid nybyggnation? Ex Växjös modell

Kommunala fastigheter som kan anslutas till fv

Objektstyp	Fastighetsbeteckning	Gata	Avstånd till FV	FV möjligt J/N	Nuvarande uppvärmning	
Kortidshem	TVETEN 1:1	Tvetgatan 12	40m	J	El Bergvärme	J
Kortidshem	KABBELEKAN 1	Tvetgatan 14	90m	J	El frånluftsvärmepump	
	Gröna villorna	Färjevägen 1		J	Bergvärme	
Kyrkstugan		Gamla Torget 3		J	Samarbetsprojekt KE, KK och Kyrk	
Särskilt serviceboende	KVARNEN 1	Kvarngatan 2	35	J	El	N
Kontor	KOMARKEN 1:1	Kvarngatan 4	70	J	El radiatorer/luft-luft	N
Gruppboende handikappomsorg	TYR 3	Barfotagatan 3	90m	J	El	N
Fritidshem/Förskola	FRÖET 1	Björkåsliden 4	150m	J	El radiatorer	N
Förråd/Lager	BOET 2	Brushanestigen 1 & 3	300m	J	El radiatorer	N
Kiosk	GAMLA STADEN 1:11	Färjevägen 5	124/30m	J	El	
Lokalbank/tomma lokaler	GAMLA STADEN 1:11	Färjevägen 5	124/30m	J	El	N
Entrékiosk	GAMLA STADEN 1:11	Fästningensparken 3	150m	J		
Kulturverksamhet	GAMLA STADEN 1:11	Fästningsparken 3	150m	J		
Inhyrd Kulturverksamhet	GAMLA STADEN 1:11	Fästningsparken 3	150m	J		
Gruppboende handikappomsorg	ODEN 4	Husfrejagatan 8	230m	J	El	N
Fritidshem/Förskola	YTTERBY-TUNGE 1:111	Häradsvägen 35	170m	J	El	N
Bad-, sport- och idrottsanl.	ROLLSBO 1:32	Idrottsplatsen Yttern	ca 250m	J	El	N
Gruppboende handikappomsorg	IDUN 4	Jorsalagatan 7	240m	J	El	N
Bostad/Bostäder	GUNTORP 1:97	Jörlandavägen 10	180	J		
Gruppboende handikappomsorg	HEIMDAL 9	Korsriddargatan 8	20m	J	El	N
Inhyrd Gruppboende/Hkpomsorg	KASTELLEGÅRDEN 1:207 (Skatan 8)	Kungälvsvägen 68-80	80	J		
Caféverksamhet	KOMARKEN 1:1	Kvarngatan 6	80m	J		
Bostad/Bostäder	SKÄGGRISKAN 2	Munkegärdegatan 33	170	J		
P-platser/Garage	SKÄGGRISKAN 2	Munkegärdegatan 33	170	J		

Elnätets Investeringsbehov - Omfattande behov av investeringar även under perioden 2026-2034. Hur frigör vi kapital?

KUNGÄLV energi

Förutsättningar, utmaningar och fokus för våra investeringar i elnätet

Förutsättningar, utmaningar och fokusområden för våra investeringar

Elnät

- Kommunen växer, omfattande investerings- och reinvesteringsbehov
- Omställningen i samhället ställer krav på utbyggnad av elnätet för att undvika effekt- och kapacitetsbrist. Bibehålla kommunens konkurrenskraft
- Lagrings- och flexibilitetstjänster kommer krävas
- Anslutning av produktion kommer öka – lagkrav för fastigheter ha solceller
- Krav på säkerhet, resilient energiförsörjning
- Intäktsreglering elnät ger möjligheter och krav att investera 2024-2027, ny (ännu okänd) mode införs 2028

Investeringsfokus:

- Förstärkningar låg- och mellanspänningsnätet (nybyggnation och elproduktion/solceller)
- Om- och nybyggnad av nät- och mottagningsstationer ex nya M5 Hålta, M8 Kode och M10 Kareby, T3 i M9 Rollsbo, ombyggnad M1 Byggmästaregatan.
- Nyanslutningar (batterier, laddinfra mm)
- Exploateringar/ utbyggnader samt samförläggning VA

3.2. Planerade investeringar

Delområde	Projektbenämning	Projektbeskrivning	Syfte med projektet	Projektstatus	Tidpunkt för driftsättning
Hela nätet	M9-M5	Ny hsp-kabel till M5	Öka överföringskapaciteten till M5	4	2024-2025
Hela nätet	M9-M6	Ny hsp-kabel till M6	Öka överföringskapaciteten till M6	4	2024
Hela nätet	T3 M9	Ny transformator	Öka transformeringskapaciteten i systemet	1	2026
Hela nätet	M9-Arenaområdet	Ny hsp-kabel	Överföringskapacitet till exploateringsområde	2	2025-2026
Hela nätet	Ny M8	Ny mottagningsstation	Öka transformeringskapaciteten i systemet	5	2028-2030
Hela nätet	Reinvestering M1	Ombyggnad mottagningsstation	Öka transformeringskapaciteten i systemet	5	2030-2035
Hela nätet	Reinvestering M4	Ombyggnad fördelningsstation	Reinvestering samt ökad transformeringskapacitet i Kärna	5	2026-2030
Hela nätet	Reinvestering M5	Ombyggnad fördelningsstation	Reinvestering samt ökad transformeringskapacitet i Hålta	5	2026-2030
Hela nätet	Reinvestering M6	Ombyggnad fördelningsstation	Reinvestering samt ökad transformeringskapacitet i Kode	5	2026-2030

Tabell 3 Planerade investeringar till och med år 2034

Projektstatus: 1 Planerad (internt beslutad). 2 Inväntar tillstånd. 3 Tillstånd beviljat, ej påbörjad. 4 Påbörjad. 5 Under övervägande (ej internt beslutad). 6 Övrigt (ska specificeras)

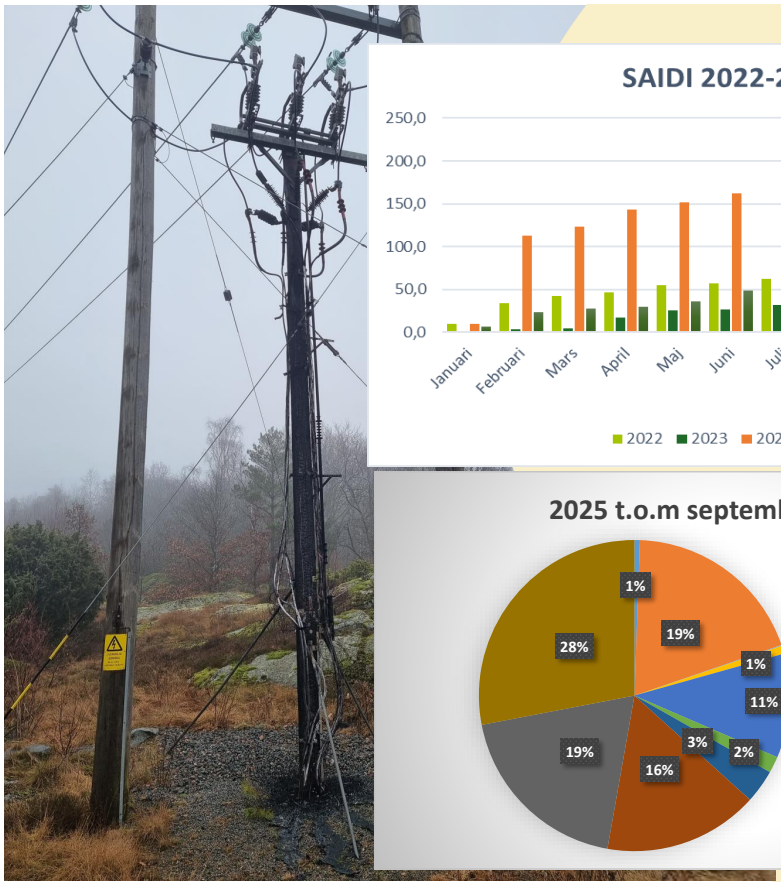
2025-10-08

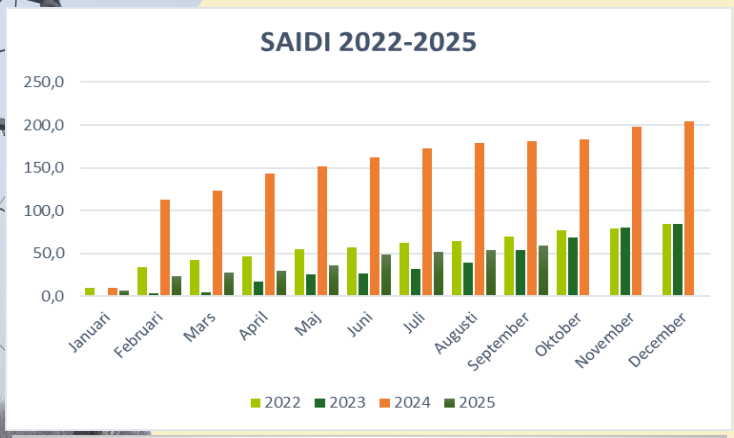
Utdrag ur nätutvecklingsplan

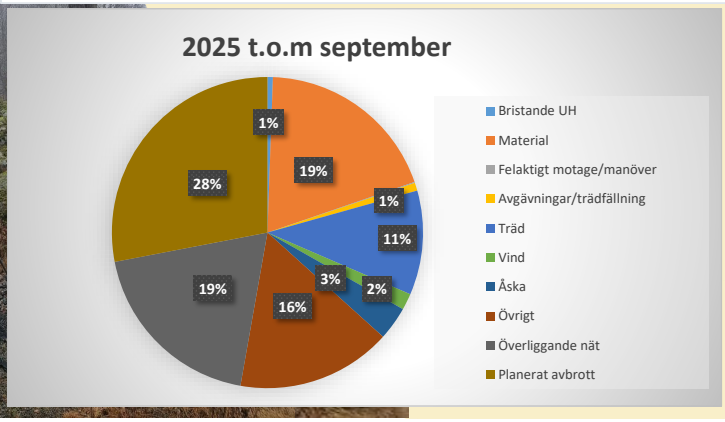
- I kapitel 3.2 redovisas de större investeringarna som är identifierade för att möta effektprognosen.
- Övriga investeringar, vilket är merparten av projektportföljen, som görs är i syfte att ansluta nya kunder och reinvesteringar för att öka tillförlitligheten och bygga bort äldre nätdelar för att minska underhållsbehovet.
- Planen är godkänd av energimarknadsinspektionen

Källa: Nätutvecklingsplan Elnät 2025-2034 16

KUNGÄLV energi

Augusti, september 2025
SAIDI t.o.m. september är 58,6 minuter

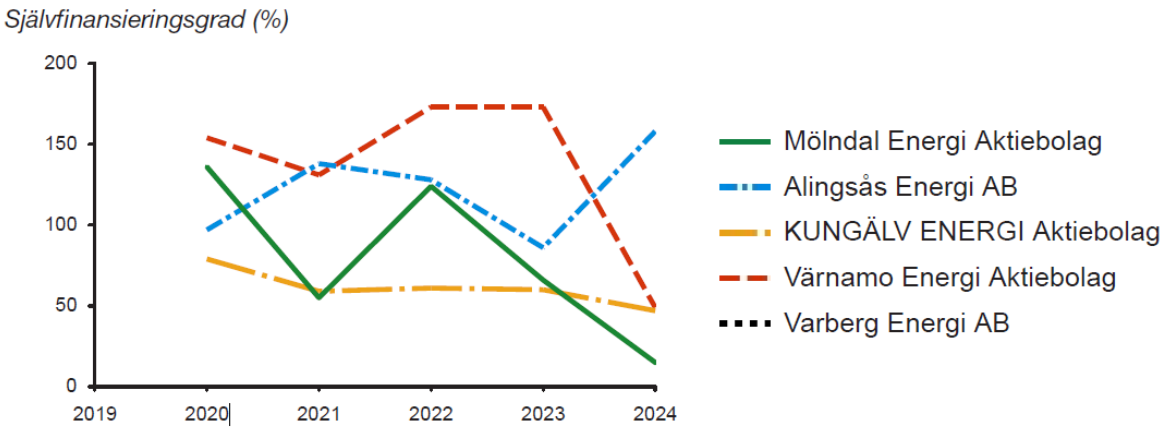
KUNGÄLV energi

Investeringsprognos koncern 2025-2029

Mkr	*Budget 2025*	Prognos 2025	Budget 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Kungälv Energi	*114*	114	108	109	102	115
Kungälv Närenergi	*89*	41	78	98	42	36
Kungälv Energi Entreprenad & Service	*9*	16	19	11	7	7
Kungälv Energimarknad	*0*	0	0	0	0	0
Totala investeringar	*211*	**171**	**205**	**217**	**151**	**158**
Lånebehov		50*	100	120	80	80

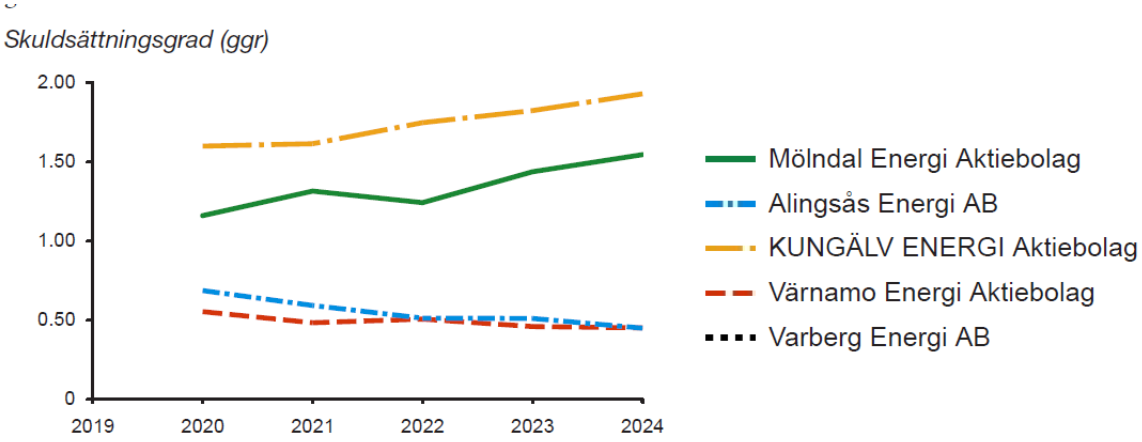
*nylån H-25 beräkngas till 50 mnkr, (nylån tagna tidigare under 2025 är 40 mnkr)

Kungälv Energi självfinansieringsgrad

Företagets tillgångar som finansieras med eget kaptial.
Hög investeringstakt ger ett ökat behov av extern finansiering

Skuldsättningsgrad

Skulder i förhållande till eget kapital. Hög belåning.

Stadsnätets utveckling, säkerhetsmässiga möjligheter med mer samarbete och intresse av en datahall

KUNGÄLV energi

Förutsättningar, utmaningar och fokus för våra investeringar i stadsnätet

Stadsnät

- Höga kostnader för att ansluta resterande fastigheter på landsbygd
- Behovet av datahallar ökar och förväntas öka pga. bl.a. säkerhet, 5G och AI
- Ökad konkurrens på tjänstenivå
- Höjda krav på säkerhet och deltagande i SSNF's säkerhetsnätverk M o U (Motståndskraft och Uthållighet)
- Regleringar och ökade lagkrav från myndigheter

Investeringsfokus:

- Förtätning genom att anslutna hushåll/företag utanför tätort
- Samförläggning och förberedelser exploateringsområden i kommunen
- Lokalt digitalt skyddsrum/datahall (Förstudiearbete påbörjat)
- Fortsatt Tjänsteutveckling för verksamheter och kommuninvånare
- Leveranssäkerhet genom förstärkning av noder, transportnät, redundans

Strategi för Kungälv Energi Stadsnät (förslag)

Utöka utbudet av säkra och robusta tjänster gentemot kommun, verksamheter och privatperson.

Slutför nätets PON migrering för ökad driftsäkerhet och miljömässig hållbarhet.

Utveckla existerande samarbeten inom kommun och region för affärer och säkerhet (MOU).

Förstärk fokus på effektivisering via branschsamarbeten, digitalisering och kompetensutveckling av personal.

KUNGÄLV energi

Strategisk handlingsplan (förslag)

1. Utöka utbud av säkra bredbandstjänster till verksamheter och privatperson

- Trygga tjänster med egen rådighet för kommunens verksamheter
- Lägre anslutningskostnad för slutkund
- Säkra relationsintäkt på en konkurrerande marknad

2. Höj vår egen kompetens genom ökat samarbeten med SSNF och Stadsnät i regionen

- Samarbete på alla nivåer – nät, drift och affär med tydligt personansvar inom Stadsnät och sammankopplade avdelningar
- Öka vårt deltagande i branschnätverk och kompetenshöjande utbildningar via SSNF
- Delta mer aktivt i SSNF's MOU (Motstånd och Uthållighet)

3. Ta större ansvar för vår egen och kommunens digitalisering

- Utökat samarbete med kommunens enheter där digitalisering kan erbjuda stora möjligheter, tex vård- och omsorg
- Vara koncernens och kommunens partner för tillämpning av GIA (Gigabitinfrastrukturslagen)

4. Bygga ett datacenter (förstudie pågår, presentation för styrelsen 23-24 okt)

- Samarbete med Västlänk - DC i West, Strategiskt nav för regionala datacenters

5. Avyttra våra master (utredning pågår, presentation för styrelsen 23-24 okt)

- Få loss kapital till att investera i datacenter och uppgradering av befintligt nät
- Minska säkerhetsrisker och undvik stora investeringar i säkerhetsskydd

KUNGÄLV energi

Samarbeten med Kommunen idag

Kungälvs Kommun

- Återuppsatta regelbundna möten med Kommunens representanter och SOLTAK
- Uppdatera Kommunens existerande fiberförbindelser
- Se över strategi för olika tjänster och inplacering SOLTAK
- Beställa nya förbindelser bl.a. för VA-verksamheten
- Nya Äldreboendet Ängegärde (100 anslutningar) har beställt Kungälvspaket kollektivs kommun

GIA - EU's förordning om gigabitinfrastruktur

En ny EU-reglering för att främja utbyggnaden av höghastighetsnät

Några skillnader mot Utbyggnadslagen, som nu upphävs och ersätts av GIA

- Begreppet ”fysisk infrastruktur” utvidgas
- ”Offentliga organs” skyldighet att lämna tillträde, samordna byggnation och informera utvidgas

Övergripande syfte

Underlätta och stimulera utbyggnaden av ”nät med mycket hög kapacitet” för elektronisk kommunikation (fibernät och 5G-nät):

- Främja gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur
- Möjliggöra effektivare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur (snabbare och billigare)

Skyldigheter och åtgärder

- Tillträde till befintlig fysisk infrastruktur och information avseende infrastrukturen
- Samordning av bygg- och anläggningsprojekt och information avseende projekten
- Krav på fysisk infrastruktur och fiberledningar i nya och renoverade byggnader och tillträde till infrastrukturen

KUNGÄLV energi

Möjligheter för Kommunen med GIA

Egen rådighet – Säkerhet

Kungälv Energi kan garantera Kommunen säkerhet genom att egen infrastruktur (fiber) används.

För att undvika nätoperatörer med osäkra ägarförhållanden (tex Global Connect*) alt. olika nätoperatörer i kommunens offentliga byggnader, kan Kungälv Energi bygga fibernät och förbereda för eventuell inplacering i/på offentliga byggnader.

Inplaceringar gäller främst för 5G antenner och innebär att lämplig plats på byggnad/tak förbereds med redundans och strömförsörjning. Access till fiber och inplacering kan ekonomiskt gynna fastighetsägaren/Kommunen.

Ekonomisk trygghet - Affären

Kungälv Energi har idag ett upparbetat avtalssamarbete med tjänsteleverantörer/operatörer för uthyrning av svartfiber och inplacering i datahallar.

Avtal för fiberförbindelser (svartfiber) och inplacering administreras av Kungälv Energi, inkl. SLA** för drift och beredskap.

- Tjänsteleverantör/operatör betalar hyra för svartfiber och/eller inplacering plus SLA till Kungälv Energi.
- Kungälv Energi betalar hyra för nät i fastighet och plats på tak till fastighetsägaren/Kommunen.

**Global Connect - en större nationell operatör aktiv i Kungälvs kommun, ägs till största del av riskkapitalbolaget EQT men även av Mubadala, ett statligt ägt investeringsbolag baserat i emiratet Abu Dhabi. GlobalConnect kommer nu att säljas.*

***Service-level agreement*

Förutsättningar, utmaningar och fokus för våra investeringar i Gatubelysning och laddinfrastruktur

KUNGÄLV energi

Förutsättningar, utmaningar och fokus för våra investeringar i Gatubelysning och laddinfrastruktur

Förutsättningar

- Efter 24/2 2027 förbjudet att använda kvicksilverlampor, vilket innebär att stor del av armaturbeståndet behöver bytas ut
- Befintligt gb-avtal behöver uppdateras- KE arbetar med ett förslag och möte inbokat med Samhälllsbyggnad.
- Fortsatt fokus på utbyte till LED för att få ner energikostnaden
- Gemensam laddinfraplan med kommunen finns framme

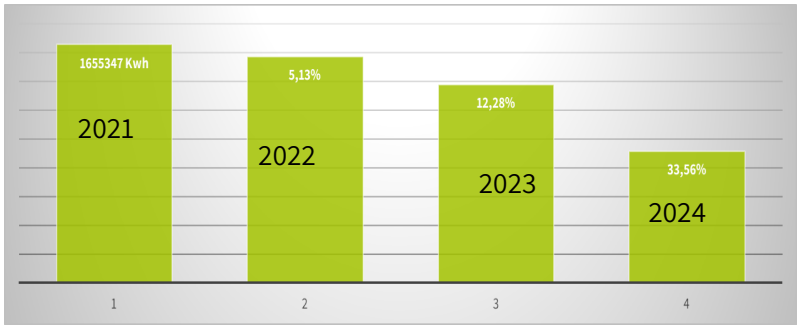
Investeringsfokus:

- Publik laddinfrastruktur på strategiska platser
- Snabbladdare för lastbilar?

Belysningsnätets utveckling 2017- 2025 (sept)

Årtal	Antal belysningsstolpar	Antal armaturer	Antal ledarmaturer	Antal ledarmaturer i %
2017	7037	7231	407	5,6%
2018	7316	7510	865	11,5%
2019	7614	8056	2081	25,8%
2020	7809	8403	2642	31,4%
2021	7867	8588	2968	34,6%
2022	7989	8792	3312	37,7%
2023	8124	8864	3707	41,8%
2024	8154	8924	4558	51,1%
2025	**8231**	**8954**	**4614**	**51,5%**

Nu är över hälften LED armaturer. Fortsatt mycket arbete med att konvertera resterande

Minskning elförbrukning 2021-2024: 33,56%

KUNGÄLV energi

Investeringar i förnyelsebar el/ solceller, energilagring, och ex värmelager

KUNGÄLV energi

”Försörjningen av energi ska byggas på förnybar energi som i första hand produceras lokalt eller regionalt^”

ELFÖRSÖRJNING I KUNGÄLV

	Vindkraft	Kraftvärme	Solkraft	Import via elnät*	I Kungälv produceras**
2022	4,6 GWh 1,20%	5,8 GWh 1,50%	15 GWh 3,70%	375 GWh 93,70%	ca 25,4 GWh (ca 6,4 % av behovet)
2023	7,0 GWh 1,70%	6,2 GWh 1,50%	30 GWh 7,20%	372 GWh 89,60%	ca 43,2 GWh (ca 10,4% av behovet)
2024	6,7 GWh 1,60%	3,6 GWh 0,90%	31 GWh 7,50%	370 GWh 90%	ca 41,3 GWh (ca 10% av behovet)

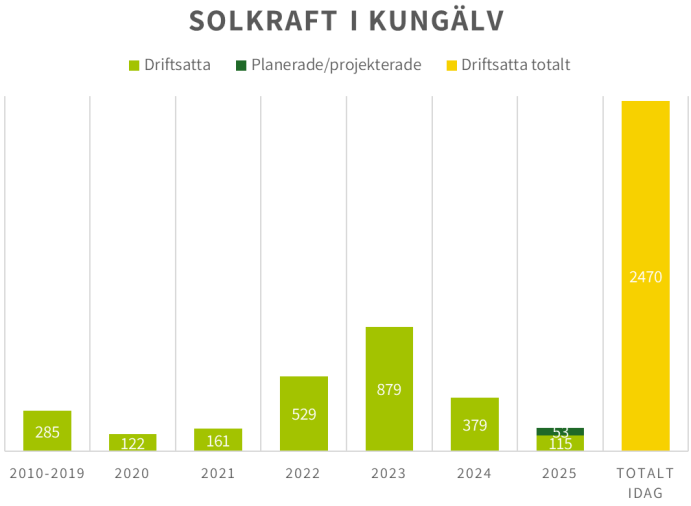
*Import = produceras utanför kommunen.

**Uppskattat värde, för solceller är det uppskattningsvis 50% av producerad energi som används av ägaren själv.

KUNGÄLV energi

^ strategi i Kungälvs Energiplan 2023-2027

Utveckling Solkraft 2010-2025

Installerad effekt sol 2025-09-23

Månad	Installerad effekt	Varav KE:s anläggningar	Antal driftsatta totalt
2024-10-07	29,9 MW	0,95 MW	2288
2025-09-23	33,0 MW	1,1 MW	2470

Lämnat icke bindande anbud till Svenska Kraftnät på batteri för energilagring.

Syfte: Bidra till effektreserven

Storlek: 5 eller 10 MW

Platser: M1, Värmeverket/solrosen eller Sparrås.

Ökat fokus på säkerhet, krisberedskap samt resilient* energiförsörjning och digital kommunikation

KUNGÄLV energi

*

Totalförsvarspropositionen

En uthållig energiförsörjning

Sveriges energisystem behöver fortsatt utvecklas för att möte ambitionshöjningen i totalförsvaret

- Struktur för vem som kan besluta om extraordinära åtgärder och i vilket skede
- Planering krävs för att prioritera förbrukning och för att fördela knappa resurser
- Åtgärder ska skapa förutsättningar för en större robusthet och uthållighet
- Elberedskapen ska stärkas för att minska konsekvenserna av elbortfall och möjliggöra en snabb återställning
- Fortsatta åtgärder insatser inom bl.a. reparationsberedskapen (materiellt och personellt), ödrift och fortifikatoriskt skydd
- Utveckla konceptet med civilpliktiga inom verksamhet för elförsörjning

Säkerhet och krisberedskap- några aktuella krav

- **Säkerhetsskyddsanalys** enligt Säkerhetskyddslagen (**Svenska Kraftnät** tillsynsmyndighet samt elberedskapsmyndighet. Ansvar för att tillgodose samhällets behov av elkraft i krig)
- **Krigsplacering** av personal (**Energimyndigheten** och **Svenska Kraftnät**) sedan 2022
- **Beredskapsplan Elnät** – Svenska Kraftnät klar 2024
- **Styrel** (prioritering av samhällsviktiga elanvändare vid en manuell frånkoppling) underlag ska lämna till **Länsstyrelsen**
- **Resilient energiförsörjning** (åtagande efter inträdet i **NATO**)
- **Robust energiförsörjning,** vi ska klara en samhällsstörning enligt nationella föreskifter (**Kungälvs kommun**)
- **NIS2-direktivet** (skydd av nätverks- och information) **MSB/ EU**
- **CER-direktivet** (stärka motståndskraften av samhällsviktig verksamhet) **MSB/ EU**
- **Motståndskraft och uthållighet** – Stadsnätsföreningens beredskapsuppdrag från **Post- och Telestyrelsen**: Resursuppbyggnad, kravställning och upphandling av förstärkningsmaterial, framtagande av koncept för utbildningar, mm
- Krav på **fjärrvärme/ uppvärmning?** Ev. bränsleberedskap

KUNGÄLV energi

Status Motståndskraft och Uthållighet (MOU)

All personal har gått Allmän utbildning krisberedskap

En person har gått Fibertekniker i beredskapsfunktion, ytterligare två-tre personer ska gå

Alla i driften har gått utbildning för Reservelverk 6kVA

Beredskapsmateriel

PTS STADSNÄTS FÖRENINGEN

- Två Reservelverk står på förrådet
- Inköp av kärra för att avvända elverket
- Avrop fibersvets och OTDR instrument

Ny Nätverksgrupp startad: VÄSTLÄNK Teknikgrupp

KUNGÄLV energi

Frågor?
EL SOM ÄR BRA
FÖR DIG OCH
JÄTTEBRA FÖR
KUNGÄLV.

BOHUS
RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Mötesanteckningar medlemssamråd Bohus Räddningstjänstförbund

Datum: 2025-10-17
Tid: 09:30-12:00
Plats: Stadshuset Kungälv, Bohusrummet
Närvarande:

Miguel Odhner, KSO Kungälv
Anders Holmensköld, förste vice KSO Kungälv
Linda Nygren, kommundirektör Kungälv
Pia Jakobsson, ekonomichef Kungälv
Gun-Marie Daun, andre vice KSO Kungälv
Henrik Fogelklou, KSO Ale
Dennis Ljunggren, förste vice KSO Ale
Maria Kosterlind Reinholdsson, kommundirektör Ale
Ken Gunnesson, ekonomichef Ale
Christian Johansson, vice ordförande RSG
Lars Klevensparr, RSG
Daniel Gillesén, RSG
Gabriel Dráb, Vergenta
Daniel Nilsson, Vergenta
Peter Harrysson, ordförande BORF
Thomas Loong ledamot/ersättare BORF
Gunnar Skaven, ledamot BORF
Christian Weberberger, räddningschef BORF
David Henningberg, biträdande räddningschef BORF
Anette Fredriksson ekonom Kungälv/BORF (deltog via Teams)
Maria Berger, administratör BORF (sekr)

1. Mötet öppnas

Miguel Odhner välkomnar alla och öppnar dagens medlemsamråd mellan BORF och medlemskommunerna Kungälv och Ale i stadshuset i Kungälv. Till dagens möte är även representanter från RSG inbjudna då mötet till stor del kommer avhandla frågan om eventuellt sammangående. En kort presentationsrunda genomförs och efter det godkänns dagordningen. (Medlemssamrådet är forum för information och överenskommelser, beslutande organ är respektive kommunstyrelse)

2. Statusrapport RSG Vergenta

Gabriel Dráb och Daniel Nilsson från Vergenta går igenom den ekonomiska genomlysningen som är framtagen för ett eventuellt sammangående mellan BORF och RSG. Detta är en fortsättning av den mer detaljerade rapport utifrån det underlag som presenterades i juni.
Analysen är genomförd med 2024 års siffror som grund vilket också betyder att de är preliminära dock är det detta underlag som är grunden till inriktningsbeslutet som behöver fattas skyndsamt.
(underlaget som helhet är delgett, därav innehåller anteckningarna främst de diskussionspunkter och frågeställningar som framkom under presentationen/mötet. Sekr. anm.)

BOHUS
RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Huvudpunkter:

- Långsiktig förbättringspotential som ett sammangående ger BORF och invånarna i kommunerna.
- Fokus på tydlig prisbild och ägarandel för Kungälv respektive Ale kommun, samt inflytande över Räddningstjänsten i området.

För räddningstjänsten skulle ett sammangående innebära en robustare räddningstjänst med både bättre nyttjande och fördelning av kompetenser, resurser samt utvecklings -och karriärmöjligheter. (ref. gamla SBRF- Lilla Edet, Stenungsund och Tjörn)

Kostnad för kommunerna bestäms enligt olika principer och given fördelningsnyckel. Avgiften beräknas i RSG idag genom befolkningsmängd, landareal och ett eventuellt risktillägg. För Kungälv och Ale tillkommer en individuell avgiftsjustering för att övriga kommuner i RSG inte ska behöva stå för BORFs befintliga kostnader.

Enligt redovisade siffror skulle den totala kostnaden minska (nettokostnad/invånare) från ca 1040 kr/inv. till 990 kr/inv., beroende både på intäktsökning och kostnadsminskning. Vissa redovisade siffror är oberoende av en integration och kan fungera även om BORF står fast i nuvarande format.

Medlemsavgiften skulle efter 2024 års budget innebära en kostnad av 48,7 mkr för Kungälv och 33,3 mkr för Ale. Totalt kan en besparing på ca 5% ske från nuvarande kostnad för förbundet vid ett inträde i förbundet. Pensionskostnader är exkluderade, vilket det inte är idag, viktigt att notera. Enligt likabehandlingsprincipen blir Kungälv den fjärde största ägaren och Ale den sjunde största och enligt totalkostnadsprincipen blir Kungälv i stället den tredje största och Ale den femte största ägaren. Andelar i förbundsordningen blir också högre och mindre enligt de olika principerna.

Frågor och diskussioner:

- Ägarna kan inte utefter det ekonomiska underlag som presenterades se vilken totalkostnad det skulle innebära att gå med i förbundet. Detta på grund av att pensionskostnaderna inte var medräknade. Det behöver kompletteras för att ägarna ska kunna ta ställning.
- Viktigt för ägarna att veta om det genererar ökade kostnader, som är svåra att redovisa idag. Enligt en prognos som visades förväntas RSG kostnadsutveckling vara 1,6 % och BORF i nuvarande regi 3,7 %. De ekonomiska riskerna vid ett samgående anses låga.
- Det finns flertalet fördelar och positiva synergieffekter också för RSG att få in BORF i sin nuvarande organisation. De arbetar för att det ska gå igenom från sitt håll. Verksamhetsvinst för RSG.
- RSG har förbundsfullmäktige och den är fördelad enligt följande:
  I förbundsfullmäktige ska varje kommun utse 1 ledamot och 1 ersättare var. Antalet ledamöter utsedda av Göteborgs kommun är det antal som utses av övriga medlemskommuner plus 1 ledamot och 1 ersättare. Om förbundet (i nuvarande konstruktion) består av 11 medlemskommuner blir antalet ledamöter 21 med lika många ersättare, dvs totalt 42 ledamöter och ersättare.
  Förbundsstyrelsen ska bestå av endast ledamöter och inga ersättare. Göteborgs Stad får 8 ledamöter övriga kommuner får 1 ledamot var. Antalet styrelseledamöter blir därmed 18 (i nuvarande konstruktion).
  Antalet revisorer är 5 och fördelade mellan kommunerna.
- Oberoende av ett samgående så kan BORF arbeta vidare med taxor, avgifter för att få högre intäkter.

BOHUS
RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

- Tidsplanen behöver kompletteras och läggas till ett antal centrala aktiviteter inom beslutsprocessen.
- Christian Johansson, RSG, kommer tillsammans med tjänstepersoner och jurister i RSG ta fram ett avtalsförslag som presenteras för Ale och Kungälv samt dess jurister. Viktigt med samsyn och för att ett inriktningsbeslut ska kunna fattas helst redan i december behöver allt processas snabbt.
- Beslutet måste motiveras innan det kan fattas i kommunfullmäktige, politikerna behöver tydligt kunna påvisa att det är värt något för Ale och Kungälv – vad går förlorat och vad får man,

Kungälv behöver handlingarna den 12 november, behandlas i KS 19 november och i KF 4 december.
Ale behöver handlingarn 25 november, behandlas i KS 2 december och i KF 15 december.

3. Ökad pensionsprognos

Särskild avtalspension SAP-R som för BORF genererat en hög prognos. Detta på grund av att det registrerats felaktigt sedan flera år tillbaka i organisationen vilket BORFs HR nyligen upptäckte och fick reda ut. En av anledningarna till att pensionsskulden svänger för SAP-R är bland annat omorganisation, nyrekrytering, olika valmöjligheter tillägg/månad i stället för SAP-R.
För BORF är detta påtagligt för ekonomin som annars för organisationen hade visat ca 2 mkr plus på grund av stora besparingar som är gjorda.

Ett åtgärdsförslag är skickat till ägarna innan detta möte och ekonomicheferna i respektive kommun fick i uppgift att utvärdera förslaget och återkomma om eventuella ekonomiska tillägg.

Medlemssamrådet är inget beslutande forum men de har inget att erinra i frågan. Respektive förvaltningar kollar på sakfrågan och återkommer med förslag till BORF enighet i kommunerna.

4. Redovisning T2, delårsrapport

Anette Fredriksson redovisar delårsrapporten och resultatet per T2 är -3 073 tkr.

På grund av oförutsedda tillkommande pensionskostnader, SAP-R, så är resultatet sämre än beräknat. Eventuellt finns ett behov av högre PO-påslag än det kommunala bidraget framgent pga. pensionskostnader. En genomlysning kommer genomföras och frågan kring om pensionskostnader kan lyftas ur budget i likhet med hur det ser ut hos andra räddningstjänster kommer göras.

Förbundet har aktivt arbetat med återhållsamhet och för att få en budget i balans samt att uppnå mål om att gå med vinst för att få igenom extrabidraget från Kungälvs kommun.
BORF ser efter prognosen i T2 inte ut att nå de finansiella målen.

5. Övriga frågor

PFAS- provtagningsplan framtaget efter miljöenhetens krav och detta kan också komma att innebära kostnader för kommunerna/BORF. När ny information finns delges denna vidare.

Faktura gällande utrangering Surte brandstation som skickats till Ale kommun behöver redans ut och detta görs mellan BORF och ekonomichef i Ale. Viktigt med transparens också mellan kommunerna därför tas frågan upp i detta forum. Ärendet ska utredas så snart det är möjligt

BOHUS
RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Kommunikation gällande medlemsprocessen. Mycket av det som redovisats idag är fortfarande sekretessbelagt dock är det rimligt att viss information behöver presenteras i stora drag. Viktigt att synkronisera informationsunderlag både i BORF, RSG och i kommunerna.

6. Avslut och nästa möte

Nästa ordinarie medlemssamråd äger rum den 9 december i Ale.
Miguel tackar alla mötesdeltagare och avslutar mötet.

Maria Berger

Mötesanteckningar; Maria Berger

Henrik Fogelklou
Henrik Fogelklou (Nov 12, 2025 08:09:50 GMT+1)

Justerande, Henrik Fogelklou, KSO Ale

Miguel Odhner
Miguel Odhner (Nov 11, 2025 14:30:57 GMT+1)

Ordförande, Miguel Odhner, KSO Kungälv

Mötesanteckningar medlemssamråd Bohus Räddningstjänstförbund 17 oktober.

Final Audit Report 2025-11-12

Created:	2025-11-11
By:	Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAm8UbuqmQGShe5gkx5ZGajzR2Z22WC7eJ

History

Document created by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2025-11-11 - 1:22:39 PM GMT

Document emailed to Miguel Odhner (miguel.odhner@kungalv.se) for signature
2025-11-11 - 1:22:44 PM GMT

Document emailed to Henrik Fogelklou (henrik.fogelklou@ale.se) for signature
2025-11-11 - 1:22:44 PM GMT

Document emailed to Maria Berger (maria.berger@borf.se) for signature
2025-11-11 - 1:22:44 PM GMT

Email viewed by Miguel Odhner (miguel.odhner@kungalv.se)
2025-11-11 - 1:26:31 PM GMT

Document e-signed by Miguel Odhner (miguel.odhner@kungalv.se)
Signature Date: 2025-11-11 - 1:30:57 PM GMT - Time Source: server

Email viewed by Henrik Fogelklou (henrik.fogelklou@ale.se)
2025-11-12 - 9:08:44 AM GMT

Document e-signed by Henrik Fogelklou (henrik.fogelklou@ale.se)
Signature Date: 2025-11-12 - 9:09:50 AM GMT - Time Source: server

Email viewed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2025-11-12 - 9:13:15 AM GMT

Document e-signed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Signature Date: 2025-11-12 - 9:13:38 AM GMT - Time Source: server

Adobe Acrobat Sign

Agreement completed.

2025-11-12 - 9:13:38 AM GMT

Adobe Acrobat Sign

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Mötesanteckningar

Kommundialog mellan Kungälv och delregional nämnd västra den 11 september 2025

Tid Kl. 09.00-11.00

Plats Lokal Lokföraren, Stationshuset i Göteborg (Bergslagsgatan 2, 411 04 Göteborg) och på distans*

Förtroendevalda

Miguel Odhner* (S) ordförande	Kommunstyrelsen Kungälv
Anders Holmensköld (M)*1: a vice	Kommunstyrelsen Kungälv
Gun-Marie Daun (KD) 2: a vice	Kommunstyrelsen Kungälv
Tanja Siladji Dahne (MP), ordförande	Delregional nämnd västra
Tomas Angervik (S), 1: a vice	Delregional nämnd västra
Anna-Lena Holberg (M), 2: a vice	Delregional nämnd västra

Tjänstepersoner

Lena Arnfelt	Sektorchef trygghet och stöd Kungälv
Johan Sjöholm	Utvecklingsledare folkhälsa Kungälv
Andreas Idén	Ansvarig tjänsteperson
Leon Gårdstrand	Nämndsamordnare

Dagordning

1. ***Uppstart och introduktion***
   Tanja Siladji Dahne (MP)

2. ***E-utbildning Folkhälsa***
   Andreas Idén informerar om en ny E-utbildning som tagits fram av Folkhälsomyndigheten med syftet att skapa en gemensam kunskapsbas och på så sätt ta fram likvärdiga folkhälsoavtal. Den riktar sig till tjänstemän och politiker som arbetar med folkhälsa och kommer komma ut till politiken under 2026. (Se presentation för mer information)

Gun-Marie Daun (KD) uttrycker att det är en spännande satsning och att Kungälvs kommun gärna är med och deltar. Tanja Siladji Dahne (MP), ordförande ser positivt på inställningen och poängterar att det är kunskapsgrundade för flera satsningar i områden av kommunen som vanligtvis inte tänker på folkhälsa. Bidrar till att satsningarna varar längre än 1 år.

3. ***Ställningstagande för en aktiv och meningsfull fritid för alla barn och unga***
   Andreas Idén informerar om ställningstagande av svenska Healthy Cities nätverket där flera regioner och kommuner ingår. Syftet med nätverket är att sprida kunskap om bland annat friskvårdsgrupper och skärmanvändning och att barn och ungas välbefinnande ska bli jämlik.

   Tanja Siladji Dahne (MP), förklarar att nätverket inte ger någon ny information men har konkretiserat det arbetet man arbetat mot.

   Miguel Odhner (S) frågar om vilka som är medlemmar i nätverket. Andreas Idén svarar att flera regioner och fyra kommuner i Västra götalandsregionen är med. Tanja Siladji Dahne (MP), berättar att framgångsreceptet är att träffas fysiskt för att arbeta framåt. Miguel Odhner (S) tackar för förklaringen och menar att de kommer ta det vidare inom kommunen.

4. ***Nära vård – inspel KoK-bok 2027***
   Andreas Idén berättar om bakgrunden till krav- och kvalitetsboken revidering 2026 och hur de inspel som inkommit under tidigare dialogmöten blivit innehåll. Han förklarar att de flesta inspel var riktade mot uppföljning och det är fokusområdet framöver. Ett nytt utskick om inspel till krav- och kvalitetsboken 2027 kommer att komma ut i början på oktober och kommer sammanställas i november.

   Lena Arnfelt ställer frågan om vad som leder till konkreta förändringar i den nya krav- och kvalitetsboken? Andreas Idén svarar att vårdval vårdcentral och andra medicinska koder om utökade öppettider och möjliga läkemedelsgenomgångar är exempel på konkreta förändringar. Ytterligare förändringar kommer kunna läsas efter OSNs sammanträde 25 september 2025.

   Andreas Idén ställer frågan om Kungälvs kommun har några konkreta åtgärder tills 2027 annars skickas enkät ut till MAS. Lena Arnfelt förklarar utmaningen med den kön som finns i BUP och att arbetet kring det behöver utvecklas.

5. ***Aktuella regiongemensamma frågor***
    - *Barnlogopedi*

Andreas Idén informerar om barnlogopedi för barn och unga. Om att en utredning har gjorts med bakgrunden att barn och unga in har tillräckligt god logopedisk vård och får vänta länge för att få hjälp. Utredningen resulterade i förslaget om en differentierad organisation med olika vårdnivåer för ökad tillgänglighet där barnlogopedin också inkluderas i primärvården.

Tanja Siladji Dahne (MP) förklarar att detta är samma resa som när primärvårdsnivån gjordes om. Att inte baka in specialistnivå tidigt utan att generalisera. Lena Arnfelt instämmer med att det inte är alla som behöver träffa specialister direkt utan räcker med generell hjälp.

    - *Finansiering Ungdomsmottagningar*

Vidare berättar Andreas Idén om upphörandet av statsbidrag som tidigare har använts för att finansiera ungdomsmottagningar. Han informerar om att Västra Götalandsregion har beslutat att fortsätta finansiera verksamheten för 2026 medan kommunerna behöver bereda det inför 2027. Tanja Siladji Dahne (MP) spelar in att bidraget antagligen kommer bli generellt och inte riktade vilket ger ett större utrymme att placera de och att det inte finns några intentioner att lägga ungdomsmottagningarna.

Lena Arnfelt förklarar att för att få ett långsiktigt avtal behöver en överenskommelse utan beroende på yttre faktorer komma på plats. Tanja Siladji Dahne (MP) berättar att regionen kommer att betala första delen 2026 för att sedan låta kommunerna succesivt trappa upp under 2027.

Johan Sjöholm frågar om det även berör våld i nära relationer vilket Andreas Idén svarar jakande på.

6. ***Plan för prehospital vård – SMS- livräddare och utplacering av hjärtstartare***

Andreas Idén berättar om appen sms-livräddare där personer med kunskaper i hjärt- och lungräddning blir notifierade genom Larmcentralen om hjärtstopp i närheten för att vara de första på plats. Han förklarar att en utmaning med den geografisk fördelningen av användare finns på landsbygden medan det är fler som är i stadsområden. Tanja Siladji Dahne (MP) spelar in att ett bra sätt att informera och värva sms-livräddare är direkt efter utbildning om hjärt- och lungräddning.

Lena Arnfelt berättar att personalen som arbetar för kommunen går utbildningen i hjärt- och lungräddning regelbundet vilket skapar en god kompetens. Det finns också hjärtstartare placerade i kommunala lokaler som låses. Diskussion om att ha tillgänglig dygnet runt finns. Miguel Odhner (S) berättar att det finns cirka 14-15 stycken och de flesta är placerade där det vistas mest folk samt att det finns information om det.

Anders Holmensköld (M) frågar om pilotprojektet av hjärtstartare genom en drönare. Tanja Siladji Dahne (MP) svarar att det ska kollas upp och återkomma.

7. ***Folkhälsa – principer för socioekonomiska folkhälsomedel***

Andreas Idén informerar om det nya hälso- och sjukvårdsavtalet som kommer att införas i början av 2026. Han berättar att principerna i avtalet är bland annat är att det ska skapa förutsättningar för en långsiktig tidsperiod, kunskap om befolkningens hälsa och samverkan mellan delregionala områden. Tanken med avtalet är att det ska samfinansieras av Västra Götalandsregionen och kommunerna släpps in successivt.

Tanja Siladji Dahne (MP) nämner folkhälsonätverkets träff där att folkhälsostrateger från delreigonla nämnd västras område deltog och att ett gemensamt behov av en processledare uttrycktes. Flera personer känner att de gör samma sak men behöver samordnas för att effektivisera och förenkla. Exempelvis föräldrar utbildning. Anna-Lena Holberg (M) instämmer med föregående och förklarar glädjen i det gemensamma engagemanget.

8. ***Inspel från Kungälv kommun***

- ***Familjecentrerad verksamhet***

Johan Sjöholm berättar om en familjecentrerad verksamhet i Komarken med öppen förskola. Området i Kungälvs kommun är i behov av en förskola vilket har gjort att verksamheten har välkomnats och enkelt inlett samarbete med närliggande vårdcentral. Just nu renoveras den.

- ***Status Mini-Maria***

Lena Arnfelt berättar om det nya avtalet för Mini-maria som varit uppe i kommunstyrelsen och gick igenom utan hinder. Kungälv ser positivt på verksamheten och den robusthet som finns.

- ***Nödvändig tandvård***

Lena Arnfelt förklarar utmaningen i området kring tandvården och att omsättningen på personal gör att kvalitén i det uppsökande arbetet sviktar. Tanja Siladji Dahne (MP) menar att siffror innan coronapandemin är svår att uppnå snabbt men att målet är vägen tillbaka till den nivån.

- ***Kopplat till nytt folkhälsoavtal och framtagande lokal långsiktig folkhälsoplan.***
    - ***Kungälvs kommun återkopplar pågående arbetet kring revidering av program social hållbarhet med underliggande planer***

Johan Sjöholm berättar om Kungälvs kommun pågående arbete om programmet social hållbarhet och de planer som är kopplade till det. Den revideras i syfte att bli mer utbildande mot politikerna och fokuserar på 4 olika planer ökad delaktighet, äldre, trygghet och en social översiktsplan.

Miguel Odhner (S) berättar om en utvärderingsrapport där det konstateras att 30 miljoner kronor för förebyggande insatser behövs. Han berättar att man vill arbeta för kända resultat och få den expertis som man faktiskt behöver däribland juridisk kompetens behövs för att skriva avtal med kända parter. Han berättar även om en barn- och ungdomsplan som ett komplement till de fyra kända områdena där föreningslivet får tycka till om vad de kan vara med och bidra i skola och på fritiden.

Tanja Siladji Dahne (MP) berömmer arbetet i Kungälv och det samspelet med revidering av folkhälsoplanerna kopplat till den politiska ledningen vilket hon ser som långsiktigt hållbart.

Andreas Idén frågar om den nya folkhälsostrategin och hur den utvecklats. Lena Armfelt berättar att just nu läggs allt på Johan Sjöholms tjänst då den är delat mellan seniorhälsa och våld i nära relationer. Vidare berättar Lena om det behov hon ser av en ytterligare tjänst med en annan inriktning mot civilsamhället med medborgarperspektivet. Det skulle kunna vara en tjänst mellan kommuner då flera möter liknande utmaningar.

    - ***Inledande dialog kring folkhälsoavtal och fortsatt form kring politisk dialog.***

Tanja Siladji Dahne (MP) får frågan om andra dialogformer för att få in flera politiska perspektiv. Hon svarar att som det ser ut nu är råden förstärka med

folkhälsorepresentanter samt representanter från alla arbetsgrupperna och att presidiet i delregional nämnd västra kan vara med för att stärka arbetsgruppen.

- ***Status implementering Aktivitetsgrupp (lokalt samverkansavtal och dialog kring fortsatt finansiering samverkan föreningsliv)***

Johan Sjöholm berättar om aktivitetsgrupp och att arbetet rundas nu av med en slutrapport och implementering för 2026 då man nu är i fasen av att arbeta med ett lokalt samverkansavtal och vad det ska reglera.

Tanja Siladji Dahne (MP) frågar om resultatet och får svaret att man planerade at 23 % av deltagare skulle sänka sitt BMI men att resultatet var att 54 % gjorde det. Miguel Odhner (S) ställer frågan om regionen kan vara med och stötta vilket Tanja Siladji Dahne (MP) svarar på att det tas vidare i OSN om hur aktivitetsgrupper ska finansieras. Hon förklarar att Mölndals stad har utökat sin verksamhet för att aktivera hemmasittare genom att anställa de. Anna-Lena Holberg (M) berättar att barn och ungdomsmottagningen behöver ett ställe att skicka ungdomar som enbart behöver sysselsättas för att säkra att de inte kommer tillbaka i sämre tillstånd vilket en aktivitetsgrupp är perfekt för.

- ***BarnSäkert***

Johan Sjöholm återkopplar kring det sökta statsbidraget för barnsäkert. Han berättar att det fallit ut väl men att nu när pilotprojektet är över behövs långvarig finansiering och beslut från regionen innan man kan gå vidare.
Tanja Siladji Dahne (MP) berättar att man tar den frågan vidare om hur delregional nämnd västra kan arbeta med detta.

9. **Övriga frågor**

Tanja Siladji Dahne (MP) informerar om pensionärsorganisationernas informationskampanj om temat god och nära vård samt att de önskar att kommunerna bidrar med en lokal när frågan kommer.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommundialog 11 september

KUNGÄLVS KOMMUN

Aktuella punkter

- Familjecentrerad verksamhet i Komarken
- Status Mini-Maria
- Nödvändig tandvård
- Kopplat till nytt folkhälsoavtal och framtagande lokal långsiktig folkhälsoplan.
- Kungälvs kommun återkopplar pågående arbete kring att revidera Program Social hållbarhet med underliggande planer.
- Inledande dialog kring folkhälsoavtal och fortsatt form kring politisk dialog.
- Status implementering Aktivitetsgrupp (lokalt samverkansavtal och dialog kring fortsatt finansiering samverkan föreningsliv)
- BarnSäkert

KUNGÄLVS KOMMUN

Familjecentrerad verksamhet i Komarken

- Mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och förebyggande socialtjänst regelbundna möten.

- Nordmannatorget – renovering lokal

- Uppstart hösten 2026

KUNGÄLVS KOMMUN

Status Mini-Maria

KUNGÄLVS KOMMUN

Nödvändig tandvård

KUNGÄLVS KOMMUN

Kungälvs kommun återkopplar pågående arbete kring att revidera Program Social hållbarhet med underliggande planer.

- Utgångspunkt för lokalt folkhälsoarbete

KUNGÄLVS KOMMUN

Budgetdirektiv 2026

I majoritetens budgetdirektiv för 2026 betonas att kommunens förebyggande arbete med Program för social hållbarhet med fyra följande planer: Äldreplan, Plan för ökad delaktighet, Plan för social hållbarhet samt Trygg i Kungälv ligger fast, men kan i delar komma att justeras utifrån införandet av barn och ungdomsplan.

KUNGÄLVS KOMMUN

Upplägg beredning Trygghet och Stöd

- Fördjupning prioriterade områden

1) Exempel från förvaltningen
2) Aktuellt statistik och indikatorer

- Fördjupning lagstiftning

1) Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete
2) Nya socialtjänstlagen

KUNGÄLVS KOMMUN

Händer nu

- Remiss partigrupper
- Sammanställning i beredning
- Remiss beredningar och kommunstyrelsen

KUNGÄLVS KOMMUN

Kopplat till nytt folkhälsoavtal och framtagande lokal långsiktig folkhälsoplan

Kungälvs kommun:

Långsiktig plan 2026 – 2028 avseende lokalt folkhälsoarbete

Regionstyrelsen

KUNGÄLVS KOMMUN

Förvaltningsövergripande processer

- Kungälvs kommun har organiserat folkhälsoarbetet utifrån kommunens samlade arbete kring social hållbarhet.
- Ny socialtjänstlag
- Barn- och ungdomsplan
- Brottsförebyggande arbete

KUNGÄLVS KOMMUN

Ekonomi

- Den totala ersättningen enligt avtalet är 3 205 634 kr varav:
- Kommunen: 1 602 817 kr och
- DRNV: 1 602 817 kr

Budget 2026

- Folkhälsostrateg (lön och omkostnader): 1 070 000 kr
- Utvecklingsmedel: 2 135 634 kr

KUNGÄLVS KOMMUN

Vad utvecklingsmedel får gå till?

- Det är utvecklingsmedel och ska inte finansiera ordinarie verksamhet.
- Finansiering av tillfällig tjänst som har en direkt koppling till beslutad insats.
- Tidsbegränsning för insats är max tre år.
- Med undantag för insats/insatser som totalt uppgår till max 20 % av total summa för årets utvecklingsmedel, som är av stor betydelse för målgruppen eller om insatsen är en förutsättning för det strategiska folkhälsoarbetet.

KUNGÄLVS KOMMUN

Exempel på stimulansmedel social hållbarhet

- Statsbidrag skolsocialt team (Socialstyrelsen och Skolverket)
- Statsbidrag överenskommelsen psykisk hälsa och suicidprevention (SKR)
- Statsbidrag Föräldraskapsstöd (MFoF)
- Omställning ny socialtjänstlag (Socialstyrelsen)
- Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre (Socialstyrelsen)
- Hälsosamtal (Socialstyrelsen)
- § 37 A ökad beredskap kapacitet och mottagande nyanlända (Länsstyrelsen)

KUNGÄLVS KOMMUN

Inledande dialog kring folkhälsoavtal och fortsatt form kring politisk dialog

Dagordning

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	
		Ärenden som stannar i rådet	
3	KS2025/0418-3	Status revidering program social hållbarhet *Kl. 9.00 Fredrik Skreberg och Lena Arnfelt*	
4	KS2024/1504-16	Slutrapport ESF-ansökan förstudie innovativa finansieringsformer för att möta samhällsutmaningar *Kl. 9.20 Shirin Bartholdsson och Lena Arnfelt*	
5	KS2025/0895-5	Status Långsiktig plan 2026-2028 - avseende lokalt folkhälsoarbete *Kl. 9.50 Lena Arnfelt*	
6	KS2024/1786-9	Summering arbete våld i nära relationer *Kl. 10.10 Filippa Ristorp*	
7	KS2024/1786-10	Ung på nätet *Kl. 10.40 Lena Arnfelt och Monica Carhult Karlsson*	
8	KS2025/1164-2	Samlat arbete mötesplatser barn- och unga i Kärna *Kl. 11.00 Mikaela Leetma, Christer Carlson, Sofia Grosshög, Andreas Averby och Marcus Sillberg*	
9	KS2025/1341-1	Pilotprojekt Destination Komarken Kungälvs HK *Kl. 11.30 Mikaela Leetma*	
10	KS2024/1786-11	Summering Samhällskontrakt	

8. Politiska dialoger

Politiska dialoger ska genomföras mellan kommunen och DRNV. Dessa dialoger kan ske i olika former, exempelvis via folkhälsoråd eller på kommundialoger och omnämns nedan som folkhälsodialog.

Folkhälsodialog genomförs i syfte att tillsammans skapa förutsättning för ett genomförande av avtalet och med gemensamma resurser, bidra till en god och jämlik hälsa bland befolkningen i Västra Götaland. Det är viktigt att folkhälsodialogerna anpassas efter de lokala förutsättningarna och att det hos respektive avtalspart finns en struktur för hur frågor från folkhälsodialogen omhändertas.
För att tydliggöra folkhälsodialogens syfte och mål, bör en arbetsordning eller dylikt tas fram gemensamt av båda avtalsparterna.

Folkhälsodialogen ska ske minst en gång per halvår. Där ska avtalsparterna föra dialog för att identifiera gemensamma prioriteringar för kommande års folkhälsoarbete. Men också till exempel att delge varandra beslut, kunskap om folkhälsa och livsvillkor, resultat, förändringar i planer, resurser och i övrigt det som är av betydelse för avtalet.

KUNGÄLVS KOMMUN

Status implementering Aktivitetsgrupp (lokalt samverkansavtal och dialog kring fortsatt finansiering samverkan föreningsliv)

KUNGÄLVS KOMMUN

Bakgrund

- Slutrapport
- Implementering 2026
- Lokalt samverkansavtal

KUNGÄLVS KOMMUN

Lokalt samverkansavtal Aktivitetsgrupp

- Syftet med avtalet är att säkra samverkan, skapa långsiktighet, kontinuitet och kvalitet i Aktivitetsgruppens verksamhet.

- Avtalet reglerar:

1) verksamhetens ledningsstruktur
2) innehåll
3) respektive parts ansvarsområde
4) finansiering

KUNGÄLVS KOMMUN

Medverkande föreningar

- Friskis&Svettis
- Hålta skytteförening
- Kongahälla AIK
- Kongahälla ridsällskap
- Kungälvs bordtennisklubb
- Kungälvs bowlingklubb
- Kungälvs kanotklubb
- Kungälvs roddklubb
- Lökebergs GK
- PRO-Kungälv
- Sigur islandshästförening

KUNGÄLVS KOMMUN

Summering

- Under perioden 231001–250901 har samverkande idrottsföreningar organiserat och erbjudit 458 st ledarledda aktiviteter.

- Betyg Idrott och Hälsa

- Positiv effekt på BMI på 77 % av deltagare inskrivna på Barn-och ungdomsmedicin Kungälv som tagit del av Aktivitetsgruppens utbud.

1) Sänkt BMI på 54 %
2) Planande BMI-kurva hos 23 %.

- Enkät föräldrar och deltagare

- Uppsats Högskolan i Halmstad

KUNGÄLVS KOMMUN

Implementering

- Koordinator och ledare för aktiviteter 820 000 kr
- Övriga verksamhetskostnader 100 000 kr
- Aktiviteter och material 100 000 kr
- Stöd till medverkande föreningar 250 000 kr

KUNGÄLVS KOMMUN

Bakgrund - BarnSäkert

- Socialstyrelsen har i uppdrag att fördela statsbidrag till regioner och kommuner för att stödja och stimulera barnhälsovårdens förebyggande arbete med utökade hembesöksprogram.

- Västra Götalandsregionens modell för utökade hembesök omfattar vårdcentraler/barnhälsovård med ett barn-CNI över 1,5.

- I Kungälvs kommun finns ingen vårdcentraler/barnhälsovård som når upp till detta indexvärde och därmed inte uppfyller kriteriet för aktuellt statsbidrag, enligt Västra Götalandsregionen.

KUNGÄLVS KOMMUN

Bakgrund - BarnSäkert

- BarnSäkert är en metod och ett verktyg för att på ett systematiskt sätt kunna ställa frågor om riskfaktorer som kan ha betydelse för barns risk att fara illa och vid utfall erbjuda familjer som faller ut stöd och hjälp i ett tidigt skede.

- Metoden har fokus på säkerhet i hemmet, rökning, ekonomiska problem, nedstämdhet, extrem stress hos föräldrarna, riskbruk och/eller beroende av alkohol samt våld i nära relationer.

- BarnSäkert är ett samarbete mellan barnhälsovården (BHV) och socialtjänstens förebyggande verksamhet.

KUNGÄLVS KOMMUN

BarnSäkert

- Bedömning är att barnsäkert skulle kunna vara ett alternativ till utökade hembesöksprogram.

- Behövs en inriktning att VGR ska arbeta kring detta.

KUNGÄLVS KOMMUN

SAVE THE DATE!

SIMBA

ÅRETS VIKTIGASTE KONFERENS

#TRYGGDIGITALUPPVÄXT

Nu kraftsamlar SIMBA-området för att öka kunskapen genom en heldagskonferens för dig som arbetar med eller för barn och unga. Sexualbrott mot barn handlar ofta om allvarliga sexuella utnyttjanden, där barnets gränser förskjuts genom en gradvis manipulering och normalisering. Konsekvenser är flera; stress, oro, depression, ångest, skolfrånvaro, PTSD, självskadebeteende och suicid. Enligt Brottsförebyggande rådet är det ett brott som barn sällan anmäler själva, och att mörkertalet därför är stort. Vi har möjlighet att förebygga att det sker – och att upptäcka och stötta dem som redan utsatts.

Välkommen till en konferens fullspäckad med Sveriges mest framstående föreläsare och ledande aktörer inom området.

Datum: 14 november (heldag) 2025
Plats: Tjörnbro Arena

Anmälan öppnar efter sommaren!

2025-11-12

Kommundialog HT 2025

Delregional nämnd västra

Kungälvs kommun

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Dagordning

1. Välkomnande och presentationsrunda!
2. E-utbildning Folkhälsa
3. Ställningstagande för en aktiv och meningsfull fritid för alla barn och unga
4. Nära vård – inspel KoK-bok 2027
5. Aktuella regiongemensamma frågor
6. Plan för prehospital vård – SMS- livräddare och utplacering av hjärtstartare
7. Folkhälsa – principer för socioekonomiska folkhälsomedel
8. Punkter från Kungälvs kommun

- Sjuktransport på små öar och allmänt i kommunen

9. Övriga frågor

2025-11-12

E-utbildning om att arbeta långsiktigt och kunskapsbaserat för en god och jämlik hälsa

Samarbete med Folkhälsomyndigheten och region Västerbotten för att ta fram stödmaterial till e-utbildning

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Bakgrund

- Nya och lika folkhälsoavtal i hela Västra Götaland från 2026.
- Gemensam kunskapsbas kan skapa goda förutsättningar för det regionala, delregionala och lokala folkhälsoarbetet, samt för samverkan kring folkhälsofrågor.
- Både region och kommuner har regelbundet behov av att utbilda inom folkhälsa. En befintligt utbildning sparar tid och bidrar till en gemensam kunskapsbas.

2025-11-12

Folkhälsomyndighetens e-utbildning

- Folkhälsomyndigheten erbjuder e-utbildning för självstudier om att arbeta långsiktigt och kunskapsbaserat för en god och jämlik hälsa.
  - E-utbildning: God och jämlik hälsa för samhällets utveckling — Folkhälsomyndigheten
- Samarbete för att ta fram ett samlat stödmaterial för att göra det som finns mer användbart för olika utbildningsinsatser.
- Finns referensgrupp med representanter från de fem delregionala folkhälsonätverken i Västra Götaland för lokal förankring.

2025-11-12

Pilotutbildning

- Halvdagsutbildning på fyra olika platser i Västra Götaland jan/feb 2026:
  - Skövde
  - Vänersborg
  - Borås
  - Göteborg
- Bjuda in politiker och tjänstepersoner från kommuner och DRN
- Inte nämndspecifikt utan möjlighet att välja det tillfälle som passar bäst
- Mer information kommer under hösten

2025-11-12

Ställningstagande för en aktiv och meningsfull fritid för alla barn och unga

Information från beslut på Svenska Healty Cities-nätverkets årsmöte 2025

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Ställningstagande av svenska Healthy Cities-nätverket

- Nätverk där svenska kommuner och regioner samverkar för att skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor hos invånarna enligt WHO:s mål och prioriteringar.
- Beslut på årsmötet 2025 om ställningstagande för en aktiv och meningsfull fritid för alla barn och unga enligt följande:
  - Barn och ungas hälsa och välbefinnande är varken jämställd eller jämlik.
  - En aktiv och meningsfull fritid bidrar till en fungerande skolgång, bättre skolresultat och rustar barn och ungdomar för framtiden.
  - Åtgärder behöver styras mot alla barn och unga, särskilt de med sämre förutsättningar - även vid ekonomiskt svåra tider.

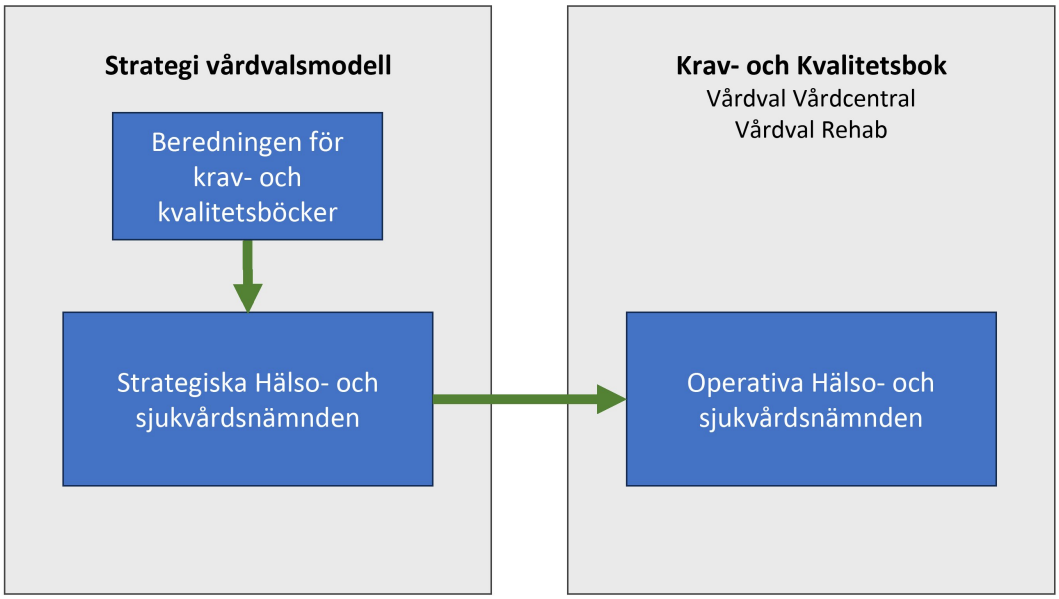
2025-11-12

Krav- och kvalitetsboken

Möjlighet till inspel inför revidering av KoK-boken

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Strategi vårdvalsmodell
Beredningen för krav- och kvalitetsböcker
Strategiska Hälso- och sjukvårdsnämnden
Krav- och Kvalitetsbok
Vårdval Vårdcentral
Vårdval Rehab
Operativa Hälso- och sjukvårdsnämnden

2025-11-12

Inspel KoK-boken 2026: Identifierade områden från dialoger 2024-2025

- Läkaransvar i kommunal primärvård
- Hälsofrämjande och förebyggande insatser
- Läkemedelsgenomgångar
- Antal listade patienter per ST-läkare på vårdcentral
- Utökat öppethållande på vårdcentralen
- Tillgänglighet och förbättrad tidsbokning samt receptförnyelser
- Aktivt samarbete med patient- och brukarorganisationerna
- Mottagning och team med specialistkompetens för särskilda vårdgrupper

Vilka inspel till krav- och kvalitetsböckerna 2027 vill Kungälvs kommun göra?

2025-11-12

Aktuella regiongemensamma frågor

September 2025

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Barnlogopedi

Uppdrag barnlogopedi primärvårdsnivå

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Bakgrund

Utredning av barnlogopedin i Västra Götalandsregionen, Diarienummer SSN 2023-00051

”Barn och unga i VGR har inte en god tillgång till logopedisk vård och får vänta länge för att få hjälp att utveckla sin förmåga gällande tal, språk och kommunikation. Kösituationen anses bero på en kombination av faktorer, bland annat befolkningsökning och ett ökat remissinflöde de senaste åren. I januari 2024 uppskattades cirka 4 500 barn står i kö. Väntetiden uppskattas till mellan 0 och 22 månader, för högt prioriterade patientgrupper cirka 0-3 månader.”

Utredningens förslag

Tillskapa en differentierad organisation för barnlogopedi där olika vårdnivåer finns för att därigenom skapa förutsättningar för ökad tillgänglighet, korrekt prioritering samt möjligheter till aktivproduktionsplanering.

2025-11-12

Beslut

Regional organisation för barnlogopedi på primärvårdsnivå 2025

Diarienummer OSN 2025-00199

Beslut den 29/4 2025

1.Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden ger styrelsen för Regionhälsan i uppdrag att planera för en regional organisation för barnlogopedi på primärvårdsnivå och avsätter 3,8 miljoner kronor under 2025 för uppstartskostnader.

2. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden ger hälso- och sjukvårdsproduktionsdirektören i uppdrag att inkludera barnlogopedi på primärvårdsnivå i koncernkontorets förslag till uppdrag till styrelsen för Regionhälsan 2026.

Den beslutade inriktningen syftar till att skapa förutsättningar för en nära vård till barn och unga, som innebär att det tillskapas en primärvårdsnivå för barnlogopedin Befintlig kö samt uppdraget till sjukhusens styrelser, att omhänderta barn (0–17 år) med behov av logopedi på specialistvårdsnivå, kvarstår.

2025-11-12

Ungdomsmottagningar

Information om upphörande av statsbidrag

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Bakgrund

- Under perioden 2016-2023 har det i överenskommelse för psykisk hälsa mellan staten och SKR fördelats riktade länsgemensamma statsbidrag till kommun och region.
- Det partsgemensamma politiska samrådsorganet, SRO, har årligen ställt sig bakom fördelningen av de länsgemensamma statsbidragen, om drygt 25 000 000 kr årligen, som fördelats till ungdomsmottagningarna i Västra Götaland.

2025-11-12

Ungdomsmottagningarna i Västra Götaland

- I Västra Götaland finns 56 ungdomsmottagningar för unga till och med 24 år.
- Innehåll och ersättningsnivå styrs av ett länsgemensamt samverkansavtal som SRO ställde sig bakom den 23 maj 2024 och den strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade om den 28 augusti 2024, SSN 2023-00637, § 144.
- I samverkansavtalet framkommer att det är Västra Götalandsregionen samt de 49 kommunerna i Västra Götaland som är avtalsparter och avtalet gäller under perioden 2025-01-01 – 2027-12-31.
- I Västra Götaland är Regionhälsan utförare av uppdraget.

2025-11-12

Länsgemensamt samverkansavtal

- Samverkansavtalet reglerar innehåll samt ersättning
- Verksamheten fördelas på cirka 50 procent medicinskt uppdrag och cirka 50 procent på uppdrag kring psykosocial och psykisk hälsa.

2025-11-12

Ekonomi

- Västra Götalandsregionen ansvarar för hela kostnaden för det medicinska uppdraget.
- Västra Götalandsregionen och kommunerna delar lika på kostnadsansvaret för uppdraget kring psykosocial och psykisk hälsa.
- Det innebär att Västra Götalandsregionen ska finansiera 75 procent av kostnaden för ungdomsmottagningen och kommunerna 25 procent av kostnaden.
- Kostnaden ska årligen uppräknas med av regionfullmäktige beslutad uppräkningsfaktor.

2025-11-12

Ekonomi

- Kommunens andel av kostnad fördelas baserat på antalet invånare i åldersgruppen 13–24 år.
- Kostnaden per invånare i åldersgruppen 13–24 år för 2022 är fastställd till 777 kr.
- Resursfördelningen till mottagningarna baseras på behov och inte utifrån invånarantal.
- Syftet med fördelnings- och finansieringsprincipen är att kommunerna ska bära kostnaden för sina invånare i åldersgruppen samtidigt som invånarna ska vara fria att söka till vilken mottagning de önskar.

2025-11-12

Status statsbidrag

- Statsbidragen ingår inte utan har fördelats utöver den ersättning som fastställs i det länsgemensamma samverkansavtalet.
- Det riktade länsgemensamma statsbidragen till ungdomsmottagningarna har efter 2023 upphört.
- Under 2024 användes länsgemensamma statsbidrag för barn och unga och under 2025 används delvis länsgemensamma medel (som inte använt tidigare år) samt VGRs del av länsgemensamma statsbidrag för att bibehålla ambitionsnivån.
- Det finns inga indikationer på att det kommer fler riktade länsgemensamma statsbidrag psykisk hälsa för ungdomsmottagningarna.

2025-11-12

Beslut OSN 18 juni 2025

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden ger hälso- och sjukvårdsproduktionsdirektören i uppdrag att säkerställa finansiering för ungdomsmottagningarna, för att bibehålla nuvarande ambitionsnivå under 2026.

2025-11-12

Beslut OSN 29 augusti 2025

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden överlämnar ärendet till strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden för beredning av ersättningsnivå tillsammans med kommunerna, utifrån det riktade stadsbidragets upphörande.

2025-11-12

Plan för prehospital vård

SMS-livräddare och utplacering av hjärtstartare

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

SMS-livräddare

- Sms-livräddare är en mobilapp som via Larmcentralen i VGR kan lokalisera och aktivera närmaste frivilliga personer med kunskaper i HLR (hjärt-lungräddning) till drabbade av misstänkt hjärtstopp.

Utveckling	2021	2022	2023	2024
Anslutna sms-livräddare i VGR	16 300	22 400	28 100	33 800
Larm till sms-livräddare	1 006	1 060	1 142	826
Sms-livräddare först på plats	413	490	454	427

2025-11-12

SMS-livräddare och hjärtstartare

- Den geografiska fördelningen av SMS-livräddare är ojämn
  - Fler i städer och tätorter än på mindre orter
- Idéburet offentligt partnerskap (IOP) finns mellan VGR och Ljungskile folkhögskola och Svenska Livräddningssällskapet Göteborg
- Nyrekrytering kräver mer lokal förankring
- Hjärtstartare behöver vara tillgängliga 24/7
  - Idag är de ofta endast tillgängliga under dagtid när t.ex. sporthallar, affärer mm har öppet

2025-11-12

SMS-livräddare och hjärtstartare

- Finns det lokala initiativ till HLR-utbildningar inom kommunen?
- Finns det hjärtstartare som är tillgängliga dygnet runt?
- Finns det möjlighet att sprida information inom kommunens egna verksamheter?

2025-11-12

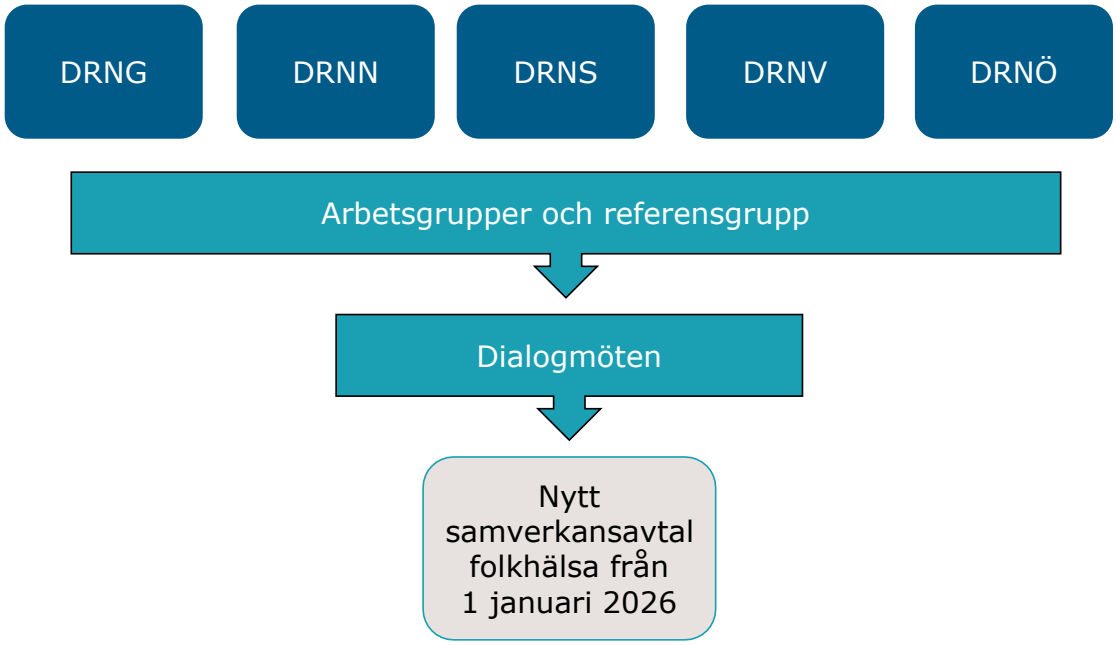
Principer för delregional nämnd västras folkhälsomedel utöver grundavtal för lokala folkhälsoinsatser

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Process – från fem avtal till ett

2025-11-12

Ekonomisk modell folkhälsobudget

- Folkhälsoavtalet består av medel för:
  - Folkhälsostrateg (antal baserad på befolkning)
  - Utvecklingsmedel (differentierad)

- Inriktning för medel utöver grundavtal folkhälsomedel
  - Principer för DRN:s folkhälsomedel utöver grundavtal för lokala folkhälsoinsatser
  - Respektive DRN kommer ha möjlighet att göra egna prioriteringar
  - Nämndens övriga avtal kan fortsatt finansieras med dessa medel.

2025-11-12

Principer DRN:s folkhälsomedel utöver grundavtal

- **Principer:**
  - Kunskap om befolkningens hälsa
  - Tidsperiod för långsiktighet
  - Samfinansiering som huvudprincip med kommunerna utifrån en tydlig finansieringstrappa
  - Samverkan mellan delregioner med delregionala variationer
  - Samverkansavtal med andra aktörer

2025-11-12

Kungälvs kommun

Anmälda punkter

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

Övriga frågor

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

2025-11-12

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Kompletterande kommentarer till Renovas uppföljningsrapport augusti 2025 enligt önskemål på ägarrådet 2025-10-24 (kommentarer från vd Anders Åström)

Angående lustgastuber och problematik vid förbränning

På det nationella planet arbetar Renova genom Avfall Sverige för att ytterligare uppmärksamma problematiken med lustgasbehållare. Ambitionen är att påverka framtida lagstiftning men också att påverka allmänheten för att minska problematiken. Viss lagstiftning har trätt i kraft under året men det är ännu för tidigt att bedöma effekterna av denna.

Lokalt har vi lyckats få en del uppmärksamhet av media för problematiken. Renova och Göteborg Energi diskuterar gemensamt en satsning, troligen via sociala medier, för att ytterligare skapa uppmärksamhet och kunskap om problematiken.

Eftersom det finns anledning att misstänka att en stor andel av lustagstuber kommer in via offentliga insamlingsplatser (offentliga avfallsbehållare) har Renova sedan länge haft en dialog med Stadsmiljöförvaltningen om att deras personal ska ha extra uppmärksamhet vid tömning av dessa behållare. Det finns också en tanke på att utvärdera om det går att separera ut detta flöde och låta det gå igenom någon typ av sortering och metalldetektion innan det lämnas till energiåtervinning.

Dock ska påpekas att det finns lustgastuber i andra flöden också, inkl hushållsavfallet. När avfallet väl hamnat i en sopbil eller i avfallsbunkern på Sävenäs är det näst intill utsiktslöst att försöka sortera ut det- Problemet är inte på något sätt unikt för Renova utan det ser ungefär lika ut på alla anläggningar för energiåtervinning. Utöver arbetsmiljörisker orsakar lustgastuber Renova skador och stopp som kostar tiotals miljoner per år.

Angående Renova Akademin

Renova Akademin är ett samlingsbegrepp för Renovas arbete med kompetensförsörjning och består av följande delar:

Centralt sammanhållen utbildningsplanering och utbildningsadministration. För att säkerställa en effektiv utbildningsprocess med hög kvalitet till bästa kostnad.

Utökat lärande via digitala kanaler: Renova satsar mycket på att ta fram och implementera olika typer av digitala utbildningar vilket ger ökad flexibilitet och möjlighet att säkerställa resultatet av insatsen.

Lärande i egen regi: Kompetenshöjning av egen och ny personal. För tillfället arbetar vi med Kranutbildningar och är på väg att at fram ett program för YKB. Vi utvärderar också möjligheten att utbilda C-kort chaufförer i egen regi. Här ingår också de satsningar Renova gjort och planerar för arbetstagare som står långt ifrån arbetsmarknaden. Ofta i samverkan med andra aktörer.

Karriär och medarbetarutveckling: strukturerat arbetssätt för att utveckla och växla kompetens hos befintliga medarbetare.

Enligt uppdrag

Mats Boogh

Initiativärende - åtgärder mot den höga personalomsättningen inom Sektor Trygghet och Stöd

Bakgrund
Under det senaste året har personalomsättningen inom *Sektor Trygghet och Stöd* fortsatt att vara alarmerande hög. I statistik och interna rapporter framgår att sektorn har svårt att behålla kompetent personal och att verksamheter som ansvarar för några av kommunens mest utsatta invånare drabbas hårt av instabilitet, vakanser och kortsiktiga lösningar, något Sverigedemokraterna uppmärksammat redan 2020.

Medarbetare beskriver en ohållbar arbetsbelastning, otydligt ledarskap och bristande förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Facket larmar om tystnadskultur då de medarbetare och chefer som vågat framföra synpunkter hamnat i onåd och att det utses syndabockar för att dölja fel och brister. Detta överensstämmer inte med kommunens värdeord och arbetsgivarpolicyn. *K*ommunens styrdokument och värderingar måste efterlevas fullt ut då dessa frågor är direkt kopplade till kommunstyrelsens arbetsgivaransvar. Även arbetsmiljöverket har påtalat brister.

När personalomsättningen är hög påverkas både kvaliteten i insatserna och tryggheten för invånarna. Det riskerar också att bli en ekonomisk belastning för kommunen genom kostsamma avgångar, ökade rekryteringskostnader, sjukfrånvaro och inhyrd personal. För att vända utvecklingen krävs mer än tillfälliga punktinsatser – det behövs en samlad analys, tydligt ansvar och konkreta åtgärder med uppföljning.

Motivering

Sektor Trygghet och Stöd utgör hjärtat i kommunens välfärdsuppdrag. Personalens arbetsvillkor påverkar direkt kvaliteten i det stöd som ges till barn, unga, äldre och personer med funktionsnedsättning.
Att säkerställa rimliga arbetsvillkor, kompetensförsörjning och kontinuitet är därför inte bara en personalfråga – det är en trygghetsfråga för hela Kungälv.

Kommunstyrelsen måste ta situationen på allvar och agera kraftfullt, systematiskt och transparent för att bryta trenden. En extern genomlysning är en nödvändig första åtgärd för att återupprätta förtroendet och skapa långsiktig stabilitet.

Yrkande

Sverigedemokraterna föreslår att kommunstyrelsen:

1. **Uppdrar en extern revisionsbyrå att genomföra en oberoende analys av personalomsättningen inom Sektor Trygghet och Stöd enligt AFS 2015:4. Analysen ska särskilt belysa orsaker kopplade till arbetsmiljö, bemanning och ledarskap samt hur ledningsorganisationen stödjer verksamheterna i det dagliga arbetet**

2. **Analysen ska resultera i förslag till mål och handlingsplan med konkreta åtgärder för att främja stabilitet, långsiktighet och en förbättrad arbetsmiljö som ska redovisas till kommunstyrelsen**
3. **Införa återkommande uppföljning till kommunstyrelsen av personalomsättning, sjukfrånvaro och medarbetarindex inom sektorn**
4. **Kommunstyrelsen får en samlad rapport för år 2021 - 2025 över delegationsbeslut som rör A 20, A21 och A23. Rapporten ska innehålla: datum, beslutsfattare samt en analys av eventuella avvikelser eller brister i tillämpningen**

Greger Plannthin - Sverigedemokraterna